N 887

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Biblioteca „ASTRA" — SIBIU —

III 204
22

Anul IV. Nr. 1116 — 8 PAGINI • 2 LEI • 6 PAGINI — Miercuri 2 Iulie 1924.

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IU[illegible] 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI CO[illegible]
Director: D. TOMESCU.
Telefon: DACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L
PE 6 LUNI . . . . . 240 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

Anti-regionalismul partidului național

Dl Vaida împotriva atitudinei regionaliste a Basarabenilor

Fuziunea partidului național cu țărăniștii a avut multe aspecte al căror comic inrezistibil a coborât o atmosferă de farsă vulgară peste această combinație politică. Intre altele, ne-a fost dat să vedem pe Dl Vaida făcând pe vrăjmășul hotărât și dârz al regionalismului. In adevăr, când Basarabenii solidari în jurul Dlui Stere au pretins impunerea sa în comitetul de conducere al viitorului partid, cerând aceasta în numele intereselor provinciei de peste Prut, Dl. Vaida s'a ridicat, protestând cu vehemența pe care i-o cunoaștem, și a declarat că D-sa ca și ceilalți membri ai partidului național nu se pot pleca în fața regionalismului basarabean ei, cari n'au înțeles să-și plece capul în fața lui Tisza sau Franz-Josef.

Această declarație are de ce să ne surprindă în gura unui om care în toată activitatea lui politică dela unire și până astăzi a fost cel mai aprig campion al regionalismului. Declarațiile sale din atâtea rânduri, în întruniri sau în presă, au avut totdeauna un caracter de regionalism împotiva căruia nu s'au spus destule cuvinte de protest.

Cine a aruncat, cu o lipsă de tact revoltătoare, faimoasa formulă „Ardealul al Ardelenilor? Cine a batjocorit cu o stăruință mai încăpățînată vechiul regat, numindu-l cuib de fanarioți și de aventurieri? Cine a avut neobrăzarea să insulte armata română liberatoare și cine a declarat că venind la putere va sui în tren pentru a-i expedia dincolo de Predeal pe toți „infamii" regățeni veniți în Ardeal pentru a l robi și a-l exploata? Toate acestea și multe altele pe cari nu le mai înșirăm aci au fost expresiunile dlui Vaida care, mânat de cea mai odioasă ură regionalistă, a fost în stare să pericliteze unirea prin politica regionalistă pe care a împrumutat-o pa tidului național.

Un stăruitor boicot împotriva vechiului regat, o continuă acțiune de înv ăjbire între cei de aici și cei de dincolo, o dârză înpotivire la toate stăruințele de desăv ârșire a unirii, iată care a fost act vitatea politică a partidului național în ultimii șase ani. Ea a culminat în actul de boicotare a Incoronării.

Rămași, în fondul lor sufletesc tot atât de mult regionaliști, fiind că regionalismul partidului național n'a fost expresiunea unei gândiri politice, ci neputința de adoptare la viața României întregite a unor oameni a căror mentalitate a fost alterată prin contractul intim cu o cultură străină, membrii partidului național au făcut unele concesiuni de aparență vechiului regat, realizând întâi unirea cu takiștii și încercând acum fuziunea cu partidul țărănist.

Dar actele acestea n'au fost decât manifestări la cari i-au silit anumite interese ale politicianismului ahtiat de putere. Ele n'au însemnat și o schimbare de atitudine sufletească. Dealtfel nici nu se putea cere unor oameni cari s'au depărtat atât de mult de fondul sufletesc comun al națiunei, să se adapteze în câțiva ani la mediul unei vieți românești, care ea era pentru ei de neînțeles.

Și atunci, eșirea dlui Vaida împotriva regionalismului basarabean nu constitue protestul sincer al unui om care înțelege să se ridice împotriva unei atitudini păgubitoare unității sufletești a neamului, ci doar cuvintele goale ale unui politician pe care interese meschine de politicianism îl silesc să facă declarații antiregionaliste.

Amăliorări în învățământul minoritar

De câte ori d. ministru al instrucțiunei publice dă un nou ordin, sau în Parlament se votează o nouă lege școlară, ziarele noastre minoritare dau din oficiu alarma, că s'a atentat, din nou în contra culturii, și drepturilor minorităților.

Publicul maghiar din Ardeal, neavând posibilitatea de-a controla veracitatea invențiilor ziarelor ungurești, le ia de bune, le ia ca literă de Evanghelie.

Procedeul acesta este unul dintre, metodele dușmanilor Statului nostru în scopul de a perpetua în această țară o permanentă atmosferă de nemulțumire între minorități.

Astfel s'a întâmplat și cu prilejul recentului ordin referitor la examenul de absolvire. Nu s'a găsit nici un ziar maghiar atât de cinstit în cât, uitând „îndatoririle" iredentiste, să scrie că sistemul actual al examenelor de absolvire constitue o imensă ușurare, este o adevărată jucărie față de sistemul greoiu al celui unguresc.

„Supraîncărcarea" școlarilor este o învinuire destul de obicinuită a Ungurilor. Ei bine, sistemul actual aduce o ușurare. Școlarul înainte de a răspunde și după ce și-a ales tema se poate pregăti din manuale și notițe.

Ungurii zic că el va fi silit să răspundă în românește, iar asta constitue o „barbarie". Minoritarii noștrii uită însă, că școlarul are drept să aleagă din 20 de teme, oricare va voi. Iar cel care n'a învățat încă atâta românește, ca să răspundă în limba Statului din studiile, ce le-a învățat pe ungurește, n'are decât să'și aleagă o temă din istoria, limba, geografia sau constituția României, cari materii, după cum se știe, se predau și la școlile ungurești confesionale în românește.

Să se răspundă deci: Unde este „barbaria", unde este frustrarea drepturilor minoritare?

Și atunci, care este motivul acestei alarme în afară de dușmănia contra Statului? Examenul de absolvire a fost și este mai mult un act oficial. Nu se cuvine oare ca școlarul, care intră în viață să dovedească celor de față la examen că știe desvolta în limba Statului o temă aleasă de el timp de 15 minute?

O datorie de mult simțită

O neplăcută discuție s'a produs în jurul administrării unui anume fond al Academiei. Dela tribuna Senatului un venerabil senator și om de carte, indus probabil în eroare de rău-voitori, a acuzat Academia că ar fi procedat abuziv în felul cum a rezolvat chestiunea succesiunei Vernescu, legată Academiei. Opinia publică românească a avut un moment de jenă. Cea mai înaltă instituție a țărei n'a putut scăpa de mizeria morală a vremii.

Comunicatul pe care îl publică Academia dovedește netemeinicia tuturor acuzațiunilor ridicate la Senat. Cu toate acestea, faptul rămâne ca o tristă caracteristică a vremilor prin cari trecem. Dedați a batjocuri totul, fără control și fără pudoare, dispuși a suspecta totul în gura mare, n'a fost om cu atribuții în viața publică care să nu fi fost târît în batjocură, și n'a fost instituție publică cu trecut care să nu fi fost stropită cu noroiul discreditului.

E o adevărată boală după războiu, acest sistem care se întinde necontenit ca o tristă și [illegible] dureroasă [illegible]

finalei discuții în jurul succesiunei Vernescu este tipic. Am ajuns până acolo încât Academia Română n'a putut fi cruțată, și, mai cu seamă, am ajuns până acolo încât un om serios, reputat profesor universitar și cunoscător al legilor, a putut aluneca pe panta acuzațiunilor pripite, nedrepte și păgubitoare.

O reacțiune împotriva acestui nenorocit curent de distrugere a autorităților consacrate, trebuie să se producă. Zidul de apărare pe care toți oamenii de conștiință din toate partidele, s'au grăbit să-l facă în jurul Academiei, este un bun început, care dovedește că avem încă rezerve morale în țară, cari pot fi cu succes utilizate pentru cambaterea curentului distructiv. Sunt autorități cari adunate pentru a apăra o instituție imaculată prin trecutul ei, trebuie să rămână adunate pentru a apăra cea mai înaltă instituție a unui stat, autoritatea lui morală.

Știri din Aiud

Invazie de lăcuste. In județul Alba-de-Jos s'a abătut o invazie de lăcuste.

Dl Velican, prefectul județului, însoțit de medicul veterinar s'a dus la fața locului pentru a da țăranilor instrucțiile necesare combaterei lăcustelor.

Furt. Dna Maria Rigo, proprietara unui depozit de tutun, trimițând pe servitoarea sa să cumpere marfă dela Administrația Financiară, aceasta a dispărut cu 10 mii lei.

Ignațiu Trebitsch

Deputat socialist englez, german reactionar, pe urmă fascist italian, amestecat în omorul lui Mateotti

Cazierul unui Evreu budapestan

Trăim vremea marilor aventurieri.

Prostia incurabilă a masselor — care nu știe nici astăzi deosebi pe șantagistul și pungașul ordinar de omul idealist și cinstit constitue atmosfera prielnică reușitei aventurierilor.

Un exemplar unic al aventurierismului veacului nostru este și Ignațiu Trebitsch, arestat dăunăzi în Elveția, pentru amestec în omorul deputatului italian Mateotti.

Unui dintre redactorii ziarului „Keleti Ujság" a cunoscut acum 20 de ani personal pe acest Trebits, care nu este decât fiul budapestan al unui Evreu venit din Galiția.

Acest Trebitsch, a părăsit încă din tinerețe Budapesta și a plecat în Anglia, unde a intrat în slujba unui brutar ca servitor. A învățat repede englezește iar nopțile și le petrecea citind cărți științifice.

A intrat în partidul socialist și a căpătat talentul lui oratoric frunte.

A fost ales în două rânduri ca deputat englez — atunci îl chema Trebitsch-Lincoln în care calitate a venit odată la Budapesta, unde Ungurii au serbătorit cu căldură pe „marele om de Stat englez".

*

Incurcându se într'o panama mai mare și pentru a nu fi arestat, Trebitsch părăsește Anglia. Reapare în anul 1920, în Germania. Face parte din ceata „hackenkreuz"-iștilor și intră în slujba lui Kapp. După ce detașamentul lui Erhardt și Kapp dau lovitura de Stat și pun mâna pe clădirile publice, Trebitsch este numit de guvern ca șeful biroului de presă. Deși Evreu, scrie primarticole antisemite în ziarul militarist „Deutscher Zeitung".

*

Regimul Kapp a fost însă de scurtă durată și Trebitsch a fugit din Germania, trecând granița travestit în Evreu galițian cu caftan.

*

Trebitsch sosește în Italia, se înscrie în partidul fascist și devine mâna dreptă a multor miniștrii și politicieni. După asasinarea deputatului Mateotti instrucția a aflat, că Trebitsch este unul dintre ucigași. Indată ce simte că este dscoperit, Trebibitsch părăsește Italia și fuge în Elveția. Norocul însă îl părăsește; este arestat de poliția elvețiană și întemnițat.

*

E posibil că fantastica, aventuroasa carieră a lui Ignațiu Trebitsch Lincoln, — brutar, deputat englez, antisemit german și fascist italian, — să aibă vre-o continuare. Bănuim că „talentele" sale nu vor fi închise pentru multă vreme după zebrelele temniței. Va găsi el mijlocul ca să scape și, nu ne-am mira de loc dacă peste un an, doi, va ferici cu prezența lui și — bineînțeles, subt alt nume — și Țara românească, făcând politică „democrată", promițând masselor naive bunurile... altora, scriind contra „oligarhiei" la „anumita" presă, sau, punându-se în fruntea masselor și a mișcărilor populare.

Căci lumea de azi este încă a celor de teapa lui Ignațiu Trebitsch „Lincoln".

Inscripții

Pasărea măiastră. Alaltăeri am văzut defilarea îndurerată și pioasă a unui [illegible] — oraș de intelectuali — morți într'un chip, pe cât de nobil, pe atât de absurd.

Erau victimele generoase ale aeroplanului, pasăre măiastră, mai fermecătoare și mai ademenitoare de cât pasărea albastră a basmelor și a lui Maeterlinck, care nu știm prin ce rafinament erotic, prin ce sadism sentimental, își face o voluptate a ucide pe cei mai pasionați și devotați oameni ai ei.

O, pasăre măiastră, pasăre delicată, fină și grațioasă, frivolă libelulă a văsduhului, poleită cu nuanțele roze ale aurorei și cu roșul magnific și tragic al amurgurilor, de ce ciocul tău, plin de sonoritatea melodică a infinitului, ciugulește cele mai tinere și frumoase vieți?

Te-am văzut în imaginație, înainte de a lua forma sigură și precisă pe care ți-a imprimat'o Blerlot, atunci când Icar ți-a dat aripi de ceară — ceara albinei care din leagănul de zăpadă și purpură al cerolei cuteza se se avânte în azurul cerului.

Cum te-ai schimbat de atunci!

Te-am văzut crescând: la început șovăitoare, schiopătând în azur și infinit, apoi făcându-ți drum pe calea de safir a cerului, până acum, când stăpânești tiranică albastrul nemărginitului.

Și acum ai capricii crude de curtezană usurpatoare de tronuri și imperii: îți ucizi amanții naivi pe care îi fascinezi cu ochii tăi magnifici și cu imensul prestigiu care ți-l dă infinitul în care te scalzi ca o sirenă.

O, pasăre măiastră, pasăre tânără, cochetă, frivolă și capricioasă, tu nici nu bănuești — la fel cu drăgălașele și asasinele fetițe omorâtoare de inimi, că într'o bunăzi va sosi pe neașteptate magnificul ruflan care să-ți smulgă penele de safir și să te închidă într'o cușcă — poate de aur.

Diodor

75094

In chestiunea scoalei civile de fete din Uioara

— Un răspuns surprinzător al păr. protopop Emiliu Pop — Câteva constatări —

Ca răspuns la articolul publicat de noi în legătură cu desfiinţarea Şcoalei Civile de fete din Uioara, dl protopop Emiliu Pop ne trimite o scrisoare din care desprindem următoarele lămuriri:

Subscrisul fiind atacat şi învinuit în „Infrăţirea“ Nr. 1112 dela 27 Iunie a. c., ca unul, care fără motiv şi fără a avea ce face, am pornit o campanie pentru desfiinţarea şcoalei Medii (Civile) de fete din Uioara, pentru a lămuri starea faptică, Vă rog să daţi loc în organul D-Voastră de publicitate următoarelor deslusiri.

Poporaţia Uioarei, cu excepţia mică a unei grupe de funcţionari, e compusă din lucrători la salinele din localitate şi la uzinele Solvay, şi din meseriaşi.

Aceşti muncitori trăesc o viaţă destul de sărăcăcioasă, având în raport cu scumpetea de aici, într'o localitate balneară, o plată şi un câştig destul de reduse.

Văzând atât subscrisul, cât şi toţi ceilalţi intelectuali şi oameni pricepători din localitate în frunte cu reprezentanţa comunală, că pentru a putea veni în ajutorul mulţimei muncitoare în educaţia fiilor şi a fiicelor sale, ca aceşti copii să poată ajunge la o situaţie, care să le asigure viitorul ; — de mai mult timp discutăm înfiinţarea unei şcoale profesionale şi de meserii pentru băeţi şi fete.

Dat fiind însă că şcoala primară în a cărei clădire e îndesată şi strâmtorată şi şcoala civilă mixtă de băeţi şi fete, care funcţionează ca mixtă contrar regulamentelor şcolare, nu se poate desvolta în conformitate cu cerinţele ei, mai departe fiind că ne lipsesc localurile pentru şcoala profesională, pe care o contemplăm ca o necesitate imperativă [illegible] şi pentru stabilimentele salinelor şi a uzinelor Solvay, cari dintre elevii şcoalei profesionale şi-ar recruta meseriaşi bine pregătiţi, de altă parte şcoala profesională ar avea la îndemână atelierele acestor stabilimente pentru instrucţia practică, eşire din impasul lipsei de local şi pentru atingerea unui scop mai folositor, am aflat cu cale toţi, cei cu adevărată cunoaştere a situaţiei să cerem: susţinerea şcoalei civile de băeţi, suprimarea succesivă a şcoalei civile de fete, şi înlocuirea acesteea cu o şcoală profesională pentru băeţi şi fete.

Noi cari lucrăm în direcţia aceasta nu suntem conduşi de câştiguri materiale şi de plasare, ca şi acel „trifoi“ dela şcoala noastră civilă, ale cărui frunze sunt: Dl director G. Boer şi dnii prof. I. Ghiriş şi I. Chicicu, pe care-i doare inima pentru perderea retribuţiei oarelor suplimentare dela şcoala civilă de fete, dacă aceasta va fi înlocuită cu şcoală profesională, şi nu pentru educaţia fetelor muncitorimii de aici pe care vor primi-o în mod deplin şi în şcoala profesională. Uiora 28 Iunie 1924.

Emiliu Pop,
protopop

*

La aceste rânduri ale părintelui protopop Emiliu Pop, noi n'avem decât să constatăm un lucru: *acela că Sfinţia Sa recunoaşte că a cerut desfiinţarea şcoalei medii civile de fete, lucru pe care*, **„reprezentanţa comunală şi ceilalţi intelectuali pricepători“** *l'ar şi fi aprobat.*

Cum au aprobat însă şi ceilalţi intelectuali din Uioara această propunere se poate vedea şi din faptul, relatat de noi în articolul la care se referă Sinţia Sa, anume că, dl Dr. Stoica, medicul de plasă, care credem că e şi el „pricepător“ întrucâtva în aceste lucruri, a protestat în mod energic, în chiar şedinţa consiliului comunal, contra curioasei propuneri de a se desfiinţa [illegible] desfiinţare, invocat de Sfinţia Sa, susţinem încă odată că el a fost acela relatat de noi: că fetele, după terminarea şcoalei, n'ar avea unde se plasa.

Cele scrise de părintele protopop, că ar vrea ca în locul şcoalei de fete să înfiinţeze o şcoală profesională de fete şi băeţi, sunt lucruri frumoase, dar ele nu cadrează de loc cu realitatea faptelor, şi ne pare rău că ele sunt susţinute chiar de un intelectual ca Dsa.

Intr'adevăr, nu se distruge un lucru, creia deja cu osteneli şi cu necazuri multe, pentru o simple intenţie, de a creia cândva un alt lucru şi mai bun.

Ceea ce Sfinţia Sa ar vrea să înfiinţeze la Uioara, pe ruinele unei şcoli deja înfiinţată, şi anume: o şcoala profesională şi de meserii pentru uzinele „Solvay“ şi pentru minele de sare din Uioara, vădeşte numai frumoasele intenţii de care D-sa e animat faţă de uzine şi de minele de sare, dar în nici un caz, faţă de populaţia din Uioara şi de cea a satelor din jur, care a cerut şi cere cu insistenţă ca şcoala civilă de fete să fiinţeze şi pe mai departe.

Că elevii acestei şcoale profesionale viitoare, ar avea la îndemână atelierele stabilimentelor din Uioară, pentru instrucţia lor practică, este un lucru cari nici nu merită discutat, căci orice om ştie că atelierele salinelor sunt inexistente, întrucât săparea şi scoaterea la suprafaţă a sării din pământ nu se fac în ateliere. Aşa zisele uzine „Solvay“ apoi, se reduc la o fabrică de sodă caustică, ale cărei „ateliere“, nu credem să fie idealul de viaţă al tuturor generaţiilor de băeţi şi fete din Uioara şi din satele din jur.

Locuitorii vor să-şi lumineze odraslele şi pentru alte motive şi pentru alte scopuri în viaţă, nu numai pentru a creşte robi mai muncitori şi mai pricepuţi pentru prosperarea uzinelor „Solvay“ [illegible] motiv, invocat de părintele Protopop, în scrisoare, că şcoala civilă de fete trebue desfiinţată şi pentru că ar funcţiona în acelaş local cu şcoala de băeţi, lucru, dragă doamne, periculos în ochii Sfinţiei Sale, este anulat chiar de părintele Protopop care cere textual: **„suprimarea... şcoalei civile de fete şi înlocuirea ei cu o şcoală profesională pentru băeţi şi fete“!**

La sfârşitul scrisorii sale dl Protopop Emiliu Pop, declară că dsa nu e condus în această chestie de „câştiguri materiale“, ca acel „trifoi“ cari sunt directorul şi toţi profesorii de la şcoala civilă, cari prin desfiinţarea şcoalei de fete „şi-ar pierde retribuirea orelor suplimentare“!

A judeca atât de simplist corpul didactic al unei întregi şcoli şi a trece atât de uşor peste munca grea şi migăloasă pe care zi de zi, aceşti robi ai şcolii o duc pentru educarea şi luminarea generaţiilor de mâine, este un lucru cu desăvârşire meschin şi ne pare rău că tocmai un fruntaş intelectual de talia unui protopop îl poate făptui. Uşurinţa şi răutatea cu care poate în zilele de azi să judece o faţă bisericească pe profesorii unei şcoli este într'adevăr surprinzătoare şi îngrijorătoare pentru viitorul sufletesc al satelor noastre.

„Corset Ideal“
Diplomată din Pairs,
Piaţa Alex. Lahovary Nr. 4, La etaj,
Bucureşti,
Colţ cu Calea Dorobanţi.
3610
Se execută
Centure de Sarcină. Centure Medicale şi ori ce fel de Centure.

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICALE CLUJ
CALEA REGELE FERDINAND No 19,
Fabricare de bijuterii şi mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint şi platina. Mare asortiment în ceasuri marca Kienzle şi Schwarzwald şi obiecte de argint China.
Numai pentru revanzatori!
Telef. Inter. 2-13. Adr. tlgr. Juvaere Cluj

CEASORNICE Longines
7 Grands Prix ELEGANTE şi PRECISE

Fabrica Ardeleană
cu secţiuni pentru prelucrarea lemnului, fierului şi metalului precum şi cu o secţie de lăcătuşerie caută spre angajare imediat
Un inginer român
energic, activ, cu practică îndelungată.
Refleclanţii, cari — în afară de limba română — mai cunosc şi limba germână sau maghiră, şi sunt versaţi în fabricarea nu numai cea en detail ci şi în cea engros, precum şi în metodele moderne de fabricaţiune, calculele asupra salarizării cu ora sa-şi facă oferta arătând activitatea de până acum, starea familiară, pretenţiunuile de salarizare, data când pot intra în serviciu şi eventuelele referinţe. 3627
Ofertele detailate se vor trimite sub: „1001“ la Agenţia de Publicitate „RADOR“, Cluj.

:-: FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA“ :-:

Aspecte ale vieţii economice

Cine stăpâneşte Ucraina

de G. M. Ivanov

S'a vorbit diferit despre Ucraina în România: că există, că nu există. Când devenise acum în urmă stat — deşi foarte în felul lui — un învăţat român scrisese că Ucrainia e un stat care nu va exista.

O naţionalitate ucraineană există, şi dacă e ea mai apropiată sau mai îndepărtată de cea rusă din punctul de vedere al sângelui, o construcţie de stat se poate înălţa chiar pe o nuanţă etnică.

Regimul ţarist nega ucrainienilor mândria unei naţionalităţi deosebite; despre o organizaţie de stat, separată, cu atât mai mult nu putea fi vorbă. Sovietele au admis existenţa ca naţiune separată a ucrainilor din consideraţii politice, ca în felul acesta să o introducă în combinaţia politică internaţionalistă pe care, cred ele, că au realizat'o pe teritoriul fostei Rusii. In Uniunea federaţiilor sovietice se vorbeşte de Ucraina ca de o republică sovietică socialistă federalizată cu cea rusească şi cu toate celelalte.

In „Izvestia“ No. 78. aflăm date — deşi din sursă sovietică — despre pătura guvernantă a Ucrainei.

Compoziţia de partid a conducătorilor în centru şi în periferie se exprimă prin următoarele cifre: lucrători 104, — ţărani 9, — ceilalţi: 138, — adică evrei fără meserie, sau revoluţionari din meserie; dintre aceştia, 29 lucrători intră în Comitetul central al partidului ucrainian comunist şi 14 din „ceilalţi“; în comitetele guberniale revoluţionare, 8 lucrători, cei lalţi 18, în comitete judeţene şi în comitetele de secţie: lucrători 67, ţărani 9, ceilalţi 106 Aceste cifre dovedesc că elementele conducătoare în toate organizaţiile de partid nu sunt în majoritate lucrători.

In corpul guvernului şi a personalului administrativ superior, lucrătorul e reprezentat şi mai slab. Dintre 38 de comisari populari şi membrii ai colegiilor, lucrători sunt numai 12, ţăran 1, şi ceilalţi 52. Dintre conducătorii comitetelor executive guberniale, lucrători sunt 36, ţărani 5 şi ceilalţi 63.

Printre conducătorii instituţiilor profesionale, — sindicatele, — natural stăpâneşte elementul lucrătorilor. Din 128 de tovarăşi, cari stau în fruntea organizaţiilor profesionale din centru, din gubernii şi din judeţe, 72 sunt după proveniență lucrători. Şi chiar printre directorii fabricilor şi în direcţiunile trusturilor lucrătorii precumpănesc: din 129 oameni, 86 sunt proletari.

In cooperaţie: din 97 oameni, lucrători sunt 39, ţăranii 6 şi ceilalţi 52. Lucrătorii mai puţin ca oriunde se găsesc printre conducătorii instituţiilor financiare. Aşa de pildă, din membrii colegiului Comisariatului de finanţe, ale băncilor centrale — lucrători sunt 12, ţărani 3, ceilalţi 41.

Din panct de vedere naţional, ucrainienii prezintă un slab procent în toate instituţiile conducătoare Ucrainei. In organizaţiile partidului precumpănesc „velicoruşii“ (ruşii din centru 103, la locul al doilea stau ovreii 61, ucrainieni au 60 de oameni şi celelalte naţionalităţi 29. In judeţe numărul ucrainienilor creşte şi al „celor lalţi“ scade.

In organele centrale ruşi sunt 15, ovrei 10, ucrainieni 9, de altă naţionalitate 4. In compoziţia gubernială: ruşi 46, ucrainieni 25, ovrei 22 şi de altă naţionalitate 5. In judeţe numărul ucrainienilor se ridică la 139, deşi locurile de frunte îl ocupă ruşii.

Printre conducătorii întreprinderilor industriale, compoziţa naţională e următoarea: ruşi 65, ovrei 28, ucraineni 22, de altă naţionalitate 12. In organizaţiile profesionale: ruşi 47, ovrei 47, ucrainieni 21 şi de altă naţionalitate 6.

In cooperaţii: ruşi 28, ovrei 28, ucrainieni 26, de altă naţionalitate 3. Dintre conducătorii organizaţiilor bancare şi financiare: ruşi 24, ovrei 20, ucrainieni 6.

După gradul de instrucţie: în organele conducătoare ale partidului, 141 au numai şcoli primare. In corpul guvernului şi a instituţiilor administrative, din 536 oameni, 348 au numai şcoală primară, Dintre conducătorii sindicatelor 8 sunt cu licenţă, 45 cu bacalaureat, 189 cu şcoală primară. In organizaţiile bancare precumpănesc tovarăşi cu diplome de licenţă.

Cifrele stagiului în partid: In comitetul centrul executiv al partidului comunist panucrainian numai unul e admis cu stagiul în partid dela 1920; tot restul e din momentul organizării partidului până la 1917; în comitetele comuniste guberniale sunt admişi tovarăşi cari au fost comunişti până la 1917, în număr de 23; comunişti de la 1918—1919 sunt numai 4.

In comitetele judeţene precumpăneşte tineretul comunist: aici sunt comuniştii de la 1919—1920.

Toţi se miră şi se întreabă mulţumită cărei împrejurări se datoreşte faptul că partidul comunist reuşeşte să stăpânească întreaga Rusie de 7 ani de zile. Răspunsul este foarte simplu: mulţumită unei discipline, căreia nu i se poate găsi asemănare cu nici una din organizaţiile cari au jucat vre-odată un rol în istoria omenirii. Organizaţia comunistă prin disciplina sa de fier, crudă şi ucigătoare, întrece cu mult pe cea a jacobinilor din timpul revoluţiei franceze, condusă de Robespierre, Saint Juste şi Conthon. Toate provinciile, cari formează acum SSSR (adică Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste) sunt conduse, stăpânite, spionate, ţinute în mâini de oţel de către puţinii comunişti, care spânzură şi zdrobesc tot ce împedică viaţa dictaturii lor nemaivăzute până acum. Deşi armata roşie nu e comunistă, organizarea „Ceka“ e numai din comunişti, şi cu o atare instituţie de măcelărie, deasupra unei pasivităţi ca a poporului rus şi ucrainian, partidul va putea domni acolo încă multă vreme.

G. M. Ivanov

Iarăşi chestiunea speculei la Cluj

—Cât costă o masă la Sibiu, şi cât costă la Cluj—

In nenumărate rânduri, prin coloanele acestui ziar, ne-am ridicat contra speculei orbite ce se face la Cluj, pe seama bieţilor consumatori, din partea mai multor comercianţi sau pseudo-concurenţi, care, din jefuirea nerusinată a publicului, s'au văzut stăpâni pe milioane, într'o noapte. Am căutat pe cât ne-a fost posibil să arătăm autorităţilor acest dureros fapt, dar cu toate acestea, nu vedem din nici o parte îndreptare, sau cel puţin un început de acţiune, oricât de palid ar fi el. Din contră, negustorii, bazaţi, pe nepăsarea celor în drept să pună ordine, ridică, preţurile alimentelor din ce în ce mai mult. sfidând bunul simţ, şi storcând cu nerusinare ultimele resurse ale consumatorilor. S'ar putea crede că într'o măsură oarecare, acuzaţiunile noastre sunt cam exagerate şi nu corespund întru toate realităţii.

Vom aduce însă un exemplu care constă într'o listă de preţuri dela restaurantul de cl. I din Sibiu, „Gambrinus", pe care o putem compara cu o listă de preţuri dela oricare restaurant din Cluj şi de aici, fiecare credem, va putea să tragă concluziile.

O jumătate de pui fript costă la Sibiu 33 lei, o costiţă de porc la tavă 21 lei, un pilaf cu măruntae de pui 24 lei, o conopidă cu unt 10 lei, ochiuri româneşti 7 lei şi aşa mai departe iar o masă, compusă din supă, friptură şi prăjitură, se poate lua la restaurantul „Gambrinus" din Sibiu, cu mica sumă de 17 (şaptesprezece) lei.

Este o diferenţă de preţurile dela Cluj care ne îndreptăţeşte să credem, că autorităţile de acolo, conştiente de rolul important pe care-l deţin, pentru apărarea averii populaţiunei, contra spoliatorilor şi aventurierilor comerţului, îşi fac datoria complectă şi găsesc în totdeauna modalitatea să pună la locul lui, pe oricine atentează la banul aproapelui.

Cu toate că Sibiul este un centru mult mai productiv, în ceace priveşte alimentele de prima necesitate, totuşi între preţurile din restaurantele de acolo şi cele din Cluj, este o diferenţă atât de mare, încât este de dorit să se ia urgente şi categorice măsuri, pentru ca umilul consumatori supus obrăzniciei şi indolenţei chelnerilor, să nu mai fie odată cu aceasta şi „buzunărit" de patron.

Presa maghiară

Piese româneşti în ungureşti.

Trupa teatrală a directorului Kovács Imre a jucat zilele trecute la Sibiu trei piese de câte un act româneşti, în traducerea dlui Kádár Imre, ziarist.

Cu acest prilej, ziarul „Keleti Ujság" publică cuvintele introductive ale dlui Kádár, rostite înainte de ridicarea cortinei, şi din cari citâm:

„Traducând în limba mea maternă produsele melancolicei poezii populare româneşti, am văzut cu surprindere cât de apropiate şi cât de înrudite sunt elementele poeziei strămoşeşti ale popoarelor.

La poalele muntelui ciobanul Vrâncean, Ungurean şi Moldovean cântă acelaşi trist panteism din fluerul de soc, având dorinţe şi bucurii comune.

In înălţimi, pe vârful munţilor, unde mâna lui Dumnezeu atinge fruntea înfierbântată a omului, nu mai este ură, ci numai contopire în tragedia originară a sorţii omeneşti.

Cel care îşi iubeşte într'adevăr cultura şi a cărui iubire de limba maternă nu este o frază goală, acela găseşte plăceri curate şi în arta altor neamuri. Numai acel neam va învia, care îşi ştie aprecia fratele".

Un interview cu un comunist francez

D. ziarist Tyrnauer, corespondent la Paris al ziarului Clujan „Uj Kelet" publică în numărul de eri al acestui organ un interview cu profesorul Leon Aubergier, care, între altele, a spus următoarele:

„Sunt mulţi între comuniştii din Franţa cari sunt cu mult mai „de stânga" decât mine. Acţiunea acestora o condamn ca şi pe cea a comuniştilor prea „de dreapta".

Ţările comuniste nu pot întinde o mână sângeroasă popoarelor de subt dominaţia reacţiunei, Nu aprob politica rigidă a sovietelor şi nici atitudinea lor sectară.

Scopul nostru este să ajungem prin revoluţie la pace, sovietul rusesc însă, după cum s'a văzut din chestiunea recentă a Basarabiei, este tot atât de îngâmfat militarist, ca şi Germania în 1914."

Declaraţiile „fascistului" d. Savu Constantin

Şeful, fasciştilor din Bănat, d. Savu Constantin a spus următoarele ziarului „Keleti Ujság".

„Am luat la cunoştinţă cu mirare ştirile referitoare la tulburările din Cluj şi alte oraşe universitare făcute subt pretextul fascismului. Fascismul nu reprezintă vre-un partid sau naţionalitate, ci toate păturile muncitoare din ţară. Pentru noi, nu există problemă maghiară sau evreiască Noi apărăm până la infinit drepturile tuturor minoritarilor. De multe ori apărăm chiar dreptul bravilor noştrii cetăţeni evrei faţă de unele sau altele din autorităţile noastre cari îşi depăşesc atribuţiile."

Am reprodus aceste aprecieri ca simplu document.

Glume de prost gust..

„D. ministru Săveanu — scrie „Ellenzék" — a sosit la băile Erculane, pentru a inspecta instalaţiile. După ce a inspectat totul, a dispus îndreptarea. A dat ordin pentru nimicirea inscripţiilor comemorative ungureşti şi după cum se spune, şi statuia lui Ercule va fi îndepărtată. Anume semizeul mitologic este pus subt învinuirea gravă a filomaghiarismului. Chestiunea se pune astfel:

Dacă Ercule n'ar fi fost filomaghiar, Ungurii i-ar fi turnat figura în bronz."

In slava lui Avram Iancu

Programul serbărilor

La 7 Iulie se va celebra la Fântânele aniversarea memorabilelor lupte date de Avram Iancu.

Iată programul serbărilor:

Inainte de masă. 1. La 7 oare plecarea din Beliş la „Fântânele". 2. La 8 oare celebrarea sf. liturghii (pe locu istoric) împreunată cu Parastas pentru odihna eroilor morţi. 3. La 10 oare discursul festiv de *** şi discursurile ce eventual se vor mai înştiinţa. 4. 11 oare, declamări şi cântece naţionale.

După masă. I. Şezătoare populară cu producţiuni şcolare, cântece şi jocuri naţionale. 2. La 6 oare plecarea la Beliş. Seara petrecere de vară în castelul din Beliş. Venitul curat dela petrecere se va folosi pentru înfiinţarea unui fond cu scop de a ridica cu timpul o capelă la „Fântânele".

Concurs de primire în cler

Concurs de primire în clerul tinăr al eparhiei de Gherla şi la Academia de teologie din Gherla (română gr. cat.) se va ţinea în 24 Iulie 1924. făcându-se tot atunci primirea tinerilor destinaţi pentru facultăţile de teologie din Roma şi Strasbourg.

Candidaţii se vor prezinta la reşedinţa episcopească din Gherla în 23 Iulie 1924 la ora 4 dim. cu cererea pentru primire însoţită cu documentele: extras matricular de botez, certificat de absolvire a liceului (de matoritate) certificat de conduită dela oficiul parohial al domiciliului recurentului ori dela catehet şi document cu privire la obligamentul recurentului faţă de serviciul armat. Se va adăoga la cerere apoi o declaraţie dată de părinţii ori tutorii recurentului înaintea a doi martori şi vizată de către primăria locală, că dacă recurentul va fi primit în clerul tinăr eparhial, şi ori că în decursul studiilor teologice va părăsi seminarul ori că după absolvire nu se va preoţi, vor restitui diecezei toate spesele ce vor fi cu creşterea şi provederea lor în seminar.

CREPE SUZANN
Lei 310 metr.
toate colorile la
MISSIR
Cluj, Memorandului 11.
3624

Vizita canonica a episcopului de Gherla

La Jibou — I. P. S. Sa spune că a venit să apere turma de proorocii mincinoşi

Prea sfinţitul şi neobositul Archiereu a început vizitaţia canonică de vară, sosind în 18 Iunie în orăşelul Jibou, din judeţul Sălaj. Insoţitorii Archiereului sunt canonicul Dr. Victor Bojor, profesorul George Bob şi Traian Trufaş, protopopul Zălaului, cum şi clericii seminariali necesari pentru ca să se poată celebra în fiecare zi liturgia archierească în toată splendoarea ei, conform ritului bisericei răsăritene. In Jibou e întimpinat Archiereul la graniţa judeţului de subprefectul judeţului Dr. Iuliu Pop şi primpretorul plăsei Jibou Dr. Cornel Gheţie, însoţiţi de preşedintele Tribunalului Dr. Vasile Gyurko.

Apoi archiereul a fost întimpinat şi salutat în drumul apostolic de protopopul Mureşian din Chechiş — archidieceza — cu credincioşii lui.

Au urmat intrarea solemnă în Jibou prin o poartă triumfală unde Archiereul e salutat şi binecuvântat din partea notarului local Comşa, cum şi din partea prtopopului districtual Traian Trufaş în numele tractului ce-l conduce, care într'o vorbire călduroasă arată însemnătatea locurilor istorice din Sălaj, unde se face vizitaţia canonică: Bredul, vestit prin fosta mănăstire a călugărilor bazilicani, într'o pădure din apropierea satului, din a căror biserică icoanele mai însemnate formează iconostasul bisericei parochiale de astăzi cu inscripţii latineşti şi româneşti: Vechiul „Porolissum" de odinioară, unde se poate vedea şi până în ziua de azi calea măiestoasă a lui Traian. Gurusläul, unde marele voivod Mihaiu Viteazul a repurtat o învingere strălucită asupra lui A. Báthori la anul 1601. Apoi istorica parochie Bocşa-Română, locul natal de veşnică odihnă a înfocatului naţionalist, prevestitor al desrobirei şi unităţii naţionale de azi Simeon Bărnuţiu, lângă al cărui mormânt zac şi osămintele marelui vicar al Sălajului Olimpiu Barboloviciu. In urmă mica comună Mălăghia, locul natal al primului episcop al diecezei Gherlei, Ioan odinioră Alexi.

Archiereul răspunde la toate urările ce i se fac, exprimându-şi bucuria că vine să-şi cerceteze cu dragoste turma cuvântătoare, să întărească în credinţa părinţilor lor, în dragostea către sfânta Biserică şi să-i mângâe în năcazurile ce i-a ajuns din cauza nimicirei unei părţi de recoltă a câmpului în unele comune,

*

Se urmează apoi drumul către modestul lăcaş divin al parochiei Jibou, situat la marginea oraşului. Aci salută pe Archiereu parohul local Laurenţiu Sima, care face istoricul acestei modeste parochii, odinioară compusă numai din câţiva servitori dela curţi grofeşti, iar azi constituiţi în parochie prin zelul şi îngrijirea Archiereului dr. Iuliu Hossu. Să face afară serviciul litiei şi să anunţă liturgia archierească pe a doua zi 19 Iunie a. c. în mijlocul pieţei în pavilon anume pregătit lângă piaţa, pe teritorul destinat prin reforma agrară pentru biserica noastră, unde nădăjduim că se va ridica cu timpul o frumoasă biserică, în acest cuib de şovinism unguresc de odinioară.

Archiereul a primit senatul bisericesc român unit, apoi diferitele reprezentaţii ale comunităţilor bisericeşti după cari a cercetat el însuşi, la casele lor pe diferiţii parochieni şi fruntaşi ai noştri, cum şi pe capităniile minoritare. In 19 Iunie s'a celebrat apoi liturgia archierească pontificală cu asistenţa a 20 preoţi din jurul Jiboului. A fost o liturgie impunătoare.

La sfârşitul liturgiei Archiereul ţine poporului o entuziască şi înflăcărată vorbire punând în relief scopul venirei Archiereului în popor — ca să apere turma cuvântătoare de prorocii mincinoşi — cari cutreeră satele îmbrăcaţi în piei de oi, dar în lăuntrul lor fiind lupi răpitori, cari vreu să smulgă din sufletele bunilor români ce au ei mai scump, credinţa.

După aceste o urmat un banchet la hotelul Unio, dat de orăşeni în onoarea distinsului Archiereu şi a suitei sale. Aici a ţinut un frumos şi magistral discurs venerabilul bătrân Teofil Dragomir, mare proprietar din Jibou, care salută pe marele Archiereu, adevărat apostol luminător şi îndrumător al poporului în zilele critice prin cari trecem. Răspunde Archiereul la salutul înflăcarat al venerabilului Dragomir prin o vorbire plină de frumuseţe.

*

Archiereul şi-a continuat apoi calea sa spre Prodăneşti, Ciglean Creaca, Brebi, Moigrad, Ortelec, Panic Ţigani, Recea, Vârsolţiu, Hereclean.

Pretutindenea erau ridicate porţi triumfale la întrarea în sate şi la biserici notarii şi primarii salutau pe marele oaspe cu alese cuvinte alături de preoţii locali. In fiecare zi s'a celebrat liturgie archierească cu predică, iar după masă doxologia cu litie, aşişderea cu predică din partea Archiereului. La liturgia de Duminecă se adunau în jurul Archiereului credincioşii din toate satele din jur. S'a remarcat primirea deosebit de călduroasă din parochia Ţigani, unde păstoreşte deaproape 40 ani vrednicul paroch Constantin Iuga, care pentru vrednicia sale pe teren pastoral — a fost distins cu titlul de protopop onorar. Mai remarcăm că la întratea în parochia Recea a întimpinat pe Archiereu reverendissimul Graţian Flonta, archidiacon onorar, protopopul tractului Periceiul.

Corespondent.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Marţi, 1 Iunie 1924

CINEMA SELECT

Vampirii

Drama senzaţională în 6 acte cu renumitul acrobat Luciano Albertini şi Jacques maimuţa. La fine o nostimă comedie în 2 acte cu Fatty.

CINEMA URANIA

Desfrâul

Dramă sentimentală în 5 acte. In rolul principal: Francesca Bertini.

Reclama e sufletul comerţului

Adunarea ofiţerilor de rezervă

Participarea uniunei ofiţerilor de rezervă la Congresul general al luptătorilor interaliaţi dela Londra— Chestiunea organizării — Ajutorarea văduvelor şi a orfanilor de războiu

Eri la orele 10, a avut loc în palatul Camerii de comerţ, o adunare a uniunei ofiţerilor de rezervă, secţia Cluj, sub preşidenţia dlui dr. Amos Frâncu, secretar general fiind dl Richard R. Tuffli.

Dl dr. Frâncu, a adus în primul rând la cunoştinţa membrilor, acţiunea începută de către uniune şi insistând asupra faptul că această uniune şi-a manifestat o primă acţiune, prin depunerea unei coroane pentru eroii văzduhului, — aviatorii Suciu şi Cristea, — prin delegaţii săi dnii Tuffli şi Olaru. Tot dsa înştiinţează că s'a pus la dispoziţia uniunei, din partea Comandamentului VI. teritorial, prin dl Gh. Anastasiu, o sală în palatul comandamentului, fapt care va face ca legătura dintre ofiţerii activi şi cei de rezervă, să se închege cât mai mult. Inaugurarea acestui local, se va face la o dată ulterior, în de comun acord cu autorităţile militare, de oarece uniunea înţelege să lupte pentru revendicarea drepturilor uniunei ofiţerilor de rezervă, mână în mână cu cadrele active ale armatei.

La congresul internaţional al luptătorilor interaliaţi, ce va avea loc la Londra, uniunea din Cluj va fi reprezentată prin doi din delegaţii săi, dnii dr. Frâncu şi R. R. Tuffli.

Tot în adunarea de eri, s'a mai hotărât, ca pe cât mai urgent posibil uniunea să vină în ajutorul văduvelor şi o orfanilor de războiu, rămânând ca mai târziu să se găsească modalităţile posibile de înfăptuire a acestui proect.

Pentru strângerea legăturilor între toţi ofiţerii de rezervă, se va face un călduros apel la toţi foştii luptători pentru întregirea neamului, de a-şi trimite aderenţele şi pentru ce la rândul lor să facă o cât mai largă şi rodnică propagandă.

Odată cu aceasta se va da un comunicat, prin care se va arăta care este misiunea uniunei ofiţerilor de rezervă; ea se va face după tipul de organizare teritorial, adică pe regiuni şi cercuri de recrutare, care s'a dovedit că este cea mai bună, şi asigură mai mult legătura între diferitele organizaţiuni similare. In mijlocul unei înalte însufleţiri, şi având toată încrederea în acţiunea uniunei, şedinţa a luat sfârşit la orele unu, urmând ca viitoarea adunare să se fixeze ulterior.

Dl general A. Butunoiu dramaturg

O dramă originală: „Vocea sufletului“

Alaltăeri pe scena teatrului Reduta din Braşov s'a jucat de către o trupă de diletanţi o dramă originală: „Vocea sufletului“ al cărei autor este dl general Butunoiu, comandantul garnizoanei Braşov.

Piesa a fost jucată admirabil, trupa de amatori dovedind multe însuşiri artistice iar autorul dramei a fost încoronat de-un succes bine meritat, Dl general Butunoiu ca orice dramaturg de mare valoare a dovedit în „Vocea sufletului“ mult talent şi o mare putere de creaţie. In desfăşurarea acţiunei se observă multă pătrundere psihologică ceeace caracterizează sufletul blând al autorului.

Cu mai multă montare tehnică piesa se poate juca pe orice scenă şi credem că nu va lipsi în curând din repertoriul trupelor noastre oficiale.

Subiectul dramei

Iată subiectul dramei:

„Cu 24 ani înaintea războiului, locotenentul Arbore îşi pierde un copil de 3 ani într'un naufragiu, In război găsim pe fostul locotenent, ca general la Tecuci unde este şi un spital al Crucei roşii, care are ca soră de caritate pe Lenuţa fiica generalului. La Tecuci soseşte un convoi de prizonieri. Intr'o noapte căpitanul Müller, fost ataşat militar la Bucureşti, care se afla acum printre prizonieri voieşte să fugă; şi e zărit de o sentinelă care trage şi-l răneşte grav. E dus la spital şi îngrijit de dşoara Arbore, care prinde simpatie de el mai cu seamă că-l cunoscuse înainte de război, căci acum ştie că după ce va fi vindecat va merge la Curtea Marţială unde va fi judecat şi desigur condamnat pentrucă el mai fusese încă odată prins, scăpase de sub pază şi acum fusese prins luptând din nou în contra noastră.

In adevăr pentru acest motiv prizonierul a fost condamnat la moarte, ceeace măreşte şi mai mult simpatia dşoarei Arbore pentru el.

Dşoara Arbore merge la general şi l roagă să nu semneze sentinţa. Generalul Arbore, crezând că fiica lui este îndrăgostită de un duşman al ţărei, cu toate că fiica lui îi arată că nu este îndrăgostită, ci e un sentiment pe care nu l poate defini, semnează sentinţa şi prizonierul este împuşcat.

Imediat după aceasta dşoara Arbore primeşte o scrisoare trimisă de prizonier înainte de execuţie; în care îi mulţumeşte pentru îngrijirea ce i-a dat în spital şi îi oferă o cruciuliţă ce o avea la gât. După această cruciuliţă se descoperă, că fostul căpitan Hüller era chiar fiul generalului Arbore pe care îl pierduse în naufragiu şi care fusese găsit pe o barcă şi adoptat de o familie din Triest.

Dşoara Arbore înebuneşte de durere, iar generalul când descoperă şi el acest lucru vrea să se sinucidă, când însă vine un ofiţer şi-i aminteşte că trebuie să înceapă un atac ordonat chiar de generalul şi este aşteptat la postul de comandă, Generalul îşi revine şi pleacă la datorie pentru ţară.

M.

Scumpirea excesivă a alimentelor în Ardeal

Cu toate măsurile luate de autorităţi scumpirea alimentelor în Ardeal a devenit în ultimele zile excesivă mai ales la alimentele de prima necesitate.

La grâu şi făină preţurile au suferit o urcare nouă de 10 la sută pânea de un leu la kgr. iar făina de porumb dela 5·50 a ajuns la 6-7 lei, carnea de porc dela 40-42 la 44-45 lei kgr. iar cea de vită dela 28-32 la 34-36 lei. Ouălele dela 1 leu la 2-2·50 bucata iar untul dela 120 la 140-160 lei kgr. Preţurile la zarzavat continuă să rămână aceleaşi de acum 10 luni de zile: fasole verde 16-20 lei kgr; ardei 5-7 lei bucata: pătlagele vinete 20-25 lei bucata; un castravete 10-25 lei bucata; o ridiche 3-4 lei; un kgr. cartofi noui 5-7 lei.

Aceste preţuri sunt justificate de producători de situaţia critică a recoltei de cereale din anul acesta.

„NIPPON“

CAFENEA, RESTAURANT, COFETĂRIE

Cea mai frumoasă grădină de vară 3613

CLUJ, STRADA ŞAGUNA

lângă Teatrul Maghiar

Mâncări calde seara: — După masă concert simfonic. — Seara muzică. — Preţuri reduse.

ROYAL MAIL LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elice.

Canada în şi America

Vaporul „Orca“ pleaca din Charbourg 9 Iulie 1924.

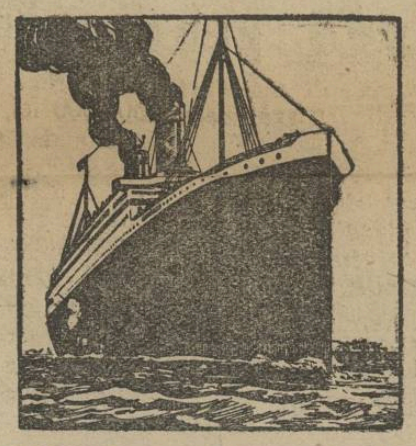

3064

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge în

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud şi Avusand etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi desluşiri cu încredinţare p. viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela

„Compania Tranzit“ Bucuresti, Calea Grivitei No. 153.

Sucursala Timişoara, Hotel Corona. Arad, Strada Colonel Paultan No. 11.

Bani trimişi din Amerika, Canada şi Argentinia îi câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

De vanzare

căşi mici şi mari,

ville, căşi cu grădină, căşi cu prăvălie

moşii, pământuri,

prăvălii, fabrici şi alte întreprinderi. Cine are aceste feluri de vândut sau închiriat sau doreşte se cumpere să se adreseze către mine cu încredere, unde se căpăta şi împrumuturi mai mici pe întabulare locul prim.

Dunky agent,

Cluj, Piaţa Unirii 10. parter 3.

Sprijiniţi Comerţul şi Industria Românească

In Strada Nicolae Iorga №. 6.

s'a deschis prima

Pantofărie studenţească,

unde se execută comenzi de pantofi, ghete, cisme şi sandale. Tot aici s'a deschis şi primul salon de lustragerie de ghete 3576

Pentru studenţi şi funcţionari de stat se acordă 10% reducere.

ATELIER MODERN DE FOTOGRAFII

GARDI & Co. 3272

Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări şi reproduce tablouri in mare.

CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

INDUSTRIAŞI MARI ŞI MICI!

Rezervaţi-vă imediat pentru 3605

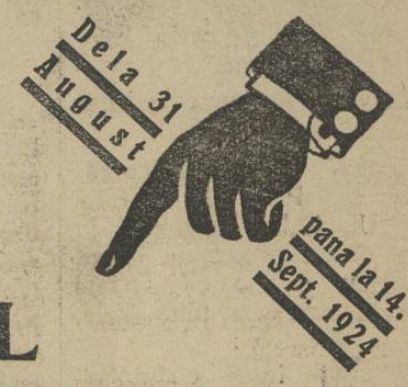

TÂRGUL DE MOSTRE DIN CLUJ

Spuţiul neceser, şi frimeteţi fără întârziere Buletinul de inscriere BIROULUI TARGULUI:

CLUJ, Camera de Comerţ şi industrie.

„Rador“ No. 2113

ULTIMA ORA

INFORMATII

— **Un incendiu la Satu Mare** Sâmbătă la oare 6 şi jumătate s'a produs un incendiu la gara din Satul Mare. Focul s'a iscat din neglijenţă la Restaurantul gării. Pagubele nu sunt prea mari. Au ars câteva grinzi pe întindere de circa un metru.

— **Biblioteci pedagogice pentru corpul didactic.** *Ministerul instrucţiunii a hotărât ca în fiecare judeţ să funcţioneze câte o bibliotecă pedagogică — cu scopul de a contribui, prin împrumutare de cărţi — la întreţinerea şi complectarea cunoştinţelor pedagogice didactice şi de cultură generală a membrilor corpului didactic primar.*

— **Şcolare.** Membrii comitetului şcolar dela Şcoala medie de fete din Cluj sunt invitaţi la adunarea generală ce se va ţinea Duminecă în 6 Iulie c. la ora 5 p. m.

— **Expoziţie Zootechnică.** Comitetul executiv al expoziţiei Zootechnice ce va avea loc în toamnă la Cluj, a cerut Ministerului de Interne, să dea un ordin circular tuturor prefecturilor ca să trimită imediat pe numele dlui dr. Tiberiu Cristea, director regional Cluj, sumele aprobate de Ministerul Agriculturei şi domeniilor, în scopul de mai sus, căci altfel lucrările pregătitoare nu vor putea fi executate.

— **Furt.** Astăzi dimineaţă, dela Kertész Martin din localitate, indivizi necunoscuţi au furat suma de lei 10.000. Cazul a fost deferit prefecturei de poliţie care anchetează faptul.

— **Medicale.** Astăzi după amiază la orele 6, are loc în amfiteatrul clinicei medicale, şedinţa societăţii asistenţilor şi preparatorilor dela facultatea de medicină, la ordinea zilei fiind mai multe chestiuni de ordin profesional.

— **Inchiderea stagiunei la Operă.** Aseară a avut loc la opera Română ultima reprezentaţie din stagiunea aceasta. S'a cântat pentru a cincea oară în faţa unei săli arhipline — opera feerică a dlui H. Klee „Făt-Frumos". Atât interpreţii cât şi autorul au fost viu sărbătoriţi, oferindu-li se frumoase cunune de flori.

— **Cursurile de vară de la Vălenii de Munte.** Pentru informaţii de orice natură în legătură cu cursurile de vară din Vălenii de Munte de sub conducerea dlui prof. N. Iorga (15 Iulie 15 August), stă gratuit la dispoziţia ori cui în scris şi verbal dl dr. Vasile Caba advocat în Cluj, Calea Victoriei 27. Telefon 5—27.

Tot aici se pot prelua şi bilete de dus întors cu 75% reducere pe C. F. R. între 8 Iulie şi 20 August, valabile şi pentru trenuri accelerate.

*

— **Dela Prefectură.** Dl Septimiu Mureşanu prefectul judeţului Cojocna, luându-şi concediu, pleacă astăzi la Constanţa. Postul său va fi gerat de dl Hodor, inspector administrativ.

— **Asociaţia Generală a Medicilor din România,** filiala Cluj, va ţinea adunarea generală în ziua de 1 Iulie 1924 la ora 6 după masă la clinica chirurgicală. Toţi membrii sunt rugaţi să ieie parte, fiind a se discuta chestiuni foarte importante. Se va alege şi noul comitet.

— **Dl prefect S. Mureşan,** a dispus ca cu începerea lunei Iulie, comptabilii judeţeni să se deplaseze în fiecare plasă şi comună pentru verificarea socotelilor — cari vor fi publice — şi pentru încheierea definitivă la faţa locului a compturilor şi bugetelor, cari nu s'au făcut de ani de zile sau au fost rău întocmite. La aceste lucrări vor participa personal şi prim-pretorii şi notarii cu primarii respectivi — deasemenea şi preoţii, învăţătorii şi contribuabilii — cu ordine severe ca acolo unde se vor găsi nereguli, se ia imediat măsurile legale împotriva vinovaţilor.

„Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat," oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câştiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat oferă 5412 câştiguri în summă globală de 500.000 lei, având câştiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezenţa autorităţilor şi a publicului. Câştigurile sunt garantate. Cine doreşte să aibă un frumos câştig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei" din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piaţa Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poştă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

La „Băile Pistyan" sezonul e in toi. Hotelul splendid Thermia Palace, care e clădit impreună cu toate băile, deja demult s-a deschis. Preţurile sunt surprizător de moderate. In Thermia deja pentru suma de 65 kc. — găsim locuinţă cu întreţinere. Deslusiri: la Drogueria „Rózsa", Cluj, Str. Londrei 21, unde găsim nămol de Pistyan original pentru cură la locuinţă. 3532-1

„Sfărmătorul cârjelor". Aceasta marcă a băilor Pistyan arată fidel puterea de vindecare a băilor nămoloase. Si acum se adună bolnavii acolo din toate unghiurile lumii. Preţurile sunt foarte favorabile (pension intreg dela 40 kc-in sus). Deslusiri: la Drogueria „Rózsa", Cluj, Str. Londrei 21. 3532-4

Colonel Mircea Oprescu, doctor în Medicină Veterinară dela Milano. Specialist boale de câini Consultaţii zilnice 2—6 p. m. Strada Tudor Vladimirescu 1. (Miches Kelemen-ut.) Telefon 22

2000 lei lunar

Ofer pentru o cameră mobilată sau nemobilată, cu bucătărie sau numai cu acces la ea. A se adresa la ziar pentru U. L. Discreţie absolută.

— *Sanatoriul dr. Cosmutza, Cluj-Cetăţuia (Fellegvar) pentru vindecarea boalelor interne, îndeosebi ale organelor respirătoare şi nervoase.*

Ceea ce nu înţelege d. Goldiş

Cu prilejul discuţiunilor în jurul legei de reformă a învăţământului, D. Vasile Goldiş, deşi a trebuit să recunoască superioritatea reformei dlui Dr. C. Angelescu, a ridicat unele obiecţiuni, cari merită să fie relevate, pentrucă ele evidenţiază întreaga mentalitate politică a partidului naţional.

D. Goldiş a spus că legea este bună, dar numai pe hârtie adică prevederile legei nu se acordă cu realitatea, fiindcă deşi legea prevede totul, nu avem localuri de şcoală, recuizite şi corp profesoral suficient. Dsa ar fi vrut o lege mai puţin bună dar care să se rezume la ceea ce putem avea astăzi.

Observaţiile fruntaşului naţionul par juste la prima vedere D. Goldiş face însă o greşală, pe care o face şi partidul naţional. Dsa nu se gândeşte că o lege de caracter esenţial ca legea pentru reforma învăţământului primar nu este o lege numai pentru astăzi, ea este o lege care e menită să călăuzească învăţământul mulţi ani încă în viitor. In consecinţă, legea nu se poate mărgini numai la ceea ce avem astăzi, pentrucă nu în fiecare an putem face o reformă de acest fel. Ea trebuie să fie un îndrptar de viitor, să stimuleze şi să creieze noui elemente de desvoltare culturală.

Deosebirea între concepţia politică a partidului naţional şi politica partidului liberal, în aceasta constă. Şi în aceasta constă insuficienţa politică a a partidului naţional că, apreciind realitatea actuală, să se înalţe deasupra ei spre a privi în viitor şi pentru viitor.

MICA PUBLICITATE

Dactilografă, cunoaşte limba română şi germană caută post. Adresa la ziar. 3627

Comandaţi bilete la

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-:

Prin telefon dela corespondenţii noştr

Ultimele tratative între naţionali şi ţărănişti

Bucureşti. — Comitetul executiv al partidului ţărănist, întrunit Sâmbătă pentru a răspunde notei partidului naţional, după desbateri îndelungate a trimis partidului naţional o scrisoare în care face propunerea ca, până se va putea alege un comitet central satisfăcător, conducerea noului partid să o ia d. Iuliu Maniu şi I. Mihalache. Ţărăniştii adaogă că, în acest timp, asperităţile se vor îndulci, şi fuziunea se va putea face.

Eri partidul naţional a cercetat răspunsul ţărăniştilor. El a fost găsit insuficient. Mai mult, răspunsul ţărănist încearcă să angajeze partidul naţional în chestia fuziunei, ceea ce a determinat partidul naţional să rămână hotărît la condiţia celor zece puncte, cari exclud orice posibilitate ca d. Stere să pătrundă la conducere.

Răspunsul partidului naţional trebuia să se înmâneze eri, Duminică, ţărăniştilor. Dnii Lupu şi Mihalache au lipsit însă din Capitală, aşa că acest lucru se va face astăzi.

Cu acest răspuns, în cercurile politice se crede că orice discuţie este terminată şi fuziunea se declară desfăcută.

Prinderea unui periculos hoţ

Oradea Mare. Sâmbătă a fost arestat individul Sándor Iulius dezertor din armată şi autorul unui furt comis la Bucureşti. Fiind trimis la Bucureşti, acest individ a reuşit să evadeze, aruncându-se din plina viteză a trenului. A fost regăsit în Oradea de către poliţie şi va fi escortat la Bucureşti.

Cercetaşi cehoslovaci în România

Oradea-Mare. — Joi a sosit la Şarmei 52 cercetaşi cehoslovaci sub conducerea dlui Francis Clumec, directorul Casei corecţionale din Praga. Cercetaşii au fost primiţi la gară cu pâine şi sare de reprezentanţii cohortei „Păstorul Bucur" din Bucureşti, de dnii Alexandru Dumitrescu şi Mihail Dumitrescu, însoţiţi de 7 cercetaşi.

Cercetaşii cehoslovaci vor vizita Bucureştiul, Constanţa şi Mamaia, unde vor rămânea timp mai îndelungat.

Neînţelegeri între ţăranii din Salonta

Oradea-Mere. — La dl prefect dr. Nicolae Popovici al judeţului Bihor s'a prezentat o delegaţie compusă din ţăranii Petru Teodor, Ioan şi Emil Nagy din Salonta-Mare vorbind în numele a peste o sută de ţărani şi cerând să li se facă dreptate într'o chestiune de expropriere. Ei au primit acum 3 ani în arendă forţată câte 2—3 jugăre dela moşia Barnov din Salonta-Mare. Nu peste mult timp însă s'au ivit neînţelegeri între ei şi pentru aceasta au intervenit acum la dl Prefect, care li-a promis să curme toate neînţelegerile.

Serbarea Muncitorilor Grafici

Uniunea Muncitorilor Grafici din România, Circumscripţia Cluj aranjează în ziua de 6 Iulie a. c. la ora 4 p. m. în localul de vară, renovat şi mărit, din calea Grigorescu 12

SERBAREA IOAN

la această serbare, cu dans, premiu de frumuseţe, poştă universală, tombolă, fotografie la minut, confetti şi serpentine etc. la care sunt invitaţi împreună cu familia toţi prietenii şi binevoitorii muncitorilor grafici, : : : se va petrece bine şi frumos : : :

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

LOTERIA

Sindicatului Presei
Române din Ardeal şi Banat
autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924.
pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei.Române din Ardeal şi Banat
in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de
500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.
Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete**
contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:
Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29
i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.
Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.
Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Citiţi şi răspândiţi printre săteni Ziarul

INFRĂŢIREA POPORULUI

Cea mai bună şi mai folositoare gazetă, scoasă anume pentru lumea satelor noastre.

ABONAMENTE:
Pe 1 an . . . . . 100 Lei
Pe jumătate de an 50 Lei
Preţul unui număr 2 Lei

TELEFON No. 211.

TIPOGRAFIA

Cele mai frumoase lucrări de tipografie ca facturi, formulare, registre, invitări, scrisori comerciale şi orice alte lucrări necesare pentru
Autorităţi, Oficii, Bănci populare, Cooperative, Consumuri, industrii şi întreprinderi technice şi comerciale sătești execută

INFRĂŢIREA

TELEFON No. 211.

TIPOGRAFIA INFRĂŢIREA

Execută de asemenea cu preţuri convenabile cărţi, de nuntă şi botez, invitaţii, cărţi de vizită, broşuri, etc.

STRADA IULIU MANIU No. 3.

CLUJ

Inainte de a face o comandă în altă parte, adresaţi-vă la „TIPOGRAFIE INFRĂŢIREA“.

STRADA IULIU MANIU No. 3.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul IV. Nr. 1117 — 8 PAGINI ● 2 LEI ● 6 PAGINI — Miercuri 2 Iulie 1924.

CLUJ 1-2 IUL 1924

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 5440

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI GENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L.

Consfătuirea majorităților

Expozeul dlui I. C. Brătianu

Nici vorbă nu este de retragerea guvernului — Pacea Europei asigurată

Guvernul potrivit obiceiului de a lua contact cu majoritățile parlamentare, la începutul și la sfârșitul sesiunei a chemat majoritățile parlamentare într'o consfătuire pentru a face o recapitulare a activității săvârșite, o examinare a prezentului și o abordare a eventualităților viitorului politic.

Cu prilejul recentei consfătuiri a majorităților parlamentare, dl Ion I. C. Brătianu, prezidentul consiliului de miniștri și șeful partidului național-liberal a făcut un magistral expozeu al situației politice interne și externe.

Dl Ion I. C. Brătianu a vorbit cu acele însușiri caracteristice ale personalității sale — hotărâre în gândire, limpezime a vizualității politice, și acel accent de demnitate națională care dau atâta autoritate vorbelor și atitudinilor sale, atât în țară, cât și în străinătate.

Ne vom sili, din informațiile ce le avem dela corespondentul nostru din București, să rezumăm în linii schematice și esențiale cu propriile noastre expresii câte-va din punctele principale în care șeful guvernului și partidului național-liberal a expus situația internă și externă.

*

Opoziția și-a permis, de data asta, nu numai să pună în circulație obișnuitele svonuri fanteziste despre retragerea guvernului — svonuri care a acoperit-o cu o aureolă de ridicul — ci prin glasul insolent al drului Lupu a somat guvernul să se retragă!

Dl Ion I. C. Brătianu a răspuns în Cameră așa cum se cuvine cutezanței irresponsabilului „leader" al dlui C. Stere.

In consfătuirea majorităților, dl I. C. Brătianu a arătat că nici vorbă nu poate fi de retragerea guvernului — și asta nu numai din cauza anemiei irascibile a opoziției, ci fiind că acest guvern are de împlinit-o operă, o misiune.

O parte a acestei opere s'a împlinit cu fidela și devotata colaborare a majorităților parlamentare. In viitoarea sesiune parlamentară se va realiza reforma administrației, atât de necesară armonioasei funcționări a mecanismului Statului României Mari, întemeiată pe satisfacerea marilor interese generale ale țării.

Ori ce va face opoziția, fie co va recurge la acte de violență și sabotare, fie că se va măcina în pertractări zadarnice, guvernul va rămâne la postul lui de muncă și datorie până la sfârșitul legislaturei de patru ani — căci el și-a luat respunderea situației, pentru a resolvi această situație complexă și amenințătoare printr'o operă elaborată dintr'o odâncă convingere națională și dintr'o temeinică cunoaștere a realităților.

Opoziția — tot prin nesocotința de atitudine și lipsa de demnitate națională a drului Lupu — și-a mai permis insolența să ceară retragerea guvernului, fiindcă așa ar dori-o sovietele ruseți.

Dl dr. Lupu a mers până acolo cu incunoștiența și lipsa de mândrie națională în cât a amenințat țara cu războiul sovietelor, în cazul, când actualul guvern nu se retrage, pentru a face loc unui guvern țărănist.

Dl I. I. C. Brătianu — în afară și peste răfuelile nedemne ale drului Lupu — a examinat în recenta consfătuire a majorităților situația externă, arătând că nici vorba nu poate fi actual, mente de primejdia unui războiu, și mai cu seama, sublinind imposibilitatea Rusiei de a porni un războiu împotriva României, Europa întreagă dorește pacea, pentru refacerea bunurilor cheltuite, pentru reînceperea operei de muncă și civilizație.

Europa întreagă este hotărâtă să apere cu ori ce chip pacea. In acest complex de interese europene intră și România, care nu dorește de cât pacea și care pentru menținerea acestui deziderat a încheiat o serie de tractate de alianță strict devensivă.

Când Rusia ar ataca România ar deslănțui împotriva ei un războiu european — și nimeni nu poate săvârși o asemenea greșală.

*

Am încercat, din informațiile primite dela București, să reproducem cu propriile noastre cuvinte și expresii ceva din magistralul expozeu făcut de dl Ion I. C. Brătianu, președintele consiliului de miniștri și șeful partidului național-liberal.

Din acest expozeu se desprinde un sentiment de liniște și siguranță pentru țară, în cadrul căruia toate elementele active ale neamului își pot consacra forțele la opera de consolidare a României Mari, prezidată cu atâta putere de inițiativă și cu atâta vigoare creatoare de actualul guvern.

Istoria rasboiului pentru intregirea Romaniei

Cu prilejul apariției celui de al doilea volum din valoroasa lucrare „Istoria războiului pentru întregirea României", autorul ei dl C. Kiriței, director general al învățământului secundar, a fost sărbătorit la o agapă la care a luat parte distinse personalități intelectuale în frunte cu dnii miniștri dr. Anghelescu, Al. Lapedatu, N. Săveanu, general Moșoiu și N. D. Chirculescu.

In toasturile rostite s'au arătat meritele dlui Kiriței ca profesor și ca funcționar superior al Ministerului Instrucțiunei publice, stăruindu-se de către toți mai cu seamă asupra frumoaselor însușiri cari fac din cartea dlui Kiriței singura lucrare bună asupra războiului nostru.

A scrie o istorie a războiului nu era o muncă prea grea înainte vreme când luptele nu se dădeau între națiuni ci doar între armate. Războiu nu era de cât atât cât ținea câmpul de luptă; în spatele lui viața unei națiuni își urma cursul în condițiuni foarte puțin schimbate. Războiul prin care am trecut a aruncat în luptă nu armate ci națiuni înarmate. Războiul nu s'a dus numai pe front, ci și înapoia lui „Pourvu que les civils tiennent", a spus un mare general francez care-și dădea perfect seama că războiul nu se purta numai în tranșee și că de fapt țara întreagă nu era decât un vast câmp de luptă.

Războaiele de pe vremuri se încheiau odată cu pacea. Urmările lor nu se făceau simțite mult timp după acela. Incetarea luptei însemna și reintrarea într'un normal pe care războiul nu l atinsese decât foarte ușor. Războiul din anii trecuți nu s'a sfârșit odată cu pacea.

Deaceea realizarea unei lucrări asupra războiului nostru înfățișează greutăți de neînvins. Fiindcă o asemenea lucrare n'are să fie numai istoria unui războiu pur militar, ci trebuie să redea subt aspectele lui variate și multiple efortul suprem al unei întregi națiuni care s'a asvârlit în luptă.

Cartea dlui profesor Kiriței reușește să fie o icoană a războiului nostru. Ea cuprinde nu numai războiul de pe front cu desfășurarea succesivă a operațiunilor militare și cu întregul al luiatu de orori și de eroisme, ci și războiul dinapoia frontului cu îngrijorările, cu privațiunile, cu suferințele și cu nădejdile lui.

Nu numai din punct de vedere patetic, adică poveste vie a eroicei sforțări făcută de întreaga națiune, cartea dlui Kiriței, scrisă și cu îngrijire literară, are merite cari se cuvin prețuite și revelate.

La omagiul și urările cari i s'au făcut cu prilejul sărbătoririi, unim cuvântul nostru de admirațiune și de recunoștință pentru valoroasa contribuție pe care dl Kiriței a adus-o literaturei războiului de întregire națională.

Ancheta „Infrățirii" în chestia minorităților

Interview cu d. dr. Zágoni István

Dl Zágoni condamnă iredentismul din Ungaria — Politica partidului maghiar nu s'a putut desfășura în viața politicei interne românești — „Intelectualitatea și tinerimea maghiară muncește" — spune d. Zágoni

D. dr Zágoni István, de origine Săcui, este unul din cei mai distinși gazetari minoritari din Ardeal, care meserie și-o exercită de vre-o 20 de ani. Intelectual de rassă, în timp de pace trecea drept revoluționar, iar în timpul revoluției a fost suspectat de idei contrarevoluționare. Astăzi face parte din comitetul executiv al partidului maghiar și este un exponent a așa zisei politice „de stânga".

Mai amintim că în timpul revoluției a fost membru al Sfatului revoluționar. A organizat așa zisa armată săcuiască și a fost primul comandant al grupului clujan al acestei armate, până când militarii activi i-au luat locul. E eșit din cadrele armatei — și dela reincorporarea Ardealului la România, dsa este din nou gazetar.

Din toamna anului 1918 până astăzi, d. Zágoni este directorul redacțional al celui mai mare dintre ziarele din Ardeal, „Keleti Ujság".

Declarațiile dlui dr. Zágoni István

Tendințele politicei minoritare ungurești

Intrebându-l asupra chestiunei minoritare și, mai ales, asupra tendințelor Ungurilor din Ardeal, dsa a binevoit să ne răspundă următoarele:

— „Cred că scopul întrebării ce'mi puneți nu este ca să vă fac o declarație de loialitate obicinuită. Aceste declarații le-am făcut și până acum înainte. Ne dăm seama de datoriile noastre de cetățeni, și astăzi așteptăm să ni se acorde drepturile de libertate și siguranța de cetățean".

Iredentismul din Ungaria

„*Nu credeți — am întrebat noi — că iredentismul din Ungaria este o primejdie pentru relațiile Românilor și Ungurilor din Ardeal?*

— „Noi nu mai credem în iredentism. Nici intelectualimea română, nici noi nu'l mai luăm în serios. Aceasta, din două motive. Unul este că „Ungurii cari se deșteaptă" au monopolizat devizele iredentiste pe seama lor. Ungurii cari se deșteaptă s'au uzat într'atâta, încât au uzat toate devizele pe cari le-au propagat. Gazetele lor n'au nici o importanță și nu sunt citite. Despre ceiace scriu și fac, autoritățile noastre de aici sunt mult mai bine informate, decât noi. Opinia publică maghiară știe aceasta, precum știe și câte stupidități, — stupidități păgubitoare pentru noi — au comis ei în trecut. Ei scriu și astăzi atâtea năzbâtii, încât munca lor este cu desăvârșire compromisă înaintea opiniei publice maghiare din Ardeal și nu are drept la nici cel mai mic interes.

Al doilea motiv este că unii Români au recurs de atâtea ori la învinuirea cu iredentism, încât au tocit cu totul adevăratul înțeles al acestui cuvânt.

Intr'o vreme, Papalitatea caterisea fără nici un motiv țări, națiuni, domnitori și popoare, iar consecința a fost că blăstămul papal n'a mai avut nici o greutate, întru cât nu aducea nici o pagubă, ci din contra...

Presa română ar putea face foarte mult ca să readucă în conștiința publică însemnătatea adevărată și seriositatea conținutului noțiunei de iredentism".

In ce sperează Ungurii?

„*Ungurii afirmă — am continuat noi — că ei așteaptă în zădar resolvirea chestiunei minoritare. De altă parte protestează și contra iredentismului. Atunci în ce speră?*"

— „Un profesor universitar liberalism, spunea că și funia cu care cineva este legat, are două capete.

Este rob nu numai cel ce e legat, ci și acela care este pus să țină celalalt capăt al funiei. Dacă poporul român va fi încredințat cu acest din urmă rol, are să se convingă că lui îi lipsește libertatea tot atât cât și acelui neam, în calea desvoltării căruia e pus de-acurmezișul, ca piedecă. Dacă Românii nu pot trăi viață de autonomie, de pildă, pentru că Statul nu vrea să o dea și minoritarilor, atunci și Românii sunt lipsiți de aceasă fericire.

Cândva însă, totuși va trebui toată lumea să se convingă, că democrația nu este o vorbă goală ci o necesitate. **Ea nu există decât acolo, unde este pentru toți.**

Politica partidului maghiar

„*Dați-ne voe să observăm — am spus noi — că politica partidului maghiar nu este tocmai chintezența politicei democratice, despre care vorbiți*".

— „Aș fi mai bucuros să vorbim de viitor și de ceeace trebue să înfăptuim, decât de prezent sau trecut. Politica conducerii partidului maghiar nu s'a putut desfășura în viața politicei interne românești. Unul din motivele acestui fapt este, că, n'avem nici drept electoral, nici reprezentanță parlamentară.

Este posibil că, politicianii Români ne-ar cunoaște cu totul altfel, de cum ne închipuesc, dacă ne-ar lăsa drum liber pentru formarea unei reprezentanțe poporale".

— „*Cum vă închipuți atunci situația din viitor?*" — *am întrebat.*

(*Urmare pe Pag. II.*)

(Continuare de pe Pag. 1.)

— „Intr'adevăr, din punctul de vedere al viitorului trebue privită vieaţa, căci ea îşi urmează drumul său chiar şi contra politicei cotidiane. Marea parte a intelectualităţii române a intrat în slujbe de Stat, — intelectualitatea maghiară însă n'arc loc acolo şi nici tineretul nostru nu poate aspira la aceste funcţii.

Tânărul maghiar trebue, să săvârşească deci o muncă mai productivă şi trebue să muncească mult şi să ştie mult. Invaţă şi munceşte şi ceeace câştigă prin muncă este al lui. Devine mai apt de viaţă. Soarta lui poate fi amară, dar este promiţătoare. Faţă de aceasta actualele greşeli ale opiniei publice româneşti moleşesc intelectualitatea română. Funcţionarii ambiţionează şi astăzi să şi rechiziţioneze odăi, în casa altuia şi mulţi nici măcar perină nu-şi procură, ci ţin morţiş la mobila rechiziţionată. Situaţia de minoritar a silit şi pe ţăranul ungur la o muncă mai intensă. Coseşte iarba chiar şi de pe stânci şi cu excepţia unor ţinuturi, a desvoltat o muncă ce — în câţiva ani — l'a ridicat deasupra bunei stări a ţăranului român.

Tinerimea noastră universitară nu face demonstraţii ci, silită de împrejurări, învaţă din greu, citeşte şi se interesează de toate, conform cerinţelor culturale ale carierelor reale.

Această generaţie nouă numai este înveninată de şovinism. Dacă interesează pe cineva, poate afla dela librari câte exemplare din Istoria mondială a lui H. G. Wells s'a vândut până acum cititorilor unguri. Eu ştiu, imens de multe. Cine s'a obişnuit să înveţe de două ori mai mult, va avea şi un folos dublu.

Situaţia şcolilor noastre poate deveni [illegible] abilitate de Stat, — însă viaţa minoritară îi va sili, totuşi, să înveţe mult, pentrucă au nevoe de multă ştiinţă pentru a putea trăi".

*

Sfârşitul interesantului interview cu dl dr. Zágoni István va apare în numărul viitor.

Arestarea unui hoţ îndrăzneţ

Acum trei săptămâni directorii de fabrică dr. Tischler Elemér şi dr. Hirsch Dezső, plecând din Arad spre Cluj cu automobilul, la Oradea-Mare au băgat de seamă că un geamantan al lor, conţinând bani gata, cambii, etc, în valoare de un milion, a dispărut. Poliţia din Oradea-Mare a început să cerceteze, dar fără resultat.

Siguranţa din Cluj a încredinţat cu cercetarea pe detectivii Bindea şi Sulyok cari, cu o dibăcie extraordinară, au ajuns pe urmele hoţului. Eri, făptaşul a fost arestat în Cluj în persoana unui şofer cu numele Franz Hanz, care a restituit toate obiectele şi banii furaţi.

Probleme culturale

Bursele şcolare

Inmulţirea lor — Schimb de bursieri — Schimb între bursierii liceelor din Vechiul Regat şi ai celor din ţinuturile alipite

Cine cunoaşte satele noastre de pretutindenea, ştie câte talente s'au îngropat şi se pierd încă şi azi în negura uitării, din lipsa de mijloace suficiente, spre a putea merge — după terminarea şcoalei primare — la şcoale mai înalte.

Şcoalele secundare înainte vreme — cu deosebire în Ardeal — erau, şi sunt în mare parte şi azi, un azil a celor cu dare de mână, deşi mai slabi la carte, iar cei buni, dar fără mijloace materiale, rămân acasă la coarnele plugului ori poartă biciul altora toată viaţa lor.

Prin acordarea de burse întregi şi jumătăţi, legate de internatele şcoalelor, apoi prin mulţimea ajutoarelor mai mărunte date de Ministerul Instrucţiunii, soarta băieţilor săraci şi buni, — atât la carte cât şi la purtare, — azi s'a ameliorat în mod simţitor.

Viaţa şcolară a elevilor merituoşi nu mai este sdruncinată de atâtea mizerii ca în trecut. Până acum băieţii săraci erau adevăraţi martiri ai cărţii şi mizeriei, rămânând — pe când isprăveau şcoala — numai umbre suferinde, ori trecând deadreptul la viaţa veşnică.

In Ardeal majoritatea elevilor sunt din părinţi ţărani, cari dispun de o avere relativ mică, sau nimic şi au mai mulţi copii. Aceştia tot timpul cât durează înscrierile solicită diferite ajutoare, pe cari neputându-le obţine — din lipsa de fonduri, burse mai multe, etc. — rămân acasă, cu toate că sunt băieţi distinşi. La examenele pentru burse, se dă o adevărată luptă pentru existenţă între elevi, numărul ajutoarelor fiind foarte mic, faţă cu numărul mare al concurenţilor.

Astfel stând lucrurile, se impune dela sine datorinţa conducătorilor noştri, ca ajutoarele existente la toate şcoalele să se înmulţească an cu an, să se ajute cât mai multe elemente bune, dar lipsite de mijloace, şi astfel în scurt să putem pune mâna pe toată viaţa Statului nostru, mai ales în ţinuturile alipite.

*

Iar pentru generaţia tânără — cetăţeni de mâine — să se cunoască mai bine, şi în vederea unei unificări sufleteşti mai apropiate, cutez a lansa ideea — discutată şi cu alţi oameni ai şcoalei — de a se face un schimb între bursierii liceelor din vechiul Regat şi ai celor din ţinuturile alipite.

Concursul pentru burse s'ar face la liceul unde elevul este înscris, iar cei reuşiţi ar fi trimişi (după o normă statorită din Minister) spre ex: Turda la Focşani, Aiudul la Buzău etc. şi viceversa. Am discutat mai de multe ori cu elevi bursieri această chestiune, şi mare parte s'au declarat bucuroşi la un astfel de schimb.

Un lucru mic în aparenţă, dar susţin că rezultatele pe teren naţional, social şi cultural, ar fi enorme şi nepreţuite, în timpul cel mai scurt.

*

Şcoala are menirea de a înfăptui şi unitatea sufletească a neamului. Tot ei îi revine şi datorinţa de a fixa şi folosi toate mijloacele cari ar duce la acest liman, în timpul cel mai apropiat.

Dacă ne dăm bine seama de curentul nenorocit înrădăcinat în unii oameni de dincoace de Carpaţi, că adică — necunoscând — poporul, oamenii şi împrejurările cela de din colo de Carpaţi, — nu admit din capul locului nimic ce provine din vechiul Regat, ba chiar şi funcţionarii veniţi de dincolo sunt — de unii — rău văzuţi, rece primiţi şi Regăţeni timbraţi, ne vom convinge, cel rol însemnat ar avea schimbul de bursieri în şcoalele Statului.

Elevi ardeleni petrecând câţiva ani la şcoalele din vechiul Regat şi viceversa, ar cunoaşte toată firea, sufletul şi obiceiurile colegilor lor. Ar lega între ei prietenii durabile bazate pe iubire şi cunoştinţă de frate — baze mult mai solide decât celea politice — ar cunoaşte societatea cu obiceiurile ei sociale, bune sau rele, iar ai noştrii ar învăţa în curând o limbă curgătoare şi dulce, ca un fagur de miere.

*

Inchizându-ne în căsuliile noastre de melc vom ajunge mai târziu cu mult la adevărata unire sufletească.

Dascălul Ion Delaturda

Inscripţii

Aniversarea istoricului atentat. S'au împlinit zece ani de când un tânăr fanatic şi iluminat a asasinat, într'o clipă nebănuită, vertiginoasă, la Serajevo, pe fostul principe moştenitor al Austro-Ungariei şi pe soţia sa.

Au trecut numai zece ani — şi parcă a trecut o întreagă epocă istorică, cu epopei, cu tragedii şi cu schimbări atât de gigantice, în cât amintesc prodigioasele revoluţii geologice.

In timp de zece ani milioane de oameni s'au războit pe suprafaţa întregului glob într'o formidabilă viziune apocaliptică de incendii, pucioasă, gaze înăbuşitoare şi păsări uriaşe, vârsătoare de foc.

In acest restimp de eroism şi crimă, de ideal şi asasinat, de măreţie şi ororare, coroane şi pajuri milenare s'au rostogolit în dezastru, imperii istorice s'au prăbuşit în neant — şi pe ruinele lor înegrite au răsărit ca nişte flori proaspete, cu surâsul de primăvară şi viitor, ţări noui.

Dacă un om mort cu o zi numai înainte ca tânărul fanatic şi iluminat să fi descărcat gloanţele fatale în automobilul imperial ce trecea pe la Seraievo, s'ar redeştepta şi ar privi în uru-i, el nu ar recunoaşte nimic, nu ar pricepe nimic: s'ar socoti victima unei halucinaţii imense.

Iar noi cari am trăit aceşti zece ani de emoţii, de cataclisme fabuloase, care amintesc giganticele evoluţii zoologice — am trăit o adevărată epocă istorică.

...Şi mai ne mirăm că suntem atât de bătrâni!

Diodor.

Scoala de conductori tehnici din Cluj

Organizaţia şcoalei şi condiţiunile de admitere

Şcoala de Conductori tehnici din Cluj (str. Gheorghe Barițiu Nr. 26) are de scop formarea de personal tehnic necesar la proectarea, conducerea şi supravegherea executării lucrărilor technice pentru instalaţiile industriale mecanice şi electrotechnice sub ordinele inginerilor, precum şi formarea de industriaşi de sine stătători.

Durata cursurilor şcoalei este de 4 (patru) ani şcolari; absolvenţilor cu succes ai şcoalei li se vor elibera certificat de „Conductor tehnic".

Certificatul asigură absolvenţilor următoarele drepturi: fac serviciul militar cu termen redus şi pot concura la obţinerea certificatului pentru ofiţer de rezervă; pot concura la examenul de admitere la Şcoala Politehnică şi se pot înscrie la Academia Comercială în aceleaşi condiţiuni ca şi absolvenţii liceelor şi pot beneficia de drepturile conductorilor asigurate prin legea Corpului tehnic.

2. Instrucţia elevilor cuprinde:

a) Invăţământ teoretic, constând din lecţiuni orale şi lucrări grafice.

b) Invăţământul practic consistând din lucrări în atelier şi pe şantier cu aplicaţiuni ale cunoştinţelor teoretice de specialitate dobândite în şcoală precum şi lucrări de laborator.

3. Elevii sunt obligaţi a face în timpul vacanţelor mari practică ca simpli lucrători în ateliere, şantiere şi fabrici particulare. Obţinerea locurilor pentru practică rămâne în sarcina elevilor. Uneori pentru practică în atelierele Statului se găsesc locuri salariate. Direcţiunea şcoalei [illegible] venţii pentru uşurarea plasamentelor şi angajărilor..

4. Elevii sunt externi şi îngrijesc singuri de întreţinerea lor cu propriile lor mijloace.

In limitele locurilor disponibile din internatul şcoalei, se pot interna o parte din elevii români ai şcoalei, cât timp sunt meritoşi şi numai în epoca predării cursurilor plătind pentru aceasta o taxă lunară în care se cuprind toate cheltuelile pentru internat.

5. Elevii vor fi supuşi la toate regulele de ordine şi disciplină şi cele de asiduitate la cursuri, examene şi lucrări prevăzute de regulament ori stabilite de Direcţiunea şcoalei, prin dispoziţiuni de ordine interioară ce va găsi cu cale să ia.

Uniforma este obligatorie.

6. Un elev nu poate rămâne mai mult de 2 ani în acelaşi clasă, exceptînd clasa I care nu se poate repeta. In cazul când elevul va rămâne pentru a doua oară repetent, va fi şters din matricol. Nu se admite repetarea decât a unei singure clase pentru a doua clasă în caz excepţional şi cu aprobarea Ministerului Instrucţiunii.

II. Condiţiuni de admitere.

1. Toţi cari doresc să fie înscrişi la concursul de admitere în Şcoala de Conductori tehnici din Cluj, vor trebui se adreseze Direcţiunii şcoalei de Conductori tehnici din Cluj cu sediul Str. Gh. Barițiu No. 26 o cerere timbrată legal şi scrisă exact.

Inscrierile la concurs se fac cu începere dela apariţia acestei publicaţii şi până la 31 Iulie 1924.

Peste această dată, ori ce cerere de înscriere va fi respinsă.

Cererea va fi însoţită de următoarele acte:

a) Extractul de actul de naştere, din care să reiasă că n'are mai puţin de 14 ani şi nici mai mult de 18 ani la 1 Septemvrie 1924.

b) Cel puţin certificatul de absolvirea (capacitatea) cursului inferior de liceu sau gimnaziu, ori certificatul de absolvire a şcoalei medie, ori a unei şcoale de Arte şi Meserii, ori a unei şcoale elementare de comerţ, ori diploma de absolvire a uneia din şcoalele normale de învăţători.

Candidaţii normalişti vor trebui să fie liberi de orice obligaţie faţă de Ministerul Instrucţiunii.

Concursul se va urma înaintea unei comisiuni, în localul şcoalei, strada Gh. Barițiu Nr. 26, în zilele de 25 şi 26 August 1924, începând la ora 8 dimineaţa.

Examenele constau din următoarele probe:

A. Probe în scris, cari având de bază programul cursului inferior de liceu, vor cuprinde lucrări şi chestiuni din materiile ce urmează:

a) Aritmetică: Cele şase operaţiuni cu numeri întregi şi fracţionare (adunarea, scăderea, înmulţirea, împărţirea, ridicarea la patrat şi la cub şi extragerea rădăcinei pătrate); cel mai mare divizor comun şi cel mai mic multiplu comun; fracţii periodice mixte şi simple, rapoarte şi proporţii; regula de trei simplă; dobândă, asociaţie, amestec si aliaj.

b) Algebra: Operaţiunile algebrice cu expresiuni de formă întreagă şi fracţionară; cel mai simplu multiplu comun, ridicarea la pătrat şi la cub; ecuaţii de gradul întâi cu o singură necunoscută şi sisteme de două ecuaţii cu două necunoscute de gradul întâi.

c) Geometrie plană şi în spaţiu.

d) O lucrare de caligrafie şi scriere curentă după dictare.

e) O compunere în limba română care să învedereze şi gradul de cunoştinţă a gramaticei şi ortografiei limbei române.

B, Probe orale consistând dintr'un examen teoretic asupra materiilor cerute mai sus.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Miercuri, 2 Iunie 1924

CINEMA SELECT

Reprezentaţie escepţională

Jurământul lui Stefan Huller

Dramă senzaţională de circ în 12 acte. In rolul principal frumoasa: **Hanny Weisse.**

CINEMA URANIA

Leul îmblânzit

Extraordinară poveste aventurioasă în 6 acte. In rolul principal cavalerul: **Ivan Raicevici.**

Nu vă fie frică, nu va plânge copilul dacă întrebuinţaţi praful şi crema pentru băeţi **„Höfer".**

Anchetele „Infrăţirii" în judeţe

Regenerarea economică şi culturală a judeţului Făgăraş

Dnii I. I. C. Brătianu şi Al. Constantinescu au dat ţăranilor din Făgăraş, prigoniţi de fostele stăpâniri maghiare, răsplata suferinţei şi românismului lor

— Activitatea dlui prefect C. Radovici —

Tot ceeace a promis politicianii mari şi mărunţi de toate nuanţele cari au colindat Făgăraşul dela unire încoace a realizat acum în doi ani guvernul liberal, care n'a făcut nici odată promisiuni populaţiei din acest judeţ. Este un contrast evident, pe care populaţia l-a văzut şi care de altfel se observă în toate manifestările vieţii noastre politice. Tot ceeace a făgăduit „democraţii" domni Vaida, Mihalache şi Averescu cari în timpul cât au stat la guvern n'au avut timp nici să asculte doleanţele ţărănimei a înfăptuit guvernul „oligarch" al dlui I. C. Brătianu.

Opera care s'a făcut în acest judeţ care în toate timpurile a fost un focar al energiei româneşti va fi legată de guvernul actual şi în special de primulministru d. I. C. Brătianu şi min,strul agriculturei d. Alex. Constantinescu. Ţăranilor Făgăraşului curat românesc care au fost aşezaţi pe pământul cel mai puţin fertil, tocmai pentru a rămânea în continuu secătuiţi economiceşte şi proletarizaţi de administraţiile fostelor domenii create de guvernele maghiare pentru a împiedeca orice sforţare spre progres, li s'au dat răsplata cuvenită şi li s'a creiat domnul spre o completă regenerare economică.

Aceasta i politica pe care o înţelege şi straturile largi ale poporului.

Improprietărirea

In judeţul Făgăraş s'a expropriat mai mult decât ceeace legea acorda. Toate domeniile Statului au fost expropriate dându-se ţăranilor peste 33.000 jugăre. In afară de aceasta s'au mai dat pentru şcoli, primării şi parohii toate clădirile fostei regiuni domeniale. S'au dat 22 jugăre şi mai multe construcţii pentru a se înfiinţa o şcoală primară. Comunei Făgăraş i s'au dat moara din oraş împreună cu vama veche pentru a instala oficiile primăriei. Liceului i s'a dat 3 jugăre pentru construcţia internatului. Şcoalei medii de fete i s'au dat 4 jugăre. Pentru cimitirul eroilor 4 jugăre. Bisericei ortodoxe 20 jugăre. Bisericei unite 20 jugăre etc.

Făgăraşul va deveni şi un focar de cultură

Concomitent cu înfăptuirea acestei opere s'a mai înfăptuit şi o altă operă care este o complectare a celei dintâi: pregătirea intelectuală a poporului din judeţul Făgaraş.

Pe lângă şcoalele pe care guvernul le-a înfiinţat în cursul celor doi ani, cu începerea noului an şcolar în Făgăraş va lua fiinţă o şcoală normală de băeţi în localurile fostei regiuni domeniale; o şcoală profesională şi o şcoală de meserii în Porumbacul de jos. Internatul de băeţi al liceului Negru Vodă va fi transformat adăogându-i-se noui camere pentru a adăposti cel puţin 250 elevi. Tot odată s'a aprobat suma de cinci milioane şi jumătate pentru transformarea localului şcoalei medii de fete într'un liceu secundar de fete la care se va adăoga şi un internat pentru 100 eleve.

Cine a mai contribuit la înfăptuirea acestor opere

Şi la înfăptuirea acestor opere a mai contribuit un om: prefectul judeţului dl C. Radovici.

D-sa este înaltul funcţionar care s'a ridicat peste atribuţile pe cari funcţiunea i le cerea, s'a contopit cu sufletul poporului, a cimentat legătura indisolubilă cu Făgărăşenii, le-a ascultat părinteşte nevoile şi doleanţele şi le-a satisfăcut cu toată dragostea şi sinceritatea care-l caracterizează. D-sa a luat parte efectivă la munca uriaşă de regenerare economică a acestui judeţ, la creiarea unei administraţii perfecte şi la înzestrarea Făgăraşului cu atâtea mari instituţii de cultură.

In faţa poporului făgărăşean dl prefect C. Radovici apare ca o figură mare care va fi respectată în toate timpurile şi căruia i se va aduce supremul omagiu: *recunoştinţa.* *V.*

Presa maghiară

„Atentatul criminal"

Confratele „Brassói Lapok" nu se astâmpără. In loc de-a adopta tonul calm şi civilizat în discuţie preferă să recurgă la insulte la adresa oamenilor de Stat români, nedemne de un ziar serios.

In ultimul lui număr ziarul maghiar califică ordonanţa referitoare la examenele de absolvire a dlui ministru Angheleseu drept un „atentat criminal, contra umanităţii şi culturii", iar despre dl ministru spune că „a atăcat şcolile minoritare din spate" şi „în mod josnic".

Afirmă, că ordonanţa dlui ministru n'ar trebui luată la cunoştinţă de către factorii cu răspundere ai Ungurilor, iar acum, faţă de această ordonanţă „brutală" nu este posibilă decât politica „celei mai hotărâte, mai complecte şi mai unanime negaţiuni şi resistenţe pasive".

Tonul acesta puţin obicinuit în discuţii ce pretind a fi obiective, este cu atât mai condamnabil cu cât ordonanţa referitoare la examenele de absolvire nu schimbă întru nimic situaţia anterioară în ceea ce priveşte predarea limbei maghiare în şcolile confesionale ungureşti.

Ştie acest lucru atât publicul românesc, cât şi cel maghiar, oricât ar încerca „Brassói Lapok" să ascundă adevărul. Cât priveşte insultele ziarului braşoveăn ele nu coboară decât pe cei ce le rosteşte.

Francezii . . .

In ultimii decenii Ungurii îşi făcuseră o profesie din a deprecia tot ce este latin, înfăţişând în acelaşi timp Franţa drept o ţară a corupţei şi imoralităţii.

Indată ce Ungurii şi au luat osteneala să cunoască *de visu* Parisul şi Franţa, au început să-şi schimbe părerile.

Contribue la această punere la punct a stărilor din Franţa şi talentatul confrate Ligeti Ernő, acum la Paris, care, în ultimul număr al ziarului „Keleti Ujság" scrie următoarele:

„Streinii, poate nu vor putea niciodată cunoaşte adevăratul Paris. Nu vor cunoaşte adevărata femee franceză, care este morală şi adânc religioasă. Nu vor cunoaşte intelectualul francez, care pare a fi om modern, indicator de direcţii, noui, dar numai la aparenţă, pentrucă în adâncul sufletului ei este cât se poate de conservator."

In continuare, confratele maghiar are următoarele aprecieri elogioase.

„Parisul te serveşte cu toate în chipul cel mai prevenitor. Prin complezanţa lui însă te desconsideră, prin alipirea lui te înjoseşte şi din ospitalitatea lui reiese accentul: C'est un étranger!"

O dispoziţie bună

Citim în „Esti Lloyd:

„Cu privire la limba maghiară aflăm de o dispoziţie îmbucurătoare menită să reducă la tăcere nemulţumirea minorităţii maghiare şi, să-i dea din nou speranţe faţă de intenţiile guvernului şi ale naţiunei dominante.

Este vorba de următoarele: Până acum la numirea funcţionarilor şi la designarea localităţii, unde vor funcţiona, a dominat întotdeauna ideia că pretutindenea să fie numiţi funcţionari români, chiar şi acolo, unde Ungurii sunt în majoritate.

Conform noului dispoziţiuni, în toate locurile populate în majoritate de Unguri vor fi numiţi deacum numai acei funcţionari cari, chiar şi dacă's Români, ştiu şi ungureşte.

Această hotărâre denotă o mentalitate civilizată apuseană. Prin ea se va stabili un contact în cel mai scurt timp între sufletele celor două popoară înstreinate în mod meşteşugit.

Dragostea între oameni o mijloceşte limba, pentru aceasta trebue ca funcţionarii să se poată înţelege cu populaţia în limba ei maternă".

2000 lei lunar

Ofer pentru o cameră mobilată sau nemobilată, cu bucătărie sau numai cu acces la ea. A se adresa la ziar pentru U. L. Discreţie absolută.

Anchetele „Infrăţirii" în chestiunea economic

Infiinţarea unui muzeu de producţiune industrială la Clu

Cu ocazia adunării generale a Camerei de Comerţ din Cluj, s'a pus în discuţie chestiunea înfiinţării unui muzeu de producţiune industrială în oraşul nostru.

In actuala perioadă de consolidare economică a ţării noastre este în primul rând de o importanţă mare ca industriaşii să şi poată plasa în mod corespunzător produsele fabricate de ei, şi pentru plasarea acestor fabricate, este necesar sprijinul tuturor factorilor competenţi. Dacă producătorul îşi poate plasa pe piaţă, produsele cu mai multă uşurinţă, în cazul acesta îi rămâne industriaşului timpul suficient pentru o intensă fabricare, iar la rândul său comerciantul va găsi toate produsele concentrate, menite pentru vânzarea produselor, va putea fi întrebuinţată la producţie.

Acesta a fost criteriul de care Camera de Comerţ şi Industrie din Cluj, s'a condus, când a pus în discuţiune, cu ocasia adunării generale, această chestiune atât de importantă pentru asigurarea prosperităţii industriale şi comerciale a ţării noastre.

Toate celelalte feluri de expoziţii industriale, au darul de a fi pe de o parte numai temporale, pe de altă parte de a fi prea costisitoare. Că ideia preconizată de Camera de Comerţ din Cluj, este una dintre cele mai fericite, se poate vedea faptul că muzeul de producţiune industrială, ar da posibilitatea s se poată găsi de orcine şi în to timpul, toate articolele produs de fabricile din interiorul ţării.

Infiinţarea unui atare muzeu în Ardeal mai cu seamă, nu a putea să-şi găsească alt loc, de cât la Cluj ca centru geografi al ţinuturilor realipite, şi în afar de aceasta, fiind şi un punc care are legături de comunicaţi cu toate localităţile Ardealului ş Banatului.

Acest muzeu industrial, ar con sta din mostre şi modele, car să fie prevăzute cu preţurile cu rente şi cu celelalte date nece sare, referitoare la producţie; e ar avea caracterul unei expoziţ industriale permanente, şi la în ceput nu s'ar ocupa decât cu produsele teritoriilor realipite transilvănene.

Aceasta nu pentru a i se da vre-un caracter regional, ci din simplul motiv, că factorii economici de aici, nu permit facă întinderea asupra teritoriului ţării întregi.

Acest proect al Camerii de Comerţ şi Industrie din Cluj, se crede că în scurt timp va putea fi pus în practică, deoarece se lucrează cu asiduitate la înfăptuirea lui şi se caută de pe acum, ca pe lângă localul care actualmente Camera îl poate utiliza pentru instalarea muzeului, să se găsească şi alte Camere, unde industriaşii din Ardeal să-şi poată expune produsele lor.

Noui căi ferate în Ardeal

In ce stadiu se află lucrările liniei Braşov--Nehoiaş

— Linia se va pune în circulaţie peste trei ani —

Importanţa liniei

Cercurile comerciale şi industriale din Ardeal urmărase cu un viu interes lucrările de construire ale liniei Braşov—Nehoiaş cari au început în primăvara trecută. Acestei linii i se atribuie o importanţa deosebită căci odată construită se va face o nouă legătură directă cu vechiul Regat înlăturându-se astfel criza transporturilor. Va fi cea mai mare şi mai solidă linie care leagă vestul ţării cu porturile noastre.

In ce stadiu se află lucrările de construire

Interesându-ne în ce stadiu se află lucrările de construire ale liniei ni s'au dat următoarele relaţii:

Terasamentul a fost format până în apropiere de comuna Teliu pe o odistanţă de aproape 20 klm. Lucrările continuă cu multă asiduitate pentru a termina încă o porţiune de 10 klm. până la locul unde vor începe sepăturile tunelului pentru a se putea transporta materialul necesar lucrărilor de tunel. Linia dela Braşov, până la Nehoiaş va avea o lungime de 70 klm.

Lucrările definitive după planurile întocmite de experţi se vor termina peste 3 ani când linia va fi redată circulaţiei.

Concesionarea construirii tunelului

Concesionarea construirii tunelului s'a dat unei societăţi germane cu suma de 600 milioane lei. Tunelul va avea o lungine de 4300 metri şi va fi construit pentru linie dublă. Terasamentul şi podurile se vor construi deasemeni pentru linie dublă.

Cât se va putea transporta

Transporturile spre vechiul Regat se vor face mult mai rapid şi mult mai intens decât pe celelalte linii. Se vor putea ridica zilnic patru zeci trenuri iar când linia va fi construită dublu, opt zeci.

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piaţa Mihaiu Viteazul 6
Strada Bucovina No. 32.

Vopseşte şi curăţe haine bărbăteşti şi femeeşti, bumbac şi lână
FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL"
Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500. oo 3426 oo

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

Săptămâna economică
în Ardeal

După trei săptămâni de secetă are a împiedecat semănăturile ă se desvolte şi a produs mare elinişte în rândurile producăto-lor, situaţia recoltei după bule-nele oficiale ale consiliieratelor gricole a devenit în ultimele ile mai bună ca ori când. Ploile ecente cari au fost generale în ot Ardealul — cu toate pagu-ele cauzate prin unele locuri — ameliorat situaţia dând o des-oltare semănăturilor dintre cele ai frumoase. Grâul în special luat o desvoltare neaşteptată i ne asigură o recoltă cu mult ai abundentă decât anul trecut.

Piaţa de cereale

Piaţa care în tot timpul sece-ei sta sub influenţa situaţiei re-oltei deasemeni a început să se almeze. Preţurile dacă n'au fost nicşorate totuşi stau la o scară ixă înlăturându-se astfel nesigu-anţa de pe piaţă şi dându-se osibilitatea ca transacţiile să levie mai intense atât pentru onsumul intern cât şi pentru xport.

Grâul s'a menţinut în cursul ăptămânei la 62—64000 lei va-onul. Orzul la 44—46000 lei agonul. Porumbul la 50—51000 ei vagonul. Ovăsul secuesc la 8—39000 lei vagonul.

Piaţa de vite şi lână

Piaţa de vite continuă să ră-mână liniştită iar transacţiile atât entru consumul intern cât şi entru export tot reduse.

In cursul săptămânei la vite 'au înregistrat următoarele pre-uri: vaci grase 25—28 lei per kgr., vaci de calitatea II-a 22-23 ei per kgr., vaci cu lapte 6000—2000 lei bucata, boi de tasa 23—30000 lei perechea.

Preţurile de lână au început să scadă excesiv. Lâna ţigae spă-lată dela 160—170 a scăzut la 150—155; ţureaua spălată dela 140—150 la 130—135 lei kgr.

Transporturile

Transporturile în ultima săptă-mână s'au ameliorat atât de mult încât nici nu se mai poate vorbi de criză. Zilnic pe linia Predeal se ridic 60 vagoane cu diferite mărfuri 90 vagoane cu cherestea şi 40 vagoane cu lemne de foc. Pe linia Ghimeş se ridică zilnic 20 vagoane cu diferite mărfuri, 40 vagoane cu cherestea şi 20 vagoane cu lemne de foc. Pe linia Râul Vadului se ridică zil-nic 35 vagoane cu diferite măr-furi, 25 vagoane cu cherestea şi 20 vagoane cu lemn de foc.

Electrificarea Ardealului de sud

Chestiunea iluminării oraşelor cu curenţi electrici care pentru populaţia din sudul Ardealului şi în special a judeţului Braşov a devenit o problemă aproape vitală, a început din nou să pre-ocupe autorităţile noastre. La Sibiu şi Mediaş s'a luat iniţia-tiva ca această regiune pe o întindere mai mare de câteva zeci de kilometrii să fie electri-ficată, iar la Braşov consiliul co-munal duce tratative cu socie-tatea „Electrica" din Câmpina pentru iluminarea oraşului şi a judeţului pe o întindere de 20 klm.

Supra-producţie de postav

Desvoltarea imensă pe care a luat-o în ultimii doi ani indu-stria textilă în Ardeal a provo-cat după cum era şi de aşteptat o supra-producţie care se re-simte mai ales în producţia pos-tavului.

Pentruca această aglomerare de stocuri deportate să nu stân-jenească mersul fabricelor noa-stre de postav, fabricanţii din ţara Bârsei vor înainta guvernu-lui un memoriu cerând lăsarea liberă la export a postavului. Acest produs este căutat pe piaţa din orient unde postavul român este considerat ca calita-tea cea mai bună şi cu preţul cel mai avantajos.

Fabricanţii vor mai cere în memoriul lor ca guvernul să ia măsuri pentru protejarea in-dustriei indigene prin limitarea importului la produsele textile.

O expoziţie zootechnică la Braşov

Comisia de organizare de pe lângă prefectura judeţului Bra-şov face mai pregătiri în vede-rea expoziţiei zootechnice care se va deschide la 1 Iulie în a-cest oraş. La această expoziţie crescătorilor de vite li se vor oferi mai multe premii.

LEI 450

un pantalon de tenis!

La firma: 3412

Katz şi Mendel

Cluj, Piaţa Unirii No. 10.

Saci, Muşamale

2613 cumpără, vinde şi împrumută

Aladár Schillinger

Timişoara,

Strada Treboniu Laurean 8—10.

Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

Cronica sportivă

Ziua de Duminică era destinată pentru continuarea matchu-rilor de şampionat. Timpul n'a favorizat însă nici de data acea-sta întrecerile. Ploaia torenţială a desfundat terenul aşa că co-mitetul de conducere al Victo-riei şi Haggibbor împreună cu arbitrul au găsit arena neaptă pentru jucarea matchului de şam-pionat fixat de C. F. R. în schimb au jucat cele două echipe câte 30—30 minute „amical".

Prin aceasta Victoria a scăpat ocazia binevenită să câştige si-gur şi fără sforţări două puncte preţioase. Credem totuşi că a fost o uşurinţă din partea con-ducerei Victoriei.

Universitatea având în vedere apropierea vacanţelor nu mai putea să amâne termenul şi cum nici arena n'a fost chiar aşa de periculoasă s'a ţinut de program. Rezultatele le dăm mai la vale.

Universitatea I, C. F. R. I.: 3:1 (2:1)

Şampionat cl I. Arbitru Winkler.

Echipa mai rutinată, mai ca-pabilă după cum şi era de pre-văzut, a câştigat matchul. Totuşi rezultatul nu este expresia fidelă a raporturilor de forţe. Ne aştep-tam la mai multă ambiţie din partea U. Cu toate că U obţine chiar în primele minute prin shoot-ul clasic a lui Guga, lan-sat dela 25 m din extrema dreaptă, conducerea, iar mai târziu Simi Deutsch sporeşte goalurile la 2, rezultatul rămâne deschis. Goalul al doilea cade direct din corner. Nu ştim dacă arbitrul a judecat acest goal după noul regulament fixat de Fifa, sau după cel vechiu. Din-tr'o învalmăşeală în faţa porţii reuşeşte C. F. R. să marcheze din vina apărării unicul goal. La [illegible] C. F. R. este dat afară pentru insulta adversarului. Chiar cu 10 oameni C. F. R. se apără dârz şi zădărniceşte atacurile ordo-nate şi dezordonate ale univer-sitarilor. Aripa stângă a fost cea mai slabă parte din U. Toate atacurile sunt oprite pe motiv de offside, deoarece C. F. R. practică sistemul de un bec şi crează situaţii artificiale.

La sfârşitul jocului cade goalul cel mai frumos, care salvează prestigiul U. Giurgiu demarchează pe Guga printre cei doui beci şi acesta din urmă marchează din plină fugă în colţul stâng.

Victoria—Haggibbor 2 : 0 (1:0)

In plin contrast cu jocul moale al U. ne-a plăcut să vedem vioiciunea puterea de atac a Victoriei, compusă aproape nu-mai din elemente româneşti. Cipcigan, Chifor, Mureşan, Iulian Pop, Doci şi Fazekas este o generaţie sănătoasă, plină de vlagă şi speranţe, care ne face să uităm pe „marii" dispăruţi. Inima fiecăruia bate pentru in-teresele sportului românesc şi nu cochetează, nici cu Budapesta, nici cu Segedin, sau cu alte echipe. Salutăm cu bucurie a-ceastă regenerare de forţe, care clarifică definitiv un echivoc.

Victoria trece peste Haggibbor ca un valţ irezistibil şi îndeosebi aripa stângă brilează prin acţiuni fulgerătoare şi extrem de peri-culoase. Goalul prim îl dă Pop dela 16 metri plasat frumos sus în colţ, iar al doilea este marcat de Chifor, dealtcum cel mai bun shootist. Chifor ar trebui să se modereze puţin şi ar fi un jucă-tor excelent.

Victoria câştigă matchul sigur.

Cronicar

Reclama e sufletul comerţului

Oficiul de Reşedinţa P. t. t. Cluj.

Publicaţiune

Se publică spre cunoştinţa Generală că se va ţine **licitaţie** publică cu oferte închise la Reşedinţa Oficiului **P. t. t. Cluj, în ziua de 25 Iulie 1924,** Strada Regele Ferdinand No. 28 pentru procurarea **200 stânjeni lemne de foc** de cer sau fag uscate, tăiate şi predate după cum urmează:

Jumătate din furnitură va fi predată până cel mai târziu 1 Septembrie 1924, iar jumătate după cerere, livra-bila până la 1 Martie 1925.

Plata pentru prima jumătate din furnitură se va face după primire şi recepţionare iar pentru a doua jumătate după 1 Ianuarie 1925.

Concurenţii spre a fi admişi la licitaţie vor depune anticipat o garanţie provizorie de 5% din valoarea furnituri.

Restul condiţiunilor relativ la garanţia definitivă pre-darea, recepţia, plata furnituri etc. se vor lua informaţiuni de la Dirigintele Oficiului P. t. t. Reşedinţa Cluj în fiecare zi de la ora 11—12.

Supra oferte nu se admit.

3626 Diriginte: **Jacob.**

No. 750—924

Publicare de concurs

Primăria comunei Bonţida publică concurs pentru indeplinirea lucrărilor de reparare la scoala primară care se va face în cursul verii.

Devizul lucrărilor alcătuit de oficiul de Poduri şi sosele se poate vede la primăria comunei.

Ofertele se vor înainta până la 5 Iulie a. c.

Bonţida, la 21 Iunie 1924.

3631 **Primăria comunală.**

No. 2,924—1924.

Publicaţie de licitaţie

Se aduce la cunoştinţă generală, că în ziua de Vineri, 11 Iulie st. n. 1924. ora 10 a. m. se va ţine licitaţie publică, cu termen scurt, în biroul Administraţiunii Centrale Capi-tulare din Blaj pentru darea în întreprindere a lucrărilor de construcţie din roşu a primului lot din **„Institutul Recunoştinţei".**

Licitaţia să va face pe serii de preţuri unitare.

Caietele de sarcini, planurile şi piesele contractului, necesare pentru intocmirea seriei de preţuri se pot consulta la susmenţionata Administraţiune în fiecare zi de lucru intre oarele 10—12. dimineaţa, de unde să pot obţinea şi formularele necesare pentru ofertă, cari sunt obligătoare, precum şi condiţiunile speciale ale licitaţiei.

Blaj, din şedinţa consistorială, ţinută la 28. Iunie 1924

(ss) **Iosif Hossu,**

3632 vicar general archiepiscopesc.

Uzinele de Fer şi Domeniile din Reşiţa S. A.

Avis

Se aduce la cunoştinţa D-lor acţionari cari au sub-scris acţiuni la emisiunea IV-a a societăţei noastre, că în ziua de 30 Iunie 1924 urmează a efectua vărsământul al doilea în suma de lei 300 de fiecare acţiune subscrisă.

Acest vărsământ va putea fi asemenea achitat prin compensaţiune cu cuponul exerciţiului 1923 al acţiunilor provizorii, care va fi acceptat în valoarea dividendului de lei 127·25. Posesorii chitanţelor definitive asupra acţiunilor emisiunei a III-a realizată în 1923, şi care nu participă decât la jumătatea beneficiului net al exerciţiului 1923, pot întrebuinţa dividendul de lei 63·25 ce revine acestor acţiuni. Pentru acţiunile acestei ultime categorii, achitarea divi-dendului pe cale de compensaţie, va fi constatată prin apli-carea unei ştampile. Cuponul acţiunilor ale căror posesori sunt străini locuind în străinătate, nu va fi acceptat decât pentru valoarea de lei 120·50 resp. 58·75, dat fiind majo-rarea impozitului asupra dividendului acestor acţiuni.

In caz că acţionarul nu va efectua vărsământul la data fixată, va avea de plătit dobânzi moratorii de 16%, societatea rezervându-şi dreptul de a proceda, în caz de nepla-tă la termen, conform dispoziţiunilor prevăzute de lege şi de statute.

Consiliul de Administraţie.

ULTIMA ORA

INFORMAȚII

— **Vizită Ministerială.** Dl Alex. Lapedatu ministrul cultelor şi artelor a fost la Săcele unde după ce a vizitat bisericile, a luat parte la o întrunire, parohială unde s'au discutat diferite chestiuni în legătură cu organizarea şi unificarea bisericească.

— **Şport.** In vederea încurajării sporturilor primăria Cluj a angajat pentru, întregul sezon de vară la baia Strand pe profesorul de scrimă Ludovic Schenker, care să dea lecţii doritorilor de a învăţa acest sport.

— **Universitare.** Sâmbătă în aula Universităţii dl D. Zeana a fost promovat doctor în medicină.

— **Diverse.** Zilele acestea a sosit în localitate dl Slăveanu, directorul creditului industrial.

— **Prezentarea** Ofiţerilor şi soldaţilor de rezervă pentru recunoaşterea cetăţeniei române. Cercul de recrutare din Cluj pune în vedere tuturor ofiţerilor şi soldaţilor în rezervă celor născuţi în alte comune decât ale teritoriului ţărei şi a căror părinţi la 1918 nu au domiciliat în ţară şi cari sunt înscrişi în controalele Armatei Române conform D. M. No. 421-920 să se prezinte Cercului de Recrutare Cluj până la 15 August 1924 producând certificatele prevăzute de art. 58. publicat în Mon. Of. Nr. 85-924 prin care să dovedească că sunt cetăţeni Români.

„Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat," oferă publicului cel mai bun plasament. In schimbul sumei de 2 lei, costul unui bilet, oricine poate câştiga 100.000 lei. Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat oferă 5412 câştiguri în summă globală de 500.000 lei, având câştiguri principale de 100.000 lei, 50.000 lei, 25.000 lei, 10.000 lei etc. Loteria se va trage irevocabil la 16 August 1924 în Cluj, în prezenţa autorităţilor şi a publicului. Câştigurile sunt garantate. Cine doreşte să aibă un frumos câştig fără nici un rizic să comande bilete de Loterie pentru „Căminul Presei" din Cluj. *Comenzile se fac prin mandat postal, minimum costul a 10 bilete, la sediul Loteriei Sindicatului Presei Române, Cluj, Piaţa Unirei 29. Costul a zece bilete este 20 lei. Biletele se vor remite recomandat prin poştă. Pentru cine comandă bilete de 100 lei se face reducere de 10% iar pentru comenzi de la 500 lei în sus se face reducere de 20%.*

— **Conflict de muncă.** După cum am anunţat, între direcţiunile gazetelor minoritare şi redactorii acelor gazete, a isbucnit în timpul din urmă un conflict de muncă, în vederea unei majorări de salarii. Până în prezent conflictul nu s'a rezolvat.

— **Dela autoritatea industrială.** In cursul lunei trecute autoritatea industrială din Cluj, a liberat 151 de permise şi brevete din diferite ramuri de industrie şi comerţ, retrăgând din cele vechi un număr de 54.

— **Preţurile maximale.** Dl Prefect al poliţiei Ovidiu Gritta, a revizuit astăzi preţurile maximale dela toate restaurantele din Cluj, în înţelegere cu restauratorii, care totuşi cer menţinerea actualelor preţuri pentru unele alimente, iar pentru altele cer o ridicare a lor. In momentul când punem sub presă aceste tratative urmează.

— **Consiliul oraşului.** Astăzi are loc la primăria oraşului, o şedinţă a Consliiului Comunal sub preşidenţia dr Oct. Utalea, la care se va pune în discuţie chestiunea concesionării băii Diana.

— **Dela Prefectura judeţului.** Pe ziua de astăzi dl Gheţie, primul notar al judeţului s'a prezintat la postul său, înapoindu-se din concediul de boală pe care l-a avut.

Un act de nesupunere

— Bisericile ungureşti suspendă examenele —

Couducerea Bisericilor ungureşti a hotărât neexecutarea ordinului ministerial referitor la examenul de absolvire al şcolilor minoritare. Această hotărîre a lor au adus-o la cunoştinţa guvernului, anunţând totodată suspendarea examenelor de la şcolile confesionale ungureşti.

„Rador" No. 2070

Sanatoriul Dr. Cosmutza
Cluj-Cetăţuia (Fellegvar)

Pentru vindecarea boalelor interne, îndeosebi ale organelor respiratoare şi nervoase

Clădire nouă, situată pe vârful dealului, înconjurată de un mare parc, prevăzută cu tot confortul şi cu toate instalaţiunile sanitare moderne.

o Intreţinere dietică excelentă. o

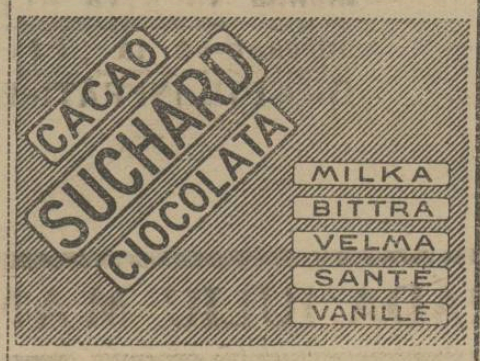

MICA PUBLICITATE

Se pot face exerciţii de pian zilnic câte o oră lunar 100 Lei, în Strada Elisabeta No. 34 etaj I., uşa 2.

Serbare săsească la Braşov

Saşii din Braşov şi-au ţinut obicinuita serbare în amintirea lui Honterus. Dimineaţa la 5 oare a început să bată marele clopot al Bisericii negre, iar pe străzi umblau toboşari dând de ştire populaţiei că sărbătoarea începe. Au luat parte la serbare toate societăţile şi corporaţiunile săseşti, toate şcolile, reprezentanţii Saşilor din Ţara Bârsei, cari, mare parte în costume naţionale săseşti, au parcurs străzile până la casa natală a lui Honterus, reformatorul religiei Saşilor şi întemeietorul şcolii săseşti din Braşov. Aici s'au ţinut mai multe discursuri iar corurile au cântat cântece naţionale săseşti.

Mulţimea — mai multe mii de oameni — a plecat apoi la pădurea „Honterus" de lângă Braşov, unde a avut loc o serbare câmpenească. S'au ţinut şi aici discursuri, tineretul şcolar a făcut exerciţii gimnastice şi s'a petrecut până seara.

In ziua serbării Honterus viaţa comercială şi industrială din Braşov a fost suspendată.

Aplicarea legei pădurilor comunale

Ministerul de Agricultură — Casa Pădurilor — primind multe cereri din partea proprietarilor de păduri prin cari cer să li se recunoască contractele de exploatare, a făcut cunoscut şefilor de ocoale silvice, din Vechiul Regat, Basarabia şi Bucovina să comunice urgent situaţia pădurilor destinate de comisiile de expropriere la crearea sau completarea de islazuri comunale, sau păduri comunale. De asemenea vor comunica ce anume păduri au trecut în proprietatea Statului dela absenteişti, persoane juridice etc.

Stadiul fuziunei

La ora când telefonez chestiunile în litigiu între partidul naţional şi partidul ţaranist nu sunt încă lămurite, mai ales că d. Vaida-Voevod a ridicat în ultimul moment pretenţiuni de a face parte şi d-sa din direcţiunea supremă a partidului, alături de d-nii Maniu şi Mihalache.

Motivul pretenţiunei dlui Vaida este să înlăture prin aceasta insinuarea din Sfatul parlamentar ţărănesc, că şi d-sa ar trebui pus alături de Stere pe chestiunea naţională.

In ce priveşte pe d. Stelian Popescu şi prietenii d-sale, avem informaţiunea autorizată că nu primesc fuziunea decât dacă d. Stere va fi complect înlăturat din partidul fuzionat şi dacă „Aurora" va primi dezavuarea publică la care directorul „Universului" are drept.

Totul e chestiune de surpriză, care ar putea să se întâmple fiind obişnuiţi cu astfel de procedee de ultim moment.

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICALE CLUJ
CALEA REGELE FERDINAND No 19,

Fabricare de bijuterii şi mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint şi platina. Mare asortiment în ceasuri marca Kienzle şi Schwarzwald şi obiecte de argint China.

Numai pentru revanzatori!
Telef. Inter. 2-13. Adr. tlgr. Juvaere Cluj

Prin telefon dela corespondenţii noştri

Congresul partidului liberal în Ardeal

Bucureşti. — Dl I. I. C. Brătianu, preşedintele consiliului de miniştri, va pleca Vineri din Capitală pentru a participa la congresele organizaţiunilor liberale din judeţele: Trei Scaune (dr. Iteanu); Cluc (dr. Şt. Bogdan); Odorhei (Ion Th. Florescu); Mureş Turda (Simion Mândrescu) şi Târnava-Mică (dr. Folea).

A. Sa Regală Principele Carol în Franţa

Bucureşti. — Din Paris se telegrafiază: Prinţul Carol însoţit de Laurent Eynac au plecat la Samais pentru a lua parte la serbarea anuală a aeroclubului.

Aeroclubul francez organizând o filială la Melun, numeroase personalităţi, printre cari prinţul Carol, Laurent Eynac şi mareşalul D'Esperey, au sosit acolo în 25 de avioane.

Conferinţa dela Londra

Bucureşti. — Din Berlin se depeşează: După „Evening Standard" conferinţa interaliată, care va începe la 16 Iulie la Londra, va dura o săptămână.

Inchiderea Parlamentului

Bucureşti. — Sesiunea Parlamentului s'a închis.

La Senat opoziţia a provocat un nedemn scandal, care a stârnit în ignarea publică.

Mussolini nu participă la conferinţă

Bucureşti. — Se anunţă din Roma, că deşi Mussolini ar dori să ia parte la conferinţa interialiată ce va avea loc în cursul lunie Iulie, el nu va putea părăsi Italia din pricina situaţiei politice. E probabil că ambasadorul italian la Londra va fi delegat în locul său.

Ravagiile grindinei în P.-Neamţ

P.-Neamţ. — Azi la amiazi, o ploaie torenţială, însoţită de grindină de o mărime neobşinuită şi care a ţinut 15 minute, a făcut adevărate ravagii.

Mii de geamuri au fost sparte, acoperişurile dela cele mai multe case au fost găurite, iar toate grădinile din oraş complet distruse.

Cele mai mari pagubele au suferit magazinele din strada Cuza-Vodă şi stabilimentele publice.

Banditul Mantu a fost impuşcat

Caransebeş. — Faimosul bandit Mantu, care a terorizat multă vreme întreg judeţul, a fost împuşcat la Bolvasnitz.

Amănunte urmează cu poşta.

Serbarea Muncitorilor Grafici

Uniunea Muncitorilor Grafici din România, Circumscripţia Cluj aranjează în ziua de 6 Iulie a. c. la ora 4 p. m. în localul de vară, renovat şi mărit, din calea Grigorescu 12

SERBAREA IOAN

la această serbare, cu dans, premiu de frumuseţe, poştă universală, tombolă, fotografie la minut, confetti şi serpentine etc. la care sunt învitaţi împreună cu familia toţi prietenii şi binevoitorii muncitorilor grafici,

: : : se va petrece bine şi frumos : : :

Motorul de benzină „ASTRA" dispune de forţă motrică sigură

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat

autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur și rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteți câștiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei.Române din Ardeal și Banat

in sumade 3 milioane lei ofera 5412 castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Județului Cojocna, Cluj, în prezența delegaților autorităților și ai pnblicului.

Grabiți-va deci și cumpărați.

Cine cumpără cel puțin 10 **Bilete** contra 20 lei expediați prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat. Cluj, Piața Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Citiți și răspândiți printre săteni Ziarul

INFRĂȚIREA POPORULUI

Cea mai bună și mai folositioare gazetă, scoasă anume pentru lumea satelor noastre.

ABONAMENTE:

Pe 1 an..... 100 Lei

Pe jumătate de an 50 Lei

Prețul unui număr 2 Lei

TELEFON No. 211.

TIPOGRAFIA

Cele mai frumoase lucrări de tipografie ca facturi, formulare, registre, invitări, scrisori comerciale și orice alte lucrări necesare pentru **Autorități, Oficii, Bănci populare, Cooperative, Consumuri, industrii și întreprinderi technice și comerciale sătești** execută

INFRĂȚIREA

TELEFON No. 211.

TIPOGRAFIA INFRĂȚIREA

Execută de asemenea cu prețuri convenabile cărți, de nuntă și botez, invitații, cărți de vizită, broșuri, etc.

STRADA IULIU MANIU No. 3.

CLUJ

Inainte de a face o comandă în altă parte, adresați-vă la „TIPOGRAFIE INFRĂȚIREA“.

STRADA IULIU MANIU No. 3.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1118 — 8 PAGINI ● 2 LEI ● 6 PAGINI — Joi 3 Iulie 1924.

Infrăț-

CLUJ 3 IUL 1924

R CLUJ 1. 271

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI GENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L.

Invățătorii la școală

Prevederile legei reformei învățământului referitor la absolvenții școalei normale

Legea reformei învățământului, elaborată de dl dr. C. Angelescu ministrul instrucției și votată de Parlament, prevede că absolvenții școalelor normale, acei destinați a fi învățători, misionarii luminei și culturei la sate, timp de zece ani dela absolvire nu vor avea voe se intre în agitațiile politice, nici să-și pună candidatura electorală.

Prevederile sănătoase, de cea mai înaltă moralitate politica și culturală ale acestei legi sosesc la timp, pentru a curma un rău, ale cărui consecințe școala și viața publică le simte în deajuns, și ale cării amenințări, și mai păgubitoare, începuseră să se desemneze la orizontul viitorului.

In dezechilibrul social și pshihologic, care a urmat după omoțiunile războiului, cu acea răsturnare a hierarchiei valorilor, când se socotea că ambiția cea mai nelegitimă, dar cea mai cutezătoare, putea fi realizată, un val de demagogie s'a abătut asupra învățământului nostru rural.

In fruntea demagogiei rurale stă dl Ion Mihalache, care pentru unicul dar cu care l'a blagoslovit firea — acela de a purta ițarii peste pantaloni — a socotit că un modest și obscur învățător din Topoloveni poate fi improvizat în mare bărbat de Stat.

In urma acestei pilde nefaste, toți modeștii și obscurii învățători, în sufletul cărora încolțea floarea amăgitoare a ambițiilor și deșertăciunilor omenești și-au zis: Dacă Mihalache, este nu numai deputat, dar a fost și ministru, de ce nu a-și fi și eu deputat și ministru?

Și atunci am asistat la o adevărată dezerțiune — în proporții reduse, ce e dreptul — a membrilor corpului didactic rural dela posturile lor — posturi capitale pentru cultura țărănimei și destinele poporului nostru: au părăsit în massă învățământului pentru a se svârli în valurile demagogiei.

Rătăcirea aceasta pe care o întrupează în tarif maximal dl I. Mihalache, era păgubitoare, atât învățământului rural — culturei țărănimei — cât și politicei țării, dintr'un punct de vedere mai general.

Școala rurală, care după războiu se resimțea de atâtea goluri și lipsuri, se vedea lipsită de învățători, cari în loc să stea la modesta dar prețioasa catedră, unde îi obligă misiunea lor, se concentrau în cârciumă, unde în fața paharelor de rachiu, veșnic pline și veșnic goale, debitau discursuri anti-sociale și provocări revoluționare.

Viața politică a României s'a resimțit, deasemeni, de această invaziune; oamenii fără nici o chemare și fără nici o pregătire, cu sufletul sdruncinat de o situație pe care nu îndrăzneau nici să o bănuiască mai înainte de războiu, intrați prin demagogie în Parlament, nu au putut — era și firesc — se aducă vre-o contribuție constructivă în viața noastră politică, ci numai un val de agitație și provocare socială.

Era timpul să se pună capăt acestei stări anormale, care amenință viața noastră politică cu consecințe primejdioase.

Invățătorul să stea la catedra lui — și aci are destul de făcut dispunând de un câmp vast pentru posibilitățile lui de muncă, pentru ambițiile lui, chiar pentru gloria lui — gloria cea curată, cea adevărată.

Dacă acest învățător iubește într'adevăr țărănimea, el va putea fi mai folositor clasei care l'a plămădit și într'o sferă mai îndepărtată și mai superioară, rasei lui — așa cum au fost învățătorii Suedezi și Norvegieni — rămânând în sat veghietor la candela sacră a învățăturii și românismului, decât peroând pe culoarele și în buletul Parlamentului.

Atitudinea

provocatoare a școlilor ungurești

— Scandalul de la liceul reformat din Orăștie —

Școlile confesionale ungurești, după cum se știe, au refuzat executarea ordonanței ministeriale referitoare la examenele de absolvire.

Punându-se din punctul de vedere al resistenței pasive, conducătorii Bisericilor maghiare au hotărât neexecutarea ordonanței ministeriale.

Primul incident provenit din acest act de nesupunere a fost cel de la Orăștie, cu prilejul examenului de la liceul reformat de acolo.

Când a sosit comisiunea examinatoare compusă din profesori români, directorul liceului a declarat că el nu se supune ordinului d lui ministru Anghelescu și nu se supune decât autorităților bisericești maghiare.

In urma acestui refuz și act de nesupunere nemai pomenit, comisiunea de examinare a raportat cazul telegrafic autorităților superioare.

Direcțiunea liceului a făcut și ea un raport telegrafic la autoritățile bisericești maghiare, cari au aprobat, tot telegrafic, actul de nesupunere. Aceleași autorități bisericești au ordonat suspendarea, până ce ele vor revoca examenele de absolvire.

După cum vedem, șoviniștii maghiari creiază, prin nesăbuitele lor dispoziții Stat în Statul român.

Partidul Liberal în Ardeal

Congresele Partidului

Organizațiile partidului național-liberal din Ardeal vor ține în cursul verei o serie de congrese la care vor participa dl Ion I. C. Brătianu, președintele consiliului de miniștri și șeful partidului național-liberal. Primele congrese vor avea loc în județele Trei-Scaune, Ciuc, Odorhei, Mureș-Turda și Târnava-Mică.

Aceste congrese fac parte din seria de acte și manifestații în care se evidențiază atenția și solicitudinea pe care partidul național-liberal și șeful său, dl I. I. C. Brătianu o au pentru Ardeal.

In totul celor mai complexe și aprige preocupări ale guvernului, în mijlocul luptelor parlamentare și activității legislative, dl Ion I. C. Brătianu, ca și ceilalți membri ai cabinetului au profitat de primul răgaz și de cea dintîiu clipă de odihnă pentru a veni în Ardeal și a lua contact cu populația de aci.

Președintele consiliului de miniștri și pe ceilalți membri ai guvernului luând parte la marile serbari naționale ale Ardealului și la marile serbări ale împroprietărirei. Țărănimea ardeleană, ca și întreaga populație de aci, au primit cu dragoste, entuziasm și încredere pe reprezentanții acestui guvern reprezentând pe acei cari au înfăptuit idealul național al dezrobirei Ardealului, și cari de atunci, necurmat au lucrat cu râvnă și fără odihnă pentru consolidarea Statului Românei Mari.

Membrii guvernului, veniți de câte ori le îngăduia munca lor copleșitoare, au luat contact cu populația, le-au cercetat păsurile și nevoile, satisfăcându-le în cadrul legii și dreptății.

Congresele pe care organizațiile partidului național liberal din Ardeal le ține vara aceasta în prezența dlui I. I. C. Brătianu, mai au și o altă importanță de câte aceea a solicitudinei, atât de dese ori verificată, a partidului liberal pentru Ardeal. Aceste congrese dovedesc forța, solidaritatea și coheziunea organizațiilor partidului liberal național din Ardeal, precum și sentimentul lor de încredere și devotamentul în guvern.

A murit de mult legenda pusă în circulație și cultivată cu îndărătnicie de partidul național, cum că singurul partid politic care dispune în Ardeal de organizații politice este partidul național.

Partidul național-liberal prin aceste congrese, ca și prin cele precedente dovedește încă odată că dispune în Ardeal de admirabile organizații, cimentate pe temelia principiilor și programului politic al partidului și prin încrederea în destoinicia și patriotismul guvernului.

Noua organizare silvica a Ardealului

Pădurile comunale — Exploatarea și administrarea pădurilor comunale din Ardeal — Excepții privitoare la exploatarea și administrarea pădurilor comunale — Inființarea nouilor direcțiuni regionale

O lege menită să contribuie la organizarea națională a proprietății mici este cea a înființării pădurilor comunale, prin care se satisfac trebuințele normale cu lemn de foc și de construcție ale populațiunei rurale din toată țara.

Pentru ca interesele Statului să nu fie periclitate s'a ținut seamă și de regulele de existență a pădurilor, dl Ministru al Agriculturei luând în considerație avizul specialiștilor din corpul silvic.

Legea actuală de altfel nu e decât o complectare fericită a legilor anterioare din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș unde există păduri comunale de pe timpul stăpânirei anterioare.

Cum și în Ardeal în unele regiuni țăranii sunt lipsiți de materialul lemnos necesar, se vor crea noui păduri prin exproprierea unora din pădurile statului, fie din exproprierea pădurilor particulare.

Pentru ca existența pădurilor noastre să nu fie prejudiciată s'au prevăzut regule noui de exploatare și de administrare a pădurilor comunale, care să le ferească de distrugere.

Exploatarea pădurilor comunale se va face după aceleași reguli ca în pădurile Statului, iar produsele realizate anual vor fi destinate numai trebuințelor populațiunei.

Toate aceste păduri fiind supuse regimului silvic vor fi administrate de stat.

Trec deasemeni în administrarea statului: pădurile composesoratelor, foștilor nobili, pădurile bisericești, ale școlilor, fundațiunilor publice și private, precum și izlazurile neproductive, proprietatea acelora și cari în trecut au fost administrate de Stat sau erau destinate de a fi luate sub administrația sa.

Pădurile care au aparținut fie statului, fie absenteiștilor sau persoanelor morale și care prin anexiune sau expropriere în total au trecut la stat, dacă au contract de exploatare cu capitaluri învestite, li se respectă contractele pe porțiunile nedestinate pentru pădure comunală.

In acest scop Casa Pădurilor a făcut de curând cunoscut șefilor de ocoale silvice să comunice urgent situația pădurilor destinate de comisiile de expropriere la creiarea, sau complectarea de păduri sau izlazuri comunale și cari anume păduri au trecut în proprietatea Statului de la absentiști, persoane juridice etc.

In ce privește administrarea pădurilor se exceptează de la legea silvică a Statului numai pădurile grănițărești ale comunelor din fostul regiment II românesc de graniță din județul Năsăud, și ale comunității de averi a fostului regiment de grăniceri bănățean Nr. 13 din Caransebeș) cari se vor administra ca și în trecut, conform Statutelor ce le au.

Pentru o cât mai bună administrare a pădurilor odată cu creiarea pădurilor comunale s'a procedat la o nouă repartizare a ocoalelor silvice, creindu-se 14 direcțiuni regionale ce înlocuesc vechile regiuni silvice.

La alcătuirea direcțiunilor regionale s'a ținut seama cât mai mult de situația națională a pădurilor, trecându-se peste limitele județelor și a provinciilor.

Astfel s'au repartizat dir cțiunei regionale Cernăuți păduri din Nordul Moldovei și Basarabiei, celei de Iași păduri de peste [illegible] din Nordul Olteniei.

Din cele 14 direcțiuni regionale silvice 7 sunt destinate ardealului, Banatului, Crișanei și Maramureșului și anume: Direcțiunea VIII regională Orșova cu sediul în Orșova cuprinzând ocoalele silvice din Estul Banatului și parte din Nordul Olteniei; Direcțiunea IX regională Arad cu sediul la Lipova, cuprinzând ocoalele silvice din restul Banatului și jud. Arad: Direcțiunea Xa regională Sibiu cu sediul în Sebeșul-Săsesc cuprinzând ocoalele silvice din jud. Hunedoara, Sibiu, Alba de joc; Direcțiunea XI regională Cluj cu sediul în Cluj cuprinzând ocoalele silvice din jud. Turda Arieș, Cojocna, Solnoc Dobâca, Mureș-Turda, Direcțiunea XII regională Brașov cu sediul în Mercurea Odorhei, Târnava mare și mică, Făgăraș Trei Scaune și Ciac. Direcțiunea XIII regională Oradea Mare cu sediul în Sighetul Marmației, cuprinzând ocoalele silvice din jud. Bihor, Sălaglu, Sătmar, Solnoc Dobâca, Maramureș.

Cea de a 14 direcție regională Bistrița rămâne în situația actuală, ea fiind compusă din pădurile grănițărești.

Transformarea regiunilor silvice în direcțiuni regionale a avut loc pe ziua de 15 Iunie a. c.

Știri telefonice din Târgu-Mureș

Incidentul Răileanu—Vlad —

In urma ancetei ordonată de autorități în chestiunea incidentului între dd. primprocuror Răileanu și d. dr Vlad, s'a stabilit că d. Răileanu n'a făcut abuz de putere.

Marele incendiu
de la moara Friedmann

Magazinele de benzină și cereale amenințate — Nu este apă! — Pagubele — Cauza incendiului nu se cunoaște

Astă noapte pela orele 1, cartierul gării Cluj a fost alarmat de un groaznic incendiu, anunțat prin sirenele fabricilor din apropiere și de toate mașinile C. F. R. din Gară. Acest incendiu a isbucnit la moara Friedman, cea mai mare fabrică din localitate.

Incendiul imediat a luat proporții însemnate, amenințând să se întindă și asupra instalațiunilor și imobilelor din prejur.

Au fost anunțate imediat toate autoritățile, și au sosit la fața locului dnii Ovidiu Gritta, Munteanu, prefectul și directorul poliției, Eug. Bianu, inspeetorul siguranței statului din Ardeal, Berescu, procurorul de serviciu, întregul aparat polițienesc, precum și o companie de alarmă dela Regimentul 83 Inf.

Ajutoarele au fost date de către postul de pompieri al fabricei Renner, iar mai târziu au sosit și pompierii orașului.

Focul se intinde amenințător!

Focul s'a întins cu o rapiditate nemai pomenită cuprinrii, amenințând să coprindă și magazia de benzină și cereale, care se găsea în imediata apropiere. Cum însă s'au luat imediate măsuri, și s'au transportat butoaiele cu benzină și cerealele, acea magazie, n'a putut fi incendiată. Alături de moară mai era un depozit mare de lemne, care însă din cauză că timpul era liniștit, nu a fost atins.

Se simte lipsa de apă!

Datorită destoiniciei autorităților, cu toate că s'a simțit o mare lipsă de apă, acest mare incendiu n'a luat proporții mai mari și a putut fi localizat pela orele 5 jumătate.

Pagubele

Moară Friedman, era cea mai mare și cea mai bine instalată moară din Cluj.

Pagubele suferite se ridică la suma de peste 7 milioane lui și pe lângă moară au mai ars 3 vagoane de grâu ale armatei, date pentru măcinat.

Cauzele acestui incendiu, care amenință să devină un adevărat dezastru, nu se cunosc până acum.

Din primul moment s'a simțit o complectă lipsă de apă, încât autoritățile care au venit la fața locului s'au văzut nevoite să dispună să se care apă cu socalele, ceeace, dacă această stare ar fi dăinuit, ar fi făcut imposibilă orice localizare.

Pe lângă aceasta, pompele puse în funcțiune erau cu totul insuficiente și numai datorită faptului că vremea era liniștită, incendiul n'a luat proporții mai mari.

Focul, după multă muncă a putut fi localizat pela orele 5 jumătate dimineața.

D-l I. I. Brătianu la Târgu-Mureș

Dumineca viitoare sosește în orașul Târgu-Mureș d. primministru Brătianu, însoțit de d. deputat Mândrescu și alți fruntași ai partidului național-liberal.

Cu acest prilej va avea loc o mare adunare politică la care va lua cuvântul și d. primministru Brătianu.

Activitatea școlară în Cluj

Serbarea dela școala „Principesa Ileana"

Duminică 29 Iunie, a avut loc serbarea de fine de an a Școalei profesionale de fete gradul I „Principesa Ileana" din Cluj.

Serbarea a avut loc în curtea școalei, în prezența autorităților școlare, a corpului didactic al școalei și a unui numeros public.

Dna Elena Crăciunescu, directoarea școalei, a făcut o dare de seamă asupra activității acestei școli, aducând mulțumiri în special dlui ministru Anghelescu, pentru ajutorul ce l-a dat școalei și internatului.

Elevele s'au produs cu coruri foarte frumoase, sub conducerea dnei L. Milea, cu recitări și mai ales cu jocuri naționale, aranjate de dna maior Rădulescu, profesoara de gimnastică.

Expoziția școalei, deschisă patru zile, a stârnit admirația publicului prin lucrările atelierului de croitorie, de sub conducerea dnei Elena Crăciunescu, ale atelierului de lingerii, de sub conducerea dnei Mihail, ale secției de dantele de sub conducerea drei Florica Gheorghe și ale secțiilor de covoare, flori și mode.

Atât dna Elena Crăciunescu, directoarea școalei, Dra V. Tomescu, subdirectoare, precum și întregul corp didactic, sunt vrednice de toată luada.

Reclama e sufletul comerțului

Centenarul lui Avram Iancu

Ieri s'a adunat la Palatul Regal din București sub președinția M. Sale Regele, comitetul organizator al serbărilor.

Comitetul este compus din dnii I. Brătianu, generalii Averescu, Coandă și Mitropoliții Miron Cristea și Pimen, din Mitropolitul Ardealului, al Blajului, arhiepiscupul Gurie al Basarabiei, episcopul Clujului, miniștrii Văitoianu, Mărdărescu și Lapedatu, dl Al. Vaida, dnii președinte al Academiei, al Ligei Culturale, al asociației „Astra", dl general Petala, — ca președinte al comitetului de inițiativă, — protopopul Iosif Gombos și deputatul Pasca.

Au sosit ✿ Au sosit

Cămăși bărbătești

colorate, cu 2 gulere
desenuri moderne și elegante

Prețul: Lei 275 buc.

SIEGFRIED WEISS

CLUJ, CALEA REG. FERDINAND No. 6.

Știri telefonice din Oradea Mare

Streini trecuți peste frontieră

Oradea Mare 2. — In cursul lunei Iunie au fost trecuți peste frontieră 370 streini.

Conform ordinului Ministerului de Interne nu mai pot rămâne în țară decât muncitorii specialiști și cei cari vizitează stațiunile climaterice.

Anchetarea unor abuzuri în județul Bihor

Azi va începe în comuna Voivozi anchetarea neregulilor săvârșite de administrația comună.

Funcționari necinstiți condamnați

Astăzi Curtea de apel a desbătut procesul funcționarilor poștali din Satu-Mare, Ștefan Mikles și Ștefan Kovács. Cel dintâi a fost condamnat la 1 an și jumătate temniță, iar al doilea la 1 an. Ambii au delapidat o mare sumă de bani dela oficiul poștal din Satu-Mare.

Excursioniști moldoveni la Oradea-Mare

In cursul lunei vor sosi în localitate 200 excursioniști, membrii ai Ateneului Popular din Iași. (Tătărași).

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală că în ziua de 14 Iulie a. c. la ora 10 dimineața se va ține licitație publică în cabinetul Directorului Hergheliei Bonțida, cu oferte închise și cu caracter de urgență pentru predarea lucrărilor de reparațiuni necesare la edificiile Hergheliei Bonțida, conform devizului aprobat de Ministerul Agriculturii și Domeniilor cu Nr. 36643—924, pe suma de lei 110.000.

Devizul se poate vedea zilnic la Herghelia Bonțida între orele 10—13 p. m. și la Direcțiunea Regională Zootechnică și Sanitară Veterinară din Cluj, Str. Garagiale între orele 9—12 p. m.

Ofertele vor fi însoțite de garanția de 10% din valoarea ofertei.

Licitația se va ține în conformitate cu articolul 72 și 88 din Legea Contabilității publice.

Director al hergheliei: **Dr. Petre Spânul.** 3634 Casier Contabil: **I. Mirvald.**

:-: FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA" :-:

Legitimiștii ruși

de G. M. Ivanov

In „Prelegerile sale despre filozofia istoriei", Hegel scrie: „Se vorbește deseori stăpânitorilor, bărbaților de stat și popoarelor să ia învățământ din experiența istoriei. Dar ceia ce experiența istoriei ne învață e că popoarele și guvernele niciodată n'au învățat nimic dela istorie, că niciodată n'au lucrat pe baza adevăratelor lecții ale istoriei. Iar aceste lecții sunt: fiecăre vreme are pentru sine așa de multe și atât de speciale condițiuni, situații individuale, că numai având-le în vedere, se pot lua hotărâri fiindcă numai ele sunt cele definitive".

Hegel ar fi avut dreptate dacă oamenii politici ar fi fost puțin și filozofi. Filozofi n'au fost nici emigranții francezi, după începerea revoluției dela 1789. In emigrație, aristocrații francezi nu se gândeau decât la situațiile lor pierdute, fără să încerce să pătrundă în miezul neasemănatelor evenimente ce se desfășurau înaintea lor.

La Coblenz, de pildă, visătorii restauratori, călărind elegant, proectând vitejii pentru cari n'aveau noblețea autentică, încheiând tratate cu inamicii revoluției și ai poporului francez, restauratorii de mai târziu se păuneau unii în fața altuia. Erau roialiști legitimiști. Și, necurmat, un punct se desbătea între ei: „Cui se va face grație?" Și mulți ziceau: „Nimănuia!" Și „le plus intime Conseiller de Monsieur" — Antraignes, se mulțumea cu 400.000 de capete de revoluționari, și zicea: „Vreau să fiu Marat al Regalității".

De aceia a rămas cuvântul: că nu au învățat nimic din ceia ce se petrecuse.

Intr'adevăr, în politică, dar mai ales în politica revoluționară, faptele sunt detestabile. Faptul e întotdeauna și în toate un lucru detestabil. Interesează ideia, interesează spiritul. După cum legitimiștii roialiști nu au prins spiritul vremii, ideia revoluției, rămânând fascinați — și mulți dintre ei turburați — de forțele revoluției, tot așa și legitimiștii ruși, ultramonarhiștii, neagă ideia însăși a revoluției, detestând conținutul marei zguduiri.

Ideia revoluției în curgerea macabră a fenomenologiei regimului țarist era înviorătorul suflu, care dedea viață întregului massiv psiho-social, îndreptându-l spre o existență democratică, cel puțin atât, cât admite firea neastâmpărată, dar înamorată de libertate socială, a rusului. Nu e de vină intelectualitatea, nu e de vină nimeni dintre cei ce au început să gândească așa, dela cei dintâi intelectuali conștienți din timpul lui Petru cel Mare, până la Pușchin și de aici până la ultimul scriitor rus, că revoluția a fost înșfăcată de hiene internaționale, rătăcindu-i sensul moral, abătându-o din cale, umplându-o cu orori, de cari se vor scutura cei cari vor veni după noi.

Legitimiștii ruși au uitat că viața Rusiei trebuia să evolueze, că regimul politic autocrat, mistic dar bizantin, teocrat dar realizând nedreptăți în așezarea claselor și a prerogativelor lor, nu mai putea suporta apărarea ideei europene, ideia unui minimum de etică și de libertate. Legitimiștii ruși nu admit revoluția — „revoluția" comunistă este absolut inadmisibilă, pentru că e stearpă și crudă — dar ei nu au admis nici ideia lentei și superioarei forme de evoluție.

Purtători ai tuturor steagurilor reacției, a reținerii vieții pe loc, în numele unor idei și principii de Stat, admirabile în esență, O, dar înspăimântătoare în realitatea lor, ei au deschis acum luptă împotriva tuturor învățămintelor ce le impune istoria. ce le vâră în conștiința fiecăruia, faptul resoluției. Tot ce nu ese din ideologia absolutistă a feodalității țariste, tot ce s'a verificat prin sânge și suferinți, tot ce s'a revizuit în cuptorul lacrimilor ciocotinde, tot ceeace suprimă onoarea Sovietică, dar admite și înfăptuește revoluția democratică, într'un cuvânt, tot ce nu miroase a mucegaiu, este azvârlit cu dispreț, cu ură, cu amenințare în acelaș imens ocean de absurdități și cruzimi, care este rezoluția comunistă a Internaționalei a III.

Și vor veni, ei speră că vor veni, acești bolșevici, acești maximaliști ai trecutului, cari au cercat două sute de ani să ucidă zvelta și divina inspirație națională și umanitaristă a lui Pușchin, a lui Necrasov, a lui Dostoievski, a lui Tolstoi, a distinsului Turgheniev, vor veni, ca niște Lenini, ca niște Zinovievi ai trecutului, ca pe ruinele maximalismului marxist să ridice încă odată, în ciuda tuturor învățămintelor, în ciuda tuturor necesităților, să ridice, zic, eșafodajul de altfel al vreunei spânzurători planetare...

O, dacă ar vrea să se răzbune Dumnezeu și pe cei ce au mai scăpat cu viață acolo, și i-ar aduce pe aceștia atunci: vom vedea din nou capete retezate, ochi scoși, femei siluite, vom vedea ovreimea, nu cea vinovată, nu acea care a făcut cortejul lui Trotchi și a lui radecsobelson, ci aceia ce se roagă și noapte să fie mântuită de aceiași urgie panrusă, vom vedea, zic această evreime tăiată, sfârticată, ucisă, nimicită, pentru că din sânul ei au răsărit vampiri, cari nu au cruțat nici propriul ei sânge. Vom trăi din nou zilele lui Denichin, când contrarevoluția ofițerească trântea la pământ tot ce nu se putea apăra, tot ce nu purta la umăr epoleta excelențelor civile și militare, tot ce putea lăsa să curgă din el sânge și șuvoie de lacrămi.

Legitimiștii ruși vor clătina pământul, tot atât cât îl clatină de șapte ani legitimiștii marxiști. Are, atunci, vre-o însemnătate „faptul" dacă nu te cucerește ideia?

G. M. Ivanov.

Excursii de înfrățire culturală

Ateneul Popular din Iași
vizitează Ardealul

Ateneul Popular Tătărași din Iași, așezământ de cultură și de educație în spirit național, a luat inițiativa organizării unei excursiuni de propagandă culturală în Ardeal, excursiune care va avea loc în zilele de 17—30 Iulie a. c., cu următorul itinerar: Iași—Tg. Mureș—Oradea Mare—Arad—Timișoara—Reșița—Lugoj—Alba-Iulia—Blaj—Sibiu—Avrig—Brașov—Tușnad—Iași.

Plecarea din Iași se va face la 17 Iulie. La 18 Iulie excursioniștii vor sosi la Tg. Mureș de unde vor pleca la Câmpia-Turzii. In dimineața zilei de 19, la ora 10, se vă face pelerinaj la locul unde a fost ucis Mihai Viteazu.

In ziua de 19 la ora 4 p. m. excursioniștii vor sosi la Cluj, unde li se va face o primire grandioasă.

Serbarea la Cluj

In toate orașele vizitate vor avea loc șezători culturale și serbări de înfrățire organizate de Ateneu.

Șezătoarea la Cluj se va ține Duminecă seara 20 Iulie și va avea următorul program:

1) a. I. Vidu, Marșul anului 1848 cor mixt. b) G. Muzicescu I. Ileana cor mixt, II. Zis-a Badea cor mixt. c) I. Vidu, Peste Deal... cor mixt. 2. *** Conferință. 3. M. Barbu, Rapsodia I., executată la vioară de autor cu maestrul Antonin Ciolan, fost director al Conservatorului din Iași la piano. 4. Mircea Rădulescu... Ostașilor ardeleni... versuri spuse de artistul I. Profir, de la Teatrul Național, din Iași. 5. I. Creangă, „Amintiri", cetire de D. Vasile Todicescu, directorul Școalei Normale, din Iași. 6. V. Alexandri, Mioriță, poezie populară rostită de D-na Nathalia Profir artistă a Teatrului Național din Iași. 7. Dansuri Naționale a) Echipa Elevilor Școalei Normale „Vasile Lupu" b) D. C. Țârcuș, fost elev al prof. Moceanu. 8. a) G. Dima, Nu-i Dreptate, cor mixt, b) Timotei Popovici, Cântec de leagăn cor mixt, c) N. Oanceă I. Foae verde de trifoi, cor mixt II. Lângă leagăn cor mixt. d) Ed. Caudela, Imnul Ateneului, cor mixt.

Corul „Gavril Muzicescu" al Ateneului Popular-Tataraşi, sub conducerea dlui prof. Vasile Popovici.

Condițiile excursiunei

Această excursiune se face sub auspiciile fundației culturale „Principele Carol" și cu sprijinul Ministerului de Interne. Excursioniștii vor fi însoțiți de dl profesor I. Simionescu, de scriitorul Sadoveanu și probabil și de dl N. Iorga.

Ministerul de comunicații a acordat un tren special și o reducere de 75 la sută a taxelor de călătorie. Numărul participanților este limitat la maximum de 500 persoane, din care 200 urmează a fi din Bucvina și Basarabia.

Costul drumului întregei călătorii, care va dura 12 zile, va fi de 600 lei de persoană, în care sumă se cuprinde permisul de călătorie, programul, taxa de înscriere și cartiruire, în condițiuni modeste. Masa va putea fi obținută, în condițiuni avantajoase, cu maximum 60 lei de persoană pe zi. Trenul va fi prevăzut și cu un vagon bufet, unde alimentele se vor vinde cu prețurile pieței.

Excursioniștii vor putea călători în baza cărților ce li se vor expedia de Ateneu, cu reducerea de 75 la sută pe căile ferate, dela locul de origină la Iași, locul plecării, și înapoi, după terminarea excursiei, această cheltuială privind pe fiecare în parte.

Inscrierile trebuesc adresate, însoțite de sumele respective, Ateneului Popular — Tătărași Iași, cel mai târziu până la 5 Iulie. Deasemeni oricine se poate adresa pentru orice alte informațiuni dlui secretar al Ateneului.

Din punct de vedere al înfrățirei culturale însemnătatea acestor excursiuni trebuie relevată. Astfel de excursiuni sunt cel mai bun mijloc de cunoaștere și prin urmare de iubire între oamenii din deosebitele ținuturi ale țării. Ele sunt în acelaș timp un prilej pentru cunoașterea frumuseților și bogățiilor pământului românesc.

Știri din Brașov
In jurul unor pretinse neregului

Privitor la pretinsele neregului pe cari un ziar din Capitală le-a înregistrat, la direcțiunea generală a poștelor s'a primit un detailat raport în care se arată că în urma curmării neregulilor cari se petreceau la casele particulare de vămuire din Brașov cei interesați au început să calomnieze prin presă pe funcționarii cinstiți cari conduc astăzi biroul.

In acest raport se mai arată că campania este opera a doi indivizi cari urmăresc obținerea concesiunii acestui birou cu orice rizic.

Se mai arată deasemeni că prin sustragerea vămuirii coletelor dela casele particulare, unde se petreceau multe abuzuri s'a dat prilej și foștilor proprietari ai acestor case să se asocieze la această campanie pentru înlăturarea personalului care conduce astăzi biroul.

Cei interesați mai urmăresc și înlăturarea controlului viguros care se face astăzi asupra coletelor.

Sprijiniți Comerțul și Industria Românească

In Strada Nicolae Iorga №. 6.

s'a deschis prima

Pantofărie studențească,

unde se execută comenzi de pantofi, ghete, cisme și sandale. Tot aici s'a deschis și primul salon de lustragerie de ghete 3576

Pentru studenți și funcționari de stat se acordă 10% reducere.

Ancheta „Infrățirii" în chestia minorităților

Declarațiile d. dr. Zágoni István

— In continuare —

„Noi Ungurii vrem să ajutăm Statului român în vederea consolidării, căci dacă aceasta consolidare ar da greș, am regresa cu toții — Calea bună pentru Unguri este cea a acomodării — Datoriile Românilor față de Unguri — Ce este „transilvanismul" maghiar?

Continuăm firul întrerupt al interviewului cu d. Zágoni István. Vorbind despre situația Ungurilor din Ardeal, dsa ne-a spus următoarele:

— „Trebue să fim înțelegători față de marea sarcină ce apasă umerii majorității românești menită să organizeze acest Stat nou. **Noi Ungurii vrem să ajutăm Statului român în vederea consolidării, căci dacă această consolidare n'ar reuși, am regresa cu toții în desvoltare.**

Dacă șovinismul român face pe mulți Români să creadă, că ei n'au altă datorie, decât să domnească, sau să demonstreze într'una că elementul român este o națiune dominantă, aceasta are multe consecințe neplăcute pentru minoritari. Politica de șicanare este dureroasă pentru noi, dar nu este mortală. Ea nu înseamnă muncă și nici nu întărește temelia Statului.

Numai acela ajută înfloririi Ardealului care este adeptul îndulcirii situației minoritarilor. In politică, frecările între naționalități nu trebuesc înăsprite ci reduse la minim.

Datoria minoritarilor

Este foarte adevărat ceeace spuneți — am zis noi. Credem însă, că în această privință au și minoritarii unele îndatoriri.."

— „De sigur, a răspuns d. Zágoni. **Calea dreaptă și salvatoare pentru noi este numai cea a acomodării. O politică a realităților practice. Poporul a și înfăptuit această politică, în urma constrângerilor vieții, dela sine, din instinct.**

Ardealul s'a salvat întotdeauna prin această politică. Pentru aceasta s'a rupt în veacul al 16-lea de Ungaria, pe timp atât de îndelungat, salvându-și libertatea.

Perioadele neacomodării au adus cu sine în totdeauna stricăciuni, pentrucă acomodarea este o lege a firii.

In politică însă acomodarea și recunoașterea realităților practice este o necesitate bilaterală. Noi suntem chemați mai de grabă să cunoaștem acest lucru, știm însă și aceea, că dacă cineva vrea să zădărnicească această politică prin teroare, nu avem pentru ce despera. Este în firea teroarei ca să uzeze dela sine.

Noi nu putem dori ca poporul nostru să ajungă în situații economice superioare celor ale poporului român. Interesul vital al Ardealului cere să ne îndeplinim datoriile, ce ni le-a impus civilizația, cu mijloace egale și cu aceeași capacitate și râvnă de muncă.

Politica celor „de stânga"

— „*Care este motivul, am continuat noi, că dvoastră, politicianii „de stânga" sunteți de atâtea ori atacați pentru politica ce o urmați?*

Pentru ce unora din conducătorii partidului maghiar le displace că dv. insistați într'una asupra democrației?"

— „*Dacă astfel este* — *fu răspunsul,* — *aceasta nu ne împiedecă de loc să credem și să nădăjduim în democrație și mai departe.*

Incepem să ne convingem că numărul celora cari nu nădăjduesc și nu cred în democrație este tot mai mic.

Suntem trup și suflet transilvaniști. Tocmai pentru aceasta voim noi să muncim pentru democrație".

Transilvanismul

„*A-ți întrebuințat de mai multe ori cuvântul de „transilvanism". Ce înțelegeți dvoastră sub acest cuvânt?*"

— „Ceeace am spus până acum, totul e transilvanism. Nădăjduesc că nu este periculos și nu e nici contra Statului.

După surparea regimului absolutist, la 1867, când s'a declarat uniunea Ungariei cu Ardealul, a fost mare însuflețire. Această însuflețire a fost atât de mare, încât nu s'au gândit la precauțiunile dictate de prevedere și nu s'au gândit la relielarea personalității Ardealului și în noule cadre ale instituțiilor de Stat.

In istoria de o mie de ani a Ungariei aceasta a fost o mare greșală, chiar și din motivul, că nici schimbarea de imperiu n'ar fi șters orânduirea de lucruri creiată pentru asigurarea acestei individualități Ardealului.

Ne putem pune chiar și întrebarea dacă, peste tot, ar fi avut oare loc adunarea dela Alba-Iulia, dacă uniunea din 1867 s'ar fi făcut altfel.

O mișcare primitivă a pornit în această direcție chiar și actualul primministru al Ungariei, Bethlen István. Era să se formeze și o „Societate Ardeleană" („Erdélyi Szövetség").

Acel transilvanism care este sănătos și liberal nu slăbește puterea Statului ci — dacă Statul recunoaște că trebue să se facă pașii necesari — îl întărește."

— „*Cunoaștem acest „Erdélyi Szövetség" — am spus noi — și canoaștem și atitutudinea care a luat-o ea față de Românii din Ardeal. Imi mai permiteți însă să observ: transilvanismul d-voastră nu este ceva separatist?*"

— „Nu — a răspuns d. Zágoni. — Din contra, este o tendință spre ceva ce tinde spre mulțumirea Ungurilor în nouile cadre de Stat. Dacă ne emancipăm de subt influența dispozițiilor sufletești cotidiane și privim harta, vom descoperi problema cea mai mare.

Dacă Statele slave vor păși la o alianță de State — oricât de democratice ar fi ele — sau ar începe vre-un războiu imperialist, țara noastră ar fi împresurată complect, de toate părțile. Din acest cerc, numai bucățica de pământ Cenad — Satumare rămâne liberă. Nici cei mai mari strategi nu'și pot închipui o mai perfectă linie strategică de împresurare.

Dacă ne uităm la hartă și vedem aceasta, trebue să ne vină în minte, că perpetuarea învrăjbirii interne n'are nici un sens. Pentru aceasta, căutăm noi căile înțelegerii. Le căutăm, pentrucă recunoaștem, cu toată sinceritatea cât suntem noi de vizați unul la celalt. **Iată pentru ce un suntem noi iredentiști.** Aceasta recunoaștere însă ne impune să clădim temelia care va face posibilă evoluția și prosperarea comună".

Inspectoratul Inchisorilor din Ardeal
— Numirea dlui Al. Fedorca —

Prin noua lege de organizare și unificare justițiară s'a înființat un inspectorat și pentru închisorile și institutele de corecție din Ardeal. In acest post a fost numit dl Alexiu Fedorca, șeful secției închisorilor și institutelor de corecție dela Directoratul Justiției din Cluj. Numirea dsale este primită de opiniunea publică cu deplină satisfacțiune, căci dl Fedorca este un profesionist recunoscut în materia penitenciarelor și Caselor de corecție. A lucrat în acest domeniu și a obținut rezultate în deosebi la ameliorarea lor în societate.

A scris lucrările „Psichologia Criminalilor", „Lupta în contra criminalității" și „Literatura infractorilor" apoi o colecție de poezii și proză a condamnaților, produse literare din viața lor din închisoare. Prima și ultima din aceste lucrări sunt unice în felul acesta.

A scris mai multe articole privitoare la amendamentul moral al infractorilor minori. Fost director al închisorii centrale din Caşovia (azi Cosițe, Ceho Slovachia) la înfăptuirea întregirei neamului a venit cu suflet românesc și dor de muncă pentru a colabora la bunul mers al lucrurilor din noul Stat Român.

După războiu și revoluție, închisorile din Ardeal ajunseseră într'o stare precară. Averile și instalațiunile închisorilor au fost risipite și deteriorate de armatele trecătoare, serviciile părăsite prin îndepărtarea, funcționarilor și gardienilor unguri cari au refuzat, jurământul de credință către Statul Român. Dl A. Fedorca a reorganizat serviciul de pază cu garde românești, a înființat economii de câmp pe lângă fiecare închisoare, a îmbunătățit alimentarea și posibilitatea de muncă a arestaților și astfel a refăcut aceste stabilimente de mare importanță pentru justiție.

Coresp.

Citiți și răspândiți:

›Infratirea Poporului‹

cea mai bună gazetă săptămânală.

Haine pentru bal văpsește în toate culorile și curățâ CZINK.

Scrisori din Oradea-Mare

Românizarea — Biroul de cartiruire — Scumpetea — Mişcarea culturală — Şcolii internate

Vizitatorul Oradiei Mari constată un progres îmbucurător în mersul românizării. Cia ce nu exista de fel acum doi-trei ani, acum începe să se arate. E şovăitor timid ca orice început, dar care va să zică, s'a pornit. Dovadă? chiar şi la primărie au început să se afişeze ordonanţele şi dispoziţiunile şi în româneşte. zic şi în româneşte căci e exlus faptul de a se afişa ceva numai în limba statului pe care toţi funcţionarii statului sunt datori s'o cunoască în urma examenului introdus de minister şi care s'a şi făcut cu elemente examinătoare care aveau nevoe de examen tocmai în materia în care examinau, adică în cunoşterea limbei române.

Dacă unele instituţii de stat însă continuă să-şi menţină tradiţia fostei stăpâniri şi nu vor să facă nici un salt în privinţa românizării, pe stradă, prin cafenele, prin diferite birouri particulare chiar, începi s'auzi limba românească — ruptă aşa cum în goana afacerilor şi în nevoia vremii, poate cineva s-o înveţe.

Apoi Oradea Mare a luat un aspect mai românesc şi din alt punct de vedere.

Pe lângă mulţimea militarilor, au fost aduşi un mare număr de funcţionari publici din vechiul regat. Şi unii şi alţii, până vor învăţa ungureasca, sunt nevoiţi să vorbească româneşte şi acest fapt obligă şi pe alţii, cărora li se adresează să le răspundă în aceeaşi limbă.

*

Biroul de cartiruire din Oradea-Mare îşi întruneşte membrii de două ori pe săptămână. In căldurile de acum, numai faptul acesta ar fi destul să arate că tot face ceva. Ei da. Biroul de cartiruire din Oradea-Mare lucrează. Că nu se dau locuinţe la solicitători e alta. Că unii funcţionari stau de 8 şi 10 luni prin oteluri, aşteptând milostivirea blagoslovitei comisiuni ca să le dea câte o odae mizerabilă, ce are a face. Comisiunea de cartiruire se întruneşte de două ori pe săptămână şi şedinţele ei sunt delicioase. Nicăiri nu poţi râde mai bine ca aci, dacă nu nevoia ci curiozitatea te-a mânat când-va. Dezbaterile ei sunt demne de încondeerea unui Carageale. Ţin să ilustrez aceasta numai printr'un simplu exemplu. Intr'o Marţi. Peste cincizeci de nevoiaşi aşteptau câte o hotărâre care să-i salveze din ghiarele mizeriei hotelierilor. Ei bine, ştiţi ce se discuta în şedinţă pe când aceşti peste 50 de funcţionari aşteptau afară? Se discuta propunerea unui din membrii cei mai cu autoritate, care suna astfel „Propun ca onorata comisiune 6—7 luni să nu se ocupe cu liberarea de locuinţe ci să muncească la întocmirea unui tablou de locuinţele cari trebuesc scutite.

Nu s'a aprobat această propunere, însă . . . Comisia tot se întruneşte de două ori pe săptămână şi funcţionarii tot fără locuinţe sunt.

*

Să spunem că Oradea-Mare a ajuns unul din centrele cele mai scumpe din România-Mare ar fi banal. Comisiunea pentru înfrânarea speculei ilicite aci pare că are misiunea să înfrâneze eftinirea traiului şi să-l scumpească. Nu odată preţurile pe care le-a hotărât ea, au fost mai mari de cât cele cu cari comercianţii au continuat să-şi vândă produsele. Dacă însă pentru viaţă sunt de prisos preţurile maximale, căci sunt totdeauna mai mari de cât oferta, pentru restauratori şi cafegii se schimbă. Cum se publică tabloul lunar, urcat regulat, al preţurilor, consumatorii ştiu că chiar din ziua aceea vor trebui să plătească cel puţin cu 10 procente mai scump porţia de mâncare la restaurant, cafeaua la cafenea şi înghetata sau prăjitura la coletărie. Am propus onoratei comisiuni să o mai slăbească cu înfrânarea speculei. Credem că e timpul. O cafea turcească a ajuns 12 lei, o cacao 18 lei, o porţie de înghetată 24 lei, o friptură 38—45 lei etc. Unde vrea să ajungă cu atâta înfrânare? o să-i calicească pe bieţii proprietari şi antreprenori.

*

Orice zarzavat şi fruct îşi are sezonul. De pildă acum e sezonul crastaveţilor. Pentru Oradea-Mare numai cultura nu are nici un sezon. Nu ştiu dacă pământul e steril sau semănătorii sunt proşti de nu prinde această plantă care pare atât de exotică pentru noi. Sforţări s'au făcut destule şi totuşi, înzadar. Păcat că nu avem un oracol ca cel dela Delfi. Am fi putut afla cauzalitatea, iar cei cari propagă cultura ar fi putut şti ce trebue să facă pentru a reuşi.

Sforţările de a crea cât mai multe scoli într'un centru mare şi expus ca Oradea-Mare sunt necesare.

Numai prin aceste instituţii ne vom putea ridica, cel puţin generaţiile viitoare, la nivelul la care trebue să stăm. Poporul din aceste părţi însă este sărac. Şi au sărăcit vremurile. Aşa că lângă şcoli e nevoe să se înfiinţeze cât mai multe internate. O bună parte din şcolile secundare din oraşul nostru sunt prevăzute şi cu internate. In cele mai multe cazuri însă aceste internate sunt insuficiente şi nu tocmai bine amenajate.

Depecriş.

Incendiul din str. Mănăştur

Pela orele 3 jumătate astă noapte a avut loc un alt incendiu la un fabricant de perii din str. Mănăştur, lângă biserica romano-catolică.

Au sosit la faţa locului dnii Ovidiu Gritta, prefectul poliţiei, Eug. Bianu, inspectorul siguranţei, precum şi o parte din pompierii oraşului, care însă au găsit incendiul localizat de către populaţia din prejur.

A ars o magazie cu păr pentru perii, a cărei valoare nu este prea mare.

Se crede că focul a provenit dintr'o neglijenţă a patronului, care a uitat peste noapte focul nestins la cazanele în care urma să se fearbă părul.

Cum se dau examenele la şcoalele minoritare

Ca lămurire la circulara Ministerului Instrucţiei Publice nr. 58.886, inspectoratul instrucţiei publice din Cluj a primit o telegramă în sensul căreia dintre lucrările prevăzute de articolul 61 din „Regulamentul" şcolilor secundare şi punctul 4 al circulării **numai lucrările scrise în româneşte şi disertaţia orală cu colocviul următor se dau în limba română.**

Celelalte trei probe scrise se dau în limba de predare urmată de elevi. Cele 20 de subiecte propuse pentru disertaţiunea orală vor fi precumpănitor din literatura română, istoria Românilor şi geografia României.

Chiar când subiectele sunt luate din alte materii, ele se vor referi la chestiuni generale şi vor fi desvoltate tot în limba română, apreciându-se în primul rând gruparea sistematică a faptelor şi claritatea expunerii.

Aprecierea corectitudinei limbei se va face, ţinându-se seama de timpul şi împrejurările în care candidaţii au învăţat limba română.

Concurs

Direcţiunea Regională a Asigurărilor Sociale din Cluj, publică concurs pentru ocuparea posturilor cuprinse în următorul tablou:

Funcţiunea	Clasa	Direcţiunea Regională	Casa Cercuala din					
			Bistriţa	Cluj	Dej	Oradea-Mare	Satu-Mare	Turda
Şef de Serviciu	I.	—	—	1	—	—	1	1
Şef de birou principal	I.	3	—	—	—	—	2	1
Şef de birou principal	II.	—	—	—	1	1	2	3
Şef de birou	I.	4	1	4	1	2	2	1
Sub şef de birou	I.	2	1	2	2	1	3	4
Impiegaţi	I.	1	2	2	—	2	3	—
Impiegaţi	II.	—	1	—	1	3	4	1
Dentist technician	—	—	—	—	—	1	—	1
Subchirurg as. Impiegat	I.	—	—	—	—		1	—
Soră de ocrotire as. Impiegat	II.	—	—	1	—	—	1	—

Cererile se vor înainta Direcţiunei Regionale Cluj şi Caselor Cercuale respective.

Concursul pentru ocuparea posturilor de mai sus se va ţinea în zilele următoare:

Pentru Direcţiunea Regională şi Casele Cercuale Bistriţa, Dej, Cluj şi Turda în ziua de 4 August a. c. în locul Direcţiunei Regionale Str. Reg. Ferdinand Nr. 97—99.

Pentru Casa Cercuală Oradea-Mare în locului aceleaşi Case în ziua de 6 August a. c.

Pentru Casa Cercuală Satu-Mare în localul aceleiaşi Case în ziua de 8 August a. c.

Candidaţii vor prezenta: Certificatele de studii, Certificat Medical, Certificatele de Serviciu, şi actele cu care se justifice că a satisfăcut serviciul militar.

Cererile după termenul fixat nu se vor lua în considerare.

Cluj, la 28. Iunie 1924.

Director Regional: (ss) **Nicolae Russu.** 3633

Şeful Serviciului: (ss) **Romul Stancel.**

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

FABRICA DE MOBILE
ANTAL ERNŐ
Cluj, Str. Moldovei 8. (fost Varga) 3581
Vinde după comandă şi se pot găsi gata Mobile: Dormitoare complecte, sufragerie. Aranjamente pentru birou cu 30% mai eftin ca la ori care magazin sau fabrica de Mobile

Lysoform

„Corset Ideal"
Diplomată din Pairs,
Piaţa Alex. Lahovary Nr. 4, La etaj,
Bucureşti,
Colţ cu Calea Dorobanţi.
3610
Se execută
Centure de Sarcină. Centure Medicale şi ori ce fel de Centure.

Reclama este sufletul comerţului!

De vanzare
căşi mici şi mari,
ville, căşi cu grădină, căşi cu prăvălie
moşii, pământuri,
prăvălii, fabrici şi alte întreprinderi. Cine are aceste feluri de vândut sau închiriat sau doreşte se cumpere să se adreseze către mine cu încredere, unde se căpăta şi împrumuturi mai mici pe întabulare locul prim.
Dunky agent,
Cluj, Piaţa Unirii 10. parter 3.

„NIPPON"
CAFENEA, RESTAURANT, COFETĂRIE
Cea mai frumoasă grădină de vară 3613
CLUJ, STRADA ŞAGUNA
lângă Teatrul Maghiar
Mâncări calde seara: — După masă concert simfonic. — Seara muzică. — Preţuri reduse.

Maşina cea mai universală, folosibilă la arat, trearat, sămănat, pentru mănarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Str. Regina Maria No. 2. TELEFON 998. (2725-1)

ULTIMA ORA

INFORMAȚII

— **Artistice.** Eri s'a înapoiat în localitate dl Șt. Braborescu, artist al teatrului național din Cluj, venind dintr'un turneu făcut în toate orașele de frontieră, unde a fost primit cu multă dragoste de întreaga populație.

— **Expoziția Zootechnică.** Consiliul orașului a cerut Ministerului de finanțe deschiderea unui credit de un milion pentru necesitățile reclamate de pregătirea expoziției Zootechnice ce vă avea loc în toamnă la Cluj.

— **Pentru pompieri.** In ședința consiliului Comunal de eri s'a hotărât cumpărarea unei pompe de apă pentru postul de pompieri din localitate, de oarece actualele pompe sunt insuficiente.

— **Judiciare.** Zilele acestea s'a desbătut la Tribunal procesul între dnii Carol Retty și Vasile Hies, pentru insultă. Tribunalul a condamnat pe Vasile Hies a 4 luni închisoare.

— **Financiare.** Dl I. Moga, Consilier financiar al orașului, pleacă astă seară la București pentru a cere Ministerului de finanțe aprobarea ca să se plătească creditul de patru milioane jumătate lei rămași din bugetul anului trecut și o parte din cele zece milioane din creditul de anul acesta.

— **Desmințire.** A doua zi de Rusalii s'a serbat cu multă însuflețire în Șimleul-Silvaniei inaugurarea nouei primării. La această inaugurare au asistat și dni miniștri Traian Moșoiu și N. N. Săveanu. Corespondentul „Universului" făcând cuvenita dare de seamă, găsește de cuviință se afirme încă primarul orașului, dl Aurel Tarția, a rostit cu acest prilej un discurs în limba maghiară: Faptul este absolut inexact: dl Aurel Tarția a rostit într'adevăr un discurs la această solemnitate — fiind indicat pentru aceasta — dar l'a rostit cu cea mai curată și neaoșă românească. De-altminteri dnii miniștri Traian Moșoiu și N. N. Săveanu au rămas admirabil impresionați de activitatea desfășurată de dl Aurel Tarția, ca primar al orașului Șimleul-Silvaniei.

— **Lista pregătitoare la naționalități.** 1 Iulie a. c. s'a încheiat formarea listelor pregătitoare de naționalitate. In baza art. 22, 23, 31 și 32 din regulamentul legi privitoare la prederea și dobândirea cetățeniei, listele încheiate sunt puse în vederea publică, dela 1 Iulie până la 1 August a. c. în sala Nr. 1, unde ori cine se poate convinge dacă este înscris în liste sau nu. Cei cari nu sunt înscriși vor cere în termenul de mai sus înscrierea lor, prin reclamațiunea ce o va înainta Dlui Primar. Intrucât reclamațiunea va fi respinsă, se va aviza respectivul prin hotărâre motivată, contra căreia este îndrept a apela la comisiunea II., instituită în Cluj la Curtea de apel.

Comandați bilete la

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei.

2000 lei lunar

Ofer pentru o cameră mobilată sau nemobilată, cu bucătărie sau numai cu acces la ea. A se adresa la ziar pentru U. L. Discreție absolută.

Stiri din Targu-Mures

— D. Olărașu, dela Ministerul de Interne, a fost delegat din partea guvernului cu mai multe anchete în chestii administrative, de locuință, etc.

*

— D. prefect al județului, Maior a luat concediu de o luna. Ii va ține locul d. subprefect Roșca.

*

— D. general de divizie Șerbescu a plecat într'un concediu de 30 zile. Va fi suplinit de către d. Colonel Vlădescu.

Patru mari incendii la București.

București. — Eri la orele 12 a. m. s'au declarat la București patru incedii. A ars fabrica de scânduri numită „Traian" Calea Prahovei nr. 240.

Intizându-se focul, a ars și moara din apropiere, proprietate a unei banci din Cehoslovacia.

In urma lipsei de apă, focul n'a putut fi localizat. Paguba este de 10 milioane, deoarece atât fabrica cât și moara au ars scrum.

In aceiași zi s'au declarat încă alte două incendii. A ars depozitul de lemne și cel de grâu de lângă gara Obor, din cari de asemenea nu s'a putut salva nimic. Au mai ars 50 vagoane de grâu. Focul în această parte n'a putut fi încă stâns.

Stadiul Fuziunei

O nouă scrisoare a d-lui I. Maniu

Comitetul executiv al partidului Național întrunindu-se la 10 dim., a hotărâtî la orele 3 d. a. să trimeată țărăniștilor o nouă scrisoare prin care d. Maniu declară:

1) Că, respinge propunerea de-a se lăsa celor doi șefi întreaga răspundere în prepararea lucrărilor de fuziune, fără consultarea comitetelor executive și

2, Că în ce privește termenul de 15 Octombrie pentru alegerea comitetelor județene, partidul național n'ar avea nimic de obiectat impotriva lui.

Intrucât d, Mihalache a spus că are mandat din partea delegației parmanente de-a nu mai răspunde la o nouă scrisoare, tratativele dintre țărăniști și naționaliști ar putea fi considerate ca eșuate.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Joi, 3 Iulie 1924

CINEMA SELECT

Reprezentație escepțională

Jurământul lui Stefan Huller

Dramă senzațională de circ în 12 acte. In rolul principal frumoasa: **Hanny Weisse.**

CINEMA URANIA

Leul îmblânzit

Extraordinară poveste aventurioasă în 6 acte. In rolul principal cavalerul: **Ivan Raicevici.**

Lepage-
„Condică de Termene pentru avocați 1924"
Lei 250. 15
La librăria LEPAGE, Cluj.

Serbarea Muncitorilor Grafici

Uniunea Muncitorilor Grafici din România, Circumscripția Cluj aranjează în ziua de 6 Iulie a. c. la ora 4 p. m. în localul de vară, renovat și mărit, din calea Donat Nr. 12.

SERBAREA IOAN

la această serbare, cu dans, premiu de frumusețe, poștă universală, tombolă, fotografie la minut, confetti și serpentine etc. la care sunt invitați împreună cu familia toți prietenii și binevoitorii muncitorilor grafici, : : : se va petrece bine și frumos : : :

Prețul de întrare: de persoană lei 25, de familie (3 pers.) 60 lei. Socotindu-se și darea către Stat

Prin telefon dela corespondenții noștri

Consiliul de Miniștri

București. — Eri s'a ținut un consiliu de miniștri. D. I. Duca, ministru de externe, a făcut o lungă expunere asupra relațiunilor noastre cu Statele Micei Înțelegeri și asupra chestiunilor ce vor fi discutate cu prilejul conferinței dela Praga.

D. I. G. Duca a ținut în fața reprezentanților presei să precizeze că chestiunea Basarabiei nu va fi pusă la Praga, în desbaterile Micei Înțelegeri.

România va fi reprezentată prin d. I. G. Duca. Conferința va începe între 10—12 Iulie.

S'a discut apoi chestiunea despăgubirilor pe care România trebue să le ia dela Germania.

Astăzi, Miercuri, se va ține un nou consiliu de miniștri.

Se amână conferința de la Londra?

București. — Din Paris se telegrafiază că publicația „L'Ere Nouvelle" afirmă că conferința interaliată care trebuia să înceapă la 10 Iulie a fost amânată până ce Reichstagul va trece diferite legi cu privire la executarea planului experților.

Revine Venizelos în Grecia?

București. — Din Atena se telegrafiază că din partea corifeilor venizeliști cari sunt în afară din guvern se pun strădunți spre a-l readuce pe dl Venizelos în Grecia pentru reconstituirea fostului partid venizelist.

ROYAL MAIL LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Cele mai nouă și moderne vapoare cu trei și patru elici.

Canada în și America

Vaporul „Orca" pleaca din Charbourg 9 Iulie 1924.

3064

Călătorește comod și cu vapoare luxoase, rapide, cine merge în

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud și Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereți desluștri cu încredințare p. viza pașapoartelor sau altor formalități dela

„Compania Tranzit" Bucuresti, Calea Grivitei No. 153.

Sucursala Timișoara, Hotel Corona. Arad, Strada Colonel Paulian No. 11.

Bani trimiși din America, Canada și Argentinia îi câștigați în timp de 8 zile fără nici un onorar.

LOTERIA

Sindicatului Presei
Române din Ardeal şi Banat
autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924.
pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei.Române din Ardeal şi Banat
in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete**
contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Birou! Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Cititi şi răspândiţi printre săteni Ziarul

INFRĂŢIREA POPORULUI

Cea mai bună şi mai folositoare gazetă, scoasă anume pentru lumea satelor noastre.

ABONAMENTE:
Pe 1 an..... 100 Lei
Pe jumătate de an 50 Lei
Preţul unui număr 2 Lei

TELEFON No. 211.

TIPOGRAFIA

Cele mai frumoase lucrări de tipografie ca facturi, formulare, registre, invitări, scrisori comerciale şi orice alte lucrări necesare pentru **Autorităţi, Oficii, Bănci populare, Cooperative, Consumuri, industrii şi întreprinderi** tehnice şi comerciale sătesti execută

INFRĂŢIREA

TELEFON No. 211.

TIPOGRAFIA INFRĂŢIREA

Execută de asemenea cu preţuri convenabile cărţi, de nuntă şi botez, invitaţii, cărţi de vizită, broşuri, etc.

STRADA IULIU MANIU No. 3.

CLUJ

Inainte de a face o comandă în altă parte, adresaţi-vă la „TIPOGRAFIE INFRĂŢIREA".

STRADA IULIU MANIU No. 3.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU
CLUJ 4 JUL 924
R CLUJ 1 530
pentru Cultura
poporului român
Sibiu

Anul IV. Nr. 1119 — 8 PAGINI ● 2 LEI ● 6 PAGINI — Vineri 4 Iulie 1924.

Infrățirea

ANUNTURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI G[E]NȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . 480 L
PE 6 LUNI . . . . 240 L
PE 1 LUNĂ . . . . 50 L
PE 1 AN pentru autorități . . 600 L
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L

Inchiderea Sesiunei Parlamentare

Mesagiul Regal — Opera realizată în această sesiune

Sesiunea parlamentară s'a închis, după o muncă intensă și fecundă, în care s'a realizat încă o serie de capitole din programul și opera ce și-a propus să o înfăptuiască actualul guvern, atunci când cu atâta bărbăție și atâtea riscuri a acceptat răspunderea unei dezastruoase moșteniri. Dl Ion I. C. Brătianu, președintele Consiliului de miniștri, a dat în Cameră citire Mesagiului Regal de închidere — un Mesaj sobru, concis, dar suculent, în care se închide într'un rezumat lapidar o operă atât de vastă și de variată, cu consecințe de cea mai mare utilitate pentru țară, cum este opera pe care Parlamentul a săvârșit'o în sesiunea care s'a închis.

Mai întâi guvernul a ținut să complecteze legea reformei agrare — lege eșită din concepția partidului național-liberal și pusă în reală aplicare de guvernele eșite din sânul lui — și Parlamentul a votat legea pădurilor, a cărei nevoe țărănimea noastră o simțea de multă vreme. O simplă enumerare a legilor votate în Parlament în această sesiune, arată cu cea mai convingătoare elocvență munca desfășurată în această sesiune pentru a se da o soluție dreaptă și utilă problemelor prezentului și pentru a se preîntâmpina unele eventualități ale viitorului.

Astfel în această sesiune s'a votat, în mijlocul unui obstrucționism barbar și al unei furtuni de copii sălbatici deslănțuite de opoziție, următoarele legi:

Legile comercializărei întreprinderilor statului, a minelor, a regimului apelor și a energiilor, alcătuind împreună un sistem organic pentru punerea în valoare a bogățiilor țării.

Apoi legea organizărei magistraturei, legea învățământului primar, și legile privitoare la armată, legi de o mare însemnătate socială și națională, făcând parte din complexul de legiuri prin care guvernul va cimenta unificarea României întregite în măsură de a da o adevărată Românie Mare.

Parlamentul a mai votat în această sesiune o serie de legiuiri cu caracter financiar, menite să contribue la realizarea complectă a uriașei opere, concepută cu atâta vigoare, competință și convingere națională de dl Vintilă Brătianu, unica în măsură să salveze țara din haosul financiar, în care au adus-o, nu atât împrejurările și uneltirile din afară, cât nepriceperea conducătorilor de până ieri.

In câteva luni numai, guvernul, cu munca colaboratoare a majorităților parlamentare, a realizat o operă legislativă cu proporții atât de vaste și impunătoare.

Sunt antiteze care se impun atunci când ele nu isvorăsc din necesități și procedee literare, ci isbucnesc poruncitoare din miezul și esența faptelor.

In fața acestei opere de înaltă instrucție legislativă, în care se concentrează o muncă incordată, pricepere și râvnă sinceră și patriotică de a sluji țara, ce a făcut opoziția?

Ea nu și-a făcut nici măcar elementara datorie a unei opoziții serioase, conștientă de rolul ei în mecanismul politic, în Parlamentul unui Stat democratic și constituțional. Printr'un rol de control, prin discuții obiective, prin amendamente din bună credință și competință, opoziția, putea contribui, prin mijloacele adecuate poziției și funcției ei, la împlinirea operei legislative de care România-Mare are o nevoe urgentă și imperioasă.

Opoziția — și pentru a preciza, subliniem opoziția țărănistă și aceea a partidului național — a făcut o operă activă de scandal.

Dealminteri e singura ei modalitate de acțiune.

Țara însă are nevoe de o altfel de activitate: activitatea constructivă, și unei asemeni activități s'a consacrat guvernul și majoritățile parlamentare și din concepția unei astfel de activități a ieșit vasta și utila operă legislativă a sesiunei parlamentare care s'a închis deunăzi.

Intre „democrați"

Comedia fuziunei a avut darul de a pune pe foarte mulți „democrați" în polemică.

Nu mai vorbim de polemica dintre „Universul" și „Aurora" — de oarece ziarul dlui Lupu, în imposibilitate de a apăra politica dlui C. Stere, recurge la atacuri personale de o trivialitate, prea josnică, pentru a intra în comentările oamenilor civilizați.

Fuziunea a provocat polemică și între două ziare, care până acum mergeau mână în mână, dansând în aceiaș horă patriotică și democratică: „Gazeta Transilvaniei" își dispută democratismul cu „Adevărul" fie care din aceste ziare căutând se demonstreze că este mai democrat — adevăratul și neprihănitul democrat.

Ce legătură este între democrație și o foaie, care uzurpând o moștenire sacră, face operă de cel mai vulgar pamfletarism? Ce legătură este într'o foaie, în care principiile intră în coloanele ei, sub condiția „sine qua non" de a trece la ghișeul administrației?

CONGRESUL comitetelor școlare

La congresul general al Comitetelor școlare din întreaga țară, care va avea loc în zilele de 5—7 Iulie la București, au fost delegați din partea Comitetului școalelor secundare din Cluj, dl prof. Martinoviei, din partea Comitetului școlar orășănesc, dl dr. Wilt, iar din partea Comitetului județean dl revizor Basil Poruț

Un idol al „democrației": N. D. Cocea

Faimosul N. D. Cocea, care cu abilitatea și șmecheria marilor operatori a isbutit să se strecure printre articolele codului penal, scăpând de legitimile pedepse infamante, a fost atins, e drept prea târziu, de o pedeapsă onorabilă: a fost condamnat pentru les-majestate. Amatorul de scandaluri și de reclamă, cabotinul bâlciului care îl constitue anumita presă, cu toate bâțâelile ce le resimte cunoscuta lui lașitate, jubilează în public, și face declarații în presa cu care operează într'o complicitate și publică și dosnică. „Dimineața" să grăbește să culeagă cu deliciu ultimele elucubrații ale cabotinului democrației, care esclus cu dispreț din rândurile socialiștilor, și-a găsit adăpostul în culisele anumitei prese. Paiața minusculă, care își datorește celebritatea unui scandal de perversiune sexuală se improvizează în martirul și eroul democrației universale.

El declamă în „Dimineața" care are atâtea complezențe și tandrețe față de acest imoral sub toate fețele, o lungă tiradă, de melodramatico—demagogie, plină de un patos de inferioară calitate, sforăitoare ca un asin neastâmpărat în care își incadrează fața abjectă între Primo di Rivera, Mussolini și alți oameni cinstiți și cum se cade. In Regat unde băețașul e cunoscut ca un catâr breaz, lumea face un haz imens în fața acestor ifose ridicole, căci tipul și isprăvile lui sunt mai pre jos de indignare.

Un individ care are diverse meserii: advocat, ziarist, scriitor — dar care nu trăește din nici una din aceste meserii! Un individ care nu-și poate mărturisi existența. Și totuși trăește infinit mai bine ca oamenii cari muncesc din greu.

Existența lui însă nu este un mister pentru nimeni: revoluționarul intransigent, vizionarul care nu visează de cât baricade sub flamura roșie, teroarea oligarhiei și idolul democrației, în realitate nu este de cât un vulgar și veros samsar.

Apoi când vre-un om politic puțin scrupulos, are nevoe de vre-un serviciu murdar, la care nu se pretează nici un muritor, nu are de cât să se adreseze la Nicu D. Cocea și treaba e gata!

Anumita presă îl strânge în brațe ca pe o virgină imaculată. Nimic surprinzător,

Restul anumitei prese în viața românească este a constitui un adăpost pentru refracteri de rassă josnică, pentru toate elementele disolvante, pentru cei cari culează a mânji cea ce românismul venerează ca podoabe sfinte și icoane.

Pitorescul si bogatiile Ardealului

— Cetatea — Muzeul Regional —

Capitala județului Hunedoarei, așezată pe malul râului Mureș, tocmai unde acest râu intră în strâmtoarea care desparte Carpații de Mții Apuseni are o poziție din cele mai pitorești printre orașele Ardealului.

Pe unul din dealurile care o înconjoară au mai rămas încă mărturie a vremurilor vechi, ruinele unei cetăți.

E cetatea Deva, podoaba orașului, către care se îndreaptă în primul rând privirea oricărui vizitator, important nod de apărare altădată pentru calea cea mare a Mureșului ce lega inima Ardealului cu câmpiile Aradului.

Originea ei se pierde în negura timpurilor; se știe însă că a fost ultima oară restaurată în 1830, iar în 1849 a fost dărâmată în parte de o explozie, cu ocazia apărărei ei de o mică ceată de lănceri români împotriva asediatorilor unguri.

Cu toate acestea e mai bine păstrată ca multe altele din țara noastră, fiind încredințată supravegherea [illegible] regional din Deva.

Drumul șerpuit care te duce din oraș la cetate, bine întreținut îți arată de altfel că Deva are noroc de o administrație gospodărească.

Gospodăria orașului — Populația — Școlile

O simți îndată aceasta și după curățenia micului oraș, în căsuțe modeste dar bine întreținute înconjurate de grădini, cu străzi bine pavate și în acelaș timp cu o mulțime de clădiri publice, adevărate palate.

Prefectura, școlile, tribunalul, administrația financiară, adaugă la aspectul pitoresc al orașului și pe acel al civilizației apusului.

Prin construcția modernă și confortul lor toate aceste edificii publice ar face cinste oricărui alt oraș mai mare din țară.

La populația românească a Devei, destul de numeroasă, egalând pe a celorlalte neamuri la un loc se adaogă ungurii, evreii și mai ales ciangăii, a căror colonie a fost adăpostită aici de vechea stăpânire pentru a sta în calea satelor românești ce se țin lanț în toată câmpia Hațegului.

Orășelul tihnit se remarcă nu numai prin buna lui administrare și întreținere, ci și prin starea lui culturală.

Unde înainte de războî, Ungurii se pregăteau să întemeieze un focar puternic de desnaționalizare a Românilor din țara Hațegului se află astăzi trei școli superioare: liceul de băieți și internatul, școala normală de băieți, școala civilă de fete.

Școala normală de băieți în special, datorită hărniciei și însuflețirei depuse de directorul ei, dl O. Sporea, a devenit în scurt timp, una din cele mai temeinice din acest fel din întreaga țară.

La învățătura ei au alergat în ultimii doi ani nu numai fiii Ardealului, ci chiar elemente din vechiul regat și Basarabia.

Muzeul regional

Demn de pomenit este din punct de vedere cultural muzeul regional, o altă podoabă a orașului și care cuprinde bogății arheologice și de istorie naturală adunate și orânduite metodic, an de an de pasionatul cercetător, care e și conducătorul lui, dl Iosif Mallasz.

Bucăți de mare însemnătate arheologică și preistorică au fost aduse aici din toate părțile ținutului Hunedoarei și din Munții Apuseni (obiecte de bronz, obiecte paleolitice și neolitice: silexuri, ceramică, etc.

Deosebit de interesantă este sala română, cu resturi din Sarmisegetuza. Câteva relative la cultul zeității mezdiene Mithra, ar putea fi expuse în orice muzeu de specialitate. Fiind foarte rari ele au și fost des cercetate de specialiștii streini.

Bijuteriile, sticlele romane și monedele vechi ocupă de asemeni un spațiu însemnat.

Alte săli cuprind materialul petrografic, mineralogic și paleontologic, care înfățișează aspectul atât de variat al ținutului Hunedoarei, din punct de vedere al istoriei naturale.

Seria etnografică este și ea bine reprezentată, atât prin obiecte diferite, cât și prin fotografii ale acestora. Un loc de cinste ocupă deasemeni bogata colecție de coleoptere a muzeului adunată și determinată minuțios de dl Mallasz.

Găzduit într'o clădire neîncăpătoare, muzeul regional din Deva are nevoie de mai mult spațiu pentru a-și valorifica în fața vizitatorilor toate comorile artistice și științifice.

Nădăjduim că Statul îi va pune la îndemână cât de curând atât un local mai spațios, cât și mijloacele necesare pentru cercetare, ea reprezentând.

Cheltuiala nu-i va fi zădar în acelaș timp o răsplată și un îndemn pentru toți cei care înțeleg rostul inițiativei particulare în opera culturală.

Intr'un număr viitor ne vom ocupa de bogățiile ținutului Hunedoarei, din care capitala din nefericire se împărtășește prea puțin.

Avansări

Dl Gh. Peptea, actualul șef al perceptoratului orașului Cluj, a fost avansat pe ziua de 1 Iulie a. c. în postul vacant de consilier financiar al orașului. Fostul consilier dl Moga va preda serviciul în cursul săptămânei viitoare.

Deschiderea Seminarului teologic ortodox din Cluj

— Condițiile de primire în Seminar —

Sinodul eparhial al bisericei ortodoxe române a Vadului, Feleacului, Geoagiului și Clujului a hotărât în ședința sa din 7 Mai deschiderea Seminarului teologic greco-ortodox în Cluj și a lansat un comunicat în care aduce spre știrea tuturor cele ce urmează:

Cum este întocmit Seminarul

Seminarul este întocmit deocamdată pentru cursuri pe trei ani. Studiile teologice se vor propune de profesori speciali, iar studiile auxiliare clericii le vor asculta la facultatea de litere a Universității din Cluj, cu care seminarul va sta în strânsă legătură pentru creșterea unui cler cu o cultură superioară. In seminar se vor primi numai tinerii cari posed certificat de absolvire a cursului superior al unei școli secundare. Toți elevii sunt obligați să locuiască în internatul institutului și să se conformeze normelor stabilite de regulamente. Se primesc numai elevi de pe teritoriul eparhiei Clujului.

Elevi din altă eparhie nu se vor putea primi decât cu învoirea prealabilă a chiriarhului la care aparțin.

Seminariul se deschide la 1 Septemvrie a. c. cu cursul întâi. Intru cât, până atunci se va putea asigura un local cu sale suficiente pentru învățământ și internat se vor deschide toate trei cursurile.

Condițiile de primire

Candidații cari doresc să fie primiți în seminar vor înainta Consistoriului o cerere scrisă cu mâna proprie anexând în original următoarele documente:

a) actul de naștere și botez;

b) atestatul de maturitate, eventual atestatul de absolvire a unei școli secundare;

c) atestat medical;

d) declarația petentului subscrisă de părinți sau tutori că după absolvirea cursului teologic va intra în slujba diecezei cel puțin cinci ani de zile; la din contră vor restitui fondului seminarial toate spesele de întreținere precum și bursele primite. Cererile instruite cu aceste documente se vor înainta Consistoriului până la 15 August st. n.

Pentru întreținere în internatul seminarului elevii vor avea să solvească o taxă anuală ce se va stabili ulterior. Cei lipsiți de mijloace vor beneficia de burse, în baza unui certificat de paupertate dela organele comunale și parochiale.

La înmatriculare elevii vor solvi taxa de înmatriculare de 10 lei, o taxă de 10 lei pentru biblioteca seminarială, 10 lei pentru anuarul institutului.

Fiecare elev va aduce cu sine cel puțin patru schimburi de rufe în stare bună.

Dela dată înmatriculării elevii intră în toate drepturile și datorințele statorite de regulament.

Nici un elev nu poate cerceta în acelaș an, ca elev ordinar, alte institute de învățământ. Documentele elevilor până la absolvire se vor păstra în archiva direcțiunii. La înmatriculare fiecare elev este dator a se prezenta în persoană.

Chestiunea gazului metan din Turda

— Un răspuns al dlui dr. C. Motaș, deputat —

Invinuirile dlui dr. Valer Moldovan se dovedesc neîntemeiate

Dl dr Valer Moldovan a dus o campanie vehementă împotriva companiei de gaz metan din Turda.

Dl dr C. Motaș, deputat, a răspuns printr'o scrisoare acestor învinuiri, scrisoare calmă, obiectivă și judicioasă, în care toate acuzările formulate de dl dr Valer Moldovan sunt răsturnate de argumente.

Pentru edificarea cititorilor reproducem părțile mai interesante din scrisoarea dlui dr C. Motaș.

Cât costă gazul metan în Turda și cât costă în Mediaș

Pentru a vedea dacă d-sa are dreptate, spune dl dr C. Motaș, trebue să ne gândim la un alt oraș din Ardeal, Mediașul, unde distribuția gazului nu se face de vre-o societate particulară cum e la Turda ci de însăși Primăria orașului. Crede d-sa oare că în Mediaș populația plătește gazul mai eftin decât în Turda? Nu, în Mediaș prețurile sunt de fapt cu 10 la sută aproximativ mai mari decât la Turda, iar locuințelor fără contor de gaz li se socotește la același număr de camere o consumație lunară cel puțin cu 25 la sută mai mare decât în Turda.

Aceste sunt date certe, ușor controlabile și care nu suferă nici o contrazicere dar dovedesc cât de șubredă e afirmațiunea dlui dr Moldovan când o discutăm mai deaproape.

De ce primăria Mediașului vrea să se scape de distribuția gazului?

„Dl dr. Valer Moldovan, continuă dl dr. C. Motaș, ar putea să răspundă că nu se poate asemăna cazul Mediașului cu al Turdei pentrucă acolo încasările dela gaz revin, în ultimă instanță, tot populațiunii prin intermediul Primăriei locale, așa că de fapt ea este aceea care profită de veniturile după distribuția gazului. Așa ar fi cazul domnule doctor Moldovan, dacă odată cu această posibilitate de venituri nu ar exista și posibilitatea de riscuri sau chiar de deficite. Dacă ar fi distribuția gazului atât de rentabilă cum se crede, atunci de ce oare Primăria Mediașului să străduește să se debaraseze de această afacere? Cum se face că Primăria Mediașului nu e de loc bucuroasă cu distribuția gazului deși de fapt ea nu suportă cum e cazul soc. Turda, pierderile gazului pe conducte de înaltă presiune? Și de ce atunci ar fi încântată să lase în spinarea altora distribuția gazului.

Dl dr C. Motaș sfârșește astfel răspunsul său:

„Dl dr Moldovan spunea că Turdenii sunt înfuriați până la revoltă în contra „omului fatal și în contra societății de gaz din Turda". Ori dacă adevărul ar fi așa cum vrea să-i arate Dsa, cum se face că nici o voce de protestare nu s'a ridicat la adunarea generală ce am ținut-o la 18 Mai în Turda, și totul a fost în cea mai mare liniște și putem spune în complectă desinteresare din partea publicului?

Mai mult încă; dacă afacerea ar fi atât de scandaloasă cum ar dori să fie din toată inima dl dr Moldovan, atunci dece dsa nu a acceptat locul de membru în Consiliu cu ii s'a propus?

Ar fi avut atunci destulă ocazie să se înarmeze cu documente și ar fi făcut desigur mai multă impresie asupra publicului când ar fi ținut vre-o întrunire publică, fie chiar politică, pe chestiunea tarifului gazului metan!

Dsa ne învinovățește că în societatea nouă românească am lăsat încă tot funcționarii vechi unguri, deci accentuez că nici unul nu este cetățean străin. Trec deasupra acestei învinuiri pentru că nu știu cum ea cadrează cu discursul de mai deunăzi al dlui Maniu asupra tratamentului minorităților, și doar dl dr. Moldovan este membru credincios al partidului național.

Ca să termin articolul cu o declarație ce desigur va face o mare bucurie dlui dr. Moldovan îi comunic că nu socotesc exclusiv ca societatea de gaz din Turda să renunțe imediat la concesiunea de gaz dacă dsa formează o societate care să răscumpere toate conductele societății pe valoarea lor de astăzi.

Să lucreze dl dr. Moldovan în această direcțiune și îi promit tot concursul meu, dacă va vrea

Manifestațiile Ungariei iredentiste

„Ungaria este crucificată! — Csaba, feciorul de crai ține în brațe pe fiul său căzut, pe Săcuiul în agonie — Ungaria rănită protestează în fața Tribunalului lumii, strigând: — „niciodată!!" — Viitorul va aduce prăbușirea lumei actuale, din care va ieși biruitoare forța străbună a Ungurilor — Și va fugi Valahul, Cehul și Sârbul, unul după altul" ... — scrie un scriitor maghiar cu prilejul acestei serbări

Serbarea Academiei „Ludovica" din Budapesta

Budapesta nu se astâmpără. Oricât am fi asigurați de contrarul, curentul iredentist din Budapesta n'a slăbit cu nimic. Orice serbare națională, orice întrunire politică și orice adunare — fie ea chiar și științifică — este întrebuințată pentru înveninarea atmosferei de pace și pentru asmuțarea contra Statelor succesoare. Școala, armata, administrația, justiția maghiară sunt niște cuiburi ale iredentismului și ale urei față de tot ce nu este unguresc.

Pentru cei ce nu recunosc că Ungaria de astăzi mai continuă a fi un permanent pericol al păcii, vom arăta după informațiile ce le-au avut loc serbările de sfârșit de an ale Academiei „Ludovica" din Budapesta.

La festivalul sportiv organizat cu acest prilej au fost de față — în frunte cu regentul Horthy și arhiducele Iosif, principesa Izabella, prințul de Corny și aproape cinci mii de persoane din crema societății maghiare

Cortegiile mitologice și istorice

Punctul culminant al acestor serbări a fost convoiul alegoric înfățișând trecutul, prezentul și viitorul națiunei maghiare.

In fața spectatorilor au trecut toate figurile mitologiei și istoriei maghiare, urmând după ele scene din viitorul maghiar.

Scena aceasta este descrisă de novelistul maghiar Lázar István în felul următor:

Trecutul este înghițit de negură — spune scriitorul ungur. — Perdelele ce acoperiau tablourile descălecărei cad și apare în fața noastră Hungaria cea îndoliată, în mijlocul statuilor ce reprezintă părțile de țară răpite și ținând în mână emblema „mutilată". Doi îngeri îngenunche înaintea ei în durere mută. Pe statuia Miazănoapte, Ungaria crucificată! Statuia Răsăritul: Csaba, feciorul de crai ține în brațe pe fiul său căzut, pe săcuiul în agonie. Și celelalte două tablouri vii... Statuiele-Memnon, maghiare; Ungaria cea rănită de moarte protestează în ele în fața tribunalului lumii; Niciodată! Dar acum, în liniștea tabloului ce cutremură sufletele pornește deodată furtunos ropotul mitralierelor, văzduhul e sguduit de bubuitul tunurilor — și în fața noastră apare Viitorul: noul război, prăbușirea lumilor, din care va ieși biruitoare forța străbună a ungurilor. Vâjâie oceanul atmosferic, tunurile prăbușesc granițele în flăcări, „tictacul" mitralierelor varsă moarte, puștile răpăie, țâșnesc minele de foc, cerul și pământul se cutremură... Și fuge „valahul", fuge „rațul" (sârbul) și fuge cehul, unul după altul: aduce fiecare partea de emblemă ce o deține și tremurând o pune la locul ei. Și va sta emblema maghiară în strălucirea ei veche, întreagă și glorioasă! Cu arma îndreptată împotriva lumii irumpe acum războinicul maghiar și în orcanul de tunuri completează emblema țării cu coroana ma-

Concluziile necesare

Iată în ce fel se face educația populației maghiare, iată în ce fel scriu candizii slujitori ai artei.

Ei propovăduesc și azi că Dumnezeu la facerea lumii a hotărât pentru totdeauna că granițele vechi ale Ungariei sunt pe vecie ale Ungurilor, și din acest motiv a împlântat el jur împrejur stâlpii Carpaților!...

Roadele iredentismului maghiar propagat pretutindenea, nu numai de către „Ungurii cari se deșteaptă" ci și de oficialități, în frunte cu regentul Horthy, se vor vedea în curând. Dar cel care va pierde nu vom fi noi.

Suntem un popor blajin, doritor de pace și de consolidare, dar întotdeauna gata a răspunde iredentismului maghiar dela Budapesta după cum se cuvine.

LEI 450

un pantalon de tenis!

La firma: 3412

Katz și Mendel

Cluj, Piața Unirii No. 10.

Saci, Mușamale

2613

cumpără, vinde și împrumută

Aladár Schillinger

Timișoara,

Strada Treboniu Laurean 8—10.

Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

Lepage-
„Condică de Termene pentru avocați 1924"
Lei 250. 15
La librăria LEPAGE, Cluj.

Reclama este sufletul comertului!

1 Franc - 8 Lei
la Librăria Lepage, Cluj
p. editii Masson-Paris. Cereți catalog
∞

Plânge copilul? Pentruce nu întrebuințați praful și crema pentru băeți „Höfer". 2

Trimișii Comisiei mondiale
interconfe-sionale la Cluj

Discursul Episcopului unitar Ferencz József — Cuvântările domnilor Hurne, preot și dr. Cornis, trimișii comisiunei inter-confesionale

Plângerile neîntemeiate ale episcopului Ferencz József

Cititorii noștri au aflat din numerile noastre trecute că trimișii Comisiunei mondiale interconfesionale, dd. Hurne, dr. Cornis și Bech au sosit la Cluj pentru a cerceta starea în care se află Biserica unitară din Ardeal.

Biserica unitară din localitate, în frunte cu Episcopul unitar Ferencz József, a primit, bineînțeles, în mod solemn oaspeții americani. Cu acest prilej a avut loc la Biserica reformată un serviciu divin în cursul căruia dl Hurne, preot unitar, a ținut în limba engleză o cuvântare bisericească.

A luat apoi cuvântul Episcopul Ferencz József care, spre regretul nostru, a ținut să vorbească în felîul următor:

Ciudatele declarații ale episcopului Ferencz József

„Dl Cornis a mai vizitat Biserica noastră acum doi ani. Cu acel prilej dsa a putut să audă multe plângeri referitoare la Biserica noastră reformată, precum și la școlile noastre confesionale.

Cu regret trebue să constat că de-atunci până azi situația Bisericii noastre nu numai că nu s'a îmbunătățit ci — trebue să o constatăm cu amărăciune — s'a agravat într'un mod simțitor, noi ajungând într'o stare și mai de plâns.

Guvernul continuă să nu arate pricepere față de Biserica și școlile noastre confesionale. Astfel, speranța noastră, ca și acum doi ani, este numai în viitor care va face ca guvernul să aibă mai multă înțelegere și să ne vindece rănile".

Discursul episcopului Ferencz József a fost tradus în engleză de Decanul dela teologia reformată Csifo Salamon.

*

A răspuns dl dr. Cornis, în limba engleză, spunând că vine în numele unei ligi care reprezintă 60 milioane de oameni și salută pe Unitarii din Ardeal în numele celor de peste mare.

Seara, episcopul Ferencz József a dat un banchet în cinstea oaspeților.

Observație care se impune

Avem o singură observațiune. Ungurii cu orice prilej ne spun că ei se feresc ca de moarte a ne vorbi țara de rău înaintea străinilor.

Această afirmație a ungurilor este desmințită azi de însuși episcopul Ferencz József. Dsa precum vedem, a crezut de cuviință să facă afirmații inexacte înaintea unor oaspeți străini asupra stărilor din România care nu stânjenește cultul religios al nici unei confesiuni.

Deasemenea, dsa a pus la îndoială bunăvoința guvernului, deși acesta numai de intoleranță față de confesiuni nu poate fi învinuit. Singura lui vină este că apără drepturile limbei și caracterul României de stat național.

Asta este „crima" cea de neiertat a guvernului român înaintea șovinismului maghiar . . .

Presa maghiară

„Ultima conferință a Micei Antante"

Fără să mai insistăm asupra cunoscutei dușmănii a Ungurilor din Ardeal față de Mica Antantă — creiată pentru asigurarea reciprocă a hotarelor stabilite de tratatul de pace — reproducem fără comentariu următoarele dintr'un primarticol al ziarului „Temesvári Hirlap".

„Statele Micei Antante pregătesc o nouă conferință care — după toate semnele — va fi ultima. Declinul Micei Antante a provenit în urma reîntoarcerii Rusiei pe câmpul de luptă al politicei europene. Dintre Statele Micei Antante, cea care a propovăduit cu mai multă căldură recunoașterea actualei forme de Stat și de guvernământ din Rusia a fost Cehoslovacia. Nici România nu s'a opus unei apropieri față de vecinul răsăriteau, ci a primit platforma prieteniei. A primit să discute despre orice, cu deosebirea chestiunei recunoașterii Basarabiei, a cărei aparținere a fost consfințită de tratatul de pace.

Aceasta este un lucru foarte firesc, deoarece, conform declarațiilor aliaților, tratatul de pace este unitar și nu poate fi știrbit nicăiri. Apărătorul acestui tratat de pace este în Europa de răsărit Mica Antantă. Dacă se ivește un Stat care atacă — fie chiar și pe cale diplomatică, tratatul de pace, Mica Antantă este datoare să respingă în mod unitar acest atac. Ajutorul acesta, fără îndoială, firesc, a fost refuzat României, rupându-se astfel cea mai puternică legătură ce ținea laolaltă Mica Antantă.

D. Duca a pus chestiunea franc, cerând o atitudine pe față în chestiunea Basarabiei. S'a pus indirect întrebarea: de ce nu se produce solidaritatea Micei Antante? Iar dacă nu există solidaritate, ce rost are Mica Antantă?"

In continuare, ziarul maghiar prezice desființarea alianței între Statele Micei Antante și formarea unei noui grupări politice, cu România, Ungaria, Polonia și Bulgaria.

Solidaritatea democrației

„Ideia solidarității democrației — scrie „Ellenzék" — a fost creiată în timpul războiului. Ea n'a fost însă înfăptuită decât în ultimele luni. Cei cari au dat noua deviză politicei europene au fost Herriot și Macdonald. Programul stabilit de ei la Chequers corespunde unei declarații comune de război. Dușmanul este astăzi militarismul, terorismul și asmuțarea la războaie.

Mai important decât orice, este faptul că se realizează ideia solidarității practice a tuturor statelor democratice.

Incepe deci un nou capitol al politicei mondiale. Pregătirea acestei politici s'a făcut la întâlnirea de la Chequers; al doilea capitol ar fi conferința din Iulie, iăr al treilea — cel culminant — va fi ședința din luna Septembrie a Ligii Națiunilor, la Geneva. La această ședință se plănuește unirea tuturor popoarelor în înfrățirea marei munci de consolidare și de clădire.

„Presa română"

Ziarul „Brassói Lapok", favoritul nostru client, a introdus în ziar rubrica „presei române". Confratele, pentru a informa publicul cititor maghiar asupra felului cum interpretează faptele gazetele române, citează mai ales din „anumita presă". Nu-i putem lua această în nume de rău, pentrucă într'adevăr presa anumită este ceea care servește în mai mai mare măsură scopurile șovinismului unei părți dintre Ungurii din Ardeal.

„Confederația dunăreană"

Citim în „Ujság":

„Una din cele mai importante chestiuni ce așteaptă o resolvire este chestiunea Europei centrale. Ori executăm concepția lui Kossuth Lajos, concepția confederației dunărene, sau acest colț al continentului va fi într'una un focar al aspirațiilor imperialiste și al luptelor între națiuni.

Deslegarea problemei nu se poate decât prin reducerea suveranității popoarelor spre binele lor reciproc și spre folosul omenirei.

Se prea poate că realizarea într'o formă mai redusă a ideii Statelor unite din America, nu este prea îndepărtată. Ar fi bine să nu lăsăm ca această idee să fie trecută pe al doilea plan, numai de dragul dictoanelor naționaliste."

Ziarele ungurești din Cluj aprobă rezistența pasivă a confesiunilor

Cititorii noștri au aflat din numărul de eri al „Infrățirii" că școlile confesionale maghiare au refuzat net executarea ordonanței ministeriale referitoare la examenele de absolvire.

Presa maghiară șovinistă aprobă, bineînțeles, actul de nesupunere al confesiunilor ungurești, tocmai pentru că acesta servește scopului de învenirare a raporturilor dintre neamurile din din țară.

Această presă îndeamnă aceste școli să nu cedeze din punctul lor de vedere și să suspende ținerea examenelor de absolvire, până când dl Ministru va revoca „imposibilul" său ordin.

Examenele școlilor confesionale

— Explicațiile Ministerului Instrucției Publice —

Secretarul Bisericei reformate din Ardeal, Id. Kovács Kálmán, întorcându-se de la București, a adus explicațiile și instrucțiunile Ministerului de Instrucțiune publică, referitoare la examenele de absolvire ale școlilor confesionale maghiare.

Conform acestor explicații — menite să liniștească chiar și pe cel mai orbit șovinist — numai lucrările scripturistice din limba română și disertația verbală ce urmează colocviului se vor face în românește.

Celelalte trei lucrări scripturistice se vor face în limba de predare a școlii la care candidatul a urmat.

Desfacerea fuziunei

Comitetul executiv al partidului național, întrunindu-se spre a lua în discuțiune scrisoarea dlui Mihalache prin care se cerea ca lucrările de fuziune să fie conduse numai de dnii Mihalache și Maniu, fără ajutorul comitetelor centrale ale celor două partide, a răspuns că partidul național nu renunță la colaborarea comitetului central în lucrările de fuziune.

Cum partidul țărănist a comunicat că nu mai admite nici o contrapropunere și că orice noui discuțiuni le socotește inutile, se poate afirma — scrie „Dimineața" — ca chiar din această zi, ambele partide, o clipă fuzionate, să-și reia libertatea de acțiune.

Iată dar că fuziunea, mult trâmbițata fuziune pe care ziarele „anumitei prese" alături de „Patria" și „Aurora" au anunțat-o ca pe cel mai însemnat eveniment politic dela unire și până azi, fuziunea dela care „democrații" noștri așteptau fericirea țării, fuziunea care trebuia să dea plocon puterea dnilor Lupu și Ciceo Pop, faimoasa fuziune care avea să realizeze atâtea schimbări și să facă atâția fericiți, s'a desfăcut.

Dacă tratativele pentru a ajunge la fuziune au durat luni de zile, divorțul s'a produs în schimb foarte repede. Căsnicia dintre cele două partide pe care unii o vedeau în culori de idilă, n'a putut ține decât câteva zile. Dealtfel era și de așteptat. Farsele nu durează niciodată prea mult.

Pusă la cale într'un mod atât de caraghios, fuziunea trebuia să sfârșească în acelaș fel. Desfacerea ei nu ne surprinde. Și nu surprinde pe oricine cunoaște puțin mentalitățile oamenilor din fruntea celor două partide și mai ales împrejurările în cari s'a tratat și s'a încheiat pentru o clipă, fuziunea.

Caști încheierea, desfacerea ei nu înseamnă nimic pentru viața politică a țării. Nu-e cazul, prin urmare, să ne ostenim cu întrebări. Dar gândindu-ne la toată truda cheltuită în redacțiile „Patriei", „Aurorei" și României" pentru a înfățișa fuziunea ca un mare eveniment politic și la toată cazna la care și-au supus creierii și plămânii fruntașii ambelor grupări, pentru a convinge țara de fericirea care i se pregătește, gândindu-ne la toate acestea, ne încearcă un sentiment de compătimire a cărui mărturisire n'am putut-o înfrânge.

Oficiile Poștale din Ardeal

Oficiile Poștale contractuale

Ce ne spune dl Ilie Ionescu, inspector p. t. t. despre funcționarea oficiilor poștale contractuale — Magistri Poștali — Utilitatea oficiilor poștale contractuale

Majoritatea oficiilor postale din Ardeal ne spune d-l inspector Ilie Ionescu, sunt exploatate prin sistemul concesiunilor, plătindu-se în schimb concesionarilor pentru serviciile aduse, o îndemnitate lunară în raport cu activitatea oficiilor. Până acum, conducătorii oficiilor aveau obligațiunea ca în schimbul îndemnizației lunare să asigure funcționarea birourilor prin mijloacele alese de ei. Constatându-se însă din partea organelor de control că conducătorii oficiilor contractuale, în scopul de a le rămâne cât mai mult din competințele lunare nu-și angajau personalul necesar și chiar cel angajat nu corespundea cerințelor serviciului, din care cauză, interesele publice, de cele mai multe ori erau în suferință, inspectoratul V P. T. T, în scopul de a înlătura aceste neajunsuri, a făcut o fericită propunere Direcțiunei Generale București.

Prin această propunere se stabilește pentru fiecare oficiu contractual, nu numai numărul de ajutoare strict necesare, dar și minimum de salarizare pentru toți angajații. Stabilește raporturile dintre ajutoare și conducătorul oficiului, în scopul ca munca celor dintâi, să nu fie exploatată în detrimentul serviciului din Cluj. Ajutoarelor dela oficiile contractuale, care până acum erau la discreția conducătorilor, li se asigură stabilitatea iar pentru ca să le fie asigurată existența, s'a stabilit ca plata muncii să fie și ea sporită în raport cu activitatea oficiului la care funcționează.

Prin aceste propuneri, birourile contractuale, care până acum erau exploatate de magistri mai mult în favorul lor, ajung aproape în aceeași categorie cu oficiile postale de Stat, prin fixarea raporturilor dintre conducător și conduși.

Utilitatea birourilor contractuale

Din punct de vedere economic continuă să ne spună dl inspector Ilie Ionescu, exploatarea oficiilor postale prin concesiuni, au ca prim efect reducerea cu aproape 50 la sută a cheltuelilor de întreținere, față cu cheltuelile oficiilor de Stat, agențiile speciale, etc.

Ele lasă însă mult de dorit, din punct de vedere al siguranței statului, de oarece majoritatea conducătorilor acestor oficii contractuale, sunt de naționalitate străină, așa că în cazuri de grea cumpănă prin care ar trece statul nostru, într'o largă măsură, aceste oficii n'ar asigura bunul mers al telefonului și telegrafului.

Prin propunerile inspectoratului V, se caută pe cât posibil să se înlăture acest inconvenient prin controlul administrației de stat, în ceace privește angajarea personalului subaltern, de oarece contractul dintre administrația poștelor și magistri, nu se poate face decât în urma unei abateri grave dela datorie, comise de acesta din urmă, sau în cazul când el de bună voie renunță la folosința contractului.

De altfel, încheie dl Ilie Ionescu, propunerile inspectoratului tind să realizeze acest deziderat, care se urmărește deja dela unirea Ardealului cu patria mumă.

Cronica Sportivă

Victoria — Haggibor: 2 : 0 (1 : 0) Sâmpionat cl. I.

Arbitru: Winkler

Eri a jucat Victoria ultimul său match de şampionat, avansând din nou în fruntea listei de plasare. Fluctuaţiile continue şi variate în clasarea echipelor concurente se vor sfârşi mâine prin învingerea ce Universitatea va repurta cu siguranţă faţă de K. K. S. E. şi atunci fosta şampioană va trebui să cedeze locul de onoare marei sale rivale, rămânând definitiv clasată a doua.

Matchul de eri l'a câştigat sigur, cinstit şi elegant, astfel că toată lumea a părăsit arena cu impresia izbândei bine meritate.

Imediat după începerea jocului se evidenţiază marea superioritate a Victoriei, care conduce atacuri din ce în ce mai vehemente şi periculoase, al căror rezultat nu întârzie. Mureşan şi Cipcigan se strecoară printre apărare până la linia de corner, ultimul centrează iar Chifor din poziţie curată transformă. Restul timpului nu oferă nici o acţiune mai de seamă.

In a doua halftime Haggibor reorganizat face eforturi serioase pentru egalizarea rezultatului, însă toate atacurile sunt sfărâmate de apărarea ireproşabilă a Victoriei. Câteva acţiuni răzleţe aduc poarta Victoriei în pericol serios, înaintarea lentă a adversarului însă nu ştie să exploateze situaţiile. Nici chiar trecerea lui Pollak de înaintaş nu schimbă situaţia, ba către sfârşit Cipcigan fixează rezultatul la 2:0. Mai multe pedepse date de ambele partide greşesc ţinta.

Cipcigan, Mureşan, Chifor, Farkas, Doci au jucat până la sfârşit cu însufleţirea şi ambiţia obişnuită, care de multe ori a salvat onoarea Victoriei. Medgyesi a fost cel mai slab om de pe arenă. Prin plecarea lui V. nu pierde nimic. Lazarevits (H) ne înfăţişa indolenţa personificată şi ar merita o straşnică lecţie din partea clubului.

Acum când Victoria şi-a terminat seria de matchuri de şampionat credem necesar să aducem un meritat elogiu atât jucătorilor, în majoritate români, rămaşi fideli echipei lor, precum şi conducerei, care, conştientă de însemnătatea ridicării sportului românesc, a abandonat definitiv „pasările călătoare", înlocuindu-le cu elemente valoroase româneşti, crescute în sânul clubului.

In sfârşit ne legănăm în speranţa, că la toamnă vom revedea graţie acestor elemente pe Victoria regenerată în vechia-i strălucire şi ca factor remarcabil în viaţa sportivă.

Cronicar.

Cum se prezintă situaţia încasărilor statului

Dela 1 Ianuarie—31 Mai 1924

Ministerul finanţelor a centralizat cifrele tuturor încasărilor statului efectuate pe exerciţiul financiar 1924, adecă dela 1 Ianuarie până la 31 Mai a. c.

Astfel aceste încasări reprezintă un total de 8 miliarde 83,986.316 lei din cari 5 miliarde 939,837.357 lei dela Ianuarie până 30 Aprilie crt., iar 2 miliarde 144,148.959 lei încasate numai pe luna Mai.

Deasemeni încasările C.F.R. pe acelaş interval se ridică la suma de lei 1 miliard 446,194.913 lei din cari numai pe Mai 344,073.260 lei.

Tot odată s'au mai încasat, în acelaş timp, resturi din exerciţiul financiar 1923 care cifrează suma de 1 miliard 196,335.817 lei aceasta separat de ce s'a încasat pe luna Mai, adică 450,998.630 lei dându-se astfel un total de 1 miliard 647,334.447 lei.

*

Din cifrele de mai sus se constată că, încasările Statului au mers mereu progresând până în luna Mai — care de altfel nu este o lună de încasări întrucât recolta n'a fost încă culeasă şi perioada de export începe abea în Iulie şi August — totuşi încasările au întrecut cu suma de lei 488 milioane 222.218 cota de două miliarde lunar prevăzute în budget deşi budgetul se execută în 18 luni şi totalul lui este de 2 miliarde lei.

Comparând această situaţie cu aceea a anilor precedenţi constatăm că veniturile statului merg mereu crescând, iar datoriile din trecut se micşorează pe an ce trecem.

Executarea budgetului în limitele prevederilor făcute este absolut asigurată.

No. 2611—924.

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţă generală că licitaţia ţinută în ziua de 12 Iunie a. c. s'a anulat şi se va ţine o nouă licitaţie publică în ziua de **16 Iulie 1924**, orele 11 a. m. în conformitate cu legea contabilităţii publice art. 72—83, pentru procurarea îmbrăcămintelor necesare Azilelor de copii din Ardeal, cu oferte închise şi sigilate, în localul Direcţiunei I. Regionale a Ocrotirilor Sociale Cluj, Calea Victoriei No. 27.

Condiţiunile şi caetul de sarcini sunt la dispoziţia Dlor concurenţi în fie care zi de lucru, la Serviciul de Economat din Direcţiunea I. Reg. a Ocr. Sociale Cluj, Str. Gen. Grigorescu 47—49.

Director Regional: **Titu Jonescu.** 3635 Şeful Economatului: **Maior.**

Consiliul Oraşului Cluj. No. 11662—924. cons.

Publicaţiune

Oraşul Cluj, cumpără pe cale de licitaţie publică 40000 kg. fân şi 15000 kg. ovăs.

Condiţiunile de licitaţie se pot vedea la Maieriştea contrală a oraşului din Calea Traian 19.

Ofertele închise şi sigilate se vor inainta la Registratura oraşului până la 29 August 1924.

Cluj, din şedinţa cons. oräş. tinută la 1 Iulie 1924.

3637 Primar: **Dr. Utalea.**

Unificarea judecătorească

Examenele pentru magistraţi

Ministerul justiţiei aduce la cunoştinţa d-lor magistraţi şi celor interesaţi că a fixat o sesiune de examen pentru magistratură la 1 Decembrie 1924.

Condiţiunile examenului sunt prevăzute şi specificate în art. 79 şi următorii din legea pentru unificarea dispoziţiunilor legii de organizare judecătorească privitoare la ministerul public, numiri, înaintări şi disciplină, publicată în Monitorul Oficial No. 136 din 26 Iunie 1924.

Examenele se vor ţine la Curţile de Apel din Bucureşti, Cernăuţi, Cluj şi Iaşi.

Cererile de înscriere se adresează până la 10 Noembrie 1924, primpreşedinţilor Curţilor de apel Bucureşti, Cluj şi Iaşi şi preşedintelui Curţii de apel din Cernăuţi.

Magistraţii obligaţi a trece examenul de capacitate sunt:

Supleanţii, substituţii şi ajutorii de judecători din circumscripţiile Curţilor de apel, Bucureşti, Chişinău, Constanţa, Craiova, Galaţi şi Iaşi, aflaţi în funcţiune la promulgarea acestei legi.

Notarii în funcţiune la data promulgărei legei (26 Iunie 1924) pe lângă instanţele judecătoreşti din circumscripţiunile Curţii de apel din Cluj, Oradea-Mare, Timişoara Târgu-Mureş şi cari nu întrunesc condiţiunile de a fi numiţi judecători, adică aceia cari nu au examenul de capacitate.

Practicanţii aflaţi în funcţiune în aceleaşi condiţiuni şi după aceiaşi distincţiune.

Ascultanţii şi practicanţii pe lângă instanţele judecătoreşti din circumscripţiunea Curţii de apel din Cernăuţi după aceleaşi distincţiuni ca şi notarii enumeraţi mai sus.

Procurorii cu titlu provizoriu cari nefiind confirmaţi în acea calitate, li s'a conferit titlul de substituiţi.

Procurorii cu titlu provizoriu cari n'au fost confirmaţi în posturile cari le ocupă.

Judecătorii de tribunale şi judecătorii de pace cu titlu provizoriu cari la promulgarea legii (26 Iunie 1924), nu vor avea trei ani vechime în grad.

Judecătorii cu titlu provizoriu cari având trei ani de grad, nu au fost confirmaţi ca inamovibili de consiliul superior al magistraturii, şi nu au opinat pentru îndepărtarea lor din magistratură.

Serbătorirea amintirei lui Princip

Telegramele sosite din Zagreb anunţă că aniversarea tragediei de la Serajevo a fost serbătorită de fasciştii din Iugoslavia cu mare fast. La mormintele lui Princip şi Gabrinovici, impodobite, s'au ţinut discursuri patriotice.

Au asistat din partea guvernului iugoslav ministrul Pribicievici, din partea armatei generalul Hadzich.

De asemenea au participat la serbare reprezentanţii societăţilor cehe „Socol", precum şi consulii mai multor State.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Vineri, 4 Iulie 1924

CINEMA SELECT

Revoluţia doicelor

Miss Tutti-Frutti

Comedii picante în 8 acte. In rolul principal: **Assi Osvalda şi Lucy Doraine.**

CINEMA URANIA

Leul îmblânzit

Extraordinară poveste aventurioasă în 6 acte. In rolul principal cavalerul: **Ivan Raicevici.**

CELE MAI FINE LAME DE RAS
U NI CU M
SE GĂSESC LA CUTITARIA KUN CLUJ
[illegible]

ROYAL MAIL LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Cele mai noue şi moderne vapoare cu trei şi patru elici.

Canada în şi America

Vaporul „Orca" pleaca din Charbourg 9 Iulie 1924.

3064

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge în

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud şi Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi desluşiri cu încredinţare p. viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela

„Compania Tranzit" Bucuresti Calea Grivitei No. 153.

Sucursala Timişoara, Hotel Corona. Arad, Strada Colonel Paulian No. 11.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi căşigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piaţa Mihaiu Viteazul 6
Strada Bucovina No. 32.

Vopseşte şi curăţe haine bărbăteşti şi femeeşti, bumbac şi lână

FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL"

Lloyd 2561 CLUJ. TELEFON: 500. oo 3426 oo

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

ULTIMA ORA

INFORMAȚII

— **Aviz.** De la „Astra“ Membrii Comitetului despărțământului Cluj ai „Astrei“ și membrii pe viață și fundatori, sunt invitați a lua parte la ședința comitetului, care se va ține Vineri, în 4 Iulie c. ora 6 d. m. la liceul „Regina Maria“.

— **Căsătorii.** Aflăm cu plăcere căsătoria dlui Benoist Julez din misiunea universitară franceză în România, profesor la Deva, cu D-șoara Elisa Poenaru-Bordea din București. Felicitările noastre tinerilor căsătoriți.

— **Serbările din Uioara.** Despărțământul Asociațiunei Uioara va aranja în 6 Iulie 1924 mari serbări poporale în parcul Banța din Uioara. Cu această ocazie expoziția de vite cornute se va deschide la 11 a. m. După masă la ora 2 p. m. va avea loc adunarea generală a despărțământului în sala de consultație a salinelor, iar la ora 3 p. m. se vor deschide serbările în parc cu expoziție de copii sub 6 ani. Seara va urma un splendid foc bengalic și producția artistică a studenților universitari de pe Valea Arieșului.

— **De la Societatea Medicilor.** Societatea medicilor din Cluj a ținut eri la oarele 6 o adunare generală în sala cea mare a clinicei din localitate. Alegerea comitetului va avea loc numai după ce vechiul comitet își va face darea de seamă asupra activității ultimului an.

— **De la liceul „Gh. Barițiu“.** Adunarea generală a comitetului școlar dela Liceul „Gh. Barițiu“ din Cluj se convoacă din nou pe ziua de Duminică 6 cor. orele 11 a. m. în sala de conferință a liceului. Părinții elevilor sunt invitați cu toată onoarea să ia parte. Adunarea în baza regulamentului se va ține, ori care ar fi numărul membrilor prezenți.

— **Ședința Comitetului școlar.** Eri a avut loc la Prefectura județului Cojocna, ședința Comitetului școlar județean sub președința dlui inspector general administrativ Hodor, cu care ocazie s'au discutat mai multe chestiuni în legătură cu noulle clădiri de școli ce se fac în întregul județ.

2000 lei lunar

Ofer pentru o cameră mobilată sau nemobilată, cu bucătărie sau numai cu acces la ea. A se adresa la ziar pentru U. L. Discreție absolută.

Știri din Făgăraș

Se știe că prin legea care s'a votat deja de către Parlament, s'a hotărât înființarea Tribunalului în județul Făgăraș, pe ziua de 1 Ianuar 1925.

Județul Făgăraș era singurul din România Mare care nu avea Tribunal și cum toate procesele locuitorilor din acest județ ce intrau în competența Tribunalului, erau deferite Tribunalului din alt județ în speță Tribunalului Brașov, — se înțelege cu atât mai mult bucuria și satisfacția justițiabililor locuitori ai județului Făgăraș, cari dela 1 Ianuar 1925, nu vor mai bate drumuri lungi și foarte costisitoare, tocmai din fundul județului până la Brașov, pentru o pricină care, de multe ori se întâmplă să nu aibă nici valoarea timpului pierdut cum și a cheltuelilor ocazionate cu asemenea deplasări. Incontestabil, foloasele înființării acestui Tribunal, din punctul de vedere al interesului locuitorilor, sunt foarte mari, — pentru care, legiuitorului, i-se cuvine toată mulțumita și gratitudinele.

Totasemenea, nu putem trece cu vederea, și cu acest prilej solicitudinea și faptele de interes obștesc și bine ce guvernul de azi al României Mari, poartă pentru țară și locuitorii ei.

In această ordine de idei înființarea Tribunalului Făgăraș — care se înființează cu un ceas mai de vreme se datorește și stăruințelor neobosite ale dlui Prefect, C. Radovici, despre a cărui activitate binefăcătoare și muncă rodnică, locuitorii acestui județ au deplină cunoștință și nu scapă nici când prilejul ca să-i arate entuziast gratitudinea lor întreagă.

DESCHIDERE DE UZINA

3171

FIRMA I. TRISKA

își deschide la
7 Iulie 1924
instalațiile sale

industriale si de prelucrare a lemnului

modern aranjate.

Instalațiile se află în centru, sălile unde se muncește sunt luminoase, mașinile sunt cele mai moderne, clienții vor fi serviți în mod infailibil, astfel că întreprinderea va fi îndrăgită de toți în cel mai scurt timp. Vă rog cercetați-ne instalațiile.

Str. Văii, Patak 6.

După prima încercare veți deveni cel mai permanent client al nostru.

CACAO SUCHARD CIOCOLATA

MILKA
BITTRA
VELMA
SANTE
VANILLE

Ziarul „Patria“ și Societatea „Regatul Mare“

Ziarul „Patria“ a publicat în Nrul său de ieri lista membrilor din Consiliul de administrație a Societății forestiere „Regatul Mare“. Rostul acelei publicații era să arăte că anumiți liberali și — au dat numele unei societăți evreiești pentru a-i înlesni funcționarea. Accea notiță cuprinde două inexactități. Mai întâi, toate seria de nume evreiești și ungurești publicată de acest ziar, este o pură fantazie a informatorului. Societatea „Regatul Mare“ este o societate pur românească și, încăodată, nici unul dintre străinii indicați de ziarul „Patria“, nu face parte din societatea vizată. Dar ceia ce-i mai ridicul, este faptul că printre persoanele „divulgate opiniei publice“ se găsesc și membrii marcanți ai partidului național (cum de ex. este cazul dlui Valentin Poruț), cari deși, denunțați ei nu au nici o legătură cu numita societate. Așa dar avem dreptul să ne întrebăm: Ziarul „Patria“ mai este foaia partidului național, sau di Valentin Poruț și E-Emil Hațiegan au demisionat din partid.

„Asociația absolvenților Școalelor de Conductori Tehnici din România“

Această asociație s'a înființat în Cluj în ziua de 29 Iunie, când s'a ținut adunarea generală de constituire în sala festivă a Școalei de Conductori Tehnici din Cluj sub președința domnului ing. M. Strugariu, dir. Școalei de C. T. în prezența dlui ing. Macșai.

Scopul acestei societăți este:

1. A ține legăturile de solidaritate între absolvenți și a le apăra interesele.
2. A lupta pentru recunoașterea drepturilor conform pregătirei și cunoștințelor.
3. A lucra și a contribui la munca de consolidare economică a țărei.

Membrii asociației sunt de drept absolvenți ai Școalei de Conductorii Tehnici din Cluj, și ai Școlilor de Conductori Tehnici din țară ce se vor înființa conform proiectului de reorganizare a învățământului profesional, precum și absolvenții școlilor tehnice din străinătate echivalente în grad. S'a ales un comitet de conducere, compus din dnii: Iosif Teotelecan, Ioan Teotelecan, Ioan Abrudean, Ioan Adămoiu, Kiss Béla, Debreczeny, Heltai, Șerban și Moisa.

Singura marca veritabila este **DIANA Franzbrantwein.**
Să observam marca DIANA.

Reclama e sufletul comerțului

Prin telefon dela corespondenții noștri

Suveranii la Scroviște

București. — M. S. Regele însoțit de A. S. R. Principesa Ileana precum și de Casa civilă și militară au părăsit Capitala, cu un tren special, direct din halta Cotroceni, spre a se duce la Scroviște, unde M. S. Regina a plecat cu automobilul.

Vineri seară, conform obiceiului, va avea loc la castelul dela Scroviște, o masă oferită de Suverană, ofițerilor regimentului 4 roșiori, al cărui comandant este Maiestatea Sa.

Vineri seara apoi, după terminarea mesei, Suveranii vor pleca din Scroviște, cu un tren special, ducându-se la Sinaia, unde urmează a și relua reședința de vară.

Chestia exportului de făină

București. — Azi dimineață la orele 8 jum. s'a întrunit consiliul superior economic al guvernului pentru a lua în discuție chestiunea exportului de făină și prețul pâinei în interior.

Inarmările Ungariei.

Londra, 29. — „Daily Telegraph“ anunță că membri comisiunei interaliate de control din Budapesta, în urma cererei consiliului militar interaliat din Versailles a protestat energic pe lângă guvernul ungar contra fabricei secrete de automobile blindate și de tancuri precum și contra introducerei unui sistem pentru a instrui rezerviștii în exerciții de patru până la 12 săptămâni. Acest sistem de instrucție militară a guvernului ungar este menit să creieze anual 70.000 de oameni peste efectivele admise.

Criza ministerială din Iugoslavia

Belgrand. 2 (Radori). — Ziarele anunță că d. Pasici va înainta regelui demisia cabinetului, făcându-i totodată propuneri pentru deslegarea crizei politice care durează de atâta timp.

Spania ofera Maroco în schimbul Gibraltarului

Londra, 2 (Rador) — Din Madrid se anunță că Primo de Rivera intenționază să propună Angliei Maroco în schimbul Gibraltarului.

Congresul asociațiilor pentru sprijinirea Ligii Națiunilor

Paris. — Din Lyon se anunță că comisiunea minorităților de pe lângă congresul asociațiilor pentru sprijinirea Ligei Națiunilor, s'a ocupat cu procedura ce trebue s'o urmeze Liga Națiunilor relativ la protecția minorităților.

Comisiunea minorităților a acceptat cu unanimitate propunerea delegatului englez, care a fost susținută mai cu seamă de delegații români, de a trimite proectul comisiunei permanente de studii cu invitația ca această comisiune permanentă să țină seamă de observațiile făcute de reprezentanții națiunilor majoritare.

Văduva lui Mateotti a făcut depoziția

Roma. — Văduva deputatului Mateotti a fost vizitată pentru a i se lua depozițiunile.

Dna Mateotti a declarat că se constitue parte civilă în interesul său și al fiilor ei minori; ea a arătat numeroase scrisori care o preveneau despre acest asasinat; totodată a cerut a se face tot posibilul pentru găsirea cadavrului soțului ei.

HUNWALD

CLUJ,
Str. Vlahuța 3.

Telefon interurban
147.

Fabricați de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efeptuim șlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile și după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte
Mare depozit de geamuri și întreprindere de pus geamuri.
Geamuri decorative.
Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

Mașinile unelte „ASTRA“ sunt furnizabile din magazie.

LOTERIA

Sindicatului Presei
Române din Ardeal şi Banat

autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924.
pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei.Române din Ardeal şi Banat

in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Citiţi şi răspândiţi printre săteni Ziarul

INFRĂŢIREA POPORULUI

Cea mai bună şi mai folositioare gazetă, scoasă anume pentru lumea satelor noastre.

ABONAMENTE:
Pe 1 an..... 100 Lei
Pe jumătate de an 50 Lei
Preţul unui număr 2 Lei

TELEFON No. 211.

TIPOGRAFIA

Cele mai frumoase lucrări de tipografie ca facturi, formulare, registre, invitări, scrisori comerciale şi orice alte lucrări necesare pentru **Autorităţi, Oficii, Bănci populare, Cooperative, Consumuri, industrii şi întreprinderi** technice şi comerciale săteşti execută

INFRĂŢIREA

TELEFON No. 211.

TIPOGRAFIA INFRĂŢIREA

Execută de asemenea cu preţuri convenabile cărţi, de nuntă şi botez, invitaţii, cărţi de vizită, broşuri, etc.

STRADA IULIU MANIU No. 3.

CLUJ

Inainte de a face o comandă în altă parte, adresaţi-vă la „TIPOGRAFIE INFRĂŢIREA“.

STRADA IULIU MANIU No. 3.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTR. ASOCIAȚIUNII SIBIIU
CLUJ 7 IUL 1924
R CLUJ 1. 6816

Anul IV. Nr. 1120 • 8 PAGINI • 2 LEI • Sâmbătă 5 Iulie 1924.

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI ENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L.

De ce s'a denunțat FUZIUNEA...

Fuziunea dintre partidul național și partidul țărănist a fost oficial definitiv denunțată.

Ambele tabere, până ieri în „pertractări", astăzi în plină ruptură, se acuză reciproc de falimentul tentativei fuziunei și se amenință cu publicarea scrisorilor în care s'a tratat și s'a precupețit ceeace trebuia să fie „marele act istoric" și care la urma urmei nu a fost decât un avort.

Pentru astăzi vom asculta suneiul unui singur clopoțel: cum explică partidul național eșuarea fuziunei.

Fruntașii partidului național, cu ifose de patrioți indignați, de naționaliști ultragiați, în numele unui românism istoric, de care nu s'a atins nici o maleabilitate și nici un compromis, invocă avortarea fuziunei în pretenția țăraniștilor de a impune pe dl C. Stere, omul trădării nu numai al idealului național, ci și al Statutui Românei.

Între noi și dl C. Stere, au aerul de a spune matadorii partidului național, nu poate fi loc sub același acoperemânt politic, nu poate fi nici o legătură, nici măcar o atingere de mână ori simpla „bună ziua domnule".

Noi suntem patrioții, slujitori ai idealului național — Stere e „trădătorul, în slujba intereselor germane".

Ar fi foarte frumos, foarte demn și românesc — în ceeace privește pe fruntașii partidului, dacă lucrurile ar sta așa.

Dar lucrurile nu stau așa.

Fruntașii partidului național au început din propria lor inițiativă tratativele cu partidul țărănist — și la cine credeți că s'au adresat? Ați crede poate că la dl Matei Cantacuzino, ori I. Mihalache? Căutu-și de puțin!

S'au dus nechemați în casa trădătorului Stere, de care astăzi se scutură și să lapădă, unde au început un taifas politic de zile și nopți, în care dl Iuliu Maniu avea mandat oficial de reprezentant al partidului național, iar dl C. Stere era reprezentantul autorizat al partidului țărănist. La aceste dureroase, chinuitoare pertractări, la acest moșit politic, care se săvârșea în policlinica trădărilor care este casa lui C. Stere, au azistat ca doctori și felceri și dl V. Goldiș, și chiar indignatul patriotic, profetul cu invective naționaliste, dl Vaida. Ei, atunci unde este reacțiunea și revolta de conștiință națională a dlui Maniu, Vaida și Goldș, unde este incompatibilitatea, pe care acești domni o proclamă astăzi, ture patriotismul lor și trădarea lor și trădarea lui C. Stere?

Ei exisiă tot și: s'a produs ulterios, și nu este opera de concepție ori conștiință a fruntașilor partidului național. Nu este nici opera țăraniștilor din partidul național, căci nu fac decât un joc politic, căci fuziunea cu țăraniștii i-ar fi înecat în masele dlor Mihalache și dr Lupu.

Revirimentul dlor Vaida, Maniu și Goldiș față de C. Stere, cu care trataseră fuziunea, pe care îl acceptaseră deci în chip oficial ca element cadrând cu românismul, se datorește isbucnirei de indignare a masselor partidului național.

Aceste masse, românești prin naștere, prin tradiție, prin acțiune, printr'un trecut de jertfe și de martiriu pentru cauza națională au socotit ca o dureroasă jicnire, ca o supremă insultă, fuzionarea în acelaș partid cu Stere.

In fața acestei legitime revolte a masselor partidului național, dnii Iuliu Maniu, Vaida, Goldiș și toți acei cari trataseră cu Stere s'au dat înapoi îngroziți.

Pentru a-și salva propria situație acești fruntași au renegat pe C. Stere și l-au aruncat peste bord ca pe un natrafnic.

Da, a fost o reacțiune de românism în partidul național împotriva dlui C. Stere, ce a isbucnit vijelioasă din massele partidului.

Dnii Maniu, Vaida, Goldiș și fruntașii sunt cu totul streini de această reacțiune.

Comemorarea lui Avram Iancu

La Palatul regal s'a întrunit eri sub prezidența M. Sale Regelui, comitetul serbărilor pentru aniversarea marelui erou național Avram Iancu „Regele munților". M. Sa Regele, primind comitetul și a exprimat dorința ca acestor serbări să li se dea însemnătatea cuvenită, fiind vorba de comemorarea unui mare român.

D. Al. Lapedatu, ministrul cultelor și artelor a expus M. Sa Regelui hotărârile luate de guvern în înțelegere cu președintele „Astrei" d. V Goldiș. Astfel s'a hotărât următoarele:

Restaurarea casei părintești din Vidra a lui Avram Iancu și construirea unui muzeu al anilor 1848-1849, a unei case naționale și a unei case de adăpost pentru vizitatori. Aceste lucrări se execută sub conducerea d-lor R. Wagner, arhitectul comisiunei monumentelor istorice din Cluj și Ion Bonciu secretarul „Asociațiunei", cu fondurile puse la dispoziție de ministerul artelor (700.000 lei).

Se va amenaja mormântul lui Avram Iancu dela Țebea și se va restaura biserica. Pe muntele Găina se va înălța o troiță de granit.

Serbările vor avea loc la sfârșitul lunei August în prezența M. Sale Regelui.

D. Al. Lapedatu ministrul artelor va întocmi un buget pentru aducerea la îndeplinire a punctelor stabilite în program.

Desființăm totul

Dl Iuliu Maniu, Pontiful dela Blaj, în afară de declarațiile anodine și echivoce în chestia avortării fuzinnii, a mai făcut o declarație de ordin mai general.

Ea este laconică, decisivă și definitivă — contrarie temperamentului său târăgănitor și imprecis, dar potrivită rolului de Pontifex Maximus.

„Vom desființa într'un articol unic legea minelor" a declarat scurt și cuprinzător, în ultima instanță, dl Iuliu Maniu, unula din acei ziariști din București, cari cu aceeași complezență, iau interviewuri dl Nicu Cocea, ca și șefului partidului național.

Declarația aceasta în ea însăși nu are nici o importanță, fiindcă nici odată, dar obsolut nici odată, dl Iuliu Maniu nu va fi în măsură să-și execute amenințarea.

Totuși declarația aceasta este caracteristică, trădând o anumită, o specifică mentalitate politică a conducătorilor partidului național.

Dealtminteri ea face parte din sistemul și din atitudinea pe care fruntașii acestui partid au adoptat-o față de actualul guvern.

Mai întâi acești mari bărbați politici nu au recunoscut alegerea pe care M. S. Regele a făcut-o în partidul liberal, încredințând dl Ion I. C. Brătianu misiunea formărei guvernului.

Porniți pe calea nihilismului și anarhiei acești oameni politici au făcut declarații de distracție generală, universală.

Au declarat că vor desființa Constituția. La votarea fiecărei legi au declarat că vor desființa acea lege. Au declarat apoi că vor desființa în bloc toate legile votate de actualul Parlament.

Astăzi magnificul taciturn dela Blaj, dl Iuliu Maniu declară solemn că va desființa printr'un singur articol — ca și când ar fi vorba de un fleac — legea minelor.

...Și oamenii cari adoptă asemenea atitudini de destrucție, de nihilism și anarhism, se socot pe ei înșiși bărbați politici serioși, în măsură de a revendica guvernul!

Guvernarea unei țări, indiferent de partidele prin care este reprezentată, nu înseamnă o succesiune de grupări politice și de oameni contradictorii, a căror menire este o dărâmare reciprocă — ci înseamnă o linie înainte pe care actele se desfășură în consecință și logică, succedându-se armonios și complectându-se.

Nu mai așa o țară poate evolua pe calea progresivă.

A distruge cea ce a făcut înaintașul tău la guvern, înseamnă în cazul cel mai favorabil a ține o țară pe loc, dacă nu în anarchie complectă.

...Dar amenințările fruntașilor partidului național nu sunt de cât o simplă și zadarnică vorbărie!...

Pitorescul și bogățiile ARDEALULUI

Ținutul Hunedoarei — Petroșenii

Centru de apărare altădată, centru administrativ astăzi, Deva, tinde să devie și un centru însemnat cultural în sud-vestul Ardealului, fără însă a se bucura prea mult de bogățiile miniere așa de variate ale ținutului a cărui capitală este.

Importanța economică și comercială a Hunedoarei este concentrată în special în jurul celor două mari regiuni miniere: Bradul, fosta capitală a ținutului Zarandului cu însemnate mine de aur și Petroșenii, centrul basinului carbonifer din țara Hațegului.

De la Simeria, nodul cel mai însemnat de cale ferată din această regiune o linie ferată apucă pe valea Streiului în sus și apoi a Jiului spre Petroșeni, trecând prin sate mari gospodărești, curat românești cum sunt: Pui, Livadia etc.

Un sat, până nu mult înainte de război, Petroșenii sunt astăzi în plină desvoltare. Bogățiile scoase din măruntaiele pământului i-au dat putința ca în scurt timp să devie un adevărat orășel, unde nimic nu lipsește ca distracție și confort, inginerilor și harnicilor mineri.

Hoteluri, casinouri și cafenele tot așa de luxoase și de bine întreținute ca în orașele de frunte ale Ardealului.

Cea mai mare uzină electrică din țară. Cartierele lucrătorilor

Bogăția basinului carbonifer de la Petroșeni, cea mai însemnată din acest punct de vedere din întreaga țară a atras aici pe cei mai de seamă specialiști români și streini. Geologia regiunei e admirabil studiată și continuu se pun în aplicare noui mijloace perfecționate de exploatare.

Astfel e noul procedeu hidraulic pentru separarea cărbunelui, al dlui inginer Lupașcu.

La Minele Vâlcan Societatea Petroșeni a dat în concesie Casei Siemens-Suckert construcția unei vaste uzine electrice, care va fi cea mai mare de acest fel din țară.

Ea va cuprinde 4 grupuri electrogene cu turbine cu aburi, de 2500 ture și tensiune de 5500 volți, fiind destinată să alimenteze întreaga rețea electrică a basinului Petroșeni.

Câteva generatoare au și intrat deja în funcționare.

O grijă deosebită a avut Statul pentru a asigura un trai bun și o locuință confortabilă lucrătorilor mineri de aici.

Se remarcă în special nouile cartiere ale muncitorilor, clădite dela război încoace, sub conducerea inginerului Teodorescu, fostul director general al manufacturei tutunului.

De pe înălțimile care domină Petroșenii, ele se disting prin curățenia și țigla lor roșie sclipind la soare, alături de afumatele clădiri, rămase de pe vremea stăpânirei maghiare. Numărul lor e aproape să ajungă pe a acestora din urmă, arătând oricărui profan că cu toate greutățile prin care am trecut dela război încoace, țara noastră n'a întârziat să înscrie progrese uimitoare și pe această cale.

Bogăția agricolă

Sărăcia agricolă din jurul Bradului, bogat în mine de aur dar cu locuri stâncoase și dealuri improductive e compensată de lanurile ce se țin lanț pe văile roditoare ale Mureșului și Streiului. E vestită doar câmpia ce se întinde între Mții Sebeșului și a Zarandului, numită cu drept cuvânt și Câmpul Pâinii.

Pe valea Streinului atât spre Petroșeni, cât și spre Hateg recolta grâului, cât și a porumbului promite a fi din cele mai frumoase.

Ploile cu grindină nu s'au abătut decât în regiunea de lângă Mureș, unde au făcut stricăciuni, nu însă de mare însemnătate, mai ales în regiunea dintre Orăștie și Deva.

Cu atâtea bogății și frumuseți naturale nu e de mirare ca ținutul Hunedioarei să fie vizitat de excursioniști și explorat de oamenii de știință chiar din străinătate.

In anul acesta la sfârșitul lunei Aprilie, câțiva profesori universitari și un grup de studenți de la universitățile belgiene au vizitat regiunea minelor de aur din jurul Braduiui. Cunoscutul paleontolog francez, Abatele *Breuil*, a făcut săpături preistorice la peștera de la Cioclovina, iar *Institutul de Speologie* a explorat peșterile din regiunea Hațegului: Cioclovina, Ponorici, Barul Paroș și a Devei: Crăciunești, Ormindea.

Dintre școalele superioare speciale, școala politechnică din Timișoara a vizitat basinul minier Petroșeni, iar în ultimul timp tot în această regiune a avut loc excursia Institutului de Geologie, condusă de Prof. univ. Popescu-Voitești.

Nici în ce privește apele minerale Hunedoara nu e mai pe jos decât alte ținuturi, deși unele din stațiunile balneare au fost neglijate de exploatatorii lor, în ultimul timp.

Așa sunt băile de la *Boholt*, 12 km. de Deva cu izvoare minerale carbo-gazoase, cele de la *Geoagiu*, lângă Orăștie cu ape termale calcaroase și băi de nămol feruginos, de la *Călan* pe linia ferată Simeria-Petroșeni, stațiune balneară veche cunoscută de pe timpul Romanilor și izvorul *Șotmuș* din apropierea băilor Boholt.

Ce tratament doreşte minoritatea maghiara?

Ziarul „Brassói Lapok“ cere ca România să aplice minorităţei maghiare tratamentul pe care Ungaria de odinioară îl aplica Românilor — Atitudinea fostului Stat ungar faţă de Români: doreşte minoritatea maghiară acelaş tratament?

Ziarul, „Brassói Lapok“ are cinismul de-a încerca o comparaţie între stările actuale şi între cele din vechea Ungarie, în care — scrie ziarul maghiar — situaţia Românilor era ideală.

„Noi Ungurii — scrie „Brassói Lapok“ — cerem ca guvernul român să execute măcar legea maghiară a naţionalităţilor din 1868. Această lege dispune, între altele, întrebuinţarea chiar şi oficioasă a limbilor minoritare.“

Iar după o lungă tiradă în care ziarul maghiar înşiră binefacerile vechii Ungarii şi ale legii din 1868, încheie astfel:

„Nici nu ne putem referi adeseori şi în deajuns la trecut, pentru ca Românii se înţeleagă, în sfârşit, cu cât este mai rea situaţia minorităţii maghiare din România, decât cea a Românilor din vechea Ungarie.“

Reaua credinţă a ziarului „Brasoi Lapok“

Mai întâi de toate constatăm reaua credinţă a ziarului „Brassói Lapok“ care, argumentează cu o lege — cea din 1868 — care nici odată nu s'a executat, ci servea numai pentru momirea streinătăţii.

De pe tribuna parlamentului maghiar de câteori nu s'a declarat că cel ce va îndrăzni să execute această lege este un trădător de patrie şi merită moartea prin streang!...

Asta însă nu'l împiedecă pe „Brassoi Lapok“ să ni-o aducă ca exemplu şi ca dovadă pentru [illegible] din Ardeal ar avea o situaţie mai rea în România, ca Românii de sub Unguri.

Deoarece faţă de oamenii de reacredinţă cuvintele, oricât de convingătoare ar fi, sunt de prisos, trebue să venim cu dovezi. Din ele, credem, va reeşi în mod neîndoios, dacă se poate sau nu, face comparaţia între România de azi şi Ungaria de ieri.

Vechea Ungarie şi cultura română

„Meritele“ dominaţiei maghiare faţă de cultura română le vom ilustra printr'un singur exemplu.

In anul 1912, dorind „Astra“ să'şi înfiinţee la Sighet un despărţământ s'a adresat autorităţilor pentru aprobare.

Iată răspunsul:

Nr. 8803—1912

Decis

Adresa dvoastră nu o iau la cunoştinţă. Adunarea constitutivă pe care aţi hotărât-o, vi-o interzic, căci societatea în chestie are scopul hotărât şi cunoscut: răspândirea culturei româneşti.

In Ungaria nu e de dorit decât răspândirea culturei maghiare, iar întinderea culturei unui neam strein împiedecă întărirea ideii de Stat maghiar. Ca funcţionar public socot ca o datorie a mea să mă folosesc în cadrul activităţii mele de or'ce mijloc, ca să apăr la timp ideia de Stat maghiar împotriva oricărui atac care ar putea-o primejdui.

Sighet, la 11 Ian. 1913.

Ibranyi György
căpitan de poliţie.

Şcolile vechii Ungarii şi limba română

Ziarul „Brassói Lapok“ crezând că suntem prea uituci, ne aduce ca pildă şcolile vechii Ungarii cari, vezi doamne, ar fi avut cea mai largă toleranţă faţă de limba română.

De ce calitate era însă această toleranţă, reiese din cazul de mai jos.

La şcoala de Stat din Sibiu, cu 80 procente elevi români, guvernul maghiar a pus în anul 1907 următorul punct de regulament în vigoare:

Deoarece limba de predare a liceului e cea maghiară, pe care elevii cu buze străine (!) nu şi-o pot însuşi decât printr'un continuu exerciţiu, — pe tot timpul anului şcolar, în şcoală, pe câmpul de jocuri, nu e voe să se vorbească decât în limba maghiară“.

Că limba românească era oprită până şi pe coridoarele Universităţii — conform faimoasei ordonanţe a Rectorului Apathy — este un lucru ştiut de toată lumea. Cu toate acestea, Ungurii nu se sfiesc a ne propune să le aplicăm procedeele lor din trecut.

Dacă am fi un popor barbar şi fără scrupule le-am face pe plac, tratându-i cu „blândeţea“ şi „toleranţa“ care i-au făcut celebri.

Dar crimele vechii Ungurii nu se mai pot repeta în veacul al XX-lea.

O ştie aceasta şi „Brassói Lapok“.

Să'l lăsăm dar să vorbească.

Ce plănuiau Ungurii pentru viitor?

Iar, ca încheere, pentru a arăta ce planuri aveau Ungurii pentru viitor şi ce ne-ar fi aşteptat pe noi Românii din Ardeal dacă nu se înfăptuia Unirea, reproducem din ziarul clujan „Ujsag“ de la 29 Ianuarie 1918 următorul articol iscălit de preotul braşovean Meisel József:

„Valahul, orice haină ar îmbrăca, tot Valah rămâne. In zădar îmbracă fracul, redingota, uniforma, ghete de lac, mănuşi, — lipsa lui de suflet tot nu şi-o poate ascunde. Defectele lui ies la iveală. E clandestin, fătarnic, cu două feţe, arogant, dar când i se dă cu tifla, se umileşte şi devine cel mai laş om. Are o gură mare. Cunoscându-l bine, pot afirma că promisiunea Valahului are la bază minciuna. Este fals, orice-ar face. Pe faţă e linguşitor, întocmai câinelui care-ţi linge mâinile; în fond însă unelteşte contra ta. La primul prilej trădează patria şi când nu se teme de consecinţe, aruncă masca şi calcă în picioare tot ce i-a dat această patrie. In curs de 50 de ani au valahizat 70.000 de Unguri. Fără larmă mare. *Tace şi face.* Insă cu atât mai mare e isbânda. Pentru a pune stavilă acestei stări de lucruri, propun următoarele legi:

1. Pe ziua de azi să se suprime orice şcoală valahă: şcoli primare, licee, şcoli reale, preparandii, etc.

2. Cel care vrea să înveţe, să înveţe ungureşte. Numai astfel să poată avea drepturi cetăţeneşti.

3. Să se închidă toate facultăţile de teologie valahe. Valahii greco-catolici să înveţe la teologiile romano-catolice ungureşti, iar greco-ortodoxii să primească unirea cu Roma. Să nu poată fi nimeni preot, decât cu diploma dela şcolile teologice ungureşti. Toate celelalte şcoli teologice trebuesc desfiinţate.

4. In administraţie, Valahul să nu poată ocupa posturi decât prin părţile locuite de Unguri; tot astfel şi învăţătorii şi profesorii.

5. Pentru părţile locuite de Valahi să se înfiinţeze crescătorii de copii cu bone maghiare cari nu vorbesc decât pe ungureşte.

6. Cui nu-i place să se supună acestor legi să plece în Valahia în curs de 3 ani!

Aplicând aceste măsuri timp de vre-o 50 de ani, s'ar face ordine în ţară. O garantez! Nu este nevoe de comisari guverniali. Supravegherea Valahilor este treaba jandarmeriei.

Acestea sunt mijloacele, iar nu . . . „loialitatea!“ — Aşa se fie.“

*

Dacă ziarului „Brassói Lapok“ îi convine ca România se aplice faţă de minoritatea maghiară, principiile pe care Ungurii de odinioară voiau să le aplice Românilor, să o spună.

Bisericile maghiare şi resistenţa activă

In urma lămuririlor date de dl dr C. Anghelescu, ministerul Instrucţiei Publice, conducătorii bisericilor ungureşti s'au întrunit la o nouă consfătuire. Considerând că examenele de absolvire nu sunt examene de caracter şcolar, ci de Stat, s'a hotărât renunţarea la resistenţa activă.

Este foarte ciudat că în această [illegible] arogă dreptul de a decide dacă se supun sau nu ordonanţelor ministeriale şi legilor ţării.

S'a deschis Gradina-Restaurant
ZONA
Cluj, Str. Iorga 15.
Se de prânzul şi cină şi în abonament cu preţ redus.
Aperitive! Rudolf Mosse 10
Dimineaţa gustări!

ATELIER MODERN DE FOTOGRAFII 3272
GARDI & Co.
Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări şi reproduce tablouri in mare.
CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Sâmbătă, 6 Iulie 1924

CINEMA SELECT
Revoluţia doicelor
Miss Tutti-Frutti
Comedii picante în 8 acte. In rolul principal: **Assi Osvalda şi Lucy Doraine.**

CINEMA URANIA
Leul îmblânzit
Extraordinară poveste aventurioasă în 6 acte. In rolul principal cavalerul: **Ivan Raicevici.**

Scrisori din Petroşeni

Excursia institutelor de Geologie şi Mineralogie ale Universităţii din Cluj — Primirea din partea autorităţilor — Scoborîrea în mine — Meritul inginerilor români: sporirea producţiei; micşorarea dezastrelor; înbunătăţirea stării materiale şi culturale a muncitorilor — Excursii la Lupeni, Vulcan, Petrila, Pasul Surduc şi Mănăstirea Lainici

In zilele de 26 Iunie — 1 Iulie s'a făcut o foarte reuşită excursie la Petroşani din partea Institutelor de Mineralogie şi Petrografie ale Universităţii Clujene. Au luat parte 30 studenţi şi studente sub conducerea dlor profesori dr. I. Popescu-Voiteşti şi dr. Victor Stanciu şi personalul ştiinţific al Institutelor, şefi de lucrări şi asistenţi.

Excursia s'a petrecut într'o atmosferă cum nu se poate mai cordială şi animată şi din partea autorităţilor s'a manifestat o îngrijire şi complezenţă care a întrecut toate aşteptările şi cărora nu se poate mulţumi îndeajuns.

Ţinem să accentuăm, că această bună îngrijire nu s'a manifestat numai faţă de excursioniştii oaspeţi ocazionali ai celei mai bogate regiuni miniere din Transilvania, dar o grije părintească, a transpirat din toate acţiunile conducătorilor acestor regiuni faţă de populaţia locului şi în special faţă de muncitori.

Au binemeritat recunoştinţa excursioniştilor la Petroşeni: Dl inspector ing. Iosif Iancu, dl director Tiberiu Timoc, dl director gen. Ioan Winkler, dnii ingineri Bălănescu Mateiu şi I. Braha. La Lupeni dl director Francisc Frei, şi dl inspector ing. Eugen Veres; la Vulcan dl director Ing. Lugoşi, dl ing. Herman Klein şi la Petrila dl director ing. Valer Socoi, dl ing. Onciu şi dl director administrativ Gavrilescu.

Cea dintâiu localitate vizitată a fost oraşu Petroşeni, care numără aproximativ 12 mii locuitori şi în jurul căruia e grupată întreaga activitate minieră din ţinut. Petroşenii au instalaţiile cele mai moderne pentru exploatarea minelor în ţara noastră şi e sediul Societăţii „Petroşeni“.

Excursioniştii prevăzuţi cu paltoane şi lămpi de minieri, au pătruns prin mina West în subterane, putând aprecia prin ce muncă grea se câştigă „diamantul negru“ cari până azi a rămas factorul hotărâtor în metalurgie, în comunicaţii, şi atâtea alte întreprinderi ale vieţii moderne. Pe lângă interesul neobişnuit ce ni l'au înfăţişat aceste galerii subterane, prin felul de înaintare în stratele de cărbuni prin extragerea, transportul, alegerea şi clasificarea materialului după calitate şi caloriile cari le dă, ne-au mai oferit şi spectacolul instructiv al ocrotirii vieţii omeneşti, care în aceste adâncimi a fost expus în trecut la nesfârşite pericole.

Conducătorii întreprinderilor ne-au explicat în ce măsură s'au îmbunătăţit mijloacele de exploatare în anii din urmă, mijloace cari au contribuit într'o mare măsură la evitarea cunoscutelor arderi, explozii din mine. Se ştie că aceste explozii au distrus atâtea vieţi omeneşi martirizate muncii subterane, au nimicit în trecut sirate de cărbuni productive, şi au oprit în loc mersul lucrului, producând mari pagube materiale.

Inginerii români, în cari stăruim nu aveau încredere la început spre gloria neamului nostru au intensificat producţia, care azi întrece cu mult pe cea din timpul de pace; au introdus sistemul de a umplea golurile exploatate deja cu un sol inert, descoperit de dânşii ca fiind excelent pentru scopul acesta, având ca rezultat micşorarea cantităţii gazelor explozibile. Cu acest material de umplutură se împiedecă surparea stratelor de deasupra, cari în trecut provocau dezastre zguduitoare. Acest schelet inert dă o soliditate mai mare construcţiilor miniere de sub pământ. Dacă într'un loc gazul s'a aprins, rămâne izolat, exploziile provocate nu se mai pot întinde asupra întregei regiuni.

Nu mai puţină grije au aceşti conducători fireşti ai poporului din mine, de viaţa de toate zilele a acestuia. S'au creiat, sate întregi sub ochii noştri, şi casele uniforme, înşirate în linii drepte umplu priveliştea ce se desfăşură înaintea noastră ca într'o panoramă pitorească. Societatea a jertfit 10 milioane pentru construirea casei naţionale din Petroşeni, care poate face cinste oricărui oraş mare. E provăzută cu o excelentă sală de teatru, sală de lectură, de conferinţe şi chiar cu un atelier pentru cusături naţionale.

Ingrijirea exemplară pentru cultura muncitorilor a stârnit întreaga noastră admiraţie.

Aceleaşi năzuinţi de mai bine, aceeaş dragoste şi râvnă pentru progres am aflat o ori unde am fost, la Lupeni, unde am cercetat renumitele cuptoare pentru fabricarea gazului de iluminat şi oleiurilor industriale, la Vâlcea, [illegible] centrala electrică fără de pereche şi unde inginerii ne-au arătat proecţia sistemului minier reprodus în miniatură pe straturi de sticlă; deasemenea am văzut o foarte bogată colecţie de plante fosile şi Cerithium margaritaceum, fosil ce caracterizează atât de bine regiunea din punct de vedere paleontologic.

Dela Petroşeni excursionştii au mai trecut pasul Surduc de o frumuseţe superbă, până la Mănăstirea Lainici.

Dr. *Aurel Contrea.*

Ştiri telefonice din Tară

Protestare contra comisiei dela Sulina — Arestarea în incinta tribunalului a unor falşi fraudoloşi — Procesul poliţaiului din Reşiţa — Descinderea de la Clubul Socialist din Ploeşti

Galaţi. — Eri a avut loc o mare adunare de protestare contra comisiei dunărene de la Sulina care n'a luat nici o măsură pentru desfundarea canalului de la Sulina.

Galaţi. — Tribunalul secţiei 2 Covurlui a pus în desbatere falimentul casei comerciale Meschides din Galaţi, dovedindu-se că şefii acestei case sunt debitori fraduloşi. Ei au fost arestaţi în incinta Tribunalului.

Bucureşti. — Eri s'a desbătut procesul poliţaiului din Reşiţa pentru luare de mită.

Ploeşti. — Poliţia din Ploeşti a făcut o descindere în localul sindicatului muncitoresc din localitate. A fost arestat cu acest prilej muncitorul Florescu, confiscându-se numeroase ziare, broşuri şi manifeste bolşevice.

Cum se poate eftini viața în Cluj

Chestiunea maximalizarei prețurilor la restaurante

Ce ne declară dl Aurel Decei, președintele Uniunei Patronilor de alimente din Ardeal și Banat — „In primul rând este absolut necesar să se fixeze prețurile alimentelor pe piață și numai după aceasta se vor putea maximaliza prețurile la restaurante"

Campania deschisă de ziarul nostru, pentru înfrânarea speculei, și în vederea unei coborîri a prețurilor la restaurantele din Cluj, a avut drept rezultat, o sumă de măsuri luate de autorități în acest scop.

Am arătat în nenumărate rânduri, faptul că deși pentru alimentele oferite de restauratorii din Cluj, se iau prețuri mai mari decât valoarea lor reală, totuși autoritățile în drept, nu au găsit cu cale să ia imediate măsuri și să studieze cauza acestei măriri progresive a prețurilor dela restaurante. S'au mulțumit cu toți ca să atace pe restauratori pentru faptul că vând alimente cu prețuri ridicate, în dauna marelui public consumator, și nu și-au pus nici odată întrebarea, care ar fi modalitatea unei coborîri a prețurilor, fără ca prin aceasta să se știrbească cumva, atât interesele consumatorilor, cât și interesele patronilor de restaurante, cari orice s'ar spune, au dreptul la câștigul cuvenit.

Intrucât, până'n prezent nu s'a găsit încă o soluție echitabilă, care să rezolve atât pretențiunile unora, cât și ale altora, am căutat să aflăm cari sunt doleanțele patronilor de restaurante, cari cu toate atacurile ce li s'au adus, atât pe cale publică, cât și din partea consumatorilor, nu au putut până'n prezent micșora prețurile alimentelor. De aceia, am găsit cu cale, să ne adresăm dlui Aurel Decei, patronul restaurantului din gara Cluj și președintele Uniunei patronilor în alimentare din Ardeal și Banat, spre a ne da oarecare lămuriri asupra felului cum privesc restauratorii această importantă chestiune. Dl Aurel Decei, este cel mai indicat să ne dea aceste lămuriri, deoarece d-sa, în calitate de președinte al Uniunei restauratorilor, cunoaște toate nevoile și durerile acestei ramuri a comerțului nostru, și iată ce ne declară:

Necesitatea instituirei unei comisiuni de specialiști

„De mai multă vreme, ne spune dl Aurel Decei, întregul public s'a alarmat pe motivul că prețurile fixate la restaurantele din Cluj sunt exagerate și că restauratorii fac o adevărată speculă pe seama consumatorului.

Pentruca să se înlăture odată credința că restauratorii speculează alimentele pe care le vând, am cerut cu toții de comun acord, instituirea unei comisiuni, formată din prefectul județului, prefectul poliției, primarul și consiliul comunal al orașului, un delegat al ministerului de Industrie și Comerț, un delegat al Camerei de Comerț și mai mulți delegați din partea restauratorilor, care să inspecteze toate localurile existente în acest moment în Cluj. Odată cu aceasta, comisiunea să cerceteze registrele, să facă calculul cheltuelilor și al veniturilor, iar în urmă să fixeze prețuri proporționale, și vă asigur, ne spune dl Decei, că negustorul, departe de a avea intenția de speculă, se va mulțumi cu un venit de 10—15 la sută dacă li se garantează acoperirea cheltuelilor.

Cauzele scumpirii vieții la Cluj

Cauzele care contribue însă, ca viața la Cluj să fie atât de scumpă, — deoarece este constatat că în nici un oraș din Ardeal nu sunt prețuri atât de ridicate, — sunt cu totul altele. Și pentru susținerea acestui lucru, patronii restauratori au cerut listele de prețuri, atât de pe piață cât și dela restaurantele din celelalte orașe și se va constata că cele spuse sunt adevărate.

In primul rând, este absolut necesar să se fixeze prețurile alimentelor pe piață și numai după aceasta se vor putea maximaliza prețurile la restaurante. Atâta vreme cât prețurile pieții vor fluctua dela o zi la alta nu se va putea impune restauratorilor să vândă cu prețuri fixe, fără a nu se face prin aceasta un adevărat atentat la averea lor.

De altfel Clujul, a avut în totdeauna cele mai ridicate prețuri, având în vedere faptul că împrejurimile lui nu pot produce cantitățile de alimente necesare pentru aprovizionarea întregii populațiuni, așa că mare parte din alimente sunt aduse dela distanțe mari și cu multe riscuri.

Noi, continuă să ne declare dl Aurel Decei, nu cerem nimic mai mult decât să se țină socoteală de nevoile negustorilor.

Dacă s'ar face un control serios și la celelalte ramuri ale comerțului, manufactură, delicatese, încălțăminte, etc., s'ar vedea imediat o scădere simțitoare și la prețurile alimentelor, de oarece numai restaurantele până acum au fost supuse controlului.

Normalizarea desfacerilor de băuturi spirtoase

O altă măsură care s'ar impune, este și normalizarea desfacerilor de băuturi spirtoase, de oarece prin actualul sistem sunt favorizați unii comercianți în detrimentul celorlalți. Această măsură, ar avea darul de a face posibilă o descreștere a prețurilor și un mai mare avânt al concurenței.

In ceeace ne privește pe noi, restauratorii, — sfârșește să ne spună dl Aurel Decei, — avem toată încrederea în mintea luminată a dlui inspector general administrativ Hodor, care actualmente se găsește în fruntea județului nostru, precum și a acelor ce-l secondează în frumoasa acțiune de îndreptare a actualei situații,

Reclama e sufletul comerțului

Criza de pe piața Clujului

Constatarile autoritatii industriale în ultimul timp

De vorbă cu dl consilier Varga, șeful oficiului permiselor și brevetelor de industrie — Comercianții și industriașii renunță la aceste brevete, din cauza crizei de numerar

Autoritatea industrială din Cluj, are atribuțiunea de a elibera și ține o strictă evidență a tuturor brevetelor și permisiunilor de industrie, din întreg coprinsul orașului Cluj. Pentru a putea avea o ideie exactă de activitatea desfășurată în ultimul timp, la această importantă autoritate, am căutat să căpătăm câteva date precise și de aceea ne-am adresat dlui Consilier Varga, conducătorul acestui oficiu, și iată ce ne-a declarat dsa.

Greutățile întâmpinate la început

Din primul moment al întronării regimului românesc în Ardeal, ne spune dl consilier Varga, am avut de luptat cu opoziția pe care ne-o făceau minoritarii, cari se opuneau curentului de românizare a Clujului. Pe lângă aceasta, au mai trebuit să facem statistică cât mai exactă a diferitelor întreprinderi industriale și comerciale din localitate, de oarece în timpul războiului se neglijase cu totul această importantă chestiune, care de altfel stătea în legătură directă cu tendința de românizare a Clujului. Pentru aceasta a fost necesar în primul rând, să se obțină o evidență exactă a elementelor minoritare, de pe urma căreia a rezultat un câștig însemnat, atât pentru fisc, care a putut să stabilească totalul taxelor de impuneri, cât și din punct de vedere național, putându-se forma o ideie exactă a elementelor care compun comerțul și industria orașului nostru.

Mulți din industriași și comercianți vor să renunțe la brevete

Actualmente, nu după puțină muncă, — ne mai declară dl consilier Varga, — avem în Cluj circa 4000 de industriași și comercianți, cu brevete și permise din care cam a patra parte sunt români, ceeace, credem că este un însemnat succes, dat fiind faptul că înainte românii constituiau o infimă minoritate față de celelalte naționalități.

In timpul din urmă, numărul solicitatorilor pentru brevete de industrie, a scăzut simțitor și mulți din cei ce posedau asemenea brevete renunță la ele, de oarece criza de numerar din ultimul timp, nu permite continuarea lucrărilor diferitelor întreprinderi. In luna trecută, nu mai departe, încheie dl consilier Varga, din 151 de brevete și permis aprobate, nu s'au ridicat de către solicitatori, până în prezent decât 16, iar din cele vechi au fost retrase 54, și cred că mulți comercianți și industriași se vor vedea forțați să renunțe la drepturile lor, de oarece nu pot face față plăților. De aci putem deduce, că piața Clujului se găsește într'o acută criză, pe care autoritățile în drept ar trebui să caute să fie remediată.

Dl primministru I. I. C. Brătianu la Tg.-Mureș

Târgul-Mureș. — Duminică la orele 3 p. m. vor sosi în orașul nostru dl primministru Ioan I. C. Brătianu, dl ministru de externe I. G. Duca, dl ministru al instrucției publice C. Anghelescu și dl Cipăianu, subsecretar de stat la departamentul Agriculturi și Domeniilor, pentru a participa la congresul organizației partidului național-liberal al cărui președinte este dl profesor Simeon Mândrescu, deputat și fiu al Văii Mureșului.

Citiți și răspândiți:

›Infratirea Poporului‹

cea mai bună gazetă săptămânală.

Fuziunea s'a rupt definitiv

Dl I. Mihalache denunță fuziunea, din cauza atitudinei de tergiversare a dlui Iuliu Maniu — „Aurora" atacă viguros pe fruntașii partidului național și pe takiști

Precupețirile și frământările fuziunei dintre partidul național și partidul țărănist s'au sfârșit: fuziunea a fost definitiv denunțată.

„Actul istoric" așa cum numea proectata fuziune anumita presă patriotică și democratică, s'a sfârșit într'un lamentabil fiasco.

Dl I. Mihalache, cu deplin mandat din partea „Comitetului executiv și Sfatului Parlamentar țărănesc" considerând ultimul răspuns al dlui Iuliu Maniu ca o nouă tentativă de tergiversare i-a adresat o lungă scrisoare în care denunța fuziunea.

„Acest răsduns, spune dl I. Mihalache în scrisoarea de care vorbim, dv. punând în calea fuziunii o obiecțiune nouă — atunci când știați din textul categoric al hotărârirlor comitetului nostru că ea duce fatal la denunțarea fuziunii, potrivit încheierii comitetului executiv, mă face să constat cu regret că ați dorit ruperea fuziunii."

In sfârșitul scrisorii dl I. Mihalache, denunță în termenii următori fuziunea:

„In aceste condițiuni legale — în care m'a pus comitetul executiv — și morale — în care mă văd pus prin scrisoarea dv., declar că nu înțeleg să mai continui nici-o convorbire.

Lăsând deci răspunderea celor cărora ea revine, și supunându-mă mandatului categoric ce am, denunț fuziunea, cu durerea aceluia ce și-a pus tot sufletul și toate puterile în speranța realizărei unei opere pe care o văd zădărnicită."

„Aurora" atacă pe fruntașii partidului național, dar mai ales pe takiști

Abia s'a denunțat fuziunea și „Aurora" ziarul dlui dr. N. Lupu a pornit un viguros atac împotriva celor cu cari a tratat fuziunea. Deocamdată fruntașii partidului național sunt ironizați și denunțați ca autorii și responsabilii denunțării fuziunii.

Iată ce scrie „Aurora" în articolul „Denunțarea Fuziunei".

„In urma eternelor tergiversări ale conducerii partidului național, menite să acopere sau să exprime dorința partidului național de a nu desăvârși contopirea cu partidul țărănesc, partidul țărănesc a denunțat fuziunea, care, la un moment dat părea realizată, împotriva legendelor, care dădeau partidului național drept o entitate incapabilă de a trece dela vorbă la fapte".

După aceea „Aurora" afirmă că șefii partidului național au fost determinați se înceapă tratativele de fuziune sub presiunea masselor țărănești din Ardeal și că acești șefi au preferat pe takiști masselor țărănești din Ardeal.

Apoi „Aurora" pornește un viguros atac împotriva takiștilor, scriind între altele:

„Entuziasmul cu care au fost înconjurați stegarii neobosiți ai țărănismului ar fi trebuit să fie pentru conducerea partidului național, nu numai un îmbold, ci și un imperativ absolut pentru o grabnică, sinceră, desăvârșită fuziune.

Dar alături de acești săteni, care formează massa partidului național, s'au oploșit sub aceeași egidă, toate epavele unui oportunism falit, toate rămășițele fără căpătâi ale takismului, care vedeau în această fuziune, prilejul fericit de a se reabilita.

Partidul țărănesc nu a putut consimți să fie adus ca zestre acestor strigoi ai unei epoci de bizantinism politic, care trebuie să moară. Iar partidul național a crezut util să treacă peste voința mulțimilor de țărani, al căror ideal pretinde că-l reprezintă, pentru a împiedica înfăptuirea partidului național-țărănesc".

Până acum suntem în prima zi a răfuelii. Deci putem încheia acest capitol cu: „urmarea pe mâine".

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piața Mihaiu Viteazul 6
Strada Bucovina No. 32.

Vopsește și curățe haine bărbătești și femeești, bumbac și lână
FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL"
Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500. oo 3426 oo

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

Centenarul lui Avram Iancu

Programul întocmit la Palatul regal

După cum am anunţat, Marţi 1 Iulie s'a întrunit la Palatul Regal comitetul pentru comemorarea a o sută de ani dela naşterea marelui erou naţional Avram Iancu.

Şedinţa a fost prezidată de M. Sa Regele.

Programul serbărilor

Comitetul a fixat definitiv programul serbărilor ce vor avea loc cu acel prilej.

Serbările vor înce la 30 August şi vor dura patru zile.

La toate solemnităţiile vor participa Suveranii, membrii familiei princiare, întreg guvernul, reprezentanţii corpurilor constituite. De asemenea vor lua parte numeroase delegaţiuni de săteni din fiecare judeţ al Munteniei, Moldovei, Olteniei, Bucovinei, Ardealului şi Basarabiei.

La Cluj

In ziua de 30 August serbările vor începe cu desvelirea monumentului ridicat lui Avram Iancu la Cluj.

După aceia Suveranii, guvernul şi invitaţii vor pleca la Ţebia lângă Arad, localitate în care s'a născut Avram Iancu. Aici se va oficia o slujbă religioasă şi se va da o masă săracilor.

Adunarea „Astrei"

După amiază va defila un convoi etnografic aranjat de locuitorii din Valea Crişului.

Suveranii şi invitaţii vor pleca apoi la Vidra de Sus, la casa lui Avram Iancu.

Aici prin îngrijirea Astrei s'a construit alături de casa lui Avram Iancu un muzeu cu obiectele rămase dela marele erou naţional, o casă naţională culturală pentru ţăranii din Vidra de Sus şi Vidra de Jos.

In faţa casei lui Avram Iancu s' făcut un hotel pentru vizitatorii acestui centru al Moţilor.

Insăltul cler va oficia un parastas la casa lui Avram Iancu şi va sfinţi muzeul şi casa culturală

După terminarea serbărilor de la Vidra de Sus, toţi oaspeţii vor pleca la Câmpeni.

Aici în creerul munţilor Apuseni, va avea loc adunarea generală a secţiilor literare şi ştiinţifice ale „Astriei".

Prima şedinţă va fi prezidată de rege.

Pe unul din platouri se va construi o mare sală, unde vor avea loc după aceea serbări populare, concerte şi reprezentaţii de teatru cu artiştii Teatrului Naţional din Bucureşti.

După terminarea serbărilor Suveranii şi oaspeţii vor face o excursiune pe muntele Găina unde pe piscul cel mai înalt se va ridica o troiţă de piatră în amintirea lui Avram Iancu.

Această cruce de piatră fiind aşezată pe cel mai înalt vârf al muntelui Găina va putea fi văzut chiar din Timişoara.

Cu această excursiune serbările iau sfârşit.

*

In vederea acestei comemorări, „Astra română din Ardeal" a îngrijit să se tipărească biografia lui Avram Iancu. Această carte care va fi scrisă de profesorul Silviu Dragomir va cupride datele culese în biblioteca din Viena şi Budapesta şi se tipăreşte de Casa Şcoalelor.

In vederea acestor serbări după cum am mai arătat vor veni oaspeţi din toate unghiurile ţărei.

Oaspeţii vor fi găzduiţi în corturi pe Valea dintre Câmpeni şi Vidra.

Armata va pune la dispoziţia „Astrei" 3000 corturi pentru adăpostirea a 30—40.000 delegaţi.

Presa maghiară

Dd. Stere, Cocea şi — confratele „Ujság"

După cum se ştie, confratele „Ujság" este unul din cele mai bătăioase ziare din ţară. Bineînţeles, un organ încălzit de atâta dor de luptă nu se va mulţumi cu „mica" chestiune minoritară ungurească.

Tocmai de aceea, ziarul „Ujság" s'a amestecat, dela început, şi în luptele partidelor româneşti, insinuând, criticând fapte ce se întâmplau în... Moldova sau în Dobrogea dându-şi părerea asupra unor lucruri pe cari nu le înţelegea şi băgându-şi nasul în toate oalele.

Când a început polemica între „Universul" şi „Aurora", confratele „Ujság" s'a grăbit să intervină, declarând sentenţios că „Universul" n'are dreptate şi că documentele publicate de ziarul român sunt false. De-atunci, până acum, ziarul „Ujság" a scris articole în chestiunea Stere, „combătând" mai aprig decât orice alt ziar bucureştean.

In afară de d. Stere, simpaticul confrate mai are un favorit. Acesta este, cine altul? — decât faimosul domn N. D. Cocea, al cărui interview apărut în „Adevărul", plin de ameninţări la adresa Regelui şi a dinastiei, este reprodus în întregime în ziarul maghiar, — din motive lesne de înţeles şi pe cari ar fi de prisos să le mai comentăm.

Comparaţia unui... „Englez"

Citim în ziarul „Ujság" că revista „Fortnightly Review" din Londra a publicat un articol de 15 pagini pentru a dovedi că Slovacii din... Ungaria (?!) au o soartă nu mult mai bună decât Ungurii din Statele succesoare.

Cine este autorul articolului nu ştim, deoarece confratele „Ujság" are înţeleapta prevedere de a acoperi cu tăcerea numele lui.

Bănuim însă, că distinsul confrate „englez" este mai mult budapestean decât londonez.

„Leul maghiar"

Ziarul „Keleti Ujság" scrie următoarele:

„Massele maghiare nu caută prietenia din slăbiciune. Inclinarea lor spre pace nu însemnează nici renunţarea la drepturile de rassă şi de limbă, nici uitarea unităţii de popor şi nici negarea lasă a trecutului sau a libertăţii din viitor.

Leul e de o coloare ca nisipul deşertului. Insă, dacă oamenii îl atacă cu puşti, curse, pumnale, leul simţindu-şi familia în primejdie isbucneşte în răgete înfiorătoare.

Dar nu se ascunde în nisip, ci este în stare să se lupte şi să provoace o întreagă lume. Se uită drept în soare şi în ţeava puştilor.

Iar natura, jur-împrejur, se uită la leu înmărmurită, înduioşându-se, că el nu s'a ascuns nici în nisipul şi nici între stâncile de aceeaşi coloare cu el. Ci, stă înaintea stâncilor, deasupra nisipului, în întreaga lui măreţie".

— Comparaţia e frumoasă, observăm noi, dar nu vedem puştile, pumnalele şi nici celelalte arme îndreptate spre leul acesta maghiar.

Călugărul franciscan d. Trefan Leonard despre antisemitism

Cititorii noştrii îşi mai aduc, poate, aminte de călugărul franciscan Trefan Leonard care, acum câţiva ani a avut conflicte destul de grave cu autorităţile româneşti pentru atitudinea sa antiromânească.

Un redactor al ziarului „Keleti Ujság" i-a făcut o vizită la mănăstirea clujană a călugărilor franciscani. Intrebându-l în chestiunea antisemită vestitul călugăr franciscan a răspuns următoarele:

„Antisemitismul este în mare parte concepţia de vieaţă a mărginirii. Motivele lui sunt pur economice.

In ţările în cari naţiunea dominantă e muncitoare, iubitoare de ocupaţiuni serioase, putând să-şi rezolve chestiunile economice în mod îndemânatic, cu stăruinţă şi cu pricepere, — Evreul este considerat tovarăş de întrecere.

Astfel este în Anglia, Franţa şi Olanda. Ideia anticreştinească a prigonirii Evreilor numai acolo tulbură pasiunile omeneşti, unde voinţa prea mare a Evreilor stă faţă în faţă cu înapoierea şi dorul de comoditate a unor popoare rămase îndărăt economiceşte."

GRENADIN
desenuri noi 100 ctm.
Lei 88 metr.
la
MISSIR
Cluj, Memorandului 11.
3624

Motoare de Benzină Astra
6 H. P. Lei 60.000
14 H. P. Lei 79.000
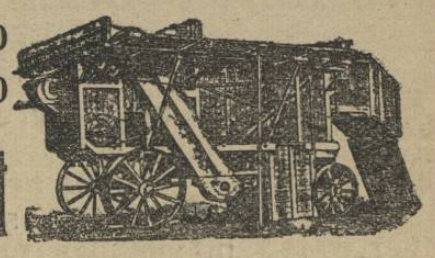
Masini de treerat
Hofherr-Schrantz—Clayton Schuttevort
se află în depozit la
2747
EMIL BLAGA
Cluj, Piaţa Ştef. Cel. Mare No. 3. Telefon 2-70
Preţul şi deslusiri la cerere.

ROYAL MAIL LINE
FONDATA IN ANUL 1839.
Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici.
Canada în şi America
Vaporul „Orca" pleaca din Charbourg 9 Iulie 1924.

3064
Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge în
Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud şi Apusană etc.
In fiecare săptămână pornesc vapoare din
Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.
Cereţi deslusiri cu încredinţare p. viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela
„Compania Tranzit" Bucuresti, Calea Grivitei No. 153.
Sucursala Timişoara. Hotel Corona.
Arad, Strada Colonel Paulian No. 11.
Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

INDUSTRIAŞI MARI ŞI MICI!
Rezervaţi-vă imediat pentru
3605

TÂRGUL DE MOSTRE DIN CLUJ
Spaţiul necesar, şi frimeteţi fără întârziere Buletinul de inscriere BIROULUI TARGULUI:
CLUJ, Camera de Comerţ şi industrie.
„Rador" No. 2113

ULTIMA ORA

INFORMAȚII

Aducem la cunoștință pe această cale că începând cu 1 Iulie Administratorul ziarului nostru este d. Gh. Ohendi.

— **O nouă casă românească în Cluj**. Consistorul Eparhial din Cluj a cumpărat imobilul din Piața Cuza-Vodă No 6, un corp de case cu front și spre Strada Baba Novac. Felicităm Consistorul, care prin o gospodărie prudentă, având în fruntea sa pe P. S. Episcopul Nicolae Ivan, din o cameră mobilată, în care s'a instalat acum patru ani, azi, prin jertfele aduse de cler și popor, are trei case în Cluj, în centrul orașului, în apropierea Catedralei ce se clădește în Piața Cuza Vodă.

— **Anchetă disciplinară.** Primăria a deschis anchetă disciplinară contra consilierului Crainic, pentru mai multe abateri care i se aruncă în sarcina sa.

— **Prețurile la restaurante.** Azi a. m. la orele 10 s'a întrunit la primăria orașului, comisiunea pentru stabilirea prețurilor la restaurante, și se crede că la unele articole prețurile vor fi scăzute.

— **Arestări.** Agentul special cl. I. Pascu Cristescu, dela inspectoratul de siguranță Cluj, a arestat aseară pe individul V. Ilieș domiciliat în București și urmărit de siguranța de acolo, că ar fi comis mai multe escrocherii care se ridică la suma de 250.000 lei. Acesta este individul, care mai zilele trecute a fost condamnat la 4 luni închisoare de către judecătoria urbană Cluj, pentru insulte aduse dlui Retty, președintele asoc. măcelarilor din localitate.

— **Confiscarea unui ziar.** Direcțiunea generală a siguranței statului a dat ordine tuturor prefecturilor de poliție să confiște toate numerile apărute din ziarul „Lupta Socialistă", dresând cuvenitele procese verbale.

— **Furt.** Dela locuitorul Simeon Russu din Cluj, servitoarea Maria Farkaș a furat bijuterii în valoare de aproape 10 000 lei. Prefectura poliției anchetează cazul.

— **O statistică a salariilor.** La Inspectoratul muncii din localitate, se lucrează la o statistică a salariilor, începând din anul 1920, pentru toate felurile de salariați din întreprinderile particulare, după care se va întocmi o diagramă din care să rezulte creșterea salariilor.

Cronica Sportivă

Universitatea—KKSE: 1:0 (0:0) șampionat cl. I. Arbitru Pop

Universitatea—K. K. S. E.: 1:0 (0:0) șampionat cl. I. arbitru Pop.

Termenul prea scurt fixat de centru pentru sfârșirea matchurilor de șampionat, întârziate din cauza pregătirei jocurilor olimpice, a silit cluburile să aranjeze întreceri mai puțin rentabile chiar în zile de lucru.

Astfel s'a disputat eri cel mai important match de saison, de al cărui sfârșit depindea atât soarta echipei ce urmează să cadă din clasa I, cât și situația șampionatului regional.

Ploaia, se vede, este însoțitorul fidel al întrecerilor organizate de U, căci și de data aceasta ea a binecuvântat arena sportivă.

Universitatea se mișcă greu pe terenul desfundat, totuși ea conduce timp de 20 minute atacuri bine chibzuite, dar fără efect, pentruca apoi să decadă, lăsând inițiativa comercianților. Aceștia din urmă se apără cu desperare, și trec de multe ori la ofensivă. Lipsa de coeziune în ansamblul K. K. S. E. reduce valoarea atacurilor la simple întâmplări. Terenul lunecos și împestrițat de bălți nu permitea desfășurarea după toate regulele a acțiunilor ingenioase caracteristice Universității. Passeurile de precisiune matematică, finessele abile n'au fost ridicate la valoarea lor tradițională, lipsind chiar shooturile sănătoase. Toate intențiunile bune de a întinde jocul pe aripi — singura tactică recomandabilă pe asemenea terenuri față de o echipă eminamente defensivă, au eșuat și a trebuit să fim martori unor svârcoliri deplorabile în noroiul cel mai mare. Jucătorii istoviți de eforturi și indispuși din cauza eșecurilor se enervează și și pierd calmul. Guga încearcă zadarnic să obțină rezultat prin acțiuni individuale, căci nu poate străbate prin apărarea dublată.

Prima repriză se scurge în semnul unor fluctuațiuni foarte agitate. Deși în repriza a doua U este mai activă, caracterul jocului nu se schimbă. Apărarea dârză și energică a comercianților funcționează admirabil și aruncă combatanții mereu în atac. Jocul este aproape pe sfârșite, când Deutsch Simi transformă passeul inteligent al lui Giurgiu în uralele furtunoase ale asistenței (1:0) K. K. S. E. are o singură ocazie să egalizeze. Goalul dat nu-l judecă arbitrul pe motiv de ofiside.

Din U. iarăși și iarăși neobositul Guga, Giurgiu, Bonciocat și Hațieganu merită laude fără rezerve. Nu putem să spunem același lucru despre apărare. Drept contrast ne-a servit apărarea comercianților prin jocul însuflețit, plasarea inteligentă și intervențiile energice.

Cei mai buni oameni de pe arenă au fost Guga (U.) și Málnássy (K. K. S. E.)

Prin victoria grea, dar tocmai pentru aceea prețioasă, U. a devenit incontestabil deținătorul titlului de șampioană, mai ales dacă câștiga și matchul de Duminecă cu Haggibor. K. K. S. E. în schimb a căzut din cl. I. cu toate că după forma arătată eri ar merita să fie lăsată în această categorie.

Arbitrul: imparțial. *Cronicar.*

Raspanditi „Infratirea"

Știri din Oradea

Dl Dumitrescu, președintele Tribunalului din localitate a reclamat pe toți magistrații de judecătorie de ocol urbană cari se aflau în concediu de vară. Aceasta, conform nouii legi de justiție, care nu prevede două luni de concediu, ca legea maghiară.

Ședința comitetului administrativ județean

Eri s'a ținut în sala festivă a Prefecturei ședința comitetului administrativ județan, sub președința dlui prefect al județului Popovici. După ce s'a raportat mersul administrativ — care e satisfăcător — comitetul a luat la cunoștință cu mulțumire raportul medicului veterinar Hasas, care s'u distins la aranjarea expoziției din urmă. Comitetul a votat mulțumiri protocolare medicului și pentru meritele ce le are în chestiunea creșterii animalelor.

S'a desbătut apoi raportul dlui Coroiu, de la administrația financiară din care reiese că suma impozitelor încasate este de 78 milioane 442 sute de mii lei, ceeace e poate îmbucurător, când luăm în considerare lipsa de numerar a țăranilor.

Tot la această ședință dl Prefect Popovici a adus la cunoștința comitetului că rețelele au început să fie reparate grație stăruințelor dlui subprefect Tempeleanu.

Comitetul a aprobat cererea comunei Câmpeni din plasa Vașcău ca să ridice suma de 80 de mii lei provenită în urma vânzării pădurei urbariale. Suma va fi întrebuințată pentru clădirea unei școale de Stat.

In afară de acestea, s'a mai discutat chestiunea avansării funcționarilor.

Examenele advocațiale

Eri s'au început la baroul advocațial din Oradea-Mare examenele advocațiale. Candidații sunt următorii: dl dr. Coriolan Baron din Timișoara, dl dr. Iuliu Pop din Arad, dl dr. Ștefan Teodor din Satu-Mare, dl dr. Iosif Hoványi și dl dr. Nicolae Mocan din Oradea, dr. Avram Ursuț din Arad, dr. Leopold László de la Oradea și dr. Iosif Stern din Sighet. Examenele vor dura până la 14 Iulie.

Nouile isprăvi ale banditului Lakatos

De vre-o câteva săptămâni județul Bihor este terorizat de un bandit numit Lakatos Béla care prin îndrăzneala lui s'a făcut cunoscut în tot județul.

Ziarul nostru a mai vorbit despre acest tâlhar, atunci când el a omorât pe jandarmul Filimonescu.

S'au mobilizat vre-o sută de jandarmi pentru prinderea tâlharului care însă, s'a refugiat în jurul comunei Sanjobi. Acolo, unul dintre paznici care a vrut să pună mâna pe el, a fost împușcat.

Intrând în această comună pentru alimente, a fost recunoscut de un tânăr flăcău care a voit să'l prindă. Lakatos l'a rănit cu un foc de revolver și a dispărut.

Intr'o zi el s'a prezintat la notar, somându-l să'și scoată mâinile din buzunar. Apoi, a declarat că îi pare rău că a ucis pe jandarmul Filimonescu.

El voia să omoare pe plutonierul de jandarmi și regretă foarte mult că acest plan al lui n'a reușit.

A mai declarat că el este de fel din Ungaria, dar a trebuit să se refugieze în urma unui omor.

După aceste bizare comunicări, banditul Lakatos a dispărut, făcându se nevăzut.

Prin telefon dela corespondenții noștri

Comunicatul Partidului Țărănist

București. — Partidul țărănist a lansat un comunicat în care se spune că nu este exactă afirmația cercurilor naționaliste că țărăniștii ar fi denunțat fuziunea. Nu este adevărată nici acea afirmație a partidului național că el s'ar fi străduit să înlăture piedecile fuziunei. Această afirmație este denunțată de însuși faptul că fruntașii acestui partid au defăimat prin pressă în timpul tratativelor pe fruntașii țărăniști.

Suspendarea urmărirei asasinilor lui Mateotti

Roma. — Parchetul din Roma a hotărît să suspende cercetările pentru urmărirea atentatorilor lui Mateotti.

Procesul furturilor de la C. F. R.

București. — Consiliul de războiu al diviziei IV. a început desbaterea procesului marei bande de hoți de trenuri în frunte cu magazinul ceferist Oduc.

Cât au costat serbările de la Guidhall

Londra. — Presa engleză anunță că municipiul orașului a cheltuit cu serbările de la Guidhall 1984 lire sterlinge.

Situația din Grecia se complică

Salonic. — Situația internă se complică. Generalul Condilis a început pe față lupta contra guvernului. Acest general urmărește instituirea unui guvern de dictatură al Ligei militarilor.

Procesul de asasinat politic din Sofia

Sofia. — Eri a început desbaterea procesului fostului director de siguranță din timpul guvernului Stambulinsky, Disedravsky, învinuit că ar fi autorul moral al asasinării voivodului Coiovsky și a agentului de siguranță care însoțea pe voevod.

Scăderea leului

București. — Leul a început din nou să scadă. La Zürich leul a cotat 2 centime iar la Paris suta de lei a fost cotată cu 2 franci 28 centime.

Cercurile noastre oficiale sunt foarte surprinse în urma acestei scăderi tocmai la începerea recoltei. Se crede că aveam din nou de-a face cu o conspirație internațională contra leului.

Consiliul Orașului Cluj No. 11897—924. cons.

Publicațiune

Primăria Orașului Cluj, publică concurs pentru confecționarea alor 300 buc. tăbliță de tinichea în mărime de 16/10 cm. și 2500 buc. în mărime de 22/14 cm. necesare pentru a fi provăzute cu tăbliță cu număr toate automobilele și vechiculele de pe teritorul Orașului Cluj. Ofertele închise și sigilate se vor înainta până la 15 Iulie 1924 ora 12 la Registratura Consiliului orășănesc.

Informațiuni se pot lua la Serviciul de Percepere al orașului în toate zilele de lucru.

Cluj, din ședința cons. oraș. ținută la 1 Iulie 1924.

3638 Primar: **Dr. Utalea.**

Reclama este sufletul comerțului

LOTERIA

Sindicatului Presei
Române din Ardeal și Banat
autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924.
pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur și rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteți câștiga 100.000 lei

LOTERIA

Sindicatului Presei.Române din Ardeal și Banat
in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Județului Cojocna, Cluj, în prezența delegaților autorităților și ai pnblicului.

Grabiți-va deci și cumpărați.

Cine cumpără cel puțin 10 **Bilete**
contra 20 lei expediați prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat. Cluj, Piața Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Cititi și răspândiți printre săteni Ziarul

INFRĂȚIREA POPORULUI

Cea mai bună și mai folositioare gazetă, scoasă anume pentru lumea satelor noastre.

ABONAMENTE:
Pe 1 an..... 100 Lei
Pe jumătate de an 50 Lei
Prețul unui număr 2 Lei

TELEFON No. 211.

TIPOGRAFIA

Cele mai frumoase lucrări de tipografie ca facturi, formulare, registre, invitări, scrisori comerciale și orice alte lucrări necesare pentru **Autorități, Oficii, Bănci populare, Cooperative, Consumuri, industrii și întreprinderi** tehnice și comerciale sătești execută

TELEFON No. 211.

INFRĂȚIREA

TIPOGRAFIA INFRĂȚIREA

Execută de asemenea cu prețuri convenabile cărți, de nuntă și botez, invitații, cărți de vizită, broșuri, etc.

STRADA IULIU MANIU No. 3.

CLUJ

Inainte de a face o comandă în altă parte, adresați-vă la „TIPOGRAFIE INFRĂȚIREA“.

STRADA IULIU MANIU No. 3.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1121 — 6 PAGINI • 2 LEI • 6 PAGINI — Duminecă 6 Iulie 1924.

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI LA AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L.

CLUJ 3684

Ce ar fi însemnat Fuziunea...
dacă s'ar fi facut!

Fuziunea nu ar fi adus nici o contribuție folositoare politicei românești

Ne este absolut indiferent din ce pricini nu s'a putut opera fuziunea dintre partidul național cu partidul țărănist. Nu ne interesează dacă în drumul fuziunei s'a pus vre-o persoană — fie ea dl C. Stere, sau alta — s'au vre-o manevră a vre-unei fracțiuni din partidul național. Asemenea amănunte picante pot interesa pe cei cu meningele blazate, pe reporterii în vânătoare de știri indiscrete; ei poate face ospățul copios al leaderilor opoziției cari combat guvernul dela mesele cafenelelor, nouile tribune și baricade ale demagogiei.

Cu prilejul tentativei acestei fuziuni s'a ridicat o problemă de un ordin mai general: ce însemnătate și ce consecințe ar fi avut pentru politica țărei noastre fuziunea partidului național cu partidul țărănist.

Anumita presă — presa de democrație, și mai cu seamă de românism — a afirmat cu mult patos, atingând lirismul melodramei, că această fuziune ar fi însemnat un mare progres pentru viața noastră politică, deoarece s'ar fi creat un mare partid, prețios și eficace instrument al democrației, umanității, civilizației și al tutulor balivernelor cu care ne delectează zilnic această presă.

De sigur, un partid al fuziunei dintre partidul național cu partidul țărănist, ar fi dispus numericește de mai multe elemente, cu toate rupturile ce s'ar fi operat și într'o parte și într'alta.

Dar, de când valoarea unui partid crește printr'un surpuls de membrii și de când acest surplus de membrii, cari pot fi niște simpli terche-berchea poate da o supra-valoare acestui partid, atât de sensibilă, în cât, să constitue un progres pentru întreaga viață politică și de Stat a unei țări?

Ceeace dă o valoare unui partid, ceeace-i de o notă de progres în politica unei țări, sunt principiile care îl însuflețesc și personalitățile care îl alcătuesc: ideile și oamenii.

Sub raportul principial, programul partidului național se rezumă la cele mai vagi și nebuloase generalități, la formule empirice și la o răsuflată declamație demagogică, cu a cărei hodorogită claviatură notele principale repetate până la o plictisitoare monotonie le constitue cuvintele, democrație, libertate, civilizație — cuvinte, stoarse de miez, și sens, reduse în mentalitatea lor la o sonoritate banală și zadarnică.

Partidul țărănist are un principiu politic și social pozitiv, precis „lupta de clasă" — dar acest principiu, departe de a constitui un progres pentru actualitatea noastră politică, înseamnă dizoluțiunea socială și națională, anarhia, la început în stare latentă, apoi în stare militantă și violentă; dar de când anarhia înseamnă progres?

Rămâne chestiunea personalităților, care ar putea da unui partid nu numai strălucirea și podoabele frontonului, ci și soliditatea temeliilor — personalităților creatoare în politica, care înafară și peste numărul din registrele clubului, pot face dintr'un partid un factor de progres în viața politică a unei țări.

Ce personalități creatoare ar fi putut pune partidul fuzionat la dispoziția Statului și a politicei României — nu politicei unui partid?

Zadarnic le căutăm cu lupa: nu le vedem nicăeri, pentru bunul motiv că nu există nici măcar în germene sau larvă.

Fruntașii partidului național au fost osândiți de vitregia evenimentelor istorice să încărunțească într'o acțiune de negație și obstrucție — de sigur folositoare pe vremurile acelea românismului — departe de centrul mecanismului Statului, unde se elaborează directivele reale și de unde se conduce întreaga viață de fapt a unei națiuni.

Ei nu numai că nu au competința și experiența necesară omului de Stat, dar odată porniți de multă vreme pe un povârniș, în virtutea principiului fizic al forței date, nu numai că nu vor putea lua o direcție contrarie, dar măcar nu se vor putea opri pe loc.

Partidul țărănist de unde să ofere personalitățile politicei creatoare?

Din rândurile celor cari nu oferă decât maximumul de cultură al abecedarului, sau din mediocritățile, care s'au văzut nevoite să se retragă, din partidele istorice, fiindcă, acolo, prin insuficiența lor, prin reducerea nativă a proporțiilor lor față de mediul politic, nu însemnau și nu puteau însemna nimic?

...Deci, dacă fuziunea s-ar fi săvârșit ea nu ar fi însemnat nici o contribuție de superioritate și progres dată politicei țării noastre.

Iar dacă nu s'a făcut, nu înseamnă nici o pagubă....

Perchizitii la deputati

Berlin. — Poliția din Berlin cu învoirea Reichsratului a perchiziționat locurile ocupate în parlament de deputații comuniști In pupitre s'au găsit bombe și materie exposibilă.

Această perchiziție este în legătură cu activitatea secretarului general al partidului comunist care a organizat o legiune comunistă în armata germană.

Cine calomniază țara

Dl N. Iorga, aflând în Polonia, că un domn, român ca stare civilă, a dat unei persoane de acolo informații rău-voitoare despre țara noastră, scrie în „Neamul Românesc" un articol de o justificată indignare și vehemență împotriva „Românilor" cari calomniază țara în ochii streinilor.

Din nefericire, acei cari calomniază țara nu suut numai niște simpli indivizi izolați, cari au nemernicia de a pune meschinele lor susceptibilități mai pre sus de buna reputație și interesele țării ci întregi categorii de politicieni și de gazete.

Astfel Partidul național, în orbirea atacurilor sale împotriva guvernului, pierzând noțiunea românismului care trebue să fie și imboldul și elementul de control al tutulor acțiunilor noastre nu își dă seamă ca atacurile lui, depășind ținta isbesc chiar în faima și în prestigiul țărei.

Când partidul național prezintă vechiul Regat ca un putregai numind Bucureștii „Lupanarul de pe malul Dâmboviței (vezi „Gazeta Transilvaniei") când înfățișează pe oamenii noștri de Stat, cu care ia contact politica internațională, sub cele mai oribile și nemeritate culori, când toți colaboratorii Statului — funcționari magistrați etc. — sunt prezentați ca niște netrebnici și excroci, făcând toate acestea partidul național, nu săvârșește o operă de defăimare a țărei?

Politicianul din partidul național, care în exasperarea de a nu se putea împărtăși din mana budgetară, — de care a prins gust din vremea Consiliului Dirigent — striga „era mai bine sub Unguri" nu face oare reputației țării, un rău mai apreciabil, ca șovinistul hortyst, care latră într'o anumită presă din Occident?

Atitudinea față de buna reputație a țări a mixturei țărăniștilor unde socialiști „sui-generis" se amestecă în rămășițele unui demodat boerism, cu faliți politici și cu emisarii bolșevismului moscovit — nu surprinde, deși indignează.

Oamenii luptei de clasă, nu sunt oamenii unei națiuni având, în afară prietenii și dușmanii ei, că oamenii einternaționali, punând mai pr sus de interesele totale ale țării, interesele unei clase similare din alt Stat.

Țărănismul bulgar al lui Stambolinschy, ori o mișcare agrară maghiară se bucură în fața partidului de clasă, care este partidul țărănist, de mai multă simpatie de cât Statul român, fiindcă în acest Stat orășenii și burghezia au rostul lor în conducerea politică. Deci, ce-i pasă țărănistului de buna reputație a României? Dar, dacă un simplu particular, trebue înfierat, fiindcă a calomniat țara, ce atitudine trebue luată față de grupurile politice care calomniază țara?

In slava eroului Avram Iancu

Aniversarea luptelor dela Fantanele

La 7 Iulie se sărbătorește în comuna Fântânele aniversarea memorabilelor lupte date acolo de Avram Iancu — Locul și luptele

Fântânelele

„Muntele Fântânei este mărgăritarul ținutului de pe cele două Someșuri", spune cu drept cuvânt Silvestru Moldovan în minunata sa descriere: „Zarandul și Munții Apuseni".

Frumos prin minunatele poziții pitorești care-l înconjoară și vestit pentru luptele vitejești pe care le-an purtat Moții lui Iancu ca să-și apere colibele și puținul avut câștigat din greu împotriva năvălirei ungurilor contropitori acum trei sferturi de veac.

Ca să ajungi la Fântânele trebue să străbați deacurmezișul munții între care șerpuesc cele două Someșuri, pornind dela Călățele peste vârful Muncelului scoborând apoi până în locul unde se înbină pârâul Beleșului cu apele Someșului rece și urcând din nou muntele până la crucea care arată locul de luptă unde moții din Mărișel au învins semeția maghiară.

Cea mai de frunte este însă calea care pornește chiar de pe culmea Munților Apuseni, dela Albac și apoi spre apus de Valea Arăzii și peste vârful Vârfului (1670) coboară la Fântânele.

Coamele muntilor sunt acoperite cu nesfârșite păduri de brazi, arareori împestrițate de poieni unde pasc în amurg, fără grijă de dușman, căprioarele svelte, păduri cu paraie ce și aruncă spuma în năvalnice cascade.

In aceste păduri e patria neastâmpăratului păstor, nobil tovaraș al căprioarei.

De pe vârful Fântânelelor privirea cuprinde spre Miazăzi, Mții Cârligații de unde ies isvoarele Someșului rece, Călineasa cu bogatele ei pășuni iar spre răsărit coama puternică a Muntelui Mare.

Departe spre Apus peste Picioroaga, Capul Dealului și dealurile Jurcuței se înalță maiestos cel mai de seamă vârf al Bihariei: Vlădiasa, ale cărui zăpezi se topesc deabia pe la jumătatea lui Iunie.

Spre Miază noapte, în ceața albăstrie se disting măgurile mai mici care coboară spre Călățele iar mai aproape, plaiurile Mărișelului și ale Măgurei, din care țâșnesc în unde cristaline numeroasele pâraie ce-și duc apele spre Valea Răcătăului și a Someșului rece.

Luptele dela Mărișel și Fântânele

In acest frumos loc au câștigat Moții vestita lor biruință asupra oastei maghiare, care în vara anului 1849 sub comanda lui Pál Vasváry, voia să calce munții dinspre Cluj și Huiedin și să zdrobească pe Moți la ei acasă.

Incă din Februarie și Martie 1849 avuseseră loc lupte înverșunate între Unguri în regiunea înconjurătoare muntelui, pe valea Someșului rece. Dela Gilău, Ungurii făcuseră dese incursiuni spre Mărișel, fiind însă totdeauna respinși cu pierderi mari și lăsând în mâna Românilor, morți, răniți și prăzi foarte bogate.

Cea mai rușinoasă înfrângere suferiseră pe la începutul primăverei anului 1849 (12 Martie) honvezii lui Kossuth, care se hotărâseră să treacă prin foc și pârjol satul Mărișel, ca să se răzbune pe Români.

La această luptă au luat parte și femeile călărețe conduse de Pelagia Roșu. Ele au ajutat bărbaților lor să înfrângă pe Unguri, urcându-se pe muntele Grohot, de unde stăpâneau drumul pe unde aveau să vie Ungurii și dând semnalul de atac din surle și buciume îndată ce aceștia s'au ivit.

Nereușind să răsbească pe Români pe această cale Ungurii s'au gândit să le dea lovitura pe din sus de Someș.

Și astfel au pornit pe la începutul lui Iulie, 1849, când revoluția era în toiul ei oastea lui Vasváry pe Someș în sus, în număr de peste 3000 oameni și cu 5 tunuri.

Avram Iancu, care avusese o întâlnire cu Vasváry la Vidra îi profețise acestuia că „năvălitorii vor mușca din iarbă". Ungurul trufaș se încrezu prea mult în trupele sale și nu băgă în seamă vorbele lui Iancu.

Înștiințat la timp de planul lui Vasváry, Avram Iancu trimise în întâmpinarea Ungurilor nu mai mult de 300 de Moți din cei mai viteji, sub comanda viteazului tribun Nicolae Corcheș din Câmpeni.

Străbătuse deja Vasváry o parte de Munți și era gata să coboare în Valea Someșului rece, când mica ceată a lui Corcheș l'a întâlnit la Fântânele (13 Iulie 1849).

Ajutat de lăncerii din Albac și de căpitanii din Măgura și Mărișel, Corcheș înconjură pe Unguri și pornind atacul concentric împotriva lor, înimici întreaga oaste a lui Vasváry, care din cauza drumurilor rele nu-și putu găsi scăparea nici măcar prin fugă. Toate tunurile, muniția, alimentele și peste 100 de boi căzură în mânile Românilor.

Trufașul Vasváry și-a găsit și el moartea în luptă și e înmormântat alătura de tovarășii săi la Fântânele, la dreapta drumului ce duce de la Beleș la Mărișel.

Regionalism, provincialism

Două noţiuni care trebuiesc reabilitate

de Cezar Petrescu

Aşa dar şi Dta aperi regionalismul. Găseşti că se cuvine dusă mai departe sfâşierea surdă, pornită între fraţi, după minunea providenţială a unirei. Astăzi regionalism administrativ, poimâne politic. Dta uiţi, că după aproape trei sferturi de veac, dela unirea principatelor, se mai află încă autonomişti şi separatişti moldoveni, porniţi tot dela discuţiile deosebirilor de temperament şi dela contemplativitatea, care poate o fi o însuşire artistică, dar a rămas pentru moldoveni o vădită inferioritate politică, cu reacţia şi consolarea în tânguiri regionaliste. Pe urmă, nu sună oare în deşert apelul la cultivarea specificului provincial, la păstrarea tradiţiei locale, când ştiut este că provincia caută pe toate căile să malmuţărească uneori până la absurd capitala şi când, termenul de „provincial“ a devenit un epitet de batjocură, de glume şi de ironii eftine, în cupletele revistelor cu balet, cor şi tănase dela Cărăbuş?...“

Astfel sună mustrările unui lector necăjit, după însemnările notate în foiletonul trecut asupra regionalismului din artă şi literatură.

Ne-am oprit la ele, fiindcă înfăţişează un fel curent — şi socot, cu desăvârşire greşit — de a gândi.

Regionalismul a devenit la noi, într'adevăr, un cuvânt care ustură. O mişcare care aiurea în Franţa şi în Italia, e apărată cu îndârjire de elementele tradiţionaliste şi conservatoare, ca mijlocul cel mai fericit de a păstra în însuşirile naţionale, e la noi discreditată fiindcă a slujit la vinovate sfâşieri politice, fiindcă a fost folosită în destrăbălatele agitaţii electorale, ca o armă necugetată împotriva unei unităţi închegate cu sângele mo ţilor şi hrănită cu aspiraţiile a nenumărate generaţii.

Dar ca să mă întorc la o fabulă rostită acum peste două mii de ani, regionalismul n'ar fi să însemne decât recunoaşterea acelei diviziuni a funcţiilor organice, cari departe de-a lucra autonom, totalizate, dau minunată alcătuire a vietăţilor superioare. Creerul, ficatul, nervi, arterele, — extirpate, înseamnă organe şi sisteme de organe moarte. Diferenţiate aşa cum sunt, dar lucrând într'o minunată şi tainic disciplinată armonie, au îngăduit îndelungul proces al transformării şi evoluării speciilor, ca ameba, protoplasmă inconsistentă reprezântând o simplă pungă digestivă, să dea naştere la atâtea mii de mii de specii variate, cari nu vor sfârşi nici odată să pricinuiască admiraţia celor ce studiază mai deaproape vastul şi nesăcătuitul laboratoriu al naturei.

Regionalismul aşa cum e socotit şi apărut aiurea, cum se cuvine înţeles şi ocrotit şi la noi, înseamnă apărarea legăturilor dintre om şi pământ. E mreaja de tradiţii, de eresuri, de legende, de înclinări firesti, de însuşiri sufleteşti, care prind cu rădăcini anevoie şi dureros de smuls, omul de pământul natal. Sunt vre'o douăzeci de ani, decând Maurice Barres, în romanul său vestit „Desrădăcinaţii“ a pus problema dramei sufleteşti şi sociale, ce decurge din smulgerea indivizilor din acest mediu al naşteri, desechilibrul individului transplantat în condiţii de viaţă noui necunoscute, ostile şi nepotrivite aptitudinelor sale, dramă dureroasă care sfârşeşte cu topirea individualităţii în masa amorfă, a oraşelor cosmopolite, a celor ce-şi stabilesc patria într'o stradă şi îşi închid orizontul într'o cafenea.

In viaţa unui popor şi a unui stat — ceea ce la noi se întâmplă în sfârşit din norocire să însemne tot una, — regionalismul va să reprezinte diviziunea, nu geografică, teritorială, administrativă ori politică, ci diviziunea funcţiilor spirituale şi culturale ale naţiunei.

Cultivarea însuşirilor cari valorificându-se şi afirmându-se într'o regiune, au ajuns să însemne caracteristica netăgăduită a ţinutului.

Muzeele etnografice locale, puţine, multe câte avem, dovedesc cu prisosinţă evoluţiile particulare ale fiecăror regiuni, în felul de a trăi, de a-şi alcătui gospodăria, de a-şi împodobi vestmintele, de a folosi uneltele, de a gândi despre dumnezeire şi natură, de a crea artistic.

In dosul acestor rezultate se află nu numai un determinism economic, nu numai anumite condiţii de viaţă care au dat anumite feluri de a se adapta acestei vieţi, ci şi un determinism sufletesc.

Nu e întâmplare, că liricii cei mai mulţi s'au născut în Moldova, nici că cei mai energici şi iscusiţi conducători politici în Muntenia, nici că dela cărturarii Ardealului ne-au venit curentele, care prin latinism au trezit şi întreţinut întâia dată dincolo de filele cărţilor, în marile curente de opinii ale măselor, conştiinţa unei unităţi etnice cu rădăcini în latinitatea romană. Cultivarea mai departe a acestor însuşiri, de ce ar însemna oare o vină şi o păcătuire, faţă de unitatea naţională?

«

E adevărat că „provincial“ la noi înseamnă de îndată ce ai rostit cuvântul, evocarea unui tip cu umbrelă şi galoşi, cu haine de croială desuetă, cu ticuri ridicole şi cu vocabular anacronic şi caragealesc, rătăcit şi desorientat pe străzile Capitalei, între trăsuri şi automobile; domnul pe care portarul de la minister îl face s'aştepte afară, pe care portarul de la hotel îl sfănţueşte cu neruşinare şi care după ce şi-a sfârşit afacerile, pleacă scuturându-şi galoşii din gara de Nord cu ideia că Bucureştii sunt un iad şi o Sodomă asupra căreia nu va întârzia să cadă ploaia de foc şi de sulf.

E adevărat, iarăşi, că oraşul de provincie, înseamnă pentru cei mai mulţi cafeaua cu miros de mucigai, unde se adună la partida de table judecătorul, căpitanul de jandarmi, pensionarii, fostul primar, câţi-va avocaţi, câţi-va profesori, casierul administraţiei financiare, lume neofită, amatori de hazuri răsuflate, oameni care fac politică cu pasiunea eroilor de comedii, se duşmănesc cu frenezie, luptă îndârjit şi se trag pe sfoară la alegeri; oraşul de provincie înseamnă mausul şi pocherul de după masă, grădina publică cu muzică militară, cinematografui cu filme ce nu mai rulează de mult în capitală; înseamnă pălării demodate, redingote cu miros de naftalină, gazete citite până la mica publicitate, evenimentul formidabil al unei vizite ministeriale, birjarul care te informează în drumul de la gară până în piaţa centrală, unde locuieşte fiecare om de seamă al târgului, când şi-a cumpărat casa, de unde ori cum a moştenit-o, bărbierul care în timpul săpunelei îţi cere amănunte despre situaţia politică internă şi externă, unicul chelner de la cafeneaua-berărie, care cunoaşte tabieturile fiecărui client şi comandă gingirlia bine fiartă, fără să te mai întrebe de cum păşeşti pragul. Această lume de provincie, cu viaţa lâncedă, cu mici necazuri şi puţin eroice bucurii, fără zare de preocupări intelectuale, se desfăşoară cu mici variante, aproape după un tipar unic, în toate oraşele de mijlocie însemnătate a ţării.

Toţi ochii, toate gândurile, toate aşteptările de acolo se îndreaptă către capitala, de unde vin la olaltă şi formele de pălării şi croiele de haine, şi părerile politice şi ediţiile gazetelor, şi celebrităţile scenei în turneu, ca şi nădejdile de ameliorare a valutei.

Dela această omenire cu sufletul şters ca o monedă tocită, drumeţul ar avea cuvânt să nu aştepte nimic. E sfânta egalitate a mediocrităţii. E viaţa larvară, de amfibii oarbe, din lacurile peşterilor subterane.

Dar adevărul nu e în totdeauna acesta. Sunt energii, inteligenţe, minţi ascuţite şi daruri nepuse în valoare, care zac acolo fără nici o folosinţă, se macină şi se topesc — găsindu-şi doar, arareori, prilej de manifestare în cea mai sterilă activitate, adică în politică. Energiile şi minţile acestea pot fi canalizate şi către alt sfârşit. Intr'un oraş curat şi cu străzile drepte ca ale unei grădini, am văzut odată ce poate săvârşi vrednicia unui singur om. E vorba de un fost profesor de liceu, care din banii cetăţenilor adunaţi cu răbdare, a durat un teatru, o sală de lectură, un adăpost pentru una din cele mai bogate biblioteci ale ţării, a dat în sfârşit oraşului o serie de preocupări culturale care i-au intrat în viaţă. Minunea e rară dar nu unică.

Provincia nu e numai un cimitir al năzuinţelor îndată desamăgite şi împotmolite. Dimpotrivă, poate deveni un focar care să absoarbă şi pe urmă să răsfrângă, luminiţile răspândite ale unui ţinut. In Germania viaţa culturală cea mai bogată nu se mărgineşte între barierele Berlinului. In Italia, revistele cu autoritate, gazetele cu cuvânt greu, centrele intelectuale, viaţa universitară, sunt risipite pe toată suprafaţa ţării, iar Roma nu are nici măcar întâietatea în aceste manifestări, care au pecetea regională şi totuşi, măresc şi fortifică, nu slăbesc energia naţională şi nici nu contribuie la slăbirea unei unităţi — pentru totdeauna consfinţită.

Regionalismul şi provincia, sunt astfel două noţiuni ce cată a fi reabilitate. Sunt rădăcinile întinse pe o largă suprafaţă şi adâncite în straturi profunde, de unde îşi soarbe seva şi îşi hrăneşte viaţa, un arbore unic. Şi rădăcinile, filtrează seva dătătoare de fertilitate, chiar din adâncurile intrate în putrefacţie.

Cezar Petrescu.

Citind Revistele Româneşti

Ideea Europeană (No. 147 Iunie) o foarte interesantă problemă artistică pune în discuţie dl *G. N. Georgescu-Breazul.* E vorba de *muzica populară* şi în special de a noastră, pe care din nefericire am neglijat-o şi pe care nu ne străduim de loc s'o cunoaştem, ba chiar o dispreţuim, găsind totdeauna mijlocul de a o pune în comparaţie cu muzica străină.

După ce arată importanţa cântecului popular în desvoltarea evolutivă a muzicei, dl Georgescu-Breazul se opreşte în special asupra orginalităţei darurilor artistice ale poporului nostru.

Nu e lipsită nici muzica populară de ele şi înţelegere pentru ea, arare ori s'a arătat de acei ce au ştiut s'o preţuiască.

Lipsei unei serioase pregătiri tehnice muzicale şi diletantismului amatorilor şi compozitorilor i se datoreşte faptul că ne cunoaştem aşa de puţin muzica poporului nostru.

Lucrări cu caracter ştiinţific, culegeri de cântece populare şi cercetări riguros critice în acest domeniu aproape lipsesc.

E natural deci ca măcar de acum înainte să căutăm a studia firea şi producţia artistică a poporului şi din această privinţă, după exemplul marelui scriitor Al. Russo care spunea: „Datinele, poveştile şi poesia sunt arhivelep opoarelor: cu ele se pot reconstitui trecutul întunecat“.

Convorbiri literare. (Mai 1924.) Cu toată schimbarea nouă produsă în direcţie, revista care întâţişa mai mult ca oricare altă o tradiţie, nu mai reuşeşte să se întoarcă la drumul de glorie al înaintaşilor.

Articole ca: *Şapte scrisori ale lui V. Alexandri către Drul M. Obedenaru* arată grija noului director de a pune în primul rând problemele în legătură cu explicarea trecutului nostru istorico-literar.

Interesant articolul profesorului *I. Bianu: Statistica Ardelenilor de acum un secol şi mai bine cu învăţături pentru cei de acum.*

Dsa citează după statististica lui Stolz, cum erau dispreţuiţi şi calomniaţi Românii, consideraţi de foştii asupritori ca o naţiune tolerată (geduldete Nation) în scrierile acestui autor sas, ale cărui sentimente erau vândute Ungurilor.

Poezia e reprezentată prin doui Marcel Romanescu, George Dumitrescu şi Barbu Solacolu.

Inginerul *Panaitescu* înfăţişează pe regretatul N. Filipescu ca economist, stăruind asupra proectului ce-l avea acesta pentru încurajarea micei industrii.

*

Natura (Nr. 6, Iunie), admirabila revistă pentru răspândirea ştiinţei ne aduce în primul rând articolul dlui general *Scarlat Panaitescu: Cetăţile şi oraşul Tighina* cu foarte reuşite fotografii şi un plan al oraşului.

Apoi interesanta conferinţă a dlui Prof. *Sava Athanasiu*: Geologia şi Cultura, ţinută la Universitatea liberă din Bucureşti cu numeroase hărţi explicative în ce priveşte răspândirea continentelor în timpul epocelor geologice, glaciaţiunea şi diviziunea Europei din punct de vedere tectonic.

Dl Prof. *Ţiţeica* evidenţiază pericolul care ameninţă canalul Panama din cauza scoicii „Pholas Culva“ ce găureşte chiar betonul cu sifoanele ei.

Buletinul evenimentelor sportive conţine ultimile rezultate ale jocurilor de football, rugby, scrimă, box, tennis, atletism, oină şi cielism din ţară; rugby, motociclism şi natatiune din străinătate.

*

Icoane Maramureşene. (A. I. Iulie—August) Scoasă de câţiva intelectuali din Satu-Mare, deşi e la al 10 lea număr, revista aceasta nu ne-a dat încă nici una din „icoanele maramureşene“ pe care ni le promitea titlul.

Am citit într'un număr anterior un articol despre M-rea Bicsad, şi în care se vorbea de cucernicia şi evlavia credincioşilor, dar nimic despre trecutul despre importanţa acestui lăcaş bisericesc.

Maramureşul care are atâtea frumuseţi naturale şi monumente istorice cum e de exemplu Mt. Pietrosul, M-rea Moisei etc. ar putea fi desigur reprezentat prin adevărate icoane restului ţărei, dacă conducătorii revistei şi-ar da seamă că ele preţuiesc mai mult decât literatura banală, care poate să apară în orice revistă de provincie.

Nădăjduim că harnicii colaboratori îşi vor da seamă că o colecţie de poezii populare din Maramureş e mai de preţ pentru noi, decât părerea lui Romain Rolland despre Panait Istrati, şi „Cum au venit Varananii pe pământ“.

Credem deasemeni că mai multă bunăcuviinţă pentru personalitatea dlui N. Iorga n'ar strica, chiar când un sculptor se încumetă să facă critică literară.

Ilex.

Tribuna liberă*)

Inştiinţare

Aducem la cunoştinţa Onor. public, că din luna April a. c. am concediat din serviciu pe voiajorul nostru Victor Pflagner pentru defraudare

„Electrica“

Intreprindere Tehnică Timişoara
3640 Bul. Reg. Ferdinand Llydsor.

*) Administraţia nu ia responzabilitate pentru cele publicate în această rubrică.

EPONGE

color, 100 ctm.

Lei **79** metr.

la

MISSIR

Cluj, Memorandului 11.

Au sosit ✻ Au sosit

Cămăşi bărbăteşti

colorate, cu 2 gulere
desenuri moderne si elegante

Preţul: Lei 275 buc.

SIEGFRIED WEISS

CLUJ, CALEA REG. FERDINAND No. 6.

Nu vă fie frică, nu va plânge copilul dacă întrebuinţaţi praful şi crema pentru băeţi **„Höfer“.**

PAGINA FEMEII

Dna Maria B. Baiulescu

Presidenta „Reuniunei Femeilor Române din Ardeal"

Făcând parte dintr'o veche și neoșă familie de Români ardeleni, care s'a consacrat pururea culturei românești, credinței strămoșești și idealului național, dna Maria B. Baiulescu a știut să aducă o nouă strălucire tribului de intelectuali și vrednici români din care face parte.

Din sensibilitatea feminină și facultățile imaginative de artistă, cu care a înzestrat'o din belșug Dumnezeu, dna Maria B. Baiulescu a plămădit opere literare alese, pline de grație și farmec, care strălucesc ca niște vii mărgăritărele în somptuosul colan al literaturei românești.

Din sensibilitatea și inima sa, dna Maria B. Baiulescu a desvoltat o emoționantă operă filantropică, luând în totdeauna inițiativa și fiind o neobosită militantă în lupta de ajutorare a celor suferinzi, a celor isbiți și înfrânți de viață.

Dar, toate însușirile sale de sensitivă și intelectuală cari se topesc armonios într'un temperament grațios și elegant combativ, dna Maria B. Baiulescu le-a pus în totdeauna, și în vremurile grele și dramatice și în epoca desorientată în care trăim, în slujba idealului național, pentru isbânda cauzei românismului,

Campioană a feminismului, dna Maria B. Baiulescu știe să pună în această acțiune în totdeauna o notă națională, o vibrație de poezie, un tact și o măsură care dă manifestărilor acestei acțiuni, atât de exagerate aiurea, caracterul de seriozitate și vrednicie ce-l comportă.

Ce vrem noi, femeile

de Maria B. Baiulescu

Noi muncitoarele nesocotite îndestul vrem să stăruim, ca să dispară și să se topească toate disonanțele prin renunțarea egoismului particular, în folosul colectivității, în folosul patriei, pe care dorim s'o îngrădim cu zăgaze de suflete unite în armonie serafică.

Vom face stavili spirituale inexpugnabile, făurite din lanțul unirei, după deviza noastră într'un cuget și o simțire, să fim „un singur mare suflet colectiv".

Iubite surori, nu simțiți acest suflet colectiv, care planează asupra noastră, care ne înalță duhul spre o superioară gândire, nu simțiți cum se pronunță înrudirea noastră, provenită din aceeaș tulpină trainică a neamului și a rasei, provenită din aceeaș breaslă nobilă, cu aceiaș chemare care ne îndeamnă a face binele, a ne uni la această colaborare a faptelor frumoase, a ideilor mari și a acțiunilor patriotice?

Nu simțiți cum asupra noastră plutește tot trecutul neamului, sufletul marilor noștri străbuni, și mai presus sufletul sfinților noștri părinți, cari ne-au lăsat credința făcătoare de minuni, și a celor eroi cari s'au dus pentru noi pentru că exista o solidaritate a celor plecați cu cei vii, cum ne spune Henry Bordeaux: „o putere secretă, care ne vine de aiurea".

Da, generațiunile trecute protege generațiunile prezente și tot asemenea greșelele celor de azi pot fi funeste și espiate de generațiunile de mâne — și iată cum se explică ereditatea păcatelor din spiță în spiță.

Fii Spartei au spus: „Vom fi așa cum furăți voi!"

Noi vrem să lăsăm acestei generații zdruncinate de plăgile războiului, care au intrat în viață într'o epocă gravă, acel echilibru moral care îl poate da numai religia, cartea sfântă a popoarelor, ce a susținut națiunile și vai și amar, și peirea acelora, cari ar cuteza să înăbușească această credință.

Noi cu toatele vrem să depunem munca noastră, ca să lecuim durerile neamului cu o dragoste curată, ce pleacă dela inimă, ca să vedem zilele din ce în ce mai luminate, să vedem sufletele din ce în ce mai purificate, ca să piardă toată puterea deavolească care a intrat în firea omenească cum ceara la para focului.

Pentru că s-a lăsat parecă un întuneric, un haos în care ne svârcolim, și din care trebue să eșim, ca să vedem iarăși acești heruvimi ce au răzbunat suferințele noastre și pe îngerii cari au stat de pază la căpătâiul neamului, atunci când se troenise volbura pieirei asupra noastră și care ne-a înălțat la izbânda și la înălțuirea marei noastre patrii românești.

In puterea noastră stă să întărim neamul prin virtuțile noastre urmând pilda acelor părinți ai părinților noștri, care înzestrau bisericile și puneau temeliile școalelor, ridicau spitalele, strângeau la sânul lor pe orfanii și zideau case ocrotitoare pentru bătrâni și slăbănogi și pentru toți cei umiliți și cei desmoșteniți.

Noi vrem să înfrânăm dorințele și patimile care nu mai au nici margini, nici limite, prin întoarcerea la o viață simplă, ca să nu mai râvnim după spusa Apocalipsului, la aceste mărfuri de aur și de argint, de pietre nestimate, de in curat, de purpură, de mătase. de giuvaere și de tot felul de lemn mirositor, de tot felul de fildeș, de aramă de fer și de marmoră, de mirodenii, de parfumuri și de tămâe; să nu mai îngăduim vânzarea de corpuri și de suflete de om, să nu cumva să adune norul cu focul distrugător, ce mistuise odinioară, cele două cetăți biblice, ce fac simbolul strălucit al corupțiunei tuturor epocelor.

Dna Elena C. Meissner

Prezidenta Asociației pentru emanciparea civile și politică a femeilor

Inferioritatea intelectuală a femeei?

Din cauza inferiorității intelectuale a femeii, zic antagoniștii noștri, ea n'a produs nimic în știință, în artă, în literatură.

La aceasta răspundem: inferioritatea intelectuală a femeii atunci va fi probată, când fiind pusă în condițiuni egale de cultură și de instrucțiune, ea nu va fi produs nimic, sau va fi produs mediocru, și aceasta nu numai într'o generație, ci într'o serie de generații, de cultură serioasă.

In adevăr ce mijloace a avut femeea să se cultive? De când sunt școli pentru ea? Ce s'a făcut pentru instrucția femeii în raport cu ceea ce s'a făcut pentru acea a bărbatului? De când a pătruns femeea în universități? Cariere științifice, ea n'a avut. A lucrat doar ca diletantă. Fiecare știm că nu mai departe decât la Iași, pentru fete avem un singur externat secundar față de 2 licee și 2 gimnazii pentru băeți. Și dacă nu se găsiau femei superioare ca Emilia Humpel, născută Maiorescu, care să creeze un curs de bacalaureat în 1880 și să dea Moldovei și țării întregi o pleiadă de femei de valoare, apoi Externatul secundar de abia după 28 ani cam pe la 1907 a fost transformat în școală secundară de gr. II, care a dat apoi primele serii de absolvente de liceu.

Acelaș lucru s'a petrecut în toate țările, mentalitatea fiind aceiași. In Germania numai de 15 ani a fost admisă femeia la universitate.

Drepturile femei

Gândindu-mă la femee îmi vin în minte și următoarele reflexiuni:

Toată educațiunea în primii ani ai omului e făcută de femee. Când deschide pruncul ochii, pe cine vede zimbind? Când e bolnav copilul, pe cine zărește plângând? De cine e mai legat omul la orice vârstă? In ceasuri de durere sau de sfârșire sufletească, ce cuvânt pronunță orice nenorocit? Mamă și veșnic mamă. Și ca răsplată pentru tot sprijinul, pe care mama, femeea, îl dă omului în toate vârstele, pentru toate mângâerile ce i le aduce în viață, el o consideră minoră și o ține față de lege în rândul minorilor și interzișilor!

Dar în afară de această considerațiune, femeile sunt azi o forță extraordinară în omenire, prin numărul lor, prin munca lor.

Inchipuiți-vă — să zicem prin imposibil — că toate femeile muncitoare de toate categoriile s'ar pune în grevă. Credeți c'ar fi o glumă pentru omenire?

Dar ar înceta activitatea în atâtea fabrici, în atâtea case de comerț, birouri, poștă, telegraf, infirmerii spitale, grădini de copii, școli etc., etc.

Și când în afară de rolul din familie în care nimeni pe lume nu ne poate înlocui, rol pe care cu drag îl vom îndeplini totdeauna, căci nimic nu ne va putea smulge din suflet dragostea de casă și de copii, zic, când afară de rolul scump din familie, am devenit prin munca noastră o asemenea forță în omenire, nu e nedrept să ni se refuze în sfârșit drepturi pe care soții și fiii noștri le-au avut totdeauna?

Elena C. Meissner

Boala „Libertății sexuale"

— „Refuzăm cadoul libertaței sexuale" — „Lumea a alunecat într'o prăpastie morală adâncă și din această prăpastie trebue se o scoatem noi femeile" —

Dna Lelia P. cere „celor puși în fruntea națiunii" să revină cât mai este timp la moralitatea gospodărească, arzând cu ferul roșu pecinginea imoralității, care atacă însăși seva neamului nostru. Să se pună așadar un anumit frâu „libertății sexuale" a zilelor de astăzi, o boală, care e lățită în măsură destul de mare și al cărei termometru după războiu s'a ridicat atât de mult încât în adevăr ne amenință cu distrugere.

E de acord cu mine dna Lelia Pop, așa cred, că „imensitatea răului" s'a exagerat și se exagerează mult. Sunt oameni, cari afirmă, că azi nu mai există fete trecute de cincisprezece ani și nici femei măritate, despre cari să se poată spune, că sunt cinstite. Despre astfel de oameni oricât ar fi de savanți, nu putem zice altceva decât, că sunt de rea credință. Răul e mare, fără îndoială, dar nu e imens. Femeia poate să afirme cu fruntea ridicată, că în lumea ei „boala libertății sexuale" e răspândită în măsură cu mult mai mică decât în cea a bărbatului.

Are dreptate dna Lelia P.: bărbații pe noi ne împing spre „libertatea sexuală". Dăr e „un cadou", pe care femeia trebue să-l refuze, în interesul „demnității" sale. Libertatea sexuală e o pseudo--libertate, o adevărată înjosire a demnității omenești. Ar fi destul de trist, dacă nouă femeilor, ne-ar lipsi simțul acestei demnități. Lumea a alunecat în o prăpastie morală adâncă și din această prăpastie trebue să o scoatem noi, femeile. Noi suferim doar mai mult de pe urma „pseudo libertății sexuale!" Cum vom putea să o facem aceasta, dacă nu vom fi mult, mult superioare bărbaților în privința morală?

Refuzând cadoul „libertății sexuale" să propovăduim cu zelul apostolesc pe care îl cere D-na Lelia P. dela aceia cari nu pot să-l aibă, puritatea moravurilor feminine. Aceasta e singura armă potrivită în lupta ce noi femeile, și trebue să o purtăm în interesul binelui omenirii. Propovăduind puritătea moravurilor femenine să pregătim terenul pentru ziua cea mare, când se va da lovitura de moarte imoralității zilelor de azi.

O vom da noi femeile, nu bărbații. Ei nu sunt capabili nici măcar să cunoască și să pătrundă cauzele cari produc „pecinginea imoralității". Ii împiedică prejudecata, în care cred orbiș, — că „anatomicește și fiziologicește bărbații nu sunt la fel cu femeile". Ca o consecință a acestei teorii pseudo-științifice susțin că pentru un bărbat trecut de 18 ani abstinența sexuală e o imposibilitate și cu urmări rele din punct de vedere sanitar, iar pentru o fată e datorie, chiar și la caz dacă s'ar căsători numai la vârsta de 30—35 de ani. Dela bărbat nu s'ar putea cere așadar — credința conjugală! Prin urmare... prostituția, pata aceasta de rușine a omenirii, e o necesitate de Stat. Instituțiunea rușinoasă a prostituției e socotită ca un vaccin al boalei.

Dna Lelia P. a spus adevărul „într'un mod cam aspru". Așa o să-l spun și eu. Fără înconjur și fără așa-numitele „maniere", voiu arăta în articole viitoare cauzele adevărate ale răului ce roade și rădăcina neamului nostru și fierul roșu, cu care, noi femeile, vom arde la timpul său „pecinginea imoralității".

Dr. Aurelia Muntenescu

Haine pentru bal văpsește în toate culorile și curățâ CZINK.

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé

Mai eftin ca la alti!

2725—2

Incercaţi şi vă veţi convinge

Telefon: birou 999 Str. R. Maria 2

Telef.: locuinţa 1099 St. Brătianu 9

În chestiunea şcoalei civile de fete din Uioara

În răspuns al profesorilor şcoalei la scrisoarea dlui E. Pop, protopop

In chestiunea şcoalei civile de fete din Uioara, primim spre publicare, de la profesorii şcoalei, următoarele:

Dle Director,

Intrucât într'o scrisoare a părintelui protopop Emiliu Pop, publicată în Nr. 1116 al ziarului Dv., subscrişii am fost atacaţi personal de Dsa, vă rog să publicaţi cele de mai jos, atât pentru punerea la punct a chestiunei şcoalei civile de fete, cât şi pentru lămurirea opiniei publice în faţa căreia am fost atacaţi şi calomniaţi.

Cele arătate de Dv. în ziarul „Infrăţirea", anume că protopopul din localitate Emiliu Pop, ar fi cerut într'o şedinţă a consiliului comunal, desfiinţarea şcoalei civile de fete, sunt perfect adevărate. Motivul, mărturisit de Sfinţia-Sa, este cel arătat de corespondentul Dv., motivele nemărturisite le vom arătat noi.

Uioara este o localitate industrială şi balneară, cu un jur de aproape 30 comune româneşti, ai cărei locuitori sunt, — în afară de Evreii pripăşiţi în timpul războiului şi al revoluţiei, — în proporţie egală Români şi Unguri.

Pe când populaţia ungurească a comunei avea, înainte de 1918, o şcoală primară, un gimnaziu, şi numeroase case de citire pentru tinerime şi adulţi, populaţia românească era lipsită până şi de cea mai elementară şcoală primară, pe care orice sat din Ardeal, cât de umil ar fi fost el, o avea.

Aşa fiind, populaţia românească a Uioarei şi a satelor din jur, era absorbită mereu în sânul populaţiei ungureşti şi înstrăinată, — aceasta cu atât mai mult cu cât oficialitatea ungurească, văzând indolenţa fruntaşilor intelectuali români locali puneau mari stăruinţi pentru maghiarizarea acestui bogat şi românesc ţinut.

Fruntaşul intelectual român, în sarcina căruia cădea luminarea naţională şi organizarea rezistenţei în faţa fructuoasei ofensive maghiare, — era cel care astăzi cere desfiinţarea şcoalei de fete: protopopul Emiliu Pop!

Acest slujitor al altarului, în schimbul unor anumite avantagii acordate de funcţionarii unguri ai Salinelor, a privit timp de 20 ani, cu o condamnabilă nepăsare, înghiţirea elementului românesc de către populaţia maghiară, necercând nimic pentru stăvilirea acestui mare pericol.

Mai mult, căpătând conducerea despărţământului local al „Astrei", l'a lăsat să moară printr'o perpetuă inactivitate, cedând terenul, societăţei de maghiarizare „Emke", care în nenumărate rânduri şi-a ales ca loc al congreselor ei generale această localitate, tocmai pentru acest tacit ajutor pe care-l avea din partea protopopului Pop.

Anii de după războiu şi după unire, au adus însă un val de viaţă nouă peste acest ţinut. Românii deşteptaţi din amorţirea în care au fost ţinuţi, zeci de ani, au început să ceară tot mai insistent şcoală şi învăţătură românească, aşa că, de unde în 1918, nu era nici o cât de umilă şcoală aici, s'au înfiinţat după 1918 o casină română, o şcoală primară, o şcoală medie de băeţi, şi tot la insistenţele locuitorilor săteni, şi actuala şcoală civilă de fete, astăzi în al treilea an de funcţionare. Despărţământul „Astrei", şi el, scuturat de omul care îi ţinea pe loc mersul, astăzi, sub o nouă conducere, lucrează de zor stimulând energiile româneşti.

Puţinii profesori de aici, cei calomniaţi azi de protopopul E. Pop, deşi copleşiţi de muncă şi de nevoile inerente azi tagmei dăscăleşti, încălziţi de această subită şi înfrigurată deşteptare şi sete de învăţătură a locuitorilor, şi-au înzecit puterile şi munca, lucrând neobosiţi, pentru a răspunde acestor chemări, — fiindu-le aceasta cea mai înaltă satisfacţie pe care o poate căpăta un dascăl, — nu cei câţiva puţini lei pe cari i-ar căpăta pentru acele „ore suplimentare", după cum aşa de nedemn şi de meschin insinuiază Sfinţia Sa.

Dat la o parte de şivoiul de energie şi de viaţă românească care pulsează din ce în ce mai năvalnic, părintele protopop, în izolarea în care dintr'o dată s'a aflat, este ros şi chinuit de ambiţiuni târziu deşteptate şi de ură faţă de tot ce s'a pornit aici avântat, tineresc şi cuceritor.

De aici şi ieşirea dsale violentă contra profesorilor din Uioara; de aici şi acţiunea dsale pornită cu răutate, de a desfiinţa rând pe rând şcoalele în plină activitate, pentru dubioase „şcoli profesionale".

Despreţuind vorbăria de prisos nu vom răspunde cu invective, invectivelor şi insultelor dlui Pop.

Satisfacţia noastră am găsit-o în graba şi căldura cu care au sărit şi au protestat miile de săteni din acest ţinut la auzul încercărei Sfinţiei-Sale, şi o mai găsim şi în roadele pe cari zilnic le vedem şi le culegem de pe urma sforţărilor noastre.

Iar dacă Sfinţiei-Sale protopopului Emiliu Pop i se pare că istovitoarea noastră muncă de 7 şi 8 ore pe zi, este prea princiar retribuită, declarăm solemn că îi dăruim dsale cei 30—40 lei cu cari statul ne răsplăteşte surplusul nostru de muncă în „orele suplimentare".

Mulţumindu-vă, dle Director, în numele profesorilor şi a populaţiei, pentru graba şi căldura cu care i-aţi apărat interesele, rămânem al dv: **Gh. B. Boieriu, I. Ghiriş, P. Chicicu**, Profesori.

Citiţi şi răspândiţi:

›Infratirea Poporului‹

cea mai bună gazetă săptămânală.

Ştiri din Tg.-Mureş

Banchet. In ziua de 1 Iulie s'a dat un mare banchet în onoarea ofiţerilor de rezervă desconcentraţi.

La Banchet au luat parte foarte mulţi membri din Societatea Ofiţerilor şi mai multe familii de seamă din oraşul nostru.

Isprava unui beţiv. Niţă a lui Ciceu, originar din Oltenia, comuna Cărbuneşti, s'a pripăşit în comuna Sâmpălac unde s'a căsătorit cu Ana Mihuţ din a cea comună. Dela o vreme, Niţă suferea de superstiţia că'l înseală soţia. Intr'una din zile, întorcându-se acasă beat, a lovit pe soţia sa în cap cu toporul. Lovitura fiind puternică, femeia a căzut moartă.

Dându-şi seama de cele făcute Niţă, fiind prins de groază s'a dus în podul grajdiului şi şi-a pus capăt zilelor, prin strangulare.

Anchete. Dl Văraru, din Ministerul de Interne, a fost delegat cu facerea mai multor anchete la Tg.-Mureş.

Dsa va sta în oraşul nostru mai multe zile, întrucât sunt chestiuni care interesează de aproape Ministerul de Interne în ceea ce priveşte bunul mers al serviciului administrativ.

Cum stă recolta. Recolta distrusă în unele părţi ale judeţului nostru s'a îndreptat, datorită timpului destul de bun, care l'am avut în ultima săptămână. Pagubile nu sunt aşa de mari, după cum au fost anunţate.

Incidentul dintre dl primprocuror Răileanu şi dl dr Blat. In urma anchetei ce se află în curs, dl Răileanu, prim-procuror, ar fi scos de sub acuză, că, dsa ar fi făcut abuz de putere. Dl Răileanu, în calitate de primprocuror, a chemat printr'un agent pe dl dr Blat, pentru a justifica: chestiunea unor bani depuşi ca corp delict la parchet. Deci cum dl dr Blat era însărcinat cu ridicarea lor, cum era o neînţelegere asupra sumei de 39 lei s'a dispus ca să să facă restitinerea celor 39 lei deoarece era constatat că s'a dat mai mult decât trebuia. Dl dr Blat a ţinut să afirme că această chestiune constitue o gravă jicnire pentru Dsa, de aceea a insultat pe dl Răileanu pe când, se afla în exerciţiul funcţiunei. In urma acestora s'ajuns la lovire reciprocă. Deci vinovat de fapt ar fi dl Blat.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Duminecă, 6 Iulie 1924

CINEMA SELECT

Miss Tutti-Frutti

Revoluţia daicelor

Comedii hazlii în 8 acte. In rolul principal: **Lucy Daraine, Ossi Osvalda şi C. Huszár.**

Luni, 7 Iulie

Incendiatorul

CINEMA URANIA

TEODORA

O grandioasă reconstrucţie a epocei bizantine după romanul lui **Victorien Sardou** în 10 acte. In rolul principal: **Ritta Iolivet.**

CINEMA APOLLO

Duminecă şi Luni 6, 7 Iulie

Cuiă celor 12 briganzi

Mare dramă criminală în 6 acte. In rolul principal: **Amleta Navelli.**

DESCHIDERE DE UZINA

3171

FIRMA I. TRISKA

îşi deschide la 7 Iulie 1924

instalaţiile sale

industriale şi de prelucrare a lemnului

modern aranjate.

Instalaţiile se află în centru, sălile unde se munceşte sunt luminoase, maşinile sunt cele mai moderne, clienţii vor fi serviţi în mod infailibil, astfel că întreprinderea va fi îndrăgită de toţi în cei mai scurt timp. Vă rog cercetaţi-ne instalaţiile.

Str. Văii, Patak 6.

După prima încercare veţi deveni cel mai permanent client al nostru.

Lysoform

Sprijiniţi Comerţul şi Industria Românească

In Strada Nicolae Iorga No. 6.

s'a deschis prima

Pantofărie studenţească,

unde se execută comenzi de pantofi, ghete, cisme şi sandale. Tot aici s'a deschis şi primul salon de lustragerie de ghete

3576

Pentru studenţi şi funcţionari de stat se acordă 10% reducere.

CACAO SUCHARD CIOCOLATĂ MILKA BITTRA VELMA SANTE VANILLE

Reclama e sufletul comerţului

FABRICA DE MOBILE

ANTAL ERNŐ

Cluj, Str. Moldovei 8. (fost Varga) 3581

Vinde după comandă şi se pot găsi gata Mobile: Dormitoare complecte, sufragerie. Aranjamente pentru birou cu 30% mai eftin ca la ori care magazin sau fabrica de Mobile

LEI 450

un pantalon de tenis!

La firma: 3412

Katz şi Mendel

Cluj, Piaţa Unirii No. 10.

Autobusele „ASTRA" dispun de tot confortul.

ULTIMA ORA

ORA 2 P. M.

Condamnarea unui soldat bolșevic

— Prin telefon —

Brașov. — Eri s'a judecat la Brașov la Corpul V Armată procesul soldatului Man Musin aparținător Regimentului 6 Călărași, originar din Basarabia învinuit că pe când era la Regiment, a strigat tocmai când a întrat ofițerul de serviciu următoarele : jos gradele, jos armata, — „trăiască comunismul !" Soldatul a fost condamnat la doi ani închisoare.

Neregulele dela poliția din Brașov.

— Prin fir telefonic —

In urma cercetărilor d lui inspector Olărașu directorul poliției Romulus Mihu a fost suspendat din serviciu.

Inspectoratul siguranței continuă cercetarea într'o afacere destul de senzațională. Insuș d-l Mărculescu, fostul șef al siguranței este învinuit că a înlesnit dispariția unui excroc cu numele Veress.

Congresul legionarilor cehi

Ziarul „Prager Presse" aduce amănunte asupra congresului legionarilor cehi, care a avut loc zilele trecute la Praga. Au demonstrat pe străzi peste 30.000 de legionari, producând o însuflețire de nedescris. Au ținut discursuri înălțătoare dd. Masaryk, Beneș, etc. Au participat la serbări și delegații legionarilor români.

Mai frumos decât toți a vorbit însuși președintele Republicei care, făcând elogiul legionarilor a reprodus următoarele cuvinte lapidare ale dlui Poincare, fost președinte al Republicei franceze :

„Cehoslovacii și-au înfăptuit neatârnarea lor pe câmpiile Rusiei, în Franța și în Italia".

Spionajul Sovietic la Constantinopol

Numeroase arestări — Turcia amenință cu ruperea relațiunilor

Constantinopol. — Autoritățile otomane au stabilit că guvernul sovietic întreține un serviciu de spionaj în Turcia.

S'au făcut importante arestări între membrii consulatului rusesc din Turcia. Deasemenea au fost arestat secretarul consulatului Rusiei la Constantinopol, precum și consulul general Masolas. Guvernul sovietic a trimis o notă la Angora în care cere liberarea celor arestați. Guvernul turc a răspuns că dacă sovietele vor mai pretinde eliberarea celor arestați, va rupe orice relații cu Rusia.

Guvernul otoman a stabilit ca serviciul de spionaj sovietic are concursul mai multor ofițeri cerchezi din armata turcă.

Dl. I. I. C. Bratianu in Ardeal

— Prin fir telefonic —

In orașele din întreaga Secuime se fac mari pregătiri pentru primirea d-lui primministru Brătianu. Inalții oaspeți au și sosit la Sf. Gheorge iar la oarele 9 au plecat la Mercurea Ciucului, unde, seara, va avea loc un banchet.

Duminecă, dd. primministru Brătianu și Duca ministrul de externe vor lua parte la congresul partidului liberal din Târgu Mureș.

Sovietele panslave

sărbătoresc pe Radici

Guvernul sovietic — scrie „Isvestia", — a sărbătorit cu căldură aniversarea al 53-lea an de la nașterea lui Radici.

La banchet Cicerin a adus elogii lui Radici pentru munca lui de a unii toți slavii din Balcani, promitându-i tot ajutorul sovietelor.

Radici în răspunsul său, a declarat că el și partidul lui țărănist — republican — croat aderă la internaționala comunistă și va lucra pentru o alianță a slavilor din Balcani care, speră el, se va realiza în curând.

„Te deum" pentru Regele Ungariei

La Budapesta s'a sărbătorit printr'un „Te-Deum" onomastica „ surghiunitului rege Otto al doilea". Au asistat la serviciul divin reprezentanții aristocrației maghiare și autoritățile.

La
Cluj
de vânzare
imediat
cel mai mare Restaurant de vară
cu Cafenea, Cofetărie, la care sunt atașate încă trei instalații dependente, loc pentru 2000 comeseni. Bogat aranjament cu cele necesare. Contract foarte avantagios pe 6 ani. Cauza de boală se cedează. Zilnic 1 – 3 p. m. tratăm prin împuternicitul nostru George *Herczegh*, Calea Moților No. 61.
Răspundem la ori ce scrisoare
3636

INFORMAȚII

PLECĂRI. *P. S. Sa Episcopul Nicolae Ivan a plecat azi la Borsec unde va sta până la 1 August.*

— **Delegații Clujului la congresul comitetelor școlare.** Comitetele școlare din Cluj a delegat ca reprezentanți la Congresul comitetelor școlare din țară, care se ține în zilele de 5, 6 și 7 Iulie în București, pe dnii prof. C. Martinovici, dela Academia de agricultură, și inginer Macșai, de la școala de conductori technici. Delegații vor pleca astăseară la București.

— ***Moartea protopopului Roșescu.*** *Astăzi a încetat din viață Tulliu Roșescu, protopopul ortodox român al Clujului, în vârstă de 73 de ani, după o activitate preoțească de 48 ani. Inmormântarea va avea loc Luni la oarele 5 p. m.*

— **Higienice.** La comisiunea de higienă a orașului, ținută în ziua de 3 Iulie s'a discutat faptul că în Cluj, în ultimul timp s'a întins foarte mult prostituția clandestină. In consecință, s'a făcut cunoscut prefecturei de poliție să ia întinse măsuri de control.

— **Incendiu.** Astăzi la orele 11, a reisbucnit focul ce se credea stâns la moara Friedman, care a ars zilele trecute. S'au luat imediate măsuri pentru ca focul să nu se poată întinde, de oarece este alimentat de un vânt care amenință întregul cartier.

— **Decorarea dlui N. Bănescu.** S'a conferit dlui Nicolae Bănescu, rectorul universității din Cluj, medalia „Răsplata Muncii" pentru învățământ 'clasa I.

„Kolozsvár" — în loc de Cluj

Provocările Căilor ferate maghiare

Conform legii internaționale de transporturi, toate Statele din lume sunt obligate să pună pe mărfuri etichete scrise în limba Statului unde va sosi marfa.

Numai Ungaria lui Horthy nu se supune acestei legi și — pentru Cluj, de pildă — oficiile de cale ferată din Ungaria pun etichete cu inscripția : Magyar királyi államі vasutak" și „Kolozsvár", nume astăzi inexistent.

Rugăm autoritățile competente să intervină, punând capăt provocărilor iredentiștilor din țara lui Horthy cari își bat joc de dominația românească nu numai în țara mică ce le-a mai rămas, ci și în propria noastră țară.

Un ceferist.

Raspanditi „Infratirea"

Prin telefon dela corespondenții noștri

Dl Duca pleacă la conferința din Praga

București — Dl I. G. Duca, ministrul afacerilor străine, va pleca Marți, 8 curent, la Praga spre a lua parte la lucrările conferinței pe care Mica Antantă o va ține în Capitala Cehoslovaciei.

Radici dat în judecată pentru înaltă trădare

Belgrad. — Parchetul din Zagreb a primit dela guvern un bogat material de acuzații contra lui Radici și contra celorlalți fruntași ai partidului său, în scop de a-i da pe toți în judecată pentru înaltă trădare.

Se va cere Skupcinei ridicarea imunității lui și a câtorva din colegii săi.

Radici e invinuit de a fi pregătit, împreună cu conducătorii comitetului revoluționar din Bulgaria, despărțirea unor părți ale statului și de a fi avut în acest scop, o întrevedere la Viena cu deputatul bulgar Dascaloff pentru a-l împăca cu revoluționarii și a porni apoi o acțiune contra Iugoslaviei.

Afară de aceasta, Radici e acuzat de a fi făcut propagandă pentru Habsburgi. Ceilalți fruntași ai partidului său, dr. Macek, Krujevici și Predavici, sunt invinuiți că au avut la Zagreb o întâlnire cu reprezentantul comitetului revoluționar bulgar și că au aderat la acțiunea revoluționară.

Tifosul bântue Capitala

București. — Serviciul sanitar al capitalei anunță peste 20 de cazuri de tifos exantematic. — La Bârlad au fost anunțate 20 de cazuri de tifos.

Erupție de sonde

Câmpina. — Azi dimineața la sonda nr. 300 dela Steaua Română s'a produs o puternică erupție. Mai multe vagoane de petrol au fost asvârlite pe teren.

Universitatea din Cluj. — Institutul „Pasteur"

No. 116/924. Adm.

Publicațiune

Se aduce la cunoștință celor interesați că în ziua de 25 Iulie 1924 la ora 4 p. m. se va ține licitație publică pentru instalarea alor 6 (șeasă) rolete automatice pentru întunecarea salei de curs și instalarea unui ascenzor pentru rădicarea aparatelor de proecțiune.

Devizele se află la serviciul de poduri și șosele în palatul prefecturei județului.

Concurenții vor avea în vedere Art. 72—83 din legea contabilității publice cât și condițiunile Institutului Pasteur.

Informațiuni se dau zilnic între orele 4—6. p. m.

Cluj, 5. Iulie 1924.

Profesor delegat: **Dr. I. Moldovan.** 3641 Administrator: **Vasile Botha**

8277-2
ORIGIN LDL
2877-2

Săpun Schicht Marca „Cerb"
păstrează prețioasele Dv. rufe

Consiliul Oraşului Cluj No. 11897—924. cons.

Publicaţiune

Primăria Oraşului Cluj, publică concurs pentru confecţionarea alor 300 buc. tăbliţe de tinichea în mărime de 16/10 cm. şi 2500 buc. în mărime de 22/14 cm. necesare pentru a fi provăzute cu tăbliţe cu număr toate automobilele şi vechiculele de pe teritorul Oraşului Cluj. Ofertele închise şi sigilate se vor înainta până la 15 Iulie 1924 ora 12 la Registratura Consiliului orăşănesc.

Informaţiuni se pot lua la Serviciul de Percepere al oraşului în toate zilele de lucru.

Cluj, din şedinţa cons. oraş. ţinută la 1 Iulie 1924.

3638 Primar: **Dr. Utalea.**

Motoare de orice fel!
Maşini de moară!

Materiale technice si orice fel de masini industriale la

Jacques Paucker,

oo 3195 oo FILIALA Rador 2501

TIMISOARA,

Strada I. C. Bratianu 6.

Devize si vizita inginerilor la cerere!

Reclama este sufletul comerţului

ROYAL MAIL LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici.

Canada în şi *America*

Vaporul „Orca“ pleaca din Charbourg 9 Iulie 1924.

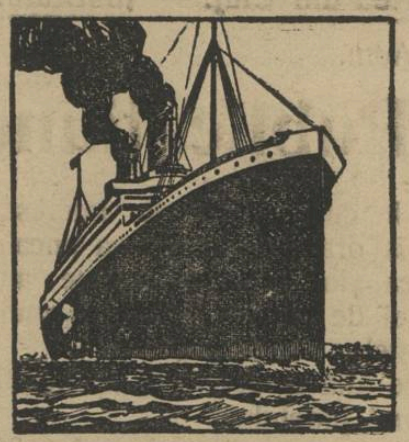

3064

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge în

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud şi Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu încredinţare p. viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela

„Compania Tranzit“ Bucuresti, Calea Grivitei No. 153.

Sucursala Timişoara, Hotel Corona. Arad, Strada Colonel Paulian No. 11.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

MICA PUBLICITATE

De închiriat două camere bine mobilate cu antre separat, în Str. B. P. Haşdău. Se pot prelua imediat. Adresa: sub „1000“ la Adm. foael. 3639

ATELIER 3272
MODERN DE FOTOGRAFII
GARDI & Co.
Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări şi reproduce tablouri în mare.
CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

S'a deschis Gradina-Restaurant
ZONA
Cluj, Str. Iorga 15. Se de prânzul şi cină şi în abonament cu preţ redus.
Aperitive! Rudolf Mosse 10 *Dimineaţa gustări!*

„Corset Ideal“
Diplomată din Pairs, Piaţa Alex. Lahovary Nr. 4, La etaj, Bucureşti, Colţ cu Calea Dorobanţi.
3610
Se execută Centure de Sarcină. Centure Medicale şi ori ce fel de Centure.

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
5015 5015
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Curele de transmisiune!
Adr. telegr.: „DERMATA“ Cluj.
Curele speciale pentru cusut manchette şi compressoare!
Adr. telegr.: „DERMATA“ Cluj.
Fraţii Renner & Co.
Lloyd **Fabrica de Pielarie S. A. Cluj.** 3401

Saci, Muşamale
2613
cumpără, vinde şi împrumută
Aladár Schillinger
Timişoara,
Strada Treboniu Laurean 8—10.
Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

Reclama este sufletul comerţului.

Citiţi şi răspândiţi printre săteni Ziarul

INFRĂŢIREA POPORULUI

Cea mai bună şi mai folositoare gazetă, scoasă anume pentru lumea satelor noastre.

ABONAMENTE:
Pe 1 an..... 100 Lei
Pe jumătate de an 50 Lei
Preţul unui număr 2 Lei

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

Anul IV. Nr. 1122 — 6 PAGINI • 2 LEI • 6 PAGINI — Miercuri 9 Iulie 1924

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI ÎNȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L.

R CLUJ I. 2443
Cultura român Sibiu
CLUJ

Acțiunea partidului național liberal în Ardeal

Marile întruniri din Sf. Gheorghe, Miercurea Ciucului, Odorhei, Târgul Mureșului și Dicio-Sân-Martin

— Dela trimișii noștri speciali —

Discursurile dlui Ion I. C. Brătianu, președintele consiliului de miniștri și I. G. Duca, ministrul de externe — Cuvântările fruntașilor partidului și reprezentanților locali — Populația Ardealului salută cu entusiasm pe președintele consiliului de miniștri și pe reprezentanții guvernului și partidului liberal

In ajunul închiderei Parlamentului, după o sesiune intensă și rodnică pentru țară, primul gând al dlui Ioan I. C. Brătianu, președintele Consiliului de miniștri, și al Colegilor săi, a fost nu la o meritată odihnă, ci la Ardealul scump și drag, care constitue nu numai elementul sentimental și poetic, ci punctul fundamental în preocuperile politice ale guvernului.

Imediat după închiderea Parlamentului, dl Ioan I. C. Brătianu, președintele Consiliului de miniștrii, și șeful partidului național-liberal, însoțit de dl I. G. Duca, ministrul de externe și alți fruntași liberali, a pornit în Ardeal, pentru a lua contact, nu numai cu organizațiile partidului național-liberal, ci cu mulțumile Ardealului, pentru a le asculta păsurile și a le satisface nevoile.

Dl primministru Ioan I. C. Brătianu și însoțitorii săi au fost la Sfântu Gheorghe, Miercurea-Ciucului, Odorhei, Târgul-Mureșului, Dicio Sân-Martin și Șighișoară. A fost un adevărat mers triumfal. Pretutindeni populația Ardealului a eșit înaintea dlui primministru și a însoțitorilor săi, salutându-i cu un emoționant entusiasm.

Ziarul nostru, conștient de însemnătatea acestui eveniment politic în viața Ardealului, consacrându-i toată atenția, e în măsură, ca, prin trimișii săi speciali, se publice o dare de seamă completă a acestei mari și românești campanii politice.

Solemnitatea dela Sf. Gheorghe.

Cu un tren special dl I. C. Brătianu, primulminrstru, însoțit de cei doi colegi din cabinet au plecat Sâmbătă dimineața la arele 7 din gara Brașov spre Sf. Gheorghe.

Inalții oaspeți sosiți în primul oraș secuesc au fost întâmpinați în gară de un imens public din oraș, de delegațiile țăranilor din județ și autoritățile civile și militare.

Prefectul județului dl Ranca Răuceanu printr'o entusiastă cuvântare a salutat pe d.primministur. In numele populației oaspeți au fost salutați de către dl deputat Alex. Iteanu.

Președintele consiliului foarte mișcat de primirea entusiastă a poporulni din Trei scaune a răspuns, arătând că vine în aceasta regiune cu dorința sinceră de a satisface toate dolentele populației.

Dela gară întreaga asistență împreună cu membrii guvernului s'au îndreptat sprə oraș la prefectura județului, unde a avut loc o recepție și prezentarea doleanțelor.

Dl Ion I. C. Brătianu la Miercurea Ciucului

Dela Sf Gheorghe, dl președinte al consiliului de miniștri, d-l Duca și dl Cipăianu, însoțiți de d-nii deputați Erney, Cristea și St. Bogdan și dl senator G. Szöcs au plecat la Mercurea Ciucului.

In gara acestui oraș același entusiasm și animație. Din peste 30 comune, țăranii în frunte cu preoții și învățătorii au venit în gară pentru a aduce omagiila de recunoștință celui mai distins fruntaș al politicei românești.

In cuvinte calde cei doi parlamentari secui, dl deputat Ernei și dl senator G. Szöcs, au salutat pe dl prim-ministru, pe dl ministru de externe și pe dl subsecretar de stat dela domenii. Prefectul județului, dl Florea, deasemenea a urat bun sosit oaspeților.

Dl Brătianu a răspuns, evidențiând că guvernul actual a dat o deosebită atenție și a soluționat cu solicitudine și imparțialitate toate problemele minorităților.

După terminarea solemnității toată lumea a plecat din gară la prefectura județului, unde reprezentanții confesiunilor și ai minorităților au adus omagiul lor de recunoștință dlui prim-ministru și și-au spus plângeriile.

Banchetul

Seara la orele 9, în sala cinematografului, a avut loc un banchet la care au luat parte peste 200 persoane.

In tot timpul mesei oaspeții, s'au delectat privind dansurile admirabile, executate de elevele școalei medii, sub conducerea profesoarelor și a părintelui Vlad secretarul școalei. S'a început cu o horă românească și s'a sfârșit cu ceai chinezesc: un dans în care se arată cum li se servesc chinezilor ceaiul. In fiecare dans tinerele dilletante erau îmbrăcate în costumul care caracteriza subiectul dansului.

Toastul dlui Ion I. C. Brătianu

Dl Prezident al consiliului de miniștri, în aplauzele frenetice ale mesenilor, rostește următorul emoționant toast:

Am venit în județul Ciuc în mijlocul dvoastră cu cele mai sincere simțăminte și bune intenți. Am venit ca să contribuim la opera de concordie și colaborare cu care trebuie să consolidăm Statul nostru. Am simțit ca orice călător, care suie culmile, oboseala drumului și căldura zilei. Astfel e dat omului ca cu muncă și oboseală să realizeze operele mari și bunele sale intenții. Privesc satisfăcut și mulțumit sufletește generația de trudă de astăzi care este cea mai sigură garanție în viitorul strălucit al acestei țări.

I. I. C. Brătianu,
președintele consiliului de miniștri

După toastul primului ministru banchetul ia sfârșit la orele 11 seara.

In Odorhei

In Odorhei am găsit și pe d. I. T. Florescu fost ministru al justiției și președintele de onoare al organizației partidului național-liberal din acest județ care sosise încă de dimineață.

Discursul dlui I. T. Florescu

In aplausele mulțimii dl Florescu, alături de d. primministru de dl Duca și Cipăianu apare în balconul prefecturei de județ.

Dl Florescu își începe vorbirea arătând că astăzi când nu mai face parte din guvern, este liber să cugete ce vrea și că nu va vorbi decât de situația reală, așa cum se prezinte astăzi.

Am avut cinstea — continuă dl Florescu — să fiu până mai eri colaboratorul acestor mari bărbați și să mă conving de modul cinstit și democratic cum conduc țara. Acești oameni muncesc zi cu zi și cu noapte pentru a veghia liniștea și prosperarea țării noastre întregite.

Adversari noștri ne aduc tot felul de critici, fără însă să spuie de halul în care noi am găsit țara. Când am venit la guvern nu am găsit nici atâți bani pentru a putea plăti pe funcționari. Am trebuit să facem economii și să echilibrăm finanțele pentru a aduce țara la normal și consolidare.

România întregită, această fată mare și frumoasă care era de măritat, a încercat s'o i-a mulți de soție dintre cei cari o curtau. Unii au încercat realizarea acestui fapt dincolo de ocean iar alții în alte părți. Această fată frumoasă n'a voit să întindă mâna nimănui decât acelui, căruia îi clocotia în inimă sângele după ea.

Dacă astăzi s'ar ispăvi guvernarea noastră — ceeace este exclus — pot spune că poporul privește cu încredere în viitorul țării. *Noi am realizat trei mari acte în scurta guvernare de până acum: am pus coroana pe capul glorios al M. S. Regelui Ferdinand I.; am dat țării Constituția unde se găsesc drepturile minorităților, și am înfăptuit reforma agrară.*

Discursul d-lui I. C. Brătianu

Ia cuvântul apoi primul ministru dl I. C. Brătianu care spune:

Este adevărat că nu am venit în mijlocul D-voastră ca să vă cerem ceva. Am venit pentru a reaminti că ultima oră, când am fost în mijlocul Dvoastră, am venit cu nădejdea că Săcuii vor fi călăuziți de aceleași simțiminte frumoase și intenții sincere de cari suntem călăuziți noi cei din fruntea Statului. Am venit acum după doi ani de guvernare și pot să spun cu toată mulțumirea că nu neam înșelat în nădejdile noastre. Am venit ca să vă spun că sunt foarte fericit că am constat aceste sentimente. Noi vă asigurăm că în guvern veți găsi după cum a-ți constatat și până acum, și în viitor aceleași simțiminte de dragoste și solicitudine.

Cuvântarea dlui Ion I. C. Brătianu și cuvântarea dlui I. Th. Florescu au fost traduse și spuse poporului în limba maghiară de dl deputat Kiss Géza.

In sala prefecturei a avut loc recepția, unde s'a prezentat oficialitatea, diferitele cooperațiuni din oraș și județ, reprezentanții confesiunilor și minorităților. Dl prim-ministru a ascultat doleanțele Secuilor referitoare la despăgubirile de război și chestiunea școlară.

Banchetul

La ora 12 în grădina restaurantului din parc s'a oferit în onoarea oaspeților un banchet.

Primul toast a fost ridicat de către I. Th. Florescu pentru M. S, Regele.

A toastat apoi dl I. I. C. Brătianu, prim-ministru și dl I. G. Duca, ministru de externe care au arătat că Statul român a avut față de minorități politica cea mai liberală și pemocratică. Dovadă e că astăzi Ministerul Instrucție întreține mai multe școli minoritare cu învățământ de Stat decât școli românești, și mai multe școli confesionale minoritare decât aveau românii sub vechea dominație. Asigură pe minorități că legiferarea tuturor problemelor cari privesc pe minorități nu se va face fără consultarea lor.

Mai vorbește părintele Ion Topa, președintele organizației județene, care asigură pe dl prim-ministru de tot concursul și devotamentul populației acestui județ.

Mai toastează primarul orașului, abatele catolic și alți fruntași din județ.

Banchetul se termină la orele 2. După banchet, dl Prim-ministru, dnii miniștrii Duca, Cipăianu și I, Th. Florescu au plecat spre Târgul-Mureș.

V. V.

(*Urmare pe Pag. II.*)

Pentru Primăria orașului

La intrarea în parcul orașului, nu de mult timp să, găsesc mai multe bărăci, pentru vânzarea articolelor de băici, care atât din punct de vedere sanitar cât și din punctul de vedere estetic, lasă foarte mult de dorit.

Oare Primăria orașului a autorizat așezarea a acestor bărăci acolo?

Nu ar fi nemerit să fie mutate într'un alt loc?

Grandioasa întrunire a partidului național-liberal dela Târgul-Mureș

Mii de țarani vin să salute și să mulțumească primului ministru al țării

De dis de dimineață, în ziua de Duminecă, 6 Iulie, orașul Tg.-Mureș avea un impunător aspect de sărbătoare și întreaga populațiune se găsea într'o agitațiune neobișnuită. Cete, cete, țărani și țărane, în portul național se îndreptau către palatul primăriei, unde se aștepta să sosească, dl I. I. C. Brătianu, primul-ministru al țării, pentru prima dată dela unire încoace, în acest oraș. Bogăția de lumină pe care o dă dea un soare de Iulie, varietatea culorilor dela costumele țărănești, drapelele naționale arborate pe fiecare edificiu, năsteau un pios sentiment de mândrie în sufletele tuturor și fiecare căuta să contribue într'o cât mai largă măsură, pentru ca primul ministru să fie cât mai bine primit.

Asistența

Dela orele 3 după amiază, au început să se adune în sala festivă a primăriei toți reprezentanții autorităților, eclesiastice, civile și militare, pe când afară, în piața din fața palatului mai multe mii de țărani, veniți din cele mai îndepărtate sate ale județului, așteptau cu nerăbdare sosirea automobilului care trebuia să aducă pe dl I. I. C. Brătianu, dela Odorheiu.

Printre acei ce așteptau, am putut remarca în treacât pe dnii: Victor G. Maior, prefectul județului, Petre Roșca, subprefect; primarul orașului, Em. Dandea, Colonel Roca, cdtul regimentului 39 Art. Pop, primarul președinte al curții de Apel, magistrații Gh. Drimba, Bârsan, Luca, deputații S. Mândrescu, Rusu senatorul I. Russu, protopopul ortodox I. Câmpeanu, dr. Aurel Baciu, președintele Baroului, protopopul catolic Bella Iarass, dr Lövy, primul rabiu, Ridiger Geza, protopopul unitar, Totfalusy Iosif, protopopul reformat, Apát plébános romano catolic, Baier Filip, protopopul luteran, Bürger Adalberi, președintele Camerii de Comerț, Petre Stoină, notar public, Ciupei, Consilier la Curtea de Apel, director Dupont, revizorul Puia, I. Hossu, directorul regional CFR. Cluj, inspectorii Triteanu, Florian, Malaiu și mulți alții a căror nume ne scapă.

Sosirea miniștrilor — Manifestația de simpatie făcută de popor

In automobile deschise, sosesc la orele 5 după amiază, venind de la Odorhei, dl Primministru I. I. C. Brătianu, însoțit de dnul I. G. Duca, ministrul nostru de externe și de dl Cipăianu, subsecretar de stat. — Oaspeții au fost primiți de către întreaga populațiune a orașului și de către țăranii veniți din toate satele județului, cu urale nesfârșite și cu o bucurie de nedescris. Toți se îngrămădeau să vadă pe acel ce cu atâta demnitate a condus destinele neamului nostru în timpuri de grea cumpănă, cu atât mai mult cu cât, dl I. I. C. Brătianu venea pentru prima oară la Tg. Mureș.

La întrarea în palatul primăriei, sunt întâmpinați de către șefii autorităților administrative, cari urează bun sosit miniștrilor în mijlocul populațiunei din Tr. Mureș.

După acestea, timpul fiind înaintat, s'au îndreptat cu toții către parcul orașului unde a avut loc întrunirea.

Discursurile rostite

In parcul orașului, o mulțime de peste 5000 de cetățeni, așteptau cu înfrigurare sosirea miniștrilor, iar când aceștia au apărut, au fost pimiți cu urale și îndelungi și ovațiuni, care nu mai luau sfârșit. Această manifestație de simpatie, binemeritată, față de primul ministru al țării, a fost cât se poate de înaltătoare.

Primul care ia cuvântul, este protopopul Ștefan Russu, care în numele comitetului central al partidului național-liberal din județul Mures-Turda, aduce salutul întregii populațiuni a acestui județ, conducătorilor bărbați de stat, cari au știut ca cu atâta demnitate să ducă țara la suprema sa țintă, înfăptuirea idealului național, trecând cu înțelepciune peste toate piedicile ce se puneau în cale.

Bucur Lupescu, țăran din Hănești, arată apoi, că fiecare cetățean, cunoaște rolul pe care l-a avut în timpul războiului d-l I. I. C. Brătianu, și cu ctâtă tărie și demnitate a știut reprezenta țara la Conferința de pace.

Ne-ați dat pământul, spune mai departe țăranul Lupescu, apărat cu sângele întregului neam și undat cu lacrimile moșilor și strămoșilor noștri și de aceia prin glasul meu întreaga sufiare a județului Mureș-Turda, vă salută.

Cuvântarea lui Bucur Lupescu as, sfârșit într'un raport de aplauze și urale însuflețite, dovedind odată mai mult că goporul știe să aprecieze faptele fiecăruia.

Meșter Petőfi din partea Secuilor depe valea Mureșului, salută pe primul ministru al țării care rezolvând proclema agrară a dat pământ Secuilor, fără să țină seamă de naționalitate.

După acestea s'a dat cuvântul dlui Profesor universitar Simeon Mândescu, șeful organizației național liberale din județul Mureș-Turda și fiu al Târgu-Mureșului.

Dl S. Mândescu care se bucură de o deosebită simpatie în toate cercurile locale, a fost primit la tribună cu urale și ovațiuni îndelung prelungite.

Cuvântarea d-lui deputat Mândrescu

Dragi surori și frați!

Județul Mureș-Turda, a îmbrăcat azi haina de sărbătoare și cu drept cuvânt a trebuit să îmbrace această haină, deoarece el este astăzi vizitat de primul Ministru al țării românești, dl I. I. C. Brătianu, (urale nesfârșite) și de vrednicii săi colaboratori, care au știut să-și pună întotdeauna în serviciul intereselor naționale și obștești, toată munca și priceperea lor.

In primul rând ca fiu al acestor ținuturi salut pe șeful partidului național-liberal, ca pe unul din iluștrii descedenți ai unei vechi și nobile familii, familie care din tată în fiu, a contribuit atât la închegarea și întărirea neamului nostru. Cu mintea sa luminată a înțeles din vreme, că drept este să se termine odată cu latifundiile și marea proprietate și să se dea pământul aceiora care-l muncesc (urale).

Mai salutăm totodată, pe acela care a făcut războiul pentru întregirea neamului românesc. Eu ca fiu al Tg.-Mureșului, după unirea visată de veacuri m'am înapoiat aici.

Insă, îmi aduc aminte de momentele grele pe care le-am trăit cu toții în Moldova, și când nici un ardelean care a ajuns pe acolo, nu a fost lipsit de ajutorul aceluia care astăzi ne onorează cu prezența.

După vremurile înfrigurate ale războiului, tot dl I. I. C. Brătianu, a fost acela care a reprezentat țara noastră cu atâta convingere și demnitate la Conferința de pace și la fel cu ilustrul său părinte, atunci când dușmanii voiau știrbirea teritorului nostru, a declarat că „mai bine să-mi tăiați mânile, decât să semnez o pacə rușinoasă".

(Urale și aclamațiuni nesfâșite).

Și acum, este cred timpul să aruncăm o scurtă privire asupra activității partidului liberal din ultimul timp de guvernare.

— Actuala constituție, atât de mult atacată de invidioși și de acei cari nu se gândesc la binele țării, a fost pregătită și discutată de către partidul liberal înainte încă de a fi venit la guvern. Aceasta este o operă mare, a cărei roade, le vom vedea mai târziu.

O altă mare problemă, rezolvită de partidul liberal, a fost și înproprietărirea țăranilor cu pământ și dacă s'au născut mici nemulțumiri, pe ici pe colo, acestea sunt îndreptățite, de oarece nici chiar Dumnezeu, n'a putut mulțumi pe toți. Guvernul dlui Brătianu, s'a gândit, odată cu aceasta și la bogățiile și frumusețile acestei bogate țări și a făcut așa ca acestea să fie legiferate astfel ca numai Românii să se poate folosi de ele. Legea învățământului, discutată cu atâta dragoste și datorită harnicului ministru al instrucțiunii dl dr Anghelescu, asigură unitatea învățământului și răzbună inpilația și întunericul trecutului.

Acestea toate pot dovedi cu prisosință, că activitatea partidului liberal nu s'a oprit la critici deșarte, ci constitue o operă positivă și de aceia salutul pe care-l aduc șefului partidului național-liberal este îndreptățit. (Urale nesfârșite.

După acestea dl prof. Mândrescu urează bun sosit și dlor Duca și Cipăianu vrednici secondanți ai dlui Brătianu în dificila operă de consolidare a țării, după care ia cuvântul dl I. G. Duca, ministrul nostru de externe care spune următoarele:

Cuvântarea dlui I. G. Duca, ministrul de externe

Voi spune puține cuvinte, de oarece prietenul mea Mândrescu

I. G. Duca, ministrul de externe.

a arătat în de ajuns faptele mari pe care le-a rerlizat guvernul în timp de doi ani și jumătate. Ceeace vreau să spun eu, este ca să arat care este însemnătatea vremurilor de azi. Ne-a fost dat nouă să vedem înfăptuirea visului de veacuri a viisului nutrit de zeci de generații. Dar după aceasta, este o sfântă și imperioasă datorie, a noastră a tuturor, să întărim România Mare și să a facem o țară fericită, atât în lăuntru cât și în afară, pentru ca să se bucure de stima și considerațiunea ce i datorește. Să muncim pentru consolidarea patriei întregite. Legiuirile ce s'au făcut și care se vor mai face în viitor, numai atunci vor fi trainice, când în suflete va fi frăție și dragoste. Această dragoste trebue să se întindă și asupra celorlalte neamuri, dar în schimb cerem aceiași dragoste și din partea lor. Este necesar să uităm durerile trecutului și să trăim speranțele viitorului. De aceia fac apel la Dvs. la toți care simțim românește, să sămănăm în suflete dragostea și frăția.

*

Acestor cuvinte, le-a răspuns întreaga mulțime adunată acolo, cu un ropot de aplauze și cu urale nesfârșite, după care dl I. I. C. Brătianu ia cuvântul spunând următoarele:

Discursul dlui Ion I. C. Bratianu

Prietenul și colegul meu, dl Duca, v-a spus că pe dragoste și frăție să se clădească România-Mare. Numărul acelora care au venit aici și felul cum au fost primiți, ne dă dovada că opera noastră începe să prindă roade. Ne socotim datori, pentru toți acei ce pe vremuri au sângerat și au murit pentru unitatea neamului, ca să-i proslăvim în momentele ncestea. Am fi nedemni de moșii și strămoșii noștri, dacă atunci când Dumnezeu a hărăzit să nu ne folosim de aceste roade.

Poporul nostru are tot ce-i trebue pentru siguranța viitorului, poporul nostru are minte, are vitejie, și înarmat cu aceste calități, statul nostru se va clădi pe temelii puternice. Țăranul nostru va judeca că cu muncă cinstită să susțină acțiunea acelor ce vreau binele acestei țări. Poporul a suferit mult și pe viitor nu va mai cădea în păcatele în care au căzut altădată alte popoare. Cu dragoste și frăție chemăm la muncă cinstită pe toți, căci numai cu încredere în acest popor, vom putea cimenta pietrele acestui monument al Țării noastre.

Inălțătoarele cuvinte ale primministrului au fost ascultate cu o deosebită atențiune de întreaga asistență și sfârșitul cuvântării a ridicat un ropot de urale și aplauze.

După acestea, senatorul protopop Russu mulțumește oaspeților pentru deosebită cinste făcută orașului Tg. Mureș, după care cu toții s'au îndreptat spre palatul primăriei, unde a avut loc recepția autorităților.

Recepția dela Primărie

După terminarea congresului poporul, în frunte cu reprezentanții guvernului s'au dus la Primărie, unde au avut loc recepția.

La recepție a vorbit reprezentanții tuturor autorităților.

Banchetul dela Palatul Cultural

In sala de oglinzi a Palatului Cultural, una din cele mai magnifice săli din țara întreagă, a avut loc la orele 9 seara un banchet, oferit de primăria Tg.-Mureș în onoarea distinșilor oaspeți.

Primul care a luat cuvântul, a fost dl Prim-ministru I. I. C. Brătianu, care spune că în aceste momente este firesc să ne gândim la ceeace reprezintă unirea la acei cari în chip permanent și superior au pus interesele Statului mai presus de orice, pentru a asigura preponderența poporului nostru. In timpurile de grea cumpănă, Coroana și Dinastia, prin curaj și abnegație, a reprezentat intențiile românismului în timpurile eroice cât și în timpul consolidării neamului, de aceea dsa ridică primul păhar în sănătatea Dinastiei.

Discursul dlui Brătanu

Vorbesc apoi dnii Dandea, primarul orașului, pentru dl Primministru, Cornel Albu, notar public, părintele N. Crețu și alții, după care dl I. Brătianu, a plecat spre Dicio-Sân-Martin.

Primirea

Dela Tg.-Mureș d. primministru Ion I. C. Brătianu a plecat la Dicio-Sân-Mărtin.

A fost primit cu flori, cu arcuri de triumf și de o imensă mulțime dc oameni în frunte cu prefectul județului d. dr Emil Folea, care a ținut un avântat discurs de binevenire. In sala festivă a județului a avut loc recepția reprezentanților diferitelor autorități, armata, Bisericile, minoritătile, etc.

Discursul dlui Elemér Gyárfás

Ungurii s'au prezintat în triplă calitate de reprezentanți ai partidului maghiar, a Bisericelor unguresti și a proprietarilor.

In numele Ungurilor a rostit un discurs dl Gyárfás Elemér care, după ce a arătat doleanțele maghiare a afirmat că în trecut Ungurii au asigurat minorităților cel mai bun tratament, așa, încât în acest județ a domnit întotdeauna cea mai perfectă armonie între neamuri.

Răspunsul dlui primministru

Dl primministru Brătianu, în răspunsul său și a exprimat mulțumirea că dl Gyárfás vorbește o românească atât de corectă. Este o mare greutate a te înțelege cu minoritățile prin interpret și astă este încă un motiv că minoritarii să-și însușească în școală limba Statulni. Numai astfel vor putea ei să intervină direct la forurile competente pentru satisfacerea chestiunilor lor.

Guvernul — a spus d. primministru — n'are intenție să pună piedeci libertății învățământului minoritar confesional.

Intenția Statului român este că în Ardeal să domnească armonia între neamurile Ardealului. Această armonie, pe care d. Gyárfás a înfățișat-o poate prea poetic, în trecut n'a fost tocmai așa de perfectă. Statul român, însă, va face totul ca, această armonie să se realizeze de fapt, pe baze mai desvoltate și mai democratice decât în trecut.

Ca încheiere, d. primministru constată faptul, că Ungurii s'au înfățișat în triplă calitate de reprezentanți ai Bisericilor, proprietarilor și ai partidului maghiar ceiace e caracteristic.

Terminându-se discursurile, d. primministru a vizitat orașul, precum și fabrica de Nitrogen, călăuzit fiind de către însuși directorul fabricei d. Balogh Ármin. D. primministru s'a arătat foarte satisfăcut de instalațiile moderne de fabricei.

Banchetul

La oara 1, la amiazi a avut loc un banchet la care au participat 150 persoane. Cu acest prilej d. primministru a ținut un frumos discurs, în care a explicat că înfăptuirea României Mari nu s'a făcut la întâmplare, ci a fost o consecință a evoluției istorice.

Iunalții oaspeți după banchet au plecat la Mediaș.

Scit.

Aachetele noastre în Ardeal

Un oraș de ordine și de progres

SIBIU

—Interview cu dl Anastasie Boiu, prefectul județului—

Cum se prezintă Sibiul astăzi — Românizare și progres — Dărâmarea unor calomnii — O politică înțeleaptă: buna înțelegere — Sașii înțeleg să respecte legile

Finându-ne promisiunea de a informa publicul asupra vieței și organizărei orașelor și județelor din Ardeal, prin anchete personale făcute la fața locului, ne vom ocupa astăzi de progresele economice, administrative și culturale, care le-a făcut în ultimul timp orașul și județul Sibiu.

Ne facem o deosebită plăcere de a remarca aceste progrese. Înlăturând în același timp svonurile tendențioase, înregistrate, de unele ziare cu privire la politica de favorizare a intereselor minoritare, pe care ar duce-o reprezentanții administrației în acest județ.

Prin interviewul ce a binevoit să ni-l acorde dl Anastasie Boiu, prefectul județului Sibiu suntem în măsură să dăm lămuriri complecte asupra situației minoritarilor în Sibiu, scoțând la iveală și natura învinuirilor, care sunt absolut neîntemeiate.

Aspectul general al Sibiului

Oraș cu înfățișare străină, datorită clădirilor, majorității locuitorilor și vitrinelor, Sibiul își recapătă însă treptat-treptat, tiparul cuvenit mediului în care se află așezat.

Ți-o arată aceasta nu atât administrația, școala și armata noastră, ci mai cu seamă acea mulțime de muncitori hamalei, țăranii veniți în fiecare zi la Sibii din satele de prin prejur.

Așa's de obișnuiți să facă drumul acesta astăzi, când stăpânirea numai e străină, că parcă ar fi baștinașii orașului.

Curat, cu străzi largi, bine pavate, luminate cu electricitate, cu localuri spațioase și confortabile, mai ales în timpul verei e un însemnat centru de atracție al românilor de pretutindeni.

Frumusețea împrejurimilor, băile de la Ocna și desvoltarea industrială din ce în ce mai activă îl fac să se ia la întrecere cu Brașovul.

Geneza învinuirilor nedrepte răspândite prin presă: funcționari necinstiți caută să se răsbune pe această cale — ne declară dl prefect

Nu de mult publicul a putut afla, grație unei corespondențe publicate în ziarul „Universul" că în orașul Sibiu autoritățile, duc propagandă fățișă pentru interesele minorităților și împotriva celor românești.

Ziarul în chestiune afirmă că cu ocazia unei serbări culturale românești însuși dl Prefect al județului ar fi făcut vinovat de aceasta, suspendând ținerea serbărei dată de elevii liceului din Craiova, pentru a permite jocul unei trupe străine în localul teatrului, destinat elevilor din vreme.

După lămuririle ce le-am putut căpăta interviewând pe dl Prefect An. Boiu, corespondentul „Universului" a inventat în întregime faptul publicat.

— Nu a avut loc absolut nici un incident de acest fel, ne-a spus dl Prefect.

Liceul din Craiova urma să sosească, în ziua când era fixată serbarea, la ora 2 p. m. și după 2 ore urma să înceapă producțiunea. Trenul ne sosind decât la ora 4 p. m. din cauza acestei întârzieri, producțiunea n'a putut să înceapă decât la ora 6 p. m. ținând până la ora 8, fără a fi întreruptă când a urmat spectacolul operetei ungurești.

S'au găsit câțiva elevi de liceu, care din obiceiul de a face propagandă anti-semită au încercat să facă o manifestație ostilă împotriva operetei ungurești, dar manifestația a fost oprită la timp de poliție.

Nici vorbă deci nu a fost de vre-o nemulțumire creiată elevilor liceului din Craiova, datorită acordărei sălei de teatru trupei ungurești, în timpul când trebuia să aibă producția celor dintâi.

Producția a avut loc, craiovenii au fost pe deplin mulțumiți de primirea făcută și au manifestat aceasta la banchetul ce li s'a oferit de oraș chiar în aceea seară, iar cele publicate în „Universul" sunt nesfruntate minciuni.

Aceste minciuni sunt datorite unui anumit Braunstein, care face pe corespondentul ziarului „Universul" în Sibiu și pornesc dela anumiți funcționari necinstiți, cari au fost mutați sau îndepărtați din serviciu pentru greșeli foarte grave întâmplate în exercițiul serviciului și caută să se răzbune pe această cale, împotriva celor, care nu i-au lăsat să exploateze pe cetățenii orașului.

S'a cerut în mod oficial ziarului „Universul" să desmintă faptele publicate dela corespondentul său, ca fiind absolut inexacte, dar numitul ziar, a crezut că e mai bine să-și însușiască astfel de procedele nepermise, care numai cinste nu pot să i facă.

O politică înțeleaptă: buna înțelegere. Sașii și școlile

Din cauzele de mai sus, ș's'au găsit adversari de ai guvernului, cari profitând de învinuirile relatate de „Universul" au acuzat pe actualul prefect că ar fi partizan al Sașilor.

Om cu tact, dsa nu se lasă influențat de aceste acuzări neîntemeiate și continuă a-și administra județul, conducându-se după principiile sale: politică de bună înțelegere cu minoritățile, atât timp cât acestea nu lucrează împotriva intereselor Statului.

Cu toată lupta aprigă dusă de Sași prin parlament și presă în ce privește, chestiunea școlară și bisericească totdeuna ei s'au arătat a fi un element liniștit și harnic, în gospodăria internă a orașului, contribuind cu Românii la buna lui stare și înflorire și respectând legile în vigoare.

Dacă în unele orașe din Ardeal, cum e de exemplu la Orăștie, s'au găsit minorități care să refuze executare ordinului ministerului Școalelor în ce privește darea examenelor de Stat, în Sibiu nu s'a întâmplat acest lucru.

Examenele școlilor confesionale săsești au decurs în liniște și conform dispozițiunilor organelor superioare școlare de Stat.

Într'un număr viitor ne vom ocupa cu starea administrativă, culturală și economică a Județului Sibiu, stăruind asupra progreselor înfăptuite în toate aceste direcțiuni, în ultimul timp.

Impotriva Plagilor Sociale

Activitatea societății studențești

Lupta împotriva alcoolizmului și sifilisului

O mână de inimoși tineri dela Universitatea din Cluj, s'au constituit în cursul acestui an în Societatea Studențească „Moldova întregită", cuprinzând în sânul ei studenți din Basarabia, Bucovina și Moldova. Îndată după constituire, aceste alese suflete românești au înțeles să plece la datorie și să contribue și ele în măsura posibilităților la opera de consolidare și întărire a neamului nostru.

Pentru că războiul a scos la suprafață o sumedenie de plăgi sociale, care trebue să îngrijoreze pe toți acei ce se ocupă și doresc prosperitatea țării, studenții din societatea „Moldova întregită", au întreprins o serie de turneuri în toate satele județului Cojocna și împrejurimi, cu care ocazie în diferite ședințe publice arătau populației noastre sătești urmările nefaste pe care le lasă alcoolismul și ravagiile pe care le face sifilisul, tuberculoza, etc.

Mai ales acum după războiu aceste plăgi sociale au luat proporții îngrozitoare, amenințând însăși sănătatea și ființa neamului nostru.

In lupta începută de tineretul universitar moldovean, s'au făcut apeluri călduroase la concursul fiecăruia, ca astfel împreună să se poată alunga întunericul și neștiința care aduc atâta jale și nenorocire în familie și societate.

Dar a venit vacanța!

In idealismul lor, studenții moldoveni, nu și-au întrerupt activitatea și nu s'au dedat odihnei, care poate le era necesară, după un an de muncă întinsă pe băncile sălilor de cursuri și laboratoare ci au înțeles să-și continue opera începută atât de strălucită și cu atâta avânt.

Societatea studențească „Moldova întregită", va cutreera timp de 40 de zile satele și orașele Basarabiei, Bucovinei și Moldovei, spre a da o dovadă mai mult că știu să-și facă datoria nu numai ca universitari, ci și ca cetățeni liberi.

Noi, nu putem decât să aducem toată lauda acestor studenți și dorim cu gestul studenților moldoveni să fie urmat și înțeles de toată suflarea românească.

Presa maghiară

Peste putință!....

Cu prilejul sosirii în Săcuime a dlui primministru Brătianu ziarul „Brassói Lapok" scrie următoarele:

„Vom auzi din nou promisiunile care nu se țin a miniștrilor veniți în Ardeal. Ei vor declama din nou despre egalitatea cetățenească, de care însă până acum n'am avut parte.

Ne vor îndemna să iubim a-ceastă țară atât de vitregă cu noi. Ne vor cere să iubim națiunea română ai cărei conducători n'au făcut altceva decât se ne umilească. Cererile dvoastră, domnilor miniștrii, sunt peste puterile omenești!"

Publicăm aceste rânduri ca un simplu document de cinism și provocare.

Interview cu Leon Daudet

Confratele Ligeti Ernő, actualmente în Paris, continuă în ziarul „Keleti Ujság" publicarea interesantelor sale impresii din capitala lumii.

In ultimul număr găsim un interview cu „reacționarul regalist" Leon Daudet.

Leon Daudet — scrie d. Ligeti — trebue să recunosc este un om simpatic. Este plin de viață și de nervi, dar are ceva din îndrăzneala aventurierilor.

Prima întrebare care mi-a pus-o a fost, dacă se citește la Cluj ziarul lui „Action Francaise".

Intrebându-l asupra chestiunilor de actualitate, d. Daudet a răspuns:

„Guvernul Herriot? Nu pot ști până când va sta la putere. A umilit și acuma sufletul francez în Anglia. Spre norocul nostru însă Englezii tratează cu un guvern care mâine poate cădea. Nu este o prostie acest mare pacifism? Față de Nemți? Ei așteaptă doar clipa revanșei! Ai citit? Nu eu, ci ziarul „Le Matin" a scris-o, că armata germană e complect reorganizată, s'au înființat 22 divizii noui cu 5 mii ofițeri. Propunerea pentru desarmare, Germania are s'o primească, și nimeni n'are să la în serios dezarmarea. Poate cineva controla așa ceva?

Pe fiul meu l-au ucis și făptașul nu poate fi descoperit în propria țară. Cum s'ar putea deci să controlăm ce se face în streinătate?

Bineînțeles radicalii înjură pe Mussolini, pentrucă un deputat a fost ucis din motive politice. Mussolini a arestat o multime de oameni distinși, între cari și partizanii personali. Atunci pentru ce scriu radicalii că în Italia nu este ordine, ci numai teroarea regimului actual? In Franța există oare ordine? Dar fiul meu?

Trebue să facem ordine.

Știi câți străini se află în Paris? Două milioane sunt în Franța și un milion aici.

Intreaga lume se învârte în jurul ideii naționale. Tocmai acum citesc în ziarele din Elveția despre înființarea societății „Elveției Noui". Foarte bine: *singura apărare reală este atacul.* Noi atacăm — spun elveții — Evreimea, francmasonii, socialismul, pacifismul, limba esperanto, democrația, Liga Națiunilor și Elveția internațională!

— Deviza mea este cea care figurează pe frontispiciul ziarului meu: „Tout ce qui est national est notre".

„Ellenzék" contra atitudinei Bisericilor ungurești

Ziarul „Ellenzék" atacă violent atitudinea Bisericilor ungurești de a se supune ordonanței dlui ministru Angelescu.

„Această atitudine — scrie „Ellenzék" a produs cea mai mare depresiune între Unguri.

Intreaga opinie publică maghiară ar fi înțeles și ar fi aprobat o împotrivire dârză din partea Bisericilor".

Faptul că ziarul „Ellenzék" îndeamnă la nesupunere nu ne surprinde, deoarece din șerisul lui cotidian se desprinde același lucru.

Cum vorbesc Ungurii despre instituțiile de Stat

Există la Baia-Mare o gazetă mică maghiară intitulată „Nagybánya", care din când în când, își permite cele mai mojicești insulte la adresa a tot ce e românesc.

Astfel, în numărul acestui ziar dela 3 Iulie a. c. sub rubrica „întrebări neplăcute" citim următoarele.

„Oare, dacă spitalul de Stat din localitate ar fi proprietate privată, ar puți ca acum?

Nu ne vom degrada până la comentarea înțelepciunilor parfumate ale provincialului ziar.

Activitatea azilului de copii „Centrul Targul-Mures"

La Tg.-Mureș se află clădit în cea mai frumoasă parte a orășului. Azilul de copii, care adăpostește astăzi câteva sute de copii sugaci, iar alți de diferite etăți.

Splenditul edificiu, în care se dă educație și învățătură copiilor, este un locaș care pentru naționalizarea și readucirea elementului românesc la adevărata lui limbă perdută din tată în fiu, este de o importanță capitală. Această instituție merită cu prisosință să fie înzestrată cu cât mai multe forțe didactice și cu mai mari ajutoare bugetare.

Azilurile de copii sunt centre unde copii de mici pot să fie crescuți în cele mai frumoase sentimente românești.

Ungurii prin aceste instituți au urmărit mai mult maghiarizarea noastră, fapt ce se poate constata din citatul prevăzut în programul de activitate ai societăți „Emke„ pag. 528 care este următorul:

„Am dat multă atenție azilurilor de copii create pentru maghiarizarea valachilor, având în vedere, între altele, necesitatea că cetățeanul valach începând cu învățatul vorbirii, până la terminarea școlilor, și mai târziu pintr'o păstrare potrivită, să fie înconjurat cu instituțiuni care cultivă ideia de stat maghiară și limba ungurească."

Deci din acest citat se poate vedea clar ce rost am avut aceste instituții pentru unguri, la noi în Ardeal.

Ținem să aducem pe această cale laude dlui dr I. Florian directorul, azilului și dlui Terțulian Langa, administrator, de profesie preot și un mare luptător al cauzei naționale în timpurile cele grele prin care a trecut neamul nostru.

Cum această instituție merită foarte mare atenție, sperăm că cei chemați vor lua în considerare multe din lipsurile de care suferă, căutând să le îndrepteze. I. Șt.

Reclama e sufletul comerțului

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piața Mihaiu Viteazul 6
Strada Bucovina No. 32.

Vopsește și curăță haine bărbătești și femeești, bumbac și lână
FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL"
Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500. oo 3426 oo

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

Scrisori din Oradea-Mare

Procese de presă — Partide noi — Infrumusețarea orașului — Teatrul Românesc și presa minoritare

Nici un oraș din România, cât e de lungă și lată, nu a fost martorul unui zbucium mai mare, ca Oradea-Mare. Aci, în trecut am avut pe cei mai mulți rătăciți, aci își avea sediul Mitropolitul de tristă memorie V. Mangra de a cărui activitate nefastă vorbește încă o bisericuță a Hajdudorogului, aci se experimentase toate împilările pentru desnaționalizarea românilor, împilări care se extindeau mai târziu în întreg Ardealul și acum, la începutul nouei ere, aci s'a strâns multă pleavă din multe unghiuri ale țării care, sub formă de propagandă culturală, romanizare pe cale economică, samsarlâc sau „nighistorie" la cafenea, încercau unificarea sufletească.

Era fatal ca în astfel de mediu să se iște atacuri și riposte, discuții și dispute cari să aibă ca epilog diferite procese. Iată origina diferitelor procese de presă cari adesea au avut desnodământuri tragicomice cum au fost ultimul.

E nevoe de o aerisire a Bihorului și în special a Oradiei-Mari. Se va găsi acela care să deschidă larg ferestrele și cu o cârpă să dea afară toate muștele supărătoare?

*

Pe lângă înjghebările de partid cari existau până acuma și cari au mai mult sau mai puțin organizații trainice, zilele acestea și-a așezat cortul pe proptele de trestie de boltă un partid nou. Patru nemulțumiți politici cărora partidele la care erau alăturați până în ajun nu le-a dat ciolanul mult așteptat, și încă unul sau doi ademeniți de o perspectivă mai roz pentru viitor, s'au strâns într'o zi și au pus bazele partidului Marghiloman. După o discuție de câte-va secunde, după ce s'a ales președintele, vicepreședintele, secretarul și casierul (restul pentru comitet a rămas să se complecteze atunci când noui tătăciți ai altor partide vor pune pe ușe tăbliță „de închiriat" *gratulat* reciproc și s'au întâlnit la Lloyd unde și-au stropit sforțările și succesul convingerilor politice, cu beuturică răcoritoare după un copios banchet.

Iată dar că orașul nostru e blagoslovit cu încă o nouă organizație care va striga în curând, la congresul care s'a fixat și la care va veni și „șeful" dela centru: noi suntem aceia cari vom mântui țara din ghiarele dezordinei și a anarhiei în care se zbate! Poate că au dreptate, Cine știe? Până acuma însă nu se simte nimic. Pe toate tărâmurile se muncește ca înainte când nici nu exista grozava organizație a noului partid.

Și ca probă că se muncește, că nimic nu s'a cutremurat prin „marele eveniment" cum le place noilor membri ai partidului de 6 cu pretenție că un partid regnicolar, vom arăta lucrările cari se execută în piața Unirii. O inițiativă admirabilă a dlui general Tr. Moșoiu actualul ministru al lucrărilor publice, încă de pe când era aci comandant al corpului de vânători, este pe punctul să devie realitate. După Statuia M. S. Reginei Maria, bravul general a reușit să ridice în bronz un monument eqeustru M. S. Regelui Ferdinand I. Ce însemnătate au aceste statui aci la graniță își poate închipui ori cine. Ele vor arăta cetățenilor pestriți că România Mare care s'a realizat cu atâtea sacrificii nu este ceva trecător, un episod, cum le place lor să creadă, ci ceva etern.

Augustul monument fiind gata de trei săptămâni, se lucrează la postament și la amenajarea pieții Unirei într'un splendid parc. Planul este alcătuit de inginerul Duiliu Marcu dela Ministerul lucrărilor Publice și executat în toemai va da o perlă de parc cu care puține orașe din occident se pot mândri.

Lucrările va trebui să fie terminate până la toamnă când se va face inaugurarea, în prezența Suevranilor.

*

Și se mai lucrează la ceva. E vorba să se realizeze visul românilor orădeni de a avea o trupă de teatru dacă nu permanentă, cel puțin pentru un timp mai îndelungat în orașul lor. Printr'o convocare a ministrului artelor Al. Lapedatu s'a fixat o întrunire a tuturor primarilor din orașele dela vestul țării la Timișoara spre a se pune bazele unei trupe volante dc teatru pentru aceste ținuturi. E vorba că această trupă să fie pusa sub conducerea mare lui artist *Ar. Demetriade* și să joace câte 2-3 luni pe an în Timișoara, Arad, Oradea Mare, Satu Mare și Sighetul Marmației.

Atât i-a trebuit presei maghiare din localitate ca să-și înceapă tânguirile că prin formarea acestei trupe românești se va distruge cultura Maghiară de aci. Cum? In România, noi românii să nu putem avea teatrul nostru pe când minoritarii și-au formațiunile teatrale în fiecare centru mai răsărit? Cum? Căutând să promovăm cultura românească și s'o așezăm pe treapta pe care o merită distrugem cultura maghiară.

Pentru a nu atinge această sacrosantă cultură, noi trebue să continuăm vechea politică față de români? Să ne ierte confratii maghiari dar așa ceva este absurd. Noi nu disființăm nimica din cea ce a fost din cea ce este, ci crăm. Unde este pericolul pe care-l văd ei pentru cultura maghiară? Că-i vom stingheri puțin și nu se vor putea lăfăi ca până acuma în teatrele susținute de autoritățile românești? Asta e altceva. Absurditatea care dura de 5 ani trebue să înciteze odată ori câte văicoăreli, cu și fără tâlc s-ar isca.

Delacriș.

„Rador" No. 2070

Sanatoriul Dr. Cosmutza

Cluj-Cetățuia (Fellegvar)

Pentru vindecarea boalelor interne, îndeosebi ale organelor respiratoare și nervoase

Clădire nouă, situată pe vârful dealului, înconjurată de un mare parc, prevăzută cu tot confortul și cu toate instalațiunile sanitare moderne.

o Întreținere dietică excelentă. o

Clujul sportiv

Universitatea — Haggibor: 0:0 Șampionat cl. I. Arbitru: L. Nagy.

Duminecă într'o atmosferă sufocată au luat sfârșit șampionatele de primăvară. Aerul greu ca plumbul, temperatura de minimum 45°C. au făcut aproape imposibilă ținerea ultimului match. In marea de văpae jucătorii să mișcau greu și tot jocul ne făcea impresia unui antrenament de școală.

Invingerea așteaptată a echipei șampioană, prin care sancționa titlul glorios, finișul plin de avânt, întrecerea nobilă între jucătorii de a produce acțiuni frumoase au rămas nejustificate.

Niciodată lipsa de voință nu s'a manifestat în asemenea proporții la înaintarea U. ca eri. Am ajuns să vedem și minunea, că apărarea să fie cu o clasă mai bună decât linia de combatanți. Insuflețirea acestei apărări inimoase, activitatea neîncetată a salvat culorile U. de rușine. Lipsa de seriozitate, atitudinea legeră, ca să nu zicem indolentă, a unor jucători au făcut impresie penibilă, dând prilej unor exclamațiuni ironice și indignate. Lumea se întreba: ce este aceasta.

Este adevărat că turneul din toamnă, șampionatele din primăvară, triajurile interminabile, olimpiada, matchurile internaționale, etc. au epuizat pe jucători, evidențiându-se eri teate efectele supraantrenamentului, dar totuși credem că a fost de prisos spectacolul oferit de ansamblul universitar, care nu corespunde nici cu trecutul tradițional nici cu prestigiul ce Universitatea și l'a câștigat.

Era cât pe aci că toate roadele unei activități încordate să fie nimicite dintr'odată. Ce urmări ar fi avut o eventuală înfrângere nici că se poate evalua. Or cum ar fi, și rezultatul 0:0 este un blam pentru U. față de echipa, pe care Victoria o învinge la 2:0.

Universitarii au uitat acasă știința, titlul seriozitatea și mai presus de toate voința de a învinge. Singurul Bonciocat dintre combatanți și apărarea au statisfăcut. Ar fi de dorit ca asemenea spectacole să nu se mai întâmple.

După matchul de eri fără nici o valoare sportivă Universitatea rămâne în fruntea listei de șampionat cu 14 puncte, 16 goaluri date și 6 primite. Nu știm dacă băeții se vor întoarce la vetrele lor, cu ce șanse va lua U. parte la întrecerile pentru șampionatul țării. Poate că se mulțumesc și cu atât.

Un sfat de adio avem încă pentru U. Experiențele câștigate la olimpiadă desfacerea jocului pe margini nu are până atunci un sens, până când nu au tocmai mărginași excelenți, așa că trebue să se întoarcă la jocul de passeuri scurte și precise al triaoului intern.

In sfârșit le urăm succes mai frumos la matchurile ce vor avea loc la Sf. Petru și Duminecă, în Arad, sperând că se vor întoarce învingătoare.

Universitatea II. — Victoria II.: 3:0

Goalurile au fost date de Ionașcu (2) și Szőcs. Prin această Victoria sora mai mică a U. a câștigat premiul C. R. Își încheie bilanțul cu 27 goaluri date și numai 1 primit, raport care am fi dorit să-l aibă cei „mari".

Cronicar.

Consiliul Orașului Cluj. No. 11622-924. cons.

Publicare

Orașul Cluj, publică concurs pentru transportarea gheței din fabrica de ghiață.

Primește oferte închise și sigilate la ședința Consiliului orășenesc ce se va ține în ziua de 15 Iulie curent ora 10 a. m. cabinetul Primarului.

Condițiunile se pot vedea între orele oficioase în biroul Direcțiunei Abatorului.

Cluj, la 4 Iulie 1924. 3644 Primar: **Dr. Cărpinișeanu.**

Inspectoratul de Vânătoare Al. Jud. Cojocna

No. 232—924.

Publicațiune

Inconformitate cu art. 14 din legea pescuitului, este cudesăvârșire oprit, pescuitul peștelui:

a) Dinamita, var nestins, turta lupului, lipan, burueni otrăvitoare, și ori ce substante explozibile sau care omoară sau adoarme peștele.

b) Pescuitul cu sulita, tipoae, greble, arme de foc etc.

Art. 39 sancționeaza aceste infracțiuni cu amendă dela 50—5000 lei sau închisoare dela 1—3 luni.

Ori ce abatere dela legi a contravenienților se va constata și se vor aproba prin procese verbale de către cei în drept determinați prin art. 42 aceia-și lege și între care au acest drept de constatare și agenții silvici, viticoli, agenți administrativi și polițienesti.

Toata lumea are datorința morală a aduce la cunoștința autorităților în drept asemenea contravenții oprite de lege.

Inspector de vânătoare:
3645 Lt. Colonel **Bozac.**

Ministerul Industriei și Comerțului Direcțiunea Generală a Minelor Direcția Com.

Publicațiune

Uzinele Statului din Cugir având nevoie de 500 vagoane lemne de foc de fag, calitatea primă, neplutite, uscate, maximum 10% rotunde și maximum 5% alte esențe, predabile loco Uzinele Statului Cugir, se aduce la cunoștința celor interesați că, până la *15 Iulie a. c. ora 17* pot depune oferte închise și sigilate la Direcția Comercială.

Orice alte lămuriri se pot lua dela Direcția Comercială din Direcția Generală a Minelor în zilele de lucru dela orele 11 13. 3646.

Saci, Mușamale

2613

cumpără, vinde și
i m p r u m u t ă

Aladár Schillinger

Timișoara,

Strada Treboniu Laurean 8—10.

Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

LEI 450

un pantalon de tenis!

La firma: 3612

Katz și Mendel

Cluj, Piața Unirii No. 10.

Grupul electrogen de benzina „Astra" 12 *este cel mai potrivit pentru a servi curent electric hotelurilor și castelelor.*

ULTIMA ORA

INFORMAŢII

— *O absolventa a clasei a VI-a de liceu german doreşte a se aplica ca instructoară în lunile de ferii la copii în o familie aleasă. Instrucţie în l. germană, franceză şi muzică (violină). Adresa Edda Binder, Bistriţa, Piaţa-Mică 27.*

— **Pierzându-se cecul Băncei Naţionale Botoşani Nr. 31.025 din 22 Decemvrie 1923, în valoare de lei 785 — în ordinul Uzinele Färbol-Zea, Cluj, se declară nul şi fără valoare în mâinile oricui se va afla. — Uzinele Färbol-Zea, Cluj.** 3649

— **Deplasări.** Dl inspector general Hodor, prefectul delegat al jud. Cojocna pe timpul concediului dlui Sept. Mureşianu, a sosit azi dimineaţă în localitate, venind dela Fântânele, unde eri au avut loc mari serbări în amintirea memorabilelor lupte de a acolo de Avram Iancu.

— **Dela comisia de incuartiruire.** Azi după prânz la ore patru are loc şedinţa comisiunei de incartiruire, cu ocazia căreia se vor lua noi măsuri pentru descoperirea camerilor destinate rechiziţionării, din oraşul nostru.

— ***Profitaţi de ocasie şi cumpăraţi acum în timp de vară cu preţuri mult reduse Stofe de lână pentru Rochii, Costum Taeur, Pardesiu şi Mauton la Mag. „Missir" Cluj, Strada Memorandului 11*** 5

La

Congresul Medicilor

din

Timisoara

sunt rugaţi Dnii Medici a aduce cu sine toate siringile de reparat şi lista intrumentelor carl le lipsesc

Aesculap

Mihail Máté

intreprindere de instrumente medicale

Timişoara, Bul. Reg. Ferdinand 6. Telefon №. 900.

Efectuiază reparaţia tuturor siringilor immediat. Mare asortiment din toate instrumentele. Lampi de Quarz, Aparate, Röntgen şi alte aparate electromedicale. — Expediază prin poştă ori şi unde.

Lloyd 2892

Curele de transmisiune

Concurenţa cu cele de calitatea primă din streinătate se pot cumpăra în depozitul de piele 3642

Emanuil Sámson

Cluj, Str. Reg. Maria 12.
Telefon la prăvălie No. 889.
Telefon a casă No. 387.
Birou: Cal Reg. Ferdinand 34.

Improprietărirea ofiterilor invalizi

Comunicatul Com. Agrar

Comitetul Agrar ne trimite spre publicare următorul comunica:

„Comitetul Agrar, luând în deliberare chestiunea improprietăririi ofiţerilor invalizi din întreaga ţară, a luat următoarele dispoziţiuni, ce se aduc la cunoştinţa celor interesaţi în vederea valorificării drepturilor lor.

Actele ce trebuesc depuse de ofiţerii invalizi pentru a fi improprietăriţi conform art. 85 al. I şi 45 din Legea I. O. V. sunt următoarele: 1) Certificat din partea Primăriei prin care să se arate în ce comună domiciliază.

2) Certificat din partea Consilierului Agricol sau Regiunea agricolă respectivă, prin care să se constate ce inventar agricol posedă şi dacă s'au ocupat personal cu agricultura, înainte de războiu, sau după războiu, precum şi actualmente.

3) Certificat din partea percepţiei, cum că nu posedă pământ personal sâu perspectivă de moştenire, şi în caz afirmativ, să se specifice cât pământ posedă, sau are perspectivă de moştenire.

4) Biletul de invaliditate conform art. 45 I. O. V.

5) Declaraţiune prin care se obligă a se ocupa personal cu cultivarea lotului şi că se va stabili pe el.

Aceste acte, urmează a fi prezentate de ofiţerii invalizi din Vechiul Regat, Transilvania, Banat, Crişana şi Maramureş.

Ofiţerii invalizi din Bucovina în afară de actele de mai sus vor aduce certificat dela percepţia respectivă prin care să se arate şi ce pământ posedă soţiile petiţionarilor, iar cei din Basarabia numai certificat de pământul ce posedă personal.

Cererile de împroprietărire sau complectările de acte, se vor adresa direct Comitetului Agrar, Ministerul de Agricultură şi Domenii, Bucureşti.

Termenul de complectare al actelor, este până la 1 Septemvrie 1924, dată dela care urmează a se lua în judecată cererile de împroprietărire ale ofiţerilor invalizi, de către Comitetul Agrar.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Marţi, 8 Iulie 1924

CINEMA SELECT

Incendiatorul

Tragedie cinematografică de mare pasiune în 6 acte, după romanul lui *Emile Hareaux.*

CINEMA URANIA

Madeleine Ferrat

Mare dramă sentimentală în 6 acte, după romanul lui *Emil Zola.* In rolul principal: *Francesca Bertini.*

Din Agnita

— Un casier ungur fură Statul român —

Cu ocaziunea predării oficiului poştal din Agnita, s'a descoperit, că dirigentele poştal Kovács Iosif din produsele R. M. S. profitând de urcarea preţurilor la fabricate, în decursul lunilor Aprilie, Iunie şi Noemvrie 1923 a reţinut suma de Lei 264 mii 139·65 (Douăsute şeazecipatrumii unasutătreizeci şi nouă Lei 65 bani) — pe care a însuşit-o.

Cercetarea a fost făcută, în urma, denunţării dlui Primpretor Eugen Muntean, de către dl Inspector regional al P. T. T. Cluj, Ilie Ionescu care o procedat cu o dibăcie rară.

In urma cercetării numitul dirigente Kovács Iosif, zis Laioş, a fost deţinut şi a restituit suma de Lei 103.000· Cercetarea continuă. Vinovatul a fost predat Parchetului Tribunalului Sighişoara.

Din 7 luna curentă

Ghiaţă artificială

bine comprimată aflaţi la

fabrica de ghiaţă

a 3227

fabricei de bere

CZELL

Telefon No. 78.

Citiţi şi răspândiţi:

›Infratirea Poporului‹

cea mai bună gazetă săptămânală.

Prin telefon dela corespondenţii noştr

Neînţelegerea Franco-Engleză

Londra. — Presa engleză regretă neînţelegrea franco-engleză în jurul conferinţei. Ziarul „Daily Chronicle" scrie că oricine cunoaşte starea de spirit din Franţa, va înţelege că suprimarea comisiei reparaţiilor este imposibilă.

Italia de partea Angliei

Roma. — Eri a avut loc la Roma o consiătuire în palatul Chigi în vederea conferinţei de la Londra. Guvernul iatalian a manifestat deplină solidaritate cu punctul de vedere englez.

Convenţia Româno-Sârbă

Bucureşti. — Ministerul de externe iugoslav anunţă semnarea convenţiei privitoare la regimul bunurilor imobiliare din zona limitrofă României.

Convenţia intră în vigoare azi.

Consiliul Oraşului Cluj No. 11897—924. cons.

Publicaţiune

Primăria Oraşului Cluj, publică concurs pentru confecţionarea alor 300 buc. tăbliţe de tinichea în mărime de 16/10 cm. şi 2500 buc. în mărime de 22/14 cm. necesare pentru a fi provăzute cu tăbliţe cu număr toate automobilele şi vechiculele de pe teritorul Oraşului Cluj. Ofertele închise şi sigilate se vor înainta până la 15 Iulie 1924 ora 12 la Registratura Consiliului orăşănesc.

Informaţiuni se pot lua la Serviciul de Percepere al oraşului în toate zilele de lucru.

Cluj, din şedinţa cons. oraş. ţinută la 1 Iulie 1924.

3638 Primar: **Dr. Utalea.**

Curele de transmisiune!

Adr. telegr.: „DERMATA" Cluj. **Curele speciale pentru cusut manchette şi compressoare!** Adr. telegr.: „DERMATA" Cluj.

Fraţii Renner & Co.

Lloyd **Fabrica de Pielarie S. A. Cluj.** 3401

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

3513 3513

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

CACAO SUCHARD CIOCOLATA

MILKA
BITTRA
VELMA
SANTE
VANILLE

CEASORNICE Longines

7 Grands Prix **ELEGANTE şi PRECISE**

Reclama este sufletul comerţului!

Cel mai bun îngrijitor pentru copii! Praful Nr. 1 a lui Höfer pentru a presăra la copii, Baby-Creme, a lui Höfer. Se află în toate farmaciile, drogeriile şi parfumeriile.

LOTERIA

Sindicatului Presei
Române din Ardeal și Banat

autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924, pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur și rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteți câștiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei.Române din Ardeal și Banat

in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Județului Cojocna, Cluj, în prezența delegaților autorităților și ai pnblicului.

Grabiți-va deci și cumpărați.

Cine cumpără cel puțin 10 **Bilete** contra 20 lei expediați prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat. Cluj, Piața Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Citiți și răspândiți printre săteni Ziarul

INFRĂȚIREA POPORULUI

Cea mai bună și mai folositioare gazetă, scoasă anume pentru lumea satelor noastre.

ABONAMENTE:

Pe 1 an..... 100 Lei
Pe jumătate de an 50 Lei
Prețul unui număr 2 Lei

TELEFON No. 211.

TIPOGRAFIA

Cele mai frumoase lucrări de tipografie ca facturi, formulare, registre, invitări, scrisori comerciale și orice alte lucrări necesare pentru **Autorități, Oficii, Bănci populare, Cooperative, Consumuri, industrii și întreprinderi technice și comerciale sătești execută**

INFRĂȚIREA

TELEFON No. 211.

TIPOGRAFIA INFRĂȚIREA

Execută de asemenea cu prețuri convenabile cărți, de nuntă și botez, invitații, cărți de vizită, broșuri, etc.

STRADA IULIU MANIU No. 3.

C L U J

Inainte de a face o comandă în altă parte, adresați-vă la „TIPOGRAFIE INFRĂȚIREA".

STRADA IULIU MANIU No. 3.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

Anul IV. Nr. 1123 — 6 PAGINI ● 2 LEI ● 6 PAGINI — Joi 10 Iulie 1924.

ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Înfrăți

77 Onor Asociație pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu
CLUJ 1924
R CLUJ I. 2989

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI LA AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L.

Dl Ion I. C. Brătianu în Ardeal

Discursurile dela T.-Mureș — Problema minorităților

In călătoria pe care dl Ion I. C. Brătianu președintele Consiliului de miniștri și șeful partidului național-liberal o face actualmente în Ardeal — călătorie căreia populația Ardealului i-a dat proporțiile unui mers triumfal — am avut prilejul să aud vorbind pe autorizatul nostru om de Stat la Târgul-Mureș.

L'am auzit vorbind în frumosul parc al orașului, sub cupola de safir a cerului de vară, încadrat între mile de țărani cari veniseră din toate satele ce-i ascultau cuvântul.

Dl președinte al Consiliului de miniștri nu a făcut declarații politice — nu era nici locul pentru aceasta.

In cuvinte clare și luminoase ca ziua de vară, care îl învăluia în splendoarea ei, dl Ion I. C. Brătianu a formulat câteva adevăruri cari trebuesc reținute, căci fiecare adevăr este o piatră prețioasă în comoara de bunuri ale umanității.

Vorbind de uriașa operă pe care a realizat'o România, dl Ion I. C. Brătianu o atribue, cu drept cuvânt, unor însușiri caracteristice ale poporului român: vitejia în timp de război, cumințenia în timp de pace.

Vitejia aceasta, admirată în timpul războiului, de o potrivă de aliați, ca și de dușmanii pe cari i-am uimit la Mărășești și Mărești a făcut din soldatul nostru, simplu, resemnat la nevoe, avântat la atac, un erou de epopee.

România Mare, în ciuda doctrinelor de ieftină și searbădă ideologie ale dlor Vaida și regionaliștilor, nu este însă opera înțelepciunei de Stat a dlui Maniu, nici fructul principiilor wilsoniene, ci opera soldatului român, din a cărui vitejie a răsărit magnifică și splendidă ca un palat din basme.

Eroul, care este poporul român, nu este însă un impulsiv, un svăpăiat și un nesocotit, tocmai fiindcă este un erou și nu un aventurier: el este un înțelept.

Datorită acestei înțelepciuni, poporul nostru știe să culeagă fructele victoriei: el lucrează intens, în liniștea și tăcerea care o dă conștiința forței și datoriei împlinite, și printr'un fel de instinctivă afinitate sufletească, printr'un tainic sentiment de solidaritate națională, sprijină cu devotament pe oamenii politici ai românismului politic și ai consolidării țării.

Dl Ion I. C. Brătianu a abordat apoi, cu hotărîrea și sinceritatea caracteristică temperamentului său bărbătesc problema minorităților.

In discursul rostit în parcul orașului, dl Ion I. C. Brătianu a dat acestei probleme o notă de sentimentalitate politică, de idealitate.

Dsa a spus, că între poporul român și minorități trebue să domnească o dragoste și o solidaritate reciprocă.

In toastul dela banchet, dl Ion I. C. Brătianu a fost mai precis și a dat problemei minorităților adevăratul ei caracter politic.

„S'a vorbit de colaboratorii mei, a spus dl Ion I. C. Brătianu. Dacă viața mea nu a fost inutilă și zădarnică, aceasta o datoresc colaboratorilor mei. Colaboratorii mei sunt forțele vii ale națiunei, pe care le-au pus în serviciul democrației. Intre acești colaboratori înglobez minoritățile, ori cât ar protesta unii. Inchin paharul meu, a încheiat dl Ion I. C. Brătianu, pentru colaboratorii mei trecuți, prezenți și viitori."

Dl Ion I. C. Brătianu, ca un superior om de Stat, vede în minorități nu dușmani, nici măcar elemente pasive, care prin indolența lor reavoitoare ingreuiază mersul nainte al Statului, ci elemente active, colaboratori la sforțările noastre de consolidare și progres.

Rămâne ca minoritățile se țină seamă și să tragă concluziile din sentimentele și concepțiile publice ale d-lui prim-ministru.

Pactul dintre Șvabi, Sași și Averescani

Intre Șvaoii și Sașii din Ardeal și partidul Averescan s'a încheiat un pact similar cu cel dela Ciucea.

Iată punctele principale ale pactului:

1. La alegeri Șvabii vor sprijini guvernul averescan care le va asigura mandate suficiente în părțile locuite de Șvabi.

2. La Cameră și Senat vor vota legile guvernului.

3. Guvernul va numi un anumit număr de prefecți șvabi.

4. Autoritățile vor fi invitate de guvern să respecte cu sfințenie dispozițiile tratatului de pace referitoare la Șvabi.

5. Pactul intră în vigoare îndată ce partidul averescan va veni la putere.

Ideia pactului susținută de Schullerus este combătută de d. Rudolf Brandsch și alți fruntași șvabi și sași, cari vor să rămână în înțelegerea cu actualul guvern.

Statistica muncitorilor

Inspectoratul muncei din Cluj a primit ordin să întocmească o statistică completă a lucrătorilor din circumscripția sa precizând numărul muncitorilor români și a celor străini.

Raspandiți „Infratirea"

Declarațiile dlui dr. Bitay Arpád

„Concurența culturală nu trebue să se prefacă în luptă de rassă" — spune dl. Bitay" — „Candida pax..."

Dl Bitay este profesor la institutul Marianum. I-am făcut acolo o vizită, rugându-l să ne spună părerile dsale asupra chestiunilor actuale ale Ungurilor din Ardeal.

Inainte de toate — a spus dsa — țin să fixez că eu nu fac nici o politică. Cu atât mai mult mă preocupă însă problema înfrățirii maghiaro-române, a unei înțelegeri reciproce a unei apropieri rodnice între aceste două popoare menite de Providență de a trăi unul lângă altul.

Ca un adept al acestor idei, mărturisesc, sus și tare, cu scriitorul american, Lodeman, că pentru apropierea a două popoare nu există un mijloc mai potrivit, decât cunoașterea reciprocă a literaturilor lor. Pătruns d convingerea aceasta, lucrez de ani de zile și cu vorba și cu fapta. Critica științifică mi a apreciat această activitate. In baza unor idei vădite netăgăduite, țin deci să precizez următoarele:

Concurenței culturală nu e permis nici decum să se prefacă în luptă de rassă. Trebue să vedem unii în alții pe omul zidit după asămănarea lui Dumnezeu. Trebue să știm, să nu ne pierdem nici un moment din vedere, că ne-a sădit Dumnezeu tuturora în inimă aceeaș dragoste nespusă față de limba maternă, că drepturile acestei limbi materne sunt sacrosante și inalienabile. Cu adâncă plăcere și înduioșare am cetit în privința aceasta broșura cu tâlc a dlui dr L. Ciato. Ca profesor sunt martor ocular zilnic la sforțările enorme ale elevilor noștri, cari sunt siliți să învețe istoria, geografia și constituția patriei în frumoasa dar de ei neposedata la perfecție limbă românească. Astfel energiile cheltuite nu corăspund de loc rezultatului ajuns și în sufletul lor rămâne o umbră de răceală, de neplăcere față de aceste esențiale obiecte și axe ale educației patriotice. Pe deoparte deci maximum al energiei cu spor și succes redus, pe de alta ivirea unor piedici sufletești, provocate artificial.

Firește că nu aceasta a fost scopul Inaltului Guvern prin introducerea ca limbă de predare a limbii române. Acest modern „retraquism" însă duce la acest rezultat. Aceasta trebue să o scot la iveală îndemnat fiind tocmai de dragostea pe care o port limbii și literaturii române și pe care am vădit-o prin fapte cercetând, traducând, răspândind, mijlocind literatura română, lămurind și îmbogățind cunoașterea trecutului ei. Limba și literatura română elevii noștri o învață silitor și cu spor, precum a arătat zilele trecute în parlament însuș dl dr Anghelescu, cel dintâi îndrumător al învățământului.

Nu trebue deci să le paralizăm avântul și dragostea crescândă prin amintitul „utraquism", ci din contră, prin fel de fel de apucături psihologice, trebue să le potențăm și desvoltăm această dragoste încolțită față de limba și literatura românească.

Acum, în ajunul examenelor de absolvire, s'a răspândit zvonul, că acestea au să se facă exclusiv în limba maternă a elevilor. Eu, din parte-mi, sunt încredințat că e o răstălmăcire la mijloc, că nu e vorba decât de obiectele predate în românește și a căror problemă am atins-o mai sus.

Din aceste examene de absolvire este exclusă limba maternă a elevilor și literatura ei. Schimbarea echitabilă a acestei măsuri o așteptăm cu încredere dela Guvernul Inalt.

Guvernul Inalt cere profesorilor noștri ca în August să facă câte un examen, în limba statului, din limba și literatura română, din istorie, geografie și constituția patriei. Acest ordin însă n'a sosit decât de abia de două luni, până atunci neavând să facă examene din istorie, geografie și constituție decât ceice au aceste specialități. Guvernul Inalt și-ar câștiga mulțumirile profesorilor noștri de-ar amâna acest termen prea apropiat și cu totul neîndestulitor în vederea marelui scop urmărit, găsind totodată și o soluționare mai potrivită. Bine înțeles că nu vorbesc pro domo, fiindcă ca profesor dip omat (pentru istorie, limbă și literatura română) calificat de o universitate românească nu cad în categoria celorce au să facă aceste examene.

Pentru pregătire însă — ca să citez pe mucenicul scriitor român din sec. XVII. — „gând slobod și fără valuri trebuește", și tocmai aceasta le lipsește bieților mei colegi, munciți de grijurile materiale și lipsiți de siguranța viitorului. Fiind vorba de ei, de noi, am ruga respectuos restituirea înlesnirii călătoriei cu reducere pe liniile C. F. R., luată de ani de zile și — ceeace e mai important — asemnarea ajutorului de stat.

Școlile noastre au crescut sub aripele apărătoare ale Bisericii. Rugăm să se păstreze această legătură atât de dragă și atât de sfântă pentru noi. Bine înțeles că nu vrem să ne sustragem controlului statului, nu ne temem de el, ci din contră chiar și-l cerem. Recunoscând deplinul drept de control al statului rugăm și încuviințarea activității asociațiilor noastre culturale.

Și în toate și totdeauna rugăm dragoste și dragoste, că dragostea naște dragoste și dragostea este cea mai mare putere a lumii! Rugăm intensificarea procedeului de a ne cunoaște reciproc (editarea unor serii ieftine traduse din produsele literaturii române pentru publicul nostru și viceversa pentru cel românesc, ținerea unor astfel de conferințe și reprezentații de apropiere sufletească și aci ne gândim la rodnicele cursuri din Văleni ale dlui Iorga, întâlniri și schimbări de idei între profesorimea noastră și cea română etc. etc.

Iată câteva din mijloacele propuse în mod loial, prin cari ne-am putea apropia de mărețul ideal al lui Bălcescu și al lui Gojdu: înfrățirea româno-maghiară, cerută, zilele trecute, și de marii fii ai Poloniei nobile!

Inainte de un secol în Statele Unite din America de Nord s'a sfârșit o epocă scurtă, numită „epoca bunei prietenii și înțelegeri" (era of good feeling, 1817—1825). Dare-ar Sfântul, ca în patria noastră să înceapă cât de curând și să dureze pe veci, o astfel de epocă!

Și aceasta nu numai în vederea sperietorii primejdiei slave, ci mai presus de toate din motivul că: „Candida par homines, trux decet ira feras".

Cojocna

Situată în fundul unui imens cazan înconjurat de munți, lipsită complet de curenți de aer aducători de căldură și furtuni, Cojocna e destinată să ajungă una din cele mai frequentate stațiuni balneare din regiunea noastră.

Băile, vechea mină de sare pusă în exploatare de Romani și mai târziu de turci, umplută azi cu apă, care în afară de clorură de natriu mai conține după analiza drului Hanco sulfat de magneziu, urme de fer și iod, în total cam 300 gr. materii minerale la un litru de apă, fac ca această apă să fie foarte bună pentru vindecarea gutei, reumatismului, tuberculozei osoase și ganglionare și în special a bolilor de femei.

In sfârșit după această analiză, făcută în 1916 apa dela băile Cojocna rivalizează cu cele dela Halle și Reicheu din Germania și cu cele de la Techirghiol din jud. Constanța.

Hotelul băilor foarte bine întreținut din punct de vedere al curățeniei, cât și al condițiilor igienice, foarte eftin în comparație cu celelalte stațiuni balneare; restaurantul curat cu un menu destul de variat și eftin vis-á-vis de hotel, cu o perspectivă frumoasă, fac ca vizitatorul și rămâe cu totul încântat.

Cojocna este stațiunea balneară căreia i se deschide un viitor destul de frumos.

Anchetele noastre în Ardeal

Sibiul din punct de vedere administrativ, cultural şi economic

Indepărtarea funcţionarilor necinstiţi — Conferinţele administrative — Cum e stăvilită specula? — Starea culturală — Retorma agrară şi starea economică — Progresele industriei

Am arătat în numărul precedent că toate învinuirile aduse dlui A. Boiu, prefectul judeţului prin ziarul „Universul" sunt absolut neîntemeiate şi că ele îşi au originea dela funcţionarii necinstiţi, care au fost înlăturaţi din serviciu pentru fapte foarte grave.

Nu mult timp înainte Sibiul a fost teatrul unor grave abuzuri comise de către organele poliţieneşti.

Aceste organe ajunseseră să ia mită de la negustori, iar alteori cumpărau marfa acestora şi n'o plăteau, făcând comerţ cu aceasta. Când negustorul se opunea i se intenta proces de specula, care se judeca de aceleaşi organe.

Iar sfârşitul era totdeauna o transacţie între patru ochi a agentului poliţienesc şi negustor..

O astfel de situaţie nu putea decât să compromită administraţia noastră şi de aceia îndată actualul prefect a pus mâna pe firul afacerilor necinstite cu care se îndeletniciau funcţionarii poliţiei. A procedat cu energie la reprimarea acestor adevărate hoţii, îndepărtând din serviciu pe cei ce s'au găsit vinovaţi.

Astfel fostul prefect de poliţie al Sibiului, Fiolitti a fost mutat la Arad, iar fostul director al poliţiei oraşului, Grama a fost destituit din serviciu.

Conferinţe administrative. Un oraş certat cu specula

O grijă deosebită o are actualul prefect pentru întreaga administraţie a judeţului. Impreună cu şefii tuturor autorităţilor dsa a ţinut până acum nu mai puţin de 12 conferinţe administrative în cele 6 plase ale judeţului, conferinţe în care s'a ocupat în special cu soluţionarea micilor nemulţumiri produse în unele locuri de aplicarea reformei agrare.

Rămăseseră astfel invalizi neînscrişi în listele de împroprietărire sau erau diferende asupra locurilor de casă dintre comune. Aceste mici neînţelegeri sunt acum definitiv tranşate, toată lumea fiind pe deplin mulţumită de modul cum a fost îndeplinită reforma agrară.

Buna administraţie a judeţului şi a oraşului Sibiu se manifestă şi în ceia ce priveşte preţul traiului, care e mult mai scoborât în Sibiu decât în alte oraşe ale Ardealului şi mai ales faţă de Cluj.

Am stăruit şi altă dată asupra acestui lucru, publicând şi date comparative asupra costului vieţei la Sibiu şi în Cluj. Specula aproape nu e cunoscută la Sibiu, actele de acest fel fiind foarte răsleţe.

Rezpectarea preţurilor de către negustori e datorită pe deoparte administraţiei comunei, care nu tolerează nici o schimbare de preţ fără avizul comisiunei constituită pe lângă comună. Această comisiune compusă din 5 membri: 3 saşi şi 2 români e singura care-şi poate da avizul asupra modificărei preţurilor. In fiecare zi inspectorul târgului observă dacă se respectă deciziunile comisiunei.

Pe de altă parte chiar consumatorii exercită un control riguros asupra respectărei preţurilor stabilite şi boicotează imediat pe speculatori.

Fără îndoială că administraţia comunei noastre şi publicul clujan ar cunoaşte mai puţin specula, dacă ar proceda la fel.

Starea culturală — Şcolile confesionale au acceptat să treacă la Stat

Din punct de vedere cultural oraşul Sibiu e un însemnat centru de propagandă a limbei româneşti şi al credinţei ortodoxe încă de pe timpul marelui Şaguna.

Românii de astăzi îşi dau toată silinţa ca importanţa culturală a oraşului să rămâie aceeaşi, deşi şcolile mai înalte se află acum la Cluj.

O grijă şi o atenţie deosebită se arată răspândirii culturale la sate. Toate cele 83 şcoli primare ce există în comunele rurale ale judeţului au fost renovate şi s'au clădit două localuri noui de şcoală; toate aceste şcoli au constituite comitete şcolare conform dispoziţiunilor Ministerului Şcoalelor.

De remarcat că în tot judeţul n'au rămas decât 4 comune rurale, care nu posedă încă şcoală proprie.

O situaţie atât de favorabilă în privinţa culturei la sate, desigur deci că nu o au multe judeţe.

Amintim că cu toate micile neînţelegeri ce au avut loc între Mitropolia Sibiului şi Ministerul Şcoalelor, şcoalele confesionale au primit toate dispoziţiile Ministerului şi în cele mai multe părţi chiar preoţii sunt preşedinţi ai comitetelor şcolare.

Pentru completarea numărului învăţătorilor la numeroasele şcoli ce le are judeţul, se va înfiinţa în curând o şcoală normală de învăţători în satul lui Gh. Lazăr, la Avrig în castelul fostă proprietate a baronului Bruckental.

Aplicarea reformei agrare — Buna stare economică

Foarte strâmtorat înainte de aplicarea reformei agrare, judeţul Sibiu se bucură acum de toate binefacerile ei, mai ales că oamenii de pe aici cultivă pământul după toate procedeiele ştiinţifice.

Creşterea vitelor e în plină înflorire şi în tot judeţul nu găseşti la gospodari decât vite alese din rasele Pintzgau şi Simenthal.

Oierii, mai ales cei din comunele Poenari, Jenani, Rodeni, cari altădată, îşi duceau turmele la păşunat tocmai în Dobrogea, au acum păşuni din belşug la ei acasă.

Acum 3 săptămâni s'au expropriat nu mai puţin de 35,000 iughere de pădure a Comunităţii averilor săseşti cu 10.000 iughere de păşune, menite să îndestuleze nevoile tuturor comunelor româneşti de sub Carpaţi.

In ultimul timp, judeţul a creiat şi un însemnat fond zootechnic pentru creşterea cailor. In vizita făcută de curând de MM. Lor la Sibiu s'au adus elogii crescătorilor de cai şi e demn de amintit că judeţul Sibiu a ajuns să satisfacă în întregime cererile regimentului 36 de artilerie din Sibiu, furnizându-i toţi caii de care are nevoie.

Industria judeţului în plină înflorire

Nici în privinţa industriei şi a comerţului ţinutul Sibiului nu se lasă mai pe jos.

Băncile româneşti din localitate, în special Banca Românească şi Chrissoveloni au pus la dispoziţie chiar industriilor din alte judeţe capitalul necesar.

Astfel fabrica de sticlă din Mediaş, producând până la 25 mii sticle pe zi, lucrează cu capitalul băncilor din Sibiu.

Infloritoare e în Sibiu industria ferului; există 2 fabrici: una cu capital românesc şi alta „Ferro-Agricola" luată de soc. Stinnes.

Alte două fabrici se ocupă cu prefacerea aramei, adusă aici din Anglia.

Pe cale de continuă propăşire sunt fabricile de ghete şi mai ales industria de tălpărie.

Se încearcă acum introducerea industriei viermelui de mătasă, trimiţându-se sămânţă şi instrucţiuni în special învăţătorilor şi preoţilor.

In sfârşit cel mai însemnat proiect în ce priveşte industria, este acel al electrizării întregului judeţ cu ajutorul societăţei existente a luminatului electric şi al gazului metan dela Mediaş.

Constituirea acestei asociaţii va avea loc în toamna aceasta. Nu ne îndoim că ea îşi va ajunge scopul, răsplătind munca iniţiatorilor şi îndreptând activitatea economică a judeţului spre continuu progres.

Reclama e sufletul comerţului

Mişcarea Culturală

Sedinta de constituire a filialei soc. „Astra" in com. Borşa

Eri a avut loc în comuna Borşa, din judeţul Cojocna, solemnitatea constituirei unei sucursale a societăţii culturale „Astra" în acea comună.

Din Cluj au luat parte la această solemnitate dnii: Emil Haţiegan prof. univ., prof. Bogdan în numele despărţământului Cluj al Astrei, Oct. Simu subprefectul judeţului în numele prefecturei, prof. Oţoi, părintele Borgovan, subrevizorul Mureşianu părintele Bochiş şi un foarte mare număr de ţărani din Borşa şi din comunele învecinate

Oaspeţii din Cluj au fost aşteptaţi la marginea comunei, unde s'a improvizat un arc de triumf.

Cuvintele de bun sosit adresate oaspeţilor, au fost rostite de către părintele Bochiş şi de subrevizorul Mureşianu.

La ora 11 s'a oficiat în biserica din comună un serviciu divin, iar la 12 s'a început şedinţa în parcul castelului Bánffy.

Adunarea se deschide cu cuvântarea dlui Bogdan, profesor, după care secretarul societăţii face darea de seamă a despărţământului Cluj al Astrei.

In urmă casierul îşi face raportul, iar censorii dau descărcarea gestiunei comitetului.

După terminarea şedinţei s'a procedat la înscrierea nouilor membri în marea lor majoritate ţărani, iar apoi s'au pus bazele unei biblioteci populare cu cărţile aduse dela Cluj de către oaspeţi. Dl dr Popovici a ţinut apoi o dizertaţie despre felul cum mamele trebuie să-şi îngrijească copii.

Din iniţiativa dlui Simu subprefectul judeţului, s'a colectat dela cei de faţă suma de 500 lei, cari a fost distribuită la ţărance mame a căror copii erau cei mai bine îngrijiţi. A urmat apoi o masă comună.

:-: FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA" :-:

Naţionalism şi umanitarism

Guvernele bune sunt rare în istoria unei ţări. Ele cer o serie de coincidenţe tainice, care nu se produc de cât la intervale îndepărtate. Ordinea şi prosperitatea, nu alcătuiesc mersul firesc al afacerilor publice. Ele sunt mai degrabă excepţii. Sunt episoade rare, înfăţişând echilibrul calităţilor unei naţiuni într'un moment unic; când forţele care se căutau şi se încrucişau înainte, care se contraziceau şi se eliminau, converg, şi se armonizează întâlnindu-se şi punându-se în valoare sub ocrotirea şi prin mijlocirea unei autorităţi, acceptate doar din întâmplare şi prin minune, de voinţa mulţimei. Căci guvernele bune numai arareori se întâmplă să se bucure şi de recunoşterea poporului. De multe ori guvernează împotriva curentelor de opinie. Roadele se văd şi se culeg, departe în timp. Un popor, — spunea Taine — poate la nevoie să îndice forma de guvern care-i place, dar nu şi acea care-i convine. Sufragiul popular se conduce după sentimente, după raţiune. Psichologia mulţimei e alta de cât acea a individului; colectivitatea e supusă contagiunei de opinii neverificate, dar gâdilând plăcut sentimentele masselor. Un guvern rezemat numai pe opinia publică e la discreţia vânturilor, fiindcă opinia publică e nestatornică precum umbra.

După orgii de libertăţi demagogice, mulţimea are sete de ordine şi de autoritate. Dar cum intră direct sub disciplina aspră a autorităţii, se întoarce nostalgic la demagogia de care eri era sătulă şi care eri o desamăgise. Curentele sunt supuse astfel unui flux şi reflux necurmat.

Sub ochii noştri, nu în Europa numai, dar în toată omenirea, de cinci ani se petrece acest fenomen de alternare a marilor curente care vor domina secolul. Urmărind dincolo de oameni şi de grupări, ideile de temelie ale guvernelor care s'au perindat în cinci ani în Europa, în America, ba chiar în Asia cea împietrită în forme şi gânduri vechi, asistăm la lupta subterană dintre naţionalism şi umanitarism. Ele se lămuresc tot mai bine ca cele două puncte cardinale ale veacului.

Războiul — profeţiau toţi — va însemna grăbirea unei înfrăţiri universale. După atâta suferinţă şi cu preţul atâtor tinereţi ucise, pacifismul va înflori, floare albă peste morminte. Iar pacifismul avea să însemne preludiul internaţionalismului, visul utopic şi umanitar al frontierelor şterse ca însemnătate naţională şi politică, rămase doar ca simple delimitări administrative. Erau manifestele lui Wilson, internaţionala III-a, biruinţa communismului în Rusia, guvernele democrate de extremă stângă din Germania şi Austria, chiar din ţările neutre nordice, Suedia şi Norvegia, era capitularea guvernelor burgheze din Italia în răstimpul scurtei experienţe comuniste care socializase fabricile şi se socotea în directă filiaţiune cu Moscova, erau agitaţiile comuniste din Franţa, Cachin şi Rapaport, Pioch şi Vaillant-Couturier, era manifestul de înfrăţire al intelectuulilor publicat de Barbusse în „Clarté", articolele lui Anatole France şi Romain Rolland.

In mai scurtă vreme decât părea, guvernul Moscovei nu s'a putut menţine decât printr'o întoarcere la panslavism şi la ideile de cucerire şi întregire naţională; în Franţa curentul tradiţionalist căpăta viaţă ca niciodată cu Maurras, Barrés, Daudet, Banville; în Germania biruiau partidele şi coaliţiile moderate sub a căror etichetă se pregăteşte cu îndârjire o viitoare revanşă; Austria îşi refăcea gospodăria şi finanţele printr'un guvern conservator; Italia apela la vigoarea îndrăsneaţă a lui Mussolini; în îndepărtata Chină se precisa o mişcare naţională care sguduia republica, iar în Indii, patria veşnicei renunţări răsuna cuvântul răscolitor al lui Mahatma-Gandi. A fost o reacţie naţională pretutindeni. Era o strângere a popoarelor însăşi, după cea dintâi verificare a realităţilor care dovedeau încă odată că nici sufleteşte, nici politic, nici economic, omenirea nu e încă pregătită pentru utopia înfrăţirei universale. Atunci s'au întors şi Americanii cu mai multă luare aminte la doctrina lui Monroe: „America a Americanilor" şi închizând intrarea străinilor s'au desinteresat de soarta şi frământările Europei.

Oscilarea pendulului către spre dreapta.

Cele două guverne, din Anglia şi din Franţa, care au însemnat evenimentul cel mai important din prima jumătate a acestui an, părea că vor marca întoarcerea pendulului către stânga Mac-Donald, nu era numai un om de luptă, un socialist activ, dar şi un doctrinar al revoluţiei sociale; volumul său „Socialismul şi societatea" tradus anul trecut în biblioteca franceză de filosofie contemporană de sub conducerea lui Gustave Le Bon, arăta răspicat drumul pe care ar înţelege să fie mânată societatea pentru mai grabnica biruinţă a idealului marxist. In bucuria cu care presa de extremă stângă, a primit în toată Europa guvernul Herriot, inspira la un moment dat credinţa că ultimile alegeri din Franţa vor însemna începutul unei crize grave pentru toată burghezia franceză, şi prin repercusiune, a întregei burghezii europene.

S'a întâmplat astfel.

Guvernul Mac-Donald votează ca ori ce guvern conservator, creditele pentru întărirea flotei engleze, pentru asigurarea înperiului colonial; mecanismul intern al Angliei pe toate tărâmurile nu a îndurat nici o răsturnare revoluţionară; Mac-Donald e astăzi socotit la Moscova ca un renegat, un om al compromisurilor, un socialist perdut pentru Marxism un burjui ca ori care altul lovit de anatema lui Trotzky. Iar declaraţiile lui Herriot au stins cu uu duş rece entusiasmul partidelor revoluţionar-umanituriste. Marea înţelegere se reface — gata să recurgă la constrângerea unei arme pentru respectarea tratatului dela Versailles.

Atât de adevărat este că alta pare ordinea lumei privită din afară, şi alta e, când eşti chemat ca răspundere să o păstrezi,

Acestea sunt faptele.

Sub fapte, cuvintele de idei.

Războiul a cărei tristă aniversare va fi sărbătorită peste câteva săptămâni, a fost al naţionalităţi-

BIBLIOTECA CENTRALĂ

De vorbă cu dl Săveanu

ministrul sănătății publice

Ce a făcut ministerul sănătății publice pentru instituțiile sanitare din Ardeal

Având ocazia să vedem și să stăm de vorbă, la București cu dl Săveanu, actualul ministru al sănătății publice, l'am rugat să ne spună care a fost activitatea ministerului ce conduce, în Ardeal, sau mai bine zis care au fost contribuțiile ministerului sănătății publice pentru instituțiile de asistență medicală din Ardeal.

Cu bunăvoința-i cunoscută, dl ministru Săveanu ne-a declarat că, din primele zile de când a luat conducerea ministerului, a dat o deosebită atenție instituțiilor de asistență medicală din Ardeal.

Trecând la amănunte și la date precise dl ministru Săveanu ne-a comunicat următoarele:

Până acum ministerul pe care îl conduc a acordat următoarele sume de bani pentru instituțiile de asistență medicală din Ardeal: Sanatorului de tuberculoși din Gioagiu s'au acordat 800.000 lei pentru reparația clădirilor și a mașinelor.

2) Pentru spitalul din țara Moților, a cărui piatră fundamentală se va pune în curând, ministerul sănătății publice a acordat suma de 1.000.000, care se adaugă la suma colectată de un comitet local în fruntea căruia este dl Colonel Lupașcu Stejar.

Pentru clinicile din Cluj am acordat până acum suma de 1.500.000 lei.

La Oradea-Mare am dat sume mari pentru instalarea hidroterapiei necesară la spitalul de nebuni.

Am acordat apoi 1.500.000 lei pentru cumpărarea unor case și a unui teren necesar instituțiilor sanitare de acolo. La Lugoj am acordat toate sumele care au fost necesare pentru repararea spitalului de nebuni.

La Brașov am acordat din excedentul bugetului pe exercițiul 1923 sumele necesare construirei unui nou și mare spital a cărui piatră fundamentală se va pune în curând.

In acelaș timp sunt hotărât ca la anul să acord sumele necesare construirei unui nou spital la Tg.-Mureș.

Din aceste câteva lămuriri concise date aci de către dl ministru Săveanu să vede marea solicitudine a guvernului pentru instituțiile sanitare din Ardeal.

Cei cari iubesc România

Savantul Bitay Arpád

Un adevărat erudit, un filo-român sincer și efectiv

Dl Bitay Arpád este unul dintre puținii Unguri ardeleni cari sunt cunoscuți în lumea științifică dela noi.

Fără reclamă, fără zgomot, dl Bitay, prin muncă neprihănită și entusiasm de idealist, a realizat lucruri într'adevăr minunate.

D-sa, înainte de înfăptuirea României întregite nu știa nici o vorbă românească. In câțiva ani însă dl Bitay nu numai, că a învățat limba noastră la perfecție, dar a făcut studii din cele mai serioase în domeniul istoriei și literaturei române, reușind să descopere o mulțime de lucruri noui în acest domeniu.

Ajutat de cunoștința a vre-o 10 limbi europene, dl Bitay a aflat numeroase date nouă referitoare la noi în arhivele ungurești, nemțești, cehe, poloneze, publicându-le în „Daco-România" și alte reviste științifice.

A mijlocit cunoașterea literaturei românești în straturile mai largi ale publicului unguresc, traducând din Brătescu-Voinești, Delavrancea, Caragiale, Gârleanu, Odobescu, etc.

A reușit să scrie o istorie a literaturii române în limba maghiară care, după critica autorizată și științifică a domnilor Nicolae Iorga, Bogdan Duică și Sextil Pușcariu, este cea mai bună dintre toate istoriile de literatură română apărute în vre-o limbă străină.

Dăunăzi a eșit de sub tipar un admirabil resumat de istorie a literaturei române scrisă în românește, cu multă pricepere și cu caracterizări foarte sugestive și judicioase.

Ce să mai spunem despre acest vrednic savant? Amintim că nu are decât 28 de ani, a absolvit dreptul, a fost profesor de limba greacă și latină la Alba-Iulia, iar astăzi este profesor de română și istorie la marele institut „Mariasum" din Cluj.

*

Anunțăm cititorilor noștri că d-sa a promis să scrie pentru „Infrățirea" impresiile d-sale dela Vălenii de Munte, unde a ținut și va ține și anul acesta conferințe despre literatura maghiară, precum și impresii din alte orașe din vechiul Regat.

Chestiunea spitalului epidemic dela Cluj

Necesitatea edificării unui nou local — De vorbă cu dl dr. Al. Fodor, medicul șef al orașului

Se știe că de mai multă vreme o chestiune care preocupă cercurile medicale ale orașului nostru este aceia a edificării unui spital epidemic, unde să poată încăpea cât mai mulți bolnavi care se poată fi tratați în condițiuni cât mai bune, garantându-se în primul rând și ca bolnele infecțioase să nu contamineze populația.

Pentru a edifica cât mai exact pe cititorii noștri despre această importantă și urgentă problemă, care trebue să intereseze pe toată lumea, am căutat să luăm câteva informațiuni precise, dela dl dr. Al. Fodor, medicul șef al orașului, asupra intențiunilor pe care le are relativ la această chestiune.

Actualul spital epidemic este insuficient și insalubru

Actualul spital epidemic, format din mai multe pavilioane, ne spune dl dr. Fodor, este cu totul insuficient și insalubru, deoarece, afară de un mic pavilon, toate celelalte sunt făcute de scânduri și nu avem posibilitatea să dăm îngrijirea și să prescriem tratamentul cerut, instalațiile fiind cu totul rudimentare și necorespunzătoare.

Pe lângă aceasta, pavilioanele fiind mici și incomode nu pot primi un număr prea mare de bolnavi, așa că în cazuri de epidemii, e necesară o muncă extraordinară pentru înăbușirea lor.

Pentru asanarea acestei stări de lucruri, continuă să ne spună dl dr. Fodor, serviciul sanitar al orașului, a intervenit la Primărie să aibă în vedere necesitatea unui nou spital epidemic, care să corespundă nevoilor din ce în ce mai urgente și mai multe.

De aceea, atât în consiliul de higienă al orașului, cât și în ședințele comisiunilor administrative, am susținut în totdeauna această idee, care deja a intrat în cadrul proectelor importante ale primăriei. In acest scop s'a intervenit atât la Ministerul Sănătății publice, cât și la consiliul superior de higienă, pentru a ne da autorizația înființării unui nou spital epidemic la Cluj, și credem, încheie dl dr. Fodor, că în scurt timp, această imperioasă necesitate va fi satisfăcută cât mai favorabil

Presa maghiară

Săcuii și vizita dlui prim-ministru în Săcuime

In legătură cu vizita dlui prim-ministru în Săcuime, ziarul săcuiesc „Haladás" scrie următoarele:

„Guvernul liberal este dispus să dea atenție minorității săcuiești. Aceasta este părerea noastră. Să primim deci această dispoziție sufletească a guvernului. Să o încălzim, să o cultivăm, pentru ca ea să se întărească și să aducă binecuvântare asupra Săcuilor.

Dacă noi vom putea culege fructele acestei dispoziții sufletești, din ele se vor împărtăși și Ungurii din România. Mai cu seamă, pentru că cea mai mare parte din Unguri sunt Săcui, chiar și dacă și-au uitat originea.

Cei cari trăiesc nu numai pentru interesele lor, ci și pentru ale poporului, să iasă înaintea dlui prim-ministru pentru a-i spune adevărul, dar numai curatul adevăr. Pentru aceasta nu li se va întâmpla nici un rău, căci dl prim-ministru — care este un om în adevăratul înțeles al cuvântului — vine la noi pentru a ne cunoaște".

Succesele pictorului Demian

Ziarul „Temesvári Hirlap" ne aduce știrea, că binecunoscutul pictor român Demian, desenatorul revistei „Gândirea", a devenit foarte apreciat în Franța. Frescele Bisericuței Meresia, pictate de pictorul român, au făcut sensație. Cele mai distinse familii ale aristocrației franceze îi fac comenzi de portrete. Contele de Gesmiron, rudă cu regele Spaniei și familia contilor de Fels, i-au comandat portrete.

Prințul Cumonti s'a oferit să finanțeze o expoziție a tânărului pictor român, ceeace înseamnă o jertfă de cel puțin una sută mii de franci.

Sovietele și minoritățile

După informațiile ziarului „Ellenzék" sovietele, vrând să producă revoluții în Europa, vor încerca să instige minoritățile de pretutindeni contra națiunilor dominante. Astfel, speră sovietele minoritățile vor privi la Rusia ca la singura lor apărătoare și binevoitoare.

Planul acesta — scrie „Ellenzék" — este al dlui Radici, croatul, astăzi la Moscova.

Cum vor fi închise în viitor școlile minoritare?

Ziarul „Keleti Ujság" scrie sub acest titlu un articol, prezicând felul cum vor fi închise școlile minoritare... deocamdată înainte! „Keleti Ujság" s'a făcut ghicitor profesional...

Noul organ al lui Jászi Oszkár

Ziarul „Ujság" ne aduce știrea că sociologul Jászi Oszkár cunoscut și ca om politic, va fonda la Praga un cotidian maghiar, intitulat „Magyar Szó" (Cuvântul maghiar).

In afară de dl Jászi, principalii colaboratori ai acestui organ vor fi Kéri Pál, Ignotus și Szende Pál, unii din cei mai distinși și mai renumiți publiciști maghiari.

Domnul Grandpiere — profesor universitar?

Unele ziare ungurești ne aduc știrea că guvernul maghiar ar fi oferit dlui Emil Grandpiere, fost magistrat, comisar guvernial în timpul revoluției și actual vicepreședinte al partidului maghiar catedra de drept penal la Universitatea ungurească din Seghedin.

Pe lângă dl Grandpiere au mai fost numiți profesori universitari încă doi ardeleni: arheologul Giday Arpád și zoologul Gelei József, fostul elev al renumitului savant Apáthy István, decedat nu de mult.

LEI 450

un pantalon de tenis!

La firma: 3412

Katz și Mendel

Cluj, Piața Unirii No. 10.

3227 Rador 660

Berea URSUS deschisă

dela fabrica CZELL din Cluj,

este beutura predilectă a publicului.

lor. Vor fi lucrat pentru provocarea și prelungirea lui, alte interese: marile capitaluri, întâietatea în stăpânirea mărilor, cucerirea piețelor economice, mai știm noi ce. Dar dincolo de aceste forțe oculte, războiul a putut naște și a fost dus de ostași cari nu luptau penrru linia Constantinopol-Bagdat, pentrn cucerirea coloniilor, pentru sdrobirea economică a cutărei mari puteri europene, ci fiindcă oștenii socoteau biruința chestie de viață și de moarte a națiunei lor. Nu s'au ucis atâtea sute de mii de oameni sub forturile Verdunului pentru sdrobirea valutei germane ori pentru prosperitatea cutărei întreprinderi anglo - americane! Jertfa vieților, atâtea eroisme câte n'ar cuprind o sută de Iliade, n'au fost însuflețite de cât de idei forte. Și de sentimente.

Umanitarismul n'a dat nici libertatea Cehoslovaciei, nici a Poloniei, nici a statelor Baltice, nici a Ardealului, nici a Basarabiei, nici a Alsaciei-Lorenei. In numele umanitarismului pacifist vechea hartă a Europei, care era fructul raportului, violenței, intrigei, abuzului, ar fi durat și astăzi, împotriva unei idei câștigate cu trei revoluții europene succesive.

Că ideia națională, nu va fi însemnând decât o etapă către o viitoare și utopică omenire a tuturor păcilor și blândețelor — cu putință.

Toate curentele mari și generoase ale veacurilor, au început prin a părea — și a fi, fiindcă premature, — utopice. Toate au sfârșit prin a-și găsi împlinire. Dar aceasta nu magic, un singur semn și printr'o formulă vrăjitorească, ci supusă evoluției, după o pregătire a stărilor și a sufletelor.

Până atunci, umanitarismul, ca ori ce ideie generoasă, rămâne formulă vagă de agitație, sub care capitalul internațional își face în liniște treburile. Nu înzădar, presa de extremă stângă franceză, engleză, germană — și de ce n'am aminti și pe aceea de înaintată democrație bucureșteană, cercetată mai adânc în sursele de existență, duce deadreptul la ghișeurile băncilor cu largi legături internaționale.

Tot astfel copiilor li se aurește îndulcit pilula amară.

Cesar Petrescu.

Haine pentru bal văpsește în toate culorile și curățâ CZINK.

Cauciuc Michelin Cablé Stock, Automobile Buick, Staier şi FORD, tipurile cele mai nouă cu preţuri reduse se află la marele magazin cu automobile

PERRY

Telefon: 999.
Str. R. Maria 2.
2627—3

Încheierea anului şcolar la liceul „Samuil Micu“ din Sărmaş

Duminecă, ziua de 22 Iunie c. fost o sărbătoare pentru Sărmaş şi comunele din jur. In această zi s'a ţinut serbarea încheierei anului şcolar la liceul „Samuil Micu“ din Şărmaş, la care s'a văzut interesul mare ce'l poartă şi'l are cu deosebire ţăranul român faţă de şcoală.

La ora patru d. m. s'a început producţia de gimnastică: exerciţii libere, întrecere în fugă şi salt, footbal etc. în piaţa Şărmaşului. Elevii cari de cari se zdeau să întreacă pe celalalt ca să primească premiu ori laudă. După producţie, directorul liceului dl dr. Vasile Dancu acolo naintea mulţimii adunate şi-a pus darea de seamă; cronica anului şcolar, vesteşte publicului marele progres făcut de elevi, iară celor mai buni le împarte premii de cărţi primite dela Minister, dela banca „Patria“ şi banca Învăţătorilor. Împărţirea premiilor a cauzat o mare însufleţire atât între elevi cât şi în popor. Directorul a adus mulţumiri călduroase atât Ministerului care nu şi-a uitat nici de acest liceu începător, cât şi institutelor Patria şi Banca Învăţătorilor. După acestea directorul învită publicul să ieie parte la continuarea serbării, în localul liceului.

La liceu, fiind timp frumos, s'a jucat o scenă afară sub cerul liber unde s'a jucat Nunta ţărănească de V. Alexandri, s'au cântat mai multe bucăţi în cor, şi s'au recitat mai multe poezii, toate cât se poate de bine.

Intreg publicul între care dl Victor Maior prefect de Târgu-Mureş a rămas foarte mulţumit, când a văzut purtarea şi iscusinţa unor elevi de clasa I. şi II., fiindcă în anul acesta numai două clase au funcţionat, iar anul viitor se va deschide clasa a treia.

Ultimul punct a fost „Deşteaptă-te Române“ cântat de corul liceului, după care un elev cu glas tare a zis: Tatăl nostru... Apoi directorul a mulţumit publicului pentru interesul arătat faţă de şcoală. Elevilor le-a zis: Cu „Tatăl nostru“ am început anul şi tot cu această rugăciune îl şi încheiem, mergeţi la vetrile voastre părinteşti, purtaţi-vă bine şi spuneţi părinţilor, neamurilor şi prietenilor voştri ce aţi învăţat şi cum aţi învăţat în acest liceu, căci voi sunteţi chezăşia şi martorii cei mai buni despre tăria acestei şcoli“.

In numele publicului primpretorele plasei dr Vasile Greavu aduce laude directorului şi corpului profesoral mulţumindu-le pentru munca desinteresată ce au pus-o pentru ridicarea Câmpiei Ardealului.

Serbarea s'a închsiat la ora 10 seara.

Corresp.

Campania culturală în judeţul Cojocna

Inspecţiile dlui subprefect Simu — Entusiasmul ţăranilor pentru şcoală şi biserică — Elevii au înclinare pentru studiile practice

In ultimul timp dl Simu, subprefectul judeţului, însoţit de doi delegaţi ai comitetului şcolar judeţean, a făcut o inspecţie în 12 comune dintre cele 53 în care vor clădi şcoli primare chiar în vara aceasta.

Dăm mai la vale câteva din impresiile culese de acea comisiune prin cele 12 comune vizitate. Primul şi cel mai important rezultat al nouei campanii culturale pornită de autorităţi prin jurnalistică — rezultat de o capitală importanţă pentru ridicarea nivelului cultural românesc al sătenilor noştri, — este că s'a putut înfiltra în spiritele acestora un interes dus până la entuziasm, pentru şcoala şi cartea românească. Au fost cazuri când sătenii au pus mână dela mână — au strâns bani şi i-au predat învăţătorului, sau preotului, pentru ca să le cumpăra cărţile necesare unei biblioteci populare.

Măsura luată de dl Prefect şi aplicată cu stricteţă de organele administrative comunale după care toate cârciumele sunt închise Duminica a avut ca prim şi frumos efect, frecventarea intensă a bisericei şi sălilor de lectură comunale de către ţărani.

O constatare importantă

Aceeaşi comisiune de care vorbeam mai sus a făcut o constatare — mai de mult remarcată şi de noi — că printre ţărănimea ardeleană în general, dar în judeţul Cojocna cu deosebire, se observă o puternică tendinţă spre meseriile practice. S'a putut constata după ultimele statistici că în judeţul Cojocna dintre 100 de băeţi absolvenţi ai şcolilor primare, care şi-au continuat şcoala mai departe, 58 s'au înscris, sau la şcolile civile sau la şcoli comerciale elementare, sau în şcolile de meserii.

Procentul din anul acesta va fi cu siguranţă şi mai mare.

Această constatare nu poate de cât să aducă un nou sprijin campaniei pe care am dus-o noi contra negligenţei celor în drept care nu înţelegau utilitatea importantă a căminurilor de ucenici şi a şcolilor elementare comerciale.

Alflo.

Sprijiniţi Comerţul şi Industria Românească

In Strada Nicolae Iorga No. 6.
s'a deschis prima
Pantofărie studenţească,
unde se
execută comenzi 3576
de pantofi, ghete, cisme
şi sandale. Tot aici s'a deschis
şi primul salon de lustragerie de ghete

Pentru studenţi şi funcţionari
de stat se acordă 10% reducere.

Lysoform

CACAO SUCHARD CIOCOLATA
MILKA
BITTRA
VELMA
SANTE
VANILLE

Citiţi şi răspândiţi:
›Infratirea Poporului‹
cea mai bună gazetă săptămânală.

Ministerul Justiţiei No. 36.009—1924.

Publicaţiune

Sesiune de examen

Se aduce la cunoştinţa d-lor magistraţi şi celor interesaţi că prin decizia noastră No. 36.008 din 30 Iunie 1924, s'a fixat o sesiune de examen pentru magistratură la 1 Decembrie 1924.

Condiţiunile examenului sunt prevăzute şi specificate în art. 79 şi următorii din legea pentru unificarea dispoziţiunilor legii de organizare judecătorească privitoare la Ministerul public, numiri, înaintări şi disciplină, publicată în Monitorul Oficial No. 136 din 26 Iunie 1924.

Examenele se vor ţine la Curţile de apel din Bucureşti, Cernăuţi, Cluj şi Iaşi.

Cererile de înscriere conform art. 81 din lege, se adresează până la 10 Noembrie 1924, prim-preşedinţilor Curţilor de apel din Bucureşti Cluj şi Iaşi şi preşedintelui Curţii de apel din Cernăuţi.

Magistraţii obligaţi a trece examenul de capacitate sunt:

1. Supleanţii, substituţii şi ajutorii de judecători din circumscripţiunile Curţilor de apel Bucureşti, Chişinău, Constanţa, Craiova, Galaţi şi Iaşi, aflaţi în funcţiune la promulgarea acestei legi.

2. Notarii în funcţiune la data promulgării legii (26 Iunie 1924), pe lângă instanţele judecătoreşti din circumscripţiunile Curţii de apel din Cluj, Oradea-Mare, Timişoara, Târgu-Mureş şi cari nu întrunesc condiţiunile de a fi numiţi judecători, adică acei cari nu au examenul de capacitate.

3. Practicanţii aflaţi în funcţiune în aceleaşi condiţiuni şi după aceiaşi distincţiune.

4. Practicanţii şi ascultanţii pe lângă instanţele judecătoreşti din circumscripţiunea Curţii de apel din Cernăuţi după aceleaşi distincţiuni ca şi notarii enumeraţi sub. No. 2 de mai sus.

5. Procurorii cu titlu provizoriu cari conform art. 92 din lege, nefiind confirmaţi în acea calitate, li s'a conferit titlul de substituţi.

6. Procurorii cu titlu provizoriu cari n'au fost confirmaţi în posturile cari le ocupă.

7. Judecătorii de tribunale şi judecătorii de pace cu titlu provizoriu, cari la promulgarea legii (26 Iunie 1924) nu vor avea trei ani vechime în grad.

8. Judecătorii cu titlu provizoriu cari având trei ani în grad, nu au fost confirmaţi ca inamovibili de consiliul superior al magistraturii lucrând conform art. 142 din lege şi nu au opinat pentru îndepărtarea lor din magistratură.

3467 Ministrul Justiţiei: **G. G. Mârzescu.**

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

CEASORNICE
Longines
7 Grands Prix
ELEGANTE ŞI PRECISE

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piaţa Mihaiu Viteazul 6
Strada Bucovina No. 32.

Vopseşte şi curăţe haine bărbăteşti şi femeeşti, bumbac şi lână
FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL“
Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500. oo 3486 oo

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

ULTIMA ORA

INFORMAŢII

— **Dela primărie.** Noul consilier financiar al oraşului, dl Gheorghe Peptea şi-a luat pe ziua de azi postul în primire, primindu-l dela fostul consilier dl Moga, care a trecut în calitate de conducător la secţia industrială şi comercială.

— **Vânzări pe piaţă.** Astăzi s'au vândut mai multe vite ale oraşului, în urma exproprierei moşiei ce o avea primăria în hotarul comunei Tarcea. S'au oferit preţuri destul de frumoase, o pereche de boi de tracţiune fiind vândută cu 24.000 lei.

—**Anchetarea primpretorului Feldrihan.** Dl Oct. Simu, subprefectul judeţului, va pleca mâine la Cojocna, pentru ancheta cazului Primpretorului Feldrihan din plasa Cojocna. Se ştie că ziarele maghiare au pornit o violentă campanie contra susnumitului funcţionar lucru care a făcut pe acesta să dele în judecată pentru calomnie toate aceste ziare maghiare.

— **Judiciare.** Dl Nicolae Bosie, noul prim-procuror al Parchetului Tribunalului local, şi-a luat postul în primire, depunând jurământul în faţa dlui Prim-Preşedinte a Curţei de Apel. După aceia dl N. Bosie, a primit felicitările magistraţilor prezenţi.

— **Dela comisia de incuartiruire.** Comisiunea de incartiruire a acordat pe ziua de eri 12 camere diferiţelor funcţionari fără locuinţă.

Tot eri s'a hotărât ca comisiunea să nu se mai ocupe absolut de loc de persoane fără locuinţă decât în cazul când sunt funcţionari de Stat.

— **Contravenţii.** Secţia industrială a oraşului Cluj a retras 12 brevete de industrie dela 12 negustori cari s'au făcut vinovaţi de contravenţii.

— **Recolta grâului.** In jud. Cojocna a început secerişul grâului.

Recolta se prezintă foarte bine.

— **Artistice.** In sala orăşenească din Sf. Gheorghe s'a deschis expoziţia doamnei Eleonora Codreanu-Dobrovici, soţia primului procuror. Tablourile — 48 la număr — sunt foarte reuşite.

Vagon în flacări. La accelaratul care a sosit eri dimineaţa la Cluj, în staţia Feldioara s'a aprins un vagon, care ameninţa să ia proporţii. Datorită măsurilor imediate ce s'au luat, focul a fost localizat. Acest accident se datoreşte lipsei de uleiu pentru ungerea osiilor.

— **Pierzându-se** cecul Băncei Naţionale Botoşani Nr. 31.025 din 22 Decemvrie 1923, în valoare de lei 785·— în ordinul Uzinele Färbol-Zea, Cluj, se declară nul şi fără valoare în mâinile oricui se va afla. — Uzinele Färbol-Zea, Cluj. 3649

Publicaţiune!

Toate obiectele depuse ca amanet cu scadenţa până la 28 Iunie 1924 şi nerescumpărate în termenul legal, se vor vinde la licitaţiunea publică forţată, ce se va ţine la 29 Iulie 1924 la ora 8 dimineaţa în localul casei, Calea Victoriei Nr. 16.

Casa de Amanet şi Schimb:
Ionel N. Iliescu
3653 Cluj.

— **Dr Boscovics** specialist în boli de urechi, nas şi gât (operaţiunile) sosind dela congresul din Breslau şi-a reluat consultaţiile la locuinţă în Piaţa Unirii 29. Telefon 734. Cluj. 3600

NU UITAŢI!

Funcţionari de stat civili şi militari de a cere **Reducere de 10%** la toate mărfurile de manufactură când cumpăraţi la Magazinul

MISSIR

Cluj, Memorandului 11.

HUNWALD
CLUJ,
Str. Vlahuţa 3.

Telefon interurban
147.

3256

Fabricaţi de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efectuim şlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile şi după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte
Mare depozit de geamuri şi întreprindere de pus geamuri.
Geamuri decorative.
Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

Saci, Muşamale
2613 **cumpără, vinde şi împrumută**
Aladár Schillinger
Timişoara,
Strada Treboniu Laurean 8—10.
Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

In amintirea lui Avram Iancu

Marele serbări naţionale dela Fântânele

In ziua de 7 Iulie a avut loc la Fântânele istorica comună din jud. Cojocna mari serbări naţionale, organizate de un comitet anume constituit, serbări date în amintirea marilor victorii repurtate de Moţii lui Avram Iancu, contra ungurilor, în anul 1848

Au luat parte la aceste serbări sute de ţărani de prin toate comunele învecinate. Dela Cluj a plecat anume pentru serbări însuşi prefectul judeţului dl Inspector general Hodor — însoţit de mai multe personalităţi din Cluj.

Serbările au început la ora 10 cu cuvântarea dlui Chiuhan cari salută pe oaspeţi în cuvinte alese şi entusiaste.

A urmat serviciul divin oficial de 6 preoţi iar apoi oficiarea unui parastas întru pomenirea eroilor lui Iancu, căzuţi la Fântânele.

Dl A. Muntean protopop, rosteşte apoi o frumoasă predică, făcând istoricul luptelor dela Fântânele, punând în evidenţă eroismul fără seamăn al femeilor române conduse de Pelaghia Roşu în acele lupte.

Seria cuvântărilor o închide dl Insp. general Hodor, arătând luptele pe care românii au trebuit să le ducă în Ardeal pentru a-şi păstra limba şi credinţa, lupte dintre care cea dela Fântânele este una dintre cele mai importante.

Dsa încheie, spunând că dacă am resistat aci în Ardeal mai bine de 1000 de ani cu jugul sclăviei pe gât, cum să ne mai temem azi de viitorul nostru, când suntem liberi şi stăpâni veşnici pe glia strămoşească. După prânz a avut loc o producţie artistică a elevilor şcoalei primare din Huedin, conduse de dl institutor I. Chiuhan.

Au fost declamaţii, cântece şi jocuri naţionale.

Serbările s'au sfârşit la ora 7 seara într'un entusiasm general.

Poliţist incorect

— Prin telefon —

St. Gheorge. — Eri a fost arestat de poliţie agentul de siguranţă Janovics pentru fals în acte publice şi [illegible]

Prin telefon dela corespondenţii noştri

Suferinţele Românilor din Iugoslavia

Bucureşti. — Conform unui memoriu adresat guvernului român de către populaţia românească din Iugoslavia, persecuţiunile Iugoslavilor au devenit înspăimântătoare.

Populaţia românească a fost scoasă complect de sub oblăduirea legii, fiind tratată ca şi cum ar fi prisonieră de războiu.

Greva din Timişoara

Timişoara. — Autorităţile din Timişoara au adus la cunoştinţa muncitorilor de industrie textilă cari se află în grevă că, dacă nu reiau lucrul, guvernul este hotărât să-i militarizeze.

Delegaţii ministerului au sosit la Bucureşti, pentru a intra în tratative cu muncitorii.

Frământările din Partidul Naţional

Făgăraş. — Organizaţia partidului naţional din Făgăraş, se află de câteva zile în cea mai mare frământare. Unii s'au declarat pentru fuziunea cu ţărăniştii, acceptând condiţiile congresului de la Chişinău, iar alţii se împotrivesc.

In urma acestei situaţii preşedintele organizaţiei, dr. Victor Pralea, şi a anunţat dimisia din acest post.

Mutări în diplomaţia română.

Bucureşti. — Ziarele guvernamentale din Sofia anunţă că d. Langa Râşcanu, ministru nostru la Sofia, va fi numit în acelaş post la Atena.

Concordatul cu Vaticanul

Bucureşti. — Conform ştirilor din Roma concordatul României cu Vaticanul s'a încheiat.

Aplanarea incidentului Franco-Englez.

Londra. — Macdonald a ţinut eri la Camera Comunelor un discurs, în care a spus că nu se va lua nici-o hotărâre asupra nici unei chestiuni fără consimţământul Franţei.

Incidentul Heriot-Macdonald a spus premierul englez — se poate considera ca aplanat. La conferinţă nu se va discuta decât raportul „Dawes".

Dacă Germania nu-şi va ţinea obligamentele, a conclus Macdonald, ele i-se vor impune.

Bursa.

Leul la Zürich a fost cotat cu 2.22 şi jumătate.

La Bucureşti lira sterlină a fost cotată cu 1054, dolarul cu 243, francul francez cu 12·60.

Sinucisă din gelozie

— Prin telefon —

Mercurea Ciucului. — In comuna Simionesi a dispărut femeia Ştefan Szöllösi împreună cu un copil de doi ani. Alaltăieri cadavrele femeii şi al copilului au fost găsite în Olt. S'a constatat că moartea a fost cauzată de sinucidere. Motivul sinuciderii este că femeia era geloasă pe soţul ei care o neglija.

Starea timpului

— Prin telefon —

Miercurea-Ciucului. — După două zile de călduri insuportabile, o ploaie torenţială a căzut în judeţele Ciuc, Odorhei şi Treiscaune. Situaţia semănăturilor în urma acestei ploi a devenit foarte bună.

Reclama este sufletul comerţului

Maşinile unelte „ASTRA" concurează cu fabricaţiunile strainităţii

No. 22923/924.

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţa generală că în ziua de 31 Iulie 1924 (stil nou) ora 12 a. m se va ţine licitaţie la Direcţia IV. Regională a Căilor Ferate Române pentru aprovizionare de: 110.000 **buc. inele grover.**

Informaţiunile despre condiţiunile speciale precum caete de sarcini şi orice alte deslușiri necesare se pot lua în toate zilele de lucru la Direcţia IV. Reg. serv. din Cluj, Calea Victoriei No. 53, unde se vor libera şi formulare pentru oferte.

3651 **Direcţiunea Regională.**

Publicaţie

Se aduce la cunoştinţă generală în ziua de 25 Iulie 1924 (stil nou) ora 12 a. m. se va ţine licitaţie la Direcţia IV. Reg. a Căilor Ferate Române, pentru aprovi-ionarea de:

a) pile,

b) oxigen şi carbid.

Informaţiunile despre condiţiunile speciale precum caete de sarcini şi orice alte deslușiri necesare se pot lua în toate zilele de lucru la Direcţia IV. Reg. Calea Victoriei No. 53. unde se vor libera şi formulare pentru oferte. Ofertele se vor face pentru fiecare poziţii în parte.

3652 **Direcţiunea Regională.**

FABRICA DE MOBILE

ANTAL ERNŐ

Cluj, Str. Moldovei 8. (fost Varga) 3581

Vinde după comandă şi se pot găsi gata Mobile: Dormitoare complecte, sufragerie. Aranjamente pentru birou cu 30% mai eftin ca la ori care magazin sau fabrica de Mobile

MICA PUBLICITATE

De vânzare un imobil constătător din 3 camere, culină şi dependinţi o curte şi grădină de cca 220 □., în Str. Turcului No. 21 (Agoston). Imobilul se poate ocupa imediat. Condiţiunile se pot afla la faţa locului. *Alexandru Soós proprietar.* 3654

Vanzatori permanenti

manufactură şi coloniale **angajază imediat Cooperativa „Tricolorul“,** din staţiunea climaterică **Buşteni,** judeţul Prahova. 3648

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Joi, 10 Iulie 1924

CINEMA SELECT

Lume Scufundată

Dramă sentimentală în 5 acte, după romanul lui Ludovic Biró. In rolul principal cunoscuta artistă rusă: **Olga Levinsky şi Várkonyi Mihail.**

CINEMA URANIA

Madeleine Ferrat

Mare dramă sentimentală în 6 acte, după romanul lui *Emil Zola.* In rolul principal: *Francesca Bertini.*

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat

autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat

in sumade 3 milioane lei ofera 5412 castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

I-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

TELEFON No. 211.

TIPOGRAFIA

Cele mai frumoase lucrări de tipografie ca facturi, formulare, registre, invitări, scrisori comerciale şi orice alte lucrări necesare pentru **Autorităţi, Oficii, Bănci populare, Cooperative, Consumuri, industrii şi întreprinderi technice şi comerciale sătești execută**

INFRĂȚIREA

TELEFON No. 211.

TIPOGRAFIA INFRĂȚIREA

Execută de asemenea cu preţuri convenabile cărţi, de nuntă şi botez, invitaţii, cărţi de vizită, broşuri, etc.

STRADA IULIU MANIU No. 3.

CLUJ

Inainte de a face o comandă în altă parte, adresaţi-vă la „TIPOGRAFIE INFRĂȚIREA“.

STRADA IULIU MANIU No. 3.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ A ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul IV. Nr. 1124 — 6 PAGINI — 2 LEI — 6 PAGINI — Vineri 11 Iulie 1924

Înfrăția

Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

CLUJ 13.VII.924

R CLUJ 1. 8685

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI LA AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

PE 1 AN . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . 50 L.
PE 1 AN pentru societăți . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători . . . 300 L.

Plângerile Românilor DIN SERBIA

Românii, aliații în cuprinsul regatului jugoslav, amic și aliat cu noi, au adresat un memoriu guvernului nostru, în care înfățișează jalnica lor situație, creată de prigonirile autorităților, pentru unica vină de a fi și de a vroi să rămână Români.

Mărturisim, că de și nu pentru întâia dată ne ajung la urechi ecourile plângerilor populației românești de pe teritorul jugoslav, continuăm a rămâne surprinși de unele atitudini ale unor autorități sârbești, cărora nu le putem găsi nici o explicație.

Ne găsim în cele mai bune raporturi de vecinătate cu Sârbia, așa cum am fost în decursul istoriei în care nici o picătură de sânge nu a stropit relațiunile noastre.

Istoria modernă a întărit aceste raporturi de bună vecinătate, printr'o epopee în care ambele popoare au luptat din aceleași cauze pentru aceleași idealuri, împodobindu-și fruntea eroică cu spinii acelaeeași cununi, cari s'au schimbat în urmă cu aceiași lauri de glorie.

Peste aceste legături de bărbăție a venit ca un surâs de grație și primăvară, căsătoria Domniței Mărioara, blonda zină a României, cu eroicul voevod al Jugoslaviei.

Și legăturile au continuat să se fortifice, și România și Jugoslavia fac parte din aceeași constelație din politica europeană — Mica Antantă având comune interese de apărat, aceleași primejdii de înlăturat, trebuind să păstreze pentru istorie patrimoniile cucerite într'un război în care am cunoscut frăția de arme și de ideal.

Cine are atunci interesul să tulbure aceste bune raporturi chezășuite de un întreg trecut istoric, sigilate cu pecetea de aur a unui război glorios, întărite de prezent și orientată astfel, atât spre binele ambelor popoare, cât și pentru marele bun al civilizației europene, în cât să dureze veci de veci?

Turburarea acestor bune și amicale raporturi nu este în interesul României. Evident că nici Serbiei nu-i poate sluji la nimic: din potrivă. Și de sigur, că aceste turburări nu servesc nici necesarei armonii ce trebue să domnească în interiorul Micei Antante.

De ce sugestiune dușmană, perfidă, diabolică ascultă vecinii noștrii Sârbi, procedând cum procedează față de populația românească aflătoare în cuprinsul Statului jugoslav?

Și apoi poporul sârb, cel mai inteligent și mai fin din grupările slavismului, deși nu și a exprimat până acum întreaga notă în sinfonia civilizației europene, nu își dă seamă că, ascultând deasemeni sugestiuni, ascultă de îndemnuri dușmane și servește interese contrarii propriilor sale interese?

Dar, în definitiv care poate fi motivarea de fapt a inexplicabilelor atitudini pe care le ia, din când în când, unele autorități sârbești față de populația românească?

Românii din regatul vecin, amic și aliat, constitue o populație pașnică, printr'o caracteristică notă de rassă civilizată, ascultătoare de legi, respectuoasă a formei constituante de Stat, care niciodată nu a dat de lucru autorități sârbești.

Dar, tocmai fiindcă românimea de acolo, ca de pretutindeni, are conștiința ei de rassă ea nu se poate lepăda nici de senzibilitatea ei, nici de gândirea proprie, și nici de expresiunea firească, adecuată acestor stări de suflet, care este graiul românesc.

Întru cât poate supăra pe bunii noștri amici și aliați muzicalitatea mângâioasă, armonia clară și luminoasă a limbei noastre?

Știm că Sârbii sunt un popor de poeți și artiști — și literatura populară sârbă, prin multiple asemănări cu literatura noastră populară, aduce o nouă contribuție la bunele raporturi, la amiciția româno-sârbă.

Atunci pentru ce supără atât de mult senzibilele urechi ale bunilor noștri amici și aliați sonoritatea de cristal a graiului nostru?

....Marele istoric și pateticul vizionar Michelet spunea:

„On ne tue pas une nation"

Și dacă nu ne-au putut ucide dușmanii milenari, dacă nu ne au putut năbuși conștiința națională și sfărâma graiul, cum o să poată să ne ucidă prietenii și aliații?

Știri telefonice din Târgu-Mureș.

Coferințele dlui S. Mândrecu. Dl Profesor și deputat S. Mândrescu va sosi zilele acestea la Tg.-Mureș, unde va interprinde o serie de conferințe populare în județul Mureș-Turda.

Proces de presă. Dl Dr. E. Dandea a dat în judecată pentru calomnie ziarele „Brassoi Lapok" "Székely Föld" și „Tukör".

Inspecție. Dl Director general al muncii și ocrotirilor sociale Enescu a inspectat zilele acestea toate întreprinderile industriale. Dsa s'a ocupat deaproape de situația muncitorilor asigurați de pe lângă Casele Muncii.

In chestia rechiziționării locuințelor. Dl Văraru după ce a studiat dosarele referitoare la rechiziționarea de locuințe la Târgul Mureș, a plecat la București urmând a se da hotărârile necesare în această chestiune.

Două atitudini

Din ce în ce se vădește mai mult că politica minorității maghiare din Ardeal nu se oglindește în întregime în atitudinea pe care conducerea partidului maghiar o afișează și o face. Însuși partidul acesta este frământat de două curente cari se lovesc cap în cap fiindcă interesele celor două tabere sunt diametral opuse.

Una este politica latifundiarilor și groftlor cari nu pot să se arate decât vrăjmași regimului românesc care în numele dreptății sociale și al democrației, le-a luat privilegiile de castă, și alta este politica masselor maghiare pe cari stăpânirea românească le-a scos de subt robia nobililor, stăpânitori ai pământului, moștenitori veseli ai tuturor privilegiilor medievale.

In devăr, cum ar putea să fie prieteni ai stăpânirii noastre latifundiarii cari, astăzi, se văd subt imperiul reformei agrare deposedați de întinsele domenii câștigate prin tot ce a putut fi privilegii de castă într'o țară ca Ungaria unde multe din raporturile dintre cetățeni și raporturile lor cu statul rămăseseră până în vremea din urmă ferecate în lanțurile unor norme cu caracter medieval.

Iată de ce groftii din fruntea partidului maghiar au fost necontenit dușmani ai României și au protestat vehement împotriva reformei agrare pe care au numit-o lege de spoliațiune făcută de statul român în dauna minorității maghiare.

Nu e nevoe să dovedim cât este de neîntemeiată această acuzațiune. In nenumărate rânduri populația rurală maghiară și a exprimat mulțumirea și recunoștința pentru reforma agrară, grație căreia au reintrat în drepturile lor muncitorii adevărați ai pământului. Fiindcă fără deosebire de naționalitate, legea agrară a făcut stăpâni de pământ pe toți acela, români, unguri, sași etc., cari ca robi până acum au rodit cu străduință și necazul lor moșiile nobililor. Și cu prilejul călătoriei dlui Ionel Brătianu în Secuime, numeroase delegații de țărani secui și unguri s'au înfățișat primului ministru și i-au exprimat recunoștința lor pentru dreptatea cari li se face.

Iată de ce față de reforma agrară și mai departe, față de întreaga politică a Statului român minoritatea maghiară are două atitudini: una a nobililor și latifundiarilor cari și au văzut privilegiile din trecut nimicite; cealaltă a masselor maghiare cărora politica democratică a Statului român le-a dat drepturile legitime și posibilitatea să se desvolte și să se afirme.

Cea dintâi ne lasă reci fiindcă este atitudinea câtorva, cea de-a doua ne interesează fiindcă este atitudinea marei majorități a maghiarilor din Ardeal.

Pitorescul și bogățiile Ardealului

Sibiul

Vechimea orașului — Rolul lui în viața națională românească din Ardeal

Așezat în valea largă a Țibinului la capătul drumului de pe Olt, Sibiul este una din cele mai vechi așezări ale Ardealului.

Intemeiat de Sași în timpul primelor imigrări sub domnia lui Geza II. (prima jumătate a sec. XII-lea), Sibiul s'a bucurat de numeroase privilegii, cărora la datorește în mare parte prosperitatea sa.

Oraș deschis multă vreme, când năvălirea păgână a început să distrugă orașe frumoase ca: Brașovul, Orăștia și Sebeșul, el și-a ridicat ziduri în fața cărora de multe, ori s'au sfărâmat atacurile asediatorile. Mult sânge s'a vărsat în jurul Sibiului.

La porțile lui s'a luptat Ion Corvin în 1442 cu Turcii, nimicind hoardele barbare, iar la Selimbăr a împrăștiat oștile ungurești vijeliosul Mihai Viteazul.

Datorită privilegiilor acordate de regii Ungariei Sibiul a păstrat în evul mediu și mai târziu până în sec. XIX-lea caracterul curat german.

Cât privește pe români, viața lor era tolerată numai într'o mahala a orașului, Maerei, de unde și numele de Maereni.

S'au înmulțit însă românii și au ridicat biserică prin sec. XVIII lea iar după 1848, Sibiul începe a juca un rol covârșitor în istoria neamului nostru din Ardeal.

Se afla în fruntea mișcărei de renaștere a Românilor marele Șaguna, care face din Sibiu un însemnat centru de cultură românească.

Și cu multe alte fapte istorice se poate făli Sibiul, aici s'a organizat armata națională românească la 1848, s'a hotărât redactarea memorandului, s'a tipărit „Tribuna" și un timp "Luceafărul".

Aspectul orașului. Târgul din Sibiu

Cu toate prefacerile suferite în cursul atâtor veacuri, Sibiul își păstrează aproape neschimbat caracterul său german, în ce privește înfățișarea exterioară.

Case mici cu acoperișuri înalte și curți străjuite cu ziduri înalte, porți grele de stejar sculptate și legate cu drugi grei de fer, ulicioare strâmte ce suie și coboară atât în orașul de sus cât și în cel de jos, bastioane, turnuri solide, turnulețe care te fac să te gândești la domurile gotice din Apus îți dau iluzia unui orășel din Turingia sau din altă parte a Germaniei sudice.

Orașului de sus i s'au adăogat mai multe instituțiuni de Stat în stil modern și un cartier de vile cochete. In această parte e și frumosul parc de arini, liniștit și bine întreținut.

Piața largă, străjuită de Turnul Orașului formează punctul central al orașului. Pustie aproape în zilele obișnuite, e un adevărat furnicar în zilele de iarmaroc.

Atunci portul orașului se amestecă cu cel al satelor; alături de Sași iau parte Rășinărenii, Sălișteni ori Cisnădienii. Apoi sătenii din Guștereța și chiar din Slămnic. In forfota făcută de oamenii ce-au venit să-și schimbe produsele și cadrul clădirilor vechi îți vine să crezi că te afli cu câteva veacuri în urmă, când târgul acesta își avea un rost și mai de seamă decât astăzi.

Comori artistice — Sibiul, centru de excursii

De trecutul cultural al orașului vorbesc și astăzi multe comori artistice. Cele mai de seamă sunt păstrate în palatul ridicat de sasul Samoil Bruckental, ajuns prin favoarea împărătesei Maria Tereza la rangul de guvernator al Ardealului.

Porțelanuri, mobile de preț, cărți, documente, manuscrise și mai cu seamă o bogată pinacotecă în care se pot admira pânze originale de Van Eyck, și alți artiști de seamă din toate școlile apusene, fac din muzeul Bruckental o atracție vrednică de văzut a Sibiului.

Lângă măreața catedrală ortodoxă, ce imită Sf. Sofie din Stambul cu admirabile icoane, pictate de cel mai talentat pictoral Ardealului, Octavian Smigelski, se strâng cele mai de seamă clădiri ale culturei românești: Seminarul și Școala normală de învățători. Tipografia și librăria arhiedecesană, înființate din îndemnul lui Șaguna și palatul nou al Asociațiunei, cel mai temeinic așezământ de răspândire al culturii românești în Ardeal.

Aici sunt păstrate o bogată bibliotecă și un muzeu, care amintește tot trecutul și suferința de veacuri a poporului ardelean.

In altă parte a orașului Mezeul Societății Carpatine a adunat tot ceia ce privește cunoașterea, bogățiilor naturale și frumusețele regiunei înconjurătoare orașului.

Având în împrejurimi locuri de recreație ca Dumbrava sau Băile Ocna Sibiului și vecinătatea munților, orașul liniștit e și un însemnat centru de excursiune.

In M ții Țibinului la stațiunea climaterică Păltiniș (Hohe rinne) cea mai înaltă din țară (1400 m.), pe valea Sadului, a Oltului sau în M-ții Făgărașului, te duc drumuri și cărări bine întreținute străbătute în fiecare an de sute de excursioniști, iubitori ai naturei și cercetători ai misterelor și bogățiilor ei.

Rechemarea ministrului Statelor Unite.

Prin telefon de la corespodentul nosturu din Bucureşti.

Bucureşti. — Aseară s'a luat ştirea în capitală, că ministrul Statelor Unite la Bucureşti ar fi fost reclamat de către guvernul său, care s'a declarat nemulţumit de textul definitiv al legii minelor. Reclamarea aceasta ar fi un protest al Statelor Unite contra legii româneşti.

Corespondentul nostru la Bucureşti cerând informaţiuni dela legaţia americană, aceasta nici n'a confirmat, nici n'a desmințit ştirea. Corespondentul nostru s'a adresat apoi cercurilor guvernamentale, de unde a aflat următoarele relaţii exacte în legătură cu această chestiune :

Ministrul Statelor Unite a scris guvernului român o scrisoare care, prin forma şi conţinutul ei depăşea instrucţiunile guvernului american.

Această scrisoare, producând nemulţumire în cercurile noastre oficiale, iar ministrul Statelor Unite punându-se într'o situaţie delicată, a cerut guvernului american rechemarea sa.

Agravarea situaţiei în Bulgaria

Prin telefon dela corespondentul nostru

Sofia. — In ultimnele zile situaţia din Bulgaria a devenit foarte gravă. Organizaţiile comuniste din sudul Bulgariei şi din Sofia asmut publicul prin manifeste violente contra poliţiei şiar matei. Ziarele comuniste şi ale partidului agrarian prin articole incendiare au atâţat populaţia a lupte contra guvernului. Faţă de această situaţie, guvernul bulgar a înăsprit din nou Censura.

Conflicte intre comunişti şi naţionaliştii germani

— Prin telefon dela corespondentul nostru din Bucureşti

Berlin. — Eri seara au avut loc incidente sângeroase între comunişti şi naţionaliştii germani.

La o întrunire convocată de naţionalişti, comuniştii au pătruns în sală, vociferând şi făcând tumult. Doi naţionalişti au fost greu răniţi. Poliţia germană a făcut numeroase arestări între comunişti.

O Statue a lui George Bariţiu la Sibiu.

Incă de pe timpul dominaţiunei ungare Societatea calturală română „Astra" a aşezat în curtea palatului societăţei din Sibiu statuia marelui G. Bariţiu scriitor şi patriot.

Voinţa românilor pe atunci a fost ca aceasta statue să fie pusă înfrumosul parc din faţa palatului dar ea nu a fost satisfăcută de autorităţile ungureşti.

Azi însă din iniţiativa bunului român regăţean Gh. Nedovicianu director de bancă şi preşed. Statului Negustoresc, s'a lănsat o listă de subscripţie pentru facerea unui fond necesar strămutării acestei statui, lista care imediat a fost complectată.

Dl Nedovicianu a anunţat şi soc. „Astra" de dorinţa d-sale şi acelorlalţi buni români spre a lua şi ei în comitet această hotărâre,

In comitetul societăţei face parte şi dl dr. Preda Botoşani care s'a grăbit a rezolva această achestiune aducând laude d-lui Nedovicianu.

Joi 3 curent comitetul format a fixat locul lor din parc unde va fi aşezată această statue precum şi ziua inaugurărei care va fi sărdătorită cu mare fast.

Conferinţa de la Praga

— Un comunicat —

Ziarul „Vittorul" publică următorul comunicat asupra conferinţei de la Praga:

In ultimul timp s'a vorbit despre posilibitatea desfiinţărei Micei Inţelegeri şi drept consecinţă despre izolarea în care s'ar găsi România.

Se poate ca, la un moment dat să fi fost unele neînţelegeri regretabile, dar după cât ştim, toţi factorii Micei Inţelegeri sunt pe deplin conştienţi de necesitatea acestei Alianţe şi prin urmare hotărâţi să o menţină şi să o întărească în viitor.

Conferinţa dela Praga va avea tocmai de scop să învedereze această dorinţă şi această hotărâre. Şi prin aceasta, conferinţa ce se deschide peste două zile în Capitala Ceho-Slovaciei, este chemată să aibă o însemnătate reală, fiindcă altminteri nu se poate presupune, ca în nişte întruniri care au loc cel puţin de două ori pe an între state care şi în răstimp se află în comunitate permanentă de vederi, să nu se ivească discuţiuni de o importanţă deosebită.

Fireşte, la Praga se va discuta şi chestia rusească, după cum ea a fost discutată şi astă larnă la Belgrad şi vara trecută la Sinaia.

Mica Inţelegere, deşi este o alianţă cu scop limitat, totuşi, ea urmăreşte, în primul rând, menţinerea păcei generale şi ca atare o preocupă serios tot ce ar putea să întărească sau să slăbească această pace.

Cei însă cari scontează divergiţele ce s'ar putea ivi între factorii Micei Inţelegeri, vor fi — precum foarte bine spunea zilele trecute oficiosul „Prager Presse" — dezamăgiţi în aşteptările lor".

Reclama e sufletul comerţului

Atitudinea României faţă de minorităţi

Situaţia minorităţilor în Grecia şi Serbia

In ultimul număr din „Peninsula Balcanică" găsim un important articol, referitor la tratamentul minorităţilor, întitulat „Antinomiile tratatului minorităţilor etnice".

Recomândam în deosebi minoritarilor cari se vaită de tratamentul ce-l aplică România minorităţilor sfârşitul acestui articol, pe care îl citâm mai la vale.

*

„Regimul ocrotirei minorităţilor etnice în Grecia nouă şi în Serbia nouă, este pratiquement inexistent; poate fi deci abolit. In Serbia nouă, Românii, Bulgarii şi Albanezii n'au nici o şcoală. In Grecia nouă, Bulgării şi Albanezii n'au nici o şcoală. Ceva mai mult, Grecii susţin că Românii, Bulgarii şi Albanezii nu sunt alteeva de cât Greci vlahofoni, albofoni, etc. Sârbii spun că slavii din Macedonia sunt sârbi, iar despre Românii din Serbia vorbesc numai când înşiră bizarerille din Serbia, printre care se numără şi „sârbi cari vorbesc româneşte". Peste 2000 de şcoli naţionale au fost închise şi transformate în şcoli greceşti sau sârbeşti.

Şi totuşi presa apuseană, cu rare excepţii, nu vorbeşte de acestea. Aceasta nu se explică de cât prin legăturile acestei prese cu oficialităţile apusene.

In concluzie: în România clauza ocroteşte minorităţile dominate, în Serbia şi Grecia veche, mai cu seamă cea nouă, ocroteşte minorităţile dominante — nu pot spune că nu sunt minorităţi — deci litera tratatului e respectată şi nu avem nimic de zis."

Bursa

Leul a cotat la Zürich 2·20, iar la Paris 8·05.

Lira sterlină la Bucureşti a început să scadă şi a cotat 1041, dolarul 2·40 lira italiană 10·25, coroana ceho-slovacă 7·07, francul elveţian 43·30.

Ştiri din Turda

— Prin telefon —

Demisia Prefectului. D. dr. Vasile Meşter a dimisionat din postul de prefect al judeţului Turda-Arieş, reluându-şi funcţiunea de notar public.

In locul domniei sale a fost delegat cu conducerea judeţului d. dr. Iulian Peter, inspector administrativ care a şi luat postul în primire.

Starea timpului. In urma unei mari ploi căzute în acest judeţ, timpul s'a răcorit. Sămănăturile se prezintă foarte bine, în special porumbul. Recolta va fi abondentă.

Serbare şcolară. La şcoala de arte şi meserii din Turda a avut loc zilele acestea o serbare de încheiere a anului şcolar. Elevii acestei şcoale — care s'a deschis numai în acest an — au dat dovada unei mari destoinicii. Se poate spune că la această şcoală s'a depus toată dragostea de muncă atât din partea profesorilor cât şi din cea a elevilor.

Cu prilejul acestei serbări, s'au distribuit celor mai buni şi cărţi.

Deces. Astăzi, la oara 8 după o grea şi lungă suferinţă a încetat din viaţă în vârstă de 34 de ani doamna Augusta Olimpe Stan, soţia şefului de serviciu dela administraţia financiară din Turda.

Citiţi şi răspândiţi :

„Infratirea Poporului"

cea mai bună gazetă săptămânală

:-: FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA" :-:

Unitatea sufletească

Factorii ei de căpetenie : Şeoala — Familia — Ziaristica

Şcoala primară şi conducătorii ei, sunt şi trebue să fie, în contact direct şi intim cu poporul. Invăţătorul conştient de menirea ce o are se va folosi de tot prilejul spre a desvolta şi picura în sufletele fragede ale copiilor iubirea de Dumnezeu, Rege şi Patrie — de fraţii între cei de acelaşi sânge de pretutinderea. Duminecile, în sărbători şi în serile lungi de iarnă preotul şi învăţătorul, vor aduna poporul la casa culturală, sau la şcoală, unde li-se vor da sfaturi înţelepte, cum să-şi conducă gospodăria, să cinstească legile ţării, buna rânduială etc. spunându-le cu fie care ocazie binevenită că : — Avem un Dumnezeu pe care trebue să-l iubim din tot sufletul şi din tot cugetul nostru. Un Dumnezeu milos şi atotputernic, care a făcut cerul şi tot ce vedem cu ochii, care ne-a dat cuget pentru a înţelege, braţe pentru a lucra şi inimă spre a iubi pe semenii noştri. Un Dumnezeu bun, care ne-a scăpat de robia duşmanilor de veacuri.

Avem azi un Rege al nostru, care în momentul bine venit a tras spada şi a pornit să ne mântuiască pe toţi cari gemeam sub stăpânirea alor trei neamuri streine. El e cel dintâi şi cel mai mare Român al ţării noastre, căruia îi suntem datori cu credinţă şi iubire nemărginită.

Din voia lui Dumnezeu, a Măritului nostru Rege şi a celor opt sute mii de vieţii stinse pentru desrobirea noastră, avem o patrie, România mare, care este în tot locul unde trăieşte, se bucură sau geme un Român, este pretutindenea, unde se vorbeşte limba noastră. Patria e naţiunea întreagă, pe care trebue să o iubim, cinstim, slujim şi apărăm cu toată mintea, cu toată puterea braţelor, cu toată stăruinţa şi dragostea sufletelor noastre.

Iar fraţii din Vechiul Regat la chemarea Marelui Căpitan au lăsat casă, masă, gospodărie, femei şi copii, alergând — la sunetul goarnei, — toţi ca unul la războiul pentru desrobirea noastră, aducând jertfă pe altarul patriei opt sute mii de vieţi.

Corpul didactic supraprimar poate munci în direcţia unificării sufleteşti şi a luminării populaţiei ca un aparat şi mai puternic având la îndemână între elevii lor, o oaste puternică de pioneri ai unităţii sufleteşti, aproape în toate satele. Indemnând elevii la o muncă stăruitoare şi continuă — în lipsa căreia devin paraziţi vrednici de urgia neamului, — li-se va atrage atenţia că ei — cei mari mărişori, mare parte fii de ţărani — au datorinţa sfântă, ca în timpul vacanţelor, duşi pe la vetre, să folosească toate ocaziile spre a lumina pe părinţii, fraţii şi rudele din satul lor, despre greutăţile cu cari să luptă ţara în refacere, şi să demaşte pe lupii îmbrăcaţi în piei de oaie — mulţimea prorocilor mincinoşi, cari se amestecă printre ţăranii satelor noastre, otrăvându-le sufletele şi traiul zilnic.

Alături de elevii lor, profesorii de toate gradele vor jertfi cât mai mult din timpul liber de care dispun, spre a-se coborâ la sate şi a sta de vorbă cu ţăranii, luminându-i şi încurajându-i referitor la diferitele chestiuni cari îi preocupă.

Să observe şi să simtă poporul că i-se dă o îngrijire deosebită. Să fie în contact mereu cu domnii lui români şi fraţi, urmându-le sfaturile bune şi atunci unitatea sufletească se va cimenta zi de zi tot mai mult.

A desvolta mai amănunţit rolul familiei în educaţia tinerimei şcolare este banal. Cum e familia, cum sunt părinţii, aşa va fi cea mai mare parte a copiilor. Şcoala îi va modela puţin, mai ales pe cei dela oraşe, unde circulă atâtea curente ostile unităţii neamului nostru. Copiii cari aud în familia lor numai înjurii, ce se ţin lanţ la adresa fraţilor de dincolo de Carpaţi, a instituţiilor şi administraţiei româneşti — fie chiar mult mai slabă decât cea streină opusă — necunoscând şi neputându-şi da seama de adevăr, mulţi vor despera în viitorul ţării lor, vor deveni pesimiştii zilelor de mâine, fără voie şi putere de muncă. Părinţii au o mare datorie faţă de educaţia copiilor lor şi o mare răspundere morală înaintea neamului şi a generaţiilor viitoare. Părinţii conştienţi lăsând la o parte ambiţii personale, ori de partid, punând unitatea sufletească a neamului mai presus de toate, dându şi seama că noi cei mai în vârstă suntem ceea ce trebuia să fim pentru desăvârşirea unirii neamului într'o singură ţară, — adecă o generaţie de jertfă, — vor picura zi cu zi şi în sufletele tinerimei, dorul şi dragostea de muncă, speranţă în zilele de mâine, arătându-le că al lor este viitorul, ei se vor bucura de roadele jertfei neamului românesc. Ştiind că suntem o ţară mare înjghebată cu multe feluri de legi, şi obiceiuri, etc. să iertăm toate, până la unificarea deplină, căci tuturor ne merge mult mai bine, decât sub dominaţiile streine, iar rostul şi administraţia ţării se va perfecţiona din zi în zi. Salturile mortale, nenaturale, se răsbună totdeauna.

Presa românească, cinstită şi adevărată, este factorul cel mai important, care poate înlăptui cu o zi mai iute, unificarea sufletească a neamului. Gazeta bună şi obiectivă scrisă pe înţelesul poporului dela sate — fără a arunca săgeţi veninoase în dreapta şi în stânga — este hrana sufletească a popurului nostru dar cum îşi împlineşte azi misiunea sfântă pe care o are cea mai mare parte a gazetelor româneşti — formează o barieră nelosală în faţa unităţii sufleteşti.

Mare parte a gazetelor se pretrec în a ponegri tot ce are mai sfânt, neţinând seamă de chiar familia domnitoare, iar cele mai omenite se mulţumesc în a contesta tot ce s'a făcut, se face, neluând parte cu nimic la munca ce se depune pentru propăşirea ţării.

Grija de căpetenie a conducătorilor şi îndrumătorilor adevăraţi ai poporului este, ca sate să nu pătrundă decât cunoştinţele bune, cinstite, scrise pentru ţelesul poporului şi puse în circiul de propagandă a unităţii sufleteşti ; asemenea să se răspândească cărticele ieftine bune, cu subiecte din istoria neamului, mai ales din războiul desrobire şi unire a tuturor românilor.

Iar în decursul campaniei electorale să ne fie amintit se face un păcat strigător la riu infectând satele cu vorbe o demagogie nemaipomenită, vocând varjba şi ura între de acelaşi sânge.

Dascălul Ion Dela

Vizita miniştrilor români în Secuime

Un interview al ziarului „Brassói Lapok"

cu dl I. G. Duca, ministrul de externe

Dl I. G. Duca vorbeşte despre relaţiile României cu Ungaria, precum şi despre legea şcolară

In tot timpul cât miniştrii români au stat în Săcuime, ei au ascultat plângerile tuturor, au stat de vorbă cu toată lumea dela bogat până la cel mai lipit de pământ ţăran şi s'au interesat chiar şi de lucrurile de mai puţină însemnătate.

Au stat la dispoziţia tuturor gazetelor de provincie ungureşti, dându-le interview-uri, de cari sunt pline coloanele gazetelor maghiare, şi lămuriri asupra politicei româneşti.

Un astfel de interview a — obţinut dela d. ministru Duca, — şi ziarul „Brassói Lapok" în care citim următoarele:

*

„Redactorul nostru a avut onoarea de a lua parte la Sângeorgiu la sărbătorirea dlui primministru Brătianu cu care prilej a obţinut, un interview dela d. ministru Duca.

Ministrul român — care purta o haină simplă galbenă — a primit pe redactorul nostru foarte amabil şi la întrebarea, care este situaţia actuală între România şi Ungaria a răspuns:

„România doreşte să trăiască în pace cu toţi veecinii ei.

Guvernul liberal a avut ca scop din primul moment creiarea unei relaţii de bună vecinătate între România şi Ungaria. La început au fost anumite dificultăţi, a căror motive nu le vom mai cerceta, deoarece, de atunci, relaţiile noastre cu Ungaria au devenit mult mai mulţumitoare.

Convenţiile pe cari le-am iscălit în luna Aprile, precum sprijinul nostru ce l'am dat Ungariei la Liga Naţiunilor pentru a înlesni luarea împrumuturilor de care avea nevoe, au creiat o atmosferă care ne îngăduie să sperăm că îmbunătăţirea relaţiilor între Ungaria şi România nu se va opri aici.

Faţă de o Ungarie hotărâtă să recunoască şi să execute în mod loial dispoziţiile tratatului de pace, România se va sili în totdeauna a menţine o politică a prieteniei sincere şi a strânsei conlucrări economice.

O asemenea politică este în interesul amânduror ţări".

La întrebarea neserioasă a ziaristului maghiar, pentru ce România nu urmează în chestiunea politicei faţă de şcolile minoritare spiritul tratatului de pace, dl ministru Duca a răspuns:

„In ceia ce priveşte şcolile, vă pot asigura că guvernul este intenţionat să urmeze o politică absolut liberală faţă de minorităţi.

In proectul de lege asupra învăţământului primar de Stat am introdus toate modificările importante cerute de minorităţi.

Această lege, în forma în care astăzi se află, după convingerea mea, nu poate fi criticată de către nici un om nepărtinitor.

Ceiace priveşte învăţământul minoritar confesional, la toamnă se va prezinta la Cameră un proect de lege. Vom avea grijă să se introducă în el toate cererile juste ale celor interesaţi.

Presa maghiară

„Deposedarea proprietarului ungur".

„Decâteori Ungurii — scrie „Brassói Lapok" — au înaintat vre-un memorandum Regelui sau guvernului şi li s'au dat răspunsuri „liniştitoare", au apărut imediat dl ministru Anghelescu şi părealabul său Pteancu, inspectorul general, cari au înlănţuit şcolile, limba şi cultura noastră.

Dacă domnii miniştrii Brătianu şi Duca au luat în serios ceiace au spus în săcuime într'o formă atât de sugestivă, atunci sunt datori să vindece cele mai dureroase două rane ale Ungurilor din Ardeal. Acestea sunt asuprirea sistematică a şcolilor confesionale ungureşti şi răpirea pământurilor, pădurilor şi islazurilor proprietarilor unguri."

In ceeace priveşte „asuprirea sistematică" a şcolilor confesionale ungureşti ziarul maghiar ştie tot aşa de bine, ca şi noi că „vina" Statului român este aceia că nu tolerează spiritul iredentist şi că a introdus învăţământul limbei, istoriei, geografiei şi literaturei româneşti.

Eremiada cu răpirea pământurilor „proprietarilor unguri" este pur şi simplu comică. Dacă această cerere este doleanţă maghiară sau nu, „Brassoi Lapok" o poate afla de la ţăranul ungur care a fost şi el împroprietărit din latifundiile „proprietarilor" maghiari.

Serbările „Ady"

Ziarul „Keleti Ujság" scrie că serbarea Ady va avea loc la Zălau în ziau de 19, 20 şi 21 Iulie. Patronii serbării sun Octavian Goga, Paál Ar preşedintele sindicatului ziat lor maghiari, Dozsa Endre, şedintele societăţii scriito unguri din Ardeal, scriitorul nedek Elek şi Janovics J preşedintele sindicatului ac lor dramatici unguri.

Oaspeţii vor sosi la Zăla 19 Iulie, fiind încvartiruiţi c comisie specială. Seara va loc o serată de cunoştinţă doua zi se vă celebra un viciu divin la Biserica reform

La orele 11 se va ţine teatrul orăşănesc din Zălau matineu „Ady" cu concursul eţilor Aprily Lajos şi Mécs szló, a literaţilor Kuncz Al şi Tebery Géza, etc. şi a fra poetului Ady Lajos. Vor decl şi cânta poezii de Ady cele renumite artiste şi artişti magh

Luni participanţii vor plec Meţenţi, unde se va desve placă comemorativă pe casa u s'a născut poetul.

In aceiaşi zi se va celeb nunta de aur a părinţilor lui

Comparaţia lui „Ellenzék

Ziarul „Ellenzék", furios primirea entusiastăp pe care Se au făcut'o d-lui primministru B tianu, scrie că totul a fost a jat conform sistemului uzitat dl Brătianu.

Ziarul şovinist uită că dl p ministru n'a căutat contactu n'a fost sărbătorit de politic ci de însuşi ţăranul Săcui, ştie să facă deosebire între r mul oligarhic al vechii Un şi între democraţia Statului mâs care l'a împroprietărit.

Asaltul împotriva leului

Pasările de pradă — Problema valutară este o problemă naţională — Interesele comune care luptă împotriva leului

Anumiţi indivizi, de conivenţă cu o anumită presă au început din nou să alarmeze opinia publică pe chestia leului nostru.

Cine sunt indivizii cari duc această campanie, de unde porneşte această campanie şi cine sunt uneltele ei în interiorul ţării.

E bine că opinia publică, conştiinţa românească să cunoască pe aceşti duşmani ai ţării, ca şi uneltirile lor.

„Viitorul" îi demască într'un articol, care aruncă o lumină fulgerătoare asupra sinistrei bande care urmăreşte — zadarnic de altminteri — ruinarea financiară a României.

Pâlcul de păsări sinistre

La Viena şi la Zürich, ca în atâtea alte centre, stau păsările de pradă, care în anumite momente şi conjecturi ale vieţei financiare internaţionale, se aruncă şi speculează asupra diverselor valute, în special unor profituri, pe cât de mari pe atât de necinstite.

Aceste organizaţiuni au speculat şi speculează, rând pe rând, asupra tuturor valutelor.

Ieri au speculat asupra francului francez; astăzi cred că leul românesc poate oferi o pradă mai sigură şi mai îmbelşugată, mâine se vor arunca, de sigur, asupra altei valute.

Aceste păsări de pradă au apărut întotdeauna în situaţiunile financiare tulburi, tot aşa cum apar corbii pe câmpiile de luptă acoperite de cadavre.

Este şi aceasta un semn mai mult al stării de boală prin care trece viaţa şi piaţa financiară mondială.

Dar dacă fenomenul în generalitatea lui nu apare ca o manifestaţiune ce ar privi în special valuta românească, el prezintă, totuşi, un aspect care descopere anumite concepţii şi procedee ce nu se pot înregistra decât în viaţa publică internă a ţării noastre.

Problema valutară la noi

Problema crizei valutare s'a pus, în înfăţişări deosebite aproape în toate satele. Problema a fost privită pretutindeni însă nu ca o problemă de partid sau numai de guvern, ci ca o adevărată problemă naţională. In jurul acestei probleme s'au concentrat toate energiile şi s'au solidarizat toate conştiinţele.

Ar fi suficient să amintim atitudinea lumei politice, a presei şi a întregei opinii publice franceze cu prilejul ultimului asalt dat împotriva francului, pentru a se vedea cum se consideră în alte ţări problema valutei naţionale.

La noi s'au putut vedea, din nenorocire, atitudini exact contrarii. Campaniile cele mai ticăloase împotriva valutei româneşti, ne-a fost dat să le vedem deslănţuindu-se tocmai dela tribuna parlamentului românesc.

Aceleaşi campanii, tot atât de ticăloase, dar mai persistente şi uneori mai străvezii în scopurile vinovate ce urmăresc, le-am văzut şi le vedem zilnic apărând în coloanele unei prese care se tipăreşte, din nefericire, în limba românească.

Complicii

De cele mai multe ori cititorul român are impresia netă, că între acţiunea păsărilor de pradă din afară şi campaniile anumitei prese dinlăuntru, există o corelaţie care de fapt nu poate fi de cât o adevărată complicitate.

Indărătul acţiunilor paralele şi concomitente, sunt anumite scopuri şi interese comune.

Aşa se explică şi faptul că aceleaşi ziare care şi-au făcut o îndeletnicire zilnică din ponegrirea ţării, sunt şi instrumentele prin care, în momentul asalturilor decisive de la Viena, Zürich sau altă parte, se întreprinde acţiunea de alarmare a opiniei publice din ţară şi din streinătate.

Ceeace se petrece astăzi şi acţiunea pe care o duce de câtva timp anumita presă în jurul situaţiunei noastre financiare, sunt semnele cele mai evidente şi mai sigure că oficinele interlope de la Viena şi Zürich au legături bine stabilite şi sistematic organizate şi la Bucureşti.

Guvernul şi opinia publică românească vor şti însă să înfrângă şi acţiunea păsărilor de pradă din afară şi ticăloşia păsărilor de pradă din lăuntru.

Au sosit ❀ Au sosit

Cămăşi bărbăteşti

colorate, cu 2 gulere
desenuri moderne si elegante

Preţul: Lei 275 buc.

SIEGFRIED WEISS

CLUJ, CALEA REG. FERDINAND No. 6.

Raspanditi „Infratirea"

2237 Rador 660

Berea **URSUS** deschisă

dela fabrica **CZELL** din Cluj

este bautura predilectă a publicului.

De prima calitate plăcuta si recoritoare este

8520

Berea din Turda

Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piaţa Mihaiu Viteazul 6
Strada Bucovina No. 32.

Vopseşte şi curăţe haine bărbăteşti şi femeeşti, bumbac şi lână
FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL"
Lloyd 2561 CLUJ. TELEFON: 500. oo 3426 oo

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga
Strada Regina Maria
Strada Bucovina No. 3

Din Banatul înstreinat

Apelul noului protopresbiter

Ion Murgu

ladimirova. — In locul pro-
ppului Trifon Miclea, decedat
u Domnul, după o viață cu-
și cinstită, închinată biseri-
și neamului, a fost numit
opresbiter preotul Ion Murgu.

finția Sa a adresat un apel
e preoțime și turma credin-
ilor, care în sfera de partea
t religioasă, cuprinde sfaturi
natură politică, ce manifestă
imentele populației românești
acolo față de statul jugo-

un document foarte eloc-
, mai cu seamă în aceste
nuri când populația româneas-
de acolo are a se plânge a-
de amarnic de atitudinea unor
rități. De aceea credem ni-
t a publica mai jos inimosul
țelepțescul apel al noului
opresbiter Ion Murgu.

*

Dumnezeu în înțelepciunea sa
necuprinsă de mintea ome-
că și după sfatul său veșnic,
oit a chema dintre cei vii la
, pre fericitul și de pia me-
ie protopop Trifon Miclea,
le ca șef al acestui tract al
ciovei, în viață s'a distins,
iubire și credință neclintită,
de neam și legea strămună.
ul Dumnezeu, după purtarea
le grijă, m'a învrednicit pe
, să primesc conducerea a-
ui tract, cu sediul în Ba-
ko-Novoselo (Satul-nou), un-
nainte de asta cu 83 de ani
ounul meu Gavrilă Murgu a
t ca dascăl, luminător și ca
umător al poporului, lăsând
ășilor ca moștenire sfântă:
ea de neam, limbă și lege
noșească, sădită în inimile
etului de pe acele vremi.

iată iubiților mei frați și
incioși, că la 83 de ani a
Tatăl ceresc, ca eu străne-
l acestui vrednic dascăl, să
sc cu smerenie pe urmele
ilor lui și să iau în primire
enirea sfântă, carele din
entul său din această co-
ă unde își doarme somnul
nic, îmi strigă: să păstrez
fințenie această moștenire, și
u vrednic următor atât lui
și bunicului meu Avram
gu fost 55 de ani paroh în
imirova (Petrovoselo), a
i mărire o vestește biserica
umentală din această comu-
runtașă, precum și fericitului
tată Petru Murgu, carele a
primul preot român în Ali-
ar dela despărțirea ierarhică
ace. O mărturisesc sincer, că
greutatea răspunderii, dară
sc între voi cu fruntea se-
, pe baza trecutului meu de
pe 30 de ani din comuna
ca montană, unde alipirea ne-
ită a credincioșilor față de
rica ortodoxă, este moște-
ce le-am lăsat-o deoparte
le altă parte nădejdea inte-
tă, că atât iubiți frați în
sios, cât și intelectualii de
branșele, îmi vor da mâ-
le ajutor în acțiunea mea,
lucra spre binele obștesc,
oporul nostru să nu fie îm-
ecat în desvoltarea sa fi-
că și să sădim în inimile
orului: credința neclintită și
re sinceră față de mama
tră biserică, scutul nostru
lar, și față de învățăturile ei
e, căci numai în biserică și
biserică neamul nostru a
it în decursul miilor de ani
mijlocul nesfârșitelor per-
țiuni și suferințe să-și păs-
caracterul etnic și legea sa
bună.

Mai departe ni se impune ca o datorință patriotică, să cultivăm și să întărim în popor credința neclintită față de Tron și Rege cât și față de legile țării noastre Jugoslavia, căci din păstrarea acestor postulate va resări soarele dreptății și al fericirii pentru noi toți.

Deci să lucrăm în armonie sinceră și frățească, având de a stârpi relele, cari sau încuibat în toată lumea, ca o urmare a războiului mondial, în urma cărula au rămas multe și multe mii de inimi îndurerate.

Incheiu cu apelul următor: Sângele eroilor, vărsat pentru noi toți, ne cheamă lacrimile văduvelor, a orfanilor și a mamelor rămase fără copii, cari ne și strigă: întindeți mână frățească unul altuia, căci răspunderea noastră în fața lui Dzeu și în fața lumii e mare! Vă rog să ne primiți cu aceeaș dragoste, cu carea vin în mijlocul vostru!

Dumnezeu să ajute gândului bun!

Al vostru al tuturora.

Vladimirovac (Petrovoselo), la 14-27. Februarie 1924.

Binegânditor
Ioan Murgu protopresbiter

Consiliul de miniștri

Tratativele cu Vaticanul — Noul tarif pentru căile ferate — Comemorarea lui Avram Iancu

In ultimul Consiliu de miniștri Dl I. G. Duca, a făcut consiliului o largă expunere a tratativelor urmate între noi și Vatican în privința concordatului. Dsa a arătat punctele asupra cărora s'a ajuns la un acord deplin, cum și chestiunile asupra cărora trebue să se mai discute.

Tot dl ministru de externe a examinat în fața Consiliului situație despăgubirilor de război, situația care va fi discutată și rezolvată la conferința ce se va ține la Londra.

La această conferință, țara va fi reprezeztată de d. Titulescu.

Toți membrii comisiei internaționale a Dunărei au fost convocați la Sulina peste 8 zile.

In conferința ce se va ține acolo se vor discuta și studia mijloacele eficăce prin care canalul Sulina să fie redat circulației fără teamă de împotmolirea vaselor.

Un program de lucrări a și fost întocmit de ministerul de externe.

*

D. Vintilă Brătianu a făcut și dsa o lungă expunere privitoare la viitorul tarif vamul.

Consiliul a hotărât în urma unui raport documentat al dlui ministru de rezort, majorarea tarifului de călători și mărfuri pe C. F. R. cu 25 la sută față de prețurile actuale.

Se știe că tarifele noastre de C. F. R. sunt cele mai reduse din toate Europa.

*

Consiliul a fixat apoi programul serbărilor pentru Avram Iancu votând un credit de un milion și jumătate pentru cheltueli.

Primele concedii ministeriale vor fi ale d-lor A Constantinescu care va pleca în Franța la 20 c. V. Bătianu și Tancred Constantiuescu.

Ajutoarele

și mașinele acordate industriașilor din Ardeal

Ministerul industriei și comerțului a decis ca mașinile și ajutoarele de stat, acordate de fostul minister ungar de comerț industriașilor din Transilvania pa baza legii 3 ungară din 1907, se consideră ca proprietate a statului român, indiferent că a expirat sau nu termenul de folosință.

Dacă s'au respectat clauzele din contract, aceste ajutoare se mai pot lăsa posesorilor până la 31 Decemvrie 1926.

Intră însă sub controlul inspectoratelor industriale și Camerelor de industrie si comerț modul de satisfacere a condițiunilor.

Cei cărora li s'a recunoscut proprietatea definitivă asupra mașinilor sunt ținuți să declare aceasta inspectoratelor industriale.

Deținătorii ajutoarelor de stat sunt ținuți să învețe în ateliere un număr de ucenici sub supravegherea inspectorilor industriali.

La
Congresul Medicilor
din
Timisoara
sunt rugați Dnii Medici a aduce cu sine toate siringile de reparat și lista intrumentelor cari le lipsesc
Aesculap
Mihail Máté
intreprindere de instrumente medicale
Timișoara, Bul Reg. Ferdinand 6. Telefon №. 900.
Efectuiază reparația tuturor siringilor immediat. Mare asortiment din toate instrumentele. Lampi de Quarz, Aparate, Röntgen și alte aparate electromedicale. — Expediază prin poștă ori și unde.
Lloyd 2892

Din 7 luna curentă
Ghiață artificială
bine comprimată
aflați la
fabrica de ghiață
a 3659
fabricei de bere
CZELL
Telefon No. 78.

Reclama este sufletul comerțului!

Sedria Orfanala a Orașului Deva

No. 141—924.

Edict de licitație

Se aduce la cunoștință celor interesați că Sedria erfanală a orașului Deva ca urmare a decisului Nr. 141/924. și potrivit §. 265 al art. XX din 1877 vinde prin licitație publică imobilul cu toate edificile aftătoare pe el cuprins în pot. fund. No. 1417 A + 1191/2/b, 1191/1/1, 1191/2/ a, (1) proprietatea soției lui Craiovean Petru născută Szekeres Rozalia și dreptul de folosință al imobilului din cartea fund No. 1017. din orașul Deva A + 1 ord. 1192/1 No. top. Acest imobil se află în orașul Deva str. Mihail Viteazul No. 13 constatator din casă mare și supra edificate.

Licitația se va ținea la 5 August 1924 la orele 10 a. m. în biroul Sedriei orf. a orașului Deva.

Prețul de strigare va fi de 40,000 Lei sub care preț nu se va vinde. Licitanții vor depune vadiu de 10% din prețul strigării.

Eventualele informațiuni se vor cere la Primăria Orașului Deva camera No. 8.

3650 Președinte: **Aug. Berzan.**

Consiliul Orașului Cluj No. 12223—924. cons.

Anunț

Consiliul Orașului Cluj dă în întreprindere prin licitație publică tăiatul, crepatul și transportul lemnelor orășenești din Calea Decebal Nr. 1.

Condițiile de licitație și contract să pot vedea în biroul oficiului zilnic în oarele oficioase 7—14.

Licitația se va ținea în biroul oficiului Silvic Strada Cogălniceanu Nr. 4 la 8 Septemvrie crt. ora 10 a. m.

Cluj, la 8 Iulie 1924.

3638 Primar: **Dr. Utalea.**

Anunț

Rectoratul Universității publică licitație pentru lucrări de renovare, adaptare la vechea grădină botanică în valoare de lei 394.541.

Licitația va avea loc în ziua de 22 Iulie c. ora 11 în localul Administrației Universității. Devizele și alte informațiuni se pot obține la administrația Universității, în orice zi de lucru între orele 11—1.

3656 Rector: ss. **Bănescu.**

No. 962—924. not. 3636

Publicațiune

Terenul de vânat al comunei Nădășel cu suprafață de 1774. iug. cad. și a comunei Mera (județul Cojocna) cu suprafață de 3172 iug. cad. se va arânda pe timp de 6 ani prin licitație publică ce se va ținea la 15 Septembre 1924 și anume:

In comuna Nădășel la orele 9 a. m.
In comuna Mera la orele 3. p. m.
Prețul de strigare:
Pentru terenul din Nădășel 100 Lei.
Pentru terenul din Mera 200 Lei.

Condițiunile detailate se pot vedea la oficiul notarial din Nădășel între orele de serviciu.

Traian Galoș, notar cercual. **Petru Tosa,** primar din Nădășel. **Andrei Vono,** primar din Mera.

Saci, Mușamale
2613
cumpără, vinde și
împrumută
Aladár Schillinger
Timișoara,
Strada Treboniu Laurean 8—10.
Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

ULTIMA ORA

INFORMAŢII

— **Şcolare.** Eri s'au terminat examenele de fine de an la orfelinatul principele Carol, sub preşidenţia dlui dr. Wilt, revizorul şcolar al oraşului. Din 28 de elevi prezentaţi la examen, au fost declaraţi promovaţi 22.

— **Nu se mai liberează brevete de băuturi spirtoase.** Dl Simionescu, directorul general al resortului de finanţe din Cluj, a primit o nouă comunicare dela ministerul de finanţe după care se opreşte complect acordarea de noi brevete de băuturi spirtoase până la legiferarea noului regim al distribuţiei alcoholului.

— **Protestul micilor comercianţi.** Dispoziţia luată de prefectura poliţiei, după care ora de închidere pentru prăvăliî a fost fixată la 7, a provocat mari nemulţumiri în cercurile comerciale locale. Un grup de 62 de mici comercianţi au făcut un memoriu, pe care îl vor înainta prefectului judeţului cerând să se suspende dispoziţia poliţiei, aceasta putând să aducă ruinarea materială a multor dintre micii comercianţi.

— **Anchetarea primpretorului Ferdrihan.** Azi dimineaţă a plecat la Cojocna dl Simu subprefectul judeţului pentru a face ancheta în cazul primpretorului Ferdrihan.

— **Scăldarea în Someş.** Prefectura poliţiei Cluj a luat dispoziţia ca pe viitor să fie interzisă scăldarea în Someş, în porţiunea cuprinsă între Arena sportivă şi podul de fier al CFR. In afară de acest teritor scăldarea în Someş este admisă însă numai cu costume de bae.

— **Dela Primărie.** Mâne are loc o şedinţă a consiliului comunal, cu care ocazie dl consilier financiar Gh. Peptea, va face o largă expunere a situaţiei economice a oraşului şi asupra fondurilor ce mai sunt încă la dispoziţie.

— **Concurs** internaţional de Lawntennis la băile Pistyan ia din zi în zi proporţii tot mai mari. Concurenţii din Ceho-Slovacia au dovedit rezultate clasice contra concurenţilor din Elveţia pentru câştigarea cupei Devis. La acest concurs a primit invitare şi championul maghiar Kehrling, care va avea ocaziune să-şi măsoare puterea cu cei mai buni reprezentanţi ai acestui sport nobil. La concorsul de Tennis din Pistyan care se va începe la 18/VIII. a. c. este foarte probabil că şi România va participa. 3532

— **Apel.** Acţionarii Soc. An. Rom. „Costum", I. V. Mauthner & Co. Cluj, sunt rugaţi, să se prezinte la 20 Iulie 1924, ora 10 a. m. în localul fabricei în Cluj, strada Cărămidarilor Nr. 17, la adunarea generală extraordinară, care se va ţinea cu următoarea ordine de zi: 1. Raportul fondatorilor despre primirea autorizaţiunei de funcţionare. 2. Modificarea statutelor în sensul instrucţiunilor primite. 3. Complectarea Consiliului de administraţie şi a Comisiunei de censori şi confirmarea hotărîrilor luate de Adunarea generală de constituire. 4. Propuneri. — *Fondatorii.* 3661

— **Datoria administraţiei financiare faţă de oraş.** Ministerut de finanţe a trimis un ordin administraţiei financiare din Cluj, prin care aceasta va trebui se plătească primăriei oraşului suma de 3 milioane lei, din datoria ce o are faţă de oraş.

— **Furt.** Aseară la acceleratul de Bucureşti, în staţia Feldioara Războieni, s'a furat o valiză cu haine unui călător de către un individ necunoscut. Poliţia a fost sezizată şi s'au luat măsuri pentru prinderea hoţului.

— **Bancnote false.** Siguranţa Cluj a descoperit zilele acestea o bancnotă falşă de 500 lei şi s'au luat imediate măsuri pentru prinderea falşificătorului.

— **Mulţumire publică.** Dl Ioan Titişan din Creaca, jud. Sălaj, aduce pe această cale mulţumire dlui Gl. Traian Moşoiu, ministrul lucrărilor publice, pentru darul de 2000 lei ce a făcut, pentru ridicarea unei cruci tatălui său Dumitru Titişan, încetat din viaţă în timpul inundaţiilor ce au fost în aceea comună.

— Din strada Kogălniceanu No. 10 a dispărut un câine de vânătoare pepelicar de talie mare cu pete mari, corespunde la numele de Tref. Cine-l va aduce va primi o recompensă.

Inţiinţând o casă de cumpărare la Paris, vindem toate mărfurile la detail cu aproape preţul fabricelor V. Missir Fii & Co. S. A. Sucursala Cluj. 7

Conferinţa dela Praga

— Prin telefon de la corespondentul nostru din Bucureşti —

— Chestia Basarabiei —

Bucureşti — Conform unei telegrame sosite de la Praga, dl Gabrilovici, ajutorul ministrului de externe jugoslav, a avut eri seara o întrevedere cu dl Girşa, ajutorul dlui Beneş, privitoare la ordinea în care se va discuta programul conferinţei. *La Praga se caută o formulă mulţumitoare pentru România, priviloare la chestiunea relaţiilor cu regimul sovietic.*

D. Benes însă, dacă nu va găsi momentul oportun, pentru readucerea în discuţie a acestei chestiuni, nu o va mai pune pe tapet.

Corespondentul nostru din Bucureşti a obţinut dela cercurile diplomatice următoarele lămuriri:

„Atâta vreme cât Sovietele pun înainte chestiunea Basarabiei, nici o discuţie nu este cu putinţă.

Dacă însă să va urmări o formulă, care în fond să însemne recunoaşterea alipirei Basarabiei, atunci guvernul nostru este gata să stea de vorbă."

Lupii pătrund în Odorhei

— Prin telefon —

Odorhei. — Eri a pătruns o haită de lupi până în cartierele oraşului, omorând mai multe vite.

LEI 450

un pantalon de tenis!

La firma: 3412

Katz şi Mendel

Cluj, Piaţa Unirii No. 10.

HUNWALD

CLUJ,
Str. Vlahuţa 3.

Telefon interurban
147.

3256

Fabricaţi de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efeptuim şlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile şi după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte
Mare depozit de geamuri şi întreprindere de pus geamuri.
Geamuri decorative.
Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

Reclama este sufletul comerţului

Prin telefon dela corespondenţii noştri

Ciuma bubonică în Grecia

Salonic. — Conform ştirilor primite din Atena, în oraşul Patras s'au declarat 7 cazuri de ciumă bubonică, iar în oraşul Caramar sunt 3 cazuri.

Ciuma bubonică a isbucnit şi în Rusia

Constantinopol. — Guvernul otoman a fost informat de serviciile sanitare că în localităţile ruseşti de pe litoralul Mării Negre s'au constatat de-asemenea numeroase cazuri de ciumă bubonică.

Amnestia în Spania

Bucureşti. — Legaţia spaniolă ne informează că Regele Spaniei a acordat amnestie pentru toate delictele de presă, militare şi de drept comun. Această amnestie este cea mai largă din câte s'au acordat până acum.

Urcarea tarifelor pe C. F. R.

Bucureşti. — După cum se ştie, consiliul de miniştri a hotărât majorarea tarifului de C. F. R. pentru mărfuri şi persoane cu 25 la sută. Din cercurile oficiale se spune că începând cu 1 Septembrie tarifurile se vor urca cu alte 25 de procente.

România contractează un împrumut?

Bucureşti. — In cercurile financiare se afirmă că dl Vintilă Brătianu ministrul de finanţe, a început tratative cu un consorţiu englez, în vederea unui împrumut extern.

Controlul asupra Germaniei

Bruxelles. — Dl Simons, ministrul de externe al Belgiei, a declarat ziariştilor că conferinţa din Londra vă căuta înainte de toate găsirea unor formule pentru concordarea controlului în chestiunea siguranţei şi a reparaţiunilor, conform planului Dawes.

Germania acceptă controlul militar

Lafayette. — Conferinţa ambasadorilor a comunicat aseară ambasadorului german răspunsul aliaţilor la nota germană asupra controlului militar. In acest răspuns se arată că guvernele aliate iau act cu satisfacţie că guvernul german acceptă să aibă loc o inspecţie federală efectuată de comisia interaliată. In acest răspuns să mai adaugă că dacă guvernul german îşi va achita obligaţiunile comisia militară va fi retrasă.

România la bursa din Paris

Bucureşti. — O telegramă sosită din Paris aduce ştirea că titlurile franceze ale împrumutului român de 4 la sută din 1922 au fost admise la negocierile de bursă.

Mişcarea din diplomaţia român

Bucureşti. — In locul dlui Langa Răşcanu va fi numit mi nistru la Sofia d. Bilciurescu.

Dl Mârzescu la Braşov

Braşov. — Eri a sosit în localitate d. ministru Mârzesc Dsa, timp de câteva oare a vizitat oraşul, apoi a plecat la Sib

Combaterea alcoolismului în Secuime

Braşov. — Autorităţile din Săcuime au început o inten campanie pentru combaterea alcoolismului în Săcuime, unde fa ravagii înspăimântătoare. In afară de o serie de conferinţe cari vor ţinea la sate, autorităţile au luat măsuri că începând de Să bătă până Luni toate cârciumele se fie închise.

Aceleaşi măsuri pentru combaterea alcoolismului au fo uate şi de către autorităţile din judeţul Maramureş.

In Brazilia e revoluţie?

Bucureşti. — Conform unei telegrame particul sosite la Bucureşti în Brazilia a isbucnit revoluţia. O şele San Paolo şi Santo din Brazilia au fost ocupate revoluţionari. Ştirea n'a fost confirmată încă de nic agenţie telegrafică.

Camioanele cu lanţ „ASTRA" supoartă cea mai mare incărcătură

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Metallum

MICA PUBLICITATE

De vânzare un imobil constătător din 3 camere, culină şi dependinţi o curte şi grădină de cca 220 □., în Str. Turcului No. 21 (Ágoston). Imobilul se poate ocupa imediat. Condiţiunile se pot afla la faţa locului. *Alexandru Soós proprietar.* 3654

Apa minerală **arsenicală-feruginoasă** **„Guber“** din
Srebrenița
a sosit în umplere proaspătă la
Gergeli Francisc
succesori în Cluj. 3657

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Vineri, 11 Iulie 1924

CINEMA SELECT
Lume Scufundată
Dramă sentimentală în 5 acte, după romanul lui Ludovic Biró. In rolul principal cunoscuta artistă rusă: **Olga Levinsky şi Várkonyi Mihail.**

CINEMA URANIA
Ficiora Rătăcită
Tragedie puternică în 6 acte, după romanul lui **Henry Bataille.** In rolul principal: **Maria Jacobini şi Alberto Callo.**

LOTERIA
Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat
autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui
Cămin al Presei în Cluj
este cel mai sigur şi rentabil plasament
Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA
Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat
in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de
500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.
Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:
Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29
i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.
Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.
Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

TELEFON No. 21 1.

TIPOGRAFIA

Cele mai frumoase lucrări de tipografie ca facturi, formulare, registre, invitări, scrisori comerciale şi orice alte lucrări necesare pentru **Autorităţi, Oficii, Bănci populare. Cooperative, Consumuri, industrii şi întreprinderi** technice şi comerciale sătești execută

TELEFON No. 211.

INFRĂȚIREA

TIPOGRAFIA INFRĂȚIREA

Execută de asemenea cu preţuri convenabile cărţi, de nuntă şi botez, invitaţii, cărţi de vizită, broşuri, etc.

STRADA IULIU MANIU No. 3.

CLUJ

Inainte de a face o comandă în altă parte, adresaţi-vă la „TIPOGRAFIE INFRĂȚIREA“.

STRADA IULIU MANIU No. 3.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul IV. Nr. 1125 6 PAGINI ● 2 LEI ● 6 PAGINI Sâmbătă 12 Iulie 1924

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura
și literatura poporului român
Sibiu

R CLUJ 1. 9354

ANUNTURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI A ENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONA[MENTE]:
PE 1 AN . . .
PE 6 LUNI . . . 240 L
PE 1 LUNĂ . . . 50 L
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L

Luminile unui istoric

Discursul rostit de dl Al. Lapedatu, ministrul cultelor și artelor, la Dicio-Sân-Martin

Pentru istoric un act al prezentului nu este un fenomen izolat, avându-și originea și sfârșitul în el însu-și, trăind exclusiv în spațiul restrâns al actualului, ci o verigă dintr'un imens lanț a cărui obârșie se șterge și se confundă în negura vremurilor și a cărui taină și rost nu pot fi tălmăcite decât de cunoașterea trecutului.

Istoricul proectează lumina unei torțe sacre asupra prezentului și sub reverberațiile ei faptele care se deslănțuesc misterioase sub ochii noștri își spun enigma și își formează sensul.

Ministrul cultelor și artelor este un istoric cu complexiunea care o impune știința modernă cercetărilor în care s'a specializat dl Al. Lapedatu.

AL. LAPEDATU
Ministrul cultelor și artelor

Pornind dela amănunt, pe care l'a studiat cu o migăleală și răbdare de benedictin, din vechile hrisoave, din cronici, icoane, archive, — din magnificele și regeștile sdrențe de purpură ce au rămas din trecutul nostru în viforul vremei — dl Al. Lapedatu ajunge nu numai la generalitățile sintezei, ci ia o adevărată viziune a trecutului românesc.

Așa a fost în discursul pe care dl Al. Lapedatu l'a rostit la Dicio-Sân-Martin.

Dl Ion I. C. Brătianu, prezidentul consiliului de miniștri și șeful partidului liberal, declarase că se consideră Ardelean, fiindcă este alesul Făgărașului. Declarația aceasta a dlui Ion I. C. Brătianu a fost ca un amnar care a atins o cremene: scânteia a aprins temperamentul dlui Al. Lapedatu, pasionat de trecutul neamului românesc, i-a incendiat vizualitatea de istoric, care deodată, cu o fulgerătoare spontaneitate, a deschis o largă și adâncă proecțiune de lumină în începuturile cronicei noastre, acolo unde faptul se amesteca cu legenda, ca în ori ce act eroic.

Dl Ion I. C. Brătianu, a spus dl Al Lapedatu, este făgărășean nu numai de doi ani și jumătate de când a fost ales deputat de Făgăraș, ci mult mai de mult.

Căci ca unul ce-și trage origina neamului din ținutul Argeșului, este și dsa coborâtor din acei făgărășeni cu cari Negru-Vodă a descălecat și întemeiat țara românească acum 6—700 ani, țară care stă la începutul desvoltărei Statului român întregit de astăzi.

Intre neamurile acelor negreni au lucrat, generație de generație, înaintașii dlui Brătianu, pentru consolidarea și desvoltarea țării românești, iar munca lor de veacuri s'a concretizat în opera politică și națională a părintelui său. Ion Brătianu, cel mai mare cetățean român al secolului trecut, prin a cărui lucrare Vechiul Regat a devenit cel mai însemnat factor politic și cultural în sud-estul Europei.

Această viziune de istoric a dlui Al. Lapedatu este de sigur cutezătoare, ingenioasă, originală — și totuși lumina ei vine dela un real sâmbure de adevăr, care cu fazele lui incandescente iluminează cel mai îndepărtat trecut al neamului nostru.

Hașdeu — marele istoric al lui Negru-Vodă — care excela în asemeni procedee ingenioase și originale, ar fi apreciat și ar fi gustat ca ceva ales, de mare preț, teoria dlui Al. Lapedatu, care cu o largă și cuprinzătoare viziune stabilește filiația Argeșenilor de baștină, cum este familia Brătianu, cu eroicii descălicătorii din Făgăraș. Și poate că atunci când dl Ion I. C. Brătianu și a pus candidatura la Făgăraș, și mai cu seamă atunci, când dintre toate locurile unde triumfase candidatura sa, dsa a optat pentru Făgăraș, nu a fost numai un act de lucidă conștiință și de personală voință, ci din acel substrat de sub conștiință lăsat ca un depozit sacru de o lungă genealogie românească, a țâșnit imperioasă porunca vre-unuia din strămoșii făgărășeni, descălecători în Argeș.

Reorganizarea Sedriilor Orfanale

Brașov. — După cum v'am telefonat d. ministru de justiție Mârzescu a vizitat orașele Brașov și Sibiu. D-sa a declarat ziariștilor că scopul venirii sale este să studieze felul dn organizare al Sedriilor orfanale, în vederea depunerii unui proect de lege de unificare.

Numărul străinilor din Oradea-Mare

Oradea-Mare. — Serviciul de Siguranță din Oradea Mare a raportat inspectoratului din Cluj că numărul străinilor din Oradea-Mare este de 700.

Complotul contra Leului

La Bursele din streinătate leul nostru a suferit în ultimele zile scăderi surprinzătoare. Și spunem surprinzătoare fiindcă nici o cauză reală nu s'a produs, care ea să determine această coborîre. Viața economică și financiară a țării se îndrumează din zi în zi spre normal, producția și exportul merg sporind, bugetul statului se găsește echilibrat, datoriile externe consolidate, nici o emisiune nouă de hârtie monedă nu s'a făcut, fenomenul de deflațiune urmându-și cursul normal, nori de războiu nu ne amenință pe noi mai mult decât pe alții, ordinea și liniștea cea mai desăvârșită domnesc între toate, refacerea în toate direcțiunile devine din ce în ce mai evidentă, într'un cuvânt nu există nici o cauză care să justifice această scădere. Și totuși la Zürich ca și la Viena și în alte centre valuta noastră înregistrează coborîri. Cine provoacă această nefirească și nejustificată scădere? Speculanții și capitaliștii lacomi din streinătate cari, profitând de îngrijorarea care ne-ar putea cuprinde văzându-ne leul în scădere, să pună mâna pe avuțiile imense ale țării pentru a le exploata. Politica economică românească pe care actualul guvern și alături de el întreaga opinie publică înțelege s'o facă nu convine nici acelor păsări de pradă cari pândesc toate prilejurile pentru a realiza câștiguri speculând valutele.

Iată elementele cari duc o desperată ofensivă împotriva leului cu nădejdea că realizând coborîrea valutei naționale ne vor sili să ne plecăm capul în fața capitalului international dându-i spre exploatare bogățiile pământului nostru și munca poporului. Nimeni dela noi nu este dușman al capitalului strein, dar venirea lui în țară n'o putem primi decât în condițiuni cari să pună la adăpost de orice speculă capitalul național, munca și independența economică a țării. Capitalul internațional care înțelege să primească aceste drepte și legitime condițiuni este bine primit. Acela însă care nu urmărește o colaborare cu noi, ci numai câștiguri fabuloase prin exploatarea și aservirea noastră va întâlni rezistența dârză a întregei națiuni.

Acțiunea de coborîre a leului o duc acești capitaliști puși numai pe câștig și speculanții de valută din marile centre financiare. Celace este foarte trist pentru noi este faptul că această ofensivă din streinătate a găsit aliați în chiar mijlocul nostru. O anumită presă și anumiți oameni politici dela noi sprijinesc prin campania lor de alarmare a opiniei publice acțiunea de coborîre a valutei naționale. Complicitatea aceasta este atât de odioasă, încât nu găsim aestule cuvinte spre a o înfiera.

Acte din cultura Ardealului

Jubileul școalei de meserii și negustorie din Blaj

Istoricul și desvoltarea școalei

La 1 Iulie, odată cu sfârșitul cursurilor, Școala de meserii și de negustorie din Blaj și-a sărbătorit jubileul de 25 de ani dela înființare. Cea mai nouă dintre instituțiile culturale ale Blajului, această școală a luat ființă în 1898. Inființarea ei se datorește străduințelor Consistorului greco-catolic din Blaj care, în ciuda împotrivilor autorităților maghiare de pe acea vreme, a ținut să realizeze un început în pregătirea și creiarea acelei pături mijlocii atât de necesare organismului unei națiuni. Acesta a fost gândul care a prezidat la înființarea acestei școale.

Incercări pentru realizarea acestui scop s'au făcut de către mitropolitul Vancea, dar ele n'au putut fi înfăptuite pe de o parte din cauza opunerii guvernului ungar, pe de altă parte din cauza lipsei de fonduri.

Canonicul dr. Augustin Bunea care a înțeles de ce mare însemnătate este pentru pregătirea tinerilor români la meșteșuguri și negustorie înființarea unei asemenea școale, lucrează în așa fel încât Primăria opidană într'o scrisoare adresată Consistoriului metropolitan roagă ca Biserica să și ia sarcina organizării și susținerii unu astfel de institut.

Mitropolitul Victor Mihalyi de Apșa, convingându-se de necesitatea și importanța unei școale de meserii, însărcinează pe canonicul Iosif Hossu cu studierea chestiunei.

Obținând concursul dlui Gavril Precup, profesor la liceul din Blaj, dl Iosif Hossu raportează Consistoriului că a făcut pregătirile prealabile și cere permisiunea să deschidă școala la 1 Ianuarie 1899. Pe baza acestui raport Consistoriul înștiințează Primăria că școala industrială a fost înființată și că la 15 Decembrie 1898 încep cursurile.

Școala s'a deschis în această zi fiind înscriși 40 de elevi și având ca director pe dl Silvestru Nestor, profesor de liceu, iar ca profesor de liceu, iar ca profesori pe dnii Alesiu Viciu, Aron Deac, Ioan Fodor, Valeriu Suciu, Ioan F. Negruțiu, dr. Ioan Rațiu, dr. Vasile Suciu și Gheorghe Bărbat.

La 24 Decembrie 1898, adică după zece zile de funcționare, oficiul pretorial din Blaj îi interzice continuarea cursurilor, dând ordin de închidere. După stăruințele neobosite ale consistoriului guvernul maghiar recunoaște în cele din urmă înființarea școalei și permite funcționarea ei.

Reorganizată și întărită în 1899—1900, școala aceasta capătă un avânt din ce în ce mai frumos, numărul elevilor sporind an cu an, iar pregătirea elevilor ei făcându-se în condițiuni din ce în ce mai bune.

In 1914, autoritățile școlare maghiare pun noui piedeci acestei școale, silind o parte din elevi să treacă la școala industrială de stat subt motiv că la școala confesională nu există secție pur comercială. Puțin timp după aceasta izbucnește războiul, care a stângenit foarte mult funcționarea școalei. Patronii părăsesc rând pe rând orașul, intrând subt drapel, micii ucenici se împrăștie ne mai având stăpâni, iar cei mai mari îmbracă și ei haina militară. Numărul elevilor scade simțitor dela 120 la 37.

Dar odată terminat răsboiul și scutită de piedicile autorităților maghiare, școala ia dela 1 Decembrie 1918 un avânt frumos. Ea obține cu începere dela 1 Septembrie 1919 un ajutor bănesc dela stat. Numărul elevilor prinde a spori, iar nivelul școalei se ridică grație străduințelor directorului actual dl Valeriu Suciu, sprijinit de ceilalți profesori. S'a obținut datorită intervenției dlui Iustin Moldovan, fost elev al școalei, reducerea serviciului militar pentru absolvenți, s'au sporit numărul cursurilor.

Iată de ce, recunoscători celor cari au pus muncă și jertfă pentru propășirea ei, exprimăm un cuvânt de îndemn pentru conducătorii de astăzi ai școalei să continue străduința înaintașilor lor.

In cursul acestor 25 de ani de activitate prin munca, sprijinul și jertfele făcute de conducătorii școalei, de consistoriul metropolitan, de Reuniunea femeilor, de Reuniunea Meseriașilor, de tipografia seminarială, cași de toată populația Blajului, școala aceasta a luat un frumos avânt ajungând să aibă astăzi 165 de elevi, dela 40 câți erau în 1898, scoțând 692 de absolvenți. Budgetul școalei a crescut dela 135 florini la 51848 lei.

Incepută în condițiuni atât de modeste acum 25 de ani, școala de meserii din Blaj se înfățișează astăzi ca o instituție de cel mai mare folos pentru pregătirea tineretului care se dedică meseriilor și comerțului.

Aplanarea grevei din Timișoara

— Prin telefon —

Timișoara. — Greva muncitorilor de industrie textilă care durează de două săptămâni este pe cale de a se aplana.

Ronsard a fost român?

Distinsul critic francez Leon Caretie susţine că Ronsard, marele poet al Pleiadei franceze, a fost de origine român — Adevărul poeziei lui Alexandru: „Banul Mărăcine“

Aceasta e întrebarea ce şi-o pune un distins critic literar Léo Claretie în unul din ultimele numere ale revistei „Les nouvelles littéraires artistiques et scientifiques“, astăzi când divinul poet e la ordinea zilei.

Claretie citează pentru a dovedi originea românească a lui Ronsard, poezia acestuia trimisă lui Remy Belleau, poet francez, în care Ronsard spune că strămoşul său îşi are originea din locul unde „înghetata Dunăre se învecinează cu Tracia“.

La moartea lui Ronsard (1585) cardinalul du Perron în discursul său funebru spune greşit că leagănul familiei poetului ar fi „Moravia, provincie situată între Polonia şi Ungaria“.

In „Laus Funebrus“ însă, Critton găseşte că strămoşul lui Ronsard este un căpitan din serviciul lui Filip VI de Valois, fiul unui conte de Valois care locuia în Francia.

Binet socoteşte pe Ronsard trăgându-se dintr'o familie ce stăpânea ţinuturi mari la „graniţele Ungariei şi a Bulgariei“ şi ediţiunea lui Ronsard din 1692 numeşte Bulgaria, drept patrie a acestui poet.

Acestea sunt numai parte din documente de origină contimporană.

In timpul lui Ronsard însă — spune Léo Claretie — nimeni nu se îndoia de originea sa românească.

E deci foarte natural ca România să accepte şi să adopte de a fi patria mamă a lui Ronsard.

Claretie reproduce apoi în traducere cunoscutul poem a lui V. Alexandri: „Banul Mărăcine“, poem în care se cinsteşte patria asupra căreia străluceşte gloria lui Ronsard şi se plăteşte tributul de recunoştinţă ce-l datorau Principatele, Franţei pentru sprijinul adus de Napoleon III-lea cauzei independenţei române, împotriva asuprirei turceşti.

Sainte-Beuve crede că Ronsard e de origină ungară. El se înşală desigur numai cu câţiva chilometri, Oltenia fiind în hotar cu Ungaria.

Un român Pesiacov în „Istoria Craiovei“ (1902) arată că în Banatul Severinului exista un castel Muceşanu unde odinioară stăpâneau strămoşii lui Ronsard.

Saint-Venant în 1911 spune că Ronsard, la vârsta de 16 ani a plecat în România cu Lazare de Bröf, ambasador în Germania, fără a admite însă că ar exista o legătură familiară care să-l fi decis pe Ronsard a face această călătorie.

Nu se ştie pentru ce unii istorici sau critici refuză lui Ronsard originea sa adevărată.

Rasa română şi cea franceză au afinităţi care le apropie şi care s'au afirmat cu tărie în lupta comună împotriva duşmanului.

A fi născut român, e ca şi a fi născut francez adică a iubi la fel poezia clară, mişcătoare, armonioasă, gingaşă, ieşită din munca rafinată a Renaşterei ca şi poezia pe care o cântă moderna Musă ronsardiană, Contesa de Noailles, deasemeni de origine română

Nimeni n'a fost mai francez decât Ronsard spune Claretie — nici mai gelos de gloria naţională, de viitorul nostru literar, de supremaţia noastră intelectuală.

Ne bucură însă că acest mare francez a avut o origine română pentru a crea o legătură mai mult între cele două surori latine, a căror afecţiune creşte şi se afirmă continuu.

Acei pe care Traian i-a adus ca să colonizeze malurile din Dauphine şi pe Mţii Maurilor.

Erau Provensalii din regiunile Galiei transalpine. Ronsard descinde desigur din aceştia.

Revenind în Franţa, banul Mărăcine n'a făcut decât să se reîntoarcă spre primul leagăn al rasei sale.

Citind revistele Româneşti

Convorbiri literare (A. 56. Iunie 1924)

Cu prilejul aniversării a 60-a a morţii lui Simion Bărnuţiu, Dl G. Bogdan Duică reaminteşte critica pe care a suferit-o marele istoric din partea lui Titu Maiorescu, căutând să arate că această critică era datorită radicalismului lui Simion Bărnuţiu care nu era pe placul lui Maiorescu ce avea o concepţie politică absolui antagonistă.

Dl Bogdan Duică ne promite că va da în curând motivări mai amănunţite asupra operei lui Bărnuţiu, rămasă încă nelămurită într'o carte întreagă.

Dl Giorge Pascu represintă partea filologică ocupându-se de Gramatica lui Văcărescu. La cea istorică Dl I. Marţian scrie despre Mănăstirile vechi din Ardeal iar Dl N. H. Lahovary reproduce după principele Charles Joseph de Ligne, cel dintâi filoroman, al Apusului o descriere a caselor boereşti din Moldova de acum o sută cincizeci de ani.

I. Versuri de Eug. Ciuchi (Jupiter) şi George Dumitrescu, o scrisoare a Reginei Elisabeta către G. Enescu şi mai cu seamă bogate cronici şi recensii, referitoare la ceia ce produce ţara noastră.

*

Ideia Europeană (A. VI, No. 148 Iulie 1924) Dl Nicolae Ivaşcu crede că desfacerea fuziunei dintre partidul naţional şi ţărănesc, — fuziune care de altfel nu ajunsese să se facă aşa că nici nu putea să se desfacă — nu ar însemna altceva de întrarea ţării pe calea revendicărilor violent revoluţionare. De aceia D sa se şi încumetă să-şi intituleze articolul: Cum se pregăteşte revoluţia.

Reproducând după ziare obişnuitele acuzări aduse partidulni liberal, Dl Ioaşcu e desigur foarte consternat că fuziunea nu i-a dat prilejul să aprecieze raiul ţărănisto-naţional şi prevede că menirea istorică a acestor două partide în opoziţie nu putea fi alta decât: organizarea şi înfăptuirea mişcării revoluţionare în România.

N'am fi ştiut că a avut o adunare a scriitorilor la Washington şi că însăşi România a luat parte la această cunoştinţă dacă dl Emanoil Bucuţă n'ar fi pus la dispoziţia I. E. împreună cu o caricatură de Wyncie King şi un articol lămuritor asupra acestei adunări.

Harnicul macedonean, Marcu Beza, care de atâta timp face în Anglia propagandă folositoare pe cale literară ţărei noastre a fost şi de data aceasta acel ce ne-a reprezentat cu cinste printre celelalte neamuri ale lumei rostind cu această ocazie şi o cuvântare, pe care I. E. o reproduce.

*

Revista istorică (A. X April-Iunie 1924) a dlui N. Iorga publică între altele un interesant articol al dlui Coriolan Petran, relativ la înstrăinarea şi distrugerea comorilor artistice din Ardeal.

Dsa arată că cele mai valoroase obiecte de artă şi de muzeu ale Transilvaniei au ajuns la Viena şi la Budapesta. Astfel la muzeele din Viena şi din Graz chiar se găsesc cei mai mari bulgări de aur scoşi din minele aflătoare în cuprinsul Ardealului.

La fel e cu arta preistorică şi cu urmele lăsate de stăpânirea strămoşilor noştri, Romanii, în Ardeal.

Ceeace s'a făcut înainte de războiu, s'a coetinuat mai că seamă în timpul războiului, când s'au creiat expoziţii de asemenea obiecte şi nici unul din ele nu s'a mai reîntors din expoziţie.

*

Cele trei Crişuri (A. V. Iunie 1924) De Ateneul român şi misiunea lui se ocupă dl George Bacaloglu, insistând asupra rolului acestei instituţiuni în viaţa culturală a Românilor.

Dsa propune o legătură strânsă între Ateneul român şi celelalte instituţiuni culturale, cum ar fi în Ardeal „Astra“ şi „Cele trei Crişuri.“

Dl Al. Keresztury continuă studiul său despre Panslavism, slavofilism şi neoslavism.

Proza literară reprezentată prin o schiţă a dlui Ion Dongorozi „Transbordare“ şi o traducere de A. Buteanu din Kálmán Mikszáth (Carul invalid), iar poezia prin dnii Volbură Poiană, A. Cotruş etc.

Cronica literară, economică şi scrisori din Banat, Sătmar, acestea din urmă mai mult simple reportagii nu aduc nimic interesant şi vioi cuprinsului revistei.

Ilex

COVOARE
toate mărimele s'au pus în vânzare cu
Preţuri eftine
la Mag.
MISSIR
Cluj, Memorandului 11.

Artiştii Ardealului

Nicolae Oancea

profesor de muzică

Părinţii lui sunt din Săliştea, jud. Sibiu. Ei pe vremea stăpânirii ungureşti au trecut graniţa în ţara mamă şi acolo şi-au întemeiat familia, astfel distinsul muzicant s'a născut în Râmnicu-Vâlcea, la anul 1893.

Nicolae Oancea
Profesor de Muzică.

Dupăce a absolvit Conservatorul de muzică din Bucureşti, a venit în Transilvania lui mult iubită, şi a funcţionat ca profesor de muzică la liceul „Mihai-Viteazul“ din istoricul oraş Alba-Iulia. După un an trece în aceeaş calitate la liceul „Gh. Lazăr“ din Sibiu. Aici a găsit ogorul cel mai bun unde să-şi arunce sămânţa bogatului său talent, de pe urma căruia să-şi secere bulşugul recunoştinţii din partea tutulora. Reuniunea română de muzică „Gh. Dima“ din acest oraş, l'a primit cu braţele deschise pe N. Oancea, făcându-i dirigintele ei, ceeace pentru această reuniune a fost o adevărată solie cerească, fapt dovedit de înseşi reprezentaţiile reuniunii date în Sibiu şi alte centre din ţară. La Bucureşti cu ocaziunea serbărilor „Infrăţirii culturale“, în cadrele „Astrei“ reuniunea „Gh. Dima“ în frunte cu dirigintele ei a stârnit admiraţia tutulor.

Dl N. Oancea mai este şi autorul mai multor valoroase compoziţii muzicale din cari citâm pe: „Cătălina.“ In revista „Transilvania“ şi biblioteca „Astra“ a mai publicat colecţii de cântece poporale româneşti. El este iubit şi admirat nu numai de români — cari suntem mândri de acest fiu al neamului nostru — ci este apreciat de toţi aceia cari îl cunosc, dovadă că toate şcolile minoritare din Sibiu îl solicită să le împărtăşească din arta sa. Membrii societăţilor corale din Bucureşti au rămas încântaţi de felul cum d. Oancea ştie să dirigeze un cor, când l'au auzit la festivalurile dela Teatrul Naţional. Noi dorim frumosului talent, care este de N. Oancea toate succesele ce le merită cu prisosinţă.

CELE MAI FINE LAME DE RAS
UNIOCUOM
SE GĂSESC LA CUTITARIA KUN CLUJ
şi toate accesoriile în această branche
Raspândiţi „Infratirea“

Bursa

Bucureşti. — Leul la bursa din Zürich a fost cotat ca 2·30, iar la Paris cu 8·15.

La Bucureşti, lira sterlină continuă să scadă cotând astăzi numai 1020. Dolarul a fost 237, lira italiană 10·05 şi francul elveţian 42·50.

La
Congresul Medicilor
din
Timisoara
sunt rugaţi Dnii Medici a aduce cu sine toate siringile de reparat şi lista întrumentelor carl le lipsesc
Aesculap
Mihail Máté
intreprindere de instrumente medicale
Timişoara, Bul. Reg. Ferdinand 6.
Telefon №. 900.
Efectuiază reparaţia tuturor siringilor immediat. Mare asortiment din toate instrumentele. Lampi de Quarz, Aparate, Röntgen şi alte aparate electromedicale. — Expediază prin poştă ori şi unde.
Lloyd 2892

Reclama e sufletul comerţului

De vanzare
căşi mici şi mari,
ville, căşi cu grădină, căşi cu prăvălie
moşii, pământuri,
prăvălii, fabrici şi alte întreprinderi. Cine are aceste feluri de vândut sau închiriat sau doreşte se cumpere să se adreseze către mine cu încredere, unde se căpăta şi împrumuturi mai mici pe întabulare locul prim.
Dunky agent,
Cluj, Piaţa Unirii 10. parter 3.

Saci, Muşamale
2613
cumpără, vinde şi
imprumută
Aladár Schillinger
Timişoara,
Strada Treboniu Laurean 8—10.
Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

In caz de lipsă in curentul electric, cu motoarele de benzină „ASTRA“ se poate continua fără intrerupere exploatarea.

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

PAGINA FEMEII

Activitatea femeilor române din Cluj pe teren social şi naţional înainte şi după Unire

De vorbă cu dra Anna A. Popp, presidenta Soc. „Cununa Surorilor de Cruce"

Dorind să cunoaştem activitatea doamnelor şi domnişoarelor din Cluj, pe terenul social şi naţional, atât în anii cari au precedat înfăptuirea visului naţional, cât şi după aceea ne-am adresat drei Anna A. Popp, prezidenta societăţii „Cununa Surorilor de Caritate" care ocupă un loc de frunte printre militantele care se devotează luptei pentru alinarea suferinţelor semenilor noştri. Dsa a bine voit a ne face comunicările de mai jos:

— *„Am dori să aflăm ceva despre Societăţile în cari lucraţi, şi aţi lucrat".*

— „Să încep cu cea mai veche cu unica societate femenină românească de aici, de pe vremuri. E reuniunea „Sf. Maria" întemeiată la 1902. După nenumărate sforţări de-a obţine dela ministerul competent ungar aprobarea statutelor, respinse mereu sub diferite pretexte, părinţii noştri, convingându-se că a aştepta încuviinţarea unui lucru periculos, cum e o reuniune de femei române, tocmai în capitala şovinismului, e zădarnic, au decis a o face confesională şi a o pune sub scutul Mitropolitului dela Blaj. Ea n'a funcţionat însă niciodată în sensul acesta restrâns, ci în spirit general românesc, lărgindu-şi mereu cercul de activitate şi cuprinzând, treptat-treptat, întreg domeniul operelor de caritate aşa cum a fost dela început gândită şi dorită.

Ocrotirea săracilor, luminarea şi ridicarea spirituală şi morală a poporului dela periferiile oraşului, ajutarea copiilor prin cantină şcolară, susţinută pentru 35-45 elevi săraci aproape în fiecare iarnă, readucerea la biserica şi limba străbună a elementelor rătăcite, iată preocuparea zilnică a membrilor ei.

Intrarea în acţiune a vechiului Regat ne-a găsit în bisericele noastre colectând — la apelul „Uniunei femeilor române din Ungaria" din care făceam parte, sume modeste, „darea orfanilor", pentru a putea adăposti chiar în toamna aceia copilele noastre în „Casa Milostivirei", orfelinatul mare al „Uniunei", proiectat încă din anul 1911 (anul, când şi-a serbat a 60-a aniversare „mama" reuniunilor noastre, „Reuniunea femeilor Române din Braşov" şi anul, când a fost lansată primadată ideia Uniunei, înfăptuită în Congresul nostru din 16, 17 Iunie 1913.

Timpul dela 15 August 1916 până la liberarea noastră definitivă, membrele reuniunei noastre, ca şi toate femeile de bine, l'au petrecut în continuă acţiune caritabilă, împărţind zilnic jurnale cărţi, ţigarete, medalii (cu Maica Domnului şi inscripţie românească, insigna reuniunei) soldaţilor din spitale, şi în timpul din urmă, confecţionând cu mânile noastre steaguri naţionale, aşa că pădurea de flamuri treicolore, la primirea Generalului Berthelot, era aproape exclusiv rodul muncei câtorva romance clujene de inimă.

— *„După întrarea armatei liberatoare ce a mai prestat reuniunea?"*

Tot muncă închinată operelor de binefacere. După primirea sărbătorească a armatei învingătoare în piaţa Clujului, unde mic şi mare plângea de bucurie, s'a lucrat febril pentru a aduna sume cât mai mari pentru „jertfele liniei demarcaţionale", realisându-se din străduinţa membrelor suma, frumoasă din cale afară pentru acele timpuri, de 8666·40 cor. Tot reuniunei i-a revenit cinstea de-a îngriji de aranjarea demnă a saloanelor de primire pentru întâia vizită în Ardeal (luna Mai 1919), a Suveranilor noştrii iubiţi, din partea cărora s'a bucurat tot timpul de cea mai măgulitoare atenţie.

— *„Cine conducea reuniunea aceasta atât de veche şi bogată în fapte frumoase?"*

— Dela început şi până la 23 Oct. 1921, deci aproape 20 ani, dna Ana Pop născ. de Lemeny. Atunci din cauza vârstei s'a retras încredinţând preşedenţia dnei Eugenia dr. Tripon.

— *„Lipsa cărei instituţii de caritate s'a simţit mai degrabă după Unire?"*

— Lipsa „Crucei Roşii". In timpurile tulburi din toamna anului 1918 „Crucea roşie" ungară dispăruse, cu toate bogăţiile de cari dispunea. Incă nu intrase în Cluj armata glorioasă şi lipsurilor numai cu mare greutate li se putea face faţă. Atunci numai decât s'au început lucrările pentru a forma o filială a „Soc. naţionale de Cruce roşie" română. Constituirea s'a făcut în luna Mai 1919. Deatunci şi până azi filiala a depus sforţări considerabile şi azi poate fi mândră de activitatea ei frumoasă şi de rezultatele îmbucurătoare atât morale, cât şi materiale.

— *„Societăţii „Ocrotirea Orfanilor din războiu" i-a venit deci rândul mai târziu aici în Ardeal?"*

— Dincontră, precum nevoilor soldaţilor era acuma imposibil a le face faţă în lipsa „Crucei Roşii" tot aşa nu prea puteam face faţă îndatoririlor către orfani, deşi aveam deja 3 orfelinate ale noastre (la Sibiu, Blaj şi Braşov,) înjghebate.

Cu mare bucurie am luat deci la cunoştinţă constituirea comitetului regional Sibiu, pentru părţile transilvane, întâmplată în 13 Apr. 1919. Peste 2 luni, la 13 Iunie 1919, am primit şi noi pe delegata regionalei Sibiu şi în ziua următoare, 13 Iun. 1919 s'a ţinut constituanta secţiei „judeţene Cluj" a Soc. Ocr. Orf. din Războiu cu mare însufleţire. Din 25 Iunie 1919, când s'a ţinut prima şedinţă a comitetului — şi s'a constatat, că după evidenţiarul sedriei orfanale judeţene avem în total 4033 orfani de războiu — şi până la 21 Iulie 1920, ziua morţii preşedintelui nostru (1 an şi 1 lună) s'a lucrat cu febrilitate pentru a putea în fine vedea orfanii secţiei noastre cu ajutoarele în mână.

Şi dacă în darea de seamă a presidentei regionalei Dna C. Bârsean, (anuarul Societăţii pe anul 1919—20 pag. 103) se spune: „Comitetul din Cluj — Preşedinte regretatul Domn Ladislau Pap — s'a străduit mai mult" iar, în darea de seamă pe anul 920—21 (anuarul soc. pag. 24.) se zice: „In Cluj exista un comitet de acţiune, care lucra ca filială şi a făcut mult pentru orfani", — aceasta e suficient pentru jertfa de timp şi muncă ce am adus zilnic pentru scumpii noştri orfani.

La 17 August 1920, presidenta noastră regională a venit în persoană să întroducă ca presidentă judeţeană pe dna Sofia general Anastasiu, cerută de noi, asigurându-ne totodată, că şi dorinţa noastră, manifestată mereu de la constituire, de-a avea Clujul ca sediul unei Regionale pentru centrul şi nordul Ardealului, în curând se va împlini. Aşa s'a prefăcut „judeţana Cluj" în „Regionala Cluj" delegându-se peste câteva zile de către presidenta, generala Principesa Olga Sturdza, Dna Anastasiu să formeze Regionala şi s'o conducă.

— *„Aţi putea să ne spuneţ ceva despre celelalte societăţi din care faceţi parte?"*

— Aşi putea să vă mai amintesc de „Comitetul pentru musică de cameră", care îşi da multă osteneală pentră a încetăţeni şi la noi gustul şi priceperea genului acestuia nobil de musică, şi de Soc. „Cununa Surorile de Cruce" (din Frăţia de Cruce), care are mai ales menirea să promoveze cultul trecutui şi care trebue să ne dea cât mai neîntârziat semne visibile de recunoştinţa ce datorăm cu toţii eroinelor şi martirelor noastre, naţionale. Cred că pot şi încheia, cu dorinţa, ca menirea ideală a acestei Ligi, gândul înalt al întemeietorilor ei, să afle răsunet în mintea şi inima noastră, a tuturor!"

Femei celebre

— Contribuţia pe care femeea a dat'o civilizaţiei —

de **Elena C. Meissner**

Dintre femei n'a eşit nici un geniu, zic adversarii noştri. Nici o femee n'a fost Homer, n'a fost Aristotel, n'a fost Kant. E adevărat. Dar un geniu e o apariţie rară. Din mii şi mii de savanţi mai mult sau mai puţin talentaţi, unul singur e geniu. E greu ca printre câteva femei savante să se găsească un geniu.

Dar femeile după cum am spus n'au fost puse în condiţiuni prielnice. Iar de câte ori au venit în contact cu oameni de ştiinţă şi au fost puse în posibilitate să facă ştiinţă, s'au simţit atrase de studii, au lucrat serios şi au produs.

Astfel putem cita:

Hypatia din Alexandria 370—413), fiica filosofului şi matematicianului Theon, care s'a ocupat de educaţia fiicei sale. Hypatia s'a distins în Filosofie, Geometrie şi Astronomie. Avea un dar neîntrecut de a vorbi. Era şeful unei şcoale filosofice. A lăsat opere scrise care din nenorocire au ars cu biblioteca din Alexandria.

Maria Agnesi (1718—1793) tot fiică de matematician şi profesor la Universitatea din Bologna. La tatăl ei se întruneau savanţi şi discutau. Copila asista. In mediu prielnic talentul se desvoltă şi aci. La 9 ani ţine un discurs în limba latină, studiază Filosofia, Istoria şi Matematicele şi scrie primul Tratat de calcul Integral şi Diferenţial.

Carolina Herschel (1750—1818) sora astronomului Herschel, descopere 7 planete.

Sofia Germain (1776—1831) din familie burgheze din Paris s'a distins extraordinar în Matematici fiind premiată de Academia din Paris cu premiul cel mare.

Sofia Kovalewski (1850—1891) extraordinar de talentată, prezintă trei lucrări universităţii din Göttingen, care-i dă titlu de doctor, iar profesorul respectiv declară, că, de şi adversar al ideii ca femeile să studieze în Universitate, totuşi recunoaşte că Sofia Kowalewski, a rezolvit chestiuni pe care ei se temea să le abordeze.

Nicole Lepaute calculătoare neîntrecută în astronomie.

Apoi:

Sapho, celebră poetă greacă. Corina, poetă din Beoţia, care luă de 5 ori premiu pentru versurile ei.

Aspazia, femee de mare spirit, dădea lecţii de filosofie lui Socrat.

Aretea, celebră medic.

Ducesa de Ferara, ne-a lasat studii filosofice, istorice şi matematice.

Semiramisa, regina Babilonului, renumită prin inteligenţa ei înzestră capitala cu poduri şi grădini suspendate ca în poveşti.

Caterina II, împărăteasa Rusiei, s'a ilustrat şi prin expediţii ştiinţifice. De altfel atâtea femei pe tron, regine şi împărătese, nu dovedesc pe deplin talentul de a guverna? Ah, dar se va zice: n'au guvernat ele, ci barbaţii de care s'au încunjurat. De ar fi şi aşa, tot rămâne în favoarea femeilor regine talentul de a se înconjura de oameni capabili, ştiut fiind că regii trebue să domnească, iar nu să guverneze.

Marchiza de Chatelet, amica lui Voltaire, taxată de Ampére ca cel mai mare geniu în Geometrie. Ea ştia limba latină, engleză, şt. fizice şi naturale. Traduse principiile filosofice-naturale ale lui Newton, care cuprind cele mai mari descoperiri ale geniului uman.

Sofia Condorcet complectă teoriile marelui Adam Smith în Ec. Politică.

Georges Elliot, mare scriitoare engleză.

D-na de Grignan se ocupă de Filosofia lui Descartes.

Dona Conception Arenăl, spaniolă, scrie asupra reformelor regimului penitenciar.

D na Linné face descoperiri botanice.

Georges Sand mare scriitoare în sec. XIX.

Matilda de Toscana înfiinţă primele universităţi în Italia.

Mary Sommerville, scriitoare ştiinţifică.

Clemence Royer are importante lucrări asupra impozitelor.

D-na de Staël, femeea cea mai celebră a timpului, se distinge în literatură.

D-na Tarnowski face conuscut în Rusia datele antropologice criminale.

D-na Curie a descoperit radiumul şi nu e revoltător ca această femee genială, care a revoluţionat lumea prin investigaţiunile ei ştiinţifice, să nu aibă în nobila Franţă acelaş drept de vot în stat, pe care cu atâta mărinimie conducătorii ei l acordat uşierului genialei fe

Bertha Suttner, celebră p serierile ei pacifiste, luă, pre Nobel.

Selma Lagerlöff are scrieri l rare de mare valoare. Luă asemenea premiul Nobel.

Ellen Key, mare scriitoare s deză, oratoare şi moralistă.

Vigée Lebrun, pictor, a lă 700 tablouri de mare valoare

Angelica Kaufmann, mare p tor.

Mişcarea sufragistă

de dna Carrie Chapman C

In toate ţările vizitate de am găsit o mişcare sufragis care, dacă este foarte timidă restrânsă în genere, totuşi nu poate nega, că constitue un ceput.

Ţările din sudul Americii călăuzesc după Europa şi re blicile, cari mărginesc co Atlanticului, Brazilia, Argent Urugay, dau mare import exemplului dat de Franţa şi nă ce Franţa nu va fi emanci femeile sale, America de Sud se grăbeşte s'o facă.

Acelaş lucru pentru massa normă de emigranţi italieni Argentina, care este aşa mare, în cât ajunge să modi limba spaniolă.

Cât timp Italia va întârzia manciparea femeilor sale, săi alegători în altă ţară nu sesc cu cale să se gândiască rândul lor la această reformă

In fruntea mişcării sunt fe de origină italiană sau franc cari resimt adânc efectul în zierei patriei lor mame de a pune la înălţimea restului lu

America spaniolă şi Euro sunt legate prin multe pun comune, naţionalitatea, şi li l o r e strâns înrudită, rel lor este aceeaşi, preţuesc a leaşi poesii, literatură, art muzică, sistemele lor de edu ţie sunt făurite pe aceleaşi m dele şi chiar politica lor, — a luat forma popoarelor nord, — îşi trage inspiraţiile metode speciale din sud.

Ceeace poate fi surprinză pentru unii, este faptul că m carea noastră cuprinde lu întreagă dela polul artic la antartic.

Ea numără în prezent rep zentante din cele 5 mari r umane: rasa Caucazului, r Mongolă, Maleziană, Polinezi şi Indiană, precum şi din c 5 religiuni principale: creşti ebraică, budistă, a lui Confuc şi cea mahomedană.

Niciodată o astfel de orga zare nu s'a văzut între barb E ceva nou, e un fenomen ceastă trezire: unirea şi mer înainte al unui sex. Suntem armată, dar singura noastră ar e apelul la dreptate.

Mergem înainte cu încred fiindcă nici un guvern nu putea mult timp să reziste rerei noastre.

Desigur că va trece încă ti până când mişcarea noastră aibă izbândă finală. Educaţiu muncă, sacrificii trebuie să co pleteze opera. Cu toate aces trebuie să tragem curaj şi ins raţie din unirea noastră comu şi din spiritul creat de fapt că femeile de toate rasele toate religiunile să fie un pentru a cere căderea lanţuri de sclăvie şi instituirea liber ţei individuale.

aşina cea mai universală, folosibilă la arat, trea-
, sămănat, pentru mănarea de mori şi ferestraie,
ntru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** luj, Str. Regina Maria No. 2.
TELEFON 909. (2725-1)

Presa maghiară

estiunea partidului maghiar din Jugoslavia

Conform informaţiilor ziarului jan „Ujság", Ungurii din Jugslavia, nădăjduiesc că guvern va revoca dispoziţia privire la desfiinţarea partidului ghiar.

Oamenii politici autorizaţi ai gurilor şi reprezentanţii guvernu au început în acest scop tratve în oraşul Szabadka.

Moartea magistratului Pottyondy

Ziarul „Keleti Ujság" ne ace ştirea morţii magistratului Lugoş, Pottyondy Géza, cuscut pentru maghiarismul său oş, ba chiar exagerat.

Nobil de origine, descendent principelui Rákóczy al doilea, ttyondy Géza de Szentmárton un admirator fanatic al trecutului maghiar şi al obiceiurilor vechi ungureşti.

Averea şi-a lăsat-o prin testament, între altele, pentru ridicarea pe moşia lui a statuiei lui ssuth Lajos şi a lui Rákóczy II lea.

Pottyondy a mai dispus în tament că după ce el va ri, caii lui credincioşi „Csilla", har" şi „Fecske" trebuesc puşcaţi, iar pielea lor tăiată în căţi şi arsă, — conform obiceiului vechilor unguri nomazi. Rudele defunctului au atacat tamentul.

Ungurii şi Avram Iancu

Citim în „Brassói Lapok".

„Avram Iancu a avut un caracter bărbătesc, a fost altruist, iubitor al rassei din care făcea, parte, idealist, — însuşiri prin cari a bine emeritat şi stima adversarilor săi.

Astăzi, cu prilejul centenarului, noi, Ungurii, aşezăm pe mormântul lui Avram Iancu cununa simpatiei noastre".

Un nou filomaghiar

Senatorul Reynald — scrie „Ellenzék" — a publicat în revista „Corespondence Universelle" un articol în care asigură Ungaria de sprijinul Franţei şi susţine că între poporul francez şi cel maghiar ar fi foarte multă... înrudire!

Uniunea mondială a protestanţilor

Aflăm din „Keleti Ujság", că protestanţii din Ardeal intenţionează să pună bazele unei uniuni a tuturor protestanţilor din lume.

Sufletul mişcării este protopopul clujan Vásárhelyi János.

Uniunea, după cum am aflat, are un scop de apărare al intereselor protestante. Nu înţelegem contra cui vreau să se apere protestanţii din România, de pildă, a cărei toleranţă religioasă este atât de cunoscută.

Sau poate avem de-a face cu o nouă manevră internaţională a propagandei maghiare?

Au sosit ❋ Au sosit
Cămăşi bărbăteşti
colorate, cu 2 gulere
desenuri moderne şi elegante
Preţul: Lei 275 buc.
SIEGFRIED WEISS
CLUJ, CALEA REG. FERDINAND No. 6.

Apa minerală arsenicală-feruginoasă **„Guber"** din
Srebrenița
a sosit în umplere proaspătă la
Gergeli Francisc
succesori în Cluj. 3657

Din 7 luna curentă
Ghiaţă artificială
bine comprimată
aflaţi la
fabrica de ghiaţă
a 3659
fabricei de bere
CZELL
Telefon No. 78.

O bancă a Sfatului negustoresc la Cluj

De ce n'a luat fiinţă până acum această bancă — Ce ne spune un membru din comitetul Sfatului negustoresc

Încă de anul trecut, secţiunea din Cluj a Sfatului Negustoresc a luat iniţiativa înfiinţărei unei bănci la Cluj ca filială a marei bănci a Sfatului Negustoresc din Bucureşti.

Rostul principal al acestei instituţii financiare urma să fie ajutarea negustorilor clujeni, cari din cauza crizei mereu crescânde de numerar, au avut şi au de suferit multe neplăceri. — Au avut loc până acum şapte adunări ale comitetului Sfatului Negustoresc şi trei adunări ale negustorilor clujeni, convocate de Sfat.

In toate aceste întruniri chestiunea principală care s'a discutat a fost înfiinţarea băncei.

Cu toate acestea nu s'a putut lua nici o hotărîre decisivă.

Zilele acestea însă centrala Sfatului Negustoresc care este la Bucureşti a trimis o adresă filialei sale din Cluj, învitând'o să-i comunice precis stadiul în care se găsesc lucrările pregătitoare întreprinse în vederea înfiinţărei băncei.

Lămuririle date de un om autorizat.

Având ocazia să stau de vorbă cu unul dintre membrii comitetului Sfatului negustores, d-sa ni-a declarat următoarele: „Necesitatea unei bănci a Negustorilor la Cluj este aşa de explicabilă şi justificată, în cât nu mai este nevoe să insist asupra ei.

Un lucru ţin însă să vă comunic, şi anume: Comerţul, comercianţii ardeleni în general, şi clujeni în special, au foarte multe de suferit din causa crizei de numerar.

Această criză de numerar a fost aceia care a născut ideia înfiinţărei une bănci negustoreşti la Cluj. Aceiaş crisă de numerar este astăzi motivul principal pentru care se amână înfiinţarea acestei băncii.

Toţi negustorii clujenii, în urma apelului făcut de Sfat, s'au declarat dispuşi să subscrie sume importante pentru constituirea capitalului băncii.

In cele din urmă însă, s'a constatat că majoritatea dintre ei n'aveau posibilitatea să furnizeze sumele pe care vreau să le subscrie, tocmai din cauza acestei crize de numerar. Cu toate acestea ideia înfiinţărei unei bănci a Sfatului negustores la Cluj rămâne — şi imediat ce criza de numerar de care vorbeam mai sus, va trece — această bancă va lua fiinţă.

Acesta este răspunsul nostru

Cele ce v'am spus până acum vor constitui în principiu şi esenţa răspunsului pe care-l vom da adresei centralei sfatului Negustoresc din Bucureşti.

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3218 3218
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

CEASORNICE
7 Grands Prix
Longines
ELEGANTE ŞI PRECISE

Curele de transmisiune!
Adr. telegr.: „DERMATA" Cluj.
Curele speciale pentru cusut manchette şi compressoare!
Adr. telegr.: „DERMATA" Cluj.
Fraţii Renner & Co.
Lloyd Fabrica de Pielarie S. A. Cluj. 3401

CACAO SUCHARD CIOCOLATA
MILKA
BITTRA
VELMA
SANTE
VANILLE

LEI 450
un pantalon de tenis!

La firma: 3412
Katz şi Mendel
Cluj, Piaţa Unirii No. 10.

Lysoform

ATELIER 3272
MODERN DE FOTOGRAFII
GARDI & Co.
Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări şi reproduce tablouri in mare.
CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

2817-3

Săpunul preferat de gospodină
este
Săpunul Schicht Marca „Cerb"
curăţă admirabil şi este extrem de spornic

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piaţa Mihaiu Viteazul 6
Strada Bucovina No. 32.
Vopseşte şi curăţe haine bărbăteşti şi femeeşti, bumbac şi lână
FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL"
Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500. oo 3426 oo
SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

ULTIMA ORA

INFORMAȚII

— Din cauza serbătorii de mâine: Sfântul Petru, ziarul nostru va apare Luni la orele obișnuite.

— Greva gazetarilor unguri. *Gazetarii unguri din Cluj, în urma unor conflicte cu patronii, au declarat greva, cerând între altele, o urcare cu zece procente a salariilor. Ziarul „Keleti Ujság" a apărut astăzi numai în opt pagini, iar „Ujsag" în patru pagini, fără contribuția gazetarilor sindicalizați.*

— Expoziția de arte și meserii. *Deschiderea expoziției școalelor de Arte și Meserii din Ardeal și Banat ce urma să se facă Duminecă 13 Iulie c. s'a amânat pentru 20 Iulie, din cauză că dl Ministru dr. C. Anghelescu fiind reținut la București nu poate veni la Cluj.*

— Măsuri contra streinilor fără rost. Azi dimineață a avut loc o ședință a consiliului orașului cu ocazia cărela s'a discutat chestiunea străinilor de curând stabiliți la Cluj. Este vorba să se înceapă un nou și sever control al acestora. Ministerul de interne a dat ordin ca toți străinii, cari s'au stabilit în Cluj fără toate actele necesare, sau care n'au nici o legătură cu interesele orașului nostru să fie fără nici o excepție expatriați. sau trimiși la locul de unde au venit.

Târgul de mostre. Astă seară la orele 7 va avea loc în localul Camerei de comerț o ședință a comitetului organizator al târgului de mostre din Cluj cu ocazia căruia se vor lua noi măsuri pentru buna reușită a acestui târg.

Restabilirea unui adevăr. Știrea că dl Emil Dandea, primarul T.-Mureșului, ar fi refuzat se dea Școalei Normale localul necesar nu corespunde realității.

Dimpotrivă dl Emil Dandea, care depune o muncă stăruitoare nu numai în sfera edilitară, ci și pentru întărirea românismului în localitate a dat tot concursul înființărei Școalei Normale.

Statuia lui Avram Iancu. Luni se va întruni Comitetul executiv al societății pentru ridicarea unei statui a lui Avram Iancu la Cluj, pentru a discuta ultimele măsuri ce se impun în vederea așezării pietrei fundamentale a statuiei. Solemnitatea aceasta avea la sfârșutal lunei August, cu care care ocazie va sosi la Cluj și M. M. L. L. Regale.

Inspecții. Săptămâna viitoare va sosi în localitate dl dir. gen. din ministerul de interne Grigorescu, pentru a inspecta lucrările ce s'au făcut referitor la încetățeniri.

Prețuri maximale. Primăria orașului a dat o ordonanță prin care se fixează prețurile maximale pentru toate articolele alimentare, pe toată luna Iulie.

Datoriile Administrației financiare către Cojocna. Se știe că dl Consilier al orașului Aurel Moga, a fost la București și cu ocazia înapoierei a adus ordinul ministrului de finanțe către Administrația financiară Cojocna, care va plăti toate cotele adiționale cuvenite orașului pe anul 1923 în sumă de peste șase milioane iar de anul curent suma cuvenită pe o jumătate de an, care trece de cinci milioane.

Conflict
mortal între proprietar și chiriaș

— Prin telefon de la corespondentul nostru din București —

București. — Tribunalul București a emis mandat de arestare împotriva lui Spinescu Ioniță, șef de birou la Cfr. și chiriaș în strada Filaret care a tras 3 focuri de revolver și a rănit grav pe soția proprietarului său Gogu Constantinescu.

Comercializarea unor uzine din Ardeal

— Prin telefon de la corespondentul nostru din București —

București. — In cercurile economice din București se vorbește că, în legătură cu legea de comercializare vor fi comercializate uzinele: „Hunedioara", uzina de cărbuni de la Lona, Serviciul maritim român, Navigatia fluvială română și uzinele Clayton.

Arestarea preotilor americani pentru instigatie?

Ziarul „Keleti Ujság" publică următoarea depeșă din Timișoara:

Astăzi au sosit în localitate preoții americani unitari S. A. Hurne și dr Kornis, membrii ai comisiei confesionale internaționale. Ei au fost arestați de Siguranță pentru instigație contra Statului. Asupra lor s'a găsit o mare cantitate de valută streină, care a fost confiscată.

Lepage-
„Condică de Termene pentru avocați 1924"
Lei 250. 15
La librăria LEPAGE, Cluj.

Condamnarea unor contrabandiști

— Prin telefon —

Oradia. — Astăzi s'a dat sentință în procesul de contrabandă a fraților Deutsch, proprietarii unei firme din localitate.

Ei au încercat să frustreze Statul cu 600 mii lei, în consecință, conform legii li s'a aplicat o amendă de 2 milioane 400 mii lei, de patru ori suma cu care au voit să frustreze Statul.

Nouă revistă română în America

Frații noștri de peste Ocean se organizează din ce în ce mai bine. Au societăți culturale, economice, au ziare tot mai bine redactate, dispun de fonduri bănești, prin cari se realizează multe lucruri folositoare și de toată lauda.

In ultimul timp frații noștrii din America ne-au reservat o nouă surprisă. Au scos o revistă culturală, întitulată „Progresul Român" care apare foarte îngrijit tipărită și selecționată, cuprinzând articole, nuvele și versuri datorite mai multor scriitori de seamă din România și America. Revista apare în orașul Canton.

Ii dorim viață lungă și succes moral și material.

Atentatul dela Legația Română din Londra

— Prin telefon dela corespondentul nostru din București —

Londra. — Ieri s'a prezentat la legația românească studentul Focșăneanu care a cerut dlui Beza bani. Dl Beza, care ajutase și de altădată pe student cu bani, a declarat că nu-i poate da decât câțiva schilingi. S'a iscat o ceartă și, pe urmă o încăierare între dl Beza și student, care a descărcat asupra adversarului său 3 gloanțe de revolver, iără a'l nimeri.

Autorii explosiei de la Cotroceni -- arestați?

Ziarele maghiare publică o telegramă din Praga, după care poliția de acolo ar fi arestat pe autorii exploziei de la Cotroceni. Sunt arestați nouă bărbați, între cari 5 Ruși și 4 Unguri.

Citiți și răspândiți:
›Infratirea Poporului‹
cea mai bună gazetă săptămânală.

Prin telefon dela corespondenții noștri

A. L. Principele și Principesa României la Paris

Paris. — Municipalitatea din Paris a primit eri pe Principele și Principesa României. Primarul orașului a ținut o cuvântare amintind eforturile pe care România le-a făcut pentru cauza comună a aliaților. Alteța Sa Principele Carol a mulțumit pentru primirea făcută.

Deraierea acceleratului Varșovia-București

București. — Pe linia Grigore Ghica—București s'a produs un accident. Acceleratul Varșovia—București a deraiat în apropierea stației Dărmănești. Linia a fost stricată pe distanță de 16 metrii. Circulația trenurilor se face prin transbordare.

Arestarea unui fost ministru bulgar

Sofia. A fost arestat fostul ministru de războiu Costacam din cabinetul Stambulinski. Această arestare este în legătură cu ultimele tulburări comuniste din Bulgaria.

Reluarea relațiilor între Franța și Rusia

Moscova. — D. Popolnicov, comisarul bolșevic al finanțelor, a fost numit șeful comisiunei comerciale din Paris. In urma acestui fapt relațiile între Franța și Rusia s'au reluat.

Menținerea comisiei de reparațiuni

Paris. — Ziarele franceze își exprimă satisfacția privitoare la rezultatul convorbirii Herriot—Macdonald. Aceleași ziare scriu că s'a hotărât să se mențină comisia de reparațiuni.

Acordul între Macdonald și Herriot

Paris. — Inainte de a pleca din Paris, premierul englez a declarat reprezentanților presei că nota comună a Franței și Angliei va fi înaintată tuturor aliaților, pentru a le supune baza pe care e posibilă a se obține un acord general la conferința dela Londra.

D. Herriot a declarat ziariștilor că d-sa este fn toate privințele de acord cu d. Macdonald.

Legiferarea cultelor

București. — Se afirmă că în sesiunea viitoare a parlamentului se va depune un proect de lege al cultelor religioase și altul al confesiunilor.

In Macedonia nu sunt dezordini

Atena. — Agenția telegrafică din Atena desminte știrile privitoare la isbucnirea unor desordini în Macedonia.

BEREA
DESCHISĂ 2237
„URSUS"
a
Fabricei de bere
CZELL
din Cluj, este beutura predilectă a publicului

Cel mai bun îngrijitor pentru copii! Praful Nr. 1 a lui Höfer pentru a presăra la copii, Baby-Creme, a lui Höfer. Depozite la Cluj: Drogeria Emke, Royal, Rózsa, Demeter, Hint si farmacia Flohr.

Primăria comunei Suciag. Nr. 308—924. adm.

Publicaţiunea de licitaţiunea

Primăria comunei Suciag (judeţul Cojocna) arândează pe timp de 3 ani edificiul şi cârciuma comunală proprietatea sa.

Termenul de licitaţie e fixată pe ziua de 30 Iulie 1924 ora 10 a. m.

Condiţiunile de licitaţie se pot vedea afişate la Primăria comunei Suciag şi la Secretariatul comunei Baciu în orele oficiale.

3662 Secretar cercual: **Iuliu Moldovan.**

No. 23003—1924.

Publicaţie

Se aduce la cunoştinţă că în ziua de 11 August a. c. la ora 12 a. m. se va ţine la Dir. IV. Regională Cfr. din Cluj o licitaţie publică pentru darea în intreprindere a transporturilor şi curselor mai jos specificate:

a) Transportarea casselor de bani, colectelor şi corespondenţei de la staţia Cluj la sediul Direcţiei Regionale şi invers.

b) Transportarea casselor şi materialelor de la staţia Cluj la Magazia de Materiale E. din Cluj şi invers.

c) Transportarea imprimatelor şi hârtii de la Tipografiile din Cluj la Magazia de imprimate din gara Cluj şi invers.

Concurenţii vor trimite ofertele timbrate în plicuri închise până în ziua de 11 August ora 12 la Direcţiunea IV. Reg. Cfr. Cluj, Calea Victoriei 53 Serviciul de Economat când se vor deschide în şedinţă publică.

Transporturile se fac zilnic. Ofertanţii vor depune la Cassa generală a acestei Direcţiuni o garanţie de 5% din valoarea ofertei, iar chitanţa se va anexa la ofertă. Fără garanţie oferta nu va fi luată în consideraţie. Angajamentul se va face pe un an.

Informaţii se pot lua dela Serviciul de Economat al Direcţiunei IV Regionale C. F. R. din Cluj, între orele 11—14 în zilele de serviciu.

Direcţiunea IV Regională C. F. R. din Cluj.

3663

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Sâmbătă, 12 Iulie 1924

CINEMA SELECT

Steua Damascului

Seria I. In 6 acte. **Amanta Infidelă.** Dramă sentimentală după romanul lui **G. Ohnet** scriitorul favorit al fetelor şi nevestelor sentimentale. In rolul principal: **Lucy Doraine** şi **Petrovitch Svetislav.** Afară de program o comedie cu celebrul comic american: **„El"**

CINEMA URANIA

Ficiora Rătăcită

Tragedie puternică în 6 acte, după romanul lui **Henry Bataille.** In rolul principal: **Maria Jacobini** şi **Alberto Callo.**

Răspândiţi „Infrăţirea"

Sprijiniţi Comerţul şi Industria Românească

In Strada Nicolae Iorga №. 6.

s'a deschis prima

Pantofărie studenţească,

unde se execută comenzi 3576

de pantofi, ghete, cisme şi sandale. Tot aici s'a deschis şi primul salon de lustragerie de ghete

Pentru studenţi şi funcţionari de stat se acordă 10% reducere.

ROYAL MAIL LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici.

Canada în şi America

Vaporul „Orca" pleaca din Charbourg 9 Iulie 1924.

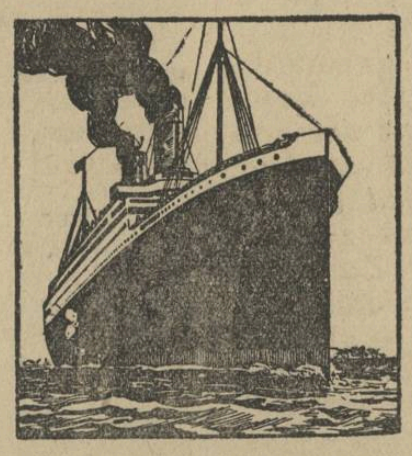

3064

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge în

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud şi Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu încredinţare p. viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela

„Compania Tranzit" Bucuresti, Calea Grivitei No. 153.

Sucursala Timişoara. Hotel Corona. Arad, Strada Colonel Paulian No. 11.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia ti câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

Citiţi şi răspândiţi printre săteni Ziarul

INFRĂŢIREA POPORULUI

Cea mai bună şi mai folositioare gazetă, scoasă anume pentru lumea satelor noastre.

ABONAMENTE:

Pe 1 an..... 100 Lei
Pe jumătate de an 50 Lei
Preţul unui număr 2 Lei

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat

autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat

in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1126 | 6 PAGINI ● 2 LEI ● 6 PAGINI | Marți 15 Iulie 1924

CLUJ 15 JUL 924 1

R CLUJ 1. 674

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

Înfrățirea

ANUNTURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . 480 L
PE 6 LUNI . . . . 240 L
PE 1 LUNĂ . . . . 50 L
PE 1 AN pentru autorități . . 600 L
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L

Atitudini puțin românești
față de presupuse conflicte ale țării

Unele ziare — acele care ilustrează în mod caracteristic, tipic, foile stigmatizate cu epitetul „anumita presă" — au inventat un incident între guvern și ministrul Statelor-Unite, din care au tras cea primă concluzie ideea unui conflict între România și Statele-Unite, apoi ca ultimă și suverană concluzie o conflagrație între România și toate Statele lumii. Incidentul, care a servit ca premisă acestor formidabile concluzii, este pe de alungul inventat de o fantezie foarte exercitată în asemenea meșteșuguri și jonglerii, atât de exercitată, în cât pentru a-și masca sleirea, recurgând la spasme de imaginație, forțează imposibilul.

Publicul — mai cu seamă cel din fostul vechiu Regat — s'a obișnuit atât de mult cu debitul banalei imaginații a reporterilor anumitei prese, în cât, asemenea reportagii senzaționale servesc ca o hrană umoristică amatorilor de distracții și caraghiozlâcuri. Cea ce însă trebue reținut din toată această gălăgie fără nici un rost, și mai cu seamă fără nici un folos pentru țară, este atitudinea pe care o ia anumita presă, și anumiții oameni publici — colaboratori și complici ai acestei prese față de acest incident de imaginație, pe care, cu bună știință și cu rea credință, presupunându-l ca real, îl discută în consecință.

România are un incident iritant, supărător, păgubitor cu o mare putere...

Ce bucurie pentru anumita presă, ce delir de fericire, ce frenezie de jubilare!

De sigur vina nu poate fi de cât a României, find că acești mari patrioți, și excelenți democrați mânânca cei mai delicioși cozonaci, își fac situațiile, afacerile și milioanele în această țară, pe care o detestă în toată sinceritatea.

Dreptatea nu poate fi de cât de partea Statului care este în conflict cu România, — căci toate Statele din lume încarnează civilizația, umanitatea, democrația — ai căror campioni sunt cavalerii din anumita presă — iar România, este țara odioasă care întrupează oligarhia.

Deci, este o datorie de conștiință ca acești cavaleri, ai idealului și tejghelii, în asemenea conflicte, să ia o poziție dârză și dușmănoasă împotriva țării, sub al cărei binecuvântat acoperiș și-au găsit un culcuș atât de călduros în istoricele și mondialele lor peregrinări, dând o mână de ajutor — una singură, căci în asemenea împrejurări nu este folositor se știe stânga ce face dreapta — Statului care se găsește în conflict cu România.

Atitudinea aceasta a unei anumite prese și a unor anumiți oameni politici dela noi sugerează fără voe comparații și amintiri.

In viața zilnică presa franceză este foarte divizată, pe chestii de principii, de sentimente și chiar de interese, care pot fi onorabile. Și acolo dușmănia partidelor și personalităților atinge uneori exasperarea — și o atinge cu un brio de scânteetoare și virtuoase încrucișeri de condei și fleurete, cu un uimitor talent de verb și de scris.

Asta se petrece în obișnuita viață zilnică, când diversitatea opiniilor și atitudinilor e o dovadă de vitalitatea rassei, care în exuberanța și expansiunile ei dă naștere tipurilor personale și originale până la o flagrantă contradicție.

In viața națională însă, întreaga presă franceză ia o altă coloratură.

De câteori guvernul francez s'a găsit într'un conflict serios cu vre o putere — fie dușmană ca Germania, fie prietenă cum este Anglia — întreaga presă franceză s'a făcut bloc în jurul guvernului, fiindcă în asemeni împrejurări, guvernul nu mai era al unui partid ci al Franței întregi reprezentând interesele și prestigiul națiunii. In asemenea momente orleanistul, bonapartistul republicanul și socialistul se contopesc în acelaș puternic grup național sub unda formidabilă a aceluiași sentiment și sub faldurile aceluiași drapel.

Această atitudine, atât de elocventă, atât de impunătoare, nu poate servi ca pildă acelor cari în orice conflict în care s'a găsit țara noastră, fie real, fie hipotetic trec în totdeauna cu atâta delirantă voluptate de partea dușmanului? E nevoe de acolo de mai multă conștiință, de conștiință românească!

Formarea unui partid unguresc

— Un partid democrat tinzând la apropierea de Statul român —

După informațiile noastre sigure, între Săcui se accentuează tot mai mult nemulțumirea față de politica antidemocratică a unora din Partidul maghiar.

In astfel de împrejurări s'a născut ideia unui nou partid maghiar, cu adevărat democratic, care, în opoziție cu oligarhia maghiară, să servească marea cauză a păcii și a apropierii româno maghiare.

Cu organizarea acestui partid s'a însărcinat d. dr Lengyel Béla, fost deputat, un om politic de toată seriozitatea și democrat convins și care se bucură de simpatia tuturor țăranilor de Secuime.

D-sa nu face parte din nici un partid românesc, dar este decis să demaște demagogii cari trăesc îmbuibați pe pielea țăranului ungur și îi instigă în același timp contra guvernelor și contra a tot ce e românesc. Față de politica de inducere în eroare a dușmanilor reformei agrare și ai democrației, noul partid al d-lui Lengyel va însamna o importantă contribuție la resolvirea pașnică și pe baze democratice a chestiunei maghiare din România.

Legea Minelor

Anumite ziare pe cari nu e nevoie să le mai numim, fiindcă opinia publică le cunoaște, duc o violentă campanie împotriva de curând votatei legi a minelor. Ele susțin, publicând știri fantastice și reportagii inventate, că străinătatea întreagă este adânc nemulțumită de dispozițiile acestei legi care pe de o parte ar leza interesele supușilor străini ale căror capitaluri sunt deja angajate în întreprinderi miniere la noi, iar pe de altă parte ar pune piedici de nebiruit venirii în țară a unor noui capitaluri străine.

Faptul acesta, spun ziarele cari totdeauna s'au găsit gata să apere mai degrabă interese de peste hotare decât interesele noastre naționale, face imposibilă refacerea țării și punerea în valoare a bogățiilor solului și subsolului nostru. El ne pricinuește în acelaș timp un rău imens înstrăinându-ne simpatiile marilor noștri aliați.

Pentru edificarea străinătății, guvernul român a comunicat guvernelor și cercurilor străine textul real al legii minelor, dând explicațiunile necesare. Opinia publică mondială s'a putut astfel convinge că toate încriminările răspândite pe seama acestei legi, fie de către anumite cercuri internaționale, fie de către oameni și ziare dela noi cari stau în slujba acestor interese nemărturisite, sunt fundamental greșite și tendențioase.

Falsa atmosferă creiată în jurul legii minelor și mai departe în jurul întregei legislații cu caracter economic a actualului guvern român, s'a împrăștiat datorită lămuririlor date. Legea minelor nu cuprinde nici o dispoziție care ar putea să fie o stavilă în calea capitalurilor străine. Ea stabilește dimpotrivă un regim precis după ale cărui norme colaborarea capitalului străin cu capitalul românesc și cu munca se realizează în condițiunile cele mai bune și pentru unii și pentru alții. Cunoscând acum aceste lucruri, străinătatea și-a manifestat dorința de a colabora cu noi la opera de refacere, de valorificare a bogățiilor naționale și de înzestrare a României cu mijloacele cele mai noui și mai prielnice pentru intensificarea și prosperitatea economiei naționale. Numai unele trusturi financiare cari totdeauna ne au fost ostile, fiindcă n'au urmărit decât un câștig nelimitat și aservirea economică a țării noastre, numai acestea sunt nemulțumite și lor li se datorește campania dusă împotriva legii minelor și a întregei legiuiri economice a guvernului nostru

Ceiace este foarte trist pentru viața noastră publică îl constitue faptul, care nicăeri în lume nu s'a mai întâmplat, ca interese străine vrăjmașe nouă să găsească unelte în anumiți oameni și partide politice din țară precum și sprijinul unei părți din presă.

Cum s'au înstrăinat
și au fost distruse comorile de arta ardeleana
Un interesant articol al dlui Coriolan Petran, publicat în „Revista Istorică"

In ultimul număr al „Revistei istorice" care apare la București sub conducerea dlui N. Iorga, dl Coriolan Petran, conferențiar la Universitatea din Cluj publică un interesant și documentat articol, prin care arată că cea mai mare parte și cele mai de seamă comori artistice din Ardeal au fost înstrăinate în mod sistematic de fosta stăpânire, atât înainte de războiu, dar mai ales în timpul acestuia.

Rezumăm mai jos acest articol, care dovedește cât de vitregă s'a arătat și din acest punct de vedere pentru noi, stăpânirea austro-maghiară.

*

Chiar dela întemeiarea Muzeului Asociațiunii din Sibiu s'a făcut constatarea că cele mai valoroase obiecte de artă și de muzeu ale Transilvaniei, au ajuns la Viena și la Budapesta, pe cale cu totul nedreaptă.

Patrie a aurului și a comorilor, Transilvania a fost despoiată de tot ce a avut mai de preț și din punct de vedere artistic.

Ceeace se găsește astăzi în muzeele ardelene nu e decât o icoană palidă a bogățiilor artistice românești din trecut.

Metalul prețios adeseori a fost sfărâmat și topit pentru a fi transformat în monedă.

Cea mai mare crimă a comis-o în privința aceasta Ferdinand al Austriei, care după dezastrul dela Mohács (1526) a bătut monedă din o însemnată parte a tezaurului regal ungar din Buda, în care se găsiau și comori de origine ardeleană.

Apoi au fost devastate multe obiecte de artă ale bisericilor, cum a fost tezaurul catedralei din Alba Iulia.

Tătarii și Sașii au despoiat această biserică de obiectele sale prețioase în sec. XIII lea Turcii în sec. XV-lea, protestanții în sec. XVI lea devastând altarele, sculpturile, și tablourile; au urmat apoi trupele lui Rácz, Bethien, Székely Moise și apoi iarăși Turcii.

Incendiile au distrus de multeori cetăți ca Sibiu, Brașov, Sebeșul Săsesc etc. împreună cu bogățiile lor artistice.

Ardealul a fost apoi exploatat prin darurile ce se ofereau capetelor domnitoare și prin colecțiile de monede vechi, care sub influența Renașterii italiene erau foarte la modă.

După unirea Ardealului cu Ungaria și după 1867, locul Vienei în privința concentrărei comorilor de artă îl ia Ungaria cu museele din Budapesta, Debrețin, Bichiș-Ciaba și Sümeg.

Ardealul sec. XIX lea a fost un teren fecund și pentru anticarii streini.

Situația înainte de războiu era de așa fel că muzeele și particularii din Ungaria și streinătate posedau deja mai multe comori de artă românească, decât museele din Ardeal.

Instreinarea obiectelor de artă ardeleană în cursul războiului mondial

Războiul mondial a lăsat urme și mai dureroase în privința deplasărei și înstreinărei obiectelor de artă.

Când armata română a pătruns în Ardeal, din ordinul guvernului maghiar, muzeele instituțiile și particularii ardeleni au expediat la Budapesta, cele mai de valoare comori de artă și obiecte de museu; de asemeni în 1912 cu ocazia revoluției.

In 1919 vre-o sută de lăzi cu obiecte de artă, din Ardeal se găsiau în lapidariul Museului Național din Budapesta.

Tot la distrugerea acestor obiecte a contribuit și rechiziționarea lor pentru scopuri de războiu.

Cum au fost de jefuite muzeele noastre din Ardeal se poate vedea și din faptul ce l vom relata mai jos.

In 1915 1916 s'a aranjat o expoziție de obiecte de artă românească la Viena, ce conținea vre-o 5000 de obiecte. Din acest număr numai 109 au ajuns la Budapesta unde au fost scoase în licitație și cumpărate de muzeele ungurești. Ardealul nu a reprimit nimic.

In 1917 18 s'au rechiziționat din nou obiecte de metal, iar proprietarilor ardeleni li s'a dat bonuri, iar în 1919 chiar din partea aliaților noștri, sârbi, a fost spoliat Muzeul din Timișoara.

S'au luat de Sârbi tablouri de Tiziano, Teniers, Padvanino, Carlo Dolce etc.

Din cele de mai sus se poate vedea că Ardealul a fost exploatat de bogățiile sale artistice de aproape toate neamurile înconjurătoare.

Fără îndoială că multe din bogățiile artistice aflătoare la Viena și luate în timpul din urmă din Ardeal se vor reîntoarce în țară, grație negocierilor dintre cele 2 guverne ce urmează acum.

Rămâne însă ca de aci încolo să știm a păstra mai bine aceste comori artistice, nelăsându le să cadă pe mâna streinilor cum s'a întâmplat până în prezent.

Pentru public

La baia de Strand pe lângă biletele de baie se vor vinde și bilete pentru loteria presei în vederea edificării unui cămin al ziariștilor. Publicul este rugat a le cumpăra pentru a lua parte la tragerea loteriei ce va avea loc în curând și când se vor oferi premii în valoare de 500 mii lei. Prețul unui bilet este de Lei 2.

Greva gazetarilor unguri din Cluj

Gazetarii unguri luptă pentru asigurarea independenţei lor morale — Cum înţelege d. Berkes Salamon gazetăria — „Keleti Ujság“ transformat în ziar iredentist pe faţă — Ziarele „Ellenzék“ şi „Ujság“ sunt conduse de un cetăţean ungur — Ziariştii unguri vor scoate un ziar al lor

După cum am anunţat în numărul trecut al ziarului nostru, gazetarii de la ziarele „Keleti Ujság“, „Ellenzék“ şi „Ujság“ se află în grevă, în urma unui conflict iscat între ei şi patroni.

Trebue să constatăm dela început că cererile gazetarilor unguri sunt de ordin mai mult moral decât material.

In afară de o mică urcare de 10 procente a lefurilor, îndeajuns motivată prin urcarea preţurilor, ei cer prelungirea contractului colectiv, care a existat până acum între patroni şi gazetari şi care avea scopul de a asigura independenţa morală şi materială a gazetarilor. Această independenţă, însă, era ceva ce nu convinea de loc proprietarilor de gazete capitalişti cari — având nevoe nu de oameni de caracter, ci de unelte oarbe pentru realizarea micilor lor trebşoare — vreau să se debaraseze de gazetarii profesionişti, înlocuindu-i cu elemente corupte, fără nici o legătură cu gazetăria.

Atitudinea puţin corectă a dlui Bekes Salamon

Totuşi, poate lucrurile n'ar fi ajuns până aici, dacă, de-odată cu declararea conflictului nu s'ar fi oferit advocatul evreu din partidul maghiar, Berkes Salamon a cărui cetăţenie a fost atât de discutată — să zădărnicească mişcarea justă a gazetarilor unguri.

Dsa s'a prezintat dlui Weiss Sándor proprietarul ziarului „Keleti Ujság“ spunând că dsa este gata să ia locul gazetarilor profesionişti şi să facă singur (!!!) gazeta.

Dl Weiss, crezând ca face un „gheşeft“ bun, a primit propunerea dlui Berkes, l'a făcut secretar de redacţie şi a umplut redacţia cu elemente al căror loc numai într'un local de redacţie nu este.

Un refugiat din Budapesta e angajat redactor!

Pilda dlui Weiss a fost imitată şi de către proprietarii ziarelor „Ujság“ şi „Ellenzék“.

Aceştia, au angajat ca „prim-redactor“ pe un anumit Somody András, până acum trei luni şef al oficiului refugiaţilor (menekültügyi hivatal) din Budapesta, deci cetăţean ungur. Acest Somody, ardelean de origine, s'a repatriat în Ungaria, de unde s'a reîntors acum în mod ilegal.

Ce au făcut intruşii din presa maghiară

Am insistat asupra cetăţeniei domnilor Berkes şi Somody pentru a găsi o explicaţie pentru felul cum dumnealor au înţeles să scoată gazetele ce le redactează.

Din gazete bune şi la nivel, dd Berkes şi Somody au scos nişte ziare de sensaţie cu orice preţ şi nişte fituici antiromâneşti.

Noi n'am fost nici în trecut mulţumiţi de felul cum gazetarii unguri se încadrau prin scrisul lor în necesităţile Statului român, dar ceiace se întâmplă acum, este un adevărat scandal.

In scopul de a compromite ţara, „Keleti Ujság“ de pildă, într'un singur număr a inventat o mulţime de ştiri scandaloase, între cari ştirea cu arestarea preoţilor unitari din America, dd. S. A. Hurne şi dr Korniş, cari ar fi instigat contra ţării şi ar fi traficat cu valută.

In acelaşi număr, ziarul „Keleti Ujság“ numeşte graniţa dinspre Ungaria „linia Trianon şi nu se sfieşte să vorbească de regimul „de ocupaţie ceh“.

Acest fel de a scrie, menit să propage iredentismul în Ardeal, este caracteristic pentru intenţiile negazetarilor cari „redactează“ astăzi gazetele ungureşti din Cluj.

Ştiri senzaţionale, dar absolut inexacte

Aceştia nu sunt numai iredentişti, ci şi caraghioşi şi ignoranţi.

„Gazetarii“ dlui Berkes Salamon, de pildă, au publicat caraghioasa „stire senzaţională“ că d. Stan Vidrighin, „primarul Timişoarei“, scăldându-se în râul Bega, a fost luat de valuri şi s'a înnecat.

Interesându-ne, am aflat că „senzaţionala“ stire este o caraghioasă şi jicnitoare invenţie a analfabeţilor dlui Berkes. Mai întâi de toate, primarul Timişoarei este altcineva. D. Stan Vidrighin este directorul instalaţiilor de apaduct din Timişoara şi — cu toate cobirile dlui Berkes Salamon — se bucură de cea mai înfloritoare sănătate.

*

Mişcarea gazetarilor unguri din Cluj, se bucură de simpatia întregei opinii publice. Ei au lansat un manifest, în care aduc la cunoştinţa publicului cele întâmplate, anunţând pe cât mai curând, apariţia unui ziar al lor, intitulat „Erdélyi Ujság“ (Gazeta ardelenească).

Aşteptăm şi noi cu legitimă nerăbdare apariţia noului ziar maghiar care, sperăm, va fi cel mai bun ziar minoritar din Ardeal.

Dacă înfiinţarea acestui ziar va reuşi, gazetarii unguri au biruit şi biruinţa lor va fi o bucurie pentru gazetarii din întreaga ţară.

„Rador“ No. 2070

Sanatoriul Dr. Cosmuţa
Cluj-Cetăţuia (Fellegvar)

Pentru vindecarea boalelor interne, îndeosebi ale organelor respiratoare şi nervoase

Clădire nouă, situată pe vârful dealului, înconjurată de un mare parc, prevăzută cu tot confortul şi cu toate instalaţiunile sanitare moderne.

o Intreţinere dietică excelentă. o

ATELIER 3272
MODERN DE FOTOGRAFII
GARDI & Co.
Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări şi reproduce tablouri în mare.
CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

MAROCAIN
Lei 175 metr.
toate colorile la
MISSIR
Cluj, Memorandului 11.

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

De prima calitate plăcuta si recoritoare este
Berea din Turda
Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.
3520

Cronica economică

Situaţia agricola a judeţului Alba-de-jos

Porumb avem din belşug — Furagiile sunt în cantitate mijlocie — Statul vine în ajutorul agricultorilor şi crescătorilor de vite

— Ce ne declară dl medic veterinar dr. Székely —

Bogatele lanuri de grâu ce se întindeau atât pe şesul mănos al Mureşului şi Târnavei, cât şi în celelalte părţi mai deluroase cu ceva mai de timpuriu, ca de obicei, s'au îngălbenit lăsându-se în prada secerişului. Optimismul producătorilor de grâne — în anul acesta — a fost micşorat întrucâtva de resultatul îmblătitului, deoarece nu s'a ajuns cu roada aşteptată la calculaţiile formulate după exterior, ceeace se atribue secetei şi căldurilor mari din ultimele săptămâni. In schimb porumbul şi celelalte vegetaţii sunt cum nu s'a mai pomenit de mult. Furagiile ca şi în anul trecut par a fi tot mijlocii, fapt care menţine scumpetea lor şi micşorează simţitor preţul vitelor, cailor şi oilor, ceeace este mai dăunător populaţiei dela munte care numai din creşterea şi prăsila acestor animale îşi câştigă existenţa.

Lecuirea neajunsurilor

Faţă de aceste neajunsuri ale populaţiei, administraţia judeţului în frunte cu prefectul dl dr. C. Velican îşi dă toată silinţa ca să preîntimpine eventualele înconveniente cari se pot înlătura, îndulcind mijloacele de existenţă ale păturei ţărăneşti.

Comisia Zootehnică judeţeană, al cărui preşedinte este neobositul şi vecinic amabilul prefect dl dr. Velican, secondat de ceialalţi membrii ai comisiei a căutat mijloacele cele mai eficace pentru a veni în ajutorul ţăranilor agricultori şi crescători de vite. Spre a obţine informaţiuni mai exacte am căutat pe dl Székely, medic veterinar primar al judeţului, şi secretarul comisiei zootehnice care mi-a declarat cele ce urmează.

Ce ne declară dl dr. veterinar Székely

Pentru regenerarea raselor la vite, ne spune dsa, cai, porci şi oi, am obţinut dela Ministerul de Agricultură şi Domenii un credit fără dobândă de 2 milioane lei, care sumă judeţul va trebui s'o restitue în patru rate, timp de doui ani.

Considerând degenerarea, în special a vitelor corunte, s'a hotărât ca din suma de mai sus să se cumpere deocamdată numai tauri şi câţiva vieri. Taurii se vor procura la un târg anume convocat şi dela crescătorii din judeţ, natural cari vor fi găsiţi a avea rase mai bune. La acest târg fiecare comună îşi va avea delegaţii săi, cărora încă li-se va lăsa latitudinea de a alege taurii cari ar urma să li-se distribue lor. Pentru rase speciale ca Shimental ne vom plasa în jurul oraşului Mediaş, şi pentru Pinsgau în judeţul Sibiu unde credem că vom putea cumpăra în schimbul unor preţuri mult mai favorabile decât în străinătate. Până acuma au sosit cereri dela 33 comune în care cer 48 tauri şi 9 vieri. Dl preşedinte a comisiei zootecnice, dr. Velican, şi a exprimat părerea că ar fi bine ca şi la expoziţia de vite, ce se va ţinea la toamnă în Cluj, să se cumpere câţiva tauri rase speciale. Pentru această expoziţie, comisia zootecnică a judeţului nostru a contribuit cu suma de 40 mii lei, iar pentru alegerea animalelor cari urmează a fi trimise la expoziţia din Cluj, s'a decis a se institui două expoziţii judeţene una în gara oraşului Ludoşul de Mureş la 27 l. c. şi una în oraşul Câmpeni la 24 August. Câmpenii a fost ales mai mult pentru locuitorii din munţi. La aceste expoziţii totodată vor fi şi premiaţi acei crescători de animale, cari vor fi găsiţi că le ţin bine, curate şi că prăsesc un soi mai ales.

Pentru acest scop comisia zootehnică a votat suma de 20 mii lei pentru ambele expoziţii. Se vor mai distribui medalii de aur, argint, bronz şi aramă însoţite de o diplomă. Toate acestea sunt mijloace cari vor trezi în sufletul ţăranilor noştri sentimentul de emulaţie în buna îngrijire a animalelor de casă, cunoscând totodată avantagiile ce le asigură înobilirea rasei acestora.

In ceeace priveşte mortalitatea enormă a porcilor cauzată în timpul verii de boala „pesta“, — continuă dl Szekely — am dat instrucţiunile cuvenite populaţiei, ca să se abţină strict de a arunca în mâncarea porcilor apa cu care spală carnea adusă dela măcelari, deoarece s'a constatat că acesta e mijlocul cel mai frecvent de infecţie.

Musca Columbacă şi Lăcustele

Musca columbacă şi în anul acesta şi-a făcut apariţia în jurul oraşului Abrud, însă dat fiind că populaţia era deja instruită din partea noastră cum să se apere, nu s'a înregistrat nici un caz de atac. Şi ploile din luna Mai încă au avut un rol binefăcător pentru stârpirea muştelor columbace. Un vagon de ţiţei s'a distribuit populaţiei din jud. cu menirea de a şi apăra animalele contra acestei muscă periculoasă.

In zilele trecute ni-s'a semnalat apariţia lăcustelor în comuna Obreja unde au făcut mari pagube. Deplasându-ne cu dl prefect dr. Velican la faţa locului, am dat instrucţiunile cuvenite populaţiei cum să le stârpească şi de atunci n'am mai primit nici o reclamaţie.

Pf.

Din Sighişoara

Serbare şcolară

Sâmbătă a avut loc serbarea de fine de an la liceul de băeţi „Principele Nicolae“ din Sighişoara, la care au luat parte toate autorităţile locale, precum şi părinţii elevilor. Cu această ocazie s'au declamat şi executat mai multe bucăţi din autorii români după care dl Petrescu-Zoiţa, directorul liceului, a ţinut o cuvântare despre activitatea desfăşurată la acel liceu şi rolul cultural naţional pe care acesta îl are în mijlocul Saşilor din Sighişoara.

Interviewurile „Infrățirei“

Declarațiile dlui T. Constantinescu,
Ministrul industriei și comerțului

Ultimele legi economice ale guvernului favorizează colaborarea capitalului străin cu capitalul românesc

Legiferarea economiei noastre naționale — Cine a dus campania prin ziarele engleze contra legei minelor — Chestiunea deprecierei din ultimul timp a leului

Având ocazie să întâlnim la București pe dl T. *Constantinescu dsa a binevoit să ne facă următoarele declarații interesante:*

Temelia desvoltării noastre economice

Până acum România n'a avut o legiuire economică unitară — ci mai multe; pentru a pune temeiu desvoltărei economice a țărei s'au făcut cele patru legi și anume: legea apelor, legea minelor, legea comercializărei și legea energiei.

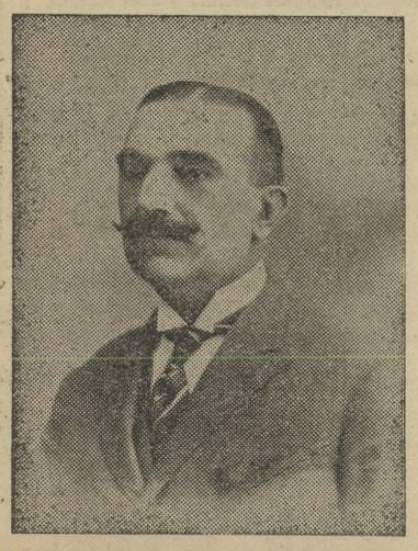

Tancred Constantinescu,
Ministrul Industriei și Comerțului

Aceste legiuri au fost obiectul unor lungi discuții atât în parlament cât și în toată presa română și străină.

Nu sunt eu cel chemat să apreciez valoarea acestor legi dar ceeace pot spune este, că **aceste legi nu urmăresc câtuși de puțin alungarea capitalului străin din întreprinderile noastre, ci din contra ele favorizează colaborarea capitalului străin cu cel românesc, bineînțeles însă în cadrul unei politici naționale.**

Oportunitatea unei asemenea legiuiri cu astfel de caracter este justificată prin aceea că, azi chiar în petrol capitalul românesc este foarte bine reprezentat și nu vor trece mulți ani până ce el va avea preponderanță.

De asemenea întru cât agricultura a trecut în mare parte în mâna plugarilor, capitalurile burghezimei sunt disponibile și ele vor veni să se plaseze în industrie.

Evident, că azi unele întreprinderi străine care nu și dau seama în deajuns de nevoile pe care ni le impune situație grea a țărei și care nu vreau să colaboreze cu capitalul românesc, sunt oare cum nemulțumite de dispozițiunile unor articole din lege, după care societățile străine nu pot obține în concesiune terenurile statului decât dacă se angajează a se naționaliza în timp de 10 ani.

Oricine va recunoaște că Stat ca posesor de bunuri este olut în dreptul lui să dis- de ele în felul pe care-l ește Parlamentul, și oricine, judecând obiectiv, nu va găsi exagerată sau nedreaptă dorința noastră pentru o colaborare între capitalul românesc și cel străin.

Ca o dovadă trebuie să declar, că, mare parte dintre întreprinderile străine au și declarat că primesc aceste condițiuni.

Campania contra țării

Campania din câteva jurnale engleze îndreptată împotriva unor dispoziții a legei minelor, au origina lor tot dela noi din țară, din grupările politice cari s'au manifestat că înțeleg să facă chiar rău țărei și s'o bârfească în străinătate pentru a ajunge acolo unde doresc.

Aceste campanii cu siguranță că vor avea ca și cele din trecut aceeași soartă iar țara românească va rămâne cu legiuiri sănătoase și echitabile atât pentru capitalul românesc cât și pentru cel străin.

Scăderea leului

Trecând apoi la alt șir de idei am întrebat pe dl ministru al industriei, care e părerea dsale despre ultimele scăderi ale leului. Iată ce ne-a declarat dsa în această chestiune:

„Scoborârea de acum a leului este trecătoare și este repetirea scăderei lui care are loc în fiecare an în epoca Iulie—August.

Căutați cursul din anul trecut dela aceeași epocă și veți vedea o identitate între cursul leului de acum și cel de anul trecut.

Cauzele acestei depresiuni sunt marile cumpărături de valută forte a acelora care pleacă în străinătate — și din nenorocire aceștia sunt mulți și reflexul oare căror campanii duse în străinătate de unele dintre elementele din interior.

Nimic din situația noastră economică și financiară nu justifică o scoborâre a monedei noastre“

Cu acestea dl Tancred Constantinescu și a încheiat declarațiile.

Șt. P.

O mare expoziție zootehnică
la Brașov

Progresul crescătorilor de vite, români — Uniformizarea rasei Siementhal — Expoziția vizitată de A. S. Principesa Ileana

Alaltăeri dimineață s'a deschis pentru o singură zi, expoziția zootechnică organizată din întreg județul nostru sub îngrijirea comisiei speciale.

Dela început trebuie să remarcăm grija deosebită de-a face din această expoziție o adevărată emulațiune între crescători, și — mulțumită corpului medicilor veterinari, în frunte cu d-medic șef Moldovan — am văzut, nu numai o expoziție frumoasă, dar și una dintre cele mai îmbucurătoare.

Locul expoziției a fost oborul de vite foarte frumos amenajat. Expoziția în întinderea ei dădea ochilor o priveliște decorativă simplă și curată.

S'au expus animale mari, bovine, cai, animale mici și de casă: porci, oi, epuri, câini de rasă și păsări.

Expoziția ne-a arătat o grupă admirabilă de reproducători tineri, cari vor ameliora rasa vitelor din județ, dând astfel o mare desvoltare creșterei bovinelor.

Deosebit pentru noi este faptul că această expoziție este prima când românii participă efectiv la ea, ceeace arată că economii noștri încep să-și dea seama de importanța creșterii vitelor și au reușit în anii din urmă să producă în crescătoriile lor simple vite frumoase demne de expus.

Tendința care se desprinde din această expoziție este uniformizarea rasei (Siementhal) la bovine, iar la cai rasa Nonius. Puține bovine din rasa Pintzgau au fost expuse (grupa fabricei din Bod). In expoziție au mai fost expuse și o serie foarte frumoasă de armăsari și iepe din diferite rase. In raionul animalelor mici s'a văzut același progres.

*

Solemnitatea deschiderei și premierea animalelor selecționate a fost onorată cu prezența dlui inspector general Țânțăreanu, a dlui prefect de județ și a șefilor de autorități.

La ora 5 d. m. expoziția a fost vizitată de A. S. Principesa Ileana însoțită de dl general Balif, aghiotant regal.

Presa din Ungaria

Mica Antantă și Ungurii

Ziarul budapestan „Pester Lloyd“ scrie următoarele:

„Din presa Micei Antante se poate constata că Statele succesoare nu sunt de acord decât în chestiunea maghiară. Dar pentru faptul că națiunea noastră este vitală, nu trebue să fie îngrijorați vecinii noștri. Energiile noastre nu vrem să le măcinăm în lupte sterile, ci vrem să le întrebuințăm pentru muncă pacinică“.

— In acest caz ce scop au oare desele manifestații iredentiste din Ungaria, propaganda din străinătate contra Statelor succesoare și în fine, educația din școlile ungurești în idealul revanșei?

Elucubrații iredentiste

Citim în ziarul iredentist „Szózat“ — „organ creștin“ — al dlui Zsilinszki următoarele inepții:

„Ardealul este o sărmană colonie care geme în urma impozitelor pe care privilegiatul popor al vechiului Regat nu trebue să le plătească (!?!) Toate bunătățile pământului sunt culese de ciurda aventurierilor balcanici. Iată dar posed Valahii bogatul Banat, păduroasa Bucovină și Ungaria orientală (!) atât de abondentă în cărbune, argint, sare, ape minerale și pământ binecuvântat de Dumnezeu. Inzădar, Crișana este un Canaan, înzădar marea spicelor de grâu și înzădar sunt ei aliați cu întreaga lume!

Toate acestea nu le ajută la nimic.

Moșiile le-au luat dela proprietarii pricepători și le-au dat pe mâna speculanților balcanici (?!)

Dacă Valahia ar fi o țară cinstită, s'ar putea spera într'o ameliorare.

Nefiind cazul, această speranță nu mai are temei“.

Aprecierile aceste sunt atât de scandalos în contradicție cu realitatea, în cât ne scutesc de orice comentarii.

Conferința dela Praga

Ziarul „Világ“, la care în trecut scriau dnii Jászi, Ignotus, Bíró, etc. și reprezintă curentul democratic, vorbind azi despre conferința Micei Antante, își exprimă speranța că la Praga statele succesoare nu vor pune piedeci consolidării Statului unguresc.

„8 Orai Ujság“

Despre aceeași chestiune scrie: „Chestiunea ungurească, oricât de nepotrivită ar fi ea pentru a figura în materialul de discuție al conferinței, este, în tot cazul foarte folositoare când e vorba de afișarea solidarității Statelor din Mica Antantă. Aspirațiile deosebite însă, adormite de sensația pericolului comun maghiar, s'au trezit și s'au întărit. Va fi foarte greu deci, ca ele să fie adormite din nou prin readucerea pe tapet a chestiunei maghiare. In curând vom vedea, care dintre aceste două curente vor deveni învingătoare. Viitorul ne va da un răspuns nu peste mult timp“.

— Constatăm încă odată adevărul vorbei românești: **Vrabia mălai visează.**

Vanzatori permanenti

manufactură și coloniale **angajază imediat Cooperativa „Tricolorul“,** din stațiunea climaterică **Bușteni,** județul Prahova. 3648

Frământările din Partidul național

In ajunul unei sciziuni — Consfătuirea de eri a comitetului de o sută

Dl Goldiș voește să detroneze pe dl Iuliu Maniu de la șefia partidului

La sediul partidului național din localitate, a avut loc eri o consfătuire a comitetului de 100, sub președinția dlui Iuliu Maniu, cu care ocazie s'au discutat mai multe chestiuni relativ la actuala situație a partidului.

Pertractările și discuțiunile nesfârșite ce au avut loc în ultimul timp, în ceace privește mult trâmbițata fuziune cu partidul țărănesc, au provocat în sânul partidului național, o stare de nesiguranță și neîncredere în actualul comitet executiv și de aceea în consfătuirea de eri, dl Iuliu Maniu a fost nevoit să bată în retragere și să adopte prin comunicatul ce s'a dat, o atitudine care-l pune pe al doilea plan.

Mai zilele trecute, unele ziare maghiare din localitate, inspirate de dnii Boilă și Hațieganu, au lansat știrea că între dnii Vasile Goldiș și Iuliu Maniu, ar fi intervenit o neînțelegere pe chestie confesională. Această știre, fusese dată cu intențiunea bine stabilită de a produce o atmosferă contrară intențiunilor dlui Goldiș și de a preveni un eventual atac al acestuia, în chestiunea fuziunei. Din cea mai autorizată sursă, deținem știrea că dl Goldiș, ulterior articolelor apărute în gazetele maghiare, a dat să înțeleagă dlui Maniu, că a sosit în fine timpul ca acesta să se retragă dela șefia partidului național, în urma eșecului ce l-a avut cu fuziunea.

Ca probă că a intervenit asemenea neînțelegere între dnii Goldiș și Maniu pe chestiunea fuziunei, este faptul că în consfătuirea de eri a partidului, cu toate că dl Goldiș nu era de față, dl Iuliu Maniu a fost interpelat de către un membru al Comitetului din Maramureș și i s'a cerut să se explice în această chestiune, la care dl Maniu, a răspuns că până în prezent nu a intervenit nimic între dsa și vicepreședintele partidului. Cu toate acestea însă, deși dl Maniu avea intențiunea de a pune odată capăt discuțiilor cu partidul țărănesc, totuși în consfătuirea de eri, prin comunicatul dat s'a menționat că „partidul național a întins o mână amicală partidului țărănesc și că ține întinsă încă această mână spre țărăniști“.

E evident deci că dl Maniu, contrar intențiunilor sale, a fost forțat să adopte o formulă de tranziție, care să înlăture incidentul formal și de fond ce inerent se năștea între conducătorii partidului, dată fiind intransigența dlui Goldiș și intențiunea dsale ca tratativele cu țărăniștii să fie continuate.

Raspanditi „Infratirea“

...ine pentru bal văpsește în toate culorile și curățâ **CZINK.**

Arestarea unei bande organizate de hoţi şi spărgători de vagoane cfr.

Dl Diaconescu, şeful poliţiei din Sighişoara, isbuteşte să prindă întreaga bandă

Banda împărţită în trei secţii, opera pe trei fronturi de odată — Unul din hoţi se dă drept . . . învăţător şi fură pe un american

Am avut de înregistrat în timpul din urmă,ţ o sumedenie de furturi ce se comiteau în mai toate oraşele din ţară şi mai cu seamă foarte multe spargeri cu furturi în vagoanele de cale ferată. Intreaga lume se alarma din ce în ce mai mult, văzând că aceste fapte se înmulţeau simţitor, fără ca organele noastre poliţieneşti să poată pune vre-o stavilă deselor furturi ce se comiteau şi să dea pedeapsa meritată făptuitorilor.

Adesea, mulţi oameni de afaceri nu îndrăzneau să plece dintr'o localitate în alta cu sume de bani mai mari sau cu valori la ei, de frica răifăcătorilor cari operau mai ales pe arterele principale de cale ferată, fără nici o frică şi cu foarte mare abilitate. In timpul din urmă, ne-a sosit la redacţie ştirea, că unui călător din trenul accelerat Oradea-Mare—Bucureşti, a fost furat de tot bagajul pe care-l avea la el, şi lăsat în mijlocul drumului, fără a şi mai putea continua călătoria.

Dar toate acestea au luat în fine sfârşit, datorită priceperii şi vigilenţei şefului poliţiei din Sighişoara dl Theodor Diaconescu.

Cine erau terorizatorii călătorilor şi ai paşnicilor cetăţeni

Banda opera pe trei fronturi deodată!

Acei cari înţeleseră să-şi facă o meserie şi o sursă rentabilă de venit din furt, în cazul de faţă erau 7, dintre cari şase bărbaţi şi o femeie. Aceştia erau: Nicolae Matei zis Pantelimon, zis Nicolae Dumitru Matei, de loc din oraşul Buzău care opera însoţit de individul Nagy Toma şi de concubina acestuia Scheaua Lina; Predoiu Dumitru, originar din Drăgăşani, fost marinar, fura în tovărăşia lui Tibrea Grigore; iar a trea secţie din bandă era constituită din indivizii Mihail Constantinescu zis Melu, şeful bandei, Ion Toporceanu şi Nicolae Vingăzeanu. Aşa că întreaga bandă era împărţită în trei secţiuni, cu atribuţiuni bine definite şi repartizaţi în diferite regiuni.

Ceace este de remarcat în felul cum operau aceşti abili pungaşi este că aproape toţi dădeau lovituri cam în acelaş timp, pentru a nu fi posibilă o urmărire în deaproape din partea poliţiei, urmând ca imediat după comiterea furturilor să se adune cu toţii în pădurea Berigaz din preajma oraşului Sighişoara unde îşi stabiliseră ei, un fel de cartier general.

Prinderea pungaşului Nicolae Matei zis Pantelimon împreună cu tovarăşii săi

Dela comerciantul Ştefan Poci din comuna Netuş, Matei Nicolae zis Pantelimon, întovărăşit de Nagy Toma şi de concubina acestuia, au furat în seara de 3 spre 4 Iulie, prin spargerea unei magazii, mărfuri în valoare de peste 50.000 lei, pe care le-au transportat la locul de întâlnire comun, din pădurea Berigaz, în jurul Sighişoarei. De aici aceste mărfuri urmau să fie vândute pe piaţă, prin intermediul unor ţigance care se ocupă cu vânzarea de lucruri vechi.

In acest scop, chiar în aceeaşi noapte, Pantelimon, s'a îndreptat către coliba unei ţigance din apropierea pădurii, urmărit fiind însă de aproape, de către poliţaiul din Sighişoara, Th. Diaconescu şi de către comandantul de sergenţi Budişanu cu mai mulţi poliţişti. După ce acesta a intrat în colibă, poliţiştii au înconjurat-o şi în urma unei îndârjite opuneri, Pantelimon a fost arestat, cu care ocaziune a făcut declaraţiuni complecte şi a condus pe poliţişti în locul din pădure, unde aşteptau cei doi tovarăşi ai săi, care la rândul lor au fost arestaţi şi conduşi la poliţia Sighişoara. Luaţi din scurt, hoţii au recunoscut că ei sunt autorii numeroaselor furturi comise în oraşele Piteşti, Cerna-Voda, Mangalia, Mediaş şi Alba-Iulia.

După ce li s'au dresat actele cuvenite, au fost înaintaţi parchetului Sighişoara, spre a li se face instrucţia.

Cum a fost arestat individul Dumitru Predoiu

Cu o noapte mai târziu după arestarea lui Nicolae Matei şi a tovarăşilor săi, cealaltă grupă a bandei, compusă din Predoiu Dumitru şi Gh. Ţibrea, a încercat să dea o lovitură în trenul accelerat Oradea-Mare—Bucureşti. Cu acest gând, ei s'au introdus prin acoperiş, în closetul vagonului de dormit, — aceasta pe la ora unu şi jumătate, când toţi pasagerii dormeau, — şi cu ajutorul unor chei false au desculat uşile la patru compartimente.

In acest timp, Ţibrea a furat două costume de haine dela doi pasageri, pe câtă vreme Predoiu păndea să nu fie surprinşi. După aceasta, a trecut la pândă Ţibrea, iar Predoiu s'a întrodus în cabina Nr. 3 a vagonului de dormit, în care se aflau bancherul Grünberg din strada Paris Bucureşti, cu soţia sa, cari plecau în streinătate, şi a furat de aici un geamantan în care se găseau 800.000 lei, în numerar, pe lângă bijuterii de ale soţiei bancherului în valoare de peste 300.000 lei. Pe când Predoiu se pregătea să iasă din compartiment, a fost surprins de conductorul vagonului, la ale cărui strigăte s'au sculat toţi pasagerii şi astfel hoţul a fost arestat şi valiza înapoiată proprietarului. Gh. Ţibrea, auzind sgomot în vagon, s'a urcat pe coperiş, iar de aici a sărit în fuga trenului, deşi acesta mergea cu o iuţeală de 60 km. pe oră. Predoiu a fost dat în seama poliţiei Sighişoara, iar de aici transportat la Bucureşti, de unde era urmărit de către Siguranţa generală a Statului. El a mărturisit că a comis mai multe furturi cu spargeri în Brăila, Galaţi, Cerna-Voda şi Turnul Severin.

Poliţaiul Diaconescu, urmărind pe Gh. Ţibrea, arestează şi pe M. Constantinescu zis Melu, împreună cu tovarăşii săi

In aceeaşi noapte, după arestarea lui Predoiu, poliţaiul Diaconescu însoţit de mai mulţi agenţi, a întreprins personal o razie pe linia Sighişoara—Copşa Mică, pentru a da de urmele celuilalt pungaş, Gh. Ţibrea, care sărise în fuga trenului. Cu toate că însă munca le-a fost infructuasă în această direcţiune, totuşi în gara Copşa Mică a reuşit să aresteze pe Mihail Constantinescu zis Melu, Şeful întregii bande, precum şi pe Ion Topârceanu şi N. Vingăzeanu, pe când aceştia încercau să dea o nouă lovitură, Luându-li-se interogatorul au declarat că ei sunt autorii furturilor dela Ismail, Teteşti, de pe vaporul Giurgiu-Severin, Predeal şi Gara Braşov, — după care au fost înaintaţi parchetului pentru instruire.

Descoperirea unui alt pungaş, Mitică Paraschivescu

In noaptea de 10 Iulie, şeful poliţiei din Sighişoara, Th. Diaconescu, care a dat dovadă de multă pricepere în toate împrejurările, a făcut o razie pe linia Sighişoara—Ibaşfalău, pentru a prinde pe un alt răufăcător, care să dădea drept învăţător şi care în acea noapte furase dela un călător american, un costum de haine şi 5000 dolari, — după care sărise din tren. Pe la ora unu jumătate, acesta a fost prins, pe când căuta să se urce într'un alt tren spre Bucureşti. La interogator, a recunoscut fapta şi a declarat că se numeşte Mitică Paraschivescu, şi sub un nume falş a mai comis şi alte escrocherii, după care a fost predat parchetului. Aşa că datorită abilităţii şi muncii depuse de dl Diaconescu, harnicul poliţai al Sighişoarei, călătorii şi paşnicii cetăţeni, vor fi pentru un timp oarecare, în mai multă siguranţă.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Marţi, 15 Iulie 1924

CINEMA SELECT

Steua Damascului

Seria II. In 6 acte.

Satisfacţia soartei!

Afară de program o comedie cu celebrul comic american: „El"

CINEMA URANIA

Suflete Sălbatice

Extraordinară dramă sentimentală în 6 acte, înscenată de GASTON REVAL. In rolul principal: FRANCESCA BERTINI şi ELENA LUNDA.

Din 7 luna curentă

Ghiaţă artificială

bine comprimată aflaţi la

fabrica de ghiaţă

a

fabricei de bere

CZELL

Telefon No. 78. 3659

BEREA „URSUS"

DESCHISĂ 2237

a Fabricei de bere

CZELL

din Cluj, este beutura predilectă a publicului

Curele de transmisiune!

Adr. telegr.: „DERMATA" Cluj.

Curele speciale pentru cusut manchette şi compressoare!

Adr. telegr.: „DERMATA" Cluj.

Fraţii Renner & Co.

Lloyd Fabrica de Pielarie S. A. Cluj. 3401

LEI 450

un pantalon de tenis!

La firma: 3412

Katz şi Mendel

Cluj, Piaţa Unirii No. 10.

Lloyd 1677

Fier de beton

Sârmă laminată, Fier rotund,

Cue de sarma

Sârmă de fier, Sârmă arămită, 2476-2

Arcuri de mobila

Sârmă Ghimpată, Scoabe,

Sârmă de oţel din uzinele

Industria Sarmei S. A.

Furnizează imediat

Feraria S. A. Cluj,

Calea Victoriei No. 29.

Adr. Telegr.: „Feraria". Telefon: 4-40, 3-47.

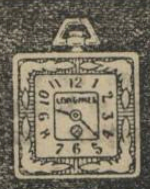

CEASORNICE

Longines

7 Grands Prix ELEGANTE şi PRECISE

ULTIMA ORA

INFORMATII

— **O explicație.** Dl Boiu, prefectul județului Sibiu, ne trimite o scrisoare prin care califică drept mincinoase aserțiunile cuprinse în articolul „Răzbunările unui prefect", publicat în No. 153 al ziarului „Universul".

Dl prefect Boiu a adus cazul la cunoștința ministerului de Interne pentru a lua măsurile cuvenite.

— **Comisia de incartiruire.** Mâne după prânz la 3 ore va avea loc ședința comisiunei mixte de incartiruire sub președenția dlui Simu, subprefectul județului.

— **Ancheta în cazul primpretorului Ferdihan.** Ancheta întreprinsă de dl Simu, subprefectul județului la Cojocna, ca urmare a reclamațiunilor făcute de către ungurii din sus zisa comună, împotriva prim pretorelui Ferdihan, terminându-se, d-sa a prezentat azi raportul dlui prefect.

— **Inspecțiile dlui Hodor.** Dl Hodor, inspector general administrativ și actualmente prefectul delegat al județului Cojocna, a făcut ieri o amănunțită inspecție administrativă în județ, fiind însoțit de dl Gheție, primnotarul județului. Cu ocazia acestei anchete, d-sa a ascultat numeroase delegații de țărani, cari i s'au prezentat cu diferite plângeri. Majoritatea acestor plângeri au fost satisfăcute la fața locului.

— **Căsătorie.** Eri a avut loc la oficiul stării civile din Cluj căsătoria civilă a dlui Ilie Sibianu, cunoscutul maestru pianist din Cluj cu d-na Flori Teodosiu. Martori au fost dnii dri Munteanu și Dariu.

— **Vizite culturale.** In vederea primirei ce se va face „Ateneului din Tătăraș" care sosește Sâmbătă la Cluj, dl Prefect al județului a convocat pentru Miercuri la 5 o consfătuire a autorităților locale. Ni se comunică că li se va face o frumoasă primire.

— **Câine de vânătoare dresat** de vânzare. Prețul 2500 lei. Doritorii se vor adresa în strada Donat nr. 38 Cluj.

— **O măsură ciudată.** Autoritățile polițienești clujene au dat ordin ca bărbații cari se duc la Strandul orășenesc să aibă și partea superioară a corpului acoperită, deși publicul se duce la Strand tocmai pentru a se expune razelor binefăcătoare ale soarelui.

Moralitatea publică nu va câștiga nimic în urma acestei dispoziții, cu atât mai mult vor beneficia însă în urma ei vânzătorii de tricouri.

Dl medic-șef al orașului dr. Fodor are cuvântul.

— **Aprovizionarea cu lemne.** Primăria a luat hotărârea ca toate autoritățile din Cluj să înainteze toate datele referitoare la aprovizionarea cu lemne pe anul 1924—925. Aceleași măsuri s'au luat și în ceace privește aprovizionarea cu lemne a funcționarilor primăriei, cerându-se dela toate oficiile tablouri de funcționarii care urmează să ia lemne.

— **Distincție eclesiastică.** I. P. S. Sa Păr. Mitropolit primat dr. Miron E. Cristea, apreciind munca apostolească a păr. dr. Grigorie Pișculescu (Gala Galaction) — misionarul mitropoliei Ungrovlachiei — i-a acordat dreptul de a purta brâu roșu.

— **Pentru amplificarea apaductului.** Astăzi a avut loc ședința Comisiunei administrative a orașului, sub președenția dlui Oct. Utalea, primarul orașului. Cu această ocaziune s'a discutat chestiunea exproprierii terenurilor necesare amplificării apaductului. S'a instituit o comisiune formată din primarul Utalea, consilierii Cărpinișanu și Moga, avocatul Russu, care să studieze la fața locului, modalitatea punerii în aplicare a proectului,

— **Edilitare.** Dl primar Oct. Utalea a hotărât să se edifice un frumos pavilion pe dealul „Cetățuia" care să domineze în tregul oraș. In acest scop dl șef inginer Ciortea, a fost însărcinat cu alegerea locului unde urmează să se ridice pavilionul.

*

La „Băile Pistyan" sezonul e in toi. Hotelul splendid Thermia Palace, care e clădit impreună cu toate băile, deja demult s-a deschis. Prețurile sunt surprizător de moderate. In Thermia deja pentru suma de 65 kc. — găsim locuință cu intreținere. Deslușiri: la Drogueria „Rózsa", Cluj, Str. Londrei 21, unde găsim nămol de Pistyan original pentru cură la locuință. 3532-1

Invățământul profesional în Ardeal.

EXPOZIȚIA
Scoalelor de Arte și Meserii din Ardeal și Banat

— Dl dr C. Anghelescu, ministrul Instrucției publice, va asista la deschidere —

Duminecă, 20 Iulie c. la ora 11, în prezența dlui profesor dr C. Anghelescu, ministrul Instrucțiunei și a reprezentanților autorităților locale, se va deschide Expoziția generală a Școalelor de Arte și Meserii din Ardeal și Banat în localul Muzeului Școalei de conductori tehnici din Cluj, strada Gh. Barițiu nr. 9.

Această expoziție constitue o manifestare a activității învățământului aplicat ce se predă în Școalele de Arte și Meserii din Ardeal și Banat. Ea poate fi și un exemplu de îndrumare a tineretului către acest învățământ.

La această expoziție s'au trimis lucrările cele mai bine executate de către școalele technice industriale, pendinte de Ministerul Instrucțiunii. Oricât de mic a fost numărul acestor lucrări, s'a avut în vedere mai mult progresul realizat pe terenul artei aplicate la meserii și faptul că majoritatea școalelor au luat ființă abia în toamna anului 1923,

S'a expus lucrări de tâmplărie artistică sau mobilier de stil ca birouri dormitoare, sufragerii, salonașe etc. dintre care unele depășesc așteptările, atât subt raportul concepției cât și al execuției. Vin apoi lucrările de ferărie din ramurile lăcătușeriei constructore, a lăcătușeriei mecanice și feroneriei artistice. Unele din aceste obiecte au și fost reținute de publicul, care împins de curiozitate a vizitat localul expoziției chiar în cursul organizării.

Trebuesc în special remarcate lucrările de ceramică și de piatră cioplită. Ceramica este o artă industrială dintre cele mai bine reprezentate la această expoziție; aproape toate obiectele datorită faptului că sunt executate în stil românesc admirabil reușit, au fost reținute cu anticipație.

Dintre toate școalele cele mai bine reprezentate sunt cele din Arad, Oradea-Mare, Satu Mare și Cluj. Școala de Arte și Meserii din Cluj expune, printre altele și lucrări de croitorie și cismărie, cari vor fi punctul de atracție pentru publicul care caută un atelier în care să se execute eftin, durabil și estetic.

Faptul că dl dr C. Angelescu, ministrul instrucției publice, ține să onoreze cu prezența sa deschiderea acestei expoziții constitue o garanție de interesul pe care-l are această manifestare a Școalelor de Meserii. Indemnăm pe toți care se interesează de învățământul industrial să viziteze expoziția acestor școale, încredințându-i că vor rămâne pe de deplin satisfăcuți și-și vor face o ideie excelentă despre rolul școalelor tehnice industriale în cultura profesională.

Hotărîrile Comitetului de 100

Luate în întrunirea de ieri

Comitetul de 100 al partidului, întrunit ieri la Cluj, a luat următoarele hotărîri:

1. Comitetul aprobă toate hotărîrile delegaților partidului național luate cu prilejul tratativelor urmate după congresul dela București.

2. Imputernicește comitetul executiv al partidului ca, în cazul când partidul țărănist va reveni asupra atitudinei sale de azi, să încheie cu depline puteri fuziunea.

3. Desminte în totul demisia dlui Goldiș din partid.

Reclama e sufletul comerțului

Prin telefon dela corespondenții noștr

Ultima ședință a conferinței de la Praga

Praga. — Eri, după masă a avut loc ultima ședință a conferinței din Praga. S'a discutat chestiunea reparațiunilor, cerându-se să se resolve în mod echitabil pentru Mica antantă.

Sa hotărât ca viitoarea conferință să aibă loc la București.

Inaugurarea clubului socialist

București. — S'a inaugurat la București clubul socialist din strada Brezoianu. Cu acest prilej s'a hotărît ca la 26 Iulie, împlinindu-se 10 ani de la declararea răsboiului mondial, partidul socialist să țină în toate orașele din țară mari adunări de protestare împotriva răsboiului.

Omorârea unui dezertor

Brașov. — Azi noapte o patrulă de soldați plecând în căutarea dezertorului Kiss Ștefan, l'a găsit pe acesta în apropierea restaurantului Transilvania. Dezertorul a voit să fugă, dar fiind ajuns de un soldat din patrulă, a fost străpuns cu baioneta în abdomen. Desertorul, a murit pe loc.

Un nou spital la Brașov

Brașov. — Se va clădi la Brașov un mare spital în apropierea dealului Springhel. In vederea începerii lucrărilor de construire, Ministerul Sănătății publice a și aprobat o sumă de 14 milioane lei.

Lucrările vor începe primăvara viitoare.

Diplome false în Săcuime

— Miercurea Ciucului —

Am anunțat înainte cu câteva zile că autoritățile din Săcuime au descoperit numeroase diplome false de ale Academiei Comerciale din Budapesta. Continuându-se cercetările s'au aflat și în județele Odorhei și Trei Scaune diplome false de ale Academiei Budapestane. Autoritățile au stabilit că organizarația de falsifiaatori cari fabrica diplomele au furat registrele Academiei Comerciale din Budapesta din anui din care sunt datate aceste diplome pentru a evita orice control.

Tribuna liberă*)

Palatul Justiției

Un mare proces pentru schimbarea frauduloasă a unui titlu de film.

Aflăm din sursă sigură că marea casă de filme „Sarpic" din București a intentat proces de daune pentru o sumă foarte importantă, contra Direcțiunei Cinematografului Urania din Cluj, fiind-că și-a permis rularea unui film care are titlul original „Buffalo Bill" sub titlul de „Două Orfeline".

Publicul Clujan își aduce aminte de acest film și Direcțiunea Cinematografului Urania a urmărit scopul de a strica efectul unui film care era lansat tot în acelaș timp la București cu un succes neobișnuit.

Neputând contracta veritabilul film „Două Orfeline" de marele regisor american D. W. Griffith a întrebuințat apucătura frauduloasă schimbând titlul filmului.

Va fi un proces foarte interesant, întrucât Tribunalul va avea de deslegat chestiuni de drept comercial și de drept de autor. Va avea de stabilit dacă este permisă schimbarea titlurilor originale, fără învoirea cesionarului dreptului de monopol.

Așteptăm cu curiositate desbaterile și hotărârea Tribunalului.

*) Administrația nu la responzabilitate pentru cele publicate în această rubrică.

O sinucidere impresionanta

— Prin telefon de la corespondentul nostru din București —

București. — O impresionantă sinucidere a avut loc eri după masă în apropierea cimitirului evreiesc din parcul Filaret. Sinucisul este comerciantul Weisman care și-a tras 2 focuri de revolver în cap. Victima a lăsat o scrisoare în care arată că motivul sinuciderii este o boală incurabilă.

MICA PUBLICITATE

De închiriat o odae elegant mobilată unui domn serios. Vizibilă zilnic până la orele 4 p. m. Strada General Niculcea No. 2. (Kornis-utca) IV./11. Lift. 3664

Se caută un apartament două camere bucătărie și bae, plătesc bine. A se adresa la administrația ziarului sub „I. D.".

Bonă cunoscând limba germană se caută spre imediată angajare la familie inteligentă. A se adresa la ziar.

Comerciant român în bună situație dorește căsătorie cu o domnișoară inteligentă și frumoasă. Nu reflectează la zestre. Discreție absolută. Scrisorile la ziar sub „Fericire".

Răspândiți „Infrățirea"

LOTERIA

Sindicatului Presei
Române din Ardeal și Banat
autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924.
pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur și rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteți câștiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei.Române din Ardeal și Banat
in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Județului Cojocna, Cluj, în prezența delegaților autorităților și ai pnblicului.

Grabiți-va deci și cumpărați.

Cine cumpără cel puțin 10 **Bilete** contra 20 lei expediați prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat. Cluj, Piața Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Citiți și răspândiți printre săteni Ziarul

INFRĂȚIREA POPORULUI

Cea mai bună și mai folositoare gazetă, scoasă anume pentru lumea satelor noastre.

ABONAMENTE:
Pe 1 an . . . . . 100 Lei
Pe jumătate de an 50 Lei
Prețul unui număr 2 Lei

TELEFON No. 211.

TIPOGRAFIA

Cele mai frumoase lucrări de tipografie ca facturi, formulare, registre, invitări, scrisori comerciale și orice alte lucrări necesare pentru **Autorități, Oficii, Bănci populare, Cooperative, Consumuri, industrii și întreprinderi technice și comerciale sătești execută**

TELEFON No. 211.

INFRĂȚIREA

TIPOGRAFIA INFRĂȚIREA

Execută de asemenea cu prețuri convenabile cărți, de nuntă și botez, invitații, cărți de vizită, broșuri, etc.

STRADA IULIU MANIU No. 3.

CLUJ

Inainte de a face o comandă în altă parte, adresați-vă la „TIPOGRAFIE INFRĂȚIREA“.

STRADA IULIU MANIU No. 3.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul IV. Nr. 1127 — 6 PAGINI • 2 LEI • 6 PAGINI — Miercuri 16 Iulie 1924.

Infrăți

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român. Sibiu

CLUJ 16 JUL 924

R CLUJ 9988

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI ÎNTREPRINDERILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Director: D. TOMESCU. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 360 L.

Conferința de la Praga

Declarațiile dlui I. G. Duca, ministrul de externe al României

Conferința Micei Antante, ținută la Praga, s'a închis, cu concluzia unei perfecte coherențe și unități de vederi între toate statele cari alcătuesc această constelație politică, atât de necesară menținerei păcei.

România a fost reprezentată la această conferință de eminentul diplomat, care este dl I. G. Duca, ministrul de externe al României, al cărui tact, discretă finețe și eleganță de gândire și procedare au fost apreciate în toate cercurile diplomatice, în care, ministrul nostru de externe a reprezentat țara.

Dar, în afară de aceste alese și aristocratice însușiri personale, atât de apreciate de gustul select și exigent al lumei diplomatice,, dl I Duca, în toate împrejurările și în toate adunările în care s'au examinat complicatele probleme internaționale, a știut să afirme cu bărbăție nu numai interesele, ci și demnitatea și prestigiul țării noastre.

In această directivă a modului cum dl I. G. Duca a știut să reprezinte România și să i apere dezideratele în acele reuniuni, în

Dl I. G. Duca
Ministrul de externe

care se hotăra nu numai prezentul, ci se plămădea embrionul viitorului; pe lângă contribuția personală, există un primordial fond din moștenirea lăsată la departamentul externelor de dl Ion I. C. Brătianu, care în cele mai grave împrejurări, atunci când inamicii sau chiar amicii, au încercat să știrbească ceva din sacrele noastre drepturi, cu o superbă energie a mândriei naționale, a știut să impună dreptatea și prestigiul României împotriva tutulor.

Cu un asemeni ministru de externe, la Praga, ca și aiurea, România putea fi sigură că drepturile ei vor fi minunat puse în evidență, admirabil apărate — deci câștigate — și că strălucita ei reputație va spori în prestigiu.

Inainte de a părăsi Praga, dl I. G. Duca a făcut o serie de importante și luminoase declarații presei, atât asupra, sferei generale a Micei Antante, cât și asupra notelor particulare pe care le reprezintă România în această constelație politică.

Dușmanii Micei Antante — adică inamici statelor cari au intrat în posesiunea legitimei moșteniri rămase de la defunctul imperiu habsburgic — în preajma deschiderei conferinței de la Praga au anunțat cu o jubilare, care ar fi fost sălbatică, dacă nu ar fi fost comică desfacerea Micei Antante, din cauza raporturilor României cu Sovietele pe tema Basarabiei.

Or, desbaterile conferinței de la Praga, desfășurate în armonia care o dă înțelegerea clară și profundă a intereselor reciproce, și a marilor desiderate ale păcei și civilizației, nu numai că nu au desfăcut mecanismul Micei Antante, ci i-au fortificat coheziunea.

De altminteri România nici nu a pus în discuția conferinței dela Praga, chestia Basarabiei — din simplul fapt că nu avea nici un motiv să o pună.

Pentru noi chestia Basarabiei este definitiv tranșată: drepturile istorice și etnice, principiile Wilsoniene, hotărârea populației exprimată prin forma legal parlamentară care a fost Statul Țării, ca și recunoașterea marilor Puteri au atribuit Basarabia, odată pentru totdeauna, României.

In declarațiile făcute reprezentanților presei, aflați la Praga, dl I. G. Duca a proectat o nouă și definitivă lumină, asupra acestei probleme.

„Chestia rusească și recunoașterea Rusiei cari nu intră în sfera Micei Antante, fiind aceasta o chestiune ce preocupă aparte fiecare Stat din Mica Antantă. Chestiunea rusească nu este pentru România o chestiune teoretică. Dacă ar fi așa, România ar fi recunoscut de mult Rusia sovietică, căci n'are teoreticește nimic de obiectat. In mod practic însă România se află față de un Stat care nu-i recunoaște granițele actuale. Pânăce această chestiune nu va fi aplanată — nu putem recunoaște Rusia.

In fapt, și în cadrul acestor luminoase și hotărâtoare declarații ale ministrului nostru de externe, problema raporturilor dintre România și Rusia nu poate constitui o notă discordantă în armonia ce domnește în interiorul Micei Antante.

Conferința dela Praga s'a încheiat cu o nouă, cu o amarnică decepție pentru dușmanii Micei Antante, — pentru dușmanii României.

Iar „pertractări"!

La ultima întrunire a comitetului executiv al partidului național, la care au luat parte și parlamentarii partidului, s'a votat o rezoluție prin care conducătorii sunt autorizați a începe noui pertractări cu țărăniștii.

Ne-am fi așteptat ca oamenii celor două grupări, puși în fața imposibilității de a se uni, să apuce fiecare pe drumul lui și prin munca lor să aducă o contribuție utilă și efectivă la rezolvirea atâtor probleme câte apasă astăzi țara.

In loc de aceasta fruntașii lor se întrunesc în consilii în comitete, în sfaturi, iau dela început discuția fuziunei, își aruncă unul altuia invinuiri, se schimbă săgeți otrăvite, pentruca la urmă, după atâta gâlceavă și după atâta pierdere de vreme, să se redacteze comunicate, cari să nu spună nimic si să aibă aerul că exprimă totul.

Oamenii aceștia pentru cari singura preocupare este politica măruntă de interese, de ambițiuni meschine și de patimi mici, macină vremea fără a realiza ceva adunându-se și căznindu-se ore întregi pentru a redacta o frază sau un comunicat în ale cărui abilități și întortochieturei opinia publică să-și piardă firul.

Discuții oțioase, pertractări interminabile, cazne de zile pentru a găsi formula cea mai potrivită pentru a nu te angaja cu nimic, iată toată activitatea intelectuală a membrilor partidului național.

I'am văzut eșind Duminecă dela comitetul pe care-l ținuseră continuând în stradă discuții începute la club, căutând noui argumente, obsedați numai de comunicatul pe care „Patria" avea să-l publice a doua zi.

Toată lumea, cu nenumăratele ei probleme, cu grijile ei apăsătoare, cu întrebările cari caută răspunsuri, frământarea plină de viață a unei națiuni întregi care-și o deschide acum căile viitorului ei, sunt inexistente pentru oamenii aceștia cari reduc totul la interesele lor de tarabă, a căror străduință intelectuală se cheltuește în discuțiuni și în comunicate pline de sofisticării.

Cași sofiștii Bizanțului cari în vreme ce dușmanii asediau cetatea se întrebau câte suflete pot încape pe un vârf de ac, oamenii partidului național, streini de marile probleme ale țării, își trosesc energiile și-și pierd timpul în vorbărie și în abilități de eftin politicianism.

Norocul nostru este că țara are pe lângă acești discursivi inutili, și oameni a căror inteligență, râvnă și pricepere se găsesc în slujba intereselor națiunii și cari se străduesc să asigure țării o viață de mai multă siguranță și de mai mult bine

In amintirea marilor luptători ai românismului

Comemorarea lui Aurel Muresianu

S'au împlinit 15 ani dela moartea neînfrântului luptător al cauzei naționale

La 20 Iunie s'au împlinit cincisprezece ani dela moartea lui Aurel Mureșianu, unul din marii animatori ai luptei pe care poporul român din Ardeal a dus-o împotriva asupririi maghiare.

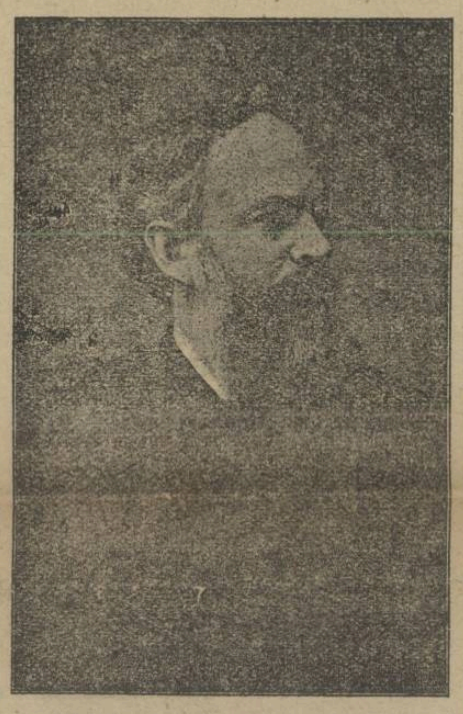

Dr. Aurel Mureșianu
Cel care cu condeiul, cuvântul și fapta a dus o luptă strălucită pentru izbânda cauzei românismului în Ardeal

Fiu al lui Iacob Mureșianu, născut într'un mediu prielnic desvoltării caracterului românesc Aurel Mureșianu a desfășurat o inteligentă și neobosită activitate pentru afirmarea drepturilor noastre în Ardeal.

„Casa părinților mei — scrie el — era locul de întâlnire al Românilor de pretutindeni, mai toți oameni cu inimă mare, bărbați de caracter și dezinteresați având o singură ambițiune, un singur scop: de a lucră în unire pentru libertatea, înflorirea și înălțarea patriei și a neamului românesc". Se înțelege că crescut într'un astfel de mediu, Aurel Mureșianu, ale cărui însușiri au făcut din el una din cele mai strălucite inteligențe ale neamului românesc din Ardeal, era sortit să joace un rol de seamă în epoca de frământare de după 1867.

Ideia dominantă a generației de atunci, ideie pe care Aurel Mureșianu s'a străduit cu deosebire s'o întărească și s'o realizeze efectiv, era: unitatea națională.

Înălțarea prin cultură a poporului românesc la deplină libertate politică, iată scopul pe care Aurel Mureșianu l'a urmărit cu o tenacitate pe care o însuflețea o credință nestrămutată în virtuțile și în misiunea națiunei noastre.

In vârstă numai de 15 ani, el înființează împreună cu colegii de gimnaziu „Compania literară" a studenților români dela școalele streine din Brașov.

După ce termină studiile liceale la Blaj, unde Timotei Cipariu i-a pus la îndămână vasta sa bibliotecă, Aurel Mureșianu pleacă în toamna anului 1865 la Viena pentru a urma cursurile universitare. Aci el urmărește cu zel și interes evenimentele politice, cu deosebire pe cele ce privesc Ardealul, ținând pe tatăl său în curent cu politica și trimițând articole pentru „Gazeta Transilvaniei".

„Când vezi că este o politică molatică și neînțelegere între fiii patriei tale nu totdeauna poți fi vesel", scrie el părintelui său, dovedind prin cuvintele aceste. deopotrivă cât era de preocupat de soarta poporului român, cât de mult îl împingea temperamentul său activ la luptă și cât de necesară îi apărea ideia unirii tuturor forțelor naționale în jurul aceluiaș steag. Societatea „România" a studenților români din Viena, întemeiată în 1868, își datorește înființarea stărunțelor lui, iar fuziunea cu „Societatea științifică și literară" se datorește tot lui. In 1869 ia ființă „România Jună", botezată astfel de el.

La Viena Mureșeanu face cunoștință cu renumitul luptător pentru libertatea popoarelor monarchiei, Francisc Schuzelka, redactorul cunoscutei reviste politice „Die Reform", în care publică o serie de importante articole asupra românilor din Ardeal și a raporturilor lor cu guvernele maghiare, articole cari au făcut o mare vâlvă în tot imperiul.

Dna Elena A. Mureșiann
Vrednica soție și colaboratoare a lui Aurel Mureșianu, care în clipa când se serbătorea comemorarea neuitatului seu soț, se găsea greu bolnavă într'un sanatoriu din Cluj

(*Urmare pe Pag. II.*)

Comemorarea lui Aurel Mureşianu

(Continuare de pe Pag. 1.)

Scopul luptelor naţionale de pe vremea aceia era recâştigarea autonomiei Ardealului, pierdută prin pactul austro-maghiar dela 1867, înfiinţarea monarchiei dualiste. In slujba acestui ideal, Aurel Mureşeanu a pus toate puterile inteligenţei lui sclipitoare, talentul său plin de vigoare şi o credinţă care a însufleţit toată activitatea lui publică.

Tactica preconizată de el era o rezistenţă pasivă absolută faţă de parlamentul şi viaţa politică o noului regat maghiar unitar.

Intors dela Viena în Braşov, Aurel Mureşeanu a luat conducerea „Gazetei Transilvaniei". Activitatea lui publicistică la această foaie a însemnat un continuu apel la solidaritate şi un însufleţit îndemn la ideia rezistenţei pasive. El urmărea pregătirea spirituală a Românilor din Ardeal în direcţiunea unei „lupte naţionale sistematice", prin organizarea forţelor naţionale într'un „partid naţional unitar". Datorită în mare măsură campaniei şi străduinţelor lui se înfiinţează în anul 1881 partidul naţional al tuturor Românilor din Ardeal şi Ungaria.

Programul partidului naţional care cerea egalitate deplină de drepturi, politică şi naţională, pentru Români, şi autonomia Ardealului, a fost mai cu seamă opera lui Aurel Mureşianu.

In acelaş timp el iniţiază acţiunea de protestare împotriva măsurilor de maghiarizare ale guvernelor maghiare, organizând primele meetinguri de protestare ale Românilor din Ardeal. Cel dintâi a avut loc la Braşov, luând parte toată intelectualitatea românească din ţara Bârsei şi peste o mie de ţărani.

Aurel Mureşianu a propagat şi ideia unei coaliţiuni a tuturor naţionalităţilor asuprite în afară de parlament, ideie care a avut un mare răsunet în întreaga presă a monarchiei. Cu această ocaziune el a dus o înfocată polemică cu ziarul personal al primului ministru maghiar contele Coloman Tisza.

A combătut deasemeni ideia apropierii României de Tripla Alianţă, apropiere în care el vedea o neglijare a cauzei Românilor asupriţi din imperiul austro-ungar.

Graţie scrisului său plin de vigoare şi de strălucire precum şi înţeleptei conduceri, „Gazeta Transilvaniei" ia o dezvoltare din ce în ce mai mare, ceeace face posibilă scoaterea ei zilnică, întemeindu-se astfel cel dintâi organ de presă cotidian al Românilor din Ardeal. Tot el înfiinţează în 1889 cea dintâi foaie poporală „Gazeta de Duminecă".

In 1885 Aurel Mureşianu, încredinţându-se că plângerile românilor asupriţi nu ajung la cunoştinţa Impăratului, agită ideia unui memorand (1885). Ideia nu a putut fie realizată din cauza împrejurărilor şi deabia în 1891. Aurel Mureşianu redactă proectul memorandului care fu desbătut în şedinţele comitetului plenar al partidului naţional în acelaş an. Se cunosc peripeţiile acestui mare act politic al Românilor din Ardeal, care cu toate greşelile săvârşite, rămâne o vehementă protestare a poporului românesc subjugat. Procesul care urmă în 1893 a aruncat o tristă lumină asupra guvernului maghiar şi a trezit o îndreptăţită revoltă în opinia publică europeană. In acest proces, în care a fost unul din cei mai vajnici apărători, Aurel Mureşanu a jucat un rol de seamă, contribuind la înălţarea nivelului lui şi la biruinţa morală câştigată de români. Ziarele maghiare îl numiau „leul român". El a apărat cu strălucire dreptul limbei româneşti faţă de organele administrative maghiare.

In 1896, Aurel Mureşanu publică nn vehement protest împotriva opririi adunării electorale a Românilor din Ţara Bârsei.

Infocat sprijinitor al ideii solidarităţii noastre naţionale, Aurel Mureşianu a continuat propagarea acestui crez. „Patima şi ticăloşia dintre Români a fost arma cea mai puternică a duşmanilor noştri în toate timpurile", scrie el. Animat de această convingere şi credincios programului naţional hotărât la 1881, el a înfierat cu vehemenţă actul de încălcare a solidarităţii naţionale şi de abandonare a rezistenţei pasive săvârşit de dl Aurel Vlad şi prietenii săi, cari în 1903 au trecut peste hotărîrile pentru rezistenţa pasivă, au renegat programul dela 1881, renunţând la autonomia Ardealului, şi au intrat în Parlamentul maghiar.

In 1908, cu un an înainte de moartea lui Aurel Mureşianu, a apărut un număr jubiliar cu prilejul împlinirii a 70 de ani dela apariţia „Gazetei Transilvaniei." Era încununarea gloriasă a muncii desfăşurate timp de patru decenii de acest mare român, care şi-a închinat mintea şi sufletul idealului unităţii naţionale. Acum când se împlinesc cincisprezece ani dela moartea lui Aurel Mureşianu, este o datorie pentru noi cari ne bucurăm de marea fericire a unirii, să ne mărturisim simţămintele de pioasă recunoştinţă pentru un om care n'a cunoscut în viaţă decât lupta necurmată şi jertfa pentru izbânda neamului.

Vizita medicală a conducătorilor de automobile

Proprietarii de automobile din oraşul Cluj şi judeţul Cojocna sunt obligaţi a se prezenta la Prefectura Poliţiei din Cluj camera No. 12 aducând permisiul de circulaţie al automobilului şi prezentând în acelaş timp şi pe conducător.

Proprietarii se vor prezenta în următoarea ordine:

In ziua de	15 Iulie	cu No.	1—30
„ „ „	16 „	„ „	31—60
„ „ „	17 „	„ „	61—90
„ „ „	18 „	„ „	91—120
„ „ „	19 „	„ „	121—150
„ „ „	21 „	„ „	151—180
„ „ „	22 „	„ „	181—210
„ „ „	23 „	„ „	211—240
„ „ „	24 „	„ „	241—270
„ „ „	25 „	„ „	271—300
„ „ „	26 „	„ „	Proprietarii de motociclete şi autobuse.

Oficiile statului se vor prezenta prin delegaţi.

Cei ce nu se vor prezenta se vor pedepsi în conf. cu art. 3 al 2 din lege şi art. 14 din regulament cu retragerea permisiunii de circulaţie.

Serbarea amintirei lui Ady

Primim la redacţie înştiinţarea că redacţia ziarului maghiar „Szilágyság" cu prilejul aniversării a 50-a a căsătoriei părinţilor Ady, va organiza în ziua de 19, 20 şi 21 Iulie o mare serbare în amintirea vigurosului poet ungur Ady Endre mort acum cinci ani.

Serbarea va avea loc la Zălau şi comuna Meţenţiu, locul de naştere a poetului cu concursul scriitorilor şi artiştilor unguri din Ardeal. Sunt invitaţi să participe la serbare toţi admiratorii marelui poet.

Patronii serbării sunt: dd. Octavian Goga, Dózsa Endre, preşedintele Societăţii literare ungureşti din Ardeal, Paál Árpád, preşedintele sindicatului ziariştilor unguri din Ardeal, prozatorul Benedek Elek şi Janovics Jenő, directorul teatrului maghiar din Cluj.

Programul serbării este următorul: La 19 Iulie, primirea şi încartiruirea oaspeţilor. La 20 Iulie dimineaţa, serviciu divin în Biserica reformată din localitate. La 11 oare matineu la Teatrul orăşenesc din localitate, cu concursul scriitorilor şi artiştilor dramatici unguri.

La oara 3 se va vizita oraşul şi împrejurimile. La oara 9 seara serbare câmpenească în grădina liceului reformat Wesselényi.

La 21 Iulie, la 5 oare, se va pleca cu trăsurile în Meţenţiu, locul de naştere al poetului. In aceiaşi zi se va deaveli în mod solemn placa comemorativă ce se va ţintui pe peretele casei lui Ady.

Cu acest prilej poetul-preot Szombati Szabó István va citi o poezie de omagiu în cinstea lui Ady iar scriitorul Nagy Sándor şi alţii vor ţinea discursuri.

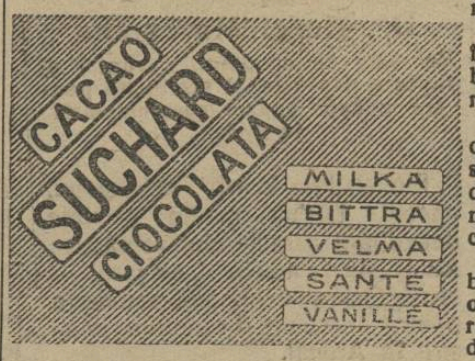

ÁLLER KÉPES CSALÁDI LAPJA
elárusitókat keres

ÁLLER KÉPES CSALÁDI LAPJA gazdagon illusztrált, szines nyomásu, 40 oldalas nagy alaku családi lap. **Megjelenik augusztus havában.**

Dohánytőzsdések, papirkereskedők, könyvkereskedők, amennyiben hajlandók a lapot elárusitani, postafordultával **irjanak az alábbi cimre,** ahol megkapják az elárusitói feltételeket és minden egyéb felvilágositást.

ÁLLER KÉPES CSALÁDI LAPJA
43

Inteligenţa presei iredentiste din Ungaria

Cum informează ziarul irenentist „Szózat" publicul maghiar despre vizita dlui primministru în Săcuime?

Cel mai bun mijloc pentru a frânge gâtul iredentismului din Ardeal — în acele locuri unde mai există şi astăzi — ar fi răspândirea între unguri şi săcui a ziarelor iredentiste din Budapesta.

Aceste ziare sunt scrise cu atâta lipsă de inteligenţă, atât de pline cu „informaţii" pe de-a întregul inventate şi atât de lipsite de duh, încât citirea lor ar fi pentru Ungurii din Ardeal cea mai bună propagandă antiiredentistă.

Singurul lucru la care se pricep aceşti gazetari iredentişti din Budapesta este înjurătura. Insă nu înjurătura cizelată cu măestrie, cum ne-au obişnuit în România buni pamfletari, ci înjurătura grosolană, surugiască.

Serviciul de informaţii al ziarelor iredentiste

Pentru a infiltra cât mai adânc sentimentul iredentist în inima populaţiei ungureşti, ziariştii dela „Szózat" fabrică zilnic ştiri de calibrul următor, apărute în numărul ce-l avem înaintea noastră:

„Curtea marţială valahă din Cluj a pus sub acuzare, pentru instigaţie, pe notarul comunei Paptamás (!) deoarece n'a voit să se aboneze la ziare valahe".

Ce scrie „Szózat" despre vizita dlui prim-ministru în Săcuime

Despre vizita „prim-ministrului valah" în Săcuime, ziarul „Szózat" scrie următoarele enormităţi:

„Administraţia valahă a dat ordinul să se taie din pădurile din apropiere mii de brazi, pentru ai înfige în pământ pe amândouă părţile drumului de ţară, pe distanţă de şapte kilometrii.

In toate comunele s'a citit catalogul sătenilor, iar cei ce n'au venit la primirea ministrului valah, au fost pedepsiţi cu câte una mie lei.

Cu toate acestea, la Târgu-Mureş nimeni n'a primit pe oamenii de Stat valahi.

Automobilul ministerial s'a stricat pe drum şi politicianii valahi n'au putut sosi la Tg.-Mureş decât cu un cias întârziere. In acest timp ţăranii plictisiţi de aşteptare, s'au dus care'n cotro, astfel că primul ministru n'a fost primit de nimenea.

Primul ministru, subsecretarul de Stat Cipăianu şi alţi politicieni valahi s'au dus apoi în parcul Elisabeta pentru a improviza o adunare publică.

Această adunare însă a fost zădărnicită de câţiva ţărani turmentaţi cari au început să ţipe.

Un profesor universitar care era de-asemenea beat, în mijlocul cuvântării lui a trântit un picior în burta unui întrerupător din apropiere. S'a iscat apoi o păruială generală.

Poliţia valahă n'a putut restabili ordinea decât cu mare greutate.

Seara s'a dat un banchet a care n'au luat parte nici Valahii din partidul poporului (!) şi nici Ungurii.

*

Iată cum înţelege presa iredentistă maghiară să informeze publicul unguresc asupra stărilor din Ardeal.

Ungurii din Săcuime, cari au avut prilejul să se convingă de entusiasmul cu care a fost primit dl I. I. C. Brătianu, înţeleptul sfetnic al tronului în toate părţile, cari ştiu că la primirea de la Târgu-Mureş au participat mai multe mii de oameni Români, Săcui şi Unguri, cari au auzit saluturile omagiale adresate dlui prim-ministru de către cei mai distinşi reprezentanţi ai minorităţilor din partea locului, au prilejul să mediteze dacă, iredentismul, maghiar este condus de oameni de bună credinţă sau de mincinoşi vulgari, şi de aventurieri fără cinste şi scrupule.

Iar pe iredentiştii noştrii din Ardeal îi felicităm ce tovarăşi distinşi şi mai cu seamă cinstiţi au ei la Budapesta!...

Revoluţie comunistă în Balcani?

Londra. — Corespondentul lui „Times" din Sofia, anunţă că după cercetări amănunţite, pe care le-a făcut la locul cuvenit, a ajuns la convingere că bolşevicii pregătesc, cu ajutorul comuniştilor bulgari, o răscoală în Balcani, care va izbucni mai întâi în Bulgaria. El poate afirma cu certitudine că bolşevicii, cari la început voiau să provoace revoluţia în Germania, încearcă acum această lovitură în Balcani.

Incendiul din Tg.-Mureş

Târgul-Mureş. — Duminecă noaptea, pe la orele 2, un puternic incendiu a isbucnit în strada Alexandru Vlahuţă. Focul a luat naştere dela un garaj de automobil. Benzina a făcut explozii puternice. Focul s'a întins apoi la locuinţa din curte. Se zice că ar fi şi victime omeneşti.

S'a remarcat şi de data asta lipsa de iniţiativă şi curaj a pompierilor ca şi lipsa de apă.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Miercuri, 16 Iulie 1924

CINEMA SELECT

Criminala

Dramă de aventuri după romanul lui *Wilhelm Mars* în 5 acte. Aranjat pentru film de *Kertész Mihály*. In rolul principal: *Lucy Daraina* şi *Alfonzo Fryland*.

CINEMA URANIA

Ultimele reprezentaţii!

Sirena

Dramă senzaţională de aventuri din viaţa pescarilor în 6 acte. *Scufundători în Oceane!*

Consumarea motoarelor de benzină „ASTRA" este minimală.

Invazia străinilor în Ardeal

In intreprinderile industriale din Valea-Mureșului, Secuime și Țara Bârsei se află mai mulți muncitori streini decât români — Scandalul cu așa zișii specialiști — Exasperarea muncitorilor români

Dactilografi, șofeuri și oameni de serviciu sunt introduși din Ungaria ca...specialiști

Se știe că după războiu Romănia a devenit unica țară, care prin bogățiile ei imense și condițiunile de trai foarte avantagioase, a deschis pofta multor streini de-a se stabili pe pământul țării noastre. Centrul de gravitare al muncitorilor și oamenilor de afaceri din Europa, în special din Germania, Austria și Ungaria, a încetat de-a mai fi America, unde condițiunile de viață pentru streini au devenit insuportabile, iar șomajul crește zilnic lăsând pe drumuri milioane de muncitori și cu toții s'au îndreptat acum spre România, unde se pot înfrupta din belșug din toate bogățiile și frumusețile ei.

Natural, stabilirea streinilor pe pământul țării noastre era explicabilă până la un punct, poporul român fiind prin tradiția sa un popor tolerant și ospitalier, iar în afară de aceasta unii din streini fiind elemente utile pentru întreprinderile noastre industriale.

Ce s'a întâmplat însă? Dela un număr redus de streini, câți aveam în primii ani după unire, ne-am pomenit astăzi că România, și în special Ardealul, este invadat de un număr fantastic de elemente streine cari lovesc în existența populației și a muncitorilor băștinași și produc o gravă perturbație în tot pulsul vieții noastre economice.

Constatările autorităților

In cursul unei anchete am putut afla dela autoritățile superioare din Ardeal câteva fapte și cifre de natură a ne alarma și a ne determina să cerem cu insistență măsuri pentru înlăturarea acestor stări de lucruri dezastruoase. Dealtfel și autoritățile, cari ne-au servit aceste date, au cerut celor în drept măsuri urgente și eficace.

Iată ce ni s'a spus:

In vre'o sută de întreprinderi industriale din Ardeal lucrează astăzi aproape 7000 de lucrători și peste 4000 de funcționari streini. In intreprinderile forestiere din Valea-Mureșului, Țara Bârsei, Bihor și Secuime, din 7000 de funcționari nu sunt cetățeni români decât 130, iar în exploatările metalurgice, miniere și uzinele electrice muncitorii români nu se găsesc decât ca simplii lucrători cu ziua, iar ca lucrători de branșă și specialiști peste 90 la sută sunt streini.

Importul de „specialiști"

Intreprinderile streine din Ardeal pentru a-și păstra caracterul lor de astăzi sub pretext că au nevoie de muncitori și funcționari cu o anumită specialitate au importat din Germania, Austria și Ungaria sute și mii de streini pentru a înlătura astfel pătrunderea elementului românesc.

In Țara Bârsei autoritățile industriale au stabilit că **numeroase intreprinderi și-au adus din Ungaria și Germania până și dactilografe și contabili, trecându-i drept specialiști, iar în regiunea forestieră din Secuime sunt șoferi și oameni de serviciu a căror viză pentru rămânerea în țară s'au obținut tot pe motiv că sunt specialiști.**

Cu un cuvânt avem astăzi plasați în industria Ardealului mai mulți streini decât români cari și aceștia nu sunt întrebuințați decât la munci grele: la săpături în mine și la tăiat lemne în păduri cu salarii devizorii și impuși să lucreze 9 și 10 ore de muncă.

Somajul

In urma acestei situații, după cum era și firesc numeroși muncitori români de breaslă au rămas fără de lucru producându-se astfel un contrast nemai văzut în nici un stat: în loc ca muncitorii streini să cadă în șomaj, constituie armata de rezervă proletară tocmai muncitorii români.

La Inspectoratele muncii din Ardeal se primesc zilnic plângeri din partea muncitorilor români cari bat la porțile fabricelor fără să găsească de lucru.

La Brașov unde toate întreprinderile industriale sunt împânate cu streini, un număr mare de muncitori români fără de lucru au înaintat un memoriu Inspectoratului muncii, arătând situația lor tragică și cerând să fie plasați la muncă, căci altfel vor evacua ei singuri fabricele de streini.

V. Titus.

După moartea fuziunii

— Spovedanii postume —

Ziarul „România" — oficiosul partidului național — mărturisește în numele șefului, că dl Iuliu Maniu, Al. Vaida și Goldiș au tratat cu dl C. Stere.

Ziarul „România" scrie:

„Cât despre dorința de a face fuziunea și hotărîrea președintelui partidului național de a ajunge la acest sfârșit erau atât de mari încât dl Iuliu Maniu n'a ezitat de a trata cu toți leaderii țărăniști — inclusiv dl Stere numai și numai în vederea realizărei țintei finale: fuziunea. Aceeași intenție sinceră de a realiza acest act însufleța pe dnii I. Maniu, V. Goldiș și Al. Vaida în tratativele începute în acest scop și — după cum am mai spus o — chiar faptul că s'a tratat cu dl Stere — adevăratul șef al partidului țărănesc dovedește cu prisosință sentimentele de adâncă simpatie și de adâncă înțelegere pe care dl Iuliu Maniu le are pentru partidul țărănesc".

Prin urmare, dnii Iuliu Maniu și Goldiș recunosc că au tratat cu Stere, — ceea ce nu i-a împiedecat, ca apoi să declare, că nu au putut face fuziunea, fiindcă nu au voit să primească în mijlocul lor pe dl C. Stere, fiindcă este trădător.

Dar când dnii Maniu, Vaida și Goldiș tratau fuziunea cu dl C. Stere nu știau că acesta este un trădător? Dacă nu știau, asta dovedește cât de în curent sunt acești mari bărbați politici cu politica românească. Iar dacă o știau, — cea ce este sigur, cu tot votul de ignoranță care și-l dau — apoi ce monstruoasă pildă de hipocrizie politică oferă naivii și candizii cari conduc partidul național.

*

Tot în chestia fuziunii, dl Gh. Popp, fruntaș al partidului național într'un articol publicat în „Lupta", a făcut următoarea prețioasă spovedanie:

„*Trebue să se distrugă mai bine toată organizația democratică a două partide profund democratice decât să lipsească din ele un om, care nu voia să aștepte 2—3—4 luni când urma să intre în ele în mod automat. Iată motivul ruperii tratativelor*".

Prin urmare fuziunea nu s'a făcut din cauza lipsei de răbdare a dlui C. Stere, nu din cauza trădării de patrie a acestuia.

Dacă dl C. Stere avea paciența se aștepte 2—3—4 luni, el intra în mod automat în comitetul de conducere al partidului fuzionat. Dacă dl C. Stere ar fi fost un mare patriot, iar nu trădătorul, pe care dl Vaida l'a înfierat cu violența caracteristică temperamentului său.

*

„Aurora" ziarul dlui dr. Lupu, în afară de zilnicile și obișnuitele atacuri împotriva dlui Stelian Popescu, directorul ziarului „Universul" are o violentă eșire împotriva takiștilor din partidul național.

Din 7 luna curentă

Ghiață artificială

bine comprimată
aflați la

fabrica de ghiață

a 3659

fabricei de bere

CZELL

Telefon No. 78.

Presa maghiară

Cum se instigă în provincie?

Citim în „Déva és Vidéke":

„In numărul trecut al ziarului nostru am scris că Bisericile unguresti au declarat că, nu sunt dispuse să execute ordonanța dlui ministru Anghelescu referitoare la examenele de absolvire.

Această faptă a lor a fost aprobată de întreaga opinie publică maghiară.

Cu regret trebue însă acum să scriem că Bisericile unguresti au revenit asupra acestei hotăriri a lor și s'au pus dintr'un alt punct de vedere; ele nu consideră împrejurările prielnice pentru o împotrivire.

Nu putem decât să desaprobăm atitudinea Bisericilor noastre.

Atitudinea cea corectă a fost întâia și n'ar fi fost îngăduit capilor bisericești să se abată de la ea.

Dacă Bisericile cedează, noi, Ungurii, trebue să ducem la biruință punctul nostru de vedere.

Greșala tactică a Bisericilor, din nefericire, maghiarimea trebue să o plătească."

Va să zică, pentru ziarul „Déva és Vidéke" și tovarășii săi, a te supune legilor țării și ordonanțelor ministeriale este o „greșală tactică" și numai politica de împotrivire față de Statul român duce la resultat...

Cea ce era demonstrat..

„Hétfői Ujság" și greva gazetarilor

„Hétfői Ujság" scrie următoarele:

„După declararea luptei idealiste a gazetarilor, au început să se ivească piralii presei. Prin prim articole sub nivelul lucrărilor băeților de școală normală, editorii au furat toată plăcerea cititiorilor de a răsfoi dimineața gazetele.

Au arestat la Timișoara preoții unitari din Comisiun a internațională confesională cari se aflau „la București, acuzându-i de... instigație și afaceri cu valută streină. După ce i-au pus la răcoare, aceste ziare au înnecat în Bega pe dl Stan Vidrighiu „primarul Timișoarei."

De Vineri până astăzi ziarele „Ujság", „Keleti Ujság" și „Ellenzék" sunt pline cu știri de feliul acesta, inventate, dar cu urmări grave. Ignoranții, analfabeții subminează toată autoritatea morală a ziarelor creiată de gazetarii profesioniști cu atâta muncă și cu prețul atâtor lupte grele."

Aprecierile ziarului „Hétfői Ujság" de altminteri juste ni se par astăzi foarte ciudate când ne gândim că acest ziar în trecut, se supăra foc și acoperea cu insulte pe toți cei ce ar fi îndrăznit să critice pe „ignoranții și analfabeții" de azi.

Jelaniile ziarului „Székelyföld"

Ziarul dlui dr Hajdu István, scriind despre limba maternă, spune următoarele:

„Scumpă și frumoasa noastră limbă maternă, ce ai păcătuit tu, că dușmanii tăi se voiască să te omoare? Pentru ce îți vrea moartea ambiția națională a românilor, scumpă și frumoasă limbă maghiară?"

Tânguiala ziarului „Székelyföld" din Târgu-Mureș, oraș în care se vorbește și azi aproape numai în ungurește, este cel puțin de reacredință. Ne miră faptul că cei cari se află în fruntea gazetei îngăduie să se publice asemeni năzdrăvănii, de cari râd toți acei cari cunosc realitatea.

Cetățenii din Târgu-Mureș, dacă nu de altundeva, dar din discursul dlui primministru Ion I. C. Brătianu, care a vizitat de curând orașul, au putut afla că, Statul român nu are nici un interes să răpească limba maternă a minoritarilor; din contră, este gata să sprijinească orice tendință cu adevărat culturală ungurească sau săcuiască.

„Temesvári Hirlap" despre „ziaristul" Berkes Solomon

Gafa de prost gust a dlui Berkes Solomon, de a se oferi să facă singur ziarul „Keleti Ujság" în locul gazetarilor profesioniști este comentată de întreaga presă maghiară, între altele și de ziarul timișorean „Temesvári Hirlap" care scrie următoarele:

„Știrile „senzaționale cu sinuciderea primarului Vidrighin și cu arestarea preoților americani sunt plăsmuiri nerușinate. Autorul acestor știri este dl Berkes Solomon, care a voit să arate publicului că, deși nu e gazetar de profesie, știe să dea publicului știri senzaționale.

Această apucătură comercială și necinstită a dlui Berkes a stârnit cea mai mare antipatie în public".

Iar ziarul timișorean

„Esti Lloyd"

scrie:

Ziarele unguresti din Cluj sunt proprietatea fabricanților de piele, a cârcimarilor engrosiști și a oportuniștilor rentabil înșurați și a lacheilor din autocamerile magnaților.

Toți aceștia au făcut afaceri minunate pe spatele gazetarilor. Atitudinea josnică a negazetarilor cari vor să pună bețe 'n roatele mișcării ziariștilor din Cluj este cât se poate de necinstită. Ea nu va rămânea, însă, nerăsplătită, ci va fi acoperită cu blamare, rușine, dând un complect eșec.

Vanzatori permanenti

manufactură și coloniale **angajază imediat Cooperativa „Tricolorul"**, din stațiunea climaterică **Bușteni**, județul Prahova. 3648

„Rador" No. 2070

Sanatoriul Dr. Cosmutza

Cluj-Cetățuia (Fellegvar)

Pentru vindecarea boalelor interne, îndeosebi ale organelor respiratoare și nervoase

Clădire nouă, situată pe vârful dealului, înconjurată de un mare parc, prevăzută cu tot confortul și cu toate instalațiunile sanitare moderne.

o Intreținere dietică excelentă. o

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piața Mihaiu Viteazul 6
Strada Bucovina No. 32.

Vopsește și curăță haine bărbătești și femeești, bumbac și lână

FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL"

Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500. oo 3426 oo

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

Pentru aplicarea convenţiei româno-ungare

Dispoziţii cu privire la scrisurile hipotecare, obligaţiuni comunale, obligaţiuni ale sindicatelor de apă, ale societăţilor de îmbunătăţirea solului, etc.

In conformitate cu ordinul Ministerului Finanţelor, Direcţiunea Generală a Despăgubirilor de război şi tratatelor de pace No: 130.265-924 şi pentru aplicarea dispoziţiunilor cuprinse în convenţiunea dintre România şi Ungaria, prin prezenta provocăm pe toţi deţinătorii de scrisuri hipotecare, obligaţiuni comunale, obligaţiuni ale sindicatelor de apă, a comunelor viticole, ale societăţilor de îmbunătăţirea solului emise de institutele ungureşti, dacă îndeplinesc condiţiunile de mai jos, să declare şi depună la Administraţia Financiară din Cluj, Piaţa Cuza Vodă, 4, printr'o declaraţie, scutită de timbru, toate titlurile ce le posedă şi să anexeze actele necesare pentru a dovedi că întruneşte condiţiunile fixate.

Vor fi considerate ca probe de proprietate în primul rând actele de cumpărare a titlurilor, recepise de depozit la vre-o bancă şi în general ori-ce alte probe scrise.

In plata acestor creanţe, institutele ungureşti creditoare vor trebui să primească pe valoarea nominală socotită 1 leu 2 coroane titluri emise de ele cât şi cupoanele lor scadente până la un contingent de 25 procente din totalul creanţelor ipotecare.

Se vor declara numai titlurile, cari erau la 31 Octombrie 1918 şi fără întrerupere dela această dată în proprietatea supuşilor români care îndeplinesc condiţiunile de mai jos, şi anume:

1. pentru persoanele fizice: să fi devenit supus român ipso-jure sau pe cale de opţiune în virtutea Tratatelor de pace dela Trianon şi St. Germain şi cari la 31 Octomvrie 1918 aveau reşedinţa pe teritoriile transferate României pe baza acestor tratate,

2. pentru persoanele juridice: să fi avut la 31 Octomvrie 1918 sediul pe teritoriile transferate, iar la punerea în vigoare a Convenţiunei pe teritoriul României actuale (se exclud deci cele cari acum ar avea sediul în alte ţări).

In cazul în care o persoană fizică şi-ar fi transferat domiciliul de pe teritoriul Ungariei sau respectiv al României pe teritoriul României sau respectiv al Ungariei, în urma unei opţiuni sau a unui ordin administrativ, ea va fi considerată că a avut domiciliul pe acest din urmă teritoriu la 31 Octomvrie 1918.

Aceeaşi dispoziţie se aplică şi persoanelor fizice supuşi unguri sau români, ipso jure, cari şi ar fi transferat înainte de 1 Ianuarie 1924 domiciliul lor de pe teritoriul Ungariei respectiv al României pe teritoriul acelei din aceste 2 ţări unde contează ca cetăţean.

Se atrage atenţiunea că cei cari întrând în prevederile acestei convenţiuni nu vor prezenta titlurile şi actele necesare pierd definitiv dreptul de a beneficia de dispoziţiile acestei convenţiuni fără vre-o posibilitate de revenire.

Liberarea depozitelor şi regularea datoriilor şi creanţelor în vechi coroane austro-ungare

In conformitate cu ordinul Ministerului Finanţelor, Direcţiunea generală a despăgubirilor de război, şi tratatelor de pace No. 130 266-924, şi pentru aplicarea dispoziţiunilor cuprinse în convenţiunea dintre România şi Ungaria relativ la liberarea depozitelor şi regulsrea datoriilor şi creanţelor în vechi coroane austro-ungare, provocăm pe toţi posesorii de livrete de economii emise de către instituţiile financiare ungureşti să declare şi depună aceste livrete la Administraţia financiară Cluj.

Fie care deţinător de livrete va declara şi depune printr'o singură declaraţie scrisă, scutită de timbru, toate livretele ce le posedă şi va anexa actele necesare pentru a dovedi că întruneşte condiţiunile fixate.

Pentru livretele constituite pe numele unei persoane, declarantul va trebui să stabilească în special identitatea sa cu persoana pe numele căreia livretul este constituit sau eventual că este moştenitorul sau cesionarul zisei persoane.

Pentru livretele constituite sub cifre, iniţiale, nume fictive, embleme, declarantul va trebui să aducă probe convingătoare pentru a stabili că el este proprietarul.

In declaraţie va arăta numele, pronumele şi domiciliul (oraşul, comuna, strada şi numărul casei) numerile livretelor depuse, valoarea sumei de încasat, numele şi sediul institutului care a emis livretul.

Aceste livrete în general nu se vor plăti decât în coroane ungureşti actuale, adică 1 coroană actuală pentru 1 coroană veche.

Se face excepţie şi vor fi deci plătite cu 1 leu pentru 2 coroane vechi:

a) Livretele vinculate adică emise sub o rezervă care dispune ca plata lor să fie făcută în anumite condiţiuni sau unei anumite persoane;

b) Livretele emise pe numele unei persoane reale dacă posesorul actual al livretului dovedeşte identitatea sa cu persoana pe numele căreia s'a emis livretul sau eventual este moştenitorul sau cesionarul acestei persoane;

c) Livretele constituite sub cifre iniţiale, nume fictive, embleme (de pildă N. 5, M. D. Frantz al III-lea, Unirea face putere) în caz când un asemenea livret ar fi fost la 31 Octomvrie 1918, şi după această dată în proprietatea unui supus român (persoana fizică sau juridică) care poate dovedi că îndeplineşte condiţiile de mai jos şi anume:

1. *pentru persoanele fizice:* să fi devenit supus român ipso-jure, sau pe cale de opţiune în virtutea Tratatelor de pace dela Trianon şi St. Germain şi cari la 31 Octombrie 1918 aveau reşedinţa pe teritoriile transferate României în baza acestor tratate;

2. *pentru persoanele juridice:* să fi avut la 31 Octombrie 1918 sediul pe teritoriile transferate, iar la punerea în vigoare a convenţiunii pe teritoriul României actuale (se exclude deci cele cari acum ar avea sediul în alte ţări).

In cazul în care o persoană fizică şi-ar fi transferat domiciliul de pe teritorul Ungariei sau respectiv al României pe teritorul României sau respectiv al Ungariei, în urma unei opţiuni sau a unui ordin administrativ, ea va fi considerată că a avut domiciliul pe acest din urmă teritoriu la 31 Octombrie 1918.

Aceeaşi dispoziţie se aplică şi persoanelor fizice supuşi unguri, sau români, ipso jure, cari şi-ar fi transferat înainte de 1 Ianuarie 1924 domiciliul lor de pe teritoriul Ungariei respectiv al României pe teriioriul acelei din aceste două ţări unde contează ca cetăţean.

Toţi aceia cari nu vor prezenta livretele şi actele necesare pier definitiv dreptul de a beneficia de dispoziţiunile acestei convenţiuni fără posibilitatea nici unei reveniri.

Citiţi şi răspândiţi:
›Infratirea Poporului‹
cea mai bună gazetă săptămânală.

No. 1601—1924.

Publicare de licitaţie

In urma autorizaţiunii cuprinse în procesul verbal cu Nrul de mai sus, dau la cunoştinţă generală, cum că Hermann Gratz, firma din Cluj, va vinde în senzul §-ului 352. din Codul Comercial pe lângă intervenţia mea, în licitaţie publică, diferite artefacte, precum: miniature, porţelanuri, faianţuri, articole de bronz, mobiliar, la dauna, pericolul şi la spesele lui I. Enacovici, locuitor din Bucureşti, ca cumpărător tardiv în preluare şi plată, în **Cluj (Str. Saguna No. 16) în ziua de 16. Iulie 1924 ora 3 p. m.**

Cumpărătorii sunt obligaţi a solvi preţul de cumpărare, cu taxa de cumpărare de 1% şi impozitul de lux de 1% împreună, imediat în faţa locului.

Cluj, la 12 Iulie 1924.

Dr. Laurenţiu Nestor,
notar public.

41

Uzina Electrică a Oraşului Municipal Sătmar

No. 401—1924.

Anunţ de Concurs

Direcţiunea Uzinelor Electrice a Oraşului Satu-Mare publică concurs pentru postul de contabil II. devenit vacant în urma abzicerii, ce avea loc.

Pentru obţinerea acestui post se recere calificaţie de Academie Comercială ori de Şcoală Comercială superioară, şi practică efectivă de cel puţin patru ani pe terenul contabilităţii comerciale duble.

Postul se va împlini la 1 August cor.

Beneficiu, actualmente, lunar Lei 3.500·— iar după definitivare, ½%-a venitului net.

Cererile de concurs, redactate în limba română, şi adresate Consiliului Orăşănesc, se vor înainta subsemnatului până la 28 Iulie cor.

Satu-Mare, la 12 Iulie 1924

42 Director: **Tájbert.**

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

LEI 450
un pantalon de tenis!
La firma: 3412
Katz şi Mendel
Cluj, Piaţa Unirii No. 10.

Lloyd 1677
Fier de beton
Sârmă laminată, Fier rotund,
Cue de sarma
Sârmă de fier, Sârmă arămită,
2476-2
Arcuri de mobila
Sârmă Ghimpată, Scoabe,
Sârmă de oţel din uzinele
Industria Sarmei S. A.
Furnizează imediat
Feraria S. A. Cluj,
Calea Victoriei No. 29.
Adr. Telegr.: „Feraria". Telefon: 4-40, 3-47.

BEREA
DESCHISĂ 2237
„URSUS"
a
Fabricei de bere
CZELL
din Cluj, este beutura predilectă a publicului

Cel mai bun îngrijitor pentru copii! Praful Nr. 1 a lui Höfer pentru a presăra la copii, Baby-Creme, a lui Höfer. — Se află în toate farmaciile, drogeriile şi parfumeriile.

ULTIMA ORA

Ultime informaţii

— **Reîntoarcerea dlui I. G. Duca.** Mâine dimineaţă, ministrul nostru de externe dl Duca soseşte la Bucureşti, reîntorcându-se de la Conferinţa de la Praga.

*

— Suntem rugaţi din partea Direcţiunii Cinematografului Urania de a publica următoarele spre luminarea publicului clujan şi pentru stabilirea adevărului în privinţa reportajului apărut în numărul nostru de eri.

Este adevărat că noi am lansat un film cu titlul „Două orfeline" cu toate că am ştiut că acest film a tost denumit chiar de autor „Buffallo Bill" însă noi am luat filmul în chestie dela Societatea Transilvania din Cluj, care ne-a autorizat a uza titlul anunţat de noi. Prin urmare toate consecinţele schimbului de titlu vor fi suportate de această societate, noi ne declinăm ori ce răspundere. Societatea Transilvania va suporta toate urmările legale ce vor rezulta din procesul intentat contra noastră.

Mulţumindu-vă anticipativ pentru ospitalitatea ce daţi acestor rânduri, vă rog să primiţi pe lângă recunoştinţa noastră şi salutările noastre distinse. Direcţiunea Cinematografului Urania.

— **Conferinţe economice.** Camera de industrie şi de comerţ din Cluj în ultima şedinţă a comitetului său a hotărât ca, cu ocazia târgului de mostre care va avea loc la toamnă în Cluj, să se organizeze o serie de conferinţe cu subiecte economice.

Rostul acestor conferinţe este ca expozanţii străini să fie puşi în curent cu adevărata situaţie economică dela noi. Aceste conferinţe vor fi, după aceea, publicate în broşură.

— **Subvenţia pentru Târgul de Mostre.** Dl Căciulă şi dl Negruţiu, dela Camera de comerţ din Cluj, cari au plecat de o săptămână la Bucureşti, pentru a grăbi ordonanţarea sumei de 600,000 lei, pe care ministerul a acordat'o ca subvenţie pentru Târgul de mostre, se vor întoarce mâine la Cluj.

— **Razzia poliţiei.** Poliţia locală a întreprins aseară la ora 10 o razie prin toate periferiile oraşului. Cu ocazia acestei razii au fost arestate 23 de persoane suspecte — cari vor fi anchetate astăzi.

Când esti chinuit de reumatism foloseste ediat nă molul miraculos de Pistyam, care e dectoria cea mai bună. In Hotelul renume mondial „Thermia Palace" se găseste penzion intreg deja pentru 65. Kc. zi. Desluşiri: la Drogeria „Rózsa", Cluj, Str. Londrei 21. 3532 2

CREPE SUZANN

Lei 310 metr.

toate colorile la

MISSIR

Cluj, Memorandului 11.

— **Greva gazetarilor unguri spre aplanare.** *Suntem informaţi că greva ziariştilor unguri, în urma noulor tratative ce au avut loc eri seară între proprietari şi gazetarii unguri esle pe cale de a se aplana.*

— **Sanitare.** S'a luat dispoziţiunea de către primăria oraşului, ca dl inginer şef Ciortea, să studieze modalitatea mutării actualului spital epidemic în localul fabricei de pâne din Str. General Grigorescu.

— **O nouă şcoală primară.** Primăria a cumpărat pentru suma de un milion, o casă în Str. General Grigorescu. In această casa se va instala o şcoală primară, care urmează să se deschidă în acel cartier.

— **Furt.** Astă noapte în staţia Homorod, de la un călător, s'a furat de către un individ, care nu a putut fi încă prins, suma de 6000 lei. Poliţia a luat măsuri pentru prinderea lui.

*

Sâmbătă dimineaţa la orele 5, din cauză de amor, a impuşcat studentul Octavian Latiş din Cufoaia pe domnişoara Iuliana Orban din Dej. Impuşcătura a fost mortală. După acest fapt studentul şi-a tras un glonţ în grumazi şi imediat căzu mort lângă amanta sa.

— **Lipsa de numerar.** Din cauza lipsei de numerar, care se resimte din ce în ce mai mult, mai multe întreprinderi comerciale şi industriale din localitate şi au încetat plăţile, şi se vede că în scurt timp şi alte întreprinderi vor fi nevoite să facă acest disperat gest.

— **Desfinţarea Regionalelor R. M. S.** Ministerul de finanţe intenţionează ca pe ziua de 1 Ianuarie 1925 să desfiinţeze toate direcţiunile regionale R. M. S. urmând ca în locul lor să se înfiinţeze inspectorate.

— **Controlul străinilor.** Inspectoratul general al Siguranţei a dispus, în baza unui ordin ministerial, să revizuiască toate biletele de liberă petrecere în ţară, acordate străinilor. Aceasta în vederea faptului că toţi străinii cari s'au introdus în ţară şi s'au stabilit în diferite oraşe ale Ardealului, fără a poseda actele necesare vor fi pur şi simplu expatriaţi.

— **Incendiu.** Astăzi la orele 11 a izbucnit un incendiu la o aripă a Academiei de Agricultură din localitate. Imediat, fiind înştiinţat postul de pompieri, au sosit la faţa locului şi au localizat focul.

— **Inspecţii.** Azi a sosit în localitate dl inspector general financiar Nemoianu, pentru a verifica mai multe chestiuni în legătură cu situaţia financiară a oraşului.

— **Câine de vânătoare dresat** de vânzare. Preţul 2500 lei. Doritorii se vor adresa în strada Donat nr. 38 Cluj.

MICA PUBLICITATE

Interesează pe toată lumea. Confecţionăm costume pentru femei după cea din urmă modă şi eftin. Csutakné şi Szász Annus, Str. Iuliu Maniu 6 parter

Rezoluţia

— Partidul naţional propune noui „pertractări" partidului ţărănist, cu condiţia unor „eliminări" —

Comitetul central al partidului naţional, împreună cu comitetul executiv şi cu parlamentarii partidului, întruniţi Duminică, au dat publicităţei rezoluţia votată.

Rezoluţia este o înşirare de generalităţi banale, de incoherenţe şi de sforăituri demagogice, contribuind cu încă o pagină anostă la dosarul frazeologiei care la partidul naţional înlocueşte doctrina şi vederile clare, necesare unui partid politic serios.

Un singur desiderat precis se desprinde din noianul de vorbe goale al acestei rezoluţii: partidul naţional face partidului ţărănist propuneri de noui „pertractări" cu condiţia unor „eliminări". Iată cum se formulează această dorinţă de „pertractări" în rezoluţie:

Işi exprimă (adunarea) speranţa, că deşi conducerea partidului ţărănesc a răsturnat acordurile încheiate împreună, totuşi consideraţiunile superioare ale binelui obştesc o vor determina, să primească mâna, care i s'a întins cu frăţească dragoste eliminând tot ce ne separă."

Prin formula „eliminând tot ce ne separă" partidul naţional are curajul eroic de a cere eliminarea dlui C. Stere.

Partidul ţărănist va primi oferta de a da ţărei din nou spectacolul caraghios al „pertractărilor"?

Partidul ţărănist va consimţi la sacrificarea dlui C. Stere?

Iată marile şi seriosele probleme ale vacanţei politice!

Descoperirea unor bogăţii istorice

Arhiva oraşului Cluj posedă documente de ale lui Mihai Viteazu

O comisiune de specialişti, controlând vechile arhive ale oraşului Cluj au descoperit diferite documente de ale lui Mihai Viteazu. Printre acestea este o cerere scrisă în latineşte şi iscalită de Mihai Viteazu prin care marele voevod solicită consiliului oraşului de atunci suma de 2000 de fiorini. Afară de aceasta se mai găseşte în această arhivă încă vreo 10—12 scrisori de ale lui Mihai şi alte documente istorice de mare însemnătate.

In numărul de mâine vom publica date amănunţite şi importante asupra documentelor de curând descoperite în archiva Clujului.

Prin telefon dela corespondenţii noştri

Situatia aplicarei reformei agrare

Bucureşti. — La Casa Centrală a împroprietăririi se va ţine Joi o conferinţă a tuturor organelor de inspecţie.

In acestă conferinţă se va examina situaţia reformei agrare în vederea exploatării agricole viitoare.

Dacă pe suprafeţele luate la a doua expropriere se va face împroprietărirea definitivă, se va plăti proprietarilor expropriaţi costul pământului. Dacă însă se va menţine starea provizorie de arendare şi exploatare prin obştii şi cooperative agricole, atunci se va plăti proprietarilor numai arendă.

Se va discuta de asemenea şi chestiunea rezervelor statului, şi anume dacă ele mai trebuesc arendate particularilor.

Ţărăniştii dezavuează pe dl Matei Cantacuzino

Bucureşti. — Comitetul de conducere al partidului ţărănist a dat următorul comunicat:

„Conducerea partidului ţărănesc a comunicat la timp, în mod sumar, cauzele cari au provocat denunţarea fuziunei.

„Delegaţia permanentă a partidului ţărănesc aduce la cunoştinţa membrilor şi prietenilor partidului ţărănesc că diferitele opiniuni exprimate în presă de către unii membrii ai partidului au un caracter personal şi că le consideră dăunătoare partidului.

Prietinii partidului ţărănesc sunt avizaţi a se orienta exclusiv după comunicatele publicate şi lămuririle oficiale trimise, întemeiate pe fapte riguros exacte".

Principalul vizat în acest comunicat este dl Matei Cantacuzino, care după cum se ştie, a înfierat în mod violent pe dl C. Stere.

Desminţirea unei ştiri fanteziste

Bucureşti. — Ziarul „Viitorul" publică următoarea desmintire:

„Cloportorii de ştiri fanteziste şi tendenţioase au răspân it astăzi dimineaţă svonul că d. N. Titulescu, ministrul ţării la Londra ar fi demisionat.

La ministerul de externe ştirea se desminte, ca fiind cu totul de domeniul fanteziei.

D. Titulescu, după ce a vizitat la Praga pe dl I. G. Duca, ministrul afacerilor străine, s'a înapoiat la Londra."

Relaţiile dintre Jugoslavia şi România

Praga. — Dnii I. G. Duca ministrul afacerilor străine al României şi d. Nincici, ministrul de externe al Iugoslaviei au călătorit spre Praga împreună, o bună bucată de drum. Cu prilejul acestei întâlniri cei doi miniştri au avut o lungă convorbire asupra chestiunilor ce interesează Statele respective, convorbiri cari continuă şi la Praga.

Faţă de gravele probleme politice şi economice puse pe tapet la conferinţa din Londra, presa cehoslovacă evidenţiază importanţa Micei Înţelegeri şi necesitatea menţinerei acestei alianţe.

Dnii I. G. Duca şi Nincici sunt găzduiţi în două apartamente ale Palatului regal din Praga.

Improprietărirea

din Comunele Budiul de Câmpie şi Chimitelnic din Judeţul Turda-Arieş

— Dela corespondentul nostru —

In ziua de 13 Iulie cor. cu o deosebită solemnitate s'a făcut împroprietărirea locuitorilor din Comunele Budiul de Câmpie şi Chimitelnic din acest Judeţ. La intrarea în Comună Budiul de Câmpie, sub un arc de flori şi verdeaţă, în prezenţa a mii de săteni veniţi din toate comunele vecine cu delegaţii lor, primari şi notari, în strigăte de ura ce nu mai aveau sfârşit, sunt primiţi dnii deputaţi dr. I. Boeru şi dr Matei, dl dr Iulian Peter, inspector General Administrativ delegat Prefect al Judeţului, dr V. Mester fost Prefect, dl Colonel Fodoreanu, căpitan de jandarmi Dl Metz, consilierul Agricol al judeţului dl D. Teodoru, etc., cari sosesc în automobile venind dela Turda. După oficierea unui serviciu divin de către preotul Cucui din Comuna Budiul de Câmpie, au vorbit dnii deputaţi dr Matei şi dr I. Boeru, dl dr Iulian Peter prefect, arătând însemnătatea actului măreţ ce se săvârşeşte. In numele împroprietăriţilor mulţumeşte Directorul şcoalei dl Pop.

S'a tras brazda obişnuită de către dl Prefect în urarele mulţimei, care aclamau necontenit pe M. S. Regele şi pe dl Prim-ministru dl I. C. Brătianu. După ce s'a însemnat actul solemn de împroprietărire la 277 îndreptăţiţi din Budiul de Câmpie, cărora li s'a dat 1800 jugăre. şi la 30 îndreptăţiţi din comuna Chimitelnic cărora li s'a dat cam la 475 jugăre arător, paşune, etc. a urmat o masă comună la notarul comunei Ludovic Gaspar. Oaspeţii veniţi din Turda pentru acest scop, în urmă au plecat la Ludoşul de Mureş, în aclamaţiunile nesfârşite ale mulţimei. De remarcat este faptul că din împroprietăriţii unguri nu a luat parte nici unul la acest act solemn, dovedindu-se şi cu această ocaziune şovinismul încarnat de care nu se pot desobişnui.

Corespondent.

LOTERIA

Sindicatului Presei
Române din Ardeal şi Banat
autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924.
pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei.Române din Ardeal şi Banat
in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.
Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete**
contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:
Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29
i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.
Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.
Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Citiţi şi răspândiţi printre săteni Ziarul

INFRĂŢIREA POPORULUI

Cea mai bună şi mai folositioare gazetă, scoasă anume pentru lumea satelor noastre.

ABONAMENTE:
Pe 1 an..... 100 Lei
Pe jumătate de an 50 Lei
Preţul unui număr 2 Lei

TELE FON No. 211.

TIPOGRAFIA

Cele mai frumoase lucrări de tipografie ca facturi, formulare, registre, invitări, scrisori comerciale şi orice alte lucrări necesare pentru **Autorităţi, Oficii, Bănci populare, Cooperative, Consumuri, industrii şi întreprinderi** technice şi comerciale săteşti execută

INFRĂŢIREA

TELEFON No. 211.

TIPOGRAFIA INFRĂŢIREA

Execută de asemenea cu preţuri convenabile cărţi, de nuntă şi botez, invitaţii, cărţi de vizită, broşuri, etc.

STRADA IULIU MANIU No. 3.

CLUJ

Inainte de a face o comandă în altă parte, adresaţi-vă la „TIPOGRAFIE INFRĂŢIREA“.

STRADA IULIU MANIU No. 3.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1128 — 6 PAGINI ● 2 LEI ● 6 PAGINI — Joi 17 Iulie 1924.

CLUJ 19.VII.924

Înfrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1. 5155

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI ENTIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU [illegible] (MAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 800 L.

România după conferința de la Praga

Amicii Sovietelor, din România, se bucură zadarnic de o presupusă izolare a României

Abea s'a încheiat conferința de la Praga, și amicii de aci ai Sovietelor, cari sub deghizarea unui vestmânt de rassă cred că le este îngăduită cochetăria antinațională cu bandele lui Leiba Braunștein-Trotschy, au început să vorbească — cu o vădită bucurie patriotică — nu numai de insuccesele diplomatice ale țărei noastre, ci chiar de izolarea României în complexul problemelor diplomatice ale Europei.

Mai întâi, ne găsim în fața unui patent neadevăr; apoi, în fața unei sentimentalități și ideologii politice cu desăvârșire antinaționale, ceea ce nu constitue nici o surpriză când ele isbucnesc din foaia patronată și inspirată de dl dr. N. Lupu.

România, la conferința de la Praga, departe de a înregistra insuccesul care umple de atâta bucurie inima românească a dlui dr. N. Lupu, a exercitat, ca și în precedentele conferințe ale Micei Antante, un rol efectiv și rodnic apreciat de toți colaboratorii ei, care și de data asta, ca în totdeauna, au dat atât României, cât și vrednicului ei reprezentant, dl I. G. Duca, toate atențiile și cuvenitele cinstiri.

Nu numai atât, dar la conferința de la Praga toate Statele componente ale Micei Antante, s'au declarat perfect de acord și solidare cu interesele României.

Iată ce spune în această privință telegramele oficiale ale conferinței de la Praga:

„Contrar svonurilor răspândite din surse rusești, lucrările conferinței Micei Înțelegeri se desfășură într'o admirabilă armonie.

Dnii Beneș și Nincici au arătat un deosebit interes față de problemele desvoltate de către dl I. G. Duca, hotărâți fiind să satisfacă complect propunerile României.

De altfel, dnii Beneș și Nincici, au făcut o declarațiune categorică reprezentanților presei streine în ce privește solidaritatea Cehoslovaciei și a Jugoslaviei cu România în orice împrejurare".

E clar, e precis: Cehoslovacia și Jugoslavia s'au declarat solidare cu România **în ori ce împrejurare.**

Atunci, unde este izolarea României de cât în imaginația și în sentimentalitatea politică de buni români și de țărani de bal mascat a celor din gruparea pestriță a dlui dr. N. Lupu?

Dar, în sfârșit, pentru ce presupusa izolare a României umple de atâta bucurie sufletele patriotice ale târgoveților de toate neamurile travestiți într'o bună zi în țărani? A precizat'o patronul lor, dl dr. N. Lupu în recenta interpelare desvoltată în Parlament, în chestia Basarabiei: dl dr. N. Lupu a avut insolența sau inconștiența să amenințe țara cu o agresiune războinică a Rusiei, în cazul când dl Ion I. C. Brătianu, președintele consiliului de miniștri, nu se va retrage dela guvern.

Și acum, iată în mod schematic ce s'a petrecut în cazul țărănistului: Dl Ion I. C. Brătianu nu s'a retras de la guvern, — fiindcă d-nia sa nu poate de cât surâde cu milă în fața rățoelilor ridicole ale dlui dr. N. Lupu.

România se găsește, după conferința dela Praga, într'o complectă izolare. Deci, ne aflăm în momentul cel mai prielnic ca Sovietele să declare război României pentru a răsturna guvernul Brătianu și a întrona aci democrația, civilizația, umanitatea și toate celelalte bunătăți ale paradisului bolșevic la a căror săvârșire va prezida drul Lupu și amicii săi.

Acesta este raționamentul intim, nemărturisit, al țărănistului care vorbește cu o atât de satanică veselie de izolarea României.

De și raționamentul este copilăresc și lamentabil, noi-l urmărim în toate fazele în toate hipotezele pentru simpla delectare de a-i arăta ridicolul.

Mai întâi Rusia sovietică nu va declara război României pentru simplul motiv că nu este în măsură să facă această sforțare în halul de sleire în care se găsește.

Admițând că Rusia sovietică ar face nebunia de a declara războiu țărei noastre, România în această eventualitate nu se va găsi singură, ci încadrată în Mica Antantă, declarată solidară cu România *în orice împrejurări*, și în intimă și efectivă colaborare cu Antanta.

Dar să facem țăraniștilor drului Lupu ultima concesie, suprema plăcere, delicioasa voluptate, de a admite — prin absurd — că în eventualitatea unei agresiuni din partea Rusiei sovietice România se va găsi singură.

Rusia a atacat cu toate forțele cu cei mai iscusiți generali de care dispune, Polonia renăscută.

Și tânăra națiune, abia reînviată din mormântul celor mai grozave prigoniri, în fasele reorganizărei naționale și militare, a pus pe goană armatele sovietice . . .

Citiți și răspândiți:
›Infratirea Poporului‹
cea mai bună gazetă săptămânală.

Cursurile dela Vălenii-de-Munte

Eri s'au deschis la Vălenii-de-Munte cursurile de vară înființate de dl profesor Iorga în 1908. Ele durează dela 15 Iulie până la 15 August și cuprind în programul lor conferințe pe cari le vor ține profesori universitari și intelectuali din toate regiunile țării. Astfel printre conferențiari întâlnim numele unora dintre cei mai distinși reprezentanți ai științei și literaturei naționale: N. Iorga, D. Gusti, D. Pompei, Gh. Tașcă, etc.

Dl dr Bitay Arpad va vorbi despre literatura maghiară, iar dl Ramiro Ortiz, profesor la Universitatea din București, despre literatura italiană.

Aceste cursuri și conferințe înființate prin stăruința neobosită a dlui N. Iorga continuă vechea tradiție a unei școale libere de cultură națională și morală.

Pe lângă problemele culturale și științifice, se va da anul acesta o deosebită atențiune chestiunilor economice, cari preocupă într'un mod atât de intens opinia publică.

Pentru reprezentanții minorităților etnice vor fi cursuri speciale care să le înlesnească înțelegerea particularităților limbii române și o cunoaștere mai temeinică a literaturii noastre.

Duminecile și sărbătorile vor avea loc șezători cu caracter cultural și artistic — cu atențiune specială asupra jocului și costumului românesc — sau se vor organiza excursiuni și serbări în satele învecinate.

*

Studenții și elevii vor avea căminuri și cantină pe un preț foarte mic, iar în ce privește ceealaltă lume s'au luat măsuri, în înțelegere cu autoritățile, ca locuința și masa să nu coste scump.

Conducătorul cursurilor este dl N. Iorga a cărui prodigioasă activitate se împarte cu atâta folos în toate direcțiunile vieții românești. Numele său ca și ale celorlalți profesori cari au răspuns la chemarea sa, constitue cea mai bună chezășie, că și de data aceasta nivelul intelectual al cursurilor este de natură a răspunde menirei pentru care au fost înființate de marele nostru savant.

Din toate colțurile pământului românesc se adunau la Vălenii, înainte de războiu, reprezentanți ai fraților subjugați, cari veniau aci să prindă noui puteri de luptă din contactul cu viața românească liberă și să se adape din izvoarele culturii naționale.

Acum după Unire, Vălenii-de-Munte sunt școala unde, adunate de pretutindeni, energiile morale și culturale ale națiunii pot ajuta la desăvârșirea acelui suflet unitar al României întregite, prin ale cărui puteri creiatoare ne vom afirma ca popor de cultură și ne vom împlini misiunea în sinul civilizației.

Chestiunea examenelor de absolvire și ungurii

Lămuririle dlui inspector regional al învățământului Valer Seni

Una din campaniile de cea mai calificată rea-credință dusă de presa maghiară a fost campania contra noilor dispoziții ministeriale referitoare la examenele de absolvire de la școlile medii.

Din articolele ce apăreau în ziarele ungurești reeșia în mod neîndoelnic că, cei ce se pretau să critice ordonanța ministerială, nici nu cunoșteau măcar chestiunea. Cu toate acestea, se țipă în gura mare că ordonanța dlui ministru Anghelescu constitue o mare îngreunare pentru fragedele vlăstare maghiare, că este o dispoziție anticulturală, și mai știm noi ce!

Ziarul nostru a publicat ade-seori lămuriri în această chestiune. Voiam să se facă lumină în jurul acestei probleme, temperând în acelaș timp zelul ziarelor ungurești de a instiga contra Statului.

Astăzi, după ce examenele de absolvire au trecut, acum când s'a dovedit că ordonanța dlui ministru Anghelescu este aplicabilă, se vede cât de nefondată a fost campania presei maghiare.

Pentru a informa cititorii asupra felului cum au decurs aceste examene, am ținut să cerem lămuriri dela dl inspector regional al învățământului, dl Valer Seni, care a binevoit să ne spună cam următoarele:

Declarațiile dlui inspector școlar regional V. Seni

Îndată ce a apărut ordonanța dlui ministru Anghelescu, — ne-a spus dl inspector — ziarele ungurești au dat alarma afirmând că ordonanța referitoare la examenele de absolvire nu poate fi executată. Aceste examene — au scris ziarele maghiare — pun pe școlari în fața unor greutăți de neînvins și sunt un atentat împotriva umanității și culturii, pentrucă se pretinde ca școlarul să răspundă în românește din materii pe care le-a învățat în ungurește.

Care este adevărul

Aceste afirmații ungurești sunt pur și simplu niște calomnii — ne-a spus dl Seni. — S'au convins de acest lucru însăși directorii și profesorii liceelor minoritare cari, după examene, s'au declarat mulțumit cu noul sistem cu examenele de absolvire în învățământul minoritar.

Unele puncte din ordonanța dlui ministru — au spus acești profesori — sunt de un umanism necunoscut în legiuirea ungurească.

Intre altele, de pildă, dacă vre-un școlar a eșit nesuficient dintr'o materie, iar din celelalte obiecte are notă bună, trece clasa, fără să mai trebuiască să dea corijență.

Nu se răspunde românește din obiecte învățate ungurește!....

Aceiași directori și profesori s'au convins că noi nu pretindem școlarului să răspundă în românește. Statul român știe ce se poate cere, și ce nu, unui școlar minoritar, și în această privință nu vom cere nici sfatul presei maghiare, și nici nu vom comite crima de a imita pilda vechii Ungarii în materie de învățământ.

Școlarii — conform sistemului de azi — își pot alege ei însuși din 20 de întrebări subiectul din care vreau să răspundă și în plus, înainte de a fi examinați, li se dă voe să se pregătească din notițe din teza aleasă din manual.

Față de sistemul din trecut al examenului de maturitate, examenele de absolvire de azi sunt deci o adevărată jucărie.

Această afirmație este dovedită chiar și prin faptul că de vreme ce la examenele de maturitate au căzut întotdeauna o mulțime de elevi, astăzi în întreg județul Cojocna și în județele din împrejurime n'a căzut aproape nimeni.

Ziarele maghiare respund azi prin... tăcere!

Presa maghiară, continuă d. inspector, care a dat alarma contra „barbariilor" dlui ministru Anghelescu și a autorităților școlare, deși nu cunoștea sau nu voia să cunoască cum stau lucrurile, tace astăzi când profesorii minoritari au avut prilejul să se convingă că de greșite au fost învinuirile anticipate și câi de favorabilă este pentru școlari noua ordonanță. Această presă maghiară n'are nici cavalerismul și nici corectitudinea de a și recunoaște greșeala, și nici nu-i trece prin gând să rectifice aprecierile anterioare de reacredință.

*

Ne-am putea întreba: Pentru ce nu vrea presa maghiară să se facă interpreta sentimentelor generale ale opiniei publice mulțumită cu noul sistem de examene?

Răspunsul la această întrebare e foarte simplu.

Totul se explică prin faptul că această presă este actualmente condusă de niște oameni cari au intențiunea să creieze și să perpetueze între Ungurii din Ardeal o atmosferă de neliniște, de învenimare a sufletelor și de nemulțumire față de Statul român.

Presa din Ungaria

Iredentismul maghiar

Ziarul şovinist „Szózat“ reproduce un articol al filomaghiarului Sir William Goad, întitulat „Ajutorarea Ungariei“ în care acesta constata următoarele:

„In Ungaria nu se află un singur bărbat serios (!) care să fi renunţat la teritoriile pierdute. Unguri — tineri şi bătrâni s'au obicinuit tot atât de puţin cu ideia pedepsei ce s'a aplicat cu prilejul tratatului de pace Ungariei, cât şi Francezii cu pierderea Alsaciei“.

Deci, iredentismul maghiar este un fapt evident, brutal — pe care îl constată amicii cei mai buni ai Ungariei, pe care implicit îl recunosc Ungurii înşişi şi reproducând cu satisfacţie constatările filomaghiarului Goad.

Atunci, pentru ce Ungurii, cari fac pe mieluşeii în faţa diplomaţiei europene, se jelesc atât de melodramatic, când Statele succesorale ale Austro-Ungariei, iau măsuri preventive împotriva şovinismului maghiar?

Adunarea Ungurilor cari se deşteaptă

Ziarele maghiare din Budapesta anunţă pentru Dumineca viitoare o mare adunare la Peks a societaţii „E. M. E.“, „Ébredő magyarok egyesülete“ (Ungurii cari se deşteaptă.)

Cu acest prilej conducătorii societăţii iredentiste vor discuta şi cele întâmplate la conferinţa de la Praga, precum şi atitudinea ce trebue să o ia în chestiunea noilor ordonanţe şcolare din România!

Excursiunea in Romania a Soc. de Geografie din Viena

Sosirea în ţară. Oaspeţii vor veni şi în Ardeal

Membrii Societăţii de Geografie din Viena, geografi şi geologi, în frunte cu savanţii de renume mondial dl Eugen Oberhummer, preşedintele Societăţii, Bradein şi alţii, au proectat o excursie în România spre a cunoaşte mai bine ţara noastră.

Excursioniştii au sosit astăzi 16 Iulie la Giurgiu venind dela Viena pe Dunăre, iar de aci au plecat la Bucureşti unde vor sta două zile. Instituţiile culturale din Bucureşti şi Societatea regală română de Geografie au fost la primirea oaspeţilor.

Dela Bucureşti, excursioniştii vor pleca la Constanţa, apoi vor vizita Valea Prahovei. In Ardeal se vor opri la Braşov, Sibiu şi Cluj.

In timpul excursiei vor fi însoţiţi de dnii profesori Mrazec, Popovici-Haţeg, V. Meruţiu şi Popescu-Voiteşti.

Distinşii oaspeţi vor vizita Clujul între 20—25 Iulie.

Au sosit ✻ Au sosit

Cămăşi bărbăteşti

colorate, cu 2 gulere
desenuri moderne si elegante

Preţul: Lei 275 buc.

SIEGFRIED WEISS

CLUJ, CALEA REG. FERDINAND No. 6.

Tribuna liberă*)

Domnule Redactor!

Din ultimele numere ale on. Dtre gazete luăm cunoştinţă despre un pretins proces de daune ce ar fi intentat contra Direcţiunei Cinematografului Urania, societatea „Sarpic“ din Bucureşti, pe motiv că ar fi lansat filmul „Buffallo Bill“ sub titlul „Două Orfeline“. Nu cunoaştem nici un articol în nici o lege, care ne-ar interzice să lansăm filmele noastre sub titlurile cari ne convine. Nu găsim de loc colegial din partea unei case concurente ca să ne constrângă prin astfel de proceduri şi vom găsi desigur mijloace legale, pentru a apăra interesele noastre. Avem deplină încredere în Justiţia şi judecătorii României Mari, pentru a putea fi liniştiţi că nimeni nu poate atinge drepturile noastre

Direcţiunea Soc. An. Transilvania Fabrica de Filme.

*) Administraţia nu la responzabilitate pentru cele publicate în această rubrică.

SĂPUNUL
de toaletă
ELIDA
are renume mondial

Din iniţiativele dl N. Iorga

Şcoala de misionare morale şi naţionale

din Vălenii-de-Munte

In permanenta grijă de a da naţiei sale încă un mijloc de ridicare culturală, dl profesor Nicolaie Iorga, a înfiinţat, de anul trecut la Vălenii-de-Munte, sub auspiciile M. S. Regina o şcoală de misionare morale şi naţionale.

Pornind dela constatarea evidentă că, în trecutul nostru, mamele şi surorile noastre au avut de învins aceleaşi greutăţi uriaşe ale unei vieţi de obidă şi de trudă, care au fost sortite păstorului, plugarului şi ostaşului român, Dl profesor Iorga s'a gândit să utilizeze sufletul blând şi bun al studentelor, pentru a-i pune în slujba neamului, acum când, mai ales, sunt atâtea de făcut pentru închegarea profundă a unirei sufleteşti.

Şcoala de misionare urmăreşte „refacerea puterei fizice a elevelor absolvente a liceului sau şcoalei normale, orientarea lor în domeniul culturei generale, excursii ştiinţifice, şi pregătirea pentru conferinţe de luminare a poporului“. Şcoala durează un an, într'un cadru de munte, deci de sănătate şi energie naturală. Locuinţa este instalată într'o frumoasă casă veche românească. Profesorii şi profesoarele sunt aleşi dintre cei mai distinşi membrii ai corpului didactic secundar şi universitar. Intreţinerea (casă şi masă) este absolut gratuită.

Această aleasă şcoală înseamnă pentru cine se gândeşte s'o urmeze un indiscutabil mijloc de consolidare sufletească pentru studiile universitare şi pentru o superioară iniţiere în pătrunderea tainelor vieţei însăşi. Indemnăm pe noulle absolvente de liceu şi de şcoale normale să se folosească de acest minunat prilej.

Pentru tinerele din cuprinsul Ardealului insistăm mai ales să-şi sporească cunoştiinţele dela acest nesecat izvor de energie şi bogăţie morală.

Slătinescu.

Raspanditi „Infratirea“

Ştiri din Turda

— Prin telefon de la corespondentul nostru —

Nenorocire. — Eri, automobilul dlui Alexandru Ujvárosi, arhitect din Cluj, care mergea spre Abrud, eşind din Comuna Sf. Mihai a călcat în drum, omorând fulgerător pe băiatul Lupu Vasile în etate de 15 ani.

Şoferul care conducea automobilul a fost arestat şi transportat la Cluj.

Sinucidere. — Individul Iacob Béla din Alba-Iulia venind ca musafir la dl Konya din comuna Teuşa de Câmpie, s'a împuşcat cu un revolver murind pe loc. Autorităţile cercetează motivul sinunciderii.

Carbonizată. Zilele acestea, din cauza trăsnetului s'a aprins o claie de paie a locuitorului Simuţ din comuna Sertas cuprinzând în flacări pe o copilă de un an şi 3 luni.

Sprijiniţi Comerţul şi Industria Românească

In Strada Nicolae Iorga No. 6.

s'a deschis prima

Pantofărie studenţească,

unde se execută comenzi de pantofi, ghete, cisme şi sandale. Tot aici s'a deschis şi primul salon de lustragerie de ghete

3576

Pentru studenţi şi funcţionari de stat se acordă 10% reducere.

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Mişcarea culturală

Iarăşi despre Români, în Franţa

— Lucien Fabre despre România —

De Cesar Petrescu

In „La Revue hebdomadaire“ cu data de 14 Iunie, Lucien Fabre, autorul romanului „Rabevel“ premiat în cursul acestui an cu marele premiu Goncourt şi oaspe al nostru pentru mai multă vreme, sfârşeşte astfel impresiile unei călătorii cu avionul deacurmezişul Europei:

„Lumina acestei dimineţi e minunată, sunt şapte ore şi jumătate când ne luăm sborul. Toată Dunărea nesfârşită, populată de insule împădurite se desfăşoară până la capătul zării. Satele se îndesesc. Pământul pare frământat de picioarele plugarilor, ca ogoarele chinezeşti, fără ca un obrad să rămână necultivat. Fac din nou cunoştinţă cu geografia acestor locuri. Leagănul acesta drenat şi muncit, e fluviul pe care îl înseamnă harta. Aceste frumoase curbe de nivel, nu sunt decât acele „smârcuri siciliene“ care ar fi fermecat pe Mallarmé. Indur aceste peisagii fără graţie cu răbdare, ştiu bine ce am să revăd îndată.

„Voi revedea una din cele mai frumoase lucruri ale universului. De pe acum cele dintâi întăriturl ale Alpilor Transilvaniei încep să umple scoarţa pământului. Nicăiri mai bine ca din avion nu-ţi poţi da socoteală de simplitatea acestor cataclisme care au fost răsturnările geologice. O împingere bruscă a focului lăuntric, o umflătură, coaja cedează, se despică, se crapă. Se poate ghici exact mişcarea; te-ai simţi în stare să repeţi experienţa la tine acasă, cu o racheţă şi cu lut...

... Cât sunt de chinuiţi aceşti munţi! mai mult decât Alpii noştri din Dauphinea şi decât Pirineii noştri. Se încalecă, se închee unul în altul ca dinţii unui angrenaj, se pătrund în cute necrezut de înguste şi de adânci. Inălţimea lor creşte fără ca văile să se lărgească. Până nu mai vede ochiul, albiile negre ale acestor torente fără apă, cresc şi se înmulţesc.

Spectacolul e de o măreţie fără pereche. Nici o cărare vizibilă. Nici o casă. Nici o urmă de pas omenesc.

„S'ar părea că un Dumnezeu a orânduit vecinătăţile minunei. Frumuseţea creşte pe măsură ce te apropii. Şi tocmai în locul cel mai grandios, vedem deschizându-se neaşteptat lovitura de secure a Porţilor de fier. S'a spus tot ce s'ar fi putut spune despre acest extraordinar defileu, de la Traian şi legiunile lui începând. Fluviul mânios, adânc de o sută de metri, asprimea verticală a pereţilor pierduţi către cer, neagra ameninţare a coridorului îngust, unindu-se pentru a da impresia, în care nu mai rămâne nimic din pitoresc, dar nu ştiu ce emoţie intelectuală, ce înfricoşare quasi-abstractă a sufletului. Trebuie să vezi această strâmtoare coborând de la Belgrad Dunărea, cu vaporul. Nu-i lipseşte defileului nici mărturia scrisă a veacurilor; plăcile gravate în stâncă spun gloria fasciilor romane, nu este epocă a istoriei care să nu fi fost în parte petrecută prin acest laminoriu. Acest loc rar de meditaţiune e unul din cele mai fără seamăn ale lumei.

„Ne-am rotit în jurul lui ca şoimii. Ne reluăm drumul. Nimic de acum înainte nu mai merită să fie văzut. Trebuie să închizi ochii ori să-i înalţi către cer, dar privirea trebuie s'o întorci către adâncurile tale însuţi şi să pândeşti...

„Până în clipa când Bucureştii, scumpa capitală română, primitoare, ospitalieră, sub înfăţişarea ei jumătate - barbară, jumătate civilizată, va apărea. Atunci amintirea artiştilor săi, literaţilor săi, oamenilor săi de afaceri, guvernanţilor săi atât de subtili, femeilor sale atât de frumoase şi de rafinate, şi apa acelei Dâmboviţe care chiamă întotdeauna la ţărmul ei pe cei ce odată au gustat din ea, ne vor mângâia.

Şi atunci vom înţelege că scurtimea călătoriei e un lucru bun, fiindcă ne pune numai la o distanţă de o zi jumătate de prietenii noştri. Şi că trebuie în fiecare zi să aducem în sufletele noastre, mulţumirea pe o care o datorăm celor ce ne-au dat aripi“.

Insemnările romancierului francez, din revista pariziană, sfârşesc aici. Vor mai urma altele. Lucien Fabre, ne-a fost şi ne va mai fi oaspe. Din călătorii profesionale — Lucien Fabre e şi inginer şi vizitează ţara românească în interesele specialităţii sale — scriitorul adună alături de proecte şi devize, impresii proaspete despre locuri, oameni şi moravuri. In răspândita publicaţie de literatură „Les Nouvelles litteraires“, a scris încă de acum aproape două luni, câteva pagini despre literatura şi scriitorii noştri. Fireşte impresii de drumeţ, încă fără prea multe adâncimi şi fără cea mai desăvârşită exactitate. Am fost arătaţi acolo, noi Românii, drept cei mai credincioşi elevi ai literaturei franceze, ceia ce nu e chiar pe deantregul exact, şi nu ne-ar face cu totul cinste. Fiindcă nu sântem o colonie a Franţei, fie numai cultural vorbind, ci avem îndestulă personalitate şi îndestule resurse interioare, pentru a ne valorifica modestele noastre creaţii inspirate din pământul, oamenii şi tradiţiile noastre locale, care au rădăcini adânci, până în cultul, datinile şi miturile traco-ilire.

Lucien Fabre, în drumurile sale tot mai dese, ne va cunoaşte mai de aproape; sub parisianismul publicului nostru de capitală şi poeţilor puţini câţi a frecventat, va descoperi şi ceia ce reprezintă personalitatea noastră sufletească şi ne va preţui cu atât mai mult, fiindcă preţuieşti originalul mai stângaci copiei celei mai desăvârşite.

Cezar Petrescu.

Privelişti din Ardeal

SIGHISOARA

Anomalii surprinzătoare care dăinuesc după şase ani de la realipirea Ardealului la Patria Mumă — Indârjirea şovinistă a Saşilor — Saşii protestează la Minister împotriva rechiziţiei camerelor, iar în timpul sezonului închiriază locuinţe pe preţuri de speculă, făcând concurenţă hotelierilor

Numirea străzilor: ca în oraşele cosmopolite

S'ar părea că după şase ani dela unire, să nu mai existe nici un oraş din tot coprinsul României Mari, în care să se mai găsească încă şi acum placarte şi numirea străzilor scrise în altă limbă decât acea românească. Şi această credinţă ar trebui să fie a tuturor şi nimeni să nu mai pună în discuţie această chestiune, de oarece este inadmisibil ca într'o localitate, din mijlocul sau marginea ţării noastre, să se mai găsească cetăţeni şi autorităţi care să se opună curentului din ce în ce mai puternic, de naţionalizare şi uniformizare a întregului nostru organism de stat independent. Cu toate acestea, oricui a trecut prin Sighişoara, capitala judeţului Târnava-Mare, i-a fost dat să vadă în primul rând, chiar acum după şase ani dela unire, numirea străzilor scrisă în trei limbi, română, germană şi maghiară, ca şi cum acest orăşel de 15,000 locuitori, ar fi un centru internaţional cosmopolit, unde autorităţile pot dispune după cum voesc ele şi fără a permite amestecul nimănui în afacerile lor interne. Acest fapt, te loveşte pe tine român, care ai avut curajul să descinzi în Sighişoara, dela primul moment şi cea dintâi întrebare pe care involuntar eşti nevoit să ţi-o pui, este dacă autoritatea românească există sau nu prin acele locuri.

Publicaţiile oficiale: la fel!

Toate publicaţiunile şi ordonanţele autorităţilor şi mai cu seamă ale primăriei sunt redactate în cele trei limbi, şi suntem informaţi că chiar acest mare favor, de a figura şi limba română între limbile germană şi maghiară, a fost câştigat cu foarte multă muncă şi străduinţă, de oarece primăria Sighişoara şi autoritatea săsească, care în fond este acelaş lucru, nu permitea ca limba românească să fie admisă în actele oficiale.

Cine se opune cu îndârjire românismului

Avem de face aici, cu o îndârjită şi sistematică opoziţie ce se face de către consiliul superior Săsesc, cu sediul în acest oraş, întregului curent de romanizare a oraşului, cu toate că în prejurimile şi întregul ţinut este românesc. Primăria Sighişoara, are în frunte ei un sas, iar cei 12 consilieri sunt toţi saşi, aşa că cei 5000 locuitori români ai acestui orăşel nu au nici un reprezentant în sfatul Comunei, şi n'au pe nimeni care să le susţină interesele. Ba ce este mai mult, consfătuirile şi şedinţele consiliului comunal se ţin numai în limba germană, funcţionarii sunt saşi, aşa că dacă întâmplător ai ceva de solicitat primăriei, trebue în primul rând să cunoşti limba germană, căci numai aşa vei putea fi satisfăcut, bine înţeles dacă ceace soliciţi tu român, ungur sau evreu, nu a fost solicitat de către un Sas. Cu toate desele intervenţiuni făcute de către celelalte autorităţi, care sunt româneşti, primăria Sighişoara nu a găsit cu cale să întreprindă şi ea la rândul ei o acţiune de naţionalizare, acolo unde este competenţa sa. Ar fi de dorit ca autorităţile superioare româneşti să ia urgente măsuri ca această stare de lucruri să înceteze odată, de oarece nu putem înţelege ca o infimă minoritate, — Saşii sunt în număr de 200.000 în întregul Ardeal, — să sfideze orice simţ naţional al nostru şi să opună această încăpăţinare îndârjită, frumoaselor intenţiuni pe care le are atât guvernul cât şi poporul nostru în general.

Tot Saşii sunt cei nemulţumiţi!

Zilele acestea, autoritatea săsească din Sighişoara, a redactat un memoriu, care urmează să fie prezintat guvernului de către mandatarul Saşilor dr. Hanz Otto Roth, prin care se cere ridicarea dispoziţiunei rechiziţiilor de locuinţe în Sighişoara, de oarece prin această dispoziţiune Saşii au fost loviţi în interesele lor. Dar fapt curios este, — mai ales acum după ce Ministerul Sănătăţii publice a declarat Sighişoara ca staţiune climaterică, — că mulţi dintre vizitatori au găsit locuinţe, pe preţuri ridicate bine înţeles, în case particulare, cu toate că există hotelul „Steaua de aur", care oferă camere cu preţuri destul de avantajoase şi reduse şi care are camere libere. Vedem de aici, că memoriul cu pricina are alt rost, şi că prin rechiziţii saşii nu pot specula casele pe care le au şi de aici stăruinţa lor ca dispoziţia guvernului relativă la rechiziţiile de locuinţe să fie ridicate. Pe toate căile această minoritate caută să speculeze bunăvoinţa noastră, fără a ţine socoteală că la rândul lor sunt obligaţi să respecte şi să execute legile ţării aceştia, iar nu legile făcute de ei.

Acest oraş prin poziţia ce ocupă, prin pitorescul priveliştilor ce le are, va ajunge în scurt timp una din cele mai căutate staţiuni climaterice din ţară şi de aceia ar fi de dorit să se dea o mai mare atenţiune, felului cum se administrează şi conduce acest oraş, întrucât actuala stare de lucruri, nu face decât să coboare prestigiul nostru naţional în ochii acelora ce vizitează oraşul.

Culturale

Prin hărnicia şi priciperea dlui Petrescu-Zoiţa, s'a putut face şi aici un liceu de stat pentru băeţi, intitulat „Liceul Principele Nicolae", care anul acesta a dat la iveală elemente destul de bune.

Satisfacerea nevoilor Clujului

Aprovizionarea cu lemne

Măsuri ce se impun — Se cere o strictă observare a condiţiunilor stipulate prin contracte şi un riguros control asupra concesionarilor

Apărarea intereselor publicului

Se ştie că în anul trecut, s'a simţit o mare lipsă de lemne la Cluj, şi dacă lipsa acestui combustibil s'a aruncat în sarcina acelor ce aveau interesul ca de pe urma speculării să realizeze beneficii însemnate, publicul a avut toată dreptatea. S'a văzut că în urma unei reacţiuni, pasagere de altfel, din partea consumatorilor, s'a realizat o stabilitate, cu toate că negustorii intenţionau să ridice progresiv preţurile, şi s'a putut menţine preţul lemnelor, variind între 6—7 sute lei mia de kgr. Această importantă chestiune, se ridică anul acesta şi cu mai multă înverşunare, dată fiind lipsa de numerar ce se resimte pe piaţă, din care cauză comercianţii de lemne nu mai au posibilitatea de a investi capitaluri mari în întreprinderi, aşa că se prevede o mare lipsă de combustibil pentru iarna ce se apropie.

— Pe lângă apărarea intereselor marelui public, ne preocupă în acelaşi măsură, apărarea intereselor micilor funcţionari şi mai cu seamă felul cum sunt aprovizionate cu lemne, diferite instituţiuni, culturale, administrative, etc. din oraşul nostru.

Aprovizionarea instituţiilor

Aprovizionarea cu lemne a şcolilor şi a unor instituţiuni administrative se face de către primărie, care are instituit un serviciu special în acest scop. După ce lemnele sunt cumpărate din diferitele păduri care pot îndeplini condiţiunile cerute, ele sunt date pentru transport în concesiune unui antreprenor, bine înţeles prin licitaţie publică, care are îndatorirea de a le transporta la depositele primăriei, din diferitele puncte ale oraşului.

Anul acesta se face licitaţie publică

De mai mulţi ani, depozitul de lemne al oraşului din strada Decebal No. 1, este ţinut de către un domn Weinstein, care are datoria de a tăia aceste lemne şi din ordinul superior, să transporte lemnele tăiate la diferitele instituţii de Stat, după cum cere necesitatea. Pentru anul acesta, s'a anunţat licitaţie publică, la care sunt invitaţi toţi acei ce doresc să ia în antrepriză tăierea lemnelor şi deservirea autorităţilor cu cantităţile necesare, — urmând ca să se plătească de către primărie, suma cea mai coborâtă ce va rezulta la licitaţie, pentru tăiat şi transportul lemnelor la autorităţi. Probă evidentă, — acelaş procedeu a fost şi în anii trecuţi, — că această afacere rentează şi din ea se realizează câştiguri însemnate, este faptul că, numitul domn Weinstein, care deţine această concesiune a primăriei de vre-o 5 ani, şi-a putut înjgheba în acest scurt timp, un depozit propriu de lemne în gară, şi pe lângă aceasta şi a putut cumpăra şi o casă în valoare de peste 600.000 lei.

Se impune mai multă veghere

Credem, că este timpul ca măcar acum, consiliul comunal, şi mai cu seamă serviciul care are însărcinarea aprovizionării oraşului cu lemne, să fie mai circumspect şi să caute a nu da prea mult câştig acelor ce iau concesiuni dela oraş. In cazul citat de noi, este vorba de un negustor care înţelege ca din tăierea lemnelor să realizeze beneficii însemnate în dauna intereselor publice şi în folosul său.

Presa maghiară

Partidul conservator şi chestiunea evreiască

Ziarul „Uj Kelet" publică un interview cu advocatul timişorean dr Liviu Linţa, fruntaş al partidului dlui Marghiloman, din care cităm următoarele:

„Conform concepţiei noastre, Evreimea din Ardeal poate fi împărţită în două: Una este a Evreilor sionişti, cari urmând doctrina lui Herzl, Pinsker şi Nordau vor să figureze ca naţiune în ţările în cari locuesc şi vor în acelaş timp să-şi clădească Statul lor naţional. Aceşti Evrei sunt consideraţi de partidul conservator drept minoritate naţională.

Ceilalţi Evrei, adepţi ai lui Mendelsohn, urmează vorba „Ubi bene ibi Patria" se asimilează, renunţând la caracterul lor naţional, contopindu-se cu poporul în mijlocul căruia locuiesc.

Aceşti Evrei asimilaţi au devenit în Ardeal Unguri şi se grupează în jurul partidului maghiar.

După părerea noastră, aceşti Evrei fac parte integrantă din maghiarimea din Ardeal şi îi considerăm aparţinând minorităţii maghiare".

Indrăzneala ziarului „Brassoi Lapok"

Ziarul iredentist „Brassói Lapok" acopere cu insulte pe primarul din Târgu-Mureş, dl Emil Dandea, pentrucă la lucrările de reparaţie pe seama oraşului s'a angajat numai lucrători şi întreprinzători unguri, cum se făcea sub dominaţia maghiară, ei şi Români.

Oarecare pudoare nu ar strica nici pentru un ziar ca „Brassoi Lapok" chiar în îngăduitoarea ţară românească.

Muncitorii solidari cu gazetarii unguri

Presidenţia Asociaţiei Muncitorilor din Ardeal a hotărît boicotul contra ziarelor „Keleti Ujság", „Ellenzék" şi „Ujság", al căror proprietari s'au purtat atât de urât cu gazetarii unguri, neîmplinindu-le cererile juste şi siliadu-i prin aceasta să declare greva.

Părinţii poetului Ady la dl Oct. Goga

Ziarul „Uj Kelet" ne aduce ştirea că, în curând, părinţii marelui poet Ady Endre vor face o vizită la Ciucea dlui Octavian Goga, pentru a-i mulţumi că a primit să patroneze serbările în amintirea poetului Ady care, odinioară se afla în strânse legături de prietenie cu „poetul pătimirii noastre".

Footbalistul Barabás — împuşcat

Acelaşi ziar anunţă că footbalistul Barabás Béla — din echipa „Victoria" — a fost împuşcat la frontieră de grăniceri, deoarece a voit să treacă în mod clandestin peste graniţă. Numitul făcea serviciu militar în armata română, din care voia să dezerteze. In timp ce voia să treacă peste frontieră, grănicerii i-au strigat să se oprească. Barabás nu s'a supus, ci a luat-o la fugă, aşa că întrebuinţarea armei din partea soldaţilor noştri a fost inevitabilă.

Din 7 luna curentă

Ghiaţă artificială

bine comprimată

aflaţi la

fabrica de ghiaţă

a 8650

fabricei de bere

CZELL

Telefon No. 78.

ÁLLER KÉPES CSALÁDI LAPJA

elárusitókat keres

ÁLLER KÉPES CSALÁDI LAPJA gazdagon illusztrált, szines nyomásu, 40 oldalas nagy alaku családi lap. **Megjelenik augusztus havában.**

Dohánytőzsdések, papirkereskedők, könyvkereskedők, amennyiben hajlandók a lapot elárusitani, postafordultával **irjanak az alábbi cimre,** ahol megkapják az elárusitói feltételeket és minden egyéb felvilágositást.

ÁLLER KÉPES CSALÁDI LAPJA

43 BUDAPEST, IV., Deák Ferenc-ucca 14

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Scrisori din Maramureș

Publicațiuni românești în ziarele maghiare din Sighet — Funcționari cari ne fac rușine — Abuz de putere — Societatea filarmonică „Harmonia" — Cursurile de vară pentru învățătorii minoritari —

O acțiune ne-românească

Ziarul cultural „Gazeta Maramurășană a ținut de cuviință să atragă atențiunea forurilor competente că unii advocați din Sighet, între cari, chiar și români, își publică actele oficioase în limba română în ziarele maghiare din localitate, prin care fapt, pe lângă aceea că calcă litera legii dar păcătuesc contra neamului căci contribue în mod indirect ca slova românească să nu și facă drum nu numai între minoritari, ci chiar și între români. Decanul baroului advocațial, dl dr Florentin Mihalyi, a luat măsurile necesare, și credem că în adunarea generală ce-a convocat o pe 13 Iulie va fi resolvită și această chestiune atât de ruinoasă pentru românii maramureșeni.

Un lucru ne miră mult și nu îi-l putem explica: ce-a îndemnat pe dl C. Ionescu-Olt, care coate o revistă română, „Căminul Nostru" să ia apărarea celor advocați cari își fac publicațiunile oficioase românești în ziarele maghiare și ne miră și mai mult că această apărare e publică în românește în ziarul vreo-ungaresc a lui Fild: Máramarosi Független Ujság? Cu tot dreptul, publicul românesc ar fi așteptat ca directorul unei reviste române să secondeze acțiunea românească a ziarului „Gazeta Maramureșană"

Fapta condamnabilă a unor funcționari

Dl medic dela spitalul de stat din localitate, dr G. Pecurariu, a scris un articol în ziarul local despre fapta nevrednică a 2 funcționari dela administrația financiară, cari în stare turmentată după miezul nopții au cerut proprietarului restaurantului „Otthon", să le arate registrele de vânzare. Acesta nevrând a le împlini cererea, a fost înjurat, până ce din public, un măcelar zdravăn le-a croit câteva palme. Faptul a ajuns la cunoștința dlui administrator financiar, Emil Theodoru, care după cât îl cunoaștem va ști să-și facă datoria!

Soarta Harmoniei

Din anul 1921 există în Sighet o societate filarmonică cu membrii minoritari și români. Această societate a ținut și o școală de muzică, unde elevi și eleve pentru o mică taxă puteau să și însușească cunoștințe muzicale. Sediul îl avea în Palatul Cultural. Se svonește că la toamnă s'ar da în chirie Palatul Cultural pentru locuințe private, astfel și Harmonia ar rămânea fără local. Vicepreședintele administrativ dr A. Balint, prevăzând soarta tristă ce i-o rezervă viitorul și-a dat demisia care este primul act pentru descompunerea societății. Și e păcat, căci nivelul artistic muzical al orașului era bine representat în societatea suspomenită. Cei chemați au cuvântul și datoria se intervină.

Cursurile de vară

Un mijloc de cunoaștere reciprocă pentru minoritari este și cursurile de vară ce se aranjează în tot Ardealul deci și în Sighet. Sunt împărțiți din jud. Maramureș 50. jud. Satu Mare 40 și jud. Sălaj 30. Total 120. Întreținere și găzduire au la școala normală. Fiindcă mulți dintre dânșii abia cunosc limba română vor fi împărțiți în 2 categorii. A celor începători și a celor cari sunt în progres în cunoașterea limbei române. Pentru predarea cursurilor s'au angajat profesorii dela școala normală.

Cor.

Activitatea artistică-culturală pentru popor

Marea serbare populară

artistică dată de Soc. Corală Română din Turda la Ludoșul-de-Mureș

După cum am arătat în numerile trecute, Societatea corală Română din Turda a organizat mai multe serbări populare în diferite centre mai importante din județul Turda Arieș. Una din aceste serbări a avut loc în ziua de 13 Iulie cor. în comuna Ludoșul de Mureș. Porniți din Turda cu trenul la ora 4.05 dimineața ajungem la Ludoșul de Mureș la ora 11 a. m. unde suntem primiți în gară numai de către dl Horariu învățător pensionar și de învățătorul Sușman. Dela gară în trăsuri pornim în comună, unde membrii societății sunt găzduți pe la diferite familii. La ora 5 p. m. a avut loc o mică producție muzicală gratuită dată, pentru sătenii din Ludoș și din împrejurimi, în sala restaurantului central. Dl dr Moldovan, avocat din Ludoș, în cuvinte înălțătoare și bine înțelese de popor, arată însemnătatea scopului ce are Societatea Corală Română din Turda, care compusă din persoane inteligente, cu toate greutățile ocupațiunilor ce au, umblă prin diferite sate pentru a propaga arta cea mai frumoasă, muzica românească, care până mai acum câțiva ani, nu găsea răsunet prin acele locuri. După vorbirea dlui dr Moldovan care a fost viu aplaudat, s'au cântat câte va bucăți populare, destul de bine reușite.

Seara la ora 9 s'a jucat „Șezătoarea" de M. Bredi-ceanu, în presența a o mulțime de intelectuali, cari din cauza însuficienței sălei, nu mai încăpeau. Rolurile principale au fost cât se poate de reușite, jucate fiind de mult simpatica doamnă dr I. Russu, care a avut rolul mamei Dumitru, dl I. Iasinski, profesor, în rolul lui Moș Marin, dna Olimpia Moldovan în rolul Ileanei, dl Toma Roșu, revizor școlar, în rolul Sorin. Acompaniamentul la pian a fost ținut de mult priceputul și simpaticul profesor Marinca ale cărui mâini pline de măestrie, s'au achitat și de data aceasta cu mult succes. Au urmat apoi mai multe bucăți alese corale destul de bine reușite, sub conducerea vrednicului profesor de muzică I. Caranica, care depune o muncă neînchipuită pentru desvoltarea muzicei românești. Dna Olimpia Moldovan, cu o vece încântătoare a cântat „Ce te legeni codrule, etc., fiind acompaniată la pian de dl profesor Marinca, stârnind vii și prelungite ovațiuni din partea asistenței. Deasemenea s'a remarcat în solo dna Iasinski în bucata „Foaie verde". La ora 11 și jumătate serbarea a luat sfârșit, după care a urmat dans până la ziuă, când membrii societății s'au înapoiat cu trenul la Turda.

Ținem să remarcăm importanța deosebită ce au dat acestei serbări dl Dr. Iulian Peter prefectut județului, dl Dr. Matei, deputat, Căpitan Metz din jandarmerie etc, prin prezența domniei lor, dând dovadă că pe lângă multele ocupațiuni, găsesc puținul timp să fie cât mai des în mijlocul poporului, atrăgând cu aceasta și mai mult admirația din partea celor ce-i înconjoară.

Pe lângă toate acestea, ori de cât bine s'a petrecut, totuși nu pot trece cu vederea lipsa aproape totală de ori ce concurs din partea inteligenții românești din Ludoșul de Mureș, care este un centru destul de important în acest județ, dând dovadă cu aceasta de mica importanță ce o dau față de munca și scopul ce urmărește această societate corală.

Corespondent.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Joi, 17 Iulie 1924

CINEMA SELECT

Criminala

Dramă de aventuri după romanul lui *Wilhelm Mars* în 5 acte. Aranjat pentru film de *Kertész Mihály*. In rolul principal: *Lucy Daraina* și *Alfonzo Fryland*.

CINEMA URANIA

Ultimele reprezentații!

Sirena

Dramă senzațională de aventuri din viața pescarilor în 6 acte. *Scufundători în Oceane!*

BEREA „URSUS"

DESCHISĂ 2237

a Fabricei de bere

CZELL

din Cluj, este beutura predilectă a publicului

Motoare de orice fel! Mașini de moară!

Materiale technice si orice fel de masini industriale la

Jacques Paucker,

oo 3195 oo FILIALA Rador 2501

TIMISOARA,

Strada I. C. Bratianu 6.

Devize si vizita inginerilor la cerere!

Lloyd 1677

Fier de beton

Sârmă laminată, Fier rotund,

Cue de sarma

2476-2 *Sârmă de fier, Sârmă arămită,*

Arcuri de mobila

Sârmă Ghimpată, Scoabe, Sârmă de oțel din uzinele

Industria Sarmei S. A.

Furnizează imediat

Feraria S. A. Cluj,

Calea Victoriei No. 29.

Adr. Telegr.: „Feraria". Telefon: 4-40, 3-47.

De prima calitate plăcuta si recoritoare este

3520

Berea din Turda

Fabrica: Turda. Telf. 5.

Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.

Lysoform

Ultima oră telegrafică

Interviewurile „Infrățirei“

Dl I. G. Duca, ministrul de externe la Oradea-Mare

— Prin telefon —

— Ce declară dl I. G. Duca corespondentului nostru —

— Dl I. G. Duca, desminte categoric cele scrise de „Neue Freie Presse“ referitor la chestia Basarabiei —

— Problema Valutară este o problema internă —

Dl I. G. Duca, ministrul de externe al României, a sosit eri dimineață în Oradea-Mare, în drum dela Praga spre București.

Dl ministru Duca a fost primit la gară de către dl prefect al județului Nicolae Popovici, prefectul poliției Catana și generalul Dumitrescu. După ce a luat masa la gară, dl ministru a făcut o plimbare în oraș, vizitând instituțiile și părțile mai frumoase ale orașului.

La oarele 3 dl ministru a plecat cu expresul la București.

Inainte de plecare, corespondentul ziarului nostru, a obținut dela dl I. G. Duca, ministrul de externe, un interview pentru cititorii „Infrățirii“.

Declarațiile dlui ministru Duca

Resultatele conferinței Micei antante

— „Ce impresii aveți dle ministru despre rezultatele conferinței Micei antante la Praga?“ Și ce este adevărat din svonurile referitoare la criza Micei antante?

— „Sunt foarte mulțumit cu resultatele conferinței — a răspuns dl ministru. Unii au lansat știrea că unitatea Micei antante este șubredă și că în curând se va provoca o criză.

Acestea versiuni au fost desmințite de însăși felul cum a decurs conferința. In tot timpul discuției, Statele Micei antante au dovedit cea mai perfectă solidaritate în toate chestiunile. Nici o divergență nu s'a ivit în Mica Antantă, care este mai puternică decât oricând.“

— „Ați citit, dle ministru, afirmațiile ziarului „Neue Freie Presse“ că România va trebui să facă concesii în chestiunea Basarabiei?“

— „Desmint categoric cele scrise de „Neue Freie Presse“, a răspuns dl ministru.

Sunt convins că, nici dl Beneș, nici dl Nincici n'au putut face declarații de felul celor publicate în acest ziar. Este regretabil că acest organ, publică asemenea știri necontrolate ceiace nu este în avantajul acestui ziar cu pretenții de seriositate“.

Chestiunea scăderii valutei noastre

— „Este vre-o legătură, dle ministru, între scăderea valorii leului și între evenimentele externe?“, — a întrebat corespondentul nostru.

— „Nu este nici o legătură — a răspuns dl ministru Duca. Scăderea leului nu se poate aduce în corelație cu problemele externe.

Eu nu-i dau mare însemnătate. Nu se poate vorbi de o criză în această privință, cât timp bilanțul țării este activ.

Scăderea leului este temporală și e cauzată de speculă.

Bine-înțeles, chestiunea valutei române este una internă, așa că nu a putut fi discutată la conferință.

— „S'a discutat la conferința de la Praga chestiunea minoritară? — a mai întrebat corespondentul nostru.

— „Despre minorități nu s'a vorbit la conferință. Chestiunea minoritară nici nu s'ar fi putut discuta. Ea este o chestiune internă care privește pe fiecare Stat în parte“.

Bibliografii

A apărut în editura: „Cartea Românească“, Biblioteca Minerva No. 43, „Mansarda“ de Jules Claretie. Prețul Lei 4.

„Nuvele, vol. II (retipărită) de I. Slavici. Prețul Lei 50.

Ouă eftină, in contra reumatismului și ciuzului poți găsi în Pistyan. Deja pentru suma de 40 kc. găsim locuință bună cu intreținere. Pentru pacienți din România-Mare prețuri favorabile. Deslușiri: la Drogueria „Rózsa“, Cluj, Strada Londrei No. 21. 3532-3

Greva gazetarilor unguri

Comunicatul gazetarilor

Contrar știrilor de eri, conflictul între ziariștii și editorii unguri nu s'a aplanat.

Sindicatul ziariștilor unguri a lansat ăstăzi nu comunicat în care se constată că nu ziariștii, ci editorii au declarat războiul.

Gazetarii, ale căror cereri sunt morale, iar nu referitoare la leafă, nu pot ceda.

Directorul ziarului „Keleti Ujság“ dr Weiss a făcut eri promisiuni onorabile pentru împăciuire, dar peste câteva ore și le-a retras și a publicat a doua zi cele mai temerare învinuiri la adresa gazetarilor. Sindicatul gazetarilor unguri respinge cu indignare învinuirile dlui Weiss.

„Keleti Ujság“ dat în judecată

Gazetarii greviști dela „Keleti Ujság“ au dat în judecată pe editorii ziarului pentru nerespectarea obligamentelor luate.

Atitudinea muncitorimii

Asociația muncitorilor dela alimentație a adus la cunoștința gazetarilor unguri, că ea este dispusă să ofere gratis pe tot timpul cât va ține greva gazetarilor necăsătoriți dejun și gustare la 5 ore p. m., iar pe gazetarii căsătoriți îi va aproviziona cu zahăr, cafea, slănină, etc.

Asociația muncitorilor brutari a oferit pâine pe gratis gazetarilor unguri greviști.

Constatăm cu satisfacție frumoasa dovadă de solidaritate între muncitorii manuali și spirituali.

O dramă pasională la Dej

Tânărul Octavian Latiș, în vârsta de douazeci de ani, fiul învățătorului Alexin Latiș din Cufoaia, avea legături de dragoste cu Margareta Urban, o copilă în vârstă de patrusprezece ani.

Iubirea lor avea și asentimentul părinților și se aștepta doar ca Octavian Latiș, care de curând își luase bacalaureatul, să fie numit într'un post pentruca cei doi îndrăgostiți să facă nunta.

Se pare însă că în ultimul timp mama fetei și-a schimbat gândul și, când tânărul Octavian Latiș îi ceru să-i dea voie a face logodna, ea se împotrivi fără să aducă vreun motiv, ba în cele din urmă îi spuse acestuia că nu-i va da fata în căsătorie cu nici un preț și că o va trimite din oraș pentruca să uite unul de altul.

Această atitudine a mamei Margaretei fu o lovitură foarte dureroasă pentru Octavin Latiș, care, desnădăjduit, luă hotărîrea tragică să-și omoare iubita și să se ucidă apoi și el.

Sâmbătă 12 Iulie, când Margareta Urban împreună cu mama sa ieșeau din curte pentru a pleca la gară, Octavian Latiș le eși în cale. El trase întâi asupra fetei un glonț, care o nimeri în cap și-apoi descărcă al doilea foc în el. Moartea le-a fost fulgerătoare. Această tragică întâmplare a impresionat tot orașul.

Ultime informații

— Conferințe. Dl Ioan Pop Florantin, va ține astă seară, 16 Iulie, ora 6, o conferință publică în sala Prefecturii, vorbind despre „Psihologia limbei și artelor“. Cu acest prilej dna Galia Tudor va recita un discurs în versuri: Graiul Patriei“. Prețul întrării benevol. Dnii Ofițeri, Studenții și elevii intrarea liberă. Din beneficiul realizat 20 procente pentru fondul Avram Iancu și 20 procente pentru „Sindicatul presei române din Ardeal“.

— Atelierul de reparație CFR. Direcțiunea generală a CFR. a aprobat, după cererea direcției regionale Cluj, — sporirea budgetului atelierului de reparație a CFR din localitate pentru anul viitor. Aceasta în vederea sporirei capacității de producție a acestui atelier.

— O manifestație culturală. Dnii membri ai Sindicatului ziariștilor din Transilvania și Bănat, aflători în Cluj, sunt invitați să se prezinte Sâmbătă, în 19 Iulie, la ora 4 p. m. la gară, întru întimpinarea delegaților Ateneului Popular Tătărași — cari vor sosi în aceia zi la Cluj.

*

— Tribunalul competent pentru judecarea chestiunilor de filme luând în desbatere azi procesul de daune intentat de societatea „Sarpic“ din București contra direcțiunei cinematografului Urania din Cluj, pentru întrebuințarea frauduloasă a titlului de „Două orfeline“ la filmul „Buffallo Bill“ fiind prezent dl D. W. Griffith ca președinte a pronunțat următoarea sentință: Având în vedere depozițiile martorelor Lilian și Dorothy Gisch, cari au declarat că n'au jucat nici odată în filmul „Buffallo Bill“ rulat în cinematograful Urania ci numai în filmul inscenat de marele regizor american D. W. Griffith intitulat „Două orfeline“. Având în vedere dispozițiunile legei pentru apărarea numelor și având în vedere declarația direcțiunei Teatrului Maghiar că dorește a reprezenta acest film celebru publicului clujan: 1. Hotărește închiderea cinematografului Urania pe o lună de zile ca toată lumea să vie numai la Teatrul Maghiar. 2. Ca măsură de precauțiune, ca nici un amator de filme frumoase să nu lipsească dela Teatrul Maghiar, închide și cinematograful Apollo. 3. Teatrul Maghiar este obligat a rula cea mai măreață tragedie a timpului nostru „Două orfeline“ în rolurile principale Lilian și Dorothy Gish. 4. Publicul clujan are datoria a se prezenta la timp la cassa de bilete pentru a evita ori ce aglomerație.

— Administrative. Astăzi a avut loc o consfătuire a tuturor consilierilor comunali și a șefilor de serviciu dela primăria orașului, cu care ocasiune dl dr. Octavian Utalea, a făcut o largă expunere în ceeace privește administrația comunală în ultimul timp.

— Recensământ. Mâine se începe recensământul copiilor din clasa anului 1924/925, pentru a stabili în mod definitiv și exact numărul copiilor ce urmează să înceapă cursurile școlare în toamna anului curent.

— Dela primărie. Astăzi dl consilier comunal Aurel Moga a luat în primire secția comercială și idustrială a orașului, în locul dlui Crainic, care actualmente se găsește în concediu de boală.

— Serbare câmpenească. Inteligența română din Mociu și Șărmașul Mare organizează o serbare câmpenească în Șărmășel în ziua de 27 Iulie a. c. Venitul acestei serbări este destinat scopurilor filantropice.

— Studențești. Ministerul de justiție a luat dispoziținea ca toate căminurile de studenți, puse sub controlul Statului să poată beneficia de condițiunile Art. 19 din legea chiriilor, putând evacua imediat pe orice chiriaș, chiar dacă recunoașterea căminului ca persoană juridică s'a făcut după promulgarea legii.

— Orfelinatul „Maria-Valeria“. Primăria intenționează să transforme orfelinatul din Calea Dorobanților No. 54, care și acum după șase ani dela unire, poartă numele fiicei fostului împărat al Austro-Ungariei, Maria-Valeria, într'un cămin de ucenici, de care se simte atâta nevoe aici în Cluj. Acest orfelinat n'are statute aprobate de Minister și pe lângă aceasta locul în care se găsește instalat orfelinatul este proprietatea primăriei.

GRENADIN

desenuri noi 100 ctm.

Lei 88 metr.

la

MISSIR

Cluj, Memorandului 11.

Din nevoile Aiudului

— Pentru Domnul inginer Hossu, directorul Regionalei C. F. R. Cluj —

Șoseaua națională județeană între comuna Decea—Uioara (Alba de jos) este traversată de linia ferată F. Răsboeni—Teiuș, unde cu toată circulația mare în ambele ramuri de comunicație, nu este o barieră la calea ferată. Eri au fost loviți de locomotiva No. 402. II. care mergea spre Aiud doui oameni și căruța cu un cal. Calul a fost omorât pe loc, căruța sdrobită iar Gaizaga Vasile și Horváth Coloman grav răniți. Primul a fost transportat și internat la spitalul din Aiud, unde este în agonie, lăsând pe drumuri o femee neputincioasă cu trei copii minori fără nici o avere și nici un ajutor.

Posibilitatea accidentelor este favorizată și de faptul că la punctul de traversare linia ferată are o curbă pronunțată, apoi mai sunt niște plante mari pe lângă linie, încât nu se poate ușor observa dacă este vre-un tren în apropiere. Credem că cel puțin pe viitor se vor căuta mijloace de a se construi o barieră la acest punct, spre a se evita și alte accidente cu caracter și mai grav poate.

LOTERIA

Sindicatului Presei
Române din Ardeal şi Banat
autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924.
pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei.Române din Ardeal şi Banat
in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete**
contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Citiţi şi răspândiţi printre săteni Ziarul

INFRĂŢIREA POPORULUI

Cea mai bună şi mai folositioare gazetă, scoasă anume pentru lumea satelor noastre.

ABONAMENTE:
Pe 1 an..... 100 Lei
Pe jumătate de an 50 Lei
Preţul unui număr 2 Lei

TEL EFON No. 211.

TELEFON No. 211.

TIPOGRAFIA INFRĂŢIREA

Celemai frumoase lucrări de tipografie ca facturi, formulare, registre, invitări, scrisori comerciale şi orice alte lucrări necesare pentru **Autorităţi, Oficii, Bănci populare, Cooperative, Consumuri, industrii şi întreprinderi** technice şi comerciale sătesti execută

TIPOGRAFIA INFRĂŢIREA

Execută de asemenea cu preţuri convenabile cărţi, de nuntă şi botez, invitaţii, cărţi de vizită, broşuri, etc.

STRADA IULIU MANIU No. 3.

CLUJ

Inainte de a face o comandă în altă parte, adresaţi-vă la „TIPOGRAFIE INFRĂŢIREA“.

STRADA IULIU MANIU No. 3.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1129 — 6 PAGINI ● 2 LEI ● 6 PAGINI — Vineri 18 Iulie 1924

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI ÎNTREPRINDERILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . 50 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L.

R CLUJ I. 3803

Schimburi culturale între fraţi

— La desbinările unei anumite politici, răspunde armonia culturei româneşti —

Sâmbătă sosesc în Cluj membrii Ateneului Popular din Tărași (Iași). Clujul — centru de intelectualitate românească — îi așteaptă cu inima și brațele deschise, cu convingerea și bucuria că primește în acest laborator de idei și sentimente românești, pe unii din cei mai buni și aleși frați în împlinirea aceleiași sacre misiuni: slujba în altarul culturei neamului.

Campionii și misionarii culturei românești, dela cel mai modest și obscur, până la cel mai străiucit și glorios, dela individualitate până la grupare, împlinesc una din cele mai mari și mai necesare sarcini ale vremei: desăvârșirea Unirei faptice, de geografie și de Stat, prin unirea sufletească, ce dă cimentarea de eternitate unui organism național.

In epoca de turburare și dezorientare, consecință a svârcolirilor, răsar de pretutindeni atâtea copilărești și neroade motive de desbinare, sau voluntar se pun în calea unirei desăvârșite atâtea piedeci, în cât se simte nevoia unui element interior care să netezească drumul ce trebue se ducă la armonia trebuitoare împlinirei destinelor acestui neam în acest colț al Europei.

Politica, din nefericîre, nu poate constitui acest element: din potrivă. Aci în Ardeal, ca și în fostul vechiu Regat, în anumite cercuri, sub forme deosebite, se desfășură o politică de sdruncinare a structurei organizației noastre de Stat, de ură dela provincie față de centrul vieței noastre, dela clasa socială față de clasă socială — deși provincie, centru, clasele sociale aparțin toate marei familii românești.

Rostul restabilirei armoniei în viața sufletească a neamului și în activitatea lui socială revine culturei românești, care dispune de elementele necesare, de pasiunea nobilă și idealismul trebuitor în săvârșirea acestei mari misiuni.

Și cultura românească și-a înțeles datoria și a pornit la împlinirea menirei ei naționale și sociale.

Cultura românească și-a început opera de armonizare și de unificare sufletească a Românilor de pretutindeni organizând un contact cât mai des între elementele românismului, un continuu schimb de idei între Românii din toate colțurile țării, nu numai pe calea abstractă a scrisului, ci printr'o reală cunoaștere reciprocă, efectuată prin vizite reciproce.

Membrii „Astrei" au fost la București. Și toți membrii „Astrei" s'au reîntors cu sufletul reîncălzit, entuziast, vibrând de o lirică dragoste frățească, subamintirea grandioasei, sincerei și iubitoarei primiri făcute de cei din Regat. S'au convins și acei Ardeleni; în sufletul cărora să strecurase veninul destilat de anumiți politiciani de aci și de foile lor, că Românii din Regat nu sunt atât de tiranici, nici atât de răi și de ticăloși, nici atât de dușmănoși Ardealului, cum îi înfățișau acești politiciani cu patimi locale și cu imense ambiții și pofte imposibil de satisfăcut. S'au convins acești Ardeleni — acei în al căror suflet Satana politicianismului regionalist strecurase duhul necurat al îndoelii — că Românii din Regat sunt oameni de muncă, de omenie, și că departe de a le purta ură, le păstrează o dragoste curată, cinstită, dragostea de frate, care le-a întins o mână tremurând de bucurie, primindu-i cu flori și îmbrățișeri.

Cei cari vin din Iași Sâmbătă la Cluj, nu sosesc cu nici un fel de prevenire, căci politica vechiului Regat, cu toate păcatele ei, nu a luat încă eri, și nici odată, un caracter de regionalism, cu sentimente de ură împotriva vreuneia din provinciile care alcătuesc România-Mare.

Cunoscându-ne din istorie și din cărți, ei vin să ne cunoască în ființă, să ne strângă mâna frățească, să ne vorbească de aproape, să ne vadă însemnatele locuri unde s'a desfășurat drama și gloria Românilor din Ardeal.

Le spunem:

— Bun sosit fraților de neam, de suflet și de cele mai nobile năzuinți naționale — voi misionari ai culturei românești și ai unirei desăvârșite între toți fiii acestui neam!

Concesiuni in chestia Basarabiei ?!

In legătură cu conferința dela Praga, „Neue Freie Presse" a publicat o știre în care se afirmă că Dnii Beneș și Nincici ar fi sfătuit pe dl Duca să aibă o atitudine mai cumpătată față de Rusia și i-ar fi arătat necesitatea ca România să facă unele concesiuni în litigiul dintre noi și țara Sovietelor.

Știrea însoțită de comentarii în cari palpită o stranie bucurie, a apărut imediat și în coloanele atât de primitoare pentru asemenea informațiuni ale „anumitei prese", care înțelese și de data asta cum se cuvine să și facă datoria de ziare românești. O clipă ele n'au stat la îndoială dacă trebuie sau nu să dea crezământ unei atari știri, ci răpite de bucuria de a fi găsit un nou prilej pentru a arăta o culpă a României, ele au întrebuințat literile cele mai mari și toată verva redactorilor lor să dovedească încă odată că în ceiace privește conflictul cu Rusia noi suntem cei vinovați.

Dl I. G. Duca a desmințit categoric această știre a ziarului vienez, care este nu numai pe de a întregul neîntemeiată, dar nu e nici cel puțin plausibilă. Fiindcă, în ce constă litigiul dintre noi și Rusia? Sovietele nu vor să recunoască alipirea Basarabiei la România. Noi, conștienți de drepturile pe cari le avem asupra acestui pământ românesc nu putem admite nici o discuție cu privire la Basarabia. Această provincie a fost totdeauna a noastră și numai printr'un act de felonie s'a găsit o sută de ani subt stăpânire rusească. Din punct de vedere istoric, geografic, etnografic, ținutul dintre Prut și Nistru a fost al nostru și nu poate să fie decât al nostru. Unirea votată de Sfatul Țării acum 6 ani constitue hotărîrea legitimă a populației basarabene.

O convenție semnată la Londra de către marii aliați consacră această unire care înseamnă repararea unei nedreptăți. Opinia publică mondială s'a rostit dând dreptate României cu prilejul discuțiilor la care a dat loc recenta conferință ruso-română dela Viena. Iată, acesta este litigiul dintre noi și sovietele. Și când dreptatea este atât de evident de partea noastră, ce concesiuni sunt oare de făcut? In ce fel am putea noi câștiga bunăvoința dlui Trotzki, care pretinde Basarabia, din al cărei pământ nimic în lume nu ne-ar putea face să precupețim o palmă măcar? România a dat totdeauna dovezi de spirit de conciliantă, de modestie și de cumpătare. Dar în chestiunea Basarabiei care pentru noi este tranșată definitiv din clipa unirii, nu pot încape concesiuni din partea noastră. Am arătat dorința noastră de a relua raporturile cu vecinii de peste Nistru. Dl I. G Duca a declarat și acum că România n'are nici un motiv să nu reia legăturile normale cu Rusia și că teoreticește nimic nu ne împiedecă să recunoaștem guvernul sovietic. Dar în fața acestui guvern care nu recunoaște granițele țării noastre, ce atitudine alta de-ât aceia pe care o avem, am putea adopta?

Știrea ziarului vienez reprodusă și comentată cu o secretă satisfacție de către „anumita presă", n'are prin urmare nici cel puțin o aparență de adevăr. Dar democrații antreprenori de opinie publică din str. Sărindar nu s'au sinchisit niciodată prea mult de atari considerații

Știri din Dej

Trăsniți și arși. Luni în 14 l. c. a fost trăsnită în curtea învățătorului Gavril Pop din Cuzdrioara o claie de fân în cantitatea de 35 măji, arzând toată până la pământ.

Tot în această zi, către seară a fost trăsnită în comuna Mănăștirei de lângă Dej coliba unui păcurar, arzând cu totul împreună cu păcurarul.

Ce scriu streinii despre noi

Legăturile dintre România și Franța

Dl Georges Bienaimé, cunoscutul scriitor francez, spune că dacă România este văzută defavoribil în unele cercuri franceze, faptul se datorește dușmanilor din afară și din lăuntru ai țărei noastre

In numărul său dela 12 Iulie, „Gazette de Prague" publică un judicios articol al cunoscutului publicist francez, dl Georges Bienaimé, purtând titlul: „România văzută dela Paris". In acest articol distinsul gazetar francez arată câtă nevoie este ca țara noastră să fie cunoscută în Franța și-și îndeamnă compatrioții să facă propagandă pentru România, fiindcă ei sunt în măsură mai mult decât ori cine să fixeze simpatia și atențiunea opiniei publice asupra României.

„Pentrucă Franța este bine cunoscută în România și prețuită cum se cuvine, se crede lesne că și francezii cunosc națiunea română și nu ignorează nimic din ceiace o interesează.

Văzută dela București, Franța este națiunea generoasă care, în 1856, la tratatul din Paris, puse capăt protectoratului rusesc, favoriză unirea Moldovei cu Muntenia, și care în 1878 cași în 1881 precum și în alte împrejurări și-a arătat dragostea ei pentru poporul român.

Războiul cel mare și evenimentele de după el au strâns și mai mult aceste legături de prietenie cari unesc România de Franța și ambele națiuni trăesc într'o reciprocă încredere care n'a făcut decât să sporească. Franța este prezentă în inim și în gândul tuturor românilor; cum ar putea să fie altfel cu România Franța?

România nu este îndeajuns cunoscută în Franța

Or, trebuie s'o spunem, România este foarte rău cunoscută în Franța. Ignorată de masse, ea nu deșteaptă totdeauna o ideie precisă nici în clasa intelectuală. Câți francezi, nu-s cari n'au decât cun ștințe insuficiente și adesea superficiale asupra nouei Românii, asupra popoarelor cari o locuesc, asupra activității sale economice și asupra situației sale politice?

P ea multă vreme, spune dl Bienaimé, a durat obiceiul de a trata ca minore popoarele danubiene și balcanice și foarte greu te hotărești să crezi că ele sunt în sfârșit națiuni într'adevăr emancipate.

In privința aceasta, România cu toate cele 17 milioane de locuitori și cu toată întinderea teritoriului său, tot atât de vast cași al Italiei, n'a izbutit încă să dea lumei o ideie exactă despre puterea sa reală. In străinătate se vorbește mai de grabă despre dificultățile guvernelor ei și despre conflictele de rasă, decât despre isvoarele de bogăție și perspectivele de putere pe cari le poate oferi țara aceasta.

De curând s'au răspândit în străinătate știri tendențioase și chiar complect inexacte privind România, știri cari au fost primite cu ușurință în diverse cercuri politice și financiare din Paris și Londra.

Aceste informații eronate nu pot veni, afirmă dl Bienaimé, decât dela dușmanii României, dușmani pe cari îi întâlnești deopotrivă înăuntrul cași în afara granițelor statului român.

Din nefericire, opinia publică străină, și cu deosebire cea franceză nu sunt suficient înarmate pentru a rezista la intoxicarea cu ceiace am putea numi gazele asfixiante ale calomniei.

Propaganda franceză pentru România

Dar, adaogă cu drept cuvânt dl Bienaimé, propaganda română în Franța nu trebue făcută numai de români; munca lor n'ar fi de ajuns. Francezii trebue să se asocieze la această operă. Mai bine decât oricine ei știu ce trebuie să spună compatrioților lor pentru a-i lămuri și a fixa simpatia și atențiunea lor.

Ei nu trebuie să se mărginească doar la a aminti legăturile de prietenie și de recunoștință cari leagă cele două țări. Ei vor trebui să descrie România așa cum este, așa cum a făcut-o revenirea la vatra națională a populațiunilor românești din Ardeal și Basarabia. Ei vor vorbi despre bogățiile ei naturale; despre fertilitatea minunată a solului ei, pe cari metodele științifice ale agriculterei moderne îl vor face și mai rodnic; despre perspectivele seducătoare ale industriei lemnului, petrolului, sării și metalurgiei române; despre utilitatea primordială a marei căi de apă a Dunării, chemată să pună în comunicație directă Rinul cu Marea Neagră și Orientul.

Ei vor trebui să vorbească despre istoria poporului român și despre formațiunea sa de stat. Ei vor face cunoscute însușirile și defectele acestui stat, pentruca să se știe în Franța ce primejdii ar putea într'o bună zi să i amenințe. Evenimentele, spune dl Bienaimé, ar putea să ne surprindă nepregătiți, dacă n'avem decât o cunoștință superficială asupra unui popor amic; iar opinia publică, această forță predominantă a societăților moderne n'ar fi în măsură să dea la nevoie ajutor cauzei românești, dacă ea va rămâne neștiutoare asupra adevăratei situațiunei a României-Noui.

Pentru luminarea poporului

Despărțământul Turda al „Astrei“

— Activitatea în oraș și la sate —

Corpul didactic dela liceul „Regele Ferdinand“ Turda, pătruns de dragostea de neam, cunoscându-și menirea de a răspândi lumina în orașele și satele noastre, ajutat de câțiva intelectuali cu același dor de muncă, sub auspiciile „Astrei“ a aranjat în decursul anului școlar în orașul Turda și împrejurimi următoarele ședători și conferințe:

Ședători și conferințe

In sala festivă a liceului s'a aranjat un ciclu de 6 ședători, cari au fost cercetate mai mult numai de pătura intelectuală a orașului și elevii claselor superioare a liceului. Au conferențiat: P. Suciu dir. de liceu „Conștiința națională“, Dr. V. Moldovan adv. „Constituția statelor naționale“, T. Murășan prof. despre „Lucian Blaga“, D. Pop prof. „Probleme psichologice“, I. Murășan prof. „Din viața plantelor“ (cu proiecțiuni) și „Musca și boalele infecțioase“ (cu proiecțiuni luminoase). Programul a fost întregit cu declamări și cântări din partea elevilor liceului și a publicului din oraș.

„Astra“ merge la meseriași acasă

Observând că dela ședătorile aranjate la liceu, a lipsit aproape în întregime clasa meseriașilor noștri, directorul desp. „Astrei“ P. Suciu, adunând comitetul, s'a luat inițiativa de a merge „Astra“ la ei acasă și astfel s'au aranjat în casina meseriașilor o serie de 8 conferințe. Au vorbit dnii Dr. A. Rațiu adv. despre „Importanța ședătorilor literare“, P. Suciu dir. „Importanța meseriilor“, Dr. V. Moldovan adv. „Legiferarea industriei“, I. Trif dir. fabrică „Industria mare“, I. Murășan prof. „Plantele parazite“ (cu proiecțiuni), T. Murășan prof. „Ioan Creangă“, Dr. V. Cerghizan prof. „Despre muncă“ și I. Neagoe conf. al Astrei „Importanța Astrei“. La acestea conferințe au luat parte și popor din Turda-veche, asemenea elevii școalei de meserii din loc, cari au dat mare parte a declamărilor.

Conferințe pentru popor

După dorința dlui E. Murășan, dir. școalei primare din Turda-nouă, s'au aranjat la școala de Stat de acolo un ciclu de 6 ședători foarte bine cercetate din partea poporului, ba chiar și a inteligenței în frunte cu preoții. Au conferențiat: P. Suciu dir. de liceu „Importanța cărții“, I. Murășan prof. „Musca și boalele răspândite de ea“ (cu proiecțiuni), T. Murășan prof. despre „Ion Creangă“, E. Murășan dir. de școală primară „Oamenii mari ai neamului“ (cu proiecțiuni), Dr. V. Cerghzian prof. „Cooperativele“, I. Murășan prof. „Plantele medicinale“ (cu proiecțiuni). S'au făcut frumoase declamări și cântări de elevii școalei primare din Turda-nouă.

Ca și în anii trecuți, așa și în anul acesta, ținta principală a fost ieșirea la sate, luminarea masselor mari ale populației noastre. Acest scop, în anul acesta s'a atins mai puțin, din lipsa mijloacelor de transport. Abia s'a putut merge în 4 comune mai apropiate, unde delegații au fost primiți de popor, preoți și învățători cu mare dragoste,

In satul San-Mihaiu, unde țărani noștri sunt în mare minoritate față de maghiari, s'au ținut două conferințe și anume: Prof. gr. Biji a vorbit despre „Portul și jocurile românești“ arătând frumusețea portului și a jocurilor românești, cari trebuesc învățate și practicate între consătenii lor de altă limbă. Prof. I. Murășan le-a vorbit despre „Obiceiurile bune“ de cari trebue să fie stăpânit poporul din Sân-Mihaiu, arătând că este din o viță nobilă vrednică de a stăpâni și a-se impune consătenilor unguri din această comună. Au fost executate frumoase bucăți de cor și declamări de elevii școalei primare de stat. Au asistat la aceste conferințe și unguri.

In Ghiriș a vorbit T. Murășan prof. despre „Virtuțile naționale“ și P. Suciu dir. „Economia națională“. Ghirișului trebue dată o deosebită atențiune, fiind azi plin de streinii așezați pe la diferitele fabrici, cari, încep să desconsidere populația noastră.

S'au ținut 2 conferințe în Ceanul deșert. Au vorbit, dr. V. Cerghizan prof. despre „Meserii“ și I. Murășan prof. despre „Primejdia alcoolismului“. Cenarii sunt niște oameni plini de viață, viguroși, umblați în lungul și latul țării, așa că ți-e mai mare dragul să stai de vorbă cu ei. Își lucrează aproape rațional moșiile și se bucură de bunăstare. Laudă lor.

Dascălul Ion Delaturda.

Cooperativa de consum „Munca“

Aducem la cunoștința On. public, că s'a deschis în str. Regina Maria Nr. 9 magazinul de coloniale și delicatese al Uniunilor Muncitorești ***„Munca“***, cu un bogat asortiment de totfelul de articoli proaspeți și de calitate bună, fiind în măsură să satisfacem toate categorile sociale.

Această cooperativă având de scop *combaterea speculei*, avem convingerea, că vom avea de partea noastră întreg concursul On. public, aprovizionându-se cu toate necesitățile la noi, cu atât mai vârtos că-și economicește, prin aceasta, o considerabilă parte din cheltueli. — Cluj, 16 Iulie 1924. *Consiliul de Administrație.*

Licitație

Bucătăria școalei de ucenici CFR. Cluj se dă în întreprindere dela 1 August 1924.

Licitația cu oferte închise va ține la 30 Iulie a. c. în biroul Direcțiunei Atelierelor pr. CFR. Cluj, Strada Baciu, unde se pot vedea și condițiunile, zilnic dela orele 8—14. **Direcțiunea.**

Din Teiuș

Alt accident de cale ferată în gară

Soldatul Ianac Mihail din Regt 2. C. F. R. făcând serviciu în gara Teiuș, a încercat să se adăpostească sub un vagon gol în contra ploaei. Vagonul fiind mișcat cu ocaziunea manevrărilor a trecut peste piciorul drept al bietului soldat, strivindu-i laba inferioară. In gară nu i sa făcut nici macar bandajarea ranei, încât nefericitul soldat dela ora 9 până la 12·30 noaptea, când a sosit la spitalul Aiud, a stat cu rana nelegată pierzând o mare cantitate de sânge și fiind expus infecției. Nu știm căror împrejurări să atribuim o neglijență atât de condamnabilă a celor ce conduc aceste servicii.

Pf.

O eroare surprinzatoare

Unele ziare au remarcat faptul că în programul stabilit de comitetul însărcinat cu organizarea sărbătoririi memoriei lui Avram Iancu, s'a strecurat o neîngăduită eroare istorică.

Anume în acel program se spune că Avram Iancu s'a născut la Țebea, când de fapt marele nostru erou național a fost înmormântat la Țebea, sub goronul lui Horia.

Eroarea este surprinzătoare dat fiind că în acest comitet Clujul este reprezentat printr'o personalitate, care de și de origine din Regat, prin îndelungată și permanenta sa ședere aci, și prin rolul la care râvnește poate fi considerat ca ardelean.

Eroarea este cu atât mai surprinzătoare, cu cât acest personaj este președintele comitetului clujan pentru strângerea fondurilor destinate ridicării monumentului lui Avram Iancu și patronul intelectual al unei reviste pentru răspândirea culturei — deci și a istoriei Românilor din Ardeal — în popor.

Serbarile Studentesti din Satu-Mare

— Conferința studentului Pavel Pavel: „Cum să înțelegem noi Românii Liga Națiunilor“ — Concertul din sala Teatrului Orășănesc —

Studenții Sătmăreni dela Universitatea din Cluj, constituiți într'o grupare culturală puternică, „Junimea Sătmăreană“ au aranjat pentru ziua de 13 Iulie a. c. serbări studențești, cu ocaziunea ținerii adunării festive anuale în Satu-Mare. Acești studenți după o muncă de un an, făcută afară de interesele lor personale și pentru binele obștesc, au venit la Satu-Mare, se dea socoteală publicului din județul lor de munca depusă în interesul culturei naționale și să-i delecteze cu un concert frumos, să-i distreze la un bal bineorganizat.

*

Cu toate greutățile întâmpinate acestea au reușit mai bine ca în oricare an.

La orele 11 a. m. în sala Liceului Mihai Eminescu s'a ținut ședința festivă. După ce dl președinte al societăți și secretarul general dl Serbac au făcut darea de seamă, s'a ales noul președinte de onoare dintre intelectualii județului în persoana dlui Eugen Seleșiu, directorul liceului. A urmat apoi conferiața dlui Pavel Pavel student în drept. Conferința a avut subiectul „Cum să înțelegem noi românii Liga Națiunilor“ și conferențiarul foarte bine a arătat, rostul acestei Ligi. Chestiunea minorităților a fost de asemene bine tratată. La orele 1. p. m. s'a servit în restaurantul „Dacia“ o masă comună, la care au participat dl Prefect al județului, dl dr. Eugen Seleșiu, dl dr. Epaminoda Lucaciu, mai mulți intelectuali și studențimea sătmăreană.

La orele 9 seara în sala Teatrului orășenesc a avut loc concertul aranjat de studențime. „Marșul Regal“ executat de corul societății a încălzit sufletele. Publicul s-a delectat și a aplaudat mult pe dl Ronescu, care a cântat cu virtuositate bucata Scherzo II. din Chopin; dsoara Baby Lupan cu „Doina păstorului“ executată la pian a impresionat publicul. Dl Emil Iacob (tenor), elevul cunoscutului artist al nostru dela Operă dl Pavel, a debutat cu doine de Brediceanu, cântând apoi arii din „Tosca“ și „Cavaleria rusticană“. Publicul aplauda cu ropote chemându-l mai de multe ori la rampă. Dna Căpitan Avram, cu vocea ei clară de sopran, a cântat frumos și duios „La noi sunt codrii verzi...

Dna Avram s'a produs și la Cluj, unde nu demult am auzit-o la concertul Profesorului Stoliță, obținând dintre elevi, cel mai mare succes. Fiind chemată de public încontinuu la rampă a mai cântat cu aceași artă „Serenada de Tosseli“. Studenții au înterpretat mulțumitele lor prin un buchet de trandafiri admirabili. La urmă a plăcut foarte mult comedia „Recomandația“ jucată de studenții Florian Barbus, Gheorghe Zah, Victor Serbac. Toți trei a jucat foarte bine, peste măsura de diletant.

Seara la orele 11 în sala festivă a Hotelului Dacia a urmat dansul, care în cea mai mare însuflețire a durat până în zori de zi. Studenții mulțumiți de succesul frumos s'au reintors la vetre.

Aranjarea chestiunei congruei preoțești

Ministerul de culte a dat o ordonanță prin care chestiunea congruei preoțești se aranjează în mod definitiv. S'a creiat pe lângă minister o comisiune centrală pentru constatarea venitelor și averilor fețelor bisericești și ale Bisericilor. Constatarea venitelor și cheltuelilor la sate se va face prin o comisiune, în fruntea căreia stă primarul.

Reclama este sufletul comertului!

TEATRUL MAGHIAR

Literatură! **Vineri, 18 Iulie 1924** **Artă!!**

Deschiderea triumfala! ❀ Deschiderea triumfala!

DOUĂ ORFELINE

Cea mai mdreață creațiune a lumei!

Gigantica creațiune a regisorului american

D. W. GRIFFITH!

Revolutia franceza! Ghilotina!

In rolul principal:

Lilian Gish și Dorothy Gish

Dl I. G. Duca, ministrul de externe si Cehii

„Prager Presse“ consacră dlui I. G. Duca, un elogios și meritat articol

De câteori d. ministru de externe, Duca, se află la Praga, este încunjurat cu cea mai mare simpatie și stimă de oamenii de seamă cehoslovaci, fără deosebire de partid.

Deasemenea și presa cehoslovacă nu pierde nici un prilej să constate superioarele calități diplomatice ale dlui ministru de externe al României și activitatea-i neobosită în interesul comun al Statelor succesoare, moștenirei Austro-Ungariei, a respectării tratatului de pace și a consolidării păcei.

Din multele aprecieri elogioase ale presei cehoslovace, de altminteri destul de sgârcită în laude, vom aminti de articolul apărut în cel din urmă număr al ziarului „Prager Presse“.

„Prager Presse“ despre dl ministru Duca

Ziarul ceh începe cu primele faze ale carierii ministrului de externe român. „N'a fost o simplă întâmplare — scrie acest ziar — că tânărul, talentatul ziarist Duca, în vârstă de abia 30 de ani a devenit deputat la Camera din București. Pentru cariera pe care a parcurs-o, în afară de tradiția politică, a fost nevoe de extraordinarele însușiri personale ce împodobesc pe ministrul de externe de astăzi al României.

D. Duca a funcționat ca deputat la Cameră timp de 17 ani neîntrerupți, ceeace este un fapt foarte elocvent pentru cel ce cunoaște împrejurările de partid din România, iar pentru ministru este ceva foarte măgulitor.

Dsa este unul din cei mai voloroși membrii ai partidului liberal, fiind cunoscut întotdeauna ca un orator de forță, ca „debatter“ iscusit și — last not least — un mijlocitor minunat. Acestor însușiri se atribue succesele dsale diplomatice.

Nu sunt mai mici meritele dlui Duca câștigate ca organizator al partidului liberal în al cărui serviciu a fost — cel mai tânăr — ministru de instrucție publică“.

Rolul dlui I. G. Duca în Mica Antantă

Ziarul ceh în continuare spune:

„In această calitate de ministru al Instrucțiunei publice d. Duca, în timpul războiului a intrat în legături cu d. T. G. Masaryk, care se afla la Iași pentru a trata cu România.

Această mică reminiscență este suficientă să lumineze relațiile postrăsboinice ale dlui Duca față de Cehoslovacia și Mica Antantă.

Relația dlui Duca față de Mica Antantă este pentru personalitatea d-sale politică, simbolică.

Cel care va scrie istoria Micei Antante nu va putea trece cu tăcerea numele actualului ministru de externe al României.

D. Duca este adevăratul inițiator al conferințelor periodice ale Micei Antante și o dovadă vie că România se află strâns legată de această grupare politică.

Caracterul Micei Antante este conceput de ministrul de externe româa într'un mod foarte lapidar. D-sa crede în statornicirea și întărirea bazei Micei Antante *și se crede în stare să creieze în opinia publică românească o popularitate absolută acestor credințe, răspândindu-le în cele mai largi pături ale populației din țara românească.*

Soarta „pertractărilor“

Răspunsul țăraniștilor la noile propuneri de „pertractări“ ale partid. țărănist

Cine este autorul celor 10 puncte de program ce trebuesc să servească ca baze a tratativelor — Imposibilitatea ca acele 10 puncte din program să fie acceptate de întreg partidul național

Partidul național la . . . . guvern?

Se știe că partidul național, prin rezoluția votată în întrunirea de Duminică a comitetului executiv, la care au participat și parlamentarii partidului, a propus partidului țărănist noui „pertractări“ pe baza celor 10 puncte de program votate de Congres.

Partidul țărănist a răspuns în „Aurora„ nouei propuneri de „pertractări“ prin dl N. Ghiulea, care într'un obiectiv și judicios articol pune lucrurile la punct, sublinind pe de o parte duplicitatea conducătorilor partidului național, iar pe altă parte arătând imposibilitatea, ca întregul partid național, așa cum este constituit astăzi, să poată accepta toate cele 10 puncte din program votate de Congres.

Spicuim din articolul dlui N. Ghiulea părțile cele mai caracteristice care pun în evidență anomaliile în care se sbat conducătorii partidului național.

Duplicitatea conducătorilor partidului național

Partidul național propune ca bază la noulor „pertractări“ cele 10 puncte principale votate de Congres, cu „eliminarea a tot ce ne separă“ (e vorba de țărăniști).

Dar, cine este autorul acestor 10 puncte principale votate de Congres?

Ne-o spune dl N. Ghiulea:

„Acele 10 puncte au fost stabilite, TOATE, de către dl Iuliu Maniu împreună cu dl Stere“.

Deși aceste 10 puncte principale sunt opera, atât a dlui I. Maniu cât și a dlui C. Stere, conducătorii partidului național, în propunerea de nuoi „pertractări“ pe temeiul acestor 10 puncte, cer eliminarea tocmai a dlui C. Stere, autorul lor!

Această duplicitate a conducătorilor partidului național este executată de dl N. Ghiulea în chipul următor:

„Prin urmare partidul național își însușește vederile omului care este arătat de oamenii și presa acestui partid ca un om nedemn și incapabil politicește, și ca piedecă de fuziune între partidul național și cel țărănesc“.

Ce trebue se facă cei cari nu au admis cele 10 puncte

Dl N. Ghiulea se ocupă apoi de membrii partidului național cari nu au admis aceste 10 puncte principale, votate de congres, spunând:

„Aceste 10 puncte au fost respinse de unii membrii ai partidului național ca conținând imprecisiuni periculoase. Prin urmare, membrii partidului național cari au demisionat pe chestia acestor 10 puncte sunt și rămân demisionați, pentrucă nu credem ca aceștia să renunțe de a discuta și aceste puncte de program, precum au renunțat să discute programul partidului când au intrat în partidul național“.

Elementele conservatoare din partidul național nu pot admite unele din aceste puncte

Mai departe, dl N. Ghiulea arată că elementele conservatoare din partidul național nu pot admite unele din aceste 10 puncte, precizând care anume:

„Lupta contra claselor parazitare, principiul proprietății de muncă în agricultură, lupta contra regimului capitalist burghez, prevăzute în acele 10 puncte principiale de fuziune nu au făcut până acum parte din programul partidului național și nu ne putem închipui cum ar putea fi în chip sincer susținute de elementele conservatoare ale partidului, care fac grosul partidului în vechiul Regat“.

Punerea în contradicție a partidului național

Se știe, că prin sus-pomenita rezoluție partidul național s'a declarat gata să ia puterea — deși nici vorbă nu este de o succesiune de regim — și că dl Mihail Cantacuzino, vice-președintele partidului național a prezentat această rezoluție M. Sale Regelui. Examinând hipoteza — absurd de hipotetică — că partidul național ar fi chemat la guvern, dl N. Ghiulea spune, că în această eventualitate — improbabilă, de altminteri **„acest partid e hotărât să și calce principiul, atât de mult apărat până acuma, al alegerilor libere, căci altfel îi este cu neputință să obțină majorități parlamentare.“**

Atac împotriva takiștilor

Dl N. Ghiulea își încheie articolul — prin care partidul țărănist răspunde nouilor propuneri de „pertractări“ făcute de partidul național — cu un virulent atac împotriva takiștilor din partidul național:

„Și de data aceasta tachiștii n'au luat parte la discuție și nici n'au făcut parte din comisia de redactare a rezoluției, căci nu ne vine a crede că acești membrii importanți ai partidului național, nu au luat parte la ședința comitetului executiv. Oricum sistemul acesta de a sta în rezervă, și de a ieși numai să dea lovituri pentru zădărnicirea acțiunilor democratice ale partidului este un sistem negativ și periculos care nu poate fi admis într'o organizație cinstit democratică.“

*

Sub asemenea auspicii e sigur că noulle „pertractări“ — dacă țăraniștii vor accepta se fie din nou partenerii unei comedii politice — vor avorta, ca și toate „pertractările“ de până acum.

Presa maghiară

Cindatele declarații ale dlui dr. Fischer József

Șeful sioniștilor din Ardeal, dl dr. Fischer József a dat ziarului evreiesc „Uj Kelet“ un interview din care citâm:

„De Mark Antal, directorul școalei Tarbuth și dr. Fürst Oszkár au început o acțiune pentru câștigarea de teren a „Uniunei Evreilor Români“.

Această acțiune a lor — orice resultat ar avea — amenință cu ruină cea mai mare comoară a evreilor de aici, școala.

Echilibrul școlii Tarbuth nu poate fi restabilit, decât prin eliminarea oricărei politici din sânul ei.“

Înțelegem dorința dlui Fischer de a se elimina politica din școala Tarbuth, nu înțelegem însă antipatia dsale față de „Uniunea Evreilor Români.“

Regionalismul Evreilor din Ardeal și ura lor față de sioniștii din vechiul Regat de limbă maternă română, este un lucru ce trebue să ne interesze în cel mai mare grad.

Uniunea Evreilor Români se află pe baze tot atât de național evreiești, ca și organizația sionistă din Ardeal. Cu toate acestea, dl Fischer și amicii săi numesc pe Evreii din vechiul Regat în batjocură „Evrei asimilanți“ și „agenți ai Valahilor“.

După cum se vede, a vorbi românește este pentru sioniștii „magyar ember“ din Ardeal o crimă de neiertat și un serios motiv de boicotare.

Ziar ungaresc în Buenos-Aires

Ziarul „Keleti Ujság“ anunță că în Buenos-Aires, capitala Statului Argentina din America a apărut un ziar unguresc intitulat „Cuvântul maghiar“ (Diario Hungero) și redactat de publicistul Magyari Vilmos.

Acest ziar scrie că Ungurii din Buenos-Aires au asociațiile și bibliotecile lor și în ultimele săptămâni au aranjat mai multe reprezentații teatrale.

Tânguielile unui Ungur la Paris

Citim în „Temesvári Hirlap“.

„Spre deosebire de stările de la noi, la Paris, în această metropolă a Apusului cult, oamenii nu și descopere capul în localurile publice. Se așează și se depărtează dela masa de calenea fără a cere voe și fără a saluta.

Te calcă pe bătături fără a-ți spune „pardon“.

Când se sfârșește reprezentația de teatru, la garderobă este o îmbulzeală ce nu se pomenește la noi“.

— Astfel(?) fiind, ne mirăm foarte mult cum de se mai duce lumea la bădăranii ăia din Paris, când adevărata atmosferă de cultură se găsește exclusiv la Budapesta!„!...

Citiți și răspândiți:
›Infratirea Poporului‹
cea mai bună gazetă săptămânală.

Anomalii cari trebuesc sfârșite

Activitatea corporațiunei industriale din Cluj

In orașul nostru — care se crede de altfel a fi unul din cele mai naționalizate centre ardelene, — în timpul din urmă, diferitele bresle industriale și deosebitele categorii de comercianți, s'au constituit în asociații și corporațiuni, care au chemarea de a discuta și propune cele mai eficace măsuri privitoare la nevoile impuse de împrejurări comercianților și industriașilor.

S'a avut de a face în deosebite rânduri și mai mult, nu rare au fost cazurile când din partea profesioniștilor minoritari, s'a făcut o îndârjită opoziție, oricărui curent de romanizare și progres, pe care asociațiile în buna lor credință căutau să-l aducă la îndeplinire.

S'a văzut de altfel, că cu toată bunăvoința și libertatea ce se acordau minoritarilor din partea, atât a autorităților, cât și a membrilor români din asociații, aceștia, în tendința lor de a se opune oricărei prosperări și înaintări economice în țara noastră, căutau pe toate căile să vestejească acțiunea colegilor lor români.

Asemenea cazuri au fost adesea semnalate în coloanele ziarului nostru, ori de câteori ne-au fost aduse la cunoștință, și de aici au rezultat, că toți acei ce nu-și cunoșteau chemarea, au fost nevoiți să se lachine și să înțeleagă odată că acțiunea lor destructivă nu poate fi continuată la infinit. De aceia, nu ne îndoim că și de această dată, cazul pe care-l vom aduce mai jos la cunoștința publică, va fi sancționat așa cum se cuvine, de către acei ce au chemarea să ia măsurile de îndreptare.

Și iată despre ce este vorba:

Industriașii din Cluj, sunt constituiți într'o corporațiune, pusă sub controlul autorității industriale a primăriei și sub supravegherea inspectoratului industrial și comercial. După multă străduință, s'a ajuns în fine ca și elementul românesc să aibă reprezentanții săi în comitetul de conducere al corporațiunei, și în de comun acord, români și minoritari, să studieze și să discute diferitele chestiuni în legătură cu nevoile și necesitățile profesiunei respective. Această asociație profesională, nu are câtu-și de puțin rolul să se amestece în chestiunile politice sau de ordin economic internațional. Totuși, — sugestionată fiind de unul din vicepreședinții comitetului, care are tot interesul ca activitatea corporațiunei să stagneze, pentru ca pe de altă parte minoritarii să-și poată face în voe afacerile lor, — nu discută de cât chestiuni în legătură cu politica financiară a guvernului și se ocupă numai cu chestiuni de politică internațională.

Cum socotim că o asociație, ca aceea despre care este vorba, nu are căderea de a face politică, și mai cu seamă o politică în detrimentul intereselor generale ale țării, ci ea trebue să și reducă activitatea la remedierea nevoilor locale și momentane ale breslei, e timpul credem ca autoritățile în drept să acționeze odată cu toată energia, cu atât mai mult cu cât înseși statutele corporațiunei, înaintate Ministerului pentru aprobare, opresc categoric discuțiile cu caracter politic în sânul asociației.

Scrisori din Uioara

Adunarea despărţământului „Astrei“ — Serbarea de încheiere a anului şcolar la şcoalele medii (civile) de băeţi şi fete — O frumoasă expoziţie şcolară — Un gest eloquent al fruntaşilor intelectuali din com. Feldioara — Răsboeni

Duminică 6 Iulie a avut loc în orăşelul nostru, adunarea despărţământului Uioara al „Astrei“. Spre surprinderea tuturor, adunarea aceasta a fost lipsită de partea aşa zisă oficială, adică de obişnuita şedinţă a membrilor în care să se facă darea de seamă a comitetului despre activitatea din trecut, normele de lucru în viitor, înscrierea de noui membri, etc. Aşa zisa „adunare“ a constat numai din câteva jocuri distractive pentru popor (urcări pe prăjini, premieri de vite şi de copii) şi din câteva coruri şi jocuri naţionale, executate de altfel minunat, de elevii şi elevele şcoalelor civile de fete şi băeţi, sub conducerea profesorului I. Ghiriş.

A vorbit poporului adunat, părintele I. Agârbiceanu, care a arătat în cuvinte cumpănite, rolul jucat de Asociaţie în deşteptarea naţională a Ardelenilor.

Despărţământul Uioara al „Astrei“, după o neactivitate de mulţi ani, deşi pus sub conducerea harnicului preot Modrigan, pare totuşi a nu-şi fi găsit încă cadrele în cari să'şi mişte cu folos activitatea.

Serbarea de încheiere a anului şcolar la şcoalele civile

Luni 7 Iulie, cele două şcoli civile de aici, de fete şi de băeţi, şi-au încheiat anul şcolar printr'o frumoasă serbare, la care au asistat aproape toţi părinţii elevilor, precum şi un numeros public format din localnici şi din vizitatorii băilor. Serbarea s'a început cu „Imnul Regal“, executat de corul mixt al şcoalelor, condus de profesorul I. Ghiriş. A conferenţiat directorul şcoalelor, dl Gh. B. Boieriu, care a vorbit despre rolul şcoalei în formarea caracterelor, după care a urmat coruri, recitări şi jocuri naţionale, executate de eleve şi elevi. Elevul absolvent Maier Simion şi-a luat rămas bun de la profesori, mulţumind mişcat şi în cuvinte frumoase, în numele absolvenţilor, profesorilor pentru bunul şi folositorul tratament de care s'au bucurat în tot timpul şcoalei. Profesorul Ghiriş, a dat câteva sfaturi absolvenţilor, după care directorul Boieriu a făcut darea de seamă a situaţiei şcoalelor pe anul 1923—924.

A urmat apoi premierea elevelor şi elevilor, după care asistenţa a trecut în curtea şcoalei, unde au fost mult admirate exerciţiile de gimnastică în aer liber ale elevilor. Părinţii elevilor precum şi toţi cei de faţă au felicitat călduros pe director şi pe profesori de minunatele rezultate dobândite.

După masă a avut loc adunarea generală a comunităţei şcolare, în care unii din părinţii elevilor, au protestat contra tendinţei unora de a desfiinţa şcoala civilă de fete. Adunarea a hotărât în unanimitate ca şcoala să fie menţinută, încredinţând comitetul şcolar de a face toate intervenţiile la autorităţile în drept pentru menţinerea şcoalei.

Expoziţia şcoalelor civile

In ziua de 29 Iunie, în localul şcoalei civile de băeţi, s'a deschis o frumoasă expoziţie a şcoalelor civile, cu lucrări executate de elevi şi de eleve, expoziţie mult vizitată şi admirată de publicul uiorean, precum şi de vizitatorii băilor. Au fost expuse lucruri casnice, ruţărie, împletituri de lână, dantele, bluze naţionale, fote, ceramică, împletituri de rafie, de pae, obiecte de lemn, desenuri în culori şi creion, toate executate de eleve şi elevi.

Publicul şi în special părinţii elevilor, au rămas plăcut impresionaţi de cele văzute.

Un gest eloquent al fruntaşilor intelectuali din comuna Feldio ra-Răsboeni

Nesăbuita tentativă a unei feţe bisericeşti din localitate, de a desfiinţa şcoala medie civilă de fete de aici, a avut ca urmare un fapt foarte eloquent şi care denotă cât de însetată este ţărănimea noastră după cultură.

Anume, populaţia din comuna Feldioara-Răsboeni, auzind că s'ar proiecta desfiinţarea şcoalei civile de fete din Uioara, pe motiv că n'ar avea local suficient, a cerut consiliului comunal, prin glasul părintelui Maximinian şi al directorului de bancă Radu Gh. ca ambele şcoli civile de băeţi şi fete, să fie invitate a se transfera la Feldioara, locuitorii fiind dispuşi a face toate sacrificiile posibile pentru fiinţarea cât mai bună a acestor şcoale în comuna lor. Faptul vorbeşte de la sine de aceia orice comentar îl socotim de prisos.

EPONGE
color, 100 ctm.
Lei 79 metr.
la
MISSIR
Cluj, Memorandului 11.
D 40

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR
Vineri, 18 Iulie 1924
CINEMA SELECT
Sotia lui Faraon
Filmul cel mai mare din lume aranjat de **Ernst Lubitsch.** In rolul principal: **Emil Jaunings, Paul Wegener** şi **Lydia Salmanova.** 37

Din 7 luna curentă
Ghiaţă artificială
bine comprimată
aflaţi la
fabrica de ghiaţă
a 20
fabricei de bere
CZELL
Telefon No. 78.

De prima calitate plăcuta si recoritoare este
Berea din Turda
Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.
2

HUNWALD
CLUJ,
Str. Vlahuţa 3.
Telefon interurban
147.

12
Fabricaţi de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efectuim şlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile şi după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte
Mare depozit de geamuri şi întreprindere de pus geamuri.
Geamuri decorative.
Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

LEI 450
un pantalon de tenis!
La firma:
Katz şi Mendel
Cluj, Piaţa Unirii No. 10.
D 44

ROYAL MAIL LINE
FONDATA IN ANUL 1839.
Cele mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici.
Canada în şi America
Vaporul „Orca“ pleaca din Charbourg 9 Iulie 1924.
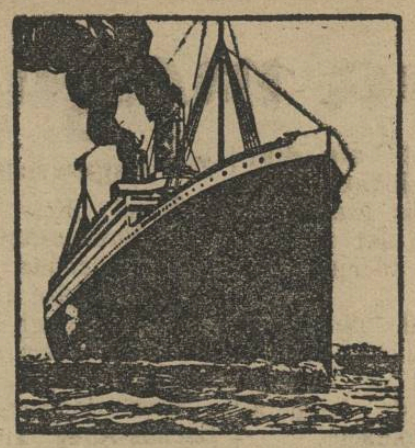
3064
Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge în
Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud şi Australia etc.
In fiecare săptămână pornesc vapoare din
Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.
Cereţi deslusiri cu încredinţare p. viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela
„Compania Tranzit“ Bucuresti, Calea Grivitei No. 153.
Sucursala Timişoara, Hotel Corona. Arad, Strada Colonel Paulian No. 11.
Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

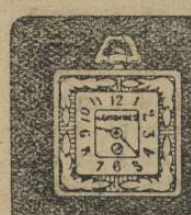
CEASORNICE Longines
7 Grands Prix
ELEGANTE ŞI PRECISE

In caz de lipsă în curentul electric, cu motoarele de benzină **„ASTRA“** se poate continua fără întrerupere exploatarea.

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piaţa Mihaiu Viteazul 6
Strada Bucovina No. 32.

Vopseşte şi curăţe haine bărbăteşti şi femeeşti, bumbac şi lână
FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL“
Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500. oo 13 oo

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

Ultima oră telegrafică

Prin telefon dela corespondenții noștri

Paza depozitelor militare

București. — Autoritățile militare, au luat cele mai severe măsuri, spre a asigura cea mai desăvârșită pază a depozitelor militare și în special a pirotehniei armatei.

Ciuma în Grecia

București. — Guvernul a fost informat că în Grecia ciuma a luat proporții. Afară de cele 36 de cazuri dela Patras s'au mai ivit la Salonic 2 cazuri, dintre care unul mortal, un caz la Pireu, iar la Cavala 3, dintre care 2 mortale.

Serviciilor sanitare din porturile Constanța și Sulina li s'au reînoit ordinele de strictă supraveghere.

În chestia Concordatului

București. — Dl Alexandru Lapedatu, ministrul Cultelor și Artelor, a sosit în Capitală, venind dela Vălenii de Munte unde a participat la serbarea deschiderei cursurilor de vară.

D-sa a avut azi dimineață la ora 10 o întrevedere cu dl prim-ministru Ion I. C. Brătianu examinând împreună textul proiectului de Concordat cu Vaticanul.

In acelaș scop dl Lapedatu a vizitat și pe dl I. G. Duca, ministrul Afacerilor Streine.

O intrevedere între dl I. I. C. Brătianu și Masaryk?

Praga, 16. — Președintele Masaryk va pleca Joi la Karlsbad unde va sta zece zile. Un număr de personalități politice vor veni în acelaș timp la Karlsbad, ca dl Svehla, ministru de interne, dl Malypetr, președintele consiliului, dl Udrzal, ministru de război și dl Brătianu, președintele consiliului român.

Greva gazetarilor unguri

Incidente pe stradă

Ziaristul Ötvös Béla, care a primit să intre în slujba dlui Berkes Salamon actualul primredactor al ziarului „Keleti Ujsag", a fost scuipat în față lângă Cafeneaua New-York de către un necunoscut.

Revista „Gyilkos" de astăzi publică o scrisoare deschisă a dlui Erdélyi Kálmán redactor la ziarul socialist „României Népszava", în care acesta declară că el a fost făptuitorul și că a voit să pedepsească pe cel ce și-a trădat colegii.

Greva ziariștilor clujeni și presa din Timișoara

In legătură cu greva gazetarilor din Cluj, ziarul „Esti Lloyd" scrie:

„Editorii unguri din Cluj s'au temut întotdeauna de organizația gazetarilor cinstiți.

Cu negazetarul, ei mai puteau face afaceri și puteau sta la târguială. Nu însă și cu ziaristul de omenie pus în slujba intereselor generale de curățenia breslei de gazetar.

Când prețul hârtiei se urcă, sau muncitorii tipografi nu pot trăi din leafa lor editorii cedează, se retrag sau tușesc discret, căci văd în fața lor un front unitar, o forță și un adversar rezistent. Ei nu depreciază decât forța, rezistența și solidaritatea gazetarilor exploatați.

Au crezut că vor cădea dintr'o dată cei cari prin autoritatea, talentul, energia și moralitatea lor au clădit palatele transformate astăzi în lupanare ale cesarilor biurocrați ai presei".

Un nou comunicat al ziariștilor unguri

In urma atacurilor și insultelor editorilor publicate în ziarul „Keleti Ujság", ziariștii unguri s'au văzut nevoiți să lanseze un nou comunicat, în care spun că actualul lor conflict cu patronii ziarelor nu se datorește cererilor gazetarilor unguri.

Ziariștii nu cer decât reînoirea contractului colectiv care există de patru ani.

Nu este adevărată nici acea afirmație a editorilor, că media lefurilor gazetarilor unguri ar fi de câte zece mii de lei, ci această medie este de circa opt mii lei.

Gazetarii dela „Keleti Ujság" sunt — în afară de specialiști în ale gazetăriei — oameni cu calificație, cinci dintre ei sunt doctori în drept, așa că temerara comparație a editorilor cu leafa altor bresle, este lipsită de temei.

Aplanarea grevei gazetarilor unguri

In ultimul moment aflăm că patronii ziarelor maghiare primind să iscălească contractul colectiv, greva ziariștilor unguri s'a aplanat.

Concordatul nu s'a încheiat încă

— Declarațiile dl Al. Lapedatu, ministrul cultelor și artelor —

București. — Viitorul publică următoarele:

„Unele ziare au publicat știrea că d. C. Banu, împuternicit de guvern, ar fi semnat Concordatul cu Vaticanul la Roma, pe baza unor clauze cari nu corespund întocmai realității. Întâlnind pe ministrul cultelor, d. Al. Lapedatu d-sa ne-a declarat următoarele:

— „Concordatul nu a fost încă semnat, dar întrucât acesta corespunde intereselor statului român, va fi semnat.

„D. Pâclișeanu, care a însoțit la Roma pe d. Banu, a adus la București textul tratativelor urmate până în prezent. Acest text a fost examinat azi de dimineață de d. primministru I. C. Brătianu, de mine, ca ministru al cultelor, de I. G. Guca și Al. Costantinescu.

„Cu această ocaziune au fost formulate unele adăogiri și semnalate unele inconveniente.

„Avem toată speranța că textul definitiv al concordatului va fi încheiat după înapoerea dlui Păclișanu la Roma, când, se va putea spune c'au fost apărate atât interesele bisericei catolice din România cât și dreptul de control al statului nostru asupra unei instituții care funcționează pe teritorul său."

„Guvernul — adaogă d. Lapedatu — apreciind necesitatea concordatului a făcut toate înlesnirile pentru încheerea lui."

Bibliografi

A apărut în editura: „Cartea Românească". Păcală argat comedie poporană cu cântece în 4 acte de P. Dulfu. Prețul Lei 20. Pagini Alese No. 153. Din vechime de Al. Odobescu. Prețul Lei 2·50.

Biblioteca Minerva No. 142: Satul meu de V. Rákosi. Prețul Lei 6. Biblioteca Minerva No. 47: Amintiri din Sevastopol vol. I. de L. Tolstoi Prețul Lei 6.

Reclama e sufletul comerțului

INFORMAȚII

— **Veterinare.** Epidemia de dalac, care se ivea în timpul din urmă, în unele comune ale județului nostru, a fost complect stânsă, după rapoartele sosite din partea medicilor veterinari de plasă, la directoratul veterinar din localitate.

— **Concedii.** Dl dr. N. Cărpinișanu, primul notar orășănesc a plecat pe ziua de azi într'un concediu de 15 zile, în care timp dsa va fi substituit de către dl consilier Aurel Moga, titularul secției comerciale și industriale.

— **Excursii culturale.** Membrii „Ateneului Tătărași" în număr de aproape 500, vor sosi Sâmbătă la Cluj, unde vor fi întâmpinați în gară de către șefii autorităților civile și militare. Ei vor fi găzduiți la diferite internate, după care vor vizita instituțiile culturale din localitate. Duminică va avea loc la Teatrul Național un festival, pentru care se găsesc bilete la cassa teatrului dela ora 19—12 dimineața și 5—7 după amiază.

— **Industriale.** Fabricanții din Oradea Mare au hotărît în ultima lor adunare afiliarea la Uniunea Generală a Industriei din România „U. G. I. R".

— **Rechiziționarea locuințelor.** Dl inspector general Hodor, actualul prefect al județului Cojocna, a instituit 6 comisiuni, după numărul circumscripțiilor polițienești, care vor face cercetări la fața locului pentru procurarea de locuințe. In urma referatelor ce aceste comisiuni vor face, comisiunea centrală de rechiziții va dispune asupra întrebuințării surplusului de camere ce se va constata că există.

— **Consfătuirea primpretorilor.** Eri a avut loc o ședință la prefectura județului, prezidată de către dl insp ctor general Hodor, la care au luat parte toți primpretorii din județ, cu care ocasiune s'au discutat mai multe chestiuni în legătură cu mersul administrației județene și s'a făcut o expunere a mersului lucrărilor pentru edificarea clădirilor de școli primare în județul Cojocna.

Congresul esperantiștilor la Arad

In zilele de 2—5 August se va ține la Arad congresul al patrulea al experantiștilor din România sub patronajul miniștrilor dd dr. C. Anghelescu și Lapedatu și sub președenția de onoare a dlui general Găvănescu.

Din Târgu-Mureș

— Arestarea secretarului parchetului —

Parchetul a dispus arestarea dlui Nedelcu secretarul parchetului din Târgu-Mureș, pentru distrugerea mai multor dosare de procese în materie de specula.

Autoritățile cercetează. Se crede că se vor descoperi mai mulți complici.

Schimb de deținuți între România și Ungaria

— Prin telefon —

Oradea-Mare. — In vederea schimbului de deținuți politici între România și Ungaria, au mai sosit la Oradea Mare, dela Ocnele Mari, doi unguri condamnați fiecare la 20 ani muncă silnică. Schimbul se va face zilele acestea. Din partea maghiară se afirmă, că deținuții cari vor fi predați României cu ocaziunea aceasta, ar fi ultimii români, deținuți politici, aflători în închisorile maghiare.

Dl Octavian Goga despre fascism

In ziarul „Temesvári Hirlap" a apărut un interview cu d. Octavian Goga care a spus următoarele despre fascism:

— „Nici odată n'am fost fascist. Fascismul este o plantă specific italienească, pe care înzădar am sădi-o în pământul României. Naționalismul postrăsboinic — nu tăgăduesc — este îndreptățit; fascismul însă n'are nici o legătură cu acest naționalism".

Răscoala din Brazilia

Lafayette. — Ziarele anunță că la San Paolo s'ar fi constituit un Consiliu de administrație revoluționar compus din dnii Morato, Porchat și Steidel.

Trupele guvernului federal continuă să asedieze orașul.

Londra. — Agenția „Reuter" primește prin New-York știrea din Brazilia că au avut loc lupte între trupele guvernamentale și răsculații înverșunați: doi împiegați ai unei case din America de Nord, sosiți din Santos, spun că ar fi 3000 de morți.

Colonizările agricole în Ardeal

— Noui sate pentru Moți —

In județul Satu-Mare sunt disponibile aproximativ 20 mii jugăre situate pe frontiera cu Ungaria. Aci guvernul a hotărât să colonizeze în primul rând pe Moții din jud. Turda-Arieș. In acest scop d. inspector general V. Brâncoveanu a fost trimis în acele părți să facă dispozitivul de colonizare. D-sa a stabilit că e nevoe a se înființa 15 sate noi.

Aceste sate se vor aranja în jurul fostelor ferme și conace ale grofilor și baronilor expropriați în întregime.

Până acum au fost aduși 200 coloniști și așezați la graniță în noile sate create, deocamdată 5, în regiunea Careii Mari.

Acestor coloniști li se vor înlesni material de construcție pentru gospodării.

Fiecare dintre coloniști a primi dela 10—16 jugăre arătură, o jum. jugăr loc de casă și până la 2 jugăre islaz. Parcelarea acestor loturi a și început.

Tot în jud. Satu-Mare, la punctul Berveni, s'au luat măsuri să fie colonizați locuitorii din comuna Șișești, comuna natală a luptătorului național părintele Vasile Lucaci.

LOTERIA

Sindicatului Presei
Române din Ardeal şi Banat
autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924.
pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga 100.000 lei

LOTERIA

Sindicatului Presei.Române din Ardeal şi Banat
in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete**
contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Cititi şi răspândiţi printre săteni Ziarul

INFRĂŢIREA POPORULUI

Cea mai bună şi mai folositioare gazetă, scoasă anume pentru lumea satelor noastre.

ABONAMENTE:
Pe 1 an..... 100 Lei
Pe jumătate de an 50 Lei
Preţul unui număr 2 Lei

TELEFON No. 211.

TIPOGRAFIA

Cele mai frumoase lucrări de tipografie ca facturi, formulare, registre, invitări, scrisori comerciale şi orice alte lucrări necesare pentru Autorităţi, Oficii, Bănci populare, Cooperative, Consumuri, industrii şi întreprinderi technice şi comerciale sătesti execută

INFRĂŢIREA

TELEFON No. 211.

TIPOGRAFIA INFRĂŢIREA

Execută de asemenea cu preţuri convenabile cărţi, de nuntă şi botez, invitaţii, cărţi de vizită, broşuri, etc.

STRADA IULIU MANIU No. 3.

CLUJ

Inainte de a face o comandă în altă parte, adresaţi-vă la „TIPOGRAFIE INFRĂŢIREA“.

STRADA IULIU MANIU No. 3.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ A ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul IV. Nr. 1130 — 6 PAGINI • 2 LEI • 6 PAGINI — Sâmbătă 19 Iulie 1924

Înfrățirea

R CLUJ 1. 1478

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român

Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI ÎNTRELE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L.

Complectă lipsă de seriozitate

Partidul național se declară gata a lua succesiunea guvernului . . . . în plină vacanță politică!

In rezoluția votată în ultima întrunire a comitetului executiv al partidului național, la care au participat și parlamentarii partidului, în noianul de generalități banale și eftina frazeologie demagogică, se furișează o singură preciziune.

Anume: partidul național e gata se primească puterea, ca și când cine-va s'ar fi gândit să ofere puterea dlui Iuliu Maniu, iar dsa, om delicat din fire, se vede obligat se primească această sarcină.

Gravul, precautul, taciturnul și enigmaticul Sfinx dela Blaj este une ori delicios de amuzant.

Știm pofta de a pune mâna pe putere a partidului național — e o veche cunoștință a cărei explicație e simplă și elementară: epoca Consiliului Dirigent a lăsat atâtea amintiri plăcute și atâtea buzunare pline!

Ceea ce este neuzitat însă în viața publică, ceea ce este complect lipsit de inteligență și de bun simț, e faptul ca un partid se ceară guvernarea așa din senin, fără ca evenimentele să indice sau justifice acest deziderat.

Un partid politic serios, cu educație și experiență politică, cu simțul realităților și uzanțelor, se poate declara gata a lua răspunderea situației și a-și asuma guvernarea țării atunci când se declară o criză de regim.

Or, în ce situație partidul național se declară gata a forma imediat guvernul?

In afară și înăuntrul țării domnește calmul; pentru un moment nu se formulează la orizontul politic nici o complicație care să ceară o urgentă soluție. Parlamentul s'a închis: cei mai mulți oameni politici se odihnesc în concediu: ne găsim în plină vacanță politică.

Nici vorbă de criza de regim.

Și în acest calm, în această normalitate, în această quasi—suspendare a vieței politice, de odată partidul național, buimac ca un om deșteptat brusc dintr'un vis, cere puterea!

S'a spus cu drept cuvânt, și cu o explicabilă compătimire, că fruntașii și conducătorii partidului național nu știu să facă politică.

Dacă ar ști să facă politică, apoi ar ști, când un partid politic poate cere puterea, fără să se facă ridicol, fără a manifesta o indecentă poftă de înfruptarea din budget și din gloriolă.

Dacă fruntașii și conducătorii partidului național ar ști să facă politică, apoi ar ști că un partid politic serios își formulează hotărîrea de a-și asuma răspunderea unei situații — atunci când situația e gravă — și de a forma guvernul, atunci când ne găsim într'o criză de regim, atunci când s'a deschis succesiunea unui guvern.

A-ți asuma răspunderea situației când situația este banal de normală, ca în timpul ori cărei vacanțe politice, înseamnă a te face ridicol pe gratis.

Cât despre criza de regim și despre deschiderea succesiunei guvernului, nici nu se vorbește de așa ceva nici în cercurile serioase, nici în lumea de bun simț, nici măcar în fanteziile și pălăvrăile reporterilor de senzație.

Poate că în simplistele și naivele cercuri electorale din cafenelele de clasa II și bodegele de periferii asemenea certitudini de înaltă politică să fie axiome de o acută actualitate.

De aci se inspiră gravii și solemnii bărbați de Stat, cari conduc partidul național, atunci când în plină vacanță politică se declară gata a forma imediat guvernul?

Probabil, dacă nu sigur!

Cerând puterea în asemeni condiții, conducătorii și fruntașii partidului național dovedesc încă odată — dacă mai era nevoe — că nu știu să facă politică.

Veți riposta: dacă nu știu să facă politică nu au decât să intre la școală și să învețe!

Așa ar fi, dar vedeți, acești conducători sunt, unii cărunțiți, alții albiți, alții cheliți, alții în stadiul pensionării, iar alții, deși doctori, complect analfabeți în ale politicei.

Și atunci cum o să poată învăța carte la școala politică niște elemente care au depășit de mult limita de frecventare a școalei de adulți? In această situație și dramatică și comică, nu există decât o singură soluție pentru anachronicii bărbați de Stat cari conduc destinele partidului național: să se lase de politică!

O mare serbare culturală

Cu o solemnitate căreia prezența Suveranilor i-a dat un strălucit prestigiu, s'au deschis Marți la Vălenii de Munte cursurile de vară înființate în 1908 de către dl profesor Iorga. M. M. L. L. Regele și Regina au ținut să onoreze această sărbătoare a culturii, dând astfel încă o dovadă despre solicitudinea și dragostea pe cari le poartă manifestărilor culturale și naționale.

Adresându se celor veniți din toate părțile pământului românesc să asculte cursurile dela Vălenii, M. S. Regele le-a spus: „Celace învățați aci este ceiace vă trebuie vouă și sufletului vostru, este îndrumarea pentru viața în care voiți să intrați și în care voiți să împliniți lucrul, care vă este datorit pentru munca voastră.

„Am ferma convingere că toți cei cari au trecut pe aci, vor duce acasă un capital prețios de învățături, nu de știință înaltă, **dar de învățături practice pe bază morală și pe bază națională.“**

Ideia națională, a spus mai departe, M. S. Regele, ideia statului unitar, aceasta trebuie să fie predominantă în toate mișcările, în toată gândirea noastră.

„Pe baza aceasta clădim, ceiace mai trebuie clădit în iubita noastră țară. Să punem toți mâna la opera aceasta ca să fie tot mai solidă, tot mai frumoasă draga noastră Românie“.

In vorbirea pe care, ca totdeauna, darul minunat al dlui Iorga a izbutit s'o transforme dintr'o obișnuită cuvântare ocazională într'o oratiune de înaltă cugetare și de desăvârșită formă de artă, domnia sa, lămurind gândul care a prezidat la creiarea școalei dela Vălenii de Munte, a fixat ideile conducătoare ale unei națiuni.

Și cari sunt pentru noi acele idei? **Ideia originilor noastre, ideia rolului nostru istoric, ideia adevăratei noastre valori actuale, ideia legăturilor dintre națiie și șeful ei încoronat, ideia solidarității dintre toate clasele ei, ideia libertății ordinei și a ordinii prin libertate, ideia raportului rassei creatoare de stat cu cele care-i sunt asociate cu tot dreptul ce vine din munca și jertfa lor trecută și de astăzi, ideia situației României și a poporului românesc în mijlocul umanității, ideia sensului acestei umanități față de natura înconjurătoare, față de ea însăși, față de credința în supranatural.**

Acestea trebuie să fie ideile noastre conducătoare. Ele cârmuesc și ele organizează activitatea sufletească și munca unui popor. Nici o națiune nu se poate desvolta, nu se poate afirma, dacă ea nu este condusă de aceste câteva idei, cari, o spune atât de bine dl Iorga, dau impulsuri tot așa de sigure cași instinctele amestecate.

A împrăștia aceste idei și a le face să trăiască intens în sufletele tinerelor generații, iată o misiune a cărei însemnătate este astăzi covârșitoare. In această direcțiune se desfășură strădunța de o atât de nobilă dezinteresare a dlui Iorga și a școalei înființate de dsa la Vălenii.

Citiți și răspândiți:

›Infratirea Poporului‹

cea mai bună gazetă săptămânală.

Caminurile culturale la sate

A. S. Regală Principele Carol, prin intermediul fundației Culturale, care îi poartă numele, a luat inițiativa de a înființa la sate adevărate vetre de cultură românească

Buletinul No 2. al „Fundației culturale Principale Carol“ publică amănunte interesante asupra acțiunei întreprinse de Fundație pentru creiarea căminurilor culturale la sate. In același număr, dl Ion Gh. Savin, un distins publicist, scrie un articol în legătură cu acest fapt, din care desprindem rândurile următoare cari indică scopul urmărit de Fundație prin trimeterea misiunilor culturale la sate și prin creiarea căminurilor:

„In vălmășagul întâmplărilor cari preocupă opinia noastră publică, s'a strecurat un fapt aproape neobservat și totuși puțin obișnuit: plecarea la sate a celei dintâi misiuni culturale a Fundației Principele Carol.

„Misiunea“ — un grup de oameni: un preot, un medic, un om de lege, câțiva dascăli și cărturari, — merge din sat în sat cu gândul să-i cunoască nevoile și viața, să dea un sfat, să asculte o plângere, să grăbiască un ajutor și mai ales să răscolească sufletele pentru o idee: Căminul cultural al satelor“.

Nevoia de luminare a maselor rurale este astăzi imperioasă; statul nu poate singur să realizeze această operă. Inițiativa privată, societățile culturale sunt chemate să ajute prin acțiunea lor efortul de ridicare prin cultură a țărănimei noastre. Însușirile ei trebuesc potentate pentru a o face să aibă o viață mai largă de mai multă lumină și de mai mult adevăr.

Iată de ce, spune cu drept cuvânt dl Savin, „trebuie luptat cu îndârjire pentru a lega școala cu viața, tradiția cu civilizația, insul cu națiunea, satul cu statul, omul cu umanitatea, instinctul cu idealele, superstiția cu puritatea credinței. In om zace toată setea și bogăția culturii și libertății. In afară de administrație, școală și biserică, această „lume scufundată“ trebuie auzită, răscolită, potențată, înțeleasă și ajutată pentru a creia viața culturală a satelor. Acest nou așezământ de zidire sufletească vrea să fie și trebuie să fie „Căminul cultural al satului“. Fără acest punct concentric al tuturor sforțărilor și îndemnurilor date de conducători, fără acest culegător al năzuințelor către ideal din sufletele țărănești, fără acest mijlocitor între mixtura civilizatoare dela oraș și datina străbună dela sat, nu se va putea săvârși opera de ridicare a satelor.

„Aici, în casa hărăzită luminii, se vor înfrăți silințele de bună gospodărie și înfrumusețare a comunii, cu grija pentru luminarea minții, vestea dela orașe și din țări îndepărtate cu viața stingheră a satului, de aici va porni cartea aleasă și ziarul înțeles, medicamentul și sfatul, conferința instructivă cași serbarea sau șezătoarea satului.

„Aici se va întâlni munca învățătorului cu a preotului, a organelor administrative cu a fruntașilor sătești. O bibliotecă, o infermerie, un depozit de medicamente, o baie, un câmp de experiențe agricole, un cinematograf, un cor sătesc, un program de serbări și șezători, expoziții de lucrări artistice sau unelte folositoare muncii, un muzeu sătesc, vor fi mijloacele de manifestare a căminului. Dar ținta de apururi va fi totul pornit din sufletul răscolit și trezit la cultură al satului.

Iată deci ce voește realizat Fundația. Ea nu-și înțelege opera ca un program ci ca o misiune. De aici misiunile culturale trimise la sate“.

Acesta este scopul urmărit de Fundație prin trimiterea misiunilor culturale la sate pentru a pregăti sufletește pe țărani în vederea creierii căminurilor culturale.

Misiunea culturală este compusă din dnii: Gh. D Mugur, Gala Galaction, Nichifor Crainic, dr. V. Voiculescu, Apostol D. Culea, C. Nedelcu, Al. Lascarov-Moldovanu, di Țoni, Ion Savin, Ion Marinescu, dr. Vasiliu, medic zootehnist, Păun Popa și inginer G. Moldovanu pentru cinematograf.

In cursul lunilor Mai, Iunie, și Iulie misiunile culturale au vizitat numeroase comune din vechiul regat și Ardeal.

Până la clădirea localurilor proprii ale căminurilor, Fundația a cerut Ministerului Instrucțiunei publice ca ele să fie adăpostite în școli. In vederea înaltului scop urmărit, dl dr. Anghelescu, ministrul Instrucției publice, a dispus ca toate comitetele școlare să dea sprijin acestor cămine, punându-le la dispoziție o sală de clasă, când nu se țin cursurile.

Pentru a dovedi țăranilor că acțiunea Fundației se exercită în mod efectiv, s'a înființat un birou al asistenții generale care dă informații, sfaturi, intervine și ajută pe membrii căminurilor culturale și pe membrii corespondenți ai Fundației.

Mulțumită sprijinului acestui birou s'au rezolvit numeroase cereri în folosul căminurilor existente a satelor și oamenilor, s'au obținut terenuri, ajutoare, s'au lămurit sătenii asupra unor lucruri și fapte cari îi lăsau nedumeriți, s'a obținut aprobarea pentru creiarea unui sat nou în jud. Teleorman, etc.

Guvernul înțelegând rostul pe care aceste căminuri sunt chemate a-l îndeplini în viața satelor noastre, a dispus prin lege ca fiecare comună să dea căminurilor

(*Urmare pe Pag. II.*)

(ContinuarePag. de pe 1.)

culturale înființate de „Fundația Principele Carol“, terenul necesar în vatra satului pentru casa Căminului, cu ograda lui și grădinița demonstrativă. In această privință s'a dat ordin tuturor consilieratelor agricole din țară să rezerve cu prilejul exproprierii în fiecare comună câte un loc potrivit pentru un cămin.

Până astăzi Fundația a înființat 25 de cămînuri. Pe lângă acestea s'au afiliat încă 25 de cămînuri în diferite comune.

Inceputul, cu toate greutățile întâmpinate, făgăduește. Opera este însă de atât de mare însemnătate și atât de vastă, încât este o datorie pentru toată lumea să dea sprijin Fundației în străduința ei pentru realizarea misiunei pe care și-a propus-o.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Sâmbătă, 19 Iulie 1924

CINEMA SELECT

Sotia lui Faraon

Filmul cel mai mare din lume aranjat de **Ernst Lubitsch.** In rolul principal: **Emil Jaunings, Paul Wegener** și **Lydia Salmanova.** 37

TEATRUL MAGHIAR

Sâmbătă, 19 Iulie 1924

Cele doua orfeline

Partea I.

Gigantica creațiune a regisorului american **D. W. Griffith.** In rolul principal: **Lilian** și **Dorothy Gish.**

Revoluția franceză! Ghilotine!

Cea mai monumentală creațiune a filmelor!

Din 7 luna curentă

Ghiață artificială

bine comprimată aflați la

fabrica de ghiață

a 20

fabricei de bere

CZELL

Telefon No. 78.

O mare serbare a culturei românești

Deschiderea cursurilor Universității Populare din Vălenii-de-Munte

M. Sa Regele asistă la acest eveniment cultural

Discursul dlui N. Iorga — Cuvântul M. Sale Regelui

Joi s'au deschis cursurile de vară ale Universității Populare din Vălenii-de-Munte — una din cele mai binefăcătoare din operile de cultură și românism create de marele învățat al neamului. Au asistat la această solemnitate a culturei românești M. *Sa Regele,* A. *S.* R. *Principele Paul al Greciei, dl* Al. *Lapedatu, ministrul cultelor și artelor și un mare număr de intelectuali.*

Impresionantă a fost defilarea cortegiilor alegorice și etnografice la care a asistat M. *Sa Regele, dând în repetate rânduri semnalul aplauzelor.*

Dl N. *Iorga, urând bun sosit Suveranului a rostit următorul discurs:*

Discursul dlui profesor N. Iorga

Majestate

Cursurile pe cari Maiestatea Voastră le onorează în acest an cu prezența Sa regală la deschiderea lor reprezintă o modestă, dar îndărătnică, și prin aceasta măcar biruitoare operă de inițiativă particulară.

E bine ca Statul să dea învățătura obligatorie pentru deosebitele cariere. Dar ni s'a părut câtorva profesori, că e neapărat ca fără nici o participare la un budget a cărui soartă, de altfel n'o puteam prevedea, fără nici un carnet de note și nici o diplomă, fără nici o plată trasă în profitul material al ascultătorilor să funcționeze în lunile de vară când lipsa de ocupație e interpretată adesea ca permisiunea dacă nu chiar datoria, de a face rău, o școală, liberă în toate domeniile afară de al direcției naționale și morale. Având viziunea Universităților în care singura legătură era a interesului pentru aceleași chestiuni și a respectului pentru orice talent unit cu iubirea pentru orice curiositate intelectuală, am conceput ideia unui trecător așezământ în care profesor să fie cine are ceva de spus și deci cine crede că mai are ceva de învățat, rolurile puține să se schimbe oricând, căci fiecare avem de învățat dela altul, ba adesea ori acolo chiar unde credem că am pornit odată pentru totdeauna o formulă definitivă. Și cum n'avem alt sprijin decât devotamentul nostru, ni-am luat ca aliați două mari puteri neglijate: frumusețea unei naturi necorectate și noblețea manifestării, sufletești, a paginii de scriptură vie.

Școala noastră a prins

Școala noastră a prins. Avem un popor cărui nu-i plac constrângerile când e vorba de lucruri spre care-l duce și inima lui. Maiestatea Voastră să-mi permită a spune că e și cauza unică a popularității pe care și-a câștigat-o personalitatea Maiestății Voastre. De ce am impune când putem câștiga? De ce n'am da ori cui plăcerea că binele lui vine de la dânsul? Avem destul de poruncit pentru a opri răul; binele poate fi lăsat să vie el însuși acolo unde se simte că-și poate afla mulțămirea. Norocul acestor cursuri n'are altă explicație.

Sunt oameni cari cred că după fericita unire, pecare a realizat-o statornicia și în mijlocul celor mai grele nenorociri a Maiestății Voastre, obișnuită a merge până la capătul hotărârilor pe care le-a luat cunoștința sa, că după acest triumf cel mai mare din istoria națională, a venit vremea ca ideea să cadă în rândul al doilea față de realizările practice, iar de s'ar face măcar pentru folosul tuturora, iar nu pentru crearea averilor improvizate în fața mizeriei publice, spre însușirea averilor noastre. Mi se pare că aceste persoane cari de altminterea sunt destul de inteligente pentru a nu crede în argumentele ce aduc, greșesc, și anume de o greșeală care poate primejdui, în desordinea generală a unei societăți fără preocupații etice.

Ideile conducătoare

Un popor se ține prin ideile sale conducătoare. Câteva idei pe care nimeni nu le mai discută, cari dau impulsuri tot așa de sigure ca și instinctele amestecate, sunt singura legătură durabilă între oameni.

Aceste idei le avem noi ori ba? Ideia originilor noastre, ideia rolului nostru istoric, ideia adevăratei noastre valori actuale, ideia legăturilor dintre națiie și șeful ei încoronat, ideia solidarității dintre toate clasele ei, ideia libertății pentru ordine și a ordinii prin libertate, ideia datoriei rasei creatoare de stat cu cele care-i sunt asociate raportului, cu tot dreptul ce vine din munca și jertfa lor, trecută și de astăzi, ideia situației Românlei și a poporului românesc în mijlocul umanității, ideia sensului acestei umanități față de natura înconjurătoare, față de ea însăși, față de credința în supranaturai. Cine ar putea zice că la una măcar din aceste întrebări am fi în stare a răspunde imediat, fără șovăire, și că răspunsurile noastre s'ar potrivi între ele?

Dar fără siguranța acestui răspuns societatea noastră, concurată și eventual atacată de altele care-l pot afla oricând, e necontenit sub amenințarea cea mai grea.

Prin cuvântări, prin conversații, prin exemplul reciproc al vieților noastre înseși, căutăm a le răspândi și a le statornici în suflete cu atâta putere încât să nu le mai poată înlătura vuetul atâtor destrăbălări, care tulbură armonia sufletelor tinere.

Regele și Regina

Maiestatea Voastră care a primit una din acele educații mai vechi în care planul era socotit mai de preț chiar decât elementele din care era alcătuit și mai prețios decât orice era scopul: de a realisa omul întreg, cu o viață interioară bogată, cu un îndreptariu sigur de conștiință în mijlocul asaltului la care ne supune soarta, a simțit însemnătatea acestei încercări încă din ziua când a hotărât cu fii săi să ne cerceteze și când nu odată, ne-am învrednicit de a avea pe lângă Maiestatea Voastră, înalta solie a unei Regine a cărei intuiție, pornind și dintr'o inimă mare, descopere spontan ceia ce dobândim noi pe încetul la capătul zilelor, prin sforțări ale minții.

Astăzi Maiestatea Voastră poate vedea numele Reginei Maria pe frontispiciul unui nou așezământ de educație destinat fetelor din toate provinciile și adaug, din toate semințile acestei țări, căci dacă din nenorocire cunoaștem mulți Români cari ni aparțin numai cu alăturarea lor materială, iubim pe atâția al căror suflet ne-a putut înțelege și aceasta ajunge pentru ca ei să ne ajute în folosul patriei comune și al umanității din care și unii și alții facem parte.

O predică prietenească

La această școală absolventele de liceu ca și învățătoarele studentele de mâni ca și acelea care se pregătesc a începe o viață de familile nu mai au a face cu o catedră și cu o lecție, ci cu o predică prietenească din partea unor oameni cari voesc numai să pregătească îndemnătoare spre binele societății noastre în mijlocul aceleași naturi, între zidurile vechi ale unei case de boeri gospodari, într'un necontenit schimb de vederi ca al unor surori de sânge ele au în sfârșit, ceeace nu li îngăduie îngrămădirea materiilor de specialitate răgazul de a-și pune cu toată seninătatea întrebările relative la viitorul lor și al nostru și putința de a cere sfat dela aceea cari au trecut fără să riscе înnecul pe puntea îngustă între mari ape care le așteaptă și pe ele în ispita lor.

Maiestatea Voastră a știut totdeauna, cu acel dar a cărui taină o au familiile obișnuite a domni, să spuie în câteva cuvinte judecata. Sa. Putem spune colaboratorii mei, colaboratoarele mele și cu mine că acest cuvânt îl așteptăm cu încredere.

Până atunci fie bine venit Regele în mijlocul poporului cu care și-a unit soarta și a calvarului între cari ocupă inima un loc așa de înalt.

Cuvântul M. S. Regelui

— „Când mi s'a spus de dvoastră pentru întâia dată că aveți ideea de a înființa aci în frumoasa vale a Teleajenului, în locul acesta, unde adie un aer atât de curat, o școală, care să nu fie cu obligații, dar care să primească pe ori cine vrea să vie și să asculte, am salutat ideea aceasta cu plăcere. Odată înființată școala, am trimes pe ambii Mei fii ca s'o cerceteze; a venit și Regina, care mi-a vorbit de frumoasele impresii pe cari le-a adus de aci. In fine, acum la invitația amicului nostru Iorga (strigăte trăiască Iorga) viu, pentru a vă vedea pe băncile școalii — pe toți cei cari au trecut prin ea și cari vin pentru a doua oară să învețe. Intâia oară au avut un oarecare simțimânt de opresiune, pentrucă era ceva silit și tot ce e silit nu e plăcut (aplauze). Azi văd însă pe fețele voastre că opresiunea aceasta a dispărut și este așa pentrucă toți cei veniți aci, n'au venit — chemați, ci au venit de bună voe.

Cine vine de bună voe, învață și cu mai mult dor și ceiace învățați aci, este ceiace vă trebue vouă și sufletului vostru, este îndrumarea pentru viața în care voiți să împliniți lucrul, care vă este datorit pentru munca voastră.

Am ferma convingere că toți cei cari au trecut pe aci, vor duce acasă un capital prețios de învățături practice pe bază națională. Acum, când cu voința lui Dumnezeu, prin vitejia soldatului nostru am reușit să întindem granițele noastre peste plaiurile locuite de Români, ideea națională, ideea statului nostru unitar, trebue să fie ideea predominantă în toate mișcările, în toată gândirea noastră.

Dar aceasta nu înseamnă că pe acei cari nu sunt de naționalitate ca a noastră să nu-i primim în brațele noastre ca pe niște frați, căci când îi vom primi ca pe niște frați, vom, găsi și într'înșii frați. Știu că aci au venit din toate colțurile României întregite oameni, cari toți împreună cu cei de alt neam — știți mai bine de cât acei cari stau numai la masa verde, cât de ușor este de a câștiga sufletele și cât de bine venit este fiecare cuvânt, care merge dela suflet la suflet.

Pe baza aceasta clădim, ceiace mai trebue clădit și mai este mult în iubita noastră țară și să punem toți mâna la opera aceasta, ca să fie tot mai solidă, tot mai frumoasă draga noastră România, care să trăiască în veci...“

Ultimele cuvinte ale M. Sale Regelui sunt acoperite de aplauze îndelungate.

FABRICA DE MOBILE

ANTAL ERNŐ

Cluj, Str. Moldovei 8. (fost Varga) 3581

Vinde după comandă și se pot găsi gata Mobile: Dormitoare complecte, sufragerie. Aranjamente pentru birou cu 30% mai eftin ca la ori care magazin sau fabrica de Mobile

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

3618 3618

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.

Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Descoperirea unor importante bogăţii istorice în arhivele oraşului Cluj

Cum au fost descoperire documentele în arhivă — Ce documente istorice s'au descoperit — Scrisori originale de ale lui Mihaiu Viteazul din 1600 — In 1600 la Primăria oraşului Cluj actele oficiale erau scrise în româneşte

I.

Am anunţat într'unul din numerile trecute ale ziarului nostru că în arhivele primăriei oraşului Cluj au fost găsite foarte multe documente istorice de o incalculabilă valoare naţională. Astăzi, în urma unor minuţioase cercetări făcute şi în baza preţioaselor explicaţii pe cari dl Şt. Meteş, cunoscutul istoric clujan, a bine voit să ni le dele, suntem în măsură să dăm cititorilor noştri relaţii şi amănunte complecte despre aceste documente.

Cum au fost descoperite documentele în achivă

In localul primăriei Cluj s'a păstrat în trei camere o veche şi voluminoasă arhivă care cuprindea registrele, actele şi fel de fel de corespondenţe ale oraşului cu începere de prin secolul al 15 lea. Această arhivă n'a fost deschisă de zeci de ani de zile, aşa că praful zăcea pe cartoanele cu documente, gros de câţiva milimetri.

Erau acolo acte foarte vechi de sute de ani, acte care nu mai prezentau nici cea mai mică importanţă din punct de vedere administrativ, aşa că faptul că până acum n'a umblat nimeni în această arhivă era foarte justificat. In ultimul timp însă notarul Primăriei, dl. Coste un tânăr pasionat de chestiuni artistice şi de rarităţi istorice, din curiositate a străbătut într'o zi în această arhivă şi s'a uitat prin documentele ce zăceau acolo.

Dela prima vedere, cu toate că nu era specialist şi nu putea descifra documentele vechi şi-a dat seamă că această arhivă trebuie să fie o importantă sursă de bogăţii istorice — şi a sesizat imediat consiliul oraşului, cerând ca întreaga arhivă să fie predată directorului arhivelor Ardealului, dlui Şt. Meteş.

Consiliul oraşului, având nevoie de camerile în care era arhiva, a satisfăcut cererea dlui notar şi a învitat pe dl dr Şt. Meteş să vie să ia arhiva în primire.

Dsa s'a prezentat atunci la Primărie şi a luat întreaga arhivă. Cu ocazia acestei preluări, dl Meteş, istoric şi specialist în descifrarea de documente, a descoperit lucruri de o covârşitoare importanţă istorică.

Ce documente istorice s'au descoperit

Aci vom arăta în mod succint câteva din documentele istorice mai importante descoperite în această arhivă:

1. Un act iscălit de mâna proprie a lui Mihai Viteazu la 24 Ianuarie 1600 prin care acesta întăreşte, în calitate de Voevod al Ardealului, privilegiile pe care le avea şi până atunci oraşul Cluj. Actul e scris latineşte, iar iscălitura lui Mihai Viteazul în româneşte.

In jurul documentului este pecetea domnească, reprezentând Moldova, Muntenia şi Ardealul unite.

2. Un alt document prin care Mihai Viteazu, în urma cererei unor nobili maghiari, le întăreşte privilegiile ce le aveau. Acest act e datat din 18 Iulie 1600.

3. Un ordin, iscălit tot de mâna proprie a lui Mihai Viteazul, către oraşul Cluj, prin care obligă oraşul să reînapoieze unor nobili maghiari nişte vite care se rătăciseră pe moşiile oraşului. Ordinul e datat din 3 Decemvrie 1599.

Din aceste trei documente originale se vede spiritul de blândeţe şi de concilianţă de care era animat Mihai Viteazul în raporturile lui cu ungurii din Ardealul pe care îl cucerise.

In anul 1600 la Primăria oraşului Cluj actele oficiale erau scrise în româneşte

Un document de o capitală importanţă istorică este o chitanţă pe care o dă Primăriei oraşului Cluj, din ordinul lui Mihai Viteazu, scris pe aceeaşi hârtie, Logofătul Teodosie, cunoscutul cronicar al Domnului — chitanţă prin care acesta încasează pentru Mihai Viteazu suma de 1000 de taleri.

Atât ordinul lui Mihai Viteazu, scris şi iscălit de mâna lui proprie, cât şi chitanţa sunt scrise în româneşte.

Aceasta dovedeşte că în timpul cât Ardealul a fost sub stăpânirea lui Mihai Viteazul la autorităţi se primeau, şi prin urmare se şi dedeau, actele oficiale scrise în româneşte, fapt foarte important pentru trecutul limbei române pe aceste plaiuri.

Iată acum textul exact al chitanţei.

„*Luatam eu Teodosie log(oft)ul) dela uoraş Cluju tal(eri) uo mie decestu bir de 6 tal(eri).* —

Teodosie Log."

Cei 6 taleri au fost destinaţi pentru cheltuelile Logofătului care venia cu ordinul lui Mihai Viteazu dela Alba-Iulia.

Ceilalţi 1000 de taleri au fost daţi probabil de către Cluj din ordinul scris al lui Mihai Viteazu pentru a-i fi de cheltuială Logofătului Teodosie, care a plecat la Praga, trimis de Domn cu treburi de ale ţărei.

*

Altă chitanţă scrisă tot în româneşte dată de Vistiernicul Bărcan:

„*Eu jupân Bărcan Vistierul dau aceasta să se ştie cum s'au plătit Clujvăreanii de dajde de bir de 4 taleri — la un loc 666 de leau oprit peantru unealte ce i-au dat Voevod(ului) iar revaşul nostru să le fie în sămn la visteria domnului nostru.*

In Aprilie în 5 la 1600.

Barcan, vistiernic.

*

In josul chitanţei este pusă pecetea lui Bărcan.

*

In numărul viitor vom vorbi de alte preţioase documente istorice descoperite în archiva Primăriei Clujului.

Framantarile din partidul taranist

Se ştie că dl Matei Cantacuzino, fruntaş între fruntaşii partidului ţărănist, indignat, nu numai de veleitatea dl C. Stere de a reînvia în viaţa politică, ci mai cu seamă de satrapia pe care acesta voeşte să o exercite în partidul ţărănist — cu docilul consimţământ al dlor Mihalache şi dr. Lupu — a publicat un vehement articol în care cerea scoaterea definitivă din viaţa politică a dlui C. Stere, ca un nefast şi trădator de neam. Toată lumea românească a aprobat legitima revoltă şi necesara sancţiune cerută de dl Mateiu Cantacuzino.

Dnii dr. Lupu şi Mihalache s'au solidarizat însă cu dl C. Stere împotriva dlui Matei Cantacuzino, iar comitetul executiv al partidului ţărănist — după îndemnul şi sub sugestia dlui dr. Lupu şi Mihalache — a dezavuat pe dl Matei Cantacuzino printr'un comunicat public.

Reacţiunea fruntaşilor ţărănişti împotriva dl Matei Cantacuzino şi solidarizarea lor cu dl C. Stere nu s'a oprit însă aci.

Dl C. Stere cere satisfacţii complecte împotriva dlui Matei Cantacuzino şi fruntaşii ţărănişti le dau cu prisosinţă.

Astfel în ultimul număr din „Aurora" dl Matei Cantacuzino este denunţat ca „dăunător partidului" şi ca făptuitorul unei „crime" împotriva partidului ţărănist.

Dl N. Ghiulea discutând în „Aurora" rostul părerilor personale într'un partid democratic, scrie despre dl Matei Cantacuzino:

„*Acţiunile individuale care nu sunt în consonanţă cu hotărârile majorităţii,* **sunt dăunătoare luptei democraţiei şi nu pot fi îngăduite.**

Intr'o asemenea situaţie a pus dl Matei B. Cantacuzino, partidul ţărănesc când a adus grave critice publice conducerii partidului ţărănesc, care, până la o nouă hotărâre a congresului partidului vorbeşte în numele majorităţii dacă nu chiar în asentimentul unanimităţii membrilor partidului. Urmarea firească a fost comunicatul delegaţiei permanente a partidului ţărănesc care desavua acţiunea dlui Cantacuzino, arătând-o ca **dăunătoare partidului".**

Mai departe dl N. Ghiulea, după ce învinueşte pe dl Matei Cantacuzino că prin atitudinea sa împotriva dlui C. Stere a dat o armă în mână duşmanilor acestui partid, acuză pe dl Matei Cantacuzino că a săvârşit o „crimă împotriva partidului ţărănist" scriind cele ce urmează:

„*Dl Cantacuzino nu şi-a dat seama că orice armă pusă în mâna duşmanilor partidului ţărănesc, este o crimă faţă de acest partid ai căror membri se jertfesc şi luptă cu eroism, pentru o cauză atât de sfântă*".

Fruntaşii partidului ţărănist tratează deci pe dl Matei Cantacuzino ca dăunător partidului şi criminal politic!

Nu avem ce zice: dl Matei Cantacuzino se găseşte în partidul ţărănist în mijlocul unor buni şi respectuoşi prieteni!

Raporturile dintre Partidul Naţional şi Partidul Tărănis

Un fruntaş ţărănist afirmă că partidul naţional prin fuziune urmărea „un asasinat al partidului ţărănist

„Fuziunea nu ar fi însemnat nici un câştig pentru interesul public", declară acelaş fruntaş ţărănis

Fruntaşii şi massele partidului ţărănist jubilează că nu s'a făcut fuziunea

E semnificativ faptul că acum fruntaşii şi massele partidului ţărănist jubilează în public, fiindcă fuziunea cu partidul naţional nu s'a făcut.

Prin scrisori şi telegrame publicate în „Aurora" prin comunicate şi întruniri publice organizaţiile partidului ţărănist îşi exprimă bucuria că fuziunea a avortat.

Partidul Naţional acuzat că a voit se asasineze partidul ţărănist

Astfel în întrunirea pe care comitetul executiv al partidului ţărănist din Iaşi a ţinut-o Duminică, dl Costăchescu, fruntaş al partidului ţărănist, a făcut revelaţii foarte interesante asupra scopurilor pe care le urmărea partidul naţional prin fuziune.

Printr'o formulă eliptică dl Costăchescu acuza mai puţin pe Incorectitudine în tratative spunând: (citâm textual din „Adevărul")

— „*Tratativele pentru fuziune, a spus dsa, le-a condus d. Stere, care a făcut şi mari concesiuni principiale. O primă greşeală — dar vina cea mai mare a dsale este că a procedat în chip naiv şi n'a ştiut să ia chitanţă la mână, atât în ce priveşte problemele de principiu cât şi în chestia situaţiei dsale personale.*"

Apoi dl Chostăchescu acuză partidul naţional că prin fuziune urmărea „un adevărat asasinat împotriva partidului ţărănist. Iată ce spune în această privinţă fruntaşul ţărănist Costăchescu: (citâm tot după „Adevărul").

„*Dar trebuie de recunoscut că incidentul Stere, — care, repet, n'a contribuit cu nimic la ruperea fuziunei — a deschis ochii tuturor asupra fondului lucrurilor, asupra scopului final, urmărit de cei cu care tratam.*

Incidentul Stere a servit pentru ca să ne dezmeticească şi să vedem că se pusese la cale un adevărat asasinat împotriva partidului ţărănist."

Ce ar fi însemnat fuziunea.. dacă să făcea!

După aceea fruntaşul ţărănist Costăchescu examinează ce ar fi însemnat fuziunea... dacă se făcea şi spune:

„*Situaţia după fuziune ar fi rămas, într'adevăr, neschimbată în Ardeal şi în Basarabia; în schimb în vechiul Regat partidul ţărănist urma să fie încadrat — vorba dlui Iuliu Maniu — de corifeii partidului naţional din vechiul Regat, adecă de conservatori — ca să fim pe placul dlui M. B. Cantacuzino şi să admitem nuanţa — şi ceeace ar fi fost şi mai teribil, de rămăşiţele — nu cele mai bune — ale partidului takist.*

Am cedat totuşi, până s'a făcut dovada că nu se urmăreşte împreunarea elementelor democratice, ci desfiinţarea partidului ţărănist; că nu se tinde la o apropiere, ci la o aservire; că nu se urmăreşte crearea unui instrument, pentru a se da ţărei un regim de legalitate, ci înfrângerea unui partid cu adevărat democratic.

„*Aceasta n'am admis-o şi de aceea tocmai elementele, cari au fost partizanii cei mai hotăriţi ai fuziunei, au votat cu entuziasm ruperea tratativelor. Şi au făcut aceasta, cu conştiinţa clară că aduc un real serviciu democraţiei şi binelui public. Interesul general n'avea ce să câştige de pe urma unei atari fuziuni*".

Fuziunea nu ar fi însemnat nici un câştig pentru interesul general al ţării, spune dl Costăchescu: exact ceeace am spus'o şi noi, imediat după denunţarea fuziunei.

Aşa răspunde partidul ţărănist la propunerile de noui „pertractări" făcute de partidul naţional.

In faţa atitudinei atât de drastice şi agresive a partidului ţărănist, cine mai este naivul care se mai poată crede în posibilitatea de noui „pertractări" între partidul ţărănist şi partidul naţional?

Poate dl Iuliu Maniu!

ÁLLER KÉPES CSALÁDI LAPJA
elárusitókat keres

ÁLLER KÉPES CSALÁDI LAPJA gazdagon illusztrált, szines nyomásu, 40 oldalas nagy alaku családi lap. **Megjelenik augusztus havában.**

Dohánytőzsdések, papirkereskedők, könyvkereskedők, amennyiben hajlandók a lapot elárusitani, postafordultával **irjanak az alábbi cimre,** ahol megkapják az elárusitói feltételeket és minden egyéb felvilágositást.

ÁLLER KÉPES CSALÁDI LAPJA
43 **BUDAPEST, IV., Deák Ferenc-ucca 14**

Dramele geloziei

Soţia unui şofeur, într'un acces de gelozie, asvârle în ochii bărbatului un pahar cu sodă caustică — Bărbatul rămâne orb, şi îşi iartă soţia criminală —

La ce duce gelozia unei femei!

De mai mulţi ani, şofeurul Nicolae Dima, care actualmente se găseşte în serviciul primărlei oraşului Cluj, era căsătorit cu femeia Ana Bădila din comuna Poplaca, judeţul Sibiu. Şofeurul, care avea vârsta de abia 32 ani. era cu vre-o 10 ani mai tânăr decât soţia sa, care nu număra mai puţin de 42 de primăveri. Cu toată această diferenţă de vârstă, totuşi soţul, Nicolae Dima, îşi iubea soţia şi căuta pe cât posibil să dea dovadă de un soţ model şi fără nici un viciu, pe când vreme soţia sa, care era foarte geloasă, îl suspecta şi căuta pe toate căile să facă zile amare soţului său. Nu rare erau cazurile, când acesta, venind dela serviciul său zilnic, să fie întâmpinat în loc de vorbe bune şi blânde, cu invective şi certuri, care adesea degenerau în adevărate scandaluri publice. Şi nu mai rare erau cazurile, când soţia geloasă supunea pe soţul său la un adevărat exameneu medical, pentru a se convinge de fidelitatea acestuia, fapt pentru care certurile se îndeseau din ce în ce. La un moment dat, prin mintea femeii, a fulgerat un gând de răzbunare, care nu a întârziat să fie pus în aplicare.

Comiterea actului de asasinat

In ziua de 16 ale lunei curente, în timp ce soţul, Nicolae Dima, însoţit de ajutorul său, s'a întors acasă pentru a se odihni după munca zilei, şi pentru a-şi lua hrana cuvenită oricărui muncitor a fost primit de către soţie cu înjurii şi observaţii relativ la viaţa pe care aceasta presupunea că o duce soţul său.

La toate acestea, soţul a răspuns culcându-se pe o canapea. In acest timp soţia s'a îndreptat spre bucătărie, unde a dizolvat o cantitate însemnată de sodă caustică într'un păhar cu apă, după care s'a înapoiat la soţul său, pentru ca la un moment dat să arunce în ochii bărbatului întreaga soluţie ce se afla în pahar.

De pe urma acestui gest, şoferul Nicolae Dima s'a ales cu întreaga faţă arsă de concentrata soluţie aruncată şi cu vederea complect pierdută, cu toate îngrijirile imediate date de către dl dr. Glăvan, dela clinica de oftalmologie, unde numitul a fost transportat. Femeia a fost arestată pentru atentat la viaţa soţului său.

Starea morală şi sanitară a lui Nicolae Dima

Cu toate suferinţele îndurate şi cu toate că şofeurul Nicolae Dima nu vede deloc, totuşi el are încredere într'o vindecare, deşi medicii clinicei oftalmologice au opinat că orice însănătoşire este exclusă. El nu doreşte decât o cât mai neîntârziată vindecare şi, după declaraţia făcută, o ertare cât mai largă faţă de gestul soţiei sale. Aceasta la rândul său, a declarat prin depoziţiile făcute în faţa dlui Comisar Vertan, şeful circ. V, care a instruit afacerea în prima instanţă, că a comis acest act, de oarece soţul său se deda la diferite acte perverse şi sadice, pe care ea, în calitate de femeie morală, nu le putea suferi.

Ancheta îşi urmează cursul, şi vom ţine pe cititorii noştri în curent cu depoziţiile şi constatările ce se vor face.

Chestia Evreilor din Ardeal

Declaraţiile făcute unui ziar maghiar de dl senator Bianu

Ziarul evreiesc „Uj Kelet" publică un interview cu d. senator Bianu care a spus următoarele despre chestia Evreilor din Ardeal:

„Problema evreiască trebue despărţită de chestiunea generală minoritară. Evreimea din vechiul Regat este de limbă maternă română şi se consideră aparţinând naţiunei române. Faţă de ea, Evreimea din Ardeal a crescut în cultura maghiară şi se declară parte integrantă din minoritatea ungurească.

Bineînţeles, această situaţie nu mai poate fi tolerată şi noi aşteptăm, cu drept cuvânt dela Evrei că, precum în trecut au fost adepţii limbei maghiare, acum să adere la limba română.

De-asemenea, mai cerem Evreilor să nu aibă năzuinţi iredentiste. Asta o spun, deoarece unii conducători ai evreimei din Ardeal au făcut adeseori declaraţii cari jicnesc interesele Statului.

Dacă Evreimea vrea să ia parte la munca consolidării Statului ca minoritate naţională, noi nu putem avea nici o obiecţiune. De-asemenea, nu putem desaproba nici intenţiunea ei de a contribui la reclădirea Palestinei.

Noi nu cerem decât ca Evreimea să rupă cu trecutul şi în loc de Budapesta, să se orienteze spre fraţii ei din vechiul Regat."

Presa maghiară

Exkaiserul Wilhelm şi Ungurii

„Keleti Ujság" reproduce după ziarul „Uj Nemzedék" de la Budapesta o convorbire a institutoarei maghiare Valeria Jakovits cu exkaiserul Wilhelm.

„Cunosc Ungaria — a spus Kaiserul — şi cunosc poporul maghiar. Evenimentele din Ungaria mă interesează şi azi în cel mai înalt grad. Sunt încredinţat că Ungaria nu este pierdută".

In continuare, exîmpăratul s'a interesat de sănătatea pimatului catolic al Ungariei Cernoch — un cunoscut iredentist — de Ciangăi şi de cultura maghiară.

Indrăzneala ziarului „Brassói Lapok"

Ziarul comercial iredentist „Brassói Lapok" continuă campania contra dlui pimar al Târgu-Mureşului, dr. Emil Dandea, fiind-că acesta a angajat la lucrările în curs ale oraşului şi muncitori români.

Inzădar primarul Dandea a arătat că ofertele muncitorilor şi industriaşilor români au fost mai avantagioase şi mai eftine. Inzădar a dovedit că subt Unguri şi în timpul primarului Harşia industriaşii români, — deşi aveau organizaţia lor industrială — au fost sistematic boicotaţi, şi nu li s'a dat de lucru nici odată. Ziarul „Brassói Lapok" scrie, că nu'l mulţumesc explicaţiile dlui Dandea.

Ei şi dacă nu-l mulţumesc? Pagubă în ciuperci!

— Profitaţi de ocasie şi cumpăraţi acum în timp de vară cu preţuri mult reduse Stofe de lână pentru Rochii, Costum Taeur, Pardesiu şi Mauton la Mag. „Missir" Cluj, Strada Memorandului 11. 14

Dela Primăria Oraşului Cluj No. 11755—1924 cons.

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţă publică că Primăria Oraşului Cluj a cerut şi Ministerul Lucrărilor Publice prin deciziunea No. 11065 din 12 Iunie 1924, a acordat acestei Primării dreptul de expropriere a teritoriilor necesare amplificării uzinei de apă.

In urma acestei deciziuni Comisia administrativă a oraşului Cluj, întrunindu-se în şedinţa extraordinară la 14 Iulie 1924, prin hotărîrea sa No. 245—1924 Com. Adm. a esmis o comisie de expropriere şi anume: Dr. Octav Utalea prezident, Dr. Nic. Cărpinişan notar, cons. Aurel Moga şi Dr. Octav Russu membrii şi a fixat termenul de pertractare pe ziua de 4 August 1924 ora 9 în biroul prim notarial dela primărie.

Proectele şi tablourile de expropriere sunt espuse spre vedere publică la Registratura generală a Consiliului orăşănesc.

Toţi interesaţii prin aceasta sunt stăruitor invitaţi a lua parte la pertractarea din 4 August 1924 în biroul primnotarial al Primăriei cu stât mai mult, fiindcă şi în cazul când nici un interesat nu s'ar prezinta, comisia va hotări în merit.

Cluj, la 15 Iulie, 1924.

46 D Primar: **Dr. Utalea.**

Publicaţiunei

Se aduce la cunoştinţă generală că în ziua de 31 Iulie 1924 (stil nou) ora 12 a. m. se va ţine licitaţie la Direcţia IV. Reg. a Căilor Ferate Române din Cluj pentru aprovizionarea de: imprimate.

Informaţiunile despre condiţiunile speciale precum caete de sarcini şi orice alte deslusiri necesare se pot lua în toate zilele de lucru la Direcţia IV. Reg. E. Cluj, Calea Victoriei No. 53 unde se vor libera şi formulare pentru oferte.

47 D **Direcţiunea Regională.**

Saci, Muşamale

2613

cumpără, vinde şi împrumută

Aladár Schillinger

Timişoara,

Strada Treboniu Laurean 8—10.

Telefon 501. — Telegrama: Schillingerem.

EPONGE

color, 100 ctm.

Lei 79 metr.

D 40 **la**

MISSIR

Cluj, Memorandului 11.

INDUSTRIAŞI MARI ŞI MICI!

Rezervaţi-vă imediat pentru

3605

TÂRGUL DE MOSTRE DIN CLUJ

Spaţiul necesar, şi frimeteţi fără întârziere Buletinul de inscriere BIROULUI TARGULUI:

CLUJ, Camera de Comerţ şi industrie.

„Rador" No. 2113

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piaţa Mihaiu Viteazul 6
Strada Bucovina No. 32.

Vopseşte şi curăţe haine bărbăteşti şi femeeşti, bumbac şi lână

FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL"

Lloyd 2581 **CLUJ. TELEFON: 500.** oo 13 oo

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

Ultima oră telegrafică

Prin telefon dela corespondenţii noştri

Măsuri contra instigatorilor din Basarabia

Bucureşti. — Ieri la orele 10 a avut loc un consiliu de miniştrii la care, între altele, s'au luat în discuţie rapoartele trimise de Siguranţa din Basarabia din care reiese că acolo foarte mulţi agitatori se dedau la o propagandă subversivă contra Statului.

Consiliul de miniştrii a hotărît să ia energice măsuri contra agitatorilor din Basarabia.

Intrunirea preoţilor din Bucureşti

Bucureşti. — Preoţimea din Capitală s'a întrunit ieri la Primărie pentru a discuta mai multe chestiuni de ordin eclesiastic. A participat la această adunare şi dl ministru Lapedatu, ministrul cultelor şi artelor. Preoţii au cerut majorarea salariilor. In vederea nouilor sporirii de salarii, dl ministru a rugat pe preoţi ca pe 20 Septembrie să facă declaraţia veniturilor bisericeşti, pe baza căror declaraţii se vor acorda sporirile.

Convenţia economică între Italia şi Jugoslavia

Roma. — Intre Italia şi Jugoslavia s'a încheiat o convenţiune economică. Condiţiile convenţiunei nu se cunosc încă.

M. Sa Regina pleacă la Sovata

Bucureşti. — M. SA Regina Maria a României va sosi la 1 August la Sovata, unde va sta trei săptămâna

Bande de albanezi atacă Jandarmeria jugoslavă

Belgrad. Se înregistrează una incident sângeros care a avut loc eri p. m. la frontieră. In apropiere de Albac, o bandă organizată de albanezi a atacat jandarmeria jugoslavă, omorând 15 jandarmi.

A căzut zăpadă

Miercurea Ciucului. — In munţii Harghita a căzut eri zăpadă.

Fraudele dela regionala C. F. R. Braşov

Braşov. — *In urma unor anchete a fost suspendat din oficiu directorul Frâncu şi funcţionarul Vértes. Acesta din urmă a fost învinuit că a făcut afaceri nepermise, distribuind permise de vagoane. Funcţionarii implicaţi au fost arestaţi.*

Consolidarea bonurilor de tezaur din Italia

In urma tratativelor directe angajate de dl Oscar Kiriacescu, directorul Băncei Naţionale, cu reprezentanţii bonurilor de tezaur din Italia, s'a ajuns la un aranjament pe următoarele baze: Banca di Sconto şi Banca di Roma, principalele bănci detentoare de asemenea bonuri, au admis consolidarea bonurilor de tezaur aflate în posesia lor în condiţiunile cari stau la baza consolidărei bonurilor din Anglia şi Franţa, adică socotindu-se 88 lire italiene egale cu o liră sterlingă.

O escadrilă de aeroplane va vizita statele Micei-Antante

Praga. — „Prager Presse anunţă că la 1 August o escadrilă de aeroplane va vizita Statele Micei înţelegeri. Escadrila va ateriza în România lângă oraşele Turnu Severin, Bucureşti, Iaşi şi Cluj.

Un nobil polonez hoţ de buzenare

Tribunalul Cluj a condamnat la 2 ani închisoare pe individul Teodor Chalupensko, nobil polonez originar din Bucovina, fost secretar de legaţie, surprins de un detectiv din Cluj furând un portmoneu al unui ţaran, în care se găsea suma de 7500 lei.

Nobilul degenerat, se ocupa în timpul din urmă cu meseria aceasta, pe care după cum a declarat dânsal, a început-o pungăşindu-şi rudele, după ce cheltuindu-şi averea nu a mai găsit altă posibilitate de trai.

Aplanarea grevei ziariştilor unguri

Impăcarea

După cum am mai scris şi eri, conflictul între gazetarii unguri şi patronii ziarelor s'a aplanat.

Ziarele de astăzi publică un comunicat al ziariştilor şi patronilor, în care se aduce la cunoştinţa publicului că proprietarii ziarelor au acceptat toate cererile gazetarilor cari îşi vor relua activitatea.

Boicot social contra gazetarilor nesolidari

Sindicatul gazetarilor unguri a ţinut eri o şedinţă generală, presidată dl Szász Endre, primredactorul ziarului „Ellenzék" şi preşedinţele organizaţiei gazetarilor.

Dsa a adus la cunoştinţa membrilor că lupta ziariştilor unguri s'a sfârşit cu satisfacerea atât a revendicărilor morale, cât şi materiale.

A vorbit dl dr. Kádár Imre dela „Keleti Ujság" despre calitatea de membru în sindicat.

In urma propunerii dnlui dr. Ligeti Ernő sindicatul hotăreşte boicotul social contra gazetarilor cari n'au fost solidari. Se va evita ori ce contact personal cu ei.

In urmă, Sindicatul a adus mulţumiri presei care a sprijinit cauza dreaptă a mânuitorilor condeiului şi şi-a exprimat recunoştinţa pentru ajutorul nobil al muncitorilor de alimentaţie.

Ştiri din Oradia

— Prin telefon —

Atitudinea ostilă a Ungurilor din comuna Episcopia. Eri a avut loc în localul prefecturii de judeţ şedinţa comitetului şcolar judeţan subt preşidenţia dlui prefect al judeţului G Popovici.

S'au discutat diferite chestiuni şcolare.

Cu această ocazie s'a relevat atitudinea provocătoare a Ungurilor din comuna Episcopia cari refuză orice ajutor pentru localul de şcoală românească ce se clădeşte acolo.

In comună sunt cel puţin 60 copii români cari ar umbla la această şcoală.

Arestarea unor jandarmi. Eri a fost arestat şi adus la Oradea. Mare plutonierul Ioan Gavoran, şeful postului de jandarmi din Diosâg, invinuit că a bătut până la nesimţire, împreună cu un alt jandarm, arestat şi el, pe un bătrân sătean pe care îl înterogau, —cauzându-i moartea.

Arestarea s'a produs în urma inspecţiei dlui Colonel Sârbu dela Cluj, venit special la faţa locului.

Reclama e sufletul comerţului

Ultime informaţii

— **Artistice.** Dl Camilo de Angelis, profesor de violoncel la Conservatorul de muzică din Cluj, va da la finele lunei acesteia câte un concert la următoarele staţiuni balneare: Tuşnad, Băile Herculane şi Vâcele.

— **Opera... fără orchestranţi!** Orchestranţii dela Opera Naţională din Cluj au cerut mărirea salariilor. Aceasta refuzându-li-se au plecat cu toţii în concediu fără a face noui angajamente, aşa că Opera a rămas fără orchestranţi.

— **Noul regim al teatrelor.** La Ministerul Artelor se lucrează, şi este aproape gata noul proect de lege al teatrelor în care se schimbă şi se precizează noul regim al raporturilor dintre direcţie şi artişti.

— **Dela consulatul cehoslovac.** Consulatul ceho slovac din Cluj nu mai eliberează nici un paşaport pentru lucrătorii de altă naţionalitate decât cea cehă — lucrători din România cari ar voi să meargă în Cehoslovacia.

— **O cerere justificată.** La sosirea dlui Ministru Anghelescu în Cluj se va prezenta o delegaţie de intelectuali din Cluj cerându-i să intervină la guvern pentru a obţine sumele necesare cumpărărei unui local în care să se poată instala toate arhivele oraşelor şi judeţelor din Ardeal.

— **Universitare.** La Facultatea de Medicină şi Farmacie din Cluj, se declară vacante toate posturile de şefi de lucrări, asistenţi şi preparatori, pe ziua de 1 Octombrie 1924. Doritorii de-a ocupa acestea posturi, vor înainta cererea însoţită de un memoriu de titluri şi lucrări. Decanatului Facultăţii sau dlor Directori de Clinici şi Institute, până la 30 Septembrie 1924.

— **Expozia şcoalelor de arte şi meserii.** Duminică, 20 Iulie c., se deschide Expoziţia Şcoalelor de Arte şi Meserii din Ardeal şi Banat în prezenţa dlui dr. C. Anghelescu, Ministrul Instrucţiunii şi-a autorităţilor locale. Venirea la Cluj a dlui Ministru Anghelescu de astă dată este irevocabilă. Dnia sa soseşte cu expresul. Va fi primit la gară de autorităţile şcolare şi administrative locale. Dela gară va merge direct la Muzeul şcoalei de Conductori tehnici Str. Gh. Barițiu No. 9 unde va avea loc solemnitatea deschiderei expoziţiei. După vizitarea expoziţiei vă vizita şcoala de Conductori tehnici din Cluj. După prânz va vizita toate şcoalele din oraşul Cluj. Seara va dormi în vagonul Ministerial. A doua zi, Luni 21 Iulie c., va vizita şcoalele din judeţul Cojocna şi împrejurimi, iar seara va pleca cu automobilul la Oradia-Mare pentru a vizita şcoalele din Inspectoratul Regiunei 2-a şcolare.

— **O sancţiune.** Ca urmare a cercetării disciplinare contra dlui Feldrihan, primpretor în Cojocna, dsa a fost transferat la Ormenişul de Câmpie.

— **Didactice.** Ministerul instrucţiunii publice a aprobat manualul: „Carte de cântece partea I, cântece pentru 1, 2 şi 3 voci egale pentru asilele de copii, şcoalele primare şi cursul inferior al şcoalelor secundare, de Timotei Popovici profesor de muzică la şcoala normală „Andrei Şaguna" şi dir. corului mitropoliei din Sibiu.

— **Sărbătorirea lui Ady.** După cum a fost anunţat în zilele de 20 şi 21 ale lunei curente, vor avea loc la Zalău şi la Mintent, serbări organizate în amintirea poetului ungur Andrei Ady. Direcţiunea regională CFR. Cluj a pus pentru Sâmbătă la dispoziţia participanţilor din Cluj, un vagon special de cl II.

— **Economice.** După informaţiunile căpătate din cercurile comerciale din localitate, guvernul maghiar a hotărât să interzică cu începere de Duminecă 20 Iulie, tranzitul prin Ungaria, al vitelor din România cu destinaţia Viena.

— **Edilitare.** Astăzi are loc o şedinţă a Consiliului Comunal, sub preşidenţia dlui primar Oct. Utalea, cu care ocaziune se vor discuta mai multe chestiunei în legătură cu lucrările pentru amplificarea apaductului.

— **Şedinţa Consiliului de higienă.** Şedinţa Consiliului de higienă care urma să aibă loc aseară la orele 6, a fost amânată pe ziua de 6 August, de oarece membrii întruniţi nu au fost în număr.

Presa elveţiană

laudă legea învăţământului

Berna. — Presa elveţiană comentează cu multă satisfacţie legea învăţământului din România.

Ziarele publică articole elogioase la adresa României şi fac comparaţie între această lege şi între învăţământul de subt vechiul regim al Ungariei.

Inaugurarea statuei M. S. Regelui din Oradea-Mare

— Prin telefon —

Peste trei săptămâni încep în acel oraş pregătirile serbărilor ce vor avea loc cu ocazia desevelirii statuei M. S. Regelui. Serbările vor avea loc în curând. La aceste serbări vor participa Suveranii împreună cu toată familia regală, Regele Alexandru şi Regina Jugoslaviei şi alţi reprezentanţi ai famililor domnitoare din Europa.

Statuia este gata, urmând se fie aşezată zilele acestea pe soclul de marmură albă, care este deja pus în Piaţa Unirii, pe locul unde a stat statuia regelui maghiar Ladislau cel sfânt.

Ştiri din Dej

Innecaţi. Săptămâna trecută s'au înnecat în Someş studentul Liviu Toma, de clasa III liceală din Dej şi în Valea-Codorului o babă.

J. L. D.

LOTERIA

Sindicatului Presei
Române din Ardeal şi Banat
autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924.
pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei.Române din Ardeal şi Banat
in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin **10 Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Citiţi şi răspândiţi printre săteni Ziarul

INFRĂŢIREA POPORULUI

Cea mai bună şi mai folositioare gazetă, scoasă anume pentru lumea satelor noastre.

ABONAMENTE:
Pe 1 an..... 100 Lei
Pe jumătate de an 50 Lei
Preţul unui număr 2 Lei

TELEFON No. 211.

TIPOGRAFIA

Cele mai frumoase lucrări de tipografie ca facturi, formulare, registre, invitări, scrisori comerciale şi orice alte lucrări necesare pentru

Autorităţi, Oficii, Bănci populare, Cooperative, Consumuri, industrii şi întreprinderi technice şi comerciale sătesti execută

TELEFON No. 211.

INFRĂŢIREA

TIPOGRAFIA INFRĂŢIREA

Execută de asemenea cu preţuri convenabile cărţi, de nuntă şi botez, invitaţii, cărţi de vizită, broşuri, etc.

STRADA IULIU MANIU No. 3.

C L U J

Inainte de a face o comandă în altă parte, adresaţi-vă la „TIPOGRAFIE INFRĂŢIREA“.

STRADA IULIU MANIU No. 3.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

Anul IV. Nr. 1131 — 6 PAGINI • 2 LEI • 6 PAGINI — Duminecă 20 Iulie 1924

Infrăți-

77 Onor Asociația p[entru] Cultura și literatura pop[orului] român
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI ÎNTREPRINDERILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L.

Fatalitatea „pertractărilor“

Se știe că partidul național prin ultima rezoluție votată de comitetul executiv și de parlamentarii partidului și-a exprimat regretul că fuziunea nu s'a făcut și a dat mandat conducătorilor de a începe noui „pertractări“ cu țărăniștii.

Nu aceeași stare de spirit domnește în rândurile țărăniștilor. Aceștia nu regretă de loc avortarea fuziunei. Dimpotrivă. O bucurie sgomotoasă, o veselă jubilare cutremură partidul țărănist.

Această veselie să exprimă prin scrisori, depeși, comunicate și prin întruniri. Pe când partidul național stă în pasivitate față de țărăniști, aceștia au trecut la un violent atac.

Țărăniștii, chiar cei mai autorizați, acuză pe conducătorii partidului național de nehotărîre, de duplicitate și chiar de incorectitudine politică.

Și frunțașii partidului național și presa acestui partid își pleacă cu resemnare fruntea sub grindina atacurilor, înghit cu noduri și tac, căci nefericiții aceștia politici mai au naivitatea și candoarea de a spera în posibilitatea unor noui „pertractări“ cu țărăniștii.

Dar, dată fiind starea de spirit a partidului țărănist după denunțarea fuziunei, atât de sgomotos manifestată, o asemenea posibilitate este exclusă. Și atunci, ce se vor face maniacii „pertractărilor“? La aceștii oameni „pertractările“ au devenit o idee fixă, o obsesiune, un fel de morbidă necesitate sufletească, cum este tutunul, alcoolul ori patima cărților la alții. Nu pot trăi fără „pertractări“ după cum viciosul de morfină moare când i se răpește îmbătătoarea otravă.

S'ă băniți de această obsesiune patologică, conducătorii partidului național au întins mâna tuturor personalităților politicei noastre, dar reciprocitatea nu s'a produs fiindcă toate personalitățile știu că mânile conducătorilor partidului național sunt nesigure, șovăitoare, ca gesturile oamenilor cari nu știu ce vor, și încotro merg.

Au pertractat, de la alipirea Ardealului cu Patria Mumă și la dreapta și la stânga — de la conservatismul dlui Al. Marghiloman până la bolșevismul dlui Mihalache, dela naționalismul intransigent al dlui N. Iorga până la internaționalismul escesiv al dlui dr N. Lupu. Dar „pertractările“ nu au ajuns în nici una din aceste contradictorii direcții la vreo concluzie.

De ce? Conducătorii partidului național invocă intransigența principiilor, intangibilitatea programului, caracterul sacro-sanct al dogmei lor. Atunci, cum este posibil ca pe baza unui program dogmatic ca o literă de talmud, să se „pertracteze“ și cu conservatorii și cu bolșevicii, și cu naționaliștii și cu internaționaliștii?

Cum este posibilă atâta elasticitate pe fondul unui program declarat coherent ca bronzul, solid ca stânca de granit?

O explicație logică, rațională a acestor contradicții nu este posibilă. Există însă o explicație psihologică, care luminează geneza și mecanismul sufletului conducătorilor partidului național.

Oamenii aceștia „pertractează“ nu pentru a ajunge la o concluzie, ci, diletanți în politică, incapabili de creațiune, căutând o justificare a rațiunei lor de a fi în politică, o găsesc în perpetue tratative.

Dacă aceste tratative ar duce la o concluzie, rostul de a fi al conducătorilor partidului național, s'a încheia și ei nu ar mai putea supraviețui politicește de cât ca niște amintiri ale trecutului.

Oamenii aceștia „pertractează“ pentru a „pertracta“ după cum unii fac artă pentru artă fără a urmări un ideal uman ori o realitate.

Dar astăzi fatalitatea i-a isbit în fundamentala lor pasiune, în rostul lor de a fi în politică. Până și țărăniștii refuză a se mai preta comediei „pertractărilor“. Și atunci, nu le rămâne altceva de făcut de cât să „pertracteze“ ei în de ei, pierzându-se în discuții vane și oțioase ca diletanți inutili, streini de nevoile aprige ale vieței și de copleșitoarele probleme ale realității.

Cari maghiari nu se simt fericiți?

Ziarul unguresc „Tükör“ afirmă că elementul maghiar din România, deși își dă toate ostenelile, nu poate găsi fericirea în țara românească.

„Fericirea“ este un deziderat vag, prea general, aproape transcendental, în cât este nevoe de o preciziune. Și apoi mai este nevoe de o altă preciziune. Se vorbește de fericirea pe cari Maghiarii nu o pot găsi — cu toate silințele — în România: care anume elemente din minoritatea maghiară se simt nefericite în țara noastră, atât de legală, de justă și îngăduitoare față de minorități.

Dacă este vorba de magnați, de grofii și latifunduarii maghiari, suntem pe deplin edificați.

In adevăr, obișnuiți să aibă domenii întinse, să se bucure de toate privilegiile pe cari regimul feudal al Ungariei le creiase pentru nobili, să ocupe toate demnitățile în stat nu în virtutea unei capacități deosebite, ci numai prin faptul că făceau parte dintr'o castă privilegiată, obișnuiți, prin urmare, să se împărtășească numai ei din toate foloasele materiale și morale, feudali în toată puterea cuvântului, ei nu se pot simți, desigur, bine într'o țară care nu cunoaște privilegiul, în care toți cetățenii sunt egali în fața legilor, bucurându se de aceleași drepturi și supuși aceloraș îndatoriri, într'un stat democrat, întemeiat pe un principiu de dreptate socială, de egalitate și de libertate. Nu se vor fi simțind bine grofii și latifundiarii subt stăpânire românească. Ei alcătuesc însă un grup infim în mijlocul masselor maghiare, cari ele n'au nici un motiv să se socotească nemulțumite în România. Țărănimea maghiară a intrat în posesiunea pământului pe care-l muncea până acum ca roabă, toată lumea maghiară trăește într-un regim care îi îngăduie desvoltarea nestânjenită a însușirilor ei, într'un regim care a dovedit atâta înțelegere și atâta toleranță pentru toate minoritățile, fie etnice, fie religioase.

Că lucrurile stau astfel o dovedește faptul că politica partidului maghiar, inspirată de grupul magnaților și latifundiarilor, nu găsește ecou în sufletul maghiarimei din Ardeal. Chiar conducerea partidului la care au ajuns și câțiva democrați este ea însăși fracționată în două tabere: una reprezentând interesele nobililor și latifundiarilor, cealaltă având aspirații democratice.

Și dacă ziarul „Tükör“ a înțeles că acest grup neînsemnat ca număr și ca valoare creiatoare, al foștilor privilegiați nu-și poate găsi „fericirea“ în România, suntem de perfect acord și înțelegem foarte bine motivele de ordin și moral și material, care îi împiedică pe feudalii fostei Ungarii să se simtă bine în România democratică.

Ateneul „Tătărași“ la Tg.-Mureș

T.-Mureș. — In ziua de 18 Iulie a. c. orele 3 p. m. au sosit în localitate reprezentanții Aeteneului Popular „Tătărași“.

La gară au fost primiți de toți reprezentanții autorităților și de reprezentanții ziarelor române și maghiare aflători în Tg.-Mureș.

Comercianți jefuiți

— Prin telefon —

Miercurea Ciucului. — Eri p. m. la orele 4 fratii Kovács, comercianți, au fost atacați pe drumul spre Borszék de către 2 indivizi cari i-au jefuit de toți banii ce aveau, în sumă de 188 mii lei.

Din tainele archivei Clujului

Descoperirea unor importante documente istorice

— Memoriile senatorului Ion Lenzigh —

Ce ne spune istoricul St. Meteș

Am arătat în numărul nostru de eri, ce documente importante, rămase de la Mihai Viteazul, s'au descoperit de curând în archiva orașului Cluj.

Tot în această arhivă s'a descoperit un alt document de o egală importanță și anume, o copie în ungurește după memoriile senatorului Clujului, I. Lenzigh.

In anul 1658 Clujul a fost asediat de armatele, Pașei dela Silistra, împreună cu armatele tătarilor și ale domnilor români Ghica și Radu Mihail.

Armatele acestora s'au așezat pe dealul Feleacului și urmau să distrugă Clujul și satele de prin prejur ca să pedepsească pe Racoți. Atunci orașul, îngrozit, trimete pe senatorul Lenzigh ca să roage pe capii armatelor să renunțe la asediu, în schimbul unor daruri. Aceasta s'a petrecut în 18 Sept. 1558.

Senatorul merge, tratează și în cele din urmă ajunge la înțelegere dând: 5200 de taleri domnului român Ghica.

Domnului muntean Radu Mihail i-a dat o cupă de aur în valoare de 8 fiorini, plus 5600 de taleri și un „scofium“ (haine) în valoare de 35 fiorini.

Tălmaciului lui Mihail Radu îi dă o cingătoare de mătase.

La alți boeri cari au venit cu Domnul le-au dat câte 50 de taleri și 6 dolmane.

O scrisoare a lui Radu Mihail, Domn al Munteniei

Radu Mihail, trimete pe comisul și clucerul Cost la Cluj cu o scrisoare scrisă în românește, prin care cere orașului Cluj să permită aducătorului scrisoarei să între în oraș **ca să cumpere** (va să zică nu luau cu sila) cu **bani** mâncare pentru oameni și nutreț pentru vite.

Scrisoarea este dată din dealul Feleacului la 4 Sept. 1658.

Tot în aceste memorii ale senatorului se spune că, tot la 1658, Domnul Moldovei Ghiorghe Ștefan — pribeag — fiind alungat de pe tron a venit la Cluj.

Aci i-s'a dat adăpost, carne, 12 țâpeie (pâine) 5 cupe de vin și două ferdele de ovăs pentru cai. Aceasta din partea orașului.

La 22 Iulie acelaș an, Căpitanului Constantin Voevod — al Munteniei — tot pribeag i se dă pește sărat, somn și vin nou (Se vede că era în zi de post).

Ce ne spune dl dr. Șt. Meteș despre importanța istorică a acestor archive ardelene

„Până acum se cunoaște prea puțin în istoria noastră partea care privește pe românii din Ardeal, și mai ales în ce privește legăturile voevozilor ardeleni și a ardelenilor în general cu domnii principatelor române.

Toate acestea nu se pot descoperi decât numai în aceste archive ale județelor și ale orașelor Ardelene, și mai ales în arhivele care privesc părțile Ardealului, arhive care acum se găsesc la Viena și la Budapesta.

Din aceste arhive se va putea scoate documentele din care se va putea descifra cu preciziune rostul nostru pe aceste tărâmuri.

In toate țările din lume, arhivele Statului sunt instituțiile cărora li se dau cea mai mare importanță, pentru că prin ele se poate verifica cu preciziune trecutul pe care fiecare națiune și-l revendică.

La noi, cu regret, trebuie să constatăm că acestor arhive nu li s'au dat importanța care trebuia să li se dea. Toate județele și orașele din Ardeal dispun de arhive, care cuprind un valoros material istoric, care documentează rostul nostru în Ardeal.

Toate acestea însă sunt lăsate la discreție funcționarilor care le vând servitorilor, cari — și — aprind focul cu ele.

Arhivele dela Alba-Iulia au fost pur și simplu arse ca niște hârtoage inutile. Cele dela Deva au fost aruncate pe coridoare și prin curte, și numai datorită întâmplărei că m'am nimerit pe acolo, am pus de le-a adunat.

Altfel rămâneau și acelea pierdute.

Numai aci la Cluj ați văzut ce importante documente istorice s'au descoperit.

Vă puteți închipui ce poate să fie în cele aproape 100 de arhive a Ardealului — care azi sunt la discreția tuturora.

Toate acestea numai din cauză că nu s'a putut cumpără o clădire în care să se poată concentra toate aceste arhive pentru a fi puse la adăpost și pentru a fi cercetate“.

Deraere cu victimă

— Prin telefon —

Brașov. — Trenul de marfă nr. 4254 a deraiat eri p. m. în apropiere de stația Jucu de jos. Șapte vagoane s'au răsturnat de pe linie, iar linia a fost distrusă pe distanță de 100 metri. Frânarul Ioan Teodor a fost apuca între roatele trenului, cari i-au tăiat ambele picioare și o mână. Nenoricitul a fost transportat în stare gravă la spitalul din Brașov.

O comemorare naţională

Dr. Aurel Mureşianu

Cu prilejul împlinirei a 15 ani de la moartea marelui luptător al românismului: opinii despre personalitatea şi activitatea lui

Take Ionescu

„...Mare Român, jalea pentru pierderea lui a cernit inimile tuturor acelora, cari au avut cinstea şi fericirea să-i cunoască

Dr. Aurel Mureşianu
în anul 1866 la Viena

inima lui caldă şi bărbăţia fără seamăn... Dela el noi toţi am trebuit să învăţăm, că jertfa este ursită celor mai buni".

N. Iorga

Cu Aurel Murăşianu... nu dispare numai un om, un scriitor stăpân pe condeiu, un cunoscător deplin al politicei, un om de întreprindere şi de mare stăruinţă, un reprezentant, pe dreptate, respectat al generaţiei mai vechi, ci una din înfăţişările gazetarului român de „dincolo", poate mai interesantă ori mai vrednică de stimă decât cuceritoare, populară şi simpatică.

„Gazeta Transilvaniei", foaia moştenită de Murăşianu, dintr'o familie ai cărei membri moşteneau datorii literare şi datorii de publicist politic, se deosebia hotărât de celelalte organe ale presei fraţilor noştri din Ungaria. Şi această deosebire nu se datoria redactorilor, tineri asemenea cu acei cari scriu la alte foi, în stare şi ei să aibă patima luptei şi să se mângâie cu vre-o glumă. Ci se datoria numai şi numai lui Murăşianu, care inspira articolele, le dădea tonul, le cetia şi recetia, le îndrepta, le refăcea adesea, le distrugea uneori. El era chiar de pe patul de suferinţă unde a zăcut multă vreme, redactorul adevărat, veghetor şi plin de simţul răspunderii, al foii sale..."

Nicolae Densuşianu

Reprezentant ilustru al cugetărilor şi simţirilor româneşti, apărător sincer şi neobosit al drepturilor şi libertăţii naţionale, exemplu al tăriei de convingeri, de activitate şi sacrificiu, el trece la nemurire în cercul acelei puternice şi glorioase generaţiuni din sec. XIX-lea, care a dus lupta uriaşe pentru desrobirea şi înălţarea poporului român şi a pus bazele viitorului nostru naţional.

Avtivitatea sa binefăcătoare a fost răspândită în toate direcţiunile şi durerea pentru pierderea sa este comună tuturor Românilor.

Istoria noastră naţională va consacra pagini luminoase memoriei şi faptelor sale neperitoare.

Aurel C. Popovici

Mare luptător al neamului... a fost un caracter antic şi va rămânea pildă de virtute.

Amos Frâncu

Cauza română din Transilvania şi Ungaria a suferit o pier-

Dr. Aurel Mureşianu
în anul 1865

dere ireparabilă prin stingerea neîntrecutului ei publicist arzător apostol al adevărului şi culturii, neînduplecat martir al condeiului, neprihănit în serviciul libertăţii naţionale.

Reclama este sufletul comerţului!

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Duminecă, 20 Iulie 1924

CINEMA SELECT

Sotia lui Faraon

Filmul cel mai mare din lume aranjat de **Ernst Lubitsch.** In rolul principal: **Emil Jaunings, Paul Wegener şi Lydia Salmanova.** 37

Luni, 21 Iulie

Sodoma şi Gomora

Partea I. Păcatul în 6 acte. Legenda Omenirei. In rolul principal: Lucy Doraine şi Mihail Várkonyi.

Sprijiniţi Comerţul şi Industria Românească

In Strada Nicolae Iorga No. 6.
s'a deschis prima
Pantofărie studenţească,
unde se
execută comenzi 3576
de pantofi, ghete, cisme
şi sandale. Tot aici s'a deschis
şi primul salon de lustragerie de ghete

Pentru studenţi şi funcţionari
de stat se acordă 10% reducere.

Din 7 luna curentă

Ghiaţă artificială

bine comprimată
aflaţi la

fabrica de ghiaţă

a 20

fabricei de bere

CZELL

Telefon No. 78.

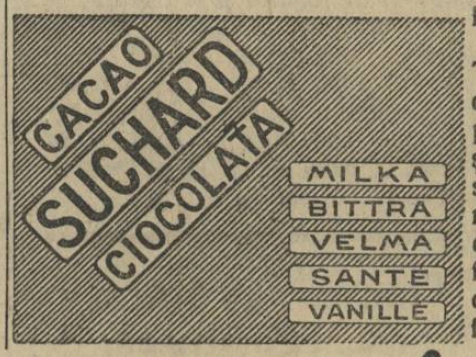

Românii la Paris

— Cartea dlui N. Şerban despre Pierre Loti — Activitatea dlui Eugen Titeanu

S'a împlinit un an dela moartea lui Pierre Loti, care în peregrinările sale dealungul lumei, a poposit odinioară şi în ţara Românească, oaspe al reginei poete Carmen Silva.

Despre acest drum a scris cândva câteva pagini de străvezii impresii despre locurile şi siluetele de aci. Spun *siluete*, fiindcă nu odată oamenii lui Loti, se profilează în vaporoase mutre, plutind din amintire în decorul peisagiului.

Profesorul N. Şerban, dela Universitatea din Iaşi, a adunat un bogat material documentar şi critic, într'un volum intitulat „Pierre Loti, La Vie, Son Oeuvre", tipărit în ediţia parisiană „Les Presses Françaises". Volumul a fost primit de critica franceză cu termeni elogioşi.

„Acest universitar — scrie un cronicar în cea mai răspândită publicaţie de informaţie literară franceză — a consultat toate documentele şi toate mărturiile care puteau să facă a trăi Loti şi opera sa. O asemenea carte aşează printre marii clasici, un om ale cărei cununi funerare nu s'au uscat încă. Alţii vor veni, cari vor rectifica, vor precisa, vor complecta. Nimeni, de aici încă mulţi ani, nu se va putea lipsi de lucrarea dlui Şerban. Până astăzi, nu aveam asupra lui Loti, nici o lucrare de ansamblu. Viaţa sa, nu o cunoşteam decât din anecdotele de o autenticitate adeseori îndoielnică; asupra operii sale nu s'a scris, dacă pot să o spun, decât sporadic; articole de reviste şi de ziar cu prilejul punerii în vânzare a cutărei cărţi

Dl Şerban a încercat sinteza aşteptată. Ajutat de familia şi de amicii lui Loti, în special de dl Samuel Viand, Louis Barthou şi Mauberger, documentat de Ministerul de Marină, a parvenit să reconstitue peregrinările, foarte complicate, ale autorului „Fratelui meu Yves", şi prin asta chiar, să arunce asupra întregei opere o lumină nouă. Foarte interesante apendice, între altele un tablou de date asupra plecărilor şi ancorării vaselor pe care a fost îmbarcat Iulien Viaud, o bibliografie a operilor lui Loti şi a studiilor care au fost publicate asupra sa, nouă planşe *hors-texte*, prefaţa de Louis Barthou, îmbogăţesc cu deosebire, această frumoasă şi bună carte".

Compatriotul nostru Eugen Titeanu, publicist şi poet, aflându-se la Paris, a căutat nu odată până acum să slujească literatura şi curentele de idei de care e străbătută sensibilitatea românească de după războiu, publicând vioaie articole în revistele franceze şi rostind în diferite adunări şi cercuri parisiene, conferinţe despre România.

In cursul ernei trecute, o conferinţă ţinută la „Cercul Internaţional al Studenţilor" din Paris a fost viu discutată de presa franceză. Vorbitorul lămurea ceva din sufletul nostru şi arăta că simpatia şi legăturile culturei româneşti cu Franţa, ţin prin alte fibre decât alianţeie diplomatice, interesele şi simpatiile câtorva români, care la Paris îşi petrec o parte a veniturilor. Arăta atunci conferenţiarul, sprijinit de documentate date, că în primul rând cultura românească s'a alipit de cea francenză fiindcă găsea acolo discipline şi tradiţii care conveneau spiritului nostru, şi care îl grăbeau fără să-i despersonalizeze, desvoltarea firească.

In revista franceză „L'Esprit Nouveau" Nr. 23, citim de astădată o limpede expunere a curentelor din arta şi literatura românească.

„Spiritul nou român — scrie confratele Titeanu — există. In literatură, în artă, e debil căci are caracterul unei traducţii, or e preferată cartea streină direct înaintea tălmăcirei ei. „Este întotdeauna mai greu de a găsi un orizont nou, decât un orizont strein. Orizontul strein nu este întotdeauna nou. Un amploiat de la Compania Internaţională de Wagons-Lits, înţelege şi vede acest adevăr. Iată pentru ce astăzi este o întoarcere către tradiţie. E o adâncire a ei. Revista „Gândirea" a fost cea care a dat semnalul de întoarcere. Nu s'a făcut un drum înapoi. S'a observat numai că fusese un drum greşit. S'a pornit înainte luând alt drum."

*

Confratele Titeanu, arată taina succesului aproape popular, pe care l-a întâmpinat poesia sonoră şi musicală a lui Ion Minulescu, locul lui Tudor Arghezi împărţit între poesie şi polemică, orientarea pictorilor cu inspiraţia şi metodele de lucru primenite: Iser, Ressu, Teodorescu Sion. Mişcarea „dadaistă" e reprezentată de „Contemporanul" d or Vinea şi Ţara. Intr'o scurtă trecere în revistă, sunt caracterizaţi: Nichifor Crainic, Adrian Maniu, Blaga, Liviu Rebreanu, Bacovia, Demostene Botez, Pillat, Davidescu.

Informaţii fără îndoială folositoare, dar întrucât priveşte înşiruirea numelor, cu efect numai în cafeneaua literară a Bucureştilor, fiindcă pe cititorul parisian puţin îl va fi interesând numele moldovalah al unui poet şi clasificarea sa în cutare ori cutare curent, cât timp nu-i poate avea sub ochi o cât de neînsemnată tălmăcire a unui stih, transpus în limba lui Mallarmé şi Paul Valery.

Mai preţioasă de cât toate aprecierile asupra persoanelor, care pe francezi ca şi pe noi, ne vor fi lăsând deopotrivă reci, e constatarea că orizontul străin nu înseamnă pentru creatorul de artă şi orizontul nou.

Un adevăr pe care-l repetăm şi noi cu încăpăţinare de câte ori, ne cade prilejul, şi care n'a străbătut totuşi în conştiinţa unor anumiţi scriitori — noui fără îndoială, — dar de-o noutate depreciată chiar de către însoţitorii vagoanelor internaţionale de dormit.

Cezar Petrescu.

8277-2 **ORIGIN LDL** 2877-2

Săpun Schicht Marca „Cerb"

păstrează preţioasele Dv. rufe

Consumarea motoarelor de benzină „ASTRA" este minimală.

PAGINA FEMEII

Figuri femenine din Bihor

Dna Lucia Dr. N. Zigre

Dna Lucia dr. N. Zigre, soţia fostului subsecretar de Stat al minorităţilor, este una din puţinele femei din Bihor care, printr'o activitate frumoasă, a reuşit să înfiripe, în Oradea-Mare, o instituţie pentru alinarea suferinţelor a câtor-va sute din cei 7800 şi mai bine de orfani de război, câţi sunt în acest judeţ. Inteli-

Dna Lucia dr. N. Zigre

gentă blândă, bună, pare a fi fost sortită pentru a mângâia pe cei ce suferă. Orice orădan a văzut-o în repetite rânduri zbătându-se în impasul în care i se lăsau adesea orfanii dsale de cari se legase sufleteşte şi pentru cari a desfăşurat o activitate uriaşe. Gaţie priceperei dsale numai, că nu au rămas pe drumuri cei 150 orfani strânşi din diferite colţuri ale Bihorului în orfelinatul din localitate.

Ştiind că e una din fruntaşa feminismului din acest oraş m'am prezentat dsale pentru a-mi da unele lămuriri în unele chestiuni cu care se ocupă pagina femeii a ziarului nostru. Primul lucru pe care am întrebat-o a fost chestia mişcării feministe.

— Nu putem zice că aci, în Bihor, noi româncele, avem o astfel de mişcare. Deşi unele din noi agităm această chestie, totuşi suntem prea puţine pentruca vocea noastră să fie auzită, doleanţele noastre satisfăcute. Cele câte-va, câte suntem însă, ne-am afirmat de câte-va ori pretenţiunile. Nu pot vorbi în numele celorlalte; cât despre mine eu sunt pentru acordarea drepturilor integral femeii. Dece adică femeia, tovarăşea bărbatului atât în vremuri bune cât şi în timpuri de restrişte, să nu se bucure de aceleaşi drepturi ca şi bărbatul? Nu duce şi ea greul vieţii cu aceeaşi destoinicie ca bărbatul? Nu luptă cu aceeaşi tenacitate în viaţă contra relelor cari bântue societatea? In plus, pot zice, că femeia aduce ceva mai mult. Ea aduce acea drăgălăşenie care însemnează acea alinare care tămăduieşte şi acea stăruinţă care învinge. Până la acordarea drepturilor integrale, eu a-şi cere ca ceva urgent următoarele:

Ocrotire de către stat şi societate pentru femeile însărcinate şi lehuze. Admiterea căutării paternităţii şi recunoaşterea copiilor ilegitimi. Drepturi publice pentru femeile cari se îngrijesc ele înseşi de existenţa lorşi cu oareşi care cultură femeilor cu pregătiri superioare, femeilor cari s'au distins prin conducerea vr'unui institut de binefacere, de ocrotire socială etc. sau au deosebite merite pe acest teren. Femeilor scriitoare, artiste etc., mamelor care au născut şi cresc cel puţin 3 copii şi au oarecare cultură, văduvelor de războiu şi tuturor acelor femei care în decursul războiului de dezrobire, s'au îngrijit de economie, atelierul, prăvălia, etc. a soţilor lor soldaţi.

Aceştia precum am zis, până la acordarea tuturor drepturilor politice cari va trebui mai curând sau mai târziu să se realizeze. Este o nedreptate strigătoare ca femeile care muncesc şi ele, să nu aibe aceleaşi drepturi civile şi publice ca bărbaţii.

Dar nu va suferi căsnicia dacă s'ar acorda aceste drepturi femeei? Dacă şi bărbatul şi femeia vor fi ocupaţi în Parlament, cine se va îngriji de copii şi ţară?

— Nu-i adevărat că va suferi căsnicia. Bărbaţii ne lipsesc? Şi totuşi! O femee vrednică ştie să aranjeze totul. Şi nu'mi închipui că vor fi tocmai acelea nevrednice (luat în sensul strict al cuvântului) în Parlament. Vă asigur domnule, că dacă femeea va avea drepturi politice în treburile obşteşti, ar merge mai bine şi cele casnice.

Depecrţş.

Societăţile feminine

In toate ţările din lume s'a format numeroase societăţi femenine. La noi în ţară prima a fost fondată în Iaşi de dna Cornelia Emilian în 1895 sub numele de Liga Femeilor. Societatea avea statute şi publica un buletin şi pentru prima dată această ligă a înaintat parlamentului o petiţie semnată de 500 persoane prin care se cerea drepturi pentru femei. Se cerea încă căutarea paternităţii.

In 1908 dra Tereza Strătilescu — una din cele mai valoroase personalităţi femenine — înfiinţează societatea „Unirea Educatoarelor Române" cu scop de a ridica femeea prin cultură şi educaţie gospodărească. Stringând în juru-i un grup de intelectuale, scoate o revistă foarte apreciată în care dşoara Eleonora Strătilescu scrie numeroase articole pline de talent şi energie relative la emanciparea femeii.

Ceva mai târziu, în 1910, se înfiinţează în Bucureşti liga „Drepturile şi Datoriile Femeilor", sub conducerea dnei Eugenia Reus-Ianculescu, societate care lucrează şi azi, iar în Iulie 1918 se înfiinţează la Iaşi „Asociaţia pentru Emanciparea Civilă şi Politică a Femeilor Române". La constituirea acestei asociaţii, au participat româncе din toată ţara, din vechiul regat de peste Carpaţi, de peste Prut, care se aflau aici în refugiu cu prilejul marelui război mondial. Se aflau printre ele personalităţi remarcabile prin propria lor valoare, femei culte şi inteligente, toate unite în acelaş gând să lucreze mereu până vor căpăta toate drepturile.

Peste 3 ani în Iulie 1921 se înfiinţează la Bucureşti un Consiliu Naţional al Femeilor Române în care există o secţie a sufragiului. Această secţie desfăşoară de-asemenea o bogată activitate în scopul de mai sus.

Elena C. Meissner.

Dreptul de vot al femeilor

Dreptul de vot a fost totdeauna punctul principal al luptei pentru libertate a oricărei clase de bărbaţi şi acordarea acestui privilegiu a fost multă vreme refuzată şi apoi acordat, însă nu din toată inima.

Dar când Alianţa se întruni la Geneva în 1920 pentru prima dată după războiu, se putea celebra victoria sufragiului în 22 de ţări. Barierele constituţionale, cari se opuneau dârz la cererile logice ale femeei, libertatea politică, fuseseră sfărmate de puhoiul eliberator, care învălui lumea în primele luni după războiu. Chiar şi naţiunile unde mişcarea pentru dobândirea votului era slabă, ca şi cele în cari această mişcare nu exista de loc, se supuseră totuşi acestei influenţe.

Naţiunile, cari aveau o organizaţiune a sufragiului mai veche, obţinură imediat votul pentru femei ca un act de dreptate prea mult întârziat. Nouile republici ale Europei orientale l-au adoptat ca o măsură firească, pe când în alte ţări reforma a venit prin revoluţie.

Femeile care participau de mulţi ani la luptă, fură şi ele cuprinse de emoţia momentului şi, când noi celebram în Congresul din 1920 lista admirabilă a victoriilor sufragiste, nu erau mai capabile de a pricepe adevăratul înţeles al mişcării de cât femenistele din secolul XIX.

In anul 1900, izbânda finală ne părea mult mai îndepărtată ca realitatea în 1920; campania feministă mondială părea mai aproape victorie de cât a fost.

Neştiind să creeze metode de muncă folositoare şi gândindu-se încă că opera lor este aproape împlinită, unele delegate ale Congresului din Geneva propuneau să se disolve Alianţa. Acum, când timp de trei ani am putut observa mişcarea în complexul ei, este datoria noastră să ne întrebăm din nou: „la ce punct ne aflăm"?

*

Sunt 5 continente.

In Australia toate femeile votează.

In Europa, de dincolo de cercul polar până la hotarul Iugo-Slaviei, al Elveţiei şi al Franţei toate femeile votează şi după părerea mea sufragiul femeilor este acolo temeinic stabilit.

In America de nord dela punctul cel mai septentrional al Alascăi până la marginea Mexicului toate femeile votează.

In Asia, vechea civilizaţie indiană îmboldită de noi aspiraţiuni democrate, a făcut să roşiască de ruşine multe naţiuni moderne în ceeace priveşte dreptatea către femei, cărora în multe provincii le-a acordat sufragiul. Nu numai salutăm pentru a a doua oară printre noi pe delegatele acestor mistice naţiuni antice, dar mai îmbrăţişăm încă o nouă societate federată din Birmania, unde femeea contribuabilă votează (în aceleaşi condiţiuni cu bărbaţii) de 40 ani.

In Africa multe colonii engleze au dat drept de vot femeilor, în timp ce numai Sud-Africa şovăie să urmeze acest exemplu.

Carrie Chapman Catt

Prezidenta „Alianţa Internaţionale pentru votul femeilor."

Tempo de lucru la noi şi aiurea

Un proverb al nostru sună: „Românul greu se apucă de lucru, dar de lăsat se lasă uşor." Proverbul este aplicabil şi în vechea ţară şi în ţinuturile alipite. Noi suferim de o încetineală, de un orientalism regretabil şi dăunător. In ţările apusene individul, lucrând pentru sine ori pentru obşte, desfăşoară energie şi promptitudine ce întrec cu mult pe cele de la noi. Fapt constatat de oameni superiori — chiar dintre ai noştri — cari au analizat amănunţit stările de la noi şi de aiurea.

Pilde!... Nainte încă de-a veni din ţara veche aici în Cluj — unde mă aflu de peste 4 ani — auziam că având în vedere lipsa de locuinţe din localitate, ca de altfel pretutindeni, — se va orândui un cartier pentru prof. universitari. Procedeul ar fi fost cam acesta: Comuna să dea terenul, dacă nu gratis, pe preţ convenabil; tot ea să facă lucrările edilitare: canalizare, asfaltare. Pe terenul parcelat şi vândut prof. univ., să se ridice clădiri igienice de către o serioasă Societate de Construcţiuni, ori de către Stat. Clădirile or deveni proprietăţi individuale ale prof. respectivi, cari au să achite costul lor prin rate într'un termin mai lung sau mai scurt.

Plan minunat...,

Convocări de prof. univ. au fost multe de atunci. S'a discutat din belşug. S'au ales comisiuni reprezentative cu preşedinţi, cari să parlamenteze cu cei în drept. S'a luat contact de repetite ori în conciliabule cu marii gospodari ai comunei... Şi unii au obiectat ba asta; alţii ba ailaltă... iar lucrul a rămas baltă.

Am intrat în al şaselea an de la primele proecte.

Gurile blestemate spun — pare mi-se cu temeiu — că multă apă va mai curge pe Someş până s'o înfăptui cartierul cela plin de verdeaţă, de soare şi de căsuţe cochete, spre a uşura întru câtva criza locuinţelor, şi a împodobi draga noastră urbe.

Se mai auzia apoi că instituţiile bancare, că fabricile... vor fi obligate de către autorităţile de Stat să-şi clădiască locuinţe, pentru funcţionarii şi lucrătorii lor.

Ba ceva mai mult: umbla svonul că însăşi prea Măria sa Statul va da pildă între pilde, făurind aşezări, pentru militarii săi, pentru poştaşii săi, şi pentru alte bresle de slujitori ai săi.

Dar nici Statul nu se găseşte, nici instituţiile particulare, nici comuna...

In altă ordine de idei, luându-ne după promisiunile oficiale şi oficioase lansate prin presă, noi credeam că până în zilele de azi vom avea colea nişte linii de tramvaie pe cari să sbârnăie vehiculul acela comod şi lesnicios pentru punga fie-căruia, şi că ne vom avânta cu el nu numai în încinta oraşului, ci şi prin împrejurimile-i pitoreşti... Şi tare îl dorim noi — proletari intelectuali şi prolectari manuali — carul ăcela de foc cu scînteieri licuritoare, căci noi — vezi bine — n'avem maşini pufuitoare ce stârnesc nouri colboşi şi nici trăsură cu cai negri, ori cai... albi, în cari să ne lăfăim ca bimbaşa.

Când se înscăunează câte un mare dregător — „părinte" al cetăţenilor — se pornesc gazetele să ne încânte cu îmbunătăţirile ce au să ploaie peste capul nostru...

Apa, mîndră şi radioasă, va gâlgâi năvalnic din robinetele etajului al doilea, şi al treilea... piaţa se va ieftini... birurile se vor micşoara... edilii se vor europeniza după stil occidental...

Cetăţenii citesc, visează că totul va lua fiinţă cât de grabnic şi aşteaptă... aşteaptă luni şi ani în care timp apa ne face boc luc chiar la primul etaj, piaţa s scumpeşte tot mai dihaiu, despre micşorare de biruri nici pomină, iar măturătorii de p străzi ne sufocă ziua în amiaz mare măturând fără să ude s cu nişte unelte aşa de arhaic pentru o gospodărie comunal cu pretenţii... Cetăţenii sătu de aşteptare şi-aduc aminte d o altă zicală potrivită: „Romă nu-i uşor la vorbă şi greu l faptă."

Ţi se strânge inima de du rere — că nu-i la noi — şi-salţă de bucurie — că-i cel pu ţin pe la alţii — când afli c de repede se lucrează aiure pentru binele comunităţii.

In Franţa de Nord, care unele regiuni a fost desăvârş pustiită de războiu, — statu comuna, particularii au lucr întens şi numai în câţiva a au refăcut viaţa.

Mai ilustrator de cât însă opera generală este ceea ce realizat Campania de Nord CF. franceze. A construit 11.00 (unsprezece mii!) de case, în prăştiate în diferite localităţi d regiunea încercată. S'a avut vedere maximumul de igien Fie care familie are minimum u dormitor pentru părinţi, un do mitor pentru copii, o sufrageri bucătărie, atenansele necesar apaduct, canalizare. Indărătul c sei, fie care gospodărie îşi a lotul său de grădină, iar în jur casei este un loc comun pent sbeguiala copiilor. Cooperati de tot soiul şi-au luat sarci să satisfacă nevoile gospoda lor. Comunele excelează printr administraţie în afară de critic Şcolile, spitalele, dispensarii pentru sugaci şi pentru adu construite, amenajate după c rinţele ştiinţei moderne — toa contribuie la prosperarea o ştească.

Numai după trei ani roade s'au şi arătat în toată splendo rea lor. Mortalitatea generală scăzut la 48 la mie; cea infanti (sugaci) la 1.36 procente iar n talitatea s'a urcat dela 221 la 4 de naşteri la 10.000 locuitori Şi aceasta în Franţa secătuită naşteri! Dovada cea mai peren ptorie că Francezii nu-s ster dela natură, ci se stârpesc singuri voluntar.

Cunoaştem ravagiile ce le făcut alcoolismul în Franţa, unc înainte de războiu în anumite r giuni aproape 50 procente d recruţi erau neîncorporabili trimişi la vetre, din pricina cusur rilor trupeşti.

In localităţile de cari ne oc păm alcoolismul a devenit o e cepţie. Oamenii s'au superioriza — capacitatea lor de muncă, xactitatea, disciplina lor le fa laudă.

Iată cum un mediu social, mediu comunal, un mediu go podăresc prielnic stimulează urcă pe scara valorilor calităţi cetăţenilor...

Să ne fie de icoană şi de în bold!

Lelia P.

Cauciuc Michelin Cablé Stock, Automobile Bulek, Staier şi FORD, tipurile cele mai nouă cu preţuri reduse se află la marele magazin cu automobile

PERRY

Telefon: 999.
Str. R. Maria 2.
2527—3

Lucrările pregătitoare
pentru expoziţia zootehnică din toamnă
— Deschiderea expoziţiei va avea loc între 13—15 Septemvrie în Cluj

Se ştie în deajuns că în toamna anului curent, în cursul lunei Septembrie, concomitent cu Târgul de mostre şi cu congresul general al medicilor veterinari din întreaga ţară, va avea loc la Cluj, în oborul de vite, o mare expoziţie Zootehnică, a întregului Ardeal şi Bănat, la care crescătorii de vite şi păsări domestice, vor expune cele mai alese exemplare pe care le posedă, în vederea stimulării şi încurajării creşterii vitelor şi păsărilor în aceste ţinuturi.

Se ştie de asemenea, că pentru pregătirea lucrărilor referitoare la această importantă manifestaţie a economiei noastre naţionale, în urma unei consfătuiri a tuturor factorilor competenţi din Ardeal şi Bănat, s'a ales un comitet executiv, în frunte cu Sept. Mureşanu, prefectul ţinutului Cojocna, şi care comitet organizează şi aranjază expoziţia. Pentru găsirea fondurilor necesare, s'a intervenit pe lângă Ministerul de Agricultură şi domenii, care a aprobat ca din toate fondurile comisiunilor Zootehnice din Ardeal şi Bănat, să se repartizeze o sumă oarecare, pentru cheltuelile necesitate de expoziţie. Până în present, comisiunile Zootehnice judeţene, care au în mâna lor întreaga acţiune pentru înbunătăţirea raselor de animale domestice din comunele rurale, se interesează în de aproape de buna reuşită a expoziţiei Zootehnice, ce va avea loc în zilele de 13—15 Septembrie la Cluj. Aşa, s'au primit deja mai multe sume de bani, în total aproape un milion dela comisiunile judeţene din Bihor, Turda-Arieş, Maramureş, Sibiu, Mureş-Turda, Alba-de-jos şi Târnava Mică.

Din această sumă, s'a început deja construirea pavilioanelor unde vor fi adăpostite animalele, şi se aşteaptă ca şi celelalte comisiuni Zootehnice din Ardeal şi Bănat să răspundă apelului lansat de către comitetul executiv al expoziţiei, relativ la vărsarea grabnică a sumelor ce au fost prevăzute în bugetele comitetelor Zootehnice judeţene.

Vizitaţia canonică de vară
a Preasfinţitului de la Gherla
retutindeni P. S. Sa Episcopul Hossu este primit e Cler şi de credincioşi cu smerenie şi dragoste

In 25 Iunie era fixată cercetarea istorică a comunităţi Guruslăul guresc, pe câmpiile căreia haiu Viteazul marele Domn mân a repurtat o victorie strălucită asupra lui Sigismund Báory. S'a celebrat sfânta Liturghie, şi în predică Arhireul a reamintit asistenţei poporenilor glorioasă străbună a zilelor fericite ale neamului de sub Mihai Viteazul, care în 1601 a ţinut numai câteva clipe, iar astăzi s'a realizat deplin.

La sfârşitul predicei apoi s'a făcut panachidă parastas pentru marele erou şi Domn român Mihaiu. A luat parte o deputaţie numoasă de intelectuali din Zălau la acest act de pioasă comemorare, în frunte cu subprefectul judeţului dr. Iuliu Pop, reprezentându-le fiind mai toate autorităţile din capitala judeţului.

In 26 Iunie s'a făcut vizitaţia canonică în fruntaşa parohie Bicsa Română, unde îşi doarme somnul de veci marele bărbat al neamului Simeon Bărnuţiu, născut aci în 21 Iulie 1809, şi mort la 16 Maiu 1865. Fiii Sălagiului au ridicat acestui erou naţional un frumos monument la mormânt pe laturile căruia sunt gravate diferite inscripţii, ca de ex.: „Poporul român ţine minte de răsfaceri şi nedreptate“ „Libertate, frăţietate, egalitate, naţionalitate“ Divizia 17 a armatei române în anul 1921 a depus o cunună de oţel la mormântul marelui bărbat.

Lângă mormântul lui Simeon Bărnuţiu zac osemintele marelui vicar al Sălagiului Olimpiu Barboviciu, născut în Chilioara la 6 August 1834 mort în Bocşa-Română la 11 Decemvrie 1914. Aici păstoreşte ca paroh Simeon Barbaloviciu, fiul acestui fost vicar vrednic. In predica dela sfârşitul liturgiei Arhereul face pomenirea cu laude a acestor doi mari bărbaţi fii ai Sălagiului. A urmat apoi procesiunea la mormintele lor unde s'a celebrat un părăstas pentru amândoi.

S'au continuat apoi vizitele canonice în parochiile şi filialele Husmezeu, Curitău, Lompert, Sărmăşag, Sighetul-Silvaniei Şamşod, Ser, Chieşd, Corond, Bicaz, Ciuta, Corni, Babţa, Glorocuta, Supurul de sus, Derşida, Bobota, Moiad, Hidig, Doh, Dumuslău, Giurtelec, Mălădia, Criştelec, Ceheiu, Bădăcin, Ilişua, Siciu, Perecei.

In Mălădia, locul natal al primului episcop dela Gherla Ioan Alexi — unde s-a făcut vizitaţia canonică în 5 Iulie după masă, s-a făcut deasemenea pomenirea cu laudă a acestui mare Archireu şi s-au făcut rugăciuni pentru odihna sufletului lui.

In Chieşd a fost întâmpinat Arhireul şi salutat călduros din partea inimosului fruntaş sălăgean dr. Coriolan Meseşian, fiu al acestei parohii, iar în Hidig de dl Senator Dr. Alexandru Aciu, ca fiu al comunii. In Hidig au eşit mai mulţi preoţi, învăţători şi intelectuali de tot soiul. In Bădăcin a fost întâmpinat călduros preasfinţitul Arhireu de dl dr. Iuliu Maniu, presidentul partidului naţional.

In trecerea arhireului dela Ceheiu către Bădăcin a fost întâmpinat Arhiereul şi salutat în piaţa din Şimleul-Silvaniei prin preotul Vasule Moody şi prin parohul latin camarar papal de acolo, încunjuraţi de mai mulţi credincioşi.

Mai remarcăm în calea aceasta un gest de mare danie a vre-o 7—8 credincioşi din Giorocuta, cari muncesc astăzi în America şi cari în dragostea lor faţă de biserică au colectat pentru nevoile bisericei lor din Giorocuta 135.000 Lei. Din aceşti bani, la cari au mai adaus colecte din sat, s-a renovat temeinic frumoasa biserică din Giorocuta şi s'au cumpărat trei clopote grandioase şi melodice, pe cari le-a consacrat însuşi Arhireul cu ocaziunea vizitei canonice, publicând el însuşi numele acelor mari binefăcători credincioşi din America, şi lăudându-le zelul şi credinţa lor. Aici păstoreşte harnicul preot Patriţie Trufaş, al cărui tată de fericită pomenire proprietar în loc — Ioan — are meritul principal între zidirea bisericei care e mândria Giorocutanilor.

*

Sfârşitul vizitaţiei s-a făcut în fruntaşa comună Pericei, cuibul familiei Deleu începând cu Iacob Deleu, viteazul căpitan a lui Avram Iancu.

Vădit — foarte plăcut impresionat a fost I. P. S. Sa de marele număr de intelectuali, fruntaşi ai judeţului, adunaţi aici spre a-l saluta în această comună. Au venit al saluta pe iubitul nostru Episcop, din Cluj Dr. Victor Deleu, deputatul circumscripţiei, Dr. Iuliu Haţiegan, profesor universitar cu familia, Dr. Ioan Sima advocat st. Laurenţiu Sima dir. de bancă, din Zălău, Dr. Iuliu Pop subprefect, Ioan Mango revizor şcolar, Cornel Sima primnotar ect., din Şimleu: Ioan Deleu primar, publicist, Dr. Coriolan Meseşian şef judecător, Dr. Valer Ancean judecător, Dr. Al. Aciu senator, dir. de bancă şi alţii: din Crasna A. Marcu primpretor ş. a. Apoi toţi protopopii şi preoţii din apropriere şi toţi intelectualii din sat. La masa dată de părintele Sima, cu cunoscuta-i ospitalitate au stat peste 60 persoane. I. P. S. Sa încunjurat şi de dragostea şi admiraţiunea atâtor inimi calde s'a simţit foarte mulţumit, cea ce a accentuat în vorbele rosite la sfârşitul mesei şi prin strângerea de mână cu care a onorat pe fiecare.

De aici Arhierul în 9 Iulie 1924 dimineaţa a plecat cu automobilul la mănăstireă Bicsadului, însoţit de canonicul Dr. Bujor şi de prefectul din Zălău Dr. Iuliu Domşa, pentru a lua parte la obicinuitul mare peregrinagiu ce se face acolo din prilejul Hramului Mănăstirei la praznicul sfinţilor Apostoli Petru şi Pavel.

Coresp.

ÁLLER KÉPES CSALÁDI LAPJA
elárusitókat keres

ÁLLER KÉPES CSALÁDI LAPJA gazdagon illusztrált, szines nyomásu, 40 oldalas nagy alaku családi lap. **Megjelenik augusztus havában.**

Dohánytözsdések, papirkereskedök, könyvkereskedök, amennyiben hajlandók a lapot elárusitani, postafordultával **irjanak az alábbi cimre,** ahol megkapják az elárusitói feltételeket és minden egyéb felvilágositást.

ÁLLER KÉPES CSALÁDI LAPJA
43 BUDAPEST, IV., Deák Ferenc-ucca 14

BEREA
DESCHISĂ 2237
„URSUS“
a
Fabricei de bere
CZELL
din Cluj, este beutura predilectă a publicului

CEASORNICE Longines
7 Grands Prix
ELEGANTE ŞI PRECISE

Lysoform

Citiţi şi răspândiţi:
›Infratirea Poporului‹
cea mai bună gazetă săptămânală.

LEI 450
un pantalon de tenis!
La firma: D 44
Katz şi Mendel
Cluj, Piaţa Unirii No. 10.

el mai bun îngrijitor pentru copii! Praful Nr. 1 a lui Höfer pentru a presăra la copii, Baby-Creme, a lui Höfer. Depozite la Cluj: Drogeria Emke, Royal, Rózsa, Demeter, si farmacia Flohr Hint.

laine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Ultima oră telegrafică

Ultime informații

— **Dl miniștri Tătărăscu și Cipăianu la Cluj.** *Astăzi la 11 ore a. m. au sosit în localitate dnii miniștri Tătărăscu și Cipăianu.*

— **Dr. I. Bartha** a deschis birou advocațial în Cluj, strada Iuliu Maniu 17.

— **Presa din Ungaria.** *Începând cu numărul viitor, ziarul nostru va publica o cronică zilnică a „presei din Ungaria", informând pe cititorii noștri și despre starea de spirit din țara lui Horthy.*

— **Dela școala Aeronauticei.** Examenul de admitere în Școala Technică a Aeronauticei pentru ocuparea a 80 de locuri vacante în clasa I pe anul școlar 1924—925 va începe în ziua de 5 Septemvrie a. c., la sediul Școalei în orașul Mediaș (Transilvania). Inscrierîle la aceste examene împreună cu actele necesare urmează a fi înaintate Direcției de studii a școalei până la data de 25 August a. c. Pentru orice alte informațiuni doritorii se pot adresa comandamentelor de garnizoană respective, Inspectoratului General al Aeronauticei din M. R. sau direct Școalei.

— **Comerciale.** In cercurile din localitate a provocat o mare îngrijorare faptul că Ungaria a interzis tranzitul mărfurilor din România pentru Viena. Se așteaptă ca în scurt timp multe întreprinderi care aveau legături directe cu Viena, să'și înceteze activitatea.

— **Expoziția de animale.** Săptămâna viitoare se va începe clădirea pavilioanelor pentru expoziția de animale ce va avea loc în toamna anului curent la Cluj, în târgul de vite.

— **Arestarea unui spărgător.** Aseară pe la oărele 11 poliția locală a arestat în gară, pe cunoscutul spărgător Izidor Beltar, care are la activul sau numeroase furturi săvârșite atât în Cluj cât și în Oradia Mare.

— **Excursiunea profesorilor și elevilor din Constanța în Ardeal.** Membrii corpului didactic din Constanța însoțiți de un mare număr de elevi au făcut o excursiune în Ardeal. Zilele trecute excursioniștii au vizitat orașul Tg.-Mureș, unde li s'a făcut o călduroasă primire de către publicul românesc și autorități.

— **Curățitul străzilor.** Prefectura poliției a luat dispoziția că toți locuitorii din Cluj sunt obligați să curețe porțiunea de stradă din fața casei lor, de oarece în caz contrar vor fi pedepsiți prin amenzi.

— **O statistică a meseriilor.** Inspectoratul muncei din localitate, a primit ordinul de a întocmi o statistică a tuturor meseriilor din Cluj, în care să se arate naționalitatea patronilor și a angajaților, precum și drepturile lor de domiciliere în oraș.

— **Terenul pentru zarzavat.** Se știe că primăria concesionase 16 jugăre de teren pentru grădinărit, dlui Zobatz cu obligațiunea de a vinde zarzavaturile cu 25 procente mai ieftin decât prețul de pe piață. Concesionarul, nesatisfăcând nici una din condițiunile contractului, primăria i-a reziliat sus zisul contract, urmând ca arendarea terenului să fie supusă la o nouă licitație.

— **Deplasări.** Dl Inspector general Hodor, actualmente prefect delegat al orașului Cluj, s'a întors ieri în localitate, venind dela Oradia-Mare.

NU UITAȚI!

Funcționari de stat civili și militari de a cere **Reducere de 10%** la toate mărfurile de manufactură când cumpărați la Magazinul

MISSIR

Cluj, Memorandului 11.

Incendierea unei păduri

— Prin telefon —

Miercurea Ciucului. — Eri seara la orele 6 s'a produs un mare incendiu în pădurile fabricei Patza. A ars aproape întreaga pădure. Pagubele se ridică la un milion lei.

Cauza focului a fost o grămadă de jăratic lăsată de lucrători în pădure.

Un mare oculist la București

— Prin telefon de la corespondentul nostru. —

București. — A sosit în capitală din America d. Ernest Tenk, cel mai mare oculist din lume. Numitul a ținut în America mai multe conferințe științifice, pe care, probabil, le va repeta și la București.

Curele de transmisiune!

Adr. telegr.: „DERMATA" Cluj. **Curele speciale pentru cusut manchette și compressoare!** Adr. telegr.: „DERMATA" Cluj.

Frații Renner & Co.

Lloyd **Fabrica de Pielarie S. A. Cluj.** 3401

Ce s'a întâmplat la Gilău?

— **Cum încearcă gazetele evreo-maghiare să ne compromită** —

Zilele trecute, „Brassói Lapok" a publicat un articol senzațional, despre o pretinsă adunare poporală convocată de mai mulți domni și doamne din vechiul regat cari ar fi indemnat la progromuri.

Una dintre doamne — scrie „Brassói Lapok" — a declarat că ea face parte din anturajul familiei regale române și poate garanta că nu li se va întâmpla nici un rău celor cari vor comite atrocități antisemite.

La aceasta adunare, după ziarul maghiar ar fi asistat — impasibili — și primpretorul și toate organele administrative.

Ce a constatat ancheta

Sesizați de articolul lui „Brassoi Ladok", d. prefect al județului a pornit cercetare în cursul căreia s'a constatat că la Gilău nu s'a vorbit contra Evreilor ci numai despre chestiuni culturale și despre greșelile sectelor relegioase ale pocăiților și baptiștilor.

Ce spune un ziar evreu care respectă adevărul

Pentru a arăta cât de departe merge reavoința și dorul de a calomnia țara cu orice preț a Evreilor „magyar ember" de la „Brassói Lapok", reproducem, ca încheiere următorul articolaș apărut astăzi în ziarul evreiesc „Uj Kelet" din localitate.

„S'a constatat ca d. prof. Ion Elorentin și publicista Gallia Teodor au ținut o conferință pur culturală la Gilău.

S'a vorbit, între altele de poezia poporală și portul național românesc și nici de cum despre Evrei.

Oaspeții bucureșteni s'au abținut de la orice declarații politice".

Prinderea unui hoț de scrisori

— **Prin telefon dela corespondentul nostru** —

București. — Se știe că în ultimul timp numeroși funcționari dela serviciul postal obișnuiau să deschidă plicurile postale ce veniau din America, furând dolarii și hârtiile de valoare ce se aflau în ele. Eri, dl Ovid Oregianu dela poșta din Capitală a fost prins în flagrant delict.

In urma hotărîrei comisiunei disciplinare, funcționarul incorect a fost imediat destituit.

Prin telefon dela corespondenții noștri

Devaluarea bonurilor austro-ungare

Praga. — „Prager Presse" anunță că guvernul austriac a înaintat un protest contra devaluării, bonurilor austro-ungare luate de Statele succesoare.

Guvernul austriac susține că valoarea bonurilor este necorespunzătoare cu valoarea reală a lor.

Situația în Bulgaria e critică

Belgrad. — Situația în Bulgaria continuă să fie critică. Inalta Curte de Casație bulgară a hotărât confiscarea bunurilor comuniștilor din Sofia. Palatul unde se află sediul comuniștilor n'a fost încă luat în primire de autorități căci s'a constatat că palatul este subminat cu mașini infernale.

Desființarea Uniunei Forestiere

București. — Uniunea Forestieră din Ardeal se va desființa. La 14 August va avea loc o întrunire la Brașov la care se va hotarî ca Uniunea Forestieră să se contopească cu Uniunea generală a industriașilor.

Fiul lui Pașici acuzat de excrocherie

Belgrad. — Ziarele de opoziție din Belgrad continuă violenta campanie contra guvernului. Fiul primministrului Pașici este învinuit că ar fi luat în numele Regelui Alexandru suma de un milion de dinari dela o mare instituție financiară. Tot fiul lui Pașici este acuzat că, împreună cu dl Stoia Dinovici, ministrul de finanțe jugoslav, a câștigat venituri fantastice cu banii împrumutului contractat în Franța.

Noul regim al grâului și pâinei

București. — Conform decisiunei consiliului de miniștrii eri p. m. la orele 4 s'au întrunit în ședință membrii comisiunei instituită pentru stabilirea noului regim al grâului și al pâinei. Comisia este compusă din dd. miniștrii Constantinescu, Mârzescu și Tătărăscu și ajutorul de primar al Capitalei, d. Berceanu.

S'a hotărât să se ceară tuturor primăriilor din țară rapoarte asupra situației stocurilor de grâu din comune și orașe.

După primirea acestor rapoarte, primarii vor fi convocați într'un congres la București unde se va stabili noul regim al pâinei și al grâului.

Pentru București se va fixa un regim special. Guvernul va interveni la Banca Națională pentru acordarea unui împrumut de 10—15 milioane, pentru a asigura aprovizionarea Capitalei.

Venizelos se reîntoarce în Grecia

pentru a candida la președinția Republicei

Belgrad. — Ziarul guvernamental „Rieci" anunță că Venizelos se va reîntoarce în Grecia. A sosit la Atena un intim al lui Venizelos pentru a cumpăra o casă pe seama marelui om de Stat grec.

Se spune ca Venizelos va reintra în viața politică și va candida la președinția republicei.

Excursioniștii Ateneului Popular la Cluj

Programul festivităților

Azi la orele trei și jumătate va sosi în gara Cluj trenul special al excursiei de înfrățire culturală organizată de Ateneul Popular Tătărași din Iași.

In vederea primirei oaspeților s'a alcătuit la Cluj un comitet sub prezidența dlui genera Anastasiu, care a hotărît următorul

Program

Comitetul de recepție, reprezentanții autorităților, ai diferitelor instituții culturale din localitate, intelectuali, etc se vor găsi la gară la venirea trenului cu excursioniști.

Dl dr. Utalea, primarul orașului va rosti o cuvântare de bun sosit. Se va face apoi prezentarea membrilor comitetelor de recepție și a societăților cari sosesc.

După aceasta se va forma un cortegiu în frunte cu muzica militară care va porni pe calea Regele Ferdinand și se va opri în Piața Unirii, unde va avea loc primirea populară.

Aci vor rosti cuvântări persoanele înscrise în ordinea stabilită de comitet.

După primire, oaspeții conduși de călăuze vor merge la căminurile unde vor fi găzduiți. Seara va avea loc masa pe grupe la restaurantele din oraș.

A doua zi Duminecă dela ora 8—12³⁰, se vor vizita pe grupe clinicile, biblioteca, biserica ortodoxă, unde se va oficia un Te-Deum cu personal religios și coruri dintre oaspeți și expoziția școalelor de meserii.

La ora 1³⁰ va avea loc dejunul comun oferit oaspeților la restaurantul din Parcul orașului.

La ora 3³ va începe festivalul la Teatrul național, dat de către societățile culturale din Moldova. (Bilete pentru acest festival se găsesc până 'n seara festivalului la cassa Teatrului național, din 10—12 și d. amiază dela 5—7.

Luni, 21 l. c. ora 8 dim. plecarea din gara Cluj.

Dela Primăria Orașului Cluj No. 11755—1924 cons.

Publicațiune

Se aduce la cunoștință publică că Primăria Orașului Cluj a cerut și Ministerul Lucrărilor Publice prin deciziunea No. 11065 din 12 Iunie 1924, a acordat acestei Primării dreptul de expropriere a teritoriilor necesare amplificării uzinei de apă.

In urma acestei deciziuni Comisia administrativă a orașului Cluj, întrunindu-se în ședința extraordinară la 14 Iulie 1924, prin hotărîrea sa No. 245—1924 Com. Adm. a esmis o comisie de expropriere și anume: Dr. Octav Utalea prezident, Dr. Nic. Cărpinișan notar, cons. Aurel Moga și Dr. Octav Russu membrii și a fixat termenul de pertractare pe ziua de 4 August 1924 ora 9 în biroul prim notarial dela primărie.

Proectele și tablourile de expropriere sunt espuse spre vedere publică la Registratura generală a Consiliului orășănesc.

Toți interesații prin aceasta sunt stăruitor invitați a lua parte la pertractarea din 4 August 1924 în biroul primnotarial al Primăriei cu stât mai mult, fiindcă și în cazul când nici un interesat nu s'ar prezinta, comisia va hotări în merit.

Cluj, la 15 Iulie, 1924.

46 D Primar: **Dr. Utalea.**

Comitetul Școlor al Liceului Petru Maior Gherla

No. 256—923/24.

Anunț

Taxa de întreținere în internatul liceului din Gherla este 3100 lei și 100 lei pentru spălat anual. Alimente casi anul trecut. Se va plăti în două rate (una la început, cealaltă la Crăciun. Elevii interni din anul trecut vor anunța direcțiunea că doresc să li se rezerve locul, iar cei ce vor dori să intre în internat din cei care n'au fost și anul trecut vor înainta petiția până la 20 August. Elevii noi vor putea fi primiți numai în locul celor vechi care nu se vor anunța. Fiecare va trebui să aibă numărul suficient de albituri, haine de pat și îmbrăcăminte complectă. Elevii bursieri nu aduc haine de pat. Cei săraci din clasele VI—VII. pot cere primirea lor cu taxa redusă sau gratuit dacă se angajează ca meditatori.

49 D **Direcțiunea Liceului.**

Licitație

Bucătăria școalei de ucenici CFR. Cluj se dă în întreprindere dela 1 August 1924.

Licitația cu oferte închise va ține la 30 Iulie a. c. în biroul Direcțiunei Atelierelor pr. CFR. Cluj, Strada Baciu, unde se pot vedea și condițiunile, zilnic dela orele 8—14. **Direcțiunea.**

MICA PUBLICITATE

DE VÂNZARE una vilă, poziție frumoasă, loc 2 jugăre, grădini, apă, în str. General Grigorescu Nr. 74. 48 D.

Se caută un apartament două camere bucătărie și bae, plătesc bine. A se adresa la administrația ziarului sub „I. D.".

Bonă cunoscând limba germană se caută spre imediată angajare la familie inteligentă. A se adresa la ziar.

Comerciant român în bună situație dorește căsătorie cu o domnișoară inteligentă și frumoasă. Nu reflectează la zestre. Discreție absolută. Scrisorile la ziar sub „Fericire".

ATELIER 8272
MODERN DE FOTOGRAFII
GARDI & Co.
Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări și reproduce tablouri in mare.
CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

TEATRUL MAGHIAR
Duminecă și Luni 20, 21
Cele doua orfeline
Partea I.
Gigantica creațiune a regisorului american **D. W. Griffith.** In rolul principal: **Lilian și Dorothy Gish.**
Revoluția franceză!
Ghilotine!
Cea mai monumentală creațiune a filmelor!

Au sosit ✿ Au sosit
Cămăși bărbătești
colorate, cu 2 gulere desenuri moderne si elegante
Prețul: Lei 275 buc.
SIEGFRIED WEISS
CLUJ, CALEA REG. FERDINAND No. 6.

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICALE CLUJ
CALEA REGELE FERDINAND No 19,
Fabricare de bijuterii și mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint și platina. Mare asortiment in ceasuri marca Klenzle și Schwarzwald și obiecte de argint China.
Numai pentru revanzatori!
Telef. Inter. 2-13. Adr. tigr. Juvaere Cluj

Răspândiți „Infrățirea"!

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat
autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924.
pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur și rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteți câștiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat
in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de
500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Județului Cojocna, Cluj, în prezența delegaților autorităților și ai pnblicului.

Grabiți-va deci și cumpărați.
Cine cumpără cel puțin **10 Bilete** contra 20 lei expediați prin mandat postal pe adresa:
Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat. Cluj, Piața Unirei 29
I-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.
Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.
Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

ROYAL MAIL LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă și moderne vapoare cu trei și patru elici.

Canada în și America

Vaporul „Orca" pleaca din Charbourg 9 Iulie 1924.

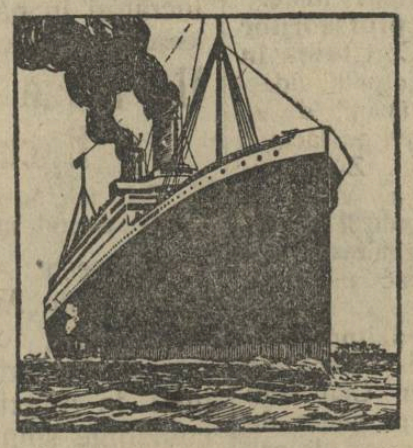

3064

Călătorește comod și cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud și Australia etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereți deslușiri cu încredințare p. viza pașapoartelor sau altor formalități dela

„Compania Tranzit" Bucuresti, Calea Grivitei No. 153.

Sucursala Timișoara. Hotel Corona. Arad, Strada Colonel Paulian No. 11.

Bani trimiși din America, Canada și Argentinia îi câștigați în timp de 8 zile fără nici un onorar.

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Lloyd 1677

Fier de beton
Sârmă laminată, Fier rotund,
Cue de sarma
Sârmă de fier, Sârmă arămită,
2476-2
Arcuri de mobila
Sârmă Ghimpată, Scoabe,
Sârmă de oțel din uzinele
Industria Sarmei S. A.
Furnizează imediat
Feraria S. A. Cluj,
Calea Victoriei No. 29.
Adr. Telegr.: „Feraria". Telefon: 4-40, 3-47.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1132 — 6 PAGINI • 2 LEI • 6 PAGINI — Marți 22 Iulie 1924

Înfrățirea

CLUJ 23.VII.924

77 Onor Asociația pentru cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1. 7385

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI A ENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABO...
PE 1 AN. ...
PE 6 LUNI . ... 240 L.
PE 1 LUNĂ . ... 50 L.
PE 1 AN pentru an... ... 600 L.
PE 1 AN pentru prec... învățători 500 L.

Festivitatea deschiderii expoziției școalelor de meserii

— Dl dr. C. Angelescu, ministrul instrucției publice, participă la solemnitate —

Discursul dlui ministru al instrucției publice — Masa comună

Pe ziua de ieri Clujul a avut cinstea de a găzdui, pe lângă cei 500 excursioniști moldoveni constituiți în societatea culturală „Ateneul Tătăraș", și pe dl dr. Anghelescu, ministrul instrucțiunei publice. Dsa a venit în localitate ca, în calitate de ministru al învățământului, să asiste la deschiderea marei expoziții organizate în localul muzeului de Arte și Meserii, de către școalele profesionale tehnice de pe întregul cuprins al Ardealului și Banatului.

Primirea dlui ministru dr. C. Anghelescu la gară

Dl ministru Anghelescu a sosit în Cluj ieri dimineața la orele zece și jumătate cu acceleratul și a fost întâmpinat în gara locală de către dl General Anastasiu, comandantul Corpului VI Armată, dl primar dr. Oct. Utalea, dr. Octavian Simu, subprefectul județului, Stoenescu, inspector general al învățământului primar, Bujor, inspectorul general al învățământului din Ardeal și Banat, Senatorul Bianu, deputatul Meruțiu, Petrescu, directorul Academiei de Agricultură, profesorul universitar Bărbat, inginer Strugaru, directorul școalei de conductori tehnici din Cluj, dr. Wilt și Basil Poruț, revizori școlari ai orașului Cluj și ai județului Cojocna, Seni, Candrea, inspectori școlari, precum și de tot corpul profesoral din Cluj și directorii școlelor de meserii, ce au expus obiecte cu această ocaziune. Pe lângă toți cei arătați mai sus, au venit în întâmpinarea dlui ministru Anghelescu, pentru a-l saluta, elevele școalei „Marianum" și un numeros public din toate treptele sociale. După ce s'au făcut prezentările în sala festivă din gară, dl Anghelescu, urmat de întreaga asistență, s'a îndreptat spre localul muzeului de arte și meserii din strada Gheorghe Barițiu, unde avea loc expoziția organizată de toate școlile profesionale tehnice din Ardeal și Banat.

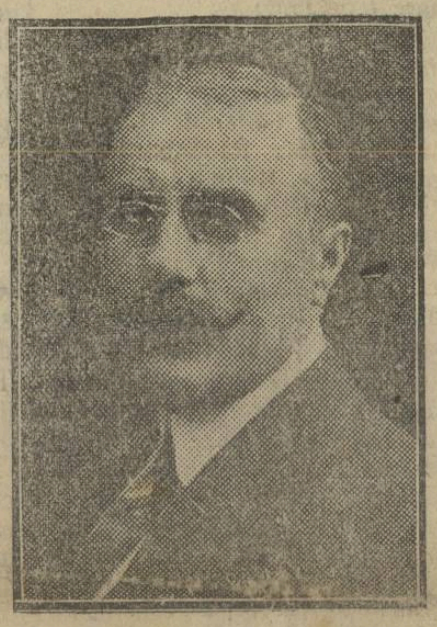

Dr. C. Anghelescu,
ministrul Instrucțiunei Publice

Dl dr. C. Angelescu, ministrul instrucției, vorbește despre învățământul technic din Ardeal

La ușa de intrare a muzeului, care era frumos decorată cu drapele naționale și cu brad, așteaptă un numeros public școlar și civil, venit să asiste la deschiderea expoziției. Dl ministru al Instrucțiunei a fost primit cu îndelungi aplauze și mult ovaționat, după care dl inginer Strugaru, directorul școalei de conductori tehnici din Cluj, adânc emoționat de însemnătatea momentului, rostește un discurs, prin care urează bun venit dlui ministru Anghelescu, și mulțumește pentru bunăvoința și solicitudinea pe care a arătat-o prin faptul că a binevoit să asiste la deschiderea expoziției școalelor tehnice.

Dsa arată apoi greutățile de care s'au lovit și se lovesc încă profesorii dela școalele profesionale technice din Ardeal și Banat, menționând faptul că mai ales în nouile ținuturi alipite acest învățământ capătă o importanță foarte mare, de oarece aici trebuesc formate elemente românești cât mai alese și cât mai conștiente de chemarea lor, având de luptat mult cu înfiltrația și concurența pe care o fac elementele străine de sufletul și interesele poporului nostru. Datoria profesorilor și a tuturor acelora ce sunt chemați să înfăptuiască acest lucru, este mare, dar pe cât de mare, pe atât de însemnată. De aceia, încă odată mulțumește dlui ministru dr. Anghelescu, pentru că a înțeles însemnătatea învățământului technic profesional în viața poporului român, și a dat acea lege a învățământului, care va asigura preponderența și întâietatea elementelor naționale.

După cuvântarea dlui Strugaru, a luat cuvântul dna General Anastasiu, președinta societății orfanilor de război, care aduce salutul său ministrului Instrucțiunei publice și mulțumește călduros pentru atențiunea deosebită pe care dsa a avut-o față de învățământul profesional technic, atât în ceeace privește noua lege a învățământului, cât și prin participarea la deschiderea expoziției organizate de școalele tehnice din Ardeal și Banat.

După acestea, ia cuvântul dl dr. Anghelescu, ministrul Instrucțiunei publice, care în cuvinte elogioase mulțumește în primul rând pentru primirea ce i s'a făcut și pentru faptul că venind la Cluj, s'a văzut înconjurat de tot corpul profesoral. Dsa arată apoi că noua lege de organizare a învățământului are menirea de a asigura supremația elementului românesc. De aceia este absolut necesar ca învățământului technic să i se dea o cât mai mare desvoltare și actualele școli să și intensifice cât mai mult activitatea, pentru a se asigura o cât mai frumoasă prosperitate a învățământului technic, chemat să acopere golurile ce se simt în industria noastră. Cuvintele dlui ministru Anghelescu au fost ascultate cu o deosebită atențiune de către întreaga asistență, iar sfârșitul discursului a fost acoperit de un ropot de apluze și urări.

După aceasta, dsa a vizitat expoziția, despre care vom vorbi în numărul de mâne al gazetei noastre, cercetând în deaproape piesele expuse, — și felicitând pe directorii școlilor, care au dovedit cu această ocasiune că-și înțeleg misiunea.

Masa comună

Seara a avut loc o masă comună la restaurantul New-York, la care a luat parte, pe lângă dl ministru Anghelescu, directorii școalelor veniți cu ocazia expoziției, inspectorul general al învățământului primar, dl Stoenescu, inspectorii Bujor, Seni, senatorul Bianu, Petrescu, directorul Academiei de agricultură și alții.

Primul care ia cuvântul la banchet, a fost dl inginer Strugaru care se adresează ministrului spunând că a înțeles însemnătatea cursurilor practice industriale și a elaborat actuala lege a învățământului care satisface nevoile imperioase născute de pe urma războiului și a unirei cu țările surori.

Dl Dragomir, director în Satu-Mare, închină apoi pentru colaboratorii dlui ministru Anghelescu, în numele corpului didactic profesional, după care ia cuvântul dl dr Anghelescu.

Dsa spune că regretă că este nevoit să plece din mijlocul celor de față de oarece este așteptat la festivalul dat de „Ateneul Tătărași", dar ține să adauge cu această ocazie că expoziția la a cărei deschidere a asistat, face cinste acelora ce au organizat-o și închină în sănătatea colaboratorilor săi, care i-au înțeles intențiunile și mai cu seamă în cinstea dlui Stelian, inspectorul general al învățământului practic.

Masa ia sfârșit în mijlocul unei mari însuflețiri, deoarece cu toții au plecat apoi la festivalul dela Teatrul Național, despre care vorbim în altă parte a ziarului nostru.

Schimburi culturale între frați

Ateneul popular Tătăraș din Iași la Cluj

Pregătirile în vederea primirei — Aspectul orașului și al gării — Sosirea trenului special care aducea la Cluj pe cei 500 de pelerini moldoveni — Salutul primăriei orașului și al prefecturei județului — Cortegiul — Adunarea din Piața Unirei — Cuvântările dlor general Anastasiu, Bogdan-Duică, Șt. Meteș, studentul Buta, Dr. Evian și R. Tufli

Cuvântarea dlui Ifrim, advocat

și președintele Ateneului popular din Tătăraș Iași

După cum am anunțat, Sâmbăta după prânz la ora 4 și jumătate au sosit la Cluj, cu un tren special, 500 de membrii ai „Ateneului popular Tătăraș" din Iași.

Cu două săptămâni înainte, la Cluj s'a format un comitet de doamne și de intelectuali sub președinția dnei și a dlui general Anastasiu, comitet al cărui rost era să organizeze recepția distinșilor oaspeți moldoveni.

Acest comitet a făcut tot ce a fost posibil pentru ca recepția celor 500 de oaspeți să aibă cea mai frumoasă reușită, după cum a și avut.

Un rol foarte important în această reușită a primirei au îndeplinit șefii autorităților, locale și anume dnii: Hodor prefectul județului, Oct. Utalea primarul orașului, Oct. Simu, energicul subprefect al județului și dr. Munteanu, harnicul director al Prefecturei poliției.

Primirea făcută oaspeților moldoveni în gara Cluj. Cuvântările

Cu toate că trenul trebuia să sosească la ora 3·40, încă de pe la 2 jumătate numeroși intelectuali clujeni ocupau peronul gării. Streșina peronului a fost împodobită cu verdeață. La ora trei încep să sosească șefii autorităților: dl Oct. Utalea primarul Clujului, dl general Anastasiu, comandantul garnizoanei, dl. Oct. Simu, subprefectul județului, dr. Munteanu, directorul prefecturei etc.

Printre cei veniți la gară să întâmpine pe vizitatori remarcăm pe dnii: Th. Mihali, fost ministru, cu doamna, Ștefanescu Goanga, prof. univ. cu dna, Popescu Voițești, prof. univ. cu dna, I. Bratu, prof. univ. cu dna, câte o delegație din partea magistraturei avocaților, învățătorilor, profesorilor univ. și secundari, studenților etc. La ora 3 sosește muzica militară.

*

Trenul special cu care au venit oaspeții, având o întârziere de un cias, sosirea a avut loc la orele 4·35.

La intrarea trenului în gară toată mulțimea adunată pe peperon isbucnește în urale nesfârșite.

Salutul Primarului orașului

Restabilindu-se liniștea, dl Oct. Utalea, primarul orașului, suit pe o masă, rostește un admirabil cuvânt de bun venit în numele Clujului.

„Bine ați venit la noi, voi moldoveni, plecați din Capitala Moldovei — Iașul tuturor suferințelor și al gloriilor neamului — în Capitala Ardealului — Clujul tuturor umilințelor și tuturor durerilor iobăgiei noastre.

Astăzi noi cei de aici vă întindem brațele descătușate și crispate de fericirea libertății — și vă îmbrățișăm cu sufletele clocotitoare de bucurie.

La noi, până și copiii știu ce ați făcut voi, ce a făcut Moldova pentru libertatea noastră. Credeți cuvântul nostru, căci e pornit dintr'o convingere adâncă, când vă spunem că sufletul și mintea Moldovei manifestate prin cultura ei românească și prin vitejia ei au fost pentru noi cel mai nesecat izvor de răbdare contra tuturor suferințelor și umilințelor noastre: ele ne-au oțelit sufletele în păstrarea conștiinței noastre naționale.

Vă vom urma și vom duce împreună acțiunea culturală pe care voi moldovenii ați dus'o și o duceți.

Există între noi, ardeleni, și voi atâta afinitate sufletească în cât deapururea vom fi frați și în fericirea libertății de azi precum am fost în întunericul suferințelor de ieri.

Fiți bine veniți la noi acasă!

Cuvântul primarului a fost acoperit de urale.

*

Dl Oct. Simu, în numele Prefecturei județului, salută pe oaspeți cu cuvinte alese și îi invită să facă o excursie în jud. Cojocna, unde vor putea vedea multe și interesante lucruri.

Cortegiul

La ora 5 se formează un impozant cortegiu, alcătuit din cei 500 de oaspeți și din tot publicul clujan care eșise la gară întru întâmpinarea oaspeților.

In fruntea cortegiului erau fanfara școalei normale din Iași sub conducerea meritosului profesor

(*Urmare pe Pag. II.*)

Ateneul popular Tătăraş din Iaşi la Cluj

(ContinuarePag. de pe 1.)

dl Haas, — apoi muzica militară.

S'a format astfel un impozant cortegiu care a străbătut, în sunetele fanfarelor, toată str. Reg. Ferdinand până în Piaţa Unirei.

Aci a fost amenajată o tribună, în jurul căreia s'a strâns mulţimea şi de pe care s'au rostit cuvântările.

Cuvântarea dlui general Anastasiu

Cel dintâi care ieа cuvântul aci este dl general Anastasiu, care într'o caldă cuvântare salută pe oaspeţi în numele armatei şi al comitetului de recepţie. Dsa arată în scurte cuvinte legăturile istorice ale Ardealului cu Moldova. Apoi expune rezultatele activităţei Ateneului Tătăraş din Iaşi şi-şi manifestă credinţa că soc. „Astra" care a înfiinţat în Mănăştur o casă de lectură va transforma această casă într'un Ateneu popular, asemănător acelui din Tătăraş.

Cuvântarea dlui Bogdan-Duică

Dl Bogdan-Duică prof. univ. salută în numele Universităţei. Arată marea dragoste de care se bucură moldovenii în Ardeal, din cauza legăturilor etnice şi culturale ce au existat de sute de ani şi există şi azi între aceste două provincii.

„Vă iubim şi primim iubirea pe care voi ni-o arătaţi ca o probă de egală iubire. In Ardeal aţi cucerit suflete, raţiuni şi inimi cu poezia, vitejia şi cultura voastră".

Salutul cetăţenilor Clujului

Dl Ştefan Meteş, în numele cătăţenilor Clujului, salută pe oaspeţi şi-i asigură de toată admiraţia Ardealului pentru marea operă de înfrăţire sufletească pe care o înfăptuieşte Ateneul din Tătăraş.

„Zic anume înfrăţire, căci cuvântul de fusiune este aşa de compromis prin acţiunile nefaste ale oamenilor politici dela noi".

Arată apoi în câteva cuvinte vitejiile Moldovei şi termină spunând: fiţi bine veniţi în Clujul liberat!

Alte cuvântări

Dl Bogdan, directorul Liceului Regina Maria, salută pe oaspeţi în numele Asociaţiunei Astra, dl dr Evian în numele Sfatului Negustoresc, dl Buta în numele studenţimei, iar dl Tufli în numele Asociaţiei ofiţerilor de rezervă spune următoarele:

Discursul dlui Tufli

Iubiţi fraţi Moldoveni!

Uniunea Ofiţerilor de Rezervă din Cluj, sub preşidenţia marelui român dr Amos Frâncu, salută pe fraţii lor Moldoveni.

Ziua de 24 Ianuarie 1859 este astăzi tot atât de vie în inimele noastre ca şi gândul de altădată al lui Vodă Cuza, după planul ministrului său Ardelean Alexandru Papiniu Ilarian

Voi aceia cari aţi făurit România Mare la Mărăşti, Mărăşeşti, şi Oituz, priviţi spre Dealul Feleacului, de unde au venit carele Ianculuі la 48 ca să ocupe Clujul, ca şi cum îl ocupase altă dată Baba Novac, generalul lui Mihai Viteazul.

Mai priviţi aci în Golgota Românilor din Ardeal, în acest Cluj spre dealul Cetăţuiei, unde la 49 au fost spânzuraţi, prefectul Ciurcu şi studenţii Bătrâneanu şi Simionici, alături de alte sute de ţărani trăsniţi de gloanţe.

Tot la Cluj s'a judecat procesul memorandului, iar la 1918 steagul Românesc a fost stropit de sângele martirului Cornel Petrovici.

Venind de prin meleagurile istorice ale românismului, vă zic fraţii voştri din Capitala Ardealului, că şi ei la rândul lor au luptat cu credinţă pentru idealul naţional.

Fraţii voştrii de aci vă zic bine aţi venit ca vestitori ai frăţiei româneşti!

Cuvântarea dlui Avocat Ifrim,

preşedintele Ateneului popular Tataraş, din Iaşi

„De abia de două săptămâni suntem prin Ardeal şi sufletele noastre a celor 500 de pelerini moldoveni sunt copleşite de simţăminte şi de impresii. Aci în piaţa Unirei a Clujului, văzând căldura cu care ne-aţi primit, mă întreb: visez sau trăesc aevea?

Ascultând pe reprezentantul studenţimei, gândul meu se întoarce înapoi cu 15 ani, când la Iaşi s'au strâns în primul lor congres, studenţii români de pretutindeni tot cu gândul de a ne înfrăţi. Atunci aveam cinstea să vorbesc în numele lor şi le spuneam cum gândurile noastre au prins să ia drumul Ardealului şi de acolo, dela tribuna din Iaşi, mi-aduc aminte că le spuneam studenţilor cuvintele cântăreţului Octavian Goga:

Avem un vis neîmplinit
Copil al suferinţii
De jalea lui au răposat
Şi moşii şi părinţii.

Astăzi după 15 ani visul poetului, visul generaţiilor întregi de strămoşi s'a împlinit.

Fără îndoială, suntem cea mai fericită generaţie de români, căci nouă, cu toate amărăciunile, de până acum, ne a fost hărăzit să trăim visul împlinit. Sosim aci dela Turda — dela locul sfinţit de sângele lui Mihai. — Cine îşi poate închipui ce s'a petrecut în sufletele noastre aculo la mormântul lui Mihai?

Cinci sute de pelerini moldoveni, îngenunchiaţi pe glia sub care dormia el.

Serviciul religios a fost oficiat de un sobor de preoţi ardeleni, moldoveni şi munteni şi de parohul dela Putna, unde doarme celalalt străjer neclintit al nostru — Ştefan cel Mare.

Astăzi ne simţim mai înfrăţiţi ca oricând şi Dumnezeu să binecuvinte clipa care ne uneşte.

Un popor nu poate trăi fără idealuri. Vai de poporul acela care încetează de a mai avea vre'un ideal.

S'a împlinit cu jertfe nemai pomenite şi cu ajutorul lui Dumnezeu idealul nostru politic, şi cel de al doilea ideal a răsărit la orizont: — unitatea sufletească. In numele acestui nou ideal călătorim astăzi prin Ardeal, noi cei 500 de pelerini moldoveni Vă mulţumim din suflet pentru primirea ce ne-aţi făcut şi pentru dragostea de frate adevărat ce ne-aţi arătat-o".

Cuvântarea dlui Ifrim a smuls lacrămi de entuziasm şi urale nesfârşite.

*

Adunarea imposantă din Piaţa Unirei s'a terminat la ora 7 fără un sfert.

Cei 500 de pelerini moldoveni au plecat apoi fiecare spre cvartirul care îi fusese pregătit de cu vreme.

Banchetul din parcul oraşului

Duminică la ora 1 jumătate a avut loc în parcul oraşului un grandios banchet la care au luat parte peste 700 de persoane. Mesele au fost aşezate în interiorul parcului, la umbra bătrânilor arbori cari împodobesc grădina publică a Clujului.

La această masă au luat parte: dl dr. C. Anghelescu, ministrul Instrucţiunei publice, dl general Anastasiu cu dna, dl Th. Mihali cu dna, Protopopul Ilie Dăianu, Wilt, revizor şcolar, Oct. Simu subprefectul, Oct. Utalea primarul oraşului, Meruţiu, deputat, precum şi un mare număr de profesori universitari, magistraţi, avocaţi, studenţi etc. Dintre oaspeţii veniţi din Moldova am remarcat pe dnii:

Bazilescu, judecător, Arhei cu dna, V. Bedreag prof., P. Botez, avocat Huşi, dra A. Conta Kerenbach, dra Bădărău prof., Şt. Livescu, prof. Rădăuţi, Teofan Ignatovici pr. Hotin, Larionescu Ştefan ing. Rădăuţi, I. Comăniţă, prof. Botoşani, Wilhelm Wilke avocat Tg.-Neamţ, P. Ghiorghiaza reviz. şc. Dna N. Balif, A. Bădărău, dna dr. Vrance, Eugen Davidescu, preşed. trib. avocat, Popa Radu Teodosie Motaş cu dna, Gh. Cristofor, Xenia Petrovan, Leon C. Ştiubei, dr. Petrovan, Aurora Dragomir, Victoria Constantinescu, V. Agapi, director, Dimitrie Tiron Orhei, dşoara M. Jeanne Miclescu, Gh. Bărbulescu, D. Stupanu, judec. trib., Alexandrina Lucreţia prof. Chişinău, Elena Pandele, prof., Mihai Popovici, artist, Iaşi, Andrei Bădărău, proprietar Iaşi, Sava A. Nicolaesi, funcţionar, dr. Eug. Cristofor, funcţionar, D. Vrânceanu, Udrea I., pensionar Tg.-Neamţ, Părintele Leon Abageru (Putna), Stancov Elena, funcţ. Tătărăşi, M. Mihalcea, Chişinău, I. Vărlănescu, M. Barbu, A. Ciolan, Stoica av. şi deputat, Mezeti, etc.

Toasturile

Cel dintâi ia cuvântul dl dr. C. Anghelescu, ministrul Instrucţiei publice, care închină în sănătatea M. S. Regelui şi a familiei regale. Musica militară, acompaniată de un cor formidabil format din cei peste 600 de meseni au întonat „Imnul regal".

Dl prof. Stamboliu din Iaşi rosteşte apoi un frumos toast în numele Ateneului popular spunând, între altele: „Scopul nostru a fost şi este înfrăţirea tuturor Românilor şi nivelarea prin artă şi cultură a tuturor asperităţilor sufleteşti a poporului nostru, provocate de politică. In vederea acestui scop am avut cel mai larg concurs din partea actualului guvern.

Mulţumim în primul loc dlui ministru Alex. Constantinescu, care ne-a pus la dispoziţie trenul special cu care călătorim astăzi prin toată ţara.

Mulţumim apoi dlor miniştrii Tătărăscu, Lapedatu, Anghelescu şi Văitoianu.

In special mulţumim dlui ministru Anghelescu pentru sprijinul ce ni-l'a acordat, sprijin care constituie încă o dovadă de câtă dragoste a arătat dsa faţă de cultura poporului nostru.

Mulţumeşte apoi clujenilor pentru primirea ce li-a făcut şi închină în cinstea dlui Primar".

Dr. Oct. Utalea primarul oraşului rosteşte un frumos toast pe care-l începe cu povestirea câtorva scene impresionante din timpul revoluţiei la Cluj, scene la care a luat parte personal şi termină spunând: La revedere la dvoastră acasă!

Au mai vorbit dnii Stoica dela Orhei, un preot dela Putna şi dl Popovici în numele unei soc. culturale dela Roman.

Iar cel din urmă răspunde dl ministru Anghelescu care anunţă că acordă suma de 50.000 lei pentru Ateneul din Tătăraşi. Banchetul ia sfârşit la ora 5.

Seara a avut loc un festival la Teatrul Naţional despre care vom vorbi mâine.

Şt. P.

Presa maghiară

Contele Károlyi trăeşte în mizerie

Ziarul „Esti Lloyd" publică un interview al publicistului Vásárhelyi Gyula care, fiind în trecere prin Londra, a făcut o vizită fostului preşedinte al republicei maghiare, contele Károlyi Mihály.

„Contele — scrie publicistul maghiar — pare foarte îmbătrânit şi desgustat: el trăeşte în condiţii destul de mizere.

„Eu şi soţia mea trebue să muncim mult, foarte mult — a spus contele. Ni se dă de lucru din bunăvoinţa lui Labour Party. Traducem comunicate şi acte din limba franceză şi germană în englezeşte.

Această îndeletnicire ne aduce, ce e drept, venituri puţine, dar cari înseamnă pentru noi, totuşi, foarte mult.

Trăim dela o zi la alta. Nu odată ne culcăm fără să cinăm.

Copiii mei sunt crescuţi într'un institut englezesc de aici, şi ceea ce mă exasperează, nu vorbesc aproape de loc ungureşte.

Cunosc bine oamenii politici din Anglia. Unii din ei îmi sunt prieteni. Sunt adeseori invitat în cercurile aristocraţimei engleze. Apariţia unui fost preşedinte de republică la o serată este doar'o atracţie!...

Aşi vrea să mă duc acasă... Dar când? Peste cinci sau zece ani? Sau poate nici odată?..."

Scandalul de la Tg. Mureş

După cum am mai scris, Ungurii de la Tg. Mureş, sunt în mare fierbere, deoarece dl primar Dandea a angajat industriaşi şi lucrători români pentru lucrările în curs ale oraşului.

Ziarele ungureşti de astăzi scriu că alaltăeri s'a înfăţişat înaintea primarului o delegaţie a industriaşilor Unguri din „Capitala Secuimei"(!) pentru a protesta contra strigătoarei ... „nedreptăţi."

Dl Dandea le-a răspuns că Statul român are tot interesul să sprijine industriaşii români cari, subt Unguri, au fost întotdeauna sistematic respinşi şi boicotaţi.

Răspunsul dlui primar a făcut escelentă impresie în toate cercurile româneşti.

Intr'adevăr, în oraşele Ardealului desnaţionalizate cu sila este necesar să sprijinim tot ce e românesc.

Înfiinţând o casă de cumpărare la Paris, vindem toate mărfurile en detail cu aproape preţul fabricelor V. Missir Fii & Co. S. A. Sucursala Cluj. D 40

Presa din Ungaria

Chestiunea maghiară în Valahia „mare"

Ziarul iredentist al „Ungurilor cari se deşteaptă", publică, subt titlul de mai sus, — următoarele:

„Poporul maghiar este, actualmente, considerat ca factor important de către cercurile valahe. Din ce în ce mai mulţi dintre Valahi se pronunţă asupra problemei ungureşti. In discuţia proiectului de lege al învăţământului a luat cuvântul Csicsó Pop, fostul vicepreşedinte al consiliului, făcându-i un straşnic rechisitoriu şi protestând contra intenţiei de a alipi pe Unguri nouii lor patrii" (!!?)

Dsa a făcut o declaraţie ziarelor ungureşti spunând următoarele:

„Consolidarea Valahiei nu este posibilă decât prin acordarea drepturilor minoritare."

In numărul 27 Iunie a. c. a apărut în „Adevărul" un articol foarte serios datorit lui Tiberiu Vornic, în care se cere grabnica acordare a drepturilor minoritare şi se condamnă politica guvernului de a fura drepturile.

In zilele acestea a apărut o broşură a cunoscutului publicist Ludovic Ciato despre „Problema minoritară". Autorul se opune în broşura sa şovinismului din Bucureşti, demască brutalităţile valahe, ingerinţele, rechisiţionările de odăi la modă în Valahia. Vorbeşte de alungarea (!?) Ungurilor, de tiraniile jandarmeriei, de ilegalităţile şi corupţiunea funcţionarilor valahi, iar, în fine, despre păgubitoarea şi destructiva lege a ministrului Anghelescu.

Pentru a ilustra situaţia actuală, dsa relevă că afişele nu sunt redactate decât (?) în limba valahă şi pretinde că în administraţie şi justiţie să se întrebuinţeze limba proprie a populaţiei.

Dl Ciato prezice un dezastru al Valahiei dacă se va continua politica greşită faţă de minorităţi.

După cum vedem — încheie ziarul iredentist — guvernarea ultimilor ani a convins pe Valahii din Ardeal de necesitatea formării unui front comun ardelenesc şi a unirii tuturor popoarelor din Ardeal contra aventurierilor din Valahia."

Nu vom mai comenta laudele ziarului iredentist al „Ungurilor care se deşteaptă" aduse domnilor „Csicsó" Pop, Tiberiu Vornic şi Ludovic Ciato.

Aceste laude sunt semnificative pentru atitudinea acestor domni.

„Falimentul Micei Antante"

Ziarul „Esti Kurir" constată cu bucurie că Mica Antantă, în afară că este izolată, se află pe pragul falimentului. Nimeni nu va fi dispus să ajute România într'un caz de războiu cu Rusia.

Astfel fiind, ziarul prezice un viitor frumos „Ungariei cinstite".

Au sosit ✿ Au sosit

Cămăşi bărbăteşti 18

colorate, cu 2 gulere
desenuri moderne si elegante

Preţul: Lei 275 buc.

SIEGFRIED WEISS

CLUJ, CALEA REG. FERDINAND No. 6.

Cauzele întreruperilor
curentului electric din Cluj in ultimul timp
Ce este cu numirea dlui Ing. Roată, ca director al Uzinei — Un răspuns afirmaţiunilor eronate făcute de ziarul „Universul“

Restabilirea adevărului

Iutr'unul din numerile trecute ale ziarului „Universul“ s'a publicat o corespondentă din Cluj în care se ataca cu înverşunare gospodăria oraşului Cluj îndeosebi pe tema Apaductului şi Uzinei electrice.

In articolul „Universului“ este atacată violent conducerea Uzinei electrice pe motivul întreruperilor de curent în oraş din ultimul timp, întreruperi pe cari corespondentul „Universului“ le explică prin proasta conducere a Uzinei care nu vrea să facă nici o reparaţie la maşini. Pentru a restabili adevărul în această chestiune am făcut o amănunţită anchetă la Uzine. Am controlat rapoartele inginerilor şi a mecanicilor şi am ajuns la următoarea concluzie, care nu mai poate fi desmințită,

Intreruperilor de curent ce s'au produs în ultimul timp n'au fost provocate din cauza unor defecte a maşinelor sau din neglijenţa mecanicilor.

Ele sunt efectul scurtului circuit, produs pe linia de înaltă tenziune, şi cauzat de furturile şi vijeliile din ultimul timp deci din cauze cu totul independente de conducerea Uzinei. Dar să precizăm după rapoartele originale văzute la Uzină.

Intreruperea de curent care a avut loc la 17 Iulie a fost produsă de un scurt circuit pe linia de înaltă tenziune între stâlpul 14 şi 15. Scurtul circuit la rândul său a fost produs de căderea pe sârme a unui copac tăiat de un ţăran.

Cazul din 11 Iulie la fel a a fost produs de furtună prin căderea unor crengi rupte pe sârme.

In ultimul an, de când actuala conducere a Uzinei a făcut multe şi importante reparaţii la maşini 99 la sută din întreruperile de curent au fost provocate de aceste scurte circuite.

*

Pentru a se vedea sârguinţa pe care a pune actuala conducere a Uzinei a-i asigura bunul mers, e de ajuns să spunem că actualmente Uzina funcţionează fară nici un defect, pentru că toate motoarele au fost radical reparate.

In noaptea de 17 spre 16 Iulie curentul circuit a produs arderea generatolui No 1 dela Uzină. In aceiaşi noapte însă generatorul a fost reparat şi dimineaţa la 6 a fost pus din nou în funcţiune.

Ce este numirea dlui Roată ca director al Uzinei

In acelaş articol din Universul se spunea că în fruntea Uzinei electrice a fost numit un funcţionar nu conform statutului funcţionarilor, ci în baza unei influenţei politice şi în contra prevederilor statutului. Această afirmaţie nu are nici o bază. Şi iată de ce:

In No 11 al revistei „Administraţia“ este publicat ordinul explicativ al statutului funcţionarilor ordin No 5507—C al ministerului de Interne încare se spune textual următoarele:

In ce priveşte inginerii, conducătorii sau arhitecţii cetăţeni români, numiţi de primărie bugetari, şi deci exercitând o funcţiune publică, urmează ca să nu li se aplice normele de numire şi înaintare arătate mai sus, întrucât, potrivit art. 33 din legea statutară, se menţin pentru aceştia dispoziţiunile relative din legea pentru organizarea corpului technic al Ministerului Lucrările Publice.

Iată prin urmare cum dl Roată a fost numit ca director al Uzinei şi în baza statutului în baza art 33 din legea statuară, care lasă la dispoziţie ministerului de Lucrări publice numirea specialiştilor.

Pregătirea reformei administrative
Declaraţiile dl ministru Gh. Tătărăscu

Să ştie că în Basarabia s'a început aplicarea principiilor reformei administrative.

Dl ministru Gh. Tătărăscu, interviewat de un redactor al ziarului „Dreptatea“ din Chişinău a dat o serie de luminoase lămuriri asupra acestei mari reforme.

Dl Gh. Tătărăscu a spus între altele cele ce urmează:

*

— „Aceia ce se face astăzi — a început dl ministru Tătărăscu — are de scop să înlesnească aplicarea unor principii generale de reformă administrativă, ce vor fi extinse asupra întregului teritoriu al ţărei.

Prin aplicarea principiilor acestora generale de reformă administrativă, se urmăreşte să se stabilească atribuţiile subprefecţilor, notarilor, primarilor, jandarmilor şi tuturor celorlalţi factori administrativi, astfel ca fie care să-şi cunoască bine atribuţiile, ca în exercitarea obligaţiilor şi drepturilor, să nu existe nici un fel de confuziune.

Pentru a se ajunge, din punctul acesta de vedere, la un rezultat satisfăcător, este nevoe ca fiecare organ administrativ, în parte, să-şi cunoască atribuţiile, astfel în cât să nu între într'o sferă de activitate străină de postul ce ocupă. In acest scop guvernul a hotărât să înfiinţeze o şcoală ambulantă de notari, în care să se desăvârşească educaţia administrativă a acestora.

Acelaş lucru, s'a gândit guvernul, să-l facă şi pentru îndrumarea administrativă a subprefecţilor.

Tabloul licentelor
de teatru acordate minoritarilor

Dl Isac, inspectorul artelor, cu reşedinţa în Cluj a primit azi prin ordinul No. 5997 tabloul licenţelor de teatru acordate minoritarilor din Ardeal de către Ministerul Artelor.

Acestea au a fost acordate după cum urmează:

Circumscripţiei	I	dl Eugen Ianovici,
„	II	dl Mihail Fekete
„	III	Ladislau Gros
„	IV	Emeric Kovács
„	V	M. Sendrei
„	VI	Ludovic Parlaghy
„	VII	Emeric Fehér
„	VIII	Eugen Gaspar

In numărul de mâine vom publica şi instrucţiunile ministeriale care însoţesc aceste licenţe.

MICA PUBLICITATE

Publicaţiune. Un local de prăvălie de 160 m², în C. Reg. Ferdinand 98 se poate închiria imediat, — în centrul oraşului un local suteran potrivit pentru atelier se poate închiria de la 1 August. Informaţii în biroul advocatului dr. Silay Piaţa Unirii 22. 51 D

Moartea sigură a ploşniţelor să află în farmacia Corneliu Demeter, Str. Moţilor 2. D 52

Inştiinţare!

Lloyd 10

FIRMA I. TRISKA

in 21 Iulie 1924 si-a deschis secţia de

prelucrarea lemnului

Având săli luminoase şi frumoase în centrul oraşului instalate cu cele mai moderne maşinării — întreprinderea va fi iubită de public. Cercetaţi uzina în

Str. Văii, Patak 6.

O probă va face clienţi permanenţi!

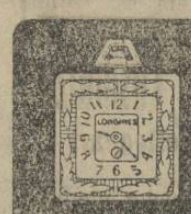

CEASORNICE

7 Grands Prix

Longines

ELEGANTE şi PRECISE

Dela Primăria Oraşului Cluj No. 11755—1924 cons.

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţă publică că Primăria Oraşului Cluj a cerut şi Ministerul Lucrărilor Publice prin deciziunea No. 11065 din 12 Iunie 1924, a acordat acestei Primării dreptul de expropriere a teritoriilor necesare amplificării uzinei de apă.

In urma acestei deciziuni Comisia administrativă a oraşului Cluj, întrunindu-se în şedinţa extraordinară la 14 Iulie 1924, prin hotărîrea sa No. 245—1924 Com. Adm. a esmis o comisie de expropriere şi anume: Dr. Octav Utalea prezident, Dr. Nic. Cărpinişan notar, cons. Aurel Moga şi Dr. Octav Russu membrii şi a fixat termenul de pertractare pe ziua de 4 August 1924 ora 9 în biroul prim notarial dela primărie.

Proectele şi tablourile de expropriere sunt espuse spre vedere publică la Registratura generală a Consiliului orăşănesc.

Toţi interesaţii prin aceasta sunt stăruitor invitaţi a lua parte la pertractarea din 4 August 1924 în biroul primnotarial al Primăriei cu stât mai mult, fiindcă şi în cazul când nici un interesat nu s'ar prezinta, comisia va hotări în merit.

Cluj, la 15 Iulie, 1924.

46 D Primar: **Dr. Utalea.**

Comitetul Şcolar al Liceului Petru Maior Gherla

No. 256—923/24.

Anunţ

Taxa de întreţinere în internatul liceului din Gherla este 3100 lei şi 100 lei pentru spălat anual. Alimente caşi anul trecut. Se va plăti în două rate (una la început, cealaltă la Crăciun. Elevii interni din anul trecut vor anunţa direcţiunea că doresc să li se rezerve locul, iar cei ce vor dori să intre în internat din cei care n'au fost şi anul trecut vor înainta petiţia până la 20 August. Elevii noi vor putea fi primiţi numai în locul celor vechi care nu se vor anunţa. Fiecare va trebui să aibă numărul suficient de albituri, haine de pat şi îmbrăcăminte complectă. Elevii bursieri nu aduc haine de pat. Cei săraci din clasele VI—VII. pot cere primirea lor cu taxa redusă sau gratuit dacă se angajează ca meditatori.

49 D **Direcţiunea Liceului.**

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Lloyd 1677

Fier de beton

Sârmă laminată, Fier rotund,

Cue de sarma

Sârmă de fier, Sârmă arămită,

38

Arcuri de mobila

Sârmă Ghimpată, Scoabe,
Sârmă de oţel din uzinele

Industria Sarmei S. A.

Furnizează imediat

Feraria S. A. Cluj,

Calea Victoriei No. 29.

Adr. Telegr.: „Feraria“. Telefon: 4-40, 3-47.

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Ultime informații

— **Limba firmelor.** Se știe că majoritatea firmelor și anunțurilor sunt redactate într'o formă care deseori constitue o adevărată batjocorire a limbei românești. Am protestat de nenumărate ori împotriva acestui fapt și mai cu seamă împotriva inerției administrației locale, care nu înțelegea să intervină pentru a pune capăt acestei situațiuni.

In sfârșit se pare că dl Prefect al Poliției s'a hotărît să ia măsurile necesare. Dsa a dat o ordonanță prin care ordonă ca cu începere dela 19 Iulie a. c. toți comercianții, industriași, intreprinderile de orice fel să se prezinte la Prefectura Poliției pentru a se constata dacă firmele sunt scrise corect românește. Nădăjduim că de acum încolo vom fi scutiți de jignirea de a vedea cum este nesocotită limba țării pe firmele comercianților din Cluj.

— **Serată dansantă.** Sâmbătă 2 August 1924 (Prorocul Ilie) Cercul Studenților Someșeni „G. Coșbuc" din Cluj, va aranja o serbare dansantă la băile din Sângeorgiul-Român (jud. Bistrița-Năsăud).

— **Vizite ministeriale.** Azi dimineață dl ministru Anghelescu a plecat să viziteze școlile din plasa Teaca jud. Cojocna, însoțit de dl Simu subprefectul județului. După prânz dsa a plecat la Ciucea cu acelaș scop.

— **Cazul prim-pretorului Ferdihan.** Contrar celor afirmate de „Patria" ancheta îndreptată contra prim-pretorului Ferdrihan din Cojocna n'a fost terminată.

Mutarea susnumitului este făcută în interesul anchetei. La sancțiunea definitivă se va da după terminarea anchetei.

— **Excursia Ateneului din Tătăraș:** Azi dimineața cu trenul de 7 cei 500 de oaspeți moldoveni serbătoriți ieri la Cluj au plecat spre Oradea-Mare conduși de dl General Anastasiu și Colonel Vlădescu.

— **Satisfacerea doleanțelor Moților.** *Domnii Cipăianu și Tătărăscu subsecretari de Stat, au fost ieri la Huedin unde au convocat pe delegații tuturor comunelor de moți, pentru a le asculta plângerile. Au fost de față și dl Prefect Fodor și dl Amos Frâncu. Discuțiile au durat ieri toată ziua și s'au sfârșit prin aplanarea tuturor conflictelor și prin rezolvirea tuturor nemulțumirilor.*

Amănunte importante în numărul de mâine.

„Sfărmătorul cârjelor". Aceasta marcă a băilor Pistyan arată fidel puterea de vindecare a băilor nămoloase. Si acum se adună bolnavii acolo din toate unghiurile lumii. Prețurile sunt foarte favorabile (pension intreg dela 40 kc-in sus). Deslușiri: la Drogueria „Rózsa", Cluj, Str. Londrei 21. 17-4

— **Se scumpește pâinea?** Brutarii din Cluj au cerut printr'o petițiune adresată Primăriei ridicarea prețului maximal la făină, deoarece prin actualele prețuri ale făinei, ei nu mai pot fabrica pânea cu aceleași prețuri.

— **Târgul de Mostre.** Miercuri va avea loc o ședință a comitetului de organizare al târgului de mostre, spre a se lua ultimile măsuri în vederea unei cât mai bune reușite a acestui târg.

— **Amplificarea apaductului.** Mâine, în ședința consiliului comunal ce va avea loc, se va pune în discuție chestiunea exproprierii terenurilor necesare amplificării apaductului, de oarece se va depune raportul comisiunei ce a fost instituită pentru a studia această chestiune la fața locului.

— **Pentru vizitatorii Clujului.** Ministerul instrucțiunei publice a luat dispoziționea ca toate școlile de stat, pe timpul vacanței să pună la dispoziția diferitelor societăți culturale care vor vizita Clujul sălile lor pentru ca aceștia să poată fi găzduiți.

Controlul călătorilor veniți la Cluj

In baza ordonanței Nr. 5, dată de Comandantul Corpului VI Armată la 3 Aprilie 1924, Prefectura Potiției pune în vederea antreprenorilor de hoteluri și proprietarilor caselor particulare, că pentru călătorii cari sosesc în hoteluri sau case particulare, sunt obligați a preda în zi la ora 12, pentru cei sosiți înainte de această oră și la ora 22 pentru cei sosiți după ora 12, Poliției (Biroul Populației) și Siguranței (Serviciul special de Siguranță) buletinele obișnuite.

Respectarea prezentei ordonanțe se va controla cu severitate și cei cari se vor găsi în contravenință se vor judeca în conformitate cu prevederile legi stării de asediu.

Beutura și gelozia

Aiud. — Man Ioan din comuna Cacova jud. Alba-de-jos turmentat de beutură întorcându-se acasă dela oraș, a găsit pe soția sa Vârvoara, femee în etate de 55 ani, povestind în poartă cu un vecin. Man Ioan văzând aceasta, ia a săcure și-i aplică a lovitură soției, voind s'o lovească în cap cu tăișul, femeia, tiindu-și mâna stângă asupra capului, mâna ia fost tăiată și ruptă cu săcurea. In stare foarte gravă cu mari pierderi de sânge, femeia a fost transportată la spitalul din Aiud.

Coresp.

TEATRUL MAGHIAR

Marți, 22 Iunie 1924

Cele doua orfeline

Partea I.

Gigantica creațiune a regisorului american **D. W. Griffith.** In rolul principal: **Lilian și Dorothy Gish.**

Revoluția franceză! Ghilotine!

Cea mai monumentală creațiune a filmelor!

Un dar al Franței pentru Universitatea din Cluj

La Universitatea din Cluj predarea cursurilor se face mai mult după metoadele și manuale franceze.

Aparatele și instrumentele laboratoarelor, în bună parte, însă sunt de proveniență germană sau austriacă așa că nu totdeauna corespund cu descrierile din cărți, ceeace îngreuează studiul foarte mult.

Domnul profesor universitar doctor Pierre Thomas a obținut prin legăturile sale cu conducătorii republicei franceze, pentru institutul de chimie biologică din Cluj mai multe instrumente de precizie, în valoare de peste 40.000 lei, necesare acestui institut.

E un dar care dovedește solicitudinea pe care lumea intelectuală franceză o poartă culturei noastre.

Mulțumitori dlui profesor dr. Pierre Thomas prin stăruințele căruia s'a făcut acest dar, ne mărturisim simțămintele de dragoste și recunoștință pentru Franța nobilă și generoasă.

R.

Comandați bilete la

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-

Citiți și răspândiți:

›Infratirea Poporului‹

cea mai bună gazetă săptămânală.

Prin telefon dela corespondenții noștri

Mișcarea iredentiștilor bulgari

Societate iredentistă dobrogeană în Bulgaria

Sofia, 19. — În Bulgaria s'au pus bazele unei societăți a tinerimei dobrogene, care va fi afiliată organizațiunii iredentiste așa zișilor emigranți dobrogeni.

Din această societate vor face parte refugiații dobrogeni, între 12 și 35 ani.

În vederea constituirei acestei societăți, s'a convocat un congres care va avea loc la Rusciuc, Duminecă în 20 Iulie.

O conferință mondială pentru dezarmare

Londra, 19. — Guvernul englez a făcut cunoscut Ligei Națiunilor că are intenționea de a convoca o conferință care să se ocupe cu chestiunea dezarmării. Această conferință va întruni statele din lumea întreagă.

O groaznică nenorocire pe șoseaua Constanța-Medjidia

Medjidia. — Un groaznic accident de automobil s'a întâmplat pe șoseaua Constanța-Medjidia.

Intr'un automobil Fiat al societății „Gloria" venia dela Mamaia d. dr Stolnicu din Cernăuți, însoțit de studentul Sterea Dumitrescu.

In dreptul km. 48 automobilul trecând cu o viteză de 70 km. pe oră s'a lovit de un stâlp de telegraf.

Din această ciocnire automobilul a făcut explozie și doctorul Stolnicu a fost găsit mort între dărâmături. Studentul Sterea s'a ales cu răni grave, iar șofeurul a scăpat neatins.

Autoritățile anchetează.

Tratatul italo-cehoslovac la Liga Națiunilor

Geva.. — Ministrul Italiei la Berna d. Garbasso și însărcinatul cu afaceri al republicei cehoslovace la Berna d. Reisser au depus la 14 Iulie secretariatului Societății Națiunilor, pentru înregistrare și publicare, pactul de colaborare cordială între regatul Italia și republica cehoslovacă semnat la Roma la 5 Iulie 1924.

Demisia guvernului Pasici

Belgrad — Președintele Pasici a înmânat Regelui demisia Cabinetului și recomandă noi alegeri generale. Regele a început să se consulte cu șefii diferitelor grupe parlamentare, primind rând pe rând pe d. Iovanovici, președintele Scupcinei și pe dnii Davidovici (democrat). Spaho (musulman), Corosesc (clerical sloven).

Regele a primit deasemenea și pe d. Nincici, ministrul afacerilor străine, care i-a prezentat o dare de seamă asupra lucrărilor Conferinței Micei Înțelegeri și vizitei făcute Cancelarului Seipel la Viena.

Reprezentanții Sovietelor dați judecați la Constantinopol

Constantinopol. — Generalul Tannenberg, ataşatul militar al legațiunei sovietice de aci, care după cum se știe, a fost arestat sub învinuirea de spionaj, a fost transportat sub o puternică escortă la Angora, urmând a fi judecat de consiliul de război, pentru faptele ce i se impută.

Odată cu el — au mai fost trimiși la Angora — comisarul sovietic Cazațev și consulul Praslov din Constantinopol, cari de asemenea vor fi judecați de consiliul de război.

Toate demersarile făcute de guvernul sovietic rus, pentru eliberarea arestaților, au rămas fără nici un rezultat favorabil.

Reclama este sufletul comerțului

BEREA

DESCHISĂ 20

„URSUS"

a Fabricei de bere

CZELL

din Cluj, este beutura predilectă a publicului

„Rador" No. 2070

Sanatoriul Dr. Cosmutza

Cluj-Cetățuia (Fellegvar)

Pentru vindecarea boalelor interne, îndeosebi ale organelor respiratoare și nervoase

Clădire nouă, situată pe vârful dealului, înconjurată de un mare parc, prevăzută cu tot confortul și cu toate instalațiunile sanitare moderne.

o Intreținere dietică excelentă. o

D 45

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

CINEMA SELECT

Marți, 22 Iulie 1924

Sodoma si Gomora

Partea I.

Jadul 5 acte. Legenda omenirei. In rolul principal:

Lucy Doraine și Mihail Várkonyi.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ A ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul IV. Nr. 1133 — 4 PAGINI — 2 LEI — 4 PAGINI — Miercuri 23 Iulie 1924

Infrățirea

Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român
Sibiu
R CLUJ 1. 2107

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI LA AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L.

Tot Regionalism!

Vizita pe care membrii Ateneului Popular Tătărași din Iași au făcut-o Clujului a fost un prilej pentru populația centrului de intelectualitate românească, ce este orașul nostru, de a-și manifesta simpatia și solidaritatea sufletească pentru reprezentanții culturali ai scumpei Moldove, în amintirea atâtor vechi legături și mai cu seamă în amintirea zilelor de durere și eroism în care s'a plămădit unitatea de Stat a României Mari.

A fost o emoționantă manifestare a românismului, în care au dispărut și interese de clasă și granițe de partid politic, toți Clujenii aducând prinosul lor de simpatie și frățietate celor cari au venit se vadă Ardealul tutulor suferințelor.

O singură absență s'a observat în aceste zile de armonie sufletească între toți Românii, în aceste clipe de sărbătoare a românismului: partidul național, partidul monopolului patriotismului, a ținut ca să se remarce prin totala sa absență, printr'o ostentativă rezervă.

Să fie indiferența conducătorilor și fruntașilor partidului național, față de cultura românească? In mare parte și această stare de spirit a conducătorilor și fruntașilor partidului național explică rezerva și absența lor dela o manifestare și demonstrație a culturei românești.

Oamenii aceștia s'au înecat până peste cap în meschinele combinații ale politicei cotidiane, s'au pierdut cu desăvârșire în puerile strategii politice, s'au uitat complect în meandrele acelor „pertractări" cari i-au ilustrat și i-au făcut celebri în ridicol.

Dincolo de orizontul micei bucătării politice, acești oameni nu mai văd nimic — nici chiar soarele luminos al culturei românești care punea ceva din razele lui magnifice și eterne pe fruntea intelectualilor moldoveni și basarabeni cari ne-au făcut cinstea și bucuria să ne viziteze.

Dar în atitudinea ostilă a conducătorilor și fruntașilor partidului național față de oaspeții moldoveni mai este și altceva, mult mai puternic și mai caracteristic, decât indiferența al cărui sens l'au pierdut în noianul de minciuni politice în care să sbat.

E acel profund și fundamental regionalism care le călăuzește toate resorturile sufletului, toate vibrațiunile și atitudinile — regionalism pe care nu l'a putut dizolva nici confuziunea cu takiștii nici cochetăriile cu țărăniștii.

Oaspeții, cari ne-au vizitat Sâmbătă și Duminecă erau moldoveni — deci „regățeni", adică bizantini, fanarioți, levantini, deși sunt neaoși români atât prin actele stării civile, cât și prin intima constituție a sufletului lor.

Deci, trebuiau boicotați — și conducătorii și fruntașii partidului național i-au boicotat fără nici o pudoare.

Interviewurile „Infrățirei"

Ce se lucrează
la ministerul Muncei și Ocrotirilor sociale

Având ocazie să vedem la București pe dl N. D. Chirculescu, ministrul Muncei și al ocrotirilor Sociale, l'am rugat să ne acorde un interview pentru cetitorii noștrii, relativ la activitatea ce se desfășură la acest minister.

Cu bunăvoința-i cunoscută dsa ne-a făcut declarațiile ce urmează:

La asigurările sociale

„La asigurările sociale am făcut mari schimbări în administrații. Am suprimat în Ardeal 218 funcțiuni care erau inutile. Acestea la casele cercuale.

Am căutat să sporesc prin o lege votată deja pensiile de invaliditate și de bătrânețe, care până acum erau în Ardeal 40 lei lunar iar în Vechiul Regat 12—26 lei; le-am ridicat dela 500 lei în sus. Aceasta cu începere dela 1 Iulie, contribuind în acest scop și statul cu 15 milioane anual.

Am hotărât ca serviciul medical chiar cu plata orelor suplimentare să funcționeze și Duminicile și serbătorile, când muncitorii pot să se prezinte mai ușor la consultație.

Acum caut să înființez, pe cât mi-ar permite mijloacele, sanatorii pentru tuberculoși și să sporesc capacitatea de adăpostire a meseriașilor la Băile Tichirghiol unde se pot lua 500 băi zilnic, dar unde nu sunt locuințe decât pentru 200 de persoane.

La resortul Muncii

„Constat cu mulțumire o deplină încredere a muncitorilor și a reprezentanților lor, ca și a patronilor și a meseriașilor, în spiritul de dreptate care călăuzește activitatea ministerului muncei.

Actualmente se află în studiu anteproectul de cod al muncei, înlesnit fiind foarte mult de proectul meritoriu al predecesorului meu dl Mârzescu.

De asemenea se află în pregătire legea emigrărilor.

Se va considera un delict sever pedepsit pentru toți cei ce fac propagandă pentru emigrări.

Se lucrează de asemenea la organizarea serviciilor de plasare cari au un rol important în plasarea lucrătorilor fără lucru.

Am căutat să pătrund mai adânc în exeminarea situației ambelor feluri de cooperative; am instituit o comisiune în frunte cu dl Baicoianu, directorul Băncii Naționale, ajutat de contabilii din aceiași direcțiune, precum și de directorii a 10 sucursale din județe a aceleiași bănci, — cari să facă un examen amănunțit al problemei.

Lucrările durează din Septembrie și sper că până în Octombrie să am rezultate prețioase.

Sunt în studiu anteproectul codului cooperației și reorganizarea ei cu însemnate modificări care să o împingă mai departe în continuă desvoltare, lucru la care va contribui sporirea mijloacelor de augmentare a capacității sale de creditare.

Dl N. D. Chirculescu,
ministru Muncei și Ocrotirilor sociale

Studiez chestiunea dacă nu este bine ca în asigurările sociale pentru boală și invaliditate să fie cuprinși și micii salariați ai Statului, cari prin muncă, prin condițiunile lor de trai și prin insuficiența mijloacelor se aseamănă foarte mult cu muncitorimea manuală.

Aci am căutat să 'mi dau seamă prin mine însumi de condițiunile de funcționare ale cooperativelor și am constatat că, dacă băncile populare au, în parte, și din cauza naturei operațiunilor o desvoltare normală și solidă, în schimb prezintă oaricari neajunsuri datorite în parte și situațiunei de după război.

Vreau ca prin reorganizare să întind operațiunile băncilor populare și coperativelor și în lumea industrială pentru că, mai mult decât breslele, cooperațiunile și sindicatele, numai cooperațiunea este singura în măsură să dele muncitorilor industriali posibilități de ridicare și de întărire. Cooperațiunea va trebui deci să aibă un orizont cât mai larg în toate clasele sociale, iar nu restrânsă numai la lumea satelor.

Toate anteproectele de care v'am vorbit și pe care le voi lucra vara aceasta, când am timp liber să mă consacru exclusiv lor, vor fi discutate cu reprezentanții celor interesați — probabil în Septembrie, iar în Octombrie vor deveni proecte definitive și vor fi trecute prin parlament în seziunea viitoare — închee dl ministru Chirculescu.

Propaganda noastra in streinatate
Marea biruință a picturei române la expoziția internațională din Veneția

Am stăruit de multe ori în coloanele acestui ziar asupră necesității de a ne face cunoscuți streinătății, care de cele mai multe ori este tendențios informată asupra noastră, fie în ceeace privește manifestările artistice cât și culturale.

Am reprodus mai zilele trecute articolul unui cunoscut ziarist francez Georges Bienaimé, care vorbind despre noi și țara noastră ne aducea tocmai această vină, că ne dăm prea puțină silință de a face propagandă peste hotare în favoarea bogățiilor și a frumuseților țărei noastre.

Tocmai contrar de ceeace facem noi fac însă vecinii noștri: Unguri, Bulgari, Iugoslavi, Cehoslovaci, Ruși, cari nu cruță nimic pentru a căuta prietenie în streinătate, ducând o campanie stăruitoare mai ales pe calea scrisului în favoarea țărei lor.

Nu e de prisos poate să reamintim că în presa engleză și americană, nu trece săptămână fără ca să se discute favorabil pentru Unguri chestiunea minorităților dela noi, din Iugoslavia și Cehoslovacia.

Și la laturea politică se adaogă și cea culturală; scriitori unguri, intelectuali ruși refugiați în capitalele Apusului au grijă să publice traduceri din literatura lor, sau să apară articole elogioase în marile reviste streine asupra mișcărei culturale și artistice a țărei lor.

Și această propagandă e tot atât de folositoare, dacă nu și mai mult decât cea făcută pe cale diplomatică, fiindcă se adresează marelui public, lumii întregi.

Ce facem noi în acest timp? Prea puțin față de ceeace fac vecinii noștri, cari de cele mai multe ori sunt și dușmani ai noștri.

E drept că arta, literatura, știința noastră și-a făcut de mult drum peste hotare, dar acest lucru s'a întâmplat mai totdeauna prin dragostea și stăruința ce au pus-o în acest scop câțiva buni români cu legături întinse în streinătate, tocmai fiindcă streinătatea și-a dat ea singură osteneala să-i cunoască și să-i releve.

Un Enescu, un Iorga, Livaditi, Racoviță, Cantacuzino au atras privirea streinătății asupra țării noastre, în primul rând prin faima creiată de arta sau știința lor în ochii acesteia.

Și astfel am ajuns să ne creiem ca prietenii, nume autorizate în mișcarea politică și intelectuală a Apusului ca a lui Seaton Watson, Charles Upson Clark, Gaston Doumergue, de Martonne, Caullery etc.

E drept, a început streinătatea să se intereseze de noi și fără ca noi să ne dăm prea multă osteneală a ne face cunoscuți, fie pentru că bogățiile noastre devin un factor însemnat în echilibrul economic european, fie chiar din motive pur intelectuale.

Literatura noastră e acum apreciată chiar în țara lui Shakespeare și Bernard Shaw, arta țăsăturilor noastre face furori în tot Apusul, de artiștii noștri dramatici și de musica noastră scriu cuvinte de laudă cei mai de seamă cronicari parizieni, cum e un Louis Vuillemain.

România la expoziția din Veneția — Din 16000 de tablouri galeria de tablouri din Veneția reține unul românesc

Totuși, comparativ cu ce fac alte țări și dintre acelea care au mai puțin cu ce să se mândrească decât noi, silințele noastre în privința propagandei peste hotare sunt încă insuficiente.

Ne-o dovedesc între altele serbările celui de-al 7-lea centenar al Universității din Napoli, unde au luat parte 27 de state, bineînțeles în afară de România cu patru universități.

N'au lipsit însă nici unul din vecinii noștri: Cehoslovaci, Unguri, Iugoslavi și chiar Bulgari cu câte trei și patru reprezentanți.

Un alt fapt și mai interesant privitor la lipsa noastră de propagandă s'a petrecut tot în Italia. E vorba de participarea noastră la expoziția de pictură din întreaga lume, ce are loc în fiecare an la Veneția.

Că am participat o știm cu toții din câteva rânduri strecurate în ziarele din București. Cum am participat însă, ce a spus străinătatea despre noi la Veneția n'am citit însă nicăieri și n'o aflam dacă n'avea inspirația fericită să ne-o spuie, dl prof. Ștefănescu în conferința ținută de dsa la serbarea dată pe scenă teatrului nostru național de Ateneul popular din Tătărași.

Ne pare rău că locul nu ne permite să insistăm pe larg asupra modului cum s'a prezentat România la această expoziție, după cele spuse de dl Ștefănescu.

Cu mari, cu foarte mari greutăți prin grija aceleiași instituții de cultură, care a organizat la Paris serate de muzică românească, Fundația „Principele Carol" s'au putut transporta la Veneția câteva pânze de ale pictorilor noștrii: Grigorescu, Andreescu, Luchian, Pătrașcu, Verona, Steriade, etc., fără, ca acestea să fie chiar din cele mai de seamă.

In două săli mici, aflate în interiorul pavilionului italian, ignorate la început de oficialitate și lipsite de orice fel de propagandă prin viu grai sau scris, cele câteva pânze reprezentative ale picturii românești au câștigat cea mai de seamă biruință pe care a câștigat-o vre-odată arta românească în fața străinătății.

(*Urmare pe Pag. II.*)

(Continuare de pe Pag. 1.)

Nu numai cuvinte entusiaste, dar articole judicioase au scris asupra expoziţiei noastre de pictură de la Veneţia, cei mai de seamă critici francezi, italieni şi spanioli.

De remarcat că M. Sa Regele Italiei, un desăvârşit cunoscător al artelor a reţinut din toată expoziţia numai 4 tablouri, 2 italiene şi 2 româneşti, iar Museul Luxembourg din Paris n'a reţinut din expoziţie decât 2 tablouri şi acestea tot româneşti.

Dar cine ar crede că din această expoziţie internaţională unde s'au presentat 16000 de tablouri, galeria de tablouri din Veneţia care reţine la fiecare expoziţie anuală o singură pânză a decis prin juriul său ca pentru anul acesta (al 14-lea) să se reţie tot o pânză românească.

Toate acestea le-am aflat alaltăseară cu ocazia serbărei Ateneului popular, graţie binevitoarei indiscreţii a dlui Ştefănescu. Cum ştim să ne facem noi propagandă s'ar fi putut să nu le aflăm niciodată.

Ce ar fi făcut Ungurii în locul nostru, cum ar fi exploatat acest succes imens e de prisos s'o mai spunem. Cel mai bun sfat e pentru noi să ştim să-i imităm în această privinţă.

Presa din Ungaria

„Izolarea" Micei antante

Ziarul „Esti Kurir" afirmă că Mica antantă este izolată, iar cea mai izolată dintre ţările Micei antante este România.

Această ţară — scrie ziarul unguresc — în caz de războiu cu Rusia nu poate conta pe ajutorul nimănui. Politicianii unguri să nu uite de aceasta. Şi dacă nu vor uita?

Conferinţa de la Praga

După ziarul „8 Órai Ujság" conferinţa de la Praga a arătat opiniei publice ungureşti că Beneş nu mai are de gând să sprijinească interesele României. Or dl Beneş a declarat tocmai contrariul!

Valahii îşi caută o nouă Capitală

Citim în „Szózat".

„Valahii, plictisindu-se de Bucureşti, vreau Braşovul sau Făgăraşul capitală.

Valahii cer capitală nouă mai ales de când explozia dela Cotroceni a nimicit cele mai frumoase părţi ale Bucureştiului"(!)

Concordatul

Acelaşi ziar iredentist scrie: „In Ardeal, Biserica greco-catolică şi-a întins mâinile poftitoare spre bunurile Bisericei romano-catolice.

In ceeace priveşte Concordatul, considerăm că este o mare greşală din partea Papei să nimicească încrederea în Roma a Ungariei ciuntite şi a Ungurilor din teritoriile vremelnic ocupate, pentru o înţelegere de valoare dubioasă."

Sportive

Tg.-Mureş

Duminecă a avut loc pe arena sportivă a oraşului Tg.-Mureş joc de fotbal între echipele „CFR. Mureşul" cu „Tricolorul" Bucureşti. Prima a bătut cu patru goluri iar ultima a avut un singur gol.

Echipa CFR. Mureşul a fost invitată pentru ziua de 27 Iulie la Arad unde va juca cu echipa de acolo.

Din staţiunile noastre climaterice

COLIBITA

— Serbarea de binefacere —

In staţiunea climatrică Colibiţa, Societatea „Caritatea" din Cluj, posedă un Sanatoriu pentru copii şi pentru persoane debile. Doamnele din Societate merg, pe rând câte 10 zile fiecare, şi stau acolo să observe mersul instituţiunii. In ziua de 12 Iulie, dnele Tomescu şi dr Slăvoacă, care se găseau acolo au organizat o producţie muzicală, cu concursul elevelor şcoalei Normale din Cluj, şi altor câteva persoane binevoitoare. S'au cântat coruri, s'au recitat poezii în limba română şi maghiară s'au executat dansuri naţionale iar dl Neamţu Otonel, artist la teatrul naţional din Cluj, a dat preţiosul său concurs cu multă bunăvoinţă. Dl Seller Directorul Sanatoriului, s'a ocupat cu decorarea sălii şi a scenei. Beneficiul acestei mici serbări, lei 2300, se va întrebuinţa pentru câteva îmbunătăţiri absolut necesare. Societatea aduce cele mai călduroase mulţumiri dlui Neamţu-Otonel, fără al cărui ajutor n'am fi putut realiza o reuşită atât de frumoasă, elevelor şcoalei normale din Cluj, care cu tot sufletul lor tânăr şi duios au primit propunerea noastră, precum şi tuturor persoanelor care ne-au dat concursul moral şi material.

Societatea Colibiţa, situată între munţi foarte înalţi, cu imense păduri de brad, cu văi pline de verdeaţă şi flori, e neînchipuit de frumoasă şi prielnică persoanelor debile, şi mai cu seamă copiilor slabi şi predispuşi la tuberculoză. Natura i-a dat minuni de frumuseţe şi soare din belşug, mâna omului însă a lucrat foarte puţin. Societatea „Caritatea" ajutată la început de mărinimoasa noastră Suverană şi apoi de diferite instituţii şi persoane particulare, a instalat un Sanatoriu destul de primitiv pentru moment, şi neîncăpător pentru numeroşii vizitatori cari au nevoe de aer curat şi de soare. Sperăm însă că cu ajutorul caritaţii publice se va îmbunătăţi starea actuală.

Societatea face un călduros apel la toţi bunii cetăţeni ai României Mari să vină în ajutor ca să poată da ţării cetăţeni voinici şi sănătoşi. Orice ofrande se primesc cu recunoştinţă la dna Elena Olaru, casiera Societăţii str. Bălcescu 6.

Un interview
al dlui ministru Anghelescu

Legea învăţământului primar de Stat este definitivă — Legea învăţământului confesional — Situaţia internă în România — Partidul liberal mai stă încă cel puţin doi ani la putere

Dl ministru Anghelescu a acordat corespondentului ziarului elveţian „Züricher Tagesanzeiger" următorul interview pe care îl reproducem mai jos.

*

„Anul acesta şcolar s'a încheiat — a spus dl ministru al Instrucţiei — cu rezultate neaşteptat de bune. Este lucru mare un atare rezultat în teritoriile alipite în cari, o parte a şcolarilor şi-au început studiile în alt spirit.

Nu este adevărat că eu aşi fi tratat cu conducătorii minorităţilor în chestiunea legii şcolare. Aceasta este un fapt împlinit şi nimic din ea nu mai poate fi schimbat.

Că minorităţile protestează contra ei — după mine — este un lucru firesc. Se protestează, dacă nu pentru altceva, din spirit politic.

Toată lumea însă se poate convinge că nicăiri în Europa nu se află altă lege şcolară atât de modernă şi liberală. Această lege este mult mai înaintată decât legea Apponyi, care a oprit în Ungaria de odinioară întrebuinţarea limbei minorităţilor.

Statul român întreţine mai mult decât 600 de şcoli ungureşti.

Nu este nici o nevoe să se modifice legea şcolară.

Invăţământul confesional

Cât priveşte învăţământul confesional la toamnă ne vom înfăţişa Camerei cuun proect de lege.

La alcătuirea acestei legi am fost călăuzit de următoarele consideraţii: interesul Statului român, şi păstrarea şi intensificarea bunelor raporturi cu Bisericile.

Ar fi lipsit de serozitate dacă, în loc de a propaga înţelegerea paşnică cu minorităţile, am lărgi prăpastia nerespectând drepturile lor. Acest proect de lege este deasemenea cât se poate de liberal.

Sper că Bisericile vor fi, şi ele, mulţumite."

La întrebarea gazetarului cum se înfăţişează situaţia internă, d. ministru a răspuns:

Situaţia internă

„Cerul politicei interne române nici odată n'a fost mai clar de cât azi. Fuziunea între naţionalişti şi ţărănişti n'a reuşit. Guvernul dispune de o majoritate absolută la Cameră.

Unii politiciani, după cum sunt informat, prezic o cădere a guvernului peste câteva luni. Mă mărginesc să spun că aceşti domni au mai făcut şi altădată profeţii.

Partidul liberal va mai trebui să stea la putere încă vre-o doi ani pentru a încheia munca consolidării începută şi asumată de noi.

Cari va fi situaţia după aceşti doi ani, astăzi nu se poate şti şi nu este îngăduit a face preziceri.

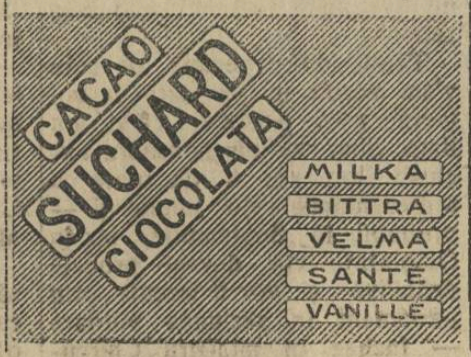

Expoziţia şcoalelor de arte
şi meserii din Ardeal şi Banat

Obiectele şi produsele expuse — Care şcoli s'au afirmat în mod strălucit — Impresia generală ce se desprinde din această expoziţie

Am arătat în numărul de eri ai gazetei noastre, cum a decurs festivitatea de deschidere a expoziţiei organizate de către şcoalele de arte şi meserii din Ardeal şi Banat, în localul muzeului şcoalei de meserii din Cluj, în asistenţa dlui dr Anghelescu, mimistrul Instrucţiunei publice, precum şi în faţa unui numeros public şcolar şi civil. Totodată interesul deosebit pe care dl Ministru al instrucţiunei publice, l'a arătat faţă de această expoziţie, dovedeşte în deajuns că trebue să se dea o cât mai mare importanţă acestor manifestaţiuni cu caracter technic profesional, de oarece ele vor avea darul de a naşte în mijlocul marelui public ideia că învăţământul technic ocupă un loc însemnat în desvoltarea şi propăşirea unei naţiuni.

Obiectele şi piesele ce s'au expus cu ocazia acestei mari expoziţii regionale, — rezultatul muncei elevilor dela diferite şcoli de meserii în cursul unui an, — ne-au făcut dovadă că atât profesorii cât şi elevii şcoalelor şiau înţeles chemarea lor, şi că putem avea nădejde, că-şi vor face în totdeauna datoria pe care le-o incumbă meseria lor.

Trebue să remarcăm însă dela început faptul că, nu toate şcoalele s'au remarcat în mod egal, şi nu despre toate se poate spune că au fost bine pregătite pentru expoziţie. Şi cu părere de rău, a trebuit să vedem că şcoala de conductori technici din Cluj, a fost mult mai slab reprezentată decât multe şcoale inferioare de meserii, înfiinţate în cursul acestui an, cu toate că şcoala de conductori tehnici din Cluj este destul de veche şi are o instalaţie care nu lasă nimic de dorit. Nu căutăm să explicăm cauza acestei scăderi, dar dorim ca în anii viitori, ea să fie mai bine pregătită, de oarece piesele ce le-a expus în anul curent, nu pot fi luate în consideraţie.

Dar pe cât de slab reprezentată a fost şcoala de conductori tehnici din Cluj, pe atât de strălucit s'a produs şcoala de arte şi meserii din Oradea-Mare, în ramura metalurgică, dovedind că directorul acestei, dl Dragomir, înţelege să-şi facă datoria şi să se devoteze învăţământului nostru profesional. La fel, în ceea ce priveşte metalurgia, s'a produs şcoala de arte şi meserii din Arad, de sub direcţiunea dlui C. Bălteanu, prin frumoase lucrări de strungărie şi turnătorie, ceeace nu poate să-i aducă decât laude.

In industria lemnului, credem că şcoala de arte şi meserii din Satu-Mare, de sub priceputa şi sârguincioasa conducere a dlui Ştefan Tocşa, face falâ învăţământului nostru tehnic, întrucât, ca să nu enumărăm şi celelalte mobile expuse, e suficient să spunem că dormitorul pe care l-a expus este un adevărat obiect de artă.

*

Şcoala din Odorhei, Braşov şi Salonta-Mare, prin piesele de ceramică expuse, au atras atenţiunea vizitatorilor, de oarece ele sunt executate cu multă acurateţă şi sunt cât se poate de interesante.

Şcoala de ucenici din Cluj, — cu toate că i mai mică decât şcoala de conductori technici, — a expus din ramura lemnăriei, croitoriei, cismăriei, şi trebue să recunoaştem că munca depusă nu a fost zadarnică, deoarece a dat la iveală lucruri atât de frumoase şi de alese, în cât ar trebui să se dea o cât mai mare desvoltare acestei şcoli şi să se bucure şi de mai mare sprijin, decât a avut până acum. Tot atât de bine reprezentată este şcoala de ucenici din Oradea-Mare, de sub conducerea dlui I. Muth, iar şcoala de meserii din Zlatna, prin piesele de alabastru expuse, a atras atenţiunea vizitatorilor. — De aceea întreaga expoziţie naşte impresia de o deosebită muncă şi atenţiune desfăşurată de corpul profesoral şi elevii tehnici dela şcoalele technice-profesionale din Ardeal şi Banat, şi credem că şi pe viitor vor da dovadă de aceleaşi alese calităţi.

Intreprinderea de Instalatiuni
Electrice a Orasului Cluj
atasata Uzinelor Electrice
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalaţiuni electrice de înaltă şi joasă tensiune pentru iluminat şi forţă motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare şi aparate electrice, rebobinaj şi reparaţiuni în mod radical. Staţiune specială: de verificat contoare electrice cari se şi repară şi instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte,
oferte şi devize efectuate de specialişti, la cerere.

O INFRĂȚIRE IN NUMELE ARTEI

Comemorarea poetului ungur Ady Endre la Zălau

Cu ocazia nunții de aur a părinților poetului, intelectualii unguri sărbătoresc amintirea lui Andrei Ady — O manifestație artistică superioară — Matineul — Cuvântul poetului Ion Minulescu, reprezentantul ministerului artelor

— De la trimisul special al ziarului nostru —

Zălau 21 Iulie. Împlinindu-se acum 50 de ani dela nunta părinților ilustrului poet ungur Andrei Ady, colegiul reformat din Zălau a avut înalta idee de-a întruni azi aci pe intelectualii unguri din Ardeal la o sărbătorire a amintirei marelui dispărut, care a fost un elev al acestei școale. Cu ocaziunea aceasta s'a pus pe casa natală a poetului, în cadrele unei animate sărbătoriri a părinților lui, o placă comemorativă, opera sculptorului Kós Károly din Cluj.

Sărbătorirea a decurs în cadre într'adevăr superioare, sub patronajul dlui Al. Lapedatu, ministrul cultelor și artelor și al dlor Octavian Goga și dr. Janovics, directorul teatrului maghiar din Cluj. Numărul participanților a fost netăgăduit mare, cu toată absența oricărui representant al partidului maghiar și a ungurilor reacționari.

Sunt de față reprezentanți ai intelectualilor unguri din cele mai multe orașe ardelene, îndeosebi gazetari, scriitori, artiști, veniți mai ales din Oradea-Mare și Cluj, printre alții: dr. Janovics Jenő, directorul teatrului unguresc din Cluj, scriitorii Kuncz Aladár, Tabéri Géza, Szombati Szabó István, Szentimrei, etc,, renumita artistă Tessitori Nora, artiști dela teatrul maghiar din Cluj și din Oradea-Mare, reprezentanții Camerei de comerț din Cluj, secretarul dr. Kiss și casierul Szele, iar din Ungaria au venit dnul Ady Lajos, director regional al învățământului secundar din Dobrițin, cu soția, istoricul Földessy Gyula, profesor, Lányi Ernő compozitorul mai multor melodii ale poesiilor lui Ady.

Guvernul român e reprezentat la serbare

Poporul român, în mijlocul căruia a trăit și pentru care de multe ori poetul Ady a avut cuvinte de îmbărbătare față de opresiunea clasei màgnațești, și-a prezentat și el omagiul, într'un chip care a ridicat nivelul sărbătoririi într'un mod manifestat cu prisosință. Dl. Al. Lapedatu, ministrul artelor, luând comemorarea sub patronajul său, a trimis ca delegat al guvernului român pe dl Ion Minulescu, directorul general al artelor, să aducă omagiul românilor, părinților poetului.

La biserică

In aceste condițiuni, programul comemorării s'a desfășurat înălțător, începându-se cu un serviciu divin la biserica reformată din Zălau, unde protopopul Kádár a rostit o predică cerând Atotputernicului să-și arate mărirea, iar poetul preot Szombati Szabó István a arătat măreția tragicului de totdeauna al profeților, îndrumătorii huiduiți ai popoarelor. Nu s'a pomenit în această predică niciodată numele lui Ady, dar toată lumea știa, că este vorbă despre dânsul; și astfel comemorarea s'a început cu un fel de explicație a atitudinii politice a poetului, detestată și neiertată nici astăzi de o bună parte a ungurilor cari au condus ieri destinele maghiare spre sfârșitul anului 1918. Această notă s'a păstrat continu toată ziua, ca și cum poetului i-ar fi trebuit o justificare, pe care să i-o dee mulțimea.

ADY ENDRE

Matineul

Dela biserică, participanții s'au îndreptat spre sala cinematografului, care s'a umplut până la ultimul loc, în așteptarea artiștilor și scriitorilor cari aveau să vină pe scenă.

S'a cântat, de către un cor de bărbați o poezie de a lui Ady, melodizată, apoi dr. Somogyi, redactorul ziarului local „Szilágyság" a adus poetului omagiul acestei gazete care l'a introdus în literatură. Dna Tessitori Nora, strălucita artistă, a recitat apoi mai multe poezii de Ady, printre cari poezia din ziua declarării războiului, și câteva referitoare la părinții săi. Momentul acesta a fost deosebit de impresionant: pe amândoi părinții lui Ady i-a podidit un plâns de minute întregi. Au urmat poezii de Ady, melodizate de Reinitz, Lányi etc., cântate de dl Farkas din Oradea-Mare, apoi amintiri despre Ady, spuse de scriitorul Tabéri

Importanța lui Ady în literatura maghiară

Un punct deosebit al programului a fost conferința dlui Kuncz Aladár, cunoscutul critic și estet, arătând importanța lui Ady: El a fost creatorul unui public cititor unguresc, a lărgit orizonturile enorm de mult, a fost creator de concepții de viață — a fost vătesul durerii maghiare. In 150 de ani, literatura maghiară el o reprezintă, cu Csokonay și Ady. Dar, spre deosebire de Petőfi, care a intrat în literatură în împrejurări similare, când mișunau epigonii, Petőfi a avut imitatori printre epigonii de după el, în cât aceștia deveniseră o primejdie; Ady nu-i are; e prea original. Tot Ady în decurs de zece ani a incorporat literatura maghiară în literatura universală, prin pecetea geniului din literatura sa, și prin introducerea unor orizonturi noui pe cari Apusul le avea de mult.

Venirea lui s'a făcut într'un timp, când școala naturalistă secase total inspirația poeților maghiari. L'au caracterizat: un naționalism desnădăjduit, și nostalgia după orizonturile occidentului.

*

După ce dna Tessitori Nora a mai revenit odată pe scenă, ca să spună peste șase poezii de ale lui Ady, cari au fost pe rând, cântec, murmur, țipăt, chiot, desnădejde, zbor în înălțimi uriașe, căderi, fratele poetului, dl Ady Lajos, director regional al învățământului secundar la Dobrițin, în Ungaria, a venit pe scenă, ca să mulțumească în numele familiei, autorităților române pentru concurs, iar participanților pentrucă au venit la serbătorire.

Banchetul

După matineu s'a dat la colegiul reformat un banchet, la care dl profesor Nagy Sándor, aranjatorul serbării, a salutat pe dl Ion Minulescu, reprezentantul guvernului și a spus, că comitetul de organizare a hotărât să ceară dlui Minulescu să le vorbească în limba română, pentrucă știu, că omul, pe care admirația pentru Ady l-a adus aici, ar vorbi, de i-ar sta în putință, și ungurește. Inchină în onoarea representantului guvernului.

Dl dr. Janovics Jenő, directorul teatrului maghiar din Cluj, spune că vede un simbol, simbolul înfrățirii, în onoarea ce li-a făcut-o guvernul român, trimițând un delegat la sărbătorirea aceluia care a profețit întâlnirea și a ungurilor și a românilor și a tuturora pe baricadele ideilor.

Discursul dlui Minulescu,

reprezentantul ministerului artelor

Doamnelor și domnilor!

Regret că nu am nici una din calitățile omului politic și mai ales regret că nu am elocvența necesară, cu care să mă pot face crezut chiar atunci când n'aș avea poate dreptate. Nu sunt decât un scriitor român, pe care sorții au căzut, să reprezinte pe ministrul artelor, care a luat sub patronajul său comemorarea marelui dv. poet, Ady Endre.

In dubla meu calitate deci de persoană oficială și mai ales de scriitor român, vin să aduc tributul meu de admirație marelui vostru dispărut, pe care'l sărbătoriți astăzi.

Hotărâr a dvoastră, de a cinsti un poet înseamnă că știți să vă cinstiți pe dvoastră. Fiind că în zilele noastre de materialism sălbatic singură arta ne mai poate apropia de cele divine. Presența mea în mijlocul dvoastră trebue interpretată astfel.

Vorbind dle Ady, dl Minulescu spune:

Și acum, mă adresez ție Ady Endre, acolo în câmpiile Elisee, unde umbra ta rătăcește. Exact acum zece ani ai cântat o noapte bizară în care oamenii parcă înebuniseră; fecioarele se prostituaseră, și stelele începuseră să cadă, o noapte în care câinele tău, Burcuș, începuse să urle turbat, iar servitoarea ta Maria care era mută, începuse să cânte de odată. Ei bine, astăzi se repetă nu o noapte, dar o dimineață tot așa de bizară ca și noaptea aceea de Iulie. Este dimineața aceasta, în care oficialitatea și intelectualii români te sărbătoresc alături de poporul maghiar. Deși postumă, fericirea ta a sosit".

Sara a vut loc un bal. Iar a doua zi, Luni, oaspeții s'au dus la Menținți, comuna românească din vecinătate, unde pe casa părinților poetului s'a pus tabla comemorativă, și s'au prezentat omagii familiei, bătrânei mame a poetului și tatălui, care, cu toți cei 75 de ani ce'i are, are înfățișarea și temperamentul unui bărbat în floarea vârstei.

Tot ieri s'a trimis dlui Al. Lapedatu, ministrul cultelor și artelor, o telegramă prin care i se mulțumește pentru înalta onoare de a fi luat serbarea sub patronajul său și a fi trimis un reprezentant la comemorare.

COVOARE
toate mărimele s'au pus în vânzare cu
Prețuri eftine
la Mag. D 40
MISSIR
Cluj, Memorandului 11.

SOCIETATEA ANONIMĂ
OLTEANCA
DIN SLATINA
! D 55
CAUTĂ
Ajutor de Sef morar
la o moară cu o producție de 5 vagoane în 24 ore.

LEI 450
un pantalon de tenis!
La firma: D 44
Katz și Mendel
Cluj, Piața Unirii No. 10.

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piața Mihaiu Viteazul 6
Strada Bucovina No. 32.

Vopsește și curăță haine bărbătești și femeești, bumbac și lână
FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL"
Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500. oo 13 oo

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

Strungurile „ASTRA" sunt cele mai precise.

Ultime informaţii

— **Serată dansantă.** Sâmbătă 2 August 1924 (Proorocul Ilie) Cercul Studenţilor Someşeni „G. Coşbuc“ din Cluj, va aranja o serbare dansantă la băile din Sângeorgiul-Român (jud. Bistriţa-Năsăud.)

— **Aniversarea lui Jaurés.** La 31 Iulie se împlinesc 10 ani dela tragica moarte a lui Jaures. Muncitorimea din întreaga lume va sărbători această aniversare. Organizaţiile muncitoreşti din Cluj au hotărât să dea la 3 August un festival „Jaurés“.

— **Vizitele dlui ministru dr. C. Anghelescu.** Dl ministru dr. C. Anghelescu, care a vizitat ieri şcolile din jud. Cojocna, a plecat azi noapte cu trenul de 12 la Oradia Mare de unde se va duce la Ciucea pentru a inspecta şi acolo şcolile.

Astă seară la 6 se va întoarce la Cluj de unde cu expresul de 8 va pleca la Bucureşti.

— **Fondul şcolar al judeţului.** Dl Inspector general Hodor, actualul prefect al judeţului a prezentat dlui ministru dr. C. Anghelescu un memoriu prin, care îi cere ca excendentul bugetar al judeţului pe anul trecut, care se ridică la suma de 6 milioane jumătate, să fie acordat pentru mărirea fondului şcolar al jud. Cojocna.

— **In chestia luminei electrice.** Astăzi a avut loc o consfătuire a consilierilor primăriei oraşului în vederea aranjării definitive a chestiunilor privitoare la amplificarea şi buna funcţionare a uzinei electrice. La această consfătuire au luat parte şi reprezentanţii societăţilor care urmează să fie cointeresate în această întreprindere.

— **Accident C. F. R.** In staţia Hogilog între Sighişoara şi Mediaş, trenul personal de Bucureşti, a lovit o trăsură care trecea peste linie, omorând caii şi rănind grav pe vizitiu, care a fost îndată transportat la spitalul din Mediaş. S'a deschis o anchetă pentru a se afla cauza acestui accident.

— *Sanatoriul dr. Cosmutza, Cluj-Cetăţuia (Fellegvar) pentru vindecarea boalelor interne, îndeosebi ale organelor respiratoare şi nervoase.* D 44

— **In ţara Moţilor.** *Dnii Secretari de Stat Cipăianu şi Tătărăscu se află de ieri în judeţul Turda Arieş, unde rezolvă toate nemulţumirile Moţilor, în legătură cu reforma agrară.*

— **Sporirea şcolilor.** După rapoartele sosite la Prefectura judeţului Cojocna până acum au fost terminate 22 de noi şcoli primare iar alte 24 vor fi terminate cel mult într'o lună.

— **Mort din cauza beţiei.** Astă dimineaţa poliţia locală a descoperit în marginea oraşului, în apropierea fabricei Renner, un cadavru întrat în descompunere. Fiind imediat sezizat parchetul, a sosit la faţa locului procurorul de serviciu şi un medic legist, care au constatat că, individul, numit Schmidinger Olajos, lucrător de sobe, a murit în urma unui atac de apoplexie, cauzat de o beţie pe care acesta o făcuse Sâmbătă. Cadavrul a fost transportat la morgă unde urmează să i se facă autopsia.

— **Controlul firmelor.** Prefectura poliţiei, cu începere de mâne va începe un riguros control al tuturor firmelor din Cluj. Se va impune ca acestea să fie redactate în limba corectă românească, avându-se în vedere faptul că cele mai multe firme sunt redactate într'o limbă imposibilă de înţeles. In acest scop Prefectura poliţiei a lansat un apel către toţi locuitorii Clujului, ca şi aceştia la rândul lor să semnaleze locului în drept, firmele care eventual vor scăpa din vedere organelor de control.

— **Dela Consiliul de Război.** „Se pune în vedere studenţilor

Comşa Ioan fac. drept,
Groza Victor fac. drept,
Dobocan Victor fac. drept,
Săvădeanu Vasile fac. Med. anul III,
Nae Viorel fac. med. anul III,
Segal A. Leon fac. med.,
Elipa, fac. drept să se prezinte până în ziua de 25 Iulie a. c. la Cabinetul I instrucţie, Consiliul de Război al Corpului 6 Armată pentru a fi instruiţi în chestiunile ce-i interesează“.

Lt. Raportor
Căpitan Negulescu.

Excrocheriile
săvârşite de un funcţionar din Tg.-Mureş

De la corespondentul nostru

Tg.-Mureş. — Mai zilele trecute am arătat felul cum secretarul parchetului local Ioan Nedelcu a săvârşit unele excrocherii în oraşul nostru.

Autorităţile superioare fiind sezizate de cele petrecute au dispus ca parchetul general se facă o minuţioasă anchetă, condusă de dl procuror general Munteanu, care astăzi face instrucţia individului I. Nedelcu care este acuzat de distrugerea unor dosare referitoare la unele procese de specula. Nedelcu, fiind secretar al comisiei de specula, se ducea la diferiţi negustori dela care cerea bani, spunându le că vor fi scăpaţi de amenzile aplicate, fapt care s'a şi petrecut.

Firul acestor afaceri a fost descoperit, datorită unui om al parchetului local, care a demascat excrocheriile lui Nedelcu.

In interesul instrucţiei s'au ascultat mai mulţi comercianţi, cari au arătat că Nedelcu îi ameninţa cu proces de specula, pentru a le smulge bani.

Parchetul local a dispus ţinerea lui în prevenţie timp de trei luni, până la terminarea instrucţiei.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

CINEMA SELECT

Mercuri, 23 Iulie 1924

Sodoma si Gomora

Partea a II-a. Raiul 6 acte.

Aranjată pentru film de Kertész Mihail.

In rolul principal: Lucy Doraine şi Mihail Várkonyi.

Societatea Anonimă
OLTEANCA
din Slatina

D 55

Caută
Ajutor de Sef mecanic
la motoarele Schultzer şi Carells. Oferte:
„Olteanca“ Slatina.

TEATRUL MAGHIAR

Mercuri, 23 Iunie 1924

Cele doua orfeline

Partea II-a în 5 acte.

Revoluţia franceză! Căderea Bastiliei!

Aranjată pentru film de marele regisor american D. W. Griffith. In rolul principal: Lilian şi Dorothy Gish.

Prin telefon dela corespondenţii noştri

Noul tarif vamal

Bucureşti. — Eri a fost semnat de M. Sa Regele noul tarif vamal de import. Taxele concepute în acest tarif se socotesc în lei aur.

Acest tarif — care este minimal — este aplicabil tuturor mărfurilor din ţările care aplică mărfurilor noastre tot tarif minimal. Ţărilor cari nu ne aplică tariful minimal, se socoteşte tariful maximal care este de trei ori taxele din tariful minimal.

Prin acest tarif se protejază importul cimentului şi al industriei de mobile.

La hârtia de tipar taxele de 200 lei au fost majorate la 500—600 lei suta de chilograme de hârtie.

Noul tarif vamal intră în vigoare la 1 August.

Circulaţia trenurilor noaptea

Bucureşti. — Direcţiunea generală CFR. a trimis un ordin tuturor regionalelor şi inspectoratelor din ţară, să se ia măsuri ca toate trenurile cari circulă noaptea, să fie iluminate complect.

Imbunătăţirea soartei funcţionarilor CFR.

Bucureşti. — In urma aprobării consiliului de miniştrii „Casa muncii“ CFR. a acordat un spor de scumpete pentru pensiile de bază a tuturor pensionarilor, văduvelor şi minorilor cari fac parte din membrii „Casei de ajutor“ CFR.

Organizarea noului partid maghiar

Odorhei — Noul partid al dlui Lengyel Béla se organizenză atât în judeţul Odorhei cât şi Mureş-Turda. Numeroşi intelectuali unguri din ambele judeţe şi-au declarat adeziunea la noul partid.

Peste câteva zile, va apărea la Târgu-Mureş un nou ziar maghiar, care va fi oficiosul noului partid.

Reprezentanţii Saşilor la M. S. Regele

Bucureşti. — Eri s'au prezintat M. Sale în audienţă d Grandpierre şi Lutz Korodi, cari au înmânat M. Sale un memoriu în chestiunea examenelor de limba română.

Ziarul sas „Kronstädter Zeitung“ scrie că M. Sa a primit cu multă bunăvoinţă pe reprezentanţii saşilor, considerând chestiunea aceasta de mare importanţă şi dorind din inimă o soluţie satisfăcătoare în această chestiune.

Oamenii politici saşi au plecat cu sentimentul precis că resolvirea chestiunilor săseşti constitue o preocupare neîntreruptă a Suveranului.

Bursa

Leul a cotat la Zürich 2·46, iar la Paris 8·56.

Valoarea lirei sterline la Bucureşti a fost 1003, dolarul 229, lira italiană 9·93, coroana cehă 6·58, francul elveţian 42·10, francul francez 11·90.

Un nou partid unguresc

— Prin telefon —

Tg.-Mureş. — Duminica viitoare este vorba să se ţină în localitate o întrunire a noului partid maghiar liberal-democrat, care urmăreşte o colaborare a minorităţei maghiare cu Statul român.

Preşedintele noului partid este dl Lengyel Béla.

Citiţi şi răspândiţi:
›Infratirea Poporului‹
cea mai bună gazetă săptămânală.

Invazia lucrătorilor streini în Ardeal

Agitaţia muncitorilor din Braşov — Fabrica Schill refuză primirea muncitorilor români

— Prin telefon dela corespondentul nostru —

Braşov. — Am anunţat acum câteva zile că întreprinderile streine îşi fac un sistem din a'şi angaja şi importa din streinătate muncitori şi funcţionari, excluzând în acelaş timp elementul românesc.

Conducătorii fabricei de vagoane, Schill, de plidă, deşi avertisaţi de muncitori, s'au prezintat, inspectoratului muncii, cerând rămânerea în ţară şi funcţionarea fabricei cu 50 de lucrători streini.

Inspectoratul muncei a rugat conducerea fabricei că în locul lucrătorilor streini să angajeze lucrători din localitate, deoarece, mulţi dintre aceştia au rămas fără de lucru chiar de astă iarnă.

Conducătorii fabricei de vagoane Schill au respins atât propunerea cât şi avertismentul lucrătorilor fără lucru.

Faptul acesta a produs cea mai mare revoltă între muncitori şi-a determinat să convoce o întrunire de protestare. Probabil că muncitorii vor declara greva.

Reclama este sufletul comertului!

Navigazione Generale Italiana

N.G.I. GENOVA

Linii repide de lux pentru
America de Nord si de Sud
Viitoarele plecări din Genova pentru:
Rio de Janeiro—Santos
Montevideo-Buenos Ayres

Vaporul „Re Vittorio“ ..... 7 August
„ „Duca d'Aosta“ ..... 22 „

Pentru New-York

Vaporul „Duilio“ ..... 6 August
„ „Colombo“ ..... 28 „

Asistenţa specială pasagerilor de clasa III în cursul călătoriei cu trenul Bucureşti—Genova

Pentrn informaţiuni şi reţineri de locuri a se adresa la Biroul de Pasageri al Companiei

„Navigazinge Generale Italiana“ in Bucuresti, Calea Grivitei No. 143.

Cel mai bun îngrijitor pentru copii! Praful Nr. 1 a lui Höfer pentru a presăra la copii, Baby-Creme, a lui Höfer. — Se află în toate farmaciile, drogeriile şi parfumeriile

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ A ASOCIAȚIUNII SIBIU

Anul IV. Nr. 1134 — 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI — Joi 24 Iulie 1924

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

CLUJ 24.JUL.924 b 1 b

R CLUJ 1. 8538

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI A ENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Director: D. TOMESCU. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABO
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 80 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 360 L.

Cuvântul Regal

In lapidara, admirabila cuvântare pe care M. S. Regele a rostit'o la marea serbare a culturei românești care a constituit'o deschiderea cursurilor Universității din Vălenii de Munte M. Sa, după ce a sintetizat îmbucurătoarele impresii căpătate în ultima Sa călătorie în Apus, a afirmat că, în cercurile serioase de acolo, România este mult mai bine apreciată, decât o apreciază unii din fiii ei.

Intr'adevăr, unii din fiii acestei țări, simt un fel de perversă voluptate, de a privi aspectele țării românești, prin cei mai negri ochelari — ca și când strălucirea ei le-ar jicni vederea — și de a înfățișa, atât în fața publicului nostru, cât și în fața străinătății, România în culorile cele mai triste și mai barbare.

Nu vorbim de oamenii fără răspundere în fața conștiinței naționale, de cavalerii de industrie și finanțe cari prin acțiunea de clevetire a țării urmăresc lovituri de bursă și asasinarea leului, nici de turma de scribi cari își formulează convingerile și atitudinile sub exigențele tirajului și publicității, întreținută, ad hoc, cu fonduri din țară, dar mai ales din străinătate.

Pentru aceștia orice îndemn al sufletului românesc, orice chemare a idealismului național e inutilă; cum ei nu se lasă convinși decât de elocința aurului, ei vor rămâne surdo-muți la asemenea chemări cari ies cu totul din sfera psihologiei lor și a rostului lor social.

*

Sunt însă în această țară oameni politici, cărora nici odată nu le vom face injuria banalității deoarece cu tot ce ne desparte de ei, păstrăm față de ei simțământul celei mai cinstite imparțialități și dreptăți, Români, cari au împlinit cândva un rol binefăcător în această țară și cari astăzi, sub rătăcirile patimei și sub mânia ambițiilor nesatisfăcute țin isonul bancherilor frauduloși și scribilor venali în a denigra România.

Pentru aceștia Bucureștiul — centrul de intelectualități și de viață sufletească a românismului este „lupanarul de pe malul Dâmboviței" (vezi „Gazeta Transilvaniei"). Oamenii de Stat cari au făurit România-Mare, ei cari astăzi, lucrează cu atâta râvnă și nobilă desinteresare la consolidarea Statului nostru, sunt înfățișați de acești sumbri caricaturiști ai politicei ca niște răi făcători pentru țară.

Iar ca sinteză și colorar al aberației pentru acești orbiți ai politicei, în Ardeal era mai bine sub Unguri. Li s'au atras adeseori atenția asupra erorei lor funeste — dar au rămas recalcitranți. Cel puțin cuvântul regal, care planează deasupra patimelor politice îmbrățișând interesele supreme ale neamului, va găsi un ecou în aceste suflete rătăcite impunându-le consecințele necesare?

Impotriva emigrărilor

Propaganda pentru emigrare va fi pedepsită ca delict

Intr'un interview acordat ziarului nostru, dl N. D. Chirculescu, ministrul Muncii și Ocrotirilor sociale a arătat că lucrează la un proect de lege cu privire la emigrări, proect care va prevedea pedepse severe pentru cei cari fac propagandă în favoarea emigrărilor, considerând'o ca un delict:

Se știe că aci în Ardeal încă din vremea stăpânirii maghiare agenții clandestinii făceau propogandă pentru emigrare mai cu seamă în rândurile naționalităților asuprite în mijlocul cărora această acțiune găsea un teren prielnic. Incetată în timpul războiului, propaganda aceasta a reînceput și mai puternică îndată după încheierea păcii. Și dacă ea n'a putut prinde tot așa de repede și de tare ca înainte, a izbutit totuși se seducă pe mulți.

Este însă o adevărată crimă împotriva țării s'o lipsești de orice forță când în toate direcțiile vieții naționale se cer energii cât mai multe. Munca pe care o avem de îndeplinit este atât de mare și de grea încât orice forță pierdută pentru ea, o întârzîază în opera pe care trebuie s'o realizeze.

Pământul nostru este foarte bogat; regimul subt care trăim, regim de democrație și de libertate, permite oricărei activități să se valorifice, condițiunile de viață sunt mai lesnicioase decât aiurea, încât nu există nici o cauză serioasă care ar putea favoriza emigrările.

Dimpotrivă este nevoe de cât mai multe brațe și de cât mai multe activități. Pe vremea stăpânirii austro-ungare, condițiunile fiind altele, — regim feudal, asuprirea naționalităților — emigrările se puteau într'o oarecare măsură explica. Dar astăzi nimic nu îndreptățește pe cetățeanul României să caute în altă parte decât în țară teren pentru activitatea lui. Fiindcă este deopotrivă o prostie și o faptă rea împotriva națiunei, să cauți în aventură o cale pentru desfășurarea însușirilor tale de muncă și de pricepere. Au realizat averi numai câțiva din cei plecați și desigur că aceștia ar fi ajuns și în țară la aceleași bune rezultate poate cu mai puține sforțări și mai puțină suferință. In afară de aceștia, câți sunt, de mulți cei cari după o pribegie plină de dureri și de cumplită trudă, s'au întors în țară cu o experiență pe care au plătit-o foarte scump?!

Pe lângă buna măsură prevăzută în proectul de lege al dlui ministru Chirculescu de a pedepsi aspru orice acțiune de propagandă pentru emigrare, este nevoie însă și de a contrapropagandă care să prevină pe oameni să se ferească de cei cari îi îndeamnă să părăsească țara amăgindu-i cu minciun unei repezi îmbogățiri.

Comemorarea poetului Ady la Menținți

Dela Zălau, oaspeții cari au venit din întreg Ardealul să sărbătorească amintirea poetului Ady au plecat la Menținți, localitatea unde s'a născut scriitorul maghiar.

Nunta de aur a părinților lui Ady s'a celebrat prin un serviciu divin oficiat de preotul Török Ferenc, în vârstă de 94 de ani care, tot el, acum 50 de ani a binecuvântat căsătoria celor cari au dat poporului maghiar un așa mare poet. Aci o vorbit poetul preot Szombati Szabó István.

După serviciul divin toată lumea sărută mâna mamei lui Ady și strânge mâna bătrânului Ady.

Se desvelește apoi placa comemorativă de pe peretele căsii în care s'a născut poetul.

Iată inscripția ei:

„Aici s'a născut în anul 1887 Ady Endre, geniul creator al poeziei noui ungurești, farul luminător al drumurilor și cântărețul nemuritor al nenorocirei ungurești.

Această placă comemorativă au așezat-o Ungurii ardeleni cu prilejul nunței de aur a părinților lui, Ady Lőrincz și Pásztor Maria.

Menținți la 21 Iulie 1924."

Vorbesc d. Ianovics, directorul Teatrului maghiar, scriitorii Kunez Adám, Tabéry Géza, Kömüves Lajos (Nagy Lajos) și Bach Lajos.

Gazetarul Fehér Dezső oferă două inele de aur părinților lui Ady în amintirea nunței lor de aur.

In fața plăcii comemorative poetul Szombati Szabó citește o poezie dedicată amintirei poetului.

Regionalism chiar în mijlocul partidului național

Discuțiunile cari au avut loc și faptele cari s'au petrecut cu prilejul încercării de fuzionare a celor două partide, național și țărănist, au venit să arate ce proporții are regionalismul oamenilor din jurul dlui Maniu. Acest regionalism nu se îndreaptă numai împotriva vechiului regat, ci lucrează chiar înăuntrul propriului partid. Astfel deși fuzionat de mult cu tachiștii, partidul național are și astăzi două cluburi, doui secretari generali, unul la Cluj și altul la București. Fuziunea cu țărăniștii au voit s'o facă împotriva, voinței tachiștilor; hotărârile cu prilejul ultimei întruniri a comitetului executiv, compus numai din ardeleni, s'au formulat fără consimțământul partizanilor din vechiul regat. Orice act care poate angaja partidul se îndeplinește împotriva voinței acelor membri ai partidului cari sunt din vechiul regat sau în cel mai bun caz fără participarea acestora. Este destul să fie cineva de dincolo de Carpați pentruca oamenii dlui Maniu să-l privească drept un vrăjmaș. Cum s'or fi simțind cei cari nu sunt ardeleni într'un partid pe care-l stăpânește o atât de meschină și odioasă mentalitate? Regionalismul dus până aci nu mai este o atitudine isvorâtă dintr'o gândire politică, ci este o stare sufletească a cărei explicație nu ne-ar putea-o da decât un tratat de psihopatologie.

Anchetele „Infrățirei"

Noul tarif pe căile ferate

Ce ne spune dl inginer I. Hossu, directorul regionalei C. F. R. din Cluj

Domnul ministru de finanțe, Vintilă Brătianu, în urma urcării progresive și sistematice prețurilor materialului rulant și a cheltuelilor necesitate de către o exploatare normală a întregii noastre rețele de cale ferată, a hotărât ca taxele ce se percep atât la transporturile de mărfuri, cât și la trenurile de persoane, să fie majorate cu 25%, față de actualul tarif. Se știe în deajuns că această măsură a fost atacată de unele ziare, care aveau stabilita intențiune de a provoca nemulțumiri în marele public; cu toate acestea măsura dlui ministru Vintilă Brătianu a rămas aplicabilă, și în scurt timp ea va intra în vigoare.

Pentru a edifica pe cititorii noștri, asupra necesității urcării tarifului pe C. F. R. ne-am adresat dlui inginer I. Hossu, directorul regional C. F. R. din Cluj, spre a ne da lămuririle necesare, Dsa, fiind adânc cunoscător al nevoilor acestei importante instituții de Stat.

Explicațiile dlui Ing. I. Hossu

Calea ferată fiind o întreprindere de Stat, — spune dl inginer I. Hossu, — cu atât de multe și variate ramificațiuni, este necesar să fie susținută și mărită din ce în ce, căci de bunul mers al ei, depinde prosperitatea și înaintarea economică și financiară a Statului.

Dar în acelaș timp este absolut necesar, că cheltuelile acestei instituțiuni să se acopere integral din veniturile ei, principiu care a fost foarte bine înțeles de alte State, unde tarifu pe calea ferată este de 3—4 ori mai mare ca la noi.

In cursul anului 1924, calea ferată a produs un deficit în bugetul Statu.ui de un miliard două sute milioane lei, de oarece din veniturile proprii ale instituției nu s'au putut acoperi cheltuelile făcute.

Dar această sumă a fost smulsă dela alte ministere, așa că indirect contribuabilul care nu merge de cât poate o singură dată pe an cu trenul, a plătit pentru caleă ferată tot atât de mult, cât a plătit și marele comerciant, care transportă anual mii de vagoane de marfă sau călătorește de sute de ori anual cu trenul.

De acela se impune cât mai urgent o nouă urcare a tarifului, căci suma de un miliard anual, ce va rezulta din urcarea cu 25% ce se face acum, este încă insuficientă pentru acoperirea cheltuelilor, fiind-că pe zi ce merge întreținerea, reparațiunile și îndreptarea daunelor cauzate de războiu se face cu tot mai multă greutate. Și urcarea se va face după natura transporturilor, căci numai altfel se va face o impunere echitabilă și dreaptă.

Actualmente avem cel mai redus tarif de cale ferată, dintre toate statele europene, și acei ce nu înțeleg acest lucru și caută să facă opoziție oricărui curent de îndreptare a situației, nu fac decât să ne discrediteze în ochii străinilor.

Calea ferată română este într'un progres continuu

Calea ferată, — continuă să ne spună dl director regional Hossu, — cu toate lipsurile ei, inerente de altfel zilelor noastre, este într'un progres continuu. Și ca să evidențiez acest lucru, pot spune că de unde în anul 1920, pe tot întinsul direcțiunei regionale Cluj nu se găseau decât 143 de mașini în funcțiune, astăzi avem 359, adică cu 41 de mașini mai puțin ca numărul necesar la 2000 km. de linie ferată, cât are direcțiunea regională.

Circulă pe liniile direcțiunei regionale Cluj actualmente 2340 trenuri de persoane pe lună, față de 510, cât funcționau în 1920.

Vedem deci că este un progres real și vădit. Cifrele vorbesc de altfel dela sine, și orice om care nu le poate înțelege, este de prisos orice altă vorbă pentru el. Vă pot spune mai mult, că și veniturile au crescut, căci de unde în 1922, în timp de o lună, direcțiunea regională avea un venit de 43 milioane, astăzi el se ridică la aproape o sută milioane lunar, și sunt convins că cu timpul, el se va ridica și mai mult. Cheltuelile de reparațiuni și întreținere sunt cât se poate de ridicate, și ca exemplu vă pot da faptul că un vagon de persoane, costă în Ceho-Slovacia, pentru a fi reparat, suma de două milioane lei, iar numai pentru instalatul luminei electrice se cere 350 mii de lei.

Este evident, că având atâtea cheltueli nu se poate face față lor, decât printr'o urcare progresivă a tarifului de transporturi, care numai atunci când va ajunge într'o proporție de 250 la sută față de actualele prețuri, ar putea aduce căilor ferate veniturile necesare pentru acoperirea cheltuelilor.

Se găsesc vagoane pentru mărfuri

Și acum ca încheiere, ne spune dl director regional Hossu, în unul din numerile anterioare ale ziarului dvs, s'a publicat că la Satu-Mare nu se găsesc vagoane pentru transporturile de mărfuri. Din rapoartele pe cari ni le-a făcut inspectoratul de acolo, și în urma situațiilor primite, vă pot da cea mai formală desmințire a acestui lucru, fabrica de mobile, de acolo a informat greșit redacția despre acest fapt, de oarece ea l-și transportă mobilele ca bagaje, și a fost impusă la o taxă mare, după tarif, de oarece mobilele ocupă mult spațiu.

Ateneul popular „Tătărași“ la Turda

Grandioasa primire din gară — Parastasul dela mormântul lui Mihai-Viteazul

— De la Corespondentul nostru —

Turda. — Sâmbătă 19 cor. la ora 10.38 cu un tren special au sosit peste 500 membrii ai Ateneului, popular „Tătărași“ sub conducerea dlui Președinte Ifrim. Pe peronul gării au fost întâmpinați de șefii tuturor autorităților, clerul din toate confesiunile, un public numeros, în frunte cu dl dr. Iulian Peter, Prefectul județului, dnii Senatori Protopop I. Mureșean și Ghențiu, dr. I. Boeriu deputat, dr. Vasile Meșter, fost, prefect notar public, dr. I. Ghențiu primarul orașului, etc. In timp ce trenul se oprește, fanfara particulară din Turda cântă „Deșteaptă-te Române“, mulțimea isbucnește în urale. Dl dr. Ghențiu primar, aduce salutul în numele orașului Turda. Ii răspunde dl Ifrim mulțumind pentru frumoasa primire ce se face Ateneului. După prezentarea notabilităților de către dl Prefect, trăsuri, automobile, etc. pornesc la mormântul lui Mihai Viteazul. Se oficiază un parastas de către dl Senator Protopop Mureșan, înconjurat de bătrânii preoți români bucovineni, basarabeni și moldoveni, membrii ai Ateneului. Răspunsurile au fost date de către corul Ateneului. După termina serviciului divin, în cuvinte înălțătoare Senatorul Protopop Mureșean, salută pe oaspeți, arătând importanța vizitei ce o fac frații de același sânge la mormântul marelui Voeved. Mulțimea izbucnește în urale aclamând pe M. S. Regele Ferdinand, al doilea întemeetor al României Mari, iar fanfara Școalei Normale de băeți din Iași, care a trăgea admirația mulțimei prin frumoasele costume naționale, intonează „Imnul Regal“. Dl deputat dr. I. Boeru a făcut un mic istoric al suferințelor românilor ardeleni și istoricul marelui Voeved, ale cărui rămășite au fost păstrate cu sfințenie în timpul subjugării streine în care a trăit poporul românesc din aceste părți. Dsa își termină cuvântarea cu urarea „Bine a'ți venit fraților la noi“. Mulțimea isbucnește în urale. Fanfara Școlei normale a cântat „Deșteaptă-te-Române“. D-na Constantinescu, profesoară din Iași, recitează o poezie patriotică. Vorbește apoi dl avocat Stoica în numele ținutului Orheiului. D-sa mulțumește pentru frunoasa primire ce s'a făcut Ateneului în Turda. A fost un moment de înaltă înfrățire, când după terminarea discursului dlui Stoica, cuprinși de bucurie, frații români din toate unghiurile Țării se îmbrățișau. A vorbit apoi dl Stamboliu, profesor din Iași, care aduce salutul Moldovei la mormântul Marelui Voevod. Fanfara Școalei normale a cântat apoi marșul lui Mihai Viteazul.

S'a servit o gustare și câte o băutură răcoritoare, iar după ce toți cei presenți s'au fotografiat în fața mormântului Marelui Voeved, s'au înapoiat la gară, de unde același tren special la ora 2 p. m. au plecat spre Cluj, în aclamațiunile mulțimei. De admirat au fost costumele naționale cu cari au venit îmbrăcate bună parte din doamne și domnișoare.

Cor.

Scrisori din Oradea-Mare

Dl Prefect dr. N. Popovici bruscat — Arestarea unui comisar — Un bandit fantomă: Lakatos Béla — Un palat cultural cu tâlc

Vineri seară, dl prefect al județului dr. N. Popovici, pe când se găsea la cafeneaua Royal cu mai mulți fruntași, a fost atacat și bruscat de un domn anume Simoc, fost funcționar la vamă. După o altercoațiune destul de violentă, agresorul a fost arestat și dus la poliție.

Iată motivul acestei agresiuni. Dl Simoc urmărit de săcui în 1919 s'a refugiat în Oradea-Mare, unde s'a stabilit încă de la venirea lui. Un canonic îi acordase în mod gratuit o locuință formată dintr'o cameră, bucătărie și cămară. Dl Simoc locuia aci cu mama.

In același apartament s'au perindat mai mulți chiriași militari deoarece era rechiziționat pentru militari. Ultimul chiriaș, un maior căruia i se acordaseră două camere nu avea însă bucătărie și cămară, așa că a cerut biuroului de cartiruire să-i rechiziționeze bucătăria dlui Simoc. Pentru rechiziționarea aceasta comisia de cartiuire civilo-militară s'a străduit mult și a adus două sentințe. Ultima a fost dată în ziua de 17 Iunie când se hotărî rechiziționarea a jumătate din remiza dlui Simoc. Această hotărîre era definitivă. Totuși în ziua de 15 Iulie după cererea dlui Maior s'ar revenit și printr'o altă sentință a aceleeași comisii de cartiruire, s'a ordonat evacuarea dlui Simoc. Executarea acestei sentințe s'a efectuat la 17 Iulie, fără ca să se lase termenul legal de 8 zile pentru apel. In ziua când s'a întâmplat evacuarea, dl Simoc se întorsese tocmai de la București, găsindu-și mama evacuată în gang și bătută de soldații aduși de dl maior. Enervat a pornit în oraș, a așteptat pe dl prefect Popovici și de îndată ce l'a văzut, a început să-l apostrofeze. Astfel s'a iscat scandalul.

*

Tot Vineri noaptea pe când ajutorul de comandant al sergenților de oraș Iosif Pop inspecta sergenții la posturile lor se iscă un schimb de cuvinte între dsa și un funcționar dela parchet care a declarat că este procurorul de serviciu. Cum dl Iosif Pop cunoaștea pe toți procurorii din localitate, l-a rugat să se legitimeze. Funcționarul neputându-se legitima, a fost dus la poliție pentru cercetare. In acest timp prietenii arestatului au anunțat pe dl procuror general dr. Șovrea care a venit și liberând pe funcționarul dela parchet, a dresat acte de dare în judecată dlui Iosif Pop. Judecătorul de instrucție a dispus arestarea lui.

Am întrebat pe dl prefect al poliției A. V. Catana în această chestiune care ne-a spus, că nu poate face nici un demers până când justiția nu se va pronunța.

Publicul care a asistat la toată această afacere găsește — după câte am aflat — vinovat pe funcționarul parchetului care și-a dat un titlu pe care nu-l avea.

*

De aproape 2 luni județul nostru este terorizat de un bandit anume Lakatos Bela. După ce a omorît pe jandarmul Filimonescu și a rănit pe câțiva țărani, acest bandit pare a-și bate joc de autoritățile noastre și de toate măsurile cari s'au luat pentru prinderea lui.

Acum în urmă a devenit de o îndrăzneală nemai pomenită. Scrie scrisori jandarmariei în care dă sfatul să se retragă patrulele trimise pentru prinderea sa, și să se suspende toate măsurile cari s'au luat contra sa, căci altfel va fi rău.

*

Lakatos Bela este țigan din Ungaria, a comis câteva omoruri acolo și a trecut frontiera la noi.

*

O societate înființată aci mai de mult a obținut concesiunea de a ridica în unul din puținele parcuri pe care le are orașul nostru, un palat cultural. Tăerea copacilor s'a început înainte chiar ca proectul să fie aprobat de autoritățile în drept.

După aprobarea concesiunei s'a început construcția. Palatul cultural, care avea să fie folosit de societate timp de 25 de ani, urmează să rămână proprietatea comunei. Dar societatea a avut grijă, însă, ca după 25 de ani să nu rămână de cât praf autorităților valahe.

Palatul, prost construit a început să se dărâme chiar înainte de a fi terminat. Cine trece azi prin fața Prefecturei județului vede un grajd cu closetele în spre strada principală, sprijinit pe proptele. Este palatul cultural: „Artibus“. Este neterminat căci socotelile societății au eșit anapoda. Nimeni nu se atinge de el însă, nici ca să-l dărâme, nici să-l continue. Societatea a încercat să-l vândă Primăriei cu suma de 1.500,000 lei spre a-l termina și folosi. Primăria a găsit exagerată această sumă și nu a acordat decât 500.000 lei. Târgul nu s'a încheiat, parcul a rămas ciuntit, iar orașul cu o dărăpănătură, în plus; acum în urmă s'a zvonit că voește să-l cumpere Camera de comerț pentru a organiza aci o expoziție-târg permanent de mostre.

Depecriș.

Scrisori din Maramureș

In contra alcoolismului — Noul subprefect Cursurile de vară ale învățătorilor minoritari la Sighet

Cea mai mare plagă pentru năcăjitul Maramureș este numărul prea mare al cârciumelor. Ziarul local, din toate puterile luptă pentru ameliorarea situației în privința aceasta. Ca resultat se poate cita regulamentul pentru închiderea cârciumelor în Dumineci și sărbători. Din nefericire organele de control nu execută cu rigoare prescrisele regulamentului. Sperăm că dl comandat de comp. a jandarmilor din jud. Maramureș, Simionescu, care își pricepe bine misiunea și în privința aceasta, va lua toate măsurile ca subalternii săi se procedeze la executarea strictă a regulamentului.

Dl. prefect G. Mihalyi, secondat de dl Emil Theodoru adm. financiar își pun toată năzuința ca să se retragă brevetele de licență cari s'au dat în mod ilegal. Sunt peste 553 de cârciume cu brevet de licență și tot atatea, sau și mai multe, cari vând în ascuns. Un singur sat Borșa, are peste 40 de cârciume, dintre cari 27 funcționează în mod ilegal, vânzând numai spirtul acel veninos care ajunge până la 90 la sută.

Strigăm și prin ziarul „Infrățirea“, către toți, cari au dragoste față de poporul mândru maramureșan; săriți și mântuiți-l din ghiarele alcoolismului, până nu-i târziu, căci mâine va fi un popor degenerat și vrednic de compătimit. Și alta soartă și-ar merita acel popor, din sânul căruia s'au născut întemeetorii principatului Moldovei.

Pedepse meritate

In ziarul local sub numele de „cetățeanul revoltat“ un medic distins din Sighet arată scandalul ce l-a făptuit 2 funcționari dela administrația financiară din Sighet, dintre cari unul turmentat de băutură a cerut după miază noapte proprietarului restaurantului „Otthon“ să arate carnetul de vânzare, ceeace patronul a refuzat. Făcându-se scandal s'a amestecat și un măcelar din public cu numele Fekete care a pălmuit pe acel funcționar. In urma acestei corecțiuni funcționarii s'au depărtat, cerând înzădar intervenția poliției.

Dl administrator financiar imediat a luat măsurile de rigoare cerând pedepsirea funcționarului nevrednic cu amendă care echivalează leafa de pe 10 zile, iar contra patronului — asupra căruia s'au aflat abateri grave — între cari pomenim că de la 1 Ianuarie a. c. n'a plătit nici un ban ca impozit către stat, n'a plătit nici alte taxe puse localurilor publice, în carnetele de vânzare n'a înregistrat intrate zilnice mai mari de 200—300 lei, când cu asemenea încasări nici servitorii nu-i ar putea plăti s'a înaintat proces verbal să i se detragă dreptul de a vinde băuturi spirtoase.

Noul subprefect: Gh. Dan

Administrația județeană din Maramureș să simte satisfăcută prin numirea noului subprefect Gheorghe Dan, care este de mult timp în administrație, împlinind postul de primpretor în plasa Iza cu sediul în Dragomirești. Este iubit de toți, dar mai ales de cei de pe valea Izei, cari i acum câțiva ani i-au făcut o demonstrație de simpatie împunătoare în Sighet, când era să fie permutat după intervenția fraților Papuc-Săcelea, între cari unul era consilier agricol în Sighet, iar celalalt deputat de Maramureș. Demonstrația a reușit pe deplin, iar cu numirea actuală este complect rehabilitat.

Cursurile de vară

La cursurile de vară s'au prezentat aproape 70 de învățători și învățătoare, începându-se prelegerile în 14 Iulie. Cursurile le îndeplinesc profesorii dela școala normală. Se fac și excursiuni pe la băile de sare de la Coștin și Ocnașugătag.

Cor.

Presa maghiară

Aniversarea lui Ady

„Nagyváradi Napló“

Sărbătorim pe acel Ady despre care, zilele aceste, poetul Octavian Goga a spus:

„Dacă s'ar șterge întreaga istorie ungurească, Madách și Ady ar fi de ajuns ca Ungaria să rămână.“

„Ujság“

„Soarta a hărăzit lui Ady Endre o menire escepțională. A fost poet, profet, precursor, luptător și apostol blând al culturii și al păcii.

După învățămintele istoriei, Sfântul Ștefan a fost mare deoarece a făcut creștini și a civilizat pe Ungurii veniți din Asia și doritori de a se reîntoarce pe câmpiile de unde au plecat.

Ady Endre a fost Sfântul Ștefan al poeziei ungurești.

Inainte cu vre-o 30 de ani poezia maghiară se mărginea la poetizarea turmei, cârciumei de țară și a pustei.

Se cânta în versuri că la Paris nu se cunoaște tristeța ce se desprinde dintr'un peisagiu maghiar de la țară.

Insă nu aceasta este tristeța maghiară cea adevărată, ci faptul că suntem înapoiați, mici și slabi și că ne-au întrecut popoarele din Apus în ale culturei.

Ady este cântărețul îndrăsneț al acestei triste. El a înjurat adeseori pe Unguri, dar numai pentrucă i-a iubit prea mult.“

„Esti Lloyd“

„Poeziile lui Ady nu se luptă pentru propria lor glorie, ci pentru mântuirea sufletului asiatic maghiar.“

Mama lui Ady Endre a spus ziariștilor unguri următoarele:

„Andrei a fost cel mai bun fiu din întreaga lume. M'a iubit nu numai pe mine ci voia să fie pe placul tuturora, cu cari avea contact.

Iubea foarte mult florile. Le plivea și le uda cu mâna lui.

Mai presus de toate, însă, el iubea femeile. Iubea pe toate femeile în cari descoperea vre-o frumusețe trupească sau sufletească.

Mie nu'mi ascundea nimic, ca și cum i-aș fi fost o prietenă. Imi împărtășia toate tainele.

Andrei a fost în copilărie tăcut și închis, până la vârsta de 13 ani. Atunci a devenit un tânăr încăpăținat și dârz, chiar și față de tatăl său, îndârjire care nu ceda decât în fața mamei sale.“

Au sosit ✿ Au sosit

Cămăși bărbătești 18

colorate, cu 2 gulere

desenuri moderne și elegante

Prețul: Lei 275 buc.

SIEGFRIED WEISS

CLUJ, CALEA REG. FERDINAND No. 6.

— Profitați de ocasie și cumpărați acum în timp de vară cu prețuri mult reduse Stofe de lână pentru Rochii, Costum Taeur, Pardesiu și Mantou la Mag. „Missir“ Cluj, Strada Memorandului 11. D 40

Maşina cea mai universală, folosibilă la arat, trearat, sămănat, pentru mănarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** luj, Str. Regina Maria No. 2. TELEFON 999. (43-1)

O punere la punct

D. ministru C. Angelescu şi chestiunea evreiască

— Declaraţii făcute ziarului „Uj Kelet“ —

„Evreimea trebuie să înveţe în şcoli în limba statului“ — „La Universităţi ordinea este restabilită“ Numărul studenţilor evrei n'a scăzut — O catedră ebraică la Universitate

Dl ministru dr. C. Angelescu a acordat ziarului „Uj Kelet“ organul evreilor sionişti din Ardeal un interview din care reproducem părţile mai importante.

„Nu este adevărat că Statul român ar fi revocat dreptul de publicitate al şcolilor evreleşti. Eu n'am dat nici unei şcoale drept de publicitate. La toamnă se va discuta proectul de lege referitor la învăţământul confesional, iar numai după ce această lege va fi votată se va acorda dreptul de publicitate şcolilor cari vor întruni condiţiile stabilite în lege.

Dispoziţiile Consiliului Dirigent în chestiunea dreptului de publicitate a şcolilor evreleşti nu sunt isvoare de drept.

Dreptul de publicitate al şcolilor evreleşti n'a fost luat, deoarece ele nici nu l'au avut“.

*

„Şcolile confesionale cari se vor dovedi folositoare Statului — conform proectului de lege — vor fi ajutate.

Evreimea trebue să înveţe în şcoli în limba Statului. Bine înţeles, nu este nici o piedecă să fie predată şi limba ebraică.

Eu nu prea înţeleg pe Evreii din Ardeal. Sunteţi dv. cetăţeni români sau nu? Dacă da, — pentru ce vă separaţi? Pentru ce nu vă uniţi cu Evreii din vechiul Regat?

Ei au introdus de bună voie în şcolile lor limba Statului, fără să-i silească cineva“.

„Nu înţeleg ebraizarea nici chiar pentru faptul că se încearcă a se preda o cultură şi o ştiinţă care numai în viitor se va naşte în Palestina.

E o năzuinţă cu totul prea idealistă. Se poate să-mi puteţi spune cum se va preda geometria în limba ebraică? Ştiţi dv. cum se zice „cosinus“ în limba ebraică?“

La învinuirea ziaristului evreu că la şcolile de Stat s'ar face antisemitism, dl ministru a spus următoarele:

„Este exclus să se afle profesori cari îşi uită de datoria lor. Am auzit şi eu că unii dintre profesori ar sprijini atrocităţile antisemite. Am ordonat în toate cazurile anchetă severă care, dacă va stabili vina vre-unui profesor, el va fi pedepsit, deoarece guvernul nu tolerează instigaţiile contra confesiunilor.“

La obiecţiunea ziaristului că la Universităţi numărul studenţilor evrei ar fi scăzut dl, ministru al Instrucţiunei a răspuns:

„La Universităţi, numărul Evreilor n'a scăzut. Ordinea este restabilită şi pretutindenea domneşte pacea. Nici un singur student evreu n'a părăsit Universitatea din Bucureşti.

La Universitatea din Cluj trebue să deosebim pe Evreii din Ardeal de Evreii din Ungaria, Galiţia şi Ucraina. Probabil, aceştia au plecat, ceia ce e firesc, ei fiind streini, iar în laboratoare şi în sălile de curs nu este loc nici pentru propria noastră studenţime.“

Ziaristul evreu a mai întrebat, dacă nu cum-va mişcările antisemite au înrăurit în mod defavorabil învăţământul universitar.

Dl ministru al Instrucţiei publice a accentuat din nou, că mişcările antisemite s'au sfârşit şi a declarat că examenele au decurs în mod normal şi foarte mulţumitor.

Ca încheiere, gazetarul a atins chestiunea înfiinţării unei catedre ebraice la Universitate.

— „Cererea aceasta — a spus dl ministru — este justă şi motivată şi — în cursul discuţiilor asupra legii învăţământului confesional — voi cerca să dau şi în această privinţă o soluţie mulţumitoare.“

Pentru ce scade leul?

Interview cu dl Jan Jirasek, consulul cehoslovac la Cluj

Dl Jan Jirasek, consul al Cehoslovaciei la Cluj, fiind întrebat de un redactor al ziarului „Temesvári Hirlap“ ce influenţă are scăderea leului asupra comerţului româno-ceh, a răspuns următoarele:

„Are influenţă, fără îndoială. Scăderea leului este păgubitoare pentru comerţul cehoslovac, mai ales, pentrucă cumpărătorii din România au cumpărat mărfuri din Cehoslovacia acum 3—6 luni şi nu prea pot plăti azi preţurile curente. Când au făcut cumpărăturile, coroana cehoslovacă cota 5·60—6·00 lei, iar astăzi ea variază între 6·95 şi 7·30.

Tocmai din acest motiv, cei mai mulţi din exportatorii cehi au amânat în foarte multe cazuri termenul plăţii, în speranţa că leul se va urca din nou“.

— „Cu un cuvânt şi Cehoslovacia nădăjdueşte o urcare a leului?“ — a întrebat ziaristul.

— „Da. Urcarea leului român este şi un interes al nostru. Astăzi, când preţul leului este scăzut, comercianţii români nu prea fac cumpărături la noi.

Suntem siguri că leul se va urca în curând. Este o experienţă a mea de ani de zile că, pe vremea aceasta, leul, de obicei, scade. Acum doi ani şi anul trecut, leul a stat bine până în luna Maiu şi Iunie. Apoi a început să scadă până în August.

In România oamenii se întreabă pentru ce scade leul? Noi Cehoslovacii, cunoaştem motivul, care este următorul:

Statele cari importează bucate din România, au interesul să le cumpere cu preţ cât mai ieftin. In consecinţă, în fiecare an, deodată cu recolta nouă, ele apasă în jos valoarea leului, scăzând-o în mod meşteşugit“.

BEREA „URSUS“
DESCHISĂ
a Fabricei de bere
CZELL
din Cluj, este beutura predilectă a publicului
20

Lloyd 1677
Fier de beton
Sârmă laminată, Fier rotund,
Cue de sarma
Sârmă de fier, Sârmă arămită,
38
Arcuri de mobila
Sârmă Ghimpată, Scoabe,
Sârmă de oţel din uzinele
Industria Sarmei S. A.
Furnizează imediat
Feraria S. A. Cluj,
Calea Victoriei No. 29.
Adr. Telegr.: „Feraria“. Telefon: 4-40, 3-47.

Lysoform

De prima calitate plăcuta si recoritoare este
Berea din Turda
19
Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Inştiinţare!
Lloyd 10
FIRMA I. TRISKA
in 21 Iulie 1924 si-a deschis secţia de
prelucrarea lemnului
Având săli luminoase şi frumoase în centrul oraşului instalate cu cele mai moderne maşinării — întreprinderea va fi iubită de public.
Cercetaţi uzina în
Str. Văii, Patak 6.
O probă va face clienţi permanenţi!

Societatea Anonimă
OLTEANCA
din Slatina
D 55
Caută
Ajutor de Sef mecanic
la motoarele Schultzer şi Carells. Oferte:
„Olteanca“ Slatina.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR
CINEMA SELECT
Joi, 24 Iulie 1924
Sodoma si Gomora
Partea a II-a. Raiul 6 acte.
Aranjată pentru film de Kertész Mihail.
In rolul principal:
Lucy Doraine şi Mihail Várkonyi.

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Ultime informații

— **Pentru preoți.** *Până la 1 August a. c. trebuie să se facă declarația venitelor din parohii la comisiunile locale de pe lângă fiecare primărie, sub sancțiunea că preoții aflați în întârziere își pierd ajutorul de Stat.*

— **Serată dansantă.** Sâmbătă 2 August 1924 (Proorocul Ilie) Cercul Studenților Someșeni „G. Coșbuc" din Cluj, va aranja o serbare dansantă la băile din Sângeorgiul-Român (jud. Bistrița-Năsăud.)

— **Mișcarea restauratorilor.** Pentru ziua de mâine este convocată o adunare a comitetului Uniunei patronilor în alimentare din Ardeal, în vederea atitudinei pe care urmează să o ia restauratorii față de prețurile actuale ale pieței și față de măsurile ce autoritățile le iau pentru respectarea prețurilor maximale.

— **Furt în tren.** In gara Ciucea astă noapte s'a furat de către un individ necunoscut unui călător în trenul personal, o valiză cu mai multe haine și acte. Cazul a fost adus la cunoștința poliției care a luat măsuri pentru prinderea pungașului.

— **Dela Consiliul de Război.** „Se pune în vedere studenților

Comșa Ioan fac. drept,
Groza Victor fac. drept,
Dobocan Victor fac. drept,
Săvădeanu Vasile fac. Med. anul III,
Nae Viorel fac. med. anul III,
Segal A. Leon fac. med.,

Elipa, fac. drept să se prezinte până în ziua de 25 Iulie a. c. la Cabinetul I instrucție, Consiliul de Război al Corpului 6 Armată pentru a fi instruiți în chestiunile ce-i interesează".

Lt. Raportor
54 D Căpitan **Negulescu.**

Din toate direcțiile pleacă trenuri accelerate directe la Pistyan, unde găsești publicul cel mai select din diferite gări, deoarece azi Pistyanul e mai eftin, ca oricare altă baie a lumei. Deslușiri: la Drogueria „Rózsa", Cluj, Str. Londrei 21. 17-5

— **Dela Institutul Teologic român.** Spre orientarea celor interesați se avizează, că concursul pentru ocuparea catedrelor de profesori la Institutul teologic ortodox român, nou înființat în Cluj expiră la 1 August st. nou a. c.

— **O rectificare.** In darea de seamă a expoziției de arte și meserii din Ardeal și Banat, deschisă Duminică în localitate, s'au strecurat în numărul nostru de eri, câte-va aprecieri cu un caracter personal, referitoare la școala de conductori technici din Cluj, care nu corespund adevărului.

— **Înființarea unei biblioteci populare.** Societatea culturală a studenților Sălăgeni, a inaugurat în ziua de 18 Iulie, o bibliotecă populară în comuna Bobota. Cu această o aziune a avut loc și un festival organizat de către directorul școalei Buhai și preotul I. Copas, dat de către școala primară de acolo.

SOCIETATEA ANONIMĂ
OLTEANCA
DIN SLATINA
!
D55
CAUTĂ
Ajutor de Șef morar
la o moară cu o producție de 5 vagoane în 24 ore.

Navigazione Generale Italiana

Linii repide de lux pentru
America de Nord si de Sud
Viitoarele plecări din Genova pentru:
Rio de Janeiro—Santos
Montevideo-Buenos Ayres

Vaporul „Re Vittorio" ..... 7 August
„ „Duca d'Aosta" ..... 22 „

Pentru New-York

Vaporul „Duilio" ..... 6 August
„ „Colombo" ..... 28 „

Asistența specială pasagerilor de clasa III în cursul călătoriei cu trenul **București—Genova**

Pentrn informațiuni și rețineri de locuri a se adresa la Biroul de Pasageri al Companiei

„Navigazinge Generale Italiana" în Bucuresti, Calea Grivitei No. 143.

O cerere justificată
a negustorilor români din Cluj

In chestiunea repaosului duminical

O chestiune nu tocmai fără importanță se discută astăzi în cercurile comercianților români din Cluj. Este vorba de repaosul duminical.

Prin faptul că în Cluj majoritatea negustorilor sunt evrei, acest repaos în loc să se aplice Duminică se aplică Sâmbăta.

Mai mult decât atât, din cauză că evreii țin închis Sâmbăta li s'a aprobat ca Duminică până la 10 dimineață ei să poată ține prăvăliile deschise.

Faptul acesta forțează și pe negustorii români, cari muncesc toată săptămâna, să ție și ei deschis Duminica, pentru a nu-și pierde clienții.

Negustorii români s'au prezentat în diferite rânduri autorităților locale, cerându-le să ia dispoziție ca Duminica toate prăvăliile să fie închise, inclusiv cele evreești.

Toate intervențiile negustorilor însă au rămas fără rezultat. Faptul acesta a produs nemulțumiri în rândurile negustorilor români, cari sunt hotărâți ca săptămână viitoare să trimită o delegație la Ministerul de Interne, cu însărcinarea de a obține cele ce autoritățile locale le-au refuzat.

Un cartier terorizat de bandiți

— Prin telefon —

St.-Gheorghe. — Un cartier din localitate a stat timp de 10 ore sub teroarea unei bande de tâlhari, cari au atacat locuitorii cu focuri de arme.

Incendiul din Apahida

— Prin telefon —

Apahida. — S'a produs un incendiu provenit din scânteia unei locomotive. A ars un mare stoc de lemne proprietatea armatei. Autoritățile au deschis o anchetă.

Din Baia-Mare

— Prin telefon —

Furt de fier

Baia-Mare. — La uzinele de fier ale Statului din Baia-Mare s'a furat o mare cantitate de fier. Au fost arestați doi indivizi cari au fost predați parchetului din Satu-Mare.

TEATRUL MAGHIAR
Joi, 24 Iunie 1924
Cele doua orfeline
Partea II a în 5 acte.
Revoluția franceză!
Căderea Bastiliei!
Aranjată pentru film de marele regisor american **D. W. Griffith.** In rolul principal: **Lilian** și **Dorothy Gish.**

Sprijiniți Comerțul și Industria Românească
In Strada Nicolae Iorga No. 6.
s'a deschis prima
Pantofărie studențească,
unde se execută comenzi 3576
de pantofi, ghete, cisme și sandale. Tot aici s'a deschis și primul salon de lustragerie de ghete
Pentru studenți și funcționari de stat se acordă 10% reducere.

Prin telefon dela corespondenții noștri

Germania nu a fost învitată la conferința de la Londra

București. — Germania n'a fost invitată până acum la desbaterile conferinței de la Londra. Ea nu va avea decât vot consultativ la această conferință.

Reprezentantul Cehoslovaciei la conferința de la Londra a remis guvernului englez o notă în care face reserve asupra drepturilor privitoare la gajuri în legătură cu aplicarea proectului Dawes.

Această rezervă va fi făcută de Cehoslovaci în cazul când conferința se va atinge de drepturile sale.

Procesul de spionaj de la Timișoara

Sibiu. — Consiliul de războiu al Corpului VII Armată Sibiu a început judecarea marelui proces de spionaj descoperit la Timișoara în anul 1921. In acest proces sunt implicați 4 bărbați și o femee. Consiliul, după lungi discuții, a hotărât amânarea procesului, fiind bolnav grefierul.

Banditul Terente a reușit să scape

București. — O telegramă sosită din Brăila anunță că banditul Terente s'a strecurat printre urmăritori și se află în alt loc decât în cel în care era urmărit.

Convenția jugoslavă

Belgrad. — Conferința comercială italo-iugoslavă a elaborat 10 convenții cari complectează recentul tratat comercial dintre cele două State. Convențiunile privesc tariful poștal, comunicația telegrafică și telefonică, rețeaua căilor ferate Fiume, colaborarea juridică, asistența medicală și chestiunea veterinară.

Convențiunea consulară va fi terminată și iscălită Sâmbătă.

Mari călduri la București

București. — Un nou val de căldură s'a lăsat în întreaga Oltenie. In cursul zilei de astăzi, la București domnește o căldură absolut insuportabilă.

Masaryk la București

Praga. — Președintele Republicei cehoslovace, Masaryk va vizita România înainte de deschiderea conferinței Micei înțelegeri convocată pentru iarna viitoare la București.

Convocarea tuturor primarilor din țară

București. — Toți primarii orașelor din țară au fost convocați pe Joi, 24 Iulie, la București, unde vor fixa noul regim al pâinii.

Presa din Ungaria

„Vremuri de haiducie în Valahia."

In legătură cu cazul banditului Mantu și arestarea haiducului Bléneși, ziarul iredentist „Szózat" scrie:

„Sunt grele vremurile de azi pentru tâlharii din Ardeal. Numai organelor administrative le merge bine, deoarece ele pot jefui populația fără nici un risc."

Cu două zile mai târziu, acelaș ziar iredentist scrie:

„Au început frumoase vremi de haiducie în teritoriile vremelnic ocupate. Pacea de la Trianon a deschis Balcanului poarta de intrare spre Europa apuseană."

— Cum? — Sunt și rele și bune, în acelaș timp, vremurile pentru tâlharii din „Valahia"? Ciudată contradicție din partea ziarului din „apusul Europei."

Apoi, cum vine vorba cu tâlharii „cărora pacea dela Trianon le-a deschis calea despre Balcani? Noi știam doar că Bléneși de pildă, nu este „balcanic" ci a făcut parte din armata „apuseană" a Ungurilor în calitate de locotenent...

Atunci?...

„Falimentul reformei agrare"

„Ziarul „Az Est" afirmă fără nici o jenă complectul faliment al reformei agrare din România. Pământul — după ziarul maghiar — nu produce și asta se datorește faptului că țăranii români nu-și mai lucrează pământurile conform îndrumărilor ungurești!!!...

Așa văd „Ungurii cari se deșteaptă" rezultatele reformei agrare;" nu tot așa le vede țăranul ungur, împroprietărit de Statul român, în ciuda protestărilor magnaților latifundiari.

Comandați bilete la
Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-

Citiți și răspândiți:
›Infratirea Poporului‹
cea mai bună gazetă săptămânală.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1135 — 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI — Vineri 25 Iulie 1924

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura popor... Sibiu
R CLUJ 1. 2711

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI LA AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN. 480 L.
PE 6 LUNI 240 L.
PE 1 LUNĂ 50 L.
PE 1 AN pentru autorități 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L.

Spiritul de unitate al neamului

Deunăzi adunarea profesorilor din Bucovina, ținută la Cernăuți a votat o moțiune, prin care, după ce declară, că își menține colaborarea cu organizația generală din vechiul Regat și cu organizațiile similare din celelalte provincii, decide în principiu unificarea cu celelalte organizați din țară.

Hotărârea aceasta a membrilor învățământului din Bucovina constitue încă una din manifestările de unitate sufletească a neamului pe care le-au formulat continuu, cu atâta emoționantă însuflețire, Românii din frumoasa provincie predilectă întru toate marelui și viteazului Ștefan Cel Mare.

Dela lichidarea fostei monarchii habsburgice Bucovina a manifestat cel mai clar și înțelegător spirit de românism, tendința, pe cât de sinceră și spontană, pe atât de superior inteligentă din punctul de vedere politic: o unificare cu Patria mumă sub raportul sufletesc și politic.

In clipa când triumful armatei române și al trupelor aliate a declarat prăbușirea Germaniei și lichidarea monarchiei habsburgice, Bucovina, cea dintâiu a alergat sprintenă, într'un delir de fericire și entuziasm, la sânul Patriei Mume, oferindu-și alipirea pe veci fără nici o condiție.

Spiritul regionalist — dacă va fi existat vre-odată în Bucovina — s'a topit imediat pe toate terenurile, în toate directivele, realizând, mai de grabă ca ori unde, mai efectiv și complect, unitatea sufletească și politică.

Partidele românești provinciale din Bucovina s'au disolvat, ne mai având nici un rost, devenite anachronice pentru interesele României Mari, fiecare individualitate, grupări și elemente, alipindu-se le partidele vechiului Regat, potrivit principiilor, sentimentelor și afinităților.

Astfel politica provinciilor alipite la Patria Mumă, în Statul unitar al României Mari, fiind solidară, fiind una și aceiași cu a Vechiului Regat, — căci după cum idealul național s'a altoit pe tulpina vechiului Regat politica acestor provincii se desvolta pe aceiași tulpină — rostul partidelor provinciale, regionaliste din acele provincii a încetat, odată cu împlinirea misiunei lor istorice naționale.

Numai actualii conducători ai partidul național din Ardeal nu au înțeles evidența și porunca acestui fenomen de politică națională. Ei nu au înțeles, că rostul partidului național din Ardeal, organ al unei funcționări istorice și naționale, împlinită în trecut cu cinste și vrednicie, a încetat odată cu funcțiunea. Ori ce întârziere în priceperea și convingerea acestei evidențe de politică națională nu poate fi decât o barieră în desăvârșirea unității neamului.

Inscripții

Léo Claretie — In Franța s'a stins în chip tragic, cunoscutul ziarist francez Léo Claretie, amic credincios și entusiast susținător al cauzei românești, în serviciul căreia a pus strălucitul condei și autoritatea de care se bucura în presă.

Jules Claretie ne-a iubit, fiind-că ne-a cunoscut — și ne-a cunoscut nu numai din auzite — unde se vorbesc și lucruri bune și lucruri rele despre noi — nu numai din publicistică — în care se scriu câte-odată atâtea năzdrăvănii despre România — ci din metoda cea mai sigură și cinstită de a cunoaște o țară și un popor.

Léo Claretie a fost în țara noastră, unde a ținut fermecătoare conferințe scânteietoare de acel neasămuit spirit, care caracterizează pe francez — îndeosebi pe parisian — având prilejul să cunoască oameni, cu penetrația unui fin psiholog și să vadă lucrurile cu ochii limpezi ai unui cinstit observator.

Din aceste călătorii, cu care spiritul lui sensibil s'a îmbătat în mireasma peisajelor noastre și în atmosfera noastră intelectuală, în care aromele lenește ale orientului se amestecă cu parfumul viol al occidentului, Léo les Claretie s'a reîntors în patria lui cu o vibrantă simpatie pentru România — pe care a slujit'o cu credință, talent și autoritate.

Se cuvine să depunem o lacrimă fierbinte de regret și durere și floarea amintirei pe acest mormânt prematur și tragic. Diodor.

Speculanții universitatilor

In cuvântarea rostită cu prilejul vizitei sale la Vălenii-de-Munte, M. S. Regele a fixat în câteva cuvinte ce raporturi trebuesc să existe între cetățenii români și cetățanii minoritari. Aceste raporturi nu pot să fie decât întemeiate pe o bună prietenie sinceră și pe un neclintit respect al drepturilor și datoriilor pe cari le au unii față de alții și împrenmă față de stat. Iar statul trebuie să facă o politică de câștigare a sufletelor prin toleranța și prin solicitudinea sa și mai ales printr'un spirit larg de înțelegere a aspirațiilor legitime și a nevoilor îndreptățite pe cari le pot încerca minoritățile.

In această privință România a dat o pildă de politică liberală și civilizată prin tot ce a făcut spre binele cetățenilor minoritari. Reforma agrară care fără a ține seamă de deosebire de naționalitate a dat pământ tuturor țăranilor și politica școlară deavoltată de toate guvernele românești sunt dovezi pe cari nimeni nu le poate tăgădui.

De aceste realități sunt pătrunse minoritățile cari trăesc în țara noastră. Iată de ce ni se pare cu drept cuvânt odioasă acțiunea acelor ziare și oameni politici români sau neromâni cari, denaturând adevărul și speculând nevoile, nu renunță la nefasta operă de învrăjbire pe cari o fac încercând să turbure atmosfera de bună înțelegere și raporturile de prietenie dintre cetățenii aceleiași țări.

Cum vede presa budapestana Romania

— Presa iredentistă din Budapesta își informează publicul cu știri ori grotești, ori complect neadevărate —

Presa maghiară dela Budapesta are un sistem de a-și informa cititorii asupra stărilor și lucrurilor din România, sistem care nu folosește decât calomnia și minciuna. Înțelegem foarte bine ca ziarele budapestene să n'aibă cuvinte prea bune pentru noi, deși noi nu le plătim cu aceeași monedă. Înțelegem deasemeni că, socotindu-se încă vrăjmași, confrații din capitala Ungariei, nu pot păstra în polemica cu noi un limbaj din care să lipsească violențele și pasiunea. Nu s'au așternut decât șease ani dela încetarea războiului și în acest timp necazul și ura nu s'au potolit cu totul. Dar faptul acesta nu justifică de loc campania prea mult tendențioasă și prea vădit neîntemeiată pe care ziarele maghiare o duc împotriva țării noastre.

Calomnia și minciuna sunt mijloace de luptă al căror succes nu este durabil. Dar chiar pentru a prinde pentru moment, ele trebuesc folosite cu o abilitate, care, dându-le aparență de adevăr, să poată înșela. Când sunt însă folosite așa cum face zilnic presa budapestană, ele nu numai că nu-și ating scopul, dar aruncă ridicolul asupra celor cari le-au întrebuințat cu atâta lipsă de abilitate și, am putea spune, și de inteligență.

Astfel, nu mai departe decât zilele trecute, într'o corespondență din Ardeal, corespondență în care se vorbea despre recentele întruniri politice dela Târgul-Mureș și din Secuime, s'a afirmat că la una din aceste adunare un profesor universitar, împiedecat să și rostească discursul, s'ar fi repezit asupra unui țăran și l'ar fi lovit. In acelaș articol se mai spunea că mulțimea ar fi primit cu ostilitate pe primul-ministru român și pe însoțitorii dsale, că adunările erau populate grație cunoscutelor mijloace persuasive ale jandarmilor, și așa mai departe, o țesătură întreagă de minciuni îngrămădite cu o naivitate care nu te poate face decât să surâzi indulgent.

Tot astfel gazetele dela Budapesta au scris că reforma agrară ar fi dat faliment în România și că ar fi nemulțumit în așa grad populația rurală, încât o mișcare revoluționară este imminentă. Toată lumea știe însă că aplicarea legii agrare s'a realizat aproape în toată țara într'un mod mai mult decât mulțumitor și că, fără a face deosebire între români și neromâni, ea a dat în mâinile celor cari-l lucrează pământul stăpânit până acum de marii proprietari.

Am luat numai două din multele cazuri pe cari ilustrează sistemul de luptă al gazetelor din Budapesta.

Minciuna este atât de evidentă, iar folosirea ei făcută cu atâta naivitate încât orice desmințire este de prisos. Se vede însă că teama de ridicol este un sentiment pe care confrații dela Budapesta nu-l cunosc . . .

Interview-urile „Infrățirei"

Dl dr. C. Angelescu,

ministrul instrucției publice, vorbește ziarului „Infrățirea"

Cum a fost primită de parlament și de opinia publică din țară și din streinătate noua lege a învățământului primar — Rostul călătoriei dlui Ministru Angelescu prin Ardeal — Construcțiile de școli primare în jud. Cojocna — Ce a constatat dl Ministru al instrucțiunei publice

In trecerea sa prin Cluj dl dr. C. Angelescu, ministrul Instrucției publice, cu amabilitatea și atenția ce o acordă întotdeauna presei, a binevoit a-mi acorda pentru ziarul „Infrățirea" o convorbire, în care ni-a dat o serie de luminoase explicații și a făcut importante declarații referitoare, în primul rând, la noua lege a învățământului, care constitue preocuparea principală a cercurilor politice și culturale.

Declarațiile dlui dr. C. Angelescu ministrul instrucției publice, pune problema în lumina ei adevărată, risipând negurile pe care au încercat să le ingrămădească în jurul ei cei interesați.

Declarațiile dl dr. C. Angelescu

ministrul instrucției publice

— Cum vor decurge legiuirile învățământului practic și ce efect a avut votarea legei învățământului primar asupra minorităților? — am întrebat pe dl ministru al Instrucției.

„Am început cu legea învățământului primar de Stat ni-a răspuns dl ministru. La toamnă

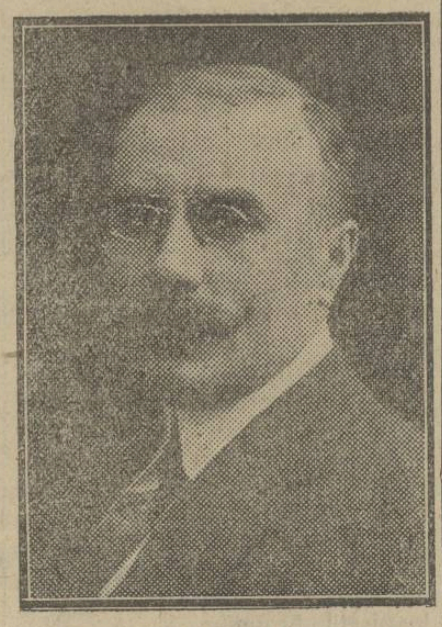

Dr. C. Angelescu,
ministrul Instrucțiunei Publice

voi aduce legea învățământului particular în care va fi cuprins și învățământul confesional. Voi veni apoi cu legea învățământului profesional, învățământului superior și a celui secundar. Am crezut că este în interesul culturei naționale să încep cu legea învățământului primar, care formează temelia acestei culturi.

Această lege a fost primită în mod cum nn se poate mai favorabil atât de Senat cât și de Cameră.

Discuțiile avute în ambele corpuri legiuitoare, au arătat marele interes pe care toți cunoscătorii învățământului îl pun pentru înfăptuirea acestei legi.

Această lege a fost admisă aproape în unanimitate atât la Cameră cât și la Senat având un singur vot contra.

Minoritățile ar trebui să fie mulțumite

Minoritățile nu au de ce se plânge de această lege. Din contra ele trebuie să fie foarte mulțumite că s'a votat o astfel de lege cu o tendință și cu un caracter așa de liberal, în cât ziarele din străinătate afirmă că este legea cea mai liberală care s'a votat dela războiu până azi.

E suficient să spun că în această lege se prevede că în școlile de Stat minoritare leețiile se vo preda în limba lor, bine înțeles predându-se și limba română și că se vor face școli de Stat pentru aceste minorități în toate părțile unde va fi nevoie.

De altfel, nu această lege a învățământului de Stat privește direct pe minorități ci legea cu care vom veni la toamnă și care se referă la școlile confesionale.

Din examenul acestei legi se vede marele spirit de toleranță al legiuitorului român, și diferența fundamentală care există în concepția poporului român — popor tolerant și eminamente liberal — și guvernul maghiar din trecut, care nu tolera nici o școală de Stat cu altă limbă decât limba statului maghiar.

Toate afirmațiunile răspândite de către cei ce vor să pescuiască în apă tulbure nu corespund realității faptelor.

Numai agitatorii și acei cari urmăresc scopuri iredentiste răspândesc zvonuri inexacte.

De altfel legea aceasta tradusă în franțuzește va fi expediată în toate țările străine pentru ca fiecare să-și poată da seama ce urmăresc toți acei cari caută să denigreze țara, afirmând fapte și lucruri inexacte, **contra căror vom ști să luăm măsurile necesare.**

Din toate părțile din străinătate am primit mărturii de modul cum se apreciază această

(*Urmare pe Pag. II.*)

(Continuare de pe Pag. I.)

reformă şi de spiritul liberal care a prezidat la alcătuirea ei."

Rostul călătoriei dlui ministru Angelescu în Ardeal

— Cu ce scop aţi venit în Ardeal, a fost cea de a doua întrebare pe care am formulat'o dlui ministru:

— In cei doi ani din urmă — ne-a răspuns dl ministru al instrucţiei — de când am cinstea să fiu ministru al Instrucţiunei, prin impulziunea ce s'a dat şi prin munca fără preget a tuturor organelor administrative şi şcolare din toate judeţele, *s'au construit în Vechiul Regat peste 4000 de şcoli, care au costat aproape două miliarde. Dintre acestea un miliard a fost dat de ţărănime fie în bani, fie în muncă iar un miliard dat de Stat în lemne acordate gratuit din pădurile Statului.*

Opera aceasta pentru a fi desăvârşită trebuia continuată atât în Vechiul Regat cât şi întinsă în teritoriile alipite.

Anul acesta în Vechiul Regat se construesc încă 2500—3000 de şcoli.

In teritoriile alipite construcţiile de şcoli s'au început cu un avânt şi cu o intensitate tot aşa de îmbucurătoare ca şi în Vechiul Regat.

Pentru a stimula această muncă şi acest avânt am întreprins vizitarea tuturor judeţelor din Ardeal.

Am vizitat zilele trecute o parte din Făgăraş, unde opera construcţiilor de şcoli este în plină activitate.

Azi am vizitat o parte din judeţul Cojocna, unde se construesc peste 54 de şcoli, graţie muncei neobosite a actualului prefect Mureşianu, admirabil secundat de harnicul subprefect dl Simu şi de organele şcolare în frunte cu dl revizor Wild.

După toate probabilităţile anul viitor, când mai rămâne să se facă încă 10—15 şcoli, se vor termina toate şcolile necesare în acest judeţ.

Mâine (această convorbire cu dl Ministru a avut loc alaltăeri) plec în Bihor, unde s'au pus în construcţie 84 de şcoli, iar săptămâna viitoare voi vizita alte părţi ale Ardealului. Sunt pe deplin mulţumit de cele ce am văzut în judeţul Cojocna şi nu am decât a adresa toate mulţumirile mele harnicului prefect Mureşianu, şi organelor care-l secundează pentru munca ce depun — încheie dl dr. Angelescu, ministrul Instrucţiei publice.

Şt. P.

Concurs

Camera de Comerţ şi Industrie din Cluj publică referitor la transportul mărfurilor dela gară până în localul târgului şi îndărăt, concurs. Condiţiunile se pot vedea în biroul Cameri, în orele oficioase. Termenul pentru înaintarea ofertelor până la 26 Iulie oră 12. 57 D

Caut 60 D

Candidat de advocat

Dr. Gheorghe Gârda
advocat, Făget
(jud. Caraş Severin.)

Ştiri din Oradea-Mare

Vizite ministeriale

Oradea-Mare. — Alaltăeri dl ministru Anghelescu a sosit la Oradea, fiind întimpinat la gară de toate autorităţile. Dl ministru a vizitat toate instituţiunile şcolare. A plecat la Bucureşti la ora 4.

Nenorocire.

Muncitorul Kun Vasile, pe când instala un cablu telefonic, a fost lovit de curentul electric. Nenorocitul a murit pe loc.

Dl prefect al judeţului este felicitat de Ministerul de Interne

Ministerul de Interne a trimis dlui N. Popovici, prefect al judeţului Bihor o scrisoare de mulţumită pentru felul cum a condus până acum judeţul. Scrisoarea a fost înmânată de către dl inspector general dela Interne Modolca, venit din Capitală pentru a face mai multe anchete.

Dl Modolca a convocat pe toţi primpretorii din judeţ la o conferinţă asupra reformei agrare şi administrative.

Intrunirea partidului liberal

Duminecă va avea loc o adunare politică a partidului liberal care se va ţine în comuna Beliu din judeţul Bihor.

Va participa dl ministru Moşoiu, dl Negulescu, deputat de Beliu, generalul Iliescu, senator de Salonta.

Incendiul unor clăi de grâu

Zilele trecute a isbucnit un incendiu pe Câmpia Ioşia arzând 90 de clăi de grâu ale secerătorilor cari lucrau în slujba moşierului din localitate. Focul a luat naştere dela o scânteie de locomotivă. Pompierii şi soldaţii cari au venit să stângă focul n'au putut salva decât vre-o 30 de clăi.

Condamnarea unui funcţionar necinstit

Tribunalul din localitate a condamnat pe funcţionarul Benicky Lajos, — care a falsificat mandate poştale în valoare de 89.000 lei — la trei ani temniţă grea şi la plătirea sumei de 89 mii lei, pe care va trebui să o solvească în timp de 15 zile.

Vizita Ateneului Tătăraşi

Luni a sosit în localitate Ateneul Popular Tătăraşi din Iaşi. Primirea a fost mai mult decât modestă. La gară, cuvântarea de binevenire a rostit-o dl Voştinar, locţiitorul de primar. I-a răspuns dl Ifrim.

S'a format apoi un cortegiu care a parcurs oraşul. Pe urmă s'a vizitat oraşul şi băile Felix.

Seara a avut loc un admirabil festival, la care, autorităţile civile locale au strălucit prin absenţă.

A vorbit dl dr Aurel Maghier, directorul Academiei teologice ortodoxe, făcând un aspru rechisitoriu populaţiei locale care a dovedit atâta indiferenţă faţă de oaspeţii ieşeni.

Au mai vorbit şi dl profesor Stamatin şi delegatul Fundaţiunei Carol din Bucureşti. D-sa a vorbit despre scriitorul Gala Galaction, şi a citit părţi din volumul acestuia: „Bisericuţa din răzoare".

La 7 dimineaţa excursioniştii au plecat la Arad.

Presa maghiară

D. Goga şi aniversarea lui Ady Endre

Poetul Octavian Goga — scrie „Uj Kelet" — a adresat comitetului organizator al anivărsarii lui Ady Endre o scrisoare, în care se scuză că nu a putut veni la desvelirea plăcii comemorative şi la nunta de aur a părinţilor marelui dispărut, deoarece, a trebuit să plece la Bucureşti pentru importante chestiuni politice.

„Personalitatea lui Ady — scrie Goga — este foarte potrivită pentru a ne înfrăţi în faţa altarului artei marelui preot. In poezia lui se contopesc adevărurile tipice naţionale şi cele general omeneşti. Suferinţele lui isvorăsc din isvoarele veciniciei, iar luptele lui poartă pecetea unei inspiraţii profetice.

A te închina în faţa torentelor de raze ce străbat din poezia lui Ady atât de sus, este o datorie a omului de cultură."

In continuare, d. Goga îşi exprimă speranţa că, în curând, Ady va avea o statuie.

Mormântul lui Attila

Citim în ziarul „Ujság" că savantul ungur Csalányi Gábor este pe urmele mormântului lui Attila şi speră că'l va descoperi şi desgropa, cât de curând.

Conferinţa de la Londra şi presa maghiară din Ardeal

Compania filogermană şi antifranceză a presei maghiare din Ardeal ne dă iar de lucru. Singura piedecă a păcii este, după ziarele maghiare, tot Franţa, iar scopul conferinţei de la Londra, după aceiaşi presă, ar fi *„rapelarea frontului de pace de la Versailles"* (*„Uj Kelet"*)

Nu trebue să mai spunem că acest punct de vedere este şi al presei iredentiste din Ungaria şi şi al Germaniei.

Recâştigarea vechilor graniţi, într'adevăr, nu ar fi cu putinţă decât prin „ruperea frontului tratatelor de pace".

După cum vedem, ziarele maghiare nu vreau să asculte de sfatul nostru de atâtea ori repetat, să nu facă o politică externă diametral opusă celei a României, ci să se încadreze şi din punctul de vedere al chestiunilor externe, politicei şi intereselor patriei comune.

Numerus clausus în Ungaria

După ziarul „Uj Kelet" Decanatul facultăţii de medicină de la Universitatea budapestană nu primeşte anual decât 5—6 studenţi evrei.

La celelalte facultăţi „numerus maximus" este de circa 10—25 Evrei.

Evreii înscrişi sunt cu toţii studenţi eminenţi.

Ignotus la Budapesta

Renumitul publicist Ignotus, după un exil de câţi-va ani, se va reintoarce la Budapesta pentru a ocupa postul de director al teatrului budapestan „Belvárosi".

Ignotus, până acum a fost directorul şi dramaturgul teatrului vienez „Neues Bühne".

Reintoarcerea lui în Ungaria este întimpinată cu multă dusmănie de „apărătorii de rassă" unguri.

Doleanţele meseriaşilor

din oraşul Aiud

— Dela corespondentul nostru —

Corporaţiunea meseriaşilor din loc a făcut şi înaintat un memoriu către dl Ministru preşedinte şi către dl Ministru al Justiţiei, în care se plânge de concurenţa serioasă ce li-se face din partea Inchisorii Centrale din acest oraş. Această închisoare, are cele mai vaste şi moderne ateliere pentru toate ramurile industriale, ca mecanică, fierărie, tâmplărie, rotărie, tipografie, pantofărie, zidărie etc. Forţa fizică e prestată de către deţinuţii cu termen mai îndelungat, cari în timpul pedepsei sunt instruiţi la diverse meserii.

Meseriaşii profesionişti, organizaţi în corporaţii, cer ca Inchisoarea să nu execute lucrări industriale la particularii din oraş şi împrejurimi ci numai la instituţiile de stat din localitate şi pentru particularii din alte regiuni. Dat fiind că închisoarea, lucrează cu concursul deţinuţilor a căror retribuţie este minimală de tot faţă de a muncitorilor profesionişti, care variază între 12—20 lei pe o singură oră, este foarte natural că meseriaşii să se ridice în contra unei concurenţe faţă de care ei rămân inofensivi.

Meseriaşii profesionişti se mai plâng şi de faptul că toate intervenţiile lor făcute la Camera de Industrie şi Comerţ din Cluj în acest senz au rămas literă moartă, neprimind nici un răspuns până acum, cu toate că au solicitat în mai multe rânduri protecţia acestui for industrial.

Suntem siguri că cei în drept şi de astădată vor soluţiona în mod satisfăcător aceste doleanţe ale meseriaşilor din Aiud, cari aşteaptă cu toată încrederea soluţia dreaptă a doleanţelor lor.

Ag.

Comandaţi bilete la

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

CINEMA SELECT

Vineri, 25 Iulie 1924

PRINŢUL DIN BASME

Film american din viaţa bancherilor în 5 acte.

In rolul principal:
Agnes Ayeres şi Forrest Stanley.

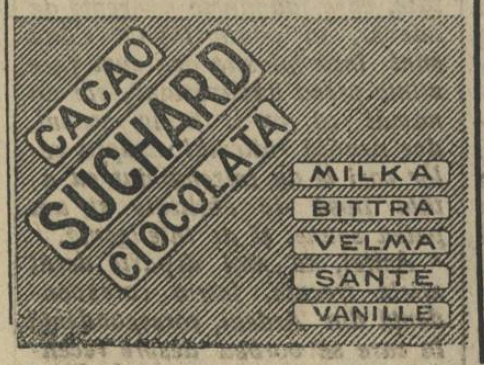

MICA PUBLICITATE

De vânzare o prăvălie situată în centrul oraşului, în condiţiuni avantajoase. — Adresa la ziar sub „Prăvălie". 56 D.

Artistice

Turneul de concerte Camillo de Angelis

D. Camillo de Angelis, absolvent al Conservatorului din Roma, profesor la Conservatorul din Cluj şi unul din cei mai virtuoşi violoncelişti din România, va întreprinde un turneu de concerte în oraşele Tuşnad, Vâlcele, Băile Erculane, Sinaia şi Constanţa.

Programul concertelor va fi următorul: Lalo — Concert în re minor, Grünfeld Minnenlied, Bach — Aria, Popper—Pappilon, Metzerdorff Polonaise, Max—Bruck Kol Nidrei, Lulli Gavotta şi Popper Spinnlied.

Sperăm că publicul doritor de artă adevărată va asista la concertele renumitului violoncelist în număr cât mai mare.

— **Dela Consiliul de Război.** „Se pune în vedere studenţilor

Comşa Ioan fac. drept,
Groza Victor fac. drept,
Dobocan Victor fac. drept,
Săvădeanu Vasile fac. Med. anul III,
Nae Viorel fac. med. anul III,
Segal A. Leon fac. med.,
Elipa, fac. drept

să se prezinte până în ziua de 25 Iulie a. c. la Cabinetul I instrucţie, Consiliul de Război al Corpului 6 Armată pentru a fi instruiţi în chestiunile ce-i interesează".

Lt. Raportor
54 D Căpitan Negulescu.

TEATRUL MAGHIAR

Vineri, 25 Iunie 1924

Cele doua orfeline

Partea II-a în 5 acte.

Revoluţia franceză!
Căderea Bastiliei!

Aranjată pentru film de marele regisor american D. W. Griffith. In rolul principal: Lilian şi Dorothy Gish.

Societatea Anonimă
OLTEANCA
din Slatina

D 55

Caută
Ajutor de Sef mecanic
la motoarele Schultzer şi Carells. Oferte:
„Olteanca" Slatina.

SOCIETATEA ANONIMĂ
OLTEANCA
DIN SLATINA

!

D 55

CAUTĂ
Ajutor de Sef morar
la o moară cu o producţie de 5 vagoane în 24 ore.

Moții au fost satisfăcuți

Dnii subsecretari de stat Gh. Cipăianu și Gh. Tătărăscu în mijlocul Moților adunați la Huedin — Toate nemulțumirile Moților în legătură cu reforma agrară au fost satisfăcute — Organizarea cooperativelor sătești din țara Moților

Se cunoaște de toată lumea campania pe care ziarele din opoziție, au dus'o contra guvernului pe chestia pădurilor Moților din Munții Apuseni.

Se spunea că Moții au fost deposedați de păduri care ar fi fost date la străini, că Moții ar fi fost lasați în cea mai mare mizerie etc., etc.

In adevăr, s'au făcut câteva mici greșeli cu aplicarea reformei agrare în țara Moților.

Incetul cu incetul însă aceste greșeli au fost reparate.

Inșiși dl dnii Ministri Alex. Constantinescu și Gh. Cipăianu au fost la Cluj și chiar la fața locului, au ascultat cu multă răbdare și bunăvoință plângerile Moților — și toate acele plângeri care erau drepte și puteau fi rezolvate pe loc le-au rezolvat. Multe însă din plângerile făcute de Moți dlor miniștrii, acum o lună, sau două, n'au putut fi rezolvate pe loc, din cauza dosarelor care se aflau la minister, în București. Dnii miniștri însă, când au plecat, au promis Moților că, toate plângerile lor cele drepte vor fi rezolvate favorabil și le-a recomandat numai puțină răbdare.

Promisiunile date Moților de către dnii Al. Constantinescu, Gh. Cipăianu și Gh. Tătărăscu au fost înfăptuite pe deplin.

La Huedin s'a rezolvat problema Moților

In adevăr, după cum se știe, zilele trecute au sosit în Cluj dnii Subsecretari de stat Gh. Cipăianu și Gh. Tătărăscu.

Domniile lor au plecat la Huedin unde au fost convocate delegațiile tuturor comunelor de Moți, toți primpretorii plaselor interesate, consilierul agricol și agronomii.

Au mai luat parte la aceasta și dnii inspector general administrativ Hodor, prefectul județului, subprefectul județului dl Oct. Simu și dl dr. Amos Frâncu, vașnicul apărător dezinteresat al Moților.

Dnii miniștrii au comunicat în primul loc Moților resolvirea favorabilă a tuturor cererilor lor care au fost drepte și legale.

După aceasta au ascultat de dimineață dela 10 și până seara la 11 doleanțele tuturor delegaților. Toate delegațiile — dar absolut toate au fost ascultate și după ce li s'a explicat că cererile lor nu sunt drepte acolo unde era cazul — au plecat pe deplin mulțumite.

Toate nemulțumirile au fost aplanate în mod definitiv.

La Răchițele și Calota Mare, s'au mai acordat încă 600 de iugăre țăranilor din reservele statului.

Pentru a se asigura executarea exactă a măsurilor și dispozițiilor luate dl Cipăianu a lăsat la fața locului doi inspectori generali silvici.

Cooperativele sătești din țara Moților

Pentru organizarea cât mai bună a cooperativelor sătești a luat parte la adunarea Moților, dela Huedin pe lângă dl subsecretar de stat Gh. Cipăianu și dl subsecretar de stat G. Tătărescu. S'au luat toate măsurile pentru formarea cooperativelor sătești, necesare pentru exploatarea pădurilor de Stat împărțite comunelor de Moți.

In vederea acestei organizări a cooperativelor în țara Moților dl subsecretar de stat a lăsat alți doi inspectori generali dela Centrala cooperativelor. Toate aceste măsuri, repetăm, au mulțumit pe deplin pe Moți cari s'au întors liniștiți acasă.

Situatia financiară a orașului Cluj

Cum au decurs lucrările de percepere a diferitelor taxe și impozite — Ce va coprinde budgetul Anului 1925.

— Ce ne spune d. Peptea, consilier financiar —

Am anunțat la timp că Ministerul de Interne, după propunerea consiliului orașului Cluj a hotărît ca în postul de consilier financiar al orașului nostru să fie numit dl Peptea, fostul șef al perceptoratului orașului.

Alegerea dlui Peptea în noua funcție de răspundere și specialitate pe care o ocupă a fost foarte nimerită și numirea d-sale a fost primită, atât de cercurile administrative locale cât și de cetățenii Clujului cu foarte multă simpatie și încredere.

Dorind să dăm cititorilor noștri date și amănunte precise asupra situației financiare a Clujului sub raportul incasărilor efectuate dela 1 Ianuarie până azi, ne-am adresat noului consilier financiar dl Peptea care ne-a comunicat amănuntele de mai jos.

Ce ne spune dl Peptea, consilierul financiar al orașului Cluj

„In anul 1923, ca șef al Perceptoratului orășenesc, am făcut tot ce mi-a fost în putință pentru aducerea în bună ordine a evidențelor și a registrelor impozitelor către stat și comună.

Până la înființarea Percepțiilor fiscale prin legea din 1921 toate impozitele către Stat și Comună s'au incasat de către acest perceptorat. La sosirea mea nu au fost încheiate registrele nici pe anii 1918, 1919, 1920 și 1921 și n'au fost făcute registrele pe anii 1921—1922 și 1922—1923.

In timp de 6 luni, cu ajutorul unor funcționari destoinici, lucrând câte 10 ore pe zi, am încheiat toate registrele vechi, am făcut noile registre stabilind debitul contribuabililor, care din diferite motive nu s'au gândit la plata impozitelor timp de trei ani de zile. Toate acestea s'au făcut dela 1 Martie 1922 până la 1 Oct. 1922.

In anul 1923 am procedat la încasarea rămășițelor și am format tabloul noilor taxe comunale, fixate prin legea asupra maximului taxelor și contribuțiunilor comunale.

După aprobare, am procedat la impunerea acestor taxe în baza unui recensământ general.

Abia acum în Iunie, când am fost numit consilier financiar s'a terminat această impunere.

Acum se procedează la încasarea diferitelor taxe prin serviciul percepției.

Secția financiară va aranja diferitele apeluri și va începe lucrările pregătitoare ale noului buget de pe anul 1925.

Care este situația încasărilor făcute de oraș

Situația încasărilor având în vedere că lunile Iunie, Iulie și August, sunt cele mai slabe, este satisfăcătoare.

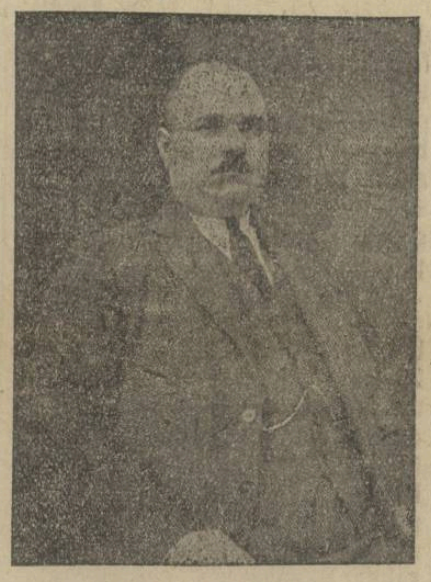

D. GH. PEPTEA,
noul consilier financiar al orașului

In bugetul anului 1925 vor fi trecute toate sumele necesare pentru satisfacerea nevoilor orașului (amplificarea uzinei de apă, pavarea străzilor, canalizarea, clădirea noului spital epidemic, clădirea școalei primare din Str. General Grigorescu, construirea halei de vânzare precum și aranjarea diferitelor piețe.

Nu știu cât vom putea face, în tot cazul ne vom sili ca sumele înscrise în buget să fie reale și dacă nu se vor putea acoperi din veniturile comunei, vom recurge la împrumuturi în valută forte — numai ca să putem satisface nevoile orașului.

Dacă publicul acestui oraș ne va da ajutorul necesar, cred că vom putea învinge toate greutățile și vom putea satisface nevoile celor cam 120.000 de locuitori.

Ma avem unele taxe care nu s'au înființat și pe care trebuie să le înființăm în vederea sporirei veniturilor orașului.

Publicul acestui oraș trebuie să se convingă că orice ban dat comunei îi aduce și lui un folos, fie prin ținerea în bună stare a străzilor, fie prin luminat fie prin apă etc.

Dela Casă Centrală a Cooperației și Improprietărirei

Comunicat

59 D

Se aduce la cunoștință proprietarilor expropriați din Transilvania Bănat Crișana și Maramureș, că pentru exproprierile rămase definitive în condițiunile jurnalului Consiliului de Miniștri Nr. 92 publicat în Monitorul Oficial din 31. Ianuarie 1924. Statul a hotărât a face plata prețului de expropriere.

Pentru ca proprietarii expropriați să obțină cât mai în grabă plata prețului trebuie să înainteze de îndată Consilieratului Agricol unde se găsește moșia expropriată, cerere de plată însoțită de actele prevăzute în comunicatul Casei Centrale a Cooperației și Improprietărirei publicat în Monitorul Oficial Nr. 74 din 3 Aprilie 1924.

Acei dintre proprietarii expropriați cari nu se vor conforma celor de mai sus vor suferi consecințele de a nu-și primi la timp plata prețului de expropriere ce li-se cuvine.

De prima calitate plăcuta si recoritoare este

Berea din Turda

Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj, Telefon No. 394.

HUNWALD
CLUJ,
Str. Vlahuța 3.
Telefon interurban
147.

12

Fabricați de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efeptuim șlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile și după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte
Mare depozit de geamuri și întreprindere de pus geamuri.
Geamuri decorative.
Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

LEI 450
un pantalon de tenis!
La firma:
D 44
Katz și Mendel
Cluj, Piața Unirii No. 10.

Reclama este sufletul comerțului

CEASORNICE
Longines
Grands Prix
ELEGANTE și PRECISE

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piața Mihaiu Viteazul 6
Strada Bucovina No. 32.

Vopsește și curăță haine bărbătești și femeești, bumbac și lână
FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL"
Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500. oo 13 oo

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2,
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

Prin telefon dela corespondenţii noştri

Nu se intinde zona stărei de asediu

Bucureşti. — Faţă de svomurile despre estinderea stării de asediu pentru întreaga ţară, guvernul va da astăzi o ordonanţă, în care se va desminţi acest svon şi va lămuri pe cetăţeni că nu este vorba decât de modificarea sancţiunilor aplicate de către consiliile de războiu.

Ordonanţa va lămuri instanţele judecătoreşti şi impune sancţiuni egale pentru aceleaşi delicte.

Banditul Terente dă o nouă lovitură la podul Siret

Bucureşti. — După ultimele telegrame sosite la Bucureşti se confirmă dispariţia banditului Terente din locul unde era urmărit. El a apărut eri noapte la podul de peste Siret, unde a dat o nouă lovitură.

Maiorul Georgescu, care conduce operaţiile pentru prinderea banditului, a luat cu sine pe d-şoara Cernescu, care a fost în captivitatea lui Terente, pentru a reconstitui locurile pe unde s'a plimbat cu Terente. D-şoara Cernescu, din cauza emoţiilor n'a putut să'şi amintească de nimic.

Acordul dintre Bolşevici şi Revoluţionarii Macedoneni

Londra. — „Times" înregistrează o ştire senzaţională în care se anunţă că, vizita recentă a lui Teodor Alexandrov, şeful organizaţiei revoluţionare macedonene, pe care a făcut-o la Londra este în directă legătură cu sforţările bolşevicilor de a obţine colaborarea macedonenilor pentru provocarea unui revoluţii în Balcani.

Teodor Alexandru a încheiat un acord cu Racovski în care s'au stabilit în mod definitiv condiţiunile în care guvernul sovietic va ajuta pe revoluţionarii macedoneni în lupta lor cu guvernul Iugoslav.

Acest acord priveşte şi lupta contra guvernului bulgar Ţankov.

Conferinţa mondială a energiilor

Londra. — S'a terminat conferinţa mondială a energiilor la care au participat peste 35 de ţări. România a fost reprezentată de către d. C. Buşilă, profesor al Şcoalei Politehnice din Bucureşti, care a expus legea minelor, a energiilor, a comercializării şi a făcut o descriere a isvoarelor din România.

A. S. R. Principele Carol la Paris

Paris. — A. S. R. Principele Moştenitor Carol a sosit eri din Marsilia, unde a vizitat centrul de aviaţie, hangarele şi şcoala de aviaţie. Prinţul Carol s'a reîntors la Paris însoţit de amiralul Gilly, directorul aeronauticei.

Noul preşedinte al Mexicului

Londra. — Se anunţă din New-York că generalul american Galles a fost ales preşedinte al Mexicului.

Franţa nu acceptă modificarea tratatelor de pace

Paris. — Conferinţa de la Londra continuă să discute planul lui Dawes şi condiţiunile în cari se va face împrumutul da 800 milioane pentru Germania. „Le Matin" aminteşte ca Poincare a acceptat planul Dawes, dar n'a promis să modifice articolele importante din tratatul de la Versailles pentru a satisface pretenţiunile bancherilor. „Petit Parisien" scrie că Herriot, primul ministru al Franţei va sacrifica mai de grabă chestiunea împrumutului decât să permită o modificare a tratatului de pace.

Dl Herriot va veni la Paris şi se va prezinta Camerei înainte de a începe negocierile cu reprezentanţii Germaniei.

Un eşec al marghilomaniştilor

Satu-Mare. — Zilele trecute au fost în localitate mai mulţi membri ai partidului conservator-progresist de sub şefia dlui A. Marghiloman, cu scopul de a creia o organizaţie a partidului. Neaflând însă în localitate nici un aderent, politicianii au plecat fără ispravă în Maramureş.

— **Serată dansantă.** Sâmbătă 2 August 1924 (Proorocul Ilie) Cercul Studenţilor Someşeni „G. Coşbuc" din Cluj, va aranja o serbare dansantă la băile din Sângeorgiul-Român (jud. Bistriţa-Năsăud.)

Citiţi şi răspândiţi:

›Infratirea Poporului‹

cea mai bună gazetă săptămânală.

Schimbul monedei hârtie de 1 şi 2 lei

— Prin telefon dela corespondentul nostru —

Bucureşti. — Interesându-ne la locurile competente despre schimbul monedei hârtiei de 1 şi 2 lei am aflat următoarele relaţii:

Ministerul de finanţe intenţionează să scoată din circulaţie moneda hârtie de 1 şi 2 lei, înlocuind-o cu monedă metalică. Aceasta se va face în termen scurt. Până în prezent s'au pus în circulaţie 120 milioane de hârtie monedă şi s'au prezintat la schimb 110 milioane. Mai rămâne suma de 10 milioane, pierdere individuală şi câştig pentru tezaur.

Moneda metalică pusă în circulaţie este de 120 milioane. Guvernul a comandat un stoc de 400 milioane monedă metalică, care va fi pusă în circulaţie până la sfârşitul anului curent.

Dl ministru de finanţe e înştiinţat că, abea punându-se în circulaţie moneda metalică, a şi dispărut de pe piaţă. De aceia, la aducerea noului stoc de monedă, se va fixa un termen scurt pentru preschimbare.

Şiretenia unui hoţ de tren

Eri după amiază, pe când dl Bălteanu, directorul şcoalei de arte şi meserii din Arad, împreună cu soţia sa se pregăteau să plece cu trenul spre Arad, au dat bagajele în seama hamalului cu No. 25, spre a le aşeza în tren. Când însă s'au suit în tren, au observat că bagajele lipsesc, iar hamalul n'a putut fi găsit.

Cazul fiind adus la cunoştinţa poliţiei, s'a constatat că de mai bine de 10 zile, hamalul cu No. 25 lipsea dela serviciu, aşa că un pungaş de tren şi-a luat acest număr pentru a dejuca poliţia. Pagubele suferite de dl Bălteanu, se ridică la suma de peste 40.000 lei. S'au luat măsuri pentru prinderea pungaşului.

Banditii atacă oraşul Sf. Gheorghe

Lupta între autorităţi şi banditi durează dela 9 seara până la 4 dimineaţa şi se termină cu înfrângerea banditilor

— Prin telefon dela corespondentul nostru —

Sf. Gheorghe. — Am anunţat în numărul trecut al ziarului nostru că un cartier al oraşului Sf. Gheorghe a stat timp de 10 ore sub teroarea unui grup de banditi. Primul atac s'a produs la orele 9 şi jumătate seara. Banditii după ce au tras mai multe focuri de armă, au încercat să pătrundă în locuinţa a două familii, pentru a le jefui. Intervenind jandarmeria şi poliţia, a început o luptă crâncenă cu banditii care a durat până dimineaţa la orele 4.

In cursul acestei lupte a fost greu rănit locuitorul Szabó József. Rănitul a fost dus la spital.

După ce s'au terminat gloanţele banditilor, ei au continuat lupta cu pietre.

Bandele de tâlhari s'a refugiat în pădurea din vecinătate numai după ce a intervenit întreaga populaţie a oraşului.

Ultime informaţii

— **Schimbul hârtiei monedă.** Ministerul de finanţe a hotărât ca hârtia monedă de 1 şi 2 lei, să fie în scurt timp scoasă din circulaţie şi să fie înlocuită cu monedă metalică de 1 şi 2 lei. In acest scop, s'a luat dispoziţia ca toate hârtiile monedă să fie împachetate câte 100 bucăţi în pachet şi aşezate cu seria numele, pronumele şi domiciliul celui ce le prezintă la schimb. Nu se vor elibera bani de metal, decât şi schimbul bancnotelor de 1 şi 2 lei.

— **Rechiziţia camerilor.** Comisiunile de control al camerilor rechiziţionabile din oraş au anunţat biroul de cartiruire că au rechiziţionat până în prezent adică în 5 zile 18 camere. Acestea vor fi distribuite funcţionarilor.

*

— **Militare.** Cu data, de 1 Iulie a. c. Dl maior Eliat, fostul comandant al pieţei Cluj, a fost mutat la Cercul de Recrutare Brăila unde D-sa s'a şi prezentat.

*

— **Concurs între pompieri.** In ziua de 3 August, se organizază de către corpul pompierilor voluntari din Sântana, judeţul Arad, un concurs cu premii, acordate de către pompierii din Ineu, şi cei ce doresc a lua parte la concurs vor trebui să anunţe comitetul organizator cât mai urgent.

— **Impotrivă speculei.** Comisarul Popa dela circ. III de poliţie a început o severă anchetă pe piaţă, luând măsuri ca mai mulţi precupeţi să fie pedepsiţi, pe motivul că vindeau alimentele cu preţuri extrem de ridicate. Ar fi necesar ca şi celelalte comisariate să ia aceleaşi măsuri pe pieţele care cad în raza circ. lor.

— **Pensiile învăţătorilor şi orfanilor de război.** Primăria a luat dispoziţiunea ca invalizii, văduvele şi orfanii de războiu, care urmează să-şi incasseze pensiunile, să se prezinte neapărat în zilele de 28—30 Iulie în localul primăriei, pentru a-şi regula drepturile, cări în caz contrar ei vor fi respinşi dela aceste drepturi.

— **Dela Primăria Clujului.** Dl Oct. Utalea, primarul Clujului, a fost chemat telegrafic la Bucureşti. Dsa a plecat aseară. Pe tot timpul cât dl dr Utalea va lipsi din localitate, Primăria oraşului va fi condusă de dl dr Moga, consilier financiar.

— **Pentru autorităţi.** Proprietarul imobilui din str. Memorandului 36 îşi reclădeşte casa transformând-o în prăvălie. Contrar însă planului de aliniere a străzilor şi a dispoziţiilor referitoare la nouile clădiri, acest proprietar în loc de aliniere a mai ocupat alţi 20 cm din trotuar. Atragem atenţia autorităţilor asupra faptului.

Înştiinţare

Pentru noul an şcolar s-a aprobat înfiinţarea clasei a V-a **reală** suprapusă şcolii civile de băeţi din Cluj, care va funcţiona în localul numitei şcoli.

Pe această cale, aducem la cunoştinţă celor interesaţi, că înscrierile se primesc la Direcţiunea şcolii din Str. M. M. Kogălniceanu No. 9 între 1—15 Septemvrie a. c. în fiecare zi între orele 10—12.

Doritorii de a se înscrie, vor prezenta o cerere timbrată în regulă şi având anexate următoarele acte:

a) Estrasul după actul de naştere eliberat de oficiul stării civile.

b) Biletul de revaccinare.

c) Certificatul de absolvirea gimnaziului, **Scolii civile de băeţi din Cluj** sau a cursului inferior de liceu.

Pentru clasa a V-a sunt rezervate în internat 15 locuri în condiţiunile celorlalţi elevi.

58 D **Direcţiunea.**

Avis Şcolar

Inscrierile la Şcoala civilă de băeţi din Cluj, se vor face între 1—20 Septemvrie a. c. Toţi cei cari doresc a se înscrie — elevi ai şcolii sau dela alte şcoli — vor adresa Direcţiunii Şcolii cerere timbrată şi actele in regulă.

Inscrierile pentru examenul de admitere în clasa I-a se vor face între 1—18 Sept. a. c. tot în urma unei cereri după modelul afişat la şcoală şi având toate actele în regulă.

Pentru a fi primiţi în Internat, doritorii, vor petiţiona la Direcţia Şcolii în acest scop dela 1—15 Sept. a. c.

Condiţiunile sunt aceleaşi ca anul trecut cu deosebirea majorării taxei în bani.

Actele ce se cer pentru admiterea la examenul de admitere sunt: Extrasul după actul de naştere delă Primărie, Biletul de revaccinare; Certificatul de absolvirea şcolii primare.

Pentru cei cari doresc a fi scutiţi de taxa de frequentare se mai adăogă un act de paupertate eliberat de Perceptor şi vizat de Ad-ţia financiară, alăturat la o cerere ce o va adresa elevul în acest scop la Direcţia Şcolii.

58 D **Direcţiunea Şcolii.**

Spesele de exploatare ale camioanelor „ASTRA" sunt cele mai minimale.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul IV. Nr. 1136 — 4 PAGINI — 2 LEI — 4 PAGINI — Sâmbătă 26 Iulie 1924

Infrățirea

CLUJ 27 IUL 1924

R CLUJ 1. 2902

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI A ENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L.
PE 1 AN pentru autorități . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L.

Pentru menținerea ordinei

Anumite ziare din București s'au grăbit să impresioneze publicul, anunțând că guvernul va decreta starea de asediu generală în România, făcând apoi viguroase protestări în numele democrației, civilizației și umanității.

Or, democrația, civilizația și umanitatea, apărate cu atâta dezinteresare patriotică de aceste ziare, nu au fost câtuși de puțin atinse de guvern, căci nici vorbă nu este de generalizarea și înăsprirea stării de asediu. Măsurile guvernului, care au alarmat atât de mult brava presă democratică, sunt cu totul de altă natură. Nici vorbă nu este de sugrumarea scrisului neliterar și neromânesc — ca limbă și ca sentiment — al ziarelor alarmate, ori de suprimarea libertăților publice.

Ne găsim în fața unor măsuri îndrituite și necesare, menite să curme anumite abuzuri, practicate nu numai în limitele libertății ci în disprețul legendarei noastre îngăduieli, abuzuri intenționat îndreptate nu numai împotriva ordinei, erarchiei sociale și legei, care asigură normala funcționare a vieței noastre sociale, ci însă-și împotriva existenței noastre de Stat. Țara aceasta pașnică, de armonie și logică socială, este invadată de la un timp încoace de o hoardă de turburători ai națiunilor de agitatori de disciplină, de agitatori împotriva ordinei, de instigatori împotriva Statului Românîei Mari. Ei îmbracă toate hainele și culorile. Sunt unguri cari se trezesc după o milenară beție de megalomanie și asuprire a naționalităților, ori ideologii foarte practici, cari în numele unor himere sociale, servesc cauze pe cât de pozitive, pe atât de vrăjmașe intereselor românești. Și toată această turmă agitată de iredentiști maghiari ori de bolșevici moscoviți, cari vin aci în numele unei idei, care însă și cu teoria ei este dușmană românismului, în fond este alcătuită din ticăloși agenți ai polițiilor streine, din spioni, din instigatori salariați, pentru scopuri anumite de fondurile de propagandă ale dușmanilor Românieî.

Sub masca unei eftine ideologii se ascund agenții practici, emisarii plătiți de vrăjmași neamului pentru a atâta spiritele naive, a amăgi mințile slabe, a specula inerentele nevoi și suferințe sociale și a asmuți o întreagă massă indusă în greșală împotriva tutulor așezămintelor care fac temelia vieței românești, împotriva însăși a existenței Statului României Mari.

Dacă se găsesc naivi, unele ori păgubitori tocmai prin candoarea lor inconștientă se găsesc în țara noastră și complici cu aceste elemente de dizoluție socială și națională, și datoria oamenilor de guvernământ, cari și-au asumat răspunderea situației, față de prezentul și viitorul acestei țări, este de a lua cele mai viguroase măsuri imdotriva agenților dezordinei și atentatorilor la siguranța Statului. Generația de astăzi a moștenit un prețios bun istoric, pe care l-a sporit în chip magnific prin jertfe eroice: datoria ei, este de a-l păstra, de a-l apăra și transmite urmașilor, așa cum cine-va își apără, nu numai propriul avut, ci însăși viața lui și a coborâtorilor meniți să-l perpetueze.

Trebue să luăm măsuri de legitimă apărare — și le luăm cu bărbăție.

Inscripții

Terente. — Un aventurier, metamorfozat după cele mai variate ipostaze, în bandit de baltă, pasionează publicul dornic de sensațional și imaginațiile de inferioară calitată dornice de melodramatic. Norocosul bandit — căci în mai toate situațiile predominante, fie bine, fie în rău, este acel „dram de noroc" de care vorbește cu atât amar sarcasm fabulistul Gr. Alexandrescu — a fost calificat „haiduc".

Terente haiduc! E o glorie uzurpată ca cele mai multe glorii. Cei cari îl glorifică astfel nu au nici noțiunea situațiilor, nici posesiunea nuanței cuvintelor. Haiducii noștri nu au fost nici niște hoți vulgari, nici excroci internaționali, nici răpitori de minore, nici victime ale romanelor-foiletoane ori reportajelor sensaționale.

Se poate spune, fără exagerare și fără temeritate, că haiducii au fost elemente naționale în trecutul nostru ei au fost expresiunea supra-legală, dar necesară, a elementului românesc asuprit, jefuit, jicnit în elementarele lui noțiuni de demnitate și drept, împotriva a-tot-puterniciei elementelor streine dominante.

La violența și ilegalitatea oficială, ei răspundeau cu violența naturală, care era o restabilire a echilibrului, a normei și legalității.

Haiducii erau buni, milioși, generoși, ajutători ai românului, nedreptățit și sărăcit, întrupând în chip naiv, primitiv altruismul.

Terente nu este un răsvrătit nici național, nici social, — e un antisocial din fire, care ne putând trăi în cadrele legei și societății a luat drumul băltii: bandit în genul sicilian se poate, — haiduc nici odată!

Diodor.

Citiți și răspândiți:
›Infratirea Poporului‹
cea mai bună gazetă săptămânală.

Ancheta „Infrățirii" în chestia minorităților

De vorbă cu d. dr. Iosif Fischer,
șeful organizației sioniste din Ardeal
Politica organizației sioniste ardelene

Cititorii noștri își mai aduc, poate, aminte de ciudatele declarații ale dlui dr Iosif Fischer, șeful sioniștilor din Ardeal, reproduse și de ziarul nostru, pe baza cărora noi deduceam că d-sa este un intrasigent regionalist și adversarul oricărei fuziuni cu organizațiile similare și oniste din vechiul Regat.

Pentru a lămuri chestiunea aceasta de mare importanță politică, am rugat pe dl Fischer să expună pe seama cititorilor „Infrățirii" punctul d-sale de vedere.

Evreii și noua formațiune de stat

Prima noastră întrebare a fost, cum privește d-sa situația evreimei în noua formațiune de stat.

— **„Eu și cei de o părere cu mine, a răspuns dl Fischer, privim evreimea ca o minoritate etnică deosebită și desaprobăm politica de asimilare din orice parte s'ar intenționa aceasta. Putem afirma că tendința de a contopi Evreii din Ardeal în poporul maghiar, în urma unei perseverente munci de luminare a noastre, astăzi a eșuat.**

In timpul din urmă se manifestă tot mai des dorința ca Evreimea de aici să se orienteze spre asimilarea cu națiunea română. Aceasta este și părerea dlui ministru Anghelescu, ceeace, de altfel, reiese în mod evident din măsurile d-sale luate față de școlile noastre.

Iată cele două tendințe extreme cari numai în formă se deosebesc, în fond însă tind spre nimicirea caracterului de popor aparte al evreilor.

Experiențele trecutului apropiat ne dovedesc însă, că asimilarea este dăunătoare atât pentru națiunea asimilantă a cărui individualitate se primejduiește, cât și pentru Evreime care, din punct de vedere general omenesc poate produce valori adevărate, în primul rând, în cadrele sale de popor deosebit.

Din această concepțiune se evidențiază dela sine atitudinea noastră în cadrele noului Stat. Suntem buni cetățeni români. In acest spirit facem și educația generațiilor noastre tinere și ne luăm partea noastră din munca de consolidare a țării.

Dorința noastră este ca Evreii nu numai să-și însușiască limba românească ci să înțeleagă și să iubească de fapt istoria națiunei române, spiritul poporului român și să cunoască pe deplin și frumusețile culturei românești.

Pe lângă toate acestea însă nu înțelegem să renunțăm nici la caracterul nostru de popor deosebit și nici la cultura nnastră evreiască.

Persistăm în menținerea dreptului nostru ca generațiile noastre tinere să fie crescute în școlile întreținute liber de către noi și pe lângă însușirea deplină a limbii Statului, să fie instruite în limba ebraică. Din acest motiv considerăm ca hotărât jignitoare toate acele dispoziții, prin cari s'a detras dreptul de publicitate al școalelor noastre și s'a făcut imposibilă instrucția în limba ebraică".

Partidul Poporului Evreesc

— *„Organizațiile dv. înțeleg să facă politică activă?* — am întrebat noi.

— „In timpul ultimelor alegeri — a răspuns dl Fischer — Evreimea din Ardeal a format Partidul Poporului Evreesc care, în programul său, a încadrat toate dorințele Evreilor, ca minoritate. Vom lupta pentru a fi înscriși în listele electorale iar la proximele alegeri generale partidul nostru va intra ca element activ în arena politică".

— *Acest partid politic* — am întrebat noi — *ce atitudine are față de „Uniunea Evreilor Români?"*

— „U. E. R. — a răspuns dl Fischer — este organizația pentru apărarea drepturilor evreilor din vechiul Regat. Această apărare o îndeplinește în Ardeal „Uniunea Națională Evreiască. In legătură cu chestiunea cetățeniei și pentru înlăturarea eventualelor violări de drepturi, „Uniunea Națională Evreiască" a format ad hoc „Comisiunea Juridică Evreiască". Pentru reprezentarea acestei comisiuni în legătură cu chestiunea cetățeniei, s'a dat încredințare U. E. R., care a și primit însărcinarea fără întârziere.

Acesta a fost primul pas pentru desvoltarea unei activități comune cu U. E. R. Acestui prin pas i-a urmat decisiunea recentă a Marelui Comitet al U. N. E. prin care comitetul executiv a fost însărcinat să caute modalitățile de colaborare permanentă cu U. E. R. Dela resultatul acestor tratative, cari sunt în curs depinde atitudinea ce o va avea organizația noastră față de U. E. R".

Sunt regionaliști Evreii din Ardeal?

„Nu poate fi vorbă de un regionalism al Evreilor din Ardeal. Din faptul unirii noi am tras cu toată loialitatea toate consecințele. Asta am dovedit-o și prin fapte.

(*Urmare pe Pag. II.*)

Cine a făcut reformele democratice

Acum, când partidul național-liberal a înfăptuit cele două mari reforme democratice — votul universal și împroprietărirea — toate partidele și toți oamenii politici, chiar cei morți, își revendică paternitatea acestor reforme, căci și de data asta, ca în totdeauna, după războiu mulți viteji, foarte mulți viteji se arată.

In istoria politicei contemporane a României e bine stabilită paternitate acestor două mari reforme democratice: ea aparține partidului național-liberal.

*

Ceva mai mult: când partidul național-liber a înscris aceste reforme în programul său, și mai cu seamă când a procedat la înfăptuirea lor, toate celelalte partide politice s'au ridicat împotriva partidului liberal, acuzându-l de revoluționarism.

Pe vremea aceea dl I. Mihalache era un învățător necunoscut în Totoveni, dl dr. Lupu era medic de plasă, iar partidul conservator, pe atunci al doilea partid de guvernământ, prin toate nuanțele lui și prin toți reprezentanții lui s'a opus cu înverșunare acestor două mari reforme democratice — pe care astăzi, toți viteji de după războiul politic le revendică.

Atitudinile Ungariei iredentiste
„Suntem antisemiți"! declară un om politic autorizat
— Cu buzduganul —

Ziarul Szózat publică o amănunțită dare de seamă asupra adunări „Ungurilor cari se deșteaptă" care a avut loc la Miskolc.

Adunarea a fost deschisă de către Maczky Emil, fost prefect.

A luat cuvântul dl Gömbös care a spus următoarele:

„Națiunea maghiară coruptă de liberalism este un material foarte bun pentru a i se aplica un imperialism iudaic. Cuvântul nostru de ordine este „integritate internă". Maghiarul trebue să devină domn în patria sa ciuntită. Ea este a noastră.

Să nu uităm niciodată vorba marelui Széchenyi:

„Noi am emancipat pe Evrei, dar pe noi cine ne emancipează de subt influența lor?"

*

Alt orator, Zsilinsky, spune:

„Ungaria trebue recucerită pe seama creștinilor, chiar și dacă Evreii n'ar fi decât o confesiune. Deoarece însă Evreimea este în acelaș timp și rassă, această recucerire trebue făcută cât mai curând.

— **Suntem antisemiți și credem că prin resolvirea problemei evreiești vom putea noi să creiăm o Ungarie nouă.**

*

Rácz Antal, din partea muncitorilor din Diosgyör oferă un buzdugan unguresc (lokos) lui Gömbös.

Acesta, mulțumind, spune:

„Indrăsnesc să afirm că acest buzdugan se potrivește de minune în mâna mea. Buzduganul este un simbol ce caracterizează situația de astăzi.

Când voi isbi eu cu acest buzdugan, se va resimți efectul, cu siguranță."

De vorbă cu d. dr. Iosif Fischer

(Continuare de pe Pag. 1.)

Acum cinci ani, când fraţii noştrii din Regat nici nu se gândeau la o colaborare cu noi, U. N. E., în adunarea sa generală la propunerea mea a precizat că doreşte să colaboreze cu toţi Evreii din celelalte teritorii ale României. Din acest motiv a decis înfiinţarea unei organizaţii unitare care să cuprindă în sine Evreii din întreaga Românie. De atunci până azi sunt tratative continue pentru înfiinţarea acestei organizaţii unitare, ceiace nu este atât de uşor, dacă avem în vedere diversele nuanţe de partid ce există în sânul evreimei. Cred însă, că mai curând sau mai târziu, va reuşi ca toate organizaţiile evreeşti din România să se contopească într'o organizaţie unitară pentru cuprinsul ţării."

Antisemitismul şi acţiunea pentru Palestina

„Dvoastră Sioniştii — am spus noi — propovăduiţi emigrarea în Palestina. Acţiunea dvoastră însă nu poate reuşi atâta timp cât Evreimea din diferite State se va simţi bine acolo unde se află. Dacă e sinceră acţiunea dv. pentru Palestina, nu credeţi că ar trebui să vă bucuraţi şi să fiţi mulţumitori autorităţilor pentru atmosfera ce o crează şi care este cel mai puternic îndemn pentru a merge în Palestina?"

— „Am auzit de multe ori — a răspuns d. Fischer — de la conducătorii antisemiţi că sionismul poate fi recunoscător antisemitismului, influenţând Evreii la o mai intensă muncă pentru Palestina. Această concepţie însă nu este umană şi e falsă. Scopul principal al sionismului nu este creiarea unui refugiu celor persecutaţi de acţiuni neumane. Esenţa sionismului o dă conţinutul său ideologic şi acesta constă în renaşterea poporului evreesc şi menţinerea în cadrul caracterelor sale proprii, în creiarea unui cămin naţional evreiesc, unde evreimea emigrată să trăiască o vieaţă naţională independentă şi să poată creia valori noui atât în folosul său, cât şi în folosul omenimei.

Este adevărat că persecuţiile creiază în fiecare om — şi astfel şi în Evreu — dorinţa după o situaţie mai bună. Privind astfel lucrurile, este firesc că veleităţile antisemite influenţează pe Evrei să primească mai de grabă ideia sionismului.

Insă în nici un caz nu se poate susţine că sionismul există, pentrucă există antisemitismul. Această presupunere o desmint îndeosebi Anglia şi America, unde, relativ, antisemitismul este cel mai slab şi, cu toate acestea, sionismul a prins rădăcini puternice în sânul masselor evreieşti."

Activitatea Universităţei Populare din Vălenii-de-Munte

Prima săptămână

Cursurile d. d. N. Iorga, Gusti Ghidionescu şi Sân-Georgiu; conferinţele d. Băncilă — Sosirea d. d. Louis Curtois, prof. elveţian şi Glicselli, profesor polon — Excursia pe valea Telejenelului

După solemnitatea hotărât măreaţă din ziua deschiderei cursurilor de către însuşi M. S. Regele, activitatea a început a doua zi, regulată şi vioaie, cşicând nimeni n'ar fi fost obosit de eforturile din ajun. Sala are un aspect cu totul nou; e invadată de tineret: studenţi, învăţători, normalişti, absolvenţi de licee — şi din fiecare grupă predomină genul femenin, care se pare că înţelege când să înveţe carte când genul celalt să istovească în agitaţii sterile.

D, profesor Iorga a anunţat o serie de prelegeri cu titlui modest: „despre democraţie" dar nimeni nu-şi închipuia că, savantul profesor, ne va înfăţişa erudite pagini de istorie antică, medievală şi modernă, — menite să dovedească că omenirea n'a înţeles, nici la Greci, nici la Romăni şi nici la urmaşii lor să fie condusă de mulţimea capetelor de oameni, — ci de oameni cu cap. Prelegerile acestea sortite a face multă lumină în viaţa socială, continuă şi săptămâna viitoare. Ele interesează pe toţi ascultătorii şi poate că nu risc o afirmaţie necumpănită: însăşi d. profesor Gusti, care conduce un institut de sociologie, era vădit atent în urmărirea depănării firului istoric, într'o chestiune, în care învăţământul scolastic a pus prea multă falsitate a realităţilor din alte vremi. Voi căuta să le rezumez când se vor mântui.

In două prelegeri, d. profesor Gusti, a arătat cum din cauza superstiţiei, prejudecăţilor, misterelor, minciunei şi ipocriziei sociale, — viaţa socială e învăluită într'o pâclă groasă, pe care nu va goni-o de cât un singur element: sinceritatea, care este o condiţie a progresului social. Concluzia la care se ajunge, este că democraţia nu însemnă numai autoguvernare, ci şi autoresponsabilitate — ceea ce în mod concret conduce la stabilirea adevărului că, democraţia este o dominare a culturei şi a sinceităţei.

D. profesor Ghidionescu în trei prelegeri, în care a pus toată căldura de care este animat ca pedagog pasionat, ne-a introdus în ceea ce pedagogia are mai modern şi mai sistematic organizat, ca mijloace de educare a caracterului.

In ultima prelegere din acestea trei, d. Ghidionescu a făcut un apostolat din însuşirea de către şcoala a acestor trei Crezuri: munca, solidaritatea şi ideia de stat. D. Sân.-Georgiu conferenţiar universitar şi-a început o serie de prelegeri „istoria dramei" căutând să fixeze locul la Schuller în desvoltarea acestui gen de teatru.

D. Bancilă profesor din Brăila a documentat, în cadrul unei conferinţe, drepturile noastre istorice, etnografice şi politice asupra Basarablei, cerând din partea statului şi poporului românesc mai multă dreptate în această provincie urgisită. Constatările acestui tânăr profesor ar merita o popularizare cât mai întinsă şi îndeosebi ar fi bine să fie cunoscute de populaţia de peste Prut.

Basarabenii din sală în număr de peste douăzeci, erau vădiţi încântaţi de punerea în discuţie a acestui subiect de actualitate naţională.

D. Bancilă a mai ţinut două conferinţe cu caracter filosofic: valoarea istoriei şi psihologia adolescenţei.

La sfârşitul săptămânei, Universitatea Populară, a avut cinstea a două vizite deosebit de curtenitoare pentru poporul românesc: aceia a dlui profesor Louis Courtois, dela Universitatea din Geneva şi aceia a lui Glicselli dela Universitatea din Vilna (Polonia).

Cum o activitate culturală prea întinsă ar obosi spiritele — câte odată sunt patru prelegeri pe zi plus cursuri speciale pentru minoritari, sau de franceză pentru români, — direcţia cursurilor a organizat o excursie cu trenul de lucru al societăţei „Drajna", în exploatarea forestieră de pe valea Telejenelului. Cursiştii au putut admira variate poziţiuni sălbatice de munte, minunate înseilări de pitoresc şi îndeosebi un cer senin pe care nu-l găseşti auirea. Seara, a avut loc, în sala de cursuri o şezătoare.

Incheind această dare de seamă, ar fi o regretabilă scăpare din vedere dacă nu m'aş gândi la gingaşa activitate a bunei şi înţelegătoarei doamne, care este soţia preotului N. Popescu, profesor universitar, datorită căreia una sută douzeci de ascultători au asigurată pâinea cea de toate zilele din care aproape jumătate complect gratuit. Dacă anul acesta, cursurile au un mare succes, se datoreşte în primul rând nepreţuitelor sacrificii ale acestei superioare mame.

Slătinescu

Raspanditi „Infratirea"

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

CINEMA SELECT

Sâmbătă, 26 Iulie 1924

PRINŢUL DIN BASME

Film american din viaţa bancherilor în 5 acte.

In rolul principal:

Agnes Ayeres şi Forrest Stanley.

— Profitaţi de ocasie şi cumpăraţi acum în timp de vară cu preţuri mult reduse Stofe de lână pentru Rochii, Costum Taeur, Pardesiu şi Mantou la Mag. „Missir" Cluj, Strada Memorandului 11. D 40

TEATRUL MAGHIAR

Sâmbătă, 26 Iunie 1924

Cele doua orfeline

Partea II-a în 5 acte.

Revoluţia franceză! Căderea Bastiliei!

Aranjată pentru film de marele regisor american **D. W. Griffith.** In rolul principal: **Lilian şi Dorothy Gish.**

Administraţia Universităţii din Cluj.

Nr. 479—1924 adm.

Concurs

La Administraţia Universităţii din Cluj sunt vacante două posturi, unul de şef de birou principal cl. I. şi altul de impiegat cl. I. Doritorii a ocupa aceste posturi sunt invitaţi aşi înainta petiţiile, adjustate cu acte în regulă, sus menţionatei Administraţii, unde se pot şti şi condiţiunile de admisibilitate, până cel mult la 9 August 1924.

Cluj, 23 Iulie 1923.

62 D Administrator: **Ion Buzila.**

Intreprinderea de Instalatiuni Electrice a Orasului Cluj atasata Uzinelor Electrice

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalaţiuni electrice de înaltă şi joasă tensiune pentru iluminat şi forţă motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare şi aparate electrice, rebobinaj şi reparaţiuni în mod radical. Staţiune specială: de verificat contoare electrice cari se şi repară şi instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte, oferte şi devize efectuate de specialişti, la cerere.

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat

autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat

in sumade 3 milioane lei ofera 5412 castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Inceperea lucrărilor pentru expoziţia zootechnică

Convorbire cu dl Tiberiu Cristea, organizatorul expoziţiei

— Binefăcătoarele consecinţe ale acestei expoziţii —

Pentru a pune în curent pe cititorii noştri, cu mersul lucrărilor pregătitoare pentru marea expoziţie de animale ce va avea loc în zilele de 12—15 Septembrie a. c. la Cluj, am căutat să luăm câteva informaţiuni dela acela care are întreaga sarcină de organizare a expoziţiei, harnicul director regional Zootehnic din Cluj, dl Tiberiu Cristea. Se ştie că această expoziţie va avea loc odată cu târgul de mostre, cu congresul general al medicilor veterinari şi cu congresul măcelarilor, aşa că ea capătă din punct de vedere economic o mare însemnătate.

— In ceace priveşte lucrările de pregătire ale expoziţiei, iată ce ne declară dl Tiberiu Cristea.

Două pavilioane vor rămâne permanente, servind ca burse de carne

Pentru că timpul este înaintat, — începe să ne spună dl director regional Zootehnic, — am încheiat deja prin licitaţie publică un contract cu doi antreprenori de lucrări, care s'au obligat ca cel mai târziu până la 5 Septembrie, să termine cinci pavilioane, în care vor putea fi adăpostite circa 500 de vite mari cornute, şi 200 cai.

Din aceste pavilioane, două se vor construi solid, cu caracter permanent, şi la aceasta trebue să aducem mulţumiri în primul rând, dlui dr. Oct. Utalea, primarul oraşului, care ne dă un efectiv concurs.

Aceste pavilioane cu caracter permanent, se construesc pentru a folosi mai târziu la punerea bazelor unei burse de carne pentru întregul Ardeal, care va înlesni aprovizionarea oraşelor cu carne, iar pe de altă parte va avea darul de a nivela preţurile, dând indicaţiuni micilor crescători asupra preţurilor târgului. In acest chip se va înlătura pe viitor acţiunea dăunătoare a mijlocitorilor, cari scumpesc atât de mult alimentele. Toţ aici se vor ţine şi târgurile de vite, pentru animale de reproducere şi ne va da posibilitatea înfiinţării unui laborator chimic, unde să se poată studia şi verifica laptele ce se vinde consumatorilor.

Dar pe lângă animalele mari, arătate mai sus, vor mai lua parte la expoziţie şi un număr de 500 porci, 500 oi şi peste 2000 animale mici, pasări, câini etc. Prin aceasta se vor putea arăta şi selecţiona rasele noastre de animale, iar prin premiile ce vom acorda, — încheie dl Tiberiu Cristea, — vom putea stimula pe micul crescător, spre a se ocupa cât mai intens de creşterea şi selecţionarea animalelor pe care le are pe lângă casa sa.

Lucrările de înfrumuseţare a oraşului

De vorbă cu dl dr. O. Utalea, primarul oraşului — Deschiderea unui nou parc pe dealul „Cetăţuia“ — Măsuri cari se impun şi pe care dl dr. Utalea, intenţionează să le aducă la îndeplinire

De oare-ce în ultimul timp a început să se ventileze ştirea că dl dr. Utalea, harnicul primar al oraşului Cluj, şi împreună cu dsa întregul Consiliu Comunal, proectează începerea mai multor lucrări în legătură cu opera de înfrumuseţare a oraşului nostru, am găsit nimerit să ne adresăm dsale, pentru a ne da lămuririle necesare în această privinţă. Dl. Utalea ne-a expus proectele de înfrumuseţare a oraşului, pe care, la rândul nostru, le comunicăm cititorilor.

Se impune o urgentă deschidere a unui nou parc pe dealul „Cetăţuia“

Se ştie că în ultimul timp, ne-a spus dl dr. Utalea, populaţia Clujului s'a înmulţit simţitor, atingând cifra de aproape 120.000 locuitori, ceace face de altfel ca şi actualele clădiri să fie cu totul insuficiente şi să se nască o acută criză de locuinţă, mai acută cred, decât în multe centre industriale şi comerciale din întreaga ţară. Este drept, că mare parte din locuitorii oraşului, au un caracter de stabilire temporal, totuşi criza ar exista chiar dacă aceştia ar părăsi Clujul. De aci rezultă în mod natural şi o mare lipsă de locuri de preumblare, unde cetăţeanul, istovit de munca depusă în timpul zilei, mai ales pe vremea căldurilor, să se poată răcori în plin aer.

De aceia ne-am gândit cu toţii, — actualul parc al oraşului fiind insufient necesităţilor, — să deschidem un nou parc pe dealul „Cetăţuia“, care să dea un aspect mai deosebit acestei părţi de oraş, cu atât mai mult că pe celalalt versant al dealului, a început să se deschidă un nou cartier. In acest scop, partea dinspre oraş a „Cetăţuiei“, va fi plantată cu arbori printre care se vor deschide alei şi se vor clădi pavilioane, care să adăpostească pe vizitatori. Dl inginer şef al oraşului Ciortea, a fost deja însărcinat cu studiarea terenului şi cu modalitatea aducerii la îndeplinire a proectului.

Tot în scopul de a da cât mai multe grădini şi locuri de recreaţiune locuitorilor oraşului, s'a început deja de către serviciul edilic amenajarea locului viran din curtea primăriei, în scopul de a-l transforma într'un mic parc englez, care la rândul său va schimba impresia urâtă pe care o dădea până acum acest loc în mijlocul oraşului, — încheie dl dr. Oct. Utalea.

Reclama este sufletul comerţului

Presa maghiară

„Leul va resista crizei“

Ziarul „Ellenzék“ publică în numărul de azi un interview cu dl Iosif Burger, unul din directorii institutului financiar „Banque de Helvetia“ din Zürich, Elveţia.

„De fapt, nu există nici o valută sigură, a spus între altele dl Burger. Valuta oricărei ţări este expusă speculanţilor. Nici o valută nu poate resista speculei.

Nu trebue să ne mirăm dacă leul a scăzut, Lumea este încă cuprinsă de înfrigurările războiului. Iar un război economic are şi el, răniţii şi morţii lui ca şi un război cu armele. Marca germană, coroana ungurească au murit, iar astăzi leul român a fost rănit de o schijă de şrapnel,

Chestiunea datorilor externe, speculaţiunea, împrumutului, problema Basarabiei, etc., etc, toate acestea pot fi motive ale scăderii leului care, după părerea mea, **este totuşi, ban sănătos care va resista crizei.**

Câţiva oameni vor sărăci, iar alţii, din contră, vor câştiga sume enorme, astfel că cele două părţi ale cumpănei economiei naţionale se vor egaliza“.

Interview cu tatăl lui Ady

Dl Ady Lörinc, tatăl poetului Ady Endre a dat dlui Kömüves Lajos dela „Keleti Ujság“ un interview.

La întrebarea gazetarului, dacă sunt adevărate svonurile că el a fost supărat pe fiul său că şi-a ales cariera de poet, dl Ady Lörincz a răspuns:

„Este adevărat că ne-am certat uneori din această cauză. Eram, ce e drept, mândru de faima lui Andrei, dar eram îngrijat de viitorul lui. Ştiam foarte bine ce luptă se dă între oameni pentru pâine.

Ştiam bine că copii crescuţi de mine vor fi oameni mândrii, cari mai bine vor suferi mizeria, decât să primească vre-un ajutori de la casa părintească. M'a durut foarte mult că „Oraşul“ îmi strică toate planurile referitoare la viitorul iui Andrei.

Am fost de mai multe ori la Oradia şi Debreţin pentru a'l vedea pe Andrei, şi întotdeana mă cuprindea o îngrijorare pentru felul lui de vieaţă prea liberă.

Mi se tot spunea să fiu mândru de talentul fiului meu. Eu, bineînţeles, eram mândru, dar părintele, în afară de sentimentul de mândrie, mai vrea să-şi vadă asigurat şi viitorul copilului său. Eu a-şi fi voit să fac din el nu numai un om mare, dar şi un fericit. Aşi preferi în locul faimei lui să'l văd astăzi trăind, fericit şi sănătos.“

Venind vorba de căsnicia poetului Ady a spus următoarele:

„Andrei nici nu avea de gând să se însoare. Odată însă eu am vorbit foarte violent contra unei eventuale casătorii a lui. Am vorbit atâta până când Andrei s'a înfuriat, a poruncit să înhame caii spunând că pleacă.

Urcându-se în trăsură, a prins hamul, a dat bici cailor şi mi-a strigat.

— „Noroc, tată! — Plec la Clucea să mă însor!“

Acesta a fost Andrei. Dacă i-aşi fi spus: „Insoară-te, băiete“, nici când nu i-ar fi trecut prin minte să se însoare şi ar fi avut parte de altă soarte.“

In continuare, bătrânul Ady a vorbit de căsătoria lui Ady ca şi cum aceasta n'ar fi fost din cele mai fericite.

Inştiinţare

Pentru noul an şcolar s-a aprobat înfiinţarea clasei a V-a **reală** suprapusă şcolii civile de băeţi din Cluj, care va funcţiona în localul numitei şcoli.

Pe această cale, aducem la cunoştinţă celor interesaţi, că înscrierile se primesc la Direcţiunea şcolii din Str. M. M. Kogălniceanu No. 9 între 1—15 Septemvrie a. c. în fiecare zi între orele 10—12.

Doritorii de a se înscrie, vor prezenta o cerere timbrată în regulă şi având anexate următoarele acte:

a) Estrasul după actul de naştere eliberat de oficiul stării civile.

b) Biletul de revaccinare.

c) Certificatul de absolvirea gimnaziului, **Scolii civile de băeţi din Cluj** sau a cursului inferior de liceu.

Pentru clasa a V-a sunt rezervate în internat 15 locuri în condiţiunile celorlalţi elevi.

58 D **Direcţiunea.**

Avis Şcolar

Inscrierile la Şcoala civilă de băeţi din Cluj, se vor face între 1—20 Septemvrie a. c. Toţi cei cari doresc a se înscrie — elevi ai şcolii sau dela alte şcoli — vor adresa Direcţiunii Şcolii cerere timbrată şi actele in regulă.

Inscrierile pentru examenul de admitere în clasa I-a se vor face între 1—18 Sept. a. c. tot în urma unei cereri după modelul afişat la şcoală şi având toate actele în regulă.

Pentru a fi primiţi în Internat, doritorii, vor petiţiona la Direcţia Şcolii în acest scop dela 1—15 Sept. a. c.

Condiţiunile sunt aceleaşi ca anul trecut cu deosebirea majorării taxei în bani.

Actele ce se cer pentru admiterea la examenul de admitere sunt: Extrasul după actul de naştere delă Primărie, Biletul de revaccinare; Certificatul de absolvirea şcolii primare.

Pentru cei cari doresc a fi scutiţi de taxa de frequentare se mai adăogă un act de paupertate eliberat de Perceptor şi vizat de Ad-ţia financiară, alăturat la o cerere ce o va adresa elevul în acest scop la Direcţia Şcolii.

58 D **Direcţiunea Şcolii.**

TEATRUL MAGHIAR

„EL“

Nu uitaţi şi păstraţi banii pentru Dumineca râsului 27 Iulie

Duelul artistic între şi „ZIGOTTO“

MICA PUBLICITATE

De vânzare o prăvălie situată în centrul oraşului, în condiţiuni avantajoase. — Adresa la ziar sub „Prăvălie“. 56 D.

Caut 60 D

Candidat de advocat

Dr. Gheorghe Gârda advocat, Făget (jud. Caraş Severin.)

SUCURSALE: Str. Regele Ferdinand 13. Piaţa Mihaiu Viteazul 6 Strada Bucovina No. 32.

Vopseşte şi curăţe haine bărbăteşti şi femeeşti, bumbac şi lână

FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL“

Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500. 13

SUCURSALE: Strada Nicolae Iorga 2. Strada Regina Maria 9. Strada Bucovina No. 32.

Prin telefon dela corespondenţii noştri

Oameni politici condamnaţi la moarte

Sofia. — Ministrul de justiţie a cerut Regelui Boris să confirme toate condamnările la moarte întrucât până în present Regele ezita a le confirma.

Ca prim act, Regele a confirmat sentinţa de moarte a cinci fruntaşi ţărănişti.

Măsuri pentru menţinerea ordinei

Bucureşti. — Astăzi au fost afişate în capitală două ordonanţe prin care se interzic întrunirile subt cerul liber fără autorizaţia comandamentului militar.

Prin cea dintâi ordonanţă se unifică sancţiunile cari privesc consiliile de războiu.

Congresul ţărănist internaţional

Sofia. — Se anunţă din Moscova că acolo a avut loc un congres al internaţionalei ţărăniste. La acest congres au fost reprezentate toate ţările din Europa. A fost ales ca preşedinte ai internaţionalei Ştefan Radici, preşedintele partidului agrarian croat.

Atentatele comuniste din Bulgaria

Roma. — Ziarele italiene anunţă ca atentatul de la Plevna, Bulgaria, este un început de atentate comuniste cari se proectează împotriva guvernului bulgar. Ziarele italiene afirmă că Bulgaria a cerut concursul României, Jugoslaviei şi Greciei contra comuniştilor. Aceste ziare mai adaugă că atentatorii de la Plevna au venit din România peste Dunăre. Intre victimele de la Plevna se găsesc 7 cadavre, dintre cari 5 imposibile de identificat.

Soarta creştinelor căsătorite cu Turci

Constantinopol. — Guvernul otoman a luat o decisiune prin care femeile grecoaice căsătorite cu turci sunt obligate a trece la mohamedanism. In curând, această dispoziţie se va estinde şi asupra celorlalte femei creştine căsătorite cu turci.

M. Sa Regina la Bran

— Prin telefon —

Braşov. — M. Sa Regina a părăsit eri castelul de la Bran, unde a şezut timp de cinci zile, în societatea A. S. R. Principesa Ileana. In timpul şederii la Bran, M. Sa a vizitat colonia şcolară instalată acolo, a făcut câteva ascensiuni pe muntele Măgura şi a vizitat bisericile celor zece comune brănene, acordându-le ajutoare de câte 2 mil lei.

Suverana a plecat la Sinaia, unde va petrece tot timpul verii.

Turneu studenţesc de propagandă

La Câmpeni şi Baia de Arieş

Cercul studenţilor Universitari „Valea Arieşului“ în zilele de 12 şi 13 Iulie a. c. a făcut un turneu de propagandă în Munţii Apuseni, vizitând localităţile Câmpeni şi Baia de Arieş. In ambele locuri a aranjat câte o serată artistico-literară, lămurind publicului, prin conferinţele rostite scopul, mijloacele de luptă şi necesitatea mişcării studenţimei universitare. precum şi motivele cari au determinat începerea acelei mişcări de purificare şi regenerare socială. In afară de conferinţe tinerii studenţi au executat declamări şi bucăţi muzicale. Serata s'a încheiat cu piesa „Recomandaţia“.

După serată a urmat o animată şi bine reuşită petrecere dansnată, care în ambele localităţi, Câmpeni şi Baia de Arieş a durat până în zori de zi.

Pretutindeni studenţii au fost primiţi cu mult entuziasm şi mare ospitalitate de publicul românesc, care a dat dovadă, că ştie a aprecia munca acelora cari în mod desinteresat luptă pentru ridicarea culturală şi socială a naţiunei.

In cursul ambelor serate o caldă intimitate şi reciprocă satisfacţie a domnit între public şi tinerii universitari.

Societatea geografica din Viena la Cluj

Luni 28 Iulie, la orele 18 (6 p. m.) sosesc la Cluj 36 membri distinşi ai Soc. geografice din Viena.

Distinşii oaspeţi, printre care se află numeroşi profesori universitari şi înalţi demnitari ai Austriei, se găsesc în ţară de la 16 Iulie, în care timp au vizitat numeroase centre culturale şi economice ale României, ca: Bucureşti, Constanţa, Câmpina, Sinaia, Braşov, Sibiu, etc.

Dat fiind importanţa mare ce această vizită prezintă pentru noi clujenii, nu ne îndoim că şi la Cluj li-se va face o primire tot atât de cordială ca şi în celelalte localităţi vizitate.

Un obuz găsit omoară 3 copii

— Prin telefon —

Focşani. — In comuna Fizioneşti, judeţul Putna s'a produs eri o groaznică nenorocire. Trei copii aflându-se pe câmp au găsit un obuz cu care au început să se joace. Obuzul a făcut explozie şi cei trei copii au fost rupţi în bucăţi.

Condamnarea unui funcţionar necinstit

— Prin telefon —

Sf. Gheorghe. — Tribunalul din localitate a condamnat pe funcţionarul ceferist Csomós József şi tovarăşii cari au jăfuit numeroase vagoane de mărfuri, la doi ani muncă silnică.

INFORMAŢII

— **Serată dansantă.** Sâmbătă 2 August 1924 (Proorocul Ilie) Cercul Studenţilor Someşeni „G. Coşbuc“ din Cluj, va aranja o serbare dansantă la băile din Sângeorgiul-Român (jud. Bistriţa-Năsăud.)

— **Concendiul dlui Grita,** prefectul Poliţiei, expiră la 15 Aug. Până atunci dl Munteanu girează prefectura Poliţiei Cluj.

— **Procesul studenţilor.** Prin luna Octomvrie Consiliul de Războiu al corpului VI. de Armată, va judeca procesul studenţilor cari au secvestrat pe dl prefect Oct. Gritta. La acest proces sunt peste 300 de acuzaţi şi martori.

— **Concursul pompierilor.** Concursul pompierilor care a fost anunţat pentru ziua de 3 August de pompierii din Sântana, din diferite cauze se va amâna pe ziua de 17 August.

— **Am pierdut** carnetul de identitate cu fotografie declarându-l nul în mâna oricărui strein s'ar găsi. Iar cei cari vor să mi-l reînapoieze vor fi recompensaţi, aducându-l la Ştefan Nador, tipograf la „Infrăţirea“.

— **Mulţumire publică.** Comitetul Cercului Studenţesc „Valea Arieşului“ aduce pe această cale cele mai vii mulţumiri tuturor acelora cari, cu ocazia turneului aranjat în zilele de 12 şi 13 Iulie a. c. în localităţile Câmpeni şi Baia de Arieş, prin concursul dat au contribuit la reuşita morală şi materială a turneului.

— **Un nou liceu în Cluj.** Cu începerea din toamna aceasta va funcţiona pe lângă şcoala civilă de băeţi din localitate de sub direcţia dlui profesor Domide un liceu real de băeţi.

Un soldat ucide un comerciant

— Prin telefon —

Careii-Mari. — Eri, în gară, a fost omorât de către un soldat comerciantul evreu Eremia Stern. Comerciantul luându-se la ceartă cu soldatul, acesta i-a înfipt baioneta în abdomen. Soldatul a fost arestat.

Furt de odoare bisericeşti

— Prin fier telefonic. —

Braşov. — Un îndrăsneţ furt s'a produs eri p. m. la Biserica evangelică Bartolomei. Doi indivizi, Iosif Ilieş şi St. Lőrinc au pătruns în locuinţa preotului dr. Lattel de unde au furat au potir de aur, un sfeşnic şi o cană de argint în valoare de 50 mii lei.

Impresionantele sinucideri din Aiud

— Prin telefon —

Aiud. — Eri s'au produs în localitate două sinucideri foarte impresionate.

D-şoara Elvira Dokner, în etate de 20 ani, s'a otrăvit cu o mare doză de sodă caustică din cauză că... s'a certat cu o prietenă a sa.

Tot eri, tânărul Francisc Molnár s'a sinucis luând stricnină, din cauză că îi lipsea suma de 10 mii lei, necesară pentru a se putea căsători.

Pentru menţinerea ordinei

— Textul celor două ordonanţe —

S'a afirmat de acei cari au pasiunea şi specialitatea svonurilor sensaţionale, că guvernul a generalizat şi înăsprit starea de asediu.

Din textul celor două ordonanţe, pe care le publicăm mai jos, se vede cât de neîntemeiate sunt aceste svonuri.

Ordonanţa No. 2.

Având în vedere dispoziţiunile înaltului decret No. 4209 din 21 Octombrie 1920.

Având în vedere ordonanţa noastră No. 1 din 5/IV 1024.

Pe teritoriul acestui comandament pus sub stare de asediu va intra în vigoare dela data publicării în „Monitorul Oficial“ ordonanţa de faţă.

ART. 1. Se vor pedepsi cu pedepsele prevăzute în Art. 78 din Codul penal (recluziunea dela 5—10 ani şi cu circumstanţe uşurătoare minimum 1 an închisoare):

a) — Oricine va propovădui prin viu grai sau prin scris schimbarea formei de guvernământ, sau suprimarea, sau schimbarea prin violenţă a legilor, sau aşezămintelor Statului.

b) — Oricine se va asocia pentru a propovădui vreunul din actele enumerate mai sus. Asemenea asociaţii existente în momentul aplicărei ordonanţei, vor fi dizolvate.

c) — Oricine va lua parte la întruniri sau conferinţe, cari au de scop propovăduirea vreunuia din aceste acte.

Când aceste întruniri sau sonferinţe vor fi organizate de asociaţii constituite, orişicare ar fi natura lor, aceste asociaţii vor fi dizolvate de autoritatea militară.

d) — Proprietarii cari cu bună ştiinţă vor fi pus săli sau încăperi la dispoziţia organizatorilor întrunirilor şi conferinţelor.

e) — Oricine va imprima, scrie la maşină, schapirografia sau publica, sau edita, sau pune în circulaţie, cărţi, broşuri, ziare, afişe sau orice alt material, având drept scop de a propovădui vreunul din aceste acte.

f) — Oricine va ajuta prin ori şi ce fel, pe cei cari se vor fi făcut vinovaţi de unul din actele mai sus enumerate, fie că locuesc sau nu în zona stărei de asediu.

g) — Orice va arbora, expune sau purta insigne sau embleme cari ar întruchipa îndemnuri sau credinţe contrarii legilor sau aşezămintelor Statului.

h) — Pedepsele prevăzute în această ordonanţă, vor fi aplicate şi acelui, care va fi săvârşit vreunul din faptele enumerate de ea, în afară de zona stăret, de asediu, dar care are domicilul înăuntrul acelei zone.

Ordonanţa Nr. 3

Având în vedere dispoziţiunile Inaltului Decret No. 4209 din 21 Octombrie 1920;

Având în vedere ordonanţa noastră No. 1 din 5/IV 1924;

Pe teritoriul acestul Comandament pus sub stare de asediu va intra în vigoare dela data publicărei ei în „Monitorul Oficial“, ordonanţa de faţă:

Art. I. — Intrunirile atât în localuri închise, cât şi în aer liber, oricare ar fi obiectul lor, nu vor putea fi ţinute fără autorizaţia Comandamentului Militar.

Atrupamentele mai mari de 5 (cinci) persoane sunt interzise.

Art. II. — Acei cari vor fi provocat sau participat la asemenea întruniri sau atrupamente, fără autorizarea prealabilă a Comandamentului, vor fi pedepsiţi cu pedeapsa prevăzută la art. 90 Codul penal, (închisoare până la 2 ani şi recluziunea de la 5 la 10 ani, cei cari vor fi cu arme).

Ştiri din Jibou

Petrecere. In 20 Iulie seara studenţii dela Teologia din Gherla au aranjat o serată dansantă la Jibou. Fiind timpul favorabil la această serată s'a adunat lume multă până şi din depărtări.

Programul a fost bine compus şi condus de dl Constantin Gheţie, prof. la şcoala normală din Gherla. S'au cântat: Altarul mănăstirii Putna de Porumbescu cu solo susţinut de ***eminentul cântăreţ, dl Ghică Suteu. distinsul elev al Conservatorului din Cluj*** şi acompaniat la pian de către dşoara St. Lupan, „Bobocele şi inele“ şi „Vraja de Vidu“ apoi „Doinitorii români“ foarte mult aplaudate de publicul atât de număros încât nu încăpea în sala din Hotel „Unio“. Au urmat şi alte cântări cu caracter religios şi profan. După program dans până în zori.

Venitul total a fost aproape de 20.000 lei din cari scăzându-se spesele venitul curat a fost dat în favorul bis. gr.-cat din Jibou 65 la sută, iar societăţii studenţilor în Teologie 35 la sută.

Tot cu această ocazie din partea unui mărinimos domn inginer s'au donat mai multe mii de cărămizi pentru clădirea bisericii din Jibou.

Se cuvine laudă şi mulţumiri Societăţii Teologilor în frunte cu presidentul ei T. Bulea, care şi acuma ca şi în anul 1922, a aranjat serate acordându se venitul curat acestei biserici, care e la marginea oraşului sărăcăcioasă faţă de măreţele biserici streine. Asemenea se datorese mulţumiri aranjatorilor L. Trufaş, E. Iuga şi G. Balota.

Coresp.

Dela Subprefectul Judeţului Cojocna

Nr. 8251—1924.

Publicaţiune

Subprefectura judeţului Cojocna vinde prin licitaţie publică în ziua de 10 August 1924. la orele 10 în. de am. automobilul „Dion“.

Preţul de strigare Lei 50.000. Ofertele au să se inainteze pe baza art. 75 al legii contabilităţii publice în plicuri închise şi depuneri de garanţie 10% din preţul de strigare.

Cluj, la 23 Iulie 1924.

64 D **Indescifrabil** p. subprefect.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU 29.VII.924

Anul IV. Nr. 1137 — 6 PAGINI — 2 LEI — 6 PAGINI — Duminecă 27 Iulie 1924

28.VII.924 77 Onor Asociația pentru cultura și literatura poporului român Sibiu

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI A ÎNTÂILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 80 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 500 L.

Aniversarea luptei dela Mărăști

Deunăzi s'au împlinit șapte ani de când trupele românești, într'un avânt eroic au spart frontul german la Mărăști, clătinându-l din temelii și împingându-l în prăbușirea definitivă dela Mărășești.

Prin Mărăști, trecând prin Mărășești am ajuns la Alba-Iulia, la înfăptuirea secularului vis național.

Și totuși s'au găsit Români, cari în orbirea patimei politice, au putut afirma că Ardealul s'a alipit la Patria Mumă datorită ba principiilor lui Wilson, ba întrunirei dela Alba-Iulia, iar alții au mers până la temerara și revoltătoarea afirmare că ei, cu propriile lor mâini au adus Ardealul pe tipsie ca dar vechiului Regat.

Și cei cari formulau asemenea afirmări ingrate și profanatoare cu urechile îmbătate de sonoritatea declamațiilor lor, nu auzeau protestul morților eroici, tulburați de asemenea nesocotite provocări în somnul lor solemn în văile Carpaților, dealungul Argeșului, la Oituz, Mărăști, Mărășești, pretutindeni unde vitejia ostașului nostru s'a opus și a respins puhoiul năvălitor al vrăjmașului.

Nici odată o țară nu s'a născut dintr'un club politic, dintr'o întrunire, dintr'unul sau din mai multe discursuri, ori cât de excelente intenții ar însufleți acele discursuri.

Nici Wilson, nici întrunirea dela Alba-Iulia, nici di Valda n'au făcut Ardealul dar României și reîncorporarea Ardealului la Patria Mumă nu este nici cadou, nici pomană, făcută pe vre-o tipsie sau în vre-un alt mod.

Înfăptuirea idealului național s'a plămădit în sângele vărsat la Mărăști, Oituz și Mărășești; ea este opera celor 800.000 ostași „morți cu fața spre Apus" cum a spus atât de expresiv generalul Traian Moșoiu.

Și dacă sub raportul faptic realizarea idealului național este opera eroismului și martirajului soldatului român, sub raportul moral și politic este opera bărbaților de Stat cari cu înțelepciune clară, cu o îndârjită răbdare și cu neclintit patriotism au știut să călăuzească România în vâltoarea de sânge a războiului și să o aducă la un liman fericit.

Dar după cum în problema istorică a înfăptuirei idealului național unii încearcă să răpească soldatului român opera cea mai legitimă, tot așa, același contestă meritul pozitiv și inalienabil al oamenilor de Stat cari au călăuzit atât de fericit destinele României în complicatele și criticele momente ale războiului mondial. Contestarea lor însă se isbește și cade sdrobită în fața faptelor: Mărăști, Mărășești și Oituz, ceau făcut România-Mare rostesc definitiv numele celor cari au împlinit visul național.

Uniunea forestieră din Ardeal se va desființa

Ce se va discuta la adunarea dela Brașov convocată pentru 14 August

Dela redacția noastră din Brașov

Aproape de un an de zile în sânul Uniunii forestiere din Ardeal se desfășoară o adevărată luptă în ce privește contopirea ei cu Uniunea generală a industriașilor. In mai multe adunări ținute la Cluj și Arad, chestiunea unificării a fost luată în discuție însă nici odată nu s'a ajâns la un acord, întrucât o parte din membrii cereau cu insistență unificarea cu Uniunea generală forestieră din Vechiul regat.

Tratativele cu Bucnreștii

A urmat apoi tratative cu Uniunea Forestieră din Vechiul Regat, însă nici acestea n'au avut un rezultat satisfăcător. Unii dintre conducătorii Uniunii din Ardeal s'au opus unificării sub pretext că membrii din Vechiul Regat nu le dau garanții suficiente.

Convocarea unei întruniri la Brașov.

Neputându-se ajunge la o înțelegere în nici o direcție Uniunea forestieră din Ardeal a convocat pentru 14 August la Brașov o adunare generală unde se va pune din nou în discuție chestiunea unificării. Reprezentanții Uniunei din Brașov și Târgul-Mureș se vor declara pentru menținerea Uniunii în forma sa de astăzi. Centrele noui forestiere din Ardeal cum este Timișoara, Oradea și Satu-Mare, vor cere unificarea cu Uniunea generală a industriașilor.

Sfințirea bisericei din Ibănești

In zilele de 2, 3 și 4 August va avea loc sfințirea bisericei din Ibănești — sat și punerea pietrei fundamentale a bisericei din Ibănești — pădure.

Sfințirea se va face de către P. S. S. Episcopul Nicolae al Clujului.

Noul tarif vamal

— Măsuri pentru încurajarea producției interne —

Cu un lux de aprecieri foarte unilaterale și interesate, o parte a presei dela noi care nu are românesc decât limba în care scrie, pocind-o, dă de câteva zile o alarmă neobișnuită contra noului tarif vamal, adus provizoriu până la alcătuirea cifrelor definitive, cari vor fi pentru mulți ani de-aci încolo. Se dă alarma, că noul tarif vamal va scumpi traiul, dar nu se aduce o singură preciziune; niciuna din aceste gazete n'a crezut de cuviință să arate principiile și înaltele interese ale țării, cari au fost avute în vedere la întocmirea noului tarif. In schimb, cele mai mari litere din tipografiile acestei prese, au fost puse în prima pagină, pentru a înfățișa faptul, că s'a sporit taxa importului de hârtie, încât de aci 'naainte ziarele în chestiune vor trebui să facă sacrificii dacă vor și mai departe să favorizeze industria hârtiei din streinătate.

De toate celelalte interese, cari nu sunt și ale lor, ci numai ale cetățenilor aceste ziare nu vor să țină seamă. Nimic din ce privește interesul obștesc, n'a găsit drum a inima acestor teșghetari.

Ori, unilateralitatea aceasta a discuției nu poate zăpăci pe nimeni. Cititorii anumitelor ziare au trebuit să se 'ntrebe: dar pe noi, pe noi întru cât ne privește noul tarif?

Sau cu toate că cifrele lui privesc și articolele de pe piață cari ne interesează pe noi, publicul, d-ta, gazetă, trebue să mă informezi numai despre ceea ce te privește pe d-ta?

In aceste împrejurări, declarațiile făcute în chestiunea aceasta de dl Vintilă Brătianu, au adus lămuriri în fața cărora anumitele ziare trebue să tacă. Dl Vintilă Brătianu a arătat, că tarifal de până acum, s'á făcut în 1921, când producția internă nu era readusă la normal.

Deatunci, ea a progresat nespus, încât și singură poate face față nevoilor. Sporul de taxe va avea această înțeleptă: va încuraja și mai mult producția internă, făcând producția străină să se retragă dinaintea articolelor românești mai ieftine.

De fapt nu s'a sporit decât taxele pe produsele industriale, pe cari le avem și în țară în măsură suficientă. Articolele de alimentație, articolele ce nu le avem, cum este bumbacul în fire, au rămas supuse aceloraș taxe din trecut. Totuș, și pentru articolele de fabrică, s'a prevăzut — cum e cazul hârtiei — reducerea taxei cu o pătrime, când producția indigenă nu va fi suficientă. Si totuș, deși s'a specificat aceasta și deși la aducerea noului tarif, au fost consultați și editorii de ziare, unii din ei protestează. Ei protestează numai pentrucă s'a luat și pentru ei o măsură, care e pentru toată lumea.

Cum ne apreciază strein

Românii Parisului

Constatările scriitorului ungur Ligeti Ernő

Eminentul scriitor ungur Ligeti Ernő, reîntorcându-se din Paris, publică în ziarul „Keleti Ujság" foarte interesante constatări despre Românii dela Paris.

„Mi-s'a dat prilejul — scrie d. Ligeti — să arunc o privire asupra situației interne a coloniei române dela Paris. Lucrul mă interesa. Mă interesa, cum reacționează Francezul atât de izolat, în cultura sa, față de acțiunea și amestecul străin. Mă interesa încă un alt lucru: Clădirea culturei române se sprijinește pe temelia franceză; ei bine, cum redă Franța României simpatia aceasta, din unele puncte de vedere, fără de pereche?

Trebue să constat, că nici un popor din Europa, nu a prins rădăcini atât de adânci în viața socială franceză, ca Românii.

Nu știu; este un merit al ambasadorului român la Paris, sau este ceva ce datează din timpul emigranților din 1848; destul atât că, am aflat aici lucruri miraculoase despre terenul câștigat de Români.

La seratele date de personagiile distinse române, apare „tout Paris". Nu există Francez cult, care să nu fi auzit de Enescu, ori de măestrul Georgescu. Mi-s'a amintit de oda lui Alexandri către popoarele latine.

Dintre cei în viață, d. Max și doamna Ventura, sunt cei mai distinși actori ai Parisului (Comedie Francaise); d-șoara Cocea este desmierdata lumei mondaine și strălucitoarea de frumusețe Elvira Popescu are cele mai mari succese pe scenele franceze.

Interesanta diplomată a României, Elena Văcărescu, este cunoscută de toți. Am văzut-o la Lyon, cu prilejul congresului „Ligei Națiunilor", fiind înconjurată de atenție și interes general.

Cu romanele Principesei Bibescu, presa se ocupă în mod desinteresat, ceeace este un mare lucru în presa franceză unde toate criticele de cărți și recensiile se plătesc.

Am avut prilejul să fac cunoștință cu doi scriitori români. Unul din ei este Panait Istrati, un tânăr cu trăsături marcante și cu înfățișare de legionar, despre care Romain Rolland a scris, că este un Gorkij român.

A învățat franțuzește nu de mult, traducând „Telemaque" a lui Fenelon, iar astăzi Parisul este plin de faima lui. Ziarele franceze îi consacră articole lungi — în „Paris Soir", articol de fond — iar portretul îi este expus în vitrine. După părerea experților, noua lui carte „Oncle Anghel", este mai bună chiar și decât „Kyra Kyralina".

Un alt personagiu interesant al vieții literare parisiene este românul Tristan Țara.

De vreme ce dl Istrati este un socialist fanatic, dl T. Țara este un așa zis „boer bolșevic", un tânăr distins pe care am avut onoarea să'l cunosc când, la ora 10 a. m., tocmai pleca acasă, în smoking și cu monoclu, pentru a se odihni.

El este întemeietorul dadaismului, curent astăzi în decadență. Tristan Țara are însă și astăzi succese de teatru, fiind și un scriitor de un talent puțin obicinuit.

In schimb, discipolii lui nu se disting decât prin excentricism. In timpul din urmă ei se deosebesc de alții răzându-și întreg capul.

Tristan Țara după ce a acordat un interview ziarului „Paris Journal" mă informează de planurile lui. Imi declară că se va lăsa de literatură. De-ocamdată nu scrie decât „din obiceiu, slăbiciune și boală". Dintre scriitorii francezi dsa apreciază pe Saupault și pe Marcel Arlando. Vorbește de scriitorul dramatic italian Pirandello, atât de popular în România și își compară piesele sale cu ale acestuia; conform obiceiurilor dadaiste, comparația ese în favoarea propriilor sale piese...

Tristan Țara este considerat azi de Francez autohton. Zvăpăiata vieață literară de la Montparnasse nici nu mai poate fi închipuită fără persoana lui.

Cel care vrea să înșire pe Românii de la Paris din punctul de vedere al ocupației, acela trebue să vorbească de toți Românii cari figurează în lumea științifică, la Institutul Pasteur, la Institutul radiologic, la expozițiile de sculptură și de pictură.

Nu este aceasta sarcina noastră. Ne-am mulțumit să arătăm rolul pe care intelectualimea română îl are în vieața socială și artistică a Parisului.

Această intelectualitate română face parte organică din Parisul de astăzi".

Secerișul în Ardeal

Recolta abondentă de grâu

Secerișul s'a terminat aproape în toate județele din Ardeal. După rapoartele consilieratelor agricole recolta de grâu din anul acesta a fost cu mult mai abondentă decât în anul trecut. In special în județele din sudul Ardealului am avut o recoltă, de grâu foarte bună. In județul Sălaj, și câteva regiuni din Secuime și nordul Ardealului recolta a fost mai slabă din cauza uraganelor de acum câteva săptămâni.

Deasemeni recolta de cartofi și sfecla de zahăr se prezintă foarte bine și se crede că va fi mult mai abondentă decât anul trecut. Atât cartofii cât și sfeclele au scăpat până acum de orice pericol. Numai guzgani ar mai putea produce stricăciuni celace este esclus întrucât până acum nu s'au ivit în nici o regiune.

Păstăioasele deasemeni se prezintă foarte bine.

Din bogăţiile Ardealului

Gazul metan la Cluj

Prin introducerea gazului metan în Cluj, viaţa s'ar eftini cu 30 la sută — Introducerea gazului metan este unul din principalele puncte ale programului edilitar

Una dintre cele mai importante bogăţii ale Ardealului, este fără îndoială gazul metan, care se găseşte în această provincie, în cantităţi în adevăr imense.

Pentru a da o dovadă precisă de valoarea acestei bogăţii naturale a Ardealului, sub raportul economic, şi în special industrial, este suficient, să spunem următoarele:

Oraşul Turda, înainte de a se fi întrodus în ei, gazul metan, a fost un mic orăşel de provincie, cunoscut şi în alte părţi, în special de români, numai pentru însemnătatea lui istorică.

Ei bine, după introducerea gazului metan, acest orăşel de provincie a ajuns azi unul dintre cele mai importante centre industriale ale Ardealului.

In adevăr în Turda şi în împrejurimile ei, funcţionează azi peste 25 de fabrici dintre cele mai mari şi mai de valoare, sub raport economic, din întreg Ardealul.

Toate aceste fabrici, funcţionează cu gaz metan care le produce, energie, lumină şi căldură, cu cheltueli incomparabil mai mici, decât în cazul când ele ar funcţiona cu lemne, cărbune sau păcură.

Calităţile economice a gazului metan

In oraşele în care se găseşte întrodus gazul metan este constatat că viaţa este cu cel puţin 30—40 la sută mai ieftin decât în oraşele celelalte.

In adevăr gazul metan, fiind în cantităţi inepuizabile se plăteşte cu metru cubic pe un preţ aproape derizoriu.

Introdus într'o casă el serveşte pentru încălzitul camerilor, pentru luminatul lor şi ca conbustibil în bucătărie sau săli de baie. Dispune, după aceia de calorii mult mai multe decât lemnul, cărbunele etc. şi utilizarea lui este incomparabil mai uşoară şi mai simplă — mişcarea unui simplu robinet sau buton.

Ce servicii ar putea aduce Clujului întroducerea gazului metan

Se ştie că una din cauzele principale greutăţei vieţii la Cluj, pe lângă scumpetea alimentelor. a îmbrăcământei, etc. este şi scumpetea mereu crescândă a combustibilului — a lemnelor.

Prin întroducerea gazului metan combustibilul s'ar reduce la un preţ derizoriu.

Se mai ştie iarăşi că o foarte mare parte din curentul produs de Uzina electrică este consumat de instituţiile industriale din Cluj prin transformarea curentului electric în energie motrice. Aceasta contribue la accentuarea insuficienţei curentului electric produs de Uzină pentru lumină.

Pe de altă parte însuşi instituţiile industriale ale oraşului, au de suferit din cauza aceleiaşi insuficienţe de curent pe care îl produce actuala Uzină.

Prin întroducerea gazului metan instituţiile industriale şi ar produce energia de care au nevoie prin gazul metan. Aceasta ar aduce după sine o comună economie de curent electric. In acest caz curentul economisit ar putea satisface pe deplin necesităţile de luminat ale oraşului. Adăogându-se la aceasta şi faptul că mulţi particulari şi-ar întroduce în casele lor gazul metan pentru luminat şi încălzit se poate vedea ce enorme servicii s'ar aduce Clujului prin întroducerea gazului metan.

Intr'o convorbire pe care am avut-o cu un consilier al oraşului, dsa mi a declarat că întroducerea gazului metan la Cluj, este unul din principalele puncte al viitorului şi că se crede că acest gaz metan va fi adus dela Sărmaş o localitate în apropiere de Cluj unde sunt izvoare inepuizabile.

Furturile din Sfanta-Gheorghe

— Prin telefon —

Sf.-Gheorghe. — Azi noapte a fost spartă tutungeria din centrul oraşului a locotenentului invalid Filipiu, furându se o mare cantitate de tutun.

Pe când se ancheta furtul, la oarele 11 s'a produs o altă spargere la locuitorul Sipos Desideriu de unde s'au furat bijuterii şi obiecte în valoare de peste una sută mii lei.

Autorul acestui furt a fost prins în persoana individului Mocsef József.

— **Am pierdut** carnetul de identitate cu fotografie declarându-l nul în mâna oricărui strein s'ar găsi. Iar cei cari vor să mi-l reînapoieze vor fi recompensaţi, aducându-l la Ştefan Nador, tipograf la „Infrăţirea".

Maeterlink şi Sicilia

— Fiind-că Maeterlinck a criticat lipsa de igienă şi confort din frumoasa insulă, presa italiană îl atacă cu violenţă —

Nu există azi un scriitor mai detestat în Italia decât scriitorul belgian Maurice Maeterlink, celebrul autor al „Paserei albastre" care, după ce a vizitat Sicilia, a publicat despre această frumoasă insulă o serie de articole cu aprecieri defavorabile. Aceste articole — apărute în revisia „Demian" — nu oglindeau atât frumuseţile naturale ale Siciliei ci erau mai mult severă critică a situaţiei igienice din această insulă şi o caricatură a unor obiceiuri italieneşti.

Milionarul scriitor belgian, obicinuit cu cel mai modern confort, nu s'a putut obicinui cu „înapoierea" Siciliei, a suferit mult în urma lipsei de oteluri elegante şi a străzilor nemăturate... Şi, pentru a se răsbuna şi-a scris impresiile într'o formă care a revoltat pe toţi Italienii geloşi de frumuseţile ţării lor.

Profesorul de Universitate *Cesares* din Palermo scrie următoarele:

„Omul acesta, Maeterlinck, mă îngrijorează în mod serios. Orice am spune, el este un om de talent. Cu toate acestea, mentalitatea lui de a veni din Belgia nu pentru anticităţile grece şi arabe din Sicilia, nu pentru a admira genunchii statuiei Venus din Siracusa nu pentru a visa deasupra apelor, nu pentru a privi frumuseţa femeilor, ci pentru a căuta ceai contra tusei, — nu este vrednică de un poet mistic, ci numai de un pedicur ambulant."

Dramaturgul şi romancierul italian, Frederico de Maria, într'un alt articol, tot atât de fulminant asigură pe Maeterlink, că ploşniţe sunt pretutindenea, chiar şi în Bruxelles. Este foarte trist pentru scriitorul belgian — scrie Frederico de Maria — că ochii lui a fost atât de orbi pentru frumuseţile ce se află în aşa mare abundenţă în Italia.

Răspândiţi „Infrăţirea"!

DIN ALBA DE JOS

Convorbire cu d. dr. Camil Velican, prefectul judeţului

Dl prefect al judeţului dr. Camil Velican a fost în oraşul Abrud, unde a plecat întru întâmpinarea domnilor secretari de stat Tătărescu şi Cipăianu. Intorcându-se la Aiud, a fost interogat asupra scopului şi resultatului vizitei celor doui secretari de stat, la care dsa ne declară următoarele:

Programul comemorării lui Avram Iancu

„In prima zi a plecării mele la Aiud am avut o consfătuire cu dl Vasile Goldiş, preşedintele „Astrei", asociaţiune pentru cultura şi literatura poporului român, în legătură cu serbările comemorării marelui erou Avram Iancu şi adunarea asociaţiunei la Câmpeni. Am fost împreună la Ţebea, unde este mormântul lui Avram Iancu, iar de aici pe valea Halmajului am plecat la Vidra, unde am asistat la un mic parastas celebrat la sfinţirea crucei dela casa unde s'a născut marele erou „Regele Munţilor". După cercetările minuţioase făcute la faţa locului s'a ajuns la concluzia ca serbările lui Avram Iancu să se înceapă la Ţebea. De aici toată lumea să meargă la Vidra şi pe urmă la Câmpeni unde asociaţiunea „Astra" i-şi va ţinea adunarea generală sub prezidenţia M. S. Regelui, iar în ziua următoare să se facă plecarea la Cluj, pentru serbarea punerii pietrii fundamentale unde se va ridica statuia eroului din 1848. Asupra acestor hotărâri urmează a se decide comitetul de organizare dela Bucureşti în frunte cu M. S. Regele.

Dnii miniştrii Tătărescu şi Cipăianu în ţara Moţilor

In ceeace priveşte vizita ministerială — continuă dl prefect — domnul secretar de stat Tătărescu s'a interesat mai de aproape asupra multor chestiuni de ordin administrativ, cu care ocaziune şi-a manifestat deplina sa mulţumire despre cele constatate. Domnul secretar de stat Cipăianu a cercetat cu multă atenţie şi minuţiositate, chestiuni din domeniul reformei agrare în ceeace priveşte pe Moţi, dispunând elaborarea unui proect de împroprietărire definitivă cu păduri şi păşune cuvenite Moţilor, atât celora cari aparţin judeţului Alba de jos cât şi celor din judeţul Turda-Arieş. Mai mulţi locuitori au înaintat diferite cereri, cari au fost satisfăcute numai decât la faţa locului.

Minierii dela minele din munţi s'au plâns de preţurile urcate ale explozibilelor, despre care s'a luat notă pentru a se interveni la locul în drept spre a se obţine satisfacerea acestei doleanţe a minierilor. Proprietarii minelor de aur, au cerut ca de aici înainte aurul să se schimbe conform legii minelor, plătindu-se cu preţul mondial, la care li-s'a răspuns că se vor lua măsurile cuvenite pentru a li se asigura acest avantaj.

Continuând dl prefect, ne mai spune că, tot în acest interval dl general Lupescu, preşedintele activ al comitetului pentru lucrările „Spitalului Moţilor" ce urmează a se zidi în Alund, a convocat comitetul peutru a face cunoscut că, ministerul Sănătăţii a acordat un milion lei din bugetul anului curent, cerând ca din banii colectaţi să se pună la dispoziţia acestui minister suma de mai sus chiar în anul acesta să se şi înceapă lucrările spitalului a cărui planuri sunt gata. Comitetul a primit cu multă căldură cele expuse de dl general Lupescu, hotărându-se cedarea sumei menţionate, astfel în scurt timp visul Moţilor de a avea şi ei un spital în sânul munţilor va deveni o realitate binefăcătoare ceeace va contrabalansa flagelul atâtor boale ce bântue această populaţie care a gustat mai adânc din suferinţele vitregiei timpurilor din trecut.

In privinţa şcoalelor, ne spune dl prefect, dniasa a avut o consfătuire recentă cu inspectorul şef din Sibiu dl Bratu şi inspectorul învăţământului primar dl Petrescu, aducându-i se la cunoştinţă că ministerul Instrucţiunei a acordat acestui judeţ suma de 400 mii lei ca ajutor la construirea şcolilor primare. Apoi ministerul de Agricultură prin domnul secretar de stat Cipăianu a aprobat lemnele necesare construcţiei şi arderea cărămizilor din pădurile Statului în mod absolut gratuit. In acest scop s'a hotărât a se institui o comisiune, compusă din prefectul judeţului un inspector al învăţământului şi revizorul şcolar cari vor pleca la faţa locului în comunele unde trebuesc şcoli spre a şti proceda la măsurile pentru construcţia localurilor. **Pf.**

Pregăţi-vă pentru TÂRGUL DE MOSTRE DIN CLUJ Dela 31 August pana la 14 Sept. 1924
Rador 2164 63 D

2877-3
Săpunul preferat de gospodină este Săpunul Schicht Marca „Cerb"
curăţă admirabil şi este extrem de spornic

GRUPUL ELECTROGEN DE BENZINĂ „ASTRA" PESTE ZI PUNE IN MISCARE ATELIERUL SI NOAPTEA SERVESTE CURENT ELECTRIC.

Cel mai bun îngrijitor pentru copii! Praful Nr. 1 a lui Höfer pentru a presăra la copii, Baby-Creme, a lui Höfer. Depozite la Cluj: Drogeria Emke, Royal, Rózsa, Demeter, si farmacia Flohr Hint.

Corneliu Moldovanu

Noul director al Teatrului Naţional din Bucureşti

Cunoscutul şi distinsul scriitor Corneliu Moldovanu a fost de curând numit director al Teatrului Naţional din Bucureşti, în locul dlui Jean Valjean, numit director general al Teatrelor din România.

Dl Corneliu Moldovanu este nu numai un literat de rasă — poet, nuvelist, romancier, cronicar literar şi teatral — şi, cu un diletant, dar un specialist în ale teatrului.

Dl Corneliu Moldovanu, ocupă înalta sa situaţie artistică şi culturală, în temeiul unei strălucite carieri în domeniul literilor şi artelor.

A debutat ca poet. Poezia lui are liniştea şi seninătatea clasică, ritmul şi armonia unui vers latin. Turnat în bronz, ascunzând clocotul sensibilităţei moderne, în răceala statuară a marmurei de Paros, în care clopleşte ca un sculptor antic.

Ca prozator, şi-a culminat talentul început cu schiţe şi nuvele; în romanul „Purgatorul" în care îmbrăţişează ca un volnic viaţa societăţii româneşti de după războiu.

După atâtea încercări de roman, Corneliu Moldovanu isbuteşte să dea un roman în stil mare, de envergură, sintetizând o societate întreagă în formele create de Balzac.

In afară de literatura pură, pe care a îmbogăţit-o din belşug, Corneliu Moldovanu a avut din întâia tinereţă o slăbiciune pasionată — cărela i-a rămas credincios — pentru teatru.

Pe lângă nenumărate cronici şi studii teatrale publicate prin cele mai respândite ziare şi cele mai autorizate reviste, Corneliu Moldovanu a fost ani de zile cronicarul teatral „en titre" al ziarului „Viitorul" evidenţiind nu

Corneliu Moldovanu,
noul director al Teatrului Naţional din Bucureşti

numai însuşirile de scriitor, sensibil artei dramatice, ci şi conştiinţele şi competinţa unui specialist.

Corneliu Moldovanu era o personalitate indicată pentru înaltul post care îl ocupă astăzi în lumea artei româneşti, de aceea numirea lui ca director al Teatrului Naţional din Bucureşti a fost consacrată de unanima aprobare a artiştilor, scriitorilor şi amatorilor de teatru.

Educaţia fetelor

Câţi-va profesori din Iaşi au făcut constatarea, că gradul de moralitate al elevelor a scăzut foarte mult. Un ziar ocupându-se cu aceste constatări e de părerea, că înainte de toate sunt vinovaţi „părinţii, cari dau copilelor prea multă libertate în afară de şcoală". Cel mai mare vinovat e însă „spiritul timpului cu moravurile lui moderniste". Se veştejesc apoi „distracţiile, cari se adresează prea insinuant simţurilor, spectacolele picante, lecturile libertine; — şi producţiunile şcolare, feeriile cu teme amoroase, cu fete, cari joacă rol de băiat, etc.

Astăzi lumea e obişnuită cu exagerările, de aceea, eu cred, că şi constatările domnilor profesori dela Iaşi sunt în mare măsură exagerări, ca toate părerile despre gradul de moralitate al femeilor din zilele noastre. Elevele nu sunt aşa de rele, cum se spune. Va fi oarecare deosebire între gradul de moralitate al deceniilor trecute şi cel de azi, se prea poate, dar şi azi, ca şi în trecut elevele sunt la o înălţime morală nesămănat mai mare ca elevii.

Ca o dovadă a felului, cum se exagerează la noi toate aduc numai un caz. Astă iarnă îmi spunea cineva, că pereţii unui anumit local al unei şcoale secundare de fete, sunt plini de desenuri frivole şi de tot felul de inscripţii, care de care mai obscene. La moment m'am dus la şcoala cu pricina şi-am cercetat totul, convingându-mă, că afirmaţiunile acelui „cineva" sunt un sfruntat ne-adevăr. Din acest exemplu poate vedea oricine, cu câtă rezervă trebue să primim părerile despre „imoralitatea elevelor".

In acelaş timp însă, nu trebue să le bagatelizăm cum face Dna E. Marghitta în „Dimineaţa" la rubrica „Pagina femeii", care pe profesorii ieşeni, îi ia de-adreptul în zeflemea. Ei fără îndoială, nu s'au gândit la cărţile de basme, cu Feţi-Frumoşii şi Cosinzenele lor, nici la Ovidiu şi Horaţiu. Din capul locului, nu se gândeşte nimeni, ca din cărţile ce se dau în mâna elevelor, amorul să lipsească cu desăvârşire. Dar acest amor să fie moral, aşa cum este amorul din basme.

In basme nu găsim nicăiri, dar absolut nicăiri adulterul, iar amorul lor are de scop numai şi numai căsătoria. Făt-Frumos aleargă până dincolo de capătul lumii după Cosinzeana lui, dar — nu pentru „o clipă de fericire" de dubioasă valoare, ci — pentru-ca să şi-o facă soţie. Nici divorţul nu-l găsim în basme. Câte romane „pasionale" şi „senzaţionale" citesc însă elevele noastre, al căror „amor" e o adevărată monstruositate! Apoi revistele umoristice, cu picanteriile lor greţoase şi piesele teatrale cu amorul lor „pasional", care nu duce la căsătorie, ci... la catastrofă morală!

Eu cred, că elevele nu au spiritul critic, ce se recere la citirea unei astfel de literaturi sau la ascultarea unor astfel de piese.

O societate de fete s'a adresat odată lui Zola, cerându-i părerea asupra cărţilor ce se cuvine să le citească fetele. Marele romancier le-a răspuns: Intrebaţi pe părinţii voştri! Ei şi numai ei sunt competenţi să răspundă la această întrebare!

Datoria de-a supraveghea lectura fetelor şi de-a alege piesele teatrale la cari ele ieau parte revine aşadar părinţilor. Această supraveghere nu înseamnă „temniţă", cu ferestre zăbrelite", cum spune dna E. Marghita, — ci mai curând este o gradină frumoasă, în care rasele fecundatoare ale soarelui pătrund într'adevăr. Dar nu pătrund şi gazurile otrăvitoare, cari aduc moarte, nu fecundaţie! Acestea să se aibă în vedere şi la producţiunile şcolare. Amorul curat, care duce la căsătorie fericită, are loc în astfel de producţiuni, dar adulterul şi amorul care duce la desfrâu ori sinucidere, nici-odată!

Şi încă ceva. Imi spunea o elevă a unei şcoale secundare, că unele profesoare se prezintă în clasă cu buzele vopsite. E cea mai mare greşeală pedagogică, ce se poate închipui. Vopseala buzelor e o extravaganţă absolut neestetică a lumii femenine, ce nici chiar bărbaţilor nu poate să le inspire decât greaţă, Putem noi aşlepta, ca elevele după-ce părăsesc băncile şcoalei să nu imite pe profesoarele lor?

Profesoarele trebue să dea pildă elevelor şi prin felul cum se prezintă în faţa lor. O profesoară, care se prezintă în faţa elevelor cu îmbrăcăminte extravagantă şi cu buz lé vopsite, de a dreptul le învaţă să fie şi ele la timpul său — extravagante!

Problema educaţiei fetelor e de cea mai mare importanţă. Dela felul cum se va soluţiona atârnă gradul de moralitate al — societăţii de mâine.

Dr. Aurelia Muntenescu

Dra Anna A Pop,
prezidenta societăţei „Cununa Surorilor de Cruce"

O statistică interesantă

A apărut zilele acestea o statistică a presei din România, scrisă de d. dr. György Lajos.

Conform acestei statistici apar în România 657 ziare dintre cari 471 româneşti, iar 126 în alte limbi.

Vechiul Regat are 362 ziare, Ardealul 237, Basarabia 34 şi Bucovina 23.

Dintre cele 362 ziare ale vechiului Regat 25 sunt scrise în limbi streine.

Bucureştiul are 117 gazete dintre cari 98 sunt româneşti.

Dintre 237 ziare ale Ardealului, 130 sunt minoritare. Intre acestea, sunt 18 ziare zilnice maghiare 53 săptămânale, 10 gazete de reportaj 12 reviste teatrale, 27 reviste religioase şi didactice şi 38 reviste de specialitate.

— Comentariile le lăsăm în sarcina cititorilor.

Poezia lui Ady Endre

— Cu prilejul serbătorirei marelui poet maghiar —

Credem că e necesar să arătăm cititorului român, indeosebi celor cari nu ştiu limba lui Ady Endre, constatările care pe ni le-a prilejuit serbătorirea lui Ady Endre întru cât ele privesc o întreagă concepţie de viaţă ce i-se va datori poetului să bătorit acum.

Astfel, „blestemul străm şesc" cum i-a zis Ady, în tâtea zbuciumate poezii a sale, soartei ungureşti: de fi un popor cu rădăcini d alt pământ, cu tradiţia

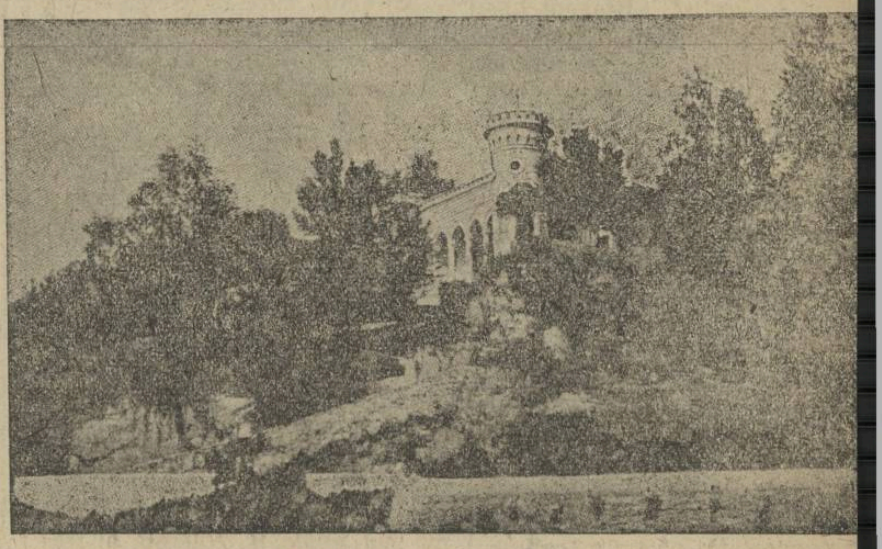

Castelul de la Ciucea
Fosta proprietate a poetului Ady Endre, aparţinând astăzi dlui Octavian Go amicul marelui poet maghiar

concepţia de viaţă de pe alte plaiuri, într'un pământ în conjurat de popoare cari au toate privilegiile înaintării culturale din Apus, şi a simţi fatal necesitatea de-a rămânea în cadrele tradiţionale şi a şti că aceasta îţi este sfârşitul fatal — se transformă acum într'o concepţie, pe care predica poetului Szombati Szabó a subliniat-o în de ajuns. Ca şi cum ar fi o copie a misticismului slav, sau o altor concepţii fataliste din vechime, concepţia ce se încheagă susţine tragicul înevitabil, ideia martiriului ca suferinţă ideală, ca suferinţă pentru suferinţă.

O asemenea concepţie, în alt mediu, ar duce la misticismul habotnic. Preotul Szombati Szabó s'ar părea că îndica acest drum al ungurilor, prin ceeace a arătat, că ungurii, ca singurul popor în afară de evrei, care are profeţi, sunt poporul tragic care se prăpădeşte; pentrucă deşi profeţii cad, pentruca — după cât s'ar păreă — să răsară din martiriul lor fericirea poporului, soarta poporului e le gată de ei; cade şi el, ca înplinire a vestirilor profeţilor.

Restul programului a arătat însă, că la poporul maghiar, cazul acesta nu este cazul propriu. Sărbătorirea a fost de-o nervoasă veselie; poeziile ce s'au declamat, au fost ţâşnire nu- mai de desnădejde, şi ni de cum o resemnare, ci fluvii de viaţă, ropot, trăsne chiot. Intr'un asemenea m diu, concepţia tragică de m sus nu crede în finalul tr gic; dar, dacă nu este num un bun mijloc de-a ţinea m reu atentă lumea asupra s tuaţiei în care se află, es şi un apreciabil lux de a fac ca în arta pentru artă, suf rinţă pentru suferinţă, dac acesta poate fi termenul, a da astfel gândirii maghia posibilitatea de a se ridi pe planul unde alte popoa şi-au creat o filosofie a lo

Ar mai trebui spus, că a ceastă filosofică atitudine se încearcă, este ceva ce s pune la cale intenţionat. Un gurii însă au mai făcut re voluţii: limba lor de astă este o transformaţie impus de-o persoană, societate maghiară tot o înjgheba intenţionată.

Deci, atitudinea de car vorbim, poate deveni şi e un obicei concrescut pe su fletul unguresc, şi se va da tori lui Ady, pentrucă poe ziile lui au întrodus-o. Un gurii, cari îl mai detestă, a trebui să calculeze avanta giile.

Comandaţi bilete la

Loter a Sindicatulu Presei Române di Ardeal, Cluj. — 1 bilete 20 lei. :-: :

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé **Mai eftin ca la alti!** 2725—2 Incercați și vă veți convinge Telefon: birou 999 Str. R. Maria 2 Telef.: locuința 1099 St. Brătianu 9

Presa maghiară

rassói Lapok" și revoluția lui Horia

iarul iredentist „Brassói La-", care și-a făcut o profesie a falsifica istoria pentru usul ngurilor cari se deșteaptă", lică astfel motivele revoluției Horia, Cloșca și Crișan.

Pe acelea vremuri greco-or-oxii au devenit mai temerari pe teren religios (!) cât și punct de vedere politic. Și-permis să atace pe propriei unguri din Baci. Faptul că porul greco-ortodox nu mai ulta nici de guvern nici de veţele (!) comisiunilor trimise aţa locului, era ceva îngijor.

Proprietarii voiau să liniștească poporul, dar fără resultat.

n consecinţă, câte un proprietrata mai aspru cu iobagii neascultători, dintre cari cei încăpăţinaţi au fost arestaţi." — Intr'adevăr, a fost pur și plu revoltătoare purtarea „ilor neascultători" și atât de ţelegători faţă de bieţii și inii proprietari unguri !!! . . .

rassoi Lapok" insultă și batjocurește pe Români

Am arătat adeseori atitudea revoltătoare a ziarului brean „Brassoi Lapok" care, „asuprit" ce e, își permite ic să insulte și să-și bată de Români.

n ultimele numere ni se dă din nou prilej să constatăm aceiași atitudine.

„Streinul, care în ţtrecut vizită Braşovul — scrie ziarul maghiar — îl admira plin de uimire, constatându-i desvoltarea și cultura.

Aceiași streini, astăzi n'ar mai putea recunoaște Braşovul. Acest centru ardelean a decăzut astăzi la nivelul unui oraș regățean".

Iar, în alt loc:

„Un deștept oare care de la Băile Erculane a descoperit că Ercule, de bună seama a fost înrudit cu Ungurii, numai așa se poate explica faptul că aceștia i-au ridicat statuie.

S'a declarat deci că statuia lui Ercule de la Băile Erculane nu mai poate fi tolerată și trebue îndepărtată."

Aceste două citate sunt de ajuns pentru a arăta cum înțelege „Brassoi Lapok" să facă educația cititorilor unguri și în ce culori înfățișează națiunea dominantă din această țară.

Ungurii din America ridică o statuie lui Petőfi

Citim în „Ellenzék"

„Ungurii din America au hotărât să ridice o statuie marelui poet Petőfi la Buffalo.

După statuia lui Kossuth Lājos de la Cleweland, aceasta va fi a doua statuie ungurească în America.

Chestiunea introducerei tramvaiului electric la Cluj

ce stadiu se găsește această chestiune — Soluții pentru realizarea proectului

ncă de anul trecut autorităadministrative ale Clujului luat în discuţie, chestiunea roducerei în Cluj a tramvaiuelectric.

S'a instituit o comisiune de ecialiști, care se studieze aastă chestiune, și care să preţte primăriei oraşului un proţt amănunţit. Astăzi putem munica cititorilor noștri, ce prinde în general proiectul spre care vorbim.

opul creerei tramvaiului electric

Scopul principal pentru care urmăreşte întroducerea tramiului electric la Cluj, este, nal, în primul rând, facilitarea culaţiei prin oraş și în al doia rând uşurarea aprovizionării alimente a oraşului. In proctul prezentat oraşului este evăzut că reţeaua de şini se extinde, nu numai în înriorul oraşului, ci această ţea va trebui să lege Clul și cu 5—6 comune învenate oraşului.

Cu chipul acesta transportul rancelor care vin cu lapte rdeţuri etc. în Cluj, se va face mai iute și cu mult mai ieftin. Astăzi, o cauză principală a umpirei vieţii în oraşul nostru uză pe care o invocă toate ecupeţele este greutatea și umpetea transportului cu treul până la Cluj.

Soluţii pentru realizarea proectului

După informaţiile pe care le-am putut obţine până acum dela autorităţile administrative locale, proectul schiţat mai sus va fi supus discuţiei unei noui comisiuni, iar după aceea va fi înaintat spre aprobare Ministerului.

In ceea ce priveşte realizarea proectului întroducerei tramvaiului electric la Cluj sunt în discuţie două soluţii.

După una, realizarea proectului ar urma să se facă în regie proprie, adică pe socoteala primăriei care la momentul oportum ar contracta un împrumut.

In acest caz exploatarea ar face-o primăria.

După cea de a doua soluţie, ar urma ca întroducerea tramvaiului electric la Cluj să fie concesionată unei societăţi pe 10—15 ani.

Această societate ar fi obligată să realizeze pe cheltueala ei proectul Primăriei urmând ca până la expirarea termenului concesiunei, exploatarea să privească exclusiv această societate.

După expirarea termenului concesiunei, atât reţeaua și vagoanele, cât și exploatarea lor vor trece în stăpânirea oraşului. In acest stadiu de proect se găseşte azi chestiunea întroducerei tramvaiului electric la Cluj.

ATELIER MODERN DE FOTOGRAFII 8272
GARDI & Co.
Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări și reproduce tablouri in mare.
CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

Sprijiniți Comerțul și Industria Românească
In Strada Nicolae Iorga №. 6.
s'a deschis prima Pantofărie studențească, unde se, execută comenzi de pantofi, ghete, cisme și sandale. Tot aici s'a deschis și primul salon de lustragerie de ghete 3576
Pentru studenți și funcționari de stat se acordă 10% reducere.

Caut 60 D
Candidat de advocat
Dr. Gheorghe Gârda
advocat, Făget
(jud. Caraș Severin.)

Reclama e sufletul comerțului

Au sosit ❀ Au sosit 18
Cămăși bărbătești
colorate, cu 2 gulere desenuri moderne și elegante
Prețul: Lei 275 buc.
SIEGFRIED WEISS
CLUJ, CALEA REG. FERDINAND No. 6.

Lysoform

CACAO SUCHARD CIOCOLATA
MILKA
BITTRA
VELMA
SANTE
VANILLE

BEREA „URSUS" 20
DESCHISĂ
a Fabricei de bere
CZELL
din Cluj, este beutura predilectă a publicului

LEI 450
un pantalon de tenis!
La firma: D 44
Katz și Mendel
Cluj, Piața Unirii No. 10.

Curele de transmisiune!
Adr. telegr.: „DERMATA" Cluj.
Curele speciale pentru cusut manchette și compressoare!
Adr. telegr.: „DERMATA" Ciuj.
Frații Renner & Co.
Lloyd Fabrica de Pielarie S. A. Cluj. 3401

Navigazione Generale Italiana
N.G.I GENOVA
Linii repide de lux pentru
America de Nord si de Sud
Viitoarele plecări din Genova pentru:
Rio de Janeiro—Santos
Montevideo-Buenos Ayres
Vaporul „Re Vittorio" ..... 7 August
„ „Duca d'Aosta" ..... 22 „
Pentru New-York
Vaporul „Duilio" ..... 6 August
„ „Colombo" ..... 28 „
Asistența specială pasagerilor de clasa III în cursul călătoriei cu trenul Bucureşti—Genova
Pentrn informațiuni și reținere de locuri a se adresa la Biroul de Pasageri al Companiei
„Navigazione Generale Italiana" in Bucuresti, Calea Grivitei No. 143.

Haine pentru bal văpsește în toate culorile și curăță CZINK.

Ultima oră telegrafică

Panamalele dela Regionala C. F. R. Brasov

Destituirea directorului regional Francu şi a funcţionarului Vértes. — Monopolizarea transporturilor pe căile ferate. — Afacerile cu firma Mestitz din Târgul-Mureş

(*Dela redacţia noastră din Braşov*)

Braşov, 24. — Am anunţat acum câteva zile destituirea directorului dela regionala C. F. R. a inginerului Francu şi a funcţionarului Verteş pentru traficuri cu vagoane.

Ancheta fiind terminată putem da astăzi câteva amănunte despre afacerile scandaloase carl se petreceau la regionala Braşov şi despre traficul cu vagoane pe care îl făceau un grup de samsari cu ajutorul directorului regional şi al funcţionarului Verteş.

O mare afacere cu firma Mestitz

Se ştie că încărcarea vagoanelor pe linie curentă este interzisă, mai ales la pantă. Ori, firma Mestitz din Târgul Mureş avea pentru încărcare pe linie curentă, la Sovata mai multe mii de vagoane de lemne de foc. Diferitele intervenţii pe cari le-a făcut la Direcţia C. F. R. pentru a obţine autorizarea de încărcare a vagoanelor au rămas fără răspuns neputându-se trece peste ordinele în vigoare. Funcţionarul Verteş, care era la biroul pentru dirijarea şi împărţirea vagoanelor atlând despre cererea firmei Mestitz a făcut tovărăşie cu doi indivizi anume Fridman şi Iglodi cari împreună au speculat nevoia de vagoane a lui Mestitz.

După câteva tratative firma Mestitz a vândut celor trei Verteş, Fridman şi Iglodi 1000 vagoane de lemne obligându se să le predea la punctul de încărcare în linie curentă. In schimbul acestui contract de 1000 vagoane predate de firma Mestitz consorţiului de trei cu un preţ derizoriu firma a primit vagoane în mod ilegal trecându se peste dispoziţii e în vigoare ale Direcţiei generale.

Cine forma consorţiul

Mai târziu s'a dovedit că acest consorţiu era susţinut de directorul regional Francu.

Toate afacerile se făceau în familie. Iuliu Iglodi era directorul sindicatului de transporturi şi cumnatul directorului regional iar Fridman era cumnatul lui Verteş care era şeful biroului pentru dirijarea vagoanelor.

Cei doi funcţionari mai sunt acuzaţi şi de alte traficuri şi afaceri scandaloase.

Noul director regional

In locul fostului director regional Direcţia generală a numit pe dl Vuia dela Timişoara. Funcţionarul Verteş deasemeni a fost destituit.

V. Titus.

Asigurarea păcii europene

Discuţii în Camera Lorzilor

Londra. — Astăzi, în Camera Lorzilor, lordul Grey a cerut informaţiuni relativ la proectul pentru restrângerea armamentelor. A observat, că după tratatul de garanţie mutuală, mai rămâne foarte mult de muncă şi fiindcă guvernul a găsit de cuviinţă să respingă propunerea, oratorul a întrebat ce se face spre a da un sentiment de siguranţă Europei. Lipsind această siguranţă se teme că concurenţa ce a adus Europa la criza din 1914 se va repeta. El a admis că raportul lui Dawes, dacă va reuşi va înlesni Europei ocaziunea de a discuta chestiunea acestei siguranţe. Dacă în momentul acesta, nu se face nici un progres este absolut necesar să se întrebuinţeze mijloacele Ligei Naţiunilor cari să reguleze diferenţele dacă este să se evite o catastrofă în viitor.

Lord Parmoor în răspunsul său, pentru guvern, a spus că recunoaşte foarte bine necesitatea dezarmărei. Dezarmarea este esenţa politicei guvernului, care caută toate mijloacele spre a face ca această politică generală să prevaleze.

Planul Ligei, pe care guvernul o susţine cu căldură, nu va putea nici dată duce la dezarmare până ce naţiunile care nu fac parte din ea, nu vor fi admise.

Tratatul proectat nu este un sistem efectiv de dezarmare bazat pe siguranţă. Guvernul doreşte din toată inima să găsească o soluţiune dar nu o vede în tratatul proectat, care conţine nişte principii primejdioase bazate pe forţă.

Prin telefon dela corespondenţii noştri

Lupta împotriva comuniştilor bulgari

Belgrad — Eri a sosit în Belgrad. ministrul justiţiei bulgare, care va discuta cu guvernul jugoslav modalităţile de luptă împotriva comuniştilor din peninsula balcanică.

Italia împrumută Iugoslavia

Belgrad. — Italia a acordat Iugoslaviei un împrumu de 600 milioane lire.

Franţa şi recunoaşterea republicei Sovietelor

Paris. — (Rador). Havas anunţă că la Quai D'Orsay i s'a declarat că nu se are nici o ştire despre informaţia apărută în „Morning Post" privitor la intenţia lui Herriot de-a convoca o conferinţă franco-rusă în scop de-a recunoaşte sovietele.

Senatul francez va fi convocat la 29 Iulie.

Ultime informaţii

— **O eroare de tipar.** *In interview-ul nostru de eri, în loc de „să fiţi mulţumitori autorităţilor", să se citească „să fiţi mulţumitori antisemiţilor".*

— **Serată dansantă.** Sâmbătă 2 August 1924 (Proorocul Ilie) Cercul Studenţilor Someşeni „G. Coşbuc" din Cluj, va aranja o serbare dansantă la băile din Sângeorgiul-Român (jud. Bistriţa-Năsăud.)

— **Amplificarea apaductului.** Dl Oct. Utalea primarul Clujului a plecat la Bucureşti pentru a regula în mod delinitiv chestiunea amplificărei apaductului şi a uzinei electrice. Dsa se reîntoarce la Cluj Marţi.

— **Razzii poliţieneşti.** Inspectorul Siguranţei a dispus ca în fiecare săptămână să se facă câte două razii prin mahalalele oraşului.

Toate lumea este sfătuită să poarte legitimaţie pentru a evita oarecari neplăceri din partea agenţilor ordinei publice.

— **Diverse.** Societatea Ocrotirea Orfanilor din Războiu vinde la licitaţie publică două trăsuri mari, în ziua de 12 August orele II. m. în localul Spitalului de Ochi din Strada Tunarilor No. 50. Amatorii pot vedea trăsurile la adresa de mai sus.

— **Petreceri de vară la Ludoşul de Mureş.** Eforia Bisericii Greco-Catolice din Ludoşul de Mureş a aranjat o mare petrecere de vară în saloanele hotelului Central din localitate în seara de Duminică. Venitul serbării este destinat clădirii noulor case parochiale.

— **Situaţia încasărilor.** Dl Simionescu, directorul general al resortului de finanţe din Cluj, a trimis o circulară tuturor administraţiilor financiare din Ardeal prin care le pun, în vedere ca cel mai târziu până la 10 August să trimită directoratului o situaţie precisă a încasărilor efectuate până la 1 August.

— **La Reghin.** Luni 11 August, în pavilionul din parcul oraşului Reghin va avea loc o petrecere de vară organizată de Senatul Şcoalei confesionale gr. catolice împreună cu Societatea Tinerimei române din Reghin şi jur. Preţul de întrare lei 20. Venitul este destinat jumătate pentru şcoală şi jumătate pentru biblioteca poporului.

— **Şcoală de pomicultură.** Ministerul Instrucţiunei Publice a înfiinţat a şcoală de pomicultură în comuna Bâcaiul Mare, jud. Maramureş.

Condiţiunile de primire în şcoală sunt următoarele:

1. Să fie absolvent al cursului primar.
2. Să aibă cel puţin 14 ani împliniţi, să fie sănătos şi bine desvoltat.
3. Se preferă fiii de ţărani agricultori.
4. Concurenţii vor trece un examen cu probe scrise şi orale din limba română, aritmetică şi geometrie. Elevii admişi sunt bursieri ai statului şi ca atare întreţinerea lor priveşte şcoala. Durata cursurilor este de 2 ani, absolvenţii se bucură de art. 53 din legea de recrutare, adică fac numai un an serviciu militar.

— **Concediul dlui ministru Al. Constantinescu.** Dl Al. Constantinescu, ministrul agriculturei şi domeniilor, a plecat cu simplonul în Franţa. D-sa se duce direct la Vichy unde va urma o cură.

Dl ministru Constantinescu va lipsi din ţară 45 de zile.

In acest interval interimatul Ministerului agriculturei şi domeniilor va fi ţinut de dl general Văitoianu, ministrul comunicaţiilor.

Ştiri din Turda

Consfătuirea dela prefectură

Cu ocazia venirei dlui dr Peter Iuliu în fruntea judeţului, d-sa a ţinut se cunoască imediat pe toţi şefii de autorităţi în care scop a avut loc la Prefectura judeţului o convocare la care au luat parte: Sub-prefectul dr Moldovan; primarul oraşului dr I. Ghenţiu; medicul primar al judeţului dr Petroni; medic veterinar Martha; inginerul şef al judeţului Retezar; şeful poştei Frimu; administratorul financiar L. P. Chiţimia, Căpitan de jandarmi Metz, etc. la care consfătuire au asistat şi parlamentarii: senator Protopop I. Mureşean şi dr I. Boeru deputat. Scopul acestei conferinţe a fost a se asigura o cât mai strânsă colaborare între diferitele instituţii ale Statului şi a forma în comun acord un program de activitate unitar. După ce fiecare şef de autoritate a expus situaţia serviciului său, într'o vie însufleţire şi într'o armonie perfectă s'a discutat cu mult interes şi s'au stabilit normele de administraţie pentru viitor.

In special s'a discutat chestia scumpirei vieţei şi s'a hotărît alcătuirea unei comisii care va fixa preţurile, atât în piaţă cât şi la restaurante în oraş şi în judeţ, urmând ca poliţia şi jandarmaria să vegheze la aplicarea strictă a tarifelor.

Vizite ministeriale

Au sosit în localitate dnii subsecretari de stat Tătărescu şi Cipăianu de unde cu automobilul au plecat spre Baia de Arieş şi Câmpeni.

Cine va fi protopop la Braşov

Braşov. — Se ştie că acum un an directorul liceului „Andrei Şaguna" d. dr Iosif Blaga a fost ales de P. S. S. Mitropolitul N. Bălan protopop al Braşovului. In acest timp guvernul a numit pe d. Blaga ca inspector al învăţământului.

Dl Blaga primind concomitent două demnităţi şi fiind şi directorul liceului urma ca la una dintre cele dintâi să renunţe.

Acum aflăm că d. Blaga a renunţat la demintatea de protopop rămânând acest post vacant.

In locul d-sale este mai mult ca sigur că va fi ales ca protopo preotul dr N. Stinghe, fiind singurul dintre preoţi care întruneşte toate condiţiunile.

— **Dau meditaţii** de limba română. Adresa la ziar.

TEATRUL MAGHIAR

Duminecă, 27 Iulie 1924

Duel intre

Zigotto si „El"

Comedie în 7 acte.

Ha! Ha! Hi! Hi! Ho! Ho!

Luni, 28 Iunie

Oprimaţii

Dramă socială din istoria Franţei din secolul al XXI-a în 7 acte. In rolul principal: **Raquel Meller, Sarah Bernhard**

Propaganda comunista in Romania

„Isvestia" într'un număr recent scrie că guvernul sovietic se pregăteşte pentru o propagandă intensivă comunistă în România.

Editura de stat a Federaţiei sovietice va scoate în anul curent o serie de ediţii în limba moldovenească menite de a sădi ură şi neîncredere printre populaţiunea Basarabiei faţă de România. Ziarul anunţă că sunt gata pentru tipar:

„Cine şi cum s'a vândut Basarabia? şi „Cum dau boerii români pământ ţăranilor?"

Publicaţiile în „Monitorul Oficial"

Pentru ca în viitor publicaţiile din Ardeal pentru „Monitorul Oficial" din Bucureşti, să nu mai apară cu întârzieri de luni de zile, marea casă „Rudolf Mosse, Soc. An." Agenţie de publicitate, a făcut un aranjament, ca să efectueze prompt orice comandă pentru acest ziar. Dnii advocaţi, notari publici şi directori de bancă din Ardeal sunt avizaţi pe această cale, că Agenţia de Publicitate „Rudolf Mosse" (Cluj strada Regina Maria No. 37.) îşi ia angajamentul ca în curs de 8 zile să efectueze orice publicitate din Ardeal pentru „Monitorul Oficial". 65 D.

ROYAL MAIL LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici.

Canada în şi America

Vaporul „Orca“ pleaca din Charbourg 9 Iulie 1924.

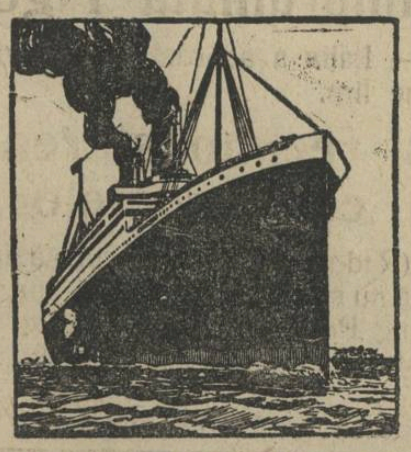

3064

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud şi Apusană etc.

In flecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu încredinţare p. viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela

„Compania Tranzit“ Bucuresti
Calea Grivitei No. 153.

Sucursala Timişoara. Hotel Corona.
Arad, Strada Colonel Paulian No. 11.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

Lloyd 1677

Fier de beton

Sârmă laminată, Fier rotund,

Cue de sarma

Sârmă de fier, Sârmă ardmită,

38

Arcuri de mobila

Sârmă Ghimpată, Scoabe,
Sârmă de oţel din uzinele

Industria Sarmei S. A.

Furnizează imediat.

Feraria S. A. Cluj,

Calea Victoriei No. 29.

Adr. Telegr.: „Feraria“. Telefon: 4-40, 3-47.

TEATRUL MAGHIAR

Veniţi cu toţii!

Azi 27 Iulie este

Dumineca râsului!

„EL“

Duelul artistic

între

şi

ZIGOTTO!

MICA PUBLICITATE

De vânzare o prăvălie situată în centrul oraşului, în condiţiuni avantajoase. — Adresa la ziar sub „Prăvălie“. 56 D.

De vânzare urgent. Băcănie, ospătărie şi popici cu grădină. Adresa la ziar. D 61

Moartea ploşniţelor (steliţelor) efect sigur din farmaţia Demeter Calea Moţilor 2. Cluj. 66 D

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

CINEMA SELECT

Duminecă, 27 Iunie 1924

PRINŢUL DIN BASME

Film american din viaţa bancherilor în 5 acte.

In rolul principal:

Agnes Ayeres şi Forrest Stanley.

Luni 28 Iulie

Feraute calaul Neapolei

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICALE CLUJ

CALEA REGELE FERDINAND No 19,

Fabricare de bijuterii şi mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint şi platina. Mare asortiment in ceasuri marca Klenzle şi Schwarzwald şi obiecte de argint China.

Numai pentru revanzatori!

Telef. Inter. 2-13. Adr. tlgr. Juvaere Cluj

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat

autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat

in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa:

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Citiţi şi răspândiţi printre săteni Ziarul

INFRĂŢIREA POPORULUI

Cea mai bună şi mai folositoare gazetă, scoasă anume pentru lumea satelor noastre.

ABONAMENTE:
Pe 1 an..... 100 Lei
Pe jumătate de an 50 Lei
Preţul unui număr 2 Lei

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul IV. Nr. 1138 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Marți 29 Iulie 1924

CLUJ 1. No. 6357

Infrățirea

Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român
Sibiu

30 IUL 924 CLUJ

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI A ENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 lei
PE 6 LUNI . . . . . 240 lei
PE 1 LUNĂ . . . . . 80 lei
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 lei
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 lei

Impotriva complotiștilor

In Basarabia s'au descoperit noui comploturi comuniste — opere sinistre ale emisarilor bolșevicilor ruși. Știm dinainte: democrații, occidentalii și umanariștii cari mișună într'o anumită presă vor striga și de data asta că, totul se reduce la o născocire a Siguranței generale, uzând de agenți provocatori!

Așa au strigat democrații, occidentalii și umanariștii când Siguranța generală a semnalat primejdiile mișcărei comuniste din țara noastră, care nu este de cât o sucursală a sovietelor de la Moscova, patronată de dr. Racovsky.

Și protestarea lor a fost sângeros desmințită — în toate sensurile — de gestul criminal al smintitului Max Goldstein, asasinul de la Senat, în buzunarele căruia s'au găsit acte și ruble sovietice. Când s'a descoperit complotul emisarului hortyst Belmont care avea ca scop asasinarea familiei noastre regăle, democrații, occidentalii și umanariștii au strigat că Belmont nici nu există.

Totuși l'am văzut apoi cu toții în carne și oase, în fața justiției, mărturisându-și crima și denunțându-și patronii și autorii cari îl însărcinaseră cu asasinarea familiei noastre regale. Din nenorocire comploturile contra Statului român nu sunt acte de imaginație: ele sunt triste și primejdioase realități, mașinații criminale, organizate la Moscova, ori la Buda-Pesta.

Și apoi organizarea acestor comploturi este astăzi confirmată și complicată de un fapt public: la Londra s'au întâlnit ireductibilul dușman al României, dr Racovschy, cu șeful bandelor macedone-bulgare, amândoi făcând un acord pentru a organiza revoluția în Balcani și a întinde oceanul roșu de sânge și flacără, dela Nistru, până la Marea-Adriatică.

Bulgaria a început să ia măsuri împotriva mișcărilor comuniste, care potrivit acordului revoluționar dela Londra, au isbucnit, ca o consecință a acestui sinistru acord. Iugoslavia a început să ia măsuri energice împotriva mișcărei comuniste și pentru a dejuca complotul organizat de drul Racovschy.

Și în această situație, pe care nu o poate tăgădui nici un om cu simțul realității călăuzit de bună credință, democrații, occidentalii și umanariștii din anumita presă și anumita politică vor ca singur Statul român, să stea liniștit, impasibil, astupându-și ochii și urechile, încrucișându-și brațele?

Nu, ori cât ar protesta umanariștii, democrații și occidentalii noștri, Statul român nu va consimți să se lase asosinat nici de Max Goldstein, nici de drul Racovschi, nici de bandele bulgaro-macedonene.

Și de aci, măsurile ce trebuiau luate.

Crimele comuniștilor noștri

Un incendiu s'a declarat la fabrica de tutun „Belvedere" din București. Nu e un incendiu datorit unei întâmplări, ori fatalității.

Incendiul acesta face parte integrantă din lanțul de atentate și crime, organizate în laboratorul de răsvrătire universală din Moscova, și executate de emisarii sovietelor. Strategia sovietelor e simplă: prin lovituri criminale, prin agitații, prin ruinarea și distrugerea principalelor instituții și organizații de muncă ale României să-i sdruncine nu numai funcționarea normală, ci și putința de a se apăra într'o anumită eventualitate.

Crimele agenților comuniștilor sunt în serie și în continuare. Sub masca ideilor umanitare se ascund instrucțiunile, ordinele și interesele unui dușman fără scrupule, lipsit de sentimentul celei mai elementare justiții și umanități.

Iar când guvernul ia măsuri împotriva incendiatorilor și asasinilor, aceștia sunt apărați de candizii democrați, cari, dacă ar fi vorba de primejduirea propriilor lor averi ar cere represiunea mitralierelor.

Inscripții

In contra pornografiei. — Direcția Teatrului Național din București a luat hotărîrea ca, de acord cu prefectura poliției Capitalei, să exercite un control asupra revistelor teatrale.

Bunul gust ca și bunul simț, necesitățile sănătății morale, ca și nevoia unei elementare decențe nu pot decât aproba o asemenea măsură, oricât ar protesta acei cari în noțiunea de libertate — fie literară, fie politică — nu văd decât licența. Multe din aceste reviste, scrise exclusiv în vederea gologanului, nu erau decât o specula nerușinată a fondului de vulgaritate care persistă în public.

Spiritul, ironia, gluma ușoară sarcasmul, bufoneria dacă vreți, tot ce poate amuza într'un mod delicat și modest era înlocuit cu cele mai crase porcării.

Ba au fost unele trupe care au încercat să transplanteze aceste produse de trivial exotism în puritatea morală a Ardealului. Ele și-au luat imediat, drastic răsplata: au fost acoperite de formidabile huidueli.

Porcilor zoologici li se pune jujeul: celor literari trebue să li se pună botniță.

Și li s'a pus . . .

Diodor

Propaganda culturală la sate

Societatea studențească „Moldova întregită", de curând înființată, desvoltă o activitate menită să arate cari sunt cele mai bune căi pentru realizarea acelui suflet unitar al neamului, prin ale cărui puteri ne vom afirma. Câteva echipe de propagandă cultural-națională ale acestei societăți cutreeră ținuturile alipite, făcând pretutindeni o minunată operă de răspândire a culturii naționale și de unificare sufletească.

Dela 5 până la 15 Iulie o echipă a societății a colindat Moldova de sud, trecând apoi în Basarabia unde a ținut ședători și a organizat serbări cu caracter cultural în diferite orașe basarabene: Cetatea-Albă, Tighina și localitățile din jurul acestor orașe.

S'au ținut conferințe cu caracter social, s'au rulat filme cinematografice și s'au executat programe artistice.

Pretutindeni membrii societății au fost primiți cu căldură de public și autorități. În sate, țăranii au venit în număr mare la ședătorile organizate, ascultând cu atențiune prelegerile ținute de studenți. Această bună primire pe care au întâmpinat-o în toate orașele și satele pe unde au umblat dovedește pe de-o parte cât de necesară este o asemenea acțiune de propagandă cultural-națională, iar pe de altă parte că, departe de a rămâne nepăsătoare în fața unei opere care se realizează în interesul ei, țărănimea se interesează și simte nevoia să fie luminată și îndrumată.

Acelaș fapt îmbucurător s'a văzut și cu prilejul turneului făcut de echipele culturale trimise la sate de „Fondația Principele Carol".

Graba și entuziasmul cu care țărănimea a răspuns la apelul și sforțările dlui ministru dr Angelescu, contribuind cu banii și cu munca lor la zidirea localurilor de școală, vin la rândul lor să arate că viața noastră rurală a ieșit din inerția în care o ținuseră condițiuni neprielnice și că ea începe să se afirme în toată puterea ei cu un elan și cu o impetuozitate nebănuită.

Marile reforme sociale și politice înfăptuite dela războiu încoace, însuși războiul care a fost în ciuda suferințelor și jertfelor cerute, o împintenare a energiei naționale, au stârnit în rândurile țărănimei o mișcare ale cărei efecte se vădesc zi cu zi mai puternic.

Necesitatea cărții se face din ce în ce mai mult simțită. Conștientă acum de forțele latente cu cari este înzestrată, această țărănime a început să înțeleagă astăzi că punerea în valoare a însușirilor ei nu se poate realiza decât prin cultură. Această prielnică stare de spirit a lumii noastre rurale trebuie folosită. Iată de ce socotim că trebuesc înmulțite și încurajate toate străduințele cari se cheltuesc pentru această grandioasă operă de ridicare a țărănimei prin cultură.

Amintiri cari nu se uită

ZIUA „ACEIA"....

Clujul din ziua declarărei războiului dintre Austro-Ungaria și Serbia — Ce scriau ziarele maghiare în acele momente — Au fost și scriitori unguri cari au prevestit dezastrul Austro-Ungariei. 1914—24

Totul a trecut ca un vis urât. Doar' dacă vre-un invalid sprijinindu-se pe cârjă ne mai aduce aminte de „ziua aceia" . . .

*

Era o zi searbădă de vară. Praf, plictiseală și specifica monotonie de mormânt a Clujului întunecat și provincial . . .

De odată . . . par'că s'a întâmplat ceva . . . Orașul de provincie se trezește . . . Patriarhalismul dispare. Fețele moarte învie, ochii devin strălucitori și atmosfera e plină cu electricitate. La colțuri de străzi se strâng cete de oameni.

Cafeneaua New-York este invadată de băeții vânzători de ziare, aducând edițiile extraordinare ale ziarelor „Ujság", „Kolozsvári Ellenőr", „Estilap" și alte gazete ungurești locale.

„Estilap" este tipărit în întregime cu litere roșii: „In 24 de oare toată lumea să se prezinte la regiment."

„Ujság" reproduce cu mândrie vorbele Kaiserului: „Ich gratuliere zur energischen sprache."

Iar „Kolozsvári Ellenőr" publică manifestul generalului clujan Karg către populație.

Lectura gazetelor este în curând întreruptă de manifestanții cari parcurgeau străzile strigând:

„Éljen a háboru!" (trăiască războiul) sau cântând în gura mare:

„Megálj, megálj, kutya Szerbia . . ." (Asteaptă, așteaptă, câțea de Serbie.)

Și toată lumea era înbâcsită de atmosfera războiului. Mamele, cu lacrimi în ochi făceau bagajul fiilor lor, soțiile nu se mai deslipeau de lângă soți, amorezații își făceau în parcul orașului ultima plimbare, și bărbații erau tăcuți și îngânduraţi . . .

Mii de oameni mișună pe străzi. Muzici militare cântă pretutindeni, Gotterhalte, marșul de Rákoczy, apoi iar „Megálj, megálj kutya Szerbia . . ."

Liniștitul oraș Cluj se sbate toată noaptea, până 'n zori de zi în delirul războinic. Primele regimente pleacă spre gară. Mulțimea aruncă în soldați cu flori iar ei, țanțoși și încrezători într'o victorie ușoară, cântă cântecele morții . . .

Dar nu toată lumea cânta și jubila . . .

Erau și de acei cari vedeau clar. Ziarul budapestan „Világ", de pildă, vorbind de motivele războiului, recunoaște că *„nu există om care ar fi crezut că Sârbia s'ar fi putut umili până la satisfacerea ultimatului austro-ungar," — stabilind, pin aceasta, dela 'nceput cine sunt vinovații războiului.*

In același număr și ziar, renumitul publicist și prozator maghiar *Bíró Lajos* a scris un primarticol din care noi reproducem următoarele:

„In această noapte a luminat un fulger, iar după fulger a urmat o bubuitură. Oamenii vor tăcea, tunurile vor vorbi, îngerul morții va sbura peste câmpiile sârbești, iar țarina setoasă va bea sânge de om.

„Nota nu e satisfăcătoare" — și sute și sute de mii de bărbați vor porni mâine să se măcelărească. „Nota nu e satisfăcătoare", mâine deci sângele va curge în valuri la Dunăre.

Sângele va curge în valuri și sângele este un fluid foarte ciudat. Strada budapestană, în această seară de Iulie pe veci neuitată, sărbătorește clocotitoare războiul, dar cei cari au răspunderea războiului, sunt îngrijorați. Sângele este un fluid cam ciudat... și războiul este un risic groasnic. Viața unui singur om este o valoare de neînlocuit și cine știe, câți oameni născuți pentru a trăi, a râde, a munci, a se bucura își vor mai jertfi viața...

Strada budapestană sărbătorește războiul, clocotitoare, în delir. Ca și cum ar fi la teatru, ea aplaudă viforos știrea războiului. Aplaudă strada, țara și întreaga monarhie.

Acest uragan de aplauze ușurează sarcina celor cu răspunderea.

La Dunăre însă sângele va curge în valuri și să dea Dzeu ca cei ce aplaudă azi să fie tot atât de bărbați și mâine, și poimâine...

Nu trebue nici să aplandăm, nici să chiotim. Ci să ne uităm calmi și cu dinții încleștați în negura viitorului. Ce ne va aduce el oare?

Frații noștri la Dunăre, pleacă la moarte. Aici, in atât de curagioasa stradă a Budapestei, să înceteze chiotele de bucurie...

*

Pentru aceste rânduri scriitorul Bíró Lajos — astăzi îi emigrat în Italia — a fost luat în batjocură.

Nimeni nu l'a înțeles. Astăzi însă se știe cine a avut dreptate: Bíró Lajos sau cei ce pretindeau războiul, contribuind moralicește la isbucnirea celui mai înspăimântător flagel din câte a avut omenirea.

Lupta împotriva rătăcirilor

Primejdia baptistă

La Partoş se botează în Mureş cu mult fast şi ostentaţie 21 de creştini — In săptămâna trecută 100 de creştini s'au făcut baptişti

In zilele trecute a avut loc un botez mare la râul Mureş, lângă Partoş care aparţine oraşului nostru. Au fost botezate, după ritul baptist 21 persoane de confesiune ortodoxă română şi greco-catolică, în mare parte locuitori din Partoş. Cortegiul baptist, în frunte cu predicatorul Petru Oprea din Sebeşul-săsesc a pornit dela paraclisul din Partoş spre Mureş, cântând psalmi. După terminarea actului botezului, un cor compus din tinerii adepţi a cântat versuri şi cântări religioase înaintea adepţilor şi ascultătorilor ţărani. In săptămânile trecute au mai trecut vre-o 100 de suflete la această sectă în diferite comune ale judeţului, mai ales în Tiur, Şeuşa şi satele învecinate. Intinderea sectei baptiste a luat în ultimul timp o proporţie care merită toată atenţie. Partoşul a devenit Mecca baptismului din valea Mureşului. Iată din ce cauze.

In Partoş nu este nici o biserică

Partoş e situată lângă Mureş la vre-o 2 kilometri de Alba-Iulia, un centru cultural, — regiunea e despopulată. In Partoş nu există nici o biserică ortodoxă, nici greco-catolică, bisericile cele mai apropiate se află la vre-o 2 kilometri în Alba-Iulia şi în Oarda de jos. Locuitorii sunt în mare parte greco-orientali. Este aici o biserică romano-catolică chiar proprietatea Statului, care a fost preluată încă de pe vremea consiliului Dirigent ca fostă proprietate a statului maghiar, dar nu sunt credincioşi romano-catolici. Astfel nici preoţi nu locuesc în această comună. Fiind bisericile destul de departe de comună o mare parte a populaţiei nici nu caută să-şi găsească hrana sufletească aiurea. Astfel mulţi dintre credincioşii bisericilor române se duc la paraclisul baptist, care totdeauna e plin în zilele de sărbătoare.

Această casă de rugăciune a fost cumparată cu bani trimişi din America de câţiva baptişti români de acolo. In tot cazul împrejurările din comuna Partoş ajută în mod fatal întinderea secţiei în acest sat ca centru şi într'o anume parte a judeţului.

S'au făcut demersurile necesare

Interesant este că greco-catolicii din Partos au intervenit la episcopul romano-catolic Majláth ca sa li se deie în folosinţa biserica catolică, dar el a respins aceasta cerere cu motivarea că nu poate dispune de biserică fără deciziunea Romei.

Anul trecut locuitorii orthodoxi au înaintat Ministerului competent o cerere în care ei, făcând atent pe Ministru asupra primejdiei întinderei acestei secte din cauza lipsei de biserică, au cerut ca să li se deie lorbiserica catolică în folosinţă, motivând cererea cu faptul că biserica e proprietatea statului iar majoritatea locuitorilor aparţin bisericei dominante a Statului. Cererea fost înaintată prin comisiunea judeţeană pentru reforma agrară, care a fost însărcinată de ministerea a şi făcut raportul despre starea faptelor. Până în ziua de azi nu a venit vre-o hotărâre decizivă deoarece resolvirea acestei chestiune, depinde probabil de concordatul care, va stabili raportul în toate privinţele între stat român şi bisericile catolice.

Dellus.

Lipsa caminelor pentru ucenici la Cluj

In atenţiunea dlui Primar

Problema pregătirii elementelor necesare industriei şi comerţului românesc este de foarte mare importanţă pentru românizarea vieţii economice a Ardealului, In privinţa aceasta statul caşi autorităţile locale sunt datoare să înlesnească condiţiunile necesare pentru tinerii cari se dedică meseriilor şi comerţului.

Cu această convingere facem loc mai jos apelului dlui Victor Iliescu, preşedintele Reuniunei Comercianţilor, Industriaşilor şi Meseriaşilor români din Cluj, unind cu acest apel rugămintea noastră ca autorităţile în drept să dea atenţiunea cuvenită chestiunei ridicată în aceste rânduri.

Pentru adevărata consolidare economică a ţărei noastre şi pentru romanizarea comerţului, industriei şi meseriilor precum şi a oraşelor din Ardeal, am avut ocazia de arăta în mai multe rânduri normele unui început real pentru ajungerea scopului propus, precum şi sprijinul ce trebuie acordat de către autorităţi întru realizarea acestui scop, care este de o importanţă capitală pentru viitorul ţării.

Principalul lucru, este de a ne crea, forma şi a educa elementele necesare, şi trebuie pornit dela început, dela ucenic. Cred că este inutil de a stărui asupra capacităţei pentru comerţ şi meserii a tinerilor noştri dela ţară, capacitate care a fost dovedită îndeajuns, întrecând cu prisosinţă în aptitudini elementul minoritar, care deţine azi comerţul şi meseriile în ţara noastră.

Avem un mare număr de băeţi dela ţară, orfani de războiu români cari solicită la toate porţile să fie primiţi să înveţe meserii, avem un însemnat număr cu 3—4 clase secundare, cari cer acelaş lucru. Nu putem ajuta întru nimic, căci nu avem cămin pentru a-i adăposti. Meseriaşii noştri toţi au lipsă de ucenici, şi chiar maestrii minoritari sunt dispuşi a-i primi. Avem şi cereri, dar ne lovim de aceaşi mare piedecă, de lipsa de căminuri pentru ucenici.

In prezent în Cluj avem un număr total de peste 2500 ucenici, din cari sunt vre-o 600 români, şi dispunem de un singur cămin destinat pentru 48 de băeţi, şi care azi adăposteşte 96 de ucenici, având paturile suprapuse.

Astfel stând lucrurile, orice bun român cu dragoste faţă de ţară, poate să-şi închipue enorma pierdere ce suferim, din cauza noastră a tuturora şi mai ales a celor chemaţi şi cari nu dau cuvenite atenţiune acestei importante chestiuni. Din această lipsă de atenţie suferim azi în ţara noastră fel şi fel de streini, aşa zişi lucrători specialişti, aduşi la diferitele industrii, cari încă păcătuesc prin faptul că nu cresc elemente româneşti ca să poată înlocui streinii, şi cari răspund ca şi noi ;că tot răul este lipsa de căminuri pentru ucenici.

Relatând cele de mai sus se naşte firească întrebare, ce trebuie făcut. Ori aci are cuvântul Primăria oraşului Cluj care n'a dat cuvenită atenţie acestei chestiuni, cu toate solicitările, făcute. Şi ca o ilustrare dau următorul fapt: Cu ocazia desfiinţărei Consiliului Dirigent, s'a dat Primăriei oraşului Cluj, suma de 50.000 lei pentru căminul de ucenici din Cluj, sumă până azi nu s'a întrebuinţat pentru acest scop, şi care nu ştim sub ce formă figurează la Primărie. Este uşor de făcut socoteala cât s'a pierdut prin această indolenţă, căci în acel timp cu o jumătate de milion de lei, se putea cumpăra un palat chiar care să fi adăpostit câteva sute de ucenici români.

Cu siguranţă, Primăria noastră va obiecţiona că nu se poate face din anumite greutăţi de susţinere, că trebue făcut un proiect, faimoasele proiecte ale Primăriei; ţin însă să o spun mai dinainte că voi arăta felul cum se poate face ca încă în toamna aceasta să ia fiinţă un mare cămin pentru ucenicii români, aci în Cluj, tot pe cale publică, pentru a nu risca să fie pusă la dosar, ca multe alte chestiuni ce privesc viitorul comerţului şi meseriilor româneşti.

Victor Iliescu
Preşedintele Reuniunei Comercianţilor, Industriaşilor şi Meseriaşilor Români din Cluj

Reclama e sufletul comerţului

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

CINEMA SELECT

Marţi, 29 Iunie 1924

Ferrante Călăul Neapolei

Cronologia romantică a epocei Renaissance în 7 acte. In rolul principal: **Paul Wegener**

Au sosit ❀ Au sosit

Cămăşi bărbăteşti 18

colorate, cu 2 gulere
desenuri moderne şi elegante

Preţul: Lei 275 buc.

SIEGFRIED WEISS
CLUJ, CALEA REG. FERDINAND No. 6.

Puterea de vindecare a Pistyanului este cunoscută de secoli, efectele lui miraculoase, însă nimeni nu şi le-a putut explica. Cu inventarea radiumului s'a constatat, că nămolul de Pistyan dispune de putere de eradiere naturală, care în acel timp prin inspirare măreşte puterea de vindecare a nămolului simţitor. In Pistyan pension bun deja dela 40 Kc. se găseşte. Deslusiri la Drogueria „Rózsa", Clnj, Str. Londrei 21., unde se poate procura şi cadratul din nămol original din Pistyan pentru cură la domiciliu. 17-6

TEATRUL MAGHIAR

Marţi, 29 Iulie 1924

Oprimaţii

Mare dramă socială din istoria Franţei din secolul al XVI-a în 7 acte. In rolul principal: **Raquel Meller, Sarah Bernhard**

Ştiri din Turda

— Prin telefon de la corespondentut nostru —

Sosirea unor turişti. — Eri au sosit în localitate trei turişti germani care iau parte la concursul de înconjur al lumei pe jos. Mâine, turiştii pleacă în direcţia spre Bucureşti.

Accident de tren. — Din trenul de persoane între staţia Cuci şi Ernut a căzut eri o fată de 16 ani. Trenul a fost oprit şi fata, în stare gravă, a fost trimisă la gara Cucerdea, unde i sau dat primele ajutoare.

Sinucidere. — In comuna Agârbiciu s'a găsit, mort prin spânzurare, cadavrul locuitorului Andrei Moldovan, în vârstă de 67 ani,

Expoziţie de vite. In ziua de 2 August, în comuna Jara-de-jos va avea loc expoziţia de vite, organizată de comisiunea Zootehnică din judeţul Turda-Arieş.

Plecări. Dl dr. Iulian Peter, prefect al judeţului Turda-Arieş, a plecat la Bucureşti în interes de serviciu.

Sportive. — Eri la arena sportivă din Turda a avut loc o întrecere între echipa „Alba Iulia" şi T. F. T. Rezultatul 1—1.

Lloyd 1677

Fier de beton

Sârmă laminată, Fier rotund,

Cue de sarma

Sârmă de fier, Sârmă arămită,

Arcuri de mobila

Sârmă Ghimpată, Scoabe,
Sârmă de oţel din uzinele

Industria Sarmei S. A.

Furnizează imediat

Feraria S. A. Cluj,

Calea Victoriei No. 29.

Adr. Telegr.: „Feraria". Telefon: 4-40, 3-47.

Intreprinderea de Instalatiuni

Electrice a Orasului Cluj

alasata Uzinelor Electrice

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalaţiuni electrice de înaltă şi joasă tensiune pentru iluminat şi forţă motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare şi aparate electrice, rebobinaj şi reparaţiuni în mod radical. Staţiune specială: de verificat contoare electrice cari se şi repară şi instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte,
oferte şi devize efectuate de specialişti, la cerere.

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Un mare scandal în Secuime

Două şcoli, proprietatea statului, trec în mod fraudulos în proprietatea bisericii romano-catolice

Se impune o anchetă severă pentru ca vinovaţii să-şi capete pedeapsa cuvenită

Mercurea-Ciucului 24. — In cursul unei anchete făcută pentru ziarul nostru în Secuime nis'a relevat două fapte de-o gravitate extremă şi cari ilustrează până la evidenţă lipsa de sinceritate şi cinste a unor funcţionari maghiari însărcinaţi cu administrarea averii statului. Aceste fapte au produs un enorm scandal în Secuime şi îndrăsneala celor cari le-au comis a uimit pe toţi acei cărora li s'au adus la cunoştinţă.

Şcoala din comuna Ciuman făcută cadou bisericii romano-catolice de către antistia comunală

Iată cari sunt faptele.

In comuna Ciuman din judeţul Ciuc funcţionează o şcoală primară al cărei local valorează astăzi mai multe milioane lei. Şcoala a fost clădită înainte de război şi după unire ar fi urmat să treacă în posesia statului.

Antistia comunală însă ai cărei membri sunt toţi maghiari pentru a salva şcoala au hotărît s'o treacă în posesia bisericei romano-catolice, fapt care s'a şi înfăptuit. Iar, pentruca înstreinarea acestui bun al statului să fie şi mai sigură şi sancţionată de către justiţie imediat după hotărîre, şcoala s'a şi înscris cu ajutorul unui magasitrat ungur dela judecătoria din Gheorgheni pe numele bisericii romano-catolice.

*

Ceeace este şi mai grav e faptul că nici o autoritate superioară n'a fost încunoştiinţată despre hotărîrea antistiei comunale din Ciuman. De aici reese intenţiunea vădită de a se înstreina acest bun în mod fraudulos.

Ori chiar după legile existente în Ardeal nici o proprietate a Statului sau a comisiei nu se poate înstreina fără aprobarea prefectului de judeţ şi a consiliului de miniştri.

O altă şcoală făcută cadou bisericii romano-catolice

Dar cazul dela Ciuman nu este izolat, el s'a mai repetat şi în alte localităţi din Secuime.

In aceleaşi împrejurări s'a mai trecut în proprietatea bisericii romano-catolice şcoala composesoratului din Ditrău. Sub pretext că cândva biserica romano-catolică a împrumutat composesoratul cu câteva sute de coroane, şcoala primară din această localitate cari valorează deasemeni mai multe milioane lei a fost trecută în proprietatea bisericii.

Să se facă anchetă

Am expus aceste două fapte pentru ca pe de-o parte să sesizăm autorităţile superioare cari nu vor întârzia a repune în posesia Statului cele două şcoli cari s'au răpit în mod fraudulos iar pe de altă parte a arăta lipsa de cinste şi sinceritate a unor funcţionari maghiari în cari Statul şi-a pus toată încrederea şi le-a acordat toată solicitudinea.

Credem că ancheta pe care o cerem nu va întârzia şi se va face deplină lumină în aceste două afaceri scandaloase.

V. T.

BEREA
DESCHISĂ
„URSUS"
a
Fabricei de bere
CZELL
din Cluj, este beutura predilectă a publicului

Navigazione Generale Italiana

Linii repide de lux pentru
America de Nord si de Sud
Viitoarele plecări din Genova pentru:
Rio de Janeiro—Santos
Montevideo-Buenos Ayres

Vaporul „Re Vittorio" ..... 7 August
„ „Duca d'Aosta" ..... 22 „

Pentru New-York

Vaporul „Duilio" ..... 6 August
„ „Colombo" ..... 28 „

Asistenţa specială pasagerilor de clasa III în cursul călătoriei cu trenul Bucureşti—Genova

Pentru informaţiuni şi reţineri de locuri a se adresa la Biroul de Pasageri al Companiei

„Navigazinge Generale Italiana" in Bucuresti, Calea Grivitei No. 143.

Pentru sănătatea Clujului

Realizarea a doua mari initiative:

Spitalul epidemic. O hala corespunzatoare nevoilor orasului

Este dela sine înţeles că oraşul nostru, în ceace priveşte sănătatea publică este unul din puţinele oraşe din ţară, care oferă cetăţenilor lui o siguranţă mai mare, din punct de vedere sanitar. Şi aceasta se datoreşte în bună parte faptului că acel chemat la supravegherea ş buna stare a oraşului, — dl dr. Fodor, medicul primar, — a înţeles la timp că numai cu respectarea strictă a preceptelor de higienă, se poate ajunge la o bună stare sanitară.

Ceace însă dă mult de lucru cercurilor medicale din localitate, este în primul rând chestiunea spitalului epidemic, care să asigure, în cazuriile de epidemii, posibilitatea de a se plasa un număr cât mai mare de contagionaţi, şi în felul acesta să se poată preîntîmpina întinderea epidemiilor.

De mult se discută modalitatea remedierii acestei locune şi cu toate că autorităţile în drept din localitate, au făcut cuvenitele intervenţii, pentru a se da o soluţie urgentă acestei importante cerinţe edilitare, totuşi până în prezent nu avem nimic definitiv hotărât. Soluţia de altfel a fost propusă de către comitetul de higienă al oraşului, în forma că este absolut necesar să se transforme actualul local al fabricei de păi din strada General Grigorescu, într'un spital epidemic, cu o instalaţie corenspunzătoare, de oarece actualul spital nu prezintă nici suficiente garanţii că la un moment dat ar putea adăposti un număr mai mare de bolnavi, şi pe lângă aceasta este şi rău instalat din punct de vedere tehnic.

Ar urma deci, ca prin crearea unui spital epidemic în sensul propunerilor făcute de către consiliul de higienă al oraşului Cluj, să rămână disponibil terenul pe care se găseşte actualul spital, care, după ce se va parcela de către oficiul ingineresc al oraşului, va fi pus în vânzare, iar cu valoarea acestuia, s'ar putea face reparaţiunile şi instalaţiile necesare la noul local. Această propunere, făcută cu toată obiectivitatea, s'a înaintat ministerului care urmează să-şi dea avizul.

*

O altă chestiune care formează de altfel obiectul discuţiilor cercurilor competenţe, este şi chestiunea construirei unei hale mari, care construită după ultimele cerinţe, să corespundă atât nevoilor comerciale ale oraşului, cât şi din punct de vedere higienic să nu lase nimic de dorit.

Actuala piaţă, cu toată munca şi străduinţa ce se depune de autorităţi, este departe încă de a fi corenspunzătoare nevoilor actuale, iar sănătatea publică nu este deplin asigurată. De aceia credem nimerit, de a se lua cât mai urgent în discuţie această importantă chestiune care să fie discutată cu toată seriozitatea şi obiectivitatea, şi să-i se dea cât mai repede soluţia cea mai nimerită.

„Rador" No. 2071

Sanatoriul Dr. Cosmutza
Cluj-Cetăţuia (Fellegvar)

Pentru vindecarea boalelor interne, îndeosebi ale organelor respiratoare şi nervoase

Clădire nouă, situată pe vârful dealului, înconjurată de un mare parc, prevăzută cu tot confortul şi cu toate instalaţiunile sanitare moderne.

o Intreţinere dietică excelentă. o

D 45

Din isprăvile oamenilor de afaceri

Dispariţia monedei metalică din circulaţie

Ea este speculată de către bijuteri şi samsari — Aprecierea monedei la sate

Abia pusă în circulaţie moneda metalică de câte un leu şi doi şi a şi început să dispară întocmai cum în cursul războiului dispăreau coroanele de argint.

*

In oraşele mari comerciale din Ardeal unde s'a pus în circulaţie un stoc destul de însemnat de noui monede astăzi numai circulă decât un sfert din stocul integral, dacă nu şi mai puţin.

Oamenii de afaceri cari după război au început să speculeze până şi cele mai mărunte lucruri au găsit o sursă de afaceri rentabile şi în nouă monedă metalică.

Ce se fabrică din monedele de 1 şi 2 lei

Interesându-ne de aproape despre dispoziţia din circulaţie a monedei metalice am putut afla următoarele interesante amănunte.

Atât moneda de 1 leu cât şi cea de 2 sunt adunate de bijuteri pentru fabricarea diferitelor obiecte cari sunt apoi vândute publicului cu preţuri încincite. Astfel de pildă din câte 8 sau 10 bucăţi de câte 1 leu se fabrică brăţare cari se vând cu 60—70 şi 100 lei bucata, iar din moneda de 2 lei se fac cordoane şi diferite lanţuri.

Aprecierea monedei de către ţărani

La ţară odată moneda intrată în mânile ţăranului nu mai iese în circulaţie. Fiecare preferă la nevoie mai bine să şi vândă ceva decât să dea înapoi moneda metalică.

In afară de a fi de argint sau alt metal mai preţios, pentru ţăran noua monedă metalică are aceeaşi valoare ca leii de argint.

V. T.

LOTERIA
Sindicatului Presei
Române din Ardeal şi Banat
autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924.
pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui
Cămin al Presei în Cluj
este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de 2 lei, puteţi câştiga 100.000 lei

LOTERIA
Sindicatului Presei.Române din Ardeal şi Banat
insumade 3 milioane lei ofera 5412 castiguri in valoare totala de
500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de 16 August 1924 în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.
Cine cumpără cel puţin 10 Bilete
contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa
Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29
i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.
Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.
Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Scrisori din Sighişoara

Dl Th. Diaconescu, prefectul poliţiei, prinde încă un hoţ — Ciupercile otrăvitoare fac victime — Vizitatorii

In unul din numerile anterioare ale ziarului nostru am arătat acţiunea energică întreprinsă de către dl Th. Diaconescu, poliţaiul oraşului Sighişoara, pentru prinderea pungaşilor de buzunare şi trenuri, cari terorizau călătorii pe linia Copşa Mică, Braşov, fără nici o frică. Ştim că după arestarea întregii bande de spărgători şi hoţi de vagoane în frunte cu Mihail Constantinescu Zis Nelu, a mai fost prins şi un alt pungaş numit Paraschivescu, care se dădea drept învăţător, dar care în realitate nu era decât un vechiu client al poliţiei.

*

Zilele trecute, tot poliţaiul Diaconescu a mai arestat în gara Braşov, pe un alt cunoscut pungaş numit Carol Hendi, de naţionalitate ungur, care printre alte lucruri, a mai furat dela un călător un coş de nuiele cu haine şi rufărie foarte fină, toate în valoare de peste 20.000 lei.

Păgubaşul, cu toate că poliţia a făcut cercetări amănunţite nu s'a prezintat încă până acum ca să şi ridice lucrurile furate care se găsesc de altfel la poliţia Sighişoara.

Hoţul a făcut declaraţiuni complecte şi a recunoscut că a comis şi alte furturi prin trenuri dupăcare a fost înaintat parchetului pentru a-i se instrucţia.

*

In oraşul nostru, într'o singură zi au murit următoarele persoane otrăvite cu bureţi din pădurile din apropierea Sighişoarei: femeia Ioana Martine cu doi copii, Rozalia Iulian şi soţul său şi Ioana Geangatan cu soţul. Duşi la spital, după câteva ore de chinuri îngrozitoare au încetat din viaţă.

*

Sighişoara este din ce în ce mai vizitată de către viligiaturişti, cari găsesc aci pe lângă condiţiunile de traiu convenabile şi mediul necesar pentru odihnă şi recreaţiune. Putem enumera printre cei veniţi până în prezent pe dna şi dl advocat Teodorescu, dna General Florea Boteanu, profesorul Gh. Nicolae, pictorul Jorgulescu, Familia Bercovici, Andrei Popovici ziarist şi mulţi alţii.

Conferinţele

cercului social-creştin „Solidaritatea"

Cercul social creştin „Solidaritatea" al cărei scop este răspândireă ideii religioase şi întărirea credinţei noastre strămoşeşti, va ţine şi anul acesta cu începere dela 3 August, la Mănăstirea Neamţu o serie de conferinţe după programul următori:

In ziua de 3 August, data deschiderii conferinţelor, oficiarea unui Tedeum de către P. S. Sa Teodosie, fostul Episcop al Eparhiei Romanului, la ora 10 a. m., în Biserica Sf.-tei Mânăstiri, în prezenţa membrilor Cercului şi a publicului participator.

1. Dr Ştefan Bogdan: Ortodoxismul şi dreptatea socială, în ziua de 3 August. 2. Dr V. G. Ispir: Aspecte din viaţa religioasă contimporană, 4 August. 3. Profesor Nicolae Popescu: Din viaţa monahală, 5 August. 4. Profesor I. Popescu-Mălăeşti: Scriptura şi viaţa, 6 August. 5. Profesor I. Mihălcescu: Ortodoxism, catolicism şi naţionalism, 7 August. 6. M. Berceanu: Asistenţa culturală a Capitalei, 8 August. 7. Dr Dem. Boroianu: Canone şi Legi, 9 August. 8. Arhim. Iuliu Scriban: Activitatea socială a Bisericii române, 11 August. 9. I. Gh. Savin: I. Secte şi ortodoxie; II. Biserica şi noua ei organizaţie, 12 şi 13 August. 10. St. Berechet: Imprejurări din viaţa Bisericii basarabene, 14 August. 11. Dr V. Seşan: Reorganizarea bisericii noastre, 15 August. 12. Gr. Tabacaru: I. Ortodoxismul social; II. Directive în educaţie, 16 şi 17 August. 13. Arhim. Daniel Ciobotariu: Din trecutul Mănăstirii Neamţu, 18 August. 14. St. Şoimescu: Principii pedagogice scoase din doctrina creştină, 21 August. 15. Şerban Ionescu: I. Puterea socială a Religiunii; II. Criteriul moral antic şi Criteriul moral creştin, 23 şi 24 August.

La 10 August se va face un pelerinaj la mormântul Mitropolitului Varlaam, dela Mănăstirea Secul.

Dl Profesor dr Nicolae, membru al Academiei Române va ţine o cuvântare ocazională asupra lui Varlaam.

In ziua de 19 August se va face o excursie la Mânăstirile Agapia şi Văratic.

La 25 August se vor încheia cursurile.

Ultime informaţii

— **Inspecţii şcolare.** Dl Poruţiu, revizorul şcolar al judeţului Cojocna, a plecat eri în inspecţie prin plăşile Sărmaş şi Teaca.

— **Transferări.** Dl Ilie Sibianu, profesor la Conservatorul din Cluj, a fost transferat în aceiaşi calitate la Conservatorul din Iaşi.

— *Magazinul „AU PRINTEMPS" fost „MISSIR" Str. Memorandului 11, cu ocasia schimbărei firmei vinde toate mărfurile cu aproape preţurile fabricelor.* 67 D

— **Circulaţia autobuselor şi camioanelor.** In virtutea art. 2 din regulamentul privitor la circulaţia automobilelor, Prefectura Poliţiei a dat o ordonanţă prin care se interzice circulaţia autobuselor şi autocamioanelor pe străzile Iuliu Maniu şi I. C. Brătianu. Pentru intrarea vehiculelor pe aceste străzi se va cere prealabilă autorizaţie dela Prefectura Poliţiei, Contravenienţii se vor pedepsi cu amendă dela 1000—3000 lei şi închisoare dela 1—3 luni.

— **O nouă taxă.** S'a hotărât ca pe viitor la toate cererile adresate primăriei să se adauge şi o taxă de un leu pentru majorarea fondului de întreţinere.

— **Crimă fără voe.** Se ştie că la o vie din marginea oraşului, păzitorul Kantor a tras cu arma într'un soldat ce venise acolo pentru a lua fructe din grădină. Sâmbătă acest soldat, numit Mureşanu, a murit, aşa că păzitorul a fost depus la arestul local, urmând să i se facă instrucţia la parchet.

— **Vizite.** Zilele acestea va sosi la Cluj un grup de intelectuali danezi, într'o călătorie de studii, de unde vor pleca în mai multe centre din ţară.

— **Carnetele de identitate pentru C. F. R.** S'a luat dispoziţia cu toate carnetele de identitate pentru reducere de 50 la sută pe C. F. R. pentru funcţionarii administrativi să fie eliberate în viitor de către primăriile respective, iar nu de către Ministerul de Comunicaţii, cum se eliberau până în prezent.

Notar diplomat din timpuri normale, român, necăsătorit, cu experienţă de 15 ani, cu certificate bune, om serios, muncitor bun, caută serviciu la advocaţi, notar public, fabrică sau ori ce institut particular, ca funcţionar, postul î-şi poate acupa până la 1 Sept. 1924 ori când. Informaţiune se poate cere dela Primpretoratul Plasei Centrale Cluj. Adresa: Subnotar cercual. Nădăşel. Jud. Cojocna. D 69

Oaspeţi vienezi

în Cluj

Treizeci şi cinci de membrii ai Societăţei de Geografie sosesc în Cluj

Astăzi la orele 6 p. m. cu trenul de Sibiu sosesc distinşii oaspeţi, membri ai Societăţii Geografice din Viena, ce fac cinstea unei vizite oraşului nostru. La gară, dl primar Utalea, din partea oraşului, şi dl prof. Maior, din partea Universităţii, le vor adresa cuvinte de bun sosit. După ce vor fi cartiruiţi, la orele 8 şi jumătate p. m. oaspeţii vor lua masa oferită de Prefectura judeţului în saloanele New-York, cu care ocazie domnul inspector Hodor le va adresa salutul de bun sosit din partea judeţului.

Marţi distinşii oaspeţi vor vizita de dimineaţă grădina Botanică, Institutul Pasteur, Clinicele şi Biblioteca Universităţii, iar după masă, Universitatea cu institutele de Geologie-Minerologie, de Botanică, de Geografie, Aula, etc. sub conducerea dlor profesori Universitari. Masa de Marţi, la amiaz, este oferită oaspeţilor de primăria oraşului.

Serbările „României June"

Semicentenarul vechei societăţi academice „România Junâ" din Viena întemeiată de Mihail Eminescu, e serbătorit în toată ţara, luând proporţiile adevăratelor serbări naţionale, la care participă întregul neamul românesc.

Peste 20 de oraşe până în prezent au comemorat această societate, care simbolizează năzuinţele tineretul universitar român de pretutindeni pentru reîntregirea neamului, căci „România Junâ" a sintetizat în acest răstimp de 50 de ani, toate aspiraţiunile noastre etnice.

Scopul acestor serbări e strângerea de fonduri pentru a înălţa un monument marelui ei întemeitor Mihail Eminescu, în Cluj.

In cursul lunei Septembrie a. c, vor avea loc mari serbări artistice, la care vor da cocursul cei mai mari artişti români.

Cu această ocazie dl Octavian Moşescu, preşedintele comitetului executiv jubilar, a sosit în ţară, pentru a reprezenta „România Junâ".

Dl Berkes Salamon

intentează proces gazetarilor

Dl Berkes Salamon care, cu prilejul grevei ziariştilor, a declarat că nu admite lupta de clasă (!!) şi desaprobă mişcarea gazetarilor, a propus instituirea unei comisiuni compusă din dd. contele Bethlen şi dr. Roth Hugo, pentru a se constata daca învinuirile gazetarilor unguri sunt adevărate sau ba.

Gazetarii unguri fiind deplin edificaţi asupra chestiunei şi neavând ei timp să se ocupe cu chestiuni ca acestea, ce nu interesează pe nimeni, au declarat că nu primesc juriul.

Dl Berkes, nemulţumit, a intentat proces contra Sindicatului gazetarilor unguri.

Pisălogeala dlui dr. Berkes a plictisit şi indispus toată lumea în gradul cel mai mare.

Răspândiţi „Infrăţirea"!

CIOPLITORI

de piatră pentru pavele borduri etc se caută în condiţiuni avantajoase. A se adresa sub „Cioplitori" la Agenţia de publicitate „AMARGO" 5. Str. Călugăreilor, Bucureşti. D 68

De prima calitate plăcuta si recoritoare este

Berea din Turda

Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.

19

Presa maghiară

Ady în amintirea poporului

După tatăl, mama şi rudele lui Ady Endre, ziariştii unguri au interviewat şi ţăranii din Mentenţi, locul de naştere al poetului.

Unul din ei, cu numele Papp la întrebarea unui ziarist de la „Esti Lloyd" dacă ştiu sătenii ce mare om a fost Ady Endre, a răspuns:

„Nu ştiu, ei, mă rog. Sunt nişte ţopârlani necioplţi. Nu ştiu decât că a făcut stihuri şi că a fost ministru..."

— „Ministru? — au întrebat miraţi gazetarii.

— „Se 'nţelege — a răspuns şi mai mirat ţăranul ungur. — Cum de nu ştiţi? Doar el a fost ministrul Goga..."

Spania n'are nevoe de Evrei

In urma ştirei unui ziar evreiesc din Cernăuţi, ziarul sionist din localitate „Uj Kelet" a anunţat că Spania a rechemat în ţară pe Evreii alungaţi din Spania în evul mediu.

Pentru a afla amănunte, un redactor al ziarului „Uj Kelet" a plecat la Bucureşti, pentru a cere lămuriri ambasadorului spaniol.

Când ambasadorul, molestat zilnic de zeci de solicitatori evrei, a aflat cine este redactorul, l'a primit ca pe un Dumnezeu şi l'a rugat să desmintă ştirea falsă a ziarului bucovinean. De când a apărut, acea, ştire falsă ambasadorul n'are nici zi, nici noapte, este asaltat cu mii de cereri ale evreilor doritori de a răspunde graţioasei invitaţii a d-lui Primo de Rivera.

Unii dintre ei cer ambasadorilor chiar şi bani de călătorie până în Spania ca şi cum acordarea acestei sume, ar fi un lucru ce se înţelege de la sine.

Ambasadorul a informat pe gazetarul evreu că Spania nu ţine de loc să fie invadată de emigranţi şi că acolo numărul muncitorilor fără lucru este destul de mare şi fără de Evrei.

In continuare, ministrul Spaniei a explicat antisemitismul spaniol, de esenţă religioasă (catolică) iar nu naţională, sau de rassă.

Piacă comemorativă lui Ilarie Chendi la Dâbos

Dl profesor Alex. Lapedatu, ministrul cultelor şi artelor, vizitând luna aceasta câteva comune din Târnava Mică, a nimerit incidental şi la Dâbos, comună în care s'a născut Ilarie Chendi. Cercetând casa în care s'a născut Chendi, a dispus să se aşeze pe frontispiciu o placă de marmoră care să perpetueze memoria impetuosului critic.

Comitetul a hotărît ţinerea serbării pentru desvelirea plăcii comemorative în luna Septembrie. Vor ti învitaţi la Dârbos colegii lui Chendi dela Academia Română. Soc. Sriitorilor Români, Asociaţia Presei, Soc. „Petru Maior", colegii lui din liceu şi universitate. Informaţii la secretarul comitetului Ioachim Crăciu student, Bucureşti bulevardul Basarab 108.

Reclama este sufletul comerţului

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1189 — 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI — Miercuri 30 Iulie 1924

Înfrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1710

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI A AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L
PE 6 LUNI . . . . . 240 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L

Românii—
advocați ai cauzei minoritare

De curând câțiva publiciști români au scris pagini favorabile minorităților din România, atât de favorabile în cât, forțând limitele realității și ale noțiunilor de dreptate isbesc — atât pe cât le îngădue talentul și autoritatea — în buna reputație a țării noastre.

Le-am citit cu atenție, dornici de a găsi un element nou în definitiva clarificare a acestei probleme atât de desbătute. Mărturism cinstit că am fost complect deziluzionați: nici o nouă contribuție în lămurirea problemei nu figurează în aceste pagini.

Am regăsit în ele tot ce s'a scris împotriva țării noastre în foile horthyste din Budapesta și în ziarele iredentiste ale Ungurilor din Ardeal ori în excesivele foi ale Sașilor îndârjite, în a apăra nu drepturi, ci privilegii medievale.

Aceleași critici aduse moralității politice a vechiului Regat, aceleași acuzații formulate împotriva funcționarilor, jandarmilor și a tutulor reprezentanților Statului român. Acești români, apărători din oficiu ai cauzei minorităților din România nu au făcut de cât să repete o lecție învățată de la alții.

Dar în pledoaria făcută de acești români, advocați politici ai minorităților, dacă nu am găsit o nouă contribuție de fapte și de argumente, am aflat un element combativ în plus: o notă de pasiune, de dușmănie și de agresiune împotriva țării noastre pornită în contra României ca o săgeată veninoasă din arcuri românești.

Această notă de vrăjmășie împotriva României, care însuflețește ca un duh diabolic paginile acestor publiciști români, advocați ai cauzei minorităților, a produs o explicabilă bucurie în tabăra elementelor șoviniste minoritare.

Ziarele iredentiste poartă în triumf pe modeștii publiciști români cari le apără cauza cu atâta pasiune și entusiasm: paginile lor, lipsite de gândire lăuntrică și de frumusețe a formei sunt reproduse cu elogii — care ar jigni o natură mai scrupuloasă — iar autorii lor sunt întronați ca mari autorități de literatură, politică, de și ei nu sunt decât niște simpli și ocazionali mânuitori ai condeiului.

Această atitudine a presei șoviniste, care împrumută arme împotriva României chiar din mâinile unor publiciști nu dă nimic de gândit acestor publiciști români, advocați ai cauzei minorităților. Un mare om politic francez spunea partizanilor, seizilor și neofiților: „mai cu seamă nu faceți exces de zel".

Iar publiciștii români, advocați ai cauzei minorităților, au făcut un condamnabil exces de zel.

Inscripții

Solidaritatea. — Un grup de cărturari, inimoși și idealiști, au înființat o societate, care poartă simbolicul nume „Solidaritatea" a cărei menire este răspândirea și întărirea credinței noastre religioase.

In poezia arhaică și în tihna poetică de la mănăstirea Neamțu, de unde odinioară minunatele teascuri tipografice răspândeau cuvântul Domnului în broderia slovelor chirilice, această societate a organizat un ciclu de conferințe, rostite de oameni cu cădere a vorbi în problemele care fac obiectul de studiu și de propaganda al acestei societăți. Acțiunea acestei societăți trezește o adevărată bucurie nu numai în spiritele pasionate de religie, în sufletele mistice, ci și în mintea oamenilor dornici de o coheziune morală, de ordine și disciplină sufletească și socială.

In dizcuția morală pe care a deslănțuit'o svârcolirile marelui războiu, în destrămarea socială care a urmat după aceste svârcoliri, răsturnând toate noțiunile și valorile, soluția și mântuirea nu poate veni de cât dintr'o singură direcție: creștinismul.

Diodor.

Asigurarea păcei

Corespondentul nostru din București, ne-a telefonat, după radiogramele pornite de la Paris, că în urma atâtor spinoase discuții, care au dat emoții iubitorilor păcei, un acord perfect s'a stabilit între Macdonald, primul ministru al Angliei și Herriot, primul ministru al Franței. Criza din Antantă a trecut: acordul, înfrigurat o clipă, dintre marile puteri care alcătuesc Antanta a fost perfect restabilit: pacea Europei este deplin asigurată.

Țara noastră, care nu urmărește altceva decât consolidarea în liniște și pace, legându-și ursita de marii noștri Aliați, nu poate fi decât bucuroasă de armonia ce domnește între marile puteri care alcătuesc Antanta, singura chezășie a ordinei europene și a civilizației. Cei cari și-au pus speranțele de revanșă în desbinările dintre Aliați încearcă o nouă deziluzie, cea mai mare, care, în definitiv, după atâtea alte deziluzii credem că le va servi la cumințenie.

Curentele din minoritatea maghiară
Statul Român nu are nici un amestec în formularea acestor curente, care sunt produse firești ale împrejurărilor

Intr'un recent articol, ziarul „Temesvári Hirlap", ocupându-se de anchetele făcute de „Înfrățirea" printre conducătorii politicei maghiare, scrie că această acțiune este pusă la cale de guvernul actual care ar urmări ruperea în două a partidului maghiar. Nu ne surprinde afirmațiunea gazetei dela Timișoara, fiindcă atitudinea ei de până acum n'a fost decât o continuă boicotare a oricărei acțiuni de apropiere între minoritatea maghiară și noi românii. Tot ce a scris „Temesvári Hirlap" este îndreptat împotriva statului românesc. Din fiecare rând se desprinde o ostilitate pe care nimic n'o dezarmează; aproape fiece cuvânt mărturisește o intențiune răuvoitoare față de națiunea noastră sau față de ideia de stat român. Alimentând iredentismul și ponegrind țara românească, „Temesvári Hirlap" n'a voit niciodată să înțeleagă cât este de potrivnică nu numai intereselor noastre de stat, dar chiar intereselor minorității maghiare, această continuă acțiune de îndemn la ură și de învrăjbire între cetățenii aceleeași țări. Iată de ce, cum spuneam mai sus, afirmațiunea privitoare la presupusul scop al anchetelor noastre, nu ne surprinde. Dar în netemeinicia ei, ea ni se pare atât de ridicolă încât nu ne poate supăra.

Scopul anchetelor noastre l'am mărturisit neted dela început: am întreprins această cercetare în rândurile conducătorilor partidului maghiar pentru a face cunoscute lumei românești părerile și convingerile lor în legătură cu diversele probleme cari privesc raporturile dintre minoritatea maghiară și statul român. Spiritul care a prezidat în această acțiune a noastră, imparțialitatea și lealitatea cu care am realizat-o ne au atras până și aprobarea unor ziare ca „Ellenzék" cu care am dus o polemică deseori acerbă.

Suntem convinși că am făcut o faptă și utilă și binefăcătoare. Dacă totuși stăruim asupra nedreptei insinuări a ziarului „Temesvári Hirlap", o facem nu pentru a ne apăra de o învinuire care nu ni se cuvine, ci numai pentru a arăta cât este de neîntemeiată. In adevăr, guvernul sau ziarul nostru nici nu poate fi bănuit că ar urmări fracționarea partidului maghiar, lovind astfel în solidaritatea minorității maghiare. Și aceasta pentru binecuvântatul motiv că partidul maghiar este, fără nici o intervenție a noastră, împărțit în două tabere. Deoparte sunt reprezentanții intereselor acelei clase care în timpul fostului regim maghiar, bucurându-se de toate privilegiile constituia o anachronică rămășiță de feudalism, iar de altă parte sunt reprezentanții masselor maghiare cari, prețuind regimul de libertate, de toleranță și de democrație al statului român, înțeleg să se adapteze mediului românesc și printr'o leală colaborare să asigure minorității maghiare căile de progres și de desvoltare în cadrele statului român.

*

Sunt, prin urmare, în partidul maghiar două curente cari înfățișează interese, mentalități și convingeri, diametral opuse. Este foarte firesc să fie așa. Și pentrucă este așa, nici guvernul și nici ziarul nostru n'aveau nevoie să încerce a strica o unitate care prin forța lucrurilor nu poate exista.

Cum ne apreciază streinii

Cuvinte frumoase
DESPRE NOI
Cunoscutul scriitor francez Claude Farrére aduce omagii de recunoștință M. S. Regina Maria și laudă poporul nostru

Revista „Conferencia" conține în ultimul său număr (Iulie) un interesant portret al M. S. Regina, datorit cunoscutului scriitor Claude Farrére. El a fost făcut cu ocazia ținerei unei conferințe de către Claude Farrére (Une croisiére en Méditeranée) la „Université des Annales".

In capitolul: En quéte dela toison d'or (In căutarea lânei de aur) Farrére se ocupă și de descrierea Mării Negre, caracterizând în cuvinte foarte frumoase țara noastră și relevând aptitudinele deosebite ale poporului român în comparație cu cele înconjurătoare.

După ce pomenește de pagina ce i-a inspirat-o lui Loti, răposata Regină Carmen Sylva (Noemvrie 1887), Farrére aduce elogii M. Sale Regina Maria, exprimându-și recunoștința pentru prietenia arătată Franței de M. Sa, prietenie ce n'a contribuit puțin la orientarea politicei noastre în favoarea Aliaților.

Amintim că Claude Farrére e acel care a refuzat să pledeze cauza Ungariei învinse, deși aceasta îi oferise bani și direcția unui ziar de propagandă care să apară la Paris. Când a aflat care e scopul Ungurilor, el și-a dat demisia cu sgomot din direcția ziarului, care a încetat să mai apară.

Reproducând mai jos părerile sale despre noi, aducem în același timp și o desmințire tuturor dușmanilor noștri, care au căutat să exploateze talentul lui Cl. Farrére în defavoarea noastră, fără însă a reuși.

*

„Regina Carmen Sylva a murit și o altă regină română domnește astăzi în palatul de la Sinaia pe care-l descrie Loti.

Voi îndrăzni să spun foarte sincer și fără a micșora respectul datorit tuturor celor mari, că Franța n'a pierdut din această schimbare și că noua regină a României pe care Parisul o cunoaște și o admiră, nu e mai prejos celei dinainte nici în ce privește grația, nici ca frumusețe sau gusturi artistice, fiindu-ne în același timp o prietenă mai credincioasă și mai sigură.

Am amintit mai înainte de aceste prietenii de la națiune la națiune, de la suveran la suveran (e vorba de Ferdinand al Bulgariei), din care atâtea au fost împrăștiate ca de vânt.

Dar teribilul războiu din 1914 n'a putut să desrădăcineze această prietenie puternică a unei femei pentru un popor, prietenia care o nutrește pentru noi, Suverana României.

Ea s'a opus mai întâi voinței bătrânului rege Carol de Hohenzollern, unchiul monarchului actual; și simplă princesă Maria, dar prietenă cu tot sufletul țării noastre a protestat cu succes împotriva trimiterei trupelor românești împotriva noastră; aceasta înainte de prima bătălie dela Marna.

E o amintire frumoasă, pe care trebuie s'o păstrăm cu pietate.

Și de fiecare dată când aud la Paris, sărbătorindu-se cu gentilețe, cu respect, cu grație, finețe și entusiasm pe Regina Românilor mă gândesc că nu facem mai mult decât reîntoarcem o datorie de recunoștință și că această datorie Francezii nu o vor uita nici odată.

Sentimente de prietenie ale Românilor pentru Franța

Cl. Farrére amintește apoi de legăturile sale de prietenie încă din tinerețe cu ofițerii armatei române, evidențiind că aceste sentimente de prietenie pentru Franța, noi le-am avut totdeauna.

„Am luat parte odată la Sulina, la inaugurarea unei lucrări a canalului Dunărei.

O mare sărbătorire oficială ne-a fost pregătită, una din acele sărbători, pe care marinarii le numesc „un chef internațional".

Pe la trei ore dimineața — „in vino veritas" — cred în adevăr că ofițerii români spuneau tot ceia ce le era pe suflet!

Eram, bine înțeles, cu toții în picioare la multe mese și trăsesem cu toții săbiile din teacă, jurându-ne unii altora prietenie eternă.

S'au ținut toasturi pentru Anglia, Germania, Italia, Austria și chiar pentru electricitate (consulul englez ținu acest discurs.)

Și toate aceste toasturi deslănțuiau un entuziasm splendid. Când s'au ridicat însă paharele în onoarea Franței, ai fi crezut că sala se prăbușește.

Atunci mi-am dat seamă că acest nume: „Franța!" mișca toate inimile românești. Nu sunt dintre acei cari se încântă de propria lor țară. Cu atât mai mult ca să nu fiu exagerat.

V'am spus mai înainte că la o sută de leghe de abia de Sulina, în Bulgaria am găsit orașe unde Franța nu era cunoscută!

Credeți-mă deci, când vă afirm că în România această Franță era nu numai cunoscută dar iubită, din tot sufletul, cu pasiune, cu frenezie și aceasta înainte de 1914!

E o frumoasă amintire ce o păstrez din călătoriile tinereței mele.

Fondul „Gheorghe Lazăr“

CONCURS

Comitetul „Fondului Gheorghe Lazăr“, în baza §-ului 25 din statute publică Concurs pentru ocuparea a 175 locuri în Căminul „Casa Învățătorilor din Cluj pe anul școlar 1924—25.

Unele din aceste locuri sunt gratuite, altele cu jumătate plată, iar alte cu solve.

Pot înainta petiții fiii membrilor activi ai „Fondului Gheorghe Lazăr“, cari urmează regulat studiile la Universitate (toate Facultățile) ori alte școli superioare din Cluj (Academia de Comerț, Academia de Agricultură, Conservator).

Doritorii de a obține unul din acestea locuri, vor înainta petițiile însoțite de următoarele acte:

1. Extrasul de naștere. 2. Certificatul de bacalaureat, eventual îndicele de student în original sau copie autentificată judecătorește, ori certificat de studii dela facultatea respectivă. 3. Certificat de bună purtare. 4. Extrasul de pe foaia de dare a părinților de la Administrația Financiară ori Perceptorat. 5. Certificat medical eliberat de un medic legist. 6. Certificat din partea Primăriei prin care se constată averea mobilă, numărul membrilor familiei; orfanii vor alătura extrasul de moarte al tatălui și o copie după carnetul de pensie al mamei văduve. Acest carnet va fi alăturat și de acei concurenți al căror tată e pensionar. 7. Chitanță de la casierul general al „Fondului Gh. Lazăr“, că tatăl său este la curent cu cotizația de membru.

Vechii bursieri și semibursieri își mențin bursele, dacă și-au trecut examenele în sesiunea din Iunie a. c., iar aceia cari au dreptul să treacă examenul în rate încă î-și vor menține favorurile avute în anul precedent, cu condiția ca în sesiunea din Octomvrie a. c. să-și completeze examenul.

Studenții primiți în Cămin vor beneficia de locuință, masă (dejun, amiază, cină) luminat, încălzit și serviciu.

Taxele de întreținere se vor stabili la timp. Ele se vor plăti lunar anticipativ.

Studenții primiți în Cămin, sunt obligați a-și face studiile în mod serios, a-și trece examenele și cerceta orele de cursuri regulat, și a se conforma Regulamentului intern al Căminului. Studenții bursieri nu vor putea ocupa funcții.

La întrarea în Cămin fiecare student:

1. Va dovedi înscrierea la Universitate.

2. Va plăti: a) o taxă de una sută lei (100) pentru uzaj și bibliotecă, care sumă nu se restitue; b) o cauție de 50 lei pentru chei care sumă se restitue la sfârșitul anului.

3. Va aduce cu sine rufăria necesară. Hainele de pat se dau dela Institut.

Petițiile timbrate, însoțite de actele cerute se vor primi până în ziua de 20 August 1924 pe adresa: „Comitetul Fondului Gheorghe Lazăr“ Cluj, Casa Învățătorilor.

Orice petiție sosită după această dată, ori lipsită de unul sau mai multe acte cerute nu se va lua în considerare.

Cluj, la 23 Iulie 1924.

(ss) **Dr. Gheorghe Vilt**
președinte.

(ss) **Andrei Pora**
secretar.

Macdonald și Herriot s'au înțeles

— Prin telefon de la corespondentul nostru —

București. — Macdonald și Herriot au ajuns la o înțelegere principală.

S'a hotărât invitarea Germaniei ca parte egală la conferință și evacuarea treptată a bazinului Ruhr.

Anglia s'a obligat să intervină pe lângă bancherii americani să acorde un împrumut Germaniei, pe lângă condițiile de până acum.

Înțelegerea, care a avut loc cu prilejul unei părăzi a flotei britanice, de lângă Sphitead și în cabina unui vas, în mijlocul bubuitului de tunuri — a produs o mare satisfacție în Anglia.

CIOPLITORI

de piatră pentru pavele borduri etc se caută în condițiuni avantajoase. A se adresa sub „Cioplitori“ la Agenția de publicitate „AMARGO“ 5. Str. Călușeilor, București. D 68

Conservarea frumuseților Clujului

Parcul orașului

—Se impun grabnice măsuri pentru salvarea arborilor centenari din parcul orașului nostru

Una dintre cele mai mari frumuseți ale orașului nostru este fără îndoială Parcul. Aleia principală a acestui parc, formată din arbori a căror vârstă trece de 100 de ani și a căror tulpină are un diametru de pe peste un metru jumătate, atrage admirația tuturora.

In ultimul timp acești arbori centenari, sub povara crengilor care ajung la o grosime de 70—80 cm. diametru au început să se prăbușească.

Până acum cinci dintre cei mai venerabili copaci ai aleii, s'au prăbușit la pământ. Mai mult decât atât aproape în fiecare săptămână sub povara frunzelor și a propriilor lor greutăți din acești arbori se prăbușesc crengi care de multe ori au grosime cu un diametru de peste 70 cm.

Toate aceste pe lângă că privează parcul orașului de frumuseți, care nu se mai pot repara, dar amenință și viața cetățenilor, care vin să se plimbe la parc. Pentru a se înlătura ambele aceste situații cerem primăriei orașului să ia măsurile necesare și să dispuie ca crengile arborilor centenari din parc să fie legate una de alta cu cercuri de fier și aceasta cât mai neîntârziat.

Suntem siguri că dacă această încercuire nu se va face acum până ce nu vine iarna, apoi la iarnă sub povara zăpezii cei puțin 20—30 de arbori din parc se vor prăbuși la pământ.

Atentat impotriva Sinagogei de la Iosășel

Răufăcători necunoscuți au așezat o bombă cu fitilul aprins în sinogoga din Iosășel de lângă Arad.

S'a produs o puternică explosie care a nimicit o parte de interiorul sinagogei și a produs o spărtură în zid de un metru lărgime.

Răspândiți „Infrățirea“!

Pregătiți-vă pentru **TÂRGUL DE MOSTRE DIN CLUJ** Dela 31 August pana la 14 Sept. 1924

Rador 2164 63 D

IREDENTISMUL presei din Ungaria

Cum se face educația cetățenească în Ungaria „doritoare de pace?“ Trăsnetul din cer în slujba „Ungurilor cari se deșteaptă!“ — Elucubrațiile ziarului iredentist „Szózat“

„Guvernul maghiar n'ar tolera în nici o împrejurare, din partea nimănuia să desvolte o propagandă războinică“.

(Dintr'un interview al dlui conte Bethten, prim-ministrul Ungariei, acordat ziarului englez „Daily Mail“).

Nici un Stat din Europa nu face o politică mai perfidă decât Ungaria lui Apponyi și Hejjas. Cel dintâi dintre aceștia, în afară de granițele țării ține discursuri pacifiste, afirmă că Ungaria este o garanție a păcii și că Maghiarii n'ar avea altă preocupare decât să'și consolideze țara și să execute cu loialitate impunerile tratatului de la Trianon.

De fapt însă, Ungaria în loc de consolidarea internă se pregătește la războiul de revanșă în loc de desarmare, comandă într'una armamente și muniții, organizează societăți clandestine pe baze militărești, etc.

Presa maghiară, în loc să liniștească spiritele, în loc să propage pacea, insultă zilnic și instigă contra Statelor succesoare ale Monarhiei, mai ales, contra României.

Pentru a arăta în ce ton scrie presa „Ungariei pacifiste“, vom reproduce un articolaș din ziarul „Szózat“ al cărui fond bineînțeles, e de-antregul inventat și menit să servească scopurile iredentei maghiare.

*

„A trăsnit — scrie „Szózat“ — în linia demarcațională (?) Acolo, unde pietre pitice vor să despartă pe un Maghiar de celălalt, unde soldații valahi încearcă se schimbe aspectul câmpiei și holdelor pe veci maghiare. Linia aceasta demarcațională a fost dăunăzi martora unei interesante drame.

Anume, la Csefta, pe linia demarcațională trăsnetul lui Dumnezeu a lovit în baioneta unui grănicer valah, care stătea de pază, aruncându-i arma din mână și omorându-l.

In aceast fapt, în apărență banal, noi vedem o manifestare miraculoasă a voinței dumnezeiești. A intervenit aici acea voință supremă care, isbește în orice nedreptate, pedepsește pe vinovați și ia în apărare pe cei asupriți.

Cazul — nici n'ar mai trebui să mai spunem — a stârnit panică uriașă între soldații valahi. Noi însă înțelegem spaima lor.

Pentrucă nu numai cerul are fulgere, ci și arma soldaților unguri.

Și va veni vremea când aceste arme vor izbi !...“

*

Din felul cum scrie „Szózat“ și celelalte gazete ungurești, reies clar sentimentele față de Români ale Ungurilor revanșarzi.

Citiți și răspândiți printre săteni Ziarul

INFRĂȚIREA POPORULUI

Cea mai bună și mai folositioare gazetă, scoasă anume pentru lumea satelor noastre.

ABONAMENTE:
Pe 1 an..... 100 Lei
Pe jumătate de an 50 Lei
Prețul unui număr 2 Lei

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piața Mihaiu Viteazul 6
Strada Bucovina No. 32.

Vopsește și curăță haine bărbătești și femeești, bumbac și lână
FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL"
Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500. oo 13 oo

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

Sosirea membrilor
Societatei de geografie din Viena la Cluj
Primirea făcută în gara locală — Banchetul oferit de primărie în saloanele hotelului New-Jork

In Gară

Cu trenul de orele șase, a sosit aseară în Cluj, venind dela Sibiu, un număr de 36 excursioniști din Societatea de Geografie a Austriei, dintre care 11 profesori dela diferite școli. Printre aceștia am putut remarca pe marele oculist, cu celebritate mondială, Fuchs, matematicianul Wirtinger, Eug. Oberhummer și mulți alții.

Trenul cu care au sosit excursioniștii era așteptat în gară de un numeros public în frunte cu primarul orașului dr Utalea, profesorii universitari Popescu-Voițești, Gh. Bogdan-Duică, Augustin Maior, Meruțiu, Borza, dr Kis, profesor de literatura germană, Ștefănescu-Goangă, Ciortea, Martinovici, dr Pamfil, dr Mihail, consulul Austriei Iaurnig și mulți alții.

Primul care a urat bun sosit excursioniștilor, a fost dl dr Utalea, primarul orașului, după care dl profesor Augustin Maior în limba germană salută pe membrii Societății de Geografie a Austriei și le urează bun sosit în vechea cetate romană Napoca.

Banchetul

După aceasta au fost conduși cu toți pe la diferite case particulare unde au fost găzduiți iar la orele 8 jumătate seara, a avut loc în saloanele hotelului New York, un banchet oferit de către primărie la care au luat parte toți profesorii universitari care au fost în întâmpinarea excursioniștilor la gară. Pe lângă aceștia am mai remarcat în asistență pe dl Hodor, prefectul județului, dr Fodor medicul primar al orașului și alții.

Dl inspector general Hodor, închină primul pahar în sănătatea M. S. Regelui și pentru trăinicia legăturilor culturale pe care le-a avut și le va avea Austria cu România.

Dl Profesor universitar Gh. Bogdan-Duică, traduce în limba germană cuvântarea dlui Hodor și adaugă salutul Universității din Cluj.

După dl Bogdan-Duică, a luat cuvântul dl profesor Eug. Oberhummer, hofrat universitäts professor, mulțumind pentru primirea ce s'a făcut acestui grup de intelectuali, primire pe care nu s'a așteptat să o afle în România și relevă faptul că este întâia dată când o societate constituită de savanți și intelectuali din Austria, vizitează oficial țara românească.

Seria discursurilor a fost încheiată prin aceste cuvinte ale profesorului Oberhummer, după care banchetul a luat sfârșit în mijlocul unei mari însuflețiri, urmând ca astăzi excursioniștii să viziteze diferitele așezăminte de cultură ale Clujului, Universitatea, biblioteca, clinicele, muzeele etc. — iar Miercuri la orele 11 să plece cu trenul direct spre Viena.

Marea plagă socială

Ravagiile alcoolismului în Ardeal
Moartea infantilă în județul Bihor — Descreșterea populației în județul Solnoc-Dobâca — Cât alcool se consumă în Valea-Jiului — Intervenția serviciilor sanitare

Ravagiile pe cari alcoolul le face în Ardeal au devenit înspăimântătoare. Inseși serviciile sanitare au fost alarmate de consecințele acestui flagel în rândurile populației rurale și a muncitorilor și s'au văzut nevoite să intervie cu o serie de măsuri pentru combaterea lui.

Potopul de brevete cari s'au acordat după război și intensificarea producției care s'a încincit în ultimii doi ani, au creiat acest pericol care amenință cu distrugere organismul poporului nostru.

Pentru a se vedea ce proporții au luat ravagiile alcoolismului în Ardeal vom expune câteva fapte extrem de interesante extrase din statisticile oficiale și din rapoartele serviciilor sanitare.

Moartea infantilă în județul Bihor

La Oradea-Mare și în județul Bihor autoritățile sanitare au constatat pe lângă o serie însemnată a căzurilor de boală provenite din alcool procentul maxim nemai cunoscut la moartea infantilă. Dl dr. N. Popovici fost medic șef al orașului a arătat printr'o statistică că 50 la sută din nouii născuți mor în fiecare lună din cauza degenerației părinților. Dsa a mai arătat că în ultimii ani numărul brevetelor de spirtoase a întrecut orice normă. In comuna Vașcău de pildă la o populație de 700 locuitori sunt 17 cârciumi.

Descreșterea populației în județul Solnoc-Dobâca

Un alt fapt care arată până la evidență proporțiile ravagiilor pe cari alcoolismul le face în Ardeal este descreșterea populației în județul Solnoc-Dobâca. Prin unele anchete sanitare acest fapt a fost constatat de medicii județului.

La recrutările recente județul Solnoc-Dobâca n'a dat nici minimum de 5 la sută de soldați.

In acest județ funcționează 7 fabrici de spirt de alcool și nici una de bere.

Cât alcool se comună în Valea-Jiului

In Valea-Jiului cel mai important centru muncitoresc din Ardeal ravagiile alcoolismului au devenit catastrofale. Moartea infantilă, numărul sifiliticilor și al tuberculoșilor sunt incalculabile.

Pentru a-și da seama oricine de situația din regiunea aceasta e destul să înregistrăm faptul că săptămânal în Valea-Jiului se consumă de 1 milion și jumătate numai spirt în afară de alte diferite feluri de alcool.

Intervenția autorităților

Față de această situație autoritățile și serviciile sanitare au luat urgente și eficace măsuri pentru combaterea alcoolismului.

In afară de conferințele cari se vor ține în sate de către șefii autorităților și intervențiile la Ministerul de finanțe pentru reducerea brevetelor de beuturi, autoritățile au dispus în mai multe orașe și comune închiderea cârciumelor de Sâmbătă seara și până Luni dimineața.

In Secuime, această măsură s'a și aplicat, deasemenea și în județul Maramureș. V. T.

Pentru ușurarea învățământului

Invățământul secundar

După cum am mai scris, noile dispoziții ministeriale referitoare la examenele de absolvire, prin caracterul lor liberal au stârnit admirația unanimă a întregei opinii publice.

S'a dovedit în mod neîndoios netemeinicia afirmațiilor ziarelor ungurești și săsești că prin noul sistem, învățământul ar fi îngreunat. Din potrivă, s'a constatat că dispozițiunile ministeriale înseamnă o importantă înlesnire pentru școlari și profesori.

Indeosebi, uman și conciliant este felul cum s'a aranjat chestiunea examenului de absolvire. Anume, chiar dacă vre-un școlar cade la un studiu, el nu mai trebue să facă examen de corijență, dacă din celelalte materii are notă bună.

Bineînțeles, pe lângă un sistem atât de ușor și uman, în cele mai multe locuri și și în județul Cojocna, n'a căzut aproape nici un școlar. Numai în Săculme au căzut câți va, căci Săcuii neavând talent pentru învățarea limbilor indo-europene, n'au prea arătat progres în limba română.

Și în Seculme însă au căzut mult mai puțini decât ar fi căzut în împrejurări obișnuite la un examen de maturitate după sistemul vechiu.

Dl ministru al Instrucțianei publice nu s'a oprit însă nici aici în cunoscuta-i bunăvoință față de șvabi.

Dnia sa considerând că actualul sistem al învățământului în teritoriile alipite este de dată recentă și pentru a ușura sarcina școlilor minoritare, a hotărît noui înlesniri pentru școlari, hotărîri despre cari autoritățile școlare au fost încunoștințate zilele acestea.

Deși regulamentul școlar nu admite corigență la examenele de absolvire claselor IV-a și VIII-a, dl ministru, prin o decisiune specială a dispus că — anul acesta — chiar și acei elevi, cari au fost respinși în sesiunea Iulie *din toate materiile*, să nu repeteze anul, ci să fie admiși la un nou examen în luna Septemvrie.

*

Precum vedem, Statul român nu pierde nici un prilej pentru a-și arăta interesul și dragostea față de școlari, fie ei români, fie ei minoritari.

LEI 450
un pantalon de tenis!
La firma: D 44
Katz și Mendel
Cluj, Piața Unirii No. 10.

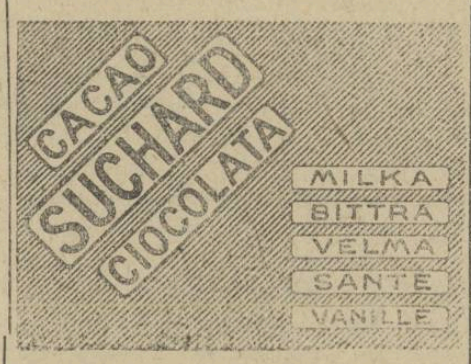

Ocalfă de librar
cu practică serioasă și cunoștința limbilor română, germană, ungară și eventual franceză, caută pentru
imediată angajare
Libraria Romaneasca S. A.
din Oradea Mare, B.-dul Regele Ferdinand No. 11.
Doritorii se vor adresa numitei librării, arătând pretențiile de salar și alăturând certificate de serviciu.
D 60 Direcțiunea.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR
CINEMA SELECT
Miercuri, 30 Iunie 1924
IVETTE
Dramă sentimentală în 6 acte. In rolul principal:
LYA MARA

TEATRUL MAGHIAR
Mercuri, 30 Iulie 1924
Oprimații
Mare dramă socială din istoria Franței din secolul al XVI-a în 7 acte. In rolul principal:
Raquel Meller, Sarah Bernhard

LOTERIA
Sindicatului Presei
Române din Ardeal și Banat
autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924.
pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui
Cămin al Presei în Cluj
este cel mai sigur și rentabil plasament
Numai cu neinsemnata sumă de 2 lei, puteți câștiga 100.000 lei
LOTERIA
Sindicatului Presei.Române din Ardeal și Banat
insumade 3 milioane lei ofera 5412 castiguri in valoare totala de
500.000 lei
Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de 16 August 1924 în sala festivă a Prefecturei Județului Cojocna, Cluj, în prezența delegaților autorităților și ai pnblicului.
Grabiți-va deci și cumpărați.
Cine cumpără cel puțin 10 Bilete contra 20 lei expediați prin mandat postal pe adresa
Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat. Cluj, Piața Unirei 29
i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.
Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.
Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Opera mâinilor criminale

Atentatul contra expresului de Iasi

— Relațiunea oficială —

Direcțiunea generală Cfr. a primit astă-noapte la orele 3 o telegramă din stația Bârnova, prin care i se relatează următoarele:

„Expresul 61 București-Iași mergând astă-noapte pe distanța Bârnova—Ciurea, a întâlnit la Km. 475 buloanele dela linie desfăcute, asemenea și tirfoanele pe distanța unei șine, între 12—18 metri.

Linia fusese deplasată în interior pe această distanță.

„A deraiat mașina expresului iar tenderul s'a răsturnat la câți-va metri de linie.

„Au mai deraiat vagonul de poștă și un vagon clasa II-a.

„Printr'o fericită împrejurare nu s'a înregistrat nici un accident de persoane, mulțumită prezenței de spirit a mecanicului care a oprit brusc trenul.

„Circulația se face prin transbordare până la restabilirea liniei.

„Chiar în cursul nopței organele cfr. au întreprins o anchetă, al cărei rezultat e că la mijloc e vorba numai de o mână criminală, care voia să provoace deraierea expresului No. 61.

„Cercetările continuă".

*

Din cele ce s'au aflat, autoritățile au dedus că această deraiere este opera unei mâini criminale.

Ultime informații

— **De la prefectură.** Dl Sept. Mureșianu prefectul județului, va sosi la Cluj în ziua de 5 August expirându-i concediul. La aceiași dată va lua sfârșit și delegația dlui Inspector general adțiv. Hodor.

— **Starea agricolă a județului.** După rapoartele sosite la consilieratul agricol al județul Cojocna, secerișul grâului este pe sfârșit. Recolta se prezintă mult mai bine ca anul trecut, atât cantitativ cât și calitativ.

— **Dl General Dănilă Pap** comandantul corpului 6 armată care lipsea până acum din Cluj — aflându-se în concediu, — sosește mâine în localitate.

— **Act de mulțumire.** Comitetul Corporațiunei Industriale din Cluj își împlinește o datorie atunci, când și pe această cale își exprimă mulțumirile sale tutulor acelora, cari și-au dat obolul lor, — cu munca, organizarea, donațiuni bănești chiar la expoziție, prin colectare, sau în ori ce chip, — pentru expoziția produselor ucenicilor din 1924.

— **Un oaspete celebru.** Celebrul oculist dr. Fuchs se găsește de câteva zile în localitate. Aseară a luat parte la banchetul ce s'a oferit membrilor societății geografice din Viena, aflați de două zile în Cluj.

— *Sanatoriul dr. Cosmutza, Cluj-Cetățuia (Fellegvar) pentru vindecarea boalelor interne, îndeosebi ale organelor respirătoare și nervoase.* D 44

— **Serată dansantă.** Sâmbătă 2 August 1924 (Proorocul Ilie) Cercul Studenților Someșeni „G. Coșbuc" din Cluj, va aranja o serbare dansantă la băile din Sângeorgiul-Român (jud. Bistrița-Năsăud.)

— **Scoborîrea prețurilor maximale.** In ședința de azi dimineață a consiliului comunal s'a hotărât ca noile prețuri maximale, care se vor fixa pentru luna August să fie cu 20 la sută mai scoborâte ca acele fixate pentru luna Iulie.

— **Repararea străzilor.** Oficiul ingineresc al orașului prin șeful său dl ing. Ciortea a prezentat consiliului un proect de reparații a tuturor sttăzilor dela periferia orașului. Proectul a fost aprobat de către consiliu.

Săptămâna viitoare vor și începe lucrările.

— **Incetățenirile.** La Sibiu azi s'a instituit o comisiune de cetățeni cu scopul de a controla încetățenirile la care după cum se știe a început să se lucreze de câteva săptămâni.

— **Stinesul Indiei,** *e Sir Tata, aristocratul industrial din Bombay, care acum și a terminat cura de patru săptămâni la Pistyan. Rezultatul acestei cure se caracterizează prin declarația lui următoarea: „Dacă ar avea și India un Pistyan, am avea cu 100 de mii de oameni mai puțini bolnavi. Aceste băi numai de acum se vor desvolta după meritul lor".*

Partidul conservator incearca sa se organizeze la Cluj

D. advocat Linția, organizatorul pentru Ardeal al partidului marghilomanist, a sosit eri la Cluj.

D-sa a declarat că d. Marghiloman va participa la adunările cari vor avea loc în cel mai scurt timp la Oradia Mare, Cernăuți și Cluj.

Citiți și răspândiți:

›Infratirea Poporului‹

cea mai bună gazetă săptămânală.

In jurul atentatului impotriva expresului de Iași

Alte amănunte

Ce a constatat prefectul poliției Iași

Dl prefect de poliție din Iași, Manciu, care se afla în acest tren, împreună cu șeful trenului și alți pasageri au procedat la o anchetă sumară.

S'a constatat că o șină, buloanele, eclisele și târșoanele, au fost luate din locul lor.

A doua șină următoare a fost deasemeni trasă puțin dela locul ei.

Numai datorită faptului că viteza trenului era de 30 klm. pe oră, accidentul n'a luat proporții mai grave.

Știrea că mecanicul Constantin Panu ar fi fost ucis, e inexactă.

El e numai ușor rănit. Alți răniți nu sunt.

E un atentat criminal

Din ancheta făcută de dnii Burghele și Ifrim, dela direcția regională CFR. Iași, reiese că accidentul se datorește unei mâini criminale.

Dl prim-procuror Cațichi șeful siguranței Botez, precum și autoritățile ceferiste, au cercetat la fața locului.

S'a putut preciza că doi revizori de linie, cu serviciul în partea locului, au fost pe ziua de eri în completă stare de ebrietate.

Se cercetează dacă nu cumva atentatorii au îmbătat pe acești revizori de linie, cari sunt doi țărani.

Trebue menționat că înainte cu jumătate de oră de a trece Expresul, care a suferit accidentul, nu au mai trecut pe acolo alte trenuri, ceeace dovedește că atentatul, s'ar fi pus la cale în cel mult jumătate de oră, timp dela trecerea trenului de Galați.

Noul regim al spirtoaselor

Comisiunea specială instituită de Ministerul finanțelor a terminat redactarea anteproiectului privitor la regimul beuturilor spirtoase.

Acest ante-proiect va căpăta forma definitivă în câteva ședințe ale comisiunei plenare care se va întruni în luna Septemvrie și în urmă va fi depus în parlament imediat după închiderea discuției la Mesagiul tronului.

Un nou monument național

In ziua de Sf. Ilie va avea loc cu o deosebită solemnitate, sfințirea bisericii din com. Brebu, jud. Prahova, la care vor lua parte M. S. Regele și Mitropolitul Primat. Această biserică este o lucrare monumentală, în gen arhitectonic național, venind în al doilea rând ca frumusețe, după mănăstirea Curtea de Argeș.

Cu această ocazie vor avea loc frumoase serbări naționale.

Prin telefon dela corespondenții noștri

Dizolvarea partidului comunist din România

București. — Comandamentul corpului de armată II teritorial, prin comisarul regal, a ordonat azi dizolvarea partidului comunist din România, desființând în acelaș timp „Consiliul general unitar", „Prietenii naturei", „Cercul femenist-comunist" și „Tineretul comunist". Accste organizațiuni politice au fost dizolvate fiindcă au contravenit dispozițiunilor din ordonanțele No. 2 și 3, cari instituesc și precizează starea de asediu pe teritoriul ceității București.

S'au dat ordine de dizolvare în tot cuprinsul țării.

Cinci polonezi executați de ruși

Varșovia. — (Rador). — Ziarul „Dzsin" publică detalii oribile asupra executării a cinci polonezi la Minsk de autoritățile sovietice, sub pretext că polonezii s'au făcut vinovați de spionaj.

Condamnații au fost desbrăcați, legați cu sârmă ghimpată, așezați în fața gropilor deschise și împușcați unul câte unul cu un foc de carabină, insuficient pentru a provoca moartea. Victimele sângerând și dând încă semne de viață au fost înmormânte. Executarea s'a efectuat în fața unui înalt funcționar al sovietelor și fără asistența medicală.

Înțelegere sârbo-bulgară

Belgrad. — Azi dimineață, dl Stoiadinovici, ministrul de finanțe a deschis conferința sârbo croato-slovenă-bulgară, care are drept scop să fixeze modalitățile de plată a arenzilor bulgare ce decurg din recenta convenție încheiată la Sofia. Aceste arenzi urmau să fie plătite în natură prin cereale în valoare totală de trei milioane jum. franci aur; dar din cauza recoltei insuficiente din Bulgaria, aceasta nu este în măsură să poată livra alte cantități peste cele 400 vagoane predate până acum.

S'a convenit deci ca pentru rest, cantitatea de cereale datorată să fie convertită în dolari sau franci — aur după cursul pieței din Anvers și Țările de jos.

Turburările comuniste din Bulgaria

Sofia. — Guvernul combate cu energie mișcarea comunistă susținută de agenții bolșevici cu bani și arme aduse din Rusia.

Moscova oferit sprijin diplomatic și arme și macedonenilor, cari însă până în prezent au refuzat.

Este inexactă știrea dată de un ziar din București că Alexandroff a avut o întrevedere la Londra cu Rakowsky.

Tratativele austro-române

Terminarea negocierilor dela Viena

Viena, 28. — Negocierile delegației române, în frunte cu ministrul Nistor, cu guvernul austriac, privitor la chestiunile ce decurg din aplicarea tratatului din Saint Germain, s'au terminat în ședința de Sâmbătă sub președenția ministrului de externe al Austriei dr. Grünberger.

Un protocol și diferitele acorduri, cari pun la punct chestiunile ce interesează ambele State, au fost semnate.

Atacuri bulgare la frontiera greacă

Atena. — Un comunicat al ministrului de război anunță că atacurile bulgarilor dela frontiera grecească se repetă mereu în ultimul timp. Un soldat grec a fost alaltăeri rănit.

Autoritățile militare bulgare evită să se întâlnească cu autoritățile militare grecești pentru a lua măsuri contra repetatelor atacuri.

Legațiunea greacă din Sofia a primit instrucțiuni de a face un demers pe lângă guvernul bulgar.

Incendiul dela Regie

București. Autoritățile civile și militare au continuat ancheta în jurul incendiului de la Regie. Experții au găsit urmele unor materii explozibile cu cari incendiatorii au voit să distrugă fabrica de tutun „Belvedere".

Se fac urmăriri importante și se crede că până mâine, criminalii — cari au urmărit scopuri politice — vor fi arestați.

Manipularea motoarelor de benzină „ASTRA" este cea mai simplă

Cel mai bun îngrijitor pentru copii! Praful Nr. 1 a lui Höfer pentru a presăra la copii, Baby-Creme, a lui Höfer. — Se află în toate farmaciile, drogeriile și parfumeriile.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

Iulie 924
complet

Anul IV. Nr. 1140 · 4 PAGINI · 2 LEI · 4 PAGINI · Joi 31 Iulie 1924

CLUJ 31.VII.924 b

Înfrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român
CLUJ 1.

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L.

Disolvarea partidului comunist

Guvernul a procedat la dizolvarea partidului comunist — sucursală de sabotaj, incendii și crime a Sovietelor moscovite în România.

Ipocriții ideologi sociali, elementele dezordinei și emisarii literari și filosofici ai drului Racowsky, complicii cu propaganda prin fapt la care se dedau incendiatorii și asasinii, au și început să protesteze în numele legei, democrației, civilizației și umanității.

Disolvarea partidului comunist, dovedit a fi instrumentul criminal al drului Racowsky, ireductibilul dușman al României, este tocmai o măsură de apărare a legei, a democrației, a umanității și civilizației — și mai pre sus de toate a siguranței și vieței Statului nostru.

Când cineva asvârle bomba omucidă, poartă în mână torța mistuitoare de avuții publice și private, organizează deraeri de trenuri în care pot pieri sute de vieți, acel cineva se răsvrătește împotriva legei, a civilizației, a umanității și chiar a democrației, căci nu ne putem închipui că sub această noțiune și organizație politică se pot ascunde incendiatorii și asasinii.

Dar teoreticianii și practicianii bombei, torței, deraerii și dinamitei nu se mulțumesc să opereze separat și în mister, ci se organizează în mod public, dispunând de cluburi, ținând conferințe și întruniri, publicând broșuri și ziare, constituindu-se în partidul politic al crimei.

Care Stat din lume, conștient de menirea și elementarele lui îndatoriri, dornic de viață și dispunând de vitalitatea de a-și apăra existența, ar putea tolera sub acoperișul lui constituirea unei bande de criminali, cari în loc să opereze în codru, operează sub masca principiilor — și acelea detestabile! — în viața publică?

Dizolvarea partidului comunist, departe de a constitui un act arbitrar și samavolnic, constitue tocmai un act de apărare a legei, pe care o înfrâng acești delicvenți, a civilizației pe care o însângerează acești sălbatici.

Când un partid are la activul lui atentatul de la Senat, explozia de la Pirotechnie, — pe care „tovarășii" din București au serbătorit'o cu urale și cu accentele Internaționalei — incendiul de la fabrica Bellvedere și deraerea expresului de Iași, acte executate după un plan premeditat comandat de dr. Rakovsky pentru a dezorganiza România, un asemenea partid trebue extirpat fără milă ca un cuib de vipere.

De altminteri, la fel procedează toate Statele — chiar îngăduitoarea Americă — cu acești criminali politici sau de rând, și nimeni, mai cu seamă dintre proprii lor fii, nu le acuză de ilegalitate . . .

Șezătoarea societății studențești „Crișana" la băile Moneasa

Societatea națională-culturală „Crișana", înființată acum câțiva ani de către studenții crișeni dela Universitatea din Cluj, în scopul răspândirii culturii în poporul dela frontieră, prin șezători, conferințe, înființări de biblioteci la sate, etc., ne anunță că a organizat pentru Sâmbătă, 2 August, un concert la băile Măneasa din jud. Arad, al treilea concert dat vara aceasta în satele acelui județ. Concertul va avea loc seara, în Pavilonul băilor. Va cânta un cor bărbătesc și vor declama și juca dialoguri dnii Liviu Oprișa, V. Caba și G. Avrămuț. Dl Liviu Timbus, acompaniat la pian de dra Viorica Radu, va cânta din Rode și Carelli și „Corul Banditilor" din „Ernani". Dra Viorica Radu va cânta la pian din Liszt și Wagner, iar dra Camelia Pinciu va executa doine.

Opera ce-o face în satele dela graniță această societate culturală am apreciat-o și în alte rânduri în coloanele acestui ziar. De data aceasta constatăm, că ea progresează cu aceeaș hotărâre demnă. Cele trei biblioteci înființate în vara aceasta în trei sate din județul Arad ne îndeamnă să arătăm pilda ei și altora.

Inscripții

Prietenii României. — Dl Guillart, distinsul profesor de istoria medicinei la Universitatea din Cluj, reîntorcându-se în patria sa pentru a-și face concediul, nu ne-a uitat.

Dimpotriva și-a adus cu drag aminte de noi și a vorbit și altora cu simpatie de sufletul nostru de fizionomia țării noastre, de cea ce a văzut și observat cu bună credință.

Dl Guillart a ținut mai multe conferințe la Lyon vorbind despre România, iar pentru anul viitor a fost invitat se vorbească despre țara noastră la Paris.

E un real serviciu pe care îl face țării noastre dl Guillart, la fel cu serviciile pe care îl fac țării noastre toții profesorii francezi de la Universitatea din Cluj, care răsplătasc cu atâta grație și eleganță ospitalitatea ce le-a oferit-o cu atâta încredere și entuziasm România.

Acești distinși profesori nu se mulțumesc să înfățișeze și să aducă un prețios dar României frumusețile și comorile spirituale ale Franței, ci, printr'un fericit schimb pentru noi, printr'o ridicată valută culturală, dau Franței cea ce au cules cu atâta îndemânare din bucuriile noastre sufletești. Ei fac din cultura noastră o valută forte pe piața internațională a ideilor.

Le mulțumim.

Diodor.

Vizitele ce se fac Ardealului

Înăuntru cași dincolo de hotarele țării suntem ponegriți în toate chipurile, O anumită presă dela noi, ajutată de unele gazete minoritare, și o parte din presa străină plătită de propaganda vrăjmașilor noștri aruncă din belșug calomnii la adresa României și denaturând faptele, ascunzând adevărul și realitățile, înfățișează stările dela noi într'o lumină atât de defavorabilă, încât s'ar putea crede că nicăeri în lume nu e mai rău ca în România. Țara e stăpânită de oligarchi, imoralitatea cea mai crasă dela țăran și până la oamenii din fruntea treburilor publice se arată atotputernică, relele cele mai josnice rod vlaga națiunei, barbaria se vădește la tot pasul, iar pe deasupra tuturor acestor păcate domnește suverană lenea. Libertatea este la noi doar un cuvânt gol, democrația o minciună, dreptatea numai o formă. Toți călcăm legea și nu cunoaștem decât bunul plac. Iată în câteva rânduri cum suntem înfățișați Dar sunt dincolo de hotare oameni cari, necunoscându-ne, pot fi înșelați. Propaganda pe care o facem nu poate singură să răzbească această țesătură de minciuni și de calomnii. Iată de ce ne bucurăm oridecâteori străinii vin să ne viziteze. Și în ultimul timp foarte mulți oameni de seamă din Apus, politicieni, savanți, scriitori, artiști, au venit să ne vadă și să ne cunoască.

Delegațiuni ale Ligii Națiunilor, societăți științifice au vizitat țara noastră, cutreerând orașele și diferitele regiuni. Ciujul a fost printre localitățile cari s'au bucurat mai mult de aceste vizite. Toți acești străini s'au putut convinge din cele ce au văzut și cercetat că lucrurile stau cu totul altfel de cum sunt înfățișate deopotrivă de dușmanii noștri dinăuntru cași din afară.

*

El au constatat că imoralitatea nu este la noi mai mare decât aiurea, că țara întreagă desvoltă în liniște muncă fecundă că legea se respectă și aici ca pretutindeni, că democrația noastră este reală, că țăranul nostru, stăpân pe bucata lui de pământ nu trăește mai rău decât țăranul din alte state, că nu asuprim nici o minoritate și că dimpotrivă toleranța noastră pentru cetățenii de altă naționalitate este mult mai mare decât în alte țări, că relele nu sunt mai răspândite în România decât pe alte meleaguri, că, în sfârșit, dela încheierea păcii și până acum s'a realizat o sforțare spre mai bine și spre consolidare care se cuvine prețuită. De toate acestea s'au putut convinge cei cari ni-au vizitat. Intorși în țările lor, ei vor spune impresiunile pe cari le-au primit în România, restabilind adevărul și risipind calomnia.

Reforma invatamantului primar

Odată și acum — Minoritățile nemulțumite

Chipul judicios cum un dascal ardelenean examinează problema

Invățământul primar îndată după Unire, trebuia să îmbrace o altă haină amăsurat timpului și evenimentelor.

Haosul în care a plutit școala românească, — până la venirea dlui ministru Anghelescu, — era insuportabil. Trebuia cel puțin acuma — în ceasul al unsprezecea — să i se dea învățământului primar importanța uriașă, pe care o prezintă în consolidarea acestei țări, făcându-se o școală primară unitară, cum unul este sufletul românesc pe întregul teritoriu al țării. Legea votată de parlamentul României-Mari, sancționată de M. Sa Regele tuturor Românilor și conștiențios executată de apostolii culturei românești, asigură un rol foarte important, întru civilizare și răspândirea culturei în poporul, din a cărui jertfe — aduse din abundență pe câmpul de luptă, — visul nostru secular s'a împlinit.

Școalele românești acum 17 ani. Legea lui Apponyi, Martie 1907.

Contele Apponyi în primăvara anului 1907 adusese înaintea parlamentului maghiar „Reforma învățământului primar de stat, art. de lege XXVI. și confesional art. XXVII. O lege blăstămată — lovitura de moarte dată școalelor românești cu deosebire — care tindea la complecta desnaționalizare a noastră. Acest conte supranumit „Călăul școalelor românești" redactează, trece prin sfatul țării și obține sancționarea legilor amintite cari glăsuiau așa:

a) In toate școalele statului, limba de predare este cea maghiară, indiferent de limba maternă a elevilor.

b) Școalele confesionale (ale naționalităților) ajutate de Stat, vor mai reda, afară de limba Statului, încă și geografia, istoria, constituția și aritmetica în limba maghiară, iar în cursul complementar (școala de repetiție) limba de predare este cea maghiară.

c) Școalele confesionale neajutate de stat (susținute numai din sudoarea românească) vor preda limba maghiară în așa fel, încât la sfârșitul anului al patrulea de școală, adecă la vârsta de 10 ani, elevul să se poată gândi și exprima clar ungurește. In cursul complementar și la acestea școale limba de predare e cea ungurească.

Adecă după legea lui Apponyi, în școalele de Stat unde toți copiii erau români, instrucția se făcea numai în ungurește, iar în școalele confesionale românești în cursul de toate zilele mai mult ungurește, iar în cel de repetiție numai în limba maghiară. Și enunța contele dela tribuna parlamentară, că acestea sunt celea mai umanitare legi, cari pot face fală oricărui stat din lume.

Nu voiesc să maghiarizez naționalitățile spunea după toate acestea faimosul conte, vreau numai ca să fie crescute ca parte integrantă a Statului unitar maghiar și ca făcând parte din nobila națiune maghiară.

După 17 ani. — Iunie 1924. Legea dlui ministru Anghelescu

„Când e necazul mai mare, atunci e și ajutorul lui Dumnezeu mai aproape". Statul milenar și națiunea unitară maghiară, aici în Ardeal după doisprezece ani dela rostirea sentinței s'a prăbușit, ungurii „cu buze valahe" au devenit liberi pe pământul strămoșesc. Frații cari se înfiorau la gemetele noastre ne-au mântuit și ne-au unit într'o singură țară — românească.

Un ministru al neamului românesc încătușat, asuprit, huiduit și desconsiderat până mai ieri alaltăieri, aduce azi o reformă a învățământului de Stat, care de fapt face fală României-Mari, atât în ce privește pe Români cât și pe minoritari. Ziarele streine, dintre cari și cele mai ostile Statului român aduc elogii dlui ministru pentru reforma școlară, taxând'o de cea mai liberală reformă, și cel mai tolerant stat față de minorități, recomandând tuturor statelor cari au minorități pilda României, fiindcă:

a) Legea școlară românească prevede un singur tip de școală — școala de Stat — în care limba de predare este românească limba minoritară.

b) In școalele de Stat minoritare limba de instrucție este aceea a minorității respective, în cele patru clase dela început predându-se ca materie obligatorie și limba română, iar în cele 3 clase complementare limba de predare este cea română, predându-se în limba minoritară religia și limba minorității respective.

Prin urmare minoritățile se bucură în România hulită și ponegrită de unii din ei, de școale de stat cu limba de predare minoritară, ceace noi nu puteam visa nici odată sub dominația ungurească — cu un trecut de o mie de ani — nici chiar în școalele confesionale.

Ministrul României care a săvârșit această operă însemnată, care a înfăptuit o lege pe care n'au visat'o minoritarii noștri, în discursul rostit la această reformă nu se laudă, nu aruncă nisip în ochii minoritarilor și a streinătății a la Apponyi, ci spune cinstit și răspicat, fără gânduri ascunse: „D-lor noi nu avem intențiunea ca să desnaționalizăm minoritățile. Departe de noi acest gând, nu avem nici un interes. Noi sun-

(*Urmare pe Pag. II*)

Cauciuc Michelin Cablé Stock, Automobile Bulek, Staier şi FORD, tipurile cele mai nouă cu preţuri reduse se află la marele magazin cu automobile

PERRY

Telefon: 999.

Str. R. Maria 2.

43—3

(Continuare de pe Pag. 1.)

tem 70-la sută, minorităţile sunt câteva sute de mii; Unguri sunt un milion două sută de mii, iar Români 14 milioane şi jumătate. Nici n'ar fi inteligent, nici bine, pentru consolidarea acestui neam, ca să desnaţionalizăm pe aceşti cetăţeni ai noştri de altă limbă."

Minorităţile ţipă

Dată fiind toleranţă românească faţă de minorităţi, unele elemente ale lor, devin din zi în zi tot mai pretenţioase. Totul le este drag, acestor elemente, toate ţările, toate legile, afară de ţara şi legea românească, unde trăesc şi sunt ocrotiţi. Dovadă atacurile concentrice, date în contra reformei şcolare atât din partea parlamentarilor minoritari, cât şi a ziarelor lor. Nu vreau — ca întotdeauna — să recunoască superiotatea şi spiritul de concilianţă al acestei reforme. Tratamentul minorităţilor n'a fost diferit de cel al Românilor, n'au fost asupriţi, li se cerea numai cinste şi supunere faţă de acest Stat românesc. — Această toleranţă unii din minoritarii noştri o înţeleg greşit şi fac o eroare capitală, — faţă de tot ce se numeşte bun simţ şi conştiinţă, — când afirmă, că D-nul Ministru Angelescu, ar fi imprimat legei şcolare actuale, spiritul asupritor şi de desfiinţare (îl recunosc şi ei) a lui Apponyi.

Dascălul Ion Delaturda.

Marele incendiu din Turda

In ziua de 28 cor. ora 9 seara la locuinţa dnei Borza din Turda, a isbucnit un groaznic incendiu. In aceiaşi curte se afla un depozit mare în care se aflau porţelanuri şi sticlării înfăşurate în paie. Focul a isbucnit cu furie, în magazie, fără a fi observat de cineva.

La faţa locului au sosit autorităţile, cari au luat primele mijloace de izolare şi evacuare a clădirilor din apropiere, ameninţate de foc.

Până târziu noaptea focul continuă să ardă cu furie, cu toată munca depusă de pompieri şi autorităţi, conduse în persoană de dl dr. Iuliu Ghenţiu, primarul oraşului, care şi de data aceasta a dat dovadă de multă energie. In zori de zi focul a continuat, şi numai la ziuă a fost localizat. Pagubele sunt foarte mari. Poliţia cercetează.

Corespondent

Ştiri diverse

— **Serată dansantă.** Sâmbătă 2 August 1924 (Proorocul Ilie) Cercul Studenţilor Someşeni „G. Coşbuc" din Cluj, va aranja o serbare dansantă la băile din Sângeorgiul-Român (jud. Bistriţa-Năsăud.)

Adunarea generală a Sindicatului patronilor în alimentare

Eri la orele 4 după amiază a avut loc în sala Camerii de comerţ din localitatea Adunarea Generală anuală a sindicatului patronilor în alimentare din Cluj, la care au luat parte peste 120 de membri.

Preşedintele Sindicatului, dl P. Mihaileanu arată în primul rând greutăţile de care se lovesc restauratorii din Cluj, prin urcarea excesivă a chiriilor şi prin suma prea mare pe care o plătesc ca dare de lux. Tot dsa cere apoi revizuirea brevetelor de licenţă la cârciumi, de oarece sunt mulţi comercianţi care se bucură de licenţe fără a avea nici un drept. In cazul de faţă se impune un riguros control la toţi acei ce dau masă în familii, deoarece asupra acestora nu se exercită nici un control sanitar.

In încheiere dl Mihailanu îndeamnă pe toţi membrii sindicatului la respectarea dispoziţiunilor şi legilor româneşti, de oarece ele nu sunt făcute decât pentru binele şi prosperitatea comerţului şi ţării noastre.

Dl M. Friedmann, cere apoi ridicarea taxelor de membru în sindicat, pentru restaurantele cl. I. 150, pentru cl. II. 80 lei, şi pentru cl. III. 60 lei, ceeace se admite în unanimitate.

Dl secretar Lazăr arată apoi situaţia sindicatului, după care dl Turi, secretarul uniunei generale a patronilor în alimentare, arată că prin proectul de lege ce se va vota în toamnă, care stabileşte ora de închidere a localurilor pentru ora 12, se va da o grea lovitură restauratorilor şi de aceia cere să se facă din timp, intervenţiile necesare.

S'a trimis apoi o telegramă dlui Leautey, preşedintele de onoare al uniunei prin care se mulţumeşte de ajutorul dat.

După toate acestea, se procedează la alegerea comitetului şi dl P. Mihaileanu, este reales preşedinte, având ca vice preşedinţi pe dnii M. Friedmann şi I. Russu, iar ca secretar dl Lazăr.

Conferinţa dlui prof. Guiart despre România

Dl Guiart, distinsul profesor de parasitologie şi istoria medicinei dela Universitatea din Lyon şi Cluj, reîntorcându-se dela cursurile ţinute la Cluj în primăvara aceasta, a ţinut de curând la Lyon — după cum ne informează colegii dsale de aici — o conferinţă despre România, expunând etonografia noastră situaţia financiară şi politică a ţării

Astfel dsa se achită într'un chip deosebit de apreciabil de primirea de simpatie ce i s'a făcut în ţara noastră.

Citiţi şi răspândiţi:

›Infratirea Poporului‹

cea mai bună gazetă săptămânală.

Lysoform

Din staţiunile cliematerice

Braşovul in timpul sezonului

Specula — Un nou impozit ilegal al primăriei — De ce nu se iau măsuri pentru înfrânarea speculei

Dela redacţia noastră din Braşov

Se ştie că Braşovul mai ales după războiu a devenit una dintre staţiunile climaterice importante din ţară unde în fiecare an sute de viligiaturişti îşi găsesc recrearea în atmosfera liniştită şi răcoritoare a acestui oraş ardelenesc.

In anul acesta dacă vizitatorii Braşovului n'au de văzut nimic nou şi original în schimb au de suportat o scumpete care a îngrozit chiar şi pe cei mai înstăriţi dintre vizitatori. Preţurile atât la alimente cât şi la mărfuri se scumpesc zilnic în modul cel mai neruşinat iar cei cari au camere de închiriat cer nişte preţuri pe cari nimeni nici cel puţin nu le putea imagina. Braşovul întrece astăzi în scumpete nu numai toate staţiunile climaterice din ţară dar bate recordul unora dintre staţiunile cele mai luxoase din străinătate. Pentru o cameră se cere lunar 3—4 şi 5 mii lei mai mult decât la Carlsbad iar cea mai eftină masă te costă 100—120 lei. La restaurante o friptură a ajuns 25—30 lei, o salată de pătlăgele vinete 25—30 lei, o mâncare cu sos 25—30 lei, un ou 3—4 lei, un kgr. unt 140—160 lei, un kgr. lapte 10—12 lei, o porţie de fructe 20—25 lei, un kgr. zarzavat pentru supă 20—25 lei.

Autorităţile nu vor să se puie în conflict cu comercianţii

Ceeace este interesant că faţă de această scumpete care exasperează pe cetăţeni nici o autoritate, deşi avem mai multe decât în alte oraşe, nu vrea să ia nici o măsură pentru înfrânarea ei. Primăria nu vrea să se puie în conflict cu comercianţii saşi, ci din contră îi încurajează în specularea publicului, iar poliţia renunţă de-a lua vre'o măsură pentruca să nu se puie în conflict cu primăria.

Un nou impozit al primăriei

Dar ceeace e mai revoltător e faptul că primăria nu numai că nu ia nici o măsură pentru înfrânarea scumpetei dar contribuie ea însăşi la îngreunarea vieţii. De două săptămâni primăria prin încasatorii ei încasează un nou impozit de un leu dela toţi cetăţenii cari ocupă vre'un loc pe băncile de pe promenada de sus a oraşului. Cei cari au familii nu mai îndrăznesc a ieşi seara după muncă la plimbare căci riscă a-şi da un sfert din salar pentrucă se odihneşte câteva minute sub castanii răcoritori de pe promenadă. Un funcţionar de pildă care are 4—5 copii trebuie să plătească numai noul impozit în fiecare seară 5—6 lei ceeace înseamnă 180—200 lei pe lună.

V. T.

Răspândiţi „Infrăţirea"!

Din aceesele presei budapestane

In ce sens să face educaţia publicului maghiar

Dl Alex. Marghiloman lăudat de iredentişti ca o „chezăşie a dreptăţei cauzei lor"

Sub titlul „Dreptul minorităţilor" ziarul „8 Orai Ujság" din Budapesta scrie următoarele:

„Marele nostru proces cu Statele suscesoare ale Monarhiei, ce durează dela pacea dela Trianon, a ajuns la o nouă întorsătură.

Ciuntirea Ungariei, despre care ei spuneau că se face în numele principiilor wilsoniene, a însemnat tocmai batjocorirea lor, deoarece (!) milioane (?) de Unguri au ajuns sub stăpânire străină. Acest lucru a fost hotărît tocmai de aceia cari propovăduiau liberarea de sub stăpânirile străine.

Nouile hotare ale Ungariei s'au stabilit, — în contradicţie cu dovezile (!?) statistice, etimologice, geografice şi istorice pe care noi le-am înfăţişat zadarnic. Areopagul păcii nu ne-a dat dreptate.

Pe baza dreptului de autodeterminare a naţiunilor, ei au furat dreptul milioanelor de membrii (!!) de a rămânea şi mai departe cetăţeni ai patriei(!)

Acum însă s'a ivit chezaşul principal al dreptăţii noastre. Acesta este fostul ministru român Marghiloman care a declarat că „România este un Stat de minorităţi".

Mărturia dlui Marghiloman decide soartea procesului. Şi dsa a mai declarat, că ar fi dispus să dea drepturi minorităţilor.

Asta însă înseamnă, că până acum minorităţile n'au avut drepturi!...

Recunoaşterea aceasta ce se desprinde din declaraţiile dlui Marghiloman obligă Liga Naţiunilor să-şi facă datoria faţă de minorităţile din România. Prestigiul Ligii Naţiunilor pretinde ca Ungurii să ajungă în posesiunea drepturilor cuvenite".

*

Am reprodus aceste rânduri nu pentru a trage concluzia că „dl Marghiloman face politica lui Horthy", ci pentru a atrage atenţia oamenilor noştri politici a fi mai prevăzători în declaraţiile lor pentru a nu furniza prin vorbe pripite ori riscate material pentru propaganda iredentistă a „Ungurilor cari se deşteaptă" contra Statului şi dominaţiei româneşti.

Sprijiniţi Comerţul şi Industria Românească

In Strada Nicolae Iorga №. 6.

s'a deschis prima

Pantofărie studenţească,

unde se execută comenzi de pantofi, ghete, cisme şi sandale. Tot aici s'a deschis şi primul salon de lustragerie de ghete

27

Pentru studenţi şi funcţionari de stat se acordă 10% reducere.

CIOPLITORI

de piatră pentru pavele borduri etc se caută în condiţiuni avantajoase. A se adresa sub **„Cioplitori"** la Agenţia de publicitate „AMARGO" 5. Str. Căluşeilor, Bucureşti. D 68

SĂPUNUL *de toaletă* **ELIDA** *are renume mondial*

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

35 35

Furnizează parchete din stejar în orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

CINEMA SELECT

Joi, 31 Iunie 1924

IVETTE

Dramă sentimentală în 6 acte. In rolul principal: **LYA MARA**

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Cucernicie si iredentism hortyst

Organele iredentei maghiare pătrund în Român a sub masca catolicismului

Sub coperta unei false reviste catolice cu imagini de sfinți se întroduce în România propaganda hortistă

Cârdășia canonicului Karácsonyi János din Oradea-Mare cu iredentiștii unguri din America

Ziarele iredentiste din Budapesta, precum se știe, au fost oprite să între în țară. Opera propagandei irendentiste era — ce e drept — susținută și până acum, în mod deghizat, de „Brassói Lapok“ și alte organe de felul lui, dar adevăratele oficioase ale „Ungurilor cari se deșteaptă“ nu pătrundeau decât în mod clandestin până la masele cititorilor unguri.

Era deci timpul ca iredentismul maghiar să înventeze alte trucuri pentru a putea pătrunde în mod nestânjenit în țară. Și le-a inventat în mod foarte dibaciu.

Sub o copertă cu imagini sfinte se ascund pagini iredentiste

Avem înaintea noastră revista ungurească intitulată „Szent Család“ (Holy Family) — „Familia sfântă“, ce apare la America, în Homestead, Pa. Redactor: preotul ungur romanocatolic, dr. Nyirö István.

Revista aceasta — pe a cărei copertă figureaza Maica Domnului, Isus Christos, Duhul sfânt și îngeri — este răspândită la noi în sute de exemplare.

Cui i-ar trece prin gând să suspecteze cucernica revistă?

Și totuși, iată ce poezii „religioase“ publică cuvioșia sa d. preot Nyirö pe pag. 2., de pildă.

„Imaginea țări ciuntite
Îmi umple ochi cu lacrimi
Sărmana patrie maghiară
Ea este asvârlită în praf
Pe frumosul pământ maghiar
De la Adria până'n Carpați
Nu mai există bucurii
Căci ne apasă jugul streinilor“

Urmează un articol tot atât de... religios în care se vorbește de „reînvierea Ungariei ciuntite“ și de „intrigile inventate de căpătînele, cu păr lung, valahe“.

Intr'o poezie femeile maghiare sunt invitate să nu priviască cu pasivitate soarta actuală a patriei maghiare.

Iar pe pag. 14 a (anul I. nr. 4) găsim spre mirarea noastră câteva rânduri ale canonicului Karácsonyi János de la Oradia Mare, cu următorul conținut:

Oradea-Mare la 8 Martie 1924

Iubite domnule și frate!

Am primit numeriie revistei a „A Szent Család“ (Holy Family). Mulțumim foarte mult pentru ele. Regretabil însă că noi fiind jefuiți de toate, nu putem face abonamente.

Fratele vostru iubitor întru Christos:

Karácsonyi.

La aceste îndrăznețe rânduri ale dlui Karácsonyi, revista catolico-iredentistă „Szent Család“ face următoarele comentarii.

„Aceasta este deci situația sub tirania valahă. Mănăstirea atât de bogată odinioară astăzi nu este în stare nici măcar să aboneze o revistă. Este caracteristic acest fapt pentru **poporul valah lăudăros cu originea sa romană, opincar, murdar, incult, păstor de capre și născut trădător.**“

*

Cititorii ne vor întreba: cine este acest canonic dela Oradea dr Karácsonyi János care cutează să înfățișeze în astfel de culori Statul român al cărui cetățean este?

Răspundem: Numitul este — pe lângă indeletnicirile sale bisericești — și un istoric binecunoscut. Este autorul cărții; „Ezer baj, millió jaj egy történelmi tévedés miatt.“ (O mie de năcazuri, un milion de vaete — pentru o greșeală istorică) în care ni se contestă originea latină și se afirmă că noi „balcanicii“ n'am fi fost aici când Ungurii au venit pe aceste plaiuri.

D. Karácsonyi a fost până în ultimul timp profesor la Universitatea teologică din Budapesta. Acum câțiva ani s'a hotărât să vie în Ardeal în calitate de canonic deoarece Episcopia din Oradea îi ofera un trai mai bun decât Budapesta.

Cum mulțumește canonicul ungur ospitalitatea Statului român, reiese din paginile citate.

Recomandăm atenției autorităților atât persoana acestui propagandist hortyst cât și revista iredentistă „Szent Család„ — „Holy Family.“

Spre normalizare

Reorganizarea transporturilor pe cfr în Ardeal

Se știe că în ultimul timp s'a simțit o pronunțată intensificare a transporturilor de mărfuri pe C. F. R. în special în Ardeal.

Acest fapt se datorește măsurilor luate, atât de direcțiunea generală dela București, cât și de cele regionale din Cluj și Arad.

Să vedem care au fost aceste măsuri.

Amplificarea atelierelor de reparație

In întreg Ardealul sunt 5 mari ateliere de reparație mari și alte 12 mai mici. Pe de altă parte toate stațiile Ardealului erau pline cu zeci și sute de vagoane, cisterne și locomotive, scoase din circulație de pe urma stricăciunilor suferite în timpul războiului.

Aceste câteva mii de vagoane n'au putut fi reparate din cauza insuficienței atelierelor de reparație.

La un moment dat, Direcțiunea generală a C. F. R. a trimis o circulară tuturor direcțiunilor regionale din Ardeal, invitându-le ca de urgență să înainteze la București un raport, în care să se cuprindă, pe de o parte numărul vagoanelor stricate de prin stațiile fiecărei regionale, iar pe de altă parte, cifrele care să reprezinte cantitatea de producție și de reparație a fiecărui atelier de reparație.

In urma acestora s'a dispus dublarea și chiar triplarea numărului de lucrători și de mașini a atelierelor în vederea reparării tuturor vagoanelor și a tuturor locomotivelor stricate.

Pe de altă parte s'a încredințat fabricelor „Astra“ de la Arad și „Unio“ dela Satu-Mare reparația a sute de vagoane.

Aceste măsuri a făcut ca 2/3 din vagoanele care zăceau inutilizabile prin stațiile Ardealului să fie repuse în circulație.

Două mii de vagoane au fost retrimise în Ardeal

O a doua măsură luată de direcția generală a CFR., măsură care a produs normalizarea transporturilor pe CFR. în Ardeal a fost aceia după care toate vagoanele care aparțineau direcțiunilor regionale din Ardeal, și care se aflau prin vechiul Regat — au fost retrimise în Ardeal. Numărul acestor vagoane se ridică la aproape 2000.

In fine o a treia măsură a fost convenția încheiată cu Ungaria.

După această convenție mărfurile românești, destinate pentru Ungaria, sunt transportate cu vagoane ungurești, care în acest caz pot intra în țară — conform convenției.

Datorită acestei convenții transporturile interne ale Ardealului au câștigat 5—600 de vagoane lunar.

Acestea au fost măsurile principale care au contribuit la normalizarea transporturilor în Ardeal.

Quartetul „Iacob Mureșianu“ la Dej

— Dela corespondentul nostru —

Dej. — Sâmbătă a avut loc în acel oraș un concert dat de quartetul de coarde „Iacob Mureșianu“ dela Blaj, compus din profesorii A. Heitmann, Iuliu Murășianu, C. Cherebeț și d. Radu. S'a cântat din Schubert, Mozart, din Iacob Murășianu, și din compozițiile tânărului Iuliu Murășanu, fiul regretatului compositor dela Blaj. Execuția a fost tot timpul la înălțime, asigurând un succes demn de numele pe care'l poartă quartetul. De aceea, față de înalta artă prezentată intelectualilor din Dej de micul grup de artiști blăjeni, indiferența localnicilor cari nu s'au prezentat într'un număr tocmai impunător, este ceva ce trebue reparat.

Quartetul despre care vorbim e în turneu de câteva săptămâni prin orașele ardelene și a fost până acum la Zlatna, Bazna, Uioara etc. unde a avut succesele cele mai impunătoare. Zilele acestea va da concerte la Sovata, Diciosânmărtin, Sibiu, etc.

Trebue să amintim în acest loc, că profesorul compozitor Heinz Heltmann dela liceul din Blaj, deși de origină străină, este unul care dedicându-se cu trup cu suflet națiunii românești în care a intrat, s'a consacrat muzicei noastre, compunând melodii românești de înaltă artă, pe cari participanții la serbările din primăvară dela Blaj au avut ocazie să le aprecieze. D. Iuliu Murășanu, apoi, este un tânăr compozitor, vrednic urmaș al neuitatului Iacob Murășanu.

BEREA „URSUS“
DESCHISĂ
a
Fabricei de bere
CZELL
din Cluj, este beutura predilectă a publicului

Navigazione Generale Italiana
Linii repide de lux pentru
America de Nord si de Sud
Viitoarele plecări din Genov pentru:
Rio de Janeiro—Santos
Montevideo-Buenos Ayres
Vaporul „Re Vittorio“ ..... 7 August
„ „Duca d'Aosta“ ..... 22 „
Pentru New-York
Vaporul „Duilio“ ..... 6 August
„ „Colombo“ ..... 28 „
Asistența specială pasagerilor de clasa III în cursul călătoriei cu trenul București—Genova
Pentrn informațiuni și rețineri de locuri a se adresa la Biroul de Pasageri al Companiei
„Navigazinge Generale Italiana“ in Bucuresti, Calea Grivitei No. 143.

Au sosit ❀ Au sosit
Cămăși bărbătești
colorate, cu 2 gulere
desenuri moderne si elegante
Prețul: Lei 275 buc.
SIEGFRIED WEISS
CLUJ, CALEA REG. FERDINAND No. 6.

Ocalfă de librar
cu practică serioasă și cunoștința limbilor română, germană, ungară și eventual franceză, caută pentru
imediată angajare
Libraria Romaneasca S. A.
din Oradea Mare, B.-dul Regele Ferdinand No. 11.
Doritorii se vor adresa numitei librării, arătând pretențiile de salar și alăturând certificate de serviciu.
D 70 Direcțiunea.

Lloyd 1677
Fier de beton
Sârmă laminată, Fier rotund,
Cue de sarma
Sârmă de fier, Sârmă arămită,
Arcuri de mobila
Sârmă Ghimpată, Scoabe,
Sârmă de oțel din uzinele
Industria Sarmei S. A.
Furnizează imediat
Feraria S. A. Cluj,
Calea Victoriei No. 29.
Adr. Telegr.: „Feraria“. Telefon: 4-40, 3-47.

Ultima oră telegrafică

Ex-împărăteasa Zita actriță de film

Ziarele din Paris anunță că ex-împărăteasa Zita, după cererea unei firme cinematografice care lucrează la un film de propagandă habsburgică, a admis să figureze în persoană în acest film, contra unui onorar fantastic ce i s'a oferit.

Filmul trebuia însă luat și la Budapesta, iar pentru reconstituirea scenei încoronării împăratului Carol, era nevoe și de figurarea artistocrației maghiare.

Exîmpărăteasa Zita ne putând veni la Budapesta, firma franceză a oferit cinci sute mii dolari onorar unei doamne din aristocrația maghiară, să joace ea rolul de împărătească.

La început era hotărât ca suma aceasta să fie trimisă exîmpărătesei. In timpul din urmă însă, o parte din aristocrația maghiară protestează violent contra propunerii acestea care „jignește sentimentele dinastice ale națiunei maghiare față de casa ei domnitoare" (!?)

„Miracolul" din Huedin

Ungurii din comuna Huedin cred morțis că locuitorul Mátéfi János, actualmente soldat în concediu se transformă în fiecare noapte în câine de la orele 11 până la 2. Asta, de-oarece l'au blestamat rudele miresei părăsită de el pentru că a găsit-o necredincioasă.

D. dr. Valeriu Pașca, medic la spitalul din Huedin a declarat gazetarilor, că aiurările lui Mátéfi se datoresc durerii pe care a simțit-o când și-a găsit mireasa necredincioasă.

Demonstrații antirăsboinice la Viena

Alaltăeri la Viena în noaptea aniversării de zece ani de la începerea răsboiului mondial, o mulțime de mai multe mii de oameni a parcurs străzile capitalei austriace cu făclii, purtând placarde cu litere de fosfor cu înscripția:

„Să nu mai fie nici odată răsboiu."

Cu acest prilej a avut loc o mare întrunire la care au luat parte și oratori socialiști austrieci, englezi, francezi și cehi.

TEATRUL MAGHIAR

Joi, 31 Iulie 1924

Oprimații

Mare dramă socială din istoria Franței din secolul al XVI-a în 7 acte. In rolul principal: **Raquel Meller, Sarah Bernhard**

Ultime informații

— **Școlare.** Inscrierile în clasa I a școalei comerciale de fete din Cluj, ce se va deschide în anul școlar 1924—25 se vor face în zilele de 16 și 17 Septemvrie c. în localul Școalei civile (medii) de fete. Elevele vor prezenta actul de naștere, act de revacinare și certificatul despre absolvirea celor 4 clase secundare.

— **Dela Ocrotirea Orfanilor de răsboiu.** Societatea Ocrotirea Orfanilor din răsboiu încunoștințează publicul amator, că licitația reformaturilor (de albituri, haine, ghete,) ce era să aibe loc la orfelinatul Principele Carol în ziua de 25 l. c. se amână pe ziua de 1 August a. c. orele 2 a. m. tot în localul orfelinatului Principele Carol.

— **Controlarea piețelor orașului.** Dl Munteanu, directorul poliției Cluj și actualmente locțiitor de prefect a făcut azi dimineață o amănunțită inspecție prin piețile orașului, controlând prețurile.

In timpul de două ore jumătate, cât a ținut inspecția, dsa a trebuit să scoată de pe piață 8 precupețe, cări vindeau zarzavaturile cu prețuri de specula. Dacă toate organele însărcinate cu aplicarea legei contra speculei și-ar face datoria așa cum știe să-și facă dl Liviu Munteanu, directorul poliției, suntem siguri că am scăpa definitiv de scumpetea de azi de pe piețile Ciujului.

— **Limba română la școala Tarbuth.** Un membru din comisiunea examinatoare a elevilor dela liceul Tarbuth din Cluj ne informează că 60 la sută din elevele presentate la examen au reușit să-și însușească suficient limba română.

— In cafenea „Palace" va concerta în fiecare seară renumitul quintett, Fritz Mirutz din București cu începerea de la 31 l. c.

D. 71

— **Căminul de ucenici.** Camera de comerț din Cluj în ultima ședință a comitetului său, care a avut loc zilele acestea, a hotărât să facă un nou apel la toți negustorii din Cluj în vederea strângerei fondurilor necesare construirei unui cămin de ucenici în orașul nostru.

— Magazinul „AU PRINTEMPS" fost „MISSIR" Str. Memorandului 11, cu ocasia schimbărei firmei vinde toate mărfurile cu aproape prețurile fabricelor. 67 D

— **Plasare de lucrători.** Biroul de plasare al muncitorilor care funcționează pe lângă inspectoratul muncei din Cluj a mai plasat în cursul lunei Iulie încă 135 de muncitori fără lucru.

— **Disolvarea organizațiilor comuniste.** Comandamentul corpului VI din Cluj, în baza unui ordin superior, a dispus disolvarea tuturor organizațiunilor comuniste de pe teritoriul comandamentului.

— **Congresul pantofarilor.** In zilele de 7 și 8 Septembrie 1924 va avea loc în orașul nostru congresul general al pantofarilor. Orice corespondențe se vor trimite pe adresa Caros Babos str. Pata Nr. 87 Cluj.

— **Serbare de binefacere.** In seara zilei de 20 Iulie va avea loc în comuna Broscari o serbare populară cu scopul de a mări fondul de ajutorare a celor dăuneți prin incendierea grâului din hotarul acelei comune. Se va reprezenta piesa „Plicul" comedie în acte de dl L. Rebreanu. Intrarea va fi 40 și 30 lei.

— Sanatoriul dr. Cosmutza, Cluj-Cetățuia (Fellegvar) pentru vindecarea boalelor interne, îndeosebi ale organelor respirătoare și nervoase. D 44

— **Stinesul Indiei,** *e Sir Tata, aristocratul industrial din Bombay, care acum și-a terminat cura de patru săptămâni la Pistyan. Rezultatul acestei cure se caracterizează prin declarația lui următoarea: „Dacă ar avea și India un Pistyan, am avea cu 100 de mii de oameni mai puțini bolnavi. Aceste băi numai de acum se vor desvolta după meritul lor".*

Raspanditi „Infratirea"

De prima calitate plăcuta si recoritoare este

Berea din Turda

Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.

19

Prin telefon dela corespondenții noștri

Concordatul cu Vaticanul

București. — D. C. Banu, care a tratat la Vatican încheierea unui concordat. s'a înapoiat în Capitală.

D-sa a expus azi dlui I. G. Duca, ministrul nostru de externe, stadiul în care se găsesc aceste tratative, — cari după cum se știe n'au fost încă terminate.

Ancheta dela Regie

București. — Ancheta dela Regie continuă. Cercetările de eri stabilind în mod precis că focul a fost pus, a rămas ca autorii incendiului să fie descoperiți și arestați.

Până în momentul de față suut reținute la dispoziția judecătorului de instrucție vre-o zece persoane.

Un lucrător din fabrică, împreună cu soția sa — al căror nume se țin secret — au dat răspunsuri cari se contrazic.

Eri de dimineață s'a făcut la Belvedere o nouă descindere. Se crede că în cursul zilei vor fi obținute suficiente amănunte cari să indice pe adevărații autori ai incendiului.

Atitudinea „Neamului Românesc" față de uneltirile criminale

Atentatul împotriva expresului Iași

„Neamul Românesc" organul partidului național al poporului, de sub direcția dl N. Iorga scrie următoarele vorbind de atentatul îndreptat împotriva expresului de Iași:

Atentatul asupra expresului de Iași, săvârșit 24 de ore după ce amenințarea unui grozanic dezastru pusese în joc existența formidabilului așezământ economic dela Belvedere, este dovada evidentă că nu avem de face cu jocul unei fatalități oarbe și nemiloase.

Aceste fapte criminale, atât de numeros și insistent repetate la lumina zilei, dovedesc existența unui plan bine studiat a cărui metodică și îndrăzneață executare are ca punct final distrugerea forțelor de rezistență a țării.

Starea de asediu se va întinde în toată țara?

București. — „Neamul Românesc" scrie: „In consiliul de miniștri de ţmâine, în afară de chestiunea grâului și făinei se va discuta și extinderea stărei de asediu în toată țara, aceasta în urma evenimentelor ce s'au produs în ultimul timp."

Prințul Carol la Londra

Paris, 28. — Prințul Carol a plecat azi dela Paris la Londra.

Complot comunist la Belgrad

Berlin, 29. — La Belgrad s'a descoperit un complot bolșevic îndreptat împotriva regelui Alexandru și fostului prim-ministru Pasici.

Șeful departamentului rus dela cartierul general al poliției din Belgrad a fost arestat în legătură cu acest complot.

Focul dela Regie a fost pus

„Neamul Românesc" recunoaște, ca toată presa românească și ca toți oameni politici de ordine, că focul dela Regie este opera unor criminali.

Iată ce scrie în această privință „Neamul Românesc":

Autoritățile care au făcut cercetările asupra incendiului dela Regie au avut din primul moment impresiunea că focul a fost pus, și după laborioase cercetări au astăzi certitudinea că o mână criminală a provocat incendiul.

Din loc autorizat ni se afirmă că criminalii au pregătit din vreme și după o metodă clasică focul, și că numai norocului se datorește proporția redusă a incendiului dela Regie, care, altfel, ar fi distrus toate instalațiile și-ar fi produs pagube enorme și ireparabile.

Deși autoritățile păstrează încă secretul asupra faptului, putem afirma că au fost arestați doi lucrători, — împotriva cărora există indicii sdrobitoare de vinovăție, — dar cari totuși nu au mărturisit. Legăturile lor suspecte cu unii agenți teroriști sunt însă de natură a face autoritățile să creadă că într'adevăr se află în fața incendiatorilor.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 8.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

CLUJ 31.VII.924 2 1

CLUJ I. Nr. 1186

Anul IV. Nr. 1141 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI Vineri 1 Aug. 1924

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L.

Dacă ar trăi Jaurés

Comuniștii de pretutindeni sărbătoresc aniversarea împlinirei a zece ani dela omorârea lui Jaurés.

O întrebare elementară se formează din această manifestație: ce au comun oamenii torței incendiatoare, ai dinamitei și asasinatului, cu sufletul nobil, generos și altruist al lui Jaurés, acest suflet pe cât de mare, pe atât de delicat?

Ei nu pot înțelege nimic din cultura și nota specifică a talentului lui — după cum nu înțeleg nimic din ființa și arta lui Anatole France, pe care comuniștii l'au serbătorit de asemenea — nici din opera lui în care erudiția ia forma poeziei, iar între doctrina și acțiunea lui Jaurés și între concepțiile și procedeele comuniștilor este o complectă antinomie.

Jaurés era omul superior cu o profundă cultură clasică, cu un subtil simț al acestei culturi, care ca o albină de pe câmpiile pline cu violete ale Atenei degustă floarea fină a filosofiei platoniciene.

Este posibilă vre-o afinitate sufletească, vre-o comprehesiune între comunistul cu patru clase primare — dacă le are — pentru care lumea ideilor începe și se sfârșește cu Lenin și vasta inteligență, atât de grațios cizelată în forța ei, a lui Jaurés?

*

Comunistul bestial nu a înțeles nimic din Jaurés, nici din doctrina lui, nici din arta lui — căci el a fost cel mai mare artist al verbului din ultimul timp — și mai cu seamă nu poate înțelege și simți nimic din imensa bunătate, din vibranta generozitate care a constituit rezorturile principale în complicatul mecanism al acestui suflet excepțional.

Nici odată nobilul mânuitor de idei altruiste și de fraze, când de cristal, când de flacără nu a propovăduit, și mai cu seamă nu a practicat violența: era prea fin, prea delicat, și mai cu seamă prea bun pentru a săvârși un asemenea act de barbarie.

Dacă ar trăi astăzi Jaurés, ce ar zice acest atlet al gândirei și al verbului, de hoada de salbătici cari cu dinamita, cu târnăcopul și cu facla incendiatoare asaltează societatea?

In viață, Jaurés dezaproba propaganda prin fapt a anarchiștilor. Atunci însă anarhismul constitula cazuri individuale. Astăzi comuniștii se prezintă în massă, acționând și individual și în massă, primejduind nu numai principiul unei forme sociale, ci însăși civilizația.

Umbra lui Jaurés, din câmpiile Elisee, unde rătăcește în tovărășia marilor spirite pe care le-a iubit și glorificat, trebue să se cutremure de indignare, în fața hordei de barbari cari îi pângăresc astăzi memoria.

Inscripții

Senzaționalul. — Publicul — mai precis o parte a publicului — sub presiunea reporterilor ziarelor de tiraj continuă a fi preocupat de ființa — care ia proporțiile unei personalități — a lui Terente, banditul bălților și de isprăvile lui.

E vechea pasiune de senzaționalul a vulgului și a omului vulgar, a cărui inimă, pentru a intra în vibrație are nevoe de sguduiri violente, a cărui inteligență, neputând prinde și gusta nuanțat viața, înțelege viața în forme massive și grosolane, în linii dure.

Amatorul de senzaționalul va rămâne nepăsător în fața broderiei ca de mătase a unui vers, în fața giuvaerului prețios care este o proză artistic scrisă, în fața suspinului care se prelinge pe coardele unei viori îndurerată ori moare în profunzimile de abis ale orgei.

Un asemeni exemplar de suflet uman se va pasiona de romanele foiletoane, de filmele cu detectivi de accentele floroase ale jazz-bandului, de personalitatea și de isprăvile năstrușnice ale lui Terente.

...Și totuși viața nu este făcută decât de nuanțe.

Diodor

Partizanii ordinei

Măsurile luate de guvern împotriva criminalilor, cari conform ordinului dat de dr Rakowsky și banditul macedo-bulgar Alexandroff au procedat la dezorganizarea țărei noastre prin crime, au produs două curente în opinia noastră publică și în lumea politică.

Oamenii dezordinei și internaționalei roșii, demagogii și reclamagii s'au dat de partea comuniștilor, luând apărarea acestor mielușei nevinovați, împotriva „oligarhiei" care are cutezanța și sălbăticia a apăra existența acestei țări. Oameni cu simțul răspunderei, cu mintea întreagă și cu sufletul românesc, grupările și partidele politice care cunosc seriozitatea cu românismul, recunoscând primejdia care o constitue pentru țară agenții lui Trotzky și Alexandroff aprobă măsurile de prevenire și de salvare luate de guvern.

Spre cinstea și spre binele acestei țări, numărul celor din întâia categorie e infim iar numărul celor din categoria a doua îl constitue imensa majoritate a Românilor.

După paravanul democrației

— Țăraniștii apără pe comuniști și anarchiști —

Agitațiile comuniste și atentatele recente săvârșite de agenții bolșevismului au determinat guvernul să întărească măsurile excepționale pentru a asigura ordinea publică și a împiedica opera criminală pe care vor s'o îndeplinească aci elementele aflate în slujba unor interese vrăjmașe țării.

Presa cu adevărat românească și toate partidele au aprobat măsurile luate de guvern. „Indreptarea", „România" și „Neamul Românesc", înfățișând trei organizații politice, au recunoscut ca o necesitate pentru siguranța și ordinea țării întărirea dispozițiunilor excepționale. „Universul" a fost și mai categoric, spunând: In asemenea condițiuni două măsuri se impun: o supraveghere preventivă de cea mai mare vigilență „o severitate represivă exemplară".

In mijlocul obștesteî aprobări, nu ridică un glas de protestare decât țărăniști prin „Aurora" și „democrații" din str. Sărindar prin „Adevărul" și „Dimineața".

In urmele ideilor de libertate, de umanitate și democrație, indignați până la revoltă când văd amenințate aceste sacre cuceriri ale omenirii moderne, tovarășii dlui Lupu și salariații dlui Rosenthal protestează violent împotriva măsurilor luate de guvern. Ceiace este o elementară datorie pe care o poruncește prudența, pentru dânșii înseamnă teroare și despotism. A te păzi de cei cari își slujesc așa zisele principii cu dinamita sau cu focul este pentru acești domni un act care păcătuește împotriva democrației și libertății.

A pedepsi pe acei cari, fie înebuniți de o idee, fie plătiți de vrăjmașii țării, săvârșesc atentate și crime lucrând la dezorganizarea și destrugerea statului, constitue pentru aceiași paladini ai democrației o odioasă faptă de despotism. A avea grijă de siguranța vieții și avutului cetățenilor, a te preocupa de ordinea în care trebuie să se desvolte munca țării, a pedepsi pe aceia cari aruncă în aer fabrici și provoacă deraeri de trenuri, înseamnă pentru țărăniștii dlor Stere și Lupu crime împotriva democrației și libertății.

In numele acestor principii sunt apărați, așa dar, nebunii și criminalii, agenții dușmanilor de peste hotare, toți cei cari încearcă să realizeze la noi a operă distructivă. Nu ești democrat dacă nu aprobi crima. lui Max Goldstein sau nu găsești cuvinte de scuze peniru orice atentat ba ești dinpotrivă un crunt despot dacă iei măsuri să previi asemenea fărădelegi.

A justifica crima cea mai odioasă și a scuza orice act anarchic, a încuraja acțiunea de distrugere pe care o îndeplinesc agenții unor interese vrăjmașe țării și a apăra toate nelegiuirile cari se fac în numele unor așa zise idealuri, iată democrația care țipă de pe balcoanele clubului țărănist sau țâșnește impetuoasă de subt rotativele dlui Rosenthal.

Citiți și răspândiți:
›Infratirea Poporului‹
cea mai bună gazetă săptămânală.

Pitorescul și bogățiile Ardealului

BEIUȘUL

Dela Oradea-Mare spre Beiuș — Pe valea Crișului negru

Tăind câmpia dintre Crișul-repede și cel negru, o cale ferată te îndreaptă spre unul din centrele culturale naționale ale Ardealului adăpostite în inima munților Apuseni, Beiușul.

Câmpii frumoase cu holde învălurate de adierea vântului, șirul nesfârșit de sate românești te fac să uiți monotonia acestei margini a pustei dinspre Răsărit.

Din când în când așezări streine, coloniști aduși de fostul regim, arată lupta etnică dintre cele două neamuri Românii și Ungurii. După gospodăriile mai cuprinse ale acestor din urmă, prinzi deasemeni deosebirea ce există între privilegiații și foștil iobagi de ieri.

Dela Rogoz, care te întimpină cu biserica lui frumoasă, pălcuri de stejari împestrițează câmpia roditoare.

Odată cu pădurea începi să distingi și plaiurile bihorene pierdute în ceața albastră a depărtărei.

In fund după coamele ușor încrețite zărești cingătoarea de ziduri înalte a muntelui și îndată ce ai trecut în valea Crișului-negru, caracterul românesc al țării apare tot mai neîntinat de influența maghiară.

Sătucuri sărace cu casele acoperite cu stuf, cu pereții strâmbi, ferestrele mici și prispa îngustă se pierd în văiuge lăturalnice.

Ele îți arată mai bine decât orice cât de neprielnică a fost pentru țăranul român de aici îmbinarea nefericită a stării istorice cu condițiile economice ale așezării lui geografice.

Drumurile sunt pline de oameni ce vin dela târg: îmbrăcați în chepenege negre sau mai adesea numai în cămașă albă cu înfloriturl din lână roșie ce înconjură gâtul, mânecile și mijlocul pieptului. Toți poartă în cap o pălărie mică neagră numită „clop".

Cu cât pătrunzi în munte decorul devine tot mai întunecat, apropiat de negru. Crișul cu ostroave de sălcii când își împarte, când își adună apele străjuite de pintenii negri ai stâncelor eruptive.

Și pădurea ți se pare mohorâtă neagră. Nu de geaba își poartă fratele de mijloc al celorlalte două Crișuri numele de negru.

Ce voiau să facă Ungurii din Beiuș. — O școală normală model

Cum ai scăpat de tovărășia stâncilor întunecate, valea se lărgește din nou, munții se depărtează și pe o coastă de deal se îngrămădesc casele Beiușului.

Azi târg de patru mii de locuitori, din care din nefericire jumătate sunt streini: Unguri și mai ales Evrei, altă dată numa sat, Beiușul nu cunoștea decă limba românească.

Deaceia au și trimis spre el fosta stăpânire mulți coloniști cu privilegii însemnate. Unirea cu Roma a înzestrat episcopia nouă de Oradea-Mare cu domeniul Beiușului și a căutat prin desbinarea religioasă să distrugă elementul românesc din această parte, înfiltrând străinismul cu ajutorul bisericei.

Lupta a fost grea și dârză și s'a răstrânt și asupra școlii. Românii însă nu s'au lăsat. Cei mai mulți s'au strâns în jurul bisericei ortodoxe bine înzestrată cu cărți.

De tristă amintire rămâne însă un fost director al liceului, Buteanu, care de fosta stăpânire împins și-a schimbat și numele în Butyán.

Câtă speranță puseseră Ungurii în progresul înstrăinării în această parte de țară curat românească se poate vedea și din faptul că erau gata să transforme Beiușul într'un oraș nou modern, un fel de Tg.-Mureș la granița de Apus a românismului. Se făcuse planul, s'au trasat străzile, s'a turnat chiar asfaltul trotoirelor și se ridicase prima redută destinată atacului cultural, o măreață școală.

Biruința dreptății a întors însă această armă împotriva dușmanului, căci în această clădire e instalată astăzi una din cele mai frumoase și mai moderne școli normale de fete din întreaga țară.

O femeie energică și cultă, dna Costamania, își pune toată dragostea și stăruința să înfiltreze în sufletul copiilor conștiința națională și să i pregătească prin cultură pentru a deveni armă de apărare împotriva dușmanilor.

Atelierul de țesătorle și de scoarțe românești, condus de dna Cosma e menit deasemeni să facă din Beiuș un centru însemnat al industriei casnice și să reînvie portul frumos moștenit dela strămoși, ce în multe părți a început să dispară, lăsând locul stambelor și tuturor celorlalte produse târgovețe, care schimonosesc îmbrăcămintea tradițională a țăranilor noștri.

50 delegați germani la Londra

In urma avisului conferinței, Germania va trimite o delegație de 50 diplomați germani la Londra.

Membrii delegației sunt designați. Intre ei se află Marx, Stressemann, Luther, ministrul de finanțe, precum și reprezentanții Prusiei și Bavariei

VIAȚA RELIGIOASĂ

Pelerinajul de la Mănăstirea Bicsadului

Mii de pelerini, din apropiere și din mari depărtări, asistă pioși la hramul mănăstirei — Incheerea vizitației canonice a P. S. Sale Hossu, Episcopul Gherlei

Dupăce preasfințitul Episcop al Gherlei a cutrierat neîntrerupt 45 parohii și filiale din Sălaj — făcând vizitație canonică în toată forma — celebrând sfânta Jertfă liturgică în fiecare zi și rostind predici în fiecare sat începând din 18 Iunie până în 8 Iulie când s'a terminat vizitația canonică propriu zisă în fruntașa parohie Periceiu, a ținut și în acest an ca și în anii trecuți, să fie de față la vestitul peregrinagiu de la Mănăstirea Bicsadului, unde la praznicul sfinților Apostoli Petru și Paul se celebrează hramul Mănăstirei. Cu această ocaziune se adună la acel vestit lăcaș de închinăciune mii de peregrini nu numai din jurul mai apropiat: Țara Oașului, ci și din mari depărtări: Ugocia, Maramureș, Sălagiu. In chip deosebit vin Românii noștri din parohiile Maramureșului, cari aparțin astăzi Cehoslovaciei, vin mulțime de credincioși din acele parohii mașteре ca să întâlnească pe frații lor Români liberi.

*

Arhiereul a plecat din Periceiu spre Bicsad în dimineața zile 9 Iulie, însoțit de prefectul Sălaului dr. Iulian Domșa și canonicul dr. Victor Bojor. In cale a cercetat frumoasa capelă dela liceul de stat din Șimleu, unde a fost întâmpinat de directorul dr. Ossian și profesorul de religie Erdelyi. In 10 Iulie Arhiereul a ținut la Mănăstire o consfătuire și conferință cu clerul din tractele Țării Oașului și a Turțului, luându-se hotărîri importante.

In cinstea Sfintei Fecioare

In 11 Iulie la liturgia privată a Arhiereului s-au cuminecat câteva sute de credincioși sosiți din ziua precedentă și mărturisiți prin preoții anume designați ca fungenți pentru acest praznic. Insemnăm că printre peregrini totdeauna sunt o mulțime de Ruteni, fie din țara noastră, fie din Cehoslovacia ori chiar și din Ungaria, pe cari îi leagă de această Mănăstire dragostea și evlavia lor mare către Maica Domnului, care din acest loc a împărțit tot mereu deosebite daruri pe sama cinstitorilor ei. Acești peregrini vin cu două zile înainte de praznic la Mănăstire, și o încunjură des în procesiuni cu cântări în cinstea Preacuratei Fecioare. Românii cântă românește, Rutenii în limba lor, chiar și Unguri vin, preamărind pe Dumnezeu și pe Născătoarea de Dumnezeu în limba lor.

Peste 4000 credincioși sărută sfânta cruce

In presara praznicului sfinților Apostoli la orele 5 s'a celebrat Paraclisul sau Canonul de mângâiere către Preafericita Fecioara pontificând Arhiereul. După Evangelia Paraclisului, preasfințitul a ținut o frumoasă cuvântare la miile de credincioși peregrini sosiți din toate părțile, vorbind despre evlavia către Maica lui Dumnezeu. Arată rătăcirile acelora cari nu vreau să știe de cinstea Maicii Domnului mai onorată decât Heruvimii, mai înaltă decât cerurile, mai curată decât străiucirile Soarelui. După terminarea Paraclisului a urmat stropirea cu apă sfințită și sărutarea Crucii din partea credincioșilor. Insuș Arhiereul a îndeplinit această obositoare lucrare, luând în considerare că s'au prezentat la sărutarea Crucii și botezare peste patru mii credincioși, așa încât înnoptase dea binele, când s'a terminat ceremonia aceasta. Toată noaptea apoi și în dimineața praznicului era o mare de popor credincios, sosit să asculte Liturgia arhierească și cuvintele de învățătură creștinească din însuș rostul Părintelui iubitor, care acum al patrulea an vine la acest locaș de închinăciune să întărească în credința strămoșească pe credincioșii săi.

Liturghia s'a început la orele 9, sfârșindu-se la orele 13. Arhiereul după Evangelie a ținut o prea frumoasă și magistrală cuvântare despre Biserica adevărată întemeiată de Mântuitorul Hristos.

La sfârșitul Liturghiei s'a înconjurat de trei ori după datină sfânta Mănăstire cetindu-se patru Evangelii în patru lături.

La mormântul lui Petru Fabian

După aceasta, Arhiereul încunjurat de vre-o 20 preoți, cari concelebraseră la sfânta Liturghie, s'a dus la noul mormânt de lângă Mănăstire, unde zac osemintele regretatului canonic, prelat papal dr. Petru Fabian, care aici și-a ales locul de odihnă după moarte. Arhiereul prohodește în duioase cuvinte pe bunul său sfetnic și însoțitor în vizitațiile canonice, care acum aici a dorit să se odihnească în mijlocul miilor de credincioși pe cari atâta i'a iubit și pentru al căror bine sufletesc a luerat în viața sa. A urmat apoi un parastas pentru odihna sufletului celui ce așa curând a dispărut dintre noi.

A fost o ceremonie adânc mișcătoare, care a umplut de lacrimi pe toți cei prezenți, între cari a fost sora repausatului dna Elena dr. Aciu cu soțul ei dr. Alexandru Aciu.

Liturghia din ziua praznicului s'a celebrat în liber în o capelă numită milenară, de pe vremurile stăpânirei maghiare, pentru ca să poată asista miile de credincioși adunați din toate părțile ...

*

Așa s'a închiat vizitația canonică de vară a Preasfințitului dela Gherla, care a depus o muncă de adevărat Apostol în curs de aproape patru săptămâni, și s'a întors la reședința sa încărcat de mângâieri sufletești, că și-a împlinit datorința de a paște El însuși în persoană turma sa cuvântătoare.

Coresp.

Chestiunea Condeescu

Se cunosc faptele săvârșite de funcționarul V. Condeescu, dela direcțiunea regională C. F. R. care a defraudat suma de aproape două milioane lei, prin falșificarea listelor de plată ale lucrătorilor și alte procedee de acelaș fel.

Acesta a fost imediat închis și transportat la arestul preventiv din localitate, urmând ca parchetul să facă instrucția, care actualmente se găsește în curs de executare.

Cu toate acestea Condeescu a cerut zilele acestea să fie pus în libertate, pe motiv că sănătatea îi este zdruncinată.

Tribunalul Cluj a respins cererea numitului, pe motiv că faptele de care este acuzat Condeescu îl fac să nu prezinte suficiente garanții de siguranță. Tot odată și parchetul a cerut prelungirea prevenției cu încă o lună, ceace Tribunalul a aprobat cu unanimitate.

CIOPLITORI

de piatră pentru pavele borduri etc se caută în condițiuni avantajoase. A se adresa sub „Cioplitori“ la Agenția de publicitate „AMARGO“ 5. Str. Călușeilor, București. D 68

TELEFON No. 211.

TIPOGRAFIA

Cele mai frumoase lucrări de tipografie ca facturi, formulare, registre, invitări, scrisori comerciale și orice alte lucrări necesare pentru Autorități, Oficii, Bănci populare, Cooperative, Consumuri, industrii și întreprinderi technice și comerciale sătești execută

INFRĂȚIREA

TELEFON No. 211.

TIPOGRAFIA INFRĂȚIREA

Execută de asemenea cu prețuri convenabile cărți, de nuntă și botez, invitații, cărți de vizită, broșuri, etc.

STRADA IULIU MANIU No. 3.

CLUJ

Inainte de a face o comandă în altă parte, adresați-vă la „TIPOGRAFIE INFRĂȚIREA“.

STRADA IULIU MANIU No. 3.

RANDUNICA IREDENTISTA

Literatura revistei de propagandă religioasă romano-catolică „Szent Család“ (Familia Sfântă) din America

Lighioanele cerului contra păcii de la Trianon

Ungurii compromit catolicismul, făcând din el o armă deghizată de propagandă șovinistă

Eri am arătat cititorilor noștrii de ce mijloace se folosește propaganda iredentistă maghiară pentru a pătrunde cu orice preț în massele cititorilor unguri din teritoriile alipite la România, Iugoslavia și Cehoslovacia.

Am amintit cazul revistei „Szent Család“ — „Holy Family“ — „Sfânta Familie“ din America care are înfățișarea și se dă drept revistă de propagandă religioasă: de fapt însă, sub copertă religioasă cu imagini sfinte, ea propagă cel mai turbat iredentism.

Propaganda „Ungurilor cari se deșteaptă“ operând după paravanul chipurilor sfinte, al cucernicei și al propagandei bisericești, ni se pare cât se poate de caracteristică pentru îndârjirea și încercările desperate ale dușmanilor noștri dela hotarul apusean.

Pentru a cunoaște gusturile ... fine și nivelul literaturei iredentiste din Ungaria, reproducem aici o poezie... poporală apărută în revista „Szent Család“, sub titlul:

Rândunicei călătoare ...

Iată poezia:

„Pe fereasta mea se așează
Rândunica călătoare
Gata de drum spre răsărit.
Aripa ușoară o duce peste
Ocean, în patria'mi suferindă.

Salut, păsărică și
Nu te opri decât
La graniță și acolo
Ciripește îndurerată:
Orice s'ar zice, nu-i dreptate
In ccea ce s'a făcut la Trianon.

Cântă de-asupra Caşoviei
Nu va executa Ungarul
Porunca de la Trianon.
Oradea, Timişoara, Clujul
Şi Szabadka nu mai plâng
Dar se vaetă cu durere:
Trianon a ucis naţiunea
In mod nemilos!

Du-te unde naţiunile mişeleşti
Se bucură şi spune-le,
Că în toată lumea se şopteşte
Că la Trianon s'au împletit
Şi funii pentru spânzurătoare.

Hienelor cari se bucură
De moartea închipuită a Ungurilor
Cântă-le de pe creanga verde:
Va mai fi încă sărbătoare
Ungurească, renaştere;
Trianon nu e veşnic.

Dacă vor râde de tine, nu tăcea
Ci cântă, că Someşul, Crişul,
Mureşul murmură
Din valuri: Trianon nu-i veşnic.

Ardealul, Carpatul, copacii
Pădurii, firul de iarbă de pe
Stânci şi văi şoptesc:
„Pământul acesta-i udat cu
Sânge maghiar,
Iar Trianon e vremelnic!

Cumanii şi eroii săcui
Incă n'au căzut în luptă,
Ungaria-i o realitate, iar nu un vis,
Se pregătesc oştenii!...
— Trianon nu e veşnic“.

*

Literatura și svârcolirile Ungurilor iredentiști ne storc doar un foarte sincer zimbet de milă.

Literatura atât de naivă și stupidă a revistei „Szent Család“ a preacuviosiei sale părintele Nyiri István ne interesează însă nudin punctul de vedere estetic. Ea ne dovedește, anume, cum concep o seamă de preoți laici unguri credința și catolicismul. A strecura politică veninoasă, a atâța contra păcii din dosul chipurilor sfinte și al aparențelor cucernice, înseamnă pentru orice popor civilizat a-ți bate joc de cele dumnezeești.

Nu tot așa la Ungurii noștri. După ce ei și-au făurit un Dumnezeu maghiar, era firesc să'și fabrice și o lege și o moralitate specific ungurească.

Cu acest ciudat fel de a fi catolic se batjocorește și se compromite catolicismul.

Evacuarea bazinului Ruhr

Experții englezi, francezi, italieni și belgieni eri seara au ajuns la înțelegere în chestiunea evacuării bazinului Ruhr.

Evacuarea militară și economică va fi treptată.

Ocalfă de librar

cu practică serioasă și cunoștința limbilor română, germană, ungară și eventual franceză, caută pentru **imediată angajare**

Libraria Romaneasca S. A.

din Oradea Mare, B.-dul Regele Ferdinand No. 11.

Doritorii se vor adresa numitei librării, arătând pretențiile de salar și alăturând certificate de serviciu.

D 70 **Direcțiunea.**

Comandați bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

CINEMA SELECT

Vineri, 1 August 1924

Numai pentru adulți!

LILI

Cocotă sau decăzută!

Dramă sentimentală de moravuri în 10 acte. In rolul principal: **MIA PAUKAN**

Strict interzis pentru minori!

HUNWALD

CLUJ,
Str. Vlahuța 3.

Telefon interurban 147.

12

Fabricați de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efectuim șlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile și după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte

Mare depozit de geamuri și întreprindere de pus geamuri.

Geamuri decorative. Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

De ce e scumpă viața la Cluj

Specula cu fructele și zarzavaturile la Cluj

Din cauza prețurilor fantastice a acestor alimente Clujenii vor rămânea pe iarnă neaprovizionați — Se impun serioase și grabnice măsuri

Ne facem din nou ecoul revoltei și nemulțumirei generale a publicului consumator din Cluj, atrăgând atenția celor în drept asupra speculei în adevăr insuportabile ce se face azi cu fructele și cu zarzavaturile, pe piețile Clujului.

Prețurile acestor alimente care pentru oamenii cu venituri modeste sunt absolut indispensabile în loc să varieze descrescând, se urcă pe zi ce trece.

Am înțelege această urcare continuă dacă ar fi motivată, fie de o vreme rea, fie de o recoltă slabă. Lucrurile însă s'au petrecut cu totul altfel. Recolta de fructe și de zarzavaturi mai ales în anul acesta a fost mult mai frumoasă și mai bogată decât cea din anul trecut.

Vremea la fel a fost în tot timpul verii foarte favorabilă, atât pentru fructe cât și pentru zarzavaturi.

*

Acum, la finele lunei Iulie, când toate fructele și zarzavaturile sunt în toiul lor, când toată lumea, dela cel mai sărac până la cel mai bogat, ar dori să se aprovizioneze cu aceste alimente pentru iarnă, acum când toate piețele Clujului și toate grădinile din jurul lui gem și de fructe și de zarzavaturi, la noi se vând caisele cu 60—65 lei kilogramul, vișinile cu 55—65 lei kgr., o conopidă cu 25—30 lei, o căpățină de varză 8—10 lei, patru sau cinci castraveți 2—3 lei etc.

In toate orașele din Ardeal fructele și zarzavaturile sunt ieftine

Mai mult decât atât, în toate orașele din Ardeal și nu mai departe decât la Turda sau Oradea Mare toate aceste fructe și zarzavaturi se vând pe prețuri cu 50—60 la sută mai reduse.

Dl Munteanu, directorul Prefecturei Poliției, a făcut tot ce-i stă în putință pentru a înlătura această insuportabilă situație. A confiscat mărfuri, a intervenit pentru fixarea unor prețuri maximale, etc.

Toate însă au fost zadarnice, ne având la dispoziție suficient personal polițienesc și — trebue să o spunem — neavând în măsura care ar trebui să aibă, concursul, nici al publicului consumator și nici al celorlalte autorități.

Facem din nou apel la autoritățile administrative locale precum și la comisiunea pentru fixarea prețurilor maximale ca cel puțin acum cu ocazia fixărei noilor prețuri pentru luna August să se ia în seamă nevoile imediate și indispensabile de aprovizionare a consumatorilor cu fructe și zarzavaturi — și să se fixeze prețuri maximale și pentru aceste alimente — și aceste prețuri să fie cel puțin cu 50—60 la sută mai scoborâte.

Altfel tot publicul consumator din Cluj este amenințat să rămâie neaprovizionat pe iarnă cu cele mai necesare alimente.

Constatarea naționalității române

Regulamentul privitor la constatarea naționalității române prevede că autoritățile care până la data, de 24 Februarie 1924 au primit din partea locuitorilor declarațiuni de opțiune pentru o naționalitate străină, precum și de renunțare la naționalitatea română, făcute de persoane născute pe teritoriul statului român, sunt obligate să le înainteze primăriilor comunelor unde s'au născut acele persoane, spre a se face mențiune despre aceasta pe actul lor de naștere.

Ministerul de Interne a făcut cunoscut tuturor prefecților din teritoriile unite să dea cea mai largă publicitate acestei dispoziții pentru ca autoritățile județene cari au primit acte din care ar rezulta renunțarea la naționalitatea română să le înainteze primăriilor comunale unde s'au născut acele persoane, iar primăriile prin prefectură să aducă la cunoștința Ministerului toate declarațiunile de opțiune ce posedă.

— **Serată dansantă.** Sâmbătă 2 August 1924 (Proorocul Ilie) Cercul Studenților Someșeni „G. Coșbuc“ din Cluj, va aranja o serbare dansantă la băile din Sângeorgiul-Român (jud. Bistrița-Năsăud.)

LEI 450

un pantalon de tenis!

La firma: D 44

Katz și Mendel

Cluj, Piața Unirii No. 10.

De prima calitate
plăcuta si
recoritoare
este

19

Berea din Turda

Fabrica:
Turda. Telf. 5.
Depozit principal:
Cluj. Telefon No. 394.

Pregătiți-vă pentru **TÂRGUL DE MOSTRE DIN CLUJ** **Dela 31 August pana la 14 Sept. 1924**

Rador 2164 63 D

Strungurile „ASTRA“ sunt indispensabile în atelierele moderne

Presa maghiară

Clemenceau — „hun renegat"

Confratele „Ellenzék", bazându-se pe cartea unui Englez cu numele Sailens, care a scris că regele hunilor Attila, retrăgându-se în anul 151 de lângă Marna, şi-a lăsat o parte din supuşii săi în Franţa de astăzi, — conchide că Clemenceau este un urmaş al acestor huni. După confratele maghiar numai astfel este explicabilă asprimea şi „cruzimea" bărbatului de Stat francez faţă de naţiunea maghiară şi germană, cu prilejul încheierii tratatului de pace.

Faptul că Clemenceau nu este decât un „hun renegat" — scrie „Ellenzék" — este o satisfacţie pentru Unguri. Risum teneais!

„Acuzăm guvernul!"

Ziarul sionist din localitate publică şi în limba română un violent atac contra guvernului care ar fi vinovatul de căpetenie pentru antisemitismul din ţară!!...

Este foarte trist că ziarul sionist este atât de miop încât nu vede nimic din sforţările autorităţilor de a pune capăt tulburărilor şi desordinelor din ţară.

Să plece la Mamaia

Pornind de la faptul că vizitatorii români ai staţiunilor climaterice din Ardeal pretind că în restaurante muzica să cânte şi bucăţi româneşti ziarul „Brassói Lapok" invită pe cei ce nu vreau să asculte delicioasele ciardaşuri, să plece din Ardeal şi să'şi petreacă vara la Mamaia, de pildă.

Numai oamenii inculţi nu iubesc ciardaşurile ungureşti — scrie Brassói Lapok.

Insolenţa ziarului comercial — iredentist din Braşov întrece orice margine!

„Puntea înfrăţirii"

„Guvernul român — scrie Déva és Vidéke — a ţinut să participe prin dl Minulescu la aniversarea lui Ady Endre.

Mulţumim guvernului că a ţinut să contribue cu autoritatea sa la sărbătorirea marelui poet.

Şi mulţumim scriitorului Minulescu, care a vorbit de puntea înfrăţirii şi şi-a exprimat bucuria că poate fi fratele sufletesc al marelui dispărut.

Noi am văzut de mult această punte de înfrăţire. Astăzi, vorbeşte de ea şi un mare scriitor român. Ea nu poate fi deci o ilusie.

Intelectualii se înţeleg. Spiritul clădeşte punţile înfrăţirii unde se întâlnesc ambele popoare, ca părţi egale.

Nu numai intelectualii ci şi neamurile se înţeleg. Poporul român trăeşte de multă vreme cu poporul maghiar. Ei nu se supără unul pe celalalt. Ei sunt doar una".

Scriitorii din Ungaria în Ardeal

Ziarele anunţă că revista timişoreană „Geniusz" (un fel de „Gândirea" ungurească — N. R.) va organiza matineuri Ady în toate oraşele din Ardeal.

Vor fi invitaţi să participe în mod activ la aceste matineuri şi scriitorii din Ungaria, poetul Babits Mihály, prozatorii Ambrus Zoltán, Móricz Zsigmond, etc.

Ultime informaţii

— **Invazia lucrătorilor străini.** In Cluj se găsesc în prezent 150 de lucrători indigeni care nu au de lucru, cu toate că 80 la sută dintre lucrătorii întreprinderilor din localitate sunt veniţi de peste graniţă, cu paşaport, fără ca serviciul de Siguranţă care are datoria de a supraveghia infiltraţia străinilor în ţară, să fi luat vre-o măsură până în prezent.

— **Circulaţia automobilelor şi camioanelor.** Dl Munteanu, directorul poliţiei oraşului, a luat dispoziţia că pe viitor se interzice cu desăvârşire circulaţia automobilelor şi auto-camioanelor pe străzile Iuliu Maniu şi Ion Brătianu, deoarece prin circulaţia acestora se deteriorează pavajul.

— **Salariile chelnerilor.** Chelnerii din Cluj au cerut de mai multă vreme urcarea salariilor. Această cerere a venit ieri în desbaterea Tribunalului unde au avut loc ultimile tratative sub preşedinţia dlui judecător Sutzu, care a respins cererea chelnerilor, ea nefiind fondată.

— **Dela asociaţia patronilor în alimentare.** Dl Nagy Miklós, proprietarul restaurantului „Gamrinus" a fost ales vice-preşedinte al asociaţiei patronilor în alimentare din Ardeal.

Lubeniţe roşii calitatea întâia pepeni turkestan şi cantalupi produse proprii sunt de vânzare en-gros şi en-detail la doctorul Adam Iancu proprietar Curtici, jud. Arad, lângă calea ferată.
D 72

— **Sechestrarea moşiilor absenteiştilor.** *Ministerul de justiţie a trimis parchetului din Timişoara o telegramă, prin care ordonă să se pună sechestru pe moşiile din Banat a trei familii de magnaţi absenteişti şi asupra societăţii maghiare agricole de credit şi ajutor.*

— **Primul concurs de şah în România.** In zilele de 15-31 August va avea loc la Sibiu primul concurs de şah al României cu ocazia căruia se va decide asupra şampionatului de şah al ţărei.

— **Un muzeu industrial la Cluj.** Camera de Comerţ din localitate intenţionează să înfiinţeze cu ocazia târgului de mostre din Septembrie un muzeu industrial, în care se vor expune în permanenţă fabricate şi modele din tot Ardealul.

— **Revizia maşinilor din uzinele particulare, provenite dela statul maghiar.** S'a anunţat, că Ministerul Industriei şi comerţului a instituit un control al maşinilor împrumutate de particularii din Ardeal de lafostul stat unguresc. Revizia aceasta s'a început în localitate, de către o comisiune a Camerei de Comerţ, şi se va continua săptămâna aceasta în judeţ.

— **Expoziţia „Fauna".** In zilele de 11—13 Septembrie, va avea loc la Cluj o expoziţie de câni organizată de societatea „Fauna".

— **Chestiunea lucrătorilor din fabrici.** Autorităţile administrative au pus în vedere tuturor fabricanţilor din localitate ca în decurs de 8 zile să înainteze liste de întregul personal ce-l au în serviciu, cu toate dălele necesare în vederea unui control amănunţit al funcţionarilor, de oarece cu toate că se simte o lipsă acută de muncitori pe piaţă, lucrătorii români nu găsesc de lucru.

— **Congresul antreprenorilor de clădiri.** Asociaţia generală a antreprenorilor de clădiri din România, cu sediul la Cluj, a hotărât să convoace în cursul lunei August un congres general, pentru a discuta modalitatea începerii şi intensificărilor de construcţii, de care se simte atâta nevoie în timpul de faţă. Cu această ocazie se va redacta un memoriu, ce se va adresa guvernului, şi în care se vor arăta soluţiile necesare.

Examenele profesorilor minoritari

Profesorilor minoritari dela şcoalele statului de grad secundar cari din motive binecuvântate nu s'au putut prezenta la examenele de limba română, ţinute în vara anului 1923, sau cari nedând răspunsuri satisfăcătoare la aceste examene, au obţinut o amânare de un an, vor trece un nou şi ultim examen, în vara anului acesta.

Profesorii dela şcoalele particulare minoritare şi confesionale de grad secundar, atât cele ce au drept de publicitate, cât şi cele fără acest drept, vor fi supuşi unui examen de cunoştinţe de limba română.

Aceste examene vor avea loc între 15 şi 31 August 1924 şi se vor ţine în următoarele centre:

La Timişoara pentru profesorii dela şcoalele cari aparţin inspectoratului regiunii I.

La Oradea Mare, pentru profesorii dela şcoalele cari aparţin Inspectoratului regiunii II;

La Cluj, pentru profesorii Inspectoratului regiunii III;

La Sibiu, pentru profesorii dela şcoalele cari aparţin Inspectoratului regiunii IV;

La Braşov, pentru profesorii dela şcoalele cari aparţin inspectoratului regional V. precum şi dela şcoalele din jud. Ciuc.

Profesorii minoritari cari au vârsta de 60 de ani sau o vechime de 30 de ani sunt scutiţi de acest examen.

Groaznica nenorocire din Constanţa

Doi lucrători răniţi mortal

O nenorocire s'a întâmplat ieri dim. la ora 11 la construcţia palatului serviciului sanitar al portului.

Pe când se lucra la acoperişul clădirii, o schelă fiind putredă, s'a prăbuşit împreună cu mecanicul Regen István din com. Zinov şi maestrul Istan Istvan.

Ei au rămas zdrobiţi în nesimţire. Victimele au fost transportate la spital.

Scufundarea unui vapor Japonez

Paris. — Din Otava, Japonia, se anunţă că un vapor japonez s'a scufundat lângă Potoro. 138 de pasageri şi 54 de marinari s'au înecat, 18 pasageri şi 5 marinari au fost salvaţi.

Prin telefon dela corespondenţii noştri

In ajutorul lucrătorilor ardeleni

Bucureşti — In consiliul de miniştri dl ministru al muncei Chirculescu a ridiat chestiunea lucrătorilor şomeri dela unele industrii din Banat.

In urma discuţiunilor avute s'a format o comisiune compusă din dnii: G. G. Mârzescu, generai Văitoianu şi N. D. Chirculescu, cari să studieze întreaga această problemă, avizând şi la mijloacele cele mai bune prin care Statul le-ar putea veni acestor muncitori în ajutor.

Dnii miniştri, cari formează comisiunea, se vor întruni în cursul dimineţei de mâine.

De altminteri, dl ministru al muncei va cerceta situaţia şi la faţa locului în prima săptămână a lunei August.

Descoperirea unei noui organizaţii de spionaj în Basarabia

Bucureşti. — Siguranţa din Cetatea-Albă a descoperit o vastă organizaţie de spionaj militar cu ramificaţii întinse, în folosul sovietelor.

In această organizaţie sunt implicaţi mai mulţi furieri basarabeni dela cercul de recrutare, cari divulgau din secretele armatei, deplasări de trupe, centrele unde staţionează armată mai multă, etc.

S'au operat mai multe arestări printre civili şi militari. Cercetările continuând.

Propaganda bolşevică în Balcani

Londra. — Ziarul „Times" publică un lung articol despre pericolul activităţii bolşeviste în ţările balcanice şi ajunge la concluzia că nu este exact că puterile civilizate sunt neputincioase de a opri activitatea bolşevică fără de război. Guvernele statelor balcanice apreciază foarte mult ajutorul moral, financiar şi economic al marilor puteri.

In momentul de faţă, guvernele statelor balcanice par dispuse a se ajuta reciproc în contra conspiraţiei dela Moscova, care ameninţă statele balcanice. Există motive serioase ca puterile occidentale să părăsească atitudinea lor pasivă şi să dea un ajutor statelor balcanice pentru înlăturarea pericolului.

O dramă familiară

Dl C. Ionescu, funcţionar la oficiul vamal din Lona plecând spre Maramureş, unde se găsea soţia sa, din cauze nestabilite până în prezent, şi-a tras un glonte de revolver în cap. Fiind imediat transportat înapoi la Lona, pentru a i se da primele ajutoare, acesta a sucombat. Soţia aflând de acest disperat gest al soţului său, s'a aruncat în Tisa, cu intenţiunea de a se sinucide. Fiind văzută de nişte oameni din apropiere, ea fost salvată. Cazul a fost adus la cunoştinţa parchetului, care face cercetările.

Statele aliate din orientul Europei şi conferinţa din Londra

O convorbire a dlui Macdonald cu dl Titulescu

Paris. — Havas ne transmite după „Echo de Paris" următoarea convorbire care a avut loc între dnii Titulescu şi Macdonald:

Dl Titulescu l'a întrebat pe dl Macdonald dacă statele mici vor fi consultate când se va decide convocarea Germaniei la conferinţa de la Londra. Dl Macdonald a răspuns:

„Aţi fost consultaţi decurând, şi noi am luat o hotărâre în principiu în această privinţă. Pentru a o aplica, în momentul oportun, statele mari au nevoie de un schimb de vederi care va dura cel mult două minute."

Dl Titulescu a răspuns că e fericit să audă că statele mari pot cădea de acord asupra unei chestiuni oareşicare şi în două minute.

Dacă vom fi în încurcătură, a întrerupt dl Macdonald, nu vom întârzia să facem apel la ajutorul României. La aceasta dl Titulescu a replicat: „In numele României vă declar că ea este gata să vă ajute".

Activitatea societăţii de salvare din Cluj

Societatea voluntară de Salvare din Cluj a luat fiinţă la 28 Ianuarie 1892.

De atunci şi până astăzi această importantă instituţie de asistenţă socială şi-a împlinit consţincios menirea.

Pentru a ne da seama de opera socială pe care o îndeplineşte această instituţie vom publica mai la vale câteva date şi cifre precise din care se va putea vedea care este activitatea ei. Din răstimpul dela Ianuarie până la Iunie societatea. Salvarea a avut: 276 cazuri de îmbolnăviri subite; 437 răniri şi loviri; 29 sinucideri şi încercări de sinucideri; 39 alte cazuri şi accidente; 339 transporturi fie la locuinţe particulare, fie la vre'una din clinicile locale şi în 529 cazuri serviciu ambulant. Pentru a ne face o icoană despre activitatea acestei societăţi, dăm mai la vale încă câteva cifre.

Dela înfiinţarea acestei societăţi şi până azi „Salvarea" a intervenit la 54.623 de cazuri de accidente; a efectuat 218.660 transporturi; a făcut serviciu ambulant în 19.590 de cazuri, iar desinfecţie în alte 295 de cazuri.

TEATRUL MAGHIAR

Vineri, 1 August 1924

Noptile din New-York

Episoade misterioase din viaţa poliţiei americane în 10 acte. Aranjată pentru film după neîntrecutele poveşti ale lui **Conan Doyle.**

America pământul misterelor!

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 2.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1142 — 4 PAGINI — 2 LEI — 4 PAGINI — Sâmbătă 2 Aug. 1924

Înfrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu
CLUJ 1 No. 7364

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 311.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L
PE 6 LUNI . . . . . 240 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L

Ungurii cari pângăresc catolicismul

Ungurii din America au găsit un mijloc, pe cât de de ingenios, pe atât de încercat, de a face propagandă iredentistă și subversivă în teritoriile întrate în posesiunea legitimă a moștenitorilor defunctei monarchiei habsburgice — în deosebi în teritoriile care au revenit României.

Câțiva preoți și înalți demnitori eclesiastici unguri, aparținând bisericei romano-catolice, au fondat o revistă religioasă cu cele mai cucernice aparențe. Coperta are o ilustrație primitivă, pe care, pe fondul unei cruci, se desemnează imagina dlui, în vârsta copilăriei, încadrat între sfânta Fecioară Maria și sfântul Iosif. Deasemeni în interiorul revistei găsim și alte imagini pioase, precum și pagini luate din religie.

Catolicismul acestei reviste nu este de cât o mască.

Alături de imaginile pioase și în mijlocul textelor religioase sunt insinuate pagini șoviniste și iredentiste maghiare, în care se asvârl imprecațiuni ridicole și săgeți de carton împotriva tratatului de la Trianon, în care se înjură și se blestemă ca în furoarea triburilor de bruni nomazi popoarele moștenitoare ale moartei monarchii habsburgice, în deosebi poporul român. Evident, procedeul acesta constitue o excrocherie.

Acei cari îl săvârșesc însă, acei cari fac din catolicismul care nu cunoaște ura între popoare, o unealtă de dușmănie și de atâțare, nu sunt niște laici ori atei: ei poartă rassa și aparțin bisericei catolice în înalte funcțiuni ecleslastice.

„Să nu ei numele Domnului în deșert" stă scris la cartea cea sfântă. Ori, acești slujitori ai Bisericei, făcând din Dumnezeu, din imaginile sfinților și sfintelor, din filele Bibliei și Noului Testament, din tot patrimoniul sacru al religiei unelte de ură și învrăjbire între oameni săvârșesc un calificat act de pângărire a catolicismului.

„Sfânta Familie (Szent Család") așa este intitulată necinstita și profanatoarea revistă care sub masca pietății catolice, face cea mai barbară politică, propagând vrăjmășia între oameni, instigând la răsvrătire în numele blândului și sfântului Isus Hristos.

Directorul acestei reviste este preotul Nyiri István iar colaborator este canonicul dela Episcopia din Oradea, d. dr Karácsonyi János.

Procedând, așa cum procedează, acești prelați s'au încărcat de o îndoită vină: excrocheria și profanarea.

In lumea ecleziastică asemenea delicte să pot făptui în toată libertatea, cu toată licența, excrocheria fiind luată drept act onorabil iar pângărirea drept un act de pietate?

Și atunci înalta autoritate catolică nu are nimic de spus de isprăvile acestor prelați unguri?

Inscripții

Casa lui Eminescu. — Un proprietar, pe a cărui moșie fatalitatea a făcut să rămână casa în care s'a născut și a copilărit Eminescu, a găsit de cuviință să dărâme acest modest, dar prețios vestigiu de care este legată amintirea celui mai mare poet al românismului.

Actul acesta de barbarie se datorește vre unei nevoi ori intereselor materiale?

Nu, căci s-au oferit proprietarului toate despăgubirile materiale posibile pentru a renunța la acest act de impietate. Proprietarul casei le-a refuzat cu îndârjire, categoric, rămânând la punctul său de vedere: ștergerea de pe suprafața pământului a vestigiului care lega visurile lui Eminescu de moșia care aparține astăzi dlui Papadopol.

Și atunci, care este explicația acestei încăpățânări căzăcești?

E ura materiei împotriva spiritului, fobia prostiei împotriva inteligenței, eternul războiu al brutei împotriva geniului, care din timpuri imemoriale se desfășură în lume ca lupta titanică dintre Ahriman și Ormuzd.

....Amintirea obsedantă a lui Eminescu, sugerată de acea veche căsuță, în care geniul lui Eminescu s'a născut ca Isus în iesle, turbura digestia dlui Papadopol.

Diodor

O provocare

Ziarul comercial iredentist „Brassói Lapok" spune verde, în față, vliegiaturiștilor români, cari vin la Brașov, că dacă nu le place, ciardașele cu care tarafurile de lăutari ungurești asurzesc lumea, nu au de cât să se ducă la Mamaia.

Frumoase vremuri trăim în România-Mare!

Doui evrei, renumiții Grünfeld și Kahane însoțiți de războiu negustori de ouă și haine vechi, astăzi comercianți de iredentism maghiar și de gazetă își permit, fiindcă până acum nu au primit nici una din meritatele sancțiuni, să închidă accesul Brașovului Românilor din Regat, prin persistări atât de grobiene și de provocătoare. Ce ar fi dacă în Alsacia vre-un ziar nemțesc, ori în Italia vre-un ziar slovac, — nu mai vorbim de Jugoslavia — și-ar permite să scrie astfel despre populația Statului dominant?

La noi nu e nimic...

De aceea numiții Grünfeld și Kahane își continuă febril rentabilul negoț de șovinism și iredentism maghiar și își permit caracteristica insolență de parvenit de a insulta cotidian românismul.

Parlamentarismul de azi

Intr'o corespondență din Anglia, trimisul special al ziarului „Adevărul" mărturisește admirația de care a fost cuprins asistând în Camera Comunelor la un vot de blam dat guvernului Macdonald cu prilejul votării unei legi oarecare. Nici una din obișnuitele manifestații cari la noi însoțesc votarea unei legi nu s'a petrecut în superbul palat al Parlamentului britanic. N'au fost izbituri de pupitre, nu s'au auzit fluierături și huiduieli, nu s'au întâmplat încăierări și nici nu s'au aruncat fiole cu gaze urât mirositoare. Totul s'a săvârșit în mijlocul unei liniști civilizate. Au fost desigur discuțiuni aprinse; dar a lipsit din ele violența injuriei și nu s'a schițat nici un gest de sălbăticie.

La noi, însă, nu este ședință a Parlamentului care să nu se desfășoare în mijlocul unui scandal de mahala. Și totuși, Parlamentele noastre dinainte de războiu se prezentau cu totul altfel. Discuțiunile erau atunci, desigur câteodată mai violente decât cele din Camera Comunelor, fiindcă temperamentul nostru latin este mai aprins. Dar ele știau să păstreze o notă de distincțiune, de corectitudine și de bunăcuviință chiar în cele mai vehemente atacuri.

Dela războiu încoace, vremile de agitație și de dezechilibru moral au schimbat mult atmosfera ședințelor parlamentare. La adăpostul celor dintâi experiențe ale sufragiului universal, o mulțime de elemente nepregătite pentru politică, nenumărați fauri sori ai democrației au izbutit să pătrundă în Parlament. Incultura și lipsa de educație a acestor reprezentanți ai națiunii au transformat dezbaterile parlamentare în adevărate spectacole de circ. Injurături, huiduieli, încăerări și gaze pestilențiale, iată mijloacele prin cari se combătea o lege și se lovea într'un guvern. Scandalul ajunsese să însemne toată activitatea Parlamentului. In timp ce jos în incintă reprezentanții poporului se dedau la asemea fapte, un public venit pentru divertisment privea amuzat spectacolul care i se oferea gratuit.

In vremea din urmă lucrurile s'au îmbunătățit întrucâtva, datorită în primul rând majorităților și actualului guvern cari au impresionat prin râvna, prin seriozitatea și prin autoritatea lor morală chiar pe cei mai incorigibili reprezentanți ai „democrației" de după războiu. Să nădăjduim că starea aceasta se va ameliora încetul cu încetul. Indrumarea aceasta spre mai bine a vieții noastre parlamentare ar putea fi ajutată dacă acele gazete cari prin scrisul lor au încurajat necontenit destrăbălarea și scandalul, aprobând acțiunea parlamentară a oamenilor „noui" și felicitându-i când izbuteau mai bine să facă din ședințele adunărilor legiuitoare spectacole de panoramă, ar renunța la atitudinea de până acum. Și poate printre ziarele cele mai chemate să reflecteze asupra acestui fapt, se găsește și „Adevărul".

Străinii despre comorile noastre artistice

Impresiuni din România

de Charles Diehl

Se știe că la primul congres de studii bizantine ce a avut loc anul acesta la București, între alți savanți străini, a luat parte și Charles Diehl, unul din cei mai de seamă cunoscători ai artei bizantine:

Dsa a publicat de curând în „Revue des deux mondes" un interesant articol întitulat: Impressions de Roumanie, în care vorbește cu o deosebită admirație de comorile noastre artistice.

Moldova de nord, Bucovina, Iașii, Curtea de Argeș, Horezul, toate acestea sunt descrise nu numai cu erudiția omului de știință, dar cu dragostea și înțelegerea unui cunoscător pasionat de arta bizantină, așa de bine reprezentată în frescele bisericilor și mănăstirilor noastre.

Vom reproduce mai jos o parte din articolul dlui Charles Diehl, cea referitoare la mănăstirile din Bucovina.

I

Evocarea domnitorului Ștefan cel Mare

Există în Moldova de Nord și în această Bucovină anexată în 1775 de Austriaci și pe care războiul a readus-o după un secol și jumătate României, monumente de artă care să numără printre cele mai de seamă bijuterii ale patrimoniului național.

Sunt bisericile și mănăstirile pe care le-au întemeiat în mijlocul marilor păduri, în văile singuratice ale Carpaților, domnii moldoveni din sec. XV-lea și XVI-lea, acel Ștefan cel Mare mai ales, care în timp de patruzeci și șapte de ani de domnie (1457—1504) a fost cum zicea un papă, „soldatul lui Christos" împotriva Turcilor.

Se păstrează la București steagul pe care domnitorul l'a plimbat victorios pe atâtea câmpuri de bătălie, steag pe care Sf. Gheorghe, călcând în picioare diavolul este brodat în fire de argint și aur pe un fond purpuriu. Soldații noștri în timpul războiului printr'un noroc neașteptat au regăsit într'una din mănăstirile Muntelui Athos acest trofeu glorios și Franța și-a făcut o onoare de a-l restitui României.

Dar amintirea marelui voevod retrăiește mai puternic în clădirile pe care le-a construit la Suceava, care a fost capitala sa; la Putna a cărui biserică păstrează mormântul său, la Voroneț unde o frescă prețioasă ne arată înfățișarea sa. După Ștefan, urmașii săi, imitând pioasa și măreața sa credință, au acoperit întreaga țară a Moldovei, în întreg secolul al XVI-lea de minunate biserici, al căror interes nu e mai puțin însemnat.

Comorile de artă ale mănăstirilor bucovinene. In întreaga lume bizantină nimic nu se compară cu ele

Se cunosc puțin până acum aceste monumente. Ele formează totuși unul din cele mai de seamă capitole, nu numai din istoria artei române, dar din istoria picturei bizantine.

In frescele care le împodobesc apare atotputernică influența acestui Bizanț, care a fost în Evul Mediu, educatorul Europei orientale și a cărui acțiune, atunci când chiar imperiul Paleologilor s'a prăbușit a fost simțită atâtea secole în țările române.

. . . . . .

Sunt încântătoare aceste mici biserici din Bucovina, în decorul dealurilor împădurite și a brădeturilor înțunecate ce le înconjoară.

Deasupra zidurilor cu turnuri masive la colțuri, care dau mânăstirilor românești, ca și celor din Athos, aspectul unor fortărețe, ele își îndreaptă spre cer silueta elegantă a acoperișurilor lor ascuțite și a cupolelor lor înalte.

E treaba arhitecților să explice trăsăturile caracteristice ale construcțiunei lor, lunga lor tindă pe care o separă pereți transversali în mai multe camere succesive și înlănțuirea meșteșugită a arcurilor suprapuse, pe care se razimă curba cupolelor lor.

E treaba arheologilor să descrie bogățiile comorilor lor, manuscrisele cu miniaturi splendide, cu mărețe legături din argint, ștofele bogat brodate din sec. XIV-lea și XVI-lea. Comoara dela Putna posedă în acest gen minuni, admirabile și prețioase lucruri de artă.

Alt lucru, chiar dela început, lovește însă pe visitatori: mărețul decor al picturilor care acopăr fațadele exterioare ale acestor biserici.

In întreaga lume bizantină nimic nu poate fi comparat cu acestea. Dela bază și până în vârful zidurilor e o mângâiere de culori vii, o armonioasă înfloire de fresce, unde pe fonduri albastre, azurii sau verzi, sunt zugrăvite cicluri întregi de scene pioase și rânduri de sfinți.

Toată iconografia, toată arta Bizanțului reînviază în aceste picturi: cu toate influențele occidentale pe care le întâlnești uneori în stilul maeștrilor bizantini sunt executate până în plin secol al XVIII-lea, cea mai mare parte din aceste fresce.

Incercare de sinucidere

Alaltăseară la orele 6, dl Salamon Farkas, directorul Societății „Iris" și al fabricei de cărămizi a orașului, a încercat să se sinucidă prin tăierea unei vine dela mână.

Ceeace l-a îndemnat să comită acest disperat act a fost faptul că, conducerea acestor două întreprinderi în actualele împrejurări l-au istovit complect așa că în urma unui atac nervos, a încercat sinuciderea.

Starea sa este gravă pentru un moment, însă după declarațiunile medicilor nu este periculoasă.

Teatrul minoritar în Ardeal

Nouile autorizaţii
de teatre maghiare

O reformă a teatrului de mult aşteptată: împărţirea pe circumscripţii — Cum a fost primită reforma

Ce ne spune dl Ştefan Mărcuş, inspectorul artelor, de la Oradea-Mare

Am anunţat acum câtva timp, că Ministerul Artelor a întocmit şi distribuit direcţiunilor teatrelor maghiare din Ardeal nouile autorizaţii de teatru, pentru stagiunea dela 1 Septemvrie 1924 până la 1 Septemvrie 1925. Graţie gentileţei dlui Ştefan Mărcuş, inspectorul artelor dela Oradea-Mare, suntem acum în măsură a da cititorilor noştri această listă, împreună cu condiţiunile şi circumscripţiile în cari vor funcţiona teatrele ungureşti în stagiunea viitoare.

Circumscripţiile de teatru maghiare

Iată lista noilor teatre maghiare din Ardeal, împreună cu circumscripţiile, directorii şi timpul cât vor funcţiona într'o localitate:

Cluj: dr Janovics Jenő, 10 luni.

Arad: director Fekete Mihály; Arad 7 luni, Timişoara 3 luni, Lugoj 1 lună.

Oradea-Mare: Grof László; Oradea-Mare 6 luni, Carăii-Mari 2 luni, Salonta 2 luni.

Satu-Mare: Kovács Imre; Satu-Mare 6 luni, Sighet 2 luni, Baia-Mare 1 lună, Şimleu şi Seini 1 lună.

Târgu-Mureş: Szendrei Mihály, Târgul-Mureş 7 luni, Dej 1, Reghinul-Săsesc 1, Bistriţa 1 lună.

Braşov: Parlagy Lajos, Braşov 3 luni, Sf.-Gheorghe 2, Odorhei 2, Miercurea-Ciucului 1, Târgul-Săcuilor 1, Gheorgheni 1.

Aiud: Fehér Imre, Aiud 3 luni, Turda 2, Zălau şi Cehul-Silvaniei 1, Huedin 1, Sighişoara 1, Mediaş 1, Uioara şi Gherla 1 lună.

Deva: Eugen Gaşpar, Deva 2, Sibiu 2, Ibaşfalău 1, Diciosânmărtin 1, Tuşnad 1, Petroşani 1, Haţeg 1, Lupeni 1 lună.

Condiţiunile noilor autorizaţii

Nouile concesiuni — ne spune dl Ştefan Mărcuş — s'au dat dela 1 Septemvrie 1924 până la 1 Septemvrie 1925, fiind condiţionate de respectarea tuturor legilor şi regulamentelor în vigoare, privitoare la trupele ce dau reprezentaţii într'o limbă streină. Trupele nu pot angaja decât cetăţeni români şi vor trebui să ia măsuri din timp, ca artiştii lor să fie asiguraţi în ce priveşte remuneraţia şi vărsarea pensiunii. Ele vor avea să notifice din timp Ministerului, prin inspectoratul respectiv, repertoriul şi persoanele cari rolează.

Repertoriul va avea să fie în aşa fel alcătuit, ca să fie menit propăşirii artei şi formării gustului public în această direcţiune, iar mijloacele de realizare să nu aducă nici o turburare ordinei publice. Afişele şi programul conform decretului Ministerulu, de Interne, au să fie redactate şi în limba statului.

Ministerul va anunţa fiecărei trupe ordinea lunilor cu localitatea unde va avea să dea reprezentaţii. Totodată Ministerul pune directorilor în vedere, că au să pună la dispoziţia trupelor româneşti, fără nici o pretenţiune, scenă, decoruri, luminat şi încălzit, iar trupele româneşti au să notifice direcţiunii de teatru cu zece zile înainte, că au sală.

Cum a fost primită reforma

Reforma de mai sus, care consistă în împărţirea pe circumscripţii şi 'n interzicerea angajamentelor de peste graniţă, este poate singura măsură a guvernului român, care — deşi a fost adusă la cunoştinţa celor interesaţi încă din săptămâna trecută, n'a provocat până acum nici un protest în presa ungurească. După cum se vede din atitudinea aceasta, directorii teatrelor ungureşti şi-au dat seama numai decât de însemnătatea ce-o are pentru ei faptul, că au să dee reprezentaţii în mai multe oraşe şi nu trebue să vegeteze pe o singură scenă, ca până acum. A trebuit o iniţiativă românească, pentrucă şi publicul maghiar din oraşele mai mici să poată avea teatrul propriu.

De aceea singura împotrivire, încercată de directorul teatrului din Oradea-Mare, a rămas fără răsunet. Dl Parlagi, directorul în chestiune a arătat dealtfel în explicaţiile sale, că repartiţia pe circumscripţii înseamnă îmbogăţirea directorilor de teatru, deci şi a sa, dacă primia circumscripţia Braşovului. Despre gestul său vom vorbi însă mâine, când vom arăta pregătirile făcute pentru înfiinţarea unui teatru românesc la graniţă.

Presa maghiară

Un nou popor înrudit cu Ungurii

Citim în „Uj Kelet" că nişte savanţi americani au descoperit în China un popor turanic, necunoscut până acum.

Noul popor — scrie „Uj Kelet" — seamănă etnograficeşte cu Ungurii.

Tratativele Barabás—Bernády

Aflăm din „Ellenzék" că d. deputat Bernády György a plecat la Arad, unde a avut importante convorbiri politice, referitoare la chestiunile partidului maghiar, cu renumitul om politic al ungurilor dr Barabás Béla, supranumit „tigrul".

D. Bernády s'a reîntors eri la Târgu-Mureş.

Placă comemorativă lui Ady în Dobriţin

Urmând pilda Ungurilor din Ardeal, scriitorii din Dobriţin au hotărât să aşeze o placă comemorativă lui Ady pe hotelul „Angol királynő" unde locuise poetul.

Placa comemorativă va fi executată de sculptorul Némethy László iar cheltuielile le va acoperi, hotelierul Német Nándor.

Desvelirea va avea loc în luna Septembrie a. c.

Aniversarea de 40 de ani a Operei dela Budapesta

Citim în „Ellenzék":

„La 27 Septembrie se vor împlini 40 de ani de când funcţionează Opera dela Budapesta.

Clădirea Operei a costat 3 milioane şi una sută mii florii şi lucrările clădirii au durat nouă ani împliniţi.

Cercurile culturale ungureşti vor serba cu mare fast împlinirea de 40 de ani de activitate a Operei maghiare.

Consecvenţele ziarului „Uj Kelet"

După articolul de eri contra guvernului, ziarul sionist publică astăzi un prim articol contra ... censurei care, bineînţeles, tot din vina guvernului există de-alungul graniţei.

Confratele care astăzi protestează contra stării de asediu şi a censurei uită că eri tocmai el era cel care cerea gilăgios măsuri escepţionale pentru restabilirea ordinei în ţară.

Am fi curioşi să ştim odată ce vrea de fapt bătăiosul ziar sionist?

Reacredinţa ziarului „Keleti Ujság"

După cum se ştie, în Săcuime sunt zeci de mii de Români maghiarizaţi cu sila de vechiul regim maghiar.

Statul român, în mod firesc îşi dă astăzi toate silinţele să readucă la legea strămoşească pe cei înstrăinaţi.

In aceasta nobilă muncă are mari merite vrednicul preot gr. cat. d. Octavian Harşian care, în comunele Crăciunel şi Ocland a săvârşit o adevărată operă de apostol al lui Christos.

Atâtă însă în deajuns ca ziarul „Keleti Ujság" să sară ca ars, protestând, vezi doamne, contra violării libertăţii de conştiinţă!

Invităm confratele să se ocupe cu chestiunile lui minoritare şi să nu se amestece în opera patriotică a celor cari salvează pe Românii ratăciţi de pierzania înstrăinării.

Crimele vechii Ungarii nu pot fi respectate de noi. „Românizarea Românilor" este primul act de consolidare al noului Stat românesc.

AL VII-LEA TÂRG-INTERNAŢIONAL VII-LEA

DIN

VIENA

7—14 SEPTEMVRIE 1924

Cel mai favorabil pentru cumpărături în toate branşele!

Alegerea cea mai bogată! ◆ Preţuri fără concurenţă!

Succesul târgului de primăvără din Viena 1924 îl arată cei 100.000 de cumpărători

Mare serbare muzicală şi teatrală a oraşului Viena

Vizitatorii târgului din Viena se vor bucura la prezentarea legitimaţiei eliberate de Oficiul Târgului la călătoria de întoarcere de o **reducere de 50%** pe întreaga reţea a Căilor Ferate Române

Informaţiuni la:

Târgul din Viena, Viena VII.

Precum şi la următoarele reprezentanţe onorifice şi birouri oficiale de informaţiuni din

CLUJ: Consulatul General Austriac, Strada Iuliu Maniu No. 2.
„ Sfatul Negustoresc, Strada Iuliu Maniu No. 1.
„ Schenker & Co., Strada Regele Ferdinand No. 107.

Navigazione Generale Italiana

N.G.I. GENOVA

Linii repidé de lux pentru

America de Nord si de Sud

Viitoarele plecări din Genova pentru:

Rio de Janeiro—Santos Montevideo-Buenos Ayres

Vaporul „Re Vittorio" ..... 7 August
„ „Duca d'Aosta" ..... 22 „

Pentru New-York

Vaporul „Duilio" ..... 6 August
„ „Colombo" ..... 28 „

Asistenţa specială pasagerilor de clasa III în cursul călătoriei cu trenul **Bucureşti—Genova**

Pentru informaţiuni şi reţineri de locuri a se adresa la Biroul de Pasageri al Companiei

„Navigazinge Generale Italiana" in Bucuresti, Calea Grivitei No. 143.

Intreprinderea de Instalatiuni Electrice a Orasului Cluj alasata Uzinelor Electrice

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalaţiuni electrice de înaltă şi joasă tensiune pentru iluminat şi forţă motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare şi aparate electrice, rebobinaj şi reparaţiuni în mod radical. Staţiune specială: de verificat contoare electrice cari se şi repară şi instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte, oferte şi devize efectuate de specialişti, la cerere.

Cel mai bun îngrijitor pentru copii! Praful Nr. 1 a lui Höfer pentru a presăra la copii, Baby-Creme, a lui Höfer. Depozite la Cluj: Drogeria Emke, Rózsa, Demeter, Royal, si farmacia Plohr, Hintz

Aspecte din Ungaria de astăzi

Regrete întârziate . . . și zădarnice

Ungaria lui Horthy și ziua de 28 Iulie

Un ziar maghiar arată halul nenorocit în care a ajuns Ungaria, din cauza declarației de războiu făcută Serbiei

Organizația „Ungurilor cari se deșteaptă" și ziarele ungurești au serbat, fiecare în felul lui, aniversarea celor 10 ani de la declarația de războiu a monarhiei austro-ungare adresată Serbiei.

De astă dată nu s'a mai strigat „Éljen a háboru" (trăiască războiul) și nici nu s'au mai intonat cântecele „eroice" de felul lui „Megálj, megálj kutya Szerbia..."

Unul dintre cele mai bune ziare ungurești, cotidianul „Világ" a înțeles chiar să apară încadrată în chenar negru.

Deoarece articolul cuprinde cifre statistice și un interesant bilanț al acestor 10 ani, îl reproducem.

„Declarația de războiu a fost sentința de moarte a Ungariei"

„Acum zece ani — scrie ziarul „Világ" — ediția specială a ziarului „Budapesti Közlöny" a publicat declarația de războiu făcută Serbiei iscălită de contele Berchtold.

Această declarație de războiu a fost sentința de moarte a Ungariei milenare.

La 28 Iulie 1914 teritoriul Ungariei era de 326·311 chilometrii pătrați. Teritoriul Ungariei la 28 Iulie 1924 este de 92·607 chilometri pătrați.

La 28 Iulie 1914 populația Ungariei era de 20·886·000 oameni. Populația Ungariei la 28 Iulie 1924 este de 7.600.000.

Pădurile Ungariei acum zece ani era de-o întindere de 13.140 000 jugăre, astăzi ne'au rămas 1.824.000 jugăre. Intregul venit al exportului de grâne trebue să'l cheltuim pentru importul de lemne.

Declarația de războiu de la 28 Iulie 1914 și apărută în „Budapesti Közlöny" a însemnat sentința de moarte a 6.890.000 oameni, cari și-au pierdut viața în Serbia, în Carpați, în pădurile de lângă Lemberg, și la lacurile mazuriene, la asediul Verdunului, la Ypern, pe stâncile Dardanelelor, în deșerturile Mesopotamiei, pe castele Oceanului pacific, în luptele de la Klau-Ciau și la marile lacuri din Africa de sud. Nu vorbim de populația perită din teritoriile devenite scene de luptă. Nu amintim de cetățenii căzuți jertfă epidemiilor, și muriți pe drumuri, alungați fiind în lume de groază. Nu pomenim de cei a căror viață s'a curmat în urma calvariilor războiului, în urma lipsurilor și a foamei. Și nu socotim nici pe copii **cari nu s'au născut.**

Declarația de războiu apărută în „Budapesti Közlöny" are azi 9.600·000 **văduve și orfani și a sporit trista ceată a orbilor cu** 800.000.

Pe câmpiile Galiției s'a surpat s'a prefăcut în scrum, sau a dispărut de pe fața pământului din două case, una. In câteva mari și bogate provincii franceze n'a rămas o singură casă, un singur drum de țară, o singură pereche de șine.

Asupra Londrei, Parisului, Veneției și asupra fetelor germane îmbrăcate în alb cu prilejul procesiunei religioase dela Karlsruhe, au căzut bombe. Biblioteca din Louven a ars scrum, iar Catedrala din Reims a devenit țința tunurilor de calibru mare.

Totul pentrucă la 28 Iulie 1914 a apărut în „Budapesti Közlöny" declarația de războiu.

Era liniștit și fără griji cel ce înainte de declararea războiului avea 200 mii coroane. Din dobânzile acestei sume se putea trăi în belșug, se putea umbla la teatru, cumpăra cărți și face călătorii. La 28 Iulie 1924 din dobânda acestei sume abia putem cumpăra *2* bilete de tramvai.

In Rusia domnește sistemul sovietic de 6 ani 8 luni și 19 zile, iar în regiunea Ruhr 8 milioane de Germani se află sub ocupație militară de 19 luni și 16 zile, **deoarece, la 28 Iulie 1914 a apărut declarația de războiu.**

Cei cari și-au păstrat calmul la 28 Iulie 1914, au știut că războiul sfidează providența în mod ușuratic și inutil. Cei cari au rămas treji la 28 Iulie 1914 au știut încă în ziua aceia totul ce se va petrece în mod fatal, până astăzi. De aceia, **ziua de 28 Iulie** 1914 va rămânea o zi de doliu pentru Ungaria, Europa și întreaga omenire. In ziua aceia s'a surpat resultatul unei munci de 50 de ani, o generație întreagă și-a pierdut întreaga fericire a vieții, iar soarta unei țări milenare s'a hotărât..."

Cine sunt vinovații

In continuare, ziarul „Világ" aruncă vina războiului asupra lui Tisza, Apponyi și Andrásy cari nu au știut să-l încunjure.

De la frații noștrii

din Banatul sârbesc

— Adunare poporală la Sf. Mihaiu —

Aflăm de la confratele „Graiul românesc" din Panciova că Duminecă s'a ținut la Sf. Mihai o serbare poporală românească.

Dlui deputat dr. Ioan Jianu i s'a făcut o frumoasă manifestație de simpatie din partea populației românești din jur.

La intrarea cortegiului în Sf. Mihai, unii țărani strigau:

„Trăiască nația, trăiască opinca!"

Minunata fanfară a Alibunărenilor ridică însuflețirea la gradul cel mai mare.

La adunare, au participat tot poporul din satele învecinate, precum și mulți Seleușeni în frunte cu dl părinte Coriolan Suciu, N. Gruiță, Șt. Guțu, Alibunărenii cu dl M. Gian și președintele partidului Todor Toplicianu iar din Sf. Ioan, o altă ceată în frunte cu dl N. Tomiciu.

Atât deputatul Jianu cât și oaspeții din satele vecine sunt salutați de președintele organizației locale, de țăranul Ioan Sfera, care deschide adunarea de peste 2000 suflete bărbați și femei.

Se urcă la tribună părintele local dl Cure, care în o vorbire calmă, fără ascuțiș politic, îndeamnă poporul la cinstirea și pe mai departe a legilor, supunere Dinastiei și iubirea legii românești. El este aclamat cu însuflețire pentru vorbirea-i, care a făcut o impresie adâncă în cei de față.

Vorbește apoi deputatul dl dr. I. Jianu o oară întreagă, descriind lupta grea politică ce o ducem, istoricul cel mai nou al activității parlamentului, și situația tulbure din Jugoslavia în urma neînțelegerilor ce nu se gată dintre Belgrad și Zagreb.

Mulțumește apoi poporului harnic și inimos din Sf. Mihai carele a întrecut și în însuflețire națională pe ceilalți frați, nu numai în hărnicia muncii, pentru dovada spendidă dată protivnicilor politici, că noi suntem una, că nu este putere care să ne desbine.

A vorbit foarte însuflețit dl Emil Gian comerciant din Alibunar.

Aurcat apoi la tribună dl președinte al Alibunarului Todor Topliceanu, unul din cei mai buni oratori poporeni care-i salutat și aclamat de întreaga adunare cu bucurie.

La încheiere a ținut o vorbire aleasă președintele local dl Ioan Sfera; le-a povestit alegătorilor, cazul înduioșător, când armata sârbească a intrat la noi și între soldați sârbi au fost și frați de ai noștri din valea Timocului. Aceștia auzind slujbă Dumnezeiască în limbă românească, au plâns de bucurie, ei credeau că așa ceva nu se poate.

Adunarea unanim votează încredere deputatului dlui dr Ioan Jian și pe lângă sunetele înălțătoare ale fanfarei din Alibunar se întinde o horă, de piața Sân Mihaiului era mică, căci întreg poporul, bătrâni și tineri, domnișoare și țărani jucau hora veselă frățească bănățănească.

Răspândiți „Infrățirea"!

CIOPLITORI

de piatră pentru pavele borduri etc se caută în condițiuni avantajoase. A se adresa sub **„Cioplitori"** la Agenția de publicitate „AMARGO" 5. Str. Călușeilor, București. D 68

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

CINEMA SELECT

Sâmbătă, 2 August 1924

Numai pentru adulți!

LILI

Cocotă sau decăzută!

Dramă sentimentală de moravuri în 10 acte. In rolul principal: **MIA PAUKAN**

Strict interzis pentru minori!

Direcțiunea Uzinelor Electrice ale Orașului Cluj

No. 1162—1924

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală că în ziua de 15 August 1924 ora 10 a. m. se va ține licitație publică pentru furnizarea a 30.000 (Treizecimii) kgr. fân și 20.000 (Douăzecimii) kgr. ovăz de I.-a calitate.

Termenul de furnizare 30 zile dela aprobarea ofertei.

Locul de predare este curtea Uzinei termice din Cluj, Str. Ilie Măcelar No. 24.

Ofertele închise se vor înainta cel târziu până la ora licitației la Direcțiunea Uzinelor, Calea Regele Ferdinand No. 30 unde se pot lua și informațiuni amănunțite.

Ofertanții se vor conforma art. 72—84 din legea contabilității publice a statului.

Cluj, la 30 Julie 1924.

D 74 Directorul Uzinelor Inginer: **P. Roată.**

Prefectura județului Cojocna — Comitetul scolar județean

Nr. 179—1924. Comit.

Concurs de intreprindere

Comitetul scolar județean publică Concurs de intreprindere pentru furnizarea ferestrilor și ușilor precum și a băncilor necesare la nouile școli rurale ce sunt a se edifica în județul Cojocna.

Formulare de ofertă precum și condițiunile speciale se vor vedea la serviciul de Poduri și Șosele al județului Cojocna în fiecare zi de birou.

Ofertele închise sigilate și provăzute cu vadiul de 6% a sumei din ofert, se vor înainta până la 15 August 1924 orele 12 a. m. la Subprefectura județului Cojocna.

Cluj, la 26 Iulie 1924.

Secretariul Comitetului **Mureșianu** 73 D

Prefectul județului Cojocna ca președintele Com. scolar. jud. **Victor Hodor**

Reclama este sufletul comerțului

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat

autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924, pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur și rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteți câștiga 100.000 lei

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat

insumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Județului Cojocna, Cluj, în prezența delegaților autorităților și ai pnblicului.

Grabiți-va deci și cumpărați.

Cine cumpără cel puțin **10 Bilete** contra 20 lei expediați prin mandat postal pe adresa

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat. Cluj, Piața Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Ultima oră telegrafică

O cerere a funcționarilor dela C. F. R. mobilizați

Ei cer să fie puși la dispoziția Direcțiunei gen. a C. F. R.

Primim la redacție cu rugămintea de a da publicității următorul apel adresat:

Ministerul de războiu, Marelui Stat Major, Ministerului de comunicație și Dir. gen. C. F. R.

Funcționarii C. F. R. specialiști ca: imp. de mișcare telegrafiști, mecanici etc. din Contingentul 1923, concentrați pe ziua de 1 Aprilie a. c. la Reg. 2 C. F. pentru complectarea instrucției militare de 4 luni, Conform Ord. Marelui stat Major, urmează ca la 1 August a. c. să fie puși la dispoziția Dir. Gen. C. F. R. în serviciu până la trecerea în complectare. Astfel s'a procedat și cu camarazii lor din acest contingent seria 1 și 2-a. Aceștia după complectarea instrucției militare de 4 luni, au fost puși la dispoziția Dir. Gen. C. F. R.

Deoarece funcționarii din seria 3-a, actualmente, sub arme, de și cu instrucția, terminată, sunt avertizați să facă încă 2 luni — adică 6 în loc de 4 ei roagă respectnos onor autoritățile de mai sus citate să intervină și să ordone punerea lor la disp. Dir. Gen. C. F. R. cum s'a făcut și cu camarazii din seria 1 și 2-a, prin aceasta făcându-se o dreptate acestora și venind tot odată în ajutorul Administrației C. F. — cu aproape 200 oameni specialiști.

De altfel la Reg. 1 C. F., oamenii de această categorie, au fost puși la dispoziția Dir. Gen. C. F. R. după terminarea celor 4 luni, deci nu înțelegem ca la Reg. 2 să fie alte dispoziții.

Evacuarea bazinului Ruhr

Conform decisiunilor conferinței evacuarea bazinului Ruhr trebue terminată până la 15 Octombrie 1926.

Evacuarea se va face în patru rate. Prima rată începe la 15 Octombrie 1924, când trupele aliate vor evacua zonele Dortmund, Bohum și Essen.

Raspandiți „Infratirea“

TEATRUL MAGHIAR

Sâmbătă, 2 August 1924

Noptile din New-York

Episoade misterioase din viața poliției americane în 10 acte. Aranjată pentru film după neîntrecutele povești ale lui **Conan Doyle.**

America pământul misterelor!

Ultime informații

— **Serată dansantă.** Sâmbătă 2 August 1924 (Proorocul Ilie) Cercul Studenților Someșeni „G. Coșbuc“ din Cluj, va aranja o serbare dansantă la băile din Sângeorgiul-Român (jud. Bistrița-Năsăud.)

— **Inființarea unui sindicat al fierarilor la Cluj.** In Sept., cu ocazia târgului de mostre dela Cluj, se va ține în localitate un congres al fierarilor din Ardeal, în scopul înființării unui sindicat, la președenția căruia au designat pe negustorul Vulcu.

— **Introducerea calendarului gregorian în biserica răsăriteană.** Din Sibiu ni-se telegrafiază, că numărul viitor al „Telegrafului Român“, organul mitropoliei din Sibiu, va publica enciclica I. P. S. Sale Mitropolitului Bălan în chestiunea introducerii calendarului gregorian în bisericile ortodoxe din Ardeal, cu începere din Octombrie cr., conform hotărârilor Sinodului dela Constantinopol.

* *Lubenițe roșii calitatea întâia pepeni turkestan și cantalupi produse proprii sunt de vânzare en-gros și en-detail la doctorul Adam Iancu proprietar Curtici, jud. Arad, lângă calea ferată.* D 72

— **Militare.** In conformitate cu ordinul Ministerului de Războiu No. 15 din 1 Iunie 1924, se aduce la cunoștință publică, tuturor oamenilor din compleciare și rezervă, cari au fost mobilizați în anul 1919, la Regimentele 84 și 100 infanterie și cari la data de 1 August 1920 aparțineau tot acestor corpuri și nu au primit încă medalia „Crucea comemorativă“, să facă reclamație prin primăriile respective, arătând următoarele date: 1. Numele și pronumele, 2. Gradul, 3. Contingentul, 4. Cât timp a servit în corpul care reclamă, 5. De când și până când, 6. La care companie a contat, 7. Pe cine a avut comandant de companie sau plut. major. Acesta până la data de 1 August 1924; cunoscând că după aceasta dată nu se va mai lua în considerare nici o reclamație.

— **Examenele funcționarilor.** Azi dimineață au început la Prefectura județului examenele de capacitate pentru funcționarii de Stat. Comisiunea examinatoare e prezidată de dl Hodor inspector general administrativ.

— **Teatrale.** La 15 August vor începe la Teatrul Național repetițiile pentru stagiunea viitoare.

— **Conferințele la târgul de mostre.** In ședința comitului organizator al târgului de mostre care va avea loc mâine la ora 4 p. m. se va stabili în mod definitiv programul conferințelor ce se vor ține cu ocazia târgului.

— **Controlul afișajului.** Prefectura poliției Cluj a luat dispoziținea că toate publicațiunile și reclamele, afară de publicațiunile autorităților, ale teatrelor, cinematografelor și anunțurile de spectacole, să fie prezintate la prefectura poliției orașului Cluj divizia administrativă, pentru a fi controlate, și numai în urma autorizației date, se vor putea afișa.

— **Razii contra speculei.** *Poliția locală a hotărât să facă razii pe piață pentru urmărirea speculatorilor. Razia de eri făcută de către dl Munteanu, directorul prefecturei poliției, a durat 3 ore, și cu această ocazie au fost prinși 8 speculanți, și s'a dat instrucțiuni Comisariatelor de poliție să urmărească specula și în prăvălii.*

— **Serată culturală.** In comuna Feleac de lângă Cluj va avea loc Duminică după prânz la ora trei o șezătoare culturală organizată de comitetul școlar local. Cu ocasia acestei șezători studentul Virgil Munteanu va ține o conferință despre „Albinării“.

*

Duminecă în 3 August la Liturgia românească dela Biserica Minoriților va cânta Corul Parochiei greco-catolice din Cluj. Serviciul Divin se începe la orele opt (8) și jumătate.

— **Culturale.** La universitatea populară „Nicolae Iorga“ din Vălenii de Munte, dl prof. N. Iorga, a început eri al doilea ciclu de conferințe, vorbind despre „Regionalism“.

Agresiune la drumul mare

Alaltăieri săteanul I. Todoran din Fenești-Săsesc, mergând din Cluj spre casă, a fost atacat de 5 bandiți la depărtare de vre-o 500 metri de periferia orașului. Banditii au tras în aier două gloanțe, amenințându-l că dacă nu se oprește îl împușcă. Acesta a oprit carul și agresorii au sărit asupra lui și l-au bătut până la sânge, după ce i-au luat punga în care se găsea 1000 lei. Apoi au sărit în căruță și au dispărut, lăsând pe țăran în mijlocul drumului.

A fost anunțată poliția care a început cercetările.

Textul concordatului cu Vaticanul

Un comunicat al Ministerului Cultelor

București. — Ziarul „Lupta“ publicând un text al concordatului încheiat între guvernul român și între Vatican, text care nu corespunde tratativelor ce au avut loc la Roma, Ministerul Cultelor ne-a trimis spre publicare următorul comunicat:

Ministerul Cultelor ține să aducă la cunoștință că textul Concordatului publicat de ziarul „Lupta“ dela 31 Iulie, nu este acel al proectului de Concordat redactat la Roma pe baza tratativelor urmate acolo între delegatul guvernului român și Vatican și asupra căruia se tratează încă.

Prin telefon dela corespondenții noștri

Conferința de la Londra

Declarațiile delegatului român

Londra, 31 Iulie. — In a treia ședință plenară delegatul Românlei a făcut în numele țărei declarația următoare:

România acceptă planul experților ca instrument de plată al Germaniei pentru sumele fixate sau de fixat conform capacității de plată, astfel că creanțele României fie aliată, fie cu titluri speciale să poată fi încasate. Dând aprobare planului experților, România înțelege că planul este acceptat de toate statele și cere participarea la execuția lui în special în Comisia de transporturi.

Conferința actuală are ca obiect limitat punerea în vigoare a planului experților. Conferința actuală nu se ocupă de repartiția între aliați, de prioritate, plata creanțelor privilegiate, datorii de război, etc., într'un cuvânt de toate chestiunile relative la titlul individual al fiecărui stat creditor în reparații și obligațiunile lui derivând din sarcine de război. De aceia România va depune pe biuroul Conferinței un memoriu învederând marele ei interes la reparațiuni și fixând odată mai mult poziția ei în materie în vederea zilei când aceste chestiuni vor face obiectul negociațiunii interaliate.

Politica externă a noului guvern jugoslav

Un comunicat al noului ministru de externe

Belgrad. — (Rador). — Noul ministru de externe al Jugoslaviei, d. V. Voislav Marincovici a trimis presei următorul comunicat:

„Liniile principale și scopurile politicei noastre externe sunt determinate prin situația geografică și internațională a țării noastre, precum și prin faptul participării la războiul și pacea mondială. Menținerea intangibilității tratatelor și desvoltarea situației internaționale în sensul prescris de tratate, au fost și rămân preocuparea oricărui guvern jugoslav. Politica noastră externă nu poate să fie modificată în fond printr'o schimbare de guvern. Modificări pot avea loc numai în ce privește modalitățile și metodele. Guvernul și ministrul de externe actual pot numai să urmărească o legătură strânsă între scopurile politicei noastre naționale și succesul cauzei democratice în Europa. Pe timpul când statul nostru era mic și nu întrunea în limitele sale pe toți sârbii, croații și slovenii, statul nostru a fost dela început șampionul principiului democratic în această parte a lumii, cu toate că pe atunci acest lucru ar fi putut să-i fie dăunător. Astăzi statul nostru mărit și puternic este decis să urmărească aceiași linie de conduită și să reclame cu bună dreptate acest titlu scump și dobândit prin muncă.

Acțiunea comuniștilor în România

Spioni ruși atacă patrulele române de pe Nistru — Descoperiri în jurul complotului dela Bazargic

București. — Autoritățile militare continând ancheta asupra atacului săvârșit asupra unei patrule de grăniceri, pe drumul spre Șaba de lângă Cetatea Albă, au dat peste firul unei vaste organizații de spionaj rusesc și a început urmărirea spionilor. Ca răspuns la această acțiune, puternice întăriri de spionaj, susținute de grănicerii ruși de peste Nistru, au început să atace patrulele de grăniceri, făcând mai mulți răniți. Comandantul corpului de grăniceri a îndoit paza și isbutit să prindă trei bărci cu spioni, cari treceau Nistru cu arme și granate. A fost deasemenea arestat locuitorul Dumitru Volosciuc la care s'au găsit mari cantități de explosibile. Volosciuc fiind șeful, bandei de spionaj din sudul Basarabiei, a făcut declarații complecte.

*

La Bazargic un mare complot comunist avea de scop să provoace dezordini în Dobrogea. In urma cercetărilor întreprinse, s'a, stabilit că printre membrii complotului făceau parte tineri, în vârstă de la 12—21 ani.

In legătură cu acestea, siguranța generală a statului a intervenit la Ministerul Instrucțiunii publice ca să închidă liceele particulare bulgare din Cadrilater.

Au fost confiscate mai multe reviste, în cari sunt trecute numele membrilor din organizația anarchistă. Au mai fost descoperite câteva mii de manifeste, precum și scrisori compromițătoare.

Câțiva din membrii frunțași ai acestui complot, originari din Bazargic, aflând descoperirea complotului, au trecut granița în Bulgaria.

Printre cei pe cari siguranța a reușit să-i aresteze, se găsește și studentul bulgar Hotino Petre, care a făcut importante declarații.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 8.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1142 — 4 PAGINI — 2 LEI — 4 PAGINI — Duminecă 3 Aug. 1924

SIBIIU 5 AUG 924

CLUJ I. Nr. 77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

CLUJ 4 AUG 924

Infrăți

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L
PE 6 LUNI . . . . . 240 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L
PE 1 AN pentru preoți și învățători 900 L

In jurul concordatului

Agitațiile anumitei prese

Unele ziare, dornice de senzațional și dispuse totdeauna să încurce treburile altora, s'au grăbit să publice un așa pretins „text autentic" al proectului de concordat, care se tratează actualmente între guvernul nostru și Vatican. Un comunicat al ministerului Cultelor, publicat în numărul nostru de eri, desminte categoric autenticitatea acestui text. Totuși ziarele anumitei prese insistă și comentează. Unul dintre aceste ziare merge chiar mai departe cu nerușinarea, încercând pe aceeași pagină să înfrunte comunicatul guvernului și să îl confirme ca justificat, susținând că textul publicat emană de la persoane oficiale pe cari le poate desemna la nevoie, și admițând în acelaș timp că textul este „unilateral", ca provenit dintr'o sursă din afară de guvern.

Procedeul e arhicunoscut infamiilor săvârșite cotidian de ziarele unei anumite prese. O presă serioasă și cu tragere de inimă față de nevoile țării, ar fi scutit opinia publică de o emoție inutilă și de spectacolul unei discuțiuni căzute în penibil. Ziarele noastre pretinse independente aveau însă tot interesul să facă din potrivă, și competența în materie de creștinătate a fraților Emil și Albert Honigman sau a dlor Rosenthal, Brănișteanu-Braunstein și Nedelea-Nadler, a intrat numai decât în acțiune. Concordatul cu Roma este aspru comentat și cu staruință forfecat în cele mai neînsemnate amănunte. Ziarul dlui Emil Fagure-Honigman, care, precum se știe, după pelerinajul făcut acum un an și mai bine la Blaj, unde a rostit un discurs plin de patriotism și creștinătate, a devenit un aprig greco-catolic, înjghiabă de rândul acesta o schimbare de front. Se vede că dl. Fagure nu mai nădăjduiește nimic de la partidul național, sau s'a convins că acesta nu este chiar așa de catolic pe cât credea dsa, căci întoarce fața „Luptei" spre interesele periclitate ale ortodoxiei.

Dacă toată această vâlvă ar fi serioasă, chiar așa cum este făcută, n'am avea nimic de zis. Totul însă se reduce la o mică infamie de tarabă și aceasta nu o putem îngădui. Chestiunea concordatului cu Roma este cu mult mai gravă pentru a putea face obiectul unei intrigi de politică măruntă; pentru a se putea admite aruncarea în public a unui text apocrif, numai de plăcerea de a pune guvernul într'un aparent și trecător conflict cu opinia publică. Concordatul cu Roma interesează în egală măsură credincioșii celor două Biserici creștine, interesează pe ortodoxi ca și pe catolicii din România de orice rit, dar mai presus de toate interesează întreaga noastră tradiție politică în materie de cult. Este deci o necuviință și față de această tradiție, și față de interesul opiniei publice, încercarea de bagatelizare prin intrigă și infamie pe care o săvârșesc ziarele unei anumite prese, discutând această chestiune așa cum ele o discută. Opinia publică trebuie să fie atentă.

Inscripții

Vasile G. Morțun. — S'au împlinit cinci ani dela moartea lui Vasile Morțun, pentru mulți ardeleni un necunoscut, pentru cei însă ce au stat în strânsă legătură cu viața literară și politică a vechiului Regat din ultimii 30 de ani dinainte de unire, un om de bine, o minte luminată și sănătoasă, un cinstit luptător pentru o mai bună viață culturală, politică și socială a românismului de pretutindenea.

Mort tocmai atunci când viața publică românească reclama poate mai multe energii bine echilibrate, Vasile Morțun a lăsat în urma lui un gol care se simte și astăzi. Vasta lui pregătire socială, inteligența lui vie și pătrunzătoare, aptă să înțeleagă rostul vremurilor prin care trecem, ar fi fost astăzi elemente neprețuite pentru strădania generației noastre. Soarta ni l'a rupt însă dintre noi mult mai curând decât când era logic să o facă. Exemplul vieței lui cinstite și bogate în fapte ne rămâne singura mângâiere.

Vasile Morțun ni-a oferit, în viața lui politică, darul unei rari puteri de pătrundere și al unei onestități fără pereche. Fost socialist și ajuns acolo târât de valul de ideologie al timpurilor de acum 30—40 de ani, Morțun și-a dat seama la timp de sterilitatea înjghiebărei socialiste dela noi și nu a regretat niciodată că a trecut în partidul liberal, unde ideile sale curate au găsit un mediu fecund spre a fi valorificate. Om politic distins, mare filantrop și un discret artist, Morțun a trăit cinstit si a murit precum a trăit.

INTERIM

Reduceri pe C. F. R. pentru târgul de mostre

Pentru călătoria dela orice stațiune din țară la expoziția târgului de mostre din Cluj, ce se va ține între 20 August și 20 Septemvrie direcțiunea CFR. a dispus să se acorde următoarele reduceri pe CFR: pentru mărfurile destinate să fie expuse se vor plăti la ducere taxele tarifale integrale; iar la înapoiarea celor rămase nevândute se vor plăti taxele tarifare normale, reduse cu 50 la sută pe baza prezentării scrisorei de trăsură dela ducere, având pe verso scrisorei de trăsură viza comitetului expoziției. Pentru vizitatorii și expozenții numitului târg se acordă o reducere de 50 la sută din taxele de călătorie numai la înapoiere.

Politica celor fara patrie

In Jugoslavia a căzut cabinetul Pasici, care de atâția ani a condus treburile publice ale regatului vecin și aliat, alcătuindu-se un nou guvern. Comentând această schimbare de guvern, „Adevărul" scrie că democrația înregistrează un nou succes prin venirea la putere a dlui Davidovici noul prim-ministru jugoslav.

„Iată deci — spune ziarul dlui Rosenthal — că la guvernele democratice din Franța, Anglia, Cehoslovacia, etc., se mai adaogă unul nou. Puternicul curent democratic se întinde sigur și victorios până la frontierele noastre. Va putea România, legată prin alianța de celelalte state democratice, să oprească curentul la granițele ei pentru a tolera indefinit o dictatură sprijinită pe starea de asediu?"

Nu știm întrucât noul guvern al dlui Davidovici este mai democrat decât fostul cabinet Pasici. Dar să admitem că este așa cum afirmă „Adevărul". Ne bucurăm și noi de triumful democrației jugoslave și-i urăm dlui Davidovici să conducă destinele țării sale cu aceiași izbândă cu care le-a cârmuit înțeleptul politician care este bătrânul Pasici. Nu vedem însă de loc ce legătură există între schimbarea de guvern din Jugoslania și politica noastră internă.

Singurul lucru care ne interesează pe noi este ca politica externă a regatului sârb să rămână aceiași. Incolo, democrată sau reacționară, politica noului guvern jugoslav nu ne privește, fiindcă n'avem nici un drept și nu e nici o rațiune să ne amestecăm în treburile interne ale oricărui stat, fie el chiar aliat cu noi.

„Adevărul" vrea cu orice preț să stabilească însă o legătură. Dacă s'a schimbat guvernul în Jugoslavia, de ce să nu se schimbe și în România, se întreabă mirat confratele din strada Sărindar. Din această mirare a ziarului dlui Rosenthal se desprinde mentalitatea care totdeauna a călăuzit o anumită presă dela noi. Pentru această anumită presă, tot ce se face la noi, trebuie să fie în funcție de ce se petrece sau se voește aiurea. Fără legături cu pământul unde împrejurările i-au adus, oamenii cari se găsesc în slujba dlor Rosenthal sau Honigmann, nu pot să simtă că o națiune nu se călăuzește după injoncțiuni din afară, fiindcă ea găsește în însușirile, în puterea și în conștiința ei îndemnurile conducătoare. Politica internă a unei țări nu este condiționată de împrejurări externe. Ea este în funcțiune de împrejurările în cari se desvoltă viața națională. Aspirațiunile și necesitățile acestei vieți naționale determină și politica ei. Dar cum voiți să înțeleagă acest adevăr oameni cari, eri în Galiția, azi în România, mâine cine știe unde, n'au avut și nu vor avea niciodată o patrie?

Străinii despre comorile noastre artistice

Impresiuni din România

de Charles Diehl

Decorul mănăstirilor bucovinene poate sta alături de acel de la S. Marco și Orviete

Continuăm publicarea interesantelor impresii ale prof. francez Charles Diehl:

Dacă pe alocuri arta bizantină este de o calitate destul de inegală, mai puțin perfectă și mai puțin sigură în sec. XVI-lea decât în frumoasele opere de artă ale celui de al XV-lea

La Voroneț, la Moldovița, la Sucevița pereții par toți îmbrăcați cu covoare orientale în tonuri strălucitoare și s'a putut, cu drept cuvânt, compara această policromie somptuoasă cu decorul mosaicurilor care *acoperă fațadele lui S. Marco dela Venetia sau a domului Orvieto.**

Interiorul bisericilor nu e mai puțin somptuos. Pe jos, pietre funerare cu bogate încrustături, cu lungi inscripții pe margini acopăr mormintele domnitorilor care au ridicat aceste monumente, cât și a rudelor lor apropiate. Pe pereți, mărețe ștofe brodate, care odinioară acopereau mormintele fac să retrăiască în colori vii chipul acestor suverani dispăruți. Deasemeni chipul lor apare în toată splendoarea în costumele imperiale, în frescele afiate pe peretele stranei, unde îi vezi înconjurați în fața lui Christos și presentându-i biserica clădită prin grija lor.

In imensul ciclu de fresce acoperite de fum ce se află pe pereți și pe bolte, aceste tablouri de ceremonie sunt desigur ceia ce e mai instructiv și mai mișcător pentru noi.

Când pe peretele micii biserici din Voroneț sau la Sf. Gheorghe din Suceava, zărești chipul lui Ștefan cel Mare; când la Moldovița Petru Rareș cu coroana pe cap, în vestminte lungi de brocart în aur, apare cu doamna și copii săi închinându-se lui Christos; când la Sucevița, Ieremia Movilă trece în fața lungului corteglu de copii în genunchi, din aceste portrete atât de vii, trecutul pare că reînvie vremea când pe pământul moldovenesc, cu toată amenințarea turcească, se găseau bogății, măreție și glorie.

Uneori trecutul e evocat în relicte mai tragice.

Se arată la Sucevița cu pioșie, închisă într'o cutie de aur, o lungă și mătăsoasă podoabă de păr blond.

Când domnița Elisabeta Movilă, învinsă de Turci și căzută în mânile lor, a fost dusă captivă la Constantinopol, înainte de a pleca în exilul veșnic, și-a tăiat părul și l'a trimis cu amintire supremă, mănăstirei întemeiată de soțul ei, pe care-l iubise atâta.

In piesa sa „Doamna lui Ieremia" dl Iorga a pus pe scenă dramatic întâmplare a ambițioasei și pasionatei suverane și a luptelor pe care ea le-a susținut pentru a păstra coroana fiilor săi.

Și aceste amintiri depărtate, dureroase și sângeroase, care par la Sucevița între mormintele și picturile istoriei, că'și găsesc o realitate mai intensă, fac din vizita acestei mănăstiri una din cele mai frumoase din Bucovina, unul din episoadele cele mai emoționante ale acestei călătorii.

După ce descrie în cuvinte frumoase Iașii, cu biserica lui Vasile Lupu, Trei Erarhi „cu o minunată decorație sculptată, o adevărată bijuterie" cu ornamente: arabe, bizantine, persane, armeniene sau rusești, Curtea de Argeș, unde e „încrucișarea celor două mari drumuri ale civilizației: ortodoxia și catolicismul, Horesul, care e cea mai frumoasă din bisericile României, Charles Diehl sfârșește cu următorul pasagiu:

Voroneț, Moldovița, Putna, Sucevița, Rădăuți, Suceava și Iași, Curtea de Argeș, Cozia și Horez, vechi mănăstiri, toate pline de reculegere și de tăcere, biserici cu fresce istorice ca paginile unei Biblii splendide, sunt minunatele etape ale unei călătorii neuitate și prea scurte în care atâtea lucruri, ne-au fost revelate și care ar fi meritat un studiu mai lung.

Ceeace n'așI putea uita este deasemeni primirea pe care, ca și la București ne-a fost făcută în această provincie românească, în aceste mănăstiri pe care le-am vizitat, în aceste orașe mici sau mari, pe unde am trecut atât de repede.

Mi-aduc aminte de arcurile de triumf ridicate în drumul nostru, de fășiile agățate deasupra porților mănăstirilor și unde se citeau aceste cuvinte în franțuzește: „Soyez les bienvenus dans nos parages" (Fiți bineveniți pe meleagurile noastre).

Revăd acel sat mic, aciuat în umbra unei mănăstiri apropiate, unde copiii școlii, aranjați dealungul drumului, salutau cu aclamațiuni trecerea noastră, unde primarul, un țăran voinic cu pieptul plin de decorații ne ura o așa de cordială bunăvenire, unde starețul mănăstirei ne dădea cu atâta grație onorurile pioasei sale locuințe.

Și ascult încă atâtea voci care într'o franțuzească impecabilă, exprimau în termeni călduroși simpatiile lor pentru țara noastră. Intre România și Franța, amintirile comune ale marelui război, identitatea primejdiilor posibile în viitor, au creiat o trainică și credincioasă prietenie.

Din această prietenie, noi am culeș odată mai mult, în cursul acestei călătorii, o probă mișcătoare și pentru aceasta mai ales mi-am dat silința să evoc aici amintirea mea, recunoscătoare.

* Urmează apoi o descriere a scenelor zugrăvite în aceste fresce, pe care spațiul nu ne permite s'o reproducem.

Industria casnică românească

Unele dintre cele mai preţioase bogăţii artistice româneşti sunt fără îndoială cusătorile, covoarele şi porturile noastre naţionale.

In ultimul timp însă prin satele noastre a început să se neglijeze foarte mult această tradiţională îndeletnicire casnică ţărănească.

In urma războiului, şi mai ales în timpul cât a durat el, toate satele româneşti au fost invadate de străini — „nădrăgari“ cum le spun ţăranii. Aceştia au deschis prin comune prăvălii cu fel de fel de albituri şi haine nemţeşti pe cari le vând ţăranilor.

In feliul acesta ţărancele noastre au început să neglijeze ţesutul şi cusăturile româneşti şi le înlocuesc azi, cu cele de fabrică pe care le cumpără gata din comerţ.

In legătură — în special cu porturile naţionale se observă în întreagă ţară un fenomen interesant.

In timp ce la sate portul costumului naţional nu mai este pentru ţărance ceeace a fost înainte, la oraşe el a devenit aproape costumul la modă, cu ocazia festivităţilor banchetelor şi serbărilor naţionale.

La noi în Cluj multe dintre doamnele din societatea înaltă şi aci trebuie să citäm pe doamnele Flor şi Ghibu şi-au făcut admirabile ateliere de cusături naţionale.

Aceste doamne au angajat câte 30—60 ţărance de prin satele din jurul Clujului, şi împreună cu ele lucrează admirabile cusături naţionale.

O acţiune admirabilă a dnei Flor, a fost aceea, că a învăţat pe 40—50 de ţărance de prin Feleac şi Jilău să coase costume şi să ţese covoare naţionale cu diferite motive din portul ţărănesc al vechiului Regat.

Astăzi vezi în Feleac zeci de ţărani şi ţărance cu costume naţionale moldoveneşti sau oltenesti.

Recomandăm cu căldură tuturor să viziteze atelierul de cusături naţionale a dnei Flor care s'a deschis în strada Regina Maria.

Facem un călduros apel tuturor autorităţilor şi în special tuturor intelectualilor de prin comunele rurale ca cu ocazia predicilor pe care le rostesc preoţii în biserică să se explice ţăranilor valoarea artistică a costumelor noastre naţionale aşa de urît înlocuit azi cu veşminte de fabrici din comerţ. Ar fi păcat să lăsăm să se piardă o aşa de nepreţuită bogăţie naţională.

Guvernul viitor valah

„După guvernul Brătianu, — scrie sentenţios „Szózat“ — va urma cu siguranţă un guvern care va continua ruinarea Ardelenilor. **Datoria Valahilor cinstiţi din Ardeal ar fi să se unească cu minorităţile pentru alungarea cotropitorilor aventurieri din Valahia.**

In acest caz, Ungurii, marinimoşi, vor ierta crimele Valahilor din Ardeal comise în lunile revoluţiei din 1918 şi în anii când au fost ei la putere“.

— Şi aceste inepţii ziarul maghiar le spune cu toată seriozitatea!...

Un camin pentru ucenici la Cluj

Ce s'a făcut aiurea, şi ce s'a făcut la Cluj, pentru îmbunătăţirea situaţiei ucenicilor din diferite ramuri industriale — Acţiunea pornită de către Camera de Comerţ pentru înfiinţarea unui Cămin

Este în deajuns de cunoscută necesitatea înfiinţării unui Cămin pentru ucenici în Cluj, acei ce vor forma marea masă a lucrătorilor şi meseriaşilor din diferitele ramuri industriale.

Mai toate instituţiile industriale, care actualmente se găsesc în stare de funcţionare aduc de peste hotare un mare număr de lucrători, pe motiv că în ţară nu găsesc numărul necesar de specialişti. Este deci dela sine înţeles, că toţi factorii economici din ţară sunt obligaţi să contribue şi să muncească cât mai mult şi cât mai intens, pentru ca această lipsă să fie în scurt timp remediată.

Şi remedierea nu poate veni din altă parte decât prin formarea de lucrători indigeni, care să acopere lipsurile industriei noastre, lipsuri ce devin pe zi ce merge tot mai mari, prin creiarea de noi instituţi industriale. Ori, până ce vom avea contingentul de meseriaşi necesari, este absolut necesar să se întreprindă o largă campanie pentru îndemnarea tinerilor vlăstare spre industrii şi îndeletniciri manuale, care nu va putea fi eficace atâta vreme cât nu vom avea grijă ca ucenicilor să li se asigure un trai omenesc şi totodată nici instrucţia lor să nu sufere întru nimic. La noi s'a dat prea puţină importanţă acestui lucru.

Pentru a exemplifica Solicitudinea arătată de factorii chemaţi să acopere această însemnată lacună, este suficient să arătäm faptul că în Timişoara, în decurs de şase ani dela unire s'au deschis 5 căminuri de ucenici, care pot adăposti peste 600 de ucenici. Este un pas înainte şi un gest demn de toată lauda, pe care populaţia şi autorităţile timişorene, l-au făcut pentru înaintarea şi propăşirea industriei.

La Cluj, s'a simţit de mult lipsa de căminuri pentru ucenici care să dea posibilitatea acestor tinere vlăstare să se desvolte în voe şi să li se dea cultura necesară. Pentru remediarea acestor lipsuri, Camera de Comerţ din Cluj, în urma iniţiativei luate de către dl inginer I. F. Negruţiu, preşedintele ei, a colectat o sumă însemnată de bani, din care să se poată edifica un local propriu în acest scop. Cu toate acestea însă, nu s'a putut încă aduna suma necesară şi de aceia în consfătuirea comitetului Camerii de Comerţ ce a avut loc eri, s'a hotărât să se lanseze un apel către toţi industriaşii din localitate să contribue în limita posibilităţilor cu diferite sume pentru majorarea fondului, până la concurenţa sumei necesare.

Se crede că numai pe această cale se va putea rezolva această chestiune, şi se pun mari speranţe în solicitudinea industriaşilor din Cluj.

Lucrările referenţilor zootehnici

Comitetul de zootechnie şi higienă veterinară din Cluj face cunoscut, că pentru imprimarea lucrărilor dlor referenţi s'a acordat un ultim termen, până la 10 August cor.

Navigazione Generale Italiana

Linii repide de lux pentru

America de Nord si de Sud

Viitoarele plecări din Genova pentru:

Rio de Janeiro—Santos
Montevideo-Buenos Ayres

Vaporul „Re Vittorio“ ..... 7 August
„ „Duca d'Aosta“ ..... 22 „

Pentru New-York

Vaporul „Duilio“ ..... 6 August
„ „Colombo“ ..... 28 „

Asistenţa specială pasagerilor de clasa III în cursul călătoriei cu trenul **Bucureşti—Genova**

Pentrn informaţiuni şi reţineri de locuri a se adresa la Biroul de Pasageri al Companiei

„Navigazinge Generale Italiana“ in Bucuresti, Calea Grivitei No. 143.

BEREA „URSUS“

DESCHISĂ

a Fabricei de bere

CZELL

din Cluj, este beutura predilectă a publicului

Curele de transmisiune!

Adr. telegr.: „DERMATA“ Cluj.

Curele speciale pentru cusut manchette şi compressoare!

Adr. telegr.: „DERMATA“ Cluj.

Fraţii Renner & Co.

Lloyd Fabrica de Pielarie S. A. Cluj. 3401

Fier de beton

Sârmă laminată, Fier rotund,

Cue de sarma

Sârmă de fier, Sârmă arămită,

Arcuri de mobila

Sârmă Ghimpată, Scoabe,
Sârmă de oţel din uzinele

Industria Sarmei S. A.

Furnizează imediat

Feraria S. A. Cluj,

Calea Victoriei No. 29.

Adr. Telegr.: „Feraria“. Telefon: 4-40, 3-47.

Lloyd 1677

LEI 450

un pantalon de tenis!

La firma:

Katz şi Mendel

Cluj, Piaţa Unirii No. 10.

8277-2

ORIGINALUL

2877-2

Săpun Schicht Marca „Cerb“

păstrează preţioasele Dv. rufe

Camioanele cu cardan „ASTRA“ au cea mai mare viteză.

Maşina cea mai universală, folosibilă la arat, trearat, sămănat, pentru mănarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Str. Regina Maria No. 2. TELEFON 989. (43-1)

Chestiunea formărei listelor
de cetăţeni

Patruzeci la sută dintre locuitorii neromâni din oraşele Ardealului sunt întraţi în ţară sau cu acte false sau prin alte mijloace ilegale — Aceşti străini sunt cauza şi a scumpetei traiului şi a crizei de locuinţe şi tot ei sunt autorii propagandelor subversive — Se impune o purificare a populaţiei Ardealului

Controlul listelor de cetăţeni trebue să-l facă cetăţenii baştinaşi

O chestiune de o capitală importanţă pentru românism în Ardeal, este fără îndoială chestiunea încetăţenirilor, la care actualmente lucrează toate autorităţile din Ardeal.

Importanţa deosebită a acestei probleme ne face să ne oprim asupra ei, şi disecând-o, să punem în evidenţă anumite chestiuni asupra cărora atragem atenţia atât organelor administrative judeţene cât şi Ministerului de Interne.

Invazia streinilor în Ardeal. Efectele dezastruoase ale acestei invazii

Dela început trebuie să constatăm, şi această constatare a făcut-o de mult şi oficialitatea şi opinia publică, că cele două mari nevoi, cari apasă greu oraşele din Ardeal, dela războiu încoace — scumpetea traiului şi criza de locuinţe — sunt cauzate de către sutele de mii de streini cari, ca lăcustele flămânde, au invadat şi continuă să invadeze ţara.

Cu toate măsurile şi restricţiunile puse de guvern contra invaziei acestor streini, cu toate măsurile de siguranţă şi de poliţie dela graniţă, cu toate arestările şi expulzările legale ce s'au făcut, streinii alungaţi din alte ţări ca periculoşi, sau refugiaţi din alte ţări ne nemai putând trăi acolo, s'au strecurat în ţara noastră şi s'au stabilit la noi ca la ei acasă.

Pentru a atinge acest scop streinii aceştia n'au renunţat nici la falsificări de acte, nici la trecerea frontierei în mod clandestin şi, trebuie s'o spunem, nici la mituirea cutărui sau cutărui funcţionar de stat.

Populaţia tuturor oraşelor din Ardeal, după războiu, s'a dublat; din aceştia „nouii veniţi" prin oraşele Ardealului, cel puţin 40—50 la sută sunt streini refugiaţi sau alungaţi fie din Rusia fie din Galiţia fie din Ungaria, fie din Polonia — în majoritatea lor Evrei — intraţi în ţară în mod ilegal şi astăzi toleraţi. Ceeacea fost şi mai grav a fost faptul că până acum câteva luni — în Cluj cel puţin — orice strein care voia să se stabilească în oraşul nostru, indiferent cine era, de unde a venit, şi de ce a venit, putea face aceasta dacă plătea o anumită sumă de bani, pe care o fixa Primăria.

Trebuie să se ştie că toate acţiunile subversive contra siguranţei statului — spionajul, comploturile, propaganda bolşevică, etc. — au fost iniţiate şi conduse de către aceşti refugiaţi streini cari nu aveau de trecut alt obstacol decât câştigarea dreptului de stabilire în oraş, pe care îl cumpăra pur şi simplu dela Primărie.

Dacă astăzi funcţionarii statului român, şi românii în general, nu sunt în stare să-şi găsească o locuinţă şi trebuie să doarmă prin birouri, cafenele şi hoteluri, aceasta se datoreşte aceloraşi străini cari prin corupţie sau prin neglijenţa autorităţilor, au invadat Clujul ca şi toate oraşele Ardealului.

Pe de altă parte iarăşi dacă scumpetea în special în Cluj a luat şi continuă să ia aşa proporţii nemaiauzite aceasta se datoreşte aceloraşi străini refugiaţi, şi prin conrupţie azi toleraţi la noi.

Aceasta pentru că posibilităţile de aprovizionare, fie cu îmbrăcăminte, de care dispune clujul nu sunt suficiente pentru a satisface o populaţie care creşte mereu şi din care cel puţin 30 la sută sunt străini de aceştia stabiliţi prin fraudă în Cluj. Aşa fiind cererea crescând mereu şi oferta rămânând acelaşi natural este, ca preţurile să crească şi vor creşte mereu proporţional cu creşterea numărului de străini ce se vor mai stabili încă în Cluj.

Pe lângă toate acestea chiar presupunând că s'ar produce o grevă a consumatorilor şi că aceştia ar refuza să mai cumpere articole din comerţ până ce negustorii n'ar scobori preţurile; ei bine, nici atunci nu s'ar putea ajunge la o eftinire a traiului pentru că tot aceiaşi străini stabiliţi prin fraudă în Cluj fiind cu toţii oameni bogaţi, n'ar face front comun cu băştinaşii Clujului ar continua să cumpere şi cu preţurile ridicate — negustorii şi ar vinde şi pe mai departe mărfurile şi viaţa se va scumpi mereu-mereu şi tot din cauza aceloraşi străini.

Nu numai atât, dar însăşi sănătatea cetăţenilor oraşelor şi a satelor din Ardeal este serios periclitată de acţiunile criminale ale acestor străini.

Toate localurile — restaurante bodegi, cârciumi comunale băcănii şi chiar farmacii cari au ajuns astăzi, tot prin fraudă şi sunt foarte multe de acestea în Ardeal, — pe mâinele acestor străini — băuturile, mâncările şi medicamentele sunt falşificate sunt adevărate depozite de otravă.

*

Aceasta este situaţia reală acestea sunt numai câteva din efectele dezastroase pe care le-a produs până acum invazia străinilor în Ardeal.

Ce măsuri se impun pentru a înlătura acest grav pericol naţional

De câtva timp s'a început la primăriile oraşelor formarea listelor de cetăţeni. Cu ocazia aceasta se poate foarte bine face cel mai eficace control în urma căruia s'ar putea produce o purificare atât de utilă azi.

Cu ocazia acestui control dacă cei însărcinaţi cu aceasta ar fi conştienţi de înaltă misiune patriotică ce li s'a încredinţat, s'ar putea curăţi tot Ardealul de sutele de mii de străini.

Dar cum poţi să pretinzi aceloraşi oameni (consiliile orăşeneşti, siguranţe etc.) cari acum o lună au acordat în urma unei taxe stabilite de ei dreptul de stabilire, în cutare oraş, în mod definitiv, cutărui străin, şi azi se vii să-i spui că trebuie se părăsească oraşul. Este la mintea omului că aceasta nu se poate.

La Sibiu, oraş în care străinii sunt în număr mult mai mic s'a format o Comisiune din căteţenii băştinaşi ai oraşului — avocaţi, magistraţi, profesori, etc. — şi această comisiune este aceia care controlează actele celor ce vor să se înscrie în listele de cetăţeni.

Singura şi cea mai sigură modalitate prin care s'ar putea purifica populaţia Clujului de toţi indezirabilii este numai şi numai formarea, şi la Cluj şi în toate oraşele din Ardeal, unei comisiuni la fel cu aceia care funcţionează la Sibiu.

Înfăptuindu-se aceasta atât de utilă purificare vom putea scăpa şi de scumpetea traiului şi de criza de locuinţă şi de atâtea şi atâtea acţiuni subversive cari periclitează siguranţa statului român, acţiuni patronate de aceşti străini ce ne-au invadat din toate părţile.

Alfio P.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

CINEMA SELECT

Duminecă, 3 August

Numai pentru adulţi!

LILI

Cocotă sau decăzută!

Dramă sentimentală de moravuri în 10 acte. In rolul principal: **MIA PAUKAN**

Strict interzis pentru minori!

Luni, 4 August

Monumentul Indian

Seria I.

Călătorul din lumea ceialaltă

Mare dramă de mistificaţii din lumea ceialaltă după romanul lui Tea v. Harbon. In rolul principal: **Mia May, Lia de Putti, Conrad Weldt şi Olaf Fäns.**

„Când vine acasă tata?"

Marile demonstraţii antirăsboinice de la Viena

Primim noui amănunte despre marile demonstraţii cari au avut loc la Viena cu prilejul împlinirii de 10 ani de la isbucnirea războiului.

Numărul celor cari au luat parte la demonstraţie a fost de 250 mii. Uriaşa mulţime de oameni a parcurs străzile cu placarde şi cu torţe.

Iată inscripţia câtorva placarde:

„Mamă, când vine acasă tata?", „Nu mai voim să vedem Habsburgi", „Vieaţa omenească este bunul suprem", etc.

Invalizii purtau o placardă cu inscripţia: „Noi suntem adevăraţii ostaşi de front".

Alte grupuri purtau tablouri înfăţişând ororile războiului, soldaţi în sânge şi răniţi ce mureau părăsiţi între reţele.

Manifestanţii au parcurs străzile în cea mai mare ordine până la primăria Vienei.

Aci s'au improvizat tribune imense pentru oratori — austrieci şi streini — cari au vorbit de însemnătatea zilei de 28 Iulie.

Manifestaţia a făcut o impresie profundă asupra populaţiei vieneze.

Sprijiniţi Comerţul şi Industria Românească

In Strada Nicolae Iorga №. 6.

s'a deschis prima

Pantofărie studenţească,

unde se execută comenzi de pantofi, ghete, cisme şi sandale. Tot aici s'a deschis şi primul salon de lustragerie de ghete 27

Pentru studenţi şi funcţionari de stat se acordă 10% reducere.

Lyscoform

Au sosit ❋ Au sosit

Cămăşi bărbăteşti 18

colorate, cu 2 gulere desenuri moderne si elegante

Preţul: Lei 275 buc.

SIEGFRIED WEISS

CLUJ, CALEA REG. FERDINAND No. 6.

TEATRUL MAGHIAR

Duminecă, 3 August

Noptile din New-York

Episoade misterioase din viaţa poliţiei americane în 10 acte. Aranjată pentru film după neîntrecutele poveşti ale lui **Conan Doyle.**

America pământul misterelor!

ATELIER MODERN DE FOTOGRAFII 3172

GARDI & Co.

Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări şi reproduce tablouri in mare.

CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

PREŢURI REDUSE

Văzut'aţi Vitrinele

magaziei firmei pentru femei şi bărbaţi

Diamanstein

şi

Moskovitz

CLUI,

Calea Regele Ferdinand 25. 6

? ?

Acolo veţi afla cele mai nouă modele de paltoane femeeşti.

Lloyd

PREŢURI REDUSE

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

35 35

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Ultima oră telegrafică

Un nou teatru românesc în Ardeal

Arătând ieri condițiunile în cari vor funcționa teatrele maghiare în stagiunea viitoare, am mai arătat, că împărțirea lor pe circumscripții a fost una din principalele condiții de cari depinde viitorul nu numai al acestor teatre, ci și al teatrului românesc a cărui înființare în zona culturală este acum un lucru hotărât. De reforma aceasta depinde însă nu numai viitorul teatrului nostru și al celui maghiar, ci și al teatrului altor minorități, cărora încă trebue să li-se deie posibilitatea de a și-l crea, conform tratatului de pace și proporției numerice.

In această chestiune dl Ștefan Mărcuș, inspectorul artelor din zona culturală, ni a comunicat o întâmplare interesantă dela conferința primarilor din orașele dela frontieră, convocate la Timișoara pentru a lua măsurile cerute de înființarea celui de al doilea teatru românesc. La această conferință delegații școlilor din Timișoara și Banat au arătat că trupa de teatru ungurească dela Timișoara, care sub unguri nu juca decât cinci luni pe an, azi, în dauna românilor și șvabilor, joacă 10—11 luni pe an, făcând operă de maghiarizare, și ce e mai mult, joacă și în orășelele bănățene cu populație exclusiv germană. Așa cum funcționau până acum, teatrele ungurești erau numai focare de maghiarizare, și rostul lor era împiedecarea oricărei manifestăți a artei altor minorități, cu o proporție numerică poate mai mare decât a ungurilor.

Ce s'a hotărât în privința celui de al doilea teatru românesc

Inființarea celui de al doilea teatru românesc, în zona dela frontieră, este acum un lucru hotărât. Noul teatru va avea circumscripția Timișoara—Arad—Oradea-Mare—Satu-Mare și va juca o lună și jumătate în fiecare din aceste orașe. Va începe la Timișoara, la 1 Septembre 1924, cu trei reprezentații serale și două matineuri pe săptămână. Dela 15 Octombrie va da la Arad câte trei reprezentații și două matineuri săptămânal. La Oradea-Mare va da două reprezentații serale și două matineuri, iar la Satu-Mare săptămânal tot atâtea.

Trupa va fi astfel organizată, că să aibă una sau două echipe mai mici, cari vor funcționa în orășelele din apropiere, pentru șezători culturale. Ele vor servi ca ajutor și la serbările naționale sau culturale organizate acolo. In fiecare sediu de județ va fi câte a echipă sau două de aceste — după împrejurări și vor avea ca raion județul respectiv.

In scopul întreținerii trupei, cele patru orașe amintite au votat până la 1 Ianuarie 1,300.000 lei, urmând să voteze după aceea un alt buget. Decorurile și garderoba le vor pune la dispoziția trupei teatrele naționale din București, Craiova și Iași; în afară de acestea, după cum s'a arătat mai sus, trupa va mai avea la dispoziție și decorurile teatrului minoritar din localitatea respectivă.

După ce ni-a dat aceste lămuriri, dl Ștefan Mărcuș ne mai spune, că din repertoriul noului teatru românesc va exclude toate frivolitățile și celelalte distracții similare de import, dând publicului în cea mai mare parte piese românești. Prețurile vor fi minime: în orașele mari maximum 45 lei, încât să fie accesibile fiecărui funcționar, iar în orașele mici maximum 20—25 lei, prețurile de matineu vor fi 5, 10, 15 lei.

Un atac contra noului teatru

In legătură cu cele de mai sus trebue să relevăm un gest deplasat al directorului teatrului maghiar din Oradea-Mare, faimosul domn Parlagi Lajos, pe care ministerul Artelor l-a numit acum director al teatrului maghiar din Brașov, dl Pârlagi, care de când este în fruntea teatrului comunal din Oradea-Mare a fost acela care a împiedecat orice manifestare a artei românești în acel oraș, a notificat acum ministerului, că nu primește conducerea teatrului din Brașov și își dă demisia din teatru. In explicația dată publicului brașovean prin ziarele ungurești din Oradea-Mare, dsa spune, că circumscripția ce i-s'a încredințat nu satisface ambiția sa artistică. De fapt însă jignirea eceasta adusă publicului unguresc dela Brașov nu poate ascunde adevăratul motiv al acestei demisii: dl Parlagi a socotit că gestul său va impresiona atât de mult ministerul Artelor, încât îl va menținea în fruntea teatrului orădan, unde să poată face și în viitor toate șicanele pe cari i-le știu toți artiștii români cari au avut de lucru cu dsa.

Tribuna liberă*)

Aduc la cunoștința onoratei mele clientele și publicului mare că mi-am reorganizat prăvălia prin angajarea unor forțe tinere și am făcut să înceteze pe cale pașnică legăturile discreționale pe care le-am avut cu un mare comerciant din localitate. In acelaș timp am reluat legătura nemijlocită cu fabricele și marii comercianți din străinătate.

Rog ca onoratul public să mă sprijinească și pentru mai departe cu aceeași bunăvoință.

Cu perfectă stimă

Nicolae Voith
comerciant de articole de modă
D-76 Piața Unirei 14.

*) Administrația nu ia responzabilitate pentru cele publicate în această rubrică.

Bibliografie

A apărut în editura „Cartea Românească":

Pagini Alese No. 160 „Nuvele și însemnări" de Traian Demetrescu. Prețul Lei 2.50.

„Impresii" de Il. Chendi. Prețul Lei 40.

„Procedura penală practică pentru ofițerii de poliție judiciară" de Il. Iliescu Prim-Procuror. Prețul Lei 50.

Pagini Alese No. 159. „Înșirate mărgărite" de V. Alexandri. Prețul Lei 2.50. De vânzare la principalele librării din țară.

INFORMAȚII

— Astăzi a apărut și s'a pus în vânzare No. 8 din marea gazetă populară „*Infrățirea Poporului*", închinat expoziției școalelor de arte și meserii din Ardeal.

Cum toate fotografiile luate de pe această expoziție au fost furate pe când erau transportate la București, numărul acasta al „*Infrățirii Poporului*", împodobit cu numeroase clișee proprii, constitue un adevărat document pentru toți cei cari urmăresc progresul făcut de Români pe terenul artelor tehnice și pentru cei cari n'au avut norocul să viziteze expoziția.

— **Patronul grupului de aviație.** Astăzi cu un deosebit fast s'a serbătorit patronul grupului II aviație din Someș-Sat, la care a luat parte un mare număr de ofițeri superiori și inferiori din localitate. S'a oficiat un serviciu religios, după care au fost trecute în revistă trupele. Ofițerii au executat apoi mai multe sboruri.

* *Lubeniță roșii calitatea întâia pepeni turkestan și cantalupi produse proprii sunt de vânzare en-gros și en-detail la doctorul Adam Iancu proprietar Curtici, jud. Arad, lângă calea ferată.* D 72

* **Dr. I. Bartha avocat,** a deschis birou avocațial în Cluj, Str. Iuliu M niu 17. D-79

— **Un balon cehoslovac căzut în România.** Ni se anunță din Satu-Mare că pe teritoriul comunei Acăș, a căzut un balon fără pilot, cu insignele cehoslovace, pe lângă mai multe indicațiune scrise pe el. Intre acestea se prevede că cine va descoperi balonul să semnaleze faptul autorităților ceho-slovace, arătând ora la care a căzut. Balonul a fost expediat din Ungvar cuscopul de experimentare.

* *Magazinul „AU PRINTEMPS" fost „MISSIR" Str. Memorandului 11, cu ocasia schimbărei firmei vinde toate mărfurile cu aproape prețurile fabricelor.* 67 D

— **Sărbătorirea patronului Reg. 83. Inf.** Astăzi s'a sărbătorit la regimentul 83. Inf. din localitate, patronul regimentului. Cu această ocazie s'a oficiat un Te-Deum în capela garnizoanei, de către preotul Ciuca, în asistența ofițerilor și a trupei.

Institul pentru copiii orbi

In institutul de orbi al Statului din Sâncraiu, poșta Aiud, (jud. Alba-de-jos), se primesc copiii orbi de ambele sexe în etate de 6—19 ani. Lămuriri și informațiuni asupra formalităților de primire se dau de către direcțiunea institutului mai sus numit.

Prin telefon dela corespondenții noștri

Partidul național și minoritățile

Un pact încheiat de organizația partidului național din Tg.-Mureș cu fracțiunea separatistă secuiască

Tg.-Mureș, Zilele trecute a avut loc în localitate o consfătuire la clubul partidului național, cu care prilej se pretinde că s'au pus bazele unui pact politic între partidul național și fracțiunea separatistă a secuilor, din care fac parte, ca fruntași dnii Urmanczy, Gyulay Sandor și avocatul Jakabffy.

Se știe că această fracțiune politică secuiască, fără aderenți și fără popularitate, a încercat până acum diferite combinații cari nu i-au reușit. Naționalii *locali, grăbiți se supraliciteze în politica minoritară, au început de mai multă vreme tratative cu ei, încercând să-i atragă într'o acțiune comună de opoziție. Secuii au avut însă cumințenia de a refuza toate propunerile naționalilor, așa că în consfătuirea de dăunăzi aceștia au fost constrânși să accepte un pact de colaborare într'o eventuală succesiune la guvern a partidului național. Combinația nu este prea reușită și nici prea fericită pentru partidul național, secuii neoferind nimic politicește naționalilor și chiar dacă ar fi oferit, contribuția politică a asociaților Urmanczi-Gyulay-Jakabffy nu prețuește decât prea puțin. Rămâne deci de văzut dacă comitetul central al partidului național va ratifica „actul politic" dela Tg.-Mureș.*

Consfătuirea s'a terminat totuși cu o masă comună.

Descoperirea unor falșificatori de bilete de tren la Sibiu

Sibiu. — De câteva zile inspecția III-a cfr. din Sibiu, a fost înștiințată că pe liniile acestei regiuni se circulă cu bilete false de tren.

Controlorul Manolescu a descoperit că funcționarii dela controlul veniturilor, Kelemen și Iuhaș, casieriețele Otilia Tuli, V. Ihes din gara Sibiu, implegatul Ganea Dimitrie din stația Danes și Ganea Vasilie din stația Solca-Mare, falsificau biletele bianco, trecând pe cotor altă sumă decât cea pe care o încasau.

Astfel ei încasau dela călători sume considerabile. Cei doi funcționari dela control verificau și notau că operațiunile sunt în regulă.

Primele cercetări au fost întreprinse de către inspectorul Negulescu. Acum ele sunt continuate de către prefectura de poliție.

Un nou atentat criminal pe C. F. R.

Sf. Gheorghe. — In gara Zabola necunoscuți au scos patru buloane dela traversele acelor, spre a provoca deraiarea trenului de persoane ce urma să, sosească în acea stație. Acul fiind însă încuiat cu cheia de siguranță, trenul a trecut fără accident.

Faptul a fost observat de personalul gării.

S'a evitat astfel o mare nenorocire.

La fața locului au sosit prefectul județului d. Rauca, primul procuror Dobrovici, șeful brigăzei de siguranță Bălan și comandantul companiei de jandarmi căpitanul Anghelescu.

Exportul și comerțul grâului

București. — Consiliul de miniștri a luat următoarele deciziuni cu privire la comerțul interior și exportul următoarelor produse:

Exportul și comerțul interior al grâului rămân libere.

Se fixează o taxă de export de 45.000 lei la vagonul de grâu de 10.000 kgr.

Primăriile orașelor vor fixa prețurile diferitelor calități de făină, pe baza prețurilor normale locale, rezultate în urma fixării taxei de export.

Cota de extracție a făinei negre va fi de 22 la sută minimum, iar prețul acestei făini va fi de maximum 7 lei kgr.

*

Consiliul de miniștrii a mai încuviințat ca pieile brute, crude, sărate și uscate să fie libere la export, fără autorizație specială, numai cu plata taxelor legale, stabilite prin tr'un decret regal anterior, decretul regal cu Nr. 2318 din 8 Iulie 1924.

*

Prin acelaș jurnal, s'a mai lăsat liber exportul scoarței de stejar fără autorizație specială, numai cu plata taxelor vamale.

* **Inscrierile la școala secundară de fete și internat din Năsăud** se fac între 1—14 Septembrie. Examenile de admitere, de corigență și particulare se începe la 15 Septembrie. D-75

* In cafenea „Palace" va concerta în fiecare seară renumitul quintett, Fritz Mirutz din București cu începerea de la 31 l. c. D. 71

Institut de Arte Grafice „INFRATIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 8.

BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul IV. Nr. 1143 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI Marți 5 Aug. 1924

Înfrățit[ea]

77 Onor Asociația pe[ntru] [cu]ltura și literatura popor[ului ro]mân Sibiu
CLUJ 5 AUG 924
CLUJ No. 8476

ANUNTURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . 480 L
PE 6 LUNI . . . . 240 L
PE 1 LUNĂ . . . . 50 L
PE 1 AN pentru autoritați . . . 600 L
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L

Alarmiști și de rea credință

Un evreiaș, pripășit prin Cluj în calitate de corespondent a două ziare din anumita presă politică și economică, care se ascunde sub un nevinovat nume autohton, publică zilele trecute un reportaj în care pretindea a ști că guvernul nu dă nici un sprijin organizatorilor târgului de mostre din Cluj. Faptele sunt în întregime inexacte și ne-am fi așteptat ca oamenii din fruntea Camerei de Comerț din localitate să aibă onestitatea de a le desminți. In schimbul comunicatului lămuritor al Camerei de Comerț vedem însă că apar comentariile veninoase ale alarmiștilor din presa partidului național. „România", într'un articol sprijinit pe datele corespondentului din Cluj al ziarelor „Lupta" și „Argus", găsește prilejul să ajungă la concluzia că „liberalii nu înțeleg să încurajeze nici-o acțiune care nu constitue o afacere a lor și din care nu iese un beneficiu material pentru partid".

Și articolul oficiosului takisto-național, și concluzia lui, erau de așteptat. Ziarele acestui partid și-au făcut o specialitate din a învenina atmosfera publică cu atacurile lor grotești împotriva a tot ceeace are aparența unui act de guvernământ. Drept sau nedrept, și de cele mai multe ori nedrept, guvernul este atacat și criticat fără control, numai din plăcere de batjocură și scandal. „România", Patria", „Gazeta Transilvaniei" și alte foi și foițe mai mărunte ale partidului național, au devenit astfel tot atâtea mici sau mari băltoage de murdărie unsuroasă, în oglinda cărora se resfrâng toate mișeliile celor interesați a le face.

*

In cazul de față, faptul că un mic agent ambulant al negustorilor de opinie publică din strada Sărindar, nemulțumit probabil de numeroasele incursiuni infructoase la ghișeele Camerei de Comerț, se răsbună meschin atacând guvernul că „organizatorii târgului de mostre n'au destule subvenții" (de ce oare e îngrijorat de absența subvențiilor?) n'are decât o importanță relativă în această discuție, el referindu-se numai la anumite chestiuni de morală profesională. Dar că ziarele unui partid, care reclamă puterea la toate colțurile de stradă, nu se jenează a se deda la înserarea și comentarea celor mai flagrante inexactități, cu scopul de a submina autoritatea puterei executive, și fără a-și da seama că mâne i se va întâmpla acelaș lucru, iar poimâne alt partid va fi expus acelorași mici și dăunătoare mizerii, este desigur un fapt destul de trist. Se creiază astfel sistematic o stare de neîncredere și jenă, care numai folositoare nu poate fi nici statului și nici vieței sufletești a societăței care îl formează. Pentrucă, orice agitație care nu este fondată pe niciun fapt real și orice critică, ce nu pornește din dorința sinceră și curată de mai bine, nu poate duce decât la dezechilibrul moral al unei societăți. Și roadele le vedem dureroase, imediate, în tăcerea conducătorilor Camerei de Comerț, față de inexactitățile publicate de un anumit corespondent al anumitei prese și corespondent al anumitei prese și comentate cu reacredință de oficiosul partidului național.

E logic. Din rea-credință numai reacredință poate naște.

Inscripții

Regina Maria. — Imbrăcăm haina modestă a tradiționalelor serbări onomastice. Prea grațioasa și buna noastră Regină își serbătorește astăzi ziua numelui, împrumutat, printr'o fericită coincidență, dela aceea ce, plângând tristețea ei și a celui ce suferea pentru toți, spălă cu smerenie picioarele Mântuitorului. Ca și Maria Magdalena, Regina Maria s'a aplecat suferințelor noastre și li-a simțit alături cu noi. Cu lăcrimile Ei pure ni-a stropit rănile dureroase ale idealului nostru național, greu încercat; cu părul mătăsos al mângâierilor Ei de toată clipa, Ea le-a svântat și răcorit, întărindu-ne în credința care era a Ei, și a noastră. Ca și Sfta Maria Magdalena din Evanghelie, Regina Maria scria, cu fapta povestea tristă și duioasă a Evangheliei noastre naționale, din vremurile de cumpănă și glorie.

Onomastica de astăzi e un scurt și pios popas la altarul aducerilor aminte despre fapte pe cari poporul românesc nu le poate uita. Iată de ce, serbătoare nu poate fi numai acolo în liniștea odihnitoare a căminului Augustei Familii domnitoare, liniște câștigată cu prețul atâtor sacrificii sufletești și materiale, ci acolea în casa largă și fericită de triumful cauzei sale a întregului popor românesc!

Interim.

Cine este vinovat de isbucnirea războiului?

Cunoscutul șovinist Rákosi Jenő atacă în „Budapesti Hirlap" ziarul „Világ" care, în articolul reprodus ieri de noi, a susținut, indirect, că și Ungaria lui Tisza și Apponyi a contribuit la isbucnirea războiului.

„Chiar dacă am fi vinovați — scrie veteranul gazetăriei ungurești — presa ungurească ar avea datoria să caute explicații atenuante.

In loc de aceasta, unele ziare radicale au apărut încadrate în chenar negru, chemând țara la prohod și învinuind pe Tisza, Andrássy și Apponyi că n'ar fi încunjurat războiul".

Din scrisul publicistului maghiar reiese un singur lucru. Anume, că învinuirea adusă Ungariei că a contribuit la isbucnirea războiului este bazată, dar nu Ungurii trebue să o susțină...

— Ciudată mentalitate!

Țărăniști și comuniști

Nici o deosebire fundamentală între unii și ceilalți; doctrinele și programele, forme goale, nu pot să-i despartă. Intre cel dintâi și cel din urmă nu se ridică nici o barieră. Sunt doar aparențe înadins adoptate pentru a înșela mulțumile. De fapt și unii și alții fac parte din aceeași mare familie a ratațiilor, a ambițioșilor fără puteri de realizare, a farsorilor și demagogilor revoluției, a însetaților de mărire, de putere, de strălucire. Sunt printre ei și câțiva incorigibili și naivi visători, câțiva fanatici înebuniți de false mirajii, dar cei mai mulți nu sunt decât oameni fără căpătâi și fără credințe, deseori inculți și aproape totdeauna necinstiți, gata pentru toate trădările și pentru toate lașitățile atunci când e vorba de interesele lor personale.

Ar trebui, după program, ca țărăniștii să fie vrăjmași de moarte ai comuniștilor. Și totuși orice act al celor din urmă a fost apărat, îmbrățișat și susținut de cel dintâi. Am văzut aceasta și acum cu prilejul dizolvării partidului comunist. In ciuda deosebirei de firmă, un fond sufletesc comun și aceleași interese îi apropie. Țărăniști, comuniști, indiferent de titulatură, sunt deopotrivă vrăjmași ai ordinei ai legalității și prin urmare ai societății. A te apăra împotriva lor înseamnă a apăra ordinea împotriva dezordinei, înseamnă a pune la adăpost munca liniștită a societății de toate primejdiile anarchiei, înseamnă a sluji civilizația și umanitatea ferind-o de oroarea violențelor și de crimele săvârșite în numele unor așa zise idealuri.

Dizolvarea partidului comunist s'a hotărât fiindcă o cerea datoria pe care o avem de a ne apăra împotriva oamenilor cari urmăresc distrugerea țării. Dela vorbă comuniștii au trecut la fapte, dela îndemnul revoluționar la asasinat și la incendiu. Frații lor, țărăniștii, mai prudenți se păstrează încă în marginile acțiunei prin vorbă și scris. N'au încă curajul să treacă la acte. Dar acțiunea lor nu este prin aceasta mult mai puțin primejdioasă. Ei înfățișează în mijlocul unei societăți care se sbate cu nenumărate greutăți, fermenții disoluției morale. Iată de ce este o îndatorire națională pentru toți oamenii de ordine și de progres să prevină massele demascând odioasa acțiune a acestor elemente distructive.

„Szózat", și situația din Basarabia

Ziarul iredentist „Szózat" scriind de situația din Basarabia, afirmă că:

„Populația basarabeană este atât de înverșunată contra valahilor, încât nu trece o singură zi în care să nu fie ucis vre-unul din soldații de ocupație valahi.

Protestul Ungurilor contra impozitelor catre confesiuni

Un preot maghiar raportează consistorului, că credincioșii refuză plata impozitului cultural către consistor — Credincioșii unguri din Ardeal plătesc confesiunilor impozite întreit și împătrit mai mari ca ale statului

Nu de mult am arătat în aceste coloane, că pentru a-și putea susținea școlile, consistorul Săsesc din Sibiu impune pe credincioșii săi cu sume, cari față de acele ale impozitului către stat, sunt un adevărat atentat la existența personală a cetățenilor. Știrea noastră n'a avut un răsunet prea mare, pentrucă românul, tolerant ca în totdeauna a socotit să lase pe sași să facă ce le place, atâta timp cât nu ajung în contradicție cu Statul român.

Cele ce arătăm astăzi însă, sunt vrednice de cea mai largă atențiune. Este vorbă aci de cel mai formidabil truc inventat în dauna Statului nostru și tot atunci și în dezinteresul populațiunii maghiare a țării, ceeace este egal reprobabil.

Noi am arătat în diferite rânduri, că confesiunile ungurești fac uneltirile cele mai stăruitoare pentru a împiedeca o instrucție publică maghiară care n'ar fi opusă intereselor statului. Am arătat astfel, că în foarte multe comune ungurești nu erau până în 1919 școli confesionale ungurești, ci numai școli de stat. Statul român a înțeles să păstreze aceste școli, finanțându-le întocmai ca Statul maghiar și necerându-le în primii trei ani nici măcar atât, să predeie în ungurește limba română. Abia în anul al patrulea li-s'a cerut să introducă și limba română, ca materie, rămânând toate celelalte materii în limba maghiară. Va să zică, s'a făcut față de ele ceeace nici un stat din lume n'a făcut față de școlile minoritare, nici măcar față de școlile minoritare confesionale, întrucât, după cunoștința noastră, doar singură Olanda are câteva școli minoritare finanțate de stat. Totuși la ordin de sus învățătorii unguri au refuzat jurământul răspunzând astfel cu reavoință măsurei statului român. Iar acolo, unde totuș s'au găsit învățători unguri cari să primească serviciul în școala de stat, confesiunile maghiare au înființat, școli confesionale și au, început cea mai nesocotită propogandă contra școlii maghiare de stat, recurgând la astfel de mijloace, în cât un preot de al lor a trebuit datpentru fapta lui în judecata marțială,

Firește, însă, că aceste școli, create special pentru propovăduirea urei' trebuiau susținute cu bani grei, storși din punga secătuită de altfel a credincioșilor. Luxul acesta al conducătorilor confesiunilor s'a tolerat cât s'a putut. In cele din urmă însă, s'a văzut că nu mai merge. Credincioșii, văzând că într'o criză financiară și economică ca aceea prin care trecem cu toții, trebue să plătească confesiunii impozite culturale de trei și patru ori mai mari decât impozitele față de de stat, refuză acum pur și simplu orice prestație de acest fel.

Un raport edificator al unui preot reformat

Numărul 30, din 25 Iulie 1924, al organului eparhiei reformate din Cluj, „Református Szemle", relatează cu îngrijorare toată situația arătată de noi mai sus. D. Kolozsvári József, din Berekeresztur, jud. Murăș-Turda, raportează consistorului reformat din Cluj, că credincioșii refuză pur și simplu să plătească așazisul impozit cultural. „Prea onoratul Consiliu directoral (al eporhiei), înființând impozitul cultural general, a pregătit pe seama comunelor, pe doi ani înainte, proectul de impozit. Anul acesta va fi al treilea an, și impozitul cultural, cel puțin în districtul Murășului, în foarte multe comune nu s'a plătit o singură dată.. S'au împlinit trei ani și în multe localități impozitul general (este vorbă de impozitul de care vorbiam N. R.) este numai pe hârtie ,și, din cauza încăpățințării credincioșilor, este inexistent." *Fixați dle părinte impozitul, cum vă place... — Spun credincioșii — dar vă rugăm să scrieți, că protestăm contra impozitului general cultural. Noi nu-l vom plăti nici când — încasați-l dacă vă stă în putință*".

Această este situația. Și cu toate că știe pentru ce scopuri s'a instituit acest impozit uriaș, raportorul citat cere consistorului să intervină, ca statul să silească pe credincioși la plata impozitului. O mai mare rea credință, sau inconștiență, nu se poate închipui.

O altă latură delicată a chestiunii

La cele de mai sus adăugăm din partea noastră numai atât.

Se știe, că presa maghiară și diversele asociații au protestat, înscris și în adunări politice, contra impozitului către stat producând o enorvare cum rar s'a mai văzut. Despre impozitul de mai sus nu s'a spus încă nimic, doar atât că s'a făcut apel la publicul maghiar, ca să-l plătească. In schimb, dela statul român au pretins mereu ajutorarea confesiunilor maghiare, chiar și școlilor confesionale. Reacredința maghiară este mai mult decât izbitoare.

Toate acestea sunt vrednice de-o atenție cât mai mare și chiar o intervenție n'ar fi nefolositoare, în interesul populației maghiare și al confesiunilor lor inconștiente, cari tot ele dau alarma, că din cauza nu știu căror pretențiuni imaginare, credincioșii lor părăsesc îndeosebi religiunea reformată.

Cronica sportivă

Match internațional

VASAS—VICTORIA: 3:0 (1:0). Arbitru: L. Nagy

După multe frământări și insistențe Comitetul Central a permis, în fine, intrarea în țară a echipelor ungare, fixând doar anumite condițiuni mai mult de ordin financiar.

Hotărârea Centrului este de o dublă și netăgăduită importanță. La Budapesta se joacă desigur un footbal foarte frumos ii tinerele noastre echipe numai profita pot de pe urma întâlnirilor cu ansamblurile streine d= o reputație mondială. Prin contactul cât mai strâns cu străinătatea se nasc apoi relațiuni de prietenie intimă și stimă reciprocă, pe care nici diplomația abilă, nici particularii nu le pot iniția și cimenta mai sigur, mai eficace.

Un Nurmi, un Weissmüller și câți alți recorderi mondiali sunt adeseori mai bine cunoscuți lumii decât ministrul unei țări. Prezența lor la concursuri este un eveniment extraordinar. Presa se ocupă de ei pe larg, ca de regi, consacrându-le coloane întregi. Aprecierile, elogiile aduse lor se resfrâng și asupra patriei lor, către care se îndreaptă apoi atenția și admirația popoarelor globului.

Viața noastră sportivă a luat un avânt superb. De unde până acum câțiva ani vechiul Regat nu cunoștea aproape deloc Football-Asociația, azi putem înregistra multe înființări de cluburi, al căror număr este în continuă creștere. Numai la Buzău sunt 6 cluburi sportive. In unele părți sportul a prins rădăcini chiar între țărani, dovadă că interesul este mare, lipsesc doar conducătorii experimentați, cari să asigure progresul până la cea mai înaltă perfecție, — ținta, care fără antrenori de profesie nu se poate atinge.

Exemplul cel mai eclatant în această privință a fost jocul Victoriei de Sâmbătă.

Puterea de străbatere, fizicul admirabil de rezistent, avântul jucătorilor a ridicat prestația echipei locale peste jocul plictisit al oaspeților. Dar zădarnic orice sforțare, când lipsește omogenitatea jocului de ansamblu, acțiunile bine chibzuite, economie de forțe, cu un cuvânt: tactica. Individual poate fiecare jucător a fost la înălțime, prin acțiuni individuale personale prin ezitări și încetineli. In ansamblu n'au contribuit însă nimic la ridicarea nivelului jocului. Nici concepție niei stil. Din toate acțiunile dacă pot fi numite astfel, s'a desprins doar lipsa de intenții, sau neputința traducerii în fapt a acestora și mai presus de toate: lipsa de metodă.

Timpul driblingurilor a trecut de mult, rămânând drept doctrină pasele scurte. Suntem siguri că oaspeții n'au pus în joc nici jumătate din efortul pe care l'a pus Victoria. Ceeace a produs echipa locală se poate numi mai mult o harababură. Victoria pe lângă mai mult calm și înțelegere reciprocă a jucătorilor putea face jocul 0:0.

Centrările, starturile tardive, certurile becilor, îngrămădirea apărării plus lipsa lui Fazekas și Molnár au fost cauza înfrângerei.

Cu toate acestea Victoria s'a dovedit echipa periculoasă din trecut și n'a meritat bătae așa grea. Toate atacurile marginilor amenințau serios poarta adversă numai că norocul nu i-a favorizat. Multe situații sigure au rămas neexploatate.

Primul goal rezultă din eșirea individuală a centrului Grünfeld, care plasează jos în colțul drept. Lovitura era apărabilă. In ultimele minute Takács, interdreapta, bate din situație grea al doilea goal imparabil. Chiar când arbitru suflă sfârșitul Istvánfy I. greșește, marcând în poarta proprie.

Individual n'a mulțumit decât Mureșan și Iulian Pop. Restul sub forma obișnuită.

La urmă mai trebue să înregistrăm un regretabil incident al cărui erou era Doci (Victoria). Dintr'o vehementă tamponare Doci se alege cu o lovitură dureroasă. Fire impulsivă, și-a luat imediat revașa, dar într'o formă atât de nesportivă că a produs vii protestări și apostrofări din partea publicului. Doci nu s'a mulțumit cu răzbunarea, el avea poftă să se răfuiască și cu publicul dușman gestului atât de urât. Condamnăm fapta lui Doci, precum și aprobarea atitudinei lui din partea unor sportsmani fanatici, fiindcă ele nu cadrează cu firea, ospitalitatea și cavalerismul poporului Român.

Sperăm că conducerea Victoriei a făcut pașii necesari pentru salvarea situației atât de penebile.

Ar fi timpul suprem ca din întâlnirile Victoriei să se suprime definitiv scandalurile urâte, cari compromit atât sportul cât și românismul.

Din lipsă de spațiu rezultatele de Duminică și critica despre oaspeți va apare mâine. Rezultatul: Vasas—Hagibor 4:2.

Cronicar.

TEATRUL MAGHIAR

Viața unei femei martiră brutalizată de un tiran redă cel mai artistic film:

BRUTA

Jocul incomparabil al minunatei artiste P. MENICHELLI a stors lacrămi fiecărui spectator.

Filmul rulează la TEATRUL MAGHIAR cu începere de Luni, 4 August

— **Congresul sfaturilor negustorești.** In cursul lunei Septembrie a. c. va avea loc la Oradea-Mare un congres general al sfaturilor negustorești, cu care ocazie se vor discuta mai multe chestiuni în legătură cu noul tarif de impozite și cu reorganizarea sfaturilor negustorești.

„Rador" No. 2071

Sanatoriul Dr. Cosmuța

Cluj-Cetățuia (Fellegvar)

Pentru vindecarea boalelor interne, îndeosebi ale organelor respiratoare și nervoase

Clădire nouă, situată pe vârful dealului, înconjurată de un mare parc, prevăzută cu tot confortul și cu toate instalațiunile sanitare moderne.

o Intreținere dietică excelentă. o

45 D

Au sosit ❀ Au sosit

Cămăși bărbătești

colorate, cu 2 gulere desenuri moderne si elegante

Prețul: Lei 275 buc.

SIEGFRIED WEISS

CLUJ, CALEA REG. FERDINAND No. 6.

18

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

CINEMA SELECT

Marți, 5 August 1924

Strict interzis pentru minori!

Monumentul Indian

Seria I.

Călătorul din lumea celalaltă

Mare dramă de mistificații fantastice din lumea celalaltă în 8 acte. In rolul principal: Mia May, Lia de Putti, Conrad Weidt și Olaf Fâns.

Navigazione Generale Italiana

Linii repide de lux pentru

America de Nord si de Sud

Viitoarele plecări din Genova pentru:

Rio de Janeiro—Santos

Montevideo-Buenos Ayres

Vaporul „Re Vittorio" ..... 7 August

„ „Duca d'Aosta" ..... 22 „

Pentru New-York

Vaporul „Duilio" ..... 6 August

„ „Colombo" ..... 28 „

Asistența specială pasagerilor de clasa III în cursul călătoriei cu trenul București—Genova

Pentru informațiuni și rețineri de locuri a se adresa la Biroul de Pasageri al Companiei

„Navigazinge Generale Italiana" in Bucuresti, Calea Grivitei No. 143.

— **Apariția unui periculos spărgător.** Poliția din Cluj a fost înștiințată că renumitul bandit Jellinek, care a terorizat atâta vreme populația județului Cojocna, și a făcut spargerea dela drogheria Emke, a reapărut în care scop s'au luat întinse măsuri pentru prinderea lui.

Citiți și răspândiți:

›Infratirea Poporului‹

Ministerul Justiției. **Comisiunea de Naturalizări**

Conform art. 22 din legea privitoare la dobândirea și pierderea naționalității române, se publică următoarea cerere de naturalizare, spre știință acelor cari ar voi să facă vreo întâmpinare, potrivit dispozițiunilor art. 23 din z'sa lege:

Domnule Ministru!

Subsemnatul vă rog să binevoiți a dispune, ca să fie pusă în curs procedura pentru împănântenirea mea.

Totdeodată vă rog a elibera un certificat despre aceasta.

Alătur:

1. O declarațiune privitoare la renunțare la cetățenia străină.
2. Un certificat de moralitate.
3. Un extras de naștere în copie.
4. Un certificat despre funcțiunea mea actuală ce îndeplinesc.
5. Două certificate ale școalei superioare technice din Viena.

D 80 Cu distinsă stimă (ss) **Blazejovsky.**

Târgul Internațional de Mostre din Praga

Dela 12—28 Septemvrie 1924

81 D. Rador

Sursa cea mai favorabilă de cumpărare pentru ori-ce negustor, industriaș și agricultor din România.

Expun cele mai renumite fabrici din Cehoslovacia. Avantagii excepționale pentru vizitătorii târgului:

33% reducere pentru persoane și 50% reducere pentru mărfuri pe căile ferate Cehoslovace, 50% reducere pentru persoane, la întoarcere pe C. F. R. îngrijire de locuințe, serviciu de informațiuni etc.

NU ESTE NEVOIE DE VIZA PAȘAPOARTELOR.

Legitimații, prospecte și informațiuni la Reprezentanța Târgului: „RADOR-PUBLICITATE", Cluj, Str. Memorandului No. 1.

Haine pentru bal văpsește în toate culorile și curăță CZINK.

Anchetele noastre la Turda

De vorbă cu noul prefect al județului,
d. Iulian Péter, inspector general administrativ

Necesitatea unei administrații care să fie ferită de vicisitudinile politice — Ce este de făcut din punct de vedere românesc — Chestiunea reformei agrare Alte chestiuni edilitare

Continuând anchetele noastre pe care ne-am propus să le facem în întreg Ardealul, dăm astăzi câteva note cu privire la orașul Turda și județul Turda-Arieș.

Dl Iulian Peter, inspector general administrativ care conduce actualmente acest județ și oraș, cu amabilitatea care-l caracterizează, a binevoit să ne dea o serie de lămuriri asupra situației generale aici și asupra planurilor dsale de activitate.

Fire cumpănită, dl I. Peter care are o largă înțelegere a lucrurilor și o pătrunzătoare înțelegere a situațiunilor, ne-a arătat starea proastă de aici în toate goliciunea ei, ocolind în mod delicat orice învinuire personală.

O administrație numai pentru public

„Prima mea constatare, — mi-a spus d. Peter,— este că aici nu o fost o colaborare armonioasă între autorități. Acestei pricini se datorește toată starea proastă de lucrari pe care am găsit-o la Turda. Astfel primul meu plan este de a asigura, o deplină înțelegere între toate autoritățile, în scopul unei acțiuni unitare și fructuoase, în interesul binelui public.

Din pricina certurilor nu s'a putut, până acum, elabora un program de activitate continuă, bazată pe stabilitate și o administrație pentru public, *pe cât se poate ferită de vicisitudinile politice.*

Acțiunea de naționalizare

Turda și întreg județul are, fără îndoială o însemnătate istorică națională de cea mai mare importanță, și cu toate acestea, suntem nevoiți să mărturisim. că constatările noastre în ce privește opera de naționalizare aici sunt foarte pesimiste.

In această privință dl Peter ne spune:

„Chestiunea aceasta este între principalele mele preocupări de cum am venit la Turda. Din punct de vedere românesc este enorm de făcut. Trebue să strângem pe toți Românii, în vederea unei acțiuni naționale sănătoase, indiferent de politică și confesiune.

Cum s'a făcut reforma agrară în județul Turda-Arieș

Peste tot în Ardeal, am dat o deosebită importanță în anchetele noastre asupra marei opere sociale care s'a înfăptuit prin reforma agrară, interesându-ne de aproape de modul cum s'a efectuat pretutindeni exproprierile și improprietăririle. Am înregistrat, în mod obiectiv, cu deosebire toate nemulțumirile acolo unde le-am putut constata.

Din fericire, aici nu avem să spunem decât lucruri înbucurătoare. Reforma agrară s'a făcut aici în condițiuni de așa natură încât, nu s'a produs nici o nemulțumire în sânul populației. La aceasta avem de adăogat o declarațiune pe care ne-a făcut-o actualul prefect al județului, în urma constatărilor pe care le-a făcut și d-sa aici.

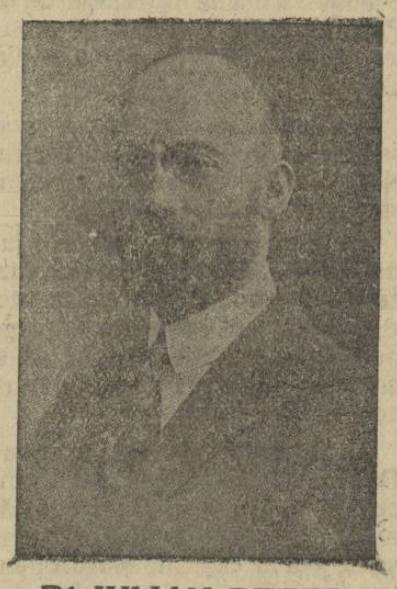

DI IULIAN PETER
inspector general administrativ, prefect al jud. Turda-Arieș

„Grație, zice dl Peter, energiei și prieceperei dlui Teodor, consilier agricol, reforma agrară în Turda-Arieș, s'a făcut în înțelesul strict al legei, astfel că pământul a revenit numai acelora cărora li-se cuvenea.

Mai trebue să vă spun, continuă prefectul județului, că dl ministru Cipăianu, care este născut în acest județ, s'a interesat de aproape de mersul operațiunilor reformei agrare aici, punând un interes deosebit că toți cei îndreptățiți să fie puși în posesia pământului ce li se cuvine.

Alte chestiuni edilitare

In altă ordine de idei dl Peter ne vorbește de chestiunile de ordine edilitar și social cari privesc atât orașul Turda cât și județul.

Este drept că actualmente Turda se află într'o stare de negrijire deprimată. Nu are pavaj, nici apă, și este de o murdărie, care nu scuză de loc preocupările edililor acestui oraș, oricât de înalte ar fi ele în alte direcțiuni.

Funcționarii români nu se pot stabili aici pentrucă nu au locuințe. Dl Peter a luat imediat măsuri, reorganizând serviciul de cartiruire, de pe urma căruia se resimte acum o ameliorare.

O altă măsură bună luată de actualul prefect de județ este acea pentru înfrânarea speculei, măsură care s'a resimțit de îndată în mod efectiv.

In județ a dat ordine severe pentru combaterea alcoolismului. A pornit apoi o campanie sanitară în valea Arieșului pentru tratamentul paludismului și a sifilisului.

In înțelegere cu parlamentarii, dl Peter a hotărât crearea unui gimnaziu la Câmpeni.

Dl I. Peter ne-a vorbit apoi cu entusiasm de frumoasa operă pentru clădirea unei catedrale ortodoxe la Turda, operă care este condusă de dl protopop senator Mureșanu.

In ce privește activitatea școlară în județ, dl Peter ne spune că a reorganizat serviciul pentru strângerea fondurilor în vederea construcțiunelor de școli.

*

Am dat, deocamdată, numai în linii generale, planurile de activitate ale noului prefect al județului Turda-Arieș, dar avem toate motivele și credem că asupra activității dlui Peter vom avea de înregistrat, în cel mai scurt timp, fapte care vor vorbi prin ele însile.

Lucrările de înfrumsețare a orașului

Se proectează deschiderea unui nou parc, pe dealul „Cetățuia" — De vorbă cu dl dr. Oct. Utalea

De mai multă vreme, a început să se simtă în orașul nostru nevoia deschiderii unui nou loc de preumblare, de oarece actualul parc este cu totul insuficient, față de creșterea progresivă a populației. De altfel, edilii noștri au înțeles din timp necesitatea acestui lucru, și de aceea pentru a căpăta informațiuni precise, ne-am adresat dlui dr. Oct. Utalea, primarul orașului, și iată ce ne-a declarat dsa.

Necesitatea deschiderii unui nou parc pe dealul „Cetățuia"

Populația Clujului, ne spune dl dr. Utalea, a crescut simțitor în ultimii ani, și actualele promenade au devenit insuficiente, mai ales în zilele de sărbătoare, când toată lumea, voește să se plimbe, după munca de peste săptămână. De aceea ne-am gândit, că actualul deal „Cetățuia", ar putea fi transformat într'un parc, care să ofere cetățenilor Clujului un frumos loc de odihnă și recreație. In acest scop, a fost însărcinat cu facerea planurilor de parcelare, dl inginer șef al orașului Ciortea, care va studia modalitatea de plantare și de trasare a aleelor, începând dela poalele dealului, până aproape de casarma regimentului 31 artilerie.

Pentru aceasta însă, sunt necesare mari sume de bani, pe care avem de gând, — ne mai spune dl dr. Utalea, — să le prevedem în bugetul anului viitor. Cu aceasta, s'ar putea soluționa una din importantele probleme edilitore ivite în ultimul timp în orașul nostru.

In aceeași ordine de idei, și tot în scopul de a face cât mai multe locuri de odihnă cetățenilor, este în intenția întregului, consiliu comunal, ca actuala curte a primăriei, să fie transformată într'un mic parc englezesc, în felul parcului din piața Unirei. Până acum s'au dărâmat grajdurile și baracele ce se găseau pe acel loc, și s'a început deja nivelarea terenului, așa că cel mai târziu în toamna anului curent, acest mic parc va fi terminat, — așa că orașul nostru în scurt timp va fi înbogățit cu încă două parcuri.

Comandați bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei.

Nr. 416/924.

Concurs

Se aduce la cunoștința celor interesați, că Comunitatea de avere a fostului regiment confiniar româno-bănățean Nr. 13 din Caransebeș va distribui pentru anul școlar 1924/25 studenților universitari, studenților școalelor superioare și academii, precum și elevilor școalelor secundare și altor școli speciale ajutoare în bani.

Ajutoarele se vor oferi numai fiilor de grăniceri lipsiți de mijloace materiale, cari dovedesc rezultat bun în studiu și purtare morală bună.

Cei ce doresc să obțină vr'unul din aceste ajutoare, sunt provocați a-și înainta cererile, legal timbrate, Comitetului Comunității de avere până cel mai târziu 10 August a. c. st. n.

Cererile să fie provăzute cu următoarele documente:

1. Certificat școlar din 1923—24 în original sau copie legalizată.

2. Certificat dela Perceptorat despre averea imobilă și impozitul stabilit după această avere.

On. Primărie este rugată a publica concursul de față în comună cu observarea, că cererile înaintate după terminul fixat mai sus, sau cari nu vor fi provăzute cu documentele amintite, nu se vor lua în considerare.

Caransebeș, la 24 Iulie 1924.

Ilie Orzescu,
președintele Com. de avere.

D 78

BEREA DESCHISĂ 20 „URSUS" a Fabricei de bere CZELL din Cluj, este beutura predilectă a publicului

Lloyd 1677

Fier de beton
Sârmă laminată, Fier rotund,
Cue de sarma
Sârmă de fier, Sârmă arămită, 38
Arcuri de mobila
Sârmă Ghimpată, Scoabe,
Sârmă de oțel din uzinele
Industria Sarmei S. A.
Furnizează imediat
Feraria S. A. Cluj,
Calea Victoriei No. 29.
Adr. Telegr.: „Feraria". Telefon: 4-40, 3-47.

Cel mai bun îngrijitor pentru copii! Praful Nr. 1 a lui Höfer pentru a presăra la copii, Baby-Creme, a lui Höfer. — Se află în toate farmaciile, drogeriile și parfumeriile.

Hramul Grupului V. de aviație

Solemnitatea dela Someș-Sat — Parastasul oficiat pentru aviatorii căzuți — Banchetul

Sâmbăta trecută în ziua de Sfântul Ilie la ora 12 a avut loc pe hipodromul de aviație dela Someș Sat, solimnitatea hramului grupului V de aviație de sub comenda dlor Maior Mândrescu și Petriman.

Solemnitatea fusese anunțată pentru ora 10 jumătate dar din cauza că dl General Pap comandantul corpului de armată a fost reținut la o altă solemnitate a Reg. 83 inf. cea dela Someș Sat nu s'a putut începe până la ora 12.

Pe hipodromul de aviație au fost aranjați în careu toți soldații grupului In mijlocul cereului a fost așezată o masă unde s'a făcut slujba religioasă parastasu dl General Pap a sosit la ora 12 fară un sfert însoțit de mai mulți ofițeri din statul său major. Primăria orașului Cluj a fost reprezentată prin dl dr. Cărpinișan ajutor de primar. Au mai asistat la solemnitate pe lângă toți ofițerii grupului de aviație cu doamnele și câțiva intelectuali din Cluj. Serviciul divin al parastasului a fost oficiat de preotul din Someș Sat. După terminarea parastasului dl Maior Mândrescu comandantul grupului de aviație a rostit o frumoasă cuvântare amintind rolul pe care îl joacă aviația în prosperarea și apărarea unei țări și termină prin a aduce elogii inspectorului suprun al aviației A. S. R. Principele Carol.

S'a executat apoi trei zboruri admirabile cu trei aparate conduse de locotenenții Bratu, Panescu și Brucner.

La ora 2 a avut loc într'un hangar împodobit cu frunze o masă comună la care au luat parte cei de față împreună cu soldații grupului. Seria toasturilor o deschide dl general Dănilă Pap închinând păharul în sănătatea M. S. Regelui și a familiei regale.

*

Vorbește apoi dl Maior Mândrescu aducând elogii dlui general Dănilă Pap care și în timp de pace ca și în timp de război a fost și este omul faptelor mari și frumoase.

Mai vorbesc dnii Cițoiu, învățător din Someș Sat și Șt. Paul ziarist.

Solemnitatea a luat sfârșit la orele 5 p. m.

*

Cu ocazia acestei solemnități am putut vizita mai amănunțit hipodromul de aviație dela Someș Sat și am putut vedea cât se muncește și câtă ordine și disciplină domină toată activitatea aviatorilor noștri.

Felul cum este condusă munca aviatorilor dela Someș Sat atrage toate laudele pentru dnii Maiori Mândrescu și Petriman harnicii și pricepuții comandanți ai grupului V de aviație.

Presa maghiară

„Brassoi Lapok" frustează Statul

Revista clujană „Gyilkos" scrie că „Brassoi Lapok" a primit în dar de la ziarul iredentist din Ungaria „Budapesti Hirlap" o mașină rotativă în valoare de cel puțin 10 milioane lei.

La vamă, ziarul „Brassoi Lapok", prin declarații false referitoare la valoarea mașinei tipografice a frustat Statul român cu 190.000 lei.

Din articolul revistei maghiare mai aflăm că „Brassoi Lapok" primește hârtia pentru gazetă din Budapesta, tot pe gratis.

Recomandăm în atenția autorităților legăturile ziarului „Brassoi Lapok" cu cercurile iredentiste din Budapeste, legături date în vileag.

Ady și Românii

Sub acest titlu, ziarul „Temesvári Hirlap" scrie următoarele:

„Referitor la aniversarea lui Ady în Ardeal au apărut între altele, două declarații într'o revistă budapestană. Conform acestor declarații a dramaturgului și prosatorului Herczeg Ferencz — un șvab renegat — și a publicistului șovinist Rákoși Jenő) Românii au mai multe motive să sărbătorească amintirea poetului ungur, decât Maghiarii, deoarece Ady Endre ar fi contribuit prin atitudinea lui la prăbușirea Ungariei".

După ce combate inepția scriitorilor unguri, „Temesvári Hirlap" adaugă:

„In concepția lui Rákosi și Herczeg, Românii nu existau în trecut decât în calitate de Valahi. La sărbările culturale ale românilor, bineînțeles, ei n'ar fi trimis reprezentanți." (Aluzie la gestul Statului Român care a fost reprezintat prin poetul Ion Minulescu la sărbările lui Ady — N. R.) „Au luptat sistematic ca minoritățile să urască cât mai mult vechea lor patrie și să se alieze cu oricine care i-ar fi putut salva de Ungaria lui Rákosi și Herczeg" ...

... „Iar când Ady „călărind în fruntea morților încerca să împiedece dezastrul: Herczeg și Rakosi se mulțumiau să intoneze cântecul „Așteaptă Serbie căței".

„Valahia pe cric"

Sub acest titlu, același ziar afirmă că în țara noastră domnește, cea mai înspăimântătoare criză din toate punctele de vedere. Ardealul, dar mai ales Banatul, geme sub călcâiul băncilor de exploatare din Valahia ce nu dau credit nimănui.

TEATRUL MAGHIAR

Marți, 5 August 1924

Bruta

Mare dramă sentimentală pasionantă după romanul lui **Robert Buchanan „La Femme et L'homme".**

In rolul principal:

P. Menichelli.

Ultime informații

Te Deumul cu prilejul onomasticei M. S. Regina României

Asistența — Defilarea

Azi fiind serbătoarea Maria Magdalena, ziua onomastică a M. S. Regina Maria a României s'a oficiat câte un Te Deum (Doxologia cea mare) în toate bisericile românești și minoritare din Cluj.

La Biserica gr. catolică românească slujba religoasă a fost oficiată de către dl dr Protopop Elie Deianu de față fiind mult popor și reprezentanți ai autorităților.

La biserica ortodoxă

Aci a avut loc o solemnitate oficială. Au luat parte dnii: general D. Pap, comandantul corpului VI de armată cu întreg statul major; dl Hodor, insp. gen. adtriv și prefect al județului; dl N. Bănescu, rectorul universității; dl Oct. Simu, subprefectul județului; Oct. Utalea, primarul orașului; Cărpinișan, ajutorul de primar; L. Munteanu prefect delegat al poliției; ing. Hosu, directorul regional C. F. R.; dl Pap, președ. senatului Curței de Apel, etc. In fața bisericei a fost înșiruite două compănii de onoare sub comanda dlui căp. Toma Crihan.

La ora 11 a început slujba religioasă de către Părintele V. Spătaru, asistat de diaconul Aurel Teodoruțiu.

După slujba religioasă dl părinte Spătaru a rostit câteva frumoase cuvinte, prea mărind faptele și personalitatea M. S. Regina.

Solemnitatea delă biserică a luat sfârșit la ora 12.

La orele 12 jumătate dl general D. Pop, a primit defilarea companiilor de onoare, pe str. Avram Iancu în fața Căminului studențesc.

— **Inspecție administrativă.** Dl Inspector general Hodor, actualmente prefect al jud. Cojocna va pleca zilele acestea în județ, pentru a se convinge personal de lucrările ce s'au început în vederea construirei de noui școli primare prin județul Cojocna.

— **Consilieratul** Agricol din Cluj are nevoie de 4 funcționari inferiori: 1 dactilografă și 3 impiegați. Doritorii se vor adresa cu actele de studii Consilieratului.

— **Școli pregătitoare P. T. T.** Direcțiunea Generală P. T. T. a decis ca la 1 Octombrie să deschidă cursur școalare elementare de poștă, telegraf și telefon la București, Timișoara, Chișinău, Oradea-Mare, Cernăuți și Roman pentru instruirea prealabilă a celor ce ce voesc să intre în cadrele Corpului P. T. T. Școalele din Timișoara și Oradea-Mare vor funcțiunea cu internat iar în celelalte școli se vor admite numai elevi externi. Condițiunile de admitere sunt publicate la intrarea în oficiul poștal Cluj și informațiuni detaliate să dau de către cancelarie Oficiului de reședință P. T. T. Cluj între orele 10 10.

— **Accident de tren.** Eri dimineața la orele 2, fochistul Ioan Lenard în vârstă de 47 ani, a fost tamponat între două mașini CFR. în fața depoului din gara locală, pe când punea uleiu la una din mașini. Moartea i-a fost fulegerătoare. S'a deschis o anchetă pentru descoperirea vinovatului.

— **Un memoriu al socialiștilor.** In rândurile social-democraților ardeleni se comentează mult telegrama prin care s'a oprit sărbătorirea lui Jaurés, fiind vorba de redactarea unui memoriu de protestare.

— **Corul bisericei gr. catolice.** Ieri a cântat noul cor mixt al bisericei gr. catolice române la biserica minoriților, precum și la biserica parochială. Corul e condus cu multă pricepere de dl Pop, harnicul învățător al școalei confesionale gr. catolice din Cluj.

— **Teatrale.** La 15 August se încep repetițiile la Teatrul Național în vederea deschiderii stagiunei anului 1924/925.

— In comuna Cheud din județul Sălaj, o vacă a fătat un viței cu două capete, fapt comentat cu multă aprindere de întreaga populație, — care atribue acest lucru ca o prevestire rea pentru acel sat.

— **Aprovizionarea cu carne** Dl Gh. Peptea, consilierul financiar al orașului, a făcut o amănunțită inspecție la abatorul orașului, luând radicale măsuri pentru intensificarea aprovizionării cu carne a orașului și pentru observarea riguroasă a măsurilor higienice.

— **Criza de numerar.** Băncile din localitate au suspendat orice acordare de împrumut pe tot timpul lunei August.

99% a durerilor de cap e bazată pe reumatism. In acest caz compresa cu nămolul de Pistyan la tot cazul aduce o ușurare a bolii. Pension zilnic deja dela 40 Kc. se găsește în Pistyan. Cadrate de nămol din Pistyan se găsește în toate farmacille. Deslușiri la Drogueria „Rózsa", Cluj, Str. Londrei No. 21. 3532-8

† George Cristea

Cu adâncă părere de rău aflăm încetarea din viață a vrednicului plugar din Topliță-Română, George Cristea, tatăl I. P. S. Sale Mitropolitului primat dr Miron Cristea.

George Cristea era capul venerat al unei cinstite și numeroase familii de intelectuali. Dispariția lui din mijlocul familiei sale, la 92 de ani, lasă adânci și unanime regrete în sufletul tuturor celor ce l'au cunoscut.

Să-i fie țărâna ușoară.

Prin telefon dela corespondenții noștri

Groaznică explozie lângă Lonea

Explozia generatorului electric dela uzinele statului — Minele în întuneric — Pericolul înundațiilor amenință galeriile — Se crede că explozia se datorește unei mâni criminale

O groasnică nenorocire amenință minele statului dela Lonea, regiunea Petroșani. Acum câteva săptămâni în timpul unei vijelii un trăsnet a distrus unul din generatoarele uzinei electrice.

Eri în urma unei explozii a fost ars complect cel de al doilea și ultimul generator al uzinelor minelor. In urma acestei nenorociri minele au rămas în întuneric complect și aceasta poate să aducă după sine inundarea minelor nemai putându-se lua din cauza întunericului nici o măsură preventivă. Din fericire victime nu sunt.

Azi au început tratative cu societatea Petroșani pentru a împrumuta dela ea curentul necesar luminării minelor până la înlocuirea generatoarelor distruse.

Dacă până diseară nu se va putea găsi o modalitate de luminare a minelor pentru a se putea preveni inundațiile se prevăd prăbușiri cari ar cauza pagube de milioane.

Din telegrama pe care am primit'o dela corespondentul nostru reesă că nenorocirea se datorește unei mâini criminale.

Toate autoritățile din Petroșani și reprezentanții parchetului au sosit la fața locului și fac stricte cercetările.

Turburări comuniste în Bulgaria

Măsurile de siguranță ale guvernului dela Sofia — Temeri de o eventuală turburare a păcei în Balcani

București. — Conform unui plan dinainte stabilit, guvernul de la Moscova a pornit o susținută campanie comunistă în țările balcanice și vecine Rusiei. Credite imense au fost puse la dispoziția organizațiilor comuniste clandestine și fățișe pentru a zădărnici orice încercare a guvernelor de a menține echilibrul actualelor organizații de stat și pentru a sdruncina pacea în Balcani.

Această acțiune a determinat măsurile de siguranță luate de guvernul nostru, și tot pentru aceleași motive țările balcanice se înarmează.

Bulgaria cea dintâi a decretat starea de asediu și a dispus majorarea efectivelor militare în conformitate cu nevoile de astăzi. Acțiunea Bulgariei este ca și o mobilizare. Guvernul bulgar a arătat comisiunei interaliate de control că este absolut nevoită a face o concentrare de 40.000 oameni, ca voluntari pe lângă actuala armată activă.

In acelaș timp consiliul de miniștri bulgar a hotărît revocarea din funcțiune a tuturor funcționarilor publici, înscriși în partidul comunist bulgar.

Această măsură s'a aplicat pe ziua de 1 August a. c., când un mare număr de funcționari dela poștă, căi ferate și alte instituțiuni, au fost revocați din funțiune.

Institut de Arte Grafice „INFRĂȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 8.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

CLUJ 6-AUG.924 D

Anul IV. Nr. 1145 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI Miercuri 6 Aug. 1924

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ No. 18

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L
PE 6 LUNI . . . . . 240 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L

Cine terorizează Basarabia

Un ziar din București a publicat deunăzi o lungă listă cuprinzând numele jandarmilor omorâți în Basarabia de către bandele bolșevice cari cutreeră această provincie. Sunt sute și sute de nume de obscuri și modești slujitori ai țării, uciși la postul lor de datorie. Am citit cu o adâncă emoțiune lista aceasta care amintește necruțătoarea luptă dintre apărătorii ordinei și dușmanii ei. Nu știm dacă față de jertfa lor statul a înțeles să facă cele cuvenite pentru familiile acestor ostași ai datoriei. Recunoștința noastră, a întregei națiuni, pentru eroicul lor sacrificiu, o au toată.

Dar în fața acestei triste înșiruiri de jertfe, la emoțiunea firească a venit să se adaoge și o legitimă indignare împotriva acelor gazete și oameni dela noi cari înfățișează Basarabia ca trăind sub teroarea jandarmilor și soldaților. Lista publicată de „Universul" arată mai convingător decât toate anchetele și articolele „Adevărului" sau „Aurorei" cine terorizează ținutul dintre Prut și Nistru. Nu jandarmii și nici soldații sunt oamenii cari jefuesc și ucid, ci bandele de criminali și agenți bolșevici cari nu se dau în lături dela nici o faptă pentru a turbura ordinea și a slăbi stăpânirea românească în Basarabia. Mișună în această parte a țării fel de fel de indivizi cari și-au făcut o profesiune din crimă și din atentat. O adevărată armată de agenți ai Rusiei roșii a năpădit Basarabia, lucrând prin toate mijloacele, dela propaganda prin ziare și prin broșuri revoluționare și până la atentatul cu dinamita, ca să stârnească furtuna răzvrătirii și să nimicească stăpânirea noastră. Impotriva lor a trebuit să se ia mijloacele necesare de apărare. E o cruciadă a ordinei împotriva anarchiei.

Iată care este adevărata stare de lucruri din Basarabia, și lista celor căzuți în lupta aceasta o înfățișează în proporții îngrijorătoare. In lumina adevărului astfel lămurit pentru toată lumea, cât de odioasă apare acțiunea desvoltată în jurul pretinsei terori administrative care ar sugruma Basarabia, de către anumita presă. Ne aducem aminte ce strigăte de indignare, ce accente de năvalnică revoltă, au avut ziarele dlor Rosenthal și Honigmann, când niște bandiți bolșevici, încercând să fugă de sub escortă, au fost împușcați de soldații cari îi însoțeau. Aproape nu e zi în care foile din strada Sărindar, secundate de „Aurora" și câteodată și de ziarele partidului național, să nu înfățișeze organele administrative ale statului ca unelte de teroare și arbitrar, iar pe adevărații bandiți și atentatori drept inocente victime.

Coloane întregi de scuze și de justificări pentru toate crimele acestor agenți ai anarchiei s'au scris în ziarele „democrate", dar nici unul din ele n'a avut un cuvânt de înduioșare pentru jandarmii uciși le postul lor în lupta cu atentatorii și cu teroriștii. Și totuși jandarmii aceștia, huliți și batjocoriți, apără acolo ordinea, națiunea și civilizația.

Explicația acestei infame atitudini? Legătura existentă între cei cari lucrează cu bomba și cei cari lucrează cu condeiul sau cu vorba întru realizarea aceluiaș scop: slăbirea și apoi totala disoluție a put rii românești.

Inscripții

Cindățenile vremilor noastre. — Desigur nicio epocă n'a fost în trecutul nostru așa de bogată în surprize. Desechilibrul provocat de marele războiu distrugător de imperii nefirești, a determinat fatala prăbușirei a scării valorilor consacrate și, alături cu ea, a vechilor și sănătoaselor principii de orientare în societate.

Un ultim, dar nu și cel din urmă exemplu:

Zilele trecute studenții olteni s'au adunat într'un congres la Craiova. Desigur faptul își are însemnătatea lui socială, deoarece un atare congres e totdeauna un prilej de bune manifestări! Dar între multe chestiuni de interes special pentru tineretul oltean al Universităților din țară, face un ciudat contrast ideea lansată în congres de a se creia o universitate la Craiova.

O universitate craioveană în alte împrejurări ar fi putut fi primită cu multă simpatie. Ne gândim însă că studenții, cari cunosc îndeajuns lipsurile învățământului nostru superior și universitar, erau ei cei dintâi chemați să înțeleagă că e absurd a pretinde o nouă universitate când universitățile existente abia se cârpesc, furându-și reciproc profesorii, prea puțini față de nevoile mereu crescânde ale învățământului.

O universitate craioveană! Dar, cu ce? Doamne! Profesori nu avem, material didactic pentru laboratoare și săli de studii, deasemenea. Veniturile statului abia pot satisface unele nevoi curente ale universităților existente. De unde să se ia fondurile necesare pentru investit în clădiri și pentru încărcarea bugetului cu noui salarii?

Iată atâtea întrebări pe cari studenții olteni de acum, luați de vântul unui greșit înțeles patriotism local trebuiau să și-o facă. Visul unei universități craiovene, în împrejurările actuale, îl pot rumega ignoranții idealiști de cafenea; studenții însă, cari cunosc nevoile învățământului și se chinuiesc cu ele nu o pot face.

Iată de ce este foarte ciudată ideea născută în congresul de la Craiova.

Interim.

Școlile statului din secuime

In chestia abuzurilor comise de unele autorități comunale

In chestiunea ridicată de noi, relativ la abuzul săvârșit de unele autorități comunale din secuime cari au trecut mai multe clădiri din proprietatea statului în cea a Bisericei catolice, primim următoarele lămuriri, cari întregesc informațiile noastre anterioare:

Onorată Redacție!

In prețuitul ziar „Infrățirea" Nr. 1138, 30 Iulie a. c. sub titlul „Un mare scandal în Secuime" se publică două cazuri, în cari se arată că două clădiri școlare au fost trecute abuziv din proprietatea statului pe numele bisericii rom. catolice. Faptul corespunde perfect adevărului.

O lămurire însă: Indată ce am căpătat știre de aceasta, am rugat pe fostul prefect St. Spătariu să preia aceste școli, — dar nu știu din ce motive dsa a trăgănat preluarea.

Noul prefect dl Iuliu Florea, venit după dl Spătariu a nimicit imediat hotărârea reprezentanțelor comunale și a ordonat preluarea lor. Școlile sunt astăzi din nou în proprietatea statului. Mai sunt 14 clădiri ale comunelor politice, pe cari le-a folosit confesiunea rom. catolică și pe cari le-am cerut pentru școlile de stat. Și acest abuz a fost stârpit.

Ministerul instrucțiunii în ordinul Nr. 52401—924 a ordonat preluarea lor, și aceasta va urma în cursul lunei August a. c. Ceeace a neglijat să facă foștii prefecți, cu toate rugările mele repetate, va face-o desigur dl Iuliu Florea, care este un cald sprijinitor al școalei românești în aceste părți. Și pentru clarificarea opiniei publice comunic, că în județ s'a pornit sub conducerea prefectului o vie mișcare pentru construcții noui de școli, pentru repararea celor cari sunt în stare slabă și pentru adunare de fonduri.

Prefectul a pus la dispoziția comitetului școlar județean „fondul cultural al județului" în sumă de câteva sute de mii, care fond era la dispoziția prefecților și care nu s'a mai administrat dela plecarea întâiului prefect al jud. Ciuc.

Acesta este adevărul.

Primiți asigurarea deosebitei mele considerațiuni.

Mercurea Ciuc la 30 Iulie 1924

Nicolae Comaniciu
revizor școlar

Principesa Ileana la Brașov

Brașov. — Alteța S. R. Principesa Ileana a fost eri la Brașov, cu cari prilej a vizitat orfalinatul Reuniunei femeilor române, împărțind daruri orfanilor.

Din stațiunile noastre balneare

TUȘNADUL

Așezarea pitorească a stațiunei — Valoarea terapeutică a apelor

Pe cât de neprielnică e așezarea omenească pentru natură, acolo unde ea își face loc răpindu-i și distrugându-i frumusețea, pe atât de binevenită e conlucrarea omului la opera naturei, atunci când el caută să-i păstreze tot farmecul ei primitiv.

Un astfel de loc, unde munca omului s'a îmbinat în mod minunat cu frumusețile naturei e Tușnadul, fericit cuib de vile și oteluri ce înconjoară vestitele izvoare minerale, ieșind la iveală în mijlocul unei bătrâne păduri de brazi tocmai în locul unde Oltul, spumegând cu furie străbate pentru întâia oară clina de lavă întărită a Hărghitei.

La centrul regiunei de munți vulcanici, care înconjură ca o centură Carpații răsăriteni, Tușnadul e caracteristic nu numai prin bogăția isvoarelor sale minerale ci și prin varietatea lor.

Nouă cunoscute până acum, aproape toate captate, ele fac parte din trei categorii de ape minerale: alcalino — feruginoase, alcalino — clorurosodice și alcalino carbo-gazoase.

Datorită conținutului lor feruginos, apele minerale de Tușnad sunt recomandate mai ales în cura internă, împotriva: anemiei, scrofulozei, rachitismului, afețiunilor căilor respiratorii.

Un efect deosebit de salutar îl au aceste ape în bolile de inimă și în tuberculoza incipientă.

O stațiune balneară în plină desvoltare

Cu toate că în timpul războiului, Tușnadul n'a fost cruțat de distrugerea armatei germane, refacerea lui n'a întârziat.

Clădiri nou înfrumusețează din nou băile și vilele al căror număr a trecut de 40 au camere pentru cel puțin 800 de vizitatori. Datorită acestui fapt cât și înfrânării la timp a speculei, spre deosebire de alte stațiuni balneare din apropiere cum sunt: Slănicul și Borsecul, Tușnadul își păstrează aproape aceiași animație ca și înainte de război.

O largă perspectivă se va deschide băilor, când și pe celalalt mal al Oltului, vor începe să se clădească vile, pentru care s'au făcut parcelări.

Pe acest mal dându-se în timpul din urmă și de bogate emanațiuni sulfuroase, Tușnadul e menit ca pe viitor să adaoge la izvoarele minerale feruginoase și iodurate și altele de natură sulfuroasă asemănătoare cu cele dela băile Fidelis.

Pe picior de egalitate cu stațiunile mari balneare din întreaga țară, Tușnadul nu privează pe vizitatorii săi de nici una din distracțiile moderne: concerte, baluri, tennis, croquet, vâslit pe lacul Ciucaș de lângă gară etc.

La toate acestea se mai adaogă și excursiunile minunate pe care le poate face oricine cu ușurință în jurul băilor.

Pe poteci zăvorite de întunecimea bradului excursionistul ajung la turnul Apor, de unde se desfășoară întreaga panoramă a băilor și cursul neastâmpărat al Oltului. In fața lui, pe malul celalalt al Oltului, privirea ți-e luată de un pinten enorm de piatră trachitică „Piatra Șoimului".

Cea mai frumoasă excursie e însă, pentru turist drumul la minunatul lac Sf. Ana.

Două ceasuri urci într'una prin liniștea și umbra pădurei, ocolind în serpetine munte Ciomag.

De deasupra muntelui cuprinzi cu vederea spre Miază-Noapte câmpia împânzită de sate a Ciucului.

Spre Miazăzi și Răsărit trâmbe nesfârșite de munți își încalecă umbrele, ghicești doar că în partea aceia se încovoaie Carpații răsăriteni ca să se unească cu Munții Buzăului.

Pe o cărare ce scoboară clina de răsărit a muntelui, te îndrepți nerăbdător spre lacul, pe care-l știi că nu-l mai departe de jumătate de ceas.

Nici n'ai ajuns însă să scobori până în fundul căldărei adânci, craterul vechiului vulcan, când prin frunzișul de fag, întrezărești apele limpezi ale lacului.

Și când ai ajuns jos, rămâi fermecat de măreața oglindă ovală strânsă în cercul de verdeață al bradului și fagului, tremurându-și deabia undele dominale într'o liniște deplină.

Politica noului cabinet jugoslav

Ziarele din Belgrad anunță, că în declarația guvernamentală pe care o va face în curând noul cabinet în fața Skupcinei, noul cabinet va indica că în materie de politică internă, scopul său principal va fi întărirea coheziunei Statului jugoslav printr'o apropiere între Sârbi, Croați și Sloveni.

Adversarii săi principali sunt partidul radical și grupul Pribicevici, care vor să exploateze în special conlucrarea noului cabinet cu partidul țărănesc croat, discreditat în ultimul timp în opinia publică, din cauza legăturilor lui Radici, șeful lui, cu internaționala din Moscova.

Cât privește politica externă, ea nu va suferi nici o schimbare. Jugoslavia, credincioasă alianțelor sale va urmări în Balcani ca și în Europa centrală aceeași politică de pace conformă cu interesele sale vitale.

Presa străină scoate în evidență simpatia deosebită a noului guvern pentru dnii Herriot și Macdonald.

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piața Mihaiu Viteazul 6.
Strada Bucovina No. 32.

Vopsește și curăță haine bărbătești și femeești, bumbac și lână
FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL"
Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500.

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

Scrisori din Vălenii-de-Munte

Satul — Cursurile Universității populare — Lumea de la cursuri — Conferințele — O vizită în casa dlui Iorga

Cum apuci în trenul din Ploiești în sus, te afunzi din ce în ce în ținutul deluros care formează partea superioară a județului Prahova. După un ceas făcut cu trenul printre podgorii promițătoare de belșug ajungi în gara asemănătoare cu un castel medieval de vânătoare a Vălenilor de Munte. Aici te așteaptă trăsuri cu câte patru cai, înhămați unul lângă altul. Vizitiul, te ia imediat în primire și sărind pe capră fără să te mai întrebe unde vrei să mergi, pornește spre sala de cursuri a universității populare, create aici încă în 1908 de către marele nostru dascăl N. Iorga. Străbați uliți cari la întâia vedere îți par pustii. Abia după ce ochiul și-s'a desprins cu felul de a fi al acestui sătuleț de munte, descifrezi casele ascunse în fondul unor grădini frumoase.

*

La Universitatea populară a venit și anul acesta lume foarte multă. Mai multă chiar ca în alți ani. Sunt aici: moldoveni, munteni, olteni, dobrogeni, bucovineni, basarabeni și ardeleni. Chiar și clujenii — trecând la diviziuni regionale mai mici — sunt bine reprezentați. Am notat, Dra Apriliana Medianu, artistă, dl Georgescu-Tistu ziarist. dl V. Potoroacă dela Teatrul Național din Cluj, dl N. Constantinescu dela Opera din Clui, Drele Florica Bodor, Nuți Simu, Dosi Petrașcu, Arety Bușița, Aurora Suciu studente, dnii V. Mioc, profesori, N. Buta, O. Boitoș, V. Hartia, P. Munteanu, N. Salanțiu, E. Pintilescu, V. Șotropa etc. etc.

Cursurile ce se țin prezintă un deosebit interes, fapt despre care se pot convinge și cititorii din dările de seamă rezumative ce le publică cu regularitate ziarul nostru.

Un deosebit de interesant curs a fost acel ținut nu de mult de către N. Iorga despre „Arta populară românească". După ce conferențiarul a arătat în liniile mari tot ceeace formează obiectul artei populare românești, a invitat pe ascultătorii cursurilor să viziteze locuința sa și obiectele de artă populară românească pe cari le are dsa adunate aici.

*

Casa dlui N. Iorga este o casă veche, de pe la 1830. E clădită în stil românesc, cu semi etaj, are pridvor deschis, acoperișul cu strașini late, puțin concav. Stâlpii de lemn ai prispei au o colonadă cu o foarte bogată ornamentație românească.

Intrând, din pridvor ajungând într'un „antreu" împodobit cu frumoase coroane românești. De aici pe o ușă dela stânga dăm în camera de lucru a dlui Iorga. In două colțuri stau două dulapuri cu cărți. In față o canapea acoperită cu o mulțime de cărți cari le studiază acum. Pe pereți hărți vechi.

In mijlocul camerei e o mescioară rotundă plină cu scrisori, cărți, ziare, reviste, manuscrise etc. E masa de lucru a marelui nostru istoric.

Pe masă, văzută de toți vizitatorii, am remarcat — nu fără surprindere — un număr recent al „Infrățirei".

Celelalte încăperi ale casei dlui Iorga sunt mobilate toate cu mobile de lemn, de o impunătoare simplitate, încrustate cu motive românești. Pereții sunt împodobiți de asemenea cu obiecte de artă populară românească: vase țărănești dintre cele mai frumoase exemplare, și covoare. Intr'o cameră găsim pe dna Catinca Iorga născută Bogdan, cu părul alb ca zăpada și două rumâncuțe îmbrăcate în frumoase costume naționale: drele Magda și Liliana Iorga (Lilioga), cari zâmbesc binevoitor numeroșilor vizitatori.

La ieșire, dl Iorga ne arată pe ușă urmele ocupației germane: o inscripție „Sală pentru porci". Ne explică: aici preparau carnea de porc, dar — adăugă zimbind — inscripția se poate considera drept carta lor de vizită...

(ab).

Presa maghiară

„Valahia pe dric"

(Rectificare) Dint'ro regretabilă greșală de paginație articolașul nostru de ieri astfel intitulat a apărut la rubrica „Presei maghiare" și pare a fi un citat din ziarul „Temesvari Hirlap".

De fapt, articolașul trebuia să apară la „Presa din Ungaria". Citatul reprodus este din ziarul iredentist „Szózat" dela Budapesta.

Un Armean „magyar ember"

După cum se știe, guvernul român a hotărât să înființeze o Episcopie pentru Armenii catolici din Ardeal, lăsați pradă în trecut tendințelor de maghiarizare forțată.

Unul dintre Armenii renegați dl Issekutz Victor, avocat în Ibașfalău, auzind această știre, s'a grăbit să dea alarma în „Ellenzék" că intenția guvernului este să desnaționalizeze (citește: desmaghiarizeze) pe Armeni, slăbind rândurile minorității maghiare din Ardeal.

Renegatul armean vede o mare nedreptate în faptul că de-acum, copiii armenilor vor trebui să învețe în școli sau armenește sau românește. Deasemenea, d-lui Issekutz nu-i convine că Armenii catolici se vor organiza pe baze naționale armenești, despărțindu-se de Unguri.

In furia sa neputincioasă amenință Papa dela Roma cu trecere la altă religie dacă se va înființa „Episcopia desnaționalizătoare."

„In ceeace privește această Episcopie — declară sentențios d. Issekutz — noi adică cei de teapa dlui Isseautz — N. R.) noi nu am fost nici întrebați, nici ascultați".

Astfel vorbește armeanul „magyar ember" Issekutz. Numai că pe Statul român nu-l privesc elucubrațiile armenilor renegați ci se orientează exclusiv după adevăratele dorințe ale poporului armean din Ardeal dornic să scape din îmbrățișările maghiarizării și să înceapă o nouă viață, pe baze naționale.

Maranii trec iarăși la religia israelită.

Citim în ziarul evreiesc „Uj Kelet":

„Maranii, după cum se știe, sunt acei Evrei spanioli și portughezi cari în anul 1391, în urma persecuțiilor creștinilor, au trecut — la aparență — la creștinism. Acești Marani, de-alungul veacurilor, nu s'au căsătorit decât între ei și au păstrat în taină ritualul evreiesc.

In săptămână trecută ei au adus la cunoștința rabinului din Ierusalim că sunt decișî să redevină israeliți. Evreismul se dovedește a nu fi o legendă, cazul maranilor e destul de elocvent.

MICA PUBLICITATE

500.000 lei dau cu ipotecă Radu Coriolan, „Hotel Astoria" 32. 86 D

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

CINEMA SELECT
Miercuri, 6 August 1924
Strict interzis pentru minori!
Monumentul Indian
Seria I.
Călătorul din lumea celalaltă
Mare dramă de mistificații fantastice din lumea celalaltă în 8 acte. In rolul principal: Mia May, Lia de Putti, Conrad Weidt și Olaf Fäns.

TEATRUL MAGHIAR
Miercuri, 6 August 1924
Petru cel Mare
Dezastrul curtei Țariste din Rusia. Colosala capo d'Opera cinematografică în 6 acte, în rolul principal renumitul artist EMIL JANNINGS.

CACAO SUCHARD CIOCOLATA
MILKA
BITTRA
VELMA
SANTE
VANILLE

Publicațiune

Toate obiectele prețioase și efecte depuse ca amanet cu scadență până la 25 Iulie 1924 inclusiv, și nerăscumpărate în termenul legăl, se vor vinde prin licitație publică forțată, ce se va ținea la 26 August 1924, orele 8 dimineața în localul propriu din Calea Victoriei 25.

Cluj, la 1 August 1924.

Banca Victor Iliescu
Casă de împrumut pe amanet și schimb.
85 D

Știri diverse

— **Conflict de muncă.** La minele de pirită din Amiaș-Cobăcol, în apropiere de Rodna-Veche, s'a ivit un conflict de muncă. Lucrătorii, — de oarece până în prezent nu au avut un contract colectiv, — cer o urcare de salariu. Inspectoratul muncii din Cluj, a fixat desbaterea pe ziua de mâne, când dl inspector central I. Chirilă va pleca la Rodna-Veche, unde vor avea loc tratativele de conciliațiune.

De vânzare în numerar,
foarte avantagios:
un autobusz Pross-Büszing
pentru 20 persoane în bună stare.
Un autobus „Benz" cu două zone, apt pentru transporturi de persoane și mărfuri precum și
un automobil FORD
Pentru alte automobile și camioane deslușiri oferă până Joi,
D 88 Radio 4334
Directorul FODOR (Economia), Cluj, „Hotel Astoria"

No.: 27373—1924.

Publicațiune

Se aduce la cunoștința celor interesați că în conformitate cu Regulamentul școalelor de ucenici din Atelierele C. F. R. ucenicii se angajează în anul I al școalei în ziua de 28 Septembrie a. c. în urma unui examen de admitere.

Candidații la acest examen se vor prezenta personal împreună cu toate actele în regulă în ziua de 28 Septembrie la Direcțiunea școalei respective, care va hotări, în urma examenului ce se va ține asupra acelor cari sunt primiți.

Actele necesare sunt:

a) Certificatul de naștere (Extras),
b) Certificatul de naționalitate,
c) Certificatul de absolvirea cursului primar complect.

Vârsta de admisibilitate este între 14 și 17 ani împliniți, fără dispensă în plus sau în minus.

Candidații vor trebui să fie însoțiți de părinții sau tutorii lor, cu care se va încheia în caz de admitere imediat contractul de ucenicie.

Cererile se vor adresa numai la atelierele care au școale de ucenici și anume: Atelierele C. F. R. București-Nord, Galați, Pașcani, Iași, Tighina, Timișoara, Cluj, Brașov, Turnu-Severin și Constanța.

83 D **Direcțiunea Generală C. F. R**

Grupul electrogen de benzină „ASTRA" servește curent electric pentru 75 bucăți becuri de 25 luminări.

Cel mai bun îngrijitor pentru copii! Praful Nr. 1 a lui Höfer pentru a presăra la copii, Baby-Creme, a lui Höfer. Depozite la Cluj: Drogeria Emke, Rózsa, Demeter, Royal, si farmacia Flohr, Hintz

Probleme muncitoreşti

Şomajul şi emigrarea muncitorilor români din Ardeal

Cauzele şomajului şi a emigrărei muncitorilor români din Ardeal — Invazia muncitorilor streini — Muncitorii români nu sunt primiţi în fabrici de către conducătorii acestora, în mojoritatea lor streini Sub denumirea de specialişti proprietarii fabricilor din Ardeal aduc muncitori din străinătate — Se impune un sever triaj al tuturor muncitorilor neromâni din Ardeal — Guvernul trebue să impuie fabricilor ca cel puţin 50 la sută dintre muncitorii lor să fie români

In atenţia Ministerului Muncei

O chestiune de o capitală importantă pentru viaţa românească şi pentru romanizarea vieţei industriale din Ardeal este chestiunea şomajului, care a adus şi aduce după sine emigrarea a foarte mulţi dintre muncitorii români din această provincie.

Căror cauze se datoreşte somajul muncitorilor români din Ardeal?

Este fapt cunoscut de toată lumea că cu toate măsurile luate de guvern pentru naţionalizarea instituţiilor industriale de orice natură, astăzi acestea, în marea lor majoritate, se găsesc tot în mâna străinilor.

Dispoziţiile guvernului pentru naţionalizarea acestor intreprinderi au avut un efect foarte nesatisfăcător. Societăţile industriale s'au mulţumit să introducă câte 2—3 membrii români în consiliile de administraţie a intreprinderilor lor, să angajeze câte 5—10 lucrători români şi cu această spoială de romanizare ei spun că şi au naţionalizat şi capitalul şi mâna de lucru.

De fapt însă şi unul şi cealaltă sunt aproape exclusiv în mâna străinilor în majoritatea lor evrei.

In mai toate intreprinderile industriale din Ardeal — care se declară naţionalizate — nici azi nu auzi o singură vorbă românească — toţi funcţionarii sunt exclusiv străini şi nu ştiu o vorbă românească — registrele şi toate adresele lor sunt scrise numai şi numai în ungureşte şi multe dintre ele — până astăzi încă — îşi au sediul centralei lor la Budapesta.

Mai mult decât atât, şi ţinem să accentuăm asupru acestui punct, deoarece conducătorii şi proprietarii tuturor acestor întreprinderi industriale sunt aproape toţi de altă naţionalitate decât cea română, toţi lucrătorii lor sunt şi ei de altă naţionalitate decât cea română.

In afară de intreprinderile forestiere care sunt în munţi, unde marea masă a populaţiei o formează românii, şi unde ce-i drept printre lucrătorii lor se găsesc şi mulţi români — în toate celelalte fabrici de prin oraşe sau de prin apropierea acestora — abia dacă găseşti 5 sau cel mult 10 la sută dintre lucrători de origină românească.

Un truc al conducătorilor întreprinderilor industriale din Ardeal

In atenţia ministerului muncei

Se ştie că în Ardeal nu exista numărul suficient de lucrători specialişti necesari întreprinderilor industriale. Pentru a remedia această lipsă ministerul muncei a autorizat — natural cu foarte multe restricţiuni — întrarea în ţară, cu anumite forme a lucrărilor specialişti străini.

Intreprinderile industriale din Ardeal, profitând de permisiunea acordată de ministerul muncei de a aduce lucrătorii specialişti din străinătate — au obţinut numeroase autorizaţii de acestea, şi sub denumirea de lucrători specialişti au întrodus în ţară sute de lucrători obişnuiţi, nemţi, unguri, cehi etc.

Toţi aceştia au ocupat şi ei locurile pe care ar fi trebuit să le ocupe muncitorii români băştinaşi cari azi mor de foame din lipsă de lucru.

Iată dar cari sunt cauzele adevărate ale şomajului din Ardeal şi în acelaş timp cauzele care explică dece în ultimii doi-trei ani atâţi muncitorii români au plecat din ţară ca să-şi câştige în altă parte pâinea, pe care în ţara lor nu şi-au putut-o găsi — din cauza veneticilor.

In Ceho-Slovacia unde viaţa industrială este mult mai desvoltată decât la noi şi unde prin urmare este nevoie de mult mai mulţi lucrători — guvernul de la Pragă a interzis cu desăvârşire întrarea în ţara lor a muncitorilor de altă naţionalitate şi mai mult decât atât a făcut un sever control al muncitorilor de altă naţionalitate din Cehoslovacia, iar pe cei găsiţi că au întrat în ţară ilegal i-a expluzat imediat.

Pentru a înlătura această gravă situaţie care, pe de o parte a pus în serios pericol viaţa muncitorilor noştrii români dintre cari foarte mulţi astăzi mor de foame din lipsă de lucru, iar pe de altă parte constituie un mare obstacol în românizarea industriei ardelene — se impune ca guvernul să ia imediate măsuri pentru facerea unui sever triaj al tuturor lucrătorilor neromâni aflători azi în ţară.

Ministerul muncei ar putea ca prin organele sale de prin oraşele Ardealului să facă acest triaj.

Şi aci, ca şi la controlarea actelor acelor cari cer înscrierea lor în listele de cetăţeni români, ar fi absolută nevoie de o comisiune formată din cetăţenii băstinaşi ai respectivului oraş.

Toţi acei cari vor fi găsiţi că au întrat în ţară prin fraudă sau cu actele necompleete să fie imediat şi definitiv expulzaţi.

După aprecierile unui mare industriaş român din Ardeal, triajul acesta al muncitorilor străini din Ardeal, dacă s'ar face conştiincios şi sever, ar aduce după sine expulzarea a cel puţin 20—30.000 de muncitori. Pe de altă parte credem că este absolut necesar ca guvernul să impuie printr'o lege care să prevadă sancţiuni drastice, ca în toate fabricile din Ardeal cel puţin 50 la sută dintre muncitori să fie români.

Aşa, şi numai aşa, se va putea soluţiona chestiunea şomajului muncitorilor români din Ardeal şi tot numai aşa se vor putea opri emigrările bieţilor muncitori români.

Este şi dureroasă şi ridicolă situaţia de azi când zeci de mii de muncitori străini, veniţi în ţară prin faudă, trăesc din belşug în timp ce muncitorii noştrii români sunt daţi afară de prin fabrici sau sunt nevoiţi să cerşească cu familiile lor pe la porţile fabricilor, sau, şi aceasta e partea cea mai tristă şi mai gravă, sunt nevoiţi de foame să părăsească ţara pentru a câştiga în alte ţări pâinea pe care patria lor le-o refuză pentru a o da străinilor. Şt. P.

Bursele Căminul Studentelor din Cluj

Comitetul Căminului Studentelor din Cluj (Fundaţie particulară) str. Avram Iancu Nr. 6, ne comunică următoarele:

Comitetul dispune în acest an de 25 locuri libere în internat şi de un număr nelimitat la cantină.

In internat se primesc numai studente universitare în special dela facultăţiile de Medicină şi Ştiinţe.

Studentele primesc în internat: locuinţă, serviciu, încălzit, luminat şi dejunul de dimineaţă în mod gratuit.

La cantină sunt primite studente universitare sau şi dela alte şcoli superioare, dacă au făcut dovada că sunt încrise şi urmează regulat la cursuri. La cantină se dă prânz şi cină cu preţul de 5400 lei anual plătind în nouă rate câte 600 lei. Plata trebuie făcută la I-a fiecărei luni, începând cu 1 Octombrie.

Studentele primite în internat sunt obligate a se înscrie şi la cantină.

Se percepe la înscriere o taxă de 100 lei.

Primirea în internat

Primirea în internat se face prin concurs.

Studentele care doresc să fie admise trebuie să presinte cererile înscris, cel mai târziu până la 15 Septembrie; cererea va trebui însoţită de următoarele acte:

a) Dovada că sunt de cetăţenie română.

b) Dovada că sunt lipsite de mijloace.

c) Cele ce se înscriu în anul I la Universitate vor prezenta diploma de absolvire a liceului, iar ulterior dovada că au reuşit la colocviul de admitere în Universitate. Studentele mai înaintate vor menţiona în cererea lor câte examene au trecut la ce obiecte şi cu ce note.

Comitetul va da preferinţă:

1. Studentelor mai înaintate în studiu.
2. Celor cunoscute mai bune.
3. Celor mai sărace.

Comandaţi bilete la Lotei a Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei.

Concurs

Comitetul şcolar ort. izr. din Oradea-Mare deschide concurs pe de o parte pentru catedre nou înfiinţate şi pe de altă parte pentru celea vacante în şcolile medii de băieţi şi fete. Catedrele sunt următoarele: 1. de limba română, 2. geografie, istorie, constituţia ţării, 3. limba franceză-română, 4. desemn, şi lucrul manual, 5. matematica şi ştiinţele naturale. Pentru ocuparea acestor posturi pot petiţiona profesorii cu diplome de şcoale secundare, cari au cvalificaţia din studiile prescrise şi care posed limba română pe deplin. Retribuţiunile ca la profesorii de stat. Doritorii de a ocupa acestea posturi şă-şi înainteze cererile împreună cu actele autentice cel mult până în 15 August a. c. susnumitei direcţiuni.

Oradea-Mare la 25 Iulie 1924. 82 D

Marc Biró, director. **Jacob Mittelmann**, preşedinte.

CEASORNICE Longines ELEGANTE şi PRECISE

7 Grands Prix

LEI 450 un pantalon de tenis!

La firma: D 44

Katz şi Mendel

Cluj, Piaţa Unirii No. 10.

ROYAL MAIL LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici.

Canada în şi America

Vaporul „Orca“ pleaca din Charbourg 9 Iulie 1924.

3064

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge în

Brazilia, Argentinia, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud şi Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslaşiri cu încredinţare p. viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela

„Compania Tranzit“ Bucuresti Calea Grivitei No. 153.

Sucursala Timişoara, Hotel Corona. Arad, Strada Colonel Paulian No. 11.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

Cronica sportivă

Rezultatele de Duminecă

FOOTBAL

Vasas-Haggibor 4:2 (2:1) — Match internaţional
Arbitru: L. Nagy

In continuarea programului Vasas reuşeşte să bată sigur echipa sionistă, impestriţată cu jucători importaţi din Budapesta, aduşi parcă anume să sporească contingentul străinilor îndezirabili, de pe urma cărora nici ţara, nici sportul nu trage nici un folos.

Jocul produs de Haggibor nu merită nici o atenţie deosebită. Ceeace am spus de realizarea Victoriei în sens dojenitor este potenţat valabil pentru ansamblul local evreesc. In tot decursul jocului numai Pollak, Braun şi Ankraut s'au dovedit adversari demni muncitorilor din Pesta, cu toate ţcă ultimului îi lipseşte încă rutina.

Se poate închipui ce uşoară a fost victoria streinilor faţă de formaţia actuală a Haggiborului, căre numai de categoria întâi nu poate fi numită.

Rezultatul nu este real, Vasas putea învinge cu jumătate duzină de goali dar se vede că au adoptat principiul „leben und leben lassen". Din partea localnicilor eşirile marginilor mai aduc variaţie în tactica defensivă. Norocul tradiţional le a ajutat şi de data aceasta să înregistreze rezultatul onorabil pe hârtie.

Oaspeţii viciaţi de păţania lui UTE au adus garnitura 1 completă. Şi aşa este bine şi just, pentrucă publicul vrea să vadă pentru banul său pe cei „mari", să guste jocul superb al celebrilor internaţionali, iar cercurile sportive doresc ca echipele concurente să înveţe, să-şi însuşiască trucurile, stilul şi tactica streinilor. Din acest punct de vedere trebue privit şi apreciat matchul internaţional.

Cu toate experienţele făcute la olimpiadă de a lucra cu mingi înalte, vedem pe Vasas credincios stilului scoţian: pase scunde şi precise.

Inţelegere ideală între combatanţi, aprecierea situaţiei, altruismul demn de admirat, tehnica perfectă, combinaţiuni strălucite, acţiuni conştient şi energic conduse sunt caracteristicele oaspeţilor şi forma cea mai înaltă a footbalului peste tot.

Reţeta de a obţine goaluri este veche: mingea trecută aripilor, înaintare fulgerătoare, centrare, start şi shoot. Extremii au numai rol intermediar. Shooturile se execută numai de trio intern. Driblingurile individuale sunt înlocuite cu pase ingenioase executate rapid, dupăce apărarea a fost concentrată asupra înaintaşului.

Jucătorii din Vasas sunt aproape toţi de statură mică dar foarte abili şi iuţi. Calităţile enumărate se referă numai la combatanţi, deoarece apărarea, înafară de excelentul portar Kutrucz, este sub mediocru chiar în raport provincial.

Au plăcut foarte mult scamatoriile lui Szentmiklossy, apoi seriozitatea, stilul pronunţat şi shuturile formidabile ale lui Takács — ambii internaţionali. Foarte bine Himmer mărginaş la stânga. Extrem de periculos piticul centru Brunekker, care lansează din orice situaţie. Ziua întâi ne-au delectat acţiunile aripei Himmer-Szentmiklossy, până când Duminică Takács Katzer era punctul de gravitate al atacurilor.

Pentru ca învăţămintele să fie puse în practică este, cum am mai spus, neapărat nevoe de un antrenor profesionist, pe care C. F. ar trebui să-l impue cluburilor locale, contribuind şi el de ex. cu venitul câtorva matchuri, aranjate anume în acest scop.

Numai după cizelarea ce se va obţine prin munca antrenorului vor putea lua parte serios în concertul vieţii sportive internaţionale. *Cronicar*

Ştiri diverse

— La concursul de înnot aranjat de Kac, s'au remarcat membrii cluburilor româneşti Gloria C. F. R.. Arad şi îndeosebi „Vulturul" Lugoj, luând mai multe premii.

— Inginerul Suciu, căpitanul echipei naţionale, a fost suspendat, iniţiindu-se contra lui acţiune disciplinară. In locul lui a fost numit simpaticul sportsman dr. Teofil Morar.

Noul preşedinte
al şcolilor sioniste Tarbut din Cluj

Adunarea generală a sioniştilor din Cluj, ţinută sub preşedinţia dlui dr. Iosif Fischer, a ales de preşedinte al şcolilor sioniste Tarbuth din Cluj pe d. Molnár Jakab.

Noul preşedinte a ţinut un discurs mulţumind pentru cinstea ce i se face şi a relevat meritele, dlui Mark Antal, şef-directorul şcolii Tarbuth.

Inscrierile
la şcoala comercială de fete din Aiud

Se face cunoscut, că şcoala comercială superioară de fete din Aiud va funcţiona în anul şcolar ce urmează şi cu cl. II-a urmând, ca succesiv să se complecteze la 4 clase.

Inscrierile încep dela 5 Septembrie a. c. In clasa I. se primesc eleve cari au absolvit 4 cl. liceale sau echivalente (medii etc.) sau şcoala comercială inferioară. Cererea de înscriere adresată de părinţii elevei, trebue să fie însoţită de certificatul şcolar cl. a IV-a şi extrasul de naştere.

Se pot primi şi eleve ce nu au încă 4 clase complectate (în caz că numărul elevelor nu va trece de 50 (dacă candidatele au etatea de cel puţin 15 ani şi vor trece cu succes un examen de forţă cl. IV-a din limba română, franceză, germană, matematică, istorie şi geografie, examen ce va avea loc în ziua de 19 Septembrie a. c.

Pentru concursul de burse se va face cerere specială însoţită de un act de pauperitate.

Ultime informaţii

— **Colonizarea terenurilor disponibile. Casa centrală a împroprietăririi a luat dispoziţii ca colonizarea terenurilor disponibile din Ardeal să se facă cât mai urgent. In acest scop Casa centrală a pus în cunoştinţă pe toţi consilierii agricoli din Transilvania despre felul cum trebuesc aleşi locuitorii apţi să fie colonizaţi. După ce se va face alegerea coloniştii vor fi trimişi imediat la locul destinat, ca chiar în toamna aceasta locuitorii colonizaţi să între în folosinţa pământului. Până la 1 Septembrie se trimit la Casa centrală toate tabelele cu repartizarea coloniştilor.**

— **Controlul farmaciilor.** Monitorul Oficial publică regulamentul pentru organizarea interioară şi controlul farmaciilor şi al taxei farmaceutice.

— **Congresul Asociaţiei Corpului Didactic al Şcoalelor de Meserii.** Asociaţia Corpului Didactic al Şcoalelor de Meserii va ţine congresul său anual la Cernăuţi în zilele de 3, 4 şi 5 August în prezenţa dlui Ministru al Instrucţiunii dr. C. Angelescu.

— **Concurs de înot.** Societatea Sportivă Mureşul CFR. şi M. S. E. din Târgul-Mureş, organizează în onoarea Maiestăţi Sale Regina Maria în ziua de 10 August 1924, ora 4 p. m. în Sovata în Lacul Ursului un *Concurs naţional de înnot*, cu următorul program: Concursul copiilor 50 metri. Concursul principal de înnot de iuţeală 50 metri. Innotul de iuţeală al tineretului 100 metri. Innot pe spate 100 metri. Concursul principal de innot voinicesc 100 metri. Innot principal de iuţeală 100 metri. Concurs pentru oaspeţii băilor Sovata 50 metri. Ştafeta Sprint 4x50 metri. Concurs pentru championatul Lacului Ursului din Sovata 400 m. Concurs domnilor bătrâni 50 m. (numai pentru cei din ţară). Concursul fetiţelor 50 metri. Concursul damelor 50 metri. Ştafete diferite 4x50 metri (orăşenesc). Innotul de iuţeală al tineretului la 200 metri. Innot al tineretului pe spate la 100 metri. Innot al tineretului pe lature 50 metri.

Concursul se organizează în baza regulamentului F. S. S. R. Poate lua parte ori care gentleman amator de innot. Premii de argint, de bronz şi onorarii. Premiul al II-lea se conferă în cazul înaintării a cel puţin 3 concurenţi, al III-lea în cazul înaintării a cel puţin 5 concurenţi.

Taxele de înscriere pentru propoziţiile tineretului Lei 10, pentru propoziţiile seniorilor Lei 20, pentru concurs principal Lei 30, pentru concurs de ştafete Lei 50,

Inscrierile se vor adresa dlui Cosma Iuliu, strada Avram Iancu Nr. 7. Ultima zi de înscriere 10 August 1924, ora 12 a. m. Inscrierile se pot respinge de către Juriul de concurs, fără nici o motivare.

*

— **Viza livretelor militare.** In conformitate cu ordinul M. H. M. No. 858—924 se face cunoscut că consiliul de miniştri a aprobat ca toţi oameni absenţi la viza livretelor pe anul 1923 pot să se prezinte la acest cerc de recrutare până la data de 28 Aug. 924 pentru a li se face viza livretelor.

Acei care nici până la această dată nu se vor prezenta pentru a li se face viza vor fi aspru pedepsiţi.

— Ni se aduce la cunoştinţă că vrednicul preot ortodox român Leo Buzdug din Borgojoseni după o boală lungă şi îndelungată, a încetat din viaţă la 3 August 1924 în al 69-lea an al vieţii şi al 42 lea al preoţiei.

Trimitem îndureratei familii sincere condoleanţe.

Se ştie că la restaurantul Hornar, în ultimul timp s'a ivit în conflict de muncă între patroni şi chelneri, pe motiv că restaurantul este local de vară, şi deci chelnerii au dreptul la un mai mare procent asupra consumaţiilor. Eri s'a desbătut acest caz în faţ Tribunalului care a respins cererea chelnerilor, stabilind că restaurantul Hornar este un local obişnuit.

— **Şedinţa comisiei de cartisire.** Azi după prânz la ore 4 are loc şedinţa Comisiunei Incartiruire sub preşidenţia dlui Oct. Simu subprefectul judeţului.

*

Aseară a trecut prin gara Cluj venind dela Oradea-Mare dl Al. Lapedatu, ministrul cultelor şi al artelor.

— **Exproprietatea terenurilor pentru amplificarea. apaductului.** Eri a avut loc o şedinţă la primărie pentru fixarea preţului de expropriere a terenurilor necesare pentru amplificărei apaductului, şi întrucât în şedinţa de eri nu s'a putut ajunge la un acord, s'a hotărât ca în ziua de 7 l. c. o comisiune specială să iasă la faţa locului pentru a studia modalităţile de expropriere şi de plată a terennrilor. In cazul când nu se va putea ajunge la un acord, cazul va fi adus în discuţia tribunalului, pentru a hotări exproprierea forţată a terenurilor.

— **Poliţia** anunţă că s'a găsit eri pe stradă un câne foxterrier. Păgubaşul se poate adresa pentru ridicarea lui, la Comisariatul 3 poliţie.

— **Deces.** In sanatorul din parcul oraşului, a încetat eri din viaţă, cunoscuta artistă maghiară, Paloş, soţia dlui Gáspár Eugen, directorului Teatrului Maghiar din Deva

— **Furt.** Un individ necunoscut a furat eri dlui Moll Elemér din localitate un ceas de aur. Cazul a fost adus la cunoştinţa poliţiei, care anchetează faptul.

* ***Magazinul „AU PRINTEMPS" fost „MISSIR" Str. Memorandului 11, cu ocăsia schimbărei firmei vinde toate mărfurile cu aproape preţurile fabricelor.*** 67 D

— *Sanatoriul dr. Cosmutza, Cluj-Cetăţuia (Fellegvar) pentru vindecarea boalelor interne, îndeosebi ale organelor respirătoare şi nervoase.* D 44

— **Ora de închidere a prăvăliilor.** Eri a avut loc în locolul din str. Memorandului Nr. 21, o întrunire a comitetului asociaţiei funcţionarilor comerciali din Cluj. La această consfătuire a luat parte întregul comitet şi s'a hotărît să se ceară ca ora de închidere a prăvăliilor să fie ora 7, iar pentru ziua de 7 l. c. s'a fixat o nouă adunare.

— **Muncitoreşti.** Uniunea industrială din localitate a ţinut eri o consfătuire în localul din str. Iuliu Maniu 6, la care au luat parte peste 20 persoane şi s'a discutat chestiunea ridicării salariilor la caiele din toate meseriile şi chestiunea angajării ucenicilor în diferitele bresle.

Prin telefon dela corespondenţii noştri

Aniversarea întrării trupelor române în Budapesta

Lugoj. — Duminică au avut loc, la Făget, mari serbări pentru aniversarea întrării trupelor române în Budapesta. Pe lângă un imens public, au participat la aceste serbări dnii miniştri Al. Lapedatu şi Traian Moşoiu.

O farsă cu Terente

Braşov. — Duminică au sosit în localitate fruntaşii socialişti Petrescu—Ghembert şi Burcă. După o urmărire de 3 ore agenţii i-au arestat deoarece ei au luat pe Burcă drept Terente. La poliţie s'au clarificat lucrurile şi toţi au râs, numai bieţii agenţi nu.

Situaţia din Bulgaria

Bucureşti. — D. Langa Răşcanu ministrul nostru la Sofia, a sosit eri în Capitală, pentru a face guvernului o expunere amănunţită asupra stărilor din Bulgaria.

Secretarul ebrediştilor arestat

Bucureşti. — Din Budapesta se comunică arestarea secretarului organizaţiilor ebrediste, Liszoszki, acuzat pentru fals în acte publice şi escrocherie. Liszoszki este autorul asasinatelor de la lacul Balaton.

Delegaţia germană la Londra

Bucureşti. — Delegaţia germană a plecat eri din Berlin şi a sosit azi la Londra. Discuţiunile vor începe astăzi după amează. Cercurile germane arată mult optimism asupra rezultatelor.

Vapoarele Ion C. Brătianu şi Lahovari la Viena

Bucureşti. — După 4 zile de serbări, vasele noastre de Dunăre, Ion C. Brătianu şi Lahovari, au plecat din Bratislava spre Viena, lăsând o frumoasă impresie.

Mari fraude la poşta din Galaţi

Galaţi. — La poşta locală s'au descoperit fraude de câteva milioane. Funcţionarul Bârlogeanu a fost arestat.

Institutul de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ A „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1146 | 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI | Joi 7 Aug. 1924

Înfrățirea

CLUJ 1. 9 AUG 924
77 Onor Asociația pentru cultura și literatura poporului român Sibiu
R CLUJ 1. Nº 2620

ANUNTURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Director: D. TOMESCU. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . 480 L
PE 6 LUNI . . . . 245 L
PE 1 LUNĂ . . . . 50 L
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L

O PRESA PRIMEJDIOASA

O bună parte din presă, pierzând cu totul simțul realităței și orice grijă de interesele superioare ale țărei continuă să se complacă în a discredita rodnicele sforțări pe cari le face guvernul pentru normalizarea vieței economice, și consolidarea statului și menținerea ordinei Statului. Sub imperiul unor asemenea preocupări detestabile, presa politică de partid ca și cea zisă „independentă" au cutezanța nu numai să tăgăduiască realitățile cele mai evidente, dar chiar să le falsifice.

Sistemul e cunoscut și aplicarea lui nu se încearcă pentru întâia oră. Cititorul obiectiv și nepărtinitor cunoaște de mult timp atitudinea acestei prese „democratice".

O explicație este totuși necesară.

Suntem o țară înconjurată de foarte mulți dușmani. Peste Nistru și în Balcani, curente disolvante frământă opinia publică. Pericolul comunist a apărut din nou și nu numai pentru noi ci pentru întreaga Europă, ceea ce recunoaște nu numai presa dela noi, ci și cea străină. Cunoscutul ziar englez „Times" e astfel foarte îngrijorat de actualele frământări din Bulgaria.

Față de această situație, pentru a asigura liniștea țărei, pentru a nu da ocazie elementelor străine disolvante să intre în țară, guvernul nu putea să ia altă atitudine decât să întărească starea de asediu, fără a aduce însă cel mai mic prejudiciu libertăței cetățenilor.

Cu toate acestea „anumita presă", deși pe de o parte recunoaște că peste hotare situația e destul de turbure, nu se dă la o parte să nu atace în fiecare zi măsurile bine chibzuite ale guvernului, când acesta caută să reprime propaganda subversivă a acelora cari vor să exploateze nebunia ideilor comuniste.

Atitudinea aceasta de patronare deghizată a tendințelor antiromânești, am întâlnit-o mereu în critica oricărei măsuri menite a ocroti interesele naționale.

Ce au făcut aceste ziare „democratice", când la hotare bandele comuniste amenințau Nistrul?

Au avut cuvinte de laudă pentru mediul din care a ieșit un Max Goldstein, a calomniat armata, magistratura și tot ceia ce apăra ordinea publică. S'a luat apărarea nemernicilor, dar nu s'a speriat, nu a protestat de loc această anumită presă, când soldații români erau omorați la graniță.

Aceleași tendințe anti-românești, aceiași atmosferă generală — grija permanentă de a ațâța, de a face intrigi, de a discredita orice autoritate, de a împrăștia orice încredere în autoritățile concrete caracterizează și astăzi anumita presă.

Am relevat aici, numai o anumită fața a campaniei dăunătoare dușă de această presă inconștientă. Spiritul de ațâțare este speculat însă în toate domeniile. Amintim numai cât de nedemnă este atitudinea acestei prese față de politica economică a guvernului.

Admitem că această politică ar fi greșită. Dar firesc este ca o presă care pretinde să vorbească în numele opiniei publice „democratice" să caute a susține nu o politică de ațâțare a tuturor nemulțumirilor îndreptățite sau nu, ci să caute a da opiniei publice, soluțiunile pe care le preconizează pentru rezolvarea unor probleme atât de dificile în vremurile de azi.

Adevărata opinie publică așteaptă altceva dela presă decât insulte la adresa celor ce guvernează.

Atât timp cât această presă nu numai că nu contribuie cu nimic la soluțiunea problemelor de interes obștesc, dar continuă a alimenta orice acțiune dăunătoare țărei, nu poate să-și atragă decât disprețul opiniei publice conștiente și consecințele dictate de nerespectarea dispozițiunilor stărei de asediu.

Conferința dela Londra

Opera de asigurare a păcii

De forța solidarității interaliate depinde refacerea în pace a Europei

Cu începere de azi conferința intră într'o nouă fază: aceea a tratativelor cu delegații germani.

În numeroasele interviewuri pe cari le-a acordat, dl Herriot și-a mărturisit satisfacția că după două săptămâni de discuții s'a ajuns la un acord a cărui însemnătate în ceea ce privește opera de asigurare și consolidare a păcii este incontestabil foarte mare.

Rămâne să se vadă dacă, înțelegând și prețuind spiritul moderat al guvernelor aliate, Germania va părăsi politica ei de până acum, politică de rezistență față de toate încercările de a o face să-și împlinească obligațiunile contractate prin tratatele de pace.

În privința aceasta ne exprimăm un scepticism pe care îl îndreptățește cunoașterea mentalității care stăpânește pe conducătorii poporului german.

Germania crutată printr'un armistițiu încheiat înainte de vreme de a simți efectiv înfrângerea, nu poate înțelege obligația pe care și-a luat-o iscălind tratatul dela Versailles. Indiferent de cine a fost la guvern. politica Reichului a fost aceeași din 1918 și până astăzi: eludarea dispozițiunilor tratatului.

Această politică a găsit un sprijin neașteptat în dezacordul nemărturisit, dar real, care a distrus solidaritatea dintre foștii aliați. Aproape fiecare din statele unite în războiu a avut o politică deosebită. În pace ele s'au găsit despărțite. Și totuși roadele acestei păci ca și câștigurile războiului pentru învingători nu se puteau păstra decât dacă solidaritatea care a făcut cu putință izbânda în luptă, își îndeplinea misiunea ei și în pace. Pare că nici unul dintre aliați n'a înțeles realmente această necesitate, pe care oamenii politici o proslăveau în discursuri, dar în acelaș timp o slăbeau zilnic prin acțiunea lor.

Într'o măsură pe care n'o putem încă prețui astăzi, dar care trebuie desigur să fie destul de mare, neliniștea care a împiedecat o mai repede refacere a Europei, se datorește lipsei de solidaritate între foștii tovarăși de războiu.

Sunt fapte care acum vin să arate că nevoia acestei solidarități interaliată recunoscută acum de toată lumea, făcându-se preamult simțită, a fost factorul esențial care a determinat stabilirea acordului realizat de conferința dela Londra.

Intrebarea care se pune este următoarea: fi va acest acord atât de puternic încât — în caz când se va produce o rezistență din parte Germaniei — el să izbutească a o înfrânge? De tăria solidarității și înțelegerii dintre aliați depinde acum definitiva asigurare și consolidare a păcii europene.

Inscripții

Mărășeștii anului 1918. — Se împlinesc astăzi 6 ani de la data când trupele încrezute ale învingătorului Mackensen încercau să rupă ultimul obstacol al rezistenței noastre armate. Imense trupe fuseseră concentrate dincolo de linia Siretului, pe pământul văduv al Munteniei invadata. Bruta germană se pregătea să ne dea lovitura finală, menită să puie capăt „cutezanței României pitice", care prin intrarea sa în vălmășagul marelui războiu, făcuse atâta sânge rău strategilor de la Berlin.

Calculul era în adevăr grandios. Rămășițele armatei române trebuiau aruncate dincolo de linia Nistrului și îngropate în marea slavă. Germania avea nevoie și de Moldova pentru a-și rotunzi fronturile și a lărgi aria de aprovizionare a trupelor sale înfometate. Insă socoteala deacasă, zice un proverb românesc, nu se potrivește cu cea din târg. Trupele germane au găsit pe linia Siretului o armată hotărâtă să moară luptând până la ultima sa suflare, dar să nu cedeze niciun petec din pământul străbun. Numeroasele ofensive germane s'au isbit de această hotărîre de neclintit, lăsând pe câmpul de luptă catacombe de morți și răniți.

Rezistența noastră a fost admirabilă, iar avântul trupelor de apărare a înscris la Mărășești cea mai glorioasă pagină din istoria faptelor noastre de arme.

Interim

Rolul școalelor de meserii

Orașele ardelene — după cinci ani de stăpânire românească, sunt încă tot străine de sufletul și aspirațiile noastre. Ele sunt de fapt în mâinile ungurilor, sașilor și evreilor, aceștia din urmă în mare parte oaspeți de după războiu. Românii întrați în orașe — marea majoritate funcționari — sunt în orașele ardelene ca niște exilați în marea străinilor, cari dețin industria și comerțul. Astfel orașele noastre create pe timpuri de stăpânitorii vitregi ai neamului direct pentru a ne ține și stăpâni numai la coarnele plugului, sunt azi niște redute puternice la cucerirea cărora ne așteaptă o luptă sistematică, dârză, pe viață și pe moarte.

Nădejdea sunt școalele

D-nul ministru Anghelescu, la alcătuirea reformei învățământului, și-a dat foarte bine seama de nevoile ținuturilor alipite — cu deosebire, — când dă o importanță egală atât învățământului teoretic, cât și celui practic, fiindcă — spune dnul ministru: „Invățământul practic era o necesitate absolută, cu deosebire acum, în urma războiului, când viața economică este alta, când trebue să dăm o îndrumare practică și economică mai mare țării noastre, când trebue să înlocuim pe acei, cari în provinciile alipite țin întreg comerțul și întreaga industrie în mâinile lor, cu elemente românești.

Ucenicii industriali

In trecutul destul de apropiat, meseriile erau practicate în Ardeal numai de streinii, cari stăpânesc azi orașele, — cu excluderea elementului românesc, — care era osândit să rămână numai la munca câmpului, ca incapabil de a mânui uneltele. Puținii cari au întrat ca ucenici industriali, la cutăre măiestru, au fost siliți mare parte — din lipsa de sprijin — să lucreze toată viața lor în ateliere streine, la orașe, ori să se întoarcă la sate — de obiceiu în satul natal — prăcticându-și în ateliere primitive — iarna meseria, iar vara lucrând la câmp.

La meserii intrau ucenici cu școală primară, în multe cazuri lipsea și aceea. Ajuns la oraș făcea — pe apucate — așa numita școală de ucenici, în câteva ore pe săptămână, așa că mare parte când isprăveau această școală, nu erau în stare să facă o chitanță, iar educația morală și intelectuală, era cu desăvârșire neglijată. Elevul meseriaș era exploatat fără crutare de stăpânul său, fără considerare de vârsta lui fragedă, iar din cei patru sau cinci ani în cari trebuia să-și câștige practica și dexteritatea necesară măestriei, abia petrecea în atelier cei doi ani din urmă, așa că la împlinirea timpului de ucenic, abia era în stare a prezenta comisiei de maestră un obiect făcut în întregime cu mână proprie.

Școalele de meserii

Pătura meseriașilor noștri are lipsă de o cultură generală, căci numai așa va putea exista în lupta și concurența ce trebue să o ducă cu elementele streine. Adevăratele valori, se vor forma în școalele de meserii de toate gradele. Intre ateliere particulare și ale școalelor de meserii este o deosebire foarte mare. Până când în atelierele particulari se pune fondul numai pe partea practică, negligându-se partea teoretică câștigarea cunoștințelor și elementelor de cultură indispensabile, în școala de meserii, elevul capătă o educație după o programă analitică bine stabilită, iar în atelierele școalei, sub conducerea maestrilor, o instrucție practică sistematică.

Expozitia școalelor industriale ardelene este o dovadă că școalele practice au un rol de căpetenie în lupta noastră pentru cucerirea vieții industriale din acest colț de țară. Pe lângă lucrurile expuse de școalele de arte și meserii, obiecte din diferite branșe admirate de mulțimea vizitatorilor, au expus lucrări de atelier și câteva școale inferioare de meserii, unde intră elevi direct din școalel primare, fii de țăran, cari vor forma avantgarda românească în asaltul ce se va da asupra industriei din orașele noastre.

In atelierele unei școale de meserii

In orașul Turda grație oamenilor, cari pricep rostul acestor școale, s'a deschis în Noemvrie 1923 o școală inferioară de meserii, cu două secții: tâmplărie și lăcătușerie. Elevii în număr de vre-o 40 sunt toți bursieri, veniți dela sate, în straele lor țărănești încă. După o școală de cinci luni numai, fiecare știe să lucreze câte ce va în atelier, cu o îndemânare oarecare, ba unii — după cum spun maeștrii — arată o înclinare deosebită atât la carte cât și la lucrările practice.

Firme românești, iar nu românizate

Elevii cari termină școalele de meserii vor fi industriașii de mâine, cu jutorul cărora se vor româniza orașele noastre. Inmulțindu-se an de an școalele de industrie și comerț și atrăgând prin acordarea de burse tot mai multe elemente viguroase dela sate; prin reforma și aplicarea învățământului în feliul conceput de d. ministru Anghelescu, în timp relativ scurt, vom avea în orașele ardelene nu firme românizate în dosul cărora se unelteşte în contra statului român și se exploatează în mod necinstit massele populației acestei țări ci firme adevărate românești cari vor fi puncte sigure de sprijin, întru cucerirea insulelor de streini, cari mai stau în mijlocul mării românești de astăzi — orașele.

Dascălul Ion Delaturda

Activitatea Universităţii populare din Vălenii-de-Munte

— Săptămâna a doua —

Prelegerile dlor profesori universitari Iorga, Papacostea, Sân-Georgiu, deputat D. R. Ioaniţescu; profesorii Frid. Müller şi C. Moisil, dir. Arhivelor; conferinţele d. d. Emerit, Rössler, Folberth, Georgescu-Tistu, Dianescu, Botez şi Plutarc Cotaru; Excursia la Mănăstirea Crasna

Dl profesor Iorga şi-a terminat prelegerile, cari fac ciclul, cu subiectul „Democraţia". La Greci n'a fost o democraţie în sensul că poporul ca entitate matematică hotăra prin majoritate numerică. La Romani, regulitatea de origină asiatică n'a stingherit nici o dată vitalitatea patriarhală a satelor, în care pulsea adevărata democraţie. Satele, „romaniile" acestea s'au menţinut când imperiul roman a căzut, influenţând mai în urmă coabitările barbare. Datorită satelor, am avut o puternică viaţă democratică în tot, evul mediu! Filosofia politică, care a precedat revoluţia franceză, a distrus celula organică a vieţii democratice şi a aruncat omenirea într'o confuzie, care singură lămureşte toate nenorocirile în care ne sbatem fără nădejde de mai bine! Războiul barbar, pe care l'a deslănţuit un popor al civilizaţiei şi al ştiinţei, nu-şi are altă origine decât tot această confuzie a minţei şi a sufletului. In lume există astăzi o singură democraţie: în America. Această lume nouă a păstrat realităţile sociale, cari au făcut tăria lumei Vechi. Şi atunci exista o singură soluţie că societatea să trăească o viaţă mai bună: să părăsim ideologia şi să ne reîntoarcem la realităţile sociale de altă dată, în care munca, înţălegerea şi iubirea, s'au arătat superioare credinţelor cari ne-au adus la cataclismul social, realizat de sovietismul muscălesc.

Dl profesor Papacostea, de la Universitatea ieşană, vorbind despre personalitatea poetului Eminescu în cultura română a arătat ce bogăţie de cugetare şi ce minunăţii de stil cuprinde opera sa vrednică de o reputaţie universală.

Dl Profesor I. Sângeorgiu dela Universitatea Capitalei, a analizat în cinci prelegeri opera uriaşă a marelui Shakespeare, arătând câtă tehnică, filosofie şi totuşi, cât de mult element omenesc e în creaţiunile nemuritoare ale dramelor sale, ceea ce îi asigură scriitorului caracterul de etern şi în acelaş timp de perfectă noutate.

Dl profesor Ioaniţescu dela Academia comercială a înfăţişat în două prelegeri, problema muncitorească pledând pentru legislaţia muncei şi justificând consiliile muncitoreşti, cari nu trebuiesc confundate cu dictatura proletariatului, preconizată de politica sovietică.

Dl profesor Müller, inspector şcolar a prezentat în trei prelegeri chipul cum s'a format poporul Săsesc din Transilvania, ca individualitate etnico-culturală, în decursul desvoltării istorice, insistând asupra armoniei care a existat între români şi saşi şi regretând că acum din cauza unei rele administraţii şi îndeosebi din cauza legei şcolare, s'a ivit o răceală pe care o consideră trecătoare. Dl profesor Iorga l'a asigurat pe reprezentantul saşilor că întâmplarea de care a vorbit va trece mult mai repede decât îşi închipuie şi că neamul său are datoria să se simtă în adevărata lui patrie, la înălţarea şi consolidarea căreia este dator să contribuie cu şi mai mult suflet.

Din partea cursiştilor a adresat saşilor cuvinte frumoase şi însufleţite, prozatorul Lascarov-Moldovan. Seara s'a făcut o mică „masă academică" în cinstea profesorilor saşi.

D. Profesor C. Moisil, membru al „Academiei" a vorbit despre cele mai vechi monede ce au circulat în Dacia şi într'o o doua prelegere a arătat rostul arhivelor, pentru studiul istoriei în general şi pentru cercetarea istorică a altor domenii ştiinţifice.

Dl Profesor Louis Courtois de la Universitatea din Geneva (Elveţia) un statornic iubitor al ţării noastre, căsătorit cu o româncă, a expus în cinci conferinţe, viaţa isforică, socială şi politică a cantoanelor elveţiene. Ni s'a înfăţişat o adevărată viaţă democratică, clădită şi consolidată pe acele „romanii" de care ne-a vorbit d prof. N. Iorga. A surprins pe toţi auditorii perfecta asămănare dintre cei doi învăţaţi în felul de a judeca adevărata democraţie.

La plecare cursiştii l'au condus pe d. Courtois la gară în cântece şi flori. In vagonul său erau strânse de auditori numeroase maldăre de flori de câmp. Părăsindu-ne ne-a spus un emoţionant „la revedere".

D. Şt. Glixelli, profesor de limbi romanice la Universitatea din Vilno (Polonia) a început o serie de conferinţe despre literatura poloneză din cele mai îndepărtate vremuri şi până în zilele noastre Conferinţele d-lui Glixelli sunt cu multă simpatie urmărite.

*

Pe lângă acestea prelegeri şi conferinţe, cari se fac cu întreaga masă a cursiştilor, d. profesori secundar: Georgescu-Tistu, Dianescu şi Botez continuă cu minorităţile cursuri de limba română, iar d. profesor Emerit, cu doritorii de perfecţionare, cursuri de limba franceză. D. d. Rösler şi Tolbertz profesori saşi lămuresc aproape zilnic amatorilor modalităţile de construcţie şi dificultăţile gramaticale ale limbii germane.

D. Plutarc Cotaru a început cu numeroşi diletanţi cursuri de stenografie.

La sfârşitul săptămânei, direcţia cursurilor a organizat o excursie la Mănăstirea Crasna, un lăcaş minunat de artă bizantină, în care pictorul ardelean din veacul al XIX a pus, pe lângă o largă înţelegere şi multă originalitate. Duminică seara, d. Vasile Brezeanu, talentatul artist dramatic dela Teatrul „Popular" a improzizat un festival artistic, cu care s'a încheiat a doua săptămână de muncă la Vălenii de Munte.

Slătineseu.

Al patrulea congres esperantist român

din Arad 2—5 Aug. 1924

Ziua I-a

Eri au sosit în oraşul nostru delegaţii esperantişti din străinătate şi din ţară.

In gara locală li s-a făcut o primire oficială de către dl primar dr *Anghel*. Un grup numeros de cetăţeni din Ardeal în sunetele imnului esperantist executat de muzica militară a Regimentului din localitate, a întâmpinat pe congresişti cu flori şi urări de bună venire.

Deschiderea solemnă a congresului a avut loc în măreţul palat cultural, de către dl Fischer-Galaţi, vicepreşedintele societăţii esperantiste române.

Au luat cuvântul reprezentantul Ministerului Instrucţiunii Publice dl Victor *Bâbescu*, director de liceu, un delegat al Ministerului de Industrie şi Comerţ şi dl T. *Morariu*, delegatul Direcţiunii Poliţiei la Congresul Mondial esperantist din Viena, în trecere prin Arad.

Dl profesor Universitar chinez doctorul *Wou-Ken* din Peking a adus salutul Esperantiştilor din Orientul depărtat, accentuând importanţa limbei Esperanto, pentru studenţii chinezi, cari o învaţă în timp de două luni de zile, pe când pe cea engleză abia o pot învăţa în decurs de zece până la cincispezece ani.

Au mai luat cuvântul dl inginer Carol *Jackson*, din partea Esperantiştilor din Anglia, dl Renato *Samblich* dela Federaţiunea italiană esperantistă din Roma, dl prof. *Stacho* din Cecho-Slovacia, dl A. K. *Fargiej*, preş. Esp. din Bulgaria, etc.

Este de remarcat cuvântarea delegatului polonez dl *Hartmann*, care a vorbit cu un deosebit respect de vizita dlui profesor *Iorga* în Polonia, care a servit mult la strângerea relaţiunilor intelectuale, între ambele popoare aliate.

Dl medic căpitan dr *Iosif*, a închis şedinţa printr'un discurs elocvent ţinut atât în esperanto cât şi româneşte.

In numele principalilor delegaţi esperantişti din întreaga Românie Mare şi străinătate în număr de 715 s'au trimis telegrame omagiale *A. S. R. Principelui Carol*. Inaltul protector al acestui congres, dl general *Găvănescu*, preş. de onoare al Soc. Esp. Române şi dlui *Iorga*, a cărui monografie despre România va apare în curând în Esperanto.

Cor.

Nr. 415 C. 1924.

Concurs

Preşedintele Comunităţii de avere, având în vedere greutăţile materiale aproape de neînvins, — cu care trebuie să lupte părinţii ce-şi trimit fiii la şcoală; având în vedere situaţia materială a grănicerilor, e hotărât să vie şi anul şcolar 1924—25 în ajutorul lor, publicând concurs pentru 110 locuri cu întreaga întreţinere în internat a fiilor de grăniceri. Celor ce nu vor putea fi primiţi cu întreaga întreţinere în internat, li se va servi şi în acest an şcolar masa, — după posibilitate în aceleaşi condiţiuni, ca şi în trecut.

Numărul acestora, precum şi fixarea taxelor de întreţinere, atât în general, cât şi individual, rămâne la latitudinea Comitetului, care va avea în vedere proporţionalitatea de până acum.

Cererile vor fi adjustate cu:

1. Certificat dela Perceptorat despre averea imobilă şi impozitul stabilit după această avere.
2. Dovadă, că este fiu de grănicer, împădurit.
3. Declaraţie din partea părinţilor, că se vor supune atât dânşii, cât şi fiii lor dispoziţiunilor regulamentare, despre care vor lua cunoştinţă la prezentarea în internat.
4. Certificat şcolar pentru elevii clasei I-a şi pentru cei ce vin dela altă şcoală decât liceul „Traian Doda".

Taxele lunare se vor plăti între 1—10 a fiecărei luni la Direcţiunea internatului.

Neplătirea taxei în acest interval va expune pe elev la eliminarea din internat.

Cererile, provăzute cu documentele înşirate mai sus, sunt a se înainta Comitetului Comunităţii de avere în Caransebeş la adresa Oficiului de Economie în Caransebeş până la 10 August a. c.

Elevii primiţi în internat cu întreaga întreţinere sunt obligaţi a aduce cu sine: 4 cămeşi şi tot atâtea izmene, 2 perechi ghete, 6 perechi ciorapi sau obele, una pereche pantofi, 6 batiste, 2 ştergare, 2 servete, un păhar de apă, un piepten, o perie de haine, perii de ghete, perie de dinţi, săpun de spălat şi crema de lipsă pentru dinţi şi ghete.

Având în vedere, că Comunitatea de avere, respective internatul ia asupra lui spălatul albiturilor, pentru păstrarea şi împărţirea corespunzătoare se cere însemnarea fiecărei bucăţi, date la spălat, cu numărul de pe braţ al elevului respectiv, cusut pe albitură cu aţă neagră.

Didactrul şcolar şi taxele de înscriere cad în sarcina părinţilor.

Primirea în internat este condiţionată de un examen medical, la care vor fi supuşi toţi elevii la prezentarea în internat. Nu pot conta la primirea în internat elevii ce nu-şi achită restanţele taxelor de întreţinere până la data de 10 August, când expiră acest concurs.

Caransebeş, la 24 Iulie 1924.

Ilie Orzescu,
preşedintele Com. de avere.

D 78

MICA PUBLICITATE

Tânăr român caută post funcţionar cunoscând lucrările de biurou. Adresa Budeanu, Paris 1 C. — 89 D

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
25 35

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

BEREA
DESCHISĂ 20
„URSUS"
a
Fabricei de bere
CZELL
din Cluj, este beutura predilectă a publicului

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé **Mai eftin ca la alti!** 2725—2 **Incercaţi şi vă veţi convinge** Telefon: birou 999 Str. R. Maria 2 Telef.: locuinţa 1099 St. Brătianu 9

Cauzele şi efectele crizei de numerar

Impozitele directe şi indirecte, taxele vamale la export şi însuşi exportul au contribuit la accentuarea crizei de numerar — Criza de numerar producând scăderea producţiei a adus după sine scumpirea traiului — Remediile pentru înlăturarea crizei de numerar — O nouă emisiune sau un împrumut extern în valută forte?

Am anunţat într'unul din numerile trecute ale ziarului nostru că aproape toate băncile din localitate au suspendat orice acordare de credite pe tot cursul lunei August.

In legătură cu acest fapt suntem astăzi în măsură să dăm cititorilor noştri câteva relaţiuni interesante asupra cauzelor şi efectelor crizei de numerar. In urma unor convorbiri pe care am avut-o cu câţiva financiari de frunte din Cluj am putut afla următoarele:

Cauzele cari au produs această criză acută de numerar în care se găseşte azi în special Ardealul constitue o problemă foarte complicată. Ne vom mărgini să schiţăm aci în linii generale, pe scurt, şi pe înţelesul tuturor cari sunt cauzele principale ale acestei crize.

*

Se ştie că dela unire încoace Statul român nu a mai făcut nici o emisiune nouă de bani, cu alte cuvinte stocul de numerar existent în ţară a rămas acelaş; pe de altă parte se ştie iarăşi că de atunci şi până astăzi impozitele pe care le plătesc contribuabilii fiscului au crescut considerabil. Aceasta a fost una din cauzele cari a împuţinat numerarul, de pe pieţile ţărei, pompându-l în visteriile statului.

Prin importul intens din ţările cu valută forte care s'a făcut în primii trei ani dela unire, s'a scos iarăşi din ţară cantităţi enorme de numerar. Aceasta pentru că importatorii români prin fel de mijloace, schimbau lei nu în interiorul ţărei ci la vre-o instituţie financiară din ţară cu valută forte de unde îşi cumpărau mărfurile.

O altă cauză a scăderei stocului de numerar de pe pieţile ţărei a fost însuşi expertul, care după cum se ştie, în ultimii ani s'a făcut pe o scară foarte întinsă.

Exportul a contribuit la criza de numerar prin faptul că statul a încasat şi încasează taxe vamale enorme.

Adăogându-se la aceasta plata atâtor datorii şi a atâtor comenzi în streinătate şi susţinerea atâtor misiuni prin ţările streine, se poate face o ideie despre cauzele cari au produs această criză de numerar de pe pieţile ţărei şi în special de pe pieţile Ardealului.

Ce efecte a produs această criză de numerar

Efectul, cel mai simţit de populaţia ţărei, a crizei de numerar a fost scumpirea traiului din cauza scăderei producţiei şi iată cum:

Toate fabricile din ţară au executat comenzi de zeci de milioane. Plata acestor comenzi însă din cauza crizei de numerar nu s'a putut efectua.

Faptul acesta a forţat pe fabricanţi la rândul lor să nu-şi mai poată aproviziona instituţiile lor cu materii prime, pe de o parte iar pe de altă parte ne având bani a trebuit să concedieze şi foarte mulţi dintre lucrătorii lor.

Ca urmare a acestei situaţii, natural că producţia instituţiilor industriale a scăzut considerabil. Pe de altă parte numărul populaţiei a crescut mereu, cu un procent foarte ridicat prin invaziunea streinilor.

Aşa fiind lucrurile oferta micşorându-se sub normal iar populaţia ţărei în creştere majorând cererea mult peste normal, — natural e că preţurile au trebuit să crească şi ele la rândul lor şi astfel traiul a ajuns în halul de scumpete de astăzi.

Un alt efect al crizei de numerar care, după cum am văzut a produs urcarea considerabilă a preţurilor, a fost şi micşorarea considerabilă a numărului de tranzacţii comerciale de pe pieţile ţărei.

Aceasta a fost produs de faptul că nemai fiind pe de o parte numerar suficient în ţară iar pe de altă parte preţurile tuturor mărfurilor crescând considerabil — încheierea oricărei fel de tranzacţii comerciale este foarte anevoiasă, dacă nu imposibilă. Iată prin urmare cum tot din aceleaşi cauze şi puţinul numerar disponibil din ţară nu poate fi rulat şi prin urmare fructificat.

In legătură cu suspendarea împrumuturilor la bănci ni s'a comunicat că aceasta se datoreşte faptului că aproape toţi depunătorii şi-au retras capitalurile de prin bănci având posibilitatea să le fructifice mult mai bine şi în mult mai scurt timp prin împrumuturi directe la particulari. Astfel băncile au rămas goale de numerar şi puţinul pe care îl au îl acordă cu procente de 36—40 la sută.

Cari ar fi remediile pentru înlăturarea acestei îngrijorătoare situaţii

O nouă emisiune sau un împrumut extern în valută forte?

Stând de vorbă cu mai mulţi financiari clujeni asupra posibilităţilor de remediere a acestei situaţii cari orice s'ar spune — nu mai poate fi lăsată să dureze multă vreme — mi s'a adus la cunoştinţă că numai două sunt remediile care ar putea înlătura criza de numerar, cu tot cortejul ei de desavantajii pentru viaţa economică a ţărei. Aceste remedii sunt: sau o nouă emisiune de monedă, sau contractarea unui împrumut extern în valută forte.

In cazul prim — o nouă emisiune — aceasta ar putea aduce după sine o îmbunătăţire a situaţiei, prin mărirea stocului de numerar. — dar este foarte riscată pentru motivul că mărind stocul bancnotelor de pe piaţa ţării — faţă de acoperirea din tezaur, care este aceeaşi — valoarea în sine a bancnotei va scădea. Aceasta ar produce o nouă scoborâre sau o nouă oscilaţie a leului, ceeace nu este de loc de dorit.

Singura soluţie acceptabilă şi favorabilă este contractarea unui împrumut extern în valută forte.

Şi iată de ce:

Dacă s'ar face un împrumut extern în valută forte, scadenţa achitărei lui ar fi peste 20—30 sau 40 de ani. Să presupunem că eu, stat, am împrumutat azi *un franc francez*, pe timp de 30 de ani.

Ei bine cu acest franc francez, eu, stat, îmi achit azi, o datorie, de 10—12 lei. Peste 30 de ani — când posibil este ca leul să ajungă egal cu francul francez, eu, stat, voi plăti datornicului francez — un leu — egal cu un franc — cu care eu azi m'am scăpat de o datorie de 10—12 lei.

Cu alte cuvinte dacă Statul reuşeşte să contracteze azi un împrumut în valută forte, el îşi acopere pentru moment, obligaţiile băneşti urgente rezolvă criza de numerar iar peste 30—40 de ani când va trebui să achite împrumutul va plăti în lei, suma pe care azi a primit'o în franci — presupunând că leul ar ajunge egal cu francul.

După aprecierile tuturor financiarilor de seamă din Cluj, contractarea unui împrumut cu valută forte în străinătate — este cea mai nimerită soluţionare a crizei de numerar cu întreg cortejul ei de dezavantagii. *Alfio* P.

Sprijiniţi Comerţul şi Industria Românească

In Strada Nicolae Iorga No. 6.

s'a deschis prima

Pantofărie studenţească,

unde se execută comenzi de pantofi, ghete, cisme şi sandale. Tot aici s'a deschis şi primul salon de lustragerie de ghete 27

Pentru studenţi şi funcţionari de stat se acordă 10% reducere.

Au sosit ❀ Au sosit

Cămăşi bărbăteşti 18

colorate, cu 2 gulere desenuri moderne şi elegante

Preţul: Lei 275 buc.

SIEGFRIED WEISS

CLUJ, CALEA REG. FERDINAND No. 6.

Lysoform

Tetarul Naţional din Cluj

Licitaţie publică

Se aduce la cunoştinţă publică că în ziua 23 August 1924 la ora 11 dim. se va ţine la Direcţiunea Teatrului, licitaţie cu oferte închise pentru darea în întreprindere a **bufetului** Teatrului şi Operei, pe termen de un an (stagiunea 1924/1925).

Condiţiunile se pot vedea la Secretariatul Teatrului în ori ce zi de lucru între ora 9—12 dim.

Ofertele se depun numai în ziua licitaţiei, însoţite de o garanţie de 10% din valoarea ofertei. Ori ce ofertă depusă fără gatanţie, nu va fi luată în seamă.

D 90 Director: **Z. Bârsan.**

De vânzare în numerar,

foarte avantagios:

un autobusz Pross-Büszing

pentru 20 persoane în bună stare.

Un autobus „Benz" cu două zone, apt pentru transporturi de persoane şi mărfuri precum şi

un automobil FORD

Pentru alte automobile şi camioane deslușiri oferă până Joi, D 88 Radio 4334

Directorul FODOR (Economia), Cluj, „Hotel Astoria"

De prima calitate plăcuta si recoritoare este

Berea din Turda

Fabrica: Turda. Telf. 5. Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394. 19

Navigazione Generale Italiana

N.G.I. GENOVA

Linii repide de lux pentru

America de Nord si de Sud

Viitoarele plecări din Genova pentru:

Rio de Janeiro—Santos

Montevideo-Buenos Ayres

Vaporul „Re Vittorio" ..... 7 August

„ „Duca d'Aosta" ..... 22 „

Pentru New-York 13

Vaporul „Duilio" ..... 6 August

„ „Colombo" ..... 28 „

Asistenţa specială pasagerilor de clasa III în cursul călătoriei cu trenul **Bucureşti—Genova**

Pentru informaţiuni şi reţineri de locuri a se adresa la Biroul de Pasageri al Companiei

„Navigazinge Generale Italiana" în Bucuresti, Calea Grivitei No. 143.

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

EXPLOZIA DELA LONEA

— Noui amănunte dela corespondentul nostru —

Ancheta autorităților. — Cum s'a produs explozia? Pagubele cauzate. — Orice pericol este îndepărtat. Aranjamentul cu societatea Petroșeni.

Duminică dimineața, după ora cinci lumea din Petroșani a fost trezită de fiorosul semnal de foc al sirenei dela minele „Petroșani". Fum și flăcări nu se vedeau nici într'o parte, — deci oamenii s'au întors pe partea cealaltă, mai trăgând un pui de somn. Cu toate acestea generatorul dela uzina electrică a minelor Statului explodase, sfărămându-se în bucăți. Cei doi mecanici de serviciu, românul Făurar și un ungur, au fost isbiți unul în spate, celalalt într'o mână, — dar moarte de om nu s'a întâmplat.

La fața locului s'au transportat de urgență dnii ing. Ios. Iancu, ispector general de mine, ing. I. Wincklehner, director general la soc. „Petroșani", ing. Valeriu Socol, director tehnic al minelor Statului, P. Pănoiu, șeful judecătoriei de ocol, inginer Onciu dela minele Statului, etc. Siguranța și poliția orașului nostru au început și ele cercetările.

Cum s'a produs explozia

După indicațiunile specialiștilor și după urmele ce s'au putut distinge din sfărmături, dezastrul s'a produs în modul următor:

Generatorul avea forță de 5000 cai putere. El alimenta cu lumină minele Statului din Petrila, zisă greșit și Lonea, mina „Regele Ferdinand I." din Petrila, cum și luminatul comunelor Petroșani și Petrila. cu mașinele din ele. In Dumineca aceasta toate lucrările grele, cari erau în funcție de uzina Statului, au încetat. Singură luminația străzilor mai consuma ceva forță electrică. Atunci numărul învârturilor rotorului, care normal era de 1500 pe minută, a crescut năprasnic, s'a îndoit. Generatorul se clătina, balansa, iar la un moment dat rotorul a atins statorul și explozia s'a produs. Se înțelege că întreg procesul acesta a durat câteva clipe.

Pagube și consecințe

Pagubele și consecințele acestui dezastru sunt foarte mari, înlocuirea generatorului însuși va costa cam șase milioane de lei. Celalalt generator (uzina avea două) a fost trăsnit acum vre-o șase săptămâni, deci scos din funcțiune. Pentru repararea lui fabrica „Ganz" a cerut șasesprezece mii cinci sute franci elvețieni. Se susține că organele dela minele Statului au raportat la minister primejdia, dar fără a obține resultat sau măcar o accelerare a reparațiunii.

In urma exploziei au rămas în întuneric: minele și comunele înșirate mai sus. Societatea „Petroșani" a împrumutat curent pentru scoaterea din mine a căilor de lucru și pentru funcționarea pompelor. Pentru moment puțurile au fost scutite de inundare, — și se speră că situația se va stabiliza așa:

Minele „Petroșeni" și societatea „Uricani Valea Jiului" (Lupeni) vor împrununta curentui strict necesar pentru a împiedica creșterea pagubei Statului. Directorii celor două societăți și factorii competenți dela minele Statului au început și urmează tratative în direcția aceasta.

Ministerului de industrie i-s'a raportat îndată după producerea explosiei și un curier a dus trista știre la București.

Se înțelege că în mulțime circulă și alte versiuni despre nenorocire, dar acestea se bazează fie pe ignoranță, fie pe reavoință. Despre o mână criminală nu poate fi vorba. Dezastrul este datorit în mod evident. unei nefaste fatalități.

In cazul primpretorului Ferdrihan din plasa Cojocna

Declarațiile dlui Inspector general adtiv Hodor, prefectul județului

Se știe că de câtva timp ziarele maghiare secondate și de ziarul „Patria" a pornit o înverșnnată campanie contra primpretorului Ferdrihan, atacând în acelaș timp cu vădită rea credință și organele administrative superioare.

Intre altele, erau atacate aceste organe administrative superioare pentru motivul că primpretorul Ferdrihan n'ar fi fost pedepsit după cum ar fi trebuit și o dădea a înțelege că măsura luată de prefectura județului prin care d. Ferdrihan a fost mutat disciplinar dela Cojocna la Ormeniș ar fi sancțiunea definitivă ce s'a dat în cazul susnumitului primpretor.

Pentru restabilirea adevărului și pentru a pune capăt acestei tendențioase campanii ne-am adresat dlui Inspector general administrativ Hodor actual Prefect al județului Cojocna care a binevoit să ne declare următoarele în această chestiune:

„In interesul anchetei pe care prefectura jud. Cojocna prin dl Oct. Simu subprefectul județului a întreprins'o contra primpretorului Ferdrihan din Plasa Cojocna sus numitul primpretor a fost transferat în Plasa Ormeniș, — iar în locul său a fost numit de Gașe.

Actualmente Ferdrihan se află în concediu de o lună care i se cuvine în baza statutului funcționarilor, și concediul îi face în calitate de primpretor al plășei Ormeniș.

Cercetarea disciplinară contra sa se continuă, prin urmare transferarea nu este sancțiunea definitivă.

Comisia disciplinară este singura în măsură să dea o hotărâre definitivă ori această comisiune nu s'a pronunțat încă.

Aceasta este tot ce vă pot spune în cazul Ferdrihan pentru a nu prejudicia întru nimic hotărârea comisiunei disciplinare care se va pronunța în curând."

Citiți și răspândiți:
›Infratirea Poporului‹

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

CINEMA SELECT

Joi, 7 August 1924

Strict interzis pentru minori!

Monumentul Indian

Seria II.

Tiranul Esnapurului

Mare dramă de mistificații, după romanul lui Teea v. Harbou în 7 acte. In rolul principal: Mia May, Lia de Putti, Conrad Weidt și Olaf Fäns.

Ultime informații

— **Costul gheței artificiale.** Primăria aduce la cunoștința publicului consumator că ghiața produsă în fabrica de ghiață, proprietatea orașului, se vinde cu prețul de 7 Lei pe tablă, anteprenorii transportului fiind îndreptățiți a socoti în plus suma de 25 bani pe tablă ca spese de transport. Eventuale plângeri publicul este rugat a le înainta Direcțiunei abatorului public.

— **Consfătuire politică.** Ni se comunică din Tg. Mureș că eri a avut loc în casa dlui Bernady cunoscutul fruntaș politic maghiar o consfătuire cu ocazia căreia s'au discutat mai multe chestiuni de interes politic minoritar.

— **Activitatea oficiului de locuințe.** Comisiunile instituite pe lângă fiecare circumscripție de poliție cu scopul de a căuta locuințele rechiziționabile au obținut frumoase rezultate. Pe ziua de eri aceste comisiuni au pus la dispoziția biuroului de incartiruire 14 camere care au și fost acordate la diferiți funcționari de stat.

— **Numiri.** Dl Titus Horia Anca, secretarul autorității industriale din localitate, a fost numit comisar industrial în locul dlui profesor Domide, care a renunțat la acest post.

— In ziua de 6 Oct. va avea loc la Timișoara examenul de admitere în anul I la școala politehnică care are două secții: I secțiunea de ingineri electromecanici și II secțiunea de ingineri de mine și în metalurgie. Ca taxă se percepe 200 lei pentru înscriere și 400 lei taxă de frecvență.

— **Lipsa de judecători.** Din cauză că mulți dintre judecătorii aparținători tribunalului Cluj sunt în concediu s'a produs o foarte mare aglomerație de procese. Dl Președinte al tribunalului a cerut ministerului de justiție să mai delege doi judecători pentru Cluj.

— **Nouile prețuri maximale.** Mâine vor fi publicate nouile prețuri maximale modificate, cari vor fi valabile în tot cursul lunei August.

— **Concedii.** Cu începere de azi, dl Consilier financiar al orașului Gheorghe Peptea, pleacă într'un concendiu de 15 zile, în care timp va fi suplinit de dl Baba, funcționar la secția financiară.

— **Pregătiri pentru Târgul de Mostre.** Mâine va avea loc o consfătuire la Camera de Comerț, în vederea ultimelor măsuri ce urmează să se ia pentru târgul de mostre ce va avea loc în luna Septemvrie la Cluj. Se știe că la deschiderea acestui târg va lua parte și dl ministru de Industrie și Comerț Tancred Constantinescu.

— Astăzi după amiază va avea loc la primărie, o ședință a comisiunei de higienă a orașului cu care ocazie se vor discuta mai multe chestiuni în legătură cu lucrările de salubritate a orașului.

La „Băile Pistyan" sezonul e in toi. Hotelul splendid Thermia Palace, care e clădit impreună cu toate băile, deja demult s-a deschis. Prețurile sunt surprizător de moderate. In Thermia deja pentru suma de 65 kc. — găsim locuință cu intreținere. Deslușiri: la Drogueria „Rózsa", Cluj, Str. Londrei 21, unde găsim nămol de Pistyan original pentru cură la locuință. 3532-1

— **Din cauza** ploilor torențiale trenuile 326 și 32 n'au putut circula Luni pe linia Cluj—Oradia-Mare. Trenurile au fost oprite în stația Sorecani, de pe această linie, până la terminarea lucrărilor de refacere a terasamentului.

— **Dimitrie Psatta** artist societar al Teatrului Național din Cluj, caută cu chirie, două camere goale, baie, bucătărie și magazie de lemne. Posesorii sunt rugați a-l anunța în str. Matei Basarab No. 6. (fostă Zrinyi utca).

* **Aduc la cunoștința** onoratei mele clientele și publicului mare că mi-am reorganizat prăvălia prin angajarea unor forțe tinere și am făcut să înceteze pe cale pașnică legăturile discreționale pe care le-am avut cu un mare comerciant din localitate. In același timp am reluat legătura nemijlocită cu fabricele și marii comercianți din streinătate.

Rog. ca onoratul public să mă sprijinească și pentru mai departe cu aceiași bunăvoință. D 76

Cu perfectă stimă,
Nicolae Voit,
comerciant de articole de modă
Piața Unirei 14.

* **Inscrierile la școala secundară de fete și internat din Năsăud** se fac între 1—14 Septembrie. Examenile de admitere, de corigență și particulare se începe la 15 Septembrie. D-75

— Suntem rugați să anunțăm că d. Mișca, cunoscutul restaurator din Cluj nu a suferit niciun accident de automobil. Știrea, după care dsa ar fi fost ucis în astfel de împrejurări este inexactă.

— **Crima unui băiat de 16 ani.** Eri după amiază în curtea bisericei reformate din Calea Victoriei doi băeți în vârstă de 16 ani, Bernády Gheorghe și Bibó János jucau footbal. Jocul degenerând în ceartă, Bernády o dat un picior în stomac lui Bibó János, după care acesta din urmă, în timp de 15 minute a sucombat. Fiind sezizată poliția, criminalul a declarat că Bibó a murit în urma unei căderi pe scările turnului bisericei. Bernády a fost pus sub pază, iar cadavrul a fost transportat la morgă pentru a i se face autopsia.

— **Evadarea unui hoț.** Din închisoarea din strada Cogălniceanu, a evadat eri hoțul Botoșan, care a încercat imediat să dea noui lovituri în localitate. Fiind sezizată poliția, s'au luat măsuri pentru prinderea hoțului.

TEATRUL MAGHIAR

Joi, 7 August 1924

Petru cel Mare

Grandioasă înscenare istorică a dezastrului curței Țariste în 6 acte.

In rolul principal:
EMIL JANNINGS
și DAGNY SERVAES

Prin telefon dela corespondenții noștri

Descoperirea unor importante cuiburi de comuniști în Basarabia

Comuniștii instalau numeroase depozite de muniții și explosibile în Basarabia — Complicitatea unor funcționari

București — Zilele acestea s'au descoperit în sudul Basarabiei, mai multe cuiburi de agitatori și atentatori. Cu acest prilej s'au descoperit numeroase depozite de munițiuni și explosibile.

Din cercetările făcute până acum reese că bolșevicii își fac agenți pe care-i atrag plătindu-le sume mari de bani.

Printre arestați se găsesc și unii funcționari basarabeni de origină.

Cercetările urmează.

Un puternic ciclon în sudul Basarabiei

Galați. — Un puternic ciclon s'a deslănțuit în Basarabia. Ploaia torențială a distrus linia ferată între stațiile Traian-Val și Ciadâr-Lunga.

Cirkulația trenurilor între Galați și Cetatea Albă se face prin transbordare.

Trenul Cetatea Albă—Reni—Galați a suferit o întârziere de șase ore.

Au fost trimise echipe de lucrători, cari lucrează la restabilirea circulației.

La Târgul de Mostre Cluj
(31. Aug. — 14. Sept. 1924) expune:
Curele de transmisiune!

Adr. telegr.: „DERMATA" Cluj. — Curele speciale pentru cusut manchetta și inele de piele pentru pistoane și alte articole technice — Adr. telegr.: „DERMATA" Cluj.

FRAȚII RENNER & Co.
Lloyd — Fabrică de Pielărie S. A. Cluj. 4

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAŢIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1147 | 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI | Vineri 8 Aug. 1924

Infrăţ

R CLUJ I. No 025

77 On.r Asociaţia pentru Cultura şi literatura poporului român Sibiu

CLUJ 8 AUG 924

ANUNTURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI ŞI AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952. Telefon: REDACŢIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN L
PE 6 LUNI . . . . . 240 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L
PE 1 AN pentru autorităţi . . 600 L
PE 1 AN pentru preoţi şi învăţători . . 300 L

De ce nu s'a realizat fuziunea

Noui amănunte cari pun în lumină cazurile nereuşitei fuziuni naţionalo-ţărăniste

Ziarul „Lupta" publică un interview cu dl Const. Xeni, membru al partidului naţional, fost ministru în guvernul Take Ionescu.

Intrebat de reporter ce crede despre ruperea fuziunei, a răspuns următoarele:

„Am aflat-o la Karlsbad, fără surprindere. In afară de chestia Stere, vedeam cum zilnic se ivesc alţi nori pe firmamentul fuziunei. O sumă de chestii, ascunse opiniei publice, erau să zădărnicească o fuziune care în principiu era dorită de ambele tabere".

Şi dl Xeni, în măsură să cunoască toate condiţiunile puse de ambele părţi contractante, dă astăzi în vileag unele amănunte necunoscute până acum cu privire la cauzele cari au stat în calea realizării fuziunei. Astfel sunt — spune dl Xeni — „**pretenţiile de supremaţie viitoare în partidul fuzionat, ministerul de interne cerut pentru un anumit om politic şi neobţinut** precum şi altele. *In rezumat cum s'a putut vedea din penibila publicare a scrisorilor de tratative, a lipsit sinceritatea, fără de care nici o fuziune, nici o colaborare nu e cu putinţă*".

Dl Xeni se fereşte să precizeze care dintre cele două partide a fost lipsit de sinceritate în tratative. Chipul în care se exprimă dsa, arată însă că lipsa de sinceritate a fost de o parte şi de alta.

In chestiunea Stere, care ea s'a crezut că a fost piedica insurmontabilă a fuziunei, dl Xeni declară că nici takiştii nu s'ar fi împotrivit fuziunei, dacă dl Stere ar fi fost „redus ca influenţă la un rol impus de trecutul său odios".

Ce concluzii sunt de scos din mărturisirile dlui C. Xeni?

I. Că nereuşita fuziunei nu se datoreşte unei nepotriviri de doctrină sau de program politic.

II. Că ea nu se datoreşte de fapt nici cazului Stere, care nu constitue o chestiune personală, ci una de moralitate politică.

In adevăr revoluţionarismul dlui Stere se împăcase foarte bine cu reacţionarismul prinţului Mişu Cantacuzino şi naţionalismul de care face atâta caz dl Maniu nu se speria le loc de internaţionalismul dlui dr, Lupu. Nici chestiunea Stere n'a constituit o cauză a denunţării fuziunei. Dl Xeni mărturiseşte că cu „un Stere redus ca influenţă" s'a fi împăcat chiar şi tachiştii.

Rămân, dar acele pretenţii de supremaţie, cearta pe fotoliile ministeriale şi pe locurile de deputaţi. Acestea sunt de fapt motivele cari au zădărnicit fuziunea. Noi le-am ştiut şi le-am spus dela început. Mărturisirile dlui Xeni confirmă celace am scris noi. Ele pun în evidenţă încă odată mentalitatea care stăpâneşte cele două partide „democratice" şi arată că din toată lupta lor politică nu se desprinde decât goana după binefacerile puterii.

Demascarea unui demagog

Dr. Lupu acum 17 ani. Goana după „jidani".

Ziarul „Universul" publică în două numere consecutive o serie de acte oficiale, ordine iscălite de dr Lupu de pe când era prefect în 1907, prin care se dădea instrucţiuni primarilor pentru isgonirea evreilor din comunele rurale.

Autenticitatea acestor acte nu sufere nici o desminţire, mai ales că lor li se alătură şi un tablou oficial, în care evreii ce trebuiau expulzaţi sunt trecuţi cu numele şi numărul lor.

Iată deci pe exploatatorul democraţiei, debutând în politică ca adept al dlui Cuza dela Iaşi. Acelaşi dr Lupu xenofob până într'atâta în 1907, încât „făcea personal răspunzători pe primari dacă mai rămân evrei în comunele lor", care le dădea acestora ordin să procedeze „cu cea mai mare rigoare împotriva evreilor" se ştie că a devenit după războl unul din cei mai înfocaţi apărători ai evreilor din România. Cum se explică că din prigonitor al evreilor a devenit susţinătorul lor o explică tot „Universul" arătând activitatea drului Lupu în 1922 ca agitator politic ţărănist evreesc.

Filosemitismul ajunge să se încarneze până într'atâta în drul Lupu încât dsa într'o întrunire evreiască ţinută în sala Tomis din Bucureşti, reprodusă după ziarul „Luptătorul" din 1 Martie 1922 nu se sfieşte să-şi exprime părerea de rău că, e fiu de ţăran, adăogând **„ar fi fost o cinste pentru mine să fi răsărit din mijlocul dv."**

Credem că e de prisos să ne mai întrebăm ca ziarul „Universul" când a fost sincer drul Lupu. Dovada o aduce însăşi declaraţia dlui Fildermann.

Nu ne îndoim că de hatârul alegerei ca deputat de Ilfov drul Lupu, care a sărutat atunci pe oratorul evreu pentru propaganda făcută în mijlocul semenilor lui ar fi fost dispus să se ducă şi la rabin pentru a suferi operaţia, ce i-ar fi dat dreptul să poarte pecetea vechei rase evreeşti.

Prea multă mirare deci pentru acest tipic reprezentant al „anumitei prese", care se bate cu pumnul în piept în faţa poporului, când bătând toba socialistă visând baricade pe care se fâlfâie flamura roşie, când căutând cârdăşia „democraţilor" din partidul naţional.

O altă enigmă mai interesantă poate însă să-şi caute a o dezlega „Universul". Cu ce trăeşte acest neprihănit democrat, care nu exercită nici o meserie, cu ce-şi explică existenţa drul Lupu, fiul de ţăran, care astăzi cutreeră continentele, bârfind ţara în străinătate.

Aşteptăm ca „Universul" continuându-şi ancheta începută să scoată la iveală şi secretul existenţei drului Lupu. Noi îi dăm un indiciu. Să trimită detectivi peste Nistru şi în Bulgaria.

Infiinţarea unui muzeu de producţiune industrială la Cluj

In jurul unui proect al Camerii de Comerţ din Cluj Avantajele înfiinţării unei expoziţii permanente de produse industriale, care ar produce o intensificare şi perfecţionare a produselor industriale naţionale

Cu ocazia adunării generale, a Camerii de Comerţ din Cluj, s'a pus în discuţiune una din cele mai importante probleme, referitoare la prosperitatea şi desvoltarea industriei noastre naţionale. Se simte în deajuns lipsa unui loc de plasare a produselor industriale indigene, unde atât marii fabricanţi, cât şi micul meseriaş să-şi poată plasa, în mod corespunzător, produsele fabricate. — De aceea, mai ales aici în Ardeal, este necesar şi se impune ca o condiţie principală pentru o bună desfacere a produselor, înfiinţarea unui muzeu industrial.

Dacă producătorul îşi poate plasa pe piaţă cu mai multă uşurinţă produsele industriei sale, atunci i se lasă la dispoziţie mai mult timp pentru producţie, căci în acest caz comerciantul va găsi produsele pe care el le desface în comerţ, plasate într'un singur loc şi atunci munca industriaşului, întrebuinţată cu plasarea şi vânzarea produselor sale, va putea fi îndreptată spre o cât mai intensivă producţie.

Este atât în interesul statului. cât şi în interesul comerciantului şi industriaşului de a se găsi modalitatea pentru strângerea legăturilor între producătorii industriali pe de o parte, şi publicul cumpărător şi consumator, pe de altă parte. — Tocmai în acest scop, serveau în trecut expoziţiile, iar în prezent târgurile de mostre, aranjate cu multă atenţiune în toate ţările.

Aceste mijloace, menite să facă cunoscute produsele diferitelor industrii, prezintă unele greutăţi: multe întreprinderi nu voiesc să participe la ele, iar al doilea, că sunt legate de un termen fix, ceeace face adesea ca mulţi comercianţi şi industriaşi să nu poată lua parte la ele.

Este deci în interesul general, ca să se creeze o expoziţie permanentă, unde să se poată găsi toate articolele produse pe teritoriul ţării. Acest interes general însă nu poate fi deservit decât de un muzeu al produselor industriale, şi credem că cel mai indicat oraş din Ardeal, unde să se instituească acest muzeu, nu poate fi decât Clujul, ca centru geografic al ţinuturilor alipite, fiind şi cel mai uşor de vizitat, prin reţeaua de căi ferate ce posedă.

Acest muzeu industrial, ar consta din mostre şi modele şi astfel el ar avea caracterul unei expoziţii industriale permanente şi la început el nu s'ar ocupa decât cu produsele teritoriilor realipite transilvanene. Aceasta nu pentru a i se da un caracter regional, ci mai mult pentru motivul că factorii economici din aceste ţinuturi, nu sunt cunoscuţi în deajuns între ei şi în imediată legătură.

Ceeace pune însă mari piedeci la înfăptuirea proectului Camerei de Comerţ din Cluj, este faptul că organizarea acestui muzeu reclamă cheltueli însemnate; cu toate sacrificiile însă, rezultatele la care se va ajunge, vor merita aceste jertfe, având în vedere că acest muzeu va avea scopul de a mări consumaţiunea produselor indigene, de a intensifica şi perfecţiona producţia, după cererea şi gustul consumatorului.

Acest însemnat proect al Camerei de Comerţ din Cluj, prezintând o mare însemnătate pentru desvoltarea industriei noastre naţionale, va trebui luat în discuţie de factorii competenţi, cu toată seriozitatea, şi ar fi de dorit ca în scurt timp el să fie pus în practică.

Vizita dlui ministru Anghelescu

la Târgul-Mureş

Marţi la ore 8 a sosit în localitate dl dr Anghelescu, ministrul instrucţiunei publice însoţit de dnii Valaori, secretar general şi Ghiţescu director general. Azi dimineaţă dl Ministru a avut lungi convorbiri cu reprezentanţii minorităţilor, după care a vizitat mai multe şcoli din localitate. Desează dl Ministru pleacă înapoi spre Bucureşti.

Cor.

O interpretare necinstită

Starea de asediu în mentalitatea anumitei prese maghiare

In legătură cu starea de asediu, ziarul iredentist „Brassói Lapok" scrie:

„Ştim foarte bine că prin aceste măsuri guvernul nu pe comunişti vrea să-i intimideze, ci vrea să terorizeze pe minorităţi.

Lumea culturală şi areopagul marilor puteri nu trebue să audă nimic din vaetele aşa de multe! Să funcţioneze deci censura, măsurile de sugrumare a oricărei plângeri şi dacă trebue — forţă publică!

Starea de asediu nu este altceva decât reducerea la muţenie a minorităţilor".

Consideraţiile turbulentului confrate, într'o ţară în care Ungurii au şi astăzi o situaţie de naţiune dominantă şi atât de privilegiată, sunt şi necinstite şi revoltătoare.

De altcum iredentistul confrate braşovean, ar vorbi el aşa cum vorbeşte, dacă alarma pe care o dă ar fi reală? Răspunsul e o chestie de bun simţ, pe care n'o aşteptăm dela ovreiaşii, negustori de iredentism maghiar, dela Braşov.

Inscripţii

Prinţul Nicolae. — Al doilea fiu al Suveranilor noştri împlineşte 20 de ani. E fără îndoială o aniversare nu de toate zilele. Prinţul Nicolae trece pragul copilăriei, aducând în sanctuarul tumultos al vieţei frumoase promisiuni de viitor.

Fire deschisă şi minte ageră, A. S. R. Principele Nicolae, a făcut strălucite studii în ţară şi străinătate, unde a uimit lumea profesorală prin calităţile Sale intelectuale. In ţară, cine l'a văzut în Iaşii vremurilor de răstrişte ale războiului, ager, plin de o tinereţe mult promiţătoare, atent la toate suferinţele celor ce luptau pe front şi în urma frontului, nu-l mai poate uita. Prinţul Nicolae era un cercetaş minunat. Neobosit, El cutreera spitalele de răniţi, aducând totdeauna la patul suferinţelor lor o rază de speranţă şi o mângâiere întăritoare. Ceilalţi cercetaşi, copii rupţi de la vatra părintească pângărită de invazia trupelor germano-maghiare, pentru a nu cădea şi ei victimă aceloraşi pângăritoare mâni, găsiau la micul lor şef şi conducător curajul să suporte umilinţele şi privaţiunile înstrăinărei, după cum găsiau o caldă şi duioasă ocrotire.

Trecut în pragul bărbăţiei, A. S. R. Principele Nicolae aduce aportul unui suflet rar, atât de bine săpat în marmora trecutului său de fapte.

Interim

In jurul împrumutului extrem

Atitudinea anumitei prese

Dl Vintilă Brătianu, ministru de finanţe, într'un interview acordat ziarului englez „Financial Times", a spus că un consorţiu de bancheri a oferit României un împrumut pe care d-sa nu l'a putut accepta deoarece între condiţiunile puse de consorţiu se găseau unele care lezau interesele economice ale ţării. O declaraţie similară a făcut şi dl Titulescu ziarului „Times".

Plecând dela aceste declaraţiuni ziarele din Str. Sărindar atacă guvernul fiindcă a respins oferta bancherilor englezi, acuzându-l că face o politică de boicotare a capitalului străin. Atât dl Vintilă Brătianu cât şi dl Titulescu au explicat refuzul pe motivul foarte îndreptăţit că bancherii puneau condiţiuni inacceptabile pentru interesele economiei naţionale. Chestiunea este deci limpede. Ea este limpede numai pentru oamenii de bună credinţă şi cu dragoste de ţară. Pentru anumita presă, chestiunea este un nou prilej de a lovi guvernul, luând partea unui consorţiu de bancheri străini, împotriva intereselor noastre naţionale. Faptul acesta pune încă odată în lumină şi democratismul şi patriotismul ziarelor dlor Honigmann şi Rosenthal.

Anchetele noastre în Ardeal

Academia de drept dela Oradea-Mare

Un scurt istoric a acestei Academii care a luat fiinţă în 1780 — Activitatea ei de până azi — Azi este facultate de drept ca toate celelalte — Interesele românismului cer ca aceasta facultate să fie complectată cu celelalte şi astfel transformată în a cincea Universitate

In partea de nord a Ardealului la câţiva kilometrii de graniţa Ungariei în Oradia-Mare funcţionează cu remarcabile succese o importantă instituţie culturală. Este vorba de Academia de drept.

Această Academie a fost întemeiată de Maria Tereza în anul 1780 ca facultate de filozofie.

In anul 1788 însă ea a fost transformată în facultate de drept. De la înfiinţarea ei, această Academie a fost condusă de organele de stat şi anume: sau locotenenţa regală maghiară sau ministerul de instrucţiune publică.

Toţi profesorii au fost consideraţi ca funcţionari publici.

Această Academie a fost susţinută din aşa zisul „Fond de studii" maghiar.

In cartea funduară Academia de drept din Oradea-Mare este trecută ca proprietate a fondului cultural maghiar.

Odată cu întronarea regimului românesc acest fond cultural a trecut întregime pe seama statului român.

In Septembrie 1919 Academia de drept a fost declarată instituţie de stat românească. In Ianuarie 1921 a apărut în Monitorul Oficial un regulament unificat şi destinat facultăţei de drept din Cluj. Cum însă Universitatea din Cluj invocând dreptul său de autonomie, a refuzat să primească noul regulament acesta a fost impus Academiei de drept dela Oradea-Mare.

Prin aceasta ministerul a ridicat Academia la rangul de facultate, acordându-i toate drepturile pe care le aveau şi facultăţile de drept din ţară.

De atunci şi până acum facultatea de drept dela Oradea funcţionează după acelaş regulament — acordă diplome de licenţă valabile în tot cuprinsul ţărei şi ţine şi examene de cenzură în urma cărora licenţiaţii devin advocaţi definitivi.

Până acum Facultatea de drept dela Oradea-Mare a dat 24 de licenţiaţi cari fac cinste barourilor din ţară.

Studenţii cari au trei examene fundamentale date la facultatea din Cluj şi au şi absolutoriu pot merge la Oradea să se prezinte la examenul de licenţă după care devin advocaţi stragiari. Examenul de licenţă constă din următoarele studii: drept penal, drept civil, drept constituţional, drept administrativ, drept comercial şi procedurile.

Activitatea facultăţei de drept din Oradea-Mare sub regimul românesc

In anul şcolar 1919—1920 când a început regimul românesc, facultatea de drept dela Oradea-Mare numără 95 de studenţi.

Astăzi în anul şcolar 1923—24 numără 215 studenţi dintre care 9 din vechiul regat.

Dintre aceşti 215 studenţi sunt 151 români, 37 evrei şi 27 unguri.

Cu alte cuvinte facultatea are mai mult decât $^1/_3$ din numărul studenţilor săi, români.

In anul 1919—20 şi 21 facultatea avea şi câţiva studenţi extraordinari. In urma unui ordin din 13 Mai 1923 însă s'a interzis accesul studenţilor extraordinari.

Propoganda comunistă în Balcani

Ziarul „Universul" publică o anchetă a trimisului său special în Bulgaria, care a avut în timpul din urmă mai multe convorbiri cu un important personagiu politic bulgar.

Detaliile date de acest personaj asupra planului şi pregătirei, bolşevice pentru viitoarea lor activitate în Balcani justifică în totul alarma presei străine şi în special a celei engleze, cât şi măsurile de siguranţă luate de guvernul nostru.

Conducătorii mişcărei comuniste fac parte din fostul personal al agenţiei comerciale sovietice din Berlin, disolvată de curând. Ei au fost trimişi să-şi continue activitatea sub formă de agenţi comerciali în Iugoslavia, România şi mai ales în Bulgaria. Pe la sfârşitul lui Iulie a avut loc la Berlin o consfătuire importantă relativă la mijloacele de propogandă ale acestor agenţi comerciali, la care au luat parte o seamă de fruntaşi comunişti ca: Racowsky, Litvinof etc.

In această consfătuire s'a hotărât pentru ca mişcarea comunistă să reuşească în Balcani, o calaborare cu revoluţionarii macedoneni.

Pentru pregătirea propogandei s'ar fi alocat un fond nou de 400 mii de dolari şi s'a hotărât ca acţiunea să înceapă în luna Septembrie.

Lupta e condusă şi de foştii partizani ai lui Stambulisky refugiaţi în străinătate, având ca centre principale Viena şi Praga şi-spune personajul bulgare îndreptată în special asupra României şi Bulgariei.

TEATRUL MAGHIAR

Vineri, 8 August 1924

Petru cel Mare

Grandioasă înscenare istorică a dezastrului curţei Ţariste în 6 acte.

In rolul principal:

EMIL JANNINGS şi DAGNY SERVAES

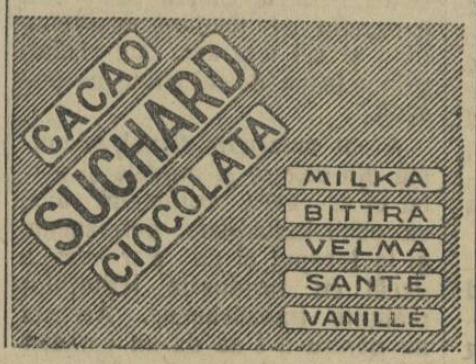

Stiri din Petroşeni

Accident de tren

In ziua de 3 August a fost ucis, tăiat în două de trenul de persoane, Villiam Stolzenberg, agent de asigurare. Nu se ştie sigur dacă este accident sau sinucidere. Victima a fost căpitan de jandarmi în armata austro-ungară. A fost arestat ca complotist în faimoasa conspiraţie Madespach. In revoluţia din 1918 a depus jurământ de fidelitate sfatului muncitoresc, — care l'a şi autorizat să se căsătorească a doua oară — fără cauţiune.

Il jelesc soţia şi patru copii.

V. Stănciolu

Bibliografie

A apărut în editura: „Cartea Românească":

— „Toader Nebunul" de Alfred Moşoiu — Preţul Lei 25.

— Biblioteca Minerva Nrul 13 — „In slujba adevărată" vol. II. de I. N. Potapenko — Preţul Lei 6.

— Biblioteca Minerva No. 42 — „Vis de Primăvară" de Ion Ciocârlean — Preţul Lei 6.

— Cunoştinţe folositoare Seria C. Nr. 17:

— „Câmpia Transilvaniei" de de Ion Pop Câmpeanu. — Preţul Lei 3.

Comandaţi bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei.

Caut un candidat

cu o practică mai îndelungată să fie român sau perfect în limba română

Dr. Fenechiu adv., Tg.-Secuesc D 87

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

CINEMA SELECT

Vineri 8 August 1924

Strict interzis pentru minori!

Monumentul Indian

Seria II.

Tiranul Esnapurului

Mare dramă de mistificaţii, după romanul lui Teea v. Harbou în 7 acte. In rolul principal: Mia May, Lia de Putti, Conrad Weidt şi Olaf Fäns.

Sprijiniţi Comerţul şi Industria Românească

In Strada Nicolae Iorga №. 6.

s'a deschis prima

Pantofărie studenţească,

unde se execută comenzi de pantofi, ghete, cisme şi sandale. Tot aici s'a deschis şi primul salon de lustragerie de ghete 27

Pentru studenţi şi funcţionari de stat se acordă 10% reducere.

Ştiri din Braşov

Braşov. — In trenul personal de Oradea s'au găsit 2 călători asfixiaţi. Identitatea lor nu s'a putut stabili.

*

Preţul pâinei a fost fixat de primărie la 11 şi 13 lei kgr.

*

Autorul incidentului de la loja francmasonă, Olteanu, a fost chemat în faţa unui juriu.

*

S'a început ancheta împotriva şefului siguranţei locale Mărculescu, acuzat pentru numeroase abuzuri săvârşite la acordarea permiselor de liberă petrecere în ţară.

O conferinţă a Statelor succesoare

Bucureşti. — Comisiunea mixtă austro-română pentru stabilirea convenţiei prin care se sotnţionează diferite chestiuni în litigiu decurse din tratate, şi-a terminat lucrările. Cum mai sunt unele chestiuni, în strânsă legătură cu interesele statelor succesoare, se vă convoca o conferinţă a acestor state în ziua de 17 Septembrie, când se vor soluţiona definitiv toate chestiunile.

Tetarul Naţional din Cluj

Licitaţie publică

Se aduce la cunoştinţă publică că în ziua 23 August 1924 la ora 11 dim. se va ţine la Direcţiunea Teatrului, licitaţie cu oferte închise pentru darea în întreprindere a **bufetului** Teatrului şi Operei, pe termen de un an (stagiunea 1924/1925).

Condiţiunile se pot vedea la Secretariatul Teatrului în ori ce zi de lucru între ora 9—12 dim.

Ofertele se depun numai în ziua licitaţiei, însoţite de o garanţie de 10% din valoarea ofertei. Ori ce ofertă depusă fără gatanţie, nu va fi luată în seamă.

D 90 Director: **Z. Bârsan.**

HUNWALD

CLUJ,

Str. Vlahuţa 3.

Telefon interurban

147.

12

Fabricaţi de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efectuim şlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile şi după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte

Mare depozit de geamuri şi întreprindere de pus geamuri.

Geamuri decorative.

Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

LEI 450

un pantalon de tenis!

La firma: D 44

Katz şi Mendel

Cluj, Piaţa Unirii No. 10.

Reclama este sufletul comerţului

Intreprinderea de Instalatiuni Electrice a Orasului Cluj alasata Uzinelor Electrice

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalaţiuni electrice de înaltă şi joasă tensiune pentru iluminat şi forţă motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare şi aparate electrice, rebobinaj şi reparaţiuni în mod radical. Staţiune specială: de verificat contoare electrice cari se şi repară şi instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte, oferte şi devize efectuate de specialişti, la cerere.

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piața Mihaiu Viteazul 6.
Strada Bucovina No. 32.

Vopsește și curăță haine bărbătești și femeești, bumbac și lână
FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL"
Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500. oo 13 oo

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

Două solemnități impunătoare

Sfințirea Bisericii din Ibănești din tractul Reghinului de către P. S. S. Episcopul Nicolae Ivan

Punerea pietrei fundamentale a bisericei ortodoxe din Ibăneștii de pădure

Intre măreţele misiuni pe cari le îndeplineşte arhiereul în eparhia sa, este fără îndoială actul înălţător al târnosirii locaşurilor publice destinate rugăciunei către D-zeu, cu care ocazie înaltul păstor sufletesc ajungând în contact de aproape cu subalternii şi poporul îşi poate revărsa mai binefăcător asupra lor balsamul vindecător al învăţăturilor măreţe creştineşti.

Un atare act însemnat a îndeplinit P. S. S. Episcopul Clujului. In comuna Ibăneşti, Duminecă la 3 August a. c.

P. S. S. petrecând în ultimul timp la băile Borsec, s'a întors de acolo Sâmbătă în 2 August ziua de Sf. Ilie a. m. până la Reghinul-Săsesc unde a fost găzduit de către dl Primpretore şi deputat sinodal Ioan Popescu.

In aceaşi zi au sosit dela Cluj la Reghin dl asesor Dr. Vasile Sava şi Corul Episcopiei sub conducerea dlui Vasile Petraşcu de unde împreună cu P. S. S., cu administratorul protopopesc Ioan Sălăgean, care la plecare la gara Reghin a întimpinat pe înaltul păstor sufletesc cu o însufleţită cuvântare şi însoţit de mulţi alţi preoţi şi credincioşi din acel tract au plecat cu trenul vicinal spre comuna Ibăneşti. La gara de destinaţie aştepta un banderiu de călăreţi şi mult popor din Ibăneşti, şi jur în numele căruia secretarul comunal a salutat pe oaspele sosit. La trecere prin comuna vecină Hodac, părintele de acolo Zaharie Lupu, încunjurat de credincioşii săi întimpină la poarta ridicată cu acest prilej pe arhiereul lor, manifestându-şi bucuria şi urându-i bun sosit şi viaţă lungă.

In sunetul clopotelor de la ambele biserici: ortodoxă şi gr. catolică cortegiul soseşte în Ibăneşti la locuinţa parohului, înaintea căreia era ridicată o poartă triumfală cu inscripţia „Bine a-ţi venit." La biserica destinată pentru sfinţire aşteaptă preotul local Vasile Gliga, îmbrăcat în odăjdii bisericeşti şi cu evangelia în mână, încunjurat de alţi preoţi şi mulţimea poporului.

Sosind P. S. S. e primit cu urale de bucurie iar părintele păşind înaintea Sa cădeşte şi apoi întinde evangelia pe care o sărută P. S. So după care preotul emoţionat rosteşte o cuvântare de bun venit, exprimând deosebita bucurie a poporului său de a-şi putea vedea la ei acasă pe cel venit în numele D-lui pentru înfăptuirea unei opere de înălţare sufletească, ascultându-i totodată rostirea poveţelor Sale înţelepte.

P. S. S. răspunde potrivit întimpinării, asigurându-i de munca Sa intensivă şi desinteresată ce va depune întotdeauna pentru binele şi fericirea poporului său drept credincios.

Invită apoi pe toţi credincioşii de faţă să asiste la săvârşirea vecerniei şi mânezi la actul târnosirii bisericei.

Intrând în biserică, toată lumea venită e surprinsă plăcut de frumuseţa picturei (lucrată de Mihail Vidor şi Gheorghe Mogojan), precum şi de acustica bisericei boltite şi foarte spaţioasă.

Târnosirea

Duminecă, 2 August, s'a îndeplinit cu toată solemnitatea

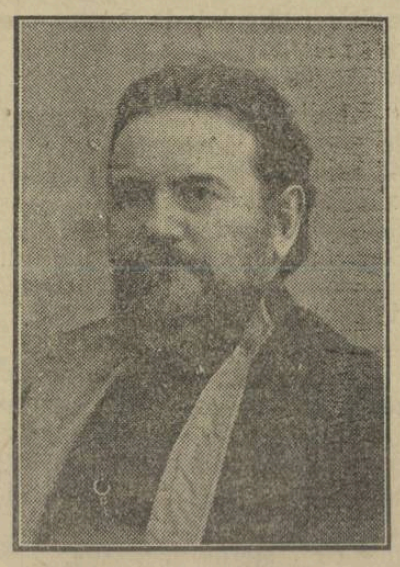

I. P. S. S. Nicolae Ivan
episcopul Clujului, Vadului şi Feleacului

sfinţirea bisericei care este fala credincioşilor ortodoxi de acolo. Clopotul a fost dăruit de dl Simion Mândrescu, profesor şi deputat, care se afla de faţă la acest act, împreună cu soţia sa. cu P. S. S. Nichita Episcopul de Argeş cu dl profesor Florentin şi cu mulţi intelectuali din Reghin şi jur încunjuraţi de poporul blând, ascultător şi păstrător de datine. La sfârşitul liturghiei oficiată în sobor, P. S. S. a rostit o foarte instructivă pastorală, chemând poporul drept credincios la lumină sufletească, la preţuirea învăţăturilor şcoalei, la patriotism şi credinţă către Dzeu şi Dinastie, la îmbrăţişarea meseriei şi industriei, la traiul în armonie şi bună înţelegere frăţească. Notăm că în decursul slujbei răspunsurile au fost date de corul episcopiei din Cluj.

După serviciul divin, la casa parohului a urmat recepţiile obicinuite, iar apoi banchetul, la care au luat parte la 300 persoane, rostindu-se primul toast pentru M. S. Regele după care corul a intonat imnul regal şi continuându-se apoi cu alte toasturi pentru P. S. Lor, autorităţi, cor etc., accentuându-se îndeosebi jertfa poporului prin ridicarea acestui măreţ locaş de rugăciune la îndemnul amtecesorului şi harnicului lor paroh actual Vasile Cliga.

După masă P. S. S. face vizitaţie canonică în comuna vecină Hodac, iar seara asistă la concertul împreunat cu teatru aranjat de tinerimea de acolo cu concursul Corului Episcopiei.

Luni în 4 August s'a pus piatra fundamentală la biserica din Ibăneşti-pădure făcându-se sfinţirea apei la care act a asistat dl Mândrescu şi soţi, dl primpretor Popescu afară de poporul de acolo şi corul Episcopiei. După cuvântarea obişnuită la punerea pietri fundamentale de către P. S. S. ia cuvântul dl deputat Mândrescu anunţându-le donaţia de patru mii Lei, îndemnând poporul la muncă şi jertfă pentru biserică şi şcoală. Cu aceasta serbare terminându-şi misiunea Sa P. S. S. Episcopul Nicolae Ivan se reîntoarce la reşedinţa Sa din Cluj împreună cu dl asesor dr Vasile Sava şi Corul Episcopiei.

Un participant.

„Basilicata", o insulă românească în Italia

O descoperire interesantă

Publicistul ungur Bach Gyula publică în ziarul „Temesvári Hirlap", sub acest sugestiv titiu, un interesant articol, din care citâm:

„Intre Italieni şi Români există dintre toate popoarele latine, cea mai mare asemănare la înfăţişare.

Călătorul care vorbeşte româneşte, în cursul plimbării lui în Italia va ajunge la un colţ de ţară, unde va găsi urme de limbă românească. Acest colţ de ţară se numeşte Basilicata şi se află pe malul Mării Ionice, lângă Calabria. Centrul principal al provinciei este Potenza.

Pe aceste plaiuri trăeşte un popor care, la aparenţă, seamănă până la confusie cu Românii, iar limba ce o vorbeşte este atât de românească încât, în conversaţie, ea poate fi folosită ca limba auxiliară.

Basilicata este singura provincie în Italia în care ţăranul îşi numeşte soţia „mulere", în loc de „moglie" sau „domna".

De-asemenea, poporul de acolo vorbeşte conform unor reguli gramaticale necunoscute decât la Români.

In timpul războiului mondial, am fost trimis cu un detaşament de Români ardeleni la Basilicata, având calitate de interpret. In curând însă am observat că eu, care nu vorbeam decât dialectul de Toscana, sunt incapabil de a mă înţelege cu populaţia din Basilicata.

In schimb, Românii ardeleni şi ţăranii din Basilicata se înţelegeau de minune.

Bineînţeles, naivii şi bunii italieni nu'şi puteau închipui cum se face că tocmai interpretul nu cunoaşte limba lor . . .

. . . După părerea lunora, leagănul poporului român este peninsula Appenină. Dacă aşa este, adevăratul leagăn al Românilor este provincia, bogată în grâu, Basilicata, din preajma Appenilor.

* Beneş şi-a exprimat dorinţa de a se întâlni cu Marincovici, noul ministru de externe sârb.

No. 760—1924.

Publicaţiune

Să aduce la cunoştinţă, că la Primăria comunală din Hida se va vinde pe calea licitaţiunei publice o casă de locuit cu 6 camere şi un intravilan de 1062 stj. □ cari formează proprietatea comunei politice Hida.

Terminul licitaţjunei să defige pe ziua de 25 August 1924 st. n. la oarele 4 p. m. işi oficiul primăriei.

Licitaţiunea se va ţinea pe lângă Ofertei inchise conform dispoziţiunilor legei contabilitaţii.

Preţul strigării este 75.000.

Condiţiunile de licitare să pot vedea în oficiul primăriei din Hida.

Hida, la 25 Iulie 1924.

D 88 **Primăria.**

De prima calitate plăcuta si recoritoare este

19

Berea din Turda

Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.

Lloyd 1677

Fier de beton
Sârmă laminată, Fier rotund,
Cue de sarma
Sârmă de fier, Sârmă arămită,
36
Arcuri de mobila
Sârmă Ghimpată, Scoabe,
Sârmă de oţel din uzinele
Industria Sarmei S. A.
Furnizează imediat
Feraria S. A. Cluj,
Calea Victoriei No. 29.
Adr. Telegr.: „Feraria". Telefon: 4-40, 3-47.

7
Grands Prix
CEASORNICE
Longines
ELEGANTE ŞI PRECISE

Motorul de benzină „ASTRA" dispune de forţă motrică sigură

Ultima oră telegrafică

SPECULA LA CLUJ

Necesitatea unui riguros control al pieţelor pentru aplicarea preţurilor maximale

S'a vorbit adesea în coloanele ziarului nostru despre intenţiunea comercianţilor din Cluj, de a ridica din ce în ce mai mult preţurile la alimentele de prima necesitate, fără ca autorităţile să fi luat vre-o măsură de îndreptare şi de remediare a răului. Am semnalat la timp şi au atras atenţiunea celor în drept de a lua măsuri, ca această situaţiune să nu mai dăinuească şi să se ia urgente măsuri de îndreptare. Totuşi cu toate apelurile noastre repetate autorităţile, atât cele poliţieneşti, cât şi cele administrative, nu au găsit cu cale să dicteze măsuri cari să atenueze preţurile pieţii şi să provoace o coborâre în ceeace priveşte costul alimentelor de prima necesitate.

Cu toate că există dispoziţiuni categorice ministeriale, ca la începutul fiecărei luni să se stabilească preţuri maximale în ceeace priveşte vânzarea produselor de primă necesitate, totuşi am ajuns ca în luna August, luna fructelor şi a legumelor, să vedem aceste produse vânzându-se cu preţuri fabuloase, fără ca autorităţile în drept să fi luat vre-o măsură care de altfel, le era impusă de autorităţile superioare. Şi astăzi se vede în Cluj vânzându-se cu 50-60 lei kgr. de struguri, cu 12-16 lei kgr. de pepeni, cu 6 8 lei kgr. de pătlegele roşii şi multe alte exemple pe care le avem la îndemână.

Şi pentru a dovedi cum unii dintr negustori caută să speculeze unele alimente, vom arăta că pe când în piaţa Mihai Viteazul, un kgr. de pepene verde costă între 3-4 lei, pe calea Regele Ferdinand costă 8 lei, iar în piaţa Unirei 12 lei. Acelaş lucru se petrece şi cu alte alimente pe care paşnicul cetăţean este nevoit să le cumpere. Faţă de toate acestea se impune o grabnică revizuire a preţurilor din partea Primăriei oraşului, care are obligaţiunea de a da ordonanţe de preţuri şi de a controla aceste ordonanţe, fără nici o restricţiune şi fără nici o consideraţie pentru a asigura o cât mai uşoară viaţă cetăţenilor oraşului. De aceea se impune o cât mai urgentă revizuire a preţurilor pe care le cer precupeţele, de oarece cu toate preţurile maximale pe care le va fixa comisiunea indicată totuşi preţurile pieţii nu vor putea fi coborâte, câtă vreme nu se va face un riguros control al pieţii.

Se impune deci, ca toate precupeţele care aduc legume şi alte articole de prima necesitate pe piaţă să fie maximate, şi să se institue de urgenţă un riguros control asupra acestui soiu de negustori.

*

Numai astfel se va putea pune capăt actualei specule ce se face la Cluj, care a ajuns oraşul cu cele mai ridicate preţuri din întreaga Românie.

Ultime informaţii

— **Transacţiile cu pământurile expropriabile.** „Monitorul Oficial" promulgă legea prin care se fac valabile toate vânzările cumpărări de pământ făcute sătenilor cultivatori până la 5 ha. individual şi după 1 Februarie 1921 până la 1 Ianuarie 1924 din moşiile supuse exproprierilor.

In caz când proprietarul urmează să fie atins de expropriere, atunci se va lua din cotele ce-i sunt rămase în altă moşie şi numai când aceste cote nu vor fi îndestulătoare, se vor considera ca inexistente vânzările făcute între: 1 Februarie 1921 şi 1 Ianuarie 1924 şi numai proporţional cu întinderea necesară pentru împlinirea cotei de expropriere pe temeiul legii din 1921.

— Astă noapte la ţăranul Grigore Boroş din Apahida, indivizi necunoscuţi s'au introdus în locuinţa sa prin spargerea uşei. Ţăranul opunând rezistenţă a fost ucis prin lovituri de secure date în cap, după care hoţii au devastat locuinţa, furând mai multe lucruri ce s'au putut transporta. Postul de jandarmi local, anchetează faptul şi s'au luat măsuri pentru prinderea criminalilor.

— **Otrăvire cu veronal.** Eri după amiază fata Ayuk Ana în vârstă de 24 de ani, domiciliată în str. Brutari No. 4, s'a otrăvit cu o cantitate însemnată de veronal. Fiind transportată imediat la clinică, nenorocita sinucigaşă, a sucombat după două ore de îngrozitoare chinuri. Motivul acestui disperat act se crede a fi o dragoste nenorocită.

— **Creanţele faţă de băncile ungureşti. Ministerul de finanţe a luat dispoziţiunea că ultimul termen pentru declaraţiunea şi depunerea livretelor şi regularea creanţelor supuşilor români faţă de instituţiunile financiare ungureşti, este de 11 Octomvrie 1924, dela care dată nu se mai poate primi nici o declaraţiune.**

— **Inscrierile la Academia de comerţ.** Se anunţă că examenele de primire la Academia de înalte Studii comerciale şi industriale din Cluj, s'au fixat pentru zilele de 2, 3 şi 4 Octomvrie, iar cererile se vor înainta cel mai târziu până la 20 Septemvrie. Se va depune examen din limba română, istoria, geografia ţării şi algebra, iar actele cerute sunt: certificatul de absolvirea unei şcoli secundare (cursul superior) în original, certificatul de botez, certificat dela medicul comunei şi fotografia.

Sunt vacante 14 locuri gratuite în cămin şi nouă burse a 600 lei lunar, Dechiderea cursurilor va avea loc în ziua de 16 Octomvrie.

— **Conflict de muncă.** Inspectoratul muncei din Cluj a fost sesizat de un conflict declarat între patronii cizmari şi lucrători pe chestiunea măririi salariilor. Inspectoratul a citat pentru Joia viitoare pe delegaţii ambelor părţi.

— **M. Sa Regina Maria la Sovata.** *Ni se comunică din* Tg.-*Mureş că astăzi dimineaţa* M. *Sa Regina Maria a sosit la Sovata, unde va face o cură de 30 de zile.*

— **Un congres al negustorilor la Cluj.** In cercurile comerciale din Cluj se agită ideia ţinerei unui congres general al tuturor negustorilor şi industriaşilor din Ardeal, în vederea organizărei târgului de mostre ce va avea loc la Cluj la finele lunei August.

— **Examenele de funcţionari de stat.** Azi dimineaţă au avut loc în sala Prefecturei judeţului, examenele de capacitate a candidaţilor de funcţionari de stat. Comisia a fost prezidată de dl inspector general administrativ Hodor. S'au prezentat 12 candidaţi.

— **Combaterea speculei.** Agenţii poliţiei locale, făcând azi dimineaţă o razie prin pieţile Clujului, au confiscat marfa a 12 precupeţe, cari speculau publicul. Aceste mărfuri au fost vândute cu preţurile maximale.

* **Efectul Băilor-Pistyan** este cunoscut deja de secoli întregi însă nime nu a ştiut în ce constă cauza efectului miraculos. Dela descoperirea radiului s-a constatat, că lazul de nămol din Pistyan este totodată şi emanaturin natural. Pension bun se capătă deja dela 45·— Kc. în sus. Informaţiuni se dau la Drogueria „Rózsa" Cluj, Str. Londrei 21, unde totodată se poate căpăta şi nămal original păstrat pentru cură casnică. 17

* **La institutul de oarbe din Arad** se primesc oarbe adulte de orce etate. Informaţii la Direcţiunea Institutului Str. Bariţiu Nr. 16 Arad.

— **Moartea groaznică a unui copil.** Eri după amiază copilul Iliés Eugen, fiind lăsat singur acasă de către părinţi, a căzut într'o albie cu apă fierbinte şi s'a înecat, în chinuri îngrozitoare.

— **Angajarea profesorilor la şcolile particulare.** Dl ministru Angelescu a trimis inspectoratelor din Ardeal un ordin circular în sensul căruia nici o şcoală privată sau confesională minoritară nu are dreptul să angajeze învăţători sau profesori fără aprobarea prealabilă a ministrului de Instrucţie.

— **Pentru dl Medic primar al oraşului.** Atragem atenţiunea serviciului sanitar al oraşului, asupra faptului că în mijlocul oraşului, la baia „Diana", dl avocat Gabary, şi-a instalat un grajd, care exală mirosuri nesuferite, ameninţând sănătatea vecinilor. Gunoaiele acestui grajd sunt lăsate cu săptămânile fără a fi transportate, mai ales acum în timpul verii.

Ştiri diverse

Externe

— După conferinţa dela Londra, Statele Unite vor convoca o conferinţă a statelor aliate, având ca program unic chestiunea dezarmărilor.

— S'a deschis la Praga al 26-lea congres minier la care participă 11 state europene şi America. Delegatul englez prezidează.

Autorităţile bolşevice arestând pe un expert polon trimis în Rusia, Polonia a adresat o notă guvernului dela Moscova, în care cere eliberarea expertului. In caz contrar Polonia va rupe legăturile diplomatice cu Rusia.

Presa maghiară

Ziarul sionist „Uj Kelet" publică şi articole româneşti

De un timp încoace ziarul sionist din localitate „Uj Kelet" publică articole şi în româneşte. In felul acesta, marele public românesc, necunoscător al limbei maghiare, poate afla din „Uj Kelet" felul cum cugetă şi simt sioniştii din Ardeal.

Iniţiativa ziarului „Uj Kelet" este laudabilă şi dovedeşte că nu toţi Evreii din Ardeal se supun orbeşte ordinului de provenienţă budapestană de a rămânea robii culturei şi limbei maghiare.

Dacă Evreii ardeleni îşi vor da silinţă să cunoască limba, cultura şi firea românului, se vor convinge cât de greşită este atitudinea acelora cari preferă Budapesta antisemită, tolerantului şi înţelegătorului popor românesc care, nu cere altceva dela minorităţi, decât să se conformeze legilor şi să contribue, după puteri, la munca de consolidare a patriei comune.

Ignotus şi serbările Ady

Ziarul „Keleti Ujság" publică o scrisoare deschisă a cunoscutului publicist ungur Ignotus Hugo în care acesta se arată profund jicnit pentru faptul că comitetul aranjator nu l'a învitat şi pe el la serbare.

„Baronul Hatvany Lajos compozitorul Reinitz Béla şi eu — scrie Ignotus — am avut mai multe legături cu Ady decât toţi cari au participat la serbare la un loc".

In continuare, dl Ignotus face „sperjuri" şi „făţarnici" pe scriitorii unguri cari nu au crezut de cuviinţă să-l învite.

Aceştia, au hotărît să publice în curând un răspuns la atacurile lui Ignotus.

Dl Iosif Fischer contra limbii de predare româneşti

In ultimul număr al ziarului sionist „Uj Kelet" a apărut un remarcabil articol scris în româneşti al şefului sioniştilor din Ardeal dl dr. Iosif Fischer în care dsa ia atitudine contra limbii de predare românească la şcolile evreieşti.

Dl Fischer uită că nici sioniştii din vechiul Regat nu au în şcolile lor limbă de predare ebraică, ci românească. Aceasta, în urma însăşi voinţei lor. Şi nimeni din ei nu se plânge contra limbei româneşti.

Dl Iosif Fischer ar trebui să înveţe dela Evreii din vechiul Regat că prin întroducerea limbii de predare româneşti nu se ştirbesc cu nimic drepturile şi interesele evreimei din Ardeal.

* Fiul contelui Bethlen, premicul ungar, va saşi în curând în România.

Prin telefon dela corespondenţii noştri

Un grav conflict agricol

Trei morţi şi numeroşi răniţi

Topliţa. — Azi dimineaţă s'a petrecut un grav conflict între sătenii români şi săcui din comuna Topliţa-română în următoarele împrejurări:

In baza hotărârei, rămasă definitivă, a comisiunei de împroprietărire, a fost expropriată păşunea comunei pe care până acum a deţineau în mod abuziv numai ţăranii săcui. La punerea în posesiune, săcuii s'au opus cu topoare şi cu coase, fapt care a îndârjit populaţia românească determinând'o să-şi apere drepturile pe aceiaşi cale. Conflictul, aplanat de autorităţile cari au sosit la faţa locului, s'a terminat lăsând „pe câmpul de luptă" trei morţi şi numeroşi răniţi.

Deraierea expresului Iaşi-Bucureşti

Galaţi — Acceleratul plecat eri seara din Iaşi, a fost îndrumat pe linia Bereşti din cauza inundaţiilor cauzate de ploi pe linia principală. In apropiere de staţia Ghibârceni, mecanicul neobservând că şi aici linia este inundată, trenul a deraiat. Maşina şi două vagoane s,au răsturnat, fără a face nicio victimă de persoane. După 9 ore trenul a putut pleca mai departe.

Protest contra concordatului

Bucureşti. — Preoţii din Capitală s'au prezentat astăzi dimineaţă la Ministerul Cultelor, unde au înaintat un memoriu-protest împotriva concordatului cu Vaticanul.

Aplicarea stării de asediu

Bucureşti. — Eri seară agenţii poliţiei au făcut o razie arestând numeroşi indivizi suspecţi. Cu acest prilej s'a constatat că se fac numeroase arestări nejustificate, din cauză că cei arestaţi nu posedă documente de identitate. Poliţia capitalei roagă pe călătorii ardeleni să nu plece la drum fără legitimaţii.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

CLUJ 9253

Anul V. Nr. 1148 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Duminecă 10 Aug. 1924

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura
și literatura poporului român
Sibiu

ANUNTURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . 480 L
PE 6 LUNI . . . . . . 240 L
PE 1 LUNĂ . . . . . . 50 L
PE 1 AN pentru autorități . . 800 L
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L

Pentru ce ne acuză ›Adevărul‹

Intr'un reportaj publicat acum câteva zile în ziarul nostru arătam primejdia care ne amenință prin năvala străinilor la noi în țară. Datorită de pe o parte turburelor împrejurări de după războiu, iar pe de altă parte dificultăților de control creiate de schimbarea de regim determinată de tratatul de pace, foarte mulți străini au invadat cu deosebire ținuturile alipite.

In Basarabia, în Bucovina și în Ardeal se găsesc astăzi numeroși indivizi cari părăsind țările vecine, unde condițiunile de traiu sunt mai grele, s'au stabilit la noi. Această invazie a provocat într'o mare măsură scumpetea traiului. Din mijlocul acestor străini își recrutează dușmanii de peste hotare uneltele cu cari lucrează ca să slăbească puterea statului român și să stârnească aci curente anarchice.

Măsurile excepționale luate de guvern se îndreaptă împotriva acestei acțiuni care primejduește siguranța țării. Iar pentru a pune capăt năvalei străinilor s'a hotărât aplicarea legei naționalității.

Articolul nostru în care ne ocupam de primejdia acestei invazii, nu însemna un strigăt de alarmă. El nu era decât înfățișarea unei situații reale pe care oricine a cutreerat Ardealul cași celelalte ținuturi alipite a avut prilejul s'o constate și s'o verifice.

In două articole consecutive „Adevărul", stăruind asupra faptelor date publicității în gazeta noastră, ne acuză întâi că alarmăm lumea; și în al doilea rând că facem propagandă fascistobolșevică.

Dând o interpratare tendențioasă cuvintelor noastre, prin care explicam că această invazie de străini s'a făcut posibilă prin lipsa unui sever control și uneori grație corupției organelor administrative, ziarul dlui Rosenthal ne învinuește că facem operă de alarmare a opiniei publice, exagerând primejdia năvalei de străini.

Și fiindcă în acelaș articol al nostru preconizam ca „inițiativa" luată de cetățenii din Sibiu de a exercita ei un control al celor cari se înscriu pe listele de naționalitate să fie generalizată, „Adevărul" ne acuză că săvâșim prin aceasta o acțiune fascistobolșevică, întrucât cerem înlocuirea controlului autorităților în drept printr'un control exercitat de persoane particulare. Cași cealaltă învinuire și acuzația aceasta nu se poate susține.

In adevăr, legea naționalității prevede printr'un articol al ei dreptul pentru fiecare cetățean de a face contestație împotriva hotărârei administrative prin care cutare persoane a câștigat dreptul de cetățenie. Această dispoziție a legii este foarte înțeleaptă și foarte bună, fiindcă datorită ei se institue un control cu mai multe elemente de investigație și de siguranță.

Acest control cetățenesc departe de a însemna o atingere a prestigiului și autorității organelor administrative, constitue un ajutor pen'ru administrație. Dispoziția aceasta a legii realizează acea dorită colaborare între autorități și cetățeni, de un folos atât de mare într'o chestiune care ca aceasta privește de aproape interesele tuturor.

Așa stau lucrurile. Ințelege oricine, deci, cât de nefundate sunt acuzațiile „Adevărului", atât de nefundate încât ni se par chiar ridicole.

De fapt cel care s'a alarmat de articolul nostru este numai „Adevărul", și e lesne de priceput pentru cari motive. Solidare prin interese și prin aceași acțiune cu toți indivizii pripășiți la noi pentru a se îmbogăți slujind cauze vrăjmașe statului român, salariații dlui Rosenthal, simțindu-se vizați de articolul nostru, au tresărit îngrijorați. Aceasta este explicația atacului îndreptat împotriva noastră.

Dificultati la conferinta de la Londra

Știrile din Londra, după entuziasmul primelor întrevederi au început să tradeze îngrijorare și nervozitate în sânul conferinței. Aliații căzuseră de acord ca înainte de promulgarea legilor speciale germane pentru aplicarea planului Dawes, Germania să primească a elibera obligațiuni asupra anuitaților anului 1924 1925 în curs. Delegația germană a refuzat să accepte această condițiune. Cercurile politice franceze, engleze și americane văd în acest refuz intenția Germaniei de a zădărnici bunele intenții ale aliaților.

Turburările din Bulgaria

Din Sofia se anunță că a avut loc un consiliu de Coroană sub președenția Regelui Boris. Au participat toți miniștrii, prezidentul Sobraniei și înalții demnitari ai Statului. Consiliul a analizat îngrijitoarea proporție pe care au luat-o mișcările revoluționare din Bulgaria, fixând anume modalități pentru combaterea ei. Prefecții tuturor județelor au fost convocați la Sofia pentru a li se da instrucțiuni asupra modului cum trebuiesc aplicate măsurile luate în acest consiliu.

Situația din Balcani și anumita presă

De un timp încoace nu trece zi fără ca anumita presă, sub cuvânt că nu înțelege justificate măsurile luate de guvern pentru siguranța statului, să nu-și manifeste admirația pentru paradisul din republica bolșevică.

Intre „Adevărul" care a publicat interviewuri cu o agitatoare comunistă „refugiată" de peste Nistru, spre a da dovada independenții și desinteresatului său patriotism și între „Aurora" drului Lupu s'a stabilit de câtva timp o înțelegere tacită. De dragul Rusiei sovietice unde e atâta sănătate, belșug și voe bună, presa din str. Sărindar care, dacă mai eri, știa să aprecieze starea de asediu și chiar cenzura, când era vorba de fascism sau de mișcările studențești, protestează astăzi cu indignare împotriva unor măsuri de siguranță, care vizează pe cei ce-ar încerca să tulbure ordinea de stat.

Numai astfel se explică de ce referindu se la situația din Balcani, cele două surate democratice se înțeleg de minune, duc o campanie înverșunată împotriva guvernului și a siguranței generale, afirmând categoric că tot ceeace se spune despre focul ce se pregătește la Miazăzi de Dunăre n'ar fi decât o „inscenare", o „diversiune" a conducătorilor țărei.

Inainte de a aștepta ca evenimentele să le arate ticăloșia faptei lor, din fericire de această dată însăși cercurile politice și presa streină dau alarma asupra pericolului de peste Dunăre.

După corespondentul lui „Times" care descria în colori foarte întunecate situația din Balcani, declarațiile dlui Ponsonby subsecretar la departamentul externelor din Anglia cât și cele publicate de presa din Serbia, Grecia și Turcia nu mai lasă nici o îndoială asupra legăturei organizațiilor balcanice revoluționare cu internaționala de la Moscova. Să ni se spuie atunci, unde este inscenarea" sau „diversiunea" pe care o caută guvernul în proclamarea stărei de asediu, cum țipă zilnic anumita presă.

La cele de mai sus, ea nu va putea răspunde desigur decât cu tăcerea. Tăcerea ei nu șterge însă vina ce o are de a fi căutat să trădeze interesele țării și opinia publică va ști să înfiereze minciuna și ticăloșia demagogilor cari în stare de neputință n'au altceva mai bun de făcut decât să trădeze interesele naționale.

Citiți și răspândiți:

›Infratirea Poporului‹ cea mai bună gazetă săptămânală

Hârtia și rotativele ziarului „Brassói Lapok"

Manipulația consorțiului Szele-Grünfeld-Kahana

Favoruri de la Ungaria — Tragerea pe sfoară a României — Istoria rotativei de 32 pagini a ziarului brașovean

Dăunăzi am relevat un articol al revistei de riportaj „Gyilkos" care s'a văzut silită — cu tot sentimentul de solidaritate politică ce există între Ungurii dela noi — să aducă învinuiri concrete ziarului „Brassói Lapok" cu privire la rotativele și hârtia ce o primește ziarul brașovean pe gratis dela Budapesta.

Ziarul „Brassói Lapok" în numărul de astăzi se năpustește cu furie, cu insulte și cu vulgarități, obișnuite la el, asupra ziarului „Infrățirea" și „Viitorul", și are inspirația hazlie să ne tragă pe noi la răspundere pentru învinuirile precise ale revistei „Gyilkos". Deși noi am reprodus numai ceeace a scris numita revistă de reportaj din Cluj, neadăugând nimic dela noi, confratele iredentist ne somează să dovedim a-fi mațüle noastre (?!) în timp de 14 zile!

Ei bine, somația ziarului brașovean de a dovedi ceeace altul a scris, este de o stupiditate ce surprinde chiar și la iredentiști. Dar să nu creadă „Brassói Lapok" că prin astfel de rățoieli va putea să scape de răspunderi și de oprobiul opiniei publice.

Dovezile ce dau atâta bătae de cap ziarului brașovean, vor fi cercetate, desigut, dar nu de redacțiile „Viitorului" și „Infrățirii" — după cum pretinde „Brassói Lapok" — căci noi nu sutem organe polițienești, ci de autoritățile Statului cari vor ști să și facă datoria.

Atâta pentru turbulentul ziar „Brassói Lapok".

Iar acum, pentru ca cititorii noștri să cunoască chestiunea mai de aproape vom reproduce din „Gyilkos" câteva părți referitoare la „manipulațiile consorțului Szele—Grünfeld—Kahana trio".

„Aventurierii dela „Brassói Lapok" — scrie „Gyilkos" — au devenit cunoscuți prin obiceiul lor de a buzunări cu o mână Ungaria, iar cu alta Romăuia. De curând ei au făcut o nouă afacere, luând dela Ungaria pentru folosul buzunarului lor o mașină rotativă în valoare de 10 milioane lei. De altăparte, ei au frustrat România deocamdată cu 200.000 lei și voiau să o mai frustreze cu alte sume încă, ceeace reiese din cererea lor de a li se ierta toate taxele de vamă pentru mașina lor de tipografie".

Cine a donat rotativa

„Rotativa de tipografie pentru 32 pagini a fost expediată din capitala Ungariei, de ziarul „Budapesti Hirlap" (Rákosi Jenő). Ea a sosit în trei vagoane și jumătate având o valoare declarată de 2500 dolari, adecă o jumătate milion lei".

Statul român frustrat

„Afacerea norocoasă a celor trei negustori a stârnit cea mai mare mirare în lumea comercială, deoarece adevărata valoare a mașinei este de cel puțin 10 milioane lei.

La vamă, după obiectele de import și în afară de taxa vamală se mai încasează în favorul Statului încă 2 procente „taxă comision". Aceasta taxă de 2 procente după o valoare de 500.000 este de 10.000 lei. Dacă însă s'ar fi declarat adevărata valoare „Brassói Lapok" ar fi trebuit să se plătiască o taxă de 200.000 lei.

Statul român a fost deci frustrat cu 190.000 lei. Și culmea, ziarul „Brassói Lapok" a mai înnaintat la București o petiție în care cere să i se ierte întreaga taxă de vamă!

Acest spirit de mercenar a celor cari se pretind a fi reprezentanții patentați ai maghiarimei, este fără pereche".

Pentru Unguri

„Ungurilor, să nu mai credeți consorțiului Szele Grünfeld-Kahana. Grünfeldzii și Kahanii se plimbă în automobile, iar Szele și-a vândut numele pentru 15 mii lei lunăr acestei întreprinderi evreiești, care se îngrașă din sângele vostru".

Pentru guvern

„Pentru guvern am avea de spus două vorbe:

1. Să nu'și îngeuneze și mai mult situația financiară prin pierderea sumei de 190.000 lei. Să estimeze din nou valo rea rotativei și să'și încaseze atât banii cât și taxa de vamă.

2. In loc să închidă (?!) școlile confesionale unguerești, n'ar fi oare mai bine să facă să dispară grupul acesta de excroci împreună cu foaia lor? Ea nu folosește nici națiunei maghiare și nici Statului. „Brassói Lapok" prostește pe lesne crezători și pe nepricepuți, instigă contra consolidării țării, iar pe cei ce, înțelegând vremea se silesc să caute calea cea adevărată pentru neamul lor, îi asasinează de la spate cu pumnal otrăvit".

Legăturile lui „Brassói Lapok" cu Budapesta

„Szele Béla și soții sunt într'o permanentă legătură cu Ungaria. Au reușit să convingă guvernul unguresc că „Brassúi Lapok" este ultima pavază a Ungurilor din Ardeal și dacă acest ziar ar înceta, ar fi vai și amar de Maghiari".

Mașini și hârtie pe gratis

„In urma văicărelilor zilnice adresate lui Horthy, Budapesta furnizează într'una mașini și hârtie în cuibușul lor de bandiți.

In așa fel au ajuns ei la un spor de avere în valoare de 10 milioane pe care l'au obținut de la sărăcita Ungarie și astfel au frustrat ei și Statul român la vamă".

*

Aceste fiind, aprecierile revistei maghiare de reportaj „Gyilkos", ne simțim dispensați deci de orice comentariu.

Cauciue Michelin Cablé Stock, Automobile Bulek, Staier şi FORD, tipurile cele mai nouă cu preţuri reduse se află la marele magazin cu automobile

PERRY

Telefon: 999.

Str. R. Maria 2.

43—3

STOMACHUL CLUJULUI

Higiena pieţelor de alimentare

— Lipsa pieţelor pentru desfacerea alimentelor —

Oricine se interesează cât de puţin de chestiunile de gospodărie ale oraşului Cluj, trebuie să admită, fără nici o rezervă, că acest oraş nu posedă o suprafaţă suficientă măcar de pieţe publice pentru desfacerea alimentelor.

Pe lângă lipsa suprafeţei, al doilea fapt caracteristic este aşezarea nefavorabilă a pieţelor existente şi reparţiţia lor.

Pieţele existente pe lângă faptul că sunt insuficiente şi prost repartizate dar nu prezintă măcar cele mai elementare condiţii ale unei funcţionări normale şi cu deosebire ale unei higiene normale.

Desigur că această situaţie nu s'ar produce dacă ar fi determinate şi specializate anumite părţi din piaţă pentru anumite feluri de alimente. Astăzi însă vedem că se împacă foarte bine ouăle cu fragii, cu afinile cu varza şi ardeii, cu gâştele şi cu pâinea!

Starea de mizerie a pieţelor

Datorită lipsei acestei specializări de aşezare a diferitelor produse, suferă în cel mai înalt grad higiena. Şi anume ce vedem?

Partea cea mai detestabilă şi mai periculoasă de pe pieţele Clujului o formează chipul cum se oferă spre vânzare bieţilor consumatori, alimentele de primul ordin: laptele, brânza, smântâna, pâinea, fructele, ect.

Astfel: laptele se aduce în condiţiuni infecte, în căni murdare ruginite, apoi fel de fel de murdării microscopice plutesc în lichidul, pe care vânzătorii îl recomandă în astfel de condiţii ca „mai gras şi mai hrănitor!“

Acest lapte, în canele amintite, este mereu neacoperit pentru cercetarea şi „gustarea“ de către public, care prin diferite metode ce întrebuinţează pentru acest scop, contribue mai mult şi inconştient la „îngrăşarea“ lui. Din când în când, o persoană greoae umblă printre amestecul de public şi înmoie un instrument gradat care vrea să ne arate că laptele este „botezat“ sau nu. Operaţia este inutilă şi insuficientă pentru că faţă cu rafinamentul falşificatorilor, această metodă s'a dovedit de mult nefolositoare. Din punct de vedere sentimental însă desigur că-şi are rostul ei.

Mai tragic se petrec lucrurile cu smântâna şi brânza. Aceste alimente se aduc în genere în unele obiecte cari pot avea şi alte întrebuinţări, şi cari la rândul lor se află într'o stare intolerabilă de murdărie. Ulcelele şi oalele sunt acoperite cu cârpe, cari Dumnezeu ştie cum şi unde au mai fost folosite, pline de praf, nespălate şi colorate în tot felul când le ridici de pe oală — atunci când ai norocul să găseşti o vânzătoare, care n'a descoperit'o încă şi dacă ai imprudenţa să apropii nasul, te năpădeşte un miros ameţitor. Oalele şi străchinile neacoperite sunt mai grozave. Deoarece în pieţele Clujului nu sunt bănci speciale pentru aranjarea acestor alimente, aşa cum sunt în alte oraşe din ţară, — ba în alte chiar cutii speciale acoperite cu sticle, — femeile aşează oalele lor pe asfaltul pieţei şi se tologesc şi ele lângă averea ce o aduc de vânzare!

Piaţa mică, lume enormă. Cu deosebire femei de toate categoriile sociale ale căror fuste — prea lungi la cele sărace şi prea scurte la cele bogate — răscolesc nori de praf şi murdărie, care nepăsător de microbii ce-i poartă, se depun în linişte pe suprafaţa albă a smântânei şi a brânzei. Apoi, cumpărătoarele noastre au urâtul obicei de a-şi înmuia degetele mai mult ori mai puţin gingaşe în lichidul gros spre a-l gusta dacă are anumite calităţi. Işi poate oricine închipui cu ce colecţie de murdărie se îmbogăţeşte o astfel de smântână, care a fost gustată de 10 15 persoane. Pe lângă aceasta, cumpărătoarele, am observat deseori că ating — din nebăgare de seamă — cu poalele fustelor biletele ulcele de smântână. Şi cine-mi garantează curăţenia îmbrăcămintei văzută şi nevăzută a sutelor de cumpărătoare?

Alături de acestea, se oferă publicului spre vânzare în condiţiuni identice: pâine, fructe, şi zarzavat. De oarece starea de necurăţenie şi murdărie sunt la fel, nu mai insist asupra lor.

O altă piaţă mai infectă încă, este aceia a pasărilor şi ouălor din dosul poştei centrale. Acolo când e timp bun, se ridică nori de praf şi hainele ţi se murdăresc de tot felul de excremente animale şi, nu rare ori... omeneşti chiar, iar când plouă e o adevărată mocirlă.

Măsurile ce trebuiesc luate

Aceasta este situaţia, care în vederea epidemiilor ce ne pândesc la fiecare colţ, trebue să ne îngrijească în cel mai înalt grad. Este inadmisibil ca într'un oraş cu pretenţii, să se petreacă scenele arătate mai sus cu vânzarea alimentelor strict neeesare traiului oamenilor, cari în majoritate covârşitoare cu salarii mai puţin decât modeste, nu-şi pot permite luxul şi nici n'au locul necesar pentru ca să exploateze o grădină sau să întreţină vaci cu lapte.

Faţă cu aceste stări, se impune măsuri urgente administrative şi sanitare.

Dr. Stan Preda

Acordul anglo-rus

Londra 7. (Rador). — „Reuter“ anunţă că dl Posonby, subsecretar de stat la externe, a comunicat Camerei Comunelor ştirea că la orele 3.30 după amiază delegaţiunea rusă şi cea britanică au ajuns la un acord general.

Natura tratatelor formulate

Londra, 7. — D. Posomby a declarat în Camera Comunelor că prin conversaţiunile urmate Rusia şi Anglia au ajuns la o înţelegere amicală, fixată printr'un tratat de comerţ şi un tratat general, care vor fi supuse Camerei Comunelor pentru ca aceasta să şi poată da părerea asupra lor.

Tratatul comercial ţine seama de monopolul exercitat de uniunea sovietică asupra comerţului extern. Anglia acordă unor anumite delegaţiuni comerciale imunitatea diplomatică pentru ele şi, pentru birourile existând actualmente în Londra.

Lysoform

Către Publicul Oraşului Cluj!

Comisia Camerei de Comerţ încredinţată cu organizarea târgului de mostre, roagă publicul din Cluj, să vină în ajutorul comisiei, pentru a putea găzdui oaspeţii ce vor sosi cu ocazia târgului aranjat în luna August cu durată până la 14 Septembrie.

Pentru încartiruirea punctuasă şi grabnică am instituit un birou special, care se va îngriji de bună vreme de incartiruirea oaspeţilor. Luând în considerare, că otelurile Clujului numai pe o mică parte a publicului vizitator, vor fi în stare a provedea care după datele ce le avem va dă cifra de mai multe mii, rugăm deci publicul Clujului, care poartă la inimă interesele oraşului, să binevoiască a comunica Biroului de Cartiruire a Târgului de Mostre, cu contra plată câte camere sau paturi poate pune la dispoziţiunea comisiei pe durata târgului de mostre. Reuşita târgului depinde în primul rând, cum vom fi în stare a provedea musafirii, iar interesul principal al comercianţilor şi industriaşilor noştri din Cluj este să putem organiza circulaţia străină în modul cel mai perfect, asigurând tot confortul oaspeţilor ce ne vor sosi la fel cum se face şi în oraşele străine.

Se dovedim şi noi, că Clujul este în stare a primi oaspeţi în modul cel mai demn şi în conformitate cu renumele bun ce-l avem. Cine numai poate contribui la aceasta, să se anunţe în biroul Comisiei (strada M. Cogălniceanu, fost Farkas utca), colegiul reformat, unde se fixează şi taxa chiriei după dorinţa publicului.

Să ne gândim cu toţii ce avantajii vom avea în urma vizitaţiei străinilor deci să dăm tot prijinul pentru incartiruirea lor.

Prezentările sunt a se face cel mai târziu 25 August în Biroul mai sus notat între oarele 9—12 a. m. şi 3—6 p. m. 102

Comisia Târgului de Mostre a Camerei de Ind. şi Comerţ

TEATRUL MAGHIAR

Mare concurs umoristic!

!

Numai Sambata si Dumineca 9 si 10 August

Mare concurs umoristic!

Grupa I. **Zigoto** contra **Fatty** Grupa II. **Chapline** contra **„El”**

in comediile lor americane de mare haz in 9 acte. **Pif! Paf! Puf!**

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICALE CLUJ

CALEA REGELE FERDINAND No 19,

Fabricare de bijuterii şi mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint şi platina. Mare asortiment in ceasuri marca Kienzle şi Schwarzwald şi obiecte de argint China.

Numai pentru revanzatori!

Telef. Inter. 2-13. Adr. tigr. Juvaere Cluj

2017-3

Săpunul preferat de gospodină

este

Săpunul Schicht Marca „Cerb”

curăţă admirabil şi este extrem de spornic

Autobusele „ASTRA” dispun de tot confortul.

Ultimele zile ale lui Tolstoi

Amintirile contesei Alexandru Tolstoi, fiica cea mai mică a marelui scriitor rus

— Scrisoarea lui Tolstoi către soţia lui —

Evadarea lui Leon Tolstoi, părăsind brusc locuinţa lui dela Yasnaia Poliana pentru a se duce să-şi dea sufletul într'o mică staţie de cale ferată, a fost de multe ori povestită, dar cu variante contradictorii cari nu făceau decât să îngraşe taina acestui act final al autorului „Invierii".

Povestirea martorului cel mai calificat, a fiicei lui Tolstoi, Alexandra Lvovna, singurul membru al familiei care l'a însoţit în cea din urmă a lui călătorie şi a stat lângă dânsul până în clipa morţii, vine să risipească negurile misterului.

Amintirile pe cari ea le evocă au însemnătate revelatoare nu numai pentrucă sunt notate de un rar martor direct, dar mai ales prin faptul că Alexandra Lovovna a fost singura dintre copiii lui Tolstoi care a urmat învăţăturile lui evanghelice, care era în curent cu proectele lui cele mai ascunse şi care a fost legatara şi executoarea testamentului lui.

S'a crezut pretutindeni, în Rusia şi în streinătate, că ermitul dela Yasnaia Poliana se hotărâse în cele din urmă să-şi conformeze viaţa de mare senior cu principiile sale de sărăcie şi umilinţă. De aceea ar fi plecat de acasă.

Dar nu numai aceasta a fost pricina care l'a îndemnat să-şi părăsească familia la vârsta de optzeci şi doi de ani. Incercarea pe care o suferise, în ultimii doui ani mai ales, cu o răbdare evanghelică, triumfă asupra forţelor lui îmbătrânite. Intre soţia lui nevrosată şi prietenul lui Certkow, în conflict desperat de dragoste din partea amândurora, Tolstoi fu victima acestor afecţiuni care se înfruntau şi erau geloase una de alta. El a voit să scape de acest supliciu. Iată pricina neaşteptatei sale plecări.

In zorii zilei de 27 Octomvrie, Tolstoi bătu la uşa odăii surtorei Alexandra Lvovna, vestind o că pleacă şi rugând-o să vină să-i ajute la facerea bagajului.

M'aşteptam la plecarea lui de mult, în fiecare ceas. Dar în clipa când îmi spuse: „Plec pentru totdeauna", am rămas totuşi uimită, ca în faţa unui fapt ciudat, neaşteptat."

Plecarea s'a făcut fără a afla de veste soţia lui Tolstoi. Alexanra Lvovna făgăduise tatălui ei că nu va spune nimănui locul de retragere al ilustrului scriitor şi că nu va înştiinţa pe soţia lui decât după ce va fi ajuns la gară.

Credincioasă făgăduelii făcute, contesa Alexandra Tolstoi nu puse pe mama sa în curent cu cele întâmplate decât a doua zi pela unprezece. Ea îi dete şi scrisoarea pe care i-o încredinţase Tolstoi pentru soţia lui.

Iată cuprinsul acestei scrisori:

„Plecarea mea te va mâhni, îmi pare rău, dar înţelege mă şi crede-mă, nu pot face altfel. Situaţia mea în casă ajunge, a ajuns de nesuferit, fără a mai vorbi de celelalte, nu pot trăi mai departe în condiţiunile de lux în cari am trăit, şi fac ceeace în genere fac bătrânii ca mine: se depărtează de viaţa de lume, ca să trăiască în singurătate, în linişte, cele din urmă zile ale vieţii lor.

„Te rog să nu mă urmezi, chiar dacă afli unde mă găsesc. Sosirea ta n'ar face decât să-ne agrave situaţia amândurora, fără a înrâuri cu ceva hotărîrea mea.

Iţi mulţumesc pentru cei patruzeci de ani pe cari i-ai trăit onest cu mine. Iţi cer să-mi erţi greşelele pe cari le-am săvârşit faţă de tine, după cum îţi ert şi eu pe cele pe cari le vii fi făcut şi tu poate, faţă de mine. Te sfătuesc să te resemnezi în noua situaţie pe care ţi-o creiază plecarea şi să nu nutreşti simţiminte rele împotriva mea. Dacă ai să-mi spui ceva, fă-mi cunoscut prin Saşa, ea va şti unde sunt. Nu va putea însă să spună locul meu de retragere, fiindcă am cuvântul ei că nu-l va denunţa nimănui.

Insărcinez pe Saşa să-mi strângă lucrurile şi manuscrisele mele."

Scrisoarea aceasta din care se desprinde hotărîrea fermă, neînduplecată a lui Tolstoi de a-şi părăsi familia, a fost o mare şi dureroasă lovitură pentru soţia bătrânului ermit.

Puţine zile după această plecare, Tolstoi îşi dădu obştescul sfârşit.

O monografie a lui Avram Iancu

„Librăria populară" din Turda a luat frumoasa iniţiativă de a edita o bibliotecă de popularizare care să dea, pe preţ ieftin, un bun material de lectură masselor noastre de cititori, şi inaugurează apariţia numerelor 1 şi 2 cu o monografie asupra vieţei şi faptelor lui Avram Iancu, lucrată de harnicul intelectual şi subtilul poet, dl Teodor Murăşanu. Hotărârea „Librăriei populare" e o îndoită faptă bună. A scoate astăzi o publicaţiune, chiar cu conţinutul propus de „Biblioteca Românească" din Turda este un act de curaj; a răspândi în massele largi cunoştinţa oamenilor şi faptelor din trecutul nostru e însă o datorie, pe care tânăra editură se pare ca a înţeles-o.

Lucrarea dlui Teodor Murăşanu nu este numai o monografie conştiincios alcătuită; ea este o preamărire caldă şi înţelegătoare a faptelor marelui nostru înaintaş. Găsim în ea, alăturea de amănuntele unei vieţi sbuciumate de avânturi şi doruri, povestirea duioasă a faptelor lui Iancu, aşa cum ea s'a resfrânt în sufletul poporului, în anecdote şi în versuri.

Cartea dlui Murăşanu se citeşte cu plăcere şi o recomandăm călduros şi altora.

Centenarul lui Al. Dumas-fiul

La 29 Iulie a. c. s'au împlinit o sută de ani dela naşterea marelui romancier şi dramaturg francez, Al. Dumas-fiul. Născut atunci când tatăl său, Al. Dumas, întemeia romantismul în teatru alături de Victor Hugo, fiul a mers pe urmele acestui romantism umflat şi trecător, l'a depăşit şi completat. Opera lui Al. Dumas-fiul, e opera de tranziţie către realismul modern; iar meritul ei literar, în care se găseşte şi succesul imens al ei e omenescul care lipsea lui Dumas-tatăl.

Al. Dumas-fiul o cunoscut succese fără egal şi ca om şi ca autor. Literatura lui nu a plăcut numai, literara lui a pasionat, a fost iubită. Şi încă şi astăzi există o categorie de cetitori, credincioşi lui Dumas-fiul, care, în nopţi târzii de iarnă îşi risipesc lacrimi calde la mormântul imaginar al Margaretei Gautier.

Biserica piaristă de pe strada Cogălniceanu, îşi va serba jubileul de 250 ani, în cursul lunei Octombrie.

Moda exclude . . .

egalizarea socială a sexelor!

Şurubari mai sânt bărbaţii! Din te miri ce, ei iscodesc arme şi argumente împotriva cauzei feministe.

Intr'un foileton din „Universul" se disecă concepţia scriitorului francez Marcel Prévost asupra atitudinei de slugărnicie ce adoptă femeile faţă de tirania modei. Critica lui Prévost este pe unele locuri plină de miez. Insă concluzia la care vrea să ajungă scriitorul e şubredă, nedreaptă, pătimaşă: vom ataca-o ca s'o năruim. Pentru-că femeile se lasă să cază în mrejele modei, nu numai dintr'un fel de indolenţă, ci şi cu o mare pasiune, devenind — cum spune el — sclave admiratoare, sclave înamorate ale acestei autorităţi anonime ce se numeşte .modă — urmează, după părerea lui, că spiritul şi voinţa femeii sânt de-o inferioritate isbitoare în comparaţie cu aceleaşi atribute la bărbat!...

Incheiere: aceasta constituie unul din cele mai puternice argumente contra egalizării sociale a sexelor!!...

Moda feminină este netăgăduit foarte bătătoare la ochi în culori, ilogică şi fantastică de multe ori în tăietură. Netăgăduit iarăşi că sexul nostru în general o urmează orbeşte. Dar nu există şi o modă masculină de multe ori frivolă şi totdeuna tiranizatoare?

Să nu ne întoarcem cu 2—3 secole îndărăt, când îmbrăcămintea bărbatului era atât a de luxoasă şi feminizată — în cât cel mai snob din snobii actuali nu ar îndrăzni să se arate în lume încărcat cu giuvaierurile, mătăsurile, catifelele, dantelăriile cu cari se împodobiau nobilii, aleşii, intelectualii vremurilor trecute.

Să observăm puţin cum se înfăţişează moda masculină contemporană.

Costumul s'a simplificat, culorile s'au temperat, giuvaierurile au fost împuţinate. Totuşi are şi ea capriciile ei nerozeşti.

Azi se poartă pantalonul resfrânt şi scurt de se vede glezna; mâneci lungi şi nereshănate. Azi se încheie haina într'un nasture — mâine în doi; poimâne în trei... Azi o tăietură; mâine alta. Az; cu pieptul drept; mâine cu pii epţi bumbaţi...

La port, mai acu doi ani, din pricina cusăturei transversale peste piept, aveai o iluzie comică şi te împingea curiozitatea: — ia să te pipăiu, neică la sân, că uite, judecând după haină, ţi-o fi crescut şi ţie mere cărnoase ca la femei...

Ba moda îşi întinde dreptul de stăpânire până şi la albiturile bărbăteşti impunând când manşete ovale, când rotunde; gulere aci înalte, aci resfrânte, aci date peste haină lăsînd descoperit tot gâtul, şi amănuntele continuaţi-le.

Ca şi femeea, bărbatul — vorbim iară în de obşte — este un punctual şi fidel adept al modei lui.

Dintre cele mai reprezentative tipuri ale sexului tare cad în fidelitatea aceasta. Clujencele îşi reamintesc de un savant matematician român — o fală a ţării — ce profesa la universitatea noastră mai anii trecuţi. Acum e la Bucureşti. t

Cât de „dernier cri" era el totdeauna. Omul abstracţiunilor omul cifrelor, goale de ori ce materialitate, — avea timpul şi gustul să-şi inspecteze lives mântarea spre a fi în nota actualităţii... Tot la noi, un specimen ce mi răsare în minte, — con'eu politic între corifei, prof. universitar erudit, orator desăvâşit, dă o atenţie meticuloasă exteriorităţii lui şi se numeşte singur în ch stie de haină „omul modei şi al eleganţei".

Şi aşa — ştiu şi eu cum ştiţi şi dv. — mulţi savanţi, artişti, profesionişti cunţi prin ţară şi în străinătate, ce nu neglijează de fel modă.

Mulţimea, natural, merge pe acelaş făgaş.

Aruncaţi o privire pe străzi: — pretutindeni gheţute cu vârful ascuţit ca botul de ştiucă şi lung de se îndoaie în sus prin par-

(Urmare pe Pag. II.)

:-: FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA" :-:

Literatura nouă şi literatura vie

Semărând câteva granule de sulfat de cupru şi zahăr, într'o soluţie de ferocianură de potasiu, clorură de sodiu şi gelatină, granulele germinează, dau ramuri, foi laterale, cârcei şi spini, în fine o plantă aproape desăvârşită, înaltă de 30 centimetri. Experienţa aceasta a profesorului Ştefan Leduc, nu e unică. Incă din 1865, Traube, obţinuse aruncând clorură de cupru în ferocianură de potasiu, plante cu rizomă, rădăcini, muguri şi frunze, capabilă să-şi cicatrizeze rănile atunci când o foaie ori o ramure era ruptă. Iar un elev al savantului botanist Gaston Bonnier, încă de copil ştia să fabrice într'un minut „arborele metalic" al vechilor alchimişti, precipitând cristali de sulfat feros într'o soluţie de silicat de sodă.

Aşa dar, minunile fachirilor indieni, purtate din gură în gură de drumeţii orientului şi de legendele cărţilor, nu sunt numai decât minuni cu adevărat. Chiar dacă nu e vorba de simplă sugestie şi hipnotizare, dacă într'adevăr o floare poate creşte în câteva minute în palma unui indian famelic, cu pielea întinsă pe oase şi cu ochii dilataţi de extaz mistic floarea aceea a tuturor basmelor nu e decât o pură, o simplă jucărie ştiinţifică, o distracţie de laborator încorporată de rituri mincinoase pentru profani.

Minunata plantă are aspectul desăvârşit al vieţii, prezintă chiar o circulaţie internă, satisface setea noastră de bizar şi miraculos, dar e lipsită de singurul dar divin pe care viaţa noastră nu l poate transmite: **viaţa**. Mimează viaţa dar nu o trăieşte. Poate uimi, dar nu e însufleţită de seva vie care pulsează în vasele celui mai umil lichen. Dă ramuri, muguri şi cârcei agăţători, dar nu e decât un precipitat gelatinos, născut din capriciile osmozei. Şi obosită de a fi uimit atât de repede şi zădarnic lumea, piere înainte de a fi trăit cu adevărat.

Ea piere întocmai ca neînsufleţitele opere, cu care încearcă a ne uimi de o bucată de vreme fachirii literaturei noastre. Nu mă gândesc la unul anume, om de treabă, că copiii şi burgheză grădiniţă cu mixandre în faţa casei, care ne poartă în versurile şi proza sa cu sonorităţi de talgere, prin toate grădinile celor cinci continente cu flori exotice şi parfumuri hiperboreene. Nu mă gândesc nici anume, la cărărcţul pasiunilor ucigătoare, al incesturilor borgiane şi al tuturor ţărmurilor străini, unde ancorate s'au ruginitele corăbii evocate în versuri trânte, de un paşnic de altfel, care în locul haşişului, opiului şi absintului cotidiar, îşi mistuie varza cu carne şi se delectează rontăind un pumn de alune americane sărate, ori înghiţind cu poftă o banală şi prozaică halbă de bere cu guler.

Nu mă gândesc la fiecare în parte, dintre aceşti importatori clandestini ai literaturei apusene, scăzute în curs şi la ea acasă. Ci e vorba de toţi împreună. De o legiune — de secta marilor reformatori ai sensibilităţii, ai vocabularului, ai sintaxei şi ortografiei româneşti, poeţi şi prozatori cu pseudonime de voinici, vel-logofeţi, paharnici şi căpitani de plai, şi cu numele adevărate rămase pe firma ruginită a dughenei cu mosoare de aţă şi cutii de sardele, din mahalaua urbei natale.

Lectura acestei superproducţii literare de după răsboi a speriat într'atât vechiul cumpărător de carte românească, încât acum de câte ori ese din librărie cu volumul sub braţ, păşeşte cu teamă, întrebându-se ce surprize vor ţâşni din această cutie a Pandorei când va trece tăluşul cuţitului de os printre file. Intr'adevăr ce nu-l aşteaptă acolo? Versuri fără ritm şi rimă, rombice, exagonale, triunghiulare şi trapezoide, rânduite în linie frântă şi poticnite în strofe fără punctuaţie; cele trei apusuri violete, cele trei catacombe, cei trei palmieri, sicomori, bambuşi şi eucalipţi, cele trei urne funerarii, cele trei parfumuri stranii, cele trei femei cu părul verde, roşu şi albastru şi cele trei fecioare cu ochiu de onyx, agată şi cobalt, sânt căntate cu o eroică uitare de sine şi de sintaxă. Capete de morţi, oase de viermi, sâni putrezi şi pasiuni demonice inspiră în fiecare zi noui poeţi ai căror arbore geneologic se opreşte brusc, la cel mult al treilea străbun popă de ţară ori necăjit neguţător de ţoale vechi. Poetul nostru păstrează încă ereditar laba mâinei uriaşă, aşa cum a fost a bătrânilor, roasă de coarnele plugului, sau are obrajii încă stropiţi de pistrui ca ai bunicului coborît pe vremea lui Ştirbei-Vodă din Găliţia. Mănânga aucestrală pentru cel dintâi, coil-

c

siul pentru ce-l de-al doilea, nu lânt alimente streine subţirelor or intestine — totuşi nu mai ştiu, nu mai pot cânta de cât alcovi de mătase, fluvii din peninsula iberică, suspine pentru o blondă miss, spleen şi nostalgii polare.

Atâturi de dânşii pulsează o viaţă frenetică, s'au desfăşurat drame fără nume, îşi dau luptă sentimente şi năzuinţi duşmane, se dărâmă clase şi se înalţă altele, e o forfotă şi o larmă de început de nouă epocă, tumultuos se frământă un neam din adâncuri să-şi găsească aşezările trainice, şi din aceste conflicte de tradiţii, mentalităţi, voinţi şi pasiuni pot stoarce inspiraţie atâţia poeţi câţi n'am avut nici odată: poeţi ai acestei vremi, acestui pământ, acestei sensibilităţi, acestui cuget. Dar cât talent trebuie pentru a le descoperi toate — când drumul „noutăţii" a fost atât de bine bătătorit de înaintaşii Apusului!

Iată dar cum, feciorul arhivarului din Delea Veche, sau nepotul cârcimarului din Sloboz'a ori al firmei de „coloniale şi delicatese" dintr'un târguşor moldovenesc, debarcaţi în miezul Capitalei, cu chica retezată de un foarfece civilizator după un stagiu terminat în anticamera

(Continuare de pe Pag. I.)

tare; capete fără pălărie, şi unele fără păr, rase fiind ca în palmă iar în mână beţişor de promenadă... Vine o ploaie; — mantaua cauciucată în spinare, dar de ţivgă ce să te îngrijeşti! Curge apa pe obraz şi pe gât, căci moda a desfiinţat pentru unii uzul umbrelei... ş. a. m. d.

Toate aste mici nimicuri, mici cusururi — dacă vă place vorba — nu au împiedecat acordarea egalităţii sociale şi politice tuturor categoriilor bărbăteşti.

Că te îmbraci, te sulemeneşti, te coafezi aşa sau altfel, te priveşte, este o chestie personală din care nu-s îndrituit să deduc şi să dozez inteligenţa ori prostia ta.

Vice-versa: — în mintea ta bărbătească ori femeiască să troneze negura dobitocie, în inima ta să pulseze doar animalitatea şi iarăşi să ţii seamă de modă ori ba.

Dar să admitem prin absurd că s'ar fi evaluat matematiceşte suma însuşirilor intelectuale şi morale ale sexului nostru şi s'ar fi găsit inferioară această sumă faţă cu cea bărbătească. Şi, şi l... împiedecat-a acest presupus adevăr pe englezi — popor eminamente raţional — de a libera din cătuşele social-politice pe femee?

Şi apelez la englezi, pentru că lor nu li se poate aduce nici odată vina de revoluţionarism neînfrînat, de acte de guvernământ pripite, de saltură în necunoscut.

Şi dacă aceşti insulari — stăpâni ai unui imperiu colonial fără pereche, recunoscuţi ca oameni chibzuiţi şi ponderaţi — primesc pe femee alături de bărbat în treburile publice, unde fie care sex îşi va da tributul după putinţele lui — o să prigoniţi definitiv voi, francezi; voi, italieni; voi, români; voi, ori cari alţii, mersul înainte al cauzei noastre?!!... Nici când!

Pentru un timp mai lung sau mai scurt, vă stă în mână, să ţineţi pe loc feminismul; dar să-l răpuneţi — nu!!

Munţi de argumente şi obiecţiuni să ridicaţi; legi de restricţiune, mormane să făuriţi, câte vreţi...

Izbânda, cu ori câte jertfe de timp şi de fiinţe, în cele din urmă va fi a noastră!

Lelia Pop.

Citind Revistele Româneşti

CULTURA (Iulie 1924). Al 4-lea număr al revistei „Cultura" ne aduce în primul rând un interesant articol al Dlui *M. Haret* asupra Turismului şi Parcurilor naturale în România.

Chestiunea aceasta a mai fost desbătută de Dsa anul trecut în revista „Natura" şi pare că a avut oarecare răsunet.

Turismul e încă în faşă la noi mai ales şi în comparaţie cu atenţiunea ce i se dă în alte ţări civilizate ca: America, Elveţia, Franţa, Anglia, Italia.

Cu atât mai mult e deci binevenită înfiinţarea Societăţei turiste în genul clubului alpin din Franţa „*Hanul drumeţilor*". In afară de răspândirea turismului, societătea îşi propune studiul ştiinţific al Carpaţilor, lupta ;pentru protecţia naturei şi publicarea unei reviste de specialitate.

In Ardeal societăţi asemănătoare pentru desvoltarea turismului avem „*Frăţia Munteană*" de sub conducerea Prof. *Emil Racoviţă*, şi *Societatea turiştilor carpatini* (Siebenbürgischer Karpathenverein de la Sibiu), care are 50 de ani de existenţă.

Articolul e însoţit de fotografii, reprezentând pădurea, parcul natural de la Cocora, Casa Peştera şi Gungul Orzea de pe Valea Ialomiţei.

Cu erudiţia care-l caracterizează Dl *G. Vâlsan* profesor la Universitatea din Cluj, schiţează o minunată descriere a văei Prahovei, însoţită de foarte reuşite fotografii şi acestea datorite tot Dlui M. Haret.

Cu importanţa peninsulei balcanice în istoria civilisaţiei antice se ocupă Dl *Bittay Arpad*, arătând rolul ei ca intermediar între focarele de civilisaţie ale Orientului şi Occidentului.

Remarcăm deasemeni articolul Dlui *Kristof György* asupra poeţilor lirici ungari contimporani în Transilvania.

Cronica bogată: etnografia satului Călăţele de lângă Huiedin, biografia savantului Dr. Babeş, Revistele Matematice, A 90-a aniversare a Societăţei medicilor şi naturaliştilor etc.

ROMA (A. IV No. 6—7 Iunie-Iulie 1924) este dedicată în întregime unui din cei mai de seamă scriitori ai Italiei contimporane, *Alfredo Panzini*.

Dl Gh. Călinescu stărue în special asupra cărturărismului şi umorului lui Panzini, umorul inadaptabilităţii, născut dintr'o atitudine morală conservatoare.

Pagini alese din Panzini: *La Lanterna di Diogene, Lo cerco moglie, Signorine* complectează caracterizarea dlui Călinescu.

La Cronica artistică, câteva rânduri simţite închinate memoriei marei tragediane Eleonora Duse de dl Ştefan I. Neniţescu.

Societatea de mâine (A. I No. 15—16 Iulie). Noua revistă clujană continuă să atace cu perseverenţă, cele mai variate probleme sociale şi economice.

Dl *Radu Dragnea* schiţează o serie de consideraţii referitoare la noua monografie a dlui Prof. G. *Bogdan Duică*: Viaţa şi ideile lui Simion Bărnuţiu relevând meritul acestuia de a fi scris o bună parte din originele civilizaţiei române moderne (Gh. Lazăr, Eliade Rădulescu).

Un articol interesant, dar poate cam lung şi cu amănunţimi de ştiinţă specializată ce întrec cadrul revistei e al Prof. univ. *Al. Borza*: Câteva noţiuni de fitosociologie, în care se arată lupta dintre cele două formaţiuni vegetale naturale: pădurea şi stepa ierboasă.

In cuvinte mai puţine, dl dr. *Petru Ilcuş* ar fi putut să ne dea o ideie mai limpede asupra personalităţei în pedagogia modernă.

Credem că pedagogia de astăzi s'ar cuveni să fie măcar mai puţin pedantă decât cea a predecesorilor noştri; altfel nu va rămâne altceva decât aceiaşi înşirare de vorbe goale sau o erudiţie stearpă fără nici o influenţă „asupra şcoalei de mâine, de care depinde şi viitorul unui neam" cum spune autorul articolului.

Rubrica actualităţii e ocupată de un articol al profesorului *Ion Lupaş*, referitor la situaţia moţilor; de un altul asupra intereselor specific bucovinene, — iar regionalism — de dl *Vasile Gherasim* şi o dare de seamă asupra expoziţiilor şcolilor industriale din Transilvania de D. *Votna*.

Ca o complectare la articolul dlui Lacea din „Dacoromânia" volumul III, dl *I. Roşu*, bibliotecar la Biblioteca Universităţii din Cluj, arată că graţie donaţiei G. Sion, biblioteca posedă cărţi vechi foarte rare. S'au găsit deasemeni de curând 4 cărţi foarte rare într'o comună, la preotul şi învăţătorul locului. Ar fi fost de dorit, ca dl Roşu să ne fi dat şi numele acestor rarităţi.

*

NATURA (A. XIII. Nr. 7). Numărul de Iulie al revistei „Natura" ne pune în curent cu nouile progrese ale telefoniei automate, explicând modul cum se pot stabili legăturile telefonice dela distanţă, graţie organelor mecanice electromagnetice.

O ideie generală asupra transformărilor corpurilor neutile în altele utile în industrie ne-o dă Dr. G. Albescu, ocupându-se de sinteza petrolului.

Foarte interesant articolul: Teoria evoluţiei şi studiul păsărilor de mare după *Paul Marschall Rea*, directorul muzeului de istorie naturală din Cleveland (Statele Unite). Naturaliştii americani şi-au pus în gând să studieze cu amănunţime singurul grup de animale care are acces uşor la insulele oceanice, părăsite.

Se bănueşte că studiul acestora va aduce însemnate contribuţii teoriei evoluţiei, explicând totodată legătura ce exista în trecut între diferitele continente.

redacţiilor şi câteva sfarţuri cu economie consumate la Capşa unde Neculai, Titu şi Gică îi serveşte cu arogantă îngăduială devin reprezentanţii dadaismului nostru naţional. Dacă strănepoţii literari ai lui Charles d'Orleans, care pe la 1406 scria faimosul rondel:

„Le temps a laissé son manteau
„De vent, de froidure et de [pluie"

— îşi pot permite luxul tuturor îndrăznelilor de a sfărâma şi primeni o apăsătoare tradiţie literaro-artistică, cu atât mai mult junele reformator, de asupra căruia nu apasă altă tradiţie literară decât Psaltirea lui Coressi şi fabulele lui Anton Pan, se va putea deda în libertate la toate minunăţiile stilo gramaticale. El va putea maimuţări fără şovăială şi cu toată confuzia unei culturi pripite pe Guillaume Apollinaire şi pe Johan Rictus, pe Paul Morand şi pe Blaise Cendrars, caricaturizându-i cu bună credinţă şi transpunându-le pe arii de ocarină ceeace a fost suspin de violă.

Astfel transplantată pe plaiurile Dunării poesia nouă face ravagii.

Floare artificială, născută din savante combinaţii verbale şi din suveranul dispreţ al strămoşescului bun simţ — literatura de farsă „a prins". E stranie, are adesea atracţia necunoscutului, publicul nu îndrăzneşte s'o combată de frica ridicolului, singur îi dă iluzia vieţii şi crede în ea — dar ca şi florile create în laborator de experienţele lui Leduc ori Traube, e lipsită de darul divin şi preţios, autenticitatea vieţii.

Pe naivi, pe snobi, îi va fi minunând. Pe cei mulţi nu-i poate decât întrista.

Nu literatura de comisvoiajori şi de însoţitori de vagoane internaţionale, nu jonglerii sintaxice, aberaţii lingnistice, jargon şi esperanto, nu aceastâ literatură o aşteptăm cu nesaţ. De undeva, dintr'un colţ al ţării virgin încă, nesiluit de fumul cafenelor, puternic şi pur aşteptăm poetul firesc al acestor plaiuri. E poate printre noi şi nu-l cunoaştem.

Îl aşteptăm răbdători. Ori de de unde, ori când. Va fi al nostru. Peste voinţa noastră, va fi al nostru, cum Eminescu a fost peste voinţa, priceperea şi preţuirea contimporanilor.

Celorlalţi, rămâie-le flaşnetarii internaţionali.

Cezar Petrescu

Apel

Acţionarii Soc. An. Rom. „Costum", I. V. Mauthner & Co. Cluj sunt rugaţi, să se prezinţe la 19 August 1924, ora a. m. în localul fabricei în Cluj, Str. Cărămidarilor Nr. 17, la adunarea generală extraordinară, care se va ţinea cu următoarea

Ordine de zi:

1. Raportul fondatorilor despre primirea autorizaţiunei da funcţionare.
2. Modificarea statutelor în sensul instrucţiunilor primite.
3. Complectarea Consiliului de Adţie şi a Comisiunei de Censori şi confirmarea hotărîrilor luate de Adunarea Generală de constituire.
4. Propuneri.

D 96 **Fondatorii.**

Caut un candidat

cu o practică mai îndelungată să fie român sau perfect în limba română

Dr. Fenechiu adv., Tg.-Secuesc

D 87

CACAO SUCHARD CIOCOLATA
MILKA
BITTRA
VELMA
SANTE
VANILLE

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţa generală că în ziua de 2 Sept. a. c. orele 8% dimineaţă se vor vinde prin licitaţie publică forţată în localul societaţii noastre din Calea Victoriei No. 35 toate obiectele cu scadenţă până la 1 August a. c. incl. şi cari nu au fost răscumpărate în termenul legal.

Cluj, la 9 August 1924.

Prima Casă de Impr. pe Am. Soc. Anonimă

D 93 **Direcţiunea.**

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

CINEMA SELECT

Numai Duminecă, 10 August

Memoriile unei artiste

Dramă sentimentală în 6 acte. In rolul principal: *Lya Mara.*

Luni, 11 August. Premieră!

Femeia si dracul

O alegorie dramatică în 6 acte. In rolul principal: *Francesca Bertini.*

TEATRUL MAGHIAR

Luni, 11 August 1924

Rătăciri

Mare dramă socială sentimentală în 5 acte. In rolul principal: *Henny Parten şi Harry Liedtke.*

La Târgul de Mostre Cluj

(31. Aug. — 14. Sept. 1924) expune:

Curele de transmisiune!

Adr. telegr.: „DERMATA" Cluj. — Curele speciale pentru cusut manchetta şi inele de piele pentru pistoane şi alte article technice — Adr. telegr.: „DERMATA" Cluj.

FRAŢII RENNER & Co.

Lloyd **Fabrică de Pielărie S. A. Cluj.** 4

Navigazione Generale Italiana

Linii repide de lux pentru

America de Nord si de Sud

Viitoarele plecări din Genova pentru:

Rio de Janeiro—Santos
Montevideo-Buenos Ayres

Vaporul „Re Vittorio" ..... 7 August
„ „Duca d'Aosta" ..... 22 „

Pentru New-York

Vaporul „Duilio" ..... 6 August
„ „Colombo" ..... 28 „

Asistenţa specială pasagerilor de clasa III în cursul călătoriei cu trenul **Bucureşti—Genova**

Pentrn informaţiuni şi reţineri de locuri a se adresa la Biroul de Pasageri al Companiei

„Navigazinge Generale Italiana" în Bucuresti, Calea Grivitei No. 143.

Ultima oră telegrafică

Situația actuală a industriei manuale

Necesitatea înființării unui număr cât mai mare de cooperative industriale, cu ajutorul cărora să se poată asigura viața micei industrii — Concurența ce se face de către marea industrie amenință să distrugă pe industriașul manual

In ultimul timp, industria manuală sau mica industrie, a început să se resimtă puternic prin concurența ce se face din partea marei industrii, prin desvoltarea sistematică și progresivă, a acesteia din urmă. Și spunem că mica industrie este periclitată, atâta vreme cât factorii cari o compun, nu vor căuta să și concentreze forțele și cu puteri unite să facă față concurenței.

O experiență, de pe urma căreia ar trebui să se tragă numai foloase, s'a făcut în unele ramuri industriale, cari în scurt timp vor fi scurt timp vor fi scoase din viața economică, iar locul lor va fi ocupat de marea idustrie.

In această situație, industria manuală va ocupa în viitor un loc cât se poate de neînsemnat, de oarece marea industrie, o va copleși. Aceasta din urmă, cu capitalul său, își poate procura materialul prim necesar, mai eftin decât micul industriaș; ea lucrează cu forța mașinilor, a căror producție este incomparabil mai mare și mai eftină, decât a forței manuale; poate să explocteze toate produsele solului și subsolului pentru intensificarea producției și pe lângă aceasta, având la dispoziție capitaluri mari, poate acorda credite negustorilor, desface marfa prin comerț și în felul acesta consumatorii săi sunt o țară sau mai multe țări.

Viitoarea situație a industriei manuale, este văzută de altfel, chiar de însăși micii industriași, care se vaetă mereu de creșterea din ce în ce mai mare a concurenței făcute de marea industrie, cu care trebue să se lupte. Cu toate acestea, până în prezent ei s'au mulțumit numai cu vaetele, și numai în rari cazuri se silesc să-și creeze o situație, cu ajutorul căreia să poată lupta față de marea industrie cu deplin succes. Și aceste palide începuturi au fost făcute în direcția concentrării forțelor, după cum am spus mai sus.

Aceasta, cu toate că este o noțiune cam veche, totuși s'a vorbit despre ea în cele mai multe congrese industriale, ca fiind singurul mijloc prin care industria manuală s'ar putea consolida. Totuși până acum, hotărârele congreselor au rămas simple proecte, fără a se fi înfăptuit decât foarte puțin.

Mica industrie numai atunci va putea săși apere poziția sa pe terenul economic și al luptei de concurență, când își va creia aceleași condițiuni de existență, pe care le are industria mare. Cu alte cuvinte, numai în cazul când își va putea procura mai eftin materiile prime necesare, când va înlocui cât mai mult munca brațelor prin forța mașinelor și când va putea produce cantități cât mai mare de articole fabricate.

Și toate acestea se vor realiza efectiv atunci când industriașii manuali din aceiași localitate, se vor asocia, formând cooperative.

Aceste asociațiuni profesionale ar avea singurele darul de a anihila într'o măsură oarecare concurența ce se face de către marea industrie. Aci însă ne lovim de tendința fiecărui mic industriaș care voește să-și păstreze independența cu fală, însă credem că în fața intereselor superioare, este necesar ca această ambiție să cadă.

Oricare ar fi sistemul pe care s'ar baza o Cooperativă, foloasele ce pot trage sunt foarte mari. De aceia se impune ca la cooperativele de producție în comun, statul să dea pentru încurajare, fie bani, fie materiale; la cele de procurare sau desfacere în comun, încurajarea cu bani, iar cele de furnizări pentru stat și armată, cooperativele să albă precădere. Infăptuirea acestor propuneri, ar asigura într'o largă măsură viața și stabilitatea micei industrii, care în timpurile de față, este în deajuns prejudiciată.

Știri diverse

— **Stinesul Indiei,** *e Sir Tata, aristocratul industrial din Bombay, care acum și-a terminat cura de patru săptămâni la Pistyan. Rezultatul acestei cure se caracterizează prin declarația lui următoarea: „Dacă ar avea și India un Pistyan, am avea cu 100 de mii de oameni mai puțini bolnavi. Aceste băi numai de acum se vor desvolta după meritul lor".*

— *Sanatoriul dr. Cosmutza, Cluj-Cetățuia (Fellegvar) pentru vindecarea boalelor interne, îndeosebi ale organelor respirătoare și nervoase.* D 44

* *Lubenițe roșii calitatea întâia pepeni turkestan și santalupi produse proprii sunt de vânzare en-gros și en-detail la doctorul Adam Iancu proprietar Curtici, jud. Arad, lângă calea ferată.* D 72

„Rador" No. 2071

Sanatoriul Dr. Cosmutza

Cluj-Cetățuia (Fellegvar)

Pentru vindecarea boalelor interne, îndeosebi ale organelor respiratoare și nervoase

Clădire nouă, situată pe vârful dealului, înconjurată de un mare parc, prevăzută cu tot confortul și cu toate instalațiunile sanitare moderne.

o Intreținere dietică excelentă. o

45 D

Ultime informații

— **Furturi.** Dnii Eugen Reich și Piskolti Lajos au anunțat poliția că în gara locală li s'a furat eri din buzunare, celui dintâi suma de 500 lei și celui din urmă lei 3700, — de către indivizi necunoscuți.

*

— Eri, individul Gh. Roșianu, a furat o blană dela blănăria Martonffy, unde era angajat. Cazul fiind adus la cunoștința parchetului, s'a dovedit că acest individ a fost pedepsit cu doi ani închisoare, tot pentru furt.

*

— Dl dr Egri din localitate, a anunțat poliția că astă noapte indivizi necunoscuți s'au introdus în locuința d sale, prin spargerea unui geam și au furat haine și lengerie în valoare de peste 20.000 lei. Poliția a luat măsuri pentru prinderea hoților.

*

— Eri dimineața a căzut în brațul secundar al Someșului, soția dlui profesor Rabatki, și era pe cale de-a se îneca dacă nu i se venea îndată din apropiere ajutor. — Cauza acestui accident se datorește faptului că pe marginea râului nu se găsește nici un grilaj, așa că d-na Rabatki, a călcat greșit și a căzut în râu.

— **Dela consiliul de război.** Eri s'a judecat la Consiliul de război al Corpului VI. Armată, procesul mai multor soldați dezertori, cari constituiți în bandă, au ucis și jefuit în anul trecut în împrejurimile Orăzii-Mari. De oarece martorii apărării nu s'au prezintat în număr complect, continuarea procesului s'a amânat pentru luna Septemvrie.

— **Prohibirea cărților didactice din Ungaria.** *Ministerul Instrucțiunei publice a dat ordin că pe viitor se interzice cu desăvârșire întrebuințarea în școlile maghiare a cărților provenite din Ungaria, deoarece toate cărțile vor trebui să aibă aprobarea Ministerului.*

* *Magazinul „AU PRINTEMPS" fost „MISSIR" Str. Memorandului 11, cu ocasia schimbării firmei vinde toate mărfurile cu aproape prețurile fabricelor.* 67 D

— Sedria orfanală din Cluj, anunță că în baza convențiunei încheiate între România și Ungaria, guvernul român a hotărât să se facă un tablou amănunțit despre averii minorilor din Ardeal și a acelor de sub tutelă, pe care le administrează sedriile orfanale din Ungaria, în urma delimitării de frontieră din 1919.

— **Viza livretelor militare.** Cercul de recrutare din localitate ne roagă să aducem la cunoștința publicului că conformitate cu ordinul M. St. Nr. 858—1934, Consiliul de Miniștri a aprobat că toți absenții la viza livretelor pe anul 1923 pot să se prezinte la Cercul de Recrutare Cluj, până la 28 August 1924 pentru a li se face viza livretelor. Acei cari nici până la aceasta data nu se vor prezenta pentru a li se face viza, vor fi aspru pedepsiți.

— **Cererile de cetățenie.** *Primăria a luat dispoziținea ca pe viitor eliberarea certificatelor de cetățenie trebuește cerută în limba română, în scris și timbrată cu 20 lei deoarece până în prezent nu se dădea nici o importanță acestui lucru, — iar din valoarea timbrelor urmează să se majoreze fondurile necesare diferitelor lucrări edilitare ale orașului.*

— După cum am anunțat la timp, dl Parlagy, directorul teatrului maghiar din Oradea Mare a fost detașat în aceiași calitate la Brașov, în urma măsurilor luate referitor la noile autorizații de teatre maghiare în Ardeal. Dsa nu a primit noul post oferit și și-a dat demisia, iar în locul său a fost numit dl Feher Imre. Dl Parlagy voia să rămână la Oradea Mare, unde să pună și pe viitor aceleași piedici pe care le-a pus și în trecut, oricărei manifestațiuni teatrale acolo.

— **Eliberarea licențelor de comerț.** Corporația industrială din localitate a cerut ministerului de industrie și comerț, ca pe viitor să interzică eliberarea de licențe la comercianții cari nu au vârsta și instrucția cerută de lege. Corporația industrială a făcut acest pas, în urma constatării că s'au eliberat licențe la oameni de abia 15 ani.

* *Curs pentru broderie artistică modernă pe mașinile de cusut de familie. Se va inaugura Luni, 11 Aug. în sala No. I./3. a Școalei industriale de stat pentru femei din Str. Avram Iancu No. 13. Participarea la acest curs este gratuită iar vizitarea lui este pentru oricine liberă.* **Bourne & Co.** *Cluj, Str. Memorandului No. 20.* 99

* *La muzeul din Strada Barițiu Nr. 5, să mai găsese de vânzare, mobile, docare și alte obiecte rămase de la expoziția școalelor de Arte, cu prețuri foarte avantajoase.* 95

Prin telefon dela corespondenții noștri

Ancheta conflictului dela Toplița

Secuii au fost instigați împotriva Românilor. Arestarea căpeteniilor cari au îndemnat la revoltă.

Toplița-Română. — Comisiunea de anchetă ieșită la fața locului pentru cercetarea cauzelor sângerosului conflict care a avut loc alaltăieri între secui și români, a stabilit că atacul a fost pus la cale de multă vreme, de către câțiva agitatori iredentiști. Terenul de păsune în litigiu se cuvenea românilor, iar secuii nu puteau avea nici o pretenție asupra lui. In fața comisiunei de anchetă secuii au recunoscut acest lucru și au declarat că regretă incidentul. Au fost arestați 7 secui, arătați de mulțimea conaționalilor lor ca instigatori.

Noul regim al pâinei

București. — Miercuri va avea loc un consiliu de miniștri pentru fixarea unui nou regim al pâinei în întreaga țară.

Fraude la Poșta din Iași

Iași. — Eri a fost surprins, pe când deschidea scrisorile de valoare pentru a le jefui conținutul, factorul postal Apolon Andrieff. La cercetarea care i s'a făcut, Andrieff o declarat că se îndeletnicește de multă vreme cu această operație.

D. ministru Angelescu la Odorheiu

Odorheiu. — Eri a sosit în localitate venind dela Tg.-Mureș, d. ministru Angelescu, însoțit de dnii Valaori și Ghițescu. D. ministru a făcut o minuțioasă inspecție la școlile din localitate.

Cursul leului

București. — Pe ziua de astăzi cursul leului la Paris se anunță la 8·05 iar la Zürich la 2·40.

Afacerea Terente

Brăila. — In afacerea Terente, primul procuror al Tribunalului local d. Ivanovici, a declarat că principalul vinovat pentru nepriderea banditului este Herșcovici, care n'a anunțat poliția atunci când trata cu Terente eliberarea d ei Herșcovici.

Crima din strada Ciocracul în fața Tribunalului

Brașov. — Eri s'a judecat la Tribunalul local crima din str. Ciocracului săvârșită în Martie anul trecut de către locuitorul Zizi Gh. Aceasta, aflându-se într'o criză de nervi, și-a omorît nevasta, apoi i-a dat foc.

Zizi a fost condamnat la 1 an închisoare.

BEREA

DESCHISĂ 20

„URSUS"

a

Fabricei de bere

CZELL

din Cluj, este beutura predilectă a publicului

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

35 35

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

7

CEASORNICE Longines

Grands Prix

ELEGANTE ȘI PRECISE

LOTERIA

Sindicatului Presei

Române din Ardeal şi Banat

autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei.Române din Ardeal şi Banat

insumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 August 1924** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

MICA PUBLICITATE

Vând Vila compusă din 3 camere pod, bucătărie, grădină, pivniţă, magazie, toate complecte aranjate fost Harmat-Vila Sovata. D 98

Mobiliar modern (2 dormitoare, o sufragerie, Sa'on, bucătărie) de vânzare. Se pot vedea 5—7 p. m. Adresa la redacţia gazetei. D 57

Vin de Ghioroc Miniş litru 15 Lei Strada Şaguna 2, în curte. 101

Moartea sigură a ploşniţelor se află în farmacia Corneliu Demeter, Cluj, Calea Moţilor 2. 100

ATELIER 3272

MODERN DE FOTOGRAFII

GARDI & Co.

Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări şi reproduce tablouri in mare.

CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

PREŢURI REDUSE

Văzuţ'aţi Vitrinele

magaziei firmei pentru femei şi bărbaţi

Diamanstein

şi

Moskovitz

CLUI,

Calea Regele Ferdinand 25. 6

? ?

Acolo veţi afla cele mai nouă modele de paltoane femeeşti

Lloyd

PREŢURI REDUSE

PREŢURI REDUSE

PREŢURI REDUSE

Sprijiniţi Comerţul şi Industria Românească

In Strada Nicolae Iorga №. 6.

s'a deschis prima

Pantofărie studenţească,

unde se execută comenzi de pantofi, ghete, cisme şi sandale. Tot aici s'a deschis şi primul salon de lustragerie de ghete 27

Pentru studenţi şi funcţionari de stat se acordă 10% reducere.

Au sosit ✽ Au sosit

Cămăşi bărbăteşti 18

colorate, cu 2 gulere desenuri moderne si elegante

Preţul: Lei 275 buc.

SIEGFRIED WEISS

CLUJ, CALEA REG. FERDINAND No. 6.

LEI 450

un pantalon de tenis!

La firma: D 44

Katz şi Mendel

Cluj, Piaţa Unirii No. 10.

Lloyd 1677

Fier de beton

Sârmă laminată, Fier rotund,

Cue de sarma

Sârmă de fier, Sârmă arămită, 38

Arcuri de mobila

Sârmă Ghimpată, Scoabe, Sârmă de oţel din uzinele

Industria Sarmei S. A.

Furnizează imediat

Feraria S. A. Cluj,

Calea Victoriei No. 29.

Adr. Telegr.: „Feraria". Telefon: 4-40, 3-47.

ROYAL MAIL LINE

Pacific Linie Liverpool

Calatorie regulata cu vapoara rapide de primul rang:

Din Hamburg, Southampton, Cherbourg, Liverpool, La Rochelle Palice în

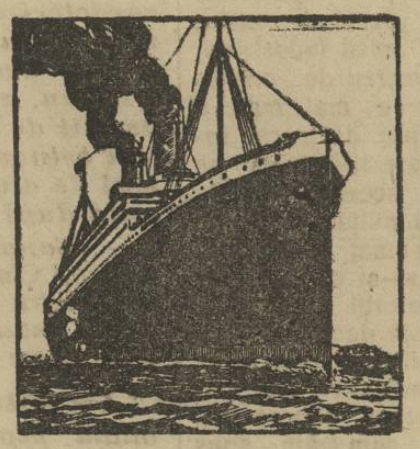

America de Nord, Canada, Brazilia, Argentinia, Cuba, Peru, Chile, Mexico

Caiute pentru 2, 4 şi 6 persoane. Cost şi serviciu de primul rang

Pentru cumpărarea biletelor a se adresa

„Compania Tranzit"

Bucuresti, Calea Grivitei No. 153.

Tranzit:

Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Arad, Strada Colonel Paulian No. 11.

Lloyd-Exp. 34

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul V. Nr. 1150 — 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI — Marți 12 Aug. 1924

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L
PE 6 LUNI . . . . . 240 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L
PE 1 AN pentru autorități . . . . . 600 L
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L

Discuțiile in jurul Concordatului

Declarațiile dlui Alex. Lapedatu, ministrul Cultelor

„Lupta" dlui Honigmann și alături de ea, bineînțeles, celelalte ziare independente, au fost brusc apucate de un acces de pravoslavnică îngrijorare pentru interesele bisericei ortodoxe și ale statului român cari interese ar fi lezate prin concordatul cu Vaticanul.

Un text apocrif al Concordatului publicat de ziarul „Lupta" cași articolele tendențioase comentând clauzele cuprinse în pretinsul concordat, au înșelat naivitatea societății clerului „Ajutorul". Moțiune semnată de preoții membri ai acestei societăți protestează împotriva stipulatiunilor textului apărut în „Lupta".

Ministerul Cultelor în scop de a risipi svonurile alarmante ale campaniei începută pe chestiunea concordatului a dat publicității un comunicat în care se arată că textul apărut în „Lupta" este apocrif și că textul rezultat din discuțiunile urmate între delegații guvernului român și Vatican nu este definitiv.

Solicitat de „Viitorul", dl Al. Lapedatu, ministrul Cultelor a făcut în chestiunea concordatului declarațiuni cari completând comunicatul Ministerului, lămuresc definitiv discuțiunea, risipind aserțiunile tendențioase și îngrijorările unor oameni evident de bună-credință și de sincer zel confesional — cum a spus atât de bine dl Lapedatu, — pe cari campania ortodoxelor ziare din str. Sărindar i-a putut induce în eroare. dl Ministrul a declarat:

„Textul concordatului ce se discută nu este cel rezultat din discuțiile de până acum ale delegatului nostru cu reprezentanții Vaticanului, care text, e necesar s'o relevez, nu este nici complet și nici definitiv, întrucât urmează a suferi adăogiri și modificări, în sensul instrucțiunilor date de guvern delegatului său.

„Noi n'am făcut altceva — continuă dl Lapedatu — decât că am dat delegatului nostru anumite instrucțiuni bine precizate, reprezentând principiile și punctele de vedere ale guvernului în chestiunile cari trebuesc să formeze baza unui acord reciproc pentru stabilirea nouei poziții a Bisericei catolice în Statul român, principii și puncte de vedere pe care avea să le urmeze în desbateri și peste cari, evident, nu putea trece fără aprobare prealabilă".

Spulberând astfel afirmațiunea că delegații noștri au lucrat fără a avea instrucțiuni precise, dl ministru Lapedatu arată mai departe că cererea de a se publica textul concordatului este neserioasă pentru bunul motiv că nu se poate da publicității un text care nu e nici complect nici definitiv.

In moțiunea clerului ortodox se spune că guvernul n'ar fi trebuit să trateze decât după votarea legii de organizare a Bisericii ortodoxe și a regimului cultelor în țară.

Răspunzând la această alegațiune, dl Lapedatu a precizat motivele pentru cari guvernul a crezut necesare discuțiunile în vederea încheierii concordatului.

„Guvernul — a spus dsa, nu poate sta pe loc cu lucrările sale de organizare a vieții publice din noul stat român întregit. El trebuie să pregătească proecte de legiferare în toate domeniile acestei vieți, să le aibă gata pentru timpul când vor trebui sau vor putea fi prezentate parlamentului.

„Precum, deci, s'a îngrijit să întocmească un proect de lege pentru viitoarea organizare a Bisericei Ortodoxe și un altul pentru noul regim al cultelor în țară, căruia vor trebui să se conformeze confesiunile eterodoxe în constituție regnicolară, tot așa a socotit că e necesar să se îngrijească din vreme de întocmirea unui concordat cu Vaticanul pentru organizarea confesiunei catolice, cu constituție universală".

Dar moțiunea preoților ortodoxi prezintă și o acuzație pe care dl Lapedatu a ținut s'o respingă. S'a spus anume că tratativele la Roma au fost încredințate unor persoane cu mari simpatie față de catolici și unui preot român catolic.

Dl ministru al Cultelor a lămurit că cel din urmă n'a fost decât consilier-technic, deci fără rol direct în dezbateri, iar în ce privește pe ceilalți doi, unul fost ministru al cultelor, celălalt ministru al țării pe lângă Vatican, „uu știu — spune cu drept cuvânt dl Lapedatu — ce-i poate îndreptăți pe autorii moțiunei să facă o astfel de afirmațiune, decât doar ușurința cu care la noi se atribuie adesea oamenilor sentimente și intenții pe cari nu le au. De altfel chiar de ar fi fost așa, delegații noștri au tratat pe baza unui mandat de instrucțiuni peste cari dânșii nu puteau trece fără prealabila aprobare a guvernului.

Dl Lapedatu și-a încheiat declarațiunile cu un apel către preoții ortodoxi cari n'au nici un motiv să fie îngrijorați, fiindcă oamenii dela conducerea țării purtând răspunderea actului de stat ce se tratează cu Biserica romano-catolică sunt în orice caz mai buni români și mai pravoslavnici decât dnii Braunstein, Honigmann și Rosenthal, cari s'au arătat atât de sgomotos și adânc îngrijorați de tratativele cu Vaticanul. Și credem că, dacă autorii moțiunei clerului ortodox, cercetau cu mai multă atențiune și prudență subita îngrijorare a salariaților dlui Rosenthal, n'ar fi căzut atât de naiv în cursa întinsă de Braunsteinii erijați în apărători ai Bisericei ortodoxe.

Presa care ne ignorează

Arătam acum câteva zile cum unele ziare bucureștene sau din provincie utilizează articolele și reportajele „Infrățirei" fără a declara sursa. Faptele sunt perfect exacte. Colecțiile ziarelor „Lupta", „Universul", „România", „Evenimentul" din Iași, și ale altor ziare, stau cea mai bună mărturie. Nu mai puțin decât acum, în ultimele zile, materialul redacțional al ziarului nostru colabora intens în coloanele ziarelor, cărî țin cu orice preț să ne ignoreze în fața opiniei publice.

Câteva exemple: „Lupta" a reprodus în întregime traducerea noastră din revista „Szent Család", despre „Infrățirea" însă nu spune nimic. S'ar putea obiecta că „Lupta" a putut face și ea traducerea, dar perfecta identificare a textelor exclude ca „Lupta" să fi făcut tradus identic o traducere din limba maghiară, unde termenii sunt atât de variați și flexibili. Cine știe limba maghiară își poate de seama de acest adevăr.

„Universul" deasemenea a reprodus în întregime un articol al nostru. Redactorul care a făcut acest lucru, necunoscând consemnele, a indicat reproducerea ca după „semioficiosul guvernului din Cluj" și probabil a adăogit și numele ziarului nostru, căci articolul, din suprimările făcute la secretariat, a ieșit oribil mutilat; ni se zicea într'un loc „semioficiosul guvernului din Cluj" în altă parte „oficiosul guvernului" și mai departe numai „oficiosul": graba de a ne scoate din atenția publicului a dus până la absurdități și non sensuri, ca cele arătate mai sus.

Despre „România" nici să mai vorbim Articolele „Infrățirea" apar în oficiosul bucureștean al partidului național drept „corespondențe de la trimisul special al său la Budapesta".

Am insistat asupra acestor câteva cazuri izolate, pentru a ilustra o tristă stare de decădere profesională ceea ce ni-a determinat pentru orientarea în viitor a opiniei publice, să deschidem o rubrică specială destinată exclusiv „furturilor profesionale".

D. I. I. C. Brătianu la Lăpușna

Tg. Mureș. — Eri la orele 8 a trecut prin localitate Dl I. I. C. Brătianu, președintele Consiliului de miniștri mergând la Lăpușna, unde se află M. S. Regele. D. I. I. C. Brătianu a fost întâmpinat de reprezentanții autorităților locale, cu cari s'a întreținut câteva minute, și de numeroși cetățeni.

Pitorescul și bogățiile Ardealului

Tinutul Zarandului: BRADUL

— Pe urmele istoriei —

Dintre toate văile Crișului cea mai îmbelșugată și în acelaș timp și mai plină de amintirile eroilor cari au luptat pentru libertatea neamului românesc din Ardeal este cea a Crișului alb.

în Țebea e gorunul lui Horia, la umbra căruia se odihnește de veci Avram Iancu, Craiul munților; nu departe de aici e satul Mesteacăn, unde o cruce de piatră arată și astăzi locul unde a pus Horia pe tovarășii săi să jure credință pentru izbânda revoluției, atât de groaznică în urmările ei și pentru proprietari și pentru răsculați.

Un alt loc de jertfă este Iosaș unde a fost spânzurat în 1848 Ion Buteanu, prefectul Zarandului, avocat și prietin de al lui Iancu, iar în Baia-de-Criș a petrecut în ultimul timp al vieței Avram Iancu, la casa covrigarului Ion Stupină, dormind pe prispă și cântându-și din fluier doine de jale, în care plângea toată nenorocirea iobagilor români.

Ținutul cu atâtea amintiri istorice pentru poporul românesc cum nu e altul se numia al Zarandului. La 1867 Ungurii l'au împărțit între comitatele Arad și Hunedoara.

Azi cu drept cuvânt zărăndenii cer reînființarea județului Zarand, având drept capitală Bradul, unul din cele două centre culturale românești, adăpostite în inima munților Apuseni.

Liceul din Brad. Bogățiile metalifere din jur

Bradul e și el unul din centrele unde s'au manifestat cu tărie sentimentele naționale românii reușind să și aleagă deputați sub era veche, cu toate piedecile și asupririle Ungurilor. Intreaga străduință a românilor a fost însă legată mai cu seamă de școală.

La Brad a fost gimnaziul cu școala normală ortodoxă, create sub imboldul marelui mitropolit Andrei Șaguna și înfăptuit sub directa supraveghere a fruntașilor poporului din Zarand.

La înaugurarea lui în 1869 a luat parte și Avram Iancu.

Astăzi jertfele grele ale românilor au fost răsplătite. Gimnaziul își are palatul său și a fost trasformat în liceu, rezervându-i-se o mare misiune culturală și de acum înainte.

Brudul e și un centru economic cu o însemnată importanță locală. Aici se întâlnesc spre schimb grânele dinspre câmpie cu ciuberile și cercurile Moților, dinspre Bucium, Albac și Vidra.

Târgurilor din Brad le-a mers vestea. Bogăția vestită a ținutului este cea sub pământeană. In jurul acestui cuib de români neaoși sunt munții cari ascund metale prețioase. Tuneluri, cotloane găuresc măgurile începând dela ieșirea din Brad și până la Crăciunești spre Deva.

La Gura Bărzii, vre-o 5 km. de Brad se află șteampurile soc. „Mica" cele mai mari din Ardeal și printre cele mai de seamă din Europa.

Aurul se găsește în filoane, adică în crăpăturile rocilor eruptive sau chiar sedimentare, unde apa ferbinte venind din vatra vulcanului a lăsat să cristalizeze aurul împreună cu alte minerale luate sub formă de soluții calde din măruntaiele pământului. Unde se încrucișează crăpăturile sunt punctele unde se pot găsi cantitățile cele mai mari de aur curat, zis de „stâncă".

Așa la Musari, nu departe de Brad un singur cuib a avut 85 Kgr. de aur curat. Minereuri de plumb, de argint, de cupru (muntele Heghieș) întovărășesc metalul nobil.

Aurul este însă pentru băștinași o bogăție mai puțin prețioasă decât pământul, căci se lucrează cu greu și nu rămâne pe loc.

Deaceia nădejdea țăranilor se îndreaptă din nou spre ogorul și pășunea care le dă hrana de toate zilele.

Pentru ușurința schimbului cu ținuturile bogate de la Sud de Mureș, ei cer cu multă stăruință legătura de cale ferată cu Deva, printr'un tunel care ar străpunge Dealul Mare.

Comunicarea directă a Zarandului cu Deva prin această linie ferată ar fi de mare folos atât din punct de vedere economic cât și național.

Mirarea lui Naftuli

Agentul ambulant al anumitei prese politice și economice din str. Sărindar, numitul Naftuli Constantin, zis și Nicolae Kanner, zis și..., încearcă să se vâre într'o discuție, pe care nu cu dânsul am detchis-o. Pentru aceasta, nu-i vom face onoarea de a-i răspunde. Facem însă o nouă constatare. Naftuli se arată foarte mirat de faptul că redactorii „Infrățirii", „neplătiți cu lunile", sar totuși în apărarea guvernului acuzat idiot și meschin că nu dă destul concurs la organizarea târgului de mostre. Atâta abnegație și atașament îl stupefiază.

La rândul nostru, îl înțelegem. Naftuli a trecut numai de câteva ori pe la ghișeele Camerei de comerț, a constatat absența subvențiilor și imediat s'a revoltat. Afacerile sunt afaceri. „Așa se lucrează, nu cum fac redactorii „Infrățirei"! Foarte bine pentru Naftuli.

Numai că Naftuli a uitat un lucru. Infrățirea nu este o tarabă, coloanele ei nu sunt o marfă care se cotează în obor, iar redactorii ei n'au nimic face cu societatea funcționarilor și voiajorilor comerciali.

Cronica sportivă

Programul senzațional stabilit pentru întreaga lună, n'a putut fi realizat din greșeala chiar a organizatorului matchurilor, atât de promițătoare. Nu cunoaștem cauzele cari au determinat neținerea întrecerilor de Sâmbătă și Duminecă, cu echipa budapestană F. T. C. Faptul ca atare este însă totuși foarte supărător deoarece, deși acordul făcut către un sportman orădan, nerespectarea angajamentelor din partea acestuia se răsfrânge și asupra sportului nostru, și înseamnă în același timp o pierdere considerabilă pentru echipele acestea ne mai putându-și găsi adversar serios.

In locul lui F. T. C. a trebuit dar să vedem svârcolirile neputincioase ale echipei provinciale Sparta din Gherla. Iată decursul jocului.

Victoria—Sparta: 4:0 (2:0). In primele minute Sparta promite prin câteva înaintări bine conduse să fie adversar periculos și cine știe dacă tradiționalul noroc în sport n'ar fi abandonat pe ambițioșii gherlani, cum s'ar fi prezentat rezultatul. Eshipă tînără, încoherentă și fără simț tactic, cade nu peste mult victima tempoului vioi și-și pierde capul după primul goal marcat din cornerul lui Palocsay trimis în poartă de extremdreaptă.

Jocul spartanilor este din cale afară neîndămânatec. Cu apărarea slabă, înceată, lipsa legăturii între halfi și combatanți. nehotărârea acestora, technica inferioară, etc. etc. Sparta nu putea ține piept elanului cunoscut al fostei șampioane, așa că Matauch (1) și Istvánffy (2) fixează fără sforțare rezultatul de mai sus.

In Victoria au debutat mâi mulți jucători de rezervă. Sparta lucrează mai mult în centru, Victoria pe aripi.

Victoria, foarte precaută, s'a pus în joc toată știința, viociunea, ambiția, păstrând același viguros de capo al fine, indiferent de adversar, tactică foarte sănătoasă pentru care merită lauda, și pe care o recomandăm călduros echipelor locale.

Știri diverse. Echipa noastră națională va juca la Praga în ziua de 28. August, matchul revanșă cu Cehoslovacia. Recomandăm călduros dorințele marelui public referitoare la compunerea echipei, relatate în acest ziar.

In zilele de 30 31 l. c. reprezentativa Clujului va juca la Drezda cu Mitteldeutscher Ballspielverband, cunoscut și aci.

O serbare

la Sanatoriul Statului din Geoagiul de jos

Duminecă în 3 Aug. seara, direcțiunea sanatoriului a dat ocazie bolnavilor de a petrece câteva momente de înălțare sufletească, audiind concertul dat în sala cea mare a sanatoriului de artiștii, dna Virginia și dl Nicolae Corfescu cari au cântat diferite arii din operile „Tosca“ și „Pagliaci“. Dna Virginia Corfescu, soprană-lirică, a cântat „Arie din Tosca“; Lad. Makray: Er ist gekommen și de Schubert: Erlkönig. Dl Corfescu cu o frumoasă și puternică voce de tenordramatic, a făcut să tresare inimile bolnavilor, cântând prologul din „Pagliaci“, cei doi grenadieri de Schumann și un „duet“ cu dna Corfescu din Tosca.

*

In partea a doua artiștii îmbrăcați în costume naționale, au cântat cântări naționale. Dl Corfescu a cântat: De pe valea Oltului, ca prin Banat ca prin Moldovă și cântecul Ciobanului din Ardeal, bis dna: Spune mândro-adevărat; „Auzi-Valea“, care la aplauzele de ori a fost repetată și cu care s'a terminat serbătoarea pentru bolnavi lipsiți de distracțiile pe cari cei sănătoși le au zilnic în mijlocul orașelor.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

CINEMA SELECT

Marți, 12 August 1924

Premieră!

Femeia si dracul

Alegorie dramatică sentimentală în 6 acte, după romanul lui *De Artuffo*. In rolul principal: *Francesca Bertini.*

UNGURII

vor continuarea tratativelor cu d. ministru Tătărăscu

Ziarul „Temesvári Hirlap“ publică un interview cu senatorul Fülöp Béla, din care cităm:

„Nimeni un poate aduce învinuiri partidului maghiar în legătură cu tratativele avute cu d. ministru Tătărăscu. Vom continua în curând aceste tratative; ele nu sunt decât întrerupte.

Ar fi greșit să prejudicăm resultatele acestor tratative.

Noi Ungurii n'avem nevoe nici de vorbe răsunătoare, nici de martiri. Avem nevoe de o organizare serioasă și bine închegată, pentru ca maghiarimea să poată lupta în mod unitar pentru drepturile ei.“

Moartea unui profesor universitar ieșan

Din Iași ne vine vestea morții profesorului universitar C. Tiron. Defunctul a fost o conuscută figură a Iașului și a desfășurat pe lângă o interesantă activitate științifică și o bogată activitatd publicistică.

Dr. C. Tiron, care a fost profesorul multor, serii de medici, a dus tot timpul vieței o vie campanie contra alcoolismului. Cu moartea lui Iașul pierde pe încă unul din bărbații idealiști din vechea generație.

Citiți și răspândiți:

›Infratirea Poporului‹

cea mai bună gazetă săptămânală.

Conflictul dela Toplița se desminte

Prefectura județului Mureș-Turda ne roagă să desmințim, ca în întregime inventat, conflictul anunțat la Toplița dintre populația română și secuiască. La Toplița Română domnește cea mai desăvârșită armonie în sânul populației.

Un apel

al dlui dr. Jakabffy Elemer

In atenția arheologilor români

Unul din vicepreședinții partidului maghiar, dl dr. Jakabffy Elemér atrage tenția autorităților românești asupra pagubelor la care este expus locul vestitului municipiu roman Tibiscum de odinioară.

Rămășițel acestei localități se află la câțiva kilometrii de Caransebeș. In anul 1851 proprietarul Alexandru Capră, făcând săpături, a aflat mai multe lucruri importante. dintre cari niște table de aramă din timpul lui Pius Antonius (tabulae honestatae missionis), de o covârșitoare importanță arheologică.

Aceste table sunt astăzi o mândrie a Muzeului Național Maghiar din Budapesta.

Acum câteva săptămâni, dd Episcopul Boros, dr. Valer Braniște preotul Sperlea și notarul cercual Gheorghe Pop au făcut o escursie în părțile acestea unde odinioară se afla municipiul Tibiscum și scormonind pământul numai cu niște bâte, au găsit bucăți de mozaicuri, cărămizi romane cu inscripția MID, un vas, un sfeșnic și un ban din timpul lui Antonius Pius.

Din acest teren, care poartă o imensă comoară de amintiri a culturei române, râul Timiș rupe an de an imense bucăți de pământ, spre paguba ireparabilă a științelor în special a arhelogiei.

Atragem atenția învățătorilor noștrii asupra apelului dlui dr. Jakabffy Elemér.

Eftinirea Traiului

Odată cu marea scumpete a tarifului vamal de 150% la mărfuri, de la 11 August pentru a veni în ajutorul marelui public de funcționari, se face reducere din prețul vechi la magazinul

Succes. LUCA P. NICULESCU

Cluj, Calea Reg. Ferdinand No. 7

10% rabat

La toate mărfurile din magazin, pentru Dnii funcționari ai Statului, Judet și comună, precum și la Artiști ai teatrilor și la studenți, care vor prezenta la cerere **carnetul de identitate** cu fotografie pentru a pentru a profita de reducere. Lloyd 8

TEATRUL MAGHIAR

Marți, 12 August 1924

Rătăciri

Mare dramă socială sentimentală în 5 acte. In rolul principal iubita artistă a Clujului: *Henny Porten și Harry Liedtke*

Afară de program o comedie excentrică americană în două acte!

Au sosit ❀ Au sosit

Cămăși bărbătești 18

colorate, cu 2 gulere desenuri moderne si elegante

Prețul: Lei 275 buc.

SIEGFRIED WEISS

CLUJ, CALEA REG. FERDINAND No. 6.

ATELIER MODERN DE FOTOGRAFII 3272

GARDI & Co.

Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări și reproduce tablouri in mare.

CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

O invitație a Cercului de recrutare din Cluj

Cercul de recrutare ne roagă să anunțăm că următorii ofițeri de rezervă sunt invitați a trece în orice zi de lucru pe acolo, pentru a-și da adresa exactă:

Locot. rez. Sanciuc Emanoellă, lt. rez. Toth Francisc, lt. rez. Veiss Eugen, sub-lt. Țăran Eugen, sub-lt. Pop Pompeiu, lt. rez. Hirsch Hermann, lt. rez. Harnic Simion, sub-lt rez. Moga Remus, Lt. rez. Deák Edmund, ct. rez. Calea Arpad, S. Lt. Meda Gheorghe, Lt. Coroiu Iuliu, Lt. rez. Leroy Ludovic, Lt. rez. Haidu Edmund, Lt. rez. Ierb Teodor, Lt. rez. Csutok Mihailă, Lt. Laszlo Arnold, Pașcu Ioan, Lt. Zilahi Alexandru, Lt. Ambrus Francisc, S. Lt. Crons Martin, S. Lt. Flariu Laurenția, Lt. Calianu Aurel.

De vanzare 104 D

un

automobil

de lux fabricat

„Protos“ 24 HP.

în stare bună

caloserie modernă

M. Caprucian & Comp. Reghin

CEASORNICE Longines

7 Grands Prix **ELEGANTE și PRECISE**

Intreprinderea de Instalatiuni Electrice a Orasului Cluj alasata Uzinelor Electrice

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalațiuni electrice de înaltă și joasă tensiune pentru iluminat și forță motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare și aparate electrice, rebobinaj și reparațiuni în mod radical. Stațiune specială: de verificat contoare electrice cari se și repară și instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte, oferte și devize efectuate de specialiști, la cerere.

Haine pentru bal văpsește în toate culorile și curățâ CZINK.

Chestiunea învaţământului minoritar confesional în Ardeal

Examenele de capacitate ale profesorilor minoritari Comisiunile de examinare — De vorbă cu dl dr. Al. Pteancu, inspector general şcolar — Lansarea unei falşe ştiri la adresa dsale din partea ziarului „Keleti Ujság"

Se ştie că Ministerul de instrucţiune publică, încă din anul trecut, a luat dispoziţiunea ca toţi profesorii dela şcolile minoritare de Stat să depună un examen de capacitate din limba şi literatura română, istoria, geografia şi constituţia ţării noastre, şi numai în caz de reuşită la acest examen, ei vor mai putea funcţiona înainte.

Aceiaşi măsură s'a luat şi faţă de profesorii dela şcolile minoritare confesionale, cu singura deosebire că ei mai sunt păsuiţi până în vara anului viitor, dela care dată, în cazul când nu şiau însuşit suficient materiile cerute profesorilor dela şcolile minoritare de Stat, vor fi complect eliminaţi din funcţiune.

Pentru anul acesta, examenele vor fi depuse pe regiuni şi se vor ţinea în Ardeal la Timişoara sub preşidenţia dlui profesor Iosif Popovici, la Oradea sub preşidenţia dlui dr. Al. Pteancu, la Cluj sub a dlui Drăgan, profesor universitar, la Sibiu sub a dlui dr. Păcală, inspector general şcolar, iar la Braşov sub preşidenţia dlui Lupu Antonescu, inspector general şcolar.

Ştire falşă din partea ziarului „Keleti Ujság", relativ la mutarea dlui inspector general Pteancu

In timpul din urmă, ziarul „Keleti Ujság" din localitate, a lansat ştirea că dl dr. Al. Pteancu, ar fi fost numit în postul de director al liceului „Sf. Sava" din Bucureşti şi de aceia a lând de sosirea dsale la Cluj, am căutat să ne informăm precis asupra acestei ştiri lansate de confratele „Keleti Ujság" şi iată ce ne-a declarat dsa:

„Am aflat şi eu, că în lipsa mea din Cluj, unii interesaţi au lansat ştirea, că Ministerul de Instrucţie publică, m'ar fi numit director la liceul „Sf. Sava" din Bucureşti. *Este de prisos să mai desmint o ştire tendenţioasă,* fiindcă pe de o parte, actualul director al liceului, dl Senator Pop, un bărbat de înaltă ştiinţă şcolară, este în deplină putere de muncă, iar în ce mă priveşte, am încă foarte multe de făcut pentru organizarea şcolilor minoritare".

Aşa că dela distanţă se vede că informaţiunea ziarului „Keleti Ujság" a fost dată în mod eronat şi cu intenţiuni ascunse.

— In privinţa şcolilor minoritare, ne-a mai declarat dl dr. Pteancu, la minister s'a hotărît în mod definitiv ca, cu începere din acest an, să nu se mai poată angaja profesori la aceste şcoli, fără autorizaţia ministerului, deoarece numai aşa se va putea ţine un control asupra puterilor didactice pe care le au la dispoziţie şcolile minoritare, — neputându-se totodată întrebuinţa în aceste şcoli decât cărţi aprobate de Ministerul Instrucţiunei.

Pe lângă aceasta, în ceeace priveşte înscrierea nouilor elevi în şcolile confesionale, s'a hotărît în mod definitiv, conform unui ordin din anul trecut, că în primele trei clase ale tuturor şcolilor confesionale, să nu se mai poată înscrie decât elevi de aceeaşi confesiune cu şcoala, iar în clasele IV—VIII se vor putea înscrie şi elevi de altă confesiune, numai în cazul când vor dovedi că în anul trecut au urmat la aceeaşi şcoală.

Una din cele mai însemnate chestiuni, de altfel foarte mult comentată de cercurile minoritare, încheie dl dr. Al. Pteancu, şi anume chestiunea dreptului de publicitate, a rămas în suspensie până în toamnă, când se va aduce în faţa parlamentului legea învăţământului particular, care va conţine toate detaliile şi condiţiunile recunoaşterii acestui drept de către Stat.

Campionatul român de tir

Concursul de tir de la 13—15 Septemvrie

In zilele de 13—15 Septemvrie va avea loc un interesant concurs de tir pentru campionatul român. Concursul este pus sub Inaltul Patronaj al Alteţei Sale Principele Carol şi va avea următorul program:

In ziua de 13 Sept. 1924 oara 8 a. m.

1) Porumbei de lut simpli la serie de 10 bucăţi. Premiu I—III.

4) Porumbei de lut dubli la trei perechi. Premiu I—II.

3) Poul conform înţelegeri (disponibil 400 porumbei vii) 30 la sută din încusări se va reţine pentru poligonul de tir Cluj.

In ziua de 14 Sept. 1924 oara 8 a. m.

4) Porumbei vii simpli pentru campionat tragere dela 27 metri la 20 bucăţi, 4 greşeli elimină. Premiu I—III.

5) Concurs de consolare la porumbei vii şi de lut câte 5 bucăţi. Premiu I—III.

Comitetul aranjator îşi rezervă dreptul la eventua la schimbare a programului.

Condiţiuni de admitere

1) Termen de înscriere până la 6 Sept. 1924 la adresa Inspector de vânătoare Lt. Col. Bozac Cluj strada Băii 16.

2) Taxa de înscriere: Lei 200 total, pentru toate punctele din program. Suma se va trimite la adresa: „Banca Vatra" Cluj sub numele „tir"

Pentru fiecare porumbele la care se trage, se va plăti: Lei 10 pentru porumbei vii. Lei: 4 pentru porumbei de lut.

3) Alicele cele mai mari îngăduite sunt No. 10 (3 m m.)

Cine se va înscrie până la 20 August c. va beneficia de o reducere 75 la sută pe cfr.

Când esti chinuit de reumatism foloseste ediat nă molul miraculos de Pistyam, care e dectoria cea mai bună. In Hotelul renume mondial „Thermia Palace" se găseste penzion intreg deja pentru 65. Kc. zi. Desluşiri: la Drogeria „Rózsa", Cluj, Str. Londrei 21. 17 2

Societăţile de lectură ale liceelor

Rostul acestor societăţi. — Anul acesta înfiinţarea lor va fi obligatoare

In vederea noului an şcolar care se va începe la Septemvrie, suntem informaţi că Ministerul de Instrucţie publică lucrează actualmente la un plan care, aplicat, va fi o nouă şi utilă inovaţie în învăţământul nostru.

Dl ministru Anghelescu intenţionează să facă din societăţile de lectură care funcţionează astăzi în mod sporadic la diferite licee, o anexă obligatoare a programei analitice.

Se ştie că la foarte multe licee, fie din iniţiativa profesorilor, fie din iniţiativa însăşi a elevilor din cursul superior, s'au înfiinţat aşa zisele societăţi de lectură, din elevi şi conduse de câte un profesor, de obiceiu profesorul de limba română.

In cadrele acestor societăţi de lectură elevii ţineau dizertaţii asupra diferitelor teme pe care şi le alegeau ei, sau cari le erau date de profesori, se citeau poezii sau bucăţi literare originale cari apoi erau comentate tot de elevi, se organizau şezători artistico-culturale şi conferinţe, se făceau dări de seamă asupra diferitelor cărţi citite, în fine aceste societăţi de lectură aveau o activitate pe cât de frumoasă pe atât de rodnică.

Aceste societăţi de lectură însă nu existau, cel puţin până acum, la toate liceele şi în multe părţi chiar, unde existau, activitatea lor se mărginea la o simplă sală de lectură. Se va hotărî acum să li se facă un program precis şi acelaş pentru toate, înfiinţarea lor pe lângă toate liceele să fie obligatorie, şi să li se aduge un seminariu al limbei române. Ace stă inovaţie în învăţământul secundar va juca un rol foarte important, în special aci în Ardeal, unde cunoaşterea limbei şi literaturei române trebuie perfecţionată, şi unde avem atâtea licee minoritare în care deprinderea limbei române se face cu atâtea greutăţi.

Lipsa de pâne la Braşov

Din Braşov ni se anunţă că eri şi astăzi nu s'a găsit pâne în piaţă. Morarii, nemulţumiţi cu preţurile maximale fixate de primărie, au încetat lucrul. Populaţia este foarte agitată şi dacă nu se vor lua măsuri urgente, nu este exclus ca ea să nu se dedea la acte de violenţă împotriva speculanţilor.

„Rador" No. 2071

Sanatoriul Dr. Cosmutza

Cluj-Cetăţuia (Fellegvar)

Pentru vindecarea boalelor interne, îndeosebi ale organelor respiratoare şi nervoase

Clădire nouă, situată pe vârful dealului, înconjurată de un mare parc, prevăzută cu tot confortul şi cu toate instalaţiunile sanitare moderne.

o Intreţinere dietică excelentă. o

45 D

No. 23984/E.—1924.

Publicaţie

Se aduce la cunoştinţă generală că în ziua de 10 Septemvrie 1924 (stil nou), ora 12 m. se ţine licitaţie la Direcţia IV. Reg. a Căilor Ferate Române, pentru aprovizionarea de: tuburi de cauciuc şi canapea şi 50 buc. bănci de brad, cu rezemătoare.

Informaţiunile despre condiţiunile speciale precum caete de sarcini şi orice alte deslusiri necesare se pot lua în toate zilele de lucru lu Direcţia IV. Reg. Calea Victoriei No. 53, unde se vor libera şi formulare pentru oferte.

1150 **Direcţiunea Regionala.**

RUNOMI-METALLUM

FABRICĂ DE ARTICOLE DE METAL ŞI DE METALURI PENTRU HARNAŞAMENTE BRASOV, STRADA TRENULUI No. 37-39.

La deposit avem cele mai frumos executate article de aramă, metal şi nichel pentru harnaşamente. Article pentru şea în orice mărime. 3

BEREA „URSUS"

DESCHISĂ

a

Fabricei de bere CZELL

din Cluj, este beutura predilectă a publicului

Navigazione Generale Italiana

N.G.I. GENOVA

Linii repide de lux pentru America de Nord si de Sud

Viitoarele plecări din Genova pentru:

Rio de Janeiro—Santos Montevideo-Buenos Ayres

Vaporul „Re Vittorio" ..... 7 August
„ „Duca d'Aosta" ..... 22 „

Pentru New-York

Vaporul „Duilio" ..... 6 August
„ „Colombo" ..... 28 „

Asistenţa specială pasagerilor de clasa III în cursul călătoriei cu trenul **Bucureşti—Genova**

Pentrn informaţiuni şi reţineri de locuri a se adresa la Biroul de Pasageri al Companiei

„Navigazinge Generale Italiana" in Bucuresti, Calea Grivitei No. 143.

Cel mai bun îngrijitor pentru copii! Praful Nr. 1 a lui Höfer pentru a presăra la copii, Baby-Creme, a lui Höfer. Depozite: la Cluj Drogeria Emke, Rózsa, Demeter, Royal, si farmacia Flohr, Hintz

Ultima oră telegrafică

Presa maghiară

Toată lumea „șovinistă"

Ziarul „Ujság" scrie că toți cei cari cer românizarea orașelor din Ardeal sunt șoviniști. După ziarul maghiar situația demografică a acestor orașe este normală.

Nu voim să mai combatem enormitățile confratelui maghiar.

Am vrea să știm însă care Român nu-e șovinist pentru ziarul „Ujság"?

„Keleti Ujság" și catolicismul

Citim în „Keleti Ujság":

Când delegația românească s'a prezintat la Vatican pentru a începe tratativele în chestiunea concordatului, cardinalul Gaspari a spus următoarele:

„Biserica catolică a eșit din războiul mondial mărită și întărită. Vă puteți convinge despre acest lucru, domnilor, și dvoastră, dacă luați în considerație să cei patru dușmani de moarte ai papalității s'au prăbușit cu toții. Acești patru dușmani au fost: Kaiserul Wilhelm, țarul, califatul și regatul bulgar. Wilhelm este exilat, țarul e mort, califul turc este vagabond și țarul bulgar și-a pierdut tronul. Este un semn al lui D-zeu că papalitatea stă, iar dușmanii ei pier pe rând".

Cardinalul — scrie „Keleti Ujság" — a spus acestea pentru a determina România să fie cât mai conciliantă în chestiunea concordatului. Din declarațiile cardinalului reiese că Vaticanul se simte puternic, și catolicismul se va amesteca în luptele culturale și în politica Bisericilor naționale. Bătăioasa Biserică stă în mijlocul Statelor beligerante și le aruncă întrebarea ducătoare spre ruină: Cine e mai puternic?

Ne întrebăm însă: prin prăbușirea celor patru dușmani devenit-a oare mai puternic Vaticanul? Țarul e mort, dar în locul lui se află o putere pe care papalitatea nu o poate considera mai inofensivă decât țarismul.

Conducătorii deveniți tirani din voința poporului (?!) sunt mai mari dușmani ai celor dumnezeiești decât Țarul care s'a străduit să facă din Ruși niște oameni umiliți și cu frica lui Dumnezeu.

Bolșevismul este tot atât de nemulțumit cu granițele lui, ca și catolicismul. Bolșevicii ca și catolicii, nu cunosc națiune. Și unii și alții pretind pentru ei toți oamenii, toate sufletele și sunt reprezentanții unui imperialism care vrea să țină în stăpânire nu numai trupul ci și sufletul.

Bisericile ar avea datoria să ceară Statelor desarmarea fizică, dar mai întâi de toate ele însăși ar trebui să ducă la îndeplinire desarmarea sufletească la ele însuși, fără de care ideia de pace universală este o fantasmagorie goală.

Cei patru dușmani ai catolicismului au căzut nu pentru că au stat față 'în față cu ideia catolică, ci pentru că nu s'au pus în slujba idealului pe care ar trebui să'l întruchipeze Bisericile și preoții".

Ultime informații

— **Consfătuire politică.** Eri **a avut loc la locuința din Tg.-Mureș a dlui Bernády, o importantă consfătuire politică, la care au luat parte un număr restrâns de oameni politici maghiari. Asupra discuțiunilor, cari au avut loc, se ține cel mai strict secret. Putem însă afirma că ele s'au învârtit în jurul organizării noului partid democrat maghiar.**

— **Distincție științifică.** *Dl Profesor N. Bănescu, rectorul Universității din Cluj, a fost ales, în lulie acest an, cu unanimitate de voturi,* membru de onoare *al „Societății de Studii bizantine" din Atena.*

Intemeiată îndată după război în anul 1919, „Societatea de Studii bizantine" reunește pe cei mai de seamă învățați ai Greciei și numără, cu titlul onorific, mulți savanți străini.

Ea are de scop întărirea studiilor bizantine și medievale în genere și popularizarea cunoștințelor privitoare la istoria și civilizațiunea bizantină.

Primirea dlui prof. Bănescu în mijlocul acestui corp de învățați e o meritată distincție, măgulitoare pentru Universitatea pe care o reprezintă.

— **Deschiderea stagiunei teatrale.** Stagiunea din anul acesta a Teatrului Național din Cluj se va începe cu reprezentarea piesei „Viforul" de Delavrancee.

Dl Z. Bârsan va juca rolul lui Luca Arbore, iar dl Braborescu rolul lui Ștefaniță-Vodă.

— **Verificarea gestiunei bisericii reformate.** Azi dimineață a avut loc la Primăria orașului verificarea registrelor de venituri ale bisericei reformate din jud. Cojocna.

— **Inscrierile la școala de comerț din Lipova.** La școala superioară de Comerț din Lipova (Banat), înscrierile pentru anul școlar se încep la 1 Septembrie și durează până la 15 Sept. 1924. Școala oferă 12 burse și 18 semiburse pentru cari se va da concurs, începând dela 15 Septembrie.

Condițiunile de admitere sunt, ca elevii ce se vor prezinta să aibă cel puțin 4 clase liceale, sau un curs comercial elementar, iar examenul va fi depus din limbile română, franceză, germană și matematică. In cursul lunei Septembrie se va face inaugurarea internatului, în prezența dlui ministru dr. C. Anghelescu și a dlui subsecretar de Stat Cipăianu.

* ***Magazinul „AU PRINTEMPS" fost „MISSIR" Str. Memorandului 11, cu ocasia schimbărei firmei vinde toate mărfurile cu aproape prețurile fabricelor.*** 67 D

*

— In comuna Suseni din jud. Mureș-Turda a avut loc în ziua de sfântul Ilie o producțiune teatrală organizată de studenții din județul mai sus citat. Producția a avut un frumos succes.

— **Școala de viticultură de la Diosâg.** In ziua de 15 Septembrie va începe la Diosâg jud. Bihor examenul de primire în școala de viticultură de acolo.

Conducătorii școalei fac un călduros apel părinților să-și trimeată copii la această școală.

— **Adunarea generală a corporației industriale.** Corporațiunea industrială din localitate, va ține o adunare generală în ziua de 23 August, cu care ocazie se vor discuta mai multe chestiuni în legătură cu nevoile industriei noastre.

— *Azi a sosit în localitate dl Sept, Mureșianu prefectul titular al jud. Cojocna. Dsa a reluat chiar de azi conducerea prefecturei județului.*

— **La sfârșitul** acestei luni, cunoscutul socialist belgian Wandervelde, va trece prin Ardeal spre București și de acolo în Bulgaria, într'o călătorie de studii în în peninsula Balcanică.

— **O contrabandă cu urmări grave.** In gara de vest din Budapesta s'a descoperit în 6 lăzi, care purtau viza consulatului turcesc, covoare de Persia în valoare de mai multe milioane. Cazul face senzație la Budapesta deoarece se crede că sunt amestecate în această încercare de fraudă, persoane de o deosebită importanță.

*

99% a durerilor de cap e bazată pe reumatism. In acest caz compresa cu nămolul de Pistyan la tot cazul aduce o ușurare a bolii. Pension zilnic deja dela 40 Kc. se găsește în Pistyan. Cadrate de nămol din Pistyan se găsește în toate fărmacille. Deslușiri la Drogueria „Rózsa", Cluj, Str. Londrei No. 21. 3532 8

— **Accident.** La casa cercuală din Sibiu, Sâmbătă, doi zidari au căzut dela etajul al doilea, rănindu-se mortal, unul la cap, iar celui de al doilea i s'au rupt picioarele și mânele. Vina o are antreprenorul reparațiilor, care a întrebuințat lemn putred pentru ridicarea schelelor.

— **Prețurile la restaurante.** Astăzi a avut loc la primăria orașului o consfătuire la care au luat parte un mare număr de restauratori din Cluj, în vederea fixării definitive a prețurilor dela restaurante, de oarece restauratorii cer o nouă ridicare de prețuri.

— **Conflict de muncă.** Tratativele în conflictul de muncă ivit între lucrătorii și patronii dela minele de pirită de lângă Rodna-Veche, care urmau să aibă loc săptămâna trecută, au fost amânate pentru ziua de mâne, când dl inspector central Chirilă, va pleca acolo pentru a conduce tratativele.

— **Expoziția zootechnică.** Astăzi a sosit în localitate dl Ionescu-Brăila, director General în Ministerul de Agricultură și Domenii, pentru a lua ultimile măsuri în vederea expoziției zootechnice din toamnă. După amiază va pleca la Bonțida pentru a inspecta herghelia de cai de acolo.

— **Parastas.** D. inginer Const. Petrovici și familia anunță prietenii și cunoscuții că Duminică 17 August 1924 dimineața va avea loc la mormântul dela birica din Cașiu, jud. Bacău, parastasul de 7 ani dela moartea căp. rezervă Șt. C. Petrovici advocat în Iași mort pentru patrie în luptele din 1 August 1917 dela Fabrica de Sticlărie — Valea Oituzului.

Incă o cutezanță

Directorul de liceu d. Aron Demian și insultele unui preot maghiar

Până acum ziarul „Brassoi Lapok" se mulțumea să instige cititorii unguri contra Statului și autorităților. Acum el a început și „educarea" copiilor maghiari din școli, înfățișându-le în colori cât mai negre pe profesorii români din comisiunile de examinare.

Sub titlul „Calvarul colegiului Kun" preotul reformat din Chibed dl dr. David György publică în ultimul număr al ziarului brașovean un articol de 3 coloane în care își bate joc de acești profesori români, făcând opera cea mai criminală de subminare a autorității lor înaintea școlarilor unguri.

Scriind despre unul din ei, despre directorul liceului român dl Aron Demian, ființia sa face următoarele constatări mizerabile:

„Ca și cum n'ar fi om mai învățat și pedagog mai mare pe lume decât directorul Aron Demian; ca și cum el ar ști mai multe decât profesorii unguri. Sufletul se revoltă contra nedreptății obraznice. Munca unor profesori cu diplomă de doctor a fost judecată de acest tânăr începător, care și-a câștigat diploma poate la vre un curs de vară.

D sa, probabil, n'a trecut niciodată granița Ardealului și s'ar putea foarte lesne să nu știe nimic în afară de cele scrise în cărțile de școală." Etc.

Subminarea autorității profesorilor români la care se dedă insolentul părinte o lăsăm în judecarea domnilor miniștrii de culte și învățământ.

Cât ce privește persoana dlui Aron Demian noi asigurăm confratele „Brassoi Lapok" că el nu este cursist ci a fost acum câțiva ani unul din cei mai distinși studenți ai Universității din Cluj. D-sa avuse adeseori curajul să sfideze ungurii șoviniști cu calitatea sa de „Valah" și știa mai bine latinește decât profesorul său „magyar ember" care voia să-i frângă gâtul cu ori-ce preț.

*

De altcum începând de mâne, vom începe publicarea unei serii de articole, scrise de dl Demian, în care chestiunea „colegiului Kun" se arată în adevărata ei lumină.

Prin telefon dela corespondenții noștri

Un groaznic accident de tren

București. — Un groaznic accident de cale ferată a avut loc eri între Dărmănești și Vatra Dornei. Un tren de marfă cu 14 vagoane s'a prăbușit într'o prăpastie. Locomotiva și vagoanele s'au sfărâmat. Sunt mai mulți răniți și un mort.

Memoriul Băncilor din Cluj

București. — Astăzi a fost depus la Ministerul de finanțe, memoriul Băncilor din Cluj, prin care acestea aduc la cunoștința guvernului că în cursul anului, nu vor acorda nici un fel de credit.

Rechemarea dlui Vintilă Brătianu

București. — Se anunță că dl Vintilă Brătianu a fost chemat în țară, unde prezența dsale la rezolvarea unor chestiuni de mare importanță este absolut necesară.

Conferința dela Londra

Franța nu evacuază fără garanții

București. Din Paris se anunță că d. Herriot a declarat că nu va evacua Ruhrul până ce Germania nu va îndeplini toate obligațiile. Premierul francez a plecat la Paris și se va întoarce mâine la Londra. Conferința se va închide Miercuri.

Conferința miniștrilor de finanțe ai țărilor aliate

București. In curând se va convoca la Paris a conferință a miniștrilor de finanțe ai tuturor țărilor aliate, pentru a se discuta situația financiară a Europei.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALA ASOCIAȚIUNII SIBIU

Anul V. Nr. 1151 — 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI — Miercuri 13 Aug. 1924

14 AUG 1924 CLUJ 13 AUG 1924 77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu 5220

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE
PE 1 AN . . . . . 480 L
PE 6 LUNI . . . . . 240 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L

Paradisul bolșevic

„Aurora" comentează cu o deosebită satisfacție semnarea acordului anglo-rus și nu poate să-și reție admirația pentru starea de prosperitate la care au ajuns vecinii noștri de peste Nistru, al căror spirit de libertate și de gospodărie internă par să fi făcut din Rusia un adevărat paradis.

Din neferecire presa străină, chiar cea engleză mai puțin democrată decât drul Lupu, cât și „Biroul înțelegerii internaționale" din Geneva ne aduc chiar acum la cunoștință amănunte foarte interesante cu privire la adevărata situație internă a Rusiei sovietice.

Se poate vedeă din comunicatul Biroului din Geneva că deși dictatorii ruși reprezintă acum singura autoritate activă, ei nu exercită de fapt această autoritate decât în câteva centre mari pe când restul țărei este în complectă anarchie.

Divergențele între conducători chiar, sunt așa de mari încât străinii nu pot găsi nici un fel de protecție contra abuzurilor de tot felul, iar aplicarea legilor este interpretată de reprezentanții lor, după bunul plac al celor interesați.

Noua foamete care amenință Rusia, din cauza recoltei slabe agravează și mai mult situația.

Și cât de mulțumiți sunt cei ce trăiesc în Rusia se poate vedea atât din perceperea impozitelor din ce în ce mai mărite la clasa țărănească, din persecuțiile împotriva lucrătorilor, dar mai ales din expulzarea și deportarea în masă a intelectualilor: studenți, învățători și preoți.

In același sens a zugrăvit la Conferința anuală a Federației democratice, ce s'a deschis zilele acestea la Londra, regimul de teroare al Sovietelor, socialistul rus Baicaloff.

Contrariu celor ce crede lumea — a spus Baicaloff — situația în Rusia nu a beneficiat de nici o ameliorare, 55 la sută din muncitori n'au de lucru.

Socialiștii sunt mult mai persecutați acum decât sub regimul țarist și ținând seamă că peste 50.000 de socialiști sunt întemnițați iar 200.000 au fost deportați și exilați, fără îndoială că Sovietele urmăresc să extermineze socialismul.

Cât despre scopul Sovietelor, a căror înțelegere cu noi o regretă așa de mult presa noastră „democratică", el e deslușit de cartea recentă a profesorului bolșevic Stein asupra politicei comerciale și tratatelor de comerț, în care se spune: „Lupta pentru revoluția mondială a fost și rămâne scopul principal și final al politicei sale, în vreme ce lupta pentru a cuceri un loc suficient pe piața mondială nu e decât un mijloc sigur pentru a ajunge scopul acesta."

Situația reală din Rusia și scopul conducătorilor ei pune deci încă odată în evidență necesitatea tuturor măsurilor de prevedere, care trebuesc luate când e vorba de o reluare a relațiilor cu guvernul sovietic.

Deaceia elucubrațiile demagogice ale Drului Lupu nu pot să clintească câtuși de puțin politica de siguranță a guvernului actual, care e și a țării întregi, față de Soviete.

Interesul lui Naftuli

O campanie cu cântec. Șperțul de 50.000 lei și serviciile desinteresate ale lui Naftuli. Nemulțumire sau perversitate?

Campania deschisă de agentul ambulant al anumitei prese politice și economice din Str. Sărindar, numitul Naftuli Kanner, pe chestia târgului de mostre din Cluj își are cântecul ei.

Naftuli are concesionarea serviciului de propogandă în presă pentru reușita târgului de mostre, și a încasat pentru acest mic serviciu dezinteresat, făcut comerțului și industriei naționale. suma de 50.000 lei ca „șperț" de la Csmera de Comerț din Cluj.

Astfel se explică și interesul lui Naftuli pentru organizarea târgului de mostre, și tăcerea Camerei de comerț față de toate năsdrăvăniile agentului ambulant al presei politice și economice din str. Sărindar.

In lipsa unui material de discuție, pentru a răspunde totuși obligațiunilor concesiunei, Naftuli s'a năpustit asupra guvernului, pe motivul lipsit de înteligență că ministrul industriei și comerțului, deferind chestiunea la comisiunea specială economică, pune piedeci reușitei târgului de mostre. Aceasta este clar. Rămâne doar nelămurită chestiunea subvențiilor, care preocupă atâta pe inteligentul voiajor al presei din str. Sărindar. Este oare Naftuli nemulțumit cu suma ce i s'a fixat, și ar vrea un supliment de concesiune? Sau Naftuli face numai pe șiretul și agită chestiunea târgului de mostre din perversitate numai?

Mister!

Un congres internațional studențesc la Varșovia

Varșovia 11. — Președintele republicei dl Vojeiechowski a acceptat calitatea de protector al celui de al doilea congres internațional al studenților care se va ține la Varșovia în cursul lunei Septembrie.

Populația Clujului

In altă parte a ziarului relevăm bucuria cu care confratele „Ellenzék" stubleşte superioritatea rasei maghiare asupra noastră, din diferența statistică pe care o dă cifra nașterilor în Cluj. Dacă superioritatea n'o putem vedea, apreciem ca justă bucuria aprigului confrate maghiar. In adevăr cifrele sunt concludente: 5017 nașteri minoritare față de 1747 românești este o superioritate numai matematică, dar este și ea dovedește destul de precis că Metropola Ardealului continuă cu persistență a fi apanajul populației maghiare.

Această stare de lucruri nu sufere nici o desmințire.

Constatând-o, nu este destul a ne îngrijora numai; trebuia să ne gândim că e timpul a găsi și soluția cea mai practică pentru a da vieții românești din Cluj mai multă intensitate. Raportând cifra nașterilor românești cari locuiesc aici, ea nu poate fi satisfăcătoare. Românii alcătuiesc o treime din totalul populației clujene; cum tot atâta reprezintă și populația maghiară fără evrei. Dar pe când maghiarii dau 5000 de nașteri, noi dăm numai a treia parte din această cifră.

Cauzele acestei inferiorități statistice nu trebue căutate acolo unde, fără teama de ridicol, le caută confratele „Ellenzék"— în inferioritatea noastră ca rassă. Cauzele acestei descreșteri a natalității românești sunt în strânsă legătură cu condițiunile în care se desvoltă viața românească din Cluj, în lipsa de locuințe, în starea de provizorat a multora din cei veniți dela unire încoace și în greutățile materiale, cari decurg din acestea.

Pe când populația maghiară, mai vechie, are o așezare sigură, populația românească aleargă pe la ușile oficiilor și birourilor de locuințe. Este deci firesc să evităm nașterile în aceste condițiuni.

Problema românizărei nu este, precum vedem, numai o chestiune de firme și indicatoare publice. Ea este cu mult mai adâncă. Datele asupra statisticei nașterilor ar trebui să dea de gândit edililor noștri.

Trupele bolșevice fac manevre la Odesa

După o știre publicată de „Universul": Călătorii veniți dela băile Bugaz spun, că de câteva zile în șir au putut auzi bubuituri profunde, probabil de tun, iar în timpul nopților au văzut proecțiuni luminoase ale reflecțiunilor de pe malul opus, îndreptate contra coastelor Mării Negre dela noi.

Se spune că trupele sovietice fac exerciții și trageri la tir, în apropierea Odesei; nu se explică însă rostul reflectoarelor în timpul nopților și mai cu seamă asupra țărmului românesc.

Vizitatorii mai impresionabili au părăsit nnele stațiuni balneare, plecând pe la casele lor.

Chestiunea colegiului Kún din Orăștie

O întâmpinare și un răspuns dlui dr. George David

de ARON DEMIAN
Directorul liceului „Aurel Vlaicu" fost profesor examinator la liceul particular „Kún".

Am arătat în numărul nostru de eri că preotul reformat dr. George David profesor la liceul Kun din Orăștie, a publicat în Nr. 176 al ziarului „Brassoi Lapok" un articol plin de inexactități, necuviințe și invective la adresa Statului și a corpului profesoral care a examinat pe elevii liceului particular Kun din Orăștie. Pentru lămurirea opiniei publice și a cercurilor conducătoare, dl prof. Aron Demian ne trimite o serie de articole, pe care începem a le publica astăzi și se va continua în numerele viitoare. Se va înțelege astfel cât de condamnabilă este ieșirea din „Brassoi Lapok" a preotului dr. George David, și cât de greșit pune dsa chestiunea liceului Kun. (Nota Redacției).

Felul de a fi al unui preot

Mărturisesc că, cetind articolul dlui preot-profesor, dr. George David, am rămas uluit. N'aș fi crezut niciodată că un preot poate fi capabil să se dedea la fapte atât de degradante, să se coboare până la negarea adevărului celui mai evident și să facă uz de mijloacele cele mai odioase de luptă. Dela un preot și dela un profesor se cere mai multă cinste sufletească și mai mult cavalerism. Dl dr. George David n'a făcut nici una, nici alta. Cu atât mai rău pentru dsa și cu atât mai trist pentru corpul clerical din care face parte.

Vom urmări prin urmare cuprinsul articolului „Calvarul liceului Kun" pentru ca opinia publică să se poată dumiri asupra simțemintelor și principiilor morale de care este călăuzit un preot și un profesor reformt, iar autoritățile să știe a lua, din timp, măsurile necesare.

Ridicarea dreptului de publicitate

Ce e cu cei 34.000 lei?

In alineatul prim al articolului dlui dr. David se afirmă că: „colegiului Kun din Orăștie, înainte cu un an i s'a luat pentru diferite cauze samovolnice dreptul de publicitate, punându-se sub tutelă. Profesorii au predat cursurile, dar munca lor a devenit înfructuoasă îndeosebi pentru puterea de stat... De unde a urmat că la finele trimestrului prim s'a trimis o comisie de 15 membri din profesori străini, cari în curs de 3 zile au făcut examen în scris cu elevii (examenul preliminar) și în fine a trântit 95 la sută. Și, ca unii cari și-au făcut datoria foarte bine, și-au umplut buzunarele cu 34 000 din banii amari ai institutului, — de fapt pentru o muncă de 5 zile, — apoi cu un surâs „plăcut" pe sub mustață, ușurați au mânecat. Ușurați, pentru că această operă a fost un pas înainte în ambițiunea acestora de a face ca institutul să se ia în proprietatea statului.

I.

Dintr'un început suntem surprinși de inexactitatea și felul de a vedea, și mai vârtos de afirmarea mai mult ca îndrăzneață că pentru; „külömböző erőszakolt okok..." colegiul Kun și-a pierdut dreptul de publicitate. Ori, e știut de toată lumea, numai de dl dr. David nu, căci pe atunci nu făcea umbră pământului din Orăștie și jur —, că dreptul de publicitate s'a ridic t în urma unei inspecțiuni conștiincioase scrupuloasă, dar obiectivă, făcută sub toate raporturile de către dl dr. Constantin Pavel cu asistența subsemnatului, care fără îndoială era mai bine orientat privitor la funcționarea mașinăriei întregului institut. Observările și constatările făcute în cursul inspecției la toate materiile și aproape în fiecare clasă, apoi rezultatul dat în urma controlării și revizuirei lucrărilor scrise și chiar a desemnelor elevilor dela această școală, precum și constatarea ordinei, disciplinei și a curățeniei, ca să nu mai vorbim de o coeducație sui generis (în aceeaș curte liceu și internat de băeți, internat de fete, populat de un număr mare de eleve), — s'au stipulat și consemnat într'un proces verbal dresat la fața locului în luna Aprilie 1923.

Să nu uităm că acest proces verbal, traducându-se în limba maghiară, s'a citit punct de punct, alineat cu alineat, în plenul conferinței profesorale, prezenții fiind toți membrii corpului didactic și delegații oficiali ai curatoratului lor bisericesc în frunte cu prezidentul dl Bodor, dându-se ocaziune și posibilitate ca fiecare membru al corpului didactic vizat în acest proces verbal să răspundă. Unii, și mai ales directorul dr. F. Görög, au și replicat la unele chestiuni, cari li se păreau prea grave, luându se act de ele în scris.

In fine procesul verbal s'a multiplicat în 3 exemplare, bătându se la mașină de dl Görög fost profesor de limba română și interpretul profesoral. In sfârșit toate exemplarele s'au semnat de dl dr C. Pavel, comisarul ministerial, A. Demian, directorul liceului, A. Vlaicu delegat pe lângă dsa, domnii Bodor, prezidentul curatoratului, care a deschis și prezidat conferința din chestiune, apoi dr Görög, directorul de atunci al colegiului și dr Konsza, notarul conferinței desemnat de corpul didactic.

Orice om cuminte și imparțial putea să știe că factorii

(Urmare pe Pag. II.)

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piața Mihaiu Viteazul 6.
Strada Bucovina No. 32.

Vopsește și curăță haine bărbătești și femeești, bumbac și lână
FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL"
Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500. oo 13 oo

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

Chestiunea colegiului Kún din Orăștie

(Continuare de pe Pag. 1.)

competenți și răspunzători pentru bunul mers al școalei își vor face datorința, declinând dela ei orice răspundere pentru stările anormale cari bântuiau n această instituțiune. Acțiunea și a făcut cursul normal, iar dl miuistru, luând act de cele ce se petrec într'un institut, având concursul moral al sfetnicilor vijilenți și al ministerului n'a făcut nimic decât și-a împlinit o datorință cardinală. Aceasta o pretindea prestigiul școalei, interesele și autoritatea Statului român.

Regret nespus că nu sunt în posesiunea măcar a unei copii a procesului verbal dresat cu acea ocaziune pentru a pune la dispoziția publicului câteva pretinse „külömböző erőszakolt okok" (diferite cauze samavolnice..) în urma cărora s'a ridicat dreptul de publicitate al acestui institut. Această lipsă este numai în dauna mea și în folosul acuzatorului. Sigur s'ar vedea parțialitatea, lipsa de scrupul, de conștiință și simțul de adevăr al cutezătorului mistificator, și s'ar evidenția ridicolul acestui pretins preot-profesor. Am însă ferma convingere că nici un om cinstit și de bună credință nu va pune la îndoială veracitatea unor constatări și concluzii semnate chiar și de cei vizați.

Datorința superiorilor

Rămâne ca dl inspector-șef de circumscripție, dl director general al învățământului și toți inspectorii, comisarii și delegații ministeriali, cari au fost încredințați vreodată cu controlul la acest institut să-și spună cuvântul degrabă și fără încunjur pentru canalizarea definitivă a unei chestiuni atât de importante, pentru punerea la punct a unui fost profesor la această școală, iar azi preot într'o comună din patria noastră, și în fine, pentru restabilirea în integrum a unui adevăr: preluarea edificiului din chestiune, proprietatea statului nostru, succesorul fostului stat maghiar și despăgubitorul acestuia. Să știe toți, dacă o singură cărămidă din acel edificiu a fost câștigată pe banii Statului, atunci aceea a noastră trebue să fie. Statul român nu trebue să umble pe urmele fostului stat maghiar, nici să aplice legile foștilor lui miniștri de instrucțiune, cu atât mai puțin să nu întoarcă sabia de care am sângerat, noi îndeosebi, ci a sosit timpul ca pe lângă menținerea ospitalității, loialității și dreptății prin care a devenit proverbial acest popor, să arate tuturor că nu suntem lași, când e vorba de drepturile noastre. Acesta-i adevărul, părinte-profesor, Dr David.

Accidentul dintre Războieni și Teiuș

O lămurire

In chestiunea accidentului dintre Războieni și Teiuș, fapt relevat de corespondentul nostru din Aiud, din partea dlui inginer Hossu, directorul regional cfr. Cluj, primim următoarea lămurire:

In legătura cu comunicarea din 17 Iulie 1924, cu privire la un accident întâmplat la pasagiul de nivel între stațiile Războieni și Teiuș cu onoare comunicăm, că cercetând cazul s'a constatat că accidentul s'a întâmplat în ziua mare și dacă cei 2 călători nu erau beți, și dacă nu dormeau în trăsură, accidentul nu s'ar fi întâmplat.

Totodată comunicăm că în America nici nu sunt instalate bariere la pasagele de nivel, fără fiecare om, care are să treacă peste linie, prima dată să convingă dacă nu se apropie vre'un tren, și numai după acea, trece pasagiul.

La noi, cum a fost și în cazul de față oamenii dorm pe trăsură și caii duc trăsura fără a fi supraveghiați de cineva. In decursul revoluției sau nimicit multe milioane, numai pentru acest capitol.

De altcum autoritățile comunale au fost avizate că multe bariere nu funcționează și trecerea vehiculelor să se facă cu atenție.

Acum este în studiu o lege prin care Administrațiile de drum de fer, peste tot ar fi scutite de a mai pune bariere, fără s'ar proceda așa ca în America adecă, fiecare om ce trece peste linie, să se convingă mai întâiu dacă nu-i amenință vre'un pericol. Eu cred că legea aceasta va fi binevenită căci enorme sume să cheltuiesc anual pentru instalarea și întreținerea barierelor.

Bucuria ziarului „Ellenzék"

Confratele „Ellenzék", foarte vesel de astădată, constată că în ultimii trei ani populația maghiară și germană a Clujului a sporit cu 5016 nașteri, pe când populația românească a sporit numai cu 1747.

După ziarul maghiar aceste cifre sunt o nouă dovadă a superiorității maghiare față de celelalte popoare din Ardeal!...

Nu vom mai comenta entusiasmul confratelui maghiar: el este din unele puncte de vedere întemeiat, oricât de caraghioase ar fi „dovezile" lui cu superioritatea ungurilor.

Și va fi întemeiat până când va dura desinteresarea noastră față de cea mai mare problemă din Ardeal: recucerirea orașelor pe seama elementului autohton românesc și protejarea și întărirea acestei populații orășenești naționale.

Comisiunea Administrativă a Județului Cojocna

Nr. 159—1924.

Publicațiune

Să aduce la cunoștința celor interesați ca în cauza exproprierei terenului necesar exploatării Carierei statului din com. Morlaca s'a fixat ziua de pertractare la 17 August 1924 oarele 9 a. m. Locul de întâlnire la Cariera de piatră din Morlaca.

Cluj, la 9 August 1924.

D 106 p. Prefect: **Indescifrabil.**

Nr. 1876—1924.

Publicație de licitare

In baza mandatului primit prin procesul verbal cu Nr. de mai sus, aduc la cunoștință generală, că în licitația publică, ce se va ține cu intervenția mea **în Cluj, Str. A. Pan No. 14, la 13 August 1924 orele 4 p. m.** se va vinde fabrica de funerie, care constă: dintr-un atelier cu lungimea de 34 m., lățimea de 6 m. și înălțimea de 5 m., clădit din scânduri și acoperit cu țigle, aranjament complet de funerie, materiale brute și mărfuri confecționate, împreună cu dreptul de locațiune al stabilimentului până la 1. Octombrie 1924, intr-o massă cu prețul de strigare de 240.000 lei, dar și cu un preț mai redus.

Vadiul este de 10%.

Prețul de cumpărare se va plăti și obiectele licitației se vor recepționa imediat.

Obiectele de licitație se vor putea ocula între orele 9—11 a. m. în Strada Maiorescu No. 13.

2% taxa de cumpărare și impozitul de lux se vor plăti de cumpărător.

Cluj, la 11. August 1924.

D 10 **Dr. Vincențiu Cseke.**

TEATRUL MAGHIAR

Miercuri, 12 August 1924

Ultimele reprezentații!

Printesa Demidoff

Mare dramă sentimentală după romanul lui **I. Dostojewski** în 5 acte. In rolul principal: **Lya Mara și Alfonz Frieland.**

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

CINEMA SELECT

Miercuri, 13 August 1924

Premieră!

Femeia si dracul

Alegorie dramatică sentimentală în 6 acte, după romanul lui *De Artuffo.* In rolul principal: *Francesca Bertini.*

Aronsohn & Co.
Brasov
3
Intreprindere
de transport: Vama,
Depozitare, Transport de mobile,
Asigurare, Incasso. Fondata in 1830.

Ce cuprinde acordul anglo-rus

După o telegramă particulară a ziarului „Dimineața", acordul anglo-rus numără în primul capitol 17 convențiuni abrogate și 4 rămase în vigoare. Capitolul II tratează despre chestia pescuitului și e foarte dezvoltat numărând 23 de paragrafe; capitolul III tratează despre pretențiile detentorilor englezi de titlurile ruse și despre chestia împrumuturilor, dând satisfacție posesorilor de titluri, cari vor fi plătite în valute străine. Anglia recunoaște ameliorarea stărei economice și financiare a Sovietelor.

Guvernul sovietic recunoaște cererile britanice numai dacă titlurile rusești aparțin supușilor britanici individual și nu societăților și dacă aceste titluri au fost dobândite prin cumpărare înainte de 16 Martie 1921. Asupra acestui punct dealtfel părțile vor trata direct.

Cond ția pentru această înțelegere e ca cel puțin 50 la sută din posesorii de titluri să fie de acord.

Toate cererile reciproce ale ambelor guverne rămân rezervate unui acord separat cu guvernul Sovietelor.

Programul

Serbărilor de aniversarea biruinței dela Mărășești

In dimineața zilei de 19 August la orele 7, invitații vor pleca din București cu un tren special, la un km., nord Mărășești, unde este locul serbărei.

La orele 7·30 dimineața se va începe solemnitatea în ordinea următoare:

Slujba religioasă cu răspunsurile date de cor și muzica militară.

Salutul Aviației.

Cuvântările reprezentanților clerului, comunei Mărășești, județului Putna, armatei, studențimei, universității, Ligei Culturale și societății Mărășești.

Se va face apoi descrierea sumară a bătăliei dela Mărășești.

După amiazi publicul va vizita: câmpul de bătaie, biserica Neamului, și ruinele rămase de pe urma războiului.

Plecarea trenurilor va începe de la ora 6·30 spre București și Iași.

Răspândiți „Infrățirea"

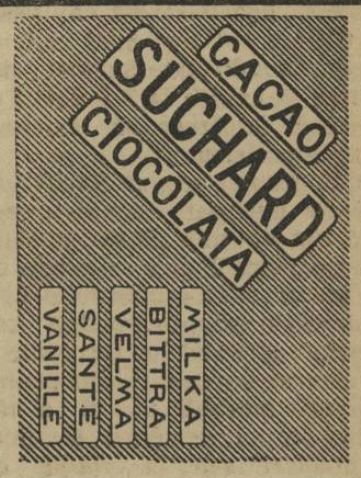

Grupul electrogen de benzina „Astra" 12 *este cel mai potrivit pentru a servi curent electric hotelurilor și castelelor.*

In jurul reformei administrative

In ce stadiu se găsește proectul de reformă administrativă — Propuneri de modificări — De vorbă cu dl dr. Ilie Oana, fost consilier ministerial și președintele Asociației funcționarilor administrativi din Ardeal

In dorința de a informa cercurile conducătoare și opinia publică asupra felului cum a fost primit proectul de reformă administrativă ne-am adresat dlui dr. Ilie Oanea, fost consilier ministerial, cu o îndelungată practică administrativă atât în Regat cât și în Ardeal, și președintele Asociației funcționarilor din Ardeal. Dsa, după cum se știe, a tipărit o valoroasă lucrare administrativă intitulată; Material la proectul de lege adtivă. Despre unificarea adtiva.

La rugămintea noastră, dl dr. Oanea a binevoit să ne răspundă următoarele:

Cunosc în amănuntimi și cuprinsul proectului și stadiul în care se găsește el — Vă stau cu plăcere la dispoziție în interesul administrației cu o singură condiție: spusele mele să nu fie privite prin nici o prizmă politică.

— *Ce credeți despre proect în genere? Este vre-o diferență între textul înaintat Camerei și între cel al comisiunei parlamentare administrative?*

— Este deosebire și încă o deosebire în bine. Comisiunea parlamentară a ținut să corecteze unele dispoziții fără rost și anacronice ale proectului original. După părerea mea însă, proectul nici așa modificat nu corespunde pe deplin cerințelor unei perfecte administrații.

In situația de azi, cred că țara se poate guverna numai prin descentralizare și auto-administrare.

Proectul cunoscut însă nu conține nici una nici alta și iată de ce: Prefectul ca reprezentant al puterei centrale numește, revoacă și aplică pedepse disciplinare funcționarilor județului, reprezintă puterea executivă, este și organul principal politic; așa fiind el nu poate fi tras la răspundere pe cale disciplinară — și nu văd o sancțiune în faptul că ministrul de Interne îl poate revoca sau înlocui aricând.

Tot așa consiliile județene nu se pot întruni în sesiune extraordinară fără aprobarea ministerului de Interne. Toate se fac la ordinul și cu aprobarea centrului de către și prin prefect. Unde este atunci descentralizarea?"

— *„Dar nu credeți că e util controlul statului, inițiativa guvernului?"*

— „Ba din contra, statul trebuie să aibă dreptul de îndrumare și de control. Dar atât. Suntem de acord că administrația tinde la bună starea statului și a cetățenilor. Nu înțeleg însă de ce să se amestece centrul în daraverile și mai ales în resolvirea nevoilor cetățeanului îndepărtat de centru?

Așa numita aprobare este necesară în unele cazuri dar nu în toate. Rolul prefectului este precum am văzut prea multilateral și, pe lângă aceasta, fiind el om politic, prea va vedea totul prin prizma partidului, și este natural că părerea sa la aprobare să emaneze tot din acest punct de vedere. In afară de aceasta amestecul centrului în afacerile locale nu e necesar pentru că guvernul își are controlul său în funcționarul pe care și-l numește el, care este stabil și responsabil de bunul mers al administrației, și care îndată ce va observa o abatere dela legi și regulamente își va face raportul.

— *„Cari ar fi soluțiile dvoastră?*

— „In general: să se separe administrația de dreptul de control al puterei executive, fixându-se precis cercul de competință al fiecăreia.

In legatură cu acest proect trebuie să se aranjeze odată situația funcționarilor. Părerea mea este că această chestiune este cu mult mai importantă decât însăși legea administrativă.

Fără funcționari buni și bine pregătiți și stabili orice lege ori cât de ideală ar fi rămâne literă moartă.

*

Suntem convinși că cea mai mare atențiune trebuie să se dea administrației comunelor urbane și rurale căci adevărata viață a cetățeanului aici se desfășură; județul este mai mult un organism făcut, pe când comuna este aceea care livrează materialul de oameni, averile, energiile, etc. pe seama statului.

De aceea credem că numai dând comunelor urbane și rurale conducători titrați, instruiți și cu practică se va putea pune o temelie serioasă acestui stat.

— „*Nu trebue să uitați însă că în Transilvania abia au majoritate românească, în celelalte, Românii sunt egali la număr cu cetățenii streini de origină.*"

— „Cred că această proporție nu este exactă, chiar după statististica maghiară, Românii au fost în Ardeal în majoritate Dacă facem abstracție de orașe, 60 la sută din comunele rurale au majoritatea români.

Era de dorit ca în ce privește orașele să se fi luat unele dispoziții speciale, în ceea ce privește gospodăria, consiliul, delegația — alegerea a cestora etc."

— „*Credeți că înainte de a intra în discuția Parlamentului, proectul ar mai avea nevoie de o revizuire? Și care ar fi calea cea mai potrivită?*"

— „Necondiționat, nu este târziu ci este chiar potrivit și de actualitate.

Lucrarea aceasta de modificare ar trebui încredințată unei comisiuni formate din oameni de carieră.

Trei-patru funcționari destoinici din fiecare provincie a țării ar putea prelucra materialul în amănunte.

Membrii Parlamentului, ori câtă bunăvoință ar avea, nu au îndemânarea și practica vieții administrative.

De aceea proectul ar putea trece cu multe lipsuri prin Parlament. De exemplu în comunele rurale ofițerul stării civile este primarul, analfabet de cele mai multe ori, neglijându-se notarul căruia i se cere titluri și practică. Aceasta s'ar putea repara."

— „*Cari sunt după părerea dv. lipsurile cari ar trebui îndreptate?*"

— „Vă pot înșira câteva mai evidente:

1. Aparținerea comunală. Este nevoie și din punct de vedere al gospodăriei comunale, și al siguranței statului să știe fiecare cetățean din care comună face parte. Domicilierea nu este un criteriu și un indiciu suficient pentru constatarea aparținerei.

2. Calificația și situația materială și morală a funcționarilor (salar, pensie, stabilitate) nu este suficient fixată nu sunt precis arătate căile de atac, dreptul de revizuire, contestațiile etc. în contra hotărârilor consiliilor și delegațiilor permanente. Tot asemenea lipsește statorirea și precizarea organelor executive în jurul executării acestor hotărâri.

3. S'a neglijat cu totul creiarea unei judecătorii administrative superioare (un fel de Curte de Casație).

4. Plasa așa cum este determinată în proect nu i s'a dat suficientă importanță. Ar trebui să i se dea un cerc de activitate mai mare iar rolul ei să nu se reducă numai la control și îndrumări.

Tot plășei și comunei ar trebui să i se dea judecarea anumitor contravenții de ordin general local (silvice, economice, sanitare etc.).

Prin această procedură imediată, aceste contravenții ar fi repede reprimate.

Ceea ce nu s'ar putea ajunge dacă judecarea lor se menține la judecătorie etc.

— „*Cari sunt, după dv. părțile bune ale proectului?*

— Sunt foarte bune părțile referitoare la atribuțiile consiliilor, la administrația bunurilor și veniturilor comunale și județene, la finanțe, la împrumuturi la regulamente și la conciliere și arbitraj.

— „*Ce speranțe aveți asupra viitoarei reforme administrative?*"

— „Chestiunea reformei administrative este mult mai însemnată decât se poate crede și sunt convins că actualul guvern îi va da importanța cuvenită".

Cu acestea am încheiat convorbirea pe care am avut'o cu dl Oana.

Alfio P.

Bisericiile ungurești arunca manusa

Din gazetele ungurești aflăm cu legitimă surprindere, că reprezentanții Bisericilor ungurești din Ardeal s'au adunat la Cluj la sfat, dacă execută sau nu ordonanțele ministeriale referitoare la școlile confesionale.

Acești reprezentanți ai Bisericilor au hotărât ca pe viitor să procedeze solidar și în mod unitar în toate chestiunile.

Au mai hotărât să nu execute ordinul ministerial privitor la denumirea învățătorilor și profesorilor unguri.

De asemenea, s'a declarat că examenele de absolvire așa cum au fost ele instituite de Statul român sunt păgubitoare (!?) pentru copii unguri; în consecință ele nu se vor mai ține!!...

— *După cum vedem, îngăduința noastră e rău înțeleasă în unele cercuri maghiare și cu regretul de a ne abate de la ea, statul va fi silit să-și impună măsurile cu mai multă strictețe, pentru a fi respectat cum trebuie.*

Dar actul de nesupunere al rebelilor slujitori sui generis ai lui Christos, este totuși menit să înfățișeze în adevărata ei culoare felul cum sunt „asupriții" îngerașii noștrii inocenți, minoritarii...

Comisiunea Administrativă a Județului Cojocna

Nr. 13—1923

Publicație

Să aduce la cunoștința celor interesați că în cauza exproprierii terenului necesar pentru construcția unei linii ferate industriale pe valea Drăganului s'a fixat ziua de pertractare la 26 August 1924 oarele 9 a. m. Locul întâlnirei casa Primăriei din Poeni.

Cluj, la 9 August 1924.

D 107 p. Prefect: **Indiscifrabil.**

Consiliul Orașului Cluj No. 17630—1924. cons.

Anunț

Orașul Cluj, cumpără pe calea licitațiunei publice 250.000 kg. (dauăzecicinci vagoane) fân și 7000 kg. (7 vagoane) ovăs.

Condițiunile de licitație se pot vedea în biroul Maieristei centrale, Calea Traian 19 între oarele oficioase.

Licitațiunea se va ține înaintea Consiliului Orășenesc sala de ședință edificiul Primăriei în ziua de 26 August 1924 ora 10 a. m. în conformitate cu art. 72—83 a legei asupra Contabilității publice.

Cluj, la 9 August 1924.

105 D p. Primar: **Dr. Cărpinișan.**

Liceul de fete „Oltea Doamna" Oradea-Mare

No. 144—1924

Concurs

La internatul liceului de fete „Oltea-Doamna" din Oradea-Mare fiind vacante 4 posturi de superioare se publică concurs.

Posturile sunt următoarele:

1. Menajeră (una) cu leafă lunară de lei 1143.
2. Pedagogă (două) una pentru secția literară, alta pentru matematici cu leafă lunară de lei 944.
3. Guvernantă (una) cu leafă lunară de lei 944.

Se mai aduce la cunoștință celor interesate că în leafa sus amintită reținerile către stat sunt deja scoase. Pe lângă această leafă vor avea în plus întreținere întreagă.

Cererile sunt de a se înainta Direcțiunei liceului de fete „Oltea-Doamna" Oradea-Mare, Parcul Ștefan-cel-Mare No. 4. până cel târziu la 1. Septemvrie a. c.

La cerere este de a se anexa pentru postul de menajară și guvernantă pe lângă certificatele obicinuite și certificatul de școală cel puțin 4 clase secundare, iar pentru pedagoge cel puțin certificatul examenului de maturitate.

Oradea-Mare, la 6 August, 1924.

D 108 **Direcțiunea.**

Intreprinderea de Instalatiuni
Electrice a Orasului Cluj
atasata Uzinelor Electrice
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 30.

EXECUTA:

Instalațiuni electrice de înaltă și joasă tensiune pentru iluminat și forță motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare și aparate electrice, rebobinaj și reparațiuni în mod radical. Stațiune specială: de verificat contoare electrice cari se și repară și instalează din nou.

Depozit de lampi electrice, material de instalatiuni, piese de schimb etc.

Planuri, Proecte,
oferte și devize efectuate de specialiști, la cerere.

Ultima oră telegrafică

Activitatea școalei practice de Comerț din Cluj

Lăudabila inițiativă a Camerii de Comerț din Cluj prin înființarea unei școale practice de Comerț, a început să prindă roade — Recrutarea Corpului profesoral și a elevilor acestei școli — Durata cursurilor și materiile ce se predau

Încă din anul trecut, în urma lăudabilei inițiative luate de Camera de Comerț din Cluj, s'a înființat în localitate prima școală practică de comerț. Asupra importanței acestui așezământ de educație profesională, este necesar să se vorbească mai mult, de oarece el a fost cu totul neglijat până în prezent.

— Principiul, de care a fost condusă Camera de Comerț din Cluj, la înfăptuirea acestei inițiative, a fost de a da țării și neamului un cât mai numeros contingent de tineri profesioniști, cărora să li se facă o educație cât mai aleasă. Experiența ce s'a făcut în trecut, ne-a dovedit că școlile de ucenici industriali, cu programul lor de studiu învechit, nu mai corespund necesităților actuale ale industriei noastre, datorită progresului realizat în viața economică. Școala practică de Comerț, are însă îndatorirea de a instrui, într'un cerc de cunoștințe cât mai apropiate de viața practică, tinerile elemente ce se găsesc deja în comerț. Absolvenții acestei școli, vor deveni prețioase auxiliare ale comerțului, iar mai târziu negustori destoinici.

— Această școală practică de Comerț, — prima școală de acest soiu în Ardeal, — este susținută de Camera de Comerț din Cluj, fiind autonomă și echivalentă cu școlile elementare de comerț. Elevii acestei școli se recrutează din rândul tinerilor, ce se găsesc actualmente în comerț și durata cursurilor este de trei ani, predându-se în tot acest timp următoarele materii: Comptabilitate, comerț, aritmetica comercială, corespondența română și germană, geografia economică și caligrafia.

Acestea fiind materiile ce se predeau în cei trei ani de curs, se vede că absolvenții școalei vor putea întotdeauna face față cerințelor comerțului și de aceia ei se bucură de anumite avantajii: fac serviciul militar cu termen redus; sunt plasați pe cât posibil prin intermediul și recomandarea Camerii de Comerț; se pot înscrie la cursurile serale Superioare de Comerț.

Conducerea administrativă a acestei școli este încredințată unui comitet compus din președintul Camerii de Comerț din Cluj, secretarul general și 3 membri aleși pe timp de trei ani, iar corpul profesoral se recomandă de către Camera de Comerț, Ministerului de Instrucțiune publică care dă cuvenita aprobare.

Școala înființată a fost văzută cu toată simpatia de către autoritățile noastre școlare, iar revizoratul școlar de Cojocna, a asigurat prețiosul său concurs, prin faptul că a admis trecerea ucenicilor dela școala de ucenici comerciali și a obligat pe aceștia să frecuenteze regulat cursurile, pedepsind pe patroni în caz de opunere, conform regulamentului asupra școalelor de ucenici. Profesorii pe de altă parte, conștienți de datoria lor, au învins toate greutățile, datorite pe de oparte că acest curs practic de comerț s'a început în anul trecut destul de târziu, iar pe de altă parte că nu toți elevii posedă limba Statului. Cu toate acestea însă, trebue să remarcăm faptul că nu toți patronii comerciali din Cluj, au înțeles rostul acestei școli, de oarece nici un patron nu s'a prezintat benevol pentru înscrierea ucenicilor săi, și atunci Camera de Comerț, a fost nevoită să intervină parțial și numai așa s'a ajuns ca în anul trecut să urmeze școala 58 de elevi.

Directorul acestei școale, dl Sever Pop, a înțeles să și facă dela început datoria și mulțumită muncii dsale școala a prosperat mult, din chiar primul ei an de activitate.

Pentru anul școlar ce vine, înscrierile se fac în cursul lunei Septemvrie, iar anul școlar ia sfârșit în luna Iunie, când se depun și examenele de fine de an, după care se dau certificatele, în urma unui examen scris și oral.

Credem că acțiunea pornită atât de frumos de către Camera de Comerț din Cluj, va fi înțeleasă de toți comercianții din localitate, și pe viitor vor arăta mai mare atențiune față de școala care are chemarea de a pregăti tinerile elemente, ce mai târziu vor forma comerțul românesc.

Presa maghiară

Pasivitate?

Primredactorul ziarului „Temesvári Hirlap" d. dr. Vuchetich Endre într'un primarticol intitulat: „Unde este partidul maghiar" și publicat în ziarul timișorean se arată profund nemulțumit cu activitatea „impotentă" de până acum a partidului maghiar și declară că preferă acesteia o „pasivitate conștientă".

Achitarea poetului Szombati-Szabó

Ziarele ungurești comentează cu satisfacție achitare poetului ungur Szombati-Szabó István, autorul alegoriei cu subînțelesuri iredentiste: „De vorbă cu o grădină veștedă, toamna".

Este îmbucurător că Statul român și autoritățile dau dovadă de atâta înțelegere, iertare și concilianță față de cei ce până la unirea noastră cu țara-mamă plănuiau distrugerea elementului românesc în Ardeal. Rămâne însă ca Ungurii, convingându-se de bunăvoința și toleranța românilor față de minorități, să evite pe viitor orice gest dușmănos față de această țară, mamă bună a tuturor neamurilor ce o locuesc.

Ultime informații

— **Intrunire politică** *Partidul maghiar din Târgul-Mureș, va ține în ziua de 17 August o adunare poporală, pentru a protesta contra introducerii limbei române în liceul maghiar de acolo.*

— **Dl Sept. Mureșianu** prefectul județului a convocat pentru mâine la zece pe toți primpretorii și pretorii din județul Cojocna — pentruca fiecare să prezinte situația în care se găsesc actualmente noulle construcții de școli în județ.

— **Dl ministru Alex. Lapedatu** se află încă de ieri la Câmpeni unde împreună cu prefectul județului Turda-Arieș, au luat ultimele măsuri în vederea serbărilor date în memoria lui Avram Iancu, serbări cari vor avea loc la fixele lunei August.

— **Organizarea expoziției Zootehnice.** Azi dimineață la ora 10 dm. Ionescu Brăila inspector general Zootehnic, Sept. Mureșianu prefectul jud. Cojocna și Hodor inspector gen. adtiv, au inspectat locul unde va fi așezată expoziția Zootehnică luând și o serie de măsuri în vederea reușitei acestei expoziții.

— *Sanatoriul dr. Cosmutza, Cluj-Cetățuia (Fellegvar) pentru vindecarea boalelor interne, îndeosebi ale organelor respiratoare și nervoase.* D 44

— **Excursia aromânilor din Sofia la Cluj.** Intre 20 și 30 ale lunei curente, vor sosi la Cluj mai mulți membri ai Societății tinerilor aromâni din Sofia (Sutața tinerilor Aromâni) sub președinția dlui N. Chiuci. In vederea acestei vizite, primăria locală a luat măsuri de găzduire a excursioniștilor și a invitat mai multe societăți culturale din localitate pentru a fi de față la primirea lor.

— **Inscrieri școlare.** La școala superioară de comerț din Hațeg, jud. Hunedoara, se fac înscrieri și pentru clasa IV. Pe lângă școală funcționează și un internat. Taxa de întreținere este fixată la 5000 lei, 150 kg. făină, 10 kg. grăsime și 50 ouă. Concursul pentru burse se va da la 18 Sept. a. c. Cererile pentru concurs se înaintează până la 10 Sept.

— Centrala Caselor naționale ne roagă să anunțăm că la atelierele de industrie casnică dela Breaza de sus sunt vacante 12 locuri de burse. Cursurile la această școală vor începe în ziua de 25 August.

— **Edilitare.** Dl dr. Utalea, primarul orașului va pleca astăzi la București pentru a interveni la Minister, în vederea acordării unui împrumut de 20 milioane lei, necesar mai multor lucrări edilitare, în special pentru lucrările necesare amplificării apaductului și reparației străzilor,

Totodată va aranja și chestiunea aprovizionării cu făină a orașului, atât de discutată în ultimul timp.

— Zilele acestea se va inaugura noua linie aeriană București—Galați—Cetatea-Albă, care va transporta corespondență și pasageri.

— **Posturile în învățământul primar.** Ministerul instrucțiunei publice cheamă pe toți normaliștii din jud. Cojocna pe ziua de 16 August pentru a și alege posturile.

— **Accident de cale ferată.** Aseară în apropiere de gara Someș Sat, pe când se făcea manevra cu mai multe vagoane, din nebăgarea de seamă a unui manipulant, a fost zdrobită căruța și omorât călul unui țăran ce voia să traverseze linia ferată.

— *Administrația ziarului caută o funcționară-dactilografă absolut inteligentă și serioasă cu scrisoare frumoasă, care să poată face și corespondența. Postul se poate ocupa imediat. A se adresa la ziar strada Iuliu Maniu 3. Et. II.*

— **Asociațiunea Conductorilor, Capilor de Factori și Factorilor poștali din Cluj** cu onoare vă invită la sfințirea Drapelului, care va avea loc în Biserica Ortodoxă Română, în ziua de 17 August 1924 ora 11 a. m. Cu această ocazie, vă face un călduros apel să binevoiți a contribui la sporirea fondului de ajutor al acestei societăți. Donațiile se primesc prin mandate poștale. — Comitetul Asociației.

— **Aviz medical.** Dl dr Constantin *Stanca* docent universitar, specialist pentru boale de femei și mamoș, reintorcându-se din concediu, a început consultațiile medicale în Cluj, Piața Unirei 7. (Cons. 3—5 p. m. Telefon 382.)

Citiți și răspândiți:
›Infratirea Poporului‹
cea mai bună gazetă săptămânală.

Prin telefon dela corespondenții noștri

Arestarea comunistului Cristescu

București. — Aseară a fost arestat în Capitală comunistul Cristescu, învinuit de instigație. Anchetarea lui se va face astăzi.

Amânarea Consiliului de miniștri

București. Consiliul de miniștri care avea să se țină mâne s'a amânat pe Joi. Se va discuta chestiunea noului regim al pâinei.

O încercare de evadare cu urmări grave

Ploești. — Banditii Cobzescu și Chiriță încercând să evadeze o aprigă luptă s'a încins între banditi și personalul supraveghetor Cobzescu a fost ucis. De asemenea a fost ucisă soția unui gardian care sărise în ajutorul soțului său rănit.

D. I. I. C. Brătianu la Sovata

Tg.-Mureș. — Azi dimineața la orele 8 d. I. I. C. Brătianu, președintele consiliului de miniștri a trecut prin Tg.-Mureș mergând la Sovata, unde va petrece ziua de astăzi. Dsa venia dela Lăpușna, unde a fost primit in audiență de M. S. Regele și se va întoarce deseară la București.

Principesa Ileana la Tg.-Mureș

Tg.-Mureș. A. S. R. Principesa Ileana, însoțită de prințul Cirii și dna Lahovari, a sosit eri la ora 15 în localitate, venind dela Sovata. A. S. Regală a vizitat Palatul Cultural sala de lectură pinacoteca și biblioteca, apoi a asistat în sala de concerte la un concert de orgă. Se știe că orga acestei instituții este cea mai mare din țară și a doua după cea din Leipzig.

M. S. Regele se întoarce la Sinaia

Tg. Mureș. — M. S. Regele, care se afla la vânătoare în munții Burghiului, la Lăpușna, va pleca zilele acestea la Sinaia, unde va petrece tot timpul lunei August.

Un mare scandal în Parlamentul iugoslav

București — Din Belgrad se anunță că în ședința de eri a Scupeinei a avut loc un formidabil scandal provocat de parlamentarii opoziției. Guvernul a fost vehement apostrofat pentru introducerea musulmanilor în guvern. Apoi ridicându se chestiunea actelor de guvernământ ale Cabinetului Pasici, scandalul a ajuns culmea. Opoziția a acuzat că sub guvernul Pasici s'au săvârșit și asasinate. Deputatul clerical Iasici s'a năpustit asupra unui deputat radical, încercând să-l sugrume. Ședința a fost ridicată într'o atmosferă de nedescris.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul V. Nr. 1151 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI Joi 14 Aug. 1924

Înfrăți

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN. . . . . 480 L
PE 6 LUNI . . . . . 240 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L

Morala concesiunilor de propagandă

Camera de Comerț ignorează asociațiile de presă

Constrânși de obligațiuni imperioase ale profesiunei, ne ocupăm de câteva zile de manevrele impuse ale unui imund personaj, pripășit în presa locală. Oricât de neplăcută ni-ar fi fost această îndeletnicire, a trebuit să o facem. Și neplăcerea nu ni-a fost înzădar. Scormonind gunoiul „învârtelilor" făcute de agentul ambulant al presei din str. Sărindar, am putut face alte constatări și observații, fără îndoială de un mai mare interes pentru opinia publică.

Arătam, astfel, în numărul nostru de eri că, nu știm prin ce împrejurare, concesiunea propagandei pentru reușita târgului de mostre a fost acordată unui consorțiu, din care face parte, ca propangandist pentru București, corespondentul anumitei prese din str. Sărindar. Suma concesiunei este destul de frumoasă pentru a ne da seama că nu este vorba de o afacere de rând.

Dar, desigur, nu de aceasta este vorba, ci despre ceeace a determinat Camera de Comerț să aleagă consorțiul Kanner-Müller-Chirilă pentru concesionarea publicității și propagandei în vederea târgului de mostre din Cluj. După câte știm, o convocare oficială ziarelor românești nu s'a trimis pentru a se da posibilitate acestora să ia parte la licitație dacă ea s'a ținut, ceea ce nu credem. Pentru care motiv a evitat Camera de Comerț de a trata mai întâi cu reprezentanții autorizați ai presei române din Ardeal, rămâne de văzut mai târziu.

Deocamdată constatăm că s'a dat concesiunea unor oameni de afacere, nu ziarelor și nici unei sau mai multor asociații serioase de presă. Imprejurările în cari s'a făcut adjudecarea concesiunei, dovedesc cu prisosință că organizatorii târgului de mostre — recte, conducătorii Camerei de Comerț — au fost interesați sau poate chiar obligați să încheie contractul de angajament cu consorțiul amintit.

Alături de această constatare, care îngăduie orice deducție, ni se impune o observație de un deosebit interes pentru caracterizarea mentalității unor conducători de instituții „românești". In actul Camerei de Comerț este ceva mai mult decât o afacere turbure.

Dacă cei cari conduc instituția Camerei de Comerț ar fi avut mai multă grijă față de instituția aceasta și de interesele generale ale neamului chestiunea, în aparență mărunță, a concesiunei de care ne ocupăm, s'ar fi soluționat altfel. Camera de Comerț ar fi convocat ziarele sau ar fi invitat asociațiile de presă să facă ele serviciul pe care l-a cerut consorțului Naftuli și ceilalți. Așa ar fi fost și corect, și moral și util. Banii de concesiune r fi intrat în cassa ziarelor destul de împovărate de nevoile tiparului și nu în punga unuia sau mai mulți indivizi, cari n'au aface cu presa decât când este vorba de satisfacerea arghirofiliei lor neasăturate.

Răspuns ziarului „Brassói Lapok"

Imunda publicație din slujba lui Horthy, „Brassoi Lapok", care cu ocazia conferinței ruso-române de la Viena a aderat punctului de vedere rusesc cerând plebiscit pentru Basarabia, are îndrăsneala să ne atace cu cele mai triviale insulte pentrucă am reprodus din revista de reportaj „Gyilkos" din Cluj învinuirile concrete referitoare la rotativele și hârtia dăruite de ungurii de la Budapesta, după cum arată și e dispusă să dovedească numita revistă.

Fițuica consorțiului Grünfeld-Kahana aruncă ziarelor „Viitorul" și „Infrățirea" insulte și epitete ca „mincinoși", sâmbriași ai „guvernului" și „calomnuatori ordinari pe cari cinstea și moralitatea publică trebue să-i condamne".

„Credeam — scrie „Brassoi Lapok" — că ziarele „Viitorul" și „Infrățirea" știu că un ziar cinstit nu poate publica decât lucruri pe care le poate și dovedi".

Răspundem: cerem și noi ziarului iredentist să „dovedească" exactitatea știrilor lui din Mexico, de pildă! Le-a primit de la vre-o agenție telegrafică? Ei bine, noi am reprodus presupusele gâinării ale lui „Brassoi Lapok" din „Gyilkos". După cum nu poate nimeni pretinde ziarului „Brassoi Lapok" să plece la Mexic pentru a „dovedi" exactitatea știrilor de acolo publicate de el, tot atât de puțin se poate cere o anchetă polițienească redacțiilor ziarelor românești,

Dd. Kahana și Grünfeld ar trebui să știe că *indicând noi isvorul* de unde am reprodus învinuirile la adresa ziarului lor, nu *noi* suntem cei cari răspundem de dovezi.

Acest lucru atât de simplu, după cum se vede, nu poate fi înțeles de evreiașii de la „Brassoi Lapok" cu creerul lor întunecat de iredentism.

La asemenea atacuri și insulte demne de niște patentați banditi ai presei pe viitor nu vom mai răspunde decât cu vârful ghetei, sau prin o sdravănă urecheală aplicată celor cari au binemeritat-o și până acum.

Mari furtuni la Huedin

In regiunea dintre Huedin și Ciucea s'a produs eri un puternic uragan Furtuna a fost așa de mare încât a prăvălit stânci din munte peste terasamentul căii ferate deteriorându-l apele. Au inundat numeroase sate. Un detașament de soldați lucrează pentru a apăra restul regiunei de năvala apelor.

Soarta intelectualilor și Societatea Națiunilor

Una din urmările nefaste ale războiului este ciudata stare culturală în care se sbate întreaga Europă, grație lipsei de interes pe care o arată fie masele poporului, fie cei ce le conduc pentru soarta intelectualilor.

Și când zicem soarta intelectualilor ne gândim la soarta însăși a intelectualității.

E un lucru cert astăzi că orice muncă intelectuală, ne mai hrănindușî cercetătorii, laboratoriile și bibliotecile vegetează sau tind să dispară.

Utilitarismul care dezarmează orice elan viguros și disprețuește străduința dezinteresată, a înlăturat valoarea culturei printr'o alta de origină americană care-și trage sursa din puterea banului și a industriei, din acea civilizație materialistă, clădită pe confort, viteză și bun trai, fără nici o bază intelectuală și educativă.

Deaceia sub imboldul unor asemenea preocupări, elementele tinere își îndreaptă din ce în ce mai mult activitatea spre alte îndeletniciri decât acea a cărții.

Cei ce mai au curajul să i se dedice ei sunt sub amenințarea perpetuă a lipsei, fără nici o garanție pentru viitor, sortiți să cadă pradă mizeriei.

Acesta este soarta intelectualilor, adevărații proletari de astăzi, împrăștiați și izolați, elemente inadaptabile într'o societate care n'are alt cult decât cel al materiei.

La această soartă tristă a celor cari păstrează și perpetuiază comorile culturei, pare să se fi gândit Societatea Națiunilor, atunci când a înființat „Comisiunea de cooperare intelectuală."

Preocupată de mizeria intelectuală în numeroase țări și de faptul că civilizația contimporană, tinde să degradeze viața morală și intelectuală, ea a deschis în primul rând o anchetă asupra condițiilor muncei intelectuale, la care a primit numeroase și interesante răspunpunsuri.

Lucrările celor trei subcomisiuni ocupându-se cu: bibliografia, cu proprietatea intelectuală, iar cea de a treia cu protecția ideei sau a descoperirei științifice sunt începuturi care merită toată atenția.

In timpul din urmă comisiunea s'a gândit să constituie comitete naționale de cooperare intelectuală în fiecare țară, pentru a răspândi pretutindeni ideia că trebuie să se ia măsuri grabnice întru apărarea intereselor intelectualilor.

Credem că e interesul întregei opinii publice conștiente să dea cel mai larg sprijin pentru înfăptuirea operei la care a pornit Societatea Națiunilor ajutând nu numai pe acei cari s'au dedicat preocupărilor intelectuale ci însăși cultura, de la care pornește învățătura și educația generațiilor viitoare.

Chestiunea colegiului Kun din Orăștie

O întâmpinare și un răspuns dlui dr. George David

de ARON DEMIAN

Directorul liceului „Aurel Vlaicu" fost profesor examinator la liceul particular „Kún".

I.

Cauzele adevărate ale deplorabilelor rezultate date de examenele parțiale și finale — Puterea de stat

Și acum să vedeți omul imparțial și lipsit de prejudicii, care afirmă: „Profesorii au predat materia (elevilor) dar munca lor a devenit neproductivă mai ales pentru puterea de stat". Iată logica și puterea de concluzie a unui „doctor": adică munca profesorilor a fost din greu productivă pentru toți, numai pentru stat nu. Pentru ce atâta tendențiozitate die doctor, care ne acuzi de aceasta? Dece atât de inconvenabilă și jenantă pentru dta puterea de stat? Fiindcă acesta este statul român? Te asigur că, dacă ai fi într'un alt stat succesor statului maghiar, din jur, de sigur ai fi fost de mult pus la locul cuvenit, ceea ce poate s'ar fi cuvenit să se întâmple și aici și n'ai mai fi abuzat de ospitalitatea și îngăduința poporului băștinaș și stăpân în casa lui. Să nu uiți însă, că pedeapsa pentru această încălcare conștientă și de reavoință a loialității noastre va fi pedepsită proporțional cu gradul de intenzitate al infracțiunii.

Ar trebui să știți ca un profesor de limba română, deci cunoscător (?!) al poporului nostru, că odată cu înfăptuirea unității naționale și consfințirea acesteia prin imensele sacrificii aduse în cursul veacurilor, instinctul de conservare al massei poporului a devenit azi o adevărată conștiință de conservare și păstrare a patrimoniului național dobândit.

Și ca urmare a progresului insuficient dta vezi instituirea comisiunii din chestie pentru colegiul Kun? Lucrul însă nu stă tocmai astfel, ceeeace știai și dta: orice școală particulară n'are drept de examinare și liberare de certificate, decât numai la instrucția și educația elevilor. Acest drept, conform legii în vigoare, revine numai statului.

Că a fost atât de mare procentul (95) elevilor căzuți la examenul preliminar de la finele trimestrului I este numai vina profesorilor prelegători și a întregului organism și spirit al institutului, dacă nu chiar și a elevilor, dar nicidecum a comisiunii examinătoare, care a avut în vedere numai interesele școalei, societății și ale statului.

Dta știi bine în ce situațiune penibilă s'a aflat această comisiune, fie la examenul preliminar îndeosebi, fie la cel de fine de an, când elevii, fără osebire de clasă și materii, năvăliau cu cărțile și notițele în sălile de lucrare, deși d. Inspector dr Regman, și în parte fiecare profesor examinator de specialitate, i-a invitat părintește și cu o largă bunăvoință să respecteze legile și dispozițiunile privitoare la examene. Dealtfel în privința aceasta, fiecare profesor examinator în ambele ocaziuni și-a făcut observările necesare, observațiuni consemnate și în diferitele procese verbale, despre care credem că ministerul va lua act și în consecință, măsurile de urgență reclamate de o atace stare, ce se mai poate tolera, nu vor întârzia. Dacă elevii erau câtuși de puțin pregătiți și orientați la diferitele materii și dacă s'ar fi împărtășit de o adevărată educație și instrucție, n'ar fi uzat de aceste mijloace nepermise și penibilă deopotrivă pentru ei și pentru examinatori. Aici trebue căutată cauza primordială a rezultatului nefavorabil și nu aiurea. Vei spune doar că s'au fixat subiecle netratate. La aceasta însă va răspunde cu siguranță d. Inspector Regman, care se află în posesiunea tuturor proceselor verbale, unde se află toate subiectele stabilite. După câte știi de oricâte ori s'a constatat că s'a fixat un subiect netratat de elevi, el a fost înlocuite, chiar cu consimțământul profesorului pregătitor, printr'un subiect tratat. Nu pot presupune ca într'atâta să vă fi părăsit facultatea memoriei, încât să nu vă puteți reaminti destule cazuri de felul acesta.

Naftuli cumulard

Un incident dureros, dar n'are afacel

Numitul Naftuli Constantin zis și Neculae Kanner, zis și... desinteresatul voiajor al presei politice și economice din Str. Sărindar, fericitul apărător platonic (!) al intereselor industriei naționale grav amenințate de mercantilismul liberalilor și cupiditatea guvernului (vezi concesiunea propagandei pentru târgul de mostre din Cluj) nu este numai un ziarist (!) de convingeri nestrămutate și bine retribuite, ci și un cumulard fără egal. Pentru a se recomanda cât mai bine micul negustor de opinie publică, procuristul sucursalelor din Cluj a tarabelor din Str. Sărindar, Naftuli cumulează. In desinteresul său profesional Naftuli a consimțit să primiască „sperțuri" și subvenții, mai mari sau mai mici, de la Camera de Comerț, Statul Negustoresc și diferite consilii, comitete și comiții.

Dragostea și spiritul de sacrificiu profesional l-au dus într'o bună zi și în birourile direcțiunei „Uzinei Electrice" din Cluj, de unde însă a ieșit nu cu o nouă subvenție, cum nădăjduia, ci cu partea macră a spatelui de mai jos ceva îndurerată. Aceasta însă nu l-a descurajat: Naftuli cumulează, fără să aleagă, orice.

Maşina cea mai universală, folosibilă la arat, trearat, sămănat, pentru mănarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Str. Regina Maria No. 2. TELEFON 999. (43-1)

Inferarea unei odioase campanii

Un răspuns autorizat campaniilor duse de corespondentul ziarului „Universul“ impotriva administrației orașului și județului Sibiu

Din partea dlui Butoiu, inspector general administrativ, care a anchetat administrația orașului și județului Sibiu, primim următoarele:

— *Ce este cu campania dusă de ziarul „Universul“ contra primarului orașului Sibiu?*

Răspundem:

Ziarul „Universul“, prin mai multe numere a arătat, că la primăria orașului Sibiu și în prezent orice corespondență se face în limba germană, se emit chitanțe pentru plata dărilor comunale în limba germană, și s'au făcut diferite fraude, pe cari nu le precizează.

Din cercetările făcute a rezultat următoarele:

1. Orice corespondență oficială să face în limba română, însă diferite publicațiuni ale primăriei se fac în limba română și în limba germână, deoarece populațiunea e în majoritate germană (sași).

2. Toate chitanțele pentru plata contribuțiilor se emit în limba română, organizarea financiară și administrativă a comunei fiind făcută de noi în luna Martie a. c.

3. Relativ la fraude am chemat pe corespondentul ziarului „Universul“ din Sibiu, anume Gr. Bran, spre a ne arăta care sunt acele fraude, deoarece în urma cercetărilor făcute de noi, nu am putut constata nici o fraudă. Susnumitul ne-a declarat că fotografului Liblich i s'a incasat suma de lei 298 bani 38 în ziua 29 Aprilie 1924, fără a i se da chitanță. Din cercetările făcute, rezultă că suma de mai sus s'a incasat de agentul de urmărire Gottfried Beschner dând în schimb o chitanță de mână iar a doua zi i-a dat chitanță în regulă din registru de chitanță. Ca atare nu a fost nici o fraudă, cu atât mai mult, nu a fost intenționne de fraudă căci în ziua primirei sumei de mai sus a notat și în carnetul de contribuțiuni al contribuabilului.

Din cele arătate mai sus rezultă că cele arătate de ziarul „Universul“ nu sunt intemeiate.

Cât privește pe dl primar al orașului Sibiu, d-sa este un funcționar de carieră și depune toată munca pentru interesul comunei, pentru care ne facem o datorie de a-i aduce mulțumirile noastre, tot deodată fiind și un bun cetățean român.

Tot Ziarul „Universul“ a atacat și modul cum face administrație în județ dl Boiu, prefectul județului.

Răspund:

După războiu vedem preoți, cari spun că sunt mari medici; medici, cari spun că sunt mari ingineri; foști artiști ambulanți și scamatori de bâlciuri, cari cunosc administrația; iar unii sunt astăzi mari ziariști. Un „mare ziarist“ din Sibiu pentru că dela prefectura județului Sibiu nu putea avea niciun beneficiu material, a început o campanie contra prefectului județului Sibiu.

Dl Boiu, prefectul județului Sibiu a făcut un mare sacrificiu primind postul de prefect al județului. El este o personalitate de seamă a județului Sibiu, și s'a rădicat numai prin muncă. De când este în capul județului Sibiu, d. dr Boiu a depus toată energia, munca și inteligența sa pentru organizarea administrativă a județului Sibiu. Mulțumită dlui Boiu și colaboratorilor săi, cari i-au dat concursul, dsa a putut face în județul Sibiu, să fie o administrație cinstită, de care toată populațiunea acestui județ, indiferent de condițiunele sociale, este mulțumită.

In conferința administrativă, care a avut loc în ziua de 30 Iulie a. c. în comuna Cisnădia am adus mulțumirile ministerului de interne dlui Boiu pentru munca și activitatea depusă.

Astfel, se vede că precum este apreciat de toți oamenii cu judecată, cari văd activitatea desășurată în județul lor, tot așa este de apreciat de ministerul de Interne.

Acesta e răspunsul meu la campania de calomnii dusă contra dlui Boiu, prefectul județului.

Bibliografie

A apărut în editura „Cartea Românească“:

„Isprăvile lui Păcală“, premiată de Academia Română, cu 58 ilustrațiuni, ediția IX, revăzută, de P. Dulfu. Prețul 30 lei.

Biblioteca „Minerva“ Nrul 89, „Diana de Lya“ de A. Dumas, fiul. Prețul 6 lei.

„Nepoții Roademultulesei“, carte pentru copii (ediția II) de Florian Cristescu. Prețul 24 lei.

Biblioteca „Minerva“ Nrul 30, „Căsătoria față de știință“ de dr Andrei Iliescu-Lespezi. Prețul 6 lei.

„Contra sistemului regățean“

Ziarul „Déva és Vidéke“ din Deva publică sub acest titlu un primarticol în care se vorbește pe larg de „inferiorităţile“ vechiului regat.

Din articol reiese că autorul lui nu cunoaște vechiul Regat decât din presa regionalistă și din oglinda dușmanilor neamului românesc.

Sfătuim pe confrații dela „Déva és Vidéke“ sau să-și ia osteneala să cunoască acest vechiu Regat, sau să nu se mai pronunțe despre ceeace pentru ei este „terra încognita“.

Comandați bilete la

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-!

Știri diverse

— **Astăzi a sosit** în localitate dl Eșanu, director în Ministerul de Interne, în vederea ultimelor dispoziţiuni ce s'au luat de către Minister relativ la încetățăniri, în care scop au fost convocați la prefectură pentru ziua de azi toți primpretorii din județ, pentru a primi instrucțiuni.

Cură eftină, în contra reumatismului și ciuzului poți găsi în Pistyan. Deja pentru suma de 40 kc. găsim locuință bună cu întreținere. Pentru pacienți din România-Mare prețuri favorabile. Deslușiri: la Drogueria „Rózsa“, Cluj, Strada Londrei No. 21. 3532-3

Mari furtuni în Franța

Recoltele compromise. Victime omenești

Latayatte, 10. — Vijelii teribile au produs stricăciuni importante mai ales în estul și centrul Franței. Recoltele sunt compromise în mai multe locuri; sunt câțiva morți și răniți.

Sprijiniți Comerțul și Industria Românească

In Strada Nicolae Iorga №. 6.

s'a deschis prima

Pantofărie studențească,

unde se execută comenzi de pantofi, ghete, cisme și sandale. Tot aici s'a deschis și primul salon de lustragerie de ghete 27

Pentru studenți și funcționari de stat se acordă 10% reducere.

De vanzare un 104 D **automobil** de lux fabricat **„Protos“ 24 HP.** în stare bună caloserie modernă **M. Caprucian & Comp. Reghin**

Au sosit ✿ Au sosit

Cămăși bărbătești 18

colorate, cu 2 gulere desenuri moderne si elegante

Prețul: Lei 275 buc.

SIEGFRIED WEISS

CLUJ, CALEA REG. FERDINAND No. 6.

Citiți și răspândiți:

›Infratirea Poporului‹

cea mai bună gazetă săptămânală.

„Rador“ No. 2071

Sanatoriul Dr. Cosmutza

Cluj-Cetățuia (Fellegvar)

Pentru vindecarea boalelor interne, îndeosebi ale organelor respiratoare și nervoase

Clădire nouă, situată pe vârful dealului, înconjurată de un mare parc, prevăzută cu tot confortul și cu toate instalațiunile sanitare moderne.

o Intreținere dietică excelentă. o

45 D

TEATRUL MAGHIAR

Joi, 13 August 1924

Ultimele reprezentații!

Printesa Demidoff

Mare dramă sentimentală după romanul lui **I. Dostojewski** în 5 acte. In rolul principal: **Lya Mara** și **Alfonz Frieland.**

Lysoform

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

CINEMA SELECT

Joi, 14 August 1924

Premieră!

Contesa de Belfast

Dramă sentimentală amoroasă la o curte regală după romanul lui **Diega D'Aspri** în 6 acte. In rolul principal: **Soava Gallone.**

Răspândiți „Infrățirea“

SĂPUNUL de toaletă ELIDA are renume mondial

De prima calitate plăcuta si recoritoare este

19

Berea din Turda

Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.

La Târgul de Mostre Cluj

(31. Aug. — 14. Sept. 1924) expune:

Curele de transmisiune!

Adr. telegr.: „DERMATA“ Cluj. — Curele speciale pentru cusut manchetta și inele de piele pentru pistoane și alte articole technice — Adr. telegr.: „DERMATA“ Cluj.

FRAȚII RENNER & Co.

Lloyd — Fabrică de Pielărie S. A. Cluj. 4

Haine pentru bal văpsește în toate culorile și curăță CZINK.

Marea adunare populară

din Ludoșul-de-Mureș județul Turda-Arieș

— Entusiasta primire făcută dlui ministru Cipăianu —

O zi frumoasă și caldă de vară, ziua de 10 August cu un soare călduros, îmblânzit de răcoarea brazilor școalei primare de Stat, zâmbește pe frunțile și fețele a peste 2000 țărani veniți să-și vadă pe fiul județului lor, pe fratele lor mai mare pe dl subsecretar de Stat G. Cipăianu.

Adunarea în majoritate este compusă din delegații neoficiali ai comunelor, apoi notarii și primarii, preoții și învățătorii comunelor din plasa Ludoșul-de-Mureș.

Dl subsecretar de Stat Cipăianu a fost însoțit de dnii senatori Șt. Pop și Iovian Murășan protopop, deputatul dr. I. Boeriu, președintele organizației liberale din județul Turda-Arieș, prefectul județului Peter Iulian, inspector general administrativ, V. N. Ciapă, inspector gen. ca reprezentant al bisericilor din județ, Consilierul agricol, agronomul regnicolar, protopopii Boeriu, Bota și Popa, preoții, învățătorii și o mulțime de orfani, văduve și invalizi, toți dornici pe de o parte de a mulțumi dlui ministru, alții de a cere revizuirea unor eventuale greșeli ce s'au săvârșit.

Adunarea este deschisă de către dl senator Pop, în care timp mulțumea isbucnește în urale nesfârșite pentru dl ministru.

Dl senator, dela început, declară că adunarea nu are caracter unei adunări politice de partid, ci este o adunare la care au venit toți aceia ce au vre-o nemulțumire sau un cuvânt de spus în privința exproprierei și improprietăririi și la care, reprezentanți dv. din Parlament, împreună cu dv., să le îndreptăm spre binele comun.

In mijlocul nostru este fiul acestui județ, dl ministru Cipăianu, deci să ne bucurăm cu toții de prezența dsale între noi, fiindcă el este cel mai în măsură să cunoască nevoile.

Domnia Sa vă va asculta pe toți pe rând, luând măsurile în consecință.

Noi nu vorbim mult, fiindcă, acum veți vorbi dvoastră; veți spune toți ce aveți pentru a se putea face tuturor dreptate și mulțumire.

Dela dv. așteptăm gândul bun și vă cerem să aveți simțul de dreptate, când veți spune cuvântul dv. dlui ministru. Așteptăm dela dv. să spuneți ce trebue, căci vorba rea, ca și politica rea este străină de gândul poporului. Să salutăm deci cu dragoste pe dl ministru Cipăianu, (urale nesfârșite).

Cuvântarea dlui ministru Cipăianu

Dl subsecretar de Stat Cipăianu, emoționat la revederea cunoscuților și prietinilor din copilărie spune:

„Am venit în mijlocul dv. cu gândul, dragostea și sufletul bun pe care l'am câștigat aici, acum 28 de ani, când am plecat de pe aceste plaiuri. Am venit între dv. să mă ocup de necazurile și lipsurile ce le aveți dv., să facem lucruri bune cari sunt baza păcei și bunei urmări între oameni.

Lucrarea exproprierei și improprietăriei este preocuparea noastră de acum, dar fiind o lucrarea grea și cu multe greutăți nu se poate face de pe o zi pe alta și puțini suntem aceia cari cunoaștem cât de departe a ajuns ea.

Noi am luat dela 1600 proprietari 11 milioane hectare pe cari le-am împărțit la 1¼ milioane țărani, cari nu aveau pământ.

Cum însă dv. care să zicem aveți 10 jugăre pământ și vreți să le împărțiți între membrii familiei, vă loviți de greutăți foarte mari, cu cât mai multe greutăți avem noi, cari am împărțit atâta pământ la atâția oameni.

Avem însă cu noi înțelegerea și priceperea, care ne ajută căci treaba trebue să se împlinească. Pământul s'a dat în mare parte în proprietate definitivă, cealaltă parte se dă acum.

Cum pe ici-colo s'au întâmplat poate și mici greșeli, vă voi întreba pe rând pe fiecare dintre dv. pentru a putea îndrepta lucrurile în marginea legei.

Necazurile cu pășunatul, cu loturile tip, împroprietărirea școlilor și bisericilor sunt preocupările noastre, fiindcă noi nu ne putem despărți de ele. Căci dacă azi ne găsim cum și unde ne găsim și dacă am făcut cât am făcut, s'au făcut pe baza credinței noastre că trebue să ajungem departe.

Biserica a fost cea mai importantă instituție în viața noastră națională, căci ea ne-a condus dela naștere până la moarte, deci să-i dăm și ei toată importanța necesară. Tot astfel și cu școlile, căci prin ele, alături de biserică, ne-am luminat mințile fără de care lumină a minților nu puteam ajunge acolo unde am ajuns.

De amândouă am avut nevoie eri, ne trebuesc azi și nu ne despărțim de ele mâine.

Pământul nu se poate întinde, deci mintea trebue să ne ajute la împărțirea lui ca nimeni să nu rămână nesatisfăcut.

Datoria amintirei din copilărie mă obligă, mă încălzește și mă ocup cu toată puterea minței și dragostei mele, să vă ajut la vindecarea durerilor și necazurilor îndreptățite ale dv.

Delegațiile comunelor îmi vor spune păsurile lor și ne vom înțelege de comun acord asupra măsurilor ce trebuesc luate pentru a vă satisface".

Cuvintele dlui Ministru au fost urmate de urale nesfârșite. Prietenii din copilărie, țăranii au isbucnit în strigăte de trăiască, ceeace forma prima parte a recunoștinței și devotamentului lor pentru dl Ministru.

Diferitele delegații ale tuturor comunelor și satelor s'au prezentat și fiecare în parte a fost satisfăcuți mai mult decât la cât se așteptase ei.

Lucrările din județul Turda-Arieș sunt poate cele mai înaintate aproape mai mult ca la oricare alt județ.

Lucrările au fost supravegheate direct de d. ministru Cipăianu, care a avut un vrednic secondant în inimosul consilier agricol Theodoru.

Mulțimea în întregime a fost satisfăcută. Aici se poate considera reforma agrară definitiv rezolvată.

După întrunire a avut loc o agapă, la care au luat parte, pe lângă oficialități și intelectualitatea din Ludoșul de Mureș. La agapă a toastat dl ministru pentru M. S. Regele, protopopul Bota, preotul Harșian pentru d. ministru Cipăianu ca fiu al județului, iar preotul reformat pentru administrația locală, pe care a ridicat-o în slavă, chiar în contra unor articole din zarele maghiare, cari au încercat ponegri administrația românească.

Seara d. ministru a plecat la părinții dsale din comuna Chimitenic.

Presa din Ungaria

Ecoul comemorării lui Ady — în Ungaria

După cum am mai scris, presa iredentistă din Ungaria a fost foarte neplăcut atinsă de participarea românilor la serbarea dată în amintirea poetului ungur Ady Endre. Infrățirea româno-maghiară în fața altarului artei este considerată de aceasta presă ca ceva păgubitor.

Iredentiștii unguri au dreptate. Intr'adevăr, participarea românilor la serbare a deservit cauza urei și dușmăniei față de români fără de care „Ungurii cari se deșteaptă" nu ar mai avea niciun drept să existe.

Cu acest prilej, scriitorii unguri șoviniști au ținut să insulte atât amintirea „destructivului" Ady cât și pe Români. Bătrânul publicist șovinist Rákoși Jenő, de pildă, a scris în „Budapesti Hirlap" că „poezia lui Ady este una din cauzele prăbușirei Ungariei milenare.

Românii au luat parte la aceste sărbări, deoarece ei consideră ca aliat pe hulitorul propriului său neam, pe Ady".

Dramaturgul și romancierul Herczeg Ferencz, un șvab renegat, scrie următoarele:

„Când auzim de numele lui Ady, simțim tristețe, iar nu bucurie. Trebue să facem atenți pe copii noștri că poeziile lui sunt produse bolnăvicioase. Revolta noastră este pe deplin motivată prin faptul că Ady s'a rupt din sfera neamuluui său. Un lucru e sigur:

Nici cu luminarea n'am putea afla un alt popor pe lume care ar înțelege să sărbătorească amintirea unui poet care a scris în așa fel despre neamul și țara sa, ca Ady despre unguri și Ungaria.

Să fi încercat numai Ady să scrie *despre Români* că au fost „lași și ușuratici" în războaie!

Ar fi avut oare în acest caz atâta nepreocupare estetică Goga și soții, încât să ia parte la aniversarea lui Ady?"

Marele scriitor Szabó Dezső a răspuns lui Herczeg în ziarul „Világ". Iată câteva crâmpeie din acest articol:

„Caracterul bolnăvicios al poeziei lui Ady? O, această boală este una ce de o mie de ani scurtează, vieață ungurilor. Pe el l'a durut durerea țăranului fără pământ, neglijarea și incultura sufletului unguresc.

In timp ce „sănătosul" Herczeg Ferenc ținea toasturi foarte constructive în mână cu păharul de șampanie, Ady trimbița durerile ungurești și amenința.

Poezia lui Ady este o dragoste plină de blesteme față de națiia sa. El reprezintă față de Ungurii de afaceri, adevăratul maghiarism. Reprezintă, față de internaționalismul catolic, pe ungurul renăscut în însușirile sale fundamentale, țărănești".

RUNOMI-
METALLUM
FABRICĂ DE ARTICOLE DE METAL ȘI DE METALURI PENTRU HARNAȘAMENTE
BRASOV, STRADA TRENULUI No. 37-39.
La deposit avem cele mai frumos executate article de aramă, metal și nichel pentru harnașamente. Article pentru șea în orice mărime. 3

BEREA
DESCHISĂ
20
„URSUS"
a
Fabricei de bere
CZELL
din Cluj, este beutura predilectă a publicului

CEASORNICE
Longines
7 Grands Prix
ELEGANTE ȘI PRECISE

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
35 35
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Lloyd 1677
Fier de beton
Sârmă laminată, Fier rotund,
Cue de sarma
Sârmă de fier, Sârmă arămită,
38
Arcuri de mobila
Sârmă Ghimpată, Scoabe,
Sârmă de oțel din uzinele
Industria Sarmei S. A.
Furnizează imediat
Feraria S. A. Cluj,
Calea Victoriei No. 29.
Adr. Telegr.: „Feraria". Telefon: 4-40, 3-47.

Presa maghiară

Ungurii despre consorțiul Grünfeld-Kahana

Citim în revista de reportaj „Gyilkos“ din Cluj:

„Ne-am ocupat adeseori de acei 3—4 bieți rătăciți cari, vânzându-și neamul, batjocorindu-și țara și traficând sentimentele maghiarimei din Ardeal, au cercat să se îmbogățească. Trei dintre acești rătăciți dornici de bani sunt evrei. Cu toate acestea ei au glorificat asuprirea și pogromurile îndreptate contra evreilor din Ungaria.

Numele acestor evrei este Grünfeld Vilmos, Kahana Bernát și Grünfeld Sámuel. Ei și-au vândut neamul nu pentru 30 arginți, ci pentru rotative și hârtie au alimentat focul dușmăniei și au degradat în obiecte de marfă cele mai sfinte sentimente ale ungurilor ardeleni.

Ziarele românești au reprodus învinuirile noastre. Noi suntem dispuși să dovedim cu acte și cu martori, că șefii, evrei renegați, ai ziarului „Brassói Lapok“ au fost subvenționați din partea Budapestei cu mașini de tipografie și hârtie.

Un interview cu d. Jakabffy Elemér

Intr'un interview dat ziarului „Temesvári Hirlap“ d Jakabffy Elemér, unul din vicepreședinții partidului maghiar, propune înființarea la București a unei reprezentanțe permanente și a unui oficios al partidului maghiar.

Declară că Partidul maghiar ar fi putut face și mai mult pentru cauza maghiarimei dacă ar fi avut un serviciu bun de informații. In ceeace privește ideia pasivității, susținută acum câteva zile de publicistul dr Vuchetich Endre, ea încă nu este oportună Dacă însă guvernul viitor nu va fi dispus să asigure partidului maghiar locuri suficiente la Cameră, atunci — spune d. Jakabffy — maghiarimea din Ardeal trebue să adopte politica pasivității.

Nu înțelegem confuzia voită între Partidul maghiar și ungurii și secuii din Ardeal.

Persecuții religioase

Conducerea Bisericii reformate din Sătmar a improcesuat pe preotul Bogothay Samuel pentru că s'ar fi abătut dela canoane și ar propaga ideile religiei unitare despre Isus Christos.

D. Bogothay, protestează în „Keleti Ujság“ contra acestor învinuiri și spune:

Eu nu susțin părerile religiei unitare despre Christos ci propăvăduesc teza modernă calvinistă față de ortodoxia calvinistă care este foarte apropiată de catolicism.

Sunt de părerea că credința și rațiunea — cari astăzi sunt pe picior de războiu — nu ar trebui să ajungă în conflict. Religia trebue transformată conform cerințelor minței sănătoasă și cunoștințelor timpului. Asta este datoria istorică a Bisericii reformate. Pentru această datorie mă lupt eu.

Procesul meu m'a tulburat. El este îngrozitor. A reclamat ceva din atmosfera de incviziție și mucegăială a evului mediu.“

Examenele Corpului didactic minoritar

Atitudinea conducătorilor minorităților, față de bunavoință excesivă a statului român

Se știe câtă vâlvă a produs în rândurile minoritarilor ardeleni, dispoziținea ministerială prin care toți învățătorii dela școalele minotare sunt obligați a depune un examen de capacitate în fața unor comisiuni formate pe regiuni, din limba și literatura română, geografia, istoria și constituția țării. Cu toate protestele ridicate de către întreaga presă aservită intereselor minoritare, totuși examenele acestea s'au ținut și în anul trecut și rezultatele lor au fost în cele mai multe cazuri satisfăcătoare pentru corpul didactic minoritar. O mulțime de învățători însă, încrezându-se într'un eventual succes al opoziției ce o făcea pe această chestiune presa minoritară, au renunțat de a se mai prezinta. Aceștia și acei cari n'au putut prezinta cunoștințele suficiente din materiile arătate mai sus la examenele din anul trecut, sunt obligați acum să se prezinte în fața comisiunilor.

Vasăzică, alarma dată în anul trecut, și repetată și în preziua examenelor de acum s'a dovedit de rea credință, pentrucă statul român nu urmărește să pună piedici învățământului minoritar sau să atace în existență pe învățătorii minorităților, cum alarmau ziarele minoritare și în deosebi cele maghiare. Statul român, acum cu ocazia noilor examene a dovedit din potrivă cea mai largă bună voință.

*

Astfel, învățători și profesori cari ne prezentându-se la examenele din anul trecuț, au arătat că nu țin seamă de dispozițiunile Statului, și prin urmare nu pot cere statului român o atențiune deosebită, au fost admiși acum la examene, la fel cu aceia, cari neputând satisface condițiunile examenului trebuiau scoși din învățământ încă din anul trecut.

Din cele arătate aci, bunăvoința statului român este evidentă. Ea s'a manifestat și prin aceia că începerea examenelor hotărâtă pentru ziua de 15 August, a fost amânată la Cluj cu zece zile, probabil în urma deselor atâțări din presa maghiară, care strigă că este o imposibilitate să supună pe învățători unei cercetări privitoare la cunoștințele lor despre statul român.

O altă dovadă a bunelvoințe a statului român este că învățătorii cari neprezentându-se anul trecut la examene, și cari fac examenul acum întâia oară, în cazul când vor cădea vor putea să se prezinte din nou în fața comisiunilor de examinare în vara viitoare.

Cu toate acestea, autoritățile confesionale minoritare și cu presa ungurească nu contenesc nici acum alarma lor tendențioasă pentru a determina corpul didactic să nu se supună legilor țării. Tot ele sunt acelea cari hotărând să declare guvernului că nu respectă ordinul privitor la numirea corpului didactic, îndeamnă prin aceasta pe profesori și învățători să, nu se supună la examene.

Ultime informații

— **Expoziție artistică.** Clubul artistic din Cluj a hotărât ca cu ocazia târgului de mostre care va avea loc în Cluj, să facă o expoziție de pictură și artă industrială (covoare, mobile etc.) Expoziția se va deschide simultan cu târgul de mostre dar independent de el.

— **Tragedia Omului se va juca la București.** Dl Corneliu Moldovan directorul Teatrului Național din București a declarat gazetarilor că în noua staiune teatrală va reprezenta piesa „Tragedia Omului“, cunoscuta operă a lui Madách.

— **Concursul de șah dela Sibiu.** Primim: Deoarece unii dintre șahiștii mai de frunte din diferitele părți ale țărei sunt împiedecați de a participa la I-ul concurs național de șah, proiectat de „Clubul de Șah Sibiu“ pentru zilele de 13—31 August a. c., s'a impus necesitatea de a amâna concursul, și rugăm onoratele cercuri precum și pe toți cei interesanți a lua aceasta la cunoștință. — „Clubul de Șah Sibiu“.

— **Teatrul maghiar din Turda.** Licența pentru teatrul minoritar în circumscripția 7-a Turda, a fost acordată dlui Sümegi dela Teatrul maghiar diu Cluj.

— *Administrația ziarului caută o funcționară-dactilografă absolut inteligentă și serioasă cu scrisoare frumoasă, care să poată face și corespondența. Postul se poate ocupa imediat. A se adresa la ziar strada Iuliu Maniu 3. Et. II.*

— **Dl I. I. C. Brătianu la Vidra. Sâmbăta aceasta dl I. I. C. Brătianu primul ministru va vizita regiunea Câmpeni-Vidra, unde vor avea loc marile serbări date în memoria lui Avram Iancu.**

— **Ziariști străini la serbările lui Avram Iancu.** *La marile serbări ce se organizează la Țebea, Vidra și Câmpeni în memoria lui Avram Iancu vor asista și trimiși speciali ai gazetelor din străinătate.*

Până acum s'au anunțat două gazete elvețiene între care și „Journale de Geneve“ și trei ziare franceze.

— **Producția de sfeclă de zahăr.** La direcțiunea generală a agriculturei din localitate, au sosit rapoarte că producția de sfeclă de zahăr va fi în anul acesta în Ardeal cu mult mai mare ca în anul trecut, deoarece terenurile însămânțate sunt mai întinse ca anul trecut.

— **Donație.** Ministerul Cultelor și al Artelor a donat suma de 5000 lei societății „Amicii artelor“ din Turda. Această societate și-a organizat o trupă de teatru formată din diletanți care joacă piese pentru muncitori și țărani.

— **Concurs.** „Societatea Ocrotirea Orfanilor din Războiu, Regionala IX-a Cluj, Str. Cogălniceanu No. 8, publică concurs pentru complectarea postului vacant de Șef contabil pe ziua de 15 Septembrie a. c. Condițiile de numire și salarizare se pot afla zilnic la Biroul regional între orele 8—1“.

— **Cursurile școalei de notari din Făgăraș.** Cursurile școalei de notari dela Făgăraș se vor deschide la 1 Octombrie. Cererile de înscriere se vor înainta până la 10 Septembrie.

— **Înființarea unei noui școli de viticultură.** Ministerul a hotărît ca la 1 Septembrie a. c. să înființeze la Diosig o școală de viticultură, care va fi a doua în întregul Ardeal. In această localitate după cum se știe, funcționează și o școală inferioară de agricultură.

— **Fuziunea Forestierei cu Uniunea industrială.** *Astăzi după amiază va avea loc o adunare a societății „Forestiera“, cu care ocazie se va discuta fuziunea acestei societăți cu Uniunea generală a industriașilor români, care-și va ține adunarea generală la Brașov în cursul acestei luni.*

* **La internatul școalei secundare de fete Turda,** se caută o econoamă, cu salar lunar de 1432 Lei, o contabilă pedagoagă, cu salar lunar de 1174 lei. Ambele vor avea locuință, încălzit, luminat și întreținere. Cererile, cu actele doveditoare, se vor înainta Direcțiunei până la 25 August. Tot acolo se caută o bucătăreasă și 2 servitoare. D-113

— **Ministerul de industrie și comerț din Viena,** a hotărât ca toate brevetele de invențiuni. căpătate pe timpul fostei monarhii Austro-Ungare, să fie recunoscute ca valabile de către guvernul Austriac. In consecință toți acei ce posedă asemenea brevete, trebue să ceară până la sfârșitul anului curent, dela guvernul Austriac recunoașterea acestor brevete.

— **Sosiri.** Astă noapte a sosit în localitate dl Al. Lapedatu, Ministrul Cultelor și al Artelor, venind dela Câmpeni. Dsa va sta mai multe zile în Cluj.

*

— **Direcțiunea teatrului maghiar din Brașov.** După cum am anunțat din timp, dl Fehér Imre a fost numit director al teatrului maghiar din Brașov, fost remas vacant prin dimisionarea dlui Parlaghi. Dsa înainte de mnuirea la Brașov urma să fie director al teatrului din circ Turda.

— Prefectura poliției orașului Cluj, anunță că toți locuitorii Clujului care au aici o ocupațiune stabilă, în cazul când cer pasapoarte pentru străinătate, nu mai au nevoie de dovada notarului public că au rude în străinătate.

— **Circulația automobilelor.** Intrucât consiliul comunal a reglementat circulația autobuselor pe tot cuprinsul orașului, prefectura de poliție a fost însărcinată cu aducerea la îndeplinire a ordonanței date de primărie. In acest scop s'a luat dispoziția de către Prefectura poliției, ca îndată după terminarea târgului de mostre ce va avea loc în luna Septembrie la Cluj, să se înceapă revizuirea tuturor birjelor și automobilelor din oraș.

— **Respectarea repaosului duminical.** Prefectura poliției a dăt un nou avertisment comercianților din Cluj, că închiderea magazinelor în zilele de Duminecă, este obligatorie și trebue respectată și de acei negustori care țin închis Sâmbăta.

Prin telefon dela corespondenții noștri

O donație a Ministerului Cultelor

Dl ministru Lapedatu acordă 10.000 lei pentru biserica din Copand

Tuada. — Dl. Alex. Ladedatu, ministrul Cultelor și al Artelor, a donat pentru biserica românească din comuna Copand jud. Turda Arieș, suma de 10.000 lei.

Eri Dsa venind dela Câmpeni a fost la Copand unde, după ce a luat masa la primarul comunei dl A. Florian a dat ajutorul de 10.000 lei.

Dl Ministru a fost însoțit la Copand de către dnii: Al. Stefănescu insp. gen. adtiv, Sept. Mureșianu prefectul jud. Cojocna, Dubleș prefectul jud. Hunedoara, I. Peter prefectul jud. Turda Arieș și D. Mureșianu revizor școlar.

La ora 1 d. ministru a plecat cu automobilul din Copand, spre Cluj.

Un nou atac bolșevic pe Nistru

Teroriști ruși atacă satele românești — Lupta cu grănicerii

București. — Ministerul de Interne a fost înștiințat azi că o bandă de teroriști ruși a trecut Nistrul în cursul nopții de Duminică spre a jefui populația din comuna Saba, de lângă Cetatea-Albă.

Banda fiind surprinsă de grănicerii români, o adevărată luptă s'a încins între soldații noștrii și răufăcători. După un foc viu de mitraliere cei urmăriți au reușit să treacă înapoi peste Nistru lăsând pe teritoriul nostru arme și muniții.

Autoritățile militare anchetează spre a vedea dacă nu cumva materialul era adus în Basarabia spre a fi depozitat la vre-o organizațiune de spionaj.

Pentru menținerea păcei

Un interview al dlui Vintilă Brătianu

Paris. — D. Vintilă Brătianu a acordat un interview ziarului „Temps“, în care după ce expune desvoltarea economică a României, subliniază interesul permanent al României în politica de pace.

In consecință, a declarat d. Vintilă Brătianu, România este alături de toate statele care înțeleg că menținerea păcei depinde de respectul regimului fixat prin tratate.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA“ Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul V. Nr. 1153 — 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI — Vineri 15 Aug. 1924

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLU, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L
PE 6 LUNI . . . . . 240 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L
PE 1 AN pentru autorități . . . . 600 L
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L

România la Liga Națiunilor

In primele zile ale lunei Septemvrie va avea loc la Geneva deschiderea celei de a cincea adunări generale a Ligei Națiunilor.

După comentariile cercurilor politice și ale ziarelor din streinătate, va fi poate cea mai însemnată din adunările gennrale anuale pe care le-a ținut până acum acest for internațional.

Insemnătatea discuțiunilor ce vor ávea loc la Geneva reiese în primul rând din importanța chestiunilor ce sunt astăzi la ordinea zilei.

Cea mai de seamă este desigur aceea a reparațiunilor și a datoriilor interaliate, de rezolvirea deplină a cărela depinde în primul rând refacerea Europei. Cealaltă privește însărcinarea efectivă ce pare a i se da Ligei Națiunilor de a menține pacea continentului, rezervându-i-se controlul exclusiv al dezarmărilor.

Dar este și un alt punct de vedere care face ca seziunea actuală să capete o importanță deosebită.

Convinse de rolul din ce în ce mai eficace ce-l joacă Liga Națiunilor în resolvirea problemelor internaționale de după războiu, Statele mari, în primul rând, se gândesc să-i dea cel mai larg concurs posibil, participând de această dată prin colaborarea directă a primilor lor miniștri.

E pentru prima oară când cele trei mari puteri aliate: Franța, Anglia și Italia, vor lua parte prin primii lor miniștri, nu la o conferință obișnuită, ci la desbaterile acestui for internațional.

Unele ziare au răspândit știrea că la adunarea actuală a Ligei Națiunilor, țara noastră va fi reprezentată în afară de delegații cunoscuți, în primul rând de dl I. G. Duca, ministru de externe.

Deși n'avem încă confirmarea oficială a acestei știri, posibilitatea unei astfel de participări nu e exclusă.

Adunarea dela Geneva căutând să pregătească terenul în vederea conferinței pentru datoriile interaliate care va avea loc la Paris în Noemvrie, e foarte explicabil ca România să caute a pregăti terenul în această privință, trimițând la Liga Națiunilor pe ministrul său de externe.

Un alt fapt motivează dealtfel atențiunea care trebuie să i se dea din partea noastră adunărei actuale a Ligei Națiunilor.

Este alegerea în Consiliul Ligei Națiunilor a unui reprezentant al Micei Antante, în locul dlui Beneș, al cărui mandat expiră acum.

Nici o țară nu e mai în măsură decât România astăzi, de a figura în acest consiliu și adunarea n'ar putea să găsească un colaborator mai devotat decât dl I. G. Duca, ministrul nostru de externe, atât pentru apărarea principiului Ligei Națiunilor cât și pentru cunoașterea problemelor din Europa centrală, cum e de pildă refacerea Ungariei.

Conștientă de comunitatea intereselor, care o leagă de aliatele sale: Cehoslovacia și Iugoslavia, România prin prestigiul ce și l-a câștigat la porțile Orientului e cea mai indicată astăzi să colaboreze în mod cât mai efectiv la opera de pacificare și reconstrucție a Europei și dacă va candida la unele din locurile de vicepreședințe ale adunărei va avea tot concursul aliaților săi din Mica Antantă cât și al marilor prieteni, și aliați alături de cae a făcut războiul.

Alegerea ministrului de externe al României în Consiliul suprem al Ligei Națiunilor ar fi nu numai un fapt de o deosebită importanță în politica internațională, dar și o recunoaștere a politicei de pace și de progres ce a urmărito cu atâta stăruință România în bate ocaziunile de la războiu încoace, fapt pe care-l recunosc chiar acei cari până eri erau dușmanii noștri.

Un raspuns: Buteanu ori Butyán

„Patria" de alaltăeri, referindu-se la un articol al nostru asupra Beiușului, în care era vorba și de un conducător român, a cărui activitate în viața națională a acestui orășel n'a fost un titlu de glorie, ne acuză că „ponegrim memoria binecuvântată a aceluia" ce dimpotrivă a fost unul *„dintre acei puțini români integri cari i-am avut în trecut"*.

Motivul ar fi, după confratele „Patria", pe deoparte „ura și nerecunoștința" iar pe dealta o ignoranță condamnabilă a trecutului nostru".

Ne-am fi mulțumit să indicăm „Patriei" numai sursele care arată că fostul director al Liceului din Beiuș nu poate face parte dintre — *„acei puțini români integri"* — (expresia e a confratelui nostru,) pe care i-a avut Ardealul, dacă a doua zi după acest articol n'am fi primit și o scrisoare de protestare din partea dlui dr. Buteanu-fiul, care ia apărarea tatălui său.

Înțelegem sentimentul cavaleresc al dlui dr. Buteanu, dar cu multă părere de rău ne vedem siliți să nu i putem da altă satisfacție decât de a-apela la ceia ce indică sursele, cerute de Domnia Sa, regretând totodată că suntem nevoiți să scoatem la iveală o chestiune destul de penibilă, pe care nu noi am avut intenția s'o scormonim.

*

Citâm întâi un pasaj din ziarul *„Indreptarea"*, care în Nrul său din *24 August 1923*, ocupându se de liceul din Beiuș, spune între altele următoarele:

„Liceul din Beiuș a avut de suferit multe asalturi din partea guvernelor maghiare și în ultimul timp al stăpânirei lor, perduse caracterul său curat românesc, introducându-se în cursul superior din ordin prea înalt, ca limbă de propunere, limba lui Tuhutum și Arpad.

Deși populația acestei regiuni era în întregime românească, sentimentul național nu era atât de desvoltat ca în alte părți și deputații aleși de acest popor, prost condus de fruntașii săi, erau totdeauna unguri sau români unguriți.

Astfel s'a ales în mai multe rânduri, impus de guvern, fostul director al liceului Buteanu, care-și schimonosise frumosul său nume românesc *în Butyán*, deși se afla în fruntea unora dintre puținele licee românești din Ardeal.

Dar nu numai „Butyán" își uitase obârșia; cei mai mulți din „inteligență" gândeau la fel, vorbind între ei ungurește și căutând să se întreacă unul pe altul în etalarea celor mai curate sentimente românești".

Acestea le scrie un ziar care e condus de dl Oct. Goga, ardelean get-beget.

Dar ca să nu se zică că poate din cine știe ce motive de patimă politică, ziarul dlui Goga s'a dedat la pângărirea memoriei unui bun român, să venim și cu o a doua sursă.

Să deschidem *„Neamul românesc în Ardeal și țara ungurească" a dlui* N. *Iorga* vol. II. la cap. Ținutul Beiușului pag. 630. Iată ce se poate citi acolo:

„Acesta a Beiușul. In viața lui liniștită s'au adus schimbări numai în anii de după 1860, când se întemeie regatul Ungariei. Limba maghiară pătrunse ca limbă de propunere în cursul superior al gimnasiului: ea luă întâiu pentru sine istoria și geografia, apoi, după fapta necugetată a unui copil, încălzit de idealele firești ale neamului său, ea smulse numai pentru sine toate cele patru clase mai înalte.

Beiușul n'a fost și nu e un loc eroic al Românimii; aici nu se scrie mai nimic românește, de frică; nu se cetește, tot de frică, mai nimic românește; se vorbește românește mult mai puțin și mai rău de cum s'ar cuveni, pentru multe motive; căsătoriile amestecate nu sunt rare, și în toate limba satului străin învinge. In astfel de împrejurări, îmbrăcarea în haină ungurească a gimnaziului superior român, care numai în această calitate românească poate să aibă un rost, a putut să se îndeplinească fără mare supărare din partea cuiva.

El urmează astfel: anuariul „programa" se tipărește în două limbi, și pe titlu cuvintele unguresti sunt puse înaintea celor românești; directorul timp de mulți ani de zile, al școlii, d. Buteanu, s'a ales, s'a lăsat ales, se zice, deputat guvernamental maghiar.

Sentimentele cele bune se găsesc nnmai la câțiva profesori tineri și la școlarii în vrâsta conștiinții. Aici mai mult decât la Năsăud copii stau în ceiace privește inima mai presus de învățătorii lor".

*

Fără indoială că nu noi putem fi trași la răspundere de cele ce a scris ziarul dlui Goga sau a scris dl Iorga în 1906.

Rămâne deci ca dl dr Buteanu să caute satisfacția pe care ne-a cerut-o pe nedrept nouă, acelora după cari am reprodus pasagiile de mai sus.

Cât despre confratele „Patria" îl rugăm să fie mai prudent, când ne trimite să învățăm istoria Ardealului.

Nu de altceva, dar de multe ori sabia cu care ataci pe cineva, poate să aibă două tăișuri, iar „Patria" poate păți și altădată rușinea de a se dovedi în acelaș timp și ignorantă și impertinentă.

Chestiunea colegiului Kún din Orăștie

O întâmpinare și un răspuns dlui dr. George David

de ARON DEMIAN
Directorul liceului „Aurel Vlaicu" fost profesor examinator la liceul particular „Kún".

— III. Calomnie și pervertirea adevărului —

Și acum iată adevăratul preot-profesor, de o cinste și obiectivitate unică în felul său, când spune despre membri comisiunii: „Și ca unii cari și-au împlinit datorința cât se poate de bine, au băgat în pungă 34000 lei din banii de plâns ai institutului, pentru o muncă de fapt de 5 zile... și apoi au luat-o la sănătoasa." Afirmația dlui dr David este o inexactitate sfruntată și o calomnie murdară; dureroase sub orice raport și una și alta pentru că ele sunt pronunțate și afirmate de un „preot-profesor". Adevărul însă este acesta: Examenele preliminare au durat fără întrerupere trei zile, dacă nu mai mult; iar pentru corectarea și revizuirea lucrărilor, introducerea notelor în cataloage și conferință, de sigur nici cel mai subtil pedagog nu va lua în nume de rău, dacă au întrebuințat încă o zi și jumătate sau chiar două zile. Posibil că la dv. s'a obișnuit o clasificare după „mutre și pe nimerite"; în școlile statului român însă așa ceva este exclus. Deci este o impertinență afirmarea d-sale. Iar ce privește fraza: „bezsebeltek az intézet keserves baniaiból 34000 lejt..." (au pungășit 34 mii lei din banii de milă ai institutului..." este o gravă acuzare adusă la adresa profesorilor examinatori și protestez cu toată energia în numele colegilor, adânc revoltat și scârbit de atitudinea grosolană a unui pretins coleg. Tot odată îmi permit să atrag atenția dlui ministru al Instrucției dr C. Anghelescu, rugându-l să orânduiască imediat o anchetă în contra acestui profesor necuviincios pentru a fi tras în cercetare disciplinară ca instigator, mincinos și ca calomniator. Insultele aduse de dl dr David, comisiunii examinătoare instituită de minister, nu pot rămâne fără sancțiune. Intru cât chestiunea ne privește personal, noi profesorii insultați vom intenta acțiune judiciară.

Iar până la rezolvirea chestiunii, rog respectuos și pe dl ministru al cultelor, A. Lapedatu, să țină seamă de aceste considerațiuni deosebite, când i se va cere să-l întărească în postul de confesor militar cu gradul de căpitan pentru orașul Cluj, căci sigur va ști să-și facă „datoria" cu vârf și îndesat pentru a răspândi ura de rasă între conaționalii și credincioșii ce i se vor încredința...!

Patriotismul și loialitatea dlui dr David

De această atitudine patriotică și loială a viitorului (?) confesor militar ne convinge și faptul că dl dr David n'a căutat cel mai bun azil năzdrăvăniilor sale, decât în coloanele cunoscutului ziar iredentist „Brassoi Lapok", din rotativele căruia se aruncă zilnic cea mai subversivă și subminantă propagandă în contra Statului, cu scopul de a destrăma ori-ce înfiripare de armonie între cetățenii patriei.

Nimic mai evident pentru șovinismul, reavoința și reacredința autorului acestui pamflet murdar, din care se vede adevăratul „ló-láb" (intenția haină) a aceluia, care ne acuză de acestea, decât felul său de a vedea și prezenta lucrurile.

Dacă a fost și este un dram de sinceritate în eul sufletesc al acestui personaj, aceasta s'a și manifestat în totalitatea ei în felul unic de acum, care numai spre cinste nu-i poate servi. Acesta-i „colegul" demn și „preotul" corect, patriotul cinstit și loial întruchipat în figura minusculă a d-lui David. Dela atari oameni așteaptă compatrioții noștri pregătirea și cimentarea raporturilor amicale, iar Statul român respectarea autorității și suveranității lui? Ne înșelăm grozav. Aceasta ne-o mărturisește dânsul și ar trebui să înțelegem odată. Ori, în țara aceasta nu poate fi loc nici măcar de odihnă, nedum de adăpost și hrană, pentru calomniatorii, bârfitorii și agitatorii de orice soiu contra Statului.

Nu suntem prietini

Răspunzând ziarului „Keleti Ujság" cu privire la afirmația că ungurii sunt desconsiderați la Vălenii de Munte, „Neamul Românesc" reproduce rândurile scrise de noi în aceeași chestiune și adăugă:

„La aceasta lăsăm să răspundă un glas care **nu ne este prieten,** *fiind acela al ziarului oficios din Ardeal „Infrățirea".*

Faptul că „Neamul Românesc" ne ia în mărturie, ne măgulește. Să ni se permită însă să protestăm că nu l-am fi prieten. Ziarul nostru este prieten cu oricine înțelege a face politică cinstită și utilă țării. Adversitatea politică nu ne poate abate dela această conduită și nu exclude prietenia.

Cu atât mai mult aceasta, când nu este vorba de politică, și când avem a ne întâlni cu activitatea culturală a dlui Iorga, pe care am știut să-l găsim totdeauna înălțat peste mărunțele preocupări de partid. Colecția noastră stă mărturie.

Din nevoile învățământului primar

— O statistică ciudată — Câteva date reale —

Am în mână Buletinul Oficial Nr 6 al Ministerului instrucției publice. Pe 100 de pagini sunt publicate posturile învățătorești vacante. Mă umple groaza de atâtă lipsă de puteri didactice, care nici în zece ani nu o vor putea acoperi școlile normale existente. O sucrescență așa mare e imposibilă.

Bihorul figurează cu 269 posturi vacante. „Sărmanul Bihor, întunecat trebui să fie" — va zice unul din depărtare. Așa am cugetat și eu la prima vedere. Răsfoind însă prin Buletin o profundă nedumerire m'a cuprins în ceea ce privești exactitatea datelor. N'am posibilitatea a le controla, însă unele date referitoare la comunele cunoscute mă îndreptățește a crede, că datele sunt greșite. Iată unele:

Comuna Batăr figurează în Buletin cu 7 posturi vacante. Nu înțeleg, cum ajunge în Buletin o asemenea anomalie. In comuna Batăr sunt sistemizate, de prezent, trei posturi învățătorești. Din aceste două posturi sunt ocupate cu puteri didactice titulare, denumite prin decrete ministeriale, prin urmare numai unul, cel ocupat prin suplinitor poate fi vacant. Iată o diferență de patru posturi sau 5 la sută în favorul neexacticității. Tot în plasa Tinca, comuna Hususău, figurează cu cinci posturi vacante, deși posturi sistemizate și săli de cursuri sunt trei; comunele Gurbediu și Ianoșda figurează, fiecare cu câte cinci posturi vacante, deși posturi sistemizate și săli de cursuri are, fiecare câte trei și în fiecare este câte o putere didactică titulară; prin urmare și aceste trei comune cu nouă puteri, adică cu nouă posturi învățătorești sistemizate figurează în Buletin cu 15 posturi vacante, pe când de fapt sunt vacante, numai șase, dar chiar fiind toate posturile vacante și atunci nouă și nu cincisprezece. Diferența în favorul neexacticității face 6 posturi sau 4 la sută.

In plasa vecină, Beliu, comuna Benești figurează cu două posturi vacante. Comuna are 312 suflete, pe lângă natalitate, stare sanitară și morală normală poate avea circa 35—40 copii în vrâstă de școală, prin urmare numai un post poate avea și nu două. Comunele Căbacea și Chișlaca figurează fiecare cu câte trei posturi vacante. Prima are 884 locuitori a doua 879, prin urmare, pe lângă condițiile favorabile mai sus numite, pot avea câte circa 120—130 copii de școală, așa dară fiecare câte două posturi și nu trei. La aceste trei comune diferența în favorul neexacticității face trei posturi sau 38 la sută.

Nu pot afirma, că în tot Bihorul ar fi datele tot așa neexacte; dar cred, că din cele 269 posturi vacante 12—15 la sută nu există, iar din cele vacante 15—20 la sută sunt ocupate cu puteri didactice titulare. Nu discut cauzele de unde și cum pot surveni aceste neexactități. Aceasta cade în competința și datorința altora. Sunt regretabile însă aceste stări, căci față de asemenea date oficiale nimeni nu-și poate face o icoană clară și corectă despre starea reală a instrucției și nici măsurile necesare la îndreptarea neajunsurilor nu se pot lua cu succes. Se fac prea multe dispoziții grăbite!

Vasile Strauț
învățător director,

Plutocrația din Maramureș contra școlilor

Zilele acestea s'a ținut la Sighet, în prezența a doi delegați ai guvereului, ședința comisiei județene pentru construcții de școli primare în satele Maramureșului. Cu ocazia aceasta s'a constatat, că Maramureșul are nevoe de încă 53 școli, a căror construcție se așteaptă până la toamnă.

Din darea de seamă a ziarului „Maramarosi független Ujság", despre desbaterile ședinței în chestiune, aflăm însă, că construcțiile de școli progresează mai prost în acest județ ca oriunde, datorită atitudinii ostile a plutocrației de acoolo. Dl Aug. Caba, unul din delegații guvernului, a arătat comisiunii, că în acest județ, plin de palate, școlile sunt inexistente. Posesori acestor palate sunt acei icari se sustrag contribuțiuni pentru școli și atâță și pe alții să procedeze la fel.

*

La cele de mai sus trebue adăogat doar atât, că plutocrația despre care este vorbă, a inundat Maramurășul doar acum după războiu numai. Ea, e prea strâns legată de ținuturile galițiene cari au deșertat-o aici, și nu poate avea tragere de inimă pentru școala noastră, chiar și dacă în școlile ce se vor construi, se va preda și altfel decât românește

Convocare

Societatea **„Reprezentanța Economică Română"** convoacă pe domnii acționari la

„Adunare generală extraordinară"

ce se va ține în localul Societății din Cluj, Strada Băci No. 7 în ziua de **25 August 1924** oara 3 p. m. cu următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea Adunării Generale extraordinare.
2. Constituirea biuroului.
3. Darea de seamă asupra gestiunei. Comitetului și Consiliului de administrație și de activitatea societății până în prezent.
4. Liquidarea Societății.

117 **Consiliul de Administrație.**

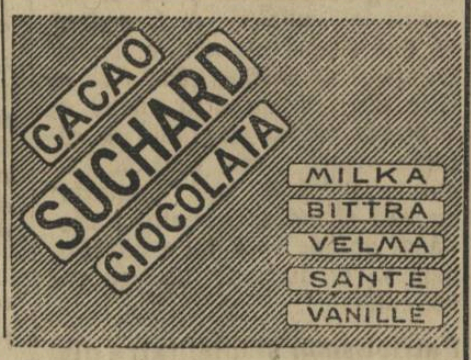

Consiliu de miniștri

București. — Astăzi dimineața la orele 11 s'a ținut un important consiliu de miștri în care s'a discutat chestiunea modificărei noului regim al grâului. La ora când comunicăm, ședința continuă.

Preot înnecat în Bega

Timișoara. — Protul romano-catolic Iosif Bosch din comuna Budinț de lângă Timișoara, scăldându-se în canalul Bega, s'a înnecat și a fost azvârlit pe țărm în apropierea comunei Octar. Cazul a fost anunțat parchetului din Timișora și episcopiei romano-catoce de acolo.

MICA PUBLICITATE

Angajăm calfă și învățăcel în branșa postav de naștere român oferte sub adresa „Comerț" la administrația ziarului. 115 D

Angajăm comptabil și corespondent român-maghiar-german de naștere român oferte sub adesa „Comerț" la administrația ziarului. 115 D

PREȚURI REDUSE

Văzut'ați Vitrinele

magaziei firmei pentru femei și bărbați

Diamanstein

și

Moskovitz

CLUI,

Calea Regele Ferdinand 25. 6

? ?

Acolo veți afla cele mai nouă modele de paltoane femeești

PREȚURI REDUSE Lloyd

PREȚURI REDUSE

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Vineri, 15 August 1924

CINEMA SELECT

Premieră!

Contesa de Belfast

Dramă sentimentală amoroasă la o curte regală după romanul lui Diega D'Aspri în 6 acte. In rolul principal: SORVA GALLANE.

Deschiderea triumfală a Cinematografului URANIA!

PREMIERA!

Fatty Milionar

Mare burlescă americană în 6 acte. O comedie hazlie cu cunoscutul comic:

FATTY

Cinematograful este complect renovat și înzestrat cu o pânză magică!

Deschiderea Cinematografului APPOLO!

ILONA

Dramă puternică în 5 acte cu subiet maghiar. In rolul principal: LYA de PUTTI.

Comisiunea Administrativă a Județului Cojocna

Nr. 159—1924.

Publicațiune

Se aduce la cunoștința celor interesați că în cauza exproprierei terenului necesar exploatării Carierei statului din com. Morlaca s'a fixat ziua de pertractare la 20 August 1924 oarele 9 a. m. Locul de întâlnire la Cariera de piatră din Morlaca.

Cluj, la 9 August 1924.

D 106 p. Prefect: **Indescifrabil.**

Comisiunea Administrativă a Județului Cojocna

Nr. 13—1923.

Publicațiune

Se aduce la cunoștința celor interesați că în cauza exproprierii terenului necesar pentru construcția unei linii ferate industriale pe valea Drăganului s'a fixat ziua de pertractare la 26 August 1924 oarele 9 a. m. Locul întâlnirei casa Primăriei din Poeni.

Cluj, la 9 August 1924.

D 107 p. Prefect: **Indescifrabil.**

Nu cetiți! Periculos pentru viață! Nu cetiți!
Cel ce nu va veni, va regreta! Cel ce va veni, va râde cu lacrămi! **La deschiderea triumfală a CINEMATOGRAFULUI URANIA**

PÂNZA MAGICĂ!

Fatty Milionar

Mare burlescă americană în 6 acte. In rolul principal: **Ah! Fatty! Oh! Fatty! Aoleo! Fatty!**

Filmul rulează la Cinematograful URANIA numai trei zile, cu începere de **Vineri, 15 August!**

Cinematograful URANIA este complect renovat și înzestrat cu a pânză magică, cea mai nouă invenție americană!

Eftinirea Traiului!

*Odată cu marea scumpetea tarifului vamal de 150% la mărfuri, de la **11 August** pentru a veni în ajutorul marelui public de funcționari, se face reducere din prețul vechi la*

Magazinul Sucursala

Luca P. Niculescu

Cluj, Calea Regele Ferdinand №. 7.

10% rabat.

La toate mărfurile din magazin pentru Dnii funcționari ai Statului, Județ și comună, precum și la Artisti ai teatrilor și la studenți, care vor prezenta la cerere carnetul de identitate cu fotografie pentru a profita de reducere. Lloyd 8

Spesele de exploatare ale camioanelor „ASTRA" sunt cele mai minimale.

Activitatea Universităţei populare din Vălenii-de-Munte

— Săptămâna a treia —

Dl prof. Iorga a început un nou ciclu de prelegeri cu subiectul: „regionalism", tratând în cadrul acestor lecţii înalte probleme de istorie naţională şi insistând asupra acelui regionalism cultural şi economic, care existând de sine stătător trebue canalizat de Stat în direcţia şi în interesul ţării unite şi mărite. A te împotrivi acestui fel de regionalism este a stânjeni o viaţă care nu se poate distruge şi a nu câştiga nimic prin nimicirea ei. *Regionalismul acesta nu trebue confundat cu regionalismul politic, care nu-şi are nici un sens şi care nici nu poate trăi acolo unde există de veacuri o conveţuire profundă.* Nici geniul napoleonian n'a putut crea, din artificialităţile sale politice, aşezăminte naţionale, care să-i supraveţuiască. Singura ţară artificială creată astfel e Belgia, dar e proaspătă în amintirea tuturor frământarea dintre valoni şi flamanzi.

E trist că intelectualitatea noastră, când a fost pusă în faţa marei probleme a unirei, n'a înţeles liniile călăuzitoare ale vieţii româneşti. Şi e mai ales trist să se păstreze o stare de lucruri vătămătoare intereselor româneşti, în provinciile alipite.

Banatul n'a fost o provincie de sine stătătoare şi n'a trăit decât în jurul capitalei sale, care era Severinul. Astăzi, când se restabilesc raporturile normale, în mod instinctiv ţăranii bănăţeni se orientează spre Banatul oltenesc. Prin urmare, Banatul se va reintegra în vechile sale rosturi.

Bucovina a fost ruptă Moldovei, sfârşind o viaţă bine definită în judeţele Suceava, Dorohoi şi Hotin. Şi aici era de făcut numai o reîncorporare.

Basarabia n'a fost o provincie care să fi trăit în afară de viaţa moldovenească şi când a fost răpită de ruşi, ea s-a închis ca un melc, orizontului cultural în ceeace cultura moldovească înfăţişa la data răpirei. Astăzi cine caută urme de trecut moldovenesc nealterat meargă să-l găsească în Basarabia. In atari împrejurări Basarabia, cu toate ideile unei democraţii false şi exagerate, nu poate fi considerată, istoriceşte şi naţional, decât o parte a Moldovei, căreia i se va ataşa fără nici o fricţiune. Un regionalism basarabean e o chestie de oportunitate politică — şi atâta tot.

Cu Ardealul chestiunea e însă alta: au trăit acolo populaţiuni de rasă diferită care în apărarea Ardealului şi au înfrăţit sângele vărsat pe multe câmpuri de luptă. Ardealul a fost întotdeauna o cetate, o cetate asediată, creind o psihologie de asediaţi locuitorilor săi. Problema Ardealului formează deci o problemă regională şi are anumite sensuri, care se vor defini în prelegerile viitoare.

D. prof. Iorga a început, în acelaş timp cu prelegerile despre regionalism, o serie de informaţii în legătură cu arta populară.

Dna Izabela Sadoveanu, directoarea Asilului „Elena Doamna", a înfăţişat în două prelegeri ideile care răsbat acum în învăţământ, pentru a crea o şcoală nouă.

Dl prof. Marcel Emerit, conferenţiar la Institutul Francez din Bucureşti, a arătat într'o serie de conferinţe evoluţia versului francez, ilustrând cu recitări din cele mai alese susţinerile sale teoretice.

Dl profesor St. Gliscelli, dela universitatea din Vilno (Polonia) îşi continuă prelegerile sale despre literatura poloneză, stăruind asupra contactului ei cu literaturile europene. Intre auditorii acestui simpatic conferenţiar este şi un student polonez. Prezenţa dlui Gliscelli şi a acestui domn student pot fi considerate ca un gest de curtoazie din partea universităţilor poloneze în urma vizitei pe care le-a făcut-o în luna lunie, dl profesor Iorga.

Dl profesor Bitay Árpád dela „Marianum" din Cluj, a început o serie de cursuri despre literatura maghiară. Conferenţiarul este un bun cunoscător al literaturei româneşti, din care a tradus multe opere în limba maghiară.

Dl Ştefan Meteş, membru corespondent al Academiei, a urmărit în două prelegeri legăturile noastre cu Săcuii în decursul veacurilor. Prin aceste prelegeri, ca şi prin acelea ale dd. Dr. Müller, Bitay Árpád se lămuresc la Văleni problemele minoritarilor cu metodă, cu iubire de ştiinţă şi mai ales cu aceea înţelegere care este dorită de ambele părţi şi de noi şi de minoritari.

Dl Dem. V. Ţoni, inspector al activităţei culturale a „Fundaţiei Carol", un conferenţiar vechi şi iubit al Vălenilor, a desvoltat aceste două subiecte: „Morente din trecutul şcoalei româneşti" şi „Ideile despre şcoală ale lui Eminescu". In prima conferinţă, dl Ţoni înfăţişat acel trecut glorios d şcoală ruptă din inima dascălului, datorită căreia neamul a putut avea, în grele clipe de închegare naţională, sufletele trebuitoare, care să ne călăuzească. Concluzia: este de regretat că şcoala trece o zi printr'o criză sufletească, când din nou avem nevoie de încercaţi făuritori de caractere.

In a doua conferinţă, dl Ţoni a urmărit activitatea de revizor şcolar a marelui nostru poet naţional, evidenţiind interesul pe care l'a purtat Eminescu şcoalei.

Dl profesor Petre Suciu (Turda) şi Preotul Marin Ionescu au adus la program încă trei conferinţe: problema agrară în Ardeal şi oraşele ardelene (din partea celui dintâi), evanghelia ca temei al vieţei creştine, din partea părintelui.

Programul săptămânei se încheie cu două reuşite distracţii, care nu lipsesc nici de data aceasta Universităţei populare: un concert dat de soţii Tango dela opera română cu preţiosul concurs al Preotului maghiar Banass, al scriitorului Lascarov-Moldoveanu, al artistului Vasile Brezeanu, — şi în sfârşit o excursiune la salinele Slănicului, unde s'au vizitat exploatările R. M. S., băile şi o mănăstire foarte veche. *Stătinescu.*

Noua stagiune a Teatrului Naţional din Cluj

Cand va începe noua stagiune — Repertoriul — O iniţiativă lăudabilă: matineuri pentru copiii de şcoală

Intr'unul din numerile trecute ale ziarului nostru am anunţat că la 15 August vor începe la Teatrul naţional repetiţiile în vederea nouei stagiuni.

Astăzi suntem în măsură să dăm cititorilor noştri relaţiuni precise şi complecte asupra repertoriului teatrului nostru în stagiunea viitoare.

Când va începe noua stagiune

De obiceiu stagiunea Teatrului naţional începea la 1 Septemvrie. Anul acesta însă în ultima şedinţă a comitetului teatrului, s'a hotărât ca noua stagiune să înceapă la 25 Sept. Această hotărâre este motivată de faptul că până la această dată marea majoritate a publicului amator de teatru nu este încă reîntoarsă la Cluj.

Cursurile la Universitate şi la licee încep după 15 Sept. aşa că studenţii şi elevii nu sunt reîntorşi în Cluj înainte de 25 Sept. Pe de altă parte mulţi dintre spectatorii obişnuiţi ai teatrului nu se întorc dela băi până la 15 Sept. In afară de acestea un alt motiv care a determinat comitetul teatrului nostru să hotărască deschiderea stagiunei la 25 Sept. a fost şi faptul că până la acea dată abia, se vor putea termina reparaţiile localului cari azi sunt în curs.

Noua stagiune se va închide la sfârşitul lui Mai, aşa că va dura 8 luni de zile.

Repertoriul nouei stagiuni

Iată acum cari vor fi piesele ce se vor juca în stagiunea aceasta.

Piese noi: „Viforul" de Delavrancea, cu care se va deschide stagiunea. „Floarea de lămâiţă", Oedip Rege, Când vine viforul, Machbeth, Un erou, Două orfane, Nora, Othelo, Tartuffe, Onoarea, Patima roşie, Plicul, Alt om, Domnul Brotoneau, Candida şi Thebeida. Reluări: Prostul, Avarul, Doctorul fără voie, Asilul de noapte, Hamlet, Visul unei nopţi de vară Shylok, Amorul veghează, Un domn pribeag, Heidelbergul de altă dată, Vlaicu Vodă, O scrisoare pierdută, Fetiţa, Paianjenul, şi Instinctul.

Din acest repertoriu se vede lăudabila tendinţă a direcţiunei de a stabili la teatrul nostru un ciclu de piese din literatura dramatică clasică, ţinând în acelaş timp în atenţie şi piesele româneşti de valoare.

*

O iniţiativă fericită a dlui Z. Bârsan a fost aceea de a organiza în noua stagiune în fiecare Sâmbătă câte un matineu pentru elevi, pentru soldaţi şi muncitori, matineul de Duminică rămânând astfel pentru marele public.

Convocare

Domnii acţionari ai Societăţei Anonime „**Calcium**" din Cluj se convoacă prin prezenta la Adunarea Generală extraordinară, care va avea loc în Cluj, Piaţa Unirii 32, în localul Băncei Ardelene şi Casei de Economie S. A., la 1 Septembrie 1924 la ora 9 a. m. cu următoarea ordine de zi:

1. Alegerea membrilor consiliului de administraţie şi cenzori. D 116

Dela primpretorul plasei Vinţul-de-sus.

Nr. 1193—1924.

Publicaţiune de concurs

In conformitate cu art. 78 din Regulamentul pentru aplicarea legii statutului funcţionarilor publicăm concurs pentru complectarea postului **de notar al cercului Ridiş.**

Salarul este normat prin Decrt. XX. C. D. (G. Of. Nr. 66—1919) şi ordonanţele modificătoare.

Doritorii de a ocupa acest post sunt învitaţi a-şi înainta cerere în scris oficiului nostru adresată către dl Prefect al judeţului **Turda-Arieş până la data de 15 Septemvrie** 1924 ataşând documentele scrise în art. 7 din Regulamentul legii statutului funcţionarilor publici. Intrucât ar intra pentru prima oară în funcţiune publică vor ataşa certificat că au reuşit la un examen de capacitate.

Concurenţii aflători în funcţiune publică îşi vor înainta cererile pe cale ierarhică.

Vinţul-de-sus, la 30 Iulie 1924.

D 111 **Dr. Traian Migia** primpretor.

Dela primpretorul plasei Vinţul-de-sus.

Nr. 933—1924. adm.

Publicaţiune de concurs

In conformitate cu art. 7. Regulamentul pentru aplicarea legii statutului funcţionarilor publici publicăm concurs pentru ocuparea posturilor de subnotari la **cercul Ciugudul-de-jos şi Mahaciul.**

Salarul este normat prin Decret. XX. C. D. (G. Of. 60. 1919) şi ordonanţele modificătoare.

Doritorii de a ocupa aceste posturi sunt învitaţi a-şi înainta cerere înscris oficiului nostru, adresată Prefecturei judeţului Turda-Arieş, **până la data de 15 Septemvrie** 1924, ataşând documentele scrise în art. 7 din Regulamentul legii statutului funcţionarilor publici. Intrucât ar intra pentru prima oară în funcţiune publică, vor ataşa certificat că au reşit la un examen de capacitate.

Concurenţii aflători în funcţiune publică îşi vor înainta cereri pe cale ierarhică.

Vinţul-de-sus, la 30 Iulie 1924.

D 112 **Dr. Traian Migia,** primpretor.

Aronsohn & Co.
Brasov
3
Intreprindere
de transport: Vama,
Depozitare, Transport de mobile,
Asigurare, Incasso. Fondata in 1830.

De prima calitate plăcuta si răcoritoare este
12
Berea din Turda
Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.

Iarăși afacerea Condeescu

Procesul, care urma să se judece la începutul acestei luni, s'a amânat în urma unui nou ordin al direcțiunii generale cfr

Publicul cunoaște în deajuns din coloanele ziarului nostru faptele de care a fost acuzat funcționarul V. Condescu dela serviciul de tracțiune din direcțiunea regională C. F. R. Cluj. Acesta, după ce a comis mai multe falșuri în acte publice, după ce în calitate de secretar al școalei de tracțiune și-a însușit mai multe sume de bani care se ridică la câteva sute de mii de lei, a fost închis și cazul deferit parchetului.

Concomitent cu cercetarea judecătorului de instrucție, care a ordonat imediata arestare a vinovatului, s'a făcut o anchetă și de către un delegat al direcțiunei generale c. f. r. asupra întregei gestiuni a lui Condeescu, iar în urma raportului redactat de acesta, s'a ordonat suspendarea din serviciu a doi funcționari superiori din direcțiunea regională, printre care și dl Brânduşa, șeful serviciului Contabilității, pe motiv că nu ar fi verificat și ținut în de aproape observare pe Condeescu. Totuși, în urma unei noui și amănunțite verificări, ambii funcționari suspendați au fost reintegrați în posturile lor, stabilindu-li se complecta nevinovăție.

Indată după arestare, Condeescu a găsit cu cale s-o facă pe nebunul, fapt pentru care a fost internat pentru câtăva vreme în clinica de psihiatrie, și s'a constatat că el este departe de a fi dement, dar în schimb i s-au găsit o sumedenie de boale pentru care se găsește și acum încă în cercetare medicală.

Procesul lui Condescu, — instrucția fiind terminată, — urma să se judece la începutul acestei luni, însă el a fost amânat, de oarece între timp a sosit dela direcțiunea generală un ordin prin care dl Brânduşa, șeful serviciului comptabilității și dl inginer Carol Botz, șeful secției unde lucra Condeescu, sunt obligați a plăti în mod solidar suma de 440.000 lei, o parte din suma ce fusese aruncată în sarcina lui Condeescu.

Acest ordin a provocat vii discuții în rândurile funcționarilor dela direcțiunea regională c. f. r. Cluj, de oarece s'a deschis iarăși chestiunea vinovăției dlui Brânduşa, care prin ordinul anterior de reintegrare se credea a fi nevinovat, — așa că se așteaptă noui instrucțiuni dela direcțiunea generală în vederea lichidării complecte a chestiunei.

Presa maghiară

Radici și presa maghiară din România

De două zile întreaga presă maghiară din România deliră de dragul autonomistului croat Radici, întors acum dela Moscova la Zagreb, unde țărăniștii comuniști i au făcut o primire sărbătorească. „Ellenzék" „Keleti Ujság", „Ujság" „Temesvári Hirlap" și toate ziarele ungurești mai mici sau mai mărunțele au izbucniri de o sinceritate care surprinde.

In telegrame culese cu cea mai izbitoare literă ni-se anunță, că Radici și guvernul Davidovici, ridicat din aceeaș școală autonomistă a țărănistului comunist croat, au hotărât autonomia Croației și Slavoniei și introducerea viceregalității la Zagreb. Iar în articolele de fond „Keleti Ujság" ne avertizează, că Iugoslavia este în Balcan și că începutul revoluționării Balcanilor s'a început. Indemnul este mai mult decât transparent pentrucă aceleași ziare publică telegrame cu declarațiile dela Moscova ale lui Radici, în care se spune, că popoarele nu trebue să mai suporte guvernul Brătianu din România și Țancov din Bulgaria.

Va să zică: Autonomie și la noi! Campania aceasta trebue nu numai să surprindă ci și să îngrijoreze. Pentrucă cititorii acestor ziare au observat demult, că toată propaganda antiromânească a acestora, neputându-se ascunde destul de isteț în articolele redacționale, s'a refugiat în telegrame, cari sunt din cea mai autentică sursă budapestană. Propaganda ce se face acum în legătură cu autonomismul lui Radici, este culmea la care au putut ajunge aceste ziare.

Ca mâine, prietenul nostru „Brassoi Lapok" va îndrăzni să propună din nou nu numai autonomia, ci chiar plebiscitul, cum a făcut-o în privința Basarabiei, cu ocazia conferinței ruso-române dela Viena.

Cursuri ungurești la Vălenii de Munte

Am reprodus deunăzi, ocupându-ne de Universitatea populară a dlui N. Iorga, un articol al lui „Keleti Ujság", în care contrar realității pe care o cunosc toți câți participă la cursurile dela Vălenii de Munte, se susținea că participanților unguri li se dă mai puțină atenție decât altor minorități, din care cauză ei se simt foarte izolați. Desmințirei noastre i se adaugă acum o desmințire publicată în chiar confratele maghiar „Keleti Ujság".

„Astăzi — spune acesta — putem vorbi despre ivirea unui aspect mai zimbitor. In seria cursurilor populare s'au prezentat și reprezentanții ungurilor. Apariția a fost demnă și tot demnă și primirea lor. Savantul Arpád Bitay și a ținut cursurile despre istoria literaturii maghiare, continuare la ciclul său din anul trecut.

Astăvară, dl Bitay făcuse cunoscute epocile literaturii vechi și terminase cu prezentarea poeziei kurutzilor. Cursurile sale de acum, ca o continuare a celor din anul trecut, au îmbrățișat mișcarea dintre anii 1711—1825. A arătat un bogat fond al istoriei culturale și a evidențiat relațiunile cu străinătatea (întâi cu francezii, englezii și polonezii), apoi a prezentat paralela literaturilor maghiară și română și influențele lor reciproce. Publicul numeros a arătat un interes viu și călduros conferinței. Dl Bitay a mai ținut și un curs special despre origina și istoria veche a ungurilor, folosindu-se îndeosebi de cercetările recente.

Cursurile despre unguri au ținut dela 1 la 9 August. La sfârșitul ciclului s'a ridicat însuși dl Iorga și a mulțumit călduros pentru interesantele și bogatele prelegeri. Apoi a vorbit cu elan despre colaborarea culturală și despre evenimentele istorice și de rasă ale ungurilor.

Ultime informații

— **O nouă donație a ministerului cultelor.** *Pe lângă ajutoarele acordate bisericilor din județul Cojocna, dl Lapedatu, ministrul cultelor a mai lăsat eri dlui Sept. Mureșianu, prefectul județului, încă o ordonanță în valoare de 150.000 lei sumă care se va distribui bisericilor din județ.*

— **Muncitorești.** Sindicatul croitorilor din localitate a hotărât să întocmească un tarif unitar pentru lucrările de croitorie, pe care îl vor supune aprobării adunării generale ce va avea loc azi.

— **Dela Consiliul de război.** *Consiliul de război al Corpului VI. Armată a condamnat eri la 3 luni închisoare și 1000 lei amendă pentru propagandă comunistă pe muncitorul Ion Györke, care sub stare de asediu a afișat la Oradea-Mare pe ziduri ziarul comunist „Munkás".*

— **Construcțiile de școli din județ.** Cu ocazia adunărei primpretorilor din județul Cojocna, care a avut loc ieri la prefectură, adunare ținută în prezența membrilor comitetului școlar județean, dl Sept. Mureșianu a relevat activitatea frumoasă pe care a desvoltat-o în chestiunea nouilor construcții de școli, dl primpretor Emanoil Moceanu din plasa Borșa și dl Miron din plasa Huedin, cel dintâi contribuind la construcția a 11 școli iar cel de al doilea la 9 școli.

— **Razie sanitară.** Marți seara s'a făcut o razie sanitară pe tot cuprinsul orașului, cu care ocazie au fost duși la poliție 30 bărbați și 15 femei, din care 8 bărbați au fost deportați pentru vagabondaj, 5 femei au fost trimise la spital iar 2 la siguranță.

— **Congresul proprietarilor de case.** Liga proprietarilor de case va ține la 27 August un congres general din inițiativa secțiunei București a ligei. Locul congresului nu s'a fixat încă definitiv. Cu această ocazie se va protesta contra prelungirei pe timp de 3 ani a contractelor privitoare la prăvălii, contra nouilor impozite și contra rechizițiilor de locuințe.

— **Cursuri de limba română pentru industriași.** Corporația industrială din localitate a organizat un curs de limba română pe care l'a deschis Marți. La acest curs s'au înscris 40 de industriași și el va dura timp de 6 săptămâni.

— **Adunarea Uniunei Ofițerilor de Rezervă.** Uniunea Ofițerilor de Rezervă, secția Cluj, a convocat o adunare generală în palatul Camerii de Comerț, pentru ziua de 17 August, orele 10 Dimineața, la ordinea zilei fiind chestiunea împroprietărirei ofițerilor de rezervă și înființare unei cooperative.

* **Nevralgii.** De aceste dureri îngroz toare numai până atunci sufere bolnavul pânăcând își neglijează boala. Dacă vizitează la timp băile de nămol din „Pistyan" cări au un renume mondial, atunci succesul este asigurat, fiindcă băile din Pistyan chiar boalele acestea le curează cu rezultat miraculos. Așadar toți acei cari neglijează posibilitatea de curare se pedepsesc pe sine înșiși. Informațiuni de Drogueria „Rózsa" Cluj, Str. Londrei 21 în calitate de reprezentantă a bailor. Tot aici se capătă și nămolul de Pistyan pătrat pentru cura casnica. 17 II

— **O desmințire.** Un ziar maghiar de eri dimineață a lansat știrea că direcțiunea generală a Cfr. a comunicat direcțiunilor regionale Cfr., deci și direcțiunei din Cluj, să suspende plata tuturor furniturilor neachitate. Această știre se desminte de către autorități.

— **Conferința preoților ortodoxi.** Preoțimea ortodoxă din tractul protopopesc al Clujului s'a întrunit azi în conferință preotească sub conducerea dlui Administrator protopopesc Andreiu Ludu, asesor consistorial. Au fost de față 19 preoți. Prin o frumoasă cuvântare, în care a făcut și un scurt panegiric al răposatului protopop Iuliu Roșescu, dl administrator a deschis conferința, după care s'a trecut la ordinea zilei. Inainte de toate s'a discutat chestia organizării preoțimei în cercuri culturale-misionare. Apoi dl George Suciu, preot în Cojocna a citit o frumoasă dizertație despre bolșevism, arătând mijloacele de luptă împotriva răspândirii principiilor bolșevice în poporul nostru. In jurul acestei chestiuni s'a încins o foarte interesantă discuție. Conferința s'a încheiat la orele 12.

— **Eri a trecut** prin localitate dl Albreht Feiner prefect de poliție în Cingtau (Japonia) venind dela Viena unde a avut loc congresul internațional polițist.

— **Liberarea certificatelor de cetățenie,** *De câteva zile s'a răspândit în localitate zvonul, că liberarea certificatelor de încetățenire ar întâmpina la Cluj piedeci. Unele ziare minoritare au dat chiar alarma, că toate listele ar fi fost compuse greșit și incomplect și că din cauza aceasta eliberarea certificatelor va întârzia mai multe luni. Faptul adevărat este, ca din cele peste nouăzeci de mii de cazuri de încetățenire, nouă mii mai trebuesc controlate, ceeace însă nu justifică alarma de mai sus. Comisiunea comunală spre a arăta că nu poate fi vorbă de o tragănare, anunță, că și până la eliberarea certificatelor definitive va elibera certificate provizorii acelora cari dovedesc că au nevoe de ele.*

*

— **Improprietărirea bisericei ortodoxe din Cluj.** *Comisiunea agrară de ocol a împroprietărit biserica ortodoxă din localitate cu un lot de 998 stânjeni pătrați, expropriat dela firma Dick. Alte exproprieri, tot pe teritoriul orașului, vor fi menite să întregească posesiunile încuviințate bisericei ortodoxe din Cluj de legea agrară, la fel ca celelalte biserici.*

Prin telefon dela corespondenții noștri

Un nou succes al Micei Antante

Delegații Statelor mici semnează rapoartele conferinței dela Londra

București. — Din Londra se anunță că în cursul ședinței plenare de ieri după amiază reprezentanții celor cinci mari puteri și delegații României, Jugoslaviei, Greciei și Portugaliei au adoptat rapoartele diverselor comisiuni, exceptând numai câteva puncte încă în litigiu.

Delegații francezi au propus întrunirea conferinței plenare pentru repartiția plăților germane. Această propunere va fi examinată într'o nouă ședință plenară interaliată care se va ține Joi.

Se crede acum că pentru terminarea conferinței va mai trebui să se țină una sau două ședințe plenare interaliate și una internațională.

Tratativele României cu Vaticanul

București. — „Observatore Romano", oficiosul sfântului Scaun publică următoarea notă: „Presa s'a ocupat în mai multe rânduri de negocierile pentru încheerea unui concordat între Sf. Scaun și guvernul român. Aflăm cu satisfacție că aceste negocieri sunt înaintate. După ce s'a ajuns la o înțelegere asupra celor mai multe articole în discuție s'a hotărât, de comun acord, ca din cauza vacanțelor, tratativele să fie continuate în cursul lunei Octombrie, pentru concretizarea textului definitiv al puținelor articole care au mai rămas în suspensie".

Un acord comercial franco-german

București, — Din Londra se anunță că, dnii Clementel și Luther au examinat într'o lungă întrevedere chestiunea acordului comercial între Franța și Germania. S'a stabilit ca ambele state să fixeze la Londra, înainte de sfârșitul conferinței, bazele unui „modus vivendi", provizoriu.

Plenipotențiarii francezi și germani se vor întâlni la Paris, în cursul lunei Noembrie, pentru stabilirea unui acord definitiv.

Inarmările din Bulgaria și stateie aliate

București. — „Neue Freie Presse" pretinde a ști că, în urma unui schimb de păreri între guvernul din Belgrad și cel din București, în chestiunea întăririi armatei bulgare, s'a hotărât ca ambele guverne să facă o intervenție comună pe lângă conferința ambasadorilor din Paris și pe lângă comisiunea interaliată dela Sofia, spre a atrage atenția acestor instanțe asupra încălcărei tratatului de pace de către Bulgaria.

In legătură cu aceasta ni se anunță că guvernul a expediat eri o notă la Sofia în care se protestează împotriva mobilizărei celor 3000 voluntari.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul V. Nr. 1154 — 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI — Sâmbătă 16 Aug. 1924

CLUJ R Nr. 1057

Înfrățirea

77 Onor Asociați pentru Cultura și literatura poporului român
CLUJ Sibiu 16 VIII 924

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L
PE 6 LUNI . . . . . 240 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L
PE 1 AN pentru autorități . . . . . 600 L
PE 1 AN pentru preoți și învățători 360 L

Dușmanii luminei

Publicam în numărul nostru de eri, dureroasa constatare făcută în ședința comisiunei județene pentru construcții școlare în Maramureș. Impotriva tuturor stăruințelor oamenilor de bine stă dușmănia râncedă a unei plutocrații proaspăt așezată pe pământul legendar al Maramureșului. Străini năpădiți din toate părțile lumei unde sdruncinul războiului dărâmase stânca aducătoare de câștig, au găsit la umbra pădurilor pe cari le despoaie acum, și siguranța pierdută laiurea, și sursa de câștig și adăpost obrăzniciei lor înăscute față de orice nu este cultul lor, obiceiul lor, fapta lor,

Aceștia sunt dușmanii luminii, vrăjmașii neînduplecați cari răsar la tot pasul în calea celor ce se încăpățînează să ridice școli, acolo unde sânt numai cârciume.

Străini de orice legământ cu aspirațiunile unui popor pe care nu-l înțeleg, nepăsători față de orice este durere sau bucurie a lui, vrăjmași oricărei acțiuni care l'ar putea scoate din „prostia" lesne de exploatat așa cum este, faptul că noulii stăpâni de palate și bogății din ținutul Maramureșului se împotrivesc dorințelor noastre legitime de lumină, este explicabil. Școala sătească, chiar când nu se ridică cu banul *lor*, este un lucru periculos. Ce le trebuie acestor oameni școală, și mai ales școală pentru alții? Școla „strică mințile" și deschide ochii celor nepricepuți, și lor tocmai nepriceperea altora li este singura rațiune de a fi.

E trist, dar așa este în Maramureș, unde sărăcia celor exploatați până la sânge, nu mai are de unde da pentru cele 53 de școli, cari mai trebuiesc. Iar caracatița exploatatoare se bucură și refuză a da și puțin din multul prădat din munca și avutul altora.

Dar tabloul mai are o față. A fost o vreme când semenii plutocrației, mai vechi și mai proaspete, din Maramureș și din restul Ardealului, erau bucuroși să dea oricât, numai să fie lăsați în pace.

Pe atunci voinicoșii de astăzi nu dovediau prea mult curaj. Desigur nu aprobăm nici lașitatea de atunci și nici obrăznicia de astăzi, după cum nu putem să stăm alături cu îndârjirea celor ce le ajunsese cuvântul la os, pentru bunul motiv că suntem partizani ai ordinei și credem serios în binefacerile ei nestrămutate. E însă timpul să arătăm rătăciților de astăzi, că rătăcirea vine din rătăcire și că nu este bine să ne jucăm cu ea.

Ceeace se petrece în Maramureș este un act de provocare pe care, ca apărători ai ordinei și legalității, suntem datori să l reprobăm. Dispozițiunile luate pentru activarea construcțiunilor școlare sătești nu se pot împiedeca cu reaua-voință a unora și necuviința tuturor celor ce sunt datori să dea, fie că înțeleg, fi că nu, pentru ce dau. Și dacă ne-am spune și am condamna orice act de nesocotință isvorit din provocarea noauei plutocrații maramureșene, numai puțin trebuie să ne opunem acesteia și să o înfrânăm. Măsurilor legale ale țării și obiceiurilor noastre trebuie să se supună toți; cine nu vrea să facă aceasta poate să plece aiurea pentru noi supărare nu este dacă pleacă, ci dacă rămân și nu ne dau ascultare și înțelegere.

Camera de Comerț și propaganda târgului de mostre

Ciudată mentalitate domnește la conducerea Camerei noastre de Comerț! De câteva zile discutăm aici o chestiune care privește această instituție, din toate punctele de vedere; Camera de Comerț nu suflă nimic. Am făcut afirmația că s'a dat, în disprețul presei românești și al asociațiilor de presă, concesiunea propagandei pentru târgul de mostre unui consorțiu mai mult sau mai puțin străin de presă, Camera de Comerț parcă nici n'ar exista. Am arătat că cei cu concesiunea, din sărăcie de duh sau din altă cauză, s'au dedat la o mizerabilă agitație politică, crezând că fac propagandă; Camera de Comerț, somată de noi, nu a socotit că este de datoria ei să intervie pentru a pune lucrurile la punct.

Această încăpățînată mutenie era explicabilă. Conducătorii Camerei de Comerț dovediau că se simt vinovați. Ceea ce depășește însă orice margini este că, în locul comunicatului lămuritor, pe care îl așteptam la început, sau a tăcerii pe care o înțelegem mai pe urmă, Camera de Comerț ne trimite eri „pentru binevoitoare publicare în „Infrățirea", extrase din articolele publicate de ziarele bulgare cu privire la târgul de mostre din Cluj.

Oricât de interesante ar fi aceste extrase, și oricât ni-ar măgului cuvintele exprimate acolo, Camera de Comerț avea un serviciu de propagandă pentru care făcuse un angajament destul de costisitor. De ce nu le-a dat deci publicității prin intermediul acestui serviciu? Și de ce s'a adresat nouă tocmai când ne ridicam împotriva lipsei de seriozitate și înțelegere cu care s'a acordat concesiunea propagandei?

A înțeles oare Camera de Comerț că consorțiul Naftuli et Comp răspunde prea puțin așteptărilor, și s'a convins, cam târziu, că fără sprijinul presei românești serioase, de aici și aiurea, oricât e greu să o urnească din loc? Sau dnii cari au agreiat concesiunea Naftuli de Comp. se fac a nu ști nimic și vor să ne surprindă buna credință cu laudele bulgarilor? Ori care ar fi motivul, Camera de Comerț nu rămâne mai puțin vinovată.

Pentru integritatea Banatuiui

Dl Friderich French a publicat zilele acestea o carte despre situația politică, economică și culturală a minorităților din Banat, susținând că nu numai pentru interesul națiunii majoritare, ci și pentru interesul minorităților, integritatea geografică și politică a Banatului este o necesitate de primordială.

Portul nostru popular

Păstrat mai bine și cu mai multă stăruitoare iubire în județele de munte, portul românesc în care sunt cuprinse atâtea tradiții străvechi de artă, ignorat până acum câteva decenii cunoaște de un timp încoace o admirație deosebită.

Din nefericire această admirație nu reprezintă în majoritatea cazurilor decât o manifestație în legătură cu moda și snobismul. Nu mult înainte de război, când veșmântul tradițional al satelor noastre, nu era încă „en vogue", dușmanul lui era firească concurență a industriei apusene. In Moldova de șes, în partea de jos a Munteniei și în general în jurul târgurilor și orașelor de pretutindeni stamba negustorului și croiala modistelor au scos la iveală o altă îmbrăcăminte, care deși n'are nimic comun cu tradiția poporului nostru, n'a întârziat să ia aproape în întregime locul portului tradițional.

Mult mai puternic dușman al acestui port este însă adoptarea lui de către clasa noastră conducătoare, căci „moda" trebuind veșnic să se schimbe anticitatea portului național a fost pusă la grea încercare.

Dintr'un spirit de imitație care aduce aminte totdeauna omului de adevărata sa origine, nu s'a putut desigur ca atunci când Doamna țării, o adevărată artistă, prețuiește și poartă portul nostru popular, multe persoane din „aristocrația" noastră politică înainte, „de bani" acum, în timpul din urmă să nu facă și ele la fel. Odată inaugurată ca modă de lux la oraș, portul popular n'a întârziat să se răspândească prin amatorii fără nici o pricepere, compromițând adevăratele produse ale artei țărănești.

Zorzoane care să le facă mai strălucitoare, mai înflorite, mai bătătoare la ochi după puterea celor ce vor să-și scoată la iveală averea și luxul au înlocuit discretele podoabe de frumuseță curată și de adevăr istoric, dând naștere unui costum uneori de o indecentă extravaganță, pe care îl poartă doamnele și domnișoarele din clasa noastră cultă.

Firește, portul nostru nu putea să nu capete și o deosebită valoare comercială în Apus. Și atunci pentru publicul de la Paris și de la Londra, de la Dieppe și de la Nissa, cu gusturi mai rafinate decât ale noastre s'au produs noi schimbări, creindu-se, un nou tip de „costum național", care iar e foarte firesc, să devie obiect de import, dând tonul model la noi.

Acesta e portul nostru popular astăzi, nu știm ce va fi mâne. Credem că instituțiile de cultură și în special muzeele istorice și etnografice ar trebui să ia la timp măsuri pentru a apăra de contrafaceri, dând modele și creind expoziții anuale, adevăratul port popular, ce n'are nimic comun cu lumea de la oraș, care l poartă astăzi peste cămașa și fusta de mătase.

Chestiunea colegiului Kún din Orăștie

O întâmpinare și un răspuns dlui dr. George David

de ARON DEMIAN
Directorul liceului „Aurel Vlaicu" fost profesor examinator la liceul particular „Kún".

— IV. Halucinațiile unui rătăcit —

După aceste constatări și reflexiuni să urmărim alineatul următor din articolul cu pricina, care poartă titlul „*Cine examinează pe elevii maghiari?*" Aceeaș mentalitate, îl duce pe autor care mi se pare a fost totuși martor ocular al faptelor petrecute, la următoarele afirmații: „1. Lucrările de Fizică la examenul preliminar le-a corectat un elev român de cl. VIII liceală; 2. Copilul unui profesor dela „Kun", care posedă limba germană, lucrând ambele subiecte fixate cu laude din partea profesorului examinător, după stabilirea rezultatului totuș a căzut la germană; 3. Un elev care la limba română a dat foaia goală, a fost clasificat cu „suficient" și tot atunci una dintre cele mai bune lucrări comisiunea a clasificat-o cu insuficient de gradul al 2-lea; 4. Ar fi încă destule cazuri ce iar putea aduce și din cari ar apărea reavoința, lipsa de conștiință, și intenția comisiunii de a nimicii colegiul; 5. Dacă privim latura materială a chestiunii putem afirma în deplină conștiință că unii membri și-ar fi putut isprăvi lucrul într'o singură zi, și totuși și-au socotit câte 5 zile a 500 lei, iar inspectorul prezident o diurnă de 1000 lei ceea ce n'a împiedecat că „la sfârșitul examenului, profesorii să fie expuși la umilirea de a fi dojeniți de d. inspector ca niște copii indolenți."

Să vedem acum ce este adevărat și ce este pură invențiune din toate afirmațiile dlui dr David, „profesor bătrân și care dispune de diplomă de doctor, umblat în străinătate și format." Dsa și-a uitat, se vede, că ucenicia și experiența de dascăl și-a câștigat-o în ghișeul bibliotecii din Cluj, pe vremuri. Il cunoaștem noi bine.

Pe urmele adevărului

La punctul 1: Țin să constat eu în mod provizoric, până la confirmarea autentică a dlui profesor de specialitate, colegul Maneiulescu-Deva, că este o minciună provocătoare și josnică afirmarea Sfintei Sale. Numi pot închipui ca un profesor să-și corecteze lucrările de natura aceasta cu un elev. Noi știm bine cum s'au corectat, doar laolaltă am lucrat. Cuvântul ultim este al dnii profesor vizat și sunt sigur că-și va face datorința cu toată demnitatea.

La punctul 2: provoc pe dl coleg Mera (specialist de limba germană, latină și maghiară — licențiat al facultății din Budapesta, să-și limpezească partea sa.

Subsemnatul, care am lucrat în aceeaș sală și la aceeaș masă cu dânsul și care am luat act aproape despre fiecare lucrare, țin să spulber și să înfierez această scorintură tendențioasă până ce se va da publicității în întregime lucrarea elevului din chestiune, pe care nu știm pentru care motiv nu-l amintește cu numele dl Dávid.

La punctul 3: acelaș lucru din parte-mi până ce colegul Teculescu (specialist la română și germană) va pune la punct chestia.

La cele de sub punctul 4: vorbe goale, presupuneri, dar totodată o gravă calomniare și învinuire a întregei comisiuni examinătoare pe care, până la pronunțarea sentinței judecătorești și a forurilor competente le repudiez hotărât.

Ce privește partea materială a chestiuni într'o măsură oareșcare cred c'am răspuns în alineatul care vorbește de „pungășia" celor 34000 lei.

Pe lângă cele amintite deja țin să aduc la cunoștința îndrăznețului nostru acuzător, că este o lege unică și aceeaș pentru toți elevii particulari, fie înscriși pentru examene de natura aceasta la școlile statului, fie la instituțiile particulare și care spune categoric:

Taxele pentru cursul inferior la examenul parțial de elev sunt 200 lei, iar la examenul final 300 lei; pentru cursul superior partea I. 300 lei, iar a II-a 500 lei de elev. Afară de aceea sunt taxele de înscriere și de frecvență.

Aceasta este starea de fapt bine cunoscută de toată lumea cinstită. Și acum să poftească cuviosul dela Chibed să-și reamintească câți elevi de cursul inferior și câți de cei superior s'au prezentat la examenul parțial și operațiunea matematică va fi ușor de executat! La examenele de fine de an aceeași operație.

Că dl inspector a luat o diurnă mai mare, aceasta este conform legii, deoarece a figurat ca examinator și prezident al acestor examene.

Dl dr David, ca profesor de limba română, trebuia să știe aceste lucruri.

Noui comuniști arestați

București. — Numeroase cercetări făcute în cursul nopței au înlesnit arestarea a numeroși comuniști în Capitală.

De asemenea au fost arestați la Brăila parte din comuniștii refugiați acolo după descoperirea conspirație de la Câmpina.

Ultima oră telegrafică

Reparația străzilor și curățenia publică la Cluj

Se impune o imediată și radicală reparațiune a străzilor, deoarece mai târziu vor fi necesare sume de 3 sau 4 ori mai mari, față de actualele sume, ne spune dl primar al orașului, dr. Oct. Utalea

In timpul din urmă, multe străzi și drumuri mărginașe ale orașului, s'au deteriorat în așa fel încât circulația pe ele a devenit aproape imposibilă. In bugetul anului în curs s'au prevăzut diferite sume pentru reparația acestor străzi, însă, deoarece ele au fost insuficiente, nu s'au putut face până acum decât reparațiuni parțiale. Prin intensificarea transporturilor din ultimul timp pe tot cuprinsul orașului nostru, străzile se strică pe zi ce merge așa că dacă nu se vor lua măsuri ca ele să fie reparate cât mai din vreme, mai târziu aceste reparațiuni vor necesita sume de 3 sau 4 ori mai mari față de cele actuale, ne a declarat dl dr Utalea, primarul orașului, deoarece atât materialul cât și mâna de lucru se urcă din ce în ce mai mult.

Bazat pe aceste considerațiuni dl primar Utalea, cât și întregul consiliu comunal este de acord în ceeace privește contractarea unui mare împrumut care să fie destinat reparațiunilor de străzi, în care scop dl primar al orașului a fost zilele trecute la București, de unde s'a înapoiat eri, și unde a intervenit pentru acordarea acestui împrumut, care se crede că în scurt timp va fi aprobat.

Tot din această sumă, o bună parte va fi destinată pentru cumpărarea de autocamioane necesare transportului gunoaielor din diferite părți ale orașului, de oarece actualul serviciu de curățenie publică nu poate satisface cerințele întregului oraș. Cei 120 de cai pe care îi posedă primăria pentru curățenia publică nu pot să acopere necesitățile și de aceea se intenționează ca întregul serviciu de curățenie să se facă cu autocamioane.

Ultime informații

— **Sosiri.** *Azi dimineață cu expresul de 10 jumătate a sosit în Cluj dl Gh. Tătărăscu subsecretar de stat în Ministerul de interne.*

— Dl Alex. Lapedatu ministrul cultelor și al artelor sosește Duminecă la Cluj. D sa va rămânea în orașul nostru mai multe zile.

— **Catedre vacante.** La Școala secundară de fete gr. I. din Năsăud sunt vacante următoarele catedre: limba română 11 ore, franceză 10 ore, germană 5 ore, matematica 8 ore, științele naturale 4 ore, fisica-chimia 4 ore, gospodăria 4 ore, lucrul manual 8 ore, desemn 4 ore, caligrafia 5 ore, muzica 4 ore și gimnastica 4 ore".

— **Donații pentru școli.** Dl Farkas Mozes, directorul fabricei de piele „Renner" a donat suma de 200.000 lei pentru mărirea fondului necesar construcțiilor de școli din județul cojocna. Tot dsa a pus la dispoziția comitetului de aranjare al expoziției zootechnice, două automobile ale fabricei, cu care se vor face diferitele transporturi.

— Eri dl Sept. Mureșanu, prefectul județului însoțit de dr. Cărpinișanu și Munteanu, directorul poliției, a inspectat lucrările târgului de mostre și acele ale expoziției zootechnice ce va avea loc în toamnă. Cu această ocazie dsa a dat mai multe ordine în vederea unei cât mai bune reușite a expoziției de animale.

— **Amânarea congresului negustorilor de lemn.** Ieri urma să se țină la București congresul general al exploatatorilor de lemne din întreaga țară. Din cauză însă că s'au prezentat prea puțini, congresul s'a amânat pe ziua de 15 Septembrie.

— **Concurs de tir.** In zilele de 13 15 Septembrie va avea loc la Cluj un concurs de tir cu porumbei, la care va lua parte și A. S. R. Principele Carol.

— **Societatea ocrotirea orfanilor de război** organizează pentru Sâmbătă și Duminecă mari serbări populare în parcul orașului pentru mărirea fondului de ajutor al orfanilor.

— **Donație.** La intervenția dlui Sept. Mureșanu, prefectul județului, Primăria orașului a donat un imobil al său care se afla în Feleac, pentru a se deschide în el chiar dela toamnă o școală primară.

— **Ministerul de interne** a delegat pe dl Gritta, prefectul de poliție al Clujului să organizeze serviciul ordinei cu ocazia serbărilor în memoria lui Avram Iancu.

— **Stricăciunile ploilor.** Consilieratul agricol din Cluj ne informează că ploaia torențială de ieri a adus mari stricăciuni porumburilor și viilor din județul Cojocna.

— **„Hora" de Herman Klee.** In editura institutului de arte grafice „Ardealul" din Cluj a apărut o admirabilă bucată muzicală pentru piano și cor „Hora" din opera „Făt Frumos", datorită cunoscutului compozitor Herman Klee. Intreaga partitură este scrisă cu multă finețe și înțelegere a motivelor românești.

Reclame iredentiste

Pentru dl Ministru de Interne

Ziarele maghiare din Timișoara vestesc, că Ministerul de Interne a admis intrarea în țară a ziarului „Aller" din Budapesta.

In legătură cu această știre aducem la cunoștința Ministerului, că ziarul în chestiune își face prin ziarele maghiare o propagandă prea puțin obișnuită și chiar dăunătoare Statului. Astfel pe întreaga pagină ultimă a lui „Temesvári Hirlap" ni se afișează ca reclamă pentru ziarul budapestan amintit un ofițer în uniformă. Intrebăm, dacă permiterea intrării în țară a ziarului amintit, scutește pe propagandiștii lui din România de a se conforma și ei cerințelor impuse editorilor ziarului „Aller".

— **Ministerul sănătății publice** a dat ordine ca toate drogheriile să nu mai țină spre vânzare articole neîngăduite, adică necuprinse în tabloul articolelor de drogherie încuviințat de Minister. Organele inferioare ale ministerului au primit ordine să controloze și să ia măsuri aspre contra acelor ce vor contraveni la ordinul de mai sus.

— **Deces.** Zilele trecute a încetat din viață bătrânul prin curator al comunei Sângeorgiu românesc, Ștefan Buia, în vârstă de 96 ani. Acesta a fost unul din urmașii revoluției dela 1848. Ștefan Buia era moșul simpaticului medic orășenesc din Cluj dl dr Ioan Buia.

— **Inventarul averilor bisericești.** Se știe că ministerul cultelor și al artelor a luat dispoziția ca să se facă un inventar al averilor bisericești, care să fie înaintat ministerului. In acest scop, eri a avut loc la primărie o consfătuire, la care au luat parte toți reprezentanții parochiilor locale, cari au făcut dovada averilor ce le posedă fiecare parochie.

— **Trupele din Ruhr vor fi retrase numai după plata primei anuități prevăzută de planul Dawes.**

✝

Direcțiunea Fabricei de Filme Transilvania Soc. An. cu durere nemărginită anunță încetarea din viață a Administratorului ei Delegat.

Cav. Paolo Tempesta

după o scurtă suferință în frumoasa lui țară Italia.

Nemiloasa moarte la răpit din mijlocul rodnicei sale activități în floarea vârstei cauzându-ne prin dispariția lui prea de timpurie o perdere ireparabilă.

Îi vom păstra cele mai duioase amintiri.

Presa maghiară

Pasivismul partidului maghiar

„Temesvári Hirlap" a întreprins printre conducătorii partidului maghiar o anchetă despre utilitatea activității de până acum a acestui partid și despre perspectivele și îndrumările ce le impune studierea situației partidului maghiar. Intr'un număr recent al ziarului nostru am reprodus părerile dlui Vuchetich, despre necesitatea unei politici pasive a ungurilor. Numărul de astăzi al ziarului timișorean publică alte două declarațiuni, a fostului prefect de sub unguri Barabás Béla și a deputatului Zima Tibor, ambele în această chestiune.

D. Barabás spune: „Actualmente este mai bine, dacă partidul maghiar se pune în espectativă pe care o îndreptățește în primul rând căderea ce se așteaptă a actualului, guvern, iar în rândul al doilea inițiativa guvernelor cehoslovac și iugoslav, cari nu numai că stau de vorbă cu minoritățile, ci și doresc să execute serios cele cuprinse în tratatul de pace."

Ceeace am spus într'alt loc despre speranțele legate de partidul maghiar de noua orientație politică a iugoslavilor, se adevărește deplin prin declarația aceasta. D. Barabás este perfect de acord cu gazetele maghiare, cari reproduceau declarațiile lui Radici, privitoare la înlocuirea guvernului Brătianu cu unul care va da țării ceeace făgăduește guvernul țărănist dela Belgrad: autonomia, întâi de toate pentru Ardeal.

De adăogat: D. Barabás mai declară, că în timp ce ungurii vor aștepta repetarea loviturii politice moscovito-țărăniste dela Belgrad „se vor strădui să afle modalitatea ca ungurimea și partidul maghiar, singurul ei reprezentant, să dezvolte o activitate corespunzătoare scopului lor național."

Incă unul care așteaptă împrejurări noui.

Tot în acelaș ziar d. deputat Tiberiu Zima dă un interview în aceeași chestiune. D. Zima acuză toate guvernele românești că fac față de minorități o politică intolerantă și spune, că partidul maghiar nu are nevoe, în România, de un program. „Programul are însemnătate în Anglia, Germania și în alte state, în cari există un parlamentarism și constituționalism potrivite concepției noastre ungurești. La noi (adică la români) nu programul este principalul."

Trebue, firește să nu se scape din vedere, că omul care vorbește în numele parlamentarismului și constituționismului apusean, nu face parte din națiunea maghiară. D. Zima ar vrea să ne facă să credem, că se uită așa de repede occidentalismul și constituționalismul celor din națiunea dsale.

Deocamdată noi nu primim lecțiile unui om, care se declară pentru apucături ca acele ce le citim în continuarea declarațiilor dlui deputat Zima. D. Zima ca și d. Barabás, stă ca pe spini în așteptarea unui guvern de seama guvernului Davidovici. D. Zima, omul programelor apusenilor, declară că de-ocamdată pasivitatea partidului maghiar (care-i aia?) este bună, până la schimbarea guvernului.

D. Zima nu este de loc oportunist și antiprogramatic. Dar ceeace-i face interesant, este speranța ce i-a dat-o guvernul Iugoslav, cu mișcările atonomiste de acolo. Transparența aluziilor sale la viitor o vădește mai mult de cât orice faptul, că propune pasivitatea și românilor ardeleni. Doar, pentru o autonomie în stil croat, este nevoe și de-o platformă românească.

Prin telefon dela corespondenții noștri

Mari turburări în Egipt

București. Telegramele anunță mari turburări în Egipt. Turburările din Atbara Khartum și Sudan au fost creiate de elementele extremiste egiptene și pot fi privite ca o mișcare propagandistă a naționaliștilor egipteni.

Lord Allemby înaltul comisar britanic în Egipt și Sir Lee Stack guvernatorul general al Sudanului întâmplându-se să fie în concediu la Londra, au discutat împreună cu Macdonald situația.

Existența acestor complotări în Sudan este cunoscută, de câtva timp. Premierul britanic a trimis extremiștilor egipteni, un avertisment public spunând că guvernul britanic va ști să și facă datoria, față de aceste agitațiuni.

„Daily News" amintește că chiar primul ministru egiptean Zaghlul Pasha, părăsind de curând Cairo a scăpat de moarte din mâna unui fanatic care credea că primul ministru trădează cauza extremistă.

Conferința dela Londra

Ultimele lucrări — Sfârșitul conferinței

București. — După ultimele telegrame din Londra noua ședință va avea loc astăzi când va avea loc întrevederea șefilor delegațiunilor aliate și va fi urmată de o conferință a celor 14, pentru ratificarea deciziunilor principale la care vor fi ajuns în cursul serii reprezentanții Franței, Germaniei și Belgiei.

In afară de chestiunile tratate în cursul dimineții, rămâne să se determine condițiunile în care ar putea fi rezolvate problema datoriilor interaliate, relațiunile comerciale franco-germane și chestiunea dezarmărei Reichului.

Dnii Clemantel și Nollet încearcă cu stăruință să obțină asigurări precise în această privință. Dacă vor reuși și dacă se va încheia în cursul serii un acord cu germanii asupra evacuării militare a Ruhr-ului și a chestiunilor în legătură cu aceasta, închiderea conferinței poate fi considerată ca foarte aproape.

Mâne se va închide conferința, cu care prilej, dl Macdonald va face importante declarațiuni.

Contra bolșevismului

Elveția interzice întrarea rușilor în țară

București — După o știre din Zürich se anunță că consiliul federal elvețian a decis interzicerea cu desăvârșire a întrării rușilor în Elveția.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

MITROPOLITUL PRIMAT
despre chestiunea evreiască

Contra conrupţiei — Chestiunea anumitei prese — Provocaţiuni la adresa creştinilor — E nevoe de o luptă comună contra răului care există

Ziarul evreesc „Uj Kelet" din localitate publică în primul loc, pe mai bine de o pagină, un interview luat de dl Székely Béla la Borsec, I. P. S. Sale Mitropolitului Primat, în chestiunea evreiască. Declaraţiile I. P. S. Sale fiind deosebit de interesante, socotim că trebuesc reproduse spre a fi cunoscute şi de cititorii români.

De ce se declară unguri evreii din Ardeal

I. P. S. Sa a început cu această întrebare:

„De ce se leagă evreii din Ardeal de cultura maghiară? De ce vorbesc ungureşte? Doar limba lor strămoşească a reînviat! De ce şcolile ce le susţin evreii nu servesc cultura hebraică?"

„Sau voiţi poate să aveţi două patrii, una aici, alta în Palestina? — întreabă apoi I. P. S. Sa.

După aceasta, venind vorba despre acordul dela San-Remo, I. P. S. Sa Mitropolitul Primat spune, că în anul viitor va lua parte la congresul universal ortodox dela Ierusalim.

Lupta contra antisemitismului

Intrebat de redactorul ziarului „Uj Kelet", dacă nu crede că trebue să facă apel la români, ca să pună capăt antisemitismului, I. P. S. Sa a spus:

— Simt, că ar trebui să vorbesc şi eu, care sunt capul bisericii româneşti, şi că trebue să îmi ridic cuvântul contra mişcării care primejdueşte grav interesele României. O simt aceasta de mult şi mă interesez mereu de chestiunea semită. Recunosc: Nici acum nu sunt lămurit în această chestiune, deşi mă ocup cu ea ziua şi noaptea. Incă nu am o oglindă clară a situaţiei. Poate cel mai bine ar fi, dacă ne-am întruni împreună şi am căuta împreună cu conducătorii evreilor o ieşire. Impreună de sigur am putea să găsim modalităţile de aranjare a chestiunii evreilor din România. Singur, eu n'am prea cutezat să mă ating de ea. Studenţimea e gata îndată cu acuzaţia, că m'am vândut evreilor. Aţi văzut doar cât l'au terorizat şi pe ministrul Banu, care într'adevăr e o fire blândă. Dar de altă parte au şi evreii păcate, cari trebuesc înlăturate.

Corupţia şi intoleranţa evreilor

— „Eu găsesc evreilor două vini principale. Una că nu respectă repaosul duminical. In Moldova ei vând Dumineca. Ei vor să le respectăm oprirea scrisului în zilele de Sâmbătă, dar ei nu respectă prăznuirea deplină a Duminecii, repaosul complet. Cealaltă vină gravă a evreilor este corupţia. Ştim, că spre a putea corupe, trebuesc funcţionari coruptibili. Din nefericire domnia fanarioţilor a corupt total România. Evreii fac totul cu ajutorul banului. Şi n'ar trebui, ca acei aplecaţi spre corupţie, să exploateze astfel acest sistem. Corupţia aceasta ar trebui să o stârpim delaolaltă cu voinţă unită. De o parte trebue stârpită aplicarea spre mituire, de cealaltă parte aplicarea spre consimţire."

In ce constă pericolul

In continuare, I. P. S. Sa arată că poporul român este un popor de poeţi. In timp ce acest popor agricol doineşte din fluer la câmp sau pe dealuri, evreii le cumpără casele. — „Avem nevoe de talentul comercial al evreilor, de înflorirea ţării spre binele tuturora. Dar din aceasta nu urmează să admit capitalului evreesc să oprime poporul meu."

Chestiunea anumitei prese

Intre timp, spune ziaristul evreu, a intrat la I. P. S. Sa o delegaţie de rabini, ca să-i exprime condoleanţe pentru moartea tatălui I. P. S. Sale. La discuţie au luat parte de aci înainte şi aceşti rabini. amestecându-se şi ei în ea, cu observaţiuni ca aceea reprodusă mai jos.

I. P. S. Sa a spus de faţă cu rabinii dr. Eisler, Fuchs, dr. Wesel, Freund şi Schwartz, că

„evreii poartă vina situaţiei financiare actuale a României, şi dacă această situaţie nu se va schimba, evreii de aici vor distruge România întocmai cum Bela Kun a distrus Ungaria". I. P. S. Sa s'a ridicat îndeosebi împotriva anumitei prese — spune ziaristul evreu — „care, după acuzaţiunile antisemite, face totul pentru distrugerea ţării".

Aci, rabinul Eisler a făcut următoarea observaţiune: Ziarele acestea nu sunt ziare ale evreilor ci ale partidelor şi directivelor româneşti. Dacă acuzaţia ar fi adevărată, nici atunci vina nu e a evreilor".

Provocaţiuni la adresa românilor

I. P. S. Sa a adus apoi vorba despre atentatul dela Senat şi a reprodus desvinovăţirea antisemită, spune ziarul evreesc, că atentatul contra sinagogei dela Iosăsel este răspunsul la atentatul dela Senat iar uciderea lui Schön Bernat un răspuns la omorârea episcopului Radu.

I. P. S. Sa a declarat apoi, că i-au parvenit hârtii de toaletă pe cari fabricanţii evrei au imprimat crucea. Pe una din acestea, nişte corbi cari se rotesc în jurul capului lui Isus, îl scuipă pe Cel răstignit.

Numerus clausus

„In privinţa lui numerus-clausus — spune ziaristul evreu — I. P. S. Sa este de părerea, că evreii au introdus deja numerus clausus în viaţa economică, faţă de angajaţii români. A obiectat îndeosebi, că exploatatorii de lemne au cumpărat pădurile pe degeaba şi câştigă milioane în dauna populaţiei".

— „Am făcut atenţi pe miniştri — a spus I. P. S. Sa în încheiere — ca să strunească pe evrei şi să pună capăt întinderii lor economice, pentrucă poporul român nu va tolera domnia capitalului evresc".

Răspunsul ziarului „Uj Kelet"

Organul evreilor din Ardeal, „Uj Kelet", publică în numărul său de astăzi un răspuns la declaraţiunile I. P. S. Sale Mitropolitului primat, pe cari le-am reprodus mai sus.

„Uj Kelet" învinueşte pe I. P. S. Sa, că acum un an a avut alte păreri despre chestiunea evreească şi crede, că Mitropolitul primat şi-a schimbat părerea în urma propagandei antisemite.

In ce priveşte propunerea I. P. S. Sale, ca conducătorii evreilor să discute împreună cu Românii chestiunea semită, „Uj Kelet" este de acord. Dar adaogă, că obiectul acestor discuţii nu-l poate forma o înfrânare a acaparării evreeşti sau a corupţiei despre care vorbia I. P. S. Sa Mitropolitul Primat. Conferinţa româno-evreească pe care o voieşte „Uj Kelet" va avea de discutat numai întroducerea democraţiei, egalitatea de drepturi a evreilor, pământeni sau nepământeni şi înfrânarea antisemitismului.

Propaganda comunistă în Iugoslavia

— De îndată ce a sosit Radici dela Moscova, s'au descoperit la Belgrad 15 saci cu manifeste comuniste

Noul regim politic din Iugoslavia a făcut posibilă întoarcerea lui Radici, autonomistul croat dela Moscova, unde acesta s'a angajat să facă propagandă comunistă în Balcani, sub firma ţărănismului. Cu ocazia congresului general al sovietelor la Moscova, s'a constatat că sovietele şi-au schimbat tactică de luptă şi şi-au propus să înceapă revoluţionarea Europei prin agitaţii ţărăniste în Balcani. Această nouă tentativă s'a dovedit acum: autonomistul croat Radici, şeful partidului croat ţărănist s'a întors dela Moscova cu instrucţiuni bolşevice, iar guvernul Davidovici, compus din oameni din şcoala autonomistă croată a lui Radici, declară recunoaşterea sovietelor.

O altă dovadă o publică acum ziarele din Timişoara, după ştiri din Belgrad. Astfel, odată cu sosirea lui Radici în Iugoslavia şi cu hotărârea autonomiei Croaţiei, serviciul de siguranţă din Belgrad a pus mâna pe 15 saci cu manifeste comuniste. La Vârşeţ, apoi s'a descoperit o organizaţie comunistă, iar în alte oraşe jugoslave alte organizaţiuni de acestea.

Ceace este de remarcat, în legătură cu cele de mai sus, este că presa minoritară de la noi, îndeosebi cea maghiară, delirează de bucuria învingerii curentului autonomist croat alimentat de sovietele ruseşti. Ea nu se feresce chiar să ameninţe guvernul român cu introducrea unui regim similar în România. Presa aceasta ne dă acum încă o dovadă a prieteniei ce ne poartă. După afilierea ei din primăvară la propunerea de plebescit a Rusiei pentru Basarabia, noua ei afecţiune pentru comunismul rusesc sau pentru ţărănismul comunist, menit după declaraţia lui Zinoview să dea Balcanilor lovitura comunistă de graţie, nu mai are de ce ne susprinde.

De vanzare
un 124 D
automobil
de lux fabricat
„Protos" 24 HP.
în stare bună
caroserie modernă
M. Caprucian & Comp. Reghin

Consistorul Arhiepiscopal Gr. Cat. Blaj

Nr. 3501—1924.

Publicaţie de licitaţie

Făcându-se între timp unele modificări în planul de construcţie, prin aceasta anulând licitaţia ţinută la 31 Iulie 1924, aducem la cunoştinţă generală, că Luni în 25 August 1924 ora 11 a. m. se va ţine o nouă licitaţiune publică, cu oferte închise în biroul Administraţiunii Centrale Capitulare din Blaj, pentru darea în întreprindere a lucrărilor de construcţie din roşu a primului lot din „Institutul Recunoştinţei".

Licitaţia se va face pe serii de preţuri unitare.

Caietele de sarcini, planurile şi piesele contractului, necesare pentru întocmirea seriei de preţuri, se pot consulta la sus numita Adm. Centr. Capit. începând cu 19 August 1924 în fiecare zi de lucru, între orele 10—12, de unde se pot obţine şi formularele necesare pentru ofertă, cari sunt obligatoare, precum şi condiţiunile speciale ale licitaţiei.

Blaj, din şedinţa Consistorului Arhiepiscopal de Alba Iulia şi Făgăraş, ţinută la 12 August 1924.

Dr. Vasile Suciu,
Arhiepiscop şi Mitropolit gr. cat. român de Alba Iulia şi Făgăraş

120

HUNWALD
CLUJ,
Str. Vlahuţa 3.
Telefon interurban
147.

Fabrica de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efeptuim şliuirea modernă a sticlelor pentru mobile şi după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte
Mare depozit de geamuri şi întreprindere de pus geamuri.
Geamuri decorative.
Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

AL VII-LEA TÂRG INTERNAŢIONAL DIN VIENA VII-LEA
7—14 SEPTEMVRIE 1924
Cei mai favorabil pentru cumpărături în toate branşele!
Alegerea cea mai bogată! Preţuri fără concurenţă!
Succesul târgului de primăvără din Viena 1924 îl arată cei 100.000 de cumpărători

Mare serbare muzicală şi teatrală a oraşului Viena

Vizitatorii târgului din Viena se vor bucura la prezentarea legitimaţiei eliberate de Oficiul Târgului la călătoria de întoarcere de o **reducere de 50%** pe întreaga reţea a Căilor, Ferate Române

Informaţiuni la:
Târgul din Viena, Viena VII.
Precum şi la următoarele reprezentanţe onorifice şi birouri oficiale de informaţiuni din
CLUJ: Consulatul General Austriac, Strada Iuliu Maniu No. 2.
„ Sfatul Negustoresc, Strada Iuliu Maniu No. 1.
„ Schenker & Co., Strada Regele Ferdinand No. 107.

CEASORNICE
7 Longines
Grands Prix
ELEGANTE şi PRECISE

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piața Mihaiu Viteazul 6.
Strada Bucovina No. 32.

Vopsește și curăță haine bărbătești și femeești, bumbac și lână
FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL"
Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500. oo 13 oo

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

Pagini de eri și de azi

Aplicarea legii lui Apponyi

Spicuiri din îndrumările date — Mieluşeii dlui Ministru Anghelescu

In August 1907 „Gazeta Oficială" da îndrumări referitoare la legile şcolare votate şi sancţionate, scoţând în relief — cu deosebire „ideea de stat unitar", atât de mult reprezentată prin vestitul conte. Tendinţa vădită a acestor legi, a fost: maghiarizare pe întreagă linia, după cum spuneau stapânii: „In ţara ungurească, ungur să fie şi cel din urmă bulgăr de pământ".

Din voinţa şi credinţa fermă a contelui, printr'o singură trăsătură de condeiu, — mai multe milioane de cetăţeni fără buze ungureşti, se schimbară ca prin farmec, în maghiari veritabili.

Fiecare cetăţean nemaghiar era obligat să joace după cum fluiera autorul legii, care nu vedea altceva, decât „Statul naţional unitar maghiar". Iar dacă valahilor şi celorlalţi nemaghiari nu le-ar fi plăcut acest cântec dulce şi n'ar fi fost dispuşi să înveţe limba statului milenar, nimic nu-i împiedeca de-a întoarce spatele acestei ţări ospitaliere. Ce-i păsa contelui că în ţara unde de mult începuse emigrarea, ar fi fost mai puţini cu câteva sute de mii, sau chiar milioane de locuitori, numai ideea să triumfe.

„Comisiunile administrative judeţene se îndrumă a fi cu cea mai mare băgare de seamă, ca în şcoale dar cu deosebire în munca pe care o depune învăţătorul, să nu se ivească nici umbră de nepatriotism, iar dominaţia necondiţionată a spiritului maghiar să se asigure în toate împrejurările". Scopul era deci, asigurarea dominaţiei spiritului maghiar în sufletele elevilor nemaghiari. Copiii să se ştie ruga şi vorbi ungureşte, să ştie cânta Hymnus-ul şi alte cântece de pustă, iar câştigarea cunoştinţelor era fără importanţă.

„Se atrage atenţia superiorităţilor bisericeşti, de a avea pururea înaintea ochilor faptul că, bunăstarea patriei, a naţiunei şi înflorirea bisericei numai aşa se poate aştepta, dacă fiecare cetăţean va fi pătruns de credinţa şi de sentimentul aparţinerii la naţiunea unitară". Se dorea un lucru imposibil. Un popor bun, blând, pentru care naţiunea dominantă n'a făcut nimica bun, nu a cercat să-l apropie nici odată, nu se putea să se apropie de faimoasa — naţiune unitară" — decât pe hârtie. In sufletul poporului românesc în timpurile trecute ideia de patrie — mamă bună şi ocrotitoare, a lipsit.

Incoronarea tuturor măsurilor poruncilor draconice a fost: „Acel învăţător dela şcoalele naţionalităţilor care nu ştie limba maghiară să se pensioneze", şi potrivit acestui aliniat sute de învăţători cu buze nemaghiare, — dar cu deosebire valahe, — au rămas pe drumuri.

Mieluşeii domnului ministru Angelescu

Aşa-i denumeşte d-nul Iosif Nyirő într'un articol de fond din „Keleti Ujság" pe membrii corpului didactic minoritar — de toate gradele —, cari fac cursul de limba română la Cluj.

„La şcoală normală din Cluj — scrie autorul articolului — muncesc încordându-şi toată energia 260 de învăţători minoritari — la cursurile aranjate pe seama lor. Acelaşi lucru se face în toate oraşele mai mari ale Ardealului. Bărbaţi şi femei — exilaţii mult încercaţi ai sorţii — fac deja a treia încercare ca să-şi mântuiască existenţa".

După-ce autorul stă de vorbă cu ei întrebându-i unele altele observă că: „In momentul următor, iar li-se pierde privirea caşi când pe toţi i-ar fi hipnotizat ministrul Anghelescu. Ii muncesc gândurile existenţei, cartea le tremură în mână. Examenul se apropie şi de-aici atârnă totul. Cei mai mulţi se luptă cu ideea aproape fixă „Nu'mi va succede examenul". Aşa învaţă mieluşeii ministrului Anghelescu. Lui (ministrului) poate nici prin minte nu-i trece, în ce sânge sfânt omenesc se îngraşă politica aceasta".

Politica sângeroasă a dlui ministru Anghelescu

Statul român după cum recunoaşte autorul articolului deschide al treilea curs de limba română şi colegii minoritari fac a treia încercare de-aşi mântui existenţa. Câtă deosebire între statul şi ministrul şcoalelor de pe vremuri şi cel de azi!

România întregită există de cinci ani. Colegii minoritari pe lângă cunoştinţele câştigate la cursurile gratuite anume aranjate pentru ei cu puţină bunăvoinţă, ar fi putut să-şi câştige cunoştinţele necesare de limba română fără să ajungă azi în poziţia critică, de a purta grija examenului ce-l vor da. Ce cunoştinţe le cere acest examen? Profesorilor secundari material sumar de clasa IV secundară, iar celor primari, cunoştinţa sumară a materialului ce-l pretindea legea lui Apponyi delă elevii şcoalei primare, adecă ungurii cu buze valahe la vârsta de 12 ani.

Că unii nu sunt în stare nici să priceapă materia predată la cursuri, sunt convins. Dar atunci îndrumătorii minorităţilor „până când vor creşte copii cari nu vor mai da ordonanţe în contra şcoalelor şi nu vor mai ţinea în frică şi cutremur pe maeştrii lor îmbătrâniţi" (articolul), — ar face foarte bine când le-ar da unele sfaturi practice, cum să-şi uşureze munca la învăţăarea limbei statului, în loc de ai martiriza.

Ce ar zice minoritarii din Romănia dacă dnul ministrul Anghelescu ar fi spus a la Apponyi: „Toţi cari nu ştiu limba statului să fie scoşi din învăţământ, sau să se penzioneze", fără a-le mai aranja cursuri costisitoare?

Statul maghiar la 1907 n'a aranjat pentru dascălii români limbei curs pentru învăţarea lui maghiare. Alergau aceşti paria pe cheltuiala lor pe la diferitele şcoale normale ungureşti şi învăţau mai altcum decât mieluşeii dnului Anghelescu. Ei nu se plăteau cu examenele. Sabia lui Damocles — inspectorii şcolari — atârnă de asupra capetelor lor.

Atunci la 1907 da, politica s'a îngrăşat în sânge sfânt românesc, dar astăzi e păcata afirma acest lucru.

Dascălul Ion Delaturda.

Diverse ştiri externe

— Pentru rezolvirea chestiunilor de detaliu, rezultate din conferinţa de la Londra, se crede că se va ţine o nouă conferinţă la Paris sau Berlin.

Către Publicul Oraşului Cluj!

Comisia Camerei de Comerţ încredinţată cu organizarea târgului de mostre, roagă publicul din Cluj, să vină în ajutorul comisiei, pentru a putea găzdui oaspeţii ce vor sosi cu ocazia târgului aranjat în luna August cu durată până la 14 Septembrie.

Pentru încartiruirea punctuală şi grabnică am instituit un birou special, care se va îngriji de bună vreme de incartiruirea oaspeţilor. Luând în considerare, că otelurile Clujului numai pe o mică parte a publicului vizitator, vor fi în stare a-i provedea, cari după datele ce le avem va dă cifra de mai multe mii, rugăm deci publicul Clujului, care poartă la inimă interesele oraşului, să binevoiască a comunica Biroului de Cartiruire a Târgului de Mostre, cu contra plată câte camere sau paturi poate pune la dispoziţiunea comisiei pe durata târgului de mostre. Reuşita târgului depinde în primul rând, cum vom fi în stare a provedea musafirii, iar interesul principal al comercianţilor şi industriaşilor noştri din Cluj este să putem organiza circulaţia străină în modul cel mai perfect, asigurând tot confortul oaspeţilor ce ne vor sosi la fel cum se face şi în oraşele străine.

Se dovedim şi noi, că Clujul este în stare a primi oaspeţi în modul cel mai demn şi în conformitate cu renumele bun ce-l avem. Cine poate contribui la aceasta, să se anunţe în biroul Comisiei (strada M. Cogălniceanu, fost Farkas utca), colegiul reformat, unde se fixează şi taxa chiriei după dorinţa publicului.

Să ne gândim cu toţii ce avantajii vom avea în urma vizitaţiei străinilor deci să dăm tot prijinul pentru incartiruirea lor.

Prezentările sunt a se face cel mai târziu 25 August în Biroul mai sus notat între oarele 9—12 a. m. şi 3—6 p. m. 102

Comisia Târgului de Mostre a Camerei de Ind. şi Comerţ

O buna dactilografa
având o practică îndelungată precum şi cunoştinţe de contabilitate angajează *Creditul Technic Transilvănean.* Cluj, Calea Victoriei Nr. 23. 118

Publicaţiune

Subsemnata Bancă învită pe această cale pe toţi creditorii societăţii anonime „UNIREA" fabrică de bonboane şi cartonaje din Cluj, că în termen de 15 zile dela data apariţiei acestei publicaţiuni să anunţe subsemnatei creanţele de orice natură ce au faţă de zisa societate anonimă „UNIREA". Creanţele neanunţate în acest termen nu se vor lua în considerare şi subsemnata bancă îşi declină orice răspundere de plată pentru aceste creanţe neanunţate.

119 **Banca Gen. a Ţării Româneşti Soc. Anon. Sucurs. Cluj, Piaţa Unirii 14.**

Comisiunea Administrativă a Judeţului Cojocna

Nr. 159—1924.

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţa celor interesaţi că în cauza exproprierei terenului necesar exploatării Carierei statului din com. Morlaca s'a fixat ziua de pertractare la 20 August 1924 oarele 9 a. m. Locul de întâlnire la Cariera de piatră din Morlaca.

Cluj, la 9 August 1924.

D 106 p. Prefect: **Indescifrabil.**

Comisiunea Administrativă a Judeţului Cojocna

Nr. 13—1923.

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţa celor interesaţi că în cauza exproprierii terenului necesar pentru construcţia unei linii ferate industriale pe valea Drăganului s'a fixat ziua de pertractare la 26 August 1924 oarele 9 a. m. Locul întâlnirei casa Primăriei din Poeni.

Cluj, la 9 August 1924.

D 107 p. Prefect: **Indescifrabil.**

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Sâmbătă, 16 August

CINEMA SELECT
Premieră!
Contesa de Belfast
Dramă sentimentală amoroasă la o curte regală după romanul lui Diega D'Aspri în 6 acte. In rolul principal: SOAVA GALLANE.

Deschiderea triumfală a Cinematografului URANIA!
PREMIERA!
Fatty Milionar
Mare burlescă americană în 6 acte. O comedie hazlie cu cunoscutul comic:
FATTY
Cinematograful este complect renovat şi înzestrat cu o pânză magică!

Deschiderea Cinematografului APPOLO!
ILONA
Dramă puternică în 5 acte cu subiet maghiar. In rolul principal:
LYA de PUTTI.

Ştiri diverse

— **Chestiunea celor trei falsificatori de certificate de bacalaureat dela Cluj.** Consiliul de punere sub acuzaţie al tribunalului clujan a hotărât în desbaterea de ieri suspendarea prevenţiei celor trei falsificatori de certificate de capacitate, dna Haimann, fostă funcţionară la resortul Instrucţiunii din Cluj, Ion Rusu şi Gavril Majer. Ei au fost puşi în libertate până la judecarea procesului. In sarcina lor se citează faptul, că falsificau contra unei sume până la 5000 lei, certificate de bacalaureat, pentru tineri recrutaţi.

MICA PUBLICITATE

Angajăm calfă şi învăţăcel în branşa postav de naştere român oferte sub adresa „Comerţ" la administraţia ziarului. 115 D

Angajăm comptabil şi corespondent român-maghiar-german de naştere român oferte sub adresa „Comerţ" la administraţia ziarului. 115 D

SE CAUTA la seminarul ortodox român din Cluj este vacant postul de econoamă, retribuit cu 1400 Lei retribuţie lunară, locuinţă în natură, vipt, încălzit şi luminat. Vor fi preferite văduvele rămase de preoţii şi învăţători, încât se poate fără prunci. Presentarea în persoană la oficiul consistoriului ortodox o dorim până la 25 August a. c. cu petiţii şi documente în regulă.

Cel mai bun îngrijitor pentru copii! Praful Nr. 1 a lui Höfer pentru a presăra la copii, Baby-Creme, a lui Höfer. Depozite la Cluj: Drogeria Emke, Rózsa-Royal si farmacia Demeter, dr. Hintz si Flohr.

BIBLIOTECA CENTRALA ASOCIAȚIUNE SIBIU

Anul V. Nr. 1155 — 6 PAGINI • 2 LEI • 6 PAGINI — Duminecă 17 Aug. 1924

18 AUG 924 CLUJ 1. No. 6626

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

Înfrățire

ANUNȚURI: La ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L.

O campanie nefolositoare și de reacreditță

— Agitația presei minoritare —

E caracteristică agitația, pe care o întreține de câtăva vreme presa maghiară. Două chestiuni formează obiectul acestui sbucium: 1) chestiunea examenelor corpului didactic și 2) chestiunea funcționării teatrelor maghiare în noua stagiune. Și pentru una, și pentru alta presa maghiară se arată nemulțumită. In examenele impuse de ministerul Instrucțiunii corpului didactic minoritar ea vede un act de samavolnicie; în condițiunile fixate pentru funcționarea teatrelor maghiare, o constrângere; iar în amândouă, un grav atentat la libera manifestare a vieței lor de minoritari.

Excepțiunile sunt rare. Aproape n'am găsit ziar sau personaj minoritar, care să nu ajungă la aceste concluziuni ciudate. O caracteristică atrofie a simțului de just și adevărat, împiedecă orice observație obiectivă și orice concluzie logică. Dispoziția ministerului Instrucțiunei a stârnit vaete, a prilejuit isbucniri de cutezanță, a provocat incidente; dar nimeni din lumea minoritară, autorizată să'și spună cuvântul în public, n'a voit să recunoască sacrificiile pe cari le face statul pentru a da corpului didactic minoritar dreptul de a deprinde dela stat și salarii și protecție.

Reaua credință în această inutilă discuție este evidentă. Unde este samavolnicia? In faptul că n'am procedat cu aceleași mijloace cu care lucra Apponyi? In faptul că n'am pus numai condiții, ci am dat și înlesniri de învățătură?

Aceeași reacredință, și în chestiunea funcționării teatrelor maghiare. Nu poate fi constrângere în măsura care impune funcționarea pe circumscripții a teatrelor, și nu poate fi constrângere în faptul că se cere acestor teatre să-și creieze un personal artistic stabil din însăși puterea de creație a populației maghiare din România.

Fără a face încriminări, să ne amintim ce au făcut vechii stăpânitori pentru poporul românesc în trecut. Invățătorii români trebuiau să știe ungurește.

Cum?... aceasta nu privia pe nimenia. Dacă nu știau, erau pur și simplu scoși din învățământ. Oare tot așa sunt și examenele de astăzi? Artiștii noștri, veniți de dincolo din țara liberă, erau fără discuție invitați să ia calea întoarsă. Autorizații pentru teatre românești locale, erau o imposibilitate.

Paralela este necesară, pentrucă ea evidențiază de care parte este reaua credință. Atuncia, da, era samavolnice și constrângere, acuma nu. Libertatea de desvoltare a minorităților nu este deservită prin faptul că personalul didactic minoritar, plătit sau ajutat de stat, învață limba statului în care trăiește, după cum nu este deservită când se pune stavilă importului de artiști din afară, ci din potrivă. De aceea nu înțelegem, fără să ne gândim la o dușmănie inutilă, de ce atâta alarmă în presa minoritară.

Inscripții

Istoricul Triplei Alianțe

Până acum de curând, istoricul intim al Triplei Alianțe era rău cunoscut. Când s'a terminat războiul toate detaliile au ieșit însă la iveală, grație publicărei nu numai a tratatelor, dar chiar a corespondenței diplomatice a negocierilor, ce au avut loc.

Documentele scoase din archivele Vienei au fost utilizate de drul Pribram în cartea sa asupra Tratatelor politice secrete ale Austro-Ungariei.

Un ministru plenipotențiar francez, E. le Marchand a avut ideia fericită de a resuma această istorie în unul din ultimele fascicole din „Revue des Questions historiques". Se citește cu mult interes acest exposeu interesant în care autorul ajunge la concluzia următoare: „Documentele scoase din archivele imperiale probează că Tripla Alianță n'a fost, cum s'a crezut în general, opera lui Bismarck; el s'a opus, la început cel puțin, ca și guvernul austro-ungar. Italia e aceia care a solicitat și a obținut, cu multă insistență o grupare politică care părea atunci cea mai puternică în Europa.

Văzând că ea a reușit să obție limita concesiunilor pe care putea s'o aibă, ea s'a reîntors spre Antantă, al cărei concurs avea să-i aducă avantagii noui și mai importante încă."

Casa de Savoia s'a folosit totdeuna de această politică a balanței care era legată odinioară de o necesitate geografică și la care Italia unificată n'a renunțat încă.

Poseidon.

Superioritate culturala

Citim în „Temesvári Hirlap" că un inspector al poștelor venind în exercițiul funcțiunii la Timișoara, a constatat că populația acestui oraș nu așteaptă să i-se aducă scrisorile la domiciliu ci se îngrămădește pe capul poștei ca să-și ia scrisorile cu o oră mai de vreme. Inspectorul care din păcate este un „regățean", a studiat acest nou fel de distribuție a scrisorilor și constatarea sa a fost, că prin acea că se distribue misivele unuia sau altuia cu o oră mai de vreme, se îngreuiază distribuția la ceilalți cari nu vin pe capul funcționarilor dela poștă. Doar factoriii poștali sunt și ei de ceva și de aceia sunt plătiți din banii publici. In urma acestora, ispectorul „regățean" a ordonat impunerea acelor cari deranjează pe funcționari, la taxă de 50 lei pe lună. Este exact sistemul existent și sub unguri în localitățile rurale: omul își abona o cutie la poștă și își ridica de acolo scrisorile.

Unitatea națională a României

Am reprodus în altă parte a ziarului nostru declarațiunile făcute de dl Berkes Salamon din partidul maghiar, ziarului „Temesvári Hirlap" cu privire la atitudinea pe care trebuie să o ia partidul magnaților unguri și al evreilor fără blazon, față de Statul român. Incă odată, astfel, mirajul federalismului se ivește ispititor ochilor acestor buni fii ai patriei.

România nu poate fi pentru ei un stat național și legiuirile ei nu pot urmări păstrarea acestui caracter impus de realitatea cifrelor demografice. Dl Berkes, care după cum spuneam în altă parte, face parte dintr'o minoritate etnică raportată la națiunea majoritară în proporția de șase la sută, nu poate tolera păstrarea acestui caracter național al Statului nostru. Și s'a găsit să ni-l tăgăduească tocmai d-sa, a cărui apartenență se discută și azi în unele consilii comunale din acest Stat român.

Cu un personaj așa de important ca dl Berkes Salamon, era de-ajuns să ne ocupăm într'o informațiune de ziar de două-trei rânduri. Dar d-sa a relevat câteva lucruri cari nu se pot desconsidera. D-sa ne spune, că datoria partidului maghiar este să lupte contra guvernului liberal, care este apărătorul convins, în toate legiuirile sale, al caracterului național unitar al României. Și că locul acestui partid minoritar și al celorlalte minorități este alături de „pactul" dela Alba-Iulia, care, deci (!) ar fi ceva la fel cu programul dlui Berkes: o constituție pentru un Stat național, federal etc.

Aci se impune amintită dlui Berkes Salamon și prietenilor săi politici o declarație formală pe care d-sa a făcut-o nu de mult unui redactor al nostru, privitor tot la „pactul" dela Alba Iulia. Convingerea categorică și mărturisită a dlui Berkes, a fost atunci că acest așa zis „pact" este ceva ireal și neexecutabil. Intre patru ochi, d sa a mărturisit atunci acelaș principiu de unitate națională a Românlei, care inspiră legiuirile guvernului liberal. In public însă, tot d sa este cel care afișează o părere contrară pe care membrii de neoșă origină maghiară ai partidului maghiar nu îndrăsnesc să o rostească.

Dar acesta este altă chestiune. Important rămâne faptul că atât dl Berkes, cât și alți minoritari, punându-se la adăpostul „pactului" dela Alba Iulia, alături de partidul național, nu poate găsi altă vină guvernului actual decât că este pavăza de afirmare a caracterului nostru de Stat național și unitar.

Și aceasta e de ajuns.

— La Agram va avea loc o conferință a miniștrilor de externe român, jugoslav și cehoslovac, pentru cercetarea problemelor ce se vor discuta în viitoarea sesiune a Ligei Națiunilor.

Chestiunea colegiului Kún din Orăștie

O întâmpinare și un răspuns dlui dr. George David

de ARON DEMIAN

Directorul liceului „Aurel Vlaicu" fost profesor examinator la liceul particular „Kún".

V. Acțiunea unui agitator

Cuprinsul substanțial al capitolului ce urmează ne arată în toată goliatatea lui pe abilul agitator contra conviețuirii pașnice a conaționalilor, contra prestigiului și demnității dlui dr C. Anghelescu, ministrul instrucțiunii, un bărbat de o rară competență în chestiunile școlare și de Stat. Apoi o atâțare și defăimare a Statului nostru, dovedit de o largă înțelegere și bunăvoință față de minorități.

Autorul provoacă superioritatea bisericească, elementul maghiar din județul Hunedoara și conducerea partidului maghiar să se ridice în contra acestei stări de lucruri. Despre Statul român nu se poate spune că nu și îndeplinește obligațiunile și tocmai aceasta caută să sdruncine fără nici o urmă de dovedire a celor spuse, autorul articolului din „Brassoi Lapok".

In care țară s'a mai pomenit ca după 6 ani funcționarii ei minoritari să nu depună jurământ de credință, să nu-i cunoască limba nici măcar în grai, necum în scris. Ba ce-i mai revoltător, să n'o vorbească nici în timpul serviciului și totuș să se lefăiască în funcțiuni înalte! O atare stare de lucruri nu îndreptățește nici un protest, cu atât mai puțin o ieșire ca a dlui dr David.

In care stat din Europa se mai află atâtea categorii de școli minoritare, susținute pe banii statului, pentru ca să dee an de an generații îmbibate de ură și dispreț față de tot ce aparține statului? E timpul suprem ca oamenii cu răspundere să și facă datorința să publice statistice exacte pentru spulberarea și înfierarea cărtirilor.

Rostul supărărei dlui David pe comisiune

Capitolul 3 cu subtitlul: **Iarăș vine comisiunea de 15**, nu e mai puțin tendențios în articolul dlui dr David. Ori dl ministru ca autor al legii pentru aceste examene și care a instituit comisiunea cu o imparțialitate dusă până la meticulozitate, n'a putut decât să-și respecte ordinile și să vegheze la aplicarea obiectivă și conștiențioasă a lor, spre bunul mers al învățământului societății și statului. Fără îndoială e frumos că s'au făcut unele concesiuni minoritarilor cari totuși nu înțeleg acest lucru, dar tot atât de just este că n'a cedat unui interes particular în dauna interesului obștesc. Ce logică ar fi fost dacă dl ministru din comisiunea instituită de dânsul ar fi făcut o adevărată paiață, reducându-o la 4 membri? Cine ar fi examinat în cazul acesta? O comisie de patru, când e vorba de 10—13 materii ar fi fost ridicol.

Ea ar fi devenit o jucărie în mâinile corpului didactic prelegător dela această școală particulară. Ori aceasta n'a voit s'o facă și nici măcar n'a intenționat-o dl ministru. Ar fi examinat profesorii prelegători? Atunci școala n'ar fi fost fără drept de publicitate un argument puternic în mâna adversarului. Și aceasta a înțeles-o și apreciat-o dl ministru precum se vede, destul de bine. Iată omul perspicace și prevăzător.

Acum cred că suntem lămuriți pe deplin dece am fost contra acestei dorințe a dlor dela colegiul „Kun" și am zis că „dacă dânșii examinează, n'au să mă vadă acolo". Pe acest punct de vedere n'am voit să știu nici de târguieli, nici de considerațiuni de colegialitate, de morală și materiale — vorbele dlui director Nagy. Voiam să respectăm legea și aceasta i-a durut. De aici „fudulia mea", după vorba dlui David. In ceea ce mă privește sunt mândru de atitudinea avută. Batjocurile dlui dr David mă onorează, fără să mă atingă. N'am tolerat și nu mi-am putut da consimțământul ca o manifestare secundară să devină principală. N'am consimțit la crearea unui caz de precedență, cu atât mai puțin la procurarea unor mijloace și arme cari se puteau îndrepta împotriva noastră. Acesta-i păcatul mare și de neiertat al subsemnatului, pentru care îmi asum toată răspunderea și oprobriul.

Băiatul lui Herzl a trecut la catolicism

„Keleti Ujság" publică știrea, că Hans Herzl, băiatul lui Theodor Herzl, a trecut în Iulie anul acesta la catolicism. Știrea ziarului maghiar este interesantă, întrucât se știe, că Theodor Herzl a fost principalul motor al mișcării sioniste. El a fost acela care a indicat evreilor de astăzi direcția nu numai spre reîntemeierea unei patrii evreiești ci și spre acapararea dominațiunii mondiale.

Serbarea școalei de meserii

Brașov. — Astăzi are loc o frumoasă serbare la școala de arte și meserii din localitate. Cu acest prilej s'a aranjat și o expoziție de lucrări, mai presus de orice laudă.

Serbarea este onorată cu prezența dlui dr Angelescu, ministrul instrucțiunii.

Pregătirile pentru expoziția zootechnică

Edificarea pavilioanelor — Chestiunea decorării pavilioanelor și a întregii expoziții — Acordarea de diplome celor mai buni expozanți

In cercurile de specialitate din Cluj, se așteaptă cu multă nerăbdare deschiderea marei expoziții de animale din Ardeal și Banat ce va avea loc la Cluj în zilele 13-15 Septembrie.

Până în prezent, sub priceputa conducere a dlui Tiberiu Cristeă, director rugional zootechnic și a dlui Pavel Tofan, medicul veterinar șef al orașului și județului, s'au terminat complect aproape edificarea paviloanelor pentru vitele mari, lucrându-se în prezent cu multă asiduitate la construcția de pavilioane pentru animalele mici, care se crede că vor fi foarte multe.

Indată după sosirea din concediu a dlui Sept. Mureșianu, prefectul județului, în acelaș timp și președinte a Comitetului executiv pentru pregătirea acestei expoziții, a avut loc la prefectura județului o ședință a acestui comitet, la care a luat parte și dl primar al orașului dr Oct. Utalea și cu care ocazia s'au luat ultimele dispoziții pentru ca reușita expoziției să fie pe cât mai deplin asigurată.

Printre altele s'n hotărât în primul rând, edificarea în mijlocul expoziției a unui pavilion regal, știut fiindcă Familia Regală și-a anunțat sosirea la Cluj, cu ocazia deschiderii expoziției, iar înaltul patronaj de onoare îl are A. S. R. Principele Carol.

In acest scop, a fost invitat decoratorul Wittman, dela Opera română din Cluj, spre a face planurile de decorare, care vor fi executate în motive curat naționale, având în vedere în primul rând faptul că această expoziție va fi o manifestație economică pur națională. Insignele pentru vizitatorii expoziției au fost comandate pe un preț destul de convenabil de la magazinul Tessler din București.

Totodată s'a hotărât să se redacteze un catalog al expoziției în care scop au fost invitate mai multe tipografii din localitate pentru a-și depune ofertele la Directoratul Zootehnic din str. Cuza Vodă 3.

In vederea primei expoziții a Ardealului și pentru încurajarea crescătorilor de vite, Ministerul de Agricultură și Domenii va procura 300 medalii, de aur, argint și bronz și peste 1000 de diplome.

La această expoziție, — având-se în vedere faptul că la Târgul de mostre nu se vor expune decât produse industriale indigene, — comitetul de aranjare al expoziției a hotărâ să se înființeze și o secție industrială agricolă, unde să se expună, atât de către firmele din țară cât și din străinătate, mașini agricole, care să pună în curent pe agricultorii și crescătorii noștri de vite, cu ultimele inovațiuni făcute în această ramură.

Această secție industrială, va avea o mare însemnătate în buna reușită a expoziției și nu putem decât să lăudăm inițiativa comitetului de aranjare al expoziției.

Pentru fiecare secție a expoziție se va acorda câte o diplomă specială, care se va acorda acelora ce au expus cel mai frumos exemplar.

In ceace crivește fondurile de care dispune Comitetul pentru aranjarea expoziției, ele au fost adunate din sumele ce au fost trecute în bugetele fondurilor Zootehnice județene și până în prezent s'au primit dela județele din Ardeal și Banat 1.270.000, lei urmând se mai primească 1120.000, iar Ministerul de Agricultură și Domenii, pe lângă cei 100000 lei deja acordați, va mai da încă 300.000 lei, așa că ca aceste sume expoziția va putea avea o bună reușită.

Cucerirea orașelor

Proiectul Ministerului Instrucțiunii

In timpul din urmă se repetă cu o regularitate, ce ne-ar face cinste dacă s'ar manifesta prin fapte, strigătul de alarmă, că ni se înstreinează orașele. In timp ce alții discută, ministerul Instrucțiunii, după un pătrunzător studiu al problemei, a trecut la fapte.

Toți prefecții au primit ordin să faca posibilă deschiderea la toamnă în fiecare reședință de județ a unei școli profesionale de fețe și a alteia de arte și meserii. Localurile urmează să fie asigurate de către comune. De asemeni se vor înființa cât mai multe școli inferioare de arte și meserii în târgușoarele din țară.

Se dau ca sigure până acum deschiderea în Septembrie a următoarelor școli: Una superioară de comerț la Bistrița, alta profesională de fete la Dej și o școală de arte și meserii la Rodna.

Procedeul adoptat de către minister este unicul ce ne poate duce la un rezultat. Căci cu fraze sforăitoare nu s'a cucerit nimic din ce are neamul românesc astăzi.

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

Duminecă matineu: PRINCIPELE MOȘTENITOR. (Ca oaspe: Fr. Táray.) Prețuri reduse. Seria biletelor: 3.
Duminică seara: FABRICANTUL DE FIER. (Ca oaspe: Fr. Táray.) Seria biletelor: 4.
Luni: SEDUCĂTORUL. (Debutul deadio alui Fr. Táray.) Seria biletelor: 5.
Marți: FAUNUL. (Primul debut al noului membru al teatrului: Aladár Ihász.) Seria biletelor: 6.)
Mercuri: LA VAMA. (Seria 7.)
Joi: IN RAZE DE SOARE. (Premiera. Seria 8.)
Vineri: IN RAZE DE SOARE. (A 2 ora. Seria 9.)
Sâmbăta matineu, orele 3½: DIAVOLUL. (Prețuri reduse. Seria 10.)
Sâmbăta seara: LYON LEA. (Festival comemorativ întru amintirea lui Alexandru Bródy. (Cu debutul dlui dr Janovics. Seria 11)
Duminecă matineu, orele 3½: CARDINALUL. (Prețuri reduse Seria 12.)
Duminecă seara: NECUNOSCUTA. (Ultimul debut a dlui Lengyel. Seria 13.)
Luni: IN RAZE DE SOARE (a 3 oră. Seria 14.)

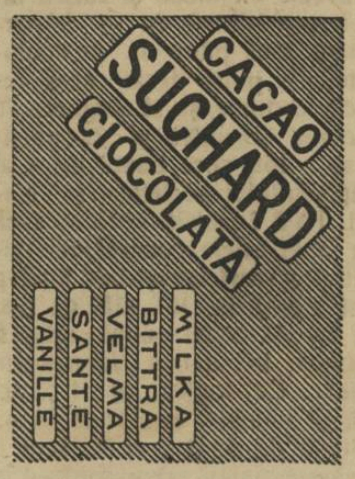

Asociația învățătorilor din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș

Al VI-lea Congres învățătoresc la Oradia-Mare

Convocare

Comitetul central al *„Asociației învățătorilor din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș"* și Comitetul central al soc. *„Fondul Gheorghe Lazăr"* convoacă al VI-lea Congres ordinar al Asociației și a IV-a adunare generală a Fondului pe zilele de 28 și 29 Aug. st. n. a. în Oradea-Mare, sala Prefecturii următoarea ordine de zi:

I. Ședința Asociației în 28 Aug.

1. Participarea în corpore la serviciul divin în cele două catedrale românești.
2. La ora 10 a. m. Deschiderea Congresului.
3. Alegerea comisiuni verificatoare și alor 2 notari.
4. Raportul general al Comitetului central.
5. Raportul cassierului Asociației.
6. Raportul redacției și administrației revistei „Învățătorul".
7. Alegerea comisiunilor cenzurătoare.
8. Pensionarea corpului didactic.
9. Masa comună.

II. Ședința Fondului „Gh. Lazăr" 28 Aug.

1. La ora 4 p. m. deschiderea ședinței.
2. Raportul Secretarului.
3. Raportul Cassierului.
4. Raportul Directorului adm. al „Casei Învățătorilor" și gestiunea Institutului.
5. Alegerea alor 2 comisiuni verificatoare:
   a) pentru gestiunea Cassierului general,
   b) pentru gestiunea „Casei Învățătorilor".

III. Ședința II-a a Asociației 29 Aug.

10. Salarizarea.
11. Noua lege școlară și discuțiune asupra aplicării ei.
12. Rapoartele Comisiunilor de subt punct 7.
13. Propuneri eventuale.
14. Inchiderea ședințelor Asociației.

IV. Ședința II-a a Fondului „Gh. Lazăr" 29 Aug.

6. Rapoartele Comisiunilor.
7. Alegerea noului comitet pe 3 ani.
8. Eventuale propuneri.
9. Inchiderea adunării.

*

Președinții vor înainta fără amânare rapoartele despre activitatea secțiilor.

Ședința Consiliului general al Asociației se va ține în preziua adunării generale. Propunerile vor fi înaintate în scris Comitetului central, cu 8 zile înainte de congres.

Congresiștii vor beneficia la o reducere de 75 la sută pe CFR. Fiecare participant va plăti la plecare jumătate bilet, care va fi valabil și la reintoarcere.

Sosirea și primirea Comitetului central în gara Oradia Mare va fi Miercuri 27 Aug. ora 6. p. m.

Cluj, 1 Aug. 1924.

Traian Șuteu,
președintele Asoc.

Gavril Almășian,
secr. gen. al Asoc.

Dr. Gh. Vilt,
președintele „F. Gh. Lazăr"

Andrei Pora,
secr. „F. Gh. Lazăr"

No. 4472—1924.

Publicație de licitație

Se publică licitațiune pe ziua de 31 August 1924 la Direcțiunea IX-a de Poduri și Șosele Cluj, Str. Berde Nr. 2, Etaj II. pentru furnizarea a lor 60.000 kg. lemne de foc, tăiate de calitatea I. Condițiunile detailate să pot vedea la Direcțiunea IX-a de Poduri și șosele în zilele de lucru în oarele oficioase.

D 124 **Direcțiunea IX-a de Poduri și Șosele Cluj.**

Ministerul Lucrarilor Publice — Scoala de Conductori de Lucrari Publice Cluj

Publicațiune

Se aduce la cunoștință Publicului că în ziua de 20 Septemvrie a. c. se va ține în localul Școalei de Conductori de Lucrări Publice Cluj, Str. Berde Nr. 2, concurs pentru admiterea în Școală în conformitate cu publicațiunea concursului de admitere, din Monitorul Oficial Nr. 168 din 5 August 1924, pagina 8958.

D 121 **Direcțiunea Școalei.**

Concurs

La Corporațiunea Industrială din Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 8 e vacant un loc de funcționar.

Doritorii de-a ocupa acest post vor înainta cererile până la 25 August a. c. însoțite de actele și dovezile necesare că sunt cetățeni Români cunosc la perfecție limba română și maghiară, în scris și în graiu, au prăxa în administrație și studii școlare în fie care zi de lucru dela ora 11—12. Președintelui în persoană unde pot lua toate deslușirile. La 1/IX—1924 postul se poate ocupa.

D 125 Președintele: **Moldovan.**

„Rador" No. 2071

Sanatoriul Dr. Cosmutza
Cluj-Cetățuia (Fellegvar)

Pentru vindecarea boalelor interne, îndeosebi ale organelor respirătoare și nervoase

Clădire nouă, situată pe vârful dealului, înconjurată de un mare parc, prevăzută cu tot confortul și cu toate instalațiunile sanitare moderne.

o Intreținere dietică excelentă. o

45 D

Reclama este sufletul comerțului!

Magazinar ajutor

cu experiență în branșa de fierărie și cu noștință a trei limbi ardeleni se caută de

Uzinele Solvay S.A.
din Turda, jud. Turda-Arieș

126 D.

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.

35 35

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

„AESCULAP"
MIHAIL MÁTÉ
Mare Intreprindere de Instrumente si Aparate Medicale
Telefon 631 *Cluj, Str. Iorga No. 2.* **Telefon 631**
Sucursala Timișioara Bul. Regele Ferdinand 6. Telefon 900

39 Lloyd

Mare depozit din
Aparate Röntgen din
fabrica Koch & Sterzel S. A.
Drezden. Aparate de Röntgen „Diax"
pentru transluminarii și diagnostica.
Aparate Universal-Transverter pt. therapie
Aparate Diathermie Lampi de Quarz, Original
„Hanau". Repar. aparatelor de Röntgen. Cereți oferte gratis

PAGINA CULTURALA

JOSEPH CONRAD

Acum câteva zile un ziar din București a anunțat ca un fapt divers, moartea unui din cei mai de seamă scriitori englezi contimporani, Ioseph Conrad.

Scrierile lui Conrad sunt încă aproape necunoscute la noi, până acum 2—3 ani chiar în Franța erau ignorate, ceeace nu le scade nimic din valoarea lor.

Romancierul cunoscut sub numele de Ioseph Conrad este de fapt Ioseph Conrad Korzienowski, polonez de origine, născut în 1857 într'un sat din Polonia de sud.

Puțin după naștere veni la Varșovia, ca de acolo să urmeze apoi pe tatăl și pe mama sa în exil.

La 11 ani, Conrad care cunoscuse rigorile exilului rămâne orfan. Ieșit dintr'o familie de țărani, într'o țară care era izolată de mai bine de un secol de mare, Conrad atâțat de lecturi, în special de „Travailleurs de la mer" a lui Victor Hugo se decide să se facă marinar.

Intr'o călătorie la Veneția face cunoștință cu aceia căreia îi va dedica mai târziu operile sale, iar un an după aceea, se îmbarcă la Marsilia ca marinar pe o corabie cu pânze. Avea atunci 17 ani.

Dintr'o corabie în alta, în Mediterana și în Atlantic, în mările Mexicului și ale Antilelor, ca marinar pe vasele franceze, Conrad adoptă în cele din urmă naționalitatea engleză, navigând timp de 20 de ani întâi ca marinar, apoi comandant de corabie în toate mările întinsului imperiu al Angliei.

Primul său manuscris, căruia nu i-a dat nici o importanță atrase atenția unui critic englez Edward Garnett prin adâncimea povestirei și siguranța personală a stilului acestui vagabond al mărilor și nu mult după aceea Conrad devine un scriitor consacrat în literatura engleză.

Timp de 30 de ani, Ioseph Conrad a scris mereu și opera sa vastă nu numai prin numărul volumelor, prin adâncirea cu care zugrăvește caracterele, prin sonoritatea stilului aduce aminte de vigoarea epocei elizabetiene.

Marea ține în opera lui Conrad locul principal și prin ea natura omului formează subiectul său de predilecție. Omul, liber de convențiile sociale, cărora noi îl asociem așa de des, dar care e așa de legat de această solidaritate omenească, este baza morală a întregei opere a lui Conrad.

In orice roman al lui Conrad găsim relația dintre sensibilitate, instinct, de ceia ce e mai profund în noi cu conștiința clară, cu inteligența și morala; pretutindeni găsim la el relația dintre ceia ce suntem și ceia ce credem, ceia ce voim să fim.

O notă personală lui Conrad e și exotismul. Desigur că exotismul e întâlnit și în operile altor scriitori. Bernardin de Saint-Piérre, și Chateaubriand, Loti și Kipling iubesc să ne arate o lume necunoscută și caută să pătrundă și să explice sufletul ei.

Aproape toți însă văd în omul alb stăpânul de drept al universului.

Psichologia lui Conrad e cutotul alta, poate tocmai fiindcă experiența sa a fost mai lungă și mai aprofundată prin un simț de observație ce nu-l au ceilalți scriitori. Conrad insistă în special asupra acestui sentiment foarte profund și dureros al ușurinței omenești, pe care îl găsim în toate romanele lui, acest fel de nihilism moral care contractează cu simțul de dreptate, și responsabilitate.

Sălbatici sau civilizați, oamenii pot să fie supuși schimbărilor sau mai bine zis, sălbatecul nu se deosebește de civilisat. De aceia pentru el un European decăzut nu valorează cât un indigen sălbatic.

Asiatici sau europeni toți sunt oameni în primul rând și asemănători atât în nelegiuirile cât și în sentimentele lor frumoase.

Cât despre stilul lui Conrad, el este unul din cele mai personale și din cele mai bogate din câte a avut literatura engleză.

Nutrită din două surse din cele mai curate, pe deoparte clasicii englezi, Shakespeare, Biblia, autorii de memoriu și scriitorii științifici ai secolului trecut, pe de alta din vocabularul direct și precis al marinarilor, limba lui Conrad nu are nici un concurent de seamă în literatura contimporană engleză.

*

Cu aceste calități opera lui Conrad se înscrie alături de aceia a marilor scriitori englezi din toate epocile și nu va întârzia să aibă influență asupra întregei literaturi europene.

Opera lui I. Conrad este mult apreciată în Franța, unde a și început să fie tradusă sub îngrijirea lui Andrigide și G. Jean Aubry.

Au apărut până acum următoarele române: *la Folie, Almayer, Typhon, Lord Jim, Sous les geux d'Occident, Une victoire, En marge des marees, Jusquyau bout de la chaine.*

Comandați bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-

CARȚI NOUI

Bibl, „Cunoștinți folositoare" (Cartea Românească) **Lituania** de Gh. I. Năstase — **Câmpia Transilvaniei** de Ion Pop Câmpeanu.

Cunoscuta bibliotecă de popularizare: „Cunoștinți folositoare" de sub conducerea prof. univ. I. Simionescu ne aduce două noi broșuri interesante, cu privire la răspândirea cunoștințelor geografice.

Prima a dlui Gh. Năstase, asistent la Universitatea din Iași se ocupă cu una din țărișoarele ce și-a recâștigat independența în urma războiului mondial, Lituania.

Revendicarea vechilor graniți n'a fost lucru ușor pentru Lituani, atât din partea Germaniei cât și a Poloniei, fiindcă colonizările acestor vecini au slăbit mult nota etnografică a largului teritoriu ce-l stăpânea acest popor războinic.

Astăzi Lituania reînviată e doar ceva mai mare decât Ardealul în suprafață și cu o populație de vre-o 3 milioane.

Țară bogată în pășuni, una din cele mai bogată din Europa în păduri, cu o industrie agricolă destul de desvoltată, cu numeroase vite, Lituania își compensează prin munca stăruitoare a locuitorilor ei, celelalte lipsuri cum sunt în primul rând, bogățiile sub-pământene.

Broșura se încheie cu o privire generală asupra originei și istoriei poporului lituan, stăruind în special asupra luptelor pentru păstrarea ființei naționale sub asuprirea rusă.

A doua broșură: *„Câmpia Transilvaniei"* dlui *Ion Pop-Câmpeanu,* profesor la școala normală din Blaj e o fericită contribuție la cunoașterea unei părți a Ardealului.

Câmpia Transilvaniei e privită de dl Câmpeanu nu numai punct strict geografic, ci și punct de vedere cultural. A d-sa ne amintește că de pe C pie au pornit atâția bărbați v nici ai neamului românesc: orge Șincai, Petru Maior, xandru Papiu Ilarian, George rițiu, Alexandru Dobra, Ga și Ștefan Pop.

Moartea scriitorul ungur Al. Bród

Marți după amiază a cetat din viață la Budap scriitorul Al. Bródy, în v stă de 61 ani, după g suferințe cari l-au oprit timpul din urmă dela sc A fost de-o prodigiozit uimitoare, publicând și c trei volume pe an. Bród fost un mic revoluționar literatura maghiară, fiind troducătorul naturalismu lui Zola în proza ungurea Literatura rămasă după este imensă, deși nu p consistentă. Voise să f școală, dar n'a reușit. C tica nu-i recunoaște merit în aceeași unanimitate, care îl laudă acum, du moarte, ziarele. Ca evr oricât s'a străduit să adu o literatură mai viguroa s'a simțit atras totdeau către foileton și ziaristi pecetluindu-și astfel soar viitoare a litereturii ce-a p blicat.

:-: FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA" :-:

Institutul francez de înalte studii în România

„Revue bleue" publică într'un număr recent un interesant articol asupra operei de cooperare intelectuală franco-română, datorit unui profesor universitar francez, care ne-a vizitat în vara anului acesta cu ocazia înaugurărei Institutului francez de înalte studii în România.

Reproducem mai jos o parte din acest articol, regretând că spațiul nu ne permite a-l reda în întregime.

Pentru a înțelege bine ce este Institutul francez de înalte studii în România, trebue să ții seamă de mediul în care s'a născut, de cadrul operelor de cooperare intelectuală franco-română, din zi în zi mai numeroase.

Originea sa datează din momentele cele mai triste ale războiului mondial și din orele glorioase, dar penibile, când pe pământul românesc, liberat de cotropitori, acoperit încă de ruine, începea o existență națională nouă, în împrejurări grele.

După ce amintește colegilor români, refugiați la Paris, timpul petrecut acolo și rolul lor intelectual, profesorul francez descrie modul cum s'a început cooperarea intelectuală franco-română în iarna anului 1918 și primăvara lui 1919, când misiuni de profesori universitari francezi împreună cu profesorii noștri au căzut de acord asupra mijloacelor de acțiune care să ducă la o mai strânsă cooperare intelectuală între cele două țări amice: profesori universitari și de licee veniți din Franța, schimb de profesori universitari, valută pentru studenți, etc. arată și primele roade ale acestei cooperări.

In 1920, tânăra universitate din Cluj, reaprinzând flacăra culturii latine pe pământul Transilvaniei, făcea apel la profesorii francezi.

In același timp profesori români luau drumul Franței pentru a expune acolo resultatul lucrărilor lor.

Cu câtă dragoste am salutat la Sorbona pe eminentul matematician Pompei, cu cât interes am urmărit lecțiile asupra petrolului date de savantul director al Institutului geologic, profesorul Mrazec nu o va uita nimeni din noi; și cred că marele istoric Iorga n'a putut să nu fie mișcat de primirea excepțional de entuziastă ce i s'a făcut.

De la toți acești profesori români, noi am învățat mult. Dar în special dl Iorga ne-a făcut o lecție ale cărei fructe deabia astăzi se văd.

El a reușit în adevăr să obție de la guvernul său fondurile necesare pentru creiarea la Paris a unei școli române de studii înalte. Acesta e focarul intelectualilor români, ce prepară la noi teze sau fac cercetări științifice personale.

Institutul francez de înalte studii în România răspunde la aceiași ideie; este focarul intelectualilor francezi, preparând aici teze sau făcând cercetări științifice asupra României.

Realisarea acestui ideal nu s'a făcut fără greutăți, dată fiind greua situație financiară. Ea n'a fost posibilă decât grație prietenilor devotați ai Franței și grație Uniunei francezilor din România.

Dl Cantacuzino a oferit secretariatului Institutului, cordiala ospitalitate a noului său laborator. Uniunea francezilor a reservat un întreg etaj din eleganta sa clădire pentru locuința studenților noștri.

. . . . . .

Dacă se află studenți români în Franța, deacum înainte vor fi și studenți francezi în România.

Profesorilor români a căror visită la Sorbona am pomenit-o mai sus, vor urma alții a căror venire o așteptăm cu nerăbdare.

Grație Institutului francez din București s'a asigurat venirea a patru sau cinci profesori universitari rancezi în fiecare an care să ia contact cu mediile universitare române și să expună acolo resultatele experiențelor lor, punându-se în curent cu lucrările colegilor lor.

Putem aștepta cu încredere resultatul acestei cooperări intelectuale, cea mai completă, cea mai larg concepută poate din câte s'au organizat vre-o dată între două țări amice, care au mult de învățat una de la alta.

Un profesor de geografie, (E de Martonne N. R.) chemat la Cluj acum doi ani pentru un semestru a putut să organizeze o serie de excursiuni științifice, care au durat mai mult de două luni și a căror rezultate au dat naștere la publicarea unui vast volum (Amarul Inst. de Geografie I Cluj A. R.) Cinci studenți francezi au luat parte la aceste excursii, dintre care trei au învățat românește și au început studiul unei regiuni române.

Trei tese de doctorat sunt în lucru, una asupra m-ților Bihor, alta asupra Banatului, a treia asupra Bucovinei.

„Istoria economică și socială a României a fixat deja atenția primului pensionar al Institului, Dl Emerit, iar istoria artei române face subiectul tesei pe care o prepară la Cernăuți, dl Henry

Dacă judecăm după impresiunile aduse de colegii mei, ce au luat parte la congresul de studii bizantine, organizat de dl Iorga, nu vor întârzia să vie în România și alți specialiști.

De acum în câțiva ani putem să sperăm că vom vedea în bibliotecile universitare, o colecție a lucrărilor Institutului francez de Inalte studii în România, ale căror pagini vor spune farme Carpaților și bogăția câmpii interesul probelmelor pe car arată istoria pământului rom nesc, popularea acestui pămâ pe unde au trecut atâțea val de dușmani, civilizația și a originală în care se contope influențele Occidentului cu Orie tul, lumea bizantină cu lum latină.

. . . . . .

Colegii mei Caullery și Pol card nu mă vor contrazice, d că voi spune cât de mult au fo interesați vizitând laboratoare confraților lor naturaliști, biologi sau medici, nici abatele Breu dacă voi aminti descoperirea pa leditului la Odobești și ace făcuta în cursul explorațiunil peșterilor din Transilvania su conducerea profesorului Racov viță.

Indrăznesc deasemeni a spun plăcerea pe care am simțit-o e însuși regăsind atâția colegi geo grafi și naturaliști, ședințele fe cunde în discuții de la Institutu geologic al profesorului Mrazec s resultatele excursiei în Moldov și Transilvania.

*

Iată — spune profesorul fran cez — în ce spirit a fost con ceput Institutul francez de înalt studii în România; iată oper de până acum a colaborării știin ifice la fel de folositoare pentru România ca și pentru Franța.

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé

Mai eftin ca la alti!
2725—2

Incercaţi şi vă veţi convinge Telefon: birou 999 Str. R. Maria 2 Telef.: locuinţa 1099 St. Brătianu 9

Examenele corpului didactic minoritar

Când încep examenele pentru învăţători — Cine are să se prezinte la examene — Condiţiunile

Comisia de examinare pentru profesori

Se ştie că în cursul vacanţei din anul acesta au loc în toate centrele confesionale cursuri de limba, literatura şi geografia română pentru învăţătorii minoritari. După terminarea lor, învăţătorii au plecat acasă urmând să fie apoi chemaţi la examene. Termenul acestora era fixat pe 15 August dar s'a revenit asupra ordinului acestuia. Ieri însfârşit Direcţiunea regională a învăţământului din Cluj a primit instrucţiuni detailate în privinţa examenelor. Data începerei lor este 25 August pentru toate regiunile şi vor ţine maximum de 10 zile după necesitate.

Două comisiuni au fost constituite la Cluj în vederea acestui scop, prima prezidată de d. inspector şef Buia iar a doua de d. inspector general Gh. Stoenescu. Examenele se ţin în localul Palatului primare No. 2 din Calea Regele Ferdinand. Interesându-ne mai aproape de modul cum vor decurge examenele am putut afla următoarele lămuriri:

Sunt obligaţi a se supune examen în primul rând învăţătorii de stat, cari în anul trecut au fost respinşi, sau din alte motive n'au corespuns ordinului. In al doilea rând cei confesionali. Limita de vârstă este 60 de ani împliniţi sau 30 ani de serviciu. Regiunea Cluj, cuprinzând judeţele Cojocna, Dăbâlnoc Dobâca, Turda-Arieş, Turda-Bistriţa-Năsăud, are în total aproximativ 770 învăţători minoritari. Dintre aceştia sunt obligaţi a se prezenta la examenele din anul acesta 540. Vor fi chemaţi la Cluj după judeţe pe fiecare zi câte 60.

*

Examenul se compune din probe orale, afară de-o lucrare în scris din limba română. Modul de clasificare este cel din învăţământul secundar cu notele 1—10. Acei ce nu vor întruni media generală de 6 vor fi respinşi.

Invăţătorii de stat, cari nu vor reuşi la examen, vor fi scoşi din învăţământul statului, iar cei confesionali se vor prezenta din nou la examen în anul ce vine.

Examenele profesorilor minoritari

Tot în cursul lunei August se ţin aceleaşi examene pentru profesorii minoritari.

Ministerul a numit pentru fiecare regiune pe preşedintele comisiunei de examinare, lăsând la discreţiunea Direcţiunilor învăţământului fixarea termenului. Astfel la Sibiu examenele au fost începute la 15 August, iar la Cluj vor avea loc dela 21—31 August.

Preşedinte al comisiunei locale este d. profesor universitar Nicolae Drăgan, iar membrii: d. Alexandru Ciura, directorul liceului „Gheorghe Barițiu" pentru limba română, d. Vasile Candrea, profesor la lic. „Gh. Barițiu" pentru istorie, d. Gheorghe Mateescu, tot dela „Gh. Barițiu" pentru geografie, şi d. Horia Avram, dela Şcoala superioară de comerţ, pentru constituţie.

Examinarea se face în edificiul liceului „Gheorghe Barițiu" şi în genere după aceleaşi norme ca la învăţători.

Sunt în total candidaţi: 176 profesnri din învăţământul supraprimar minoritar şi 50 din cel de stat; aceştia din urmă respinşi din anul trecut.

Nădăjduim că de astă dată profesorii minoritari vor da dovadă de-o mai laborioasă muncă în a ne învăţa limba, ca în anul trecut, când comisiunea de examinare a fost pusă în neplăcuta situaţie de-a respinge din 59—50, profesori.

Lysoform

Concurs de vitrine la Cluj

Sfatul negustoresc din localitate a hotărît aranjarea, cu prilejul târgului de mostre, a unui concurs de vitrine. Amintim dlor dela Sfatul negustoresc să se îngrijească şi de estetizarea vitrinelor acelor comercianţi, cari prin totala lor lipsă de simţ estetic, compromit metropola culturală şi artistică a Ardealului. Căci aceştia cu siguranţă nu-şi vor lua osteneală să participe la concurs.

— Pentru rezolvirea chestiunilor de detaliu, rezultate din conferinţa de la Londra, se crede că se va ţine o nouă conferinţă la Paris sau Berlin.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Duminecă, 17 August

CINEMA SELECT

Premieră!

Contesa de Belfast

Dramă sentimentală amoroasă la o curte regală după romanul lui Diega D'Aspri în 6 acte. In rolul principal: SORVA GALLANE.

Luni, 18 August

Drumurile spaimei

Istorie romantică în 5 acte, după romanul lui Fred Wallace. Regisor: Mihail Kertész. In rolul principal: Lucy Doraine si Alfonz Fryland

Deschiderea triumfală a Cinematografului URANIA!

PREMIERA!

Fatty Milionar

Mare burlescă americană în 6 acte. O comedie hazlie cu cunoscutul comic:

FATTY

Cinematograful este complect renovat şi înzestrat cu o pânză magică!

Luni, 18 August

INDRĂSNEŢUL

Mare dramă americană de cow-boy în 5 acte. In rolul principal îndrăsneţul călăreţ american: Tom Mix.

Deschiderea Cinematografului APPOLO!

ILONA

Dramă puternică în 5 acte cu subiect maghiar. In rolul principal: LYA de PUTTI.

No. 18327—1924.

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţă amatorilor că în ziua de 25 Sept. 1924 la ora 11, se va ţine licitaţie publică în localul Direcţiunii Regionale R. M. S. Cluj, Strada Şincai No. 16, în biroul Directorului Regional, pentru tipărirea şi confecţionarea imprimatelor şi registrelor notate mai jos:

Lot. I. Imprimate şi registre pentru 21 depozite de vânzare şi 7 Saline. Lot. II. Imprimate şi registre pentru Administraţia Centrală.

Ofertele se pot face pentru întreaga cantitate nu numai pentru unele loturi din ea.

Hârtie din care se vor confecţiona registrele şi imprimatele trebue să fie hârtie de scris ordinară, pe care însă se poată scrie curent cu cerneală neagră şi roşie, fără ca cerneala să se întindă sau să pătrundă pe cealaltă faţă a hârtiei.

Termenul de predare al furniturii 15 Decemvrie 1924.

Ofertele trebue să fie însoţite de probe din materialul oferit pentru confecţionare şi de garanţia provizorie de 3% din valoarea furniturii oferită, în numerar, efecte publice sau recepise de depuneri.

Modele de specificarea registrelor şi imprimatelor pe feluri şi cantităţi şi caetul de sarcini se pot vedea în biurourile Serv. Contabilităţii de la adresa indicată mai sus, în zilele de 15 August 25 Septemvrie 1924 de la ora 8—13.

Plata furniturii se va face după predare fără nici o întârziere.

D 123 **Direcţiunea Regională R. M. S. Cluj.**

Eftinirea Traiului!

Odată cu marea scumpetea tarifului vamal de 150% la mărfuri, de la 11 August pentru a veni în ajutorul marelui public de funcţionari, se face reducere din preţul vechi la

Magazinul Sucursala

Luca P. Niculescu

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 7.

10% rabat.

La toate mărfurile din magazin pentru Dnii funcţionari ai Statului, Judeţ şi comună, precum şi la Artisti ai teatrilor şi la studenţi, care vor prezenta la cerere carnetul de identitate cu fotografie pentru a profita de reducere. Lloyd 8

36-2 ORIGINALUL 36-2

Săpun Schicht Marca „Cerb"

păstrează preţioasele Dv. rufe

Maşinile unelte „A S T R A" concurează cu fabricaţiunile strainităţii.

Ultima oră telegrafică

Presa maghiară

Regionalismul ardelean

Ţinându-se zilele acestea o consfătuire a parlamentarilor naţional-liberali la Oradea-Mare, s'a adus în discuţie începerea unei mişcări pentru intensificarea vieţii româneşti în Ardeal. Nimic mai explicabil, în condiţiunile în cari se află astăzi românismul ardelean. Parlamentarii guvernamentali au hotărât să ceară naţiunii româneşti din Ardeal să se manifest ze mai puternic decât până acum.

Atât a fost de ajuns, ca unele ziare maghiare să vadă în aceasta eternul regionalism ardelean „Din aceasta (?) se poate deduce învăţătura clară, că personalitatea Ardealului este un fapt de care partidele unificatoare trebue să ştie dee bine seamă, căci altfel politica lor devine imposibilă" — scrie în numărul său de ieri „Keleti Ujság" „Unificarea generală poate fi o lozincă intolerantă şi o pornire foarte aprinsă, sau o neprevedere de ordin născut, care anatemizează regionalismul şi îi pune în cârcă vina că este în contra statului dar în cele din urmă rămâne totuş importantă în faţa regionalismelor impuse de natură şi istorie".

Confratele maghiar scrie ca şi când s'ar fi inspirat direct dela partidul naţional sau dela anumitele ziare din str. Sărindar. Şi este ciudat, cum regionalismul partidului dlui Maniu găseşte răsunat numai în această presă a dlor Rosenthal-Fagure, sau a consorţiului Farkas dela Cluj. Pentru noi este totuş explicabil, că un ziar al refugiaţilor din Ungaria, nu poate scrie decât în acest chip, contrar intereselor ţării care li-a dat ospitalitate.

Directivele partidului maghiar — O luptă contra caracterului României de Stat naţional

„Temesvári Hirlap" continuă declaraţiunile membrilor partidului maghiar privitoare la schimbarea activităţii cu pasivitatea, dând interviewul dlui dr. Berkes Salamon, unul dintre puţinii evrei din partidul magnaţilor unguri. Dl Berkes arată întâi de toate, că „guvernul liberal se leagă în modul cel mai categoric de acel principiu al său, că România este un stat naţional. Toate legiuirile guvernului, toate dispoziţiunile lui generale şi speciale, se conformă în cel mai consecvent mod acestui principiu fundamental".

„Faţă de aceasta" partidul maghiar se leagă de pactul dela Alba-Iulia şi de convenţiunea dela Paris. „Faţă de aceasta", înseamnă că partidul maghiar este de altă părere decât guvernul, şi că şi „pactul" dela Alba-Iulia şi convenţia dela Paris ar fi de aceeaş părere cu partidul maghiar, anume, că România nu este un stat naţional. Aceasta ni-o putea spune un ungur, pentrucă, oricum, i-am mai fi iertat-o. Dar dl Berkes este evreu. Dsa face parte într'o minoritate, a cărei proporţie faţă de numărul nostru al românilor este de abia 6 la sută.

Neobositul membru al partidului maghiar spune mai departe, că acest partid nu poate trece în pasivitate şi va putea trece numai dupăce partidul naţional, ajuns la putere, va refuza să adopte principiul dela Alba Iulia, acelaş — după dl Berkes — cu principiul federalist al partidului maghiar. Aceasta, din cauză că guvernul liberal nu este cel care şi-a luat angajamentul dela Alba-Iulia, şi a refuzat semnarea convenţiunii dela Paris.

Evident, după dl Berkes nu i nimic de râs în aceasta, că partidul maghiar care nici nu exista în 1918, când ungurii declarau cea mai dârză opoziţie statului român, sau că ungurii (dacă acceptăm că acest partid ar reprezenta minoritatea maghiară) ar fi cei mai desinteresaţi apărători ai rezoluţiei dela Alba-Iulia, s'au că partidul naţional, ar fi semnat acolo cali'icativul de stat ne naţional pentru România întregită. Un cuvânt al partidului naţional, deşi ştiut mai dinainte, nu ar strica.

O propunere dlui prefect de poliţie

Pentru aranjarea situaţiei materiale a sergenţilor de stradă

Eri am primit la redacţie vizita unor oameni necăjiţi ca toţi câţi avem să luptăm cu greutăţile de azi ale traiului. Doi sergenţi de stradă au venit să ni-se plângă de imposibilitatea în care sunt de a face faţă nevoilor zilnice. Oameni cari ştiu ce-l datoria, aceşti sergenţi înţeleg că greul ce-l duc, îl duce toată lumea cinstită. Ei nu acuză, pentrucă ştiu că nu superiorii sau statul poartă vina acestei situaţii. Dar vor, ca situaţia lor să fie cunoscută şi propun ei soluţia pe care o cred potrivită în marginile posibilităţilor.

Astfel ni-au arătat, că din leafa de 1350 lei pe lună plătesc pentru trei kg. de pâine pe zi, toţi fiind oameni cu familie, 27 de lei; combustibilul 13 lei, camera 120 lei pe lună, electricitate 30, apa 20 lei, în total 1370! In socotelile acestea nu sunt trecute nici zarzavatul, nici săpunul, nici rufăria şi toate câte mai sunt de absolută necesitate. De îmbrăcămintea soţiei şi copiilor cu atât mai puţin poate fi vorbă.

Ceeace propun ei, este să li-se înfiinţeze şi lor un consum, de unde să se poată aproviziona cu preţ convenabil. In afară de aceasta să li se aducă lemne încă de pe acuma, pe preţul ce'l plătesc speculanţii la locul de unde aduc lemnele pe cari le vând aici cu preţuri exorbitante.

Propunerea lor este o propunere de oameni cinstiţi, cari se mulţumesc cu cât mai puţin. Trebuind să stea toată ziua de pază lângă avutul şi siguranţa altora, ei trebue să'şi neglijeze toate exigenţele unui om cu familie. De aceea credinţa noastră este, că propunerea lor este cu atât mai de acceptat, cu cât în sprijinul lor trebue să vină şi populaţia bogată a oraşului, care face averi în siguranţa ce li-o dă paza acestor oameni ai datoriei.

Ultime informaţii

Având în vedere timpul prea scurt acordat, Ministerul de interne a încuviinţat ca TRAGEREA LOTERIEI SINDICATULUI PRESEI ROMÂNE DIN ARDEAL ŞI BANAT, care urma să aibă loc astăzi, să se facă peste 6 (şase) luni.

Astfel, Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat, anunţă că tragerea va avea loc IREVOCABIL în ziua de 16 FEBRUARIE 1925.

— **Sosiri**. *Astă seară soseşte în Cluj dl general Moşoiu ministrul lucrărilor publice.*

— *Mâine dimineaţă la ora 7 sosaşte la Cluj dl Alex Lapedatu, ministrul cultelor şi artelor.*

La ora 8 dsa pleacă în judeţ, împreună cu dl prefect Mureşanu şi P. S. S. Episcopul Ivan.

— **Desfiinţarea judecătoriilor comunale.** *Ministerul a luat dispoziţiunea ca toate judecătoriile comunale care aveau atribuţiunea de a judeca contravenţiile la ordonanţele autorităţilor administrative să fie desfiinţate pe ziua de Ianuarie 1925, urmând ca atribuţiunile lor să treacă în competinţa judecătoriide ocol.*

— **Taxele comunale pe localuri.** La secţia financiară a oraşului se lucrează acum la pregătirea lucrărilor de impunere a nouilor taxe comunale pe localuri, înfiinţate printr'o recentă lege. Vor fi impuse toate întreprinderile cu 20 la sută după valoarea locativă a localurilor ce ocupă.

— Atragem atenţiunea autorităţilor asupra faptului că în cimitirul oraşului, unul din paznici lasă vitele şi pasările sale să umble şi să pască printre morminte, ceace constitue atât o profanare a mormintelor cât şi o gravă abatere dela regulamentele în vigoare.

— **Un împrumut pentru comună.** Primăria oraşului Cluj a cerut ministerului să aprobe contractarea unui împrumut de 20 milioane pentru acoperirea cheltuelilor necesare îmbunătăţirei oraşului. Chestiunea împrumutului va fi supusă discuţiei unui consiliu de miniştri.

— **Invitaţie.** Toţi acei colegi, cari au făcut maturitatea — bacalaureantul — în anul 1924 luna Iunie, la liceul din Făgăraş, sunt rugaţi a luaparte la întâlnirea de 10 ani ce se va ţinea în Făgăraş la 28 August. cor. ora 10 a. m. în localul liceului. Cei cari din motive serioase ar fi împiedecaţi totuşi de a lua parte, sunt rugaţi a anunţa aceasta în scris la adresa U. Bozonea Cluj, Calea Victoriei 44 Dr. Sglimbea, Dr. V. Stan, Dr. Knuphler, R. Bozonea.

— **Firmele fraţuzeşti.** Faţă de numărul în creştere al firmelor cu inscripţii franţuzeşti în oraşele din Ardeal autorităţile au cerut instrucţiuni dela Bucureşti asupra modului de aplicare a legei firmelor.

— **Numire.** La prefectura poliţiei din Cluj s'a înfiinţat un nou post de director. Acest post a fost încredinţat dlui Chifor fost comisar-şef al circumscripţiei I.

— **Congresul medicilor psihiatri.** Al 4-lea congres al medicilor psihiatri va avea loc în Sibiu în zilele de 21 şi 22 Sept. Pentru orice informaţiuni cu privire la participare şi program a se adresa dr. Gh. Preda preşedintele sau dr. L. Ionaşiu secretarul comitetului organizator, Sibiu, spitalul de boli mintale.

— **Pentru repararea şoselelor din judeţul Cojocna.** Ministerul lucrărilor publice a acordat suma de 1.438.000 lei.

— **Preţul lemnelor în creştere.** Pe toamnă se prevede o nouă restabilire a preţurilor din anul trecut al lemnelor de foc. Aceasta în urma numărului redus al autorizaţiilor de noui exploatări de păduri.

— **Căsătorie.** D. I. U. Soricu, poet, profesor şi deputat şi-a serbat Duminecă trecută căsătoria cu dşoara Florica Buta din Săcele. Nuni au fost dna şi dnul general Moşoiu, ministrul lucrărilor publice.

— **Noule preţuri ale făinei şi pâinei.** Până la 15 August Primăria din Cluj n'a aplicat dispoziţiunile noului regim al făinei, deoarece morarii şi brutarii locali aveau stocuri vechi de făină, procurate pe preţuri reduse. După această dată urma să între în vigoare preţurile maximale stabilite pentru întreaga ţară. Morarii şi brutarii au cerut însă fixarea altor preţuri, ce urmează să aibă de bază preţul vagonului de grâu la 85 mii, loco gara Cluj şi nu 75 mii, dupăcum cereau autorităţile. — Preţurile ar urma să fie după morari următoarele: Făină de lux 14·50 chilogramul. Făină pentru pâine albă 13·50 şi făina neagră 7·75. Pentru a se ajunge la un acord a avut loc astăzi la Prefectura judeţului o consfătuire între morari şi reprezentanţii autorităţilor.

— **Institutul de surdo-muţi** din localitate a trecut dela ministerul sănătăţii publice la cel al instrucţiunii publice. Numirea directorului acestui institut se va face zilele acestea. Deasemeni e vorba de trecerea Academiei de agricultură tot la ministerul instrucţiunii.

Diverse ştiri externe

— Parlamentul francez va fi convocat imediat după terminarea conferinţei de la Londra.

— Astăzi a avut loc la Berlin, sub prezidenţia dlui Ebert, un consiliu de miniştri. Un alt consiliu se va ţine mâne, când vor participa şi delegaţii de la Londra, rechemaţi în ţară.

— La Sofia a fost asasinat primarul Capitalei bulgare, Stoicoff. Asasinii au dispărut.

Prin telefon dela corespondenţii noştri

Afacerea Reinitz

Un Landru al Ardealului. O tristă aniversare

Satu-Mare. Eri s'a împlinit un an dela deschiderea dosarului criminal Reinitz la tribunalul din localitate. In acest interval de timp, s'au reconstituit 6 crime, au fost ascultaţi 150 de martori şi s'au strâns 30 kgr. de acte în sertarele judecătorului de instrucţie. Instruirea acestei afaceri, foarte complicate, merge foarte greu. Reinitz este de o perversitate în actele sale, încât se poate bine asemăna cu Landru. Reinitz a omorât 6 comercianţi din Satu-Mare şi Baia-Mare, jefuindu i de peste 1 milion de lei. Deşi probele adunate până acum par a fi suficiente pentru dovedirea crimelor, totuşi nu se poate încă deschide procesul.

Adunarea comitetului executiv al partidului ţărănist

Bucureşti. — Comitetul executiv al partidului ţărănist va fi convocat pentru zilele de 22 şi 23 August, în Capitală. Cu acest prilej vom avea de înregistrat evenimente importante. Fracţiunea moderată a partidului ţărănist, care vede situaţia critică prin care trece partidul, va cere cu insistenţă sacrificarea dlui Stere, iar dacă nu va fi satisfăcută, o scindare a partidului ţărănist nu este exclusă.

Mari furturi descoperite în gara Mercurea-Ciuc

Mercurea-Ciuc. — Poliţia locală a descoperit şi cercetează mari furturi descoperite în gară. Hoţii cari lucrau în înţelegere cu unii funcţionari ceferişti, îndrumau vagoanele cu cherestea în alte direcţii decât cea destinată de negustorii expeditori şi vindeau cheresteaua în secuime sau în vechiul Regat. Astfel soc. „Patria" a fost furată de mărfuri în valoare de peste 300.000 lei. Şeful staţiei Anton Lucacs, implicat în această afacere a fost arestat. Cercetările continuă.

O mitralieră într'o biserică rom. cat.

Mercurea-Ciuc. — Jandarmii, în urma unui denunţ, au descoperit o mitralieră instalată în turnul bisericei catolice din comuna Jigodiu. Se fac cercetări spre a se şti cine a instalat-o acolo şi cu ce scop.

Târgul Internațional de Mostre din Praga

Dela 12—28 Septemvrie 1924

81 D. Rador

Sursa cea mai favorabilă de cumpărare pentru ori-ce negustor, industriaș și agricultor din România.

Expun cele mai renumite fabrici din Cehoslovacia. Avantagii excepționale pentru vizitătorii târgului:

33% reducere pentru persoane și 50% reducere pentru mărfuri pe căile ferate Cehoslovace, 50% reducere pentru persoane, la întoarcere pe C. F. R. îngrijire de locuințe, serviciu de informațiuni etc.

NU ESTE NEVOIE DE VIZA PAȘAPOARTELOR.

Legitimații, prospecte și informațiuni la Reprezentanța Târgului: „RADOR-PUBLICITATE", Cluj, Str. Memorandului No. 1.

BEREA „URSUS"

DESCHISĂ 20

a Fabricei de bere

CZELL

din Cluj, este beutura predilectă a publicului

Navigazione Generale Italiana

Linii rapide de lux pentru

America de Nord si de Sud

Viitoarele plecări din Genova pentru:

Rio de Janeiro—Santos
Montevideo-Buenos Ayres

Vaporul „Duca d'Aosta" ..... 22 August
„ „Pincipessa Mafalda ..... 4 Septemvrie

Pentru New-York

Vaporul „Colombo" ..... 28 August
„ „Guilio Cesare" ..... 3 Septemvrie
„ „Duilio" ..... 8 Septemvrie

Pentru Barbados, Venezuela, Colombia Panama, Pery, Chili

Vaporul Napoli ..... 15 Septemvrie

Asistența specială pasagerilor de clasa III în cursul călătoriei cu trenul **București—Genova**

Pentru informațiuni și rețineri de locuri a se adresa la Biroul de Pasageri al Companiei

„Navigazione Generale Italiana" in Bucuresti, Calea Grivitei No. 143.

MICA PUBLICITATE

Angajăm calfă și învățăcel în branșă postav de naștere român oferte sub adresa „Comerț" la administrația ziarului. 115 D

Angajăm comptabil și corespondent român-maghiar-german de naștere român oferte sub adresa „Comerț" la administrația ziarului. 115 D

ATELIER MODERN DE FOTOGRAFII 3272

GARDI & Co.

Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări și reproduce tablouri in mare.

CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

Sprijiniți Comerțul și Industria Românească

In Strada Nicolae Iorga №. 6.

s'a deschis prima

Pantofărie studențească,

unde se execută comenzi de pantofi, ghete, cisme și sandale. Tot aici s'a deschis și primul salon de lustragerie de ghete 27

Pentru studenți și funcționari de stat se acordă 10% reducere.

Au sosit Cămăși Bărbătești! 18

colorate, cu 2 gulere desenuri moderne si elegante

Prețul: Lei 275 buc.

SIEGFRIED WEISS

CLUJ, CALEA REG. FERDINAND No. 6.

O buna dactilografa

având o practică îndelungată precum și cunoștințe de contabilitate angajează *Creditul Technic Transilvănean.* Cluj, Calea Victoriei Nr. 23. 118

PREȚURI REDUSE

Văzut'ați Vitrinele

magaziei firmei pentru femei și bărbați

Diamanstein

și

Moskovitz

CLUJ,

Calea Regele Ferdinand 25. 6

? ?

Acolo veți afla cele **mai nouă modele de paltoane femeești**

PREȚURI REDUSE Lloyd

PREȚURI REDUSE

La Târgul de Mostre Cluj

(31. Aug. — 14. Sept. 1924) expune:

Curele de transmisiune!

Adr. telegr.: „DERMATA" Cluj. — Curele speciale pentru cusut manchetta și inele de piele pentru pistoane și alte article technice — Adr. telegr.: „DERMATA" Cluj.

FRAȚII RENNER & Co.

Lloyd — Fabrică de Pielărie S. A. Cluj. 14

Lloyd 1677

Fier de beton

Sârmă laminată, Fier rotund,

Cue de sarma

Sârmă de fier, Sârmă arămită, 38

Arcuri de mobila

Sârmă Ghimpată, Scoabe, Sârmă de oțel din uzinele

Industria Sarmei S. A.

Furnizează imediat

Feraria S. A. Cluj,

Calea Victoriei No. 29.

Adr. Telegr.: „Feraria". Telefon: 4-40, 3-47.

Reclama este sufletul comerțului

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat

autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur și rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteți câștiga 100.000 lei

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat

in sumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 Febr. 1925** în sala festivă a Prefecturei Județului Cojocna, Cluj, în prezența delegaților autorităților și ai pnblicului.

Grabiți-va deci și cumpărați.

Cine cumpără cel puțin 10 **Bilete** contra 20 lei expediați prin mandat postal pe adresa

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat. Cluj, Piața Unirei 29

I-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Haine pentru bal văpsește în toate culorile și curățâ CZINK.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

CLUJ I. R Nr. 1044

Anul V. Nr. 1156 — 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI — Marți 19 Aug. 1924

Infrăți

19

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

CLUJ 324

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. — SUB CONDUCEREA UNUI COMITET — Director: D. TOMESCU. — Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L
PE 6 LUNI . . . . . 240 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 40 L
PE 1 AN pentru autorități . . . 720 L
PE 1 AN pentru preoți și învățători 360 L

Destrămarea partidului țărănesc

A trecut atâta timp decând fuziunea dintre partidul național și cel țărănist a fost denunțată, totuși eșuarea ei a costat așa de mult pe ambele partide ce au „pertractat-o", încât avem încă plăcerea să asistăm la o mulțime de destăinuiri și încriminări și din partea unora și din partea altora, menite să desvăluiască opiniei publice de partea cui e vina acestui avort politic.

Din toate aceste acuzări reciproce cu privire la falimentul tentativei de fuziune, un lucru e cert, că fuziunea nu putea fi sinceră, atât timp cât între cele două partide se ridica persoana dlui Stere și concepția politică a luptei de clasă, adoptată de partidul țărănesc.

Aceste balasturi care au împiedecat realizarea fuziunei n'au încetat să aibă o influență dăunătoare asupra fiecărui partid în parte, îndată ce eșuarea fuziunei a fost anunțată oficial. Majoritatea partidului național, încurajată de takiști, a pornit o luptă surdă împotriva acelora cari doriau cu orice preț, fuziunea cu partidul țărănesc.

Pe dealtă parte și o bună parte din țărăniști, cari sperau dela fuziune apropierea de guvern s'au arătat nemulțumiți și au început lupta împotriva celor ce sprijineau pe Stere și principiul luptei de clasă.

Primul atac împotriva conducerei actuale a partidului țărănesc, de către nemulțumiți a fost semnalat prin scrisoarea publicată de dl Borcea, unul din fruntașii partidului în ziarul „Lupta", acum câteva săptămâni.

Fruntașul țărănist atăcând pe unul din colegii săi din Iași în chestiunea Stere își manifesta de pe atunci nemulțumirea față de eșuarea fuziunei, lăsând să se înțeleagă că vina e a conducerei partidului țărănesc.

Confirmarea acestor nemulțumiri ne-a fost dată de consfătuirea ținută zilele trecute la Câmpulung, între fruntașii partidului țărănesc.

Dl Borcea a căutat să puie din nou chestiunea fuziunei între cele două partide, insistând asupra faptului că nu se poate nesocoti voința unui partid întreg de dragul persoanei dlui Stere.

„Neamul Românesc" care ne aduce mai multe lămuriri în această privință spune că împotriva dlor Mihalache și dlor Lupu care înțeleg să se solidarizeze cu dl Stere nu se află numai dl Borcea, ci poate organizațiile din județele: Mehedinți, Dolj, Argeș, Prahova, Brăila, Bacău și Iași.

Toți acești nemulțumiți au și avizat pe dl Mihalache că vor ține în curând o întrunire, în care se va discuta atât programul cât și modul cum este acum condus partidul țărănesc.

Iată deci, care sunt rezultatele nenorocitului principiu politic al „luptei de clasă" și al cărdășiei dlor Lupu și Mihalache cu trădătorul Stere.

Cu toate agitațiile demagogice ale acestor doi leaderi ai „democrației noi", gruparea țărănistă pe care se credeau stăpâni, lipsită de unitate de principii și tendințe începe să se destrame.

Destrămarea ei nu poate fi decât de folos, însemnând un progres mai mult în evoluția politică a țărei și o negare definitivă a unor principii anarhice ce n'au rodit niciodată la noi.

Memoriile fostului regele Carol al Ungariei

Un editor din München, după cum anunță ziarele vieneze, a pus sub tipar memoriile exregelui Carol de Habsburg al Ungariei.

Până acum nu se știe nimic despre conținutul jurnalului celui din urmă monarh al Austro-Ungariei. El poate să aducă amănunte noui și interesante îndeosebi în privința revoluției din 1918 și în privința celor două tentative ale lui Carol de Habsburg de revenire pe tronul Ungariei.

Inscripții

Opera de la Vâleni. Atmosfera de cald și sincer entusiasm cu care s'au încheiat cursurile Universității populare de la Vălenii de Munte, înseamnă unul din cele mai frumoase momente ale vieței noastre culturale și sufletești. Opera dlui Iorga se încununează cu un nou succes. Stăruințelor sale curate li se cuvenia aceasta.

Ani de zile dl Iorga a strâns acolo în târgul pașnic al dealurilor prahovene, generații mereu prospete, dornice de mai bine, și li-a redat vieței noastre turburi, întărite. Ani de zile s'a plămădit acolo, din truda marelui învățat, un mai bun suflet național, un mai curat sentiment de dreptate, o mai cinstită conștiință a datoriei fiecăruia.

Ani de zile s'a lucrat la Văleni pentru noi. Era o trebuință. Vizionarul întrezărea zilele de astăzi când munca tuturor trebuie să producă pentru toți, pentru a fi și pentru noi; când darul din prisosul celui ce dădea naștere Universității populare de la Văleni, trebuia să aducă roada rumenă a cursurilor de astăzi.

Alăturea de românii credincioși dlui Iorga și învățăturei sale, anul acesta s'au strâns la Văleni, numeroși noui cetățeni ai țărei, străini de rassă și dornici a și cu cine au să conviețuiască. Opera care s'a înfăptuit în acest an, nu este numai operă seacă de catedră. La Văleni nu s'a învățat numai carte bună românească și străină; din silința tuturor acolo s'a învățat catehismul dragostei neprihănite de oameni, atât de trebuitoare și nouă și altora pentru a trăi la un loc în bună înțelegere. Vorbele cari s'au rostit la închiderea cursurilor și de sași, și de unguri, și de ai noștri, sunt o dovadă de bun început și de frumoase promisiuni de viitor.

Interim.

Chestiunea colegiului Kún din Orăștie

O întâmpinare și un răspuns dlui dr. George David

de ARON DEMIAN
Directorul liceului „Aurel Vlaicu" fost profesor examinator la liceul particular „Kún".

VI. Intre mistificare și obrăznicie

Continând, d. dr David face afirmația că din atitudinea comisiei de examinare s'a dovedit „intenționea premeditată și ignoranța comisiunei", sprijinindu-și această nouă necuviință pe faptul că la examenul de limba română al elevilor de cl. VI s'a dat ca temă grea, zice d. David, nu numai pentru elevi, dar chiar și pentru esteticiani.

Ca profesor de limbă română, care am examinat elevii clasei a VI în anul expirat îndrăznesc să afirm că acest subiect este tocmai pentru elevii din această clasă, unde se tratează în special genul dramatic. Dar ni se pare că afară de subiectul amintit și relevat intenționat, s'au mai fixat și alte subiecte, cred, destul de ușoare. Dece nu se amintesc și acestea? Cum stăm atunci cu „intenționea precugetată", reavoința, lipsa de conștiință și neștiință, de cari suntem învinuiți? Dar să vedem un caz și mai tipic.

In cl. VIII să fixat: „Madách: Az ember tragédiájának értéke". Acesta-i titlul exact, fixat de mine. Că acest subiect este de forța elevilor clasei a VIII, sau nu, las în libera judecată și apreciere, nu a colegilor specialiști, ci a acelori cari au terminat cl. VIII într'un liceu maghiar, fie într'un liceu român pe vremuri.

Sunt stupefiat de cutezanța mistificatorului, când din cele patru subiecte fixate de subsemnatul, și din cari elevii puteau trata după plac ori care, el indică numai unul. Subiectele celelalte erau: A tudósok és a tudomány szerepe Az ember tragédijában (Rolul învățaților și al științei în Tragedia omului de Madách), Arany lirája (Lirica lui Arany) și în fine Petőfi leíró költeményei és életképei (Poezia descriptivă și tablourile de genre ale lui Petőfi). Se putea oare fixa subiecte de sinteză mai variate și potrivite pentru elevii ultimei clase de liceu?

Totuși d. David încriminează și mistifică, ceea ce pentru un preot reformat poate fi frumos, dar pentru un profesor care funcționează în țara românească nu!

„Intrebări asasine adresate elevilor" (Gyilkos kérdések a diákokhoz).

Acesta-i titlul, ultimul și celui mai important alineat din articolul înjurios și tendențios al părintelui Dávid.

O simplă aserțiune vagă nedovedită și nemotivată. D. Dávid încearcă aici să scuze lipsa de cunoștințe a elevilor, învinuind comisiunea de examinare. Să vedem câtă dreptate are cuviosul preot și profesor?

D-sale desigur că nu i-a convenit faptul ca examenele s'au dat totdeauna în fața unei comisiuni de doui și trei membri, asistați și de colegii interesați dela Kun, și nu s'a făcut o examinare de mântuială, cum numai dânsul înțelegea a fi „metodic". I ar fi plăcut poate d-sale să se examineze simultan câte 2—4 elevi, pentru ca până ce ne trudiam să scoatem ceva dela elevul prim, ceilalți să aibă timp să mai spicuiască câte ceva, fie din manuale, fie din șoptitele colegilor sau chiar ale profesorilor dela Kun. Asemenea cazuri am întâlnit destul în cursul acestor examene.

Dl inspector dr Regman, poate spune de câteori i s'a cerut să intervie ca profesorii colegiului Kun să nu turbure seriozitatea examenelor.

Camera de Comerț împotriva guvernului?

O campanie care se clarifică — Cântecul concesiunei — O scrisoare care nu desminte — Tovărășia imundă Căciulă—Naftuli — De ce a evitat Camera de Comerț contactul cu presa românească serioasă?

Chestiunea organizării târgului de mostre din Cluj începe să se clarifice. Sforțările noastre n'au fost zădarnice. Luând de urechi pe un anume individ, retribuit să facă propagandă în sprijinul târgului organizat de Camera de Comerț, din sbierătele acestuia, am putut face dovada:

1. Că spiritul care domnește la conducerea Camerei noastre de Comerț nu este vrednic nici de încrederea publicului și nici de a guvernului;

2. Că întreaga închebare a târgului de mostre, concepută în acest spirit, este făcută în disprețul intereselor generale ale țării.

Aceste constatări nu sufăr desmințiri. Incheind un contract de concesiune cu un agent de publicitate și un votajor al a numitei prese, fără a vrea să știe că există aici în Ardeal o presă românească și o asociațiune de presă, la care ar fi putut apela alături de celelalte asociații similare din țară, Camera de Comerț a evitat intenționat să-și procure un serviciu de propagandă serios și util, dând mână liberă samsarilor presei să pângărească prestigiul vieței noastre economice și politice.

In aceste condițiuni, zădarnice sunt încercările unor oameni dela conducerea Camerei de Comerț de a se desvinovăți. Scrisoarea dlui Căciulă către Naftult nu scuză nimic. Din potrivă, ea dovedește că procuristul tarabelor de opinie publică din str. Sărindar este inteligent numai când face afaceri (vezi concesiunea propagandei târgului de mostre) și prost când scrie (vezi reportajul din „Lupta" etc.)

Incadrat așa cum este în proza lui Naftuli, între un text, care vrea să fie caustic, un altul, care nu este decât o plată reclamă (Naftuli nu putea pierde această ocazie), și între ceeace vrea să fie o destăinuire senzațională și nu este decât o inspirație nătâng prinsă și nătâng concepută a dlui Căciulă, lesne putem înțelege cât credit se poate acorda certificatului de imparțialitate, smuls de Naftuli Camerei de Comerț.

In sfârșit, acum putem înțelege de ce Camera de Comerț a evitat contactul cu presa românească din Ardeal și cu Sindicatul Presei Române. Dl Căciulă avea pică pe dl Brătianu, și voia să se răzbune că nu a stat de vorbă cu dsa. Pentru asemenea ridicole scopuri — cari n'au nimic aface cu târgul de mostre și „promovarea" (ah! — cuvântul e al stilistului Naftuli) intereselor economiei naționale, nici un ziar serios din Ardeal nu și ar fi dat spațiu coloanele. Naftuli al „Luptei" era însă la îndemână și contractul de concesiune a fost semnat, bine înțeles cu dl Müller, Naftuli fiind destul de șiret să nu se angajeze în scris.

*

Dar când proza găunoasă a acestui individ, care nu poate înțelege — și nici nu i-o cerem care este chemarea unei prese românești aici în Ardeal, devine expresia oficială a Camerei de Comerț din Cluj — Cameră care se pretinde românească, — orice certificare de cinste și desinteresare a acesteia către Naftuli devine nulă și neavenită. Scrisoarea Camerei de Comerț este o scrisoare de complezență și nu sdruncină nimic din afirmația noastră că Naftuli a primit bani pentru a înjura guvernul pe chestia târgului de mostre. Că acești bani i-a primit de la Camera de Comerț direct, sau că i-a primit prin intermediar, aceasta nu schimbă întru nimic realitatea legăturilor condamnabile dintre dl Căciulă și Naftuli. Regretul nostru este că în această urâtă afacere, buna credință a dlui Negruțiu a putut fi înșelată până la a-și da semnătura pe un act fără valoare. Vina este însă a dlui Negruțiu, care nu știe privi cu destulă atenție la ceea ce se petrece în jurul său.

— **Sosiri.** Mâine sosește în localitate dl G. Tătărăscu, subsecretar de stat la interne.

Comemorarea lui Avram Iancu

Programul oficial al serbărilor

Ziua I. Duminică 31 August

La Baia-de-Criş

Ora 8. Desvelirea bustului lui Avram Iancu în prezenţa ministrului cultelor şi artelor şi a prezidentului „Asociaţiunei".

Ora 9 Desvelirea plăcei comemorative dela casa unde a murit Avram Iancu, în prezenţa aceloraşi.

Ora 10. Sosirea şi primirea regelui şi a familiei regale.

La Ţebea

Ora 10 jum. — 12. Serviciul divin (parastas) la mormântul lui Avram Iancu, oficiat de mitropolitul Ardealului.

Cuvântări ţinute de mitropolitul Nicolae Bălan, reprezentantul guvernului dl Alex. Lapedatu şi un delegat al „Tinerimei Universitare" din Transilvania.

Defilarea omagială a publicului înaintea mormântului lui Avram Iancu.

Ora 12—1 jum. Masa oficială. Cuvâtnarea dlui preşedinte al Consiliului de miniştri Ion I. C. Brătianu. Răspunsul regelui.

In acelaş timp se va servi o masă câmpenească oaspeţilor şi poporului după care vor urma cuvântări ocazionale ţinute pe grupuri de un ardelean, un bucovinean, un basarabean, un muntean şi un moldovean.

Ora 2—4 jum. Drumul dela Baia-de-Criş la Câmpeni cu scurte opriri la Brad şi Abrud.

La Câmpeni

Ora 4 jum. — 5. Primirea regelui şi a familiei regale. Incuartiruirea invitaţilor.

Ora 6—7 jum. Şedinţa festivă a secţiilor „Asociaţiunei" pentru comemorarea lui Avram Iancu, prezidată de rege. Salutul prezidentului „Asociaţiunei". Răspunsul suveranului. Conferinţa dlui dr. S. Dragomi, profesor la Universitarea din Cluj despre Avram Iancu. Cuvântările omagiale ale mitropolitului primat dr. Miron Cristea, miiropolitului Blajului dr. Vasile Suciu şi delegatul Academiei Române. Cuvântul de încheiere şi mulţumire al prezidentului „Asociaţiunei".

Ora 9. Reprezentarea piesei „Doamna Munţilor" (episod din revuluţia dela 1848 în munţii de I. U. Soricu.

Ziua II-a. Luni 1 Sept.

Pe muntele Găina şi la Vidra

Ora 8. Plecare la Vidra.

Ors 9—11 jum. Urcarea pe vârful muntelui Găina.

Ora 11 jum.—2. Sfinţirea crucei comemorative. Conferirea numelui de „Avram Iancu" Batalionului de vânători de munte din Abrud.

Cetirea decretului regal şi cuvântarea dlui general G. Mărdărescu, ministru de război, răspunsul regelui, masă câmpenească pentru invitaţi şi popor, serbare populară îndatinată.

Ora 2—4. Coborârea la Vidra.

Ora 4—5. Inaugurarea muzeului „Avram Iancu", serviciul divin oficiat de episcopul Clujului cuvântarea Episcopului N. Ivan şi a prezidentului „Asociaţiunei",

Ora 5—6. Intoarcerea la Câmpeni.

Ora 6—8 jum. Drumul dela Câmpeni la Turda.

Ziua III-a. Marţi 2 Septembrie

La Cluj

Ora 10 jum. — Recepţia regelui şi a familiei regale.

Ora 11. — Omagiile reprezentanţilor autorităţilor, confesiunilor şi diferitelor corporaţiuni în localul Prefecturei.

Ora 13, — Serviciul divin oficiat de episcopul Clujului la locul rezervat pentru ridicarea statuei lui Avram Iancu. Cuvântarea dlui ministru al cultelor şi artelor, Alex. Lapedatu.

Ora 12 jum. — Revistă militară.

Ora 1 — Masă comună.

Ora 3. — Plecarea Majestăţii Sale Regelui şi a Familiei Regale.

Excursiunile Universitatii populare a dlui N. Iorga

Braşov. - Terminându-se cursurile dela Universitatea populară dela Vălenil de Munte a dlui prof. Nicolae Iorga, participanţii la aceste prelegeri de înaltă cultură au început o interesantă excursiune prin mai multe localităţii de interes istoric, cultural şi naţional, sub conducerea dlor Nicolae Iorga şi a profesorilor.

Sâmbătă, la orele 6 dimineaţa, a avut loc plecarea spre Braşov, unde au sosit la orele două d. a. Aici au vizitat oraşul, urmând ca mâine, să mai să viziteze instituţiunile culturale. Seara dl prof. N. Iorga a ţinut o conferinţă despre *„Noul teatru românesc"*. Cu ocaziunea aceasta s'a jucat piesa dlui N. Iorga, „Imbogăţiţii de război".

Astăzi excursioniştii vor pleca la Sibiu, unde dl N. Iorga va ţine conferinţe la cursurile de vară ale saşilor. Seara la orele 7 excursioniştii vor pleca la Sălişte, unde dl N. Iorga va ţine o nouă conferinţă. Marţi se va vizita Muzeul Asociaţiunii, Catedrala, împrejurimile oraşului şi Cisnădia.

Miercuri va fi plecarea spre Călimăneşti Căciulata şi Mănăstirea, Curtea de Argeş. Aici se va juca din nou piesa „Imbogăţiţii de război" a dlui N. Iorga.

Vineri, excursioniştii vor sosi la Câmpina, de unde apoi se vor împrăştia pe la vetre.

Au sosit Cămăşi Bărbăteşti! 18

colorate, cu 2 gulere

desenuri moderne si elegante

Preţul: Lei 275 buc.

SIEGFRIED WEISS

CLUJ, CALEA REG. FERDINAND No. 6.

O buna dactilografa

având o practică îndelungată precum şi cunoştinţe de contabilitate angajează *Creditul Technic Transilvănean.* Cluj, Calea Victoriei Nr. 23. 118

„Rador" No. 2071

Sanatoriul Dr. Cosmutza

Cluj-Cetăţuia (Fellegvar)

Pentru vindecarea boalelor interne, îndeosebi ale organelor respiratoare şi nervoase

Clădire nouă, situată pe vârful dealului, înconjurată de un mare parc, prevăzută cu tot confortul şi cu toate instalaţiunile sanitare moderne.

o Intreţinere dietică excelentă. o

45 D

Constatarea naţionalităţii române

Membrii comisiilor de apel din Ardeal

S'a aprobat numirea ca delegaţi ai ministerului de Interne în comisiunea de apel pentru constatarea naţionalităţii române de pe lângă Curţile de apel din Ardeal, a următoarelor persoane:

Timişoara. Dnii: Iuliu Coste, prefectul judeţului Timiş Torontal şi Gheorghe Domăşneanu, general de divizie în retragere.

Târgu-Mureş Dnii: Victor C. Maior, prefectul judeţului Mureş-Turda şi dr. Victor Suciu, fost subprefect.

Cluj. Dnii: Septimiu Mureşianu, prefect al judeţului Cojocna şi dr. Iustin Juga, prim-jurisconsult onorific al oraşului Cluj.

Oradea-Mare. Dnii: Dr. N. Popovici, prefectul judeţului Bihor şi dr. Iuliu Bovanyi, decanul Academiei de drept din Oradia Mare.

Curierul Spectacolelor

TEATRUL MAGHIAR

ooo

Marţi: FAUNUL. (Primul debut al noului membru al teatrului: Aladár Ihász.) Seria biletelor: 6.)
Mercuri: LA VAMA. (Seria 7.)
Joi: IN RAZE DE SOARE. (Premiera. Seria 8.)
Vineri: IN RAZE DE SOARE. (A 2 ora. Seria 9.)
Sâmbăta matineu, orele 3½: DIAVOLUL. (Preţuri reduse. Seria 10.)
Sâmbăta seara: LYON LEA. (Festival comemorativ întru amintirea lui Alexandru Bródy. (Cu debutul dlui dr Janovics. Seria 11.)
Duminecă matineu, orele 3½: CARDINALUL. (Preţuri reduse. Seria 12.)
Duminecă seara: NECUNOSCUTA. (Ultimul debut a dlui Lengyel. Seria 13.)
Luni: IN RAZE DE SOARE (a 3 oră. Seria 14.)

Comandaţi bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-

MICA PUBLICITATE

Se caută o femeia serioasă gospodină care să conducă menajul la un domn singur. Se preferă acelea care ştie limba română şi cunosc bucătărie românească. A se adresa Str. Dorobanţilor No. 18. D 129

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Marţi, 19 August 1924

CINEMA SELECT

Drumurie Spaimei

Istorie romantică în 5 acte, după romanul lui Fred Wallace. Regisor: Mihail Kertész. In rolul principal: Lucy Doraine si Alfonz Fryland

CINEMA URANIA

Indrăsneţul

Mare dramă americană de cow-boy în 5 acte. In rolul principal îndrăsneţul călăreţ american: Tom Mix.

CINEMA APOLLO

Reprezentaţie excepţională!

Moriturus

Mare dramă criminală din viaţa apaşilor în 6 acte. In rolul principal:

CAURADT VEIDT

Târgul de Mostre din Cluj

De la 31 August — 31 Septemvrie 1924

Produse industriale! Materii prime! Industrie casnică!

Locul de întâlnire al comercianţilor din ţară şi străinătate D 132

75% reducere pe toate trenurile C. F. R.

Câteva sute de expozanţi | **Numeroase congrese de specialitate**

Incartiruirea se face de către Biroul Târgului

Directia Targului: Str. Cogalniceanu. Telefon: 10-32.

RUNOMI-METALLUM

FABRICĂ DE ARTICOLE DE METAL ŞI DE METALURI PENTRU HARNAŞAMENTE

BRASOV, STRADA TRENULUI No. 37-39.

La deposit avem cele mai frumos executate article de aramă, metal şi nichel pentru harnaşamente. Article pentru şea în orice mărime. 3

Navigazione Generale Italiana

Linii rapide de lux pentru

America de Nord si de Sud

Viitoarele plecări din Genova pentru:

Rio de Janeiro—Santos
Montevideo-Buenos Ayres

Vaporul „Duca d'Aosta" ..... 22 August
„ „Pincipessa Mafalda ..... 4 Septemvrie

Pentru New-York

Vaporul „Colombo" ..... 28 August
„ „Guilio Cesare" ..... 3 Septemvrie
„ „Duilio" ..... 8 Septemvrie

Pentru Barbados, Venezuela, Colombia
Panama, Pery, Chili

Vaporul Napoli ..... 15 Septemvrie

Asistenţa specială pasagerilor de clasa III în cursul călătoriei cu trenul **Bucureşti—Genova**

Pentru informaţiuni şi reţineri de locuri a se adresa la Biroul de Pasageri al Companiei

„Navigazione Generale Italiana" in Bucuresti, Calea Grivitei No. 143.

BEREA „URSUS"

DESCHISĂ 20

a Fabricei de bere

CZELL

din Cluj, este beutura predilectă a publicului

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piaţa Mihaiu Viteazul 6.
Strada Bucovina No. 32.

Vopseşte şi curăţe haine bărbăteşti şi femeeşti, bumbac şi lână
FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL"
Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500. oo 13 oo

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

Examenele de capacitate ale magistraturei

Cum vor fi alcătuite comisiunile de examinare — Doctrină sau practică? — Ce cer magistraţii şi notarii ardeleni, candidaţi la aceste examene

Noua lege de organizare a justiţiei a adus esenţiale schimbări situaţiei magistraţilor din Ardeal. Au fost declaraţi inamovibili şi cei aveau examenul de capacitate, precum şi toţi aceia asupra numirii cărora consiliul superior al magistraturii şi-a dat avizul. Cu toate acestea mai este un considerabil număr de magistraţi, cari obţin inamovibilitatea numai prin trecerea examenului de capacitate fixat pe ziua de 1 Decemvrie a. c. Tot atunci vor fii examinaţi şi toţi foştii notari judecătoreşti de dincoace de Carpaţi, pentru a fi apoi numiţi judecători.

Asemenea examene vor avea loc în centrele cu universitate, legea prevăzând ca membrii în comisiunile de examenare: 2 profesori universitari desemnaţi de către facultăţile de drept şi doi profesori universitari sau magistraţi numiţi de guvern. In fruntea comisiunilor de examinare stau primipreşedinţii curţilor de apel din oraşele cu universităţi.

Interpretarea dispoziţiunilor legii cu privire la compunerea comisiunilor de examinare a avut darul să provoace oarecari temeri printre candidaţii la examenele din Decemvrie. Este vorba de intenţiunea atribuită legiuitorului de-a da acestor examene un caracter doctrinar, intenţiune manifestată prin aceea că legea prevede intrarea în comisiunile de examinare în primul rând a profesorilor universitari. Şi în adevăr, altă explicaţie nu se poate da cuvintelor „2 profesori universitari sau magistraţi numiţi de guvern", căci cu cei 2 profesori designaţi de către universităţi vor forma comisiunile de examinare.

Dar tocmai aceasta este aceea ce nu voiesc magistraţii şi notarii, candidaţi la aceste examene. Ei sunt eminamente oameni practicei. Printre judecători se găsesc unii cu o vechime de câte zece ani. Iar notarii toţi sunt doctori în drept, intraţi în serviciul justiţiei într'un timp când era mai mare nevoie de ei. Atât primii cât şi cei din urmă în perioada de supraîncărcare a judecătoriilor din zilele noastre au fost puşi în imposibilitate de-a se ocupa mai intensiv cu chestiuni doctrinare. Şi de altfel nici nu era logic s'o facă.

Extensiunea materialului din care vor trebui să dea examen, precum şi timpul relativ scurt, mai ales că sunt obligaţi să facă serviciu în tot acest timp îi pune în absolută imposibilitate de-a mai face o aprofundare temeinică doctrinară a materialului.

*

Având în vedere toate acestea candidaţii dela examenele din Decemvrie cer întrarea în comisiunile de examinare a doi magistraţi alături de cei doi profesori universitari. Dacă aceasta ar fi absolut imposibil ei cred că e nevoe ca prin instrucţiunile, ce se vor da asupra modului de examinare, ministerul Justiţiei să releve caracterul practic al lor.

Cererea lor e cu atât mai justă, cu cât au merite mari în înjghebarea justiţiei din nouile ţinuturi. Şi ar fi inechitabil, ca după ce ani dearândul au stat cu salarii reduse în serviciul statului, în timp ce colegii lor în calitate de advocaţi realizau câştiguri frumoase, astăzi să île daţi afară.

Ce rost mai are biroul de cartiruire?...

Aproape toate bonurile date de comisia de cartiruire sunt contestate şi anulate

Problema locuinţelor la Cluj se încurcă pe zi ce trece, în propriile sale iţe.

Se ştie că o dispoziţie luată acum o lună, instituie câte o comisiune pe lângă fiecare circumscripţie poliţienească, cu scopul de a controla toate imobilele din acea circumscripţie şi de a descoperi astfel camerele rechiziţionabile.

Aceste comisiuni în adevăr şi-au îndeplinit conştiincios datoria şi au şi semnalat comisiunei mixte de cartiruire numeroase camere rechiziţionabile, cari urmau să fie distribuite funcţionarilor de stat.

Ce se întâmplă însă cu aceste camere?

Proprietarii caselor, au găsit mijlocul să se eschiveze. Cum simt că una din camerile lor a fost rechiziţionate, chiamă imediat vre'o rudenie sau vre'un cunoscut şi încheind cu aceştia un contract de formă, ocupă camerele, până ce trece pericolul.

Ajungând chestiunea în faţa comisiunei de cartiruire proprietarul casei se prezintă cu chiriaşul lui şi cu contractul încheiat. Cu chipul acesta — conformându-se legei care interzice rechiziţionarea unei camere ocupată de cineva prin contract, comisiunea renunţă la cameră, iar solicitatorii rămân să mai aştepte.

Beleaua contestaţiilor

Pe lângă trucul expus mai sus, al proprietarilor, funcţionarii de stat mai au de suferit foarte mult şi de pe urma altui fapt.

E vorbă de contestaţii şi de recursurile la ministerul de Interne.

După regulament toate bonurile de rechiziţie nu sunt valabile până ce nu sunt ridicate la valoare de drept, adică până ce nu trec 10 zile dela eliberarea lor.

In timpul acestor 10 zile proprietarul are dreptul să facă contestaţie.

In acest răstimp proprietarii încheie contracte de formă cu date anterioare aleargă pe la toţi oamenii cu influenţă, îşi procură fel de fel de documente, îşi aduc persoane străine în casă şi îşi scot certificate cu cari dovedesc apoi imposibilitatea de a li-se rechiziţiona vre'o cameră.

Pentru a se vedea cât de defectuos este sistemul actualmente în uz la oficiul de cartiruire, este destul să dăm următoarele date, perfect autentice:

In ultima lună s'au acordat 32 de bonuri de rechiziţie pentru locuinţe, funcţionarilor de stat.

Dintre acestea 29 au fost contestate, iar contestaţia a fost admisă în 24 de cazuri. Mai mult decât atât, cele cinci bonuri a căror contestaţie a fost respinsă — au fost înaintate în recurs la minister, şi 3 din ele au fost anulate.

Iată dar cum biroul de cartiruire în forma în care se găseşte azi nu poate atribui solicitatorilor destul de numeroşi decât 3 hotărâri definitive asupra 32 de locuinţe găsite totuşi rechiziţionabile. Şi ne întrebăm ce rost mai are funcţionarea lui în aceste condiţiuni?

Magazinar ajutor
cu experienţă în branşa de fierărie şi cu noştinţa a trei limbi ardeleni se caută de
Uzinele Solvay S.A.
din Turda, jud. Turda-Arieş
126 D.

CACAO SUCHARD CIOCOLATA
MILKA
BITTRA
VELMA
SANTE
VANILLE

Ministerul Lucrarilor Publice — Scoala de Conductori de Lucrari Publice Cluj

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţă Publicului că în ziua de 20 Septemvrie a. c. se va ţine în localul Şcoalei de Conductori de Lucrări Publice Cluj, Str. Berde Nr. 2, concurs pentru admiterea în Şcoală în conformitate cu publicaţiunea concursului de admitere, din Monitorul Oficial Nr. 168 din 5 August 1924, pagina 8958.

D 121 **Direcţiunea Şcoalei.**

No. 32267/1924.

Publicaţie

Se aduce la cunoştinţă generală ca în ziua de 8 Septembrie 1924, (stil nou) ora 12 a. m. se va ţine licitaţie la Direcţia IV. Reg. a Căilor Ferate Române, pentru aprovizionare de: 300 costume impregnate pentru spălători de cazane.

Informaţiunile despre condiţiunile speciale precum caetele de sarcini şi orice alte deslusiri necesare se pot lua în toate zilele de lucuru la Direcţia IV. Regională Calea Victoriei No. 53, unde se vor libera şi formulare pentru oferte.

D 128 **Direcţiunea Regională.**

Eftinirea Traiului!

*Odată cu marea scumpetea tarifului vamal de 150% la mărfuri, de la **11 August** pentru a veni în ajutorul marelui public de funcţionari, se face reducere din preţul vechi la*

Magazinul Sucursala

Luca P. Niculescu

Cluj, Calea Regele Ferdinand №. 7.

10% rabat.

La toate mărfurile din magazin pentru Dnii funcţionari ai Statului, Judet şi comună, precum şi la Artisti ai teatrilor şi la studenţi, care vor prezenta la cerere carnetul de identitate cu fotografie pentru a profita de reducere. Lloyd 8

7 Grands Prix
CEASORNICE Longines
ELEGANTE şi PRECISE

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Camioanele cu lanţ „ASTRA" supoartă cea mai mare incărcătură.

Cel mai bun îngrijitor pentru copii! Praful Nr. 1 a lui Höfer pentru a presăra la copii, Baby-Creme, a lui Höfer. — Se află în toate farmaciile, drogeriile şi parfumeriile.

Presa maghiară

Ungurii la Vălenii de Munte

Două scrisori răspuns la o insinuaţie

Insinuaţia ce s'a făcut deunăzi prin „Keleti Ujság" la adresa Universităţii populare dela Vălenii de Munte, privitor la o izolare forţată a participanţilor unguri, a provocat câteva replici de cari ne-am mai ocupat în acest loc. Însuşi „Keleti Ujság" în ultimul său număr publică două scrisori de acestea, una a dlui Ion Sân-Giorgiu, şi alta a notarului de tribunal dr Iosif Hoványi. Ele sunt interesante şi pentrucă dau amănunte utile acelora cari vor voi să cerceteze deaci înainte pentru întâia oară cursurile Universităţii dlui prof. N. Iorga.

Surprins de cele spuse anterior de „Keleti Ujság", d. Ion Sân-Giorgiu scrie: „Reprezentanţii ungurilor vin deja de trei ani la Vălenii şi d. prof. Nicolae Iorga împreună cu colaboratorii săi, i-a primit cu aceeaşi dragoste, ca pe şi saşi.

„De asemenea nu este adevărat, că ungurilor li-s'ar face mai puţine favoruri ca saşilor. După afirmaţiunea dv. ungurii locuesc în case ţărăneşti şi plătesc pentru cameră între 800—1500 lunar. Aici cu toţii, afară de elevi şi învăţători cari fără deosebire de naţionalitate primesc locuinţă fără plată în cămin, locuim în case ţărăneşti şi plătim o chirie chiar şi mai mare.

In ce priveşte masa, toţi reprezentanţii minorităţilor se împărtăşesc de acelaş favor, rezervându-li-se un loc la cantina universităţii, unde li-se dă proviziunea zilnică pentru derizoria sumă de 20 lei".

Dl Ion Sân-Giorgiu respinge apoi acuzaţia ce i s'a adus, că la un curs ar fi numit pe unguri „fără credinţă şi bănuitori", întrucât d-sa i-a calificat de „neîncrezători".

Scrisoarea dlui Hoványi

In scrisoarea-protest dată în numele participanţilor unguri dela Vălenii, dl dr Hoványi spune:

„Dintre minorităţile din Ardeal noi am participat cei dintâi la cursuriie universităţii populare, atât ca ascultători cât şi ca conferenţiari. Primirea ce ni-s'a făcut nu a fost numai călduroasă şi prevenitoare, ci a fost chiar strălucită; ospitalitatea poporului român şi personalitatea dlui N. Iorga care judecă obiectiv şi înţelege sufletul minoritar, exclud ca aici cineva să se simtă jenat, de prisos, orfani, nu e nevoe ca omul să-şi aleagă prietenii speciali faţă de cineva, pentrucă la Universitatea aceasta nu sunt duşmani, întrucât spiritul ei de frăţietate şi înţelegere exclude aşa ceva.

Un Congres al Sfaturilor negustoreşti la Cluj

Ce se va discuta cu această ocazie — Chestiunea vadului comercial, a concordatului forţat, etc. — Modificarea procedurei de percepere a taxelor comunale

In ultimul timp Clujul a fost locul unde s'au discutat multe din importantele probleme economice ce agită piaţa noastră. După congresul general al inginerilor, cu care ocaziune s'au pus în discuţie o seamă de probleme cu caracter tehnic, a venit congresul asociaţiei cercurilor industriale şi comerciale din întreaga ţară, unde pe lângă chestiunile de organizare profesională, s'au discutat şi chestiuni în legătură cu prosperitatea noastră economică.

In această ordine de idei, Sfatul negustoresc din Cluj, de sub presidenţia d-lui Dr. Evian, directorul Bănci Generale a Ţării Româneşti, a lansat un apel către toate sfaturile negustoreşti din ţară — apel care a fost primit cu toată bunăvoinţa, — în scopul de a se aduna la un congres genefal în zilele de 10 şi 11 Septemvrie la Cluj,

Acest congres va avea loc imediat după congresul general al Camerilor de comerţ, care are loc în ziua de 7 şi 8 Septembrie la Oradea-Mare şi odată cu târgul de mostre din Cluj.

Pentru a putea informa cât mai precis pe cetitori noştrii asupra chestiunilor ce se vor discuta la acest congres ne-am adresat d lui Romanovici, vicepreşedintele sfatului negustoresc, şi d-sa ne-a dat următoarele lămuriri, relativ la probleme ce se vor pune în discuţie.

— In primul rând se va lua în discuţie, chestiunea vadului comercial, aiât de discutată în în ultimul timp şi care interesează foarte de aproape toate cercurile noastre economice. — După legiuirea maghiară, actualmente în vigoare în întregul Ardeal, concordatul forţat şi procedurafalimentului au alarmat întreaga masă a comercianţilor şi industriaşilor, şi de aceia cu ocazia congresului se va discuta şi această importantă chestiune.

Comercianţii şi industriaşii, prin actuala procedură de percepere a impozitului pe cifra de afaceri sunt foarte îngreuiaţi, de oarece au nevoie de un serviciu special de contabilitate, — şi din acest motiv o bună parte a discuţiei congresului va fi utilizată pentru propuneri referitoare la modificarea actualei proceduri de percepere.

Totodată se va cere ca impozitele comunale să fie fixate după valoarea locaţiunei şi să se ţină seamă de actualele contracte încheiate între proprictar şi chiriaş, de oarece până în prezent fiscul nu a avut în vedere acest lucru.

Organizarea profesională, atât de importantă din punct de vedere al prosperităţii şi promovării intereselor economice naţionale, va forma un alt punct de discuţie al congresului, iar în urmă congresul va cere libertatea comerţului în general, fiind singurul mijloc, — după părerea Sfatului negustoresc din Cluj, — pentru o intensificare a comerţului şi industriei noastre naţionale.

OXIGEN

Instalaţiuni complecte la suduri cu autogen, părţi constitutive şi materiale, livrează pe preţurile şi condiţiunile cele mai avantagioase ab magazie

Prima Soc. An. Pt. Industria Oxigenului şi Altor Gaze, din Arad

Livrăm oxigen prompt. 122 D

Ultime informaţii

Din cauza serbătorirei de mâine, numărul viitor al ziarului nostru va apare Miercuri, la orele obişnuite.

— **Noul regulament al serviciului de camionaj C. F. R.** Cu data de 15 August intră în vigoare un nou regulament al serviciului de camionaj al Cfr. Mărfurile sosite vor fi avizate până la ora 10 adresaţilor, cari sunt în drept a-le transporta cu propriile lor mijloace până la ora 18 ale aceleaş zile, când se închid magaziile. Pentru aviz se percepe o taxă de 6 lei. Pentru zilele ce urmează se va plăti magazinaj, iar mărfurile vor fi transportate prin serviciul de camionaj Cfr.

— **Excursia ceferiştilor din regionala Cluj la Constantinopol.** La 14 Septemvrie 80 funcţionari din regiunea Cluj a căilor ferate pleacă în excursie prin Bucureşti—Constanţa la Constantinopol. Durata este de 10—12 zile, iar scopul studiul. Conducerea excursioniştilor o are di director de serviciu Vasile Oana. Astfel de excursiuni se vor face în cursul fiecărui an viitor. Numărul este complet, astfel încât cei ce nu s'au anunţat până acum nu mai pot lua parte.

— **Serbare.** Cercaşii din Siclău vor da mâine 19 August o frumoasă serbare în pădurea Socodor. Beneficiul acestei serbări este destinat pentru mărirea fondului necesar la ridicarea monumentelor preoţilor eroi Cornel Popescu, Cornel Leucuţa şi grănicerului Magheţ Pavel.

— **A doua excursie a Ateneului Popular-Tătăraş.** Urmându-şi programul, Ateneul Popular-Tătăraş va face o a doua excursie culturală în Basarabia. Numărul participanţilor este limitat la 300 şi poate participa oricine plăteşte o taxă de 450 lei, costul întregei călătorii dela Iaşi începând.

— **Pericolul lupilor.** In cercul Dobrinalui lupii au ajuns o adevărată calamitate. Astfel, acum câteva zile, în pădurea Negruţa, o turmă de peste 30 de oi şi 2 vite mari a fost mâncată de lupi. Economia satelor din jur este grav ameninţată. De asemenea e în pericol şi vânatul. Populaţia îngrozită ne roagă să atragem atenţia dlui prefect al judeţului, rugându-l să ia grabnice măsuri pentru stârpirea haitelor de lupi.

— **O lacună. In atenţia organizatorilor serbărilor pentru comemorarea lui Avram Iancu.** *Numeroşi cititori ne roagă să atragem atenţia organizatorilor serbărilor pentru comemorarea lui Avram Iancu că drumul dela Ţebea la Câmpeni prevăzut a se face după program în 2—3 ore, este prea lung pentru a se face pe jos. Cum multă lume va dori să participe la întreg ciclul de serbări, organizatorii ar trebui să se îngrijească din timp de camioane şi căruţi pentru transportarea publicului.*

— **Matca Someşului-mare va fi curăţită.** Azi dimineaţă s'a întrunit la primăria locală o comisiune formată din dnii dr Utalea, primarul oraşului, Fodor, primmedic comunal, şi Munţean, directorul poliţiei. In cursul şedinţei s'a discutat chestiunea curăţirei mâtcei Someşului-Mare. La orele zece membrii acestei comisiuni împreună cu secretarii respectivi s'au transportat la faţa locului pentru a decide locul de unde să se înceapă lucrările.

— **Cartarea scrisorilor. Atragem atenţia dlui diriginte al postei asupra modului detestabil în care se face cartarea scrisorilor. In corespondenţa ziarului nostru zilnic găsim numeroase scrisori străine. Nu mai puţin astăzi am trimis la poştă 7 scrisori, cari nu ne aparţin, între cari recomandata No. 345 adresată clinicei infantile.**

— **Călcată de trăsură.** Sâmbătă după amiază pela orele 6, fata Ana Paşca în etate de 12 ani, a fost călcată de o trăsură condusă de către Anghel Vilmoş din serviciul C. F. R. Anunţându-se poliţia, la faţa locului a sosit un subcomisar care a început primele cercetări. S'a constatat că Anghel Vilmoş nu este vizitiu de meserie şi că numai în ziua aceia a condus trăsura din ordinul dlui dr. Ostate, proprietarul ei şi medic la C. F. R. Mica victimă a fost transportată la Clinică unde a fost internată.

— **Sinucidere.** Eri dimineaţa, femeea Iuliana Ban din localitate a plecat din casă, spunând soţului său că se duce la nişte vecini. In schimb ea a plecat spre Someş unde s'a aruncat în apă şi a fost pescuită abia aseară. In urma anchetei ce s'a făcut, s'a dovedit că femeia a încercat acest disperat act, în urma unui acces de demenţă. In urma ei au rămas 3 copii.

— **Sfinţirea drapelului asociaţiei factorilor poştali.** Duminecă a avut loc în biserica ortodoxă din Cluj sfinţirea drapelului Asociaţiei factorilor şi conductorilor poştali clujeni. Serviciul divin a fost celebrat de P. S. Sa Episcopul Nicolae Ivan, asistat de către dnii asesori consistoriali Vasile Sava şi Laurenţiu Curea. După serviciul divin P. S. Sa a rostit o înălţătoare cuvântare de îndemn la muncă.

*

Miercuri după amiază va avea loc o adunare a corporaţiei industriale din localitate, în localul din str. Iuliu Maniu, cu care ocazie se va discuta punerea bazelor unei case de credit pentru micii industriaşi.

— **Alegerea protopopului ortodox al Clujului.** In jumătatea a doua a lunei Septembrie va avea loc alegerea protopopului ortodox român al Clujului. Concursul expiră în 17 ale lunei viitoare. In vederea acestui scop se vor face Dumineca ce vine alegerile membrilor sinodului protopopesc electoral. La Cluj acest act va avea loc în biserica ortodoxă la ora 11 după sf. liturghie. Numărul membrilor sinodali este de 72. Două treimi mireni şi o treime preoţi.

— **Inscrierile în Seminarul ortodox din Cluj.** La 15 cor. a expirat terminul de înscriere în seminarul ortodox român din Cluj. S'au prezentat în total 60 de concurenţi.

— **Epidemie de tifos.** Intr'un sat din jurul Huedinului au apărut 6 cazuri de tifos. Pentru localizarea boalei, serviciul sanitar a luat întinse măsuri şi a dispus ca să nu iasă nici un locuitor din acea comună, atâta timp cât boala nu va fi complect localizată.

„Sfărmătorul cârjelor". Aceasta marcă a băilor Pistyan arată fidel puterea de vindecare a băilor nămoloase. Si acum se adună bolnavii acolo din toate unghiurile lumii. Preţurile sunt foarte favorabile (pension intreg dela 40 kc-in sus). Deslusiri: la Drogueria „Rózsa", Cluj, Str. Londrei 21. 17-4

*

Inspectoratul V P. T. T. a luat dispoziţiunea să se facă un control riguros asupra tuturor aparatelor teletonice, atât ale autorităţilor cât şi ale particularilor, încă în cursul lunei August.

— **Sârbii împotriva schimbării calendarului iulian.** O corespondenţă din Timişoara a unui ziar maghiar, spune, după ziarele jugoslave, că în Sârbia s'a pornit un puternic curent împotriva schimbării calendarului iulian cu calendarul gregorian. Ei aduc motivul, că această schimbare nu se potriveşte cu caracterul de sărbători schimbătoare al celor mai multe sărbători de peste an. Concomitent cu aceasta s'a pornit o altă mişcare pentru separarea Jugoslaviei de patriarhatul ortodox universal.

Citiţi şi răspândiţi:

›Infratirea Poporului‹

Prin telefon dela corespondenţii noştri

Sosirea dlui Tancred Constantinescu

Bucureşti. D. Tancred Constantinescu, ministrul industriei şi comerţului, s'a reintors din concediu, reluându-şi astăzi ocupaţiile la minister.

Conferinţa Micei Înţelegeri

Bucureşti. — Conferinţa Micei Antante din acest an se va ţine în Bucureşti în cursul lunei Ianuarie 1925.

Un memoriu al Românilor din Torontal

Bucurdşti. — Partidul naţional din Banatul sârbesc a înaintat guvernului din Belgrad un memoriu în chestia împărţirii pământurilor şi a autonomiei şcoalelor. Guvernul jugoslav a răspuns satisfăcător doleanţilor românilor.

Conferinţa dela Londra se termină azi

Bucureşti — Ştiri din Londra anunţă că eri a avut loc o întrevedere între premierul francez şi delegaţii Reichului privitor la evacuarea Ruhrului. D. Herriot şi-a declarat mulţumirea faţă de rezultatele obţinute. După dsa, aceasta este cea dintâi conferinţă care a dat rezultate practice. Pentru rezolvirea chestiunilor de detaliu va avea loc azi după amiază o ultimă şedinţă a conferinţei.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3

Biblioteca Centrală „Asociațiunii" Sibiu

Anul V. Nr. 1157 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI Joi 21 Aug. 1924

Cluj I. K No ...

Înfrăți

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

ANUNTURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L
PE 6 LUNI . . . . . 240 L
PE 1 LUNA . . . . .
PE 1 AN pentru autorități . . 600 L
PE 1 AN pentru preoți și învățători . . 300 L

Succesul conferintei dela Londra

După discuții ce au ținut mai bine de o lună, conferința dela Londra și-a încheiat lucrările cu un deplin succes. Acordul general a fost în sfârșit semnat.

„E cea dintâiu înțelegere negociată de la război" a spus cu drept cuvânt în discursul de închidere al conferinței, premierul englez.

Și de aceia fiecare națiune este legată în mod moral să se conformeze hotărârilor conferinței. Problema reparațiunilor a ajuns în sfârșit la o soluție precisă, grație, planului original al lui Dawes, cât și spiritului conciliant pe care l'au arătat în aranjarea chestiunilor de detaliu, dnii Herriot și Mac Donald.

Odată transportată de pe tărâmul politic pe acel practic și economic, conferința dă posibilitate Franței să fie asigurată că problema reparațiunilor va fi rezolvată în favoarea ei, furnizându-i-se atât cantitatea de cărbuni și de cocs necesară, cât și gajuri cu mult mai însemnate de cât cele anterioare, în ce privește garanția Ruhr-ului.

Reichul garantează deasemeni liberarea materiilor colorante până în anul 1928 și va încheia tratate de comerț cu Franța și Belgia.

Ceia ce a influențat foarte mult asupra reușitei acestei conferințe internaționale a fost problema evacuării militare a Ruhrului, deși ea nu făcea parte din lucrările conferinței.

La început delegația germană s'a arătat foarte puțin conciliantă insistînd să obțină o scurtare a termenului de evacuare, fixat de dl Herriot.

Cum însă de răspunsul definitiv al Germaniei depindea soarta conferinței, conducătorii ei și-au dat seamă în ultimul timp, că un eșec al ei ar fi făcut ca întreaga răspundere și consecințele să fie suportate de cei ce l'au provocat.

A rămas deci stabilit ca retragerea trupelor franco-belgiene din Ruhr să aibă loc, cum a cerut premierul francez, la un an de la semnarea protocolului de închidere a conferinței.

In dorința sa de împăciuire, Franța a admis totuși să scurteze acest termen dacă Germania va arăta de acum înainte dorința leală de executare a obligațiunilor ei.

Unele orașe, ocupate ca represalii pentru rezistența pasivă din Ruhr vor fi chiar evacuate imediat după semnarea definitivă a protocolului.

Acesta este în general rezultatul conferinței de la Londra.

Succesul ei este în primul rând succesul Franței, care prin politica pricepută a lui Herriot a reușit să-și asigure și arbitrajul Ligei Națiunilor, în cazul când s'ar mai ivi dificultăți în această privință.

Ca Români, în special ne bucurăm de acest succes, constatând tot odată că acțiunea unei țări nu poate fi condiționată de variațiile politicei interne: oamenii s'au schimbat, Franța a rămas însă aceiași. Să luăm exemplul de la marea noastră prietenă, pentru ca să ne putem apăra totdeauna în fața lumei drepturile noastre cu aceeași tărie și cu același succes ca și dânsa.

Când dl Herriot a fost chemat să formeze guvernul francez, anumite cercuri politice și ziare românești au crezut că multe se vor schimba. Obișnuiți a privi fără seriozitate evenimentele politice interne și externe, ei nădăjduiau că schimbarea din Franța va determina și o schimbare la noi. Ei n'au înțeles că Franța cu Herriot și Anglia cu Macdonald, este aceeași Franță și aceeași Anglie în politica externă a fiecăreia. Și numai datorită acestei continuități politice conferința de la Londra a putut fi un triumf al cauzei aliaților. Exemplul este prea evident pentru a ne eschiva învățăturei lui adânci.

Dl G. Mârzescu la Cluj

Mâine seară sosește la Cluj cu automobilul dl Gh. Mârzescu, ministrul justiției, Vizita dsale n'are caracter oficial.

Inscripții

Doi monarhi la Avram Iancu. Citim în confratele „Déva és Vidéke" din Déva, o interesantă reîmprospătare a evenimentelor de le 1862, când Francisc Iosif I. pe atunci numai împărat al Austriei, a venit să întoarcă vizită lui Avram Iancu, în regatul lui, în munți. Sunt fapte cunoscute acestea, dar cari nu se învechesc niciodată pentru a fi mereu amintite, cu atât mai mult astăzi, când întâiul Rege al tuturor românilor va merge să aducă prinosul său de admirație la locurile unde a trăit, a visat și a luptat marele nostru înaintaș.

Francisc Iosif a fost puțin norocos în vizita sa. Pe muntele Găina, plin de cântecele din vremuri bune ale lui Avram, cald încă de sângele tribunilor lui, și veșnic frumos în podoaba lui naturală, monarhul a urcat singur, și trist poate în mândria lui jicnită de refuzul celui căutat. Avram Iancu nu știa ce este pompa unei curți și o întâlnire cu fast, atunci când jertfa lui se dovedise zădarnică, i s'ar fi părut o profanare.

Astăzi, după 62 de ani de la 1862 (concidența o remarcă „Déva és Vidéke" un al doilea monarh va urca poteca în spirală de pe muntele Găina și va asista la pitorescul târg de fete. De rândul acesta însă nu mai este vorba despre o vizită de curtoazie, nu mai e nici calculul curtenilor și nici rezerva atât de morală a Iancului. De rândul acesta Viteazul Rege liberator vine să respire atmosfera întăritoare a viteazului și nefericitului luptător pentru libertatea noastră, de altădată. Memoria lui Avram Iancu va pluti fericită acolo unde altădată el în viață nu consimția să se lase vizitat; ea va îmbrățișa cu căldură o vizită pe care atâta vreme a așteptat-o cu înfrigurare. Regele Ferdinand se va întâlni desigur cu ceea ce n'a putut afla Francisc Iosif, fiindcă El va fi acasă la ai lui, iar Francisc Iosif călca în coliba unor aspirații crunt înșelate.

Chestiunea colegiului Kún din Orăștie

O întâmpinare și un răspuns dlui dr. George David

de ARON DEMIAN

Directorul liceului „Aurel Vlaicu" fost profesor examinator la liceul particular „Kún".

— VII. Câteva dovezi concludente —

Comisiunea examinatoare însă se aștepta la așa ceva, și pentru evitarea unui examen de formă, caraghios, a ținut să observe și să respecte, în afară de legi, regulament și dispoziții, în special — sit venia verbo — cerințele pedagogice. Ne am ocupat cu fiecare elev în parte, scoborându-ne la fiecare, după vârstă și capacitate, pentru a-i da posibilitate să-și utilizeze bagajul cunoștințelor însușite și asimilate, însă s'a dovedit cu prisosință și de data aceasta: Ex nihilo, nibil fit. Pe înțelesul dlui David și al celor înrudiți sufletește și intelectualicește cu dânsul: Dacă elevii, și-i compătimesc, decâteori mi-aduc aminte n'au învățat nimic și n'au știut răspunde la nimic, aceasta, se datorește „metodei", și „sistemei" de învățământ ale colegiului. Și ca să nu vorbesc deocamdată de materiile la cari am examinat eu, voiu aminti câteva exemple culese la obiectele, unde am figurat și eu pe lângă prof. examinator. Așa de ex. în cl. I, la istoria antică, am rămas revoltat, când aproape nici un elev n'a fost în stare să răspundă la câte 4—6 întrebări, de felul acestora: Legile lui Solon; Licurg; Sparta și Atena, Teba, hegemonia acestora; locuitorii Greciei, și ocupațiunea lor; Aréstide, Temistocle și Leonida. Ba, ce e mai mult — doar unul singur a știut să spună cine a fost Pericle, și în ce epocă a fost. Iachipuie și fiecare om de bine „sistemul", „metoda" și „felul de a chestiona" al acelui domn „profesor" care a făcut lecțiile de Istorie antică în clasa I? De asemenea elevii n'au fost în stare să spună câteva cuvinte despre Alexandru cel Mare, Filip, Demostene etc. etc. N'au avut idee de tirani, și aci a intervenit dl dr Görög, spunând hotărât că n'au învățat capitolul acesta, deoarece chestiunea nu se află în carte. Deschizând însă manualul de curs, ea s'a deschis și d. Görög a avut un moment destul de greu pentru un pedagog.

Pentru a nu descuraja total băieții, i-am lăsat să răspundă despre ce le place mai mult, ce știu mai bine, dar nici în felul acesta n'am putut salva situațiunea penibilă și regretabilă.

Ce altceva ne-a îndemnat să invităm pe dl director dr Nagy, să ceară dela autoritatea bisericească și eforia colegiului delegarea unui membru care să fie prezent la examene, decât confirmarea unei situațiuni de nedescris în care se aflau deopotrivă profesori examinatori, elevii îndeosebi și profesorii dela Kun? Și oare de ce nu s'a prezentat nime? E ușor de înțeles: nu voiau să consfințească și dânșii cu prezența lor o stare atât de tristă și desigur cu consecințe pentru ei.

In fine a fost deajuns asistența asiduă și trează a d-nilor colegi dela Kun, cu excepția unora, cari, fie dintr'un adevărat și explicabil simț de jenă și rușine, alții din „fudulie" și „îngânfare", dupăce constatau că elevii de fapt nu știu răspunde nici la cele mai elementare chestiuni, o ștergeau... Și ce privește istoria Romanilor numai la două chestiuni am avut câte un răspuns-formă. (Povestea despre întemeierea Romei și cea cu stomacul și membrele de Meneicus Agrippa.

Un fapt semnificativ: în mijlocul examenului dl dr Görög a îndrăsnit să afirme un neadevăr, spunând: „chestiunile puse de profesorul examinator nu se cuprind în manual". La dorința și cererea mea s'a adus atunci manualul folosit de dânsul, (era legat în negru și purta semnătura dlui Görög) și, ce să vezi, fiecare chestiune pare că ar fi fost luată tocmai din manualul folosit de elevi.

Ce caută târgul de mostre în localul liceului reformat?

— Rezultatele tovărășiei Naftuli—Căciulă. Deviarea Camerei de Comerț de la scopurile ei naționale. De ce nu s'a convocat comitetul Camerei și pentru ce nu s'au făcut licitații? Tovărășia Naftuli—Căciulă evită controlul. —

Am arătat în numărul nostru de Luni legăturile suspecte pe cari le are dl Căciulă cu Naftuli Constantin, procuristul sucursalei din Cluj a tarabelor de opinie publică din Strada Sărindar. Datorită acestor legături am văzut cum Camera de Comerț, care la somațiile noastre de a lămuri opinia publică în chestia organizărei târgului de mostre n'a răspuns nimic, s'a grăbit totuși să dea lui Naftuli o scrisoare de complezență, odată cu o serie de destăinuiri, a căror veracitate rămâne încă de dovedit.

Dar „opera" acestui domn nu se mărginește la a face din chestiunea târgului de mostre o pistă de ridicole agitațiuni politice și a crea din proza nătângă a unui agent de presă — și încă de cea mai odioasă presă românească — expresiunea oficială a Camerei de Comerț. Tot acestui dl Căciulă se datorește deviarea pe care a suferit o Camera de Comerț de la țelurile sale esențiale.

Astfelf organizându-se târgul de mostre din Cluj, Camera de Comerț n'a găsit un local mai potrivit pentru instalarea acestui târg, decât localul liceului reformat, plătind pentru 15 zile de expoziție o chirie destul de frumoasă. Dacă această hotărâre s'ar fi luat cu o prealabilă și amănunțită cercetare a celorlalte edificii publice din Cluj, dacă ea s'ar fi luat în urma unei licitații, la care să fi participat, și alte instituții, și mai cu seamă dacă ea ar fi fost rezultatul unei desbateri a Comitetului Camerei de Comerț, aproape că n'am avea nimic de spus.

Se pare însă că interesul dlui Căciulă este ca orice hotărîre a Camerei de Comerț să se ia înafară de orice posibilitate de control. Astfel se explică faptul că de atâta timp nu s'a convocat comitetul dirigutor al Camerei de Comerț; astfel se explică faptul că Naftuli are concesia propagandei târgului de mostre și astfel se explică faptul că liceul reformat va încasa o prea frumoasă chirie pentru 15 zile de expoziție.

Dacă la conducerea Camerei de Comerț ar fi fost ceva mai multă conștiință și ceva mai multă atenție față de interesele vieței noastre românești, s'ar fi știut că există liceul „Regina Maria", școala normală sau academia de agricultură, edificii tot așa de apte a servi ca local pentru expoziția târgului de mostre și, ne închipuim, tot așa de bucuroase a încasa 100.000 lei cari să servească pentru îmbunătățiri didactice și burse atâtor copii nevoiași. Adresatu-sa Camera de Comerț acestora înainte de a trata cu direcția liceului reformat? Avem informații precise că nu.

Prin urmare încă o dovadă de străinism, care justifică toată neîncrederea creiată în jurul actualei conduceri a Camerei de Comerț.

Pentru infrânarea prostituţiei

Timişoara. — Proporţiile ce le-a luat şi în capitala Banatului prostituţia clandestină, au impus şefului secţiei bunelor moravuri din poliţia timişoreană Milan Bobric, alcătuirea unui proect pentru înfrânarea acestui rău social. Proectul, care a fost înaintat autorităţilor superioare pentru a fi aprobat, stabileşte, că prostituţia clandestină o practică şi aici, ca şi în celelalte oraşe: femeile străine, venite să se angajeze în vre-o slujbă; sau localnice vagabonde, servitoare, fete în casă, ucenice de croitoare, amploiate de birou, personalul feminin al fabricilor, hotelurilor, cafenelelor şi localurilor de petrecere, Din constatările acestea rezultă şi felul măsurilor ce trebuesc luate. Femeile venite în oraş după vr'un angajament, să nu poată locui în oraş decât la femei însărcinate de poliţie cu găzduirea lor. Ele nu pot rămânea decât trei zile fără lucru şi li se interzice plimbarea prin oraş şi frecventarea localurilor de petrecere. Poliţia le va controla la domiciliul ce li s'a impus şi dacă ies în oraş după orele nouă (9) seara vor fi pedepsite. Femeile cunoscute ca vagabonde, vor fi duse la circumscripţie, ori unde vor fi văzute. Acele cari rămân mai mult ca opt zile fără lucru, vor fi supuse vizitei medicale. Măsura aceasta îndeosebi le va sili să-şi vadă de un angajament.

Servitoarele găsite după orele nouă pe stradă sau în poartă, vor fi duse la poliţie, pedepsite şi eventual deportate din oraş. Femeile de consumaţie de prin localuri şi în general tot personalul feminin al localurilor de petrecere se va supune vizitei medicale.

Infrânarea prostituţiei clandestine a lucrătoarelor din fabrici şi ateliere, apoi a funcţionarelor şi altor femei cari trăiesc în familie, este mult mai grea şi delicată. Pentru ca poliţia să nu ajungă în contradicţie cu legile cari apără cinstea şi libertatea personală a femeii, secţia moravurilor de pe lângă poliţie va însărcina mai mulţi poliţişti secreţi cari vor supraveghia zilnic şi mai ales seara şi noaptea pe femeile suspecte şi dacă observă purtări suspecte la femeile cari se plimbă singure, le vor legitima discret şi la caz de nevoe le vor soma să-i urmeze la poliţie. Aceşti agenţi vor controla hotelurile nu numai noaptea ci şi ziua.

La cele de mai sus se adaogă în propunerea aceasta, raziile sanitare, cari vor fi făcute de poliţie împreună cu autorităţile sanitare şi militare.

Aniversarea bătăliei dela Mărăşeşti

Te-Deum-ul de la Biserică — Cuvântarea I. P. Sf. Sale Episcopul N. Ivan — Defilarea trupelor

Eri împlinindu-se şapte ani dela marea luptă dată între trupele române şi germane la Mărăşeşti în 1917, s'a sărbătorit la Cluj aniversarea acestei lupte cu un fast deosebit.

Dis-de-dimineaţă oraşul a fost frumos pavoazat în drapele şi tricoloruri naţionale cari dădea un aer deosebit de sărbătoare oraşului nostru.

La orele 10 dimineaţa, în biserica din Str. Petran, I. P. Sf. S. Episcopul Ivan, asistat de un numeros cler din eparhia Vadului, Clujului şi Feleacului, a oficiat un Te-Deum, ascultat cu multă evlavie de un numeros public.

De faţă la acest Te-Deum, au fost dl General Dănilă Papp, Comandantul Corpului VI Arm. dl dr. Oct. Utalea, primarul oraşului, dl general Schochş precum şi alte notabilităţi ale oraşului.

In faţa bisericei se găsea o companie de onoare din regimentul 83 inf. sub comanda dlui Căpitan Crihan Toma.

După oficiarea serviciului religios I. P. Sf. Sa Episcopul Ivan, a rostit o inimoasă cuvântare, arătând marea însemnătate pe care o prezintă această zi în istoria neamului nostru, de oarece în această zi valul germanic, care urmărea zdrobirea neamului nostru, a fost complect învins, datorită dastoiniciei şi vitejiei ostaşului român. Se cuvine deci ca în aceste clipe să ridicăm o călduroasă rugă Creatorului, pentru odihna acelora ce şi-au pus ca lozincă apărarea neamului mai presus chiar decât viaţa lor. Prin jertfele aduse de ostaşii cari au luptat la Mărăşeşti, ne-a fost dat să vedem înfrângerea duşmanilor şi drumul victorios pe care armatele române l-au făcut până în inima Ungariei la Budapesta, de pe urma căruia a eşit România Mare şi întregită aşa cum o vedem azi.

După aceste frumoase cuvinte, serviciul religios a luat sfârşit, iar autorităţile militare şi civile de faţă, s'au îndreptat către Piaţa Unirei, unde dl general Dănilă Papp, împreună cu Statul său major a trecut în revistă trupele, iar apoi a avut loc defilarea.

Comandantul trupelor a fost dl Colonel Grigorovici, comandantul regimentului 31 Art.

Au defilat cu această acazie un batalion din regimentul 83 Inf. sub comanda dlui Maior Traian Cerkez, un divizion din regimentul 31 Art. sub comanda dlui Maior Georgescu, un divizion din 32 Obuziere sub comanda dlui Maior Mucică şi un pluton de cavalerie, în frunte cu muzica militară a regimentului 83 Inf. sub conducerea subit. Nebert.

Cu aceasta solemnitatea a luat sfârşit.

Presa maghiară

In jurul unei convertiri la creştinism

Am anunţat acum câteva zile, că în ziua de 20 Iulie |crt., în chiar ziua când toţi evreii sionişti sărbătoriau amintirea | lui Theodor Herzl, întemeietorul sionismului şi teoreticianul dominaţiunii semite, băiatul acestuia, Hans Herzl, a trecut la catolicism.

Chestiunea aceasta e desbătută acum cu multă aprindere în presa maghiară de aici. Cu toate că admit că o conversiune dela o religiune la alta este o chestiune de etică personală, ziarele acestea nu admit la Hans Herzl aşa ceva şi fac din convertirea lui o afacerea odioasă. Este vorbă de aceea, că băiatul Herzl, care a trădat religiunea evreească, trăeşte şi astăzi din onorariile plătite de editori, ca unui moştenitor, pentru cărţile evreieşti ale lui Herzl tatăl. Aceasta nu i-o pot ierta.

Sprijiniţi Comerţul şi Industria Românească

In Strada Nicolae Iorga No. 6.

s'a deschis prima

Pantofărie studenţească,

unde se execută comenzi de pantofi, ghete, cisme şi sandale. Tot aici s'a deschis şi primul salon de lustragerie de ghete 27

Pentru studenţi şi funcţionari de stat se acordă 10% reducere.

Magazinar ajutor

cu experienţă în branşa de fierărie şi cu noştinţa a trei limbi ardeleni se caută de

Uzinele Solvay S.A.

din Turda, jud. Turda-Arieş

126 D.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Joi, 21 August 1924

CINEMA SELECT

Drumurie Spaimei

Istorie romantică în 5 acte, după romanul lui Fred Wallace. Regisor: Mihail Kertész. In rolul principal: Lucy Doraine si Alfonz Fryland

CINEMA URANIA

Indrăsneţul

Mare dramă americană de cow-boy în 5 acte. In rolul principal îndrăsneţul călăreţ american: Tom Mix.

OXIGEN

Instalaţiuni complecte la suduri cu autogen, părţi constitutive şi materiale, livrează pe preţurile şi condiţiunile cele mai avantagioase ab magazie

Prima Soc. An. Pt. Industria Oxigenului şi Altor Gaze, din Arad

Livrăm oxigen prompt. 122 D

Lysoform

„AESCULAP"

MIHAIL MÁTÉ

Mare Intreprindere de Instrumente si Aparate Medicale

Telefon 631 *Cluj, Str. Iorga No. 2.* Telefon 631

Sucursala Timişoara Bul. Regele Ferdinand 6. Telefon 900

39 Lloyd

Mare depozit de toate instrumentele şi aparatele medicale. In magazia se află **fabricatele lui Koch & Sterzel.** Dresden: **aparate Röntgen** şi **Diathermia,** Lămpi de **Quarz** orig. „Hanau" toate aparatele electro medicale. **Microscoape C.** Reichert Wiena cu preţuri originale ale fabricei, mobile medicale. Repararea siringilor. — Cereţi oferte gratuite!!!

Lloyd 1677

Fier de beton

Sârmă laminată, Fier rotund,

Cue de sarma

Sârmă de fier, Sârmă arămită,

38

Arcuri de mobila

Sârmă Ghimpată, Scoabe,

Sârmă de oţel din uzinele

Industria Sarmei S. A.

Furnizează imediat

Feraria S. A. Cluj,

Calea Victoriei No. 29.

Adr. Telegr.: „Feraria". Telefon: 4-40, 3-47.

De prima calitate plăcuta si răcoritoare este

19

Berea din Turda

Fabrica: Turda. Telf. 5.

Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.

Aronsohn & Co.

Brasov

3

Intreprindere de transport: Vama, Depozitare, Transport de mobile, Asigurare, Incasso. Fondata in 1830.

VIZITELE DLUI ALEX. LAPEDATU,
ministrul cultelor, în comunele județului Cojocna

Rostul acestor vizite — Strălucita primire făcută dlui ministru de săteni și intelectuali — Ajutoarele acordate de ministerul cultelor bisericilor din jud. Cojocna — Vizitele dlui ministru Lapedatu în comunele Someș-Sat, Apahida, Sărmaș, Mociu, Teaca, etc.

Urmând un bun obiceiu al tuturor miniștrilor din actualul guvern, convins fiind că ajutorarea nevoilor sătenilor se poate face numai cunoscând și cercetându-le la fața locului dl Alex. Lapedatu, ministrul Cultelor și reprezentantul Ardealului în guvern cutreeră aproape două de luni comunele și orașele acestei provincii. Aceste vizite-anchete pe cari dl ministru Lapedatu le-a făcut prin comunele Ardealului i-au dat din nou ocazia să dovedească tuturora că și-a înțeles misiunea grea ce i-a fost încredințată, precum și deosebita solicitudine ce o are dsa față de nevoile și aspirațiile speciale ale Ardealului.

N'a fost comună prin care a trecut dl ministru Lapedatu unde dsa să nu fi acordat ajutoare bănești importante pentru repararea sau clădirea vre-unei biserici, a unei școli etc. In turneul acesta a dsale. al acordat pentru biserici peste 250.000 de lei. Ajutoare importante a mai acordat și diferitelor instituții, societăți culturale și artistice, sau coruri țărănești.

Vizitele dlui ministru Lapedatu în comunele din Cojocna

Continuându-și turneul dl ministru Lapedatu a vizitat Duminecă Luni și Marți 17, 18 și 19 August numeroase comune din jud. Cojocna și anume: Someș-Sat, Apahida, Ghirișul Românesc, Sărmășel, Sărmaș, Ormeniș, Teaca, Mociu, Cojocna, Jilău, Huedin, Hida și Borșa. In aceste vizite dl ministru a fost însoțit de dnii Septimiu Mureșianu prefectul județului, Flor inspector general al aplicării reformei agrare în Ardeal, I. Matei prof. universitar și deputat V. Bianu, senator, A, Pora deputat, Aug. Pordea deputat, Oct. Simu, subprefectul județului, Bazil Porutiu, revizorul școlar al județului și Ilie Popescu, șef de cabinet.

La intrarea tuturor comunelor pe unde a trecut d. ministru Lapedatu sute de țărani și țărance au ieșit serbătorește într'un întâmpinarea distinșilor oaspeți.

Mai mult decât atât, în comunele unde fusese anunțată vizita mulțime de țărani din sate depărtate și-au lăsat lucrul câmpului și au alergat să fie față la aceste rare și frumoase serbători.

Felul cum au fost primiți înalții oaspeți în jud. Cojocna a luat proporțiile unei emoționante manifestații de recunoștință, de simpatie și de încredere pe care țăranii o făceau guvernului actual și partidului liberal. Pretutindenea a domnit cea mai sinceră bucurie și cel mai cald entuziasm.

A fost una din rarele ocazii când micile frecări politice, și confesionale au fost uitate, sărbătorindu-se — în persoana dlui ministru Lapedatu — sincer, spontan și unanim, omul de muncă consacrat în întregime binelui public.

La Someș-Sat oaspeții au fost întimpinați cu un frumos cuvânt de bun sosit, rostit în numele numerosului popor adunat în jurul arcului de triumf — de către preotul Damian și de primpretorul Matei, cărora le-a răspuns dl ministru Lapedatu.

La Apahida aceași primire entuziastă. Cuvântul de bun sosit a fost rostit de părintele Elizeu Moga, arătând cu acest prilej nevoile bisericei. Dl ministru a promis tot sprijinul său.

Dl Alex. Lapedatu,
ministru al cultelor și al artelor

La Ghirișul românesc la fel s'a făcut o strălucită primire înaltului oaspe. Primpretorul Bungărdean și părintele V. Rusu în inimoase cuvântări au arătat marea simpatie și încredere de care se bucură dl ministru Lapedatu în massele poporului.

Un fapt demn de remarcat aci este gestul admirabil al unui sătean din comună cu numele Iosif Rusu. Acesta trăind 20 de ani în America și-a făcut o frumoasă avere. Intorcându-se în țară acum 4 ani a dăruit 65.000 lei pentru construirea unei biserici în comună. Cu acești bani și cu alte contribuții ale poporului s'a ridicat în Ghirișul românesc un minunat locaș de închinare. Dl ministru Lapedatu în fața mulțimei adunate, a adus vii mulțumiri și laude gestului admirabil al săteanului Iosif Rusu.

*

La Sărmășel erau adunați pe lângă sătenii din această comună și sătenii din comuna Țâcșor care se află la 10 km. Aci dl prefect Sept. Mureșianu ca unul care este născut în Țâcșor a rostit o înflăcărată cuvântare, vorbind în numele satului său natal, asigurând pe dl ministru de toată dragostea și încrederea ce i-o păstrează țâcșorenii.

*

La Sărmaș oaspeții au fost primiți de aproape 1000 de săteni și sătence — care prin cuvântul dlui primpretor Greavu au urat bun sosit oaspeților.

Aci în piața Sărmașului a fost construită o tribună, împodobită cu frunze, de unde s'au rostit înflăcărate discursuri de către preotul comunei, dl Gherman directorul liceului din Sărmaș, înființat în urma stăruințelor dlui ministru Lapedatu, încă înainte de a fi ministru. Au mai rostit frumoase cuvântări dl deputat Matei și dl prefect, Mureșianu.

Dl ministru Lapedatu răspunzând oratorilor și adresându se mulțimei ce se adunase în jurul tribunei, rostește o frumoasă cuvântare.

„N'*am plecat supărat din mijlocul dv. acum doi ani când candidând aci nu m'ați ales — a spus dl Lapedatu — căci eram încredințat că nu dvoastră erați vinovați. Când am venit la dv. să vă cer votul am făcut'o pentrucă intrând în viața politică voiam să-mi pun toate puterile mele de muncă în sprijinul propășirei pe toate terenurile a acelei părți de țară unde credeam eu că lipsurile și nevoile sunt mai mari — și atunci mi-am ales Câmpia aceasta a dvoastre.*

Cu toate că nu m'ați ales aci și m'am ales în altă parte a țărei, eu tot nu mi-am părăsit intențiile mele bune și am făcut ce mi-a stat în putință și înainte de a fi ministru și acum ca ministru, pentru propășirea acestei regiuni căreia i se zice câmpie.

La aceste cuvinte mulțimea au făcut o strălucită manifestație de simpatie și de încredere dlui ministru Lapedatu.

A urmat după adunarea din piață o masă comună la pretură unde a luat parte toată intelectualitatea din Sărmaș, indiferent de partid politic de credință sau de naționalitate — s'au ținut numeroase toasturi, toate preamărind opera constructivă a guvernului actual și activitatea strălucită a dlui ministru Alexandru Lapedatu.

*

Continuându-și drumul, dl ministru Lapedatu a trecut la Orminiș și apoi la Teaca. Și aci ca și pretutindeni aceeași mulțime de țărani și intelectuali, aceleași cuvinte de laudă de recunoștință și de încredere adresate guvernului și dlui Lapedatu — „binefăcătorul Câmpiei" cum îi spun țăranii în acele părți.

*

A doua zi a urmat vizitarea târgușorului Mociu. Aci se adunase la primărie peste 1000 de săteni, toată intelectualitatea din Mociu și reprezentanți tuturor confesiunilor și ai tuturor naționalităților, care au adresat înaltului oaspe entuziaste cuvântări de simpatie și de încredere.

Dela Mociu drumul a fost continuat spre Cojocna. Aci s'a ținut o impozantă adunare în curtea preturei, adunare la care a luat parte și un foarte mare număr de țărani maghiari, în frunte cu preoții din loc.

Dl I. Matei, deputat a ținut o frumoasă cuvântare arătând opera înfăptuită de guvern până acum și activitatea strălucită a dlui ministru Lapedatu. Au mai vorbit reprezentanții minorităților, cari și-au manifestat încrederea în guvernul actual; dl Protopop Hațiegan, care a arătat simpatia și încrederea ce o poartă dlui ministru pentru toată activitatea dsale în sprijinul bisericei și al școlilor, și în fine răspunde dl ministru, mulțumind tuturor pentru primirea entuziastă ce i-au făcut și asigurându-i de toată solicitudinea dsale pentru interesele Câmpiei.

A urmat o masă la restaurantul băilor, după care înalții oaspeți au plecat spre Cluj.

In comunele vizitate d. ministru ca făcut în numele ministerului său cât o donație de 10.000 lei pentru școli și biserici.

La Jilău

In a doua parte a vizitei sale, dl. Alex. Lapedatu, a cercetat comunele Jilău, Huedin, Hida și Borșa.

La Jilău a fost întimpinat de peste 1000 de țărani care așteptau la întrarea în comună unde se construise un admirabil arc de triumf.

Aci au rostit cuvântări Primpretorul Mesaroș și părintele V. Pop, cărora le-a răspuns dl ministru. Dela întrarea în comună s'a format apoi un cortegiu care s'a îndreptat spre centrul comunei unde urma să aibă loc adunarea.

Aci de pe o tribună improvizată au rostit călduroase cuvântări dnii: Costea învățător, părintele Stănescu, părintele Pop, deputatul Jilăului dl Pordea, senatorul V. Bianu și deputatul I. Matei, cărora le-a răspuns dl ministru Lapedatu.

Aci dl ministru a acordat din fondurile Ministerului cultelor 10.000 lei pentru biserică și 2000 lei pentru corul țărănesc din Jilău.

La *Huedin* dl ministru a fost salutat, în numele poporului adunat în, număr foarte mare, de către dl Aurel Munteanu.

La adunarea care a avut lo în piață au vorbit dnii deputat Matei, senator Bianu, preotul reformat Martin Bocor, preotul Aurel Munteanu și preotul Boeru din Mănăștirul unguresc, cărora le răspunde dl ministru Lapedatu.

In plasa Huedin dl ministru a acordat următoarele ajutoare din fondurile Ministerului său: 10.000 lei pentru biserica din Mănăștirul-Unguresc; 10.000 lei pentru biserica din Valcău, 10.000 lei pentru biserica din Bologa și 50.000 lei pentru biserica din Huedin.

A urmat o masă comună la restaurantul din Huedin după care oaspeții și-au urmat drumul la Sân-Mihai, Hida și Borșa, unde dl ministru a fost sărbătorit cu aceeași însuflețire.

Alfio.

No. 31431/E—1924.

Publicație

Se aduce la cunoștință generală că în ziua de 6 Septembrie 1924, ora 12 a. m. se va ține-o licitație la Direcția IV. Reg. a Căilor Ferate Române, pentru repararea 960 buc. cojoace de 125—135 c. m. lungi, 176 buc. cojoace de 90 c. m. lungi, 576 buc. mantale îmblănite de 125 c. m. și 154 buc. mantale îmblănite de 90 c. m.

Informațiunile condițiunilor de reparare precum și caetele de sarcini și orice alte deslușiri necesare, se pot lua în toate zilele de lucru de la Direcția IV. Regională Calea Victoriei No. 53, unde se vor libera și formulare pentru oferte.

D 131 **Direcțiunea Regională.**

Primpretorele plașei Beșineu No. 1676—924 pret.

Concurs

Pentru ocuparea postului vacant de subsecretar cercual la cercul secretarial Beșineu, jud. Bistrița-Năsăud, escriem concurs.

Să învită reflectanții că până în ziua de 15 Sept., a. c. să-și înainteze cererile instruite în mod reglementar.

Retribuțiunile sunt cele prevăzute în normele de salarizare actuale.

Bistrița, la 5 August, 1924.

D 130 **Simon,** primpretor.

No. 26123—1924.

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală că în ziua de 4 Septembrie 1924 (stil nou), ora 12 a. m. se vor ține licitații la Direcția IV. Reg. a Căilor Ferate Române, pentru aprovizionarea de:

a) frânghii și plăci de asbest, tabla Klingherit, rondele de cauciuc, tuburi de cauciuc,
b) pământ refractar și cărămizi refractare,
c) cânepă pieptenate,
d) mături de tătărea,
e) fitiluri,
f) perniță de uns,
g) linoleum,
h) stâlpi de telegraf,
i) cocs,
j) materiale de fier pr. Serv. L.
k) repararea butoaelor de fier.

Informațiunile despre condițiunile speciale precum caete de sarcini și orice alte deslușiri necesare se pot lua în toate zilele de lucru la Direcția IV. Reg. Calea Victoriei No. 53, camera 9. unde se vor libera și formulare pentru oferte. Ofertele se vor face pentru fiecare literă în parte.

D 127 **Direcțiunea Regională Cfr. din Cluj**

Examenele profesorilor minoritari

Câţi profesori se supun la aceste examene în toată ţara — O comparaţie între condiţiile impuse profesorilor minoritari sub vechiul regim şi condiţiunile cerute în România

De vorbă cu d. dr. Alexandru Pteancu, inspector general al învăţământului secundar

In coloanele ziarului nostru s'a arătat în mai multe rânduri până acum, că presa maghiară face o agitaţie neobişnuită împotriva examenelor de limba şi literatura română, şi din istoria, geografia şi constituţia ţării, la cari sunt supuşi în luna aceasta profesorii minoritari, de stat sau confesionali. Netemeinicia învinuirilor aduse ministerului instrucţiunii publice am arătat-o atunci concludent. Azi vom publica declaraţiunile ce ni-le-a făcut în chestiunea aceasta d. inspector general al învăţământului secundar dr. Al. Pteancu, care este totodată şi preşedinte al comisiunii de examinare dela Oradea-Mare.

Declaraţiunile dlui dr. Al. Pteancu

„Învăţătorii şi profesorii minoritari — ne spune d. dr. Al. Pteancu — trebuesc să deadovadă că şi-au însuşit cunoştiinţele despre limba, neamul şi statul în care trăesc. In categoria aceasta sunt în întreagă ţara vr'o 1200 profesori.

Contra acestor examene nu are drept nimeni să se plângă. Profesorilor minoritari angajaţi la stat li-s'a pus în vedere dela început, că angajamentul lor este condiţionat de învăţarea limbii române. Termenul de un an acordat întâi a fost prelungit deja de patru ori şi toleranţa statului a fost atât de largă, încât a rămas fără pereche între statele succesoare. In Cehoslovacia şi Iugoslavia nu s'au admis în învăţământul statului decât profesori cari cunoşteau limba statului.

Profesorii confesionali minoritari deasemenea nu se pot plânge, că trebue să ştie limba statului. Statul maghiar avea precizat chiar în lege, că nimeni nu poate câştiga nici măcar calificaţie de profesor, fără să vorbească la perfecţie limba statului şi fără să fi studiat intensiv limba, literatura şi istoria culturală ungurească.

Statul nostru li-a dat o îngăduinţă de cinci ani. Iar celor cari nici acum nu vor corăspunde, le mai acordă păsuire de un an. In ce priveşte apoi cuantumul de cunoştinţe ce li-se cere, acesta s'a redus la materia prevăzută la istorie, geografia şi constituţiune pentru clasa a patra, ceeace este minimum cerut să cunoască fiecare om cult."

Declaraţiunile acestă, făcând comparaţia edificatoare între pretenţiunile avute de statul maghiar faţă de profesorii minoritari şi între condiţiunile puse de statul român minoritarilor săi, dovedesc în deajuns netemeinicia nemulţumirilor cari se manifestă în unele ziare şi cercuri maghiare.

Ultime informaţii

— **Plecarea dlui I. I. C. Brătianu la Câmpeni. Mâine Joi 22 August dl I. I. C. Brătianu va pleca la Câmpeni prin Deva.**

— **In toate sărbătorile** *şi Duminecile se ţin în biserica ortodoxă din localitate la vecernie, după masă între orele 4—6 conferinţe religioase, cu tălmăciri din Sf. Scriptură.*

— **Lichidarea directoratului general al justiţiei din Cluj.** Dl dr. Ioan Pop, directorul general al justiţiei din Cluj, a declarat ziarelor, că directoratul de sub conducerea sa se va desfiinţa la sfârşitul acestei luni, când toate actele se vor trimite la Bucureşti. In ce priveşte pe funcţonarii directoratului, o parte din ei şi au cerut transferarea în justiţia din provincie, iar restul va trece în cadrele căilor ferate, aşa că nici unul nu va rămânea pe drumuri.

— *Cu ocazia venirei la Cluj a Familiei Regale în ziua de 2 Septembrie, poliţia de acord cu siguranţa a luat măsuri întinse ca toţi străinii care nu vor putea dovedi că sunt necesari aici, să fie trimişi peste graniţă, iar celor ce vor putea dovedi acest lucru, li se va permite pe mai departe domicilierea în ţară.*

*** Se aduce la cunoştinţă ca dl IONEL ALDICA „COLOMBO" şi a redeschis din nou magazinul de Coloniale şi Delicatese în Str. Nicoale Iorga No. 3. Palatul „Generală".** 134 D

Din toate direcţiile pleacă trenuri accelerate directe la Pistyan, unde găseşti publicul cel mai select din diferite gări, deoarece azi Pistyanul e mai eftin, ca oricare altă baie a lumei. Deslușiri: la Drogueria „Rózsa", Cluj, Str. Londrei 21. 17-5

— **Hoţi prinşi.** Poliţia gării locale, a reuşit să descopere pe autorii furtului unei însemnate cantităţi de zinc comis în ultimul timp la atelierele C. F. R. din localitate. Ei sunt doi soldaţi anume Ion Căruntu şi Samoilă Noaghi din compania C. F. R., cari, împreună cu actele dresate şi fost înaintaţi parchetului militar.

— **Pentru profesorii de dans.** In vederea sezonului care se apropie, Ministerul cultelor şi artelor a trimes un ordin prefecturei poliţiei locale, prin care i se atrage atenţia ca să nu se permită nici unei persoane a ţine cursuri de dans indiferent de diplomele ce posedă, fără autorizaţia specială a Ministerului artelor.

— *Sanătoriul dr. Cosmutza, Cluj-Cetăţuia (Fellegvar) pentru vindecarea boalelor interne, îndeosebi ale organelor respirătoare şi nervoase.* D 44

Au sosit Cămăşi Bărbăteşti! 18
colorate, cu 2 gulere
desenuri moderne si elegante
Preţul: Lei 275 buc.
SIEGFRIED WEISS
CLUJ, CALEA REG. FERDINAND No. 6.

— **O donaţie cu bucluc.** Am amintit la timp că în urma apelului lansat de dl Septimiu Mureşanu, prefectul judeţului, pentru colectarea sumelor necesare construirei de şcoli în judeţul Cojocna, fabrica Renner, prin directorul ei executiv, dl Farkas Mozes, s'a înscris cu suma de 200.000 lei. Când însă a fost vorba de predarea banilor, această mare instituţie industrială, nu a dat decât 5000 lei, sumă care a fost categoric refuzată de dl prefect. Interesant este să se ştie ce a determinat pe dl Farkas să promită 200.000 lei şi să nu dea decât 5000.

— Livretele de depuneri la diversele instituţii financiare din Ungaria trebuesc declarate la administraţiile financiare până la 10 Octomvrie. Cei ce nu se vor conforma, în urma recentei convenţiuni româno-ungare îşi pierd toate drepturile.

— Parchetul local i-a dat curs actului de acuzare în chestiunea Condeescu.

Prin telefon dela corespondenţii noştri

D. Tătărăscu la Târgul-Mureş

Tg.-Mureş. — Eri la orele 4 a sosit în localitate, venind dela Vatra Dornei, d. ministru G. Tătărăscu, subsecretar de stat la Interne. După ce a vizitat primăria şi Palatul Cultural, dsa a plecat cu automobilul la Făgăraş, de unde se va întoarce mâne la Cluj.

Cursul leului

Bucureşti. — Pe ziua de azi, leul a cotat ca Paris 8·60 şi la Zürich 2·45

Ravagiile guzganilor în Secuime

Sf. Gheorghe, — In judeţul Trei-Scaune guzganii fac mari ravagii la semănăturile de cereale.

Lupta contra speculei

Braşov. — Aproape toţi restauratorii din localitate, daţi în judecată pentru specula, au fost condamnaţi, unii din ei la sume foarte mari.

Cadavrul lui Mateotti a fost găsit

Bucureşti — După o telegramă din Roma, cadavrul deputatului socialist Matteoti, omorit şi dispărut în împrejurări misterioase ar fi fost găsit, îngropat la o mică adâncime, în pădurea de la Quartella. Identitatea cadavrului s'a putut stabili cu inelul de logodnă al dispărutului, găsit în groapă.

Nr. 86—1924 lăs. D—133

Publicare de licitaţie

In baza decisului judecătoriei de ocol Gherla Nr. 1923 G. 324 adus în cauza de succesiune a lui Polszter Norbert fixez termin de licitaţie pe ziua de 35 August a. m. 11 oare în Gherla la casa decedatului din Str. Regina Maria Nr. 25, când se vor vinde în licitaţie publică aparatele de fotograf dimpreună cu accesoriile, apoi 1 aparat plastic dimpreună cu 1000 bucăţi fotografii pe sticlă şi alte mobile.

Preţul de strigare se fixează în suma de 15480 Lei, dar se va vinde şi sub acest preţ celui mai mare ofertant, care va avea se plătească preţul de cumpărare momentan şi se preiee obiectele cumpărate. Vânzarea se va face după poziţii, având licitantul a depune înainte de licitaţie 10 la sută a preţului de strigare a respectivei poziţii ca vadiu.

Gherla, la 18 August 1924.

Dr. Iuliu Morariu, notar public.

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
35 35
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

La Târgul de Mostre Cluj
(31. Aug. — 14. Sept. 1924) expune:
Curele de transmisiune!
Adr. telegr.: „DERMATA" Cluj. — Curele speciale pentru cusut manchetta şi inele de piele pentru pistoane şi alte articole technice — Adr. telegr.: „DERMATA" Cluj.
FRAŢII RENNER & Co.
Lloyd — Fabrică de Pielărie S. A. Cluj. — 14

CRONICA SPORTIVA

Dispoziţia Comitetului Central, prin care opreşte din nou întrarea în ţară a echipelor ungare, a stârnit stupefacţia cercurilor sportive. Măsura este ciudată, deoarece motivele opreliştei trebuesc căutate în nerespectaren unor condiţiuni puse de C. C. unui particular, având rolul de impresario.

Credem că centrul nu tratează cu indivizi izolaţi şi că dispoziţiunile, menite să regiementeze întrecerile sportive cu vecinii noştri unguri, vor fi realizabile fără dificultăţi, şi obligatorii numai pentru cluburi. In cazul de faţă nici un club nu s'a făcut vinovat de călcarea ordonanţei şi totuşi C. C. a ordonat carantina, ca măsură de represiune faţă de particularul, care nu şi a respectat angajamentul, de a duce pe UTE la Bucureşti.

Peste tot găsim inconsecventă dispoziţia relativă la echipele ungare. Ori sunt motive serioase de opreliște, şi atunci să se sisteze odată pentru totdeauna legăturile sportive cu Ungaria, ori nu, şi atunci să se aplice aceleaşi dispoziţii ca şi faţă de celelalte echipe streine.

Rolul Centrului e să uşureze cimentarea raporturilor sportive cu ţările vecine şi nu să pună piedici iniţiativelor sănătoase.

Ce rost are să impui cluburilor aranjatoare a furniza Capitalei pentru fiecare match angajat câte o echipă budapestană? Oare cercurile sportive din Bucureşti să nu fie în stare să facă acorduri şi fără ajutorul nostru? Credem că da. Şi atunci ce înseamnă măsura aceasta, care este contrară intereselor footbalului din Ardeal, mai ales când se ştie că Ungariă ne furnizează cele mai bune şi eftine echipe? Sperăm că Centrul va reveni asupra acestui ordin, revocându-l în întregime.

Rezultatele de Duminecă

Victoria—Törekvés 2:1 (1:0)

Dacă nu intervenia opreliştea, publicul Clujan avea plăcerea să vadă pe F. T. C., M. T. K., sau U. T. E. Aşa până în ultimul moment nu se ştia ce program va fi pentru Duminecă. Graţie iniţiativei „Victoriei" am avut ca oaspe echipa muncitorilor din Oradea. Slab „ersatz" pentru măreţele matchuri proiectate şi aşteptate cu mare interes, ceeace s'a manifestat şi în abţinerea publicului. In orice caz jertfele Victoriei trebuiau altcum apreciate.

Interesul din partea asistenţei era totuşi mare deoarece în Törekvés au debutat 2 internaţionali. O serie de incidente însă a făcut ca jocul să degenereze până la desgustarea publicului. Face cinste echipei Clujane faptul că Victoria şi-a păstrat totuş calmul până la sfârşit.

R.M.S.—Măcelarii 1:1 (0:0)

O adevărată debandadă.

Cronicar

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul V. Nr. 1158 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Vineri 22 Aug. 1924

CLUJ 22 NOV 24 1

Infrăți

77 CLUJ 1. Nr. 6140

Onor Asoc ia pentru Cultura și literatu poporului român
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L
PE 6 LUNI . . . . . 240 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L

Politica financiara și economica a țării noastre

In jurul interview-urilor Dlor miniștri Vintilă Brătianu și Tancred Constantinescu

Indată ce s'a închis parlamentul întreaga presă de opoziție s'a năpustit asupra politicei economice a guvernului, comentând în defavoarea țării legiurile economice și măsurile de asanare financiară, căutând cu orice preț să le discrediteze în fața străinătății, și întreținând peste hotare o atmosferă de suspiciune cu privire la situația noastră internă.

In astfel de împrejurări e lesne de înțeles că guvernul a fost silit să reacționeze, demascând campania „defăimătoare" a opoziție și arătând străinătății, bazat pe date care nu sufăr nici o desminție, adevărata situație economică și financiară a țării.

Un buget echilibrat, inflațiunea oprită, consolidarea a peste 95 la sută din datoria noastră flotantă externă, care se ridică la 1 miliard și 400 milioane paritate franci aur, consolidarea datoriei noastre interne, care este de 3 miliarde lei, sunt fapte care nu pot fi tăgăduite de nimeni.

Ceia ce atacă în special opoziția, sunt însă programul economic al guvernului, legea minelor, legea factorilor de energie și legea comercializării.

Pentru a defăima opera guvernului în acest sens, presa opoziției a făcut din dl ministru Vintilă Brătianu, un dușman neîmpăcat al capitalului străin.

Dsa a desmințit categoric această afirmație în declarațiile făcute ziarului „Le Temps". România vede necesitatea de a accepta colaborarea țărilor mai înaintate în industrie a spus Dsa și în același timp, conștientă de obligațiunea sa, de a face să participe factorii naționali la această nouă activitate ea a pus în toate legile sale principiul colaborării factorului național cu capitalul strein.

Unde este deci dușmănia actualului guvern pentru capitalul străin, cum se lamentează în fiecare zi de dragul străinătății, anumita presă?

O altă campanie a opoziției, cu care a fost obișnuită opinia publică în timpul din urmă este aceia privitoare la discreditarea țării noastre în străinătate datorită — spune această presă — tot guvernului.

Declarațiile recente făcute de dl ministru Tancred Constantinescu arată cât de neîntemeiate sunt afirmațiunile opoziției și în special ale presei ei și teate știrile alarmante ce se răspândesc peste hotare, în dauna intereselor țării.

S'a făcut atâta vâlvă în jurul legei minelor, aducându-se totdeauna vină guvernului, nu că legea n'ar fi bună, dar că s'a supărat pe noi străinătatea.

Formala desmințire dată de dl ministru Tancred Constantinescu, a scos la iveală că în afară de campania slabă și de scurtă durată a unei asociațiuni a trusturilor Royal Dutch Shell și Standard, toate comentariile defavorabile ca și articolele publicate contra legei minelor își găsesc sursa tot la București, fapt confirmat dlui ministru de Industrie și Comerț, de mai multe persoane din străinătate.

Când aceasta e adevărata situație a României în străinătate, când legile actuale tind la consolidarea și la progresul tuturor factorilor economici ai țării, a apăra orice interese afară de cele românești și a disprețui tot ceia ce este inițiativă și muncă românească — cum face majoritatea opoziției și anumita presă — este o greșală de neiertat.

„Ar trebui, — aceasta nu o spunem de această dată numai noi — ci un ministru al țării „ca toți cei ce simt românește, să lucreze pentru a pune capăt unor asemenea acțiuni de față și dușmănie împotriva României".

Spre binele acestei țări, fie ca opinia publică să asculte de acest sfat.

Un panteon

al eroilor cauzei naționale

La propunerea „Astrei", guvernul a aprobat ca cimitirul din Țebea, unde odihnesc rămășițele pământești ale lui Avram Iancu, să se transforme într'un panteon al eroilor cauzei naționale. Astfel prin îngrijirea Societății „Mormintele eroilor" s'au adus la Țebea 70 de oseminte ale eroilor căzuți în ultimul efort pentru împlinirea idealului național. De asemenea dintre legionarii și tribunii lui Avram Iancu, s'au adus la Țebea rămășițele tribunului Ion Buteanu, prefectul Zarandului ucis alături de mișcările de comandantul ungur Hatvani și ale preotului Simion Groza, căpetenia legionarilor din Criscior.

Solemnitatea așezării celor doi bunici ai luptelor noastre pentru libertate, alăturea de nepoții cari și-au dat ultima jertfă, a fost grandioasă și emoționantă. Lumea din mari depărtări s'a grăbit a stropi cu lacrimi de caldă recunoștință mormintele proaspăt închise, la adăpostul gorunului din Țebea.

In acest panteon al eroilor cauzei naționale se vor odihni în pace, rămășițele celor ce trebuie să fi tresărit de fericire, că jertfa lor nu zădarnică a fost.

Chestiunea colegiului Kún din Orăștie

O întâmpinare și un răspuns dlui dr. George David VIII. Ultima verba

Același caz s'a repetat și în cl. II, la Istorie și Matematici, și cred, că dnii colegii dela Kun, Orbán și Kovács, nu vor încerca să mă desavueze. Și aici, majoritatea absolută a elevilor, cu excepționea elevilor Ajtay, Alföldy, Bernád și Müller, au fost complect desorientați în materie. Cu tot concursul prof. prezenți nu erau capabili să răspundă la nimic, la întrebări și chestiuni de felul acesta: Cruciadele, nici să le amintească, sau epoca când s'au petrecut, dar încă să știe ceva despre cauzele și urmările lor; apoi Carol cel Mare; Feudalism, Răsboiul anglo-francez de 100 ani, Magna Charta, dar nici măcar despre regii maghiari în legătură cu istoria medie, ca să nu mai vorbim de istoria noastră etc. etc.

Și ca să vă convingeți, cum nu s'au priceput profesorii la întrebat, să vedeți câteva „gyilkos kérdések" (întrebări ucigătoare). Las să urmeze câteva teme puse la matematici de dl coleg Szarvas, fost pe vremuri profesor la Kún, iar de prezent la liceul de Stat „Mihaiu Viteazul" din Alba-Iulia.

O mare parte a elevilor n'au fost capabili să rezolve temele: 34·6×100; 8·24×10; 34·7:100 etc., la nici o multiplicare, ca de ex. 378·42×3.432; apoi: este dată o linie și un punct în afară de ea, să se construiască un cerc sau să se tragă o perpendiculară; ce este raza, diametru cercului; să se construiască un triunghiu. Și totuș n'au căzut la Matematici, decât elevii Bernád, Fehér și Izsák...

Chiar și pentru mine lucru de mirat...

Orice „dascăl", chiar și fără „diplomă de doctor", „fără să fi fost în streinătate", va înțelege cât de „asasine" au fost chestiunile puse de către examinatori elevilor dela Kun, neuitând că e vorba de clasa II liceală, iar această materie este prescrisă pentru cl. III—IV primară.

Dar ce să stăruim la elevii inferiori, când nici „cel mai serios, mai străduitor, mai eminent elev al institutului" — e vorba de elevul Freuer Márton — n'a avut idee de liniile trigonometrice și declinările din l. latină, ceeace voiu proba cu chestiunile puse și răspunsurile date.

Iți era mai mare mila, când vedeai și constatai, că orice chestiune era un ce necunoscut, un teren neumblat, un ogor părăginit pentru elevi.

In absoluta necunoștință și desorientare a acestor elevi trebue căutat și explicat faptul că s'au pus unui elev și câte 4—6 chestiuni, și nu în „nepriceperea" examinatorilor, cu atât mai puțin „rea voința" sau „tendința" acestora. Simțul de umanitate și dragostea ce-o poartă un adevărat educator tuturor elevilor, fără deosebire de naționalitate sau confesiune, a fost acea putere tainică, care ne-a determinat să ne ocupăm mai deaproape cu fiecare elev, numai pentru a putea obține un rezultat. Căci dacă am fi fost conduși de ceeace ne acuză atât de insolent părintele David, sau dacă ne-am fi mărginit la câte 2—3 chestiuni, conform legii, îl asigur c'atunci nici un elev n'ar fi promovat clasa.

Cu acestea cred că am terminat față de opinia publică în ceeace privește persoana dlui dr David. Pentru cercetarea faptelor și sancționarea lor, autoritățile superioare școlare și bisericești au cuvântul. Un preot care se dedă la o josnică instigație și un profesor care nu se sfiește a se coborî la acte cari degradează demnitatea profesorală. nu poate fi tolerat nici între preoți și nici între profesori. Cât despre ofensele dlui David, adresate mie și colegilor mei din comisiunea examinatoare, am avut grijă să cerem satisfacția ce ni se cuvine la Justiție.

Aron Demian
directorul liceului „A. Vlaicu" fost prof. examinator la liceul particular „Kun"

Pe urmele tovărășiei Naftuli-Căciulă

Cine este „desinteresatul" servitor al intereselor generale economice? Fapte pe cari d. Căciulă le ignorează — De ce a fost exclus Sindicatul Presei de la concesiunea propagandei târgului de mostre — Iarăși mâna lui Naftuli

In scrisoarea de complezență dată de dl Căciulă lui Naftuli, pentru a se apăra, înainte de toate pe sine, de atâtea mari și grele păcate, se afirmă că Naftuli *„a servit totdeauna interesele generale economice în mod cu totul desinteresat"*.

Să vedem cât prețuiește acest certificat în mâinele procuristului din Cluj al tarabelor de opinie publică din str. Sărindar? A fost aici în Cluj, nu prea demult, o minunată expoziție a școalelor de meserii din Ardeal. Nu știm dacă dl Căciulă, care se crede buricul intereselor economiei naționale și vrea ca lumea să-l ia ca atare, a dat pe la această manifestare industrială de un primordial interes economic național; știm însă că Naftuli, „desinteresatul servitor al intereselor generale economice", nici n'a vrut să înțeleagă — și nici n'a putut — că acolo se plămădește un început de industrie pur românească, de o deosebită însemnătate pentru viitor.

Alta: Se organizează, paralel cu expoziția târgului de mostre, o expoziție Zootehnică a Ardealului. O importantă ramură a economiei naționale — am putea zice curat naționale, pentrucă ca constituie viața economică a satelor — și străduiește a-și arăta roadele unei munci, stăruitoare și obscură. Intrebatu-sa dl Căciulă, atunci când făcea din negustorul de reclamă Naftuli Constantin, un erou al sacrificiilor de afirmare economică, ce interes a arătat acesta expoziției Zootehnice, și cât spațiu de proastă reclamă i-a consacrat în „Lupta", în „Argus" și în „Universul"? Colecțiile acestor ziare sunt mărturia cea mai evidentă a desinteresului; peltelele, cu infinite variante pe chestia târgului de mostre din Cluj, abundă însă și constituie tot atâtea desmințiri pentru afirmația dlui Căciulă că nu are „nicio legătură de interese materiale" cu Naftuli.

Nu s'a gândit dl Căciulă că opinia publică vede totuși și, mai ales judecă? Nu și-a dat seama dl Căciulă că se acopere de ridicol decretând pe Naftuli apărătorul „desinteresat" al intereselor generale economice? Nu a văzut dl Căciulă că disproporția este prea mare între ceea ce vrea să fie propagandă pentru târgul de mostre și între ceea ce neglijează Naftuli din manifestările firești ale vieței economice, pentru a înțelege că „legătura de interes materiale" este totuși evidentă?

Admițând chiar că puterea de înțelegere a dlui Căciulă nu se poate aventura în asemenea subtilități și că scrisoarea dată lui Naftuli este o gravă eroare, dar numai o eroare, un alt fapt ne pune în imposibilitate de a ajunge la o concluzie favorabilă dlui Căciulă Și anume:

Atunci când dl Müller prezenta dlui Căciulă un deviz asupra modalității de propagandă în avantajul târgului de mostre, pe acest deviz figura și Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat. Dl Müller, ca om de afaceri, a înțeles că ar putea să aibă neplăceri din faptul că Sindicatul a fost exclus dela această combinație, și voia în acest chip să le previe. Că Sindicatul ar fi refuzat să primiască a face această afacere din mânile dlui Müller aceasta este altă chestiune. Dl Căciulă însă, care avea așa de bune idei despre Naftuli, ascuns totuși în spatele dlui Müller a șters Sindicatul Presei Române din devizul viitorului concesionar al propagandei, probabil pentrucă nu găsia în Sindicat destulă abnegație dentru apărarea intereselor generale economice, dar, desigur, și pentru a face plăcere aceluiaș Naftuli, respins de același Sindicat, ca nedemn.

*

Astfel concesiunea s'a dat formal dlui Müller, un om de afaceri cu care n'avem nimic; iar proza lui Naftuli a devenit expresia „desinteresată" și oficială a conducerii Camerei de Comerț Și atunci, ce preț putem pune pe certificatul dlui Căciulă, a cărui obiectivitate plesneite din toate încheieturile la cea mai ușoară forfecare?

In loc de cronică sportivă

Alcătuirea echipei naţionale a României

Sfidare sau inconştienţă? Ce fac sportmanii români?

Una din principalele piedeci ale apropierii dintre noi şi minorităţile din Ardeal este fără îndoială îngâmfarea acestora din urmă. Saşii se ţin mai mult ca noi, pentrucă au gospodării bune, atât la sate cât şi la oraşe; ungurii şi evreii pentrucă sunt aşa zicând, stăpâni pe oraşe. Şi nu le scapă neutilizat nici un prilej, pe care-l cred potrivit să evidenţieze prelinsa lor superioritate faţă de români. Ni se pare de prisos să exemplificăm. In faţa minoritarilor din Ardeal, românii nu preţuesc mult: ardelenii dela oraşe sunt consideraţi ţărani scoşi din bezna satelor prin cultura maghiară sau germană, iar cei din vechiul regat elemente îmbibate de orientalism şi deci corupte. Aceasta-i prizma prin care suntem priviţi de către minorităţile ardeleneşti. Şi oricâte declaraţii de loialitate ni s'ar face, situaţia rămâne aceeaş. Ungurii, evreii şi saşii din Ardeal nu admit în ruptul capului, că există o mentalitate românească a românilor ardeleni şi nici că din vechiul regat ar putea să vie ceva bun.

Dar nu mai continuăm cu aceste consideraţiuni, ci trecem asupra faptului, ce ne-a îndemnat să le reîmprospătăm.

*

Este vorba de modul alcătuirii echipei naţionale de football a României, care va juca în 31 August a. c. la Praga, cu echipa naţională cehoslovacă. Cetind lista jucătorilor, cari vor avea să reprezinte sportul român în Capitala Cehoslovaciei, îţi vine să crezi, că a fost cu intenţiune aşa fel întocmită, pentru a măguli amintitul orgoliu minoritar. Nici un singur jucător român nu cuprinde ea. Ca şi când sportul românesc ar fi inexistent sau disparent, footbalişti evrei, unguri şi şvabi vor avea să arate Cehoslovaciei sportive desvoltarea sportului din ţara noastră.

Cazul este de-o gravitate excepţională nu numai din punctul de vedere al naţionalismului sportiv, atât de combătut astăzi de către minoritarii din Ardeal, ci şi dintr'altul ce iese din cadrul sportului. Neîmpărtăşind vederile acelora, cari exagerează valoarea şi rolul sportului, aşa cum se face astăzi, pe noi ne preocupă mai mult punctul de vedere din urmă. Şi aici este locul să amintim de materialul ce se furnizează propagandei antiromâneşti prin aceea că Federaţia societăţilor sportive din România de astă dată trimite în streinătate exclusiv sportsmani minoritari.

Se repetă deci trista poveste dela Olimpiadă, exploatată cu deplin succes de irredenta maghiară.

Şi atunci 9 din 11 jucători erau minoritari, fapt care a îndreptăţit presa budapestană să o numiască o echipă ungurească de mâna a doua.

Dar chiar şi din punct de vedere pur sportiv compunerea echipei naţionale nu este norocoasă. Sufere de-un viciu organic. Îi lipseşte însufleţirea pentru cauza sportului unei ţări, pe care cei ce fac parte din echipă n'o iubesc deloc, sau nu în deajuns. Pentru a confirma afirmaţiunea aceasta reamintim ce-a spus d. Gerő, delegat al Ungariei la Olimpiadă. Dsa a arătat că din întreg ansamblul numai cei doi jucători români au luptat cu zelul ce era de aşteptat. In astfel de condiţiuni, fără doar şi poate, nu se pot obţine rezultate strălucite.

N-am avea nimic de zis, dacă n'ar fi jucători români, care jucători ar putea să reprezinte în străinătate sportul ţării. Dar ei sunt în număr destul de mare şi tot aşa de buni ca şi cei minoritari, — sau să zicem aproape aşa de buni, pentru a nu ni se răspunde că suntem orbiţi de naţionalism.

Inclinăm totuşi spre o soluţiune intermediară în sensul ca să se asigure jucătorilor români majoritatea.

F. S. S. R. are datoria să intervină. Motivul că în aceeaşi zi echipa noastră va juca şi la Dresda nu poate fi serios, ştiut fiind că Clujul are cei mai buni foot-ballişti români.

Dacă un alt aranjament nu este cu putinţă plece mai bine echipa Clujului cu un număr mai mare de jucători minoritari, decât să plece echipa României alcatuită numai din străini.

Dar mai sunt foot-ballişti români buni şi în alte oraşe ale ţărei aceştia de ce nu sunt chemaţi?

Ca încheiere înregistrăm nemulţumirea generală a conducătorilor sportului din regiunea Cluj în legătură cu această a doua compromitere prin sport a ţării şi a românismului, care încă poate fi evitată. Cei în drept mai au vreme să se gândiască şi să se corecteze!

„Uj Kelet" contra dlui Iorga

Profitând de faptul, că dl prof. Nicolae Iorga n'a făcut o menţine specială despre evrei în cuvântarea de închidere a cursurilor dela Văleni, în care dl Iorga a asigurat minorităţile de bunăvoinţa poporului român, ziarul „Uj Kelet", organul evreilor unguri din Ardeal, aderează distinsului nostru istoric şi îndrumător un atac josnic, numindu-i un om cu două feţe.

In articolul de fond de care ne ocupăm, foaia evreiască aminteşte, că acel Nicolae Iorga care s'a răfuit nu de mult cu evreii din Galiţia pentru portul lor revoltător, a trecut sub tăcere pur şi simplu pe evrei, în cuvântarea sa amintită. „Uj Kelet" numeşte pe omul politic Iorga un nesincer, un om care se contrazice, unul cu dublă înfăţişare.

Nu încercăm să luăm apărarea dlui Iorga. Dsa ştie să nu rămână dator. Dar trebue să veştejim mentalitatea care se oglindeşte în nervosul organ al aceştor evrei. Cetăţenii de lege mozaică de aici, după cum se ştie, pretind la tot pasul, că sunt unguri. De ce dar, acum nu se mulţumesc că dl N. Iorga a adresat ungurilor din România acele călduroase cuvinte de înţelegere? Deasemenea, de ce presa lor, anumita sau neanumita, se enervează când unii numesc pe evrei minoritate?

Procedeul organului aşa zişilor evrei unguri de aici este şi lipsit de logică şi ridicol. Dar mai este şi meschin, pentrucă după cum se vede din prim-articolul în chestiune, a fost adoptat numai de dragul unei tardive şi impotente răzbunări pentru cele scrise nu de mult de dl Iorga despre unele provocări evreieşti.

Presa maghiară

Desunirea din ţară

„Haladás" din Sf. Gheorghe constatată, că pricina celor mai multe rele din ţară este dezunirea generală dintre naţionalităţi, confesiuni etc

Vorbind despre dezunirea dintre românii din vechiul regat şi românii ardeleni, scrie că „aceştia din urmă vor ajunge nu peste mult în rândul minorităţilor". Confratele maghiar care nu se lasă mai prejos de celelalte organe regionaliste ale presei ungureşti, acuză de acest lucru tot pe conducătorii ţării. Tot pe ei îi acuză şi de dezunirea dintre diversele confesiuni maghiare, ca şi când nu s'ar fi arătat în deajuns, că pricina neînţelegerii porneşte dela conducătorii acestor confesiuni. Astfel este de ajuns să amintim, că din cauza impozitelor culturale fixate de confesiunile ungureşti, credincioşii lor trec dela o confesiune maghiară la alta, ba, după cum s'a arătat acum anul în sinodul reformat dela Cluj, s'au înregistrat şi convertiri la ortodoxie.

RUNOMI-
METALLUM
FABRICĂ DE ARTICOLE DE METAL ŞI DE METALURI PENTRU HARNAŞAMENTE
BRASOV, STRADA TRENULUI No. 37-39.
La deposit avem cele mai frumos executate article de aramă, metal şi nichel pentru harnaşamente. Article pentru şea în orice mărime. 3

De prima calitate plăcuta si răcoritoare este
Berea din Turda
19
Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.

HUNWALD
CLUJ, Str. Vlahuţa 3.
Telefon interurban 147.

21
Fabrica de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efeptuim şlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile şi după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte
Mare depozit de geamuri şi întreprindere de pus geamuri.
Geamuri decorative.
Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

BEREA
DESCHISĂ
20
„URSUS"
a
Fabricei de bere
CZELL
din Cluj, este beutura predilectă a publicului

CACAO SUCHARD CIOCOLATA
VANILLE SANTÉ VELMA BITTRA MILKA
PREŢURI REDUSE
Văzut'aţi Vitrinele
magaziei firmei pentru femei şi bărbaţi
Diamanstein
şi
Moskovitz
CLUJ,
Calea Regele Ferdinand 25.
6
? ?
Acolo veţi afla cele mai nouă modele de paltoane femeeşti
PREŢURI REDUSE Lloyd
PREŢURI REDUSE

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Vineri, 22 August 1924

CINEMA SELECT

SEICUL

Mare dramă misterioasă în 6 acte după poveştile Sultanului Almed Ben Hasan. In rolul principal: AGNES AYRES şi RODOLPHO VOLENTINO

CINEMA URANIA

Senzaţie extraordinară!

Scara Morţii

Mare dramă de circ şi aventuri în 6 acte. In rolul principal cunoscutul atlet şi acrobat Luciano Albertini (Samson)

7
Grands Prix
CEASORNICE Longines
ELEGANTE ŞI PRECISE

In caz de lipsă in curentul electric, cu motoarele de benzină „ASTRA" se poate continua fără intrerupere exploatarea.

Noua organizare a justiției din Ardeal

Desființarea directoratului general al justiției din Ardeal

Declarațiile dlui Ioan Papp, director general la Cluj

Prin legea de organizare a justiției, votată, în sesiunea trecută, directoratul general al justiției din Ardeal cu sediul în Cluj, a fost desființat pe ziua de 1 Septemvrie a. c. In legătură cu acest fapt o parte a gazetelor, îndeosebi cele unguresti, au dat alarma pentru salvarea intereselor justiției din Ardeal, anunțând totodată, că funcționarii vor rămâne fără slujbe. N'am stat niciun moment la îndoială că ne aflăm iarăși în fața unei agitațiuni neintemeiate.

Pentru a da totuși o desmințire autorizată ne-am adresat dlui dr Ioan Popp, directorul general al Justiției din Ardeal care ne-a făcut următoarele declarațiuni:

Asupra cui trec agendele directorului?

Atribuțiunile directoratului general din Cluj, desființat pe ziua de 1 Septemvrie, trec parte asupra ministerului de justiție, parte asupra curților de apel din Ardeal. In această categorie intră aprobarea adopțiunilor. Multe altele le atribuie însăși legea de organizare curților de apel și tribunalelor, acestor instanțe.

Lichidarea. Dosarele, arhivele și Buletinul Justiției cu tipografia sa

Actualmente se lucrează cu mare zel la lichidarea gestiunii, pentru ca pe ziua de 1 Septemvrie să fie terminată. Majoritatea dosarelor vor fi duse la minister, iar celelalte încă de actualitate, la instanțele de subordine. Vechea arhivă, de care ministerul n'are nevoe, va fi păstrată la curtea de apel din localitate. Buletinul Justiției, organul oficial al ministerului justiției, trece sub priveghierea președintelui curții de apel din Cluj. Deasemeni și tipografia fondului cărților funduare unde se tipărește și buletinul.

Acest fond este proprietatea celor patru curți de apel din Ardeal. Dar pentrucă avocații au dat dovadă de-o solicitudine deosebită față de chestiunea aceasta, urmează în ce privește redactarea „Buletinului“ să fie consultat și decanul baroului avocaților.

Plasarea funcționarilor. — Datorită solicitudinii dlui ministru G. Mârzescu nici un funcționar nu rămâne pe drumuri

Directoratul are în total 71 de funcționari, dintre cari 6 magistrați și tot atâția funcționari detașați. Aceștia își reocupă posturile avute. Ceilalți funcționari au fost numiți aproape toți la instanțele judecătorești și alte autorități, majoritatea lor rămânând la Cluj. Aceia cari nu vor avea loc în orașul nostru sau vor voi să plece în altă parte, primesc cheltueli de deplasare. Unii au trecut ca președinți și asesori la sedriile orfanale, la cererea lor proprie. Alții, 4 la număr, au solicitat numiri la C. F. R. și perceptorate, aceștia fiind funcționari superiori de specialitate contabili. Dl ministru G. Mârzescu a promis concursul dsale la plasarea tuturor funcționarilor, astfel încât nici servitorii nu vor rămânea fără serviciu.

Descentralizarea administrației judiciare. Direcțiunea generală în ministerul Justiției, sau secțiuni speciale, pentru provinciile alipite?

S'au luat toate dispozițiunile, ca administrația judiciară să nu sufere de pe urma schimbării ce se face. Totodată a fost alcătuită în minister o comisiune prezidată de însuși ministrul Justiției, care are menirea să studieze modalitățile de descentralizare, eventual pe curțile de Apel, a unei părți a agendelor ce revin ministerului.

Această comisiune, după cea mai mare probabilitate își va termina lucrările în cursul lunei Septemvrie în care timp va elabora un proect de organizare provizorie, până la deplina unificare a legiuirilor din diferitele provincii.

Astfel e vorba de creiarea la București a unor organe speciale ale provinciilor alipite în ministerul Justiției. Sunt două alternative:

Sau se înființează o direcțiune generală aparte; sau numai secții de-ale provinciilor alipite pe lângă diversele direcțiuni. In orice caz vor fi însă puși în aceste funcțiuni oameni cari cunosc bine legiuirile din Ardeal, Bucovina și Basarabia.

In vederea proiectatei descentralizări directoratul Justiției din Cluj a propus deferirea în atribuțiunea curților de apel a dispenselor matrimoniale, deoarece sunt într'un număr prea mare și nu există nici un interes mai important ca ele să fie rezervate ministerului. Numai directoratul din Cluj a resolvit în cursul anului trecut peste 6 mii asemenea cereri.

*

Acestea sunt lămuririle dlui dr. Ioan Popp, directorul Justiției din Ardeal. Din ele reiese vădit, că fără a lovi în nici un funcționar se lucrează cu seriozitate și competență la înjghebarea treptată a unei cât mai bune Justiții, unitară pentru întreaga țară.

Firme franțuzești în Ardeal

Datorită stăruințelor presei românești și zelului autorităților, aspectul orașelor din Ardeal a început să fie mai românesc. Astăzi aproape toate firmele sunt scrise aproape numai în românește.

Cu toate acestea au mai rămas destule lucruri de făcut în legătură cu chestiunea inscripțiilor de pe firmele comerciale. Astfel Prefectura Poliției locale a dat zilele trecute un ordin prin care introduce un control asupra modului lor de redactare. Cu toate acestea nu stăm un moment la îndoială, că ordinul acesta nu va fi ultimul, căci așa ceva este absolut imposibil, mai ales că unii comercianți nu sunt de bună credință.

Astfel mulți comercianți au descoperit o nouă ușiță de scăpare, pentru a nu se supune ordinului de românizare a firmelor. Pornind dela procedeul unor negustori din Capitală, se folosesc cu predilecție de firme franțuzești. Motivul, se înțelege, este aici în Ardeal de ordin șovin unguresc și, în al doilea rând, internaționalist evreiesc.

*

Ne este dat astfel să vedem cele mai caraghioase combinații în limba franceză. Pân'acum numai limba noastră era supusă acestui masacru. Totuși nu suntem deloc încântați de această stare de fapt, și dupăcum se vede, nici autoritățile, cari au cerut instrucțiuni precise din București.

Căci într'adevăr este inadmisibil ca drepturile limbei românești să poată fi nesocotite prin intrebuințarea celei franțuzești. Legea doar prevede clar că orice firmă trebue să fie scrisă și în românește, iar această măsură trebuie respectată cu strictețe.

OXIGEN

Instalațiuni complecte la suduri cu autogen, părți constitutive și materiale, livrează pe prețurile și condițiunile cele mai avantagioase ab magazie

Prima Soc. An. Pt. Industria Oxigenului și Altor Gaze, din Arad

Livrăm oxigen prompt. 122 D

MICA PUBLICITATE

Rog societatea de escursioniști, cari a călătorit Duminecă seara 17 l. c. cu trenul Galați din Tg.-Mureș la Cluj să-mi dele informații ce s'a ales de geanta mea uitată în tren și asupra căreia escursioniștii au provocat o vie discuție. Rog domnul, care mi-a luat geanta să mi-o predeie fiind cunoscut personal de unul dintre escursioniști Ioan Luca, Restaurantul Gării Feldioara-Războieni. D 139

Un spion puțin prudent

Provocând un scandal în parcul orașului este arestat și descoperit de autorități

Duminecă seara pe la orele 12, un individ suspect turmentat de băutură s'a ivit prin fața bufetului din parcul orașului, provocând numeroși cetățeni pașnici.

Un funcționar superior al poliției locale, aflându-se întâmplător prin partea locului a căutat ca prin câteva cuvinte destul de frumoase să aducă la realitate pe acest chefliu. Acestuia atât i-a trebuit ca să provoace apoi un scandal monstru, încercând chiar să-l lovească.

Cu ajutorul publicului și a unor sergenți sosiți în grabă, scandalagiul a fost urcat într'o trăsură și transportat la centrala poliției pentru a fi anchetat.

Spre marea surprindere a comisarului, în cursul anchetei cu ușurință s'a putut dovedi că acest individ se numește Szücs László originar din Budapesta, actualmente soldat activ al unei unități din Debrețin și detașat cu serviciul la un birou de informații din aceeași garnizoană. Numitul a trecut granița în mod fraudulos și aci se ocupa cu strângerea mai multor date strict necesare biroului unde lucra. In urma acestei senzaționale declarații, Szücs Vasile a fost declarat arestat și înaintat inspectoratului special de siguranță din localitate împreună cu întregul dosar, unde urmează a se continua cercetările.

Tot odată ținem a remarca, că la percheziția ce s'a făcut arestatului s'a găsit asupra lui mai multe obiecte precum și niște documente cari justifică pe deplin cele afirmate de el în declarație.

R.

Primăria orașului cu consiliu Hunedoara

No: 1829—924.

Târg nou de țară

Se aduce la cunoștință publică, că Ministerul Industriei și Comerțului aprobând funcționarea unui nou târg de țară anual în orașul Hunedoara, acest târg pentru anul în curs se va ține în următoarele zile:

la 8, 9, 10 Septemvrie n. cel de vite, iar la 11 Septemvrie (Tăerea Capului Sf. Joan Botezătorul) cel de mărfuri.

D 137 **Primăria orașului Hunedoara.**

Primăria comunei Suciag Nr. 308—1924 adm.

Publicație de licitație

Primăria comunei Suciag (plasa Centrală, județul Cojocna) aduce la cunoștință generală, că la data de 31 August 1924 ora 2 p. m. arândează prin licitație publică proprietatea sa edificiul numit „Casa Poporului“ împreună cu dreptul de cârjmărit.

Edificiul are 4 (patru) camere și e situat în centrul comunei.

Condițiunile de licitație sunt afișate la Primăria comunei Suciag și Secretariatul cercual în Baciu.

Prețul de strigare e 5000 (Cinci mii) lei.

Suciag, la 4. August 1924.

D 136 Secretar cercual: I. MOLDOVAN.

No. 6424—924.

Aviz școlar

Inscrierile la școala de Menaj și industrie casnică din Oradea-Mare, Str. Sf. Ladislau No. 27 încep la Sept. când elevele vor putea să rămână în internat. Elevele la înscriere vor produce: Certificat de pe anul din urmă de școală și extras de botez.

Taxa anuală pentru întreținere 15000 Lei 100 kg. făină de prăjituri 2 kg. unt și 5 kg. săpun. Aceștia se pot plăti și în bani.

Elevele vor mai plăti o anumită taxă pentru cele două secții la cari se pot inscrie. Elevele în schimb vor învăța să gătească diferite specialități, pe cari le vor și mânca și de ujină vor primi cafea cu lapte.

Elevele doritoare mai pot învăța, croitorie, brodărie artistică, flori artificiale, batic, desemn, pictură, goblenuri, țăsături românești și persiane, pălării, limba franceză, pian.

Elevele interne vor avea să aducă cu sine saltea de paie, madrase, două perini, o plapomă, o pătură (țol) lingeria necesară de pat și lingerie pentru corp, acoperitoare de pat albă de 2 m ½ lungime și 1½, lățime și un covorel înaintea patalui, lighian (lavor) pentru spălat, tacâmuri farfurie înfinsă, adâncă, mică păhar o măsăriță cu 6 șervete și 6 ștergări de bucătărie.

D 135 **Direcțiunea.**

Comandați bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-

Citiți și răspândiți: »Infratirea Poporului« cea mai bună gazetă săptămânală.

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA

N.G.I. GENOVA

Linii repide de lux pentru

America de Nord si de Sud

Viitoarele plecări din Genova pentru:

Rio de Janeiro-Santos Montevideo-Buenos Ayres

Vaporul „Duca d'Aosta“ . . . . 22 August
„ „Principesa Mafalda“ . . . 4 Sept.

Pentru NEW-YORK 43

Vaporul „Duilio“ ..... 8 Septemvrie
„ „Guilio Cesare“ ..... 3 Septemvrie

Pentru Venezuela, Colombia, Panama, Epuator, Peru, Chili

Vaporul Napoli ..... 15 Septemvrie

Asistența specială pasagerilor de clasa III în cursul călătoriei cu trenul **București—Genova**

Pentru informațiuni și rețineri de locuri a se adresa la Biroul de Pasageri al Companiei

„Navigazione Generale Italiana“ in Bucuresti, Calea Grivitei No. 143.

Noui scoli secundare în Ardeal

Școli de arte și meserii și școli profesionale, pentru romanizarea industriei ardelene. Atenția ce s'a dat regiunilor românești mai puțin cultivate. Ce s'a făcut într'un an de guvernarea liberală.

De vorbă cu dl dr. Al. Pteancu,

inspector general al învățământului secudar.

Interesându-ne la dl inspector general al învățământului secundar, dr. Alex. Pteancu, despre pregătirile ce se fac în vederea noului an școlar și despre progresul școlilor secundare Ardelene în anul trecut, dsa ne-a dat o seamă de informațiuni, cari dovedesc un progres uriaș al învățământului românesc și o solicitudine fără precedent la conducătorii Statului.

Ce școli s'au înființat în anul trecut

„Într'adevăr, ați văzut bine — ne spune dl inspector general dr. Pteancu — că pentru organizarea învățământului se duce o activitate febrilă din partea organelor de conducere. La începutul fiecărui an școlar, dar mai ales acum, se înregistrează știri numeroase despre școli noui ce se înființează și despre altele cari se reduc la proporții mai modeste.

Și cred că es e natural să fie așa. Statul român și fostul Consiliu Dirigent au preluat dela Statul maghiar toate școalele de Stat, lăsând pe cele confesionale să funcționeze nesupărate, în direcția în care au fost pornite. Insă împrejurările, prospectele de validitare și necesitățile culturale ale diferitelor regiuni s'au schimbat prin schimbarea imperiului.

Este deci natural, ca și școlile să se transforme conform acestor împrejurări și necesități schimbate. Sunt regiuni întregi românești, unde nu este nici o școală secundară de Stat moștenită dela fostul regim, ca bunăoară Câmpia Ardealului, Munții apuseni și o parte a Banatului. Este un act de dreptate, că s'au făcut pentru aceste ținuturi școli secundare noui. Astfel sunt: gimnaziul din Sărmaș, școala civilă din Ludoș, gimnaziile din Șomcuta-Mare, Ciacova, Bozovici, Borosineu și Câmpeni, și liceul din Bistrița. Această operă, începută în anul trecut. se continuă și acum. Toate școlile acestea se desvoltă înainte cu câte o clasă.

Școli cari se vor înființa la întâi Septembrie

Afară de aceasta se mai deschide un număr considerabil de școli secundare în acele ținuturi, cari, odinioară românești, au fost desnaționalizate de stăpânirea ungurească. Astfel s'a decis să se înființeze un nou liceu în Zălau, jud. Sălaj, să se desvolte gimnaziul din Odorhei în liceu. să se înființeze în Sf. Cheorghe (jud. Trei-Scaune) un liceu de băieți și o școală secundară de fete precum și o școală normală de băieți în Miercurea-Ciucului, pentru a furniza învățători satelor românești din Secuime.

Școlile de arte și meserii din anul trecut

Insă având în vedere că neamul nostru are trebuință nu numai de instrucție teoretică ci îndeosebi de instrucție practică de școli cari pregătesc lucrători manuali români, prin cari să se formeze o pătură mijlocie orășenească, statul a înființat și un considerabil număr de școli de arte și meserii și acum avem în Ardeal doăzeci și una, înființându-se școli noui în comune mai însemnate ca Baia de Aramă (pentru moți) Cliciova (Banat) Baia-Sprie (Satu-Mare) Vișeul de sus (Maramureș), Turda, Borgoprund, Bistrița și Cohalm.

Noui școli de arte și meserii

Acțiunea aceasta se continuă. D. ministru dr. C. Anghelescu este hotărât să înființeze școli de meserii în toate orășelele mai însemnate din Ardeal. Astfel s'a decis pe ziua de 1 Sept, crt. deschiderea unei școli de arte și meserii mai mari în Carăii-Mari ținut maghiarizat cu totul, unde însă satele românești din împrejurime au cerut de mult o astfel de școală; apoi la Cehul Silvaiei, unde școala civilă de până acum se transformă în școală de arte și meserii.

Tot astfel s'au proectat noui școli de meserii și în alte ținuturi unde primăriile comunale vor putea oferi ministerului local pentru deschiderea școalei.

Școlile profesionale de fete

Este importantă instrucția profesională pentru fete. De unde în Ardeal nu era până mai alaltăeri nici o școală profesională de fete, astăzi suntem trecuți peste greutățile începutului, având deja șase școli de acestea, la Lugoj, Arad, Oradea-Mare, Cluj și Ibașfalău. Oriunde este interes pentru instrucțiunea practică și unde este localul necesar, ministerul e gata a înființa astfel de școli".

*

Din declarațiunile de mai sus ale dlui inspector general dr Al. Pteancu se poate vedea lămurit interesul mai presus de toate, ce'l poartă statul român față de școala românească din Ardeal.

Larga atenție ce se dă instrucțiunii practice, țintește să asigure țării oameni cari să știe valorifica bogățiile statului. De aceea apelul ce'l face d. inspector general dr Al. Pteancu, la comunele mai mari cari pot oferi ministerului local pentru deschiderea de școli de meserii și școli profesionale, credem că nu va rămânea fără răspuns. Comunele sunt datoare să răspundă la această solicitudine a guvernului, arătând că înțeleg să contribue la o operă de care va depinde viitorul neamului.

Știri din Brașov

— Eri seară a fost serbătorit, printr'un banchet prezidat de dl Trancu-Iași, dl Eremia, directorul Băncei Naționale din localitate.

— O bandă de apași terorizează, de câtva timp, populația. Astfel eri seara a încercat să jefuiască pe un locuitor din strada Lacova, dar a trebuit să se retragă în grabă, fiind primită cu focuri de dușcă.

Diverse știri externe

— Macdonald și a amânat plecarea în Scoția, pentru a participa la ședința Ligei Națiunilor dela 1 Septemvrie.

— Vandervelde va vizita Praga, Belgrad și Sofia, pentru studii muncitorești.

Ultime informații

— **Plecarea M. S. Reginei din Sovata.** *M. S. Regina va părăsi la sfârșitul acestei săptămâni localitatea balneară Sovata. Suverana pleacă la Sinaia, de unde se va înapoia împreună cu toată Familia Regală în Ardeal, pentru a participa la serbările din Munții Apuseni.*

— **Incasarea impozitelor comunale.** Eri înainte de amiază s'a început la perceptoratul orășănesc încasarea impozitelor de 7% asupra prăvăliilor din localitate, făcându-se calculul după contractele de închirieie. Au fost citați pentru această zi la perceptorat peste 70 comercianți și nu s'au prezintat decât vre'o 20. Contra celor absenți li s'a dresat cuvenitele acte.

— **Suntem informați** *că sașii și șvabii, invitați să expună animale la expoziția zootechnică ce va avea loc în toamnă la Cluj, boicotează această manifestare economică națională cu toate avantagiile ce li se oferă, cerând odată cu reducerea de transporturi pe C. F. R. și o diurnă fixă zilnică. Acest fapt vorbește în destul, pentru a mai fi nevoie să-l comentăm.*

* **Internatul liceului „Regele Ferdinand"** din Turda caută 1 bucătar, 1 econom și 2 pedagogi. Acești trei din urmă studenți universitati. Condițiile de plată ca la alte internate. Termenul de concurs 31 August. D 138

— **Conferințele avocaților stagiari din Cluj.** La 3 Septembrie vor fi reluate conferințele, întrerupte în timpul vacanței, ale avocaților stagiari din Cluj. Ele au loc de două ori pe săptămâni în localul baroului, avocații stagiari fiind împărțiți în două grupe.

— **Avocații ardeleni și Avram Iancu.** In ziua de 2 Septembrie baroul avocaților din Cluj va ține la Curtea de Apel o ședință festivă pentru comemorarea lui Avram Iancu. Toate barourile din Ardeal vor fi reprezentate prin doi-trei delegați. In felul acesta avocații din Ardeal sărbătoresc pe Avram Iancu care înainte de 1848—49 fusese avocat.

— **Jandarmeria** din Huedin a arestat ieri pe trei evrei cari cutreerau satele județului Cojocna și cumpărau dela țărani monede metalice de 1 leu și 2 pentru a le revinde apoi diferiților bijutieri.

— **Biuroul** organizator a expoziției zootehnice din Cluj, a fost anunțat de mai mulți proprietari mari din Cehoslovacia și Austria că vor asista și vor vizita expoziția ce se va deschide la începutul lui Septembrie în Cluj.

— **O școală primară în cartierul general Grigorescu.** Am arătat într'unul din numerile trecute al ziarului nostru marea lipsă de o școală primară, ce se simte în cartierul general Grigorescu, unul dintre cele mai depărtate cartiere de centrul orașului. Astăzi suntem informați oficial că primăria a cumpărat un admirabil local de școală cu două iugăre de pământ în acest cartier și anume în str. Fântânele No. 5 și 7. Toate lucrările de cumpărare au fost aprobate de consiliul orașului, de prefctura județului și de minister așa că se speră ca în această toamnă să se poată deschide școala.

Luni s'a prezintat dlui dr. Simu, subprefectul județului, o delegațiune a locuitorilor din cartierul de dincolo de gară, pentru a protesta asupra faptului că în acel loc s'a permis înființarea unui depozit de oase, care periclitează sănătatea publică. S'au luat măsuri ca o comisiune să studieze chestiunea la fața locului și să propună măsurile de îndreptare.

*

Astăzi are loc la primărie o consfătuire sub președința dlui dr Oct. Utalea, în vederea ultimelor măsuri ce se vor lua relativ la exproprierea terenurilor pentru amplificarea apaductului, de oarece mulți dintre proprietarii ce urmează a fi expropriați au făcut contestații.

— **Doctorul I. Glăvan,** asistent al Facultății de Medicină, specialist în boli de ochi, dă consultații de boli de ochi, în strada Regală No. 7, între orele 5½—7.

— **Greva dela fabrica de hârtie din Petrifalău.** Muncitorii acestei fabrici au înaintat zilele trecute un memoriu, solicitând sprijinul ministerului în contra patronilor, cari nu voiesc să respecte condițiunile arbitrajului. Ei cer o urcare proporțională a salariilor în măsura scumpirei traiului.

*

— **Un conflict la Teatrul Maghiar.** Zilele acestea urma să se pună în repetiție la Teatrul Maghiar din Cluj, piesa Lyon-Lea, datorită scriitorului Bródi Sándor, mort de curând, și care urma să se joace în amintirea autorului. La repartizarea rolurilor, rolul principal din această piesă fiind dat dnei Poor Lily, în urma cărui fapt dna Baróti, considerandu-se jicnită a refuzat să joace Sâmbătă seara, când avea de interpretat un rol principal. Față de această atitudine, s'a întrunit imediat comitetul teatrului, care a condamnat pe dna Baróti la o amendă egală cu leafa pe o lună și pe viitor nu va mai putea juca în piesa Lyon-Lea, dsa a primit amenda și astfel incidentul a fost închis.

— **Congresul romano catolicilor din Ardeal.** In prima jumătate a lunii viitoare se va ține la Arad adunarea generală anuală a asociației catolice maghiare din Ardeal. Ea a fost convocată la Miercurea-Ciucului, dar în cele din urmă s'a renunțat la această localitate.

— **Muncitorii dela fabrica „Astra" cer un spor de salarii de 50 la sută.** Muncitorii fabricei de vagoane „Astra" din Arade au înaintat direcțiunii fabricei și inspectoratului muncii din Arad un memoriu în care cer sporirea salariilor cu 50 la sută, amenințând că în caz dacă nu li-se acordă acest spor, vor intra înîgrevă.

— **Mâine** după amiază va eși la fața locului o comisiune formată din dnii Cărpișianu, Moga și Ciortea, pentru a studia modalitatea mutării actualului azil al săracilor din str. Moților în comuna Lomb, urmând ca în localul azilului să se instaleze noul Cămin de ucenici ce se va deschide în toamnă.

* **Rheuma** deja în evul vechi s'a curat cu băi calde. Băile Pistyan și-au câștigat renume mondial prin faptul că a însănătoșat cu miile pe cei ce sufereau de rheumă. Băile sulfurice din Pistyan în timp scurt sistează boalele stomacale. Efectul băilor se majorează cu diete bine întocmite. Informațiuni mai detailate dă Drogueria „Rózsa" Cluj, Str. Londrei Nr. 21, în calitate de reprezentanta băilor, la care firmă se capătă totodată și nămol de Pistyan păstrat pentru cura casnică.

— Administrația financiară anunță publicul să nu primească monedă-hârtie lipită din fragmente, la care nu consună numerii din ambele părți.

Reclama este sufletul comerțului!

Prin telefon dela corespondenții noștri

Lucrările viitoarei sesiuni parlamentare

București. — In sesiunea viitoare a Parlamentului se vor pune în discuție proectul de lege al cultelor și al confesiunilor, ambele proecte fiind terminate de comisiunile speciale de redactare.

Comitagii bulgari atacă posturile grecești

București. — Din Salonic se anunță că o bandă de comitagii bulgari au atacat posturile grecești de frontieră dela Gherghel. A fost o luptă crâncenă. Comitagii s'au retras în Iugoslavia, lăsând mai mulți morți și răniți. Grănicerii greci au deasemenea mari pierderi.

Un aeroplan gigantic

București. — In vederea concursului de aeroplane ce va avea loc în America, la Londra s'a construit un aeroplan uriaș. Acest aeroplan parcurge 4 mile pe oră. Italia și Franța participă de asemenea la acest concurs.

Construirea unui mare spital la Brașov

Brașov. — Guvernul a acordat un credit de 14 milioane lei, pentru construirea unui mare spital în localitate. Lucrările vor începe la primăvară.

Stabilirea noului regim de export

București. — Pentru fixarea ultimelor amănunte ale noului regim de export, ministerul de industrie și comerț a cerut tuturor consilieratelor agricole tablouri despre rezervele de cereale ale țăranilor ca și situația asupra nouilor semănături.

Arestarea unui funcționar incorect

București — Poliția Capitalei a arestat eri pe când voia să schimbe un cek de 48.000 lei sustras din sertarele judecătoriei II. de ocol, pe Heinrich Tucold, funcționar la acea judecătorie. Cu acte dresate a fost înaintat parchetului.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAŢIUNII" SIBIU

Anul V. Nr. 1159 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI Sâmbătă 23 Aug. 1924

Infrăţirea

6441

77 Onor Asociaţia pentru Cultura
şi literatura poporului român
Sibiu

ANUNTURI: LA ADMINISTRAŢIA ZIARULUI ŞI AGENŢIILE DE PUBLICITATE

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAŢIA No. 952. Telefon: REDACŢIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . . 480 L
PE 6 LUNI . . . . . . 240 L
PE 1 LUNĂ . . . . . . 50 L
PE 1 AN pentru autoritaţi . . . 600 L
PE 1 AN pentru preoţi şi învăţători 300 L

D. GH. GH. MARZESCU,

ministrul justiţiei vorbeşte „INFRĂŢIREI"

Stadiul proectului pentru unificarea justiţiei — Desfiinţarea directoratului din Cluj — Sedriile orfanale — Unificarea legislativă — Criza funcţionariior judecătoreşti — Chestiunea examenelor magistraţilor

Profitând de prezenţa dlui G. Mârzescu, ministrul justiţiei, la Cluj, ne-am adresat dsale pentru a obţine cititorilor noştri lămuriri în atâtea importante chestiuni cari privesc justiţia din Ardeal. D-l G. Mârzescu a binevoit să ne facă următoarele declaraţiuni:

— *In ce stadiu se găseşte unificarea justiţiei?*

— „Principiul unificării consistă în punerea pe picior de egalitate sub un regim unitar toate Curţile de Apel din România-Mare. In ce priveşte unificarea justiţiei numirile, înaintările şi disciplina, unificarea acestora este fapt împlinit prin legea din Iunie. Rămâne să se facă acelaş lucru şi în ce priveşte compunerea şi funcţionarea internă a instanţelor judecătoreşti, care va forma obiectul proiectului de lege, pe care negreşit îl voi prezenta în sesiunea viitoare. In această din urmă operă sunt trei instituţiuni proprii ale Ardealului, care vor găsi — sunt convins — extinderea pe întreg teritoriul ţării. Inţeleg să vorbesc de cărţile funduare, de sedriile orfanale şi notariatul public„.

— *Cari au fost motivele desfiinţărei directoratului justiţiei din Cluj?*

„Desfiinţarea directoratului general al justiţiei din Ardeal face parte din programul de unificare în parte deja realizat.

Funcţionarii dela acest serviciu vor fi toţi plasaţi potrivit propunerii făcute de directorul justiţiei din Cluj, al cărui raport a fost aprobat în întregime de către minister.

Administraţia judiciară a Ardealului va avea în minister două instituţiuni care rezolvă chestiunile specific ardeleneşti, ale sedriilor orfanale şi cărţilor funduare. S'au luat toate măsurile necesare, pentruca în funcţiunile acestea să fie numiţi oameni cunoscători ai acestor instituţii. Sunt chiar o parte dintre funcţionarii actuali ai directoratului din Cluj, care ar putea primi însărcinări în aceste secţiuni".

— *Ce se va face cu sedriile orfanale?*

Ideea unificării instituţiunilor, existente în Ardeal, pentru protecţiunea incapabililor şi pentru minori sub numirea de sedrii orfanele, în proiectul ce voiu propune la toamnă se va rezolva prin înfiinţarea pe lângă tribunale a unei secţiuni speciale.

— *Căror autorităţi se vor repartiza atribuţiunile directoratului de Justiţie desfiinţat?*

„In ceea ce priveşte descentralizarea dispenselor pentru căsătorie şi a aprobărilor adopţiunilor, atribuţiuni rezervate până acum directoratului general din Cluj, am aprobat ca ele să fie descentralizate şi date în competinţa Curţilor de Apel din Ardeal. Aceasta în interesul populaţiei ardeleneşti".

— *In ce stadiu se găsesc lucrările pentru unificarea legislativă?*

„Unificarea legislativă se continuă cu asiduitate. In sesiunea viitoare vor fi prezentate Parlamentului proiectul noului cod de drept penal şi procedură penală. Deasemeni se fac toate sforţările pentru ca în timpul cel mai scurt să pot aduce în faţa Parlamentului procedura civilă şi codul de comerţ, din care lucrarea asupra cambiei este terminată de comisiune şi supusă revizuirii.

Dl Gh. Gh. Mârzescu,
ministrul justiţiei

Unificarea legislaţiei civile se găseşte în stadiul de elaborare, dar în special capitolele persoanelor şi bunurilor necesită un timp mai îndelungat. Prin înfiinţarea consiliului legislativ lucrarea va fi considerabil ajutată. Incă înaintea deschiderii Parlamentului, voi supune Consiliului de miniştri proiectul de organizare al acestui consiliu legislativ".

Trecând la altă ordine de idei au cerut dlui ministru lămuriri referitor la criza funcţionarilor judecătoreşti dela instanţele din Ardeal şi modalităţile de înlăturare a ei.

La aceasta dl ministru ne-a răspuns:

— „Criza, pe care ne-o semnalaţi dvoastră, sper să fie înlăturată şi prin aplicarea statutului funcţionarilor şi prin efectul legii din Iunie trecut. Situaţiunea lor materială este aceeaşi ca la toţi funcţionarii şi în funcţie de bugetul general al Statului.

Evident că funcţionarii judecătoreşti au beneficiat şi vor beneficia de îmbunătăţirile ce se acordă şi se vor acorda funcţionarilor publici în genere.

Pentru lămurirea controversei semnalate de ziarul nostru zilele trecute, cu privire la caracterul teoretic sau practic al examenelor magistraţilor, dl ministru ne-a dat la întrebările noastre următoarele lămuriri:

— **„Un regulament, care va fi promulgat cel mult în 15 zile, va înlătura pretinsa controversă".**

Tot în legătură cu examenele magistraţilor am cerut dlui ministru explicaţii referitor la corigenţă.

— **„Corigenţa nu există în sensul atribuit cuvântului în vechiul Regat. Un magistrat are dreptul de-a se prezenta de 2 ori la acest examen. Fiind respins de amândouă dăţi, nu mai poate fi menţinut în magistratură.**

St. P.

Cate scoli sustine Statul

pentru Săcuii din Trei-Scaune

O statistică edificatoare — Cum primesc Săcuii — Instrucţia ce li-o dă Statul

Cităm din ultimul număr al ziarului „Brassói Lapok" această edificatoare statistică, publicată la loc mai ascuns spre a putea trece neobservată:

„In anul şcolar 1923—24 au funcţionat în judeţul Trei-Scaune 48 de şcoli de Stat cu limba de predare română, 108 şcoli de stat cu limba de predare maghiară şi 64 şcoli confesionale cu limba de predare maghiară. Instrucţiunea în şcolile de stat s'a făcut în 225 săli. Pentru anul viitor se construesc 20 de şcoli noui, cu 40 de sale de învăţământ, în parte din banii fondurilor şcolare, şi în parte din banii comunelor şi ai statului. In afară de acesta, pentruca să încapă toţi copii de şcoală şi să aibă o instrucţie corespunzătoare, mai trebuesc 23 săli şcolilor de stat. Materialul lemnos trebuitor construirii acestor săli necesare, s'a furnizat de gratis din pădurile statului. In şcolile de stat s'au înscris: 3363 elevi români, dintre cari au frecventat regulat şcoala numai 2719, au dat examen cu succes 2390, şi au absolvit 302, 6389 unguri s'au înscris în şcolile de stat cu limbă de predare maghiară au frecventat regulat 5104, au dat examen cu succes 5104, şi au absolvit 846. In şcolile confesionale ungureşti s'au înscris 4740, au cercetat prelegerile regulat 3909, au trecut 3388 şi au absolvit 212."

Ziarul maghiar n'a adăogat nici un comentar la cifrele acestea evident pentrucă n'a mai avut ce să adaoge. Statistica de mai sus este într'adevăr expresivă şi vine să desmintă tot ce s'a spus de anumiţi unguri despre politica şcolară a statului român faţă de minorităţi. Din cifrele de mai sus se constată concludent nu numai că statul român susţine şcoli pentru unguri în aceeaşi proporţie ca pentru români, ci că populaţia maghiară dă mai multă atenţie şcolii de stat decât şcolii confesionale ungureşti.

ZONA CULTURALĂ

Ce ne declară d. dr. Al. Pteancu, inspectorul general al învăţământului secundar, despre zona culturală şi scopurile ei

De câtva timp presa maghiară a început iar atacurile la adresa statului român pe chestiunea şcolară şi, ceeace îi caracterizează rea credinţa dusă la extrem, nu se sfieşte să atace înseşi şcolile româneşti înfiinţate de statul român pentru luminarea românilor. Până când atacurile din trecut le da în numele a fel de fel de doleanţe fictive ale şcolilor maghiare, atacurile acestea se adresează şcolilor româneşti înfiinţate în regiunile lipsite total până acum de cultura românească. Asistăm la văicărelile unor oameni, pe cari îi roade invidia, că văd înaintarea noastră. Astfel stând lucrurile, se pare de prisos să ne ocupăm cu o atitudine care se condamnă singură. Totuş, pentrucă atacurile în chestiune se leagă de una din operele cele mai importante ale actualei guvernări, de zona culturală care încercuie ţara românească pe toată periferia ei, nu se poate lăsa ca intenţiunile răuvoitorilor să răsfrângă asupra ei nici cea mai mică umbră. De aceea ni-am adresat în chestiunea acesta dlui dr. Al. Pteancu, inspectorul general al învăţământului secundar, ale cărui declaraţiuni le publicăm aci:

Favorurile corpului didactic din zona culturală

„Articolul 159 al legii, prevede pentru judeţele Timiş-Torontal, Arad, Bihor, Sălaj, Satu-Mare, Maramureş, Odorhei, Ciuc, Trei-Scaune, apoi în Bucovina şi Basarabia pentru judeţele Vigniţa, Văşcăuţi, Coţmani, Zastavna, Hotin, Tighina, Cetatea-Albă şi Ismail, iar în Dobrogea pentru judeţele Durostor şi Caliacra, un regim special în privinţa învăţământului. Aci, corpul didactic venit din alte ţinuturi mai curate româneşti, dacă se obligă a servi cel puţin trei ani în aceste locuri, primeşte 50 la sută adaos la leafă, gradaţii la patru în loc de cinci ani, iar termenul de înaintare se reduce câte cu un an; primesc apoi o îndemnizaţie de transferare de 3000 lei, cei căsătoriţi, şi 1500 cei necăsătoriţi".

Zona culturală a lui Apponyi şi zona culturală românească.

„Iată, spun acei cari caută să afle iar dacă nu află, să născocească motive de ponegrire pentru ţara noastră, zona culturală a lui Apponyi reînviată de ministrul Anghelescu, iată România adoptând aceeaşi politică pe care au urmat o ungurii şi care a contribuit mult la prăbuşirea ţării ungureşti întemeiată pe şovinism.

Trebue să spunem şi să accentuăm cu toată tăria, că detractorii statului, în ce priveşte acuzaţiunea lor de şovinism, nu au dreptate. Zona noastră culturală urmăreşte cu totul alte scopuri decât cele urmărite de Apponyi. Zona lui Apponyi a fost creată prin închiderea şcoalelor româneşti. Apponyi urmăria sugrumarea la tot ce nu e unguresc, în ţara ungurească, aşa dar avea un scop imoral şi a pus în aplicare mijloace nedrepte şi samavolnice. Zona noastră culturală nu are nici un scop ostil faţă de minorităţile din judeţele amintite şi nici nu se îndreaptă asupra şcolilor acestor minorităţi, ci vrea să protejeze şcolile româneşti din ţinuturile respective, pentru a repara nedreptăţile ce le-au suferit aceste şcoli şi aceste ţinuturi dela stăpânirile străine apuse. Legea nu vrea şi nu ia nici o măsură pentru micşorarea şcolilor neromâneşti, cari pot să-şi tot continue opera lor în folosul populaţiei neromâneşti. Dar vrea, ca poporul românesc din judeţele amintite, care a suferit atâta din punct de vedere económic şi cultural, impunându-i-se să înveţe în limba străină, zic, legea vrea să câştige pentru aceşti bieţi români şi pentru luminarea lor forţele didactice cele mai bune din întreaga ţară. Acesta e rostul adevărat al zonei culturale, un rost cât se poate de nobil şi o datorie omenească şi românească în acelaş timp a tuturor acelora cari poartă grijă şi interes de viitorul neamului nostru. Noi aşa înţelegem să întărim graniţele noastre, întărind sufletul românesc dela periferii. Acest fel de organizare a graniţei credem că va mulţumi pe toţi cari ţin la binele şi întărirea ţării şi nu va supăra decât pe acei cari nu văd bucuros nici un fapt ce contribue la întărirea acestei ţări, ci îi doresc prăbuşirea".

Atentatorul contra sinagogii din Iosăşel a fost un evreu

Am anunţat acum o săptămână, că biroul organizaţiei evreieşti dela Cluj a cerut guvernului lămuriri în privinţa atentatorilor dela Iosăşel. Ministerul de Interne a răspuns acum acestei organizaţii, declarând că nu are nevoie de concursul ei în investigaţii pe cari Statul e dator să le facă singur. Totodată Ministerul de Interne a alăturat adresa prefecturii din Arad, prin care se relatează despre cercetările în chestiunea atentatului contra sinagogii din Iosăşel. Prefectura din Arad arată, că anumita presă a exagerat cazul şi că autorul atentatului este un evreu neolog, care s'a răzbunat astfel din bigotism contra bisericii ortodoxe evreeşti.

Anchetele noastre

Pieţele Clujului

Starea sanitară deplorabilă în care se găsesc pieţile Clujului — Lipsa totală de control — Răul aranjament al mărfurilor pe piaţă — Ce măsuri trebuesc luate?

Considerând că este în interesul general al publicului şi pentru a atrage atenţia autorităţilor locale asupra situaţiei deplorabile în care se găsesc astăzi pieţile Clujului am întreprins o anchetă amănunţită la faţa locului. Rezultatele acestei anchete le vom publica în câteva numere consecutive.

Starea sanitară a pieţelor

Primul lucru care te loveşte când intri în oricare piaţă a Clujului, dar mai ales în cele de pe la periferiile oraşului este necurăţenia provenită în primul rând de răul aranjament al mărfurilor expuse spre vânzare. In adevăr în piaţa Mihai Viteazu spre exemplu, în partea unde sunt aşa zisele „cofăriţe“ legumele de tot felul, sunt plasate direct pe asfalt fără să aibă nimic sub ele. Pe lângă aceasta ele sunt îngrămădite pe toată întinderea pieţei, nelăsând nici un loc liber pe unde să poată trece cumpărătorii. Aceştia sunt nevoiţi să facă echilibristică, să sară peste grămezile de zarzavaturi sau de alte mărfuri. Grămezile fiind prea mari şi prea apropiate unele de altele sunt călcate în picioare şi strivite.

In regiunea pieţei unde se vând laptele, untul şi brânzeturile acelaş lucru.

Aceste alimente sunt plasate tot pe asfalt, necoperite cu nimic şi expuse astfel prafului şi altor necurăţenii care de multe ori le alterează.

Mai mult decât atât laptele, şi smântâna în special care se găseşte pe pieţile noastre sunt falsificate. Laptele amestecat cu apă iar smântâna cu făină de grâu. Asupra acestui fapt, atragem atenţiunea serviciului sanitar al oraşului.

In regiunea pieţii unde se vând fructe, acelaş lucru. Fructele sunt expuse toată ziua la praful ce se ridică de pe stradă. In legătură cu aceasta, atragem atenţia primăriei oraşului că cel puţin acum după ce şi-a cumpărat auto-stropitoare să dispuie ca străzile cari înconjoară pieţile să fie stropite de cel puţin trei ori până la prânz când aceste pieţe se închid.

In acelaş timp propunem autorităţilor locale administrative şi de poliţie să ia măsuri ca piaţa să fie împărţită în regiuni şi anume:

Intr'o parte să se vândă de exemplu numai legume, în altă parte numai fructe etc. In afară de aceasta toate acestea să nu mai fie aşezate pe asfalt, care de regulă este foarte murdar ci să fie puse în coşuri sau pe mese.

Să se interzică complect ca laptele, brânzeturile, şi smântâna să mai fie ţinute neacoperite şi expuse deci în bataiea prafului — şi a soarelui Cinci zeci la sută din laptele ce se cumpără din aceste pieţe, dus acasă şi pus la fiert, din cauza faptului că este amestecat cu apă şi pe de altă parte pentru că este expus prafului se strică.

Pentru realizarea tuturor acestor deziderate de ordin sanitar însă se impune intensificarea controlului pieţelor atât din partea organelor sanitare cât mai ales din partea organelor poliţieneşti.

In numărul de mâine ne vom ocupa de felul cum este speculat publicul consumator în aceste pieţe ale Clujului.

Controlul speculei

In coloanele gazetei noastre, am vorbit adesea despre specula ce se face la Cluj, cu aproape toate articolele de prima necesitate.

S'au luat nenumărate măsuri ca această situaţie să înceteze, dar s'a văzut că cu toate ordonanţele emise atât de primărie, cât şi de prefectura poliţiei, situaţia nu s'a îndreptat şi comercianţii îşi fac în voe afacerile, dovedindu se odată mai mult că acţiunea autorităţilor, a fost până la un punct dat ineficace. Pentru a se pune capăt odată, urcării progresive şi sistematice a preţurilor, pe care comercianţii o practică în dauna marei mase a consumatorilor, s'a hotărît în ultimul timp să se înfiinţeze pe lângă prefectura de poliţie un serviciu special, care să aibă îndatorirea de a controla în de aproape aplicarea ordonanţelor în vigoare şi se găsească modalitatea scăderii preţurilor la diferitele alimente şi articole de prima necesitate.

Cu acest serviciu a fost încredinţat dl I. Chifor, al doilea director al poliţiei din Cluj.

Comercianţilor, prin ordonanţele ce s'au dat, li s'a stabilit un câştig de 30 la sută asupra preţurilor de cost, aşa că preţurile actuale nu trebue să mai fie majorate întru nimic.

Faţă de câştigul legal, pe care li-l acordă atât legea cât şi ordonanţele, comercianţii îşi îngădue să ia preţuri dela care să realizeze câştiguri de sută la sută, ceeace constitue o gravă abatere dela îndatoririle lor şi un adevărat atentat la averea consumatorilor.

Aşteptăm ca de pe urma înfiinţării noului serviciu contra speculei, populaţia Clujului să vadă realizată vechea sa speranţă, că se poate trăi mai omeneşte, atunci când autorităţile îşi fac datoria.

Legiferarea regimului băilor din Ardeal

— Declaraţiile dlui ministru Săveanu făcute la Satu Mare —

Presa din Satu-Mare publică declaraţiuniile ce i-le-a făcut dl Săveanu, ministrul muncii şi al ocrotirilor sociale, în chestiunea îmbunătăţirii situaţiei staţiunilor balneare ardelene.

Dl ministru Săveanu a declarat, că a venit în Ardeal pentru a cunoaşte situaţia staţiunilor balneare de aici şi a aduce modificaţiunile şi îmbunătăţirile necesare. „Ardealul are astfel de locuri vindecătoare şi de recreaţie — a spus dl ministru Săveanu — cum nu se găsesc în prea multe ţări şi cari — dacă vor fi aranjate cum trebue — vor momi în România bolnavii şi obosiţii din cele mai îndepărtate ţări. Am vizitat toate staţiunile balneare din Ardeal, ca să văd ce trebue făcut. In Octombre voi aduce un proect de lege pentru dezvoltarea staţiunilor balneare din Ardeal, şi nu vreau să procedez ca savantul care stă închis în casă, ci urmăresc să alcătuesc un proect temeinic, în deplină armonie cu necesităţile.“

Intre comuniştii şi social democraţii din Ardeal

Dl Flueraş declară, că sunt dovezi sigure că agitatorii comunişti de aici lucrează cu bani din Moscova. — Muncitorii ardeleni refuză tovărăşia bolşevicilor

In legătură cu întărirea social-democraţiei din Ardeal, realizată prin înfiinţarea unei organizaţii social-democrate la Braşov, în cuibul muncitorilor bolşevici, fruntaşul social-democrat dl Flueraş a făcut presei unele declaraţii importante despre relaţiunile dintre socialiştii ardeleni aderenţi ai internaţionalei din Amsterdam şi între comuniştii inspiraţi dela Moscova. După cum arată dl Flueraş, partidul social-democrat din Ardeal are dovezi sigure, că sovietele din Moscova au îndemnat pe aderenţii lor de azi, să intre în partidul social-democraţilor spre a'l descompune. Firește, în faţa acestui fapt, social-democraţii nu pot decât să refuze categoric orice tovărăşie cu comuniştii. De aceea ei au refuzat net şi participarea la congresul muncitorilor metalurgişti care va avea loc în Septembrie la Câmpina.

*

Dl Flueraş a adăugat apoi, că social-democraţii nu pot sta de vorbă cu comuniştii până când aceştia nu vor da seamă de banii primiţi dela Moscova pentru propagandă şi întrebuinţaţi pentru alte scopuri. Dsa precizează, că bolşevicii dela noi au primit dela Moscova aur şi juvaeruri, dintre cari o parte au fost confiscate de autorităţi.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Sâmbătă, 23 August 1924

CINEMA SELECT

SELECT

Mare dramă misterioasă în 6 acte după poveştile Sultanului Almed Ben Hasan. In rolul principal: AGNES AYRES şi RODOLPHO VOLENTINO

CINEMA URANIA

Senzaţie extraordinară!

Scara Morţii

Mare dramă de circ şi aventuri în 6 acte. In rolul principal cunoscutul atlet şi acrobat **Luciano Albertini (Samson)**

CINEMA APOLLO

Tigresa

Mare film de aventuri cu fiară sălbatice în 5 acte.

HA-RA-FI

In rolul principal: CARL de VOGT. Afară de program a comedie cu „EL“.

Aronsohn & Co. Brasov

Intreprindere de transport: Vama, Depozitare, Transport de mobile, Asigurare, Incasso. Fondata in 1830.

3

Autobusele E. Blaga Cluj

Aviz

cu începere de la 1 Septemvrie cursele de autobuze Cluj—Turda se modifică astfel:

Plecare din CLUJ	Plecare din TURDA
7 dimineaţa	7 dimineaţa
1 d. amiază	8 dimineaţa
6 seara	1 d. amiază
7 seara	6·30 seara

Sosirea după 1·30 oră

D 140 D 140

Reclama este sufletul comerţului

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

35 ORADEA-MARE. 35

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Al 2-lea Târgul Naţional de Mostre din Cluj

Dela 31 Aug. la 14 Septembrie 1924

Radio D 142

Comerţul de Fier S. A. Satu-Mare, şi-a anunţat participarea la Târgul de Mostre din Cluj. Locul expoziţiei Curtea I.

„Unio“ Fabrica de şepci, Satu-Mare, şi-a anunţat participarea la Târgul de Mostre din Cluj. Locul expoziţiei, etaj II. 14.

Fraţii Mártonffy, Blănari, mare depozit de blănărie şi stabiliment industrial Cluj, şi-a anunţat participarea la Târgul de Mostre din Cluj. Locul expoziţiei, etaj II. 16.

Industria Română de ţesături imprimate S. A. Mediaş participă la Târgul de Mostre. Locul în care expune B. etaj I. 27.

Vitromentan Industrie de Sticlarie S. A. Mediaş, expune fabricatele proprii la Târgu de Mostre din Cluj. Locul expoziţiei B. etaj I. 28.

Prima Fabrica Română de Bastoane S. A. Beclean, şi-a anunţat participarea la Târgul de Mostre din Cluj. Locul expoziţiei, Etaj I. 10

Eduard Hermann şi Fiul [Fabrică de Măsuri Timişioara, participă cu fabricatele sale la Târgul de Mostre din Cluj. Locul expoziţiei 3.

Prima Fabrică de Oglinzi în România „Zwoelfer“ şi-a anunţat participarea la Târgul de Mostre din Cluj. Locul expoziţiei A. Etaj I. 11.

Otto Gagel, Fabrica de Biscuiţi din Bucureşti participă la Târgul de Mostre, având pavilion special. Locul expoziţiei: Curtea I.

Ceramica de Lux Dac Sătmar, participă la Târgul de Mostre cu fabricatele proprii. Locul expoziţiei: B. Parter 22.

Gavriilă Papp magazin de articole de mode pentru domni şi atelier pentru confecţionarea de albituri Cluj, participă la Târgul de Mostre din Cluj. Locul expoziţiei: B. Etaj I. 25.

Fraţii Mártonffy Blănari
mare depozit de blănuri şi stabiliment industrial Cluj, **invită**
onoratul public cumpărător să viziteze expoziţia sa extraordinară dela Târgul de Mostre din Cluj. Locul expoziţiei: Etaj II. No. 16.

Ludovic DÉRI Blănar Cluj, invită
onoratul public să viziteze expoziţia sa dela Târgul de Mostre din Cluj. Locul de exp.: B. Etaj I. 28.

Lang Rosenthal et Palmhert
mare depozit de sticlărie, Braşov invită on. public să viziteze expoziţia sa dela Târgul de Mostre din Cluj. Locul expoziţiei: B. Etaj I. No. 28.

Prima intreprindere industrială din Câmpia, Ghireş-Arieş
Invită on. public să viziteze expoziţia sa dela Târgul de Mostre din Cluj. Locul expoziţiei: Pavilon C. Nr. 49.

Biroul de Propagandă al Târgului de Mostre

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piaţa Mihaiu Viteazul 6
Strada Bucovina No. 32.

Vopseşte şi curăţe haine bărbăteşti şi femeeşti, bumbac şi lână
FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL"
Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500. oo 13 oo

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

MARI FURTURI LA C. F. R.

De pe Valea Mureşului, s'au furat mai multe zeci de vagoane cu cherestea
Descoperirea şi arestarea vinovaţilor

Noui amănunte de la corespondentul nostru

După cum am anunţat telefonic la timp, în ziua de 5 August a. c. s'a descoperit de către organele de control Cfr. că din staţia Varviz, s'a expediat de către impiegatul de mişcare Matei Ioan, două vagoane de cherestea la Tg.-Mureş pe adresa unui mare angrosist, Bustya Lajos. Odată cu aceasta poliţia din Tg.-Mureş şi postul de jandarmi al comunei Subcetate, pe teritoriul căreia cade staţia Varviz, au fost înştiinţate de către societatea „Putna", de unde se mai furase multă cherestea, că aceste vagoane sunt furate din depozitul său. Astfel vagoanele au fost confiscate în staţia Tg.-Mureş — Oraşul de sus, de unde s'au înapoiat drept corp delict la Varviz.

In urma primelor cercetări făcute de către poliţie şi postul de jandarmi în ziua de 10 August, au avut loc alte cercetări întreprinse de către dl inspector de mişcare Triteanu, din Tg.-Mureş, şi ca rezultat al acestor cercetari, impiegatul Matei Ioan din Varviz şi fratele său Matei Alexandru, secretarul staţiei Tg.-Mureş, precum şi antreprenorul de încărcări Bernat Isidor dela societatea „Putna", sunt puşi sub urmărire şi ţinuţi la dispoziţia autorităţilor.

Aceştia negau orice acuzaţie ce li se aduce. Intre timp, la 12 August, controlorul N. Demetrescu, din direcţiunea regională Cfr. Cluj aflându se în inspecţie pe linii, este informat că la direcţiunea generală din Bucureşti, se vorbeşte despre misterioasa dispariţie a peste 30 vagoane cherestea de pe valea Mureşului şi în aceeaşi zi la staţia Topliţa Română, află dela un funcţionar al societăţii „Bistricioara", că două vagoane de cherestea, expediate de societate la Galaţi, încă în luna Aprilie, s'au dovedit că nu au ajuns la destinaţie, ci numai până la Moineşti, unde din lipsă de facturi nu au putut fi vândute, aşa că au fost expediate la Braşov.

Controlorul Dimitrescu porneşte în urma cazului reclamat, şi în staţia Gheorghieni de pe linia Madefalău, constată că furtul vagoanelor s'a făcut între Madefalău şi Topliţa Română, iar la Varviz dovedeşte că vagoanele despre care se reclamase au stat mai multe zile pe linie, fără însă să se găsească urma lor.

Constatându-se că oprirea vagoanelor s'a făcut în timpul cât era de serviciu impiegatul Matei Ioan, toată bănuiala s'a îndreptat asupra lui, şi graţie faptului că în ziua de 13 August, sosise în localitate dl locot. Gh. Alexandrescu, comandantul companiei de jandarmi din Ciuc, controlorul se foloseşte de autoritatea acestuia şi cere să procedeze la o descindere domiciliară la impiegatul Matei, unde s'au găsit dosite documente originale ale vagoanelor furate, o sumedenie de mărunţişuri, ca ciorapi de matasă, şocolată, cafea, săpunuri, cum şi o vastă corespondenţă, ţinută de el cu fratele său din Tg. Mureş, asupra felului cum trebuiau să se vândă lucrurile furate.

Luaţi din scurt, ei au căutat să deruteze cercetările autorităţilor prin acuzaţii ce aduceau şefului de staţie din Varviz, şi unui mare număr de funcţionari din dir. reg. cfr. Cluj.

Insă după şase zile de cercetări şi confruntări au mărturisit totul, — după care au fost înaintaţi parchetului, împreună cu alţi tovarăşi ai lor.

Ancheta nu este încă terminată de oarece se bănueşte că au fost la mijloc şi alte furturi şi se crede că au mai avut şi alţi complici.

Morarii din Cluj

pentru maximarea preţurilor făinei

— Dificultăţile aprovizionării oraşului cu făină —

Anunţam zilele trecute, că până acum în oraşul nostru nu s'au aplicat dispoziţiunile noului regim al făinei, deoarece morarii clujeni aveau însemnate cantităţi de grâu procurate pe vechile preţuri mai reduse. Epuizând aceste stocuri, primăria locală a reglementat chestiunea făinei în sensul recentului ordin ministerial în felul următor:

Morile din Cluj vor măcina din totalul grâului 12 la sută făină de lux, 46 la sută făină albă şi 22 la sută făină neagră, şi sunt obligaţi a o pune în circulaţie pe preţul de 7 lei chilogramul en gros şi 8.50 lei en detail. Pentru rest se restabileşte libertatea comerţului.

Morarii la primarul oraşului

Dar dispoziţiunea aceasta a nemulţumit pe morari. Şi lucru ciudat ei cer preţuri maximale şi pentru făina de lux şi cea albă. O delegaţiune a lor a fost ieri la primarul oraşului pentru a arăta revendicările morarilor. Preţurile propuse de aceşti delegaţi, arătate dealtfel de noi în rândul trecut sunt: făină de lux 14.50, făină albă 13.50, făină neagră 7.75.

D. primar Utalea le-a promis tot concursul dsale, urmând ca în şedinţa de astăzi a consiliului orăşănesc să se ia o hotărâre definitivă.

De ce morarii cer preţuri maximale

Motivul acestei atitudini a morarilor — cu atât mai ciudată cu cât astăzi toţi comercianţii stau să strige în gura mare că tot felul de restricţiuni îi duc la sapă de lemn, — este, după spusele delegaţiunii venită la primărie, înlăturarea oricărei bănueli de speculă. Fixându-se preţuri maximale, susţin morarii, se poate asigura bunul mers al comerţului evitându-se diversele acţiuni pentru înfrânarea speculei.

După consfătuirea cu morarii, d. primar Utalea şi d. consilier orăşenesc Moga ne-au declarat că la fixarea preţurilor maximale din Cluj s'a avut în vedere preţurile de pe piaţa Sibiului.

Cauzele urcării preţurilor. — Desavantagiile exportului de grâu

Stând de vorbă cu morarii am obţinut câteva date precise asupra situaţiei comerţului de grâu şi făină. Primul fapt relevat de dânşii a fost urcarea preţului la grâu dela 40—42 mii de lei vagonul de 10 tone preţul din anul trecut, la 85 de mii cât costă astăzi loco gara. Cauzele acestei urcări sunt parte scăderea recoltei şi a banului, parte libertatea exportului. O icoană fidelă a situaţiei ne-o dă raportul dintre producţia din anul acesta şi cel trecut. Jugărul de pământ a produs atunci în medie 8 măji de grâu, iar astăzi numai 3—4 măji.

Exportul grâului mai are şi o altă urmare şi anume face aproape imposibilă asigurarea consumului intern cu făină neagră de pâine. Mai bine ar fi să se exporteze făină, căci în cazul acesta, pe lângă cheltuelile cu măcinatul mai rămâne în ţară şi tărâţa, întrebuinţată cu mare folos la creşterea şi îngrăşarea vitelor.

Insfârşit, laturea problemei, asupra căreia morarii stăruesc mai mult, este că în împrejurările actuale nu se va putea asigura oraşului nostru făina necesară. Deoparte, de nicăiri nu se va mai putea aduce, deoarece toate oraşele vor lua aceste măsuri de restricţiuni. De altă parte capacitatea de măcinat a morilor din Cluj este prea mică încât cele 22% să poată satisface cererea de făină neagră.

După toate acestea, ne apare oarecum justificată îngrijorarea brutarilor, cari se tem că vor rămânea fără făină.

De vânzare
urgent, UN PIAN antic, lung, preţ foarte redus în str. Toamnei Nr. 13.

Caută m calfă de librar cu cunoştinţa limbei române eventual ungară şi germană. Să se priceapă la sortimentul cărţilor române. D 141
Librăria „Onişor", Cluj.

Primăria oraşului cu consiliu Hunedoara

No: 1829—924.

Târg nou de ţară

Se aduce la cunoştinţă publică, că Ministerul Industriei şi Comerţului aprobând funcţionarea unui nou târg de ţară anual în oraşul Hunedoara, acest târg pentru anul în curs se va ţinea în următoarele zile:

la 8, 9, 10 Septemvrie n. cel de vite, iar la 11 Septemvrie (Tăerea Capului Sf. Ioan Botezătorul) cel de mărfuri.

D 137 **Primăria oraşului Hunedoara.**

Lloyd 1677

Fier de beton
Sârmă laminată, Fier rotund,
Cue de sarma
Sârmă de fier, Sârmă arămită,
38
Arcuri de mobila
Sârmă Ghimpată, Scoabe,
Sârmă de oţel din uzinele
Industria Sarmei S. A.
Furnizează imediat
Feraria S. A. Cluj,
Calea Victoriei No. 29.
Adr. Telegr.: „Feraria". Telefon: 4-40, 3-47.

LOTERIA
Sindicatului Presei
Române din Ardeal şi Banat
autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924.
pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui
Cămin al Presei în Cluj
este cel mai sigur şi rentabil plasament
Numai cu neinsemnata sumă de 2 lei, puteţi câştiga 100.000 lei

LOTERIA
Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat
insumade 3 milioane lei ofera 5412 castiguri in valoare totala de
500.000 lei
Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de 16 Febr. 1925 în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.
Cine cumpără cel puţin 10 Bilete
contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa
Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29
i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.
Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.
Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

Cel mai bun îngrijitor pentru copii! Praful Nr. 1 a lui Höfer pentru a presăra la copii, Baby-Creme, a lui Höfer. Depozite la Cluj: Drogeria Emke, Rózsa-Royal si farmacia Demeter, dr. Hintz si Flohr.

Se scumpesc hotelurile la Cluj

Primăria fixează noile taxe — O comparație cu alte orașe — Maximare numai pe hârtie

Marea scumpete a articolelor alimentare în orașul nostru, cu o regiune puțin productivă din punct de vedere agricol, a clasat Clujul printre localitățile din România, în care existența este mai grea. Pentruca nu cumva streinii cari trec prin Cluj să-și formeze altă părere, hotelierii de aici au hotărît o urcare a taxelor pentru camere.

Asociația acestora a înaintat un memoriu primăriei cerând o sporire cu 50 la sută a taxelor de pân acum, ce datează din Martie 1923. In sprijinul cererii lor hotelierii invoacă majorarea în acest interval de timp a tuturor cheltuelilor ce le au: Localurile s'au scumpit cu 100 la sută; impositele s'au urcat cu 30—40 la sută; iluminatul costă de două ori atât cât în Martie 1923. Deasemenea s'au mărit lefurile personalului cu 50 la sută, iar întreținerea lui cu 60—70 la sută. Albiturile și curățitul încă s'au urcat cu 30—60 la sută.

Concluziunea trasă de asociația hotelierilor din Cluj este că față de urcarea regiei cu 80 la sută, ce reiese din datele de mai sus, este pe deplin justificată o urcare a taxelor la camere cu 50 la sută.

In treacăt memoriul amintește de numeroasele rechiziții cu 10 lei camera pe zi și altele cu reducere de 50 la sută. Aproximativ a 5-a parte a camerelor o formează acestea, ceeace răpește orice rentabilitate hotelierilor.

Preturile cerute de hotelieri ar fi în medie 70 lei pe zi camera cu un pat și 90 lei cu două paturi. In această sumă intră și iluminatul și curățitul. Pentru încălzit memoriul prevede 50 lei pe zi în hotelurile cu încălzire centrală și 16 lei pentru celelalte. Până acum erau 40 și 10—12 lei.

Pentru a putea cunoaște prețurile din celelalte orașe primăria din Cluj a cerut relațiuni celorlalte primării din țară.

Iată câteva: Cernăuți hoteluri cl. I. 93 de lei camera cu un pat și 133 cu două paturi, cl. II 68 și 100. Brașov 55 cu un pat și 100 cu 2 paturi, dar fără accesorii. Timișoara 75 cu 1 pat și 120 cu 2 paturi, tot fără accesorii.

După cât se vede hotelurile din Cluj erau relativ ieftine. Dar nu trebue să se treacă cu vederea și ni se spune cu insistență, — că la hoteluri de foarte multe ori prețurile maximale sunt numai pe hârtie. De vină sunt aceia cari nu respectă ordinul și plătesc în plus în loc să recurgă la sprijinul autorităților.

Presa maghiară

Comemorarea sfântului Ștefan la Budapesta

Miercuri, după cum anunță ziarele maghiare de aici, populația Ungariei a adus obișnuitul prinos anual memoriei sfântului Ștefan, întâiul rege al Ungariei. Dreapta întâiului domnitor ungur, păstrată în biserica din cetatea din Buda, a fost purtată prin Budapesta cu fastul obișnuit de către primatul Ungariei, urmat de toată oficialitatea și de o mulțime imensă de cetățeni.

Ziarele maghiare dela noi nu s'au lăsat mai prejos de presa din Ungaria, adresând mortului regal de acum o mie de ani cuvinte recunoscătoare și pline de încredere în viitorul ungurilor.

Epoca urii

Renumitul autor al „Decadenței Apusului", Oswald Spengler, a a ținut la o întrunire universitară dela Würzburg o cuvântare, din care ziarul „Brassói Lapok" reproduce acest pasagiu interesant:

„In sfârșit ăm învățat un lucru, pe care vi-l declar deschis. Am învățat să urâm! Știm în sfârșit să urâm! Ceeace este una din roadele chezășuitoare ale viitorului".

„Grozav de grele cuvinte — comentează ziarul maghiar dela Brașov, care după cum se știe, a monopolizat ura contra românilor. Prin ele strigă la ceruri desperarea neputincioasă, iată până unde am ajuns!"

Comentariile, pe cari renunțăm să le dăm în întregime, sunt savuroase. Oficiosul urii șovinismului importat dela Budapesta odată cu rotativele arătate de o revistă maghiară dela Cluj, se ridică împotriva enunțării filosofului și istoricului Germaniei actuale și pronunță despre unguri această caracterizare:

„Noi nu putem urî! Noi, ura n'o cunoaștem de cât din auzite".

Dar, în schimb, inocenții unguri, pe care 'i reprezintă „Brassói Lapok", știu să practice prescripțiile urii, chiar și dacă ura le lipsește. Bunăoară, solicitarea plebiscitului pentru Basarabia, făcută nu de mult de belicoasa inocentă dela Brașov, nu este unul din aspectele „rodului care chezășuește viitorul" citat de candida foae brașoveană?

Congresul mondial al studenților catolici la Budapesta

„Keleti Ujság" anunță că ieri s'a deschis la Budapesta al patrulea congres mondial al asociației „Pat Romana" a studenților catolici. Congresul se ține la Societatea „Sf. Ștefan". Cuvântarea de deschidere a ținut-o studentul italian Palmieri, care a rugat pe episcopul Iuliu Glattfelder, binecunoscutul instigator din fruntea episcopiei romano-catolice dela Timișoara, de unde a trebuit să se retragă și să plece în Ungaria din cauza atitudinei sale antiromânești, să ia președenția congresului.

Suspendarea examenului de admitere în școlile din Ungaria

Ziarele maghiare anunță, că ministerul de instrucție maghiar a suprimat examenul de admitere în școlile secundare.

Reținem această știre, pentrucă ea arată că examenul de admitere contra căruia autoritățile școlare confesionale ale ungurilor dela noi protestează față de statul român, a existat și în Ungaria până astăzi. Aceste autorități confesionale nu îngădue ca statul român să ia și el o măsură de asigurare a capacității în învățământul secundar și superior, pe care o admit pentru asigurarea culturii în Ungaria.

Reclama este sufletul comerțului!

Ultime informații

— Un cetitor ne relevă un fapt, a cărui autenticitate ne-o confirmă prin proprie iscălitură. E vorbă de-o fostă excelență sub regimul averescan, binecunoscut la Cluj pentru numeroasele sale afaceri. Destul că fostul ministru astăzi mare exploatator de bogății naturale ale Ardealului, se plimba zilele trecute prin Piața Unirii în societatea unui înalt demnitar român al Universității locale. Conversația se învârtea în jurul unei păduri. Și se vede, era în joc o chestiune foarte importantă, căci fosta excență ca s'o poată descurca în graiul țăranului român, a luat-o pe ungurește, limba tuturor negustorilor evrei din Ardeal. Trecătorii se opreau pentrucă nu-și credeau urechilor, iar pasionații convorbitori continuau cu discuția în dulcea limbă a lui Arpad.

— D. G. Mârzescu, ministrul Justiției, sosit aseară la Cluj, a vizitat în cursul călătoriei sale prin Ardeal, închisorile dela Gherla, Dej, Bistrița, Cluj și Brașov, interesându-se deaproape de mersul acestora. La aceste vizite dsa a fost însoțit de d. Cernat, directorul general al închisorilor. Astăzi dimineața d. ministru a vizitat Curtea de Apel din localitate, iar astăseară pleacă la București.

— Prefectura poliției locale ne roagă să aducem din nou la cunoștința tuturor patronilor de întreprinderi industriale sau comerciale, că numai până la 25 August inclusiv mai primește tablourile de personal, cari trebuesc trimise biroului de informații din suszisa prefectură. Tot odată se atrage atenția celor interesați că aceste tablouri vor fi redactate numai în românește. Cei cari nu se vor conforma acestei dispoziții, vor fi aspru pedepsiți.

— Direcțiunea regională a c. f. r. din Brașov a dat o circulară către oficiile de cale ferate în subordine, interzicându-le să se adreseze publicului altfel decât românește. Credem că această măsură n'ar strica să se iee și în celelalte biurouri ale Statului, unde se mai întâmplă și azi, că funcționarii se adresează într'o limbă străină chiar și publicului românesc.

— **Noui săpături la Grădiște.** D. Teodorescu, distinsul profesor de arheologie dela Universitatea din Cluj a început în vara aceasta împreună cu d. Mallász, directorul muzeului județului Hunedoara, cercetări pentru descoperirea cetății dace dela Grădiște, sub muncelul Gojan, pe locul fostei Sarmiseghetuze. La săpăturile acestea lucrează și asistentul Daicovici dela universitatoa din Cluj și preparatorul Ferenci.

Cercetările, dupăcum anunță biroul „Déva és Vidéke", promit rezultate senzaționale.

— S'a început clădirea Institutului de fizioligie al Universității din Cluj în strada Miko. Ridicarea fundamentului a fost concesionată prin concurs dlui arhitect Ioanovitz din București. Lucrările se fac după planul întocmit de către consiliul superior technic. Fundamentul grandiosului edificiu va fi terminat anul acesta și costă 6 milioane lei. La primăvară se va continua edificarea, ministerul punând la dispoziția Universității sumele necesare.

— Primim la redacție plângerea locuitorului Iosif S. Constantin, din strada Pata 94, care a fost evacuat eri din casă, iar proprietarul Fischmann Zeilic nu s'a mulțumit numai cu atâta ci l'a și bătut crâncen. Credem că poliția va lua măsuri împotriva proprietarului agresiv.

— Ministerul de Interne, prin ordinul No. 65837, sosit ieri autorităților clujene, interzice autorităților și funcționarilor să dea concurs la vânzarea biletelor de loterie, broșurelor și altor tipărituri. Se admite aceasta numai în anumite cazuri. când este vorbă de scopuri filantropice certe.

— Inscrierile la Universitatea din Cluj se fac anul acesta ca de obiceiu, între zilele de 1—15 Octomvrie.

— Se fac mari pregătiri pentru serbările de punerea pietrii fundamentale a statuei lui Avram Iancu în Piața Cuza Vodă în locul din fața Teatrului Național. In vederea acestui scop se vor construi tribune pentru familia regală și pentru oaspeții mai de seamă. Festivitatea va avea loc la 2 Septembrie după serbările dela Vidra și Țebea. Dl primar Utalea, fiind ocupat cu organizarea serbărilor din Cluj, va delega un consilier orășenesc să ia parte în numele Clujului la serbările dela Țebea și Vidra.

— La Sighet au fost arestați mai mulți conducătorii ai echipei sportive evreiești „Samson", pentrucă cu ocazia jocurilor de Duminecă au slobozit pe arenă un ponny a cărui coamă și coadă au fost vopsite în tricolor național român.

— Alaltăeri au sosit la Sighet dnii I. Simionescu, profesor universitar și Roșca, arheolog, pentru a face cercetări geologice și arheologice în județul Maramureș.

— Societatea micilor industriași și comerciați din Cluj în adunarea generală care a avut loc în ultimul timp, a ales pe dl Ioan Andone ca președinte activ iar pe dl Victor Iliescu, director de bancă din localitate ca președinte de onoare.

— Sergenții de oraș din Cluj au reclamat organelor superioare, că nici până în prezent nu au primit salarul pe luna August, cu toate că luna este aproape terminată.

— Suntem informați că la mai multe vămi din țară în special din Transilvania, sosesc zilnic colete cari conțin mătasă lucrată, cu toate că toți dnii comercianți cunosc perfect ordinul Ministerului de Finanțe prin care se specifică că importul acestui articol de lux este cu totul prohibit. Totuși parte din aceste colete pătrund în țară fiind declarate cu totul subt altă formă, iar restul precum e și natural e înapoiate la origine. Suntem de părere că un control mai riguros s'ar impune în această privință.

— Comisarul Orlescu în urma unor meșteșugite imvestigații a reușit ca în seara de 20 crt. să aresteze pe individul Popa Ion lucrător la atelierele C. F. R. locale, tocmai când acesta încărca într'o căruță 5 baloturi de stofă în valoare totală de 30.000 lei pe cari le furase dintr'un vagon colectiv garat în stația locală. Hoțul împreună cu corpurile delicte a fost înaintat parchetului.

Un nou Terente

— în județul Arad

De câteva săptămâni populația din regiunea nord-estică a jud. Arad e îngrozită de grozăviile ce le face o bandă de 12 oameni înarmați, comandați de un dezertor care-și zice Mantu cel Tare. Pe urmele fioroasei bande s'au pornit două companii de soldați și patru zeci de jandarmi, fără să o poată prinde însă, deși o urmăresc de atâta timp. In ciuda urmăritorilor, banda continuă să opereze și a băgat în groază și săptămâna aceasta, prin mai multe jafuri, pe locuitorii îngroziți.

Citiți și răspândiți:
›Infratirea Poporului‹

Prin telefon dela corespondenții noștri

Un groaznic incendiu în jud. Odorheiu

Comuna Secea cuprinsă de flacări

Odorhei. — Aseară la orele 7, autoritățile locale au fost înștiințate că un uriaș incendiu a luat naștere în comuna Secea. Flacările alimentate de vânt s'au extins asupra caselor din centrul comunei, amenințând cele aproape 300 de case. Autoritățile, în frunte cu prefectul județului, au plecat la locul dezastrului. La sosirea lor incendiul luase proporții fantastice. Locuitorii cuprinși de panică s au refugiat pe câmp, iar locuitorii din satele învecinate au venit în fuga cailor pentru a da ajutoare, însă toate încercările au fost zadarnice, din lipsa de apă. La ora când comunicăm acestea focul nu a putut fi localizat. Au ars până în prezent peste 70 case. Cu toate investigațiile făcute, nu s'a putut afla până în prezent cauza dezastrului.

Atentat contra ministrului sârb la Sofia

București. — Din Sofia se anunță că un nou atentat a avut loc eri. Trei indivizi, cari au isbutit să se facă imediat nevăzuți, au tras 3 focuri de revolver asupra ministrului sârb la Sofia d. Nicovici, pe când acesta se întorcea dela legație. Atentatul n'a reușit.

Necesitatea unui bloc anti-bolșevic al aliaților

București. — Intr'un interview acordat unui ziar parisian, d. Millerand, fostul președinte al Republicei Franceze, a declarat că strângerea relațiilor între marii aliați și Mica-Antantă, este acum mai necesară ca oricând, deoarece pericolul bolșevic nu amenință numai statele Micei-Antante ci întreaga Europă.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

CLUJ 6816

Anul V. Nr. 1160 • 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI Duminecă 24 Aug. 1924

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI A AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L
PE 6 LUNI . . . . . 240 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L
PE 1 AN pentru autorități . . . . 600 L
PE 1 AN pentru preoți și învățători 500 L

Reorganizarea învățământului secundar

In două numere consecutive „Viitorul" a publicat o interesantă convorbire cu dl deputat Ștefan Ioan, cu privire la situația actuală a învățământului nostru primar și secundar.

După ce dsa arată cu precizări din trecutul școlilor noastre, cât de însemnată e opera realizată în ultimul timp în domeniul nvățământului secundar, stăruie în special asupra reformei învățământuiui secundar, făcând constatări foarte bine venite cu privire la lipsurile de până acum ale gimnaziilor și liceelor noastre.

Două chestiuni principiale dovedesc că învățământul secundar trebuie neorganizat: inutilitatea examenelor de absolvire a cursului inferior, când elevul nu numai că n'a ajuns la o maturitate intelectuală, dar nici nu poate da o dovadă sigură de cunoștințele căpătate până atunci și defectuositatea liceului trifurcat, ale cărui roade sunt inferioare vechiului liceu unitar.

Reintroducerea liceului unitar cât și a bacalaureatului e deci absolut necesară, pentru ca elementele ce termină liceul să fie cât mai bine pregătite pentru intrarea în Universitate.

Ca unul ce cunoaște de mult timp problemele învățământului, fiind inițiat în toate tainele lui dl Ștefan C. Ioan dă o deosebită importanță popularizării cunoștințelor și pe altă cale decât cea a școlii relevând rolul însemnat pe care l'a avut în această direcție Casa Școal lor și a Culturii poporului.

Instituții de felul acesta menite să vulgarizeze cât mai repede și mai adânc, până în cătunele cele mai îndepărtate ale țărei cunoștințele indispensabile omului, ar trebui să fie cât mai multe, ele având un rol covârșitor în activitatea culturală a României Mari.

Exemplul „Astrei" din Ardeal și cel mai recent al Fundației „Principele Carol", sunt probe evidente decât sprijin poate să aducă inițiativa particulară pentru răspândirea culturei în popor.

Cu un curaj deosebit, dl Ștefan C. Ioan atacă neajunsurile formalismului biurocratic, asupra căruia am stăruit și noi în repetate rânduri și care dacă ar fi înlăturat așa cum propune dsa, fără îndoială că va da putință comisiunei bugetare a ministerului să satisfacă multe nevoi ale școalei.

Interesantele constatări ale dlui Ștefan C. Ioan cu privire la reorganizarea învățământului secundar se termină cu dorința sa care e și a tuturor bunilor români ca toate școlile de orice fel să fie trecute la ministerul Instrucțiunei, singurul chemat să dea școalelor îndrumarea sănătoasă și să formeze sufletul tinerelor generații.

Dorim, din toată inima, că atât constatările elocvente cât și directivele deputatului Ștefan C. Ioan să aibă răsunetul necesar, chiar printre acei români, care din motive confesionale caută să se opuie încă bunelor măsuri luate de ministerul școalelor pentru întărirea adevăratului rost al școalei românești.

Limba de predare în școlile călugărești

După cum am arătat acum anul, ministerul Instrucțiunii publice hotărâse introducerea limbii române la toate materiile cari se predau în școlile călugărești din țară, întru cât acestea nu sunt școli ale unei națiuni, ci ale unor ordine univesale.

In urma violentelor proteste ale episcopilor minoritari, ministerul a convenit apoi, la propunerea acestora, ca școlile călugărești cari au atârnat până în 1918, de vreo episcopie, să fie considerate ca școli confesionale, iar în celelalte să se introducă limba română la toate materiile. Această propunere a episcopilor maghiari a fost făcută în scopul de a induce ministerul în eroare, intrucât deși școlile în chestiune sunt ale unor ordine călugurești cari le finanțau și controlau până în 1918, această finanțare și acest control se făcea prin intermediul episcopiilor ungurești. Intermediul acesta, ei voesc să'l prezinte ca pe o suveranitate a episcopiilor asupra școlilor în chestiune, susținându-le prin această interpretare de sub prevederile dispoziținii ministeriale privitoare la școlile călugărești, neatârnătoare de episcopi.

Ministerul de instrucțiune a reușit însă să stabilească toate legăturile avute de aceste școli cu episcopiile ungurești și să le împartă pe toate în categoria în care trebue, așa că acum a trimis școlilor călugărești, a căror neatârnare de episcopi este dovedită, ordinul de introducere a limbii române, începând cu noul an școlar.

Pregătiri în vederea primirei familiei Regale la Cluj

Astă dimineața a avut loc la prefectura județului o consfătuire sub presidența dlui Sept. Mureșan, la care a luat parte și dl General Dănilă Papp, cu care ocazie s'au discutat ultim,le măsuri ce urmează să se ia în vederea vizitei Familiei Regale la Cluj.

Ungurii catolici

amenință cu ruperea dela Roma

— Ei cer menținerea privilegiilor și a statului-quo, precum și a episcopiei greco-catolice de Haidudorog —

„Nagyváradi Napló" dela Oradea-Mare aduce o știre menită a produce șensație și a impresiona guvernul și pe delegații cari tratează din partea României concoidatul cu Vaticanul. Ziarul maghiar crede a ști, că textul preliminar al Concordatului prevede desființarea episcopiilor romano-catolice de Oradea-Mare și Satu-Mare, și înglobarea întâiei la episcopia de Timișoara și a celei de a doua la Episcopia de Alba-Iulia, rupându-se astfel orice legătură a lor cu episcopiile din Ungaria și cu mitropolia ungară dela Kalocsa.

Până aci, cele spuse de ziarul maghiar dela Oradea-Mare sunt o pură amenințare, ca atâtea altele ce le-am mai citit în presa maghiară. Cititorii noștri își amintesc, că nu e multă vreme de când un alt ziar amenința că din cauza regulei introduse de guvern în școlile ungurești, s'ar fi pornit printre ungurii de aici un adevărat exod dintr'o religiune într'alta, ceeace s'a dovedit a fi o curată născocire. Poate însă, că printre minoritarii ziarului dela Oradea-Mare sunt și de aceia, cari îl cred pe Papa mai impresionabil de cum s'a arătat guvernul român.

Dar dacă partea aceasta a versiunii de mai sus este numai o amenințare rău plasată, partea a doua a ei este o adevărată jignire la adresa românilor. Ungurii romano-catolici cer adică, după ziarul orădan, ca Vaticanul să mențină și în viitor episcopia greco-catolică de Haidudorog și să mențină în dependență de ea parohiile ungurești din România cari nu s'au întors după 1919 la episcopille romano-catolice din Satu Mare și Oradea-Mare, odată cu parohiile românești.

Aflăm, așa dară, acum pentru întâia oară, că mai sunt și azi pe pământul nostru parohii cari depind de o episcopie din Ungaria, înființată special cu scopuri șoviniste. Aceasta este va să zică a patra episcopie din Ungaria, care stăpânește asupra credincioșilor din România, și stăpânește așa cum am văzut la episcopul Szechenyi sau Glattfelder, numai în scopul de a întreține în România ura contra României.

Dar necazul arătat mai sus al catolicilor unguri pe Papa devine, după acestea, ridicol și nesocotit. Ei, în loc să se gândească numai la chestiunile cari, după cum zic ei, privesc prosperitatea lor culturală, au timp de pierdut cu iluzii și jigniri neroade, ca aceasta cu menținerea unei episcopii care nu poate fi iertată de români nici peste milenii.

O fraudă de 100,000 Lei la Uzina electrică

Descoperirea fraudei — Vinovatul recunoaște întreaga fraudă — Stadiul afacerii

Ziarele maghiare din localitate au publicat zilele trecute că la uzina electrică din Cluj, s'a sustras de către un funcționar de acolo, suma de aproape 100.000, din banii ce-i erau încredințați pentru manipulare.

Pentru a informa precis publicul nostru cititor asupra acestui fapt, ne-am adresat autorităților în drept, și iată ce am putut afla, chiar după dosarul întregii afaceri.

La uzina electrică, este un biurou special, care are atribuția de a încasa, prin funcționarii săi facturile de plata curentului, rămase în restanță. Cu conducerea acestui biurou, era încredințat funcționarul Șeitanloan, originar din Satul-Lung, de lângă Brașov. El manipula facturile în restanță, pe care le primea dela serviciul exploatării, cu un borderou în regulă, și era ajutat la aceasta de un încasator. Banii de pe facturi, îi primea funcționarul Șeitan, și acești bani, el era obligat să-i verse la casă. De două ori pe lună, i se făcea control de către un delegat al serviciului comptabilității.

Descoperirea fraudei

In ziua de 13 Iulie a. c. Șeitan, obține un concediu pentru a se duce să se însoare, iar cu trei zile mai târziu pleacă în concediu și funcționarul dela comptabilitate, care făcea controlul lui Șeitan. Inainte însă de plecarea acestuia din urmă în concediu, dl inginer Roată, directorul uzinei, i-a cerut o situație clară a abonaților rămași în restanță, și cu această ocazie se află că o factură veche, încă din Aprilie, a dlui dr Iuliu Mezei, în valoare de 6000 lei, nu a fost achitată, după care s'a dat ordin de întrerupere a curentului. Dl dr Mezei, a dovedit însă cu chitanță în regulă că dsa a plătit curentul, și atunci s'a procedat imediat la un riguros control și se dovedește că în sarcina funcționarului Șeitan se găsește o lipsă de 95821 lei. Față cu aceasta se dă o telegramă urgentă lui Șeitan, care era deja plecat în concediu, să se întoarcă la Cluj și într'adevăr la 19 Iulie, se prezintă la post și se procedează la un nou control, acesta asumându-și dinainte toată responsabilitatea.

In fața lipsei de bani, i se dă un răgaz de 5 zile, în care timp era obligat să restitue întreaga sumă. Acesta pleacă la familia sa, și după ce face un drum pela București, Ploești, Aghireș, în căutare de bani, scrie o scrisoare dlui inginer Roată, prin care promite că va aduce banii.

La 15 August vine la Cluj și scrie un alt bilet directorului uzinei, fixând pentru după amiază la ora 5, data când va aduce banii. In acest timp a fost anunțată poliția și în timp ce dl Roată îl aștepta la biurou, el se găsea în gară cu soția sa, gata de plecare la Ploești. Poliția a dat însă de urmele lui și l-a arestat în gară.

La interogatorul ce i s'a luat a declarat că a cheltuit banii și a cerut un agent polițienesc să-l însoțească la familia sa, de unde a adus un act de garanție.

Funcționarul incorect se găsește actualmente închis și afacerea e în curs de cercetare.

Conferința dlui N. Iorga la Sibiu

— Raporturile dintre literatura română din Ardeal și literaturile maghiară și săsească —

Dupăcum am anunțat deunăzi, în turneul ce-l face Universitatea populară dela Văleni la Brașov, Sibiu, Curtea de Argeș, dl prof. N. Iorga și-a propus să țină în fiecare dintre aceste localități câte o conferință. La Sibiu, dsa a vorbit la cursurile universității populare săsești despre raporturile dintre literatura română și literatura minorităților de pe pământul românesc, arătând că fiecare regiune are o viață și-o literatură a sa, ceace nu se desminte nici în privința Ardealului. Acest regionalism literar trebue dezvoltat, pentrucă concurența în domeniul spiritual nu poate de loc strica, dimpotrivă, binefacerile ei sunt mari, după cum o putem constata aceasta din regionalismele literare din Italia. Special pentru Ardeal, se recomandă scriitorilor să cunoască literatura națiunilor conlocuitoare, traducând din toate, colaborând prin aceasta la armonizarea acestor popoare.

Dl N. Iorga a arătat în consecință, că răspunderile scriitorilor sunt mai mari aici ca în altă parte. Literatura de cafenea nu trebue să'și facă loc în această provincie, ci trebue creată o literatură, în care să se întâlnească într'o sinteză mai înaltă sentimentele și creațiunile popoarelor conlocuitoare, dar fără ca vre-unul să renunțe la ceva din personalitatea specifică. Dl prof. Iorga a arătat apoi influențele reciproce ale literaturilor din Ardeal în trecut și a conchis, că îmbunătățirea condițiunilor culturale se speră dela o literatură care să aibă rădăcini puternice în pământul care o crează.

Știri diverse

— D. Romulus Voinescu, a plecat astăzi în Ardeal, pentru a lua ultimele măsuri de siguranță la serbările pentru comemorarea lui Avram Iancu.

Anchetele noastre

Pieţele Clujului

Cum este speculat publicul — Lipsa totală a controlului — Preţurile zarzavaturilor pe ziua de azi Măcelarii cinstiţi vând carnea sub preţurile maximale şi tot câştigă

Arătam în numărul de ieri starea sanitară deplorabilă, în care se găsesc pieţele Clujului, din cauza lipsei unui control serios. Astăzi vom arăta cum este speculat publicul în aceste pieţi. Dela început trebuie să remarcăm faptul ca precupeţii din toate pieţele Clujului nu dau nici cea mai mică atenţie măsurilor luate de autorităţile locale. Nu mai vorbim de preţurile maximale fixate de primărie, cari pentru precupeţi sunt inexistente. Spre exemplu o decizie a primăriei spune că fiecare cofăriţă să aibă expusă în faţa mesei sale, o tăbliţă pe care să fie scris numele ei şi comuna de unde este, şi pe de altă parte să fie scris preţul mărfei aşa cum a fost fixat de primărie. Aceasta pentru a indica publicului preţul legal şi pentru a şti consumatorul pe cine să reclame în cazul când „cofăriţa“ ar pretinde preţuri mai mari decât cele legale. Ei bine, în toată piaţa nu găseşti decât 10—15 tăbliţe de acestea dar şi acestea ascunse pe sub mese.

Mai mult decât atât, în fiecare piaţă din Cluj pentru acelaş aliment se cere 5—6 preţuri, cofăriţele ne având nici un control.

Un alt fapt contra căruia autorităţile trebuie să ia măsuri imediate pentru a salv apublicul de speculare este să se oprească vânzarea fără cântar a fructelor şi zarzavaturilor.

Cofăriţele vin cu coşuri, în aparenţă mari, dar jumătate pline cu paie sau cu frunze, peste cari sunt aşezate legumele.

Ei bine, aceste coşnri se vând — cu ridicata — cu preţuri cari nu pot justifica marfa ce o primeşti în schimb nici chiar dacă coşurile ar fi pline realmente.

Pentru a da o icoană exactă a scumpetei de pe pieţile Clujului vom publica mai jos preţul câtorva articole de pe piaţa Mihai Viteazu, culese azi dimineaţă.

O căpăţină de varză mijlocie 8 lei; un kgr. de cartofi mici 6 lei; 1 kgr. de fasole verde 8·50 lei; un kgr. de prune 17 lei; patru castraveţi mici 1·50 lei; 1 kgr. de pătlăgele roşii 5 lei, o litră de lapte 7 lei; un kgr. de brânză (caş frământat) 48—52 lei; 1 kgr. de carne de porc 52 şi 56 lei; un kgr. de grăsime topită 72 lei; un kgr. de grăsime netopită 68—70 lei; un kgr. de slănină afumată 65 lei etc.

Dacă acum la sfârşitul lui August când toate legumele sunt în toi, şi când se găsesc în cantităţi aşa de mari, preţul lor este aşa de exagerat de mare, îşi poate închipui ori cine ce va fi în Septembrie, Octombrie şi la iarnă? Dar ceia ce ar trebui să neliniştească mai mult pe autorităţi este faptul că luna aceasta şi cea viitoare sunt acelea, în cari toată lumea trebuie să se aprovizioneze cu legume pentru iarnă, şi că din cauza preţurilor de astăzi această aprovizionare este imposibilă.

Un alt fapt asupra căruia trebuie să atragem atenţia autorităţilor este următorul:

Primăria a fixat preţuri maximale pentru carnea de porc şi anume: 48, 52 şi 56 lei. A fixat deci trei preţuri.

Măcelarii profitând de faptul acesta servesc consumatorilor cari cer carne de 48 lei kgr. numai oase şi măruntaie iar tot restul îl vând cu 56 lei kgr. Aceasta în majoritatea cazurilor. Pentru a se vedea însă cât de mult sunt apărate interesele consumatorilor de către comisia pentru fixarea preţurilor maximale, e de ajuns să arătăm că am găsit în Piaţa Mihai Viteazu trei măcelari cinstiţi cari vindeau carnea de porc sub preţurile maximale.

I'am întrebat atunci dacă le convine aceasta şi ni-au răspuns următoarele:

„Noi nu vrem să ne îmbogăţim într'o săptămână. Cu preţurile fixate de primărie sau alungăm pe consumatori sau îi jefuim. Acesta este răspunsul textual al unui măcelar cinstit din Piaţa Mihai Viteazu.

Iată dar cum scumpetea de azi din Cluj se datoreşte în mare parte şi lipsei de bunăvoinţă şi de energie a organelor noastre administrative şi de control.

Bibliografie

A apărut: *„Proect de program pentru unirea asociaţiilor naţionaliste“* (L. A. N. C. — AR. — şi F. N. R.) cu un cuvânt de întroducere de Ioan Istrate, ziarist. Preţul 7 lei. Se poate comanda la autor, str. Regele Ferdinand Nr. 37 Cluj.

TEATRUL MAGHIAR

ooo

Sâmbătă seara: LYON LEA (Festivăl comemorativ întru amintirea lui Alexandru Bródy. (Cu debutul dlui dr Janovics. Seria 11.)
Duminecă matineu, orele 3½: CARDINALUL. (Preţuri reduse. Seria 12.)
Duminecă seara: NECUNOSCUTA. (Ultimul debut a dlui Lengyel. Seria 13.)
Luni: IN RAZE DE SOARE (a 3 oră. Seria 14.)
Marti: FAUNUL. (Distribuţia nouă a rolurilor. Seria 15.)
Mercuri: ANTONIA (a 14 ora. Distribuţia nouă a rolurilor. Seria 16.)
Joi: ANTONIA (a 15 oră. Seria 17.)
Vineri: BAJADERA (a 42 oră. Cu Zöldhelyi, Ihász, Virág. Seria 18.)

Comandaţi bilete la

Loterea Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei.

A SOSIT

AUTOMOBILE CHEVROLET

Lei 185.000 Lei

La

Auto-Mechanica

Cluj. Str. Regina Maria No. 10.

PREŢURI REDUSE

Văzuţ'aţi Vitrinele

magaziei firmei pentru femei şi bărbaţi

Diamanstein

şi

Moskovitz

CLUI,

Calea Regele Ferdinand 25.

6

? ?

Acolo veţi afla cele mai nouă modele de paltoane femeeşti

PREŢURI REDUSE

PREŢURI REDUSE — PREŢURI REDUSE — Lloyd

Lysoform

CACAO SUCHARD CIOCOLATA

MILKA
BITTRA
VELMA
SANTE
VANILLE

Sprijiniţi Comerţul şi Industria Românească

In Str. Nicolae Iorga 6.

s'a deschis prima

Pantofărie studenţească,

unde se execută comenzi de pantofi, ghete, cisme şi sandale. Tot aici s'a deschis şi primul salon de lustragerie de ghete

Pentru studenţi şi funcţionari de stat se acordă 10% reducere.

No. 33107/E—1924.

Publicaţie

Se aduce la cunoştinţă generală că în ziua de 16 Septembrie (stil nou) ora 12 a. m. se va ţine licitaţie la Direcţia IV. Reg. a Căilor Ferate Române, pentru aprovizionarea de: diferite lopeţi, lacate, şi roabe de fer pentru sgură, diferite cane, pr. oleuri.

Informaţiunile despre condiţiunile speciale precum caete de sarcini şi orice alte deslusiri necesare, se pot lua în toate zilele de lucru la Direcţia IV. Regională Calea Victoriei No. 53, unde se vor elibera şi formulare pentru oferte.

D 146 **Direcţiunea Regională.**

No. 28227/E—1924.

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţă generală că în ziua de 12 Septembrie 1924 (stil nou), ora 12 a. m. se vor ţine licitaţii la Direcţia IV. Reg. a Căilor Ferate Române, pentru aprovizionarea de imprimate: diferite registre.

Informaţiunile despre condiţiunile speciale precum caete de sarcini şi orice alte deslusiri necesare se pot lua în toate zilele de lucru la Direcţia IV. Reg. Cluj, Calea Victoriei No. 53, unde se vor libera şi formulare pentru oferte.

D 145 **Direcţiunea Regională.**

No. 26534/E—1924.

Publicaţie

Se aduce la cunoştinţă generală că în ziua de 12 Septemvrie 1924 (stil nou) ora 12 se va ţine licitaţie la Direcţiunea IV. Regională a Căilor Ferate Române pentru aprovizionarea de:

795 buc. chei nemţeşti simple,
680 buc. chei nemţeşti duble,
102 buc. mengline „Steyer“ de 25—30 kg.

Informaţiunile despre condiţiunile speciale precum caete de sarcini şi orice alte deslusiri necesare se pot lua în toate zilele de lucru la Direcţia IV. Reg. Calea Victoriei No. 53 unde se vor libera şi formulare pentru oferte.

D 147 **Direcţiunea Regională.**

RUNOMI-METALLUM

FABRICĂ DE ARTICOLE DE METAL ŞI DE METALURI PENTRU HARNAŞAMENTE

BRASOV, STRADA TRENULUI No. 37-39.

La deposit avem cele mai frumos executate article de aramă, metal şi nichel pentru harnaşamente. Article pentru şea în orice mărime. 3

De prima calitate plăcuta si răcoritoare este

19

Berea din Turda

Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.

Zarafii în templu

— Atmosfera conferinței de la Londra —

Sub acest titlu un cunoscut diplomat francez, André Fribourg, deputat al județului Aisne publică un articol foarte semnificativ în „Les Analles", în care atacă pe bancherii internaționali, care au pus stăpânire pe templul păcei.

Redăm mai jos în rezumat interesantul articol al lui André Fribourg, care lămurește mai bine decât orice, rolul nefast al finanței internaționale, după terminarea războiului și desvăluește atmosfera de care a fost înconjurată recenta conferință dela Londra.

. . . . . .

Pentru prima oară dela armistițiu spune André Fribourg, ei (bancherii) îndrăznesc să-și afirme puterea la lumina zilei.

Dnii Theunis și Herriot discută în ședință plenară, ei vorbesc în numele țărilor; ei arată suferințele grozave ale anilor trecuți, milioanele de morți, lacrimile, durerile și sângele răspândit, torturile morale și victoriile nebune câștigate prin entuziasm și credință, în numele oamenilor care au dat sângele lor; mai mult decât atâta, cari au dat tinerețea lor sublimă pentru a asigura în viitor siguranța fraților lor, a copiilor și independența lor materială și spirituală; în numele morților lor „premierii" cer pentru popoare această siguranță și garanțiile de independență materială, spirituală.

Mac Donald esită, discută, în timp ce îndărătul lui cu surâsul pe buze, sir Montagu Norman, dela Banca Angliei și Thomas Lamont dela banca Morgan, își zic: „Invingătorii? — Suntem noi."

Invingătorii? Ați crezut acum 5 ani, că erau cei cari dormeau sub crucile de lemn. Ați crezut că erau mutilații, paralizații, orbii. Ați crezut că erau copiii, mamele, femeile celor uciși ruinații, devastații, isolații?

Acum cinci ani vă curgeau lacrimile în fața suferinței altora. Vă revoltați împotriva violenței și a nedreptății.

Știați deasemeni că suferiți pentru un ideal și că durerea, sărăcia, umilința sunt acceptabile când le înduri pentru tine.

Astăzi ați uitat toate acestea. Morții au plecat așa de repede încât au dispărut din orizontul vostru; mutilații vă deschid ușile și vă supără mai puțin, fiindcă vă servesc, cât despre nenorociți, orfani, devastați ce vă pasă?

Norocul lor e de vină. Să-l sufere, cum îl suferiți și voi pe al vostru, stăpâni ai aurului, voi, adevărații învingători".

André Fribourg arată apoi cât de mare a fost influența bancherilor la conferința din Londra, când ca exemplu intervenția lor nefastă pe lângă presa engleză și americană.

— — — — — — —

Să spunem deci pe față că, acționând așa cum au făcut, pretorii anglo-saxoni au trecut măsura. Dorința celor câțiva comercianți, cari au câștigat dealtfel mult în războiu și acum pretind să nimicească prin singura lor voință, tratatele stabilite pe pământul udat de sângele nostru, va părea tuturor oamenilor cinstiți o pretenție obraznică.

Că cer toate garanțiile economice posibile, în schimbul împrumutului lor de 800 milioane mărci aur? Foarte bine. Că se negustoresc pentru a obține condițiuni care să le ofere cel mai bogat beneficiu?

E meseria lor.

Dăr acești domni să pretindă a ne obliga să modificăm tratatul de la Versailles, să părăsim drepturile obținute prin tratate, însemnează însă a ne cere să abdicăm la drepturile noastre pe putere suverană, de a face jurământ stăpânilor banului.

Și oricum va fi rezultatul, tragi-comedia Londrei se va număra printre spectacolele cele mai demoralizante care s'au văzut vreodată. Ea este una din multiplele episoade al luptei idealului împotriva interesului, a lui Don Quichotte contra lui Sancko, a martirilor împotriva mulțumiților.

In dimineața, în care lumea aștepta verdictul bancherilor, asistam la serviciul religios al aniversărei celebrate în amintirea unui frumos soldat omorât acum șase ani, apăram Parisul contra celor pe care bancherii îi sprijină astăzi.

El a murit sărac. Femeia și copiii nici n'aveau alte resurse de trai decât solda lui. Acuma el mort, ei au trebuit să se mulțumească cu 3600 franci pe an. Și în timp ce slujba continua nobilă și tristă, eu mă gândeam la martirii de eri, la învingătorii de astăzi, cari vor cunoaște revolta zilei de mâine; mă gândeam la acele frumoase versuri din cel de al VI-lea cânt din Infern.

„Sufletele lor nu se vor ridica până în morrentul când va suna trompeta de argint, până la sosirea puterei dușmane a crimei? Atunci fiecare din ele va regăsi tristul mormânt, își va relua carnea și trăsăturile feței și va auzi sentința care va răsuna în eternitate".

Jules Lemaître

10 ani dela moartea lui

S'au împlinit 10 ani dela moartea lui Jules Lemaître profesor, critic literar, autor dramatic, conferențiar și om politic francez, mort la începutul marelui războiu european. Spirit fin și vioi, Jules Lemaître rămâne o frumoasă figură a literaturei franceze, Paginile sale de critică literară se vor citi totdeauna cu un interes, pe care critica dogmatică, oricât de savantă ar fi ea, sau poate tocmai de aceasta, nu va putea să-l stârpiască niciodată. Critica lui Jules Lemaître a fost ea însăși literatură, și încă o literatură foarte pasionantă. Opera de artă n'a trecut ca printr'o eprubetă prin sufletul lui Jules Lemaître, ci s'a topit acolo căpătând o personalitate nouă, încrustată la simțirea și cugetarea criticului.

Sistemul lui Jules Lemaître n'a plăcut multora și mulți l'au atacat. Impresionismul totuși rămâne ca un zeu de critică literară care smulge tot mai mulți adepți din tabăra formalismului dogmatic, rece.

Dacă n'a plăcut unora, Jules Lemaître place celor mai mulți.

Cele mai lungi fraze

Charles Péguy bate recordul

Una din condițiunile esențiale ale scrisului bun — spun maeștrii stilului — este fraza scurtă și cuvântul precis. Regula însă este de foarte multeori călcată. Paginile atâtor mari literați sunt adeseori ocupate de o singură frază, când o singură frază nu se întinde pe mai multe pagini chiar.

Astfel cunoscuta revista pariziană „Les Annales", a avut curiozitatea să adune câteva date foarte interesante asupra acestor abuzuri de stil — pentru a le numi astfel — în literatura franceză.

Iată-le:

In „Maîtres d'Aurjourd'hui d'Aujour, diu" a lui Brunetière, la p. 249 se găsește o frază compusă din 326 cuvinte.

In primul capitol din „Graziella" a lui Lamartine e o frază de 358 cuvinte.

In „Essai sur l'Eloquence de la Chaire", cardinalul Maury analizează geniul lui Bossuet într'o frază de 409 cuvinte.

O frază a lui Descartes din „Discours sur la Méthode", consacrată circulației sângelui, are 422 cuvinte.

Tot într'o singură frază, Lavedan evocă destinul lui Montespan în 433 cuvinte.

Aceste cazuri însă nu sunt mai nimic pe lângă cele ce urmează:

In al doilea capitol din „Suzanne et le Pacifique" a lui Jean Girardoux, se cuprind câteva fraze, p. 32, cari dau 611 cuvinte. Departe aceasta de a fi un record!

O frază a lui Léon Claudel, asupra campaniei din 1870—71, se întinde pe 108 linii cu peste 680 cuvinte.

Deasemenea Victor Hugo, în „Les Miserables" (partea IV-a., cartea I, capitolul III) o ia înaintea tuturor cu o frază de 803 cuvinte.

Seria nu se termină aici. In „Lei Essais" de Montaigne, la capitolul XXII, cartea I, se află o frază de 1000 cuvinte. Recordul îl bate, până acum, Charles Péguy cu o frază în „Notre Patrie" care începe la p. 13 și se sfârșește fără aliniate, în mijlocul p. 31 . . . E ceva!... Ea conține 441 linii, socotind câte 7 cuvinte pe linie, una peste alta, 3000 cuvinte, — ceeace ar face cam 2 pagini din „Infrățirea".

...Și cine știe dacă Peguy va rămâne mult timp omul acestei glorii postume, și dacă nu va fi scos, din liniștea bibliotecilor, un altul mai tare!

Desgroparea Paradisului terestru

Dl Roy Chapman Andrews, șeful expediției Muzeului American de istorie naturală, a plecat în Mongolia pentru a pregăti primirea grupului de savanți cari vor explora, în această toamnă, desertul Gobi, unde se crede că a fost Paradisul pământean, grădina Edenului.

Lucrările acestei îndrăznețe încercări, se crede că vor dura 5 ani. Dl Andrews crede că deșertul Gobi a fost, acum câteva milioane de ani, acoperit de o vegetație luxuriantă, străbătut de numeroase cursuri de apă și locuit de cei dintâi oameni. D-sa, care a descoperit câteva oseminte de dinosauri, speră să ne dea și oasele celor dintâi strămoși ai noștri.

Citind revistele Românești

„Viața Românească" (No. 7. 1924) Numărul de Iulie al revistei ieșene ne aduce printre altele un articol foarte interesant și bine documentat asupra „personalității și activității literare a lui Dimitrie Cantemir" de istoricul I. Minea.

In afară de numeroasele scrieri asupra lui Cantemir pe care le citează dl Minea întrebuințează pentru reconstituirea figurei, vieței și activității principelui, scriitor, propriile mărturii ale lui Cantemir, păstrate în opera și comunicările făcute de fiul său Antioh Cantemir lui Tindal, traducătorul englez al Istoriei imperiului otoman.

„Organizarea luptei împotriva tuberculozei", arătând inferioritatea noastră față de țări mai mici ca întindere și populație (Norvegia, Suedia, Danemarca, Belgia și Elveția) face obiectul unui articol al domnului S. Irimescu. Pentru o mai bună organizare și la noi a combaterei celui mai periculos flagel, dsa cere în primul rând, o atitudine energică și hotărîtă din partea corpului medical.

*

„Junimea literară" (No. 5—6 1924) cuprinde pe lângă documentele ce le publică regulat cu privire la istoricul și cultura românească a Bucovinei, un articol închinat lui Pasteur de P. Henry, profesor la Cernăuți, o povestire de Calistrat Șotropa și o traducere din scriitorul austriac P. Rosegger (Omul de cinci ani).

Versuri semnează dnii George Murnu, Dragoș Protopopescu, Brateș.

Cronica și partea informativă foarte bogate datorită neobositului secretar de redacție al revistei, dl Leca Morariu.

*

„Idea Europeană" (An. V. No. 150). Tratativele cari se urmează între guvernul român și Sf. Scaun interesează într'atâta pe „Ideea Europeană" încât se simte obligată ca în primul ei articol să se jăluiască că opinia publică n'are nici o informație din partea guvernului, în această privință.

Cu toate acestea autorul articolului dl N. Ivașcu pune foarte bine problema concordatului, arătând că atât situația de fapt cât și constituiia nu pot permite diplomației papale să ceară pentru biserica română dreptul de a întreține școli în alt cadru de cât acelaș, pe care-l acordă statul nostru oricarui cetățean român.

Tot cu problema confesională în România se ocupă dl O. Vladimir, stăruind asupra spiritului de toleranță al bisericei ortodoxe române, care îngăduie libertate deplină tuturor credințelor religioase, fără însă ca acestea să încerce ca prin influențe din afară să se amestece în interesele superioare de Stat.

*

„Gândul nostru" (A. IIII 19 4—5, Iunie-Iulie). Tânăra revistă ieșană cu toate greutățele prin care trece își continuă apariția, datorită entuziasmului și spiritului de sacrificiu al conducătorilor și colaboratorilor săi.

De remarcat poovestirea dlui Sandu Teleajen: Casa cu mușcate albe, fragment din amintirele de copilărie ale autorului și articolul judicios al dlui Paul I. Papadopol asupra istoriei literare românești. Dsa constată cu drept cuvânt că n'am ajuns încă să avem o istorie literară, care să privească scrisul românesc măcar până în pragul acestui secol, iar caracterizările existente în jurul unora din operele analizate nu sunt de cât fragmentare, fără acea analiză sintetică necesară și din punct de vedere pur literar cât și educativ, cum o aflăm la istoriile literare ale popoarelor din Apusul Europei.

Ilex.

VARIA

Vârsta academicianilor francezi

Ziarul ilustrat „Excelsior-Dimanche" publică lista academicianilor francezi, cu vârsta care o au. O reproducem în ordinea originală:

„Dl Clémenceau este de 81 ani; Anatole France, de 78 ani; d. de la Gorce, de 76 ani; Jean Richepin, de 73 ani; mareșalul Foch, de 71 ani; Paul Bourget, de 70 ani; mareșalul Jofre, de 70 ani; René Bazin, de 69 ani; Gabriel Hanotaux, de 69 ani; François de Curel, de 68 ani; mareșalul Lyautey, de 68 ani; Briex, de 64 ani; Mgr. Bauduillart, de 63 ani; Henri Bergson, de 63 ani; Pierre de Nolhac, de 63 ani; Maurice Donnay, de 63; Henri Lavedan, de 63 ani; René Doumic, de 62 ani; Raymond Poincaré, de 62 ani; Louis Barthou, de 60 ani; Joseph Bédier, de 60 ani; Marcel Prévost, de 60 ani; André Chevrillon, de 58 ani; Goyau, de 58 ani; Henri de Régnier, de 58 ani; Réne Boylesve, de 55 ani; Henri-Robert, de 56 ani; Henri Bordeaux, de 52 ani și Robert de Flers de 50 ani.

Dragoste de fiu

La 27 Iulie, ora 6 seara s'au împlinit o sută de ani de la nașterea lui Alexandre Dumas fils, într'o mansardă la Nr. 1 din piața Boieldieu, pe atunci „Place des Italiens".

Tatăl său nu l'a recunoscut decât șapte ani mai târziu, în 1831 și numai pentru a-l lua de la mama sa, Marie Chaterine Lebay, o cusutoreasă din Bruxelles, cu care Dumas-Pére rupsese de mult orice legătură.

O revistă franceză povestește că a doua zi după triumfala premieră a „Damei cu camelii, prietenii lui Dumas-fils voiau să sărbătorească pe tânărul autor devenit celebru; dar el s'a opus. El acceptase deja, un alt rendez-vous... Și nu voia să-și calce cuvântul dat.

— Cu femei? întreabă Dumas pére

— Nu cu o femeie... Mama.

Dumas-Pére pleacă capul și răspunse:

— Ai poate dreptate.

In această seară, în timp ce alții benchetuiau în cinstea lui, Dumas-fils lua masa cu mama sa, masă compusă din o felie de șuncă și un pahar cu bere.

„Niciodată, spuse el mai târziu, n'am mâncat mai bine".

Când mama sa muri la Neuily, Dumas-fils, care i-a arătat totdeuna cea mai filială dragoste, o înhumă în fundul aleei Chiparoșilor din vechiul cimitir de la Neuilly.

Revista franceză se întreabă — cu drept cuvânt — prietenii care au celebrat memoria lui Dumas, au dus oare flori pe mormântul mamei sale?

Poseidon

Consumarea motoarelor de benzină „ASTRA" este minimală

Rolul femeei în Anglia

In o carte publicată de curând un economist englez stăruie asupra rolului din ce în ce mai preponderant pe care-l are femeia în viața politică engleză.

El găsește că în Anglia femeia poate îndeplini nu mai puțin de 50 profesiuni.

Principalele sunt: agricultura, conducătoare de tramway și autobuz, funcționară de birou, voiajoare de comerț, dentistă, doctor, conducătoare de automobil, infirmeră farmacistă, agent de poliție, factor postal, telefonistă etc. Războiul a dat o mare impulsiune la lucru elementului feminin. In tot timpul perioadei angajamentelor voluntare, afișe mari ivitau femeile engleze să ia locul bărbaților în fabrici pentru a permite acestora să se înroleze în armată Numărul lor în industrie crescu și mai mult, prin introducerea serviciului militar obligator la bărbați.

Cum moravurile engleze lasă femeei mai multă independență decât în alte țări europene, adaptarea a fost foarte ușoară: zeci de mii de tinere au intrat în ministere, ca secretare sau dactilografe, au învățat să fabrice muniții etc.

S'au văzut în Anglia femei, îndeplinind funcțiunea de agenți de poliție.

In ultimul timp li s a dat chiar un fel de organizație militară, formându-se corpul din armată auxiliar al femeilor; contingentul feminin de aviație, serviciul feminin al flotei etc.

Cele mai multe din ele au început să poarte ghete înalte, bluza albă și pălăria rotundă mai ales când erau întrebuințate la agricultură sau exploatatul fermelor

Femeile engleze, care au o educație universitară ocupă situații mai înalte.

Cea mai mare parte din ele conduc birouri ale caselor industriale sau comerciale.

Femeia advocat e totuși încă o raritate în Anglia. Aceasta e în legătură cu spiritul de tradiție al justiției engleze, mai puternic decât în orice altă țară.

S'au deschis numeroase școli speciale pentru învățământul technic al femeilor, care se consacră industriei.

Un rol din ce în ce mai însemnat îl ia femeia engleză în agricultură, ocupație ce nu e tocmai așa de plăcută, fiind mult mai obositoare decât celelalte și în același timp retrasă de viața orașelor, unde femeia e o mare adoratoare a cluburilor și distracțiilor.

O soartă mult mai favorizată o au femeile engleze ce lucrează în birouri, deși specializarea în funcțiuni care nu prea dau posibilități de perfecționare e și un desavantaj.

Cel mai deseamă câștig al femeilor din Anglia e însă fără îndoială dreptul de vot, de care au și făcut uz în mai multe rânduri.

Rolul din ce în ce mai însemnat pe care și l'a obținut femeia în viața publică engleză e o dovadă că societatea omenească e totdeauna capabilă să se acomodeze lipsurilor și circumstanțelor în care se găsește, pentru a-și asigura existența și bunul mers.

FEMININE

Cari sunt condițiunile pentru o femeie perfectă? O revistă daneză, deschizând o anchetă cu întrebarea: „Care sunt calitățile unei femei perfecte"?, a ajuns la concluzia că femeia perfectă este aceea care:

1. Citește un ziar fără să intervertiască ordinea paginelor;
2. Aceea care citește articolul prim al unui ziar;
3. Aceea care nu ține să aibă totdeauna ultimul cuvânt într'o discuție;
4. Aceea care își vorbește de bine prietenele, când ele sunt absente;
5. Aceea care nu ține seamă de palavrele vecinelor;
6. Aceea care își spune exact vârsta.
8. Aceea care nu regretă niciodată că nu este bărbat.

Acestea toate, firește, în Danemarca; deoarece la noi nici bărbații n'ar primi unele dintre condițiile de mai sus pentru a fi decretați perfecți.

Pensii văduvelor? *Asociația medicilor din Pas-du-Calais a ținut de curând o importantă ședință la Boulogne-sur-Mer. Medicii prezenți foarte numeroși; printre ei și două tinere doctorițe.*

După ce s'au discutat diferite chestiuni și s'au luat numeroase hotărîri, s'a pus în discuție și chestiunea pensiunilor ce se cuvin văduvelor de medici. Cum trebuesc stabilite aceste pensiuni? Cari ar fi resursele cassei centrale?... etc.

Cele 2 doctorițe urmăreau în liniște desbaterile colegilor lor, dar la un timp, una din ele cere timid cuvântul și spune:

— V'aș cere un lucru; să nu uitați a vă gândi și la pensiile văduvilor noștri...

Adunarea a râs. Interpelarea era, în adevăr, hazlie. Dar oare cei ce se veseliau, n'au presimțit în aceste câteva cuvinte ironia unor vremuri ce se anunță?

O nouă cucerire a feminismului a avut loc în Franța. Intre cei 266 noui ingineri ieșiți în acest an din Academia de inginerie de arte și manufacturi, sunt 2 femei, clasate: dra Pazerac de Forges, a 11-a și dra Burgaz a 21-a. Acestea sunt primele femei în lume cari au obținut titlul de inginer, titlu care se credea rezervat exclusiv bărbaților, până acum.

Unde au drepturi de vot și eligibilitate femeile? In cari țări sunt femeile alegătoare și eligibile?

Au drept de vot încă dinainte de războiu: în Anglia, Irlanda, Suedia, Norvegia, Danemarca, Finlanda, Islanda, Australia, Noua-Zelandă, Canada, Statele-Unite, Indii.

Au obținut abia după războiu drept de vot: în Olanda, Belgia, Letonia, Estonia, Rusia, Polonia, Germania, Austria, Ungaria, Cehoslovacia, Africa de sud, Azerbeigian.

Umilințe ale trecutului. *In Anglia era obicetul, pe vremuri, ca femeilor bârfitoare să li se pună botniță. Astfel, la 3 Iulie 1741 s'a dat următoarea sentință:*

„Elisabeta, soția lui G. Holborn, a fost pedepsită să poarte timp de 2 ore botniță în inima târgului din Morperth, de către dnii Thomas, Gart și Michollo, judecători, pentru cuvinte scandaloase și injurioase adresate mai multor persoane din oraș și îndeosebi către sus ziși judecători."

Astfel de botnițe se păstrează, pentru a servi ca exemplu, în muzeele municipale din New castle, Ludlow, Worcester. Dar vremurile s'au schimbat și botnițele au rămas piese de muzeu, aducătoare de triste amintiri din epoca de umilințe, la cari era supusă numai femeia.

Multe și mărunte

Cum se păstrează fructele?

Cel mai simplu procedeu pentru conservarea fructelor, este acela care le păstrează în starea lor naturală, și care constă în a le așeza în rânduri pe polițe, la îndămână, într'o cameră răcoroasă, uscată, de preferință expusă la est, unde pot avea destulă umbră, o temperatură scăzută, și unde umezeala și frigul de la sfârșitul sezonului, nu pătrund.

Fructele trebuiesc separate bine unele de altele și cercetate cu atenție, pentru a arunca pe cele ce încep să se strice. Ciorchinele de struguri se anină pe câte un fir de ață tare, și învârtindu-le fără a le atinge, trebuie curățate regulat de boalele suspecte.

Usajul furculiței

Usajul furculiței datează abia din secolul al XVII-lea. Invențiunea ei a avut loc la începutul secolului al XVI-lea. Intr'un document al epocei se spune că Pierre Gaveston, favoritul lui Eduard al II-lea, avea „trei furculițe pentru mâncat pere". Un alt document vorbește despre „furculițe pentru mâncat pere și brânză". Pentru carne și pește, întrebuințarea furculiței a mai așteptat 3 secole. In secolul al XVII-lea, nobilii purtau nesesere, cari conțineau un cuțit, o lingură și o furculiță. De altcum, lingura și cuțitul s'au cunoscut din vremile cele mai vechi.

Paharele și cupele se făceau din lemn sau din oțel. Deabia în secolul al XV-lea, Veneția a început să răspândiască minunatele sale sticlării, cari au înlocnit vechile cupe de stejar sau metal.

Cum se spală dantelele albe?

Dantelele albe se învălătucesc pe un cilindru curat, deodată cu o bandă de maslin. In altă parte se prepară o apă săpunoasă, disolvând săpun în apă fierbinte, pe care o lăsăm să se răcească. In această apă muiem dantela înfășurată ca mai sus, fără a o freca. Se clătește de câteva ori cu apă curată, punând în ultima clătială puțină scrobeală. Dacă o vrem albă se dă puțină albăstreală; dacă o vrem gălbuie o muiem în esență slabă de ceai apoi o uscăm.

Cum se curăță fildeșul?

Fildeșul veritabil, ca și fildeșul fals se curăță în chipul următor:

Clapele de piano se șterg cu o flanelă îmbibată cu alcool, apoi se usucă, frecându-se cu o flanelă uscată sau o piele de căprioară, până capătă lustru.

Petele de pe fildeș se iau cu bisulf de sodă, apoi obiectul curățat se expune la soare să se usuce.

Obiectele de fildeș, îngălbenite de vreme, își recapătă albeața lor strălucitoare dacă sunt frecate cu praf de piatră spongioasă (spmă de mare) și apoi se clătesc cu apă curată.

Caută m calfă de librar cu cunoștința limbei române eventual ungară și germană. Să se priceapă la sortimentul cărților române. D 141
Librăria „Onișor", Cluj.

Au sosit Cămăși Bărbătești! 18
colorate, cu 2 gulere
desenuri moderne și elegante
Prețul: Lei 275 buc.
SIEGFRIED WEISS
CLUJ, CALEA REG. FERDINAND No. 6.

Primăria orașului cu consiliu Hunedoara

No: 1829—924.

Târg nou de țară

Se aduce la cunoștință publică, că Ministerul Industriei și Comerțului aprobând funcționarea unui nou târg de țară anual în orașul Hunedoara, acest târg pentru anul în curs se va ține în următoarele zile:

la 8, 9, 10 Septemvrie n. cel de vite, iar la 11 Septemvrie (Tăerea Capului Sf. Joan Botezătorul) cel de mărfuri.

D 137 **Primăria orașului Hunedoara.**

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA
N.G.I. GENOVA
Linii repide de lux pentru
America de Nord si de Sud
Viitoarele plecări din Genova pentru:
Rio de Janeiro-Santos Montevideo-Buenos Ayres
Vaporul „Duca d'Aosta" . . . . 22 August
„ „Principesa Mafalda" . . 4 Sept.
Pentru NEW-YORK
Vaporul „Duilio" . . . . . 8 Septemvrie
„ „Guilio Cesare" . . . . . 3 Septemvrie
Pentru Venezuela, Colombia, Panama, Epuator, Peru, Chili
Vaporul Napoli . . . . . 15 Septemvrie
Asistența specială pasagerilor de clasa III în cursul călătoriei cu trenul **București—Genova**
Pentru informațiuni și reținere de locuri a se adresa la Biroul de Pasageri al Companiei
„Navigazione Generale Italiana" in Bucuresti, Calea Grivitei No. 143.

„AESCULAP"
MIHAIL MÁTÉ
Mare Intreprindere de Instrumente si Aparate Medicale
Telefon 631 *Cluj, Str. Iorga No. 2.* Telefon 631
Sucursala Timișioara Bul. Regele Ferdinand 6. Telefon 900
39 Lloyd
Mare depozit din
Aparate Röntgen din
fabrica Koch & Sterzel S. A.
Drezden. Aparate de Röntgen „Diax"
pentru transluminarii și diagnostica.
Aparate Universal-Transverter pt. therapie
Aparate Diathermie Lampi de Quarz, Original
„Hanau". Repar. aparatelor de Röntgen. Cereți oferte gratis

Târgul de Mostre din Cluj
De la 31 August — 31 Septemvrie 1924
Produse industriale! Materii prime!
Industrie casnică!
Locul de întâlnire al comercianților din țară și străinătate D 132
75% reducere pe toate trenurile C. F. R.
Câteva sute de expozanți | Numeroase congrese de specialitate
Incartiruirea se face de către Biroul Târgului
Directia Targului: Str. Cogalniceanu. Telefon: 10-32.

CEASORNICE
Longines
7 Grands Prix
ELEGANTE și PRECISE

Ultima oră telegrafică

Statistica improprietăririlor în Ardeal

Cât pământ s'a împărțit țăranilor, după naționalități și pe județe — Date elocvente pentru dovedirea spiritului de dreptate — Țăranii români n'au fost favorizați

La directoratul general al agriculturii din localitate s'a întocmit o statistică a tuturor improprietăriților după naționalități din toate județele de dincoase de Carpați. Ea încă nu este complectă, întrucât lipsesc datele din județele Cojocna și Satu-Mare. Cu toate acestea ne îndreptățește să tragem unele concluziuni.

Dar iată înainte însăși statistica.

Jud. Alba Inferioara

Români 26558, minoritari 5034, toți unguri.

Arad

Români 42538, minoritari 10407 dintre care 6626 unguri, 2408 nemți (șvabi, sași și germani) 368 sârbi, 15 bulgari, 987 slovaci și 3 ruși.

Bihor

Români 43634, minoritari 15675, dintre care 14802 unguri, 17 nemți, 787 cehi și 69 de alte naționalități.

Bistrița Năsăud

Români 1507, minoritari 68, dintre care 50 unguri, 17 nemți și 1 evreu.

Brașov

Români 1571, minoritari 347, dintre care 61 unguri și 286 nemți.

Caraș-Severin

Români 46515, minoritari 4220, dintre care 1500 unguri, 1000 nemți, 1500 sârbi, 200 slovaci și 20 țigani.

Ciuc

Români 2765, minoritari 5114, toți unguri.

Făgăraș

Români 1723, minoritari 48, dintre care 20 unguri și 28 nemți.

Hunedoara

Români 10169, minoritari 168, dintre care 157 unguri, 8 nemți și 3 evrei

Maramureș

Români 6400, minoritari 1560, dintre care 64 unguri, 64 nemți, 1432 slovaci și 8 evrei.

Mureș-Turda

Români 9274, minoritari 7246, dintre care 6719 unguri, 517 nemți și 10 evrei.

Odorheiu

Români 544, minoritari 1821, dintre care 1819 unguri, 32 nemți 68 țigani și 2 evrei.

Sălaj

Români 12191, minoritari 3193, dintre care 3163 unguri și 30 nemți.

Sibiu

Români 379, miooritari 171 toți nemți.

Solnoc-Dobâca

Români 16281, minoritari 2704, dintre care 2560 unguri, 122 nemți, 22 evrei.

Târnava-Mică

Români 7180, minoritari 4004, dintre care 483 unguri, 648 nemți.

Târnava-Mare

Români 4225, minoritari 1034, dintre care 483 unguri și 548 nemți.

Timiș-Torontal

Români 28860, minoritari 21223, dintre care 3765 unguri, 11883 nemți, 4224 sârbi, 1235 bulgari, 181 slovaci și 35 cehi.

Treiscaune

Români 4911, minoritari 4792, toți unguri.

Turda-Arieș

Români 129611, minoritari 46358, dintre cari 41517 unguri, 208 nemți, 1707 ruși, 357 țigani și 2569 evrei.

Avem deci în Transilvania, afară de județele Cojocna și Satu-Mare 531,058 împroprietăriți: Români 133,184. Procentul românilor este 74, iar al minoritarilor 26.

S'ar părea la prima privire, că elementele românești auafost favorizate, căci după statistica demografică a dlor Martinovici și Istrate, Românii formează abia 57·29 la sută din populație.

Dar fiind vorba de împroprietărire, trebue să pornim dela procentul populației românești la sate. Momentan n'avem o statistică întocmită din acest punct de vedere, dar credem că în orice caz procentul este tot atât de mare ca cel al împroprietăriților români. Și mai trebue să se țină seamă de faptul trist, dar adevărat, că majoritatea țăranilor români erau aceia, care aveau mai mare nevoe de pământ, pentrucă erau și sunt săraci. Vina de sigur nu este a lor, căci este inexplicabil ca o populație rurală atât de muncitoare ca țărănimea din Ardeal în cursul atâtor veacuri să nu fi putut agonisi nimic. Dacă nu în întregime, cel puțin în parte, li s'a făcut dreptate.

Arestarea unei comuniste

Alaltăreî a fost arestată la Arad dșoara Gizela Roth, vinovată de a fi stat în legături strânse cu propagandiștii comuniști. Arestata a mai fost dată odată în judecată pentru agitație comunistă și condamnată de Curtea Marțială din Sibiu la 10 ani închisoare. Fiind amnestiată, ea în loc să se cumințească, s'a apucat din nou de uneltiri contra Statului.

Astfel, în baza unor denunțuri, siguranța din Arad i-a făcut o perchiziție domiciliară și s'a găsit în corespondența ei o scrisoare compromițătoare dela un comunist din America. Gizela Roth, când a văzut că agentul de siguranță vrea să citiască acea scrisoare, i-a apucat-o din mână și a dat o mamei sale ca să o arunce în foc, ceeace însă nu i-a reușit. Ea a fost dusă astfel la siguranță unde a refuzat să facă orice declarație. In acest timp mamă sa s'a spânzurat la domiciliu și nefiind observată la timp, a sucombat.

Arestata a fost trimisă azi la Curtea Marțială din Sibiu.

Ultime informații

— Inainte de a părăsi orașul nostru, dl G. Mârzescu, ministrul justiției, a făcut eri o vizită la redacția ziarului nostru, întreținându-se timp îndelungat cu dl Tomescu, directorul ziarului.

— Astăzi a sosit dela București dl Septimiu Mureșanu, prefectul județului. D-sa a fost la București pentru a stabili ultimele amănunte în programul de primire a M. Sale Regelui la Cluj.

— Trenul Nr. 327 a fost eri atacat cu pietre între stațiile Huedin și Stana de către indivizi necunoscuți. Cu această ocazie a fost rănită o doamnă la cap. Poliția cercetează.

— Din Brașov ni se anunță că împotriva lui Ion Mărculescu, fostul șef de siguranță acuzat de diverse acte incorecte, s'au mai depus 2 plângeri, una din partea fabricei de zahăr din Bod, în care se arată că Mărculescu a ridicat o mare cantitate de zahăr fără a o plăti și fără a o distribui funcționarilor, iar alta din partea unui restaurator, care arată că Mărculescu l'a exercat cu 20.000 lei. Parchetul continuă cercetările.

— Mulțumit de activitatea rodnică a comitetului pentru construcții școlare din județul Cojocna, dl ministru Anghelescu a făcut o nouă donație de 350.000 lei acestui comitet.

— Clubul sportiv M. S. E. din Târgul-Mureș aranjează în zilele de 30—31 August la baia orășenească de acolo un concurs de înnot pentru șampionat, bărbați și copii.

— Serviciul special de siguranță din localitate a dispus trecerea peste frontieră (în Ungaria) a spionului Sücz László, despre a cărei arestare ziarul nostru a vorbit la timp.

— In repetate rânduri Direcția Regională C. F. R. din localitate a reclamat poliției centrale că în cursul nopței, pe distanța Cluj—Apahida, trenurile sunt atacate cu focuri de armă. Astfel trenul de Bistrița care a plecat din gara Cluj, azi dimineața la orele 3 și jum., a fost din nou atacat. Din fericire gloanțele nu au atins pe nici un călător. Poliția face întinse cercetări pentru prinderea agresorilor.

— Dl Fior, inspectorul general al aplicărei reformei agrare în Ardeal a dat ordin agronomului din Jiiău ca imediat să facă măsurătorile necesare și să distribuie sătenilor loturile de case.

— Direcțiunea Seminarului pedagogic universitar din Cluj, înștiințează pe părinți și cei interesați, că înscrierile pentru liceele de băeți și de fete ale acestui Seminar, se fac între 1—15 Septemvrie. Inscrierile se primesc, împreună cu actele necesare, în localul Seminarului, Piața Unirii 12-II, orele 9—12 a. m.

— La directoratul general al agriculturii din localitate se lucrează actualmente la lichidarea acestui serviciu. Până la sfârșitul lunei Septemvrie totul va fi terminat, când apoi directoratul trece la București, la Casa centrală a împroprietăririi.

— Muncitorii grafici vor deschide în zilele de 7—8 Septemvrie la Oradea-Mare, o expoziție de lucrări tipografice. La această expoziție vor lua parte toate întreprinderile tipografice din întreaga țară.

— Fabricantul de săpun din Cluj, Czirjak, a fost declarat eri în stare de faliment și creditorii au cerut un concordat forțat pentru suma de 1.345,000 lei.

— In ultimile zile ale lunei August va avea loc la Timișoara un Congres general al florarilor.

Cu această ocazie se vor discuta mai multe chestiuni în legătură cu interesele generale profesionale și se va protesta contra importului.

— Consiliul Comunal a majorat eri prețurile făinei albe și ale pânei, stabilind următoarele prețuri: un kgr. făină de lux cu 13·25 lei, făina albă 11·25; făina neagră 7 lei. Aceste prețuri se înțeleg loco moara. Detailiștilor li s'a admis un câștig de 75 bani la kgr., cu excepția făinei negre care are prețul maximal de 8·50 lei. Noulle prețuri vor intra în vigoare pe ziua de Luni 25 August.

Măsuri contra sporului uriaș de muncitori străini

Ministerul a interzis angajarea străinilor nespecialiști. Fabricanții cari aduc muncitori străini fără încuviințare, pierd pentru totdeauna dreptul de-a mai angaja străini.

In urma relatărilor ziarului nostru despre proporțiile uriașe ale șomajului în Ardeal datorite afluenței prea mari a muncitorilor din străinătate, ministerul muncii a trimis inspectoratelor în subordine din Ardeal o circulară, prin care acestea să pună în vedere fabricanților, că se introduce un control viguros al muncitorilor veniți de peste graniță și că nu se pot angaja decât străini specialiști, pentru care este necesar avizul inspectoratului muncii, dat în măsura în care o cere nevoile. Această dispoziție, după cum am spus, urmărește restrângerea angajamentelor străinilor, pentru a face loc muncitorilor din țară.

Contra conrupătorilor de minore

Sedia orfanală din Satu-Mare a încunoștiințat poliția de acolo, că indivizi perverși ademenesc minorele din Satu-mare introducându-le în cenacluri ascunse, de unde apoi ajung în casele de toleranță. In adresa sa către poliție, sedria orfanală spune, că nu consideră de datoria ei numai supravegherea averilor materiale ale orfanilor, ci se vede îndemnată să împiedece și conrupția care se întinde tot mai mult între tinerele de sub tutoratul ei, și chiar între minore. Dea aceea a cerut poliției să întreprindă măsurile cele mai eficace pentru descoperirea caselor de rândevuuri, cari după indicațiile ce le are sedria orfanală, sunt foarte multe în Satu Mare.

Noui școlile secundare în Ardeal

Am publicat dăunăzi declarațiunile dlui inspector general al învățământului secundar dr. Al. Petancu, conținând lista nouilor școli ce se vor înființa în Ardeal la 1 Septembre a. crt. Lista aceasta se întregește cu gimnaziul și școale de arte și meserii, care se vor deschide la Huedin, după cum a declarat d. Senator de acolo, dr Bianu, la adunarea publică ce s'a ținut în Huedin cu ocuziunea vizitei dlui ministru Al. Lapedatu în acea localitate.

Astfel românii din regiunea Călățelelor vor avea posibilitatea să și dee copiii la școală românească, ceeace până acum nu o puteau face, din cauza că ungurii, cari sunt în majoritate în Huedin, au zădărnicit orice început de școală românească.

— Se anunță în Capitală sosirea dlui Gaston Erarh, primarul orașului francez Brison, care va ține în ziua de 1 Septembrie o conferință despre „Camerile de artă ale orașului Brison".

Prin telefon dela corespondenții noștri

Invățătorii minoritari în excursie

Curtea-de-Argeș. — Astăzi a sosit în localitate un grup de 60 învățători minoritari din Ardeal, cari fac cursurile de limba română, pentru a vizita mănăstirea și instituțiile. Cu acest prilej dl prof. Marinescu, a ținut o conferință despre „Legături mai vechi ale ungurilor cu vechiul regat.

Lichidarea depozitelor făcute la Postsparkasse

București. — Direcțiunea generală a poștelor anunță că terminându-se lucrările de lichidare a depozitelor făcute la Postparkasse în Viena, aceste depozite vor fi aduse în țară. Deponenții din Ardeal și Banat vor intra în curând în posesia sumelor depuse la această instituție.

Luptă cu bandiți în Maramureș

Sighetul-Marmației. — De aproape 2 luni o bandă de bandiți terorizează regiunea Bicsadului. Banda este compusă din dezertori, sub conducerea unui vestit bandit numit Boroniska. Aceștia au atacat ieri seara locuința unui țăran bogat, furând vite în valoare de 50.000 lei și pe 2 comercianți de la cari au furat peste 200.000 lei. Urmăriți de jandarmi, ei s'au retras în pădure, unde după lupte crâncene, Boroniska rănit a putut fi prins, iar restul s'a împrăștiat.

Autobusele E. Blaga Cluj

Aviz

cu începere de la 1 Septemvrie cursele de autobuze Cluj—Turda se modifică astfel:

Plecare din CLUJ	Plecare din TURDA
7 dimineaţa	7 dimineaţa
1 d. amiază	8 dimineaţa
6 seara	1 d. amiază
7 seara	6 30 seara

D 140 Sosirea după 1·30 oră D 140

Lloyd 1677

Fier de beton

Sârmă laminată, Fier rotund,

Cue de sarma

Sârmă de fier, Sârmă arămită,

38

Arcuri de mobila

Sârmă Ghimpată, Scoabe,
Sârmă de oţel din uzinele

Industria Sarmei S. A.

Furnizează imediat

Feraria S. A. Cluj,

Calea Victoriei No. 29.

Adr. Telegr.: „Feraria". Telefon: 4-40, 3-47.

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

35 ORADEA-MARE. 35

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

BEREA

DESCHISĂ 20

„URSUS"

a

Fabricei de bere

CZELL

din Cluj, este beutura predilectă a publicului

MICA PUBLICITATE

Candidat de advocat cu practică judecătorească de 2 ani, caută post în cancelarie advocaţială. A se adresa: *Dr Ioan Păcurariu*, Lancrăm, jud. Sibiu. 143 D.

Citiţi şi răspândiţi:

›Infratirea Poporului‹

cea mai bună gazetă săptămânală.

Atelier moderne de fotografii

GARDI & Co.

Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări şi reproduce tablouri in mare.

CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 31.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Duminecă, 23 August

CINEMA SELECT

SEICUL

Mare dramă misterioasă în 6 acte după poveştile Sultanului Almed Ben Hasan. In rolul principal: AGNES AYRES şi RODOLPHO VOLENTINO

Luni, 25 August

Adio Tinereţe

Dramă modernă sentimentală în 6 acte, după romanul lui Nino Oxina. In rolul principal: Maria Jacobini şi E. Makowska

CINEMA URANIA

Senzaţie extraordinară!

Scara Morţii

Mare dramă de circ şi aventuri în 6 acte. In rolul principal cunoscutul atlet şi acrobat **Luciano Albertini (Samson)**

Luni, 25 August

PETRE VOSS

Anul fără nume

Partea I. 10 acte.

Hoţul milioanelor şi Impăratul Saharei

Mare dramă de aventuri şi dragoste. In rolul principal: HARRY LIEDTKE

CINEMA APOLLO

Tigresa

Mare film de aventuri cu fiare sălbatice în 5 acte.

HA-RA-FI

In rolul principal: CARL de VOGT. Afară de program o comedie cu „EL".

La Târgul de Mostre Cluj

(31. Aug. — 14. Sept. 1924) expune:

Curele de transmisiune!

Adr. telegr.: „DERMATA" Cluj. — Curele speciale pentru cusut manchetta şi Inele de piele pentru pistoane şi alte articole technice — Adr. telegr.: „DERMATA" Cluj.

FRAŢII RENNER & Co.

Lloyd — **Fabrică de Pielărie S. A. Cluj.** — 41

HUNWALD

CLUJ,
Str. Vlahuţa 3.

Telefon interurban
147.

21

Fabrica de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efeptuim şlifuirea modernă a sticlelor pentru mobile şi după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte

Mare depozit de geamuri şi întreprindere de pus geamuri.

Geamuri decorative.

Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

Reclama este sufletul comerţului

LOTERIA

Sindicatului Presei

Române din Ardeal şi Banat

autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat

insumade 3 milioane lei ofera 5412 castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 Febr. 1925** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

36-3

Săpunul preferat de gospodină

este

Săpunul Schicht Marca „Cerb"

curăţă admirabil şi este extrem de spornic

De vânzare

urgent, UN PIAN antic, lung, preţ foarte redus în str. Toamnei Nr. 13.

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU
27 AUG 1924

Anul V. Nr. 1161 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Marți 26 Aug. 1924

Infrățiți

CLUJ 26 AUG 924 R
CLUJ R 110
77 Onor Asociația pentru Cultura
și literatura poporului român
Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI A ENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952 — Director: D. TOMESCU. — Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . . 480 L
PE 6 LUNI . . . . . . 240 L
PE 1 LUNĂ . . . . . . 40 L
PE 1 AN pentru autorități . . 800 L
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L

Ce desparte partidul țărănist de partidul național?

Lipsă de sinceritate deoparte și de alta — Tendințe complect opuse — Importantele destăinuiri ale „Aurorei“

Confratele „Aurora“ a început să publice o serie de interesante destăinuiri asupra împrejurărilor în cari s'au dus eșuatele „pertractări“ de fuziune dintre partidul național și partidul țărănist. Sunt date importante în aceste destăinuiri. Astfel, pentru întâia oară în presa partidului țărănist, se învinuește fățiș partidul național că n'ar fi avut intenții cinstite, atunci când discuta fuziunea. Și noi nu putem să nu credem aceasta, după cum nimenea care cunoaște procedeele politice ale partidului național nu poate contesta afirmația ziarului dlui Lupu.

In timpul când, de o parte și de alta, se ridicau osanale viitoarei democrații românești care trebuia să se nască din fuziunea celor două partide, noi am fost singurii cari am văzut limpede. Fuziunea nu se putea face, și nu se putea face pentru un motiv mai grav decât cel pe care îl arată astăzi „Aurora“. Nu numai partidul național nu avea intențiuni curate, dar și partidul țărănist. Dacă *„în mintea dlui Iuliu Maniu răsărise ideea decapitărei partidului țărănist“* atunci când i s'a propus fuziunea — ceea ce este perfect adevărat — nu este mai puțin adevărat că în mintea unor conducători țărăniști, fuziunea cu partidul național era socotită ca un mijloc pentru mascarea intențiunilor lor de politică străină intereselor românismului și opuse celor ale democrației naționale românești.

Acest din urmă adevăr ni-l confirmă însăși „Aurora“, în destăinuirile pe cari le face. Povestind întrevederea pe care dr.-ul Lupu a avut-o cu dl Stelian Popescu, „îndărătul căruia stătea ascuns dl Maniu“, „Aurora“ mărturisește că drul Lupu a refuzat să accepte condiția continuităței alături de aliați în politica externă, ca punct de program al viitorului ;partid fuzionat. Motivele acestui refuz au fost: că nu trebuie să ne încredem în politica aliaților, care nu se știe ce rezultate va da; că, interesul nostru fiind a nu mai rămâne „singura țară cu granița contestată“, trebuie să ne punem bine cu Rusia, — ori cum Rusia nu va consimți să se înțeleagă decât cu drul Lupu, fuziunea trebuia făcută cât mai degrabă, pentruca noul partid fuzionat să fie adus imediat la putere, grație trecerei de care se bucură drul Lupu la Moscova.

Astfel, deoparte partidul național, care nădăjduia să'și lărgească cadrele și forța politică înghițind organizațiile partidului țărănist, ceea ce ar fi fost o imposibilitate chiar și pentru un partid politic mai solid politicește decât partidul național; de alt âparte, partidul țărănist înfeodat scopurilor politice vrăjmașe nouă de la Moscova. In aceste condițiuni era firesc ca din ruperea tratativelor să iasă limpede profunda lipsă de seriozitate, de patriotism și de concepție care domnește la conducerea celor două partide. Ceea ce se adeverește astăzi.

Ruperea ungurilor catolici dela Roma

Ca adaos la articolul nostru din urmă prin care arătam amenințările făcute de „Nagyváradi Napló“ din Oradea-Mare, cumcă ungurii romano-catolici de aici ar fi pornit o mișcare de rupere dela Roma, pe chestiunea concordatului, publicăm faptul, pe care'l știm din numărul ultim al aceluiași ziar, că știrea aceasta a colportat-o gazeta germană „Hamburger Nachrichten“. Intrebat de ziarul orădan dacă știe despre o asemenea mișcare printre ungurii de aici, episcopul romano-catolic Bjelik dela Oradea-Mare a răspuns negativ.

Va să zică, se adeverește că propaganda maghiară nu se dă în lături dela procedeele cele mai josnice.

Evreii din Ardeal și împroprietărirea

Organul evreilor așa ziși unguri din Ardeal „Uj Kelet“, reproduce în numărul său de ieri statistica împroprietăririlor publicată Sâmbătă de ziarul nostru și îi adaogă ca introducere comentarul, că evreii nu sunt reprezentați în statistica aceasta destul de considerabil. „Uj Kelet“ nu se mulțumește astfel cu împroprietărirea celor 2560, de evrei într'un singur județ (Turda-Arieș) și cere un număr mai mare de împroprietăriri în toate județele. Dar confratele, care se face a nu ști că minoritatea evrească din Ardeal nu este agricolă, și n'a lucrat pământul nici când, uită să anexeze lista acelor nenumărați evrei cari posedă nu numai pădurile Ardealului, ci și pământuri agricole, de care au privat țărănimea. Nu trebue uitat, că în toate cazurile când s'a descoperit intervenția ilegală a cuiva în chestiunile de împroprietărire în Ardeal, anchetele au constatat că împroprietăririle făcute în baza unor declarații false, s'au făcut pentru evrei.

In schimb noi îi putem arăta un caz cu deosebire elocvent, destăinuit de organul eparhiei ortodoxe din Oradea-Mare, „Legea românească“ și întâmplat la Oșorhei, în Bihor, unde o fictivă comunitate evrească a cerut și a obținut împroprietărirea tocmai pe loturile adjudecate bisericii române. Punct!

Concesiuni fata de scolile minoritare

După cum să știe, o gazetă săsească dela Sibiu a pornit contra deputatului Hans Otto Roth o violentă campanie, acuzându-l că el și grupul lui din Parlament nu apără în deajuns școala săsească. Un fruntea acestei campanii este deputatul Bransch, faimosul intransigent, despre care se știe că sub unguri n'a fost acelaș apărător de astăzi al drepturilor săsești. Campania a avut un răsunet destul de puternic. Deputații Roth și Schullerus au trebuit să se disculpe Duminica trecută în fața poporului, într'o adunare publică lângă Brașov. De data aceasta d. Roth se apără și prin presă, unde a publicat o seamă de declarații vrednice de reținut. Dsa arată, ca în urma stăruințelor grupului parlamentar al sașilor, atacat de intransigenții dlui Brandsch, ministrul Instrucțiunii a făcut o seamă de concesiuni importante în chestiunea școlilor minoritare. Ceeace, cu alte cuvinte, înseamnă că d. Roth recunoaște, că în legea atât de atacată de minoritari, se cuprinde o seamă de concesiuni importante, mărturisite acum pentru întâia oară de un reprezentant al unei minorități.

D. Roth declară, că ministerul Instrucțiunii publice, prin noua lege, a renunțat la statisficarea școlilor normale confesionale și la desființarea azilarilor de copii ale confesiunilor. Prin legea de astă primăvară, statul român s'a obligat să susțină atâtea școli minoritare câte și românești, după proporția populației și să dea reparații credincioșilor unei sau altei confesiuni acolo unde nefiind până acum școală de stat, s'a înființat și o școală de aceasta pe lângă școală confesională și s'a impus astfel, locuitorii la o taxă de învățământ îndoită. La aceste avantajii, d. Roth adaogă apoi favorul principal făcut școlilor confesionale prin aceea, că s'a renunțat la prevederea proectului care propunea instrucția în limba maternă numai în cele patru clase inferioare, și s'a admis instrucția în limba maternă în toate șapte clasele.

Iată, în sfârșit, un glas sincer. Păcat numai, că d. Roth s'a lăsat impresionat de intransigenții dlui Bransch și a declarat, că nu este totuș mulțumit cu aceste favoruri de mai sus și îi trebue și alte favoruri, tot în privința instrucției în limba maternă, despre care tot dsa a recunoscut mai sus, că se face în întregime în limba minoritară.

Intre artisti si teatrele maghiare

Directorii de teatru refuză în dauna artiștilor să respecte prescripțiile ministerului — Cum se caută eludarea legii prin plătirea minimală a artiștilor

Cititorii noștri își amintesc că ministerul Artelor a dat încă la întâi Iulie nouile autorizații teatrelor maghiare din Ardeal și că funcționarea acestora s'a condiționat de anumite dispoziții precise, comunicate tot atunci. Va să zică de atunci sunt aproape două luni întregi, un interval de timp egal cu vacanța obișnuită oricărui teatru. Totuș, directorii teatrelor unguerști se plâng astăzi, că din cauza întârzierii autorizațiilor n'au putut să'și angajeze artiști pentru stagiunea care se apropie. Ei socot, că dacă în stagiunea trecută s'au putut plânge tot timpul și au putut arunca orice vină a nereușitelor lor de peste an pe întârzierea ministerului, care din cauza certurilor dintre directorii de teatru n'a putut da autorizațiile decât în August, ei se pot folosi și acum de acelaș truc și că vor recurge la el tot anul.

Procedeul lor s'a demascat însă singur, așa că n'a mai trebuit să ne ocupăm de josnicia lui.

Acuzațiile lui „Ellenzék“ la adresa directorilor

Iată însă că în „Ellenzék“ de aseară citim o aspră critică la adresa directorilor de teatru unguri, pe chestiunea exploatării artiștilor. Din destăinuirile confratelui maghiar aflăm, că directorii de teatru, punând vina pe întârzierea autorizațiilor, au tot amânat angajararea artiștilor pentru stagiunea ce se apropie, și au făcut-o aceasta cu scopul de a se folosi de mizeria artiștilor și a-i plăti cât mai prost. Iată deci, cum se lucrează împotriva statului de către acești potentați ai teatrului maghiar, cari nu se mulțumesc să defaime ministerul prin presa maghiară, ci exploatând pe artiști, îi întărâtă totodată contra statului.

Trucul directorilor are și o lature comercială iredentistă

Dar această e numai o lature a trucului. Directorii teatrelor maghiare au mai avut un scop când au tot amânat încheierea contractelor cu artiștii.

Ei au urmărit să se scape de artiștii pe care-i aveau, spre a angaja, mai pe puțin, artiști din Ungaria. Astfel din „Nagyváradi Napló“ de ieri aflăm, că patru dintre cei mai buni — deci cei mai bine plătiți — artiști ai teatrului maghiar din Oradea-Mare, s'au angajat la trupa din Ungaria, și în locul lor s'a contractat angajamentul a vre-o șase artiști dela Budapesta, plătiți mai prost, pentrucă valuta slabă a Ungariei le îngădue așa ceva.

Lucrul acesta îl subliniez, pentrucă una din condițiunile de cari depind autorizațiile teatrelor ungurești, este ca ele să nu angajeze decât cetățeni români. Ori, prin procedeul lor de rea credință, directorii unguri au izbutit nu numai să-și reducă bugetul, ci să eludeze și dispozițiunea ministerială de mai sus, făcând pe lângă o afacere comercială și una iredentistă.

Astfel îi vom vedea mâine sau poimâne, spunând, că din cauza plecării artiștilor unguri de aici în Ungaria, (plecare provocată de ei, după cum am văzut), a trebuit să angajeze artiști de peste graniță. Ei cred, că punând Ministerul în fața faptului împlinit, vor scăpa foarte ușor de condiția principală de care depinde autorizația tetrelor maghiare. Dar aceasta nu se poate. Uneltirea a fost cusută cu prea groasă ață albă.

Tot aci credem că este locul să arătăm, că „Ellenzék“ în afară de exploatarea artiștilor prin gajuri minime, acuză pe directorii teatrelor maghiare și de neplata cotizațiilor artiștilor la casa de pensii precum și de neexecutarea altor dispoziții ale legii cari privesc expunerea situației materiale a angajaților teatrelor ungurești.

Pregătiri în vederea sărbătorirei lui Avram Iancu la Cluj

După cum am anunțat, Sâmbătă dimineața a avut loc la prefectura județului o consfătuire a șefilor de autorități din Cluj, sub președinția dlui Sept. Mureșanu, prefectul județului, la care a luat parte și dl general Dănilă Papp, comandantul Corpului VI. Arm., în vederea ultimilor pregătiri ce urmează să se facă pentru primirea Famliei Regale și sfințirea locului unde se va ridica statuia lui Avram Iancu.

Se știe că Familia Regală va sosi în ziua de 2 Septembrie, orele 10 jumătate dimineața la Cluj, unde va fi întâmpinată de o companie de onoare, de dl general Dănilă Papp, care va da raportul, de dl dr. Oct. Utalea, primarul orașului, care la rândul său va oferi Inalților Oaspeți, proverbiala pâine și sare, după care va avea loc o recepție în sala de primire a gării.

De aci Familia Regală, însoțită de două excadrone de cavalerie, se va îndrepta către prefectura județului, unde în sala festivă se vor face prezintările notabilităților orașului.

In piața din fața teatrului, unde va avea loc solemnitatea sfințirei locului destinat ridicării statuiei lui Avram Iancu, se vor ridica tribune, pentru publicul invitat dinainte la această solemnitate, iar Familia regală va veni aici la orele 12, când se va oficia și Serviciul Divin.

După aceasta va avea loc defilarea tuturor trupelor din garnizoană, iar la ora 1 va fi un banchet de gală, — urmând ca la ora 3, Inalții Oaspeți să părăsească orașul nostru.

Cronica sportivă

FOOTBALL

Turneul glorios al echipei D. F. C. Praga în Germania — Şapte matchuri grele în 14 zile cu un raport total de 32:5 goaluri în favorul ansamblului cehoslovac

Fenomenalul debut al lui DFC este azi viu comentat de presa germană. Cotidianele se întrec în a aduce elogii entuziaste şi măgulitoare echipei victorioase, asemănată cu celebra trupă engleză „Korinthians".

La Berlin DFC bate echipa „Hertha" la 9—2 în faţa a 15.000 de spectatori, atraşi de senzaţionalul renume, al echipei cehoslovace. Praganii au produs un joc cum nu s'a mai văzut la Berlin.

Deasemenea preţioasă este învingerea „Victoriei" din Hamburg la 5:0. „A venit, a văzut, a „învins", scrie „Hamburger Mittagsblatt". Nu rezultatul, ci felul cum a obţinut victoria, pune în uimire pe germani. Au asistat la match toate cluburile locale. Ceva mai perfect în domeniul footballului n'a arătat nici un ansamblu anterior.

Pase scurte, mingi lungi trecute aripilor, starturi fulgerătoare, o vecinică variaţie, nici un moment joc de şablon. Faţă de eşirile rapide ale externilor, driblingurile ameţitoare întunecă cele mai splendide acţiuni ale internaţionalilor germani, pe lângă cari se plimbau formal înaintaşii DFC-ului.

Echipa D. F. C. nu poate fi apreciată decât ca unitate întegră: ea este ansamblul de combinaţie prin excelenţă. Spiritul conlucrării stăpâneşte pe toţi jucătorii, pătrunşi de sentimentul de a face din jocul lor o artă.

A pierde faţă de o asemenea echipă, după o luptă eroică şi plină de sacrificii nu poate fi nici odată o ruşine.

Consulul cehoslovac a fost atât de încântat de jocul compatrioţilor săi că a ţinut să raporteze guvernului rezultatele turneului sărbătorirea entuziastă a neîntrecuţilor şi neobosiţilor footballişti.

S'a spus de către un om politic francez la o întrunire a F. I. F. A. în Paris că „sportsmanul este cel mai bun diplomat al ţării sale" şi nu putem recomanda destul de călduros conducătorilor sportului nostru organizarea cât mai grabnică a unei schipe naţionale, demnă de a reprezenta culorile României. Numai antrenament metodic, cunoaştere şi înţelegere reciprocă între jucători, cari trebuesc să fie aproape stabili, disciplină şi întărirea spiritului de coheziune în ansamblu, pot da roadele dorite. Rezultatele lui D. F. C. să ne servească de exemplu.

Cronicar.

*

Concursul atletic de ieri

Concursul atletic aranjat de KAC n'a găsit ecoul dorit nici din partea publicului, altădată atât de numeros, nici din partea atleţilor regiunilor vecine. Abia câţiva atleţi străini au luat parte la această întrecere între cari nelipsiţii „Camp"-işti. Dacă din acest punct de vedere succesul n'a fost strălucit, cu atât mai satisfăcătoare s'ar putea numi rezultatele obţinute, întrucât n'ar fi îndoeli asupra exactităţii măsurării timpului. Vorba e că s'a înregistrat o ploaie de recorduri. Astfel Péter (Kac) îmbunătăţeşte record. rom. la 100 m (11") şi 200 m. plat (22.7") Idem, Kabát (Kac) la 1500 m. asemenea stafeta 4x100 m. (46.5"), câştigată de echipa Kac. Atleţii Kac-iştii sunt într'adevăr cei mai diligenţi la training şi ar merita să deţină chiar patru recorduri de ale ţării, dacă cum spuneam controlul timpului n'ar lăsa nici o îndoială. Aceasta rămâne să se verifice cu altă ocazie.

Ori cum ar fi realitatea rezultatelor în chestiunea recordurilor, constatăm cu plăcere că Péter (Kac) a progresat foarte frumos, Ne-au plăcut îndeosebi finişurile pline de avânt. Un atlet de valoare am cunoscut în Barabás (Camp) Fără de ei nici nu se putea ţine concursul şi în lipsă de mai buni, Barabás duce o droae de premii. Părerea noastră e că data a fost puţin potrivită pentru concurs, dovadă absenţa chiar a cluburilor locale.

După terminarea concursului s'a jucat matchul Kac—CFR Mureş, întrerupt din cauza unei sentinţe nemotivată a arbitrului Jacobi. In repriza primă numai football nu s'a jucat. Abia în partea doua începe să se înfioreze jocul şi în consecinţă se creează situaţii enervante, cari aduc multă variaţie. CFR. s'a dovedit mai solidă, sigură în apărare, dar fără Kertész şi Kuharek incapabilă la atac. Totuşi Mureşenii, băieţi sprinteni, au dominat tot timpul. Kac fără dr. Hirsch, trecut în U. se reduce la trupă fără comandant.

Cronicar

Congresul Uniunii evreilor ardeleni

In ziua de 7 Septemvrie va avea loc la Oradea-Mare deschiderea congresului general al Uniunii evreilor ardeleni, care va ţinea mai multe zile, participând şi delegaţi din streinătate. După cum informează organul evreesc din localitate, congresul va discuta îndeosebi chestiunea tineretului evreesc. In vederea congresului se fac mari pregătiri în toate oraşele. Şcoliile evreeşti vor fi reprezentate printr'un mare număr de elevi şi eleve, cari vor aranja la Oradea-Mare întreceri sportive.

Aşteptăm să vedem, dacă şi congresul acesta va fi o manifestaţie tot atât de provocatoare ca acel din anul trecut dela Timişoara, convocat acolo spre a abate atenţia dela adunarea generală a „Astrei".

TEATRUL MAGHIAR

ooo

Luni: IN RAZE DE SOARE (a 3 oră. Seria 14.)
Marti: FAUNUL. (Distribuţia nouă a rolurilor. Seria 15.)
Mercuri: ANTONIA (a 14 ora. Distribuţia nouă a rolurilor. Seria 16.)
Joi: ANTONIA (a 15 oră. Seria 17.)
Vineri: BAJADERA (a 42 oră. Cu Zöldhelyi, Ihász, Virág. Seria 18.)
Sâmbătă matinen: MIŞELUL. (Preţuri reduse. Seria 19.)
Sâmbătă seara: MAZURCA ALBASTRĂ (Cu Erényi, Tompa, şi Rudas. Seria 20.)

De vânzare

urgent, UN PIAN antic, lung, preţ foarte redus în str. Toamnei Nr. 13.

Au sosit Cămăşi Bărbăteşti! 18
colorate, cu 2 gulere
desenuri moderne şi elegante
Preţul: Lei 275 buc.
SIEGFRIED WEISS
CLUJ, CALEA REG. FERDINAND No. 6.

Pe plaiul verde!

De vânzare:
Loturi de grădini, de câte 1000 metri pătraţi, la capătul străzii Regale
Numai 30 lei m. patrat
A se adresa D 157
Strada Regala No. 41.

FABRICILIE DE MASINI
AND. RIEGER
SOCIETATE ANON. SIBIU
D149
Sezonul fiind apropiat recomandăm clienţilor noştri, livrabile imediat din depozitul nostru, sfărâmătoare de porumb, maşini de tăiat nutreţ şi sfeclă, zdrobitoare de struguri, de sfeclă, de poame şi seminţe uleioase, teascuri pentru struguri şi pentru ulei, motoare cu şi fără fercstrău circular stabile şi transportabile

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Marţi, 26 August 1924

CINEMA SELECT

Adio tinerete

Dramă modernă sentimentală în 6 acte, după romanul lui Nino Oxilio. In rolul principal: Maria Jacobini şi E. Makowska

CINEMA URANIA

Petre Voss

Omul fără nume

Partea I. 10 acte.

Hoţul milioanelor şi Împăratul Saharei

Mare dramă de aventuri şi dragoste. In rolul principal: HARRY LIEDTKE

Căile Ferate Române Direcţiunea IV. Reg. Cluj

No. 32983—1924 L.

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţă generală că în ziua de 30 August 1924 (Sâmbătă) la orele 12 so va ţinea la Direcţiunea IV. Regională C. F. R. din Cluj (Piaţa Cuza Vodă No. 1.) licitaţie publică pentru darea în intreprindere a următoarelor lucrări:

1. Construirea unui biurou şi atelier pentru revizor de semafoare în St. Gheorgheni.
2. Mutarea colanelor hydraulice în St. Gheorgheni.
3. Construirea unei săli de aşteptare la halta Vişeul-de-sus.
4. Sporirea cu un birou de picher şi o cameră de rezervă a cantonului dublu în staţia Ludoşul-de-Mureş.
5. Construirea unei gherete de acar în st. Ludoşul-de-Mureş.
6. Construirea unei săli de aşteptare la halta Borgojoseni.
7. Construirea locuinţei şi a biuroului de picher în staţia Rodna-veche.
8. Repararea învălitoarelor de eternit şi de tablă de fier în şt. Teiuş.

Licitaţia se va ţinea în conformitate cu Art. 71—83 a Legei asupra Comptabilităţii Publice,

Se vor prezenta oferte, cari se vor ţinea de ofertant, valabile două luni dela data licitaţiei.

Administraţia C. F. R. îşi rezervă dreptul de a cere ofertantului o analiză de preţuri înaintea aprobării rezultatului licitaţiunei.

Pentru fiecare lucrare se vor da oferte separate.

Formulare de ofertă şi orice informaţiuni se pot lua în fiecare zi de lucru între orele 11—13 la Direcţiunea Specială L. D. G. Bucureşti Str. General Berthelot No, 8, la Direcţiunea Regională C. F. R. Serviciul L. Clui şi pentru lucrările de sub 1 şi 2 la Secţia de întreţinere C. F. R. Gheorgheni, pentru lucrările de sub 3 la Secţia de întreţinere C. F. R. din Sighetul-Marmatiei, pentru lucrările de sub 4 şi 5 la Secţia I. de întreţinere C. F. R. Târgul-Mureş, pentru lucrările de sub 6 şi 7 la Secţia de întreţinere din Beclean, pentru lucrările de sub 8 la Secţia de întreţinere din Aiud.

p. Director Regional: **Stan.** 148 D **Seful Serviciului L. Dragoş.**

No. 30292/E—1924.

Publicaţie

Se aduce la cunoştinţă generală că în ziua de 22 Septemvrie 1924 (stil nou) ora 12 m. se va ţine licitaţie la Direcţiunea IV. Regională a Căilor Ferate Române pentru aprovizionarea de:

1. 500 metri lanţ de blocuri,
2. diferite ulciuri minerale.

Informaţiunile despre condiţiunile speciale precum caete de sarcini şi orice alte deslusiri necesare se pot lua în toate zilele de lucru la Direcţia IV. Reg. Calea Victoriei No. 53 unde se vor libera şi formulare pentru oferte.

D 150 **Direcţiunea Regională C. F. R. din Cluj.**

No. 28960/E—1924.

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţă generală că în ziua de 20 Septembrie 1924 (stil nou), ora 12 a. m. se va ţine licitaţii la Direcţia IV. Reg. a Căilor Ferate Române, pentru aprovizionarea de: diferite filiere şi 24 buc. foarfeci de tăiat table 400 buc. felinare de locomotive, 300 buc. felinare pt. coloane hidraulice.

Informaţiunile despre condiţiunile speciale precum caete de sarcini şi orice alte deslusiri necesare se pot lua în toate zilele de lucru la Direcţia IV. Reg. Cluj, Calea Victoriei No. 53, unde se vor libera şi formulare pentru oferte.

D 151 **Direcţiunea Regională.**

Nr. 249—924

Publicaţiune de concurs

Soc. Ocr. Orf. din Războiu fil. Dej publică concurs pentru ocuparea postului de directoară (director) devenit vacant prin demisionare la orfelinatul El. şi Th. Dr Mihali Dej.

Doritorii de a ocupa acest post îşi vor înainta cererea adresată către prezidenta filialei, până la data de 10 Sept. 1924.

Cererea de numire va fi însoţită de acte doveditoare a îndeplinirii condiţiunilor generale de administraţie, studii şi practică prevăzută în Reg. Gen. şi instrucţiunile speciale ca:

1. Acte doveditoare situaţiei militare.
2. Certificatele de studii (cel puţin 4 cl. secundare şi cunoştinţele necesare de administraţie).
3. Acte de practică.
4. Act de naştere şi de starea familiară.

Retribuţiunile după calificaţie 650—750 lei lunar începător şi întreţinerea pentru persoana sa, cu 1 cameră.

Presidenta: **Emilia Dr Silam.** D. 153 Secr. cont.: **A. Gherghel.**

CEASORNICE
Longines
7 Grands Prix
ELEGANTE şi PRECISE

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Anchetele noastre

Pieţele Clujului

Cum se poartă precupeţii cu publicul consumator? Ce măsuri trebuesc luate pentru înfrânarea speculei înfiinţarea cutiilor de reclamaţiuni — intensificarea controlului poliţienesc

Continuăm astăzi publicarea constatărilor făcute de noi cu ocazia anchetei pe care am întreprins'o prin pieţile Clujului.

O altă chestiune asupra căreia sezizăm autorităţile locale este felul cu desăvârşire necuviincios cum se poartă precupeţii cu consumatorii.

Pe lungă faptul că aceşti precupeţi jefuesc pur şi simplu publicul prin preţurile aşa de urcate pe care le pretind, dacă vre'un consumator îndrăzneşte să-şi manifeste mirarea şi să protesteze contra preţurilor, este imediat întâmpinat cu fel de fel de expresii necuviincioase ca: „dacă ţi place cumpără — dacă nu rabdă foame" sau „decât să vând mai ieftin mai bine arunc coşul în Someş" etc.

Ceeace e şi mai revoltător este faptul că imediat ce începe cu gura vre'una din aceste precupeţe, ea este imediat secondată de toate celelalte din jurul ei şi la un moment dat bietul consumator se trezeşte în mijlocul unui scandal din care nu ştie cum să mai scape.

Această situaţie detestabilă, în care sunt lăsate pieţile Clujului este datorită în primul rând lipsei aproape totale a organelor potiţi neşti cărora să li se poată adresa diferitele reclamaţii.

Cerem cu insistenţă autorităţilor locale ca fără nici o întârziere să remedieze această situaţie atât de compromiţătoare pentru ele.

Este absolută nevoie ca în fiecare piaţă a Clujului să fie delegaţi câte cel puţin doi ofiţeri de poliţie cu câte 4—5 gardişti cari să stee în permanenţă pe piaţă la dispoziţia publicului.

In caz când poliţia nu dispune de personal suficient pentru a satisface această dorinţă a publicului mereu brutalizat, cerem să se înfiinţeze imediat numeroase cutii de reclamaţie, în toate pieţele.

* *

In fiecare piaţă primăria să aşeze câte 4—5 cutii de lemn sau de metal — în genul cutiilor poştale — în care consumătorii să-şi poată arunca diferitele reclamaţiuni ce au de făcut contra precupeţilor.

Aceste cutii să fie deschise în fiecare seară în faţa câte unui delegat al prefecturei poliţiei şi al primăriei.

Cu chipul aceste s'ar putea înlocui controlul poliţienesc. Cerem după aceia autorităţilor locale ca imediat ce vre'unul din organele sale ar constata o încălcare a oricărei din dispoziţiile luate de ele pentru înfrânarea speculei sau pentru păstrarea ordinei în pieţi din partea vre'unii precupeţ, acesta să fie imediat privat de dreptul de a mai putea vinde pe pieţile Clujului şi aceasta în mod definitiv şi imediat.

Numai astfel, cu măsuri drastice şi efective se va putea înlătura starea în care se găsesc astăzi pieţile Clujului.

Un alt fapt contra căruia trebuesc luate măsuri imediate şi drastice este aceia că toate precupeţile din Cluj refuză categoric să vorbească româneşte. Pentru acest fapt cerem că autorităţile să le retragă dreptul de a vinde.

Noi ne-am făcut datoria şi am sezizat autorităţile, Rămâne numai ca aceste autorităţi să-şi facă şi ele datoria, atât în interesul păstrărei prestigiului lor cât şi în interesul marelui public.

Repatrierea prizonierilor români din Rusia

Din când în când se răscoleşte la noi chestiunea repatrierii prizonierilor români din Rusia. S'au pornit diferite acţiuni în vederea acestui scop, dar pe urmă totul a trebuit să rămână baltă din cauza relaţiunilor puţin amicale ale ţării noastre cu Rusia. Se perpetuiază astfel o tristă stare de fapt şi sute, dacă nu mii de prizonieri români aşteaptă zadarnic momentul când vor putea să-şi revadă ţara întregită. Mânaţi de acest dor mulţi dintre ei încearcă să treacă frontiera pe ascuns, dar vigilenţa grănicerilor români nu poate fi eludată.

Sbuciumul acestor români, aruncaţi de soartă în paradisul bolşevic, l'am desprins dintr'o scrisoare recentă din Rusia. Este a ţăranului Teodor Otel din comuna Hidiş, judeţul Turda-Arieş şi i-o scrie feciorul lui cu acelaş nume.

Un dor de casă o străbate dela un capăt la celălalt. Descrie peripeţiile numeroaselor încercări de-a trece în România. Cum, luptând cu mizeria generală de acolo a ajuns până în apropierea frontierei române. Acte n'avea la mână, căci autorităţile sovietice nu voesc să-i lase afară din ţară. Actualmente se află la Cieliabinski, Ablast, Troitky-Niezd, Verinsky-Staniţa.

Inchele rugând pe taiăl său să nu cruţe nici un sacrificiu pentru a-i uşura repatrierea. Totodată arată că mai sunt destui români, care au aceeaş soartă.

Supunem acstea atenţiunii celor în drept, şi credem, că nu se va cruţa nici un sacrificiu pentru a se ajunge la repatriarea prizonierilor noştri din Rusia.

Noui donaţii pentru biserica gr. catolică

„Keleti Ujság" anunţă în numărul său de ieri, că după ştiri din sursă sigură Vaticanul a făcut noui donaţiuni bisericii româneşti greco-catolice din Ardeal. Autorităţile bisericeşti au fost înştiinţate că Sfântul Scaun a dăruit provizoriu bisericii unite, biserica minorită din Baia-Mare, împreună cu imobilele de acolo ale acestui ordin catolic. Această donaţie, ca şi cea dela Cluj, s'ar fi făcut în intenţia de a facilita înfiinţarea unei episcopii unite la Baia-Mare, odată cu mutarea la Cluj a episcopiei unite din Gherla.

Avantajele nouei organizări teatrale

După cum am anunţat, prin modificarea regimului teatrelor minoritare din Ardeal, s'a introdus sistemul împărţirii pe circumscripţii, aşa că în timpul cât trupa maghiară joacă într'o localitate din circumscripţie, în celelalte localităţi pot da reprezentaţii trupele altor naţiuni. Cu acest sistem echitabil s'a făcut posibilă înfiinţarea unui nou teatru românesc, precum şi a altor teatre minoritare. Astfel, după cum suntem informaţi din Sibiu, în oraşul acesta în care nu există de cât foarte puţini unguri, cari totuş aveau un teatru, în dauna saşilor, s'a înfiinţat acum un teatru săsesc, care se va deschide în Septembre.

Revizuirea lucrătorilor

Inspectoratul central al muncei din localitate a început pe ziua de azi o revizuire exactă a tuturor angajaţilor din instituţiile industriale şi comerciale din Cluj, în urma ordinului ministrului muncii relativ la revizuirea lucrătorilor străini.

Lloyd 1677

Fier de beton

Sârmă laminată, Fier rotund,

Cue de sarma

Sârmă de fier, Sârmă ardmită,

38

Arcuri de mobila

Sârmă Ghimpată, Scoabe,
Sârmă de oţel din uzinele

Industria Sarmei S. A.

Furnizează imediat

Feraria S. A. Cluj,

Calea Victoriei No. 29.

Adr. Telegr.: „Feraria". Telefon: 4-40, 3-47.

Târgul de Mostre din Cluj

De la 31 August — 31 Septemvrie 1924

Produse industriale! Materii prime! Industrie casnică!

Locul de întâlnire al comercianţilor din ţară şi străinătate D 132

75% reducere pe toate trenurile C. F. R.

Câteva sute de expozanţi | Numeroase congrese de specialitate

Incartiruirea se face de către Biroul Târgului

Directia Targului: Str. Cogalniceanu. Telefon: 10-32.

BEREA

DESCHISĂ 20

„URSUS"

a

Fabricei de bere

CZELL

din Cluj, este beutura predilectă a publicului

RUNOMI-METALLUM

FABRICĂ DE ARTICOLE DE METAL ŞI DE METALURI PENTRU HARNAŞAMENTE

BRASOV, STRADA TRENULUI No. 37-39.

La deposit avem cele mai frumos executate articole de aramă, metal şi nichel pentru harnaşamente. Articole pentru şea în orice mărime. 3

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA

N.G.I. GENOVA

Linii repide de lux pentru

America de Nord si de Sud

Viitoarele plecări din Genova pentru:

Rio de Janeiro-Santos Montevideo-Buenos Ayres

Vaporul „Duca d'Aosta" . . . . 22 Augus t
„ „Principesa Mafalda" . . 4 Sept.

Pentru NEW-YORK 43

Vaporul „Duilio" ..... 8 Septemvrie
„ „Guilio Cesare" ..... 3 Septemvrie

Pentru Venezuela, Colombia, Panama, Epuator, Peru, Chili

Vaporul Napoli ..... 15 Septemvrie

Asistenţa specială pasagerilor de clasa III în cursul călătoriei cu trenul Bucureşti—Genova

Pentru informaţiuni şi reţineri de locuri a se adresa la Biroul de Pasageri al Companiei

„Navigazione Generale Italiana" in Bucuresti, Calea Grivitei No. 143.

Cel mai bun îngrijitor pentru copii! Praful Nr. 1 a lui Höfer pentru a presăra la copii, Baby-Creme, a lui Höfer. — Se află în toate farmaciile, drogeriile şi parfumeriile.

Descompunerea organizațiilor partidului național

Nemulțumirile provocate de d. dr Lazăr — Imineuta disitență a nemulțumiților

Am semnalat în deosebite rânduri procesul de descompunere, lent, dar sigur, prin care trece partidul național. Având astăzi o convorbire cu un fruntaș politic din Oradea-Mare, am aflat interesante lucruri despre situația partidului național în Bihor, situație ce ne confirmă vechea noastră convingere.

Având convigerea influenței naționaliste la Oradea și în Bihor, faimosul domn Aurel Lazăr și-o exercită atât de bine în interesul său personal, — obiceiu al dsale din vremea Consiliului Dirigent — încât a nemulțumit pe toți naționaliștii mai de seamă.

Alături de dsa, — după cum ne spune convorbitorul nostru — dl Aurel Lazăr n'are decât o disparentă clică personală în frunte cu advocații Bledea, senatorul Kiss și Teodor Popa.

Aceasta a provocat grave nemulțumiri în restul partidului. O dizidență în partid este gata să se facă la îndemnul nemulțumiților, în frunte cu dnii Lascu, Egri și Sever Erdelyi.

Datorită indiferenței dlui Aurel Lazăr, spun acești nemulțumiți, partidul național din Bihor a ajuns într'un hal ce echivalează cu descompunerea, dl Aurel Lazăr neînțelegând să întreprindă un singur pas care n'ar avea vreun folos material personal.

*

Dl Iuliu Maniu va fi pus în dificila situație de-a alege între clica dlui Aurel Lazăr și gruparea dlor Lascu, Erdélyi și Egri. La sprijinul său dl Lazăr are influința ce i-o asigură o situație materială dobândită prin numeroase speculații dubioase.

Dnii Lascu, Erdélyi și Egri de altă parte, au în fața alegătorilor tot restul de prestigiu, de care mai dispune partidul național. Pe deasupra sunt și oarecari raporturi de rudenie: Dl Erdélyi este nepot al dlui Maniu, iar dl Egri cumnat cu dl Vaida.

Oricare ar fi atitudinea dlui Iuliu Maniu, consecințele rămân fatale pentru partidul național.

Ultime informații

— Aniversarea zilei de naștere a M. S. Regelui Ferdinand a decurs la Cluj cu tot fastul cuvenit. Serviciul religios a fost celebrat în biserica ortodoxă de întreg clerul parohiei în frunte cu secretarul consistorial părintele Laurențiu Curea. Răspunsurile la liturghie au fost date de către corul ediscopiei. P. S. Sa episcopul Nicolae Ivan a asistat împreună cu toți reprezentanții autorităților. După liturghie părintele Laurențiu Curea a rostit o înălțătoare cuvântare. Apoi a avut loc o defilare a trupelor.

— Dl Romulus Voinescu directorul general al Siguranței statului care se găsește de câteva zile în Cluj a avut azi dimineață o lungă consfătuire cu de Eugen Bianu inspector general de siguranță. In această consfătuire s'au hotărât definitiv toate măsurile de siguranță ce vor fi luate în vederea sosirei M. S. Regelui la Cluj.

— Prefectura județului Cojocna a invitat pe toții primpretorii învățătorii și preoții din județ că în zilele când vor avea loc la Țebea serbările pentru Avram Iancu, să organizeze în toate comunele din județ, șezători culturale pentru comemorarea amintirei lui Avram Iancu.

— *Constatăm cu plăcere că articolele noastre din urmă asupra pieților din Cluj au avut în parte efectul dorit. Pe ziua de ieri, în fiecare piață a Clujului se găsiau câte doi ofițeri de poliție și câte 4 gardiști. Aceștia au confiscat mărfurile a opt cofărițe cari vindeau legumele cu prețuri de speculă. Pe lângă aceasta s'a impus tuturor acestor cofărițe să aibă la taraba lor câte o tăblită pe care să fie scris numele și comuna de unde vine și apoi prețurile mărfurilor ce vinde.*

* Ofițerii de rezervă sunt făcuți atenți ca în conf. cu ordinul M. R. serviciul personalului No. 29236 din 15 Aug. 924, găsiți cu domiciliul pe raza acestui cerc să comunice direct M. R. Serv. personalului printr'o carte poștală următoarele date: a) Numele și pronumele, b) data nașterei. c) vechimea în ultimul grad, d) Corpul sau serviciul unde contează e) Profesiunea. Cei care contează la diferite comandamente sau servicii, vor specifica și arma de proveniență infant. cavalerie etc.

— Inscrierile la școala primară și grădina de copii de stat No. 5 din Calea Dorobanților, se pot face în zilele de 1—10 Septemvrie a. c. Instrucția își va lua începutul la 15 Septemvrie.

— Prefectura de poliție a dat azi o ordonanță în care se arată precis felul cum vor trebui arborate drapele cu ocazia diferitelor sărbători naționale, de oarece s'a observat că se arborau câte odată drapele prea mici sau cu totul decolorate.

— Agenții poliției locale au reușit să aresteze în stația Nădășel pe pungașii de buzunare Béla László, Ion László, György Fekete, Alexandru Maior și Alexandru Erős cari au la activul lor numeroase furturi de buzunare. Cu actele dresate toți cinci arestații au fost înaintați parchetului.

— *Sanatoriul dr. Cosmutza, Cluj-Cetățuia (Fellegvar) pentru vindecarea boalelor interne, îndeosebi ale organelor respiratoare și nervoase.* D 44

— Eri după amiază pela orele 6, trenul accelerat 402 ce venea dela București intrând cu viteză în stația Mediaș a surprins pe linie pe băiatul Țica Alexandru de 16 ani originar din Copșa Mică. Nenorocitul băiat a fost tăiat în bucăți. Autoritățile locale au deschis o anchetă spre a stabili responsabilitatea accidentului.

— Din Oradea Mare ni se anunță, că numărul cetățenilor înscriși în listele dela Oradea-Mare este de 45.000

— Directoratul regional al Instrucției din Ardeal a dat-o circulară tuturor școlilor din subordine să respecte cu atențiune dispozițiunile legii relative la înscrierea elevilor și începerea noului an școlar.

— La începutul lunei Septemvrie se va face inaugurarea noului local de școală primară cumpărat de către primăria orașului Cluj în str. General Grigorescu, cu care ocazie se va face și inventarierea averii noului local.

— Profesori din Satu-Mare au pornit acțiune pentru înființarea unei școli superioare de comerț la Careii Mari. Eri au intervenit în acest scop la d. dr. Al. Pteancu, inspector general al învățământului secundar, cerând să mijlocească realizarea acestui proect.

— Astăzi de dimineață s'a judecat în fața consiliului de război al corpului 6 Armată, procesul subt-locotenentului Fillipan Valeriu din Regimentul 91 Infanterie acuzat de lovirea superiorului.

— Firmea de pieliărie „Hirsch et Zodig" din localitate a reclamat parchetului pe fostul comerciant din Huedin Isac Mihai, care a dispărut cu suma de 45.000 lei, ce datora suszisei firme. Poliția centrală, priminind ordin dela parchet de a cerceta acest caz, a reușit să descopere și apoi să aresteze pe Isac Mihai, în portul Constanța unde tocmai se interesa cu ce vapor ar fi putut să părăsească țara mai repede spre a merge în Palestina.

— **Poliția gării Cluj a arestat pe pungașul de buzunare G. Cristescu tocmai în momentul când opera. Numitul este urmărit de către mai multe poliții din țară tot pentru asemenea fapte. Cu actele dresate a fost înaintat poliției Sinaia pentru continuarea cercetărilor.**

— **Stinesul Indiei,** *e Sir Tata, aristocratul industrial din Bombay, care acum și-a terminat cura de patru săptămâni la Pistyan. Rezultatul acestei cure se caracterizează prin declarația lui următoarea: „Dacă ar avea și India un Pistyan, am avea cu 100 de mii de oameni mai puțini bolnavi. Aceste băi numai de acum se vor desvolta după meritul lor".*

— In urma unei amănunțite inspecții făcute de către autoritățile locale, în cartierul din preajma abatorului, s'au luat măsuri ca mai multe case din str, Anton Pann, să fie dărâmate, de oarece nu corespundeau atât din punct de vedere sanitar, cât și în scopul de a se îndrepta acea stradă.

In chestia donației fabricei Renner

Din partea dlui dr Farkas Mózes, directorul general al Fabricei Renner primim următoarea întâmpinarea pe care, din spirit de imparțialitate, o publicăm fără a ne angaja cu nimic:

Domnule Director

In ziarele „Infrățirea" cu Nr. 1157 și din 16 și 19 August 1924. sunt trecute două informațiuni inexacte referitor la mine.

In calitate de director a societății anonime Frații Renner et Co. din Cluj și nici personal nu am promis nici odată 200.000 lei ajutor pentru școli, deoarece în criza financiară de azi, nu-mi este rușine să o spun sincer, nu am și nici nu pot avea atâția bani. Aș fi fericit și mândru să pot da chiar mai mult dar nu am. In 14 August 1924, deci cu două zile înainte de apariția informației dvs. că aș fi oferit 200.000 lei, prin adresă scrisă și sub Nr. nostru 2988—924 am **oferit 15.000 lei, adică în total** 20.000 lei.

In ceeace privește automobilele, un camion al societății lucrează zilnic și permanent în interes public la șoseaua de la abator, care se face acum, iar dările pe care societatea, sub diferite titluri, le plătește Statului, sunt de circa 12.000.000 lei anual.

Eu nu pot angaja societătea decât în limitele puterilor ei și ale mele, cu formele reglementare și legale. Dacă altcineva a înțeles altfel, din cauză că eu pot încă vorbi corect românește greșala nu e mea și informațiile dvs. greșite amândouă, nu trebue să lovească în cinstea unui om muncitor.

Primiți vă rog asigurarea distinsei mele stime.

Dr Farkas

Citiți și răspândiți:
›Infratirea Poporului‹

Cursurile școalei de meserii din Timișoara

In ziua de 6 Septembrie vor începe cursurile la școala de arte și meserii din Timișoara. Durata cursurilor este de 5 ani. și se primesc în școală absolvenții a 4 clase primare, care au împlinit 12 ani, iar cei ce posedă 6 clase primare sau 2 clase secundare, pot intra direct în cl. II, în urma unui examen trecut cu nota medie 6. Concursul de admitere se va ține în zilele de 1 și 2 Septembrie, iar cererile de admitere se vor înainta la direcția școalei cel mai târziu până la 31 August, unde se vor adresa și cererile pentru celelalte condițiuni de admitere.

Programul primirei M. M. L. L. Regele și Regina la Cluj

Azi dimineață a avut loc la prefectura județului o consfătuire a tuturor șefilor autorităților din Cluj, pentru a se lua ultimele dispoziții în vederea primirei M. S. Regelui la Cluj. Au luat parte dnii: Romulus Voinescu directorul general al Siguranței, Septimiu Mureșianu, pref jud. D. Pap comandantul corp VI, Oct. Utalea primarul orașului, Ov. Grita prefectul poliției, Oct. Simu subprefectul județului, Simionescu director general al finanțelor, Col. Grigorovici, etc.

S'a hotărât persoanele, doamne și domni, cari vor forma comitetele de recepție a Majestăților lor.

S'a fixat ca banchetul să aibă loc în sala cea mare a prefecturei iar recepția la Primărie.

Primire la gară va avea loc în ziua de 2 Septemvrie la ora 10 jumătate a. m.

La defilarea generală care va avea loc în Piața Unirii va lua parte și Uniunea Voluntarilor Ardealului cu un număr de 1200 persoane.

Solemnitatea punerei pietrei fundamentale a statuei lui Avram Iancu va începe la ora 11 jumătate.

Prin telefon dela corespondenții noștri

Hotarîrile comitetului executiv taranist

Un comunicat destul de lămurit dar care provoacă nemulțumirea țăraniștilor moderați

București. — Comitetul executiv al partidului țărănist epuizând ordinea de zi în cele două ședințe ținute Vineri și Sâmbătă, a trimis presei următorul comunicat:

Comitetul Central Executiv întocmit în zilele de 22 și 23 cor. la București, a luat următoarele hotărâri:

1. A ratificat încheierile Delegației Permanente privitoare la denunțarea fuziunii cu partidul național precum și comunicatele care desolidarizează conducerea partidului țărănesc de atacurile dlui Matei Cantacuzino pe care le desaprobă ca dăunătoare partidului.

2. A aprobat publicarea precizărilor programului economic al partidului, în raport cu necesitățile actuale cari vor fi supuse desbaterii și ratificării congresului general.

2. A fixat data congresului general care se va ține în București în zilele de 26 și 27 Octombrie cu următoarea ordine de zi:

I. Situația politică generală: raportor dr. N. Lupu.

II. Desbateri asupra programului economic, financiar și social:

a) Problema agrară; raportor I. Mihalache.
b) Problema industrială; raportor ing. C. Hoisescu.
c) Regimul comerțului; raportor C. Mantu.
d) Regimul cerealelor; raportor C. Spânișteanu.
e) Reforma cooperației și reorganizarea creditului în agricultură; raportor I. Răduceanu.
f) Problema financiară și monetară; raportor V. Madgearu.
g) Problema muncitorească; raportor N. Ghiulea.

III. Statutele partidului; raportor dl G. Căpățâneanu.

IV. Pentru intensificarea organizării partidului, s'a hotărât a se continua ținerea conferințelor regionale și a adunărilor populare.

V. Domnii V. Madgearu, Gr. Iunian, N. Ghiulea și ing. C. Hoisescu au fost delegați să reprezinte partidul la serbările centenarului lui Avram Iancu.

*

Sedințele au fost ținute în cel mai strict secret. Discuțiunile asupra hotărârilor de la punctul 1 al comunicatului se spune însă că au fost foarte aprinse. Reprezentanții grupărni moderate a partidului țărănist au căutat să împace lucrurile cu d. Matei Cantacuzino și să evite o hotărâre definitivă în chestia denunțărei fuziunei. Dar încercarea li-a fost zădarnică și comunicatul, redactat din vreme, s'a votat într'o atmosferă indescriptibilă. Nu este esclusă posibilitatea unei rupturi în partidul țărănist.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul V. Nr. 1162 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Mercuri 27 Aug. 1924

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . .
PE 6 LUNI . . . . .
PE 1 LUNĂ . . . . .
PE 1 AN pentru autorități . . . . .
PE 1 AN pentru preoți și învățători . . . . .

„Colonișt“ și „regățeni”

— Trista poveste reînviază —

Ne am ridicat de atâtea ori împotriva politicei de discordie, pe care o fac perfid, inutil și rău unele partide și unii oameni politici din Ardeal. Unii au căutat să vadă în această atitudine a noastră un act de adversitate politică; cei ce însă ni-au urmărit deaproape și cu bună credință au fost constrânși să înțeleagă că altă ni era călăuza decât numai politica; au trebuit să se convingă că între ceea ce este concepția politică a unui ziar și chemarea lui națională, aceasta din urmă trebuie să primeze. Și aceasta a făcut o totdeauna „Infrățirea“.

De aceea ni se va înțelege mâhnirea pe care o simțim, acum într'al șaselea an de la unire, când fapte nedemne ne silesc a ne răfui încă pe chestiuni de datorie profesională și patriotică cu anumite ziare românești. Și totuși, trebuie să o facem. Sunt fapte cari nu pot fi trecute cu vederea și pe cari opinia publică se cuvine să le țintuiască la stâlpul infamiei. Astfel, nu fără justificată indignare aflăm din „Glasul Oltului“, obscură și rea foaie a partidului național din Făgăraș, că încă nu s'a lichidat oribila chestiune a „coloniștilor ardeleni“ si a „regățenilor asupritori“. Foaia deochiatului domn Dobrescu-Ordonanță încearcă în N. 177 să facă o paralelă între condițiunile de admitere la școala de notari din Făgăraș față de cele pentru școala din Curtea de Argeș. Faptul ar putea fi util, dacă comparația ar fi făcută cu bună credință și dacă ea ar urmări să evidențieze una din numeroasele anomalii rezultate din unirea provinciilor românești subjugate cu patria mumă, — aceasta, firește, în dorința de a înlesni o soluție binefăcătoare neamului și țărei.

Dar dl Dobrescu este departe de asemenea sentimente. Dsa vede în diferența de condițiuni un bun prilej de a asmuța pe ardeleni împotriva „regățenilor“ — și-atât! Vechiul și mișelescul conflict născut în birourile partidului național și întreținut în întrunirile de acum doi ani ale aceluiaș partid, părăsit oficial de conducerea partidului național, s'a refugiat în colțuri întunecoase de provincie, în redacții mucegăite de meschinărie și ură.

Cazul pe care ni-l aduce „Glasul Oltului“ este tipic. D. Dobrescu-Ordonanță nu-și dă osteniala să explice pentru ce la școala de notari din Curtea de Argeș se cere elevilor să aibă numai cursul elementar primar, și pentru ce la școala de notari din Făgăraș se cere bacalaureatul? Dsa nu vrea să arate opiniei publice ardelenești, ce înseamnă instituți notarului în vechiul regat și ce înseamnă în Ardeal? Dsale nu-i convine să arate nici superioritatea notarului din Ardeal ca o soluție fericită pentru toată țara, și nici neînsemnătatea administrativă a notarului, din vechiul regat; dsa se mulțumește, pur și simplu, să se folosească de similitudinea termenilor pentru a pune alături de titlul școalei de notari din Făgăraș, adagiul meschin și perfid *„pentru coloniști“*, iar alături de titlul școalei de notari din Curtea de Argeș, stupida invenție a dlui Vaida *„pentru regățeni“*. *Coloniștii* sânt adică ardelenii nedreptățiți să învețe mai multă carte de către „regățenii“ cari huzuresc cu cele 4 sau 5 clase primare ce li se cere să ajungă notari.

Fapta dlui Dobrescu nu ne miră. De la un astfel de om, cunoscut pentru scandalurile sale neterminate încă pe la curți de justiție militară sau parchetele tribunalelor civile, ne putem a ștepta la orice; ne mâhnește însă faptul că după șase ani dela unire mai pot exista intelectuali ardeleni și foi românești cari să facă uz de vechile procedee ungurești pentru a dovedi starea de inferioritate culturală și socială a vechiului regat. Ungurii aveau cel puțin scuza interesului de a se menține superiori aici,... dar noi? De aceea oare ni-am jertfit atâtea generații de martiri și de aceea oare au murit optsute de mii de tinere energii românești?

Gândește-te bine domnule Dobrescu la ce faci! Gândește-te că se cutremură, în mormântul lui dela Țebea, Avram Iancu cel sărbătorit de dv. departe de restul națiunei!

Rezervele dlui Maniu

Partidul național la serbările lui Avram Iancu

Povestea dela Incoronare se repetă. Intr'o scrisoare adresata organizațiunilor partidului național, dl Iuliu Maniu, după ce proclamă pe Avram Iancu membru în comitetul de 100 al acestui partid, dă următoarele instrucțiuni cu privire la participarea partizanilor săi la serbările dela Țebea:

1. Partidul național consimte să participe la solemnitatea organizată de „Astra“; 2. partidul național va serba la Câmpeni memoria lui Iancu într'o ședință a comitetelor sale; 3. partidul național refuză să ia parte la serbătoarea întregei națiuni și nu oare cumva să se amestece cineva din partidul național în restul serbărilor, că e joc!

Hotărîrile dlui Maniu nu ne surprind. D. Goga le semnala în „Țara Noastră“ încă de acum două săptămâni. In sufletul conducătorilor partidului național, memoria lui Avram Iancu este întunecată de vrăjmășile lor politice, pe cari nu le pot înfrânge. Astfel vom vedea la Țebea, la Vidra, la Câmpeni, figuri întunecate cari vor privi pe sub pălăriile trase peste ochi impunătoarea închinăciune a mulțumei, care nu vrea să știe acolo nici de combinațiile partidului național, nici de tristele și ridicolele rezerve ale ordinului semnat de dl Iuliu Maniu. Iar în întrunirea dela Câmpeni a comitetelor va răsuna lugubru glasul celor ce încă odată încearcă se dea cu piciorul în sentimentul public, ca nobilul patruped din fabulă.

Organizarea expoziției zootechnice

Vor participa și expozanți sași — S'a interzis participarea expozanților din străinătate — Câte animale au fost anunțate până acum — Un premiu particular pentru cea mai bună vacă de lapte — Infrumusețarea orașului în vederea expoziției —

Contrar versiunilor cari au circulat în ultimul timp și după care se spunea că sașii crescători de animale, ar boicota expoziția zootehnică ce se va deschide în Septembrie la Cluj, comitetul organizator al expoziției a fost deja anunțat de un mare număr de crescători sași că vor lua parte și vor expune numeroase specimene de animale la această expoziție.

O clocitoare artificială de păstrăvi

Comitetul organizator al expoziției a comandat dela Făgăraș o mare clocitoare artificială de păstravi cari va fi pusă la vederea vizitatorilor.

*

Foarte mulți crescători de animale din Ungaria, se interesează dacă se va permite și lor să cumpere animale de reproducție, în special din rasă podolică albă ardelenească, dela expoziția zootechnică din Cluj.

Câte animale au fost anunțate până acum pentru expoziție

Până acum comitetul organizator al expoziției a fost anunțat de către diferiți proprietari de animale că vor trimete la expoziție următoarele:

200 de cai; 360 de vite cornute 311 oi; 300 porci; 100 de câini și peste 2000 de alte animale mici, toate din cele mai superioare rase din țară.

Expoziția va fi pur națională

Cu toate intervențiile făcute de crescătorii din străinătate ca să li se permită să expuie și ei diferite animale, ministerul Domeniilor a înterzis complect participarea altor animale decât a acelora din interiorul țărei, expoziția fiind pur națională.

Un premiu pentru cea mai bună vacă cu lapte

Firma „Gica“ din Sibiu una dintre cele mai mari fabrici de brânzeturi din Ardeal, proprietatea dlui Albrecht, și-a anunțat participarea la expoziție la secția industrială, oferind în acelaș timp, din proprie inițiativă și un premiu de 1000 lei pentru cea mai bună vacă de lapte.

Credem că gestul frumos al dlui Albrecht va fi imitat și de Băncile ardelene pentru a mări premiul inițiat de 1000 lei acordat pentru cea mai dună vacă de lapte.

Infrumusețarea orașului în vederea deschiderei expoziției.

Pentru înfrumusețarea orașului în regiunea abatorului unde au fost construite pavilioanele expoziției s'au luat din vreme măsuri de înfrumusețare, populația dând un larg concurs autorităților.

Până acum s'au reparat toate străzile cari duc din centrul orașului spre expoziție, s'a reparat întreg malul Someșului de lângă abator, iar toate casele de pe străzile de lângă expoziție au fost reparate și vopsite din nou.

Incartiruirea vizitatorilor

Comitetul organizator al expoziției și-a instalat un biurou special pentru încartiruirea vizitatorilor. Acest biurou este în Piața Cuza Vodă No. 3, unde toți vizitatorii sunt rugați a se anunța din vreme.

*

Dl Hoisescu, directorul general al podurilor și șoseselor, a pus la dispoziția organizatorilor expoziției două camioane iar fabrica Renner unul pentru transportarea nisipului necesar nivelărei locului unde va fi aranjată expoziția.

Agitația avocaților români

Dl Dr. Suciu, decanul baroului înțelege să introducă politica în barou — In jurul comemorării lui Avram Iancu

Cu toții ne amintim de luptele îndârjite ce s'au purtat și dintr'o parte și din alta în chestiunea alegerii baroului din Cluj, al căror rezultat a fost alegerea actualului barou, în frunte cu dl dr I. Suciu, ca președinte. Față de acțiunea minoritarilor, alegerea dela baroul din Cluj, a lăsat în opinia publică impresia că actualul barou; așa cum este el constituit, corespunde unei necesități naționale și reprezintă în unanimitate elementul românesc.

Incă în timpul cât au durat luptele pentru alegerea baroului, actualul decan, a comunicat dlui Dem. Dobrescu, contra căruia s'a purtat o luptă îndârjită din partea elementului românesc al corpului avocaților pentru răsturnarea acestuia din demnitatea de președinte al Uniunei generale a avocaților din România, pe motiv că acesta ar fi exponentul elementelor minoritare, — zicem, dl Suciu, a comunicat dlui Dobrescu, din însărcinarea avocaților români din Cluj, că din pricina atitudinei sale antiromânești, — dl Dobrescu, fiind în nenumărate rânduri apărătorul spionilor lui Horthy, — venirea sa la Cluj este indezirabilă.

Acum însă, după abia câteva luni dela acestea, dl Suciu, decanul baroului Cluj, convoacă pentru ziua de 2 Septembrie, cu ocazia centenarului lui Avram Iancu, o adunare generală comemorativă, cu reprezentanți ai tuturor barourilor din țară și invită, fără consultarea prealabilă a comitetului baroului, pe acelaș domn Dobrescu, pe care până acum câteva luni îl considera ca indezirabil — să țină o conferință comemorativă despre viața lui Avram Iancu.

Această invitare însă, are în fond un important scop politic și anume, de a strânge cât mai mult legăturile între dl Dobrescu, nu de mult trecut din partidul țărănist în partidul național, și dl Suciu, care caută să'și asume această frumoasă achiziție a partidului național.

Dar prin aceasta, dl dr. Suciu, sacrifică demnitatea națională și dezavuează atitudinea trecută a corpului avocaților români față de dl Dobrescu, și uită în acelaș timp că nu de mult dsa a fost acela care a prezidat congresul Atianței avocaților români, care a protestat atât de vehement față de atitudinea națională a dlui Dobrescu.

*

Convocarea lansată, cu atâta independență de dl dr Suciu, a provocat o penibilă impresie în rândul avocaților români, și credem că este timpul ca față de atitudinea actualului decan, Alianța avocaților români să se miște.

— Credem pe lângă acestea, că pentru a ține o cuvântare comemorativă despre Avram Iancu, se puteau găsi mulți alți avocați români, cu un trecut mai național de cât al dlui Dobrescu, dacă aceasta nu putea fi făcută chiar de către dl dr I. Suciu.

Echipă românească de football la Praga

Echipa românească de football care a jucat la Drezda, în drum spre țară se va opri la Praga unde va face un match de foodball cu o echipă cehă.

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piaţa Mihaiu Viteazul 6.
Strada Bucovina No. 32.

Vopseşte şi curăţe haine bărbăteşti şi femeeşti, bumbac şi lână
FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL"
Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500. oo 13 oo

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

Echipa naţională de football la Praga

— Nici un român în echipa României —

Abia s'au liniştit spiritele după înfrângerea dela Paris, şi iată că ni-se pregăteşte o a doua lovitură în viaţa noastră sportivă atât de fragedă, pentru a cărei prosperitate luptă sutele şi miile de sportsmani români. Abia neam putut potoli nemulţumirea asupra ruşinei suferite în capitala Franţei, chiar în urma faptului că am trimis o echipă neromânească să ne reprezinte ţara şi să salveze onoarea României.

Şi iată că mergem din nou în streinătate. Ne pregătim să reparăm — aşa se zice — ruşinea din Cluj, (6:0) suferită în anul trecut. Făcând abstracţie de faptul că echipa este formată de un om, fără întrebarea barem a comitetelor regionale din această ţară, care om cu toate că este azi unul dintre cei mai buni sportsmani ai României, poate greşi. Apoi este formată, după cum ne informează ziarele, numai din elemente streine neamului şi limbei noastre. Cetesc numele jucătorilor din Paris, cari după purtarea lor de acolo, ar trebui să fie excluşi pe toată viaţa, de pe arenele sportive a României-Mari. Cetesc numele lui Ritter, care trecând peste faptul, că sălta de bucurie văzând de pe tribuna stadionului din Paris, înfrângerea echipei noastre, în drum spre casă a ofensat pe conducătorul echipei naţionale în aşa fel, că nu mai are ce căuta în viaţa noastră sportivă.

Văd între jucătorii aleşi pe fraţii Ströck, dintre cari portarul în toiul jocului a certat pe fratele său combatant că „dece aleargă atât, să-şi grijească plămâni căci nu are nici un interes să se sforţeze aşa tare". Văd pe beck-ul Bartha, care nu a vrut să joace de loc, iar în repriza doua, numai cu jumătate forţa fost trimis pe arenă. Văd jucători cari mergând spre hotel după matchul Italiei cu Spania, şi povestind despre elanul şi voinţa de-a câştiga cari s'a manifestat în acest joc din partea ambelor naţiuni, au zis; „noi nu vom juca aşa, şi nu vom plânge ca beckul spaniol, că nu avem nici un interes".

Iată cine sunt echipierii naţionali cu cari se pregăteşte reprezentarea ţării acum de-a doua oară. Cu toate că am fost de faţă la toate întâmplările din Paris şi de pe drum, cu toate câmi'am propus, ca imediat după sosirea în ţară să încep o campanie de presă împotriva astor fel de elemente, totuşi precugetând faptul, şi ne voind a strica eventual altor sportsmani minoritari, mai loiali şi mai cinstiţi, m'am îndestulit cu informarea verbală a câtorva conducători ai sportului din Cluj, Oradea-Mare, Timişoara, Târgu-Mureş, Sibiu şi Bucureşti. Cu conducătorii altor comitete Regionale nu am avut ocazia să mă întâlnesc.

In aceste convorbiri s'a cristalizat în noi ideea, că pe viitor echipa naţională a României să fie recrutată numai din români şi iată că acum nu văd nici un român chemat să meargă la Praga. Cred că nu este necesară desvoltarea pe lung şi larg a necesităţii şi importanţei naţionale a trimiterii unei echipe româneşti să reprezinte culorile şi onoarea ţării noastre. E destul numai să amintesc aici că prin înlăturarea elementului românesc din sport încet vom pierde şi pe cei puţini pe cari îi avem.

E lucru ştiut că reprezentanţii sportului românesc azi sunt în mai mare parte studenţi şi funcţionari, oameni cu alte vederi şi cultură ca un muncitor, oameni cu pregătire şi plini de idei naţionale, cari înţeleg rostul acestor întâlniri. Cred că poporul Român îşi trimite reprezentanţii săi sportivi la Praga pentru încheierea fraternităţii sportive între noi şi poporul nobil ceh, care de sigur ne aşteaptă cu iubire prietenească, cu cântecul imnului nostru şi poate chiar şi cu o vorbire românească. Dacă este aşa, să trimitem pe acei cari o să înţeleagă pe cehi grăindu-ne în limba noastră, pe acei care o să ducă adevăratul suflet românesc al României, care va fi chemat să cimenteze bunele relaţii sportive şi legăturile diplomatice cu acest popor.

Oare să fim noi atât de săraci? ca să trebuie să ne lălim cu penele altora? Oare avem noi lipsă să auzim îmbărbătarea de batjocură de „Tempó magyarok" şi în Praga, precum am auzit-o 'nainte cu câteva luni în Paris?

Eu cred că nu! Un Lazar (U) sau Moldovan (Mureşul) în poartă cred că ne va putea apăra tot aşa de bine sportul ca alţii, în apărare acolo avem pe Huza (U), pe locotenentul Veţian (Venus) în linia de halfi Nicolescu (Mureşul), Pop, Chifor (Victoria), ca înaintaşi pe Brătfăleanu (Mureşul), Guga, Bonciucat, Giurgiu, Blaj (Universitatea), Cipcigan (Victoria) şi alţii mulţi din vechiul regat dintre cari încă să pot alege câţiva.

Târgu-Mureş, la 21 Aug. 1924.

Sabin S. Pasere.

Măsuri pentru împiedecarea exportului vitelor bolnave

Ultimile dispoziţii ale direcţiunei gen. zootehnice

Direcţiunea generală zootehnică a fost informată că în ultimul timp s'au constatat foarte multe cazuri de epizoţii în special febră aft oasă printre animalele exportate.

In urma acestor constatări sus zisa direcţiune a luat o serie de severe măsuri pentru a preveni exportul de animale bolnave contaminate.

Aceasta pentru două motive. In primul loc pentru a opri întinderea epizotiei şi în al doilea rând pentru a preveni ca guvernele ţărilor în care sunt exportate vitele noastre să nu fie puse în situaţia de a interzice importul vitelor provenite din România.

Intre diferitele dispoziţiuni luate de direcţiunea generală zootehnică în ultimul timp, cele mai principale sunt următoarele:

Toate vitele cornute mari şi oile destinate pentru export trebuesc să stea şase zile în carantină sub observaţie veterinară, iar porcii trebuesc să steie 15 zile.

Orice exportator trebue să aibă pentru fiecare vită un certificat prin care să se poată dovedi că a satisfăcut dispoziţia direcţiunei generale zootehnice — adecă că a ţinut vitele în carantină.

Pentru a preveni substituirile direcţiunea a dispus ca toate vitele cari au satisfăcut carantina să fie marcate cu fierul roş.

Mai mult decât atât, s'a hotărît că vitele nu pot fi lăsate libere la export nici după satisfacerea carantinei dacă există vre-o epizoţie în vre-o comună cuprinsă în raza de 20 km. dela locul unde se face această carantină.

Respectarea acestor dispoziţiuni se controlează atât de direcţiunea generală zootehnică cât şi de serviciile veterinare dela frontieră.

Reclama este sufletul comerţului!

„AESCULAP"
MIHAIL MÁTÉ
Mare Intreprindere de Instrumente si Aparate Medicale
Telefon 631 *Cluj, Str. Iorga No. 2.* Telefon 631
Sucursala Timişioara Bul. Regele Ferdinand 6. Telefon 900

39 Lloyd

Mare depozit de toate instrumentele şi aparatele medicale. In magazia se află **fabricatele lui Koch & Sterzel.** Dresden: **aparate Röntgen** şi **Diathermia,** Lămpi de **Quarz** orig. „Hanau" toate aparatele electro medicale. **Microscope C.** Reichert Wiena cu preţuri originale ale fabricei, mobile medicale. Repararea siringilor. — Cereţi oferte gratuite!!!

No. 27958—1924.

Concurs

„Timişiana" Institut de Credit şi Economii, Timişoara a înfiinţat **3 burse** de câte 12.000·— Lei anual, pentru 3 studenţi originari români cu preferinţă români bănăţeni, care urmează studiile la academiile Comerciale din Cluj, Bucureşti sau din străinătate.

Aceia cari doresc a obţinea o astfel de bursă — sunt rugaţi să'şi înainteze cererile lor direcţiunei Institutului până la 10 Septembrie a. c.

Cererile vor fi însoţite de următoarele documente:

b) Actul naşterii dela matric. civil.

b) Extrasul de botez.

c) Atestatul de pe ultimul curs şcolar; în caz că a frecventat deja cursurile la vre-o academie va trimite indexul şi dovada despre examenele prestate.

D 154 **Consiliul de Administraţie a Institutului de Credit şi Economie „Timişiana"**

No. 33627/E—1924. D 152

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţă generală că în ziua de 2 Septemvrie (Marţi) a. c. ora 12 va avea loc la Direcţiunea IV. Regională C. F. R. Cluj licitaţiune publică pentru următoarele lucrări:

1. Transformarea în locuinţa a magaziei de mărfuri din staţia Valea Vişeului.

2. Terminarea clădirilor în staţia Sampaul.

3. Refacerea învelitoarei remizei de locomotive din staţia Satu Mare.

4. Mărirea clădirei de călători din st. Gheorgheni.

5. Construirea unei săli de turnătorie la depoul de locomotive din staţia Satu Mare.

6. Construirea unui pod cu 3.00 m. deschidere din beton cu grinzi de fier în Km. 28·5 de pe linia Apahida-Dej.

7. Construirea unei casarme pentru muncitori în staţia Moişeiu.

8. Refacerea acoperişului magaziei de mărfuri din staţia Sighetul-Marmaţiei.

9. Instalarea gurilor de incendiu în staţia Teiuş.

Licitaţiunea se va ţinea în conformitate cu Art. 71—82 a Legei comptabilităţii publice. Se vor prezenta oferte cari se vor ţinea de ofertant valabile cel puţin două luni dela data licitaţiunei. Se rezervă dreptul de a cere ofertantului o analiza de preţuri înaintea aprobării rezultatului licitaţiunei. Pentru fiecare lucrare se va da ofertă separată.

Formularele de ofertă şi orice informaţiuni se pot lua în fiecare zi de lucru între orele 11—13 la Dir. Specială L. D. G. Bucureşti Str. General Berthelot No. 8, la Dir. IV. Reg. Cfr. Cluj, Serviciul L.

Director Regional: **Stan.** Şeful Serviciului L.: **Dragoş.**

Nr. 6620—1924.

Ştire Şcolară

Inspectoratul şcolar din Oradea-Mare aduce la cunoştinţă părinţilor interesaţi următoarele:

1. In Zălau se deschide cu 15 Sept. a. c. un liceu de stat de băieţi cu limba de propunere română. Liceul va avea deocamdată două clase.

2. In Careii-Mari se deschide o şcoală de meserii deocamdată cu 2 clase.

3. Şcoala medie din Cehul-Silvaniei se preface în şcoală de meserii, deocamdată cu 2 clase.

Foştii elevi ai acestei şcoli sunt avizaţi să treacă la alte şcoli similare.

4. Sunt în pregătire şi s'a luat măsuri pentru a-se deschide şcoli de meserii în următoarele comune: Beiuş, Vaşcău şi Tinca.

Deschiderea vom anunţa-o la timpul său.

D 155 **Inspectoratul şcolar al regiunei II-a**

Strungurile „A S T R A" sunt cele mai precise.

Ardealul invadat cu diplome false dela Budapesta

Senzaționale descoperiri la frontiera noastră — Sute de funcționari importați de întreprinderile streine dela noi posed diplome false

Se știe că partea cea mai mare dintre funcționarii de birou din întreprinderile streine din Ardeal sunt streini aduși din Ungaria și Germania. Firmele neromânești pentru a împiedeca pătrunderea elementului românesc în întreprinderile lor au importat din cele două țări tot felul de elemente dubioase, cari sunt menținute cu toate riscurile numai pentru a păstra întreprinderilor acest caracter strein. In majoritatea lor streinii au intrat în țară prin intervenția directă a firmelor streine dela noi.

O descoperire interesantă

Acum câteva zile venind în România un nou grup de streini chemați de câteva firme din Secuime, au fost supuși unui riguros control de către autoritățile noastre de frontieră. Cerându-li-se certificatele de școală ei au prezentat diplome dela Academia comercială din Budapesta.

Faptul acesta a dat de bănuit autorităților noastre și toate diplomele au fost minuțios examinate. Funcționarii au constatat că iscăliturile profesorilor de pe diplome sunt false.

Indivizii luați de scurt au recunoscut și ei că diplomele ce posed sunt falsificate. Ei au mai declarat că și le-au procurat dela o bandă de falsificatori din Budapesta care a furnizat sute de astfel de diplome și că majoritatea funcționarilor de birou veniți în România din Ungaria au numai diplome de acestea.

Cercetările autorităților

Imediat după aceste mărturisiri autoritățile din regiunea de frontieră și cele din restul Ardealului au început întinse cercetări în rândurile streinilor cari au sosit din Ungaria.

Rezultatul anchetei întreprinse a fost senzațional și a uimit chiar autoritățile. Un foarte mare număr de indivizi originari din Ungaria și cari în întreprinderile streine dela noi ocupau posturile cele mai importante, nu se foloseau decât de diplome false.

Banda de falsificatori din Budapesta reușit să fure registrul absolvenților anului 1920 dela Academin comercială pentru a nu se putea face nici un control asupra celor cari au obținut diplome în anul acela. Dela această bandă se aprovizionat toți aventurierii cari au veniu în România în ultimul timp.

Până acum au fost descoperiți peste două zeci de funcționari cu diplome false. Numărul lor total este de câteva sute.

Autoritățile noastre vor opera și câteva arestări senzaționale.

V. T.

Ce este cu biserica din Partoș?

Drepturile statului asupra bisericei din Partoș — Un proces care nu se mai termină — Populația care stă fără biserică iar baptiștii câștigă pe fiecare zi teren

Pentru a promova opera de maghiarizare guvernele ungare se foloseau în trecut de orice mijloace. Atât pe teren economic, dar mai ales pe cel cultural nu le scăpa nici un prilej neutilizat.

Am arătat în deosebite rânduri, cât este de anevoios să refacem astăzi ceea ce din grija guvernanților dela Budapesta am pierdut.

Inferioritatea economică a românismului din Ardeal este o tristă realitate, pentru schimbarea căreia însă n'avem la îndămână decât mijloace puțin eficace. Mai ușor merge însă pe terenul cultural: Școlile statului ungar au trecut toate în proprietatea noastră, devenind din focare de maghiarizare instituțiuni de cultură românească. Și astfel se va reface în Ardeal nivelarea culturală dintre noi și minoritățile favorizate în trecut.

Rămân totuși încă destule de făcut în această privință. Ne ocupăm de astă dată de una din aceste îndatoriri, impuse de opera de dreptate, ce trebue să se facă românismului în Ardeal.

Statul ungar avea obiceiul de a clădi biserici, pe care apoi le dădea în folosința confesiunilor ungurești. Deodată cu unirea însă aceste biserici au trecut în proprietatea Statului român. Dar confesiunile ungurești au rămas și pe mai departe în folosința lor.

O asemenea biserică este în suburbia Partoș din Alba Iulia. Ea a fost edificată de către Ministerul Cultelor ungar pentru muncitorii dela depositul de sare de acolo.

Astăzi depozitul de sare nu mai există. Și astfel biserica amintită de rit romano-catolic a rămas fără credincioși. In schimb sunt însă în Partoșul Alba-Iuliei 400 creștini ortodocși-români, cari n'au biserică.

Răscolind prin arhive conducătorii acestora au aflat că biserica revine statului, fiind trecută chiar și în cărțile funduare ca proprietate a statului maghiar. Eu au înaintat încă sub consiliul dirigent un memoriu, în care cer să li se dea lor, mai ales că astăzi stă încuiată cu lunile de a rândul. De atunci și-au reînoit an de an cererea, dar tot în zadar.

In timpul guvernării averescane apoi s'a pierdut întreg dosarul. El a fost regăsit abia acum câteva luni, fiind predat contenciosului din Cluj pentru a-și da avizul. Tot atunci ministerul cultelor îndrumă serviciul contencios din Cluj să ia în considerare sentința Curții de Apel din Târgul Mureș 1349 din 1888. Sentința însă nu se putu afla până zilele trecute, când apoi a ieșit la iveală că se referă la o pășune a statului și nici decum la biserica din Partoș.

Așa că acum situația este a ceeaș ca înainte cu 5 ani. Românii ortodocși din Partoș așteaptă hotărârea autorităților.

Iar dușmanii ortodoxismului își desfășură acolo acțiunea lor. Baptiștii, care au în Alba-Iulia un fel de episcopat, aranjează botezuri și serbări. La rândul său, episcopul romano catoilc al Ardealului crezând că este un bun prilej de prozelitism gr. catolic a predat cheile bisericii din Partoș protopopului unit român din Alba-Iulia.

Oricine poate câștiga
lei 100.000 lei
cu
lei 20 lei
comandând de urgență la „Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat“ Cluj
bilete 10 bilete de Loterie
Costul unui bilet este de lei 2 și cine comandă mai multe bilete are șanse mai mari de câștig.
Tragerea loteriei este la 16 Februarie 1925.
Comandați de urgență!

Presa maghiară

Concordatele forțate

Am înregistrat în timpul din urmă un noian de cereri de concordat forțat, ale comercianților și întreprinderilor industriale din Ardeal.

Faptul acesta a îndemnat ziarul „Keleti Ujság“ să înceapă o campanie pentru modificarea dispozițiunilor în vigoare. Situația actuală ar fi aiât în detrimentul creditorilor, cât și al vieții economice în genere. Modificările esențiale preconizate de „Keleti Ujság“ sunt următoarele: 1. Înjghebarea unei organizațiuni a creditorilor. 2. Urcarea după împrejurări a procentului ce determină falimentul. 3. Creiarea unei vieți comerciale și industriale unitare printr'o bună politică economică.

Irredentismul minoritar

Comentând un articol apărut în ziarul „Nădejdea“ din Timișoara, „Temesvári Hirl p“ ajunge la concluziunea, că românii care susțin că în România există un irredentism minoritar, fac acest lucru numai pentru a-și câștiga pe nedrept merite și pentru a-și promova interesele lor personale în afaceri. Cât de greșită este părerea confratelui maghiar din Timișoara nu mai e nevoe să o arătăm pe larg. Doar irredentismul, dacă nu general, cel puțin sporadic, este fapt dovedit.

Iar a doua învinuire ce ne o aduce, că am exploata sentimentul patriotic în vederea câștigului material, nu numai că nu consimim să o discutăm, ci o respingem ca pe o infamie.

Curagiosul gest al unui ziarist

Un ziarist italian, anume Vezio Monticelli scria zilele trecute la biroul său din redacția ziarului „Gazettino“ din Veneția, când auzi niște strigăte disperate.

Alergând la fereastră văzu un copil de vre-o 12 ani care se zbătea în apele canalului. Fără a sta mult la gânduri, curagiosul ziarist sări în apă de la o înălțime de 7 metri și prizând copilul îl ajută să se urce într'o barcă ce tocmai se apropia.

CACAO SUCHARD CIOCOLATA
MILKA
BITTRA
VELMA
SANTE
VANILLE

Arborarea drapelului național

Condamnarea unui proprietar care nu voia să-i de-a cuvenitul respect

Sergentul de poliție din str. Lucaci a raportat, în repetate rânduri, atât comandantului său cât și poliției centrale că la casa cu No. 56 depe sus zisa stradă, de câte ori a fost câte o sărbătoare națională, în loc de drapel treiculori conform ordonanțelor respective, s'a arborat o cârpă gris în vârful unui băț.

Instanța pentru judecarea contravențiilor, luând cazul în cercetare, a așteptat emiterea unei noui ordonanțe referitoare la arborarea drapelelor, spre a se putea constata flagrantul delict. Astfel cu ocazia sărbătorirei împlinirei celor 59 de ani ai M. S. Regelui care a avut loc Duminică, șeful secției contravențiilor, I. Kandale s'a transportat la fața locului, unde s'a putut convinge personal că proprietarul casei d. Gustav Renner arbora în adevăr o cârpă gris, care nici pe departe nu putea să simbolizeze tricolorul românesc.

Imediat după constatarea delictului d. Kandale a dispus confiscarea pretinsului drapel și darea în judecată a dlui Renner G., proprietarul casei.

Astfel în ședința de eri dimineață secția de contravenții de pe lângă prefectura poliției a condamnat pe comerciantul Renner Gustav, din str. Lucaci No. 56, la 10.000 lei amendă transformabilă în șase luni închisoare, fiind dovedit în contravenție față de legile, regulamentele și ordonanțele în vigoare.

Citiți și răspândiți:
›Infratirea Poporului‹
cea mai bună gazetă săptămânală.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR
Miercuri, 27 August 1924
CINEMA SELECT
Adio tinerete
Dramă modernă sentimentală în 6 acte, după romanul lui Nino Oxilio. In rolul principal: Maria Jacobini și E. Makowska
CINEMA URANIA
Petre Voss
Omul fără nume
Partea II a în 10 acte.
Bestiile galbene și Inundația aurului.
Mare dramă senzațională de aventuri și dragoste după romanul lui Seeliger Gerhard. In rolul principal: HARRY L.

FABRICILIE DE MASINI
AND. RIEGER
SOCIETATE ANON. SIBIU
D 149
Sezonul fiind apropiat recomandăm clienților noștri, livrabile imediat din depozitul nostru, sfărâmătoare de porumb, mașini de tăiat nutreț și sfeclă, zdrobitoare de struguri, de sfeclă, de poame și semințe uleioase, teascuri pentru struguri și pentru ulei, motoare cu și fără fercstrău circular stabile și transportabile

Aronsohn & Co.
Brasov
3
Intreprindere de transport: Vama, Depozitare, Transport de mobile, Asigurare, Incasso. Fondata in 1830.

Târgul de Mostre din Cluj
De la 31 August — 31 Septemvrie 1924
Produse industriale! Materii prime! Industrie casnică!
Locul de întâlnire al comercianților din țară și străinătate D 132
75% reducere pe toate trenurile C. F. R.
Câteva sute de expozanți
Numeroase congrese de specialitate
Incartiruirea se face de către Biroul Târgului
Directia Targului: Str. Cogalniceanu. Telefon: 10-32.

Conflictul din sânul partidului național ia proporții

O importantă declarație a dlui V. Goldiș

Am fost cel dintâi ziar care am anunțat că dl V. Goldiș nemulțumit de eșecurile pe cari dl Maniu le-a avut în cazul tratativelor cu țărăniștii s'a declarat pentru înlocuirea actualului șef al partidului național. Această declarație a fost făcută la București imediat după ruperea tratativelor dintre cele două partide.

*

De atunci au trecut aproape trei luni fără ca la conducerea partidului național să se i-a vre-o hotărîre privitor la chestiunea ridicată de dl Goldiș. Șeful partidului național cu toată îngrijorarea ce i-a produs atitudinea fruntașului național dela Arad, a crezut de cuviință să lase chestiunea în suspensie și să continue a nu da nici o atenție dlui Goldiș, crezând că acesta va reveni și va fi și în viitor alături de dsa.

Conflictul i-a proporții

Procedeul dlui Maniu, care de altfel este procedeul său de predilecție de când a primit șefia partidului, a provocat o gravă accentuare a conflictului din sânul partidului național. Dl Goldiș a rupt orice contact cu șeful partidului.

Acum câteva zile fiind vizitat da un amic al său intim care l'a întrebat în ce stadiu se află chestiunea înlocuirii dlui Maniu din șefia partidului, dl Goldiș a declarat următoareie:

— In nici un stadiu. Dl Maniu cu ignoranța care-l caracterizează continuă să rămână la conducerea partidului și să țese intrigi. Eu rămân consecvent cu cele spuse la București și nu înțeleg de ce se forțează lucrurile. V. T.

Comemorarea lui Avram Iancu

Lămuriri pentru publicul care va participa la serbările de la Țebea—Câmpeni și Găina

Din partea dlui Iosif Gombos, vice președintele comitetului de organizare al serbărilor, primim următoarele lămuriri, pe cari le credem foarte prețioase pentru orientarea publicului ce vrea să participe la aceste serbări:

Ca răspuns tuturor acelor, cari au cerut dela subscrisul lămuriri privitor la încuartiruire, alimentare și mijloacele de transport spre a putea participa la serbările centenarului „Avram Iancu" precum și pentru orientarea celor ce nu au cerut lămuriri, dar doresc a participà la serbările centenarului, am onoare a comunica următoarele:

E exclus, ca onor. public să poată participa și la serbările din Țebea precum și la cele din Câmpeni, Găina, Casa Iancului și Cluj, dacă nu dispune de automobile.

La Țebea se poate călători pe o singură linie ferată, pe linia Arad-Brad, luând bilet până la Băia-de-Criș, sau haltă Țebea. Intre Țebea și Câmpeni peste Abrud e o distanță de 64 km. cale ferată nu este. Dela Țebea la Găina se poate călători, sau pe linia ferată industrială Baia-de-Criș, Obârse în 3 oare; și dela Obârse la Găina călare sau pe jos în 2 oare, sau peste Risculița, până aici cu trăsura de aici peste Bulzeștii de jos și de sus, călare sau pe jos la Găina, în 6 oare, iar peste dealul „Certej" cu încunjurarea Găinei, direct la casele Iancului, în 7 oare.

Direct la Câmpeni se poate ajunge de ori și unde pe o singură linie ferată câmpia Turzii (Ghiriș), Turda. Cfr. pe această linie, nu pot pune la dispoziția Onor. public mai mult de 6 trenuri pe zi. Un tren poate transporta circa 400 persoane. Deci Onor. public să binevoiască a nu amâna călătoria pe 31 August, căci e expus să rămână la Turda și să nu poată participa la serbări.

Incuartiruirea.

Pentru ca încuartiruirea să se poată fsce în ordine, oaspeții sunt rugați a anunța sosirea lor dlui O, Gritta, prefect de poliție și comisar guvernial în Câmpeni. Incartiruirea oaspeților se va face nu numai în Câmpeni ci și in Baia de Arieș, Lupșa, și Cărpiniș, Abrud, Abrud-Sat Ponoare, Vidra de jos și Vidra de sus. Intre Baia de Arieș și Abrad vor circula și în timp de noapte trenuri, iar pentru ca tot publicul să se poată adăposti, sunt tabere de corturi, în Bistra, Câmpeni, Vidra de sus și Găina. In fiecare localitate este un Comitet de încartiruire, care va conduce la locuința destinată pe oaspeți provăzuți cu bilet.

Alimentarea

Circa 1000 persoane pot afla în restaurantele existente sau improvizate din Câmpeni. Pentru alimentarea publicului mare sunt paviloane de alimentare, unde se află pâine, salam, slănină și brânză, cu prețuri maximale și alte mâncări reci. Asemenea hale de vânzare sunt în fiecare tabără de corturi, afară de cea din Găina, unde se transportă alimente numai pentru circa 20 invitați.

Transporturi

Onor public este rugat a-și nota itinerarul ce-l va publica Direcțiunea regională a C. F. R. Cluj, despre circulația trenurilor pe linia Turda—Abrud.

Distanța dintre Câmpeni casele Iancului e de 18 Km. Publicul care dorește să participe la serbarea de pe muntele Găina, întru-cât nu dispune de auto, va trebui să plece din Câmpeni deodată cu cei încuartiruiți la Vidra, adecă la 31 August seara, după producția teatrală, cu trăsurile moților, sau în dimineața zilei de 1 Sept. la oarele 4—5 cu trăsurile ce trebuesc comandate la biroul de transporturi, cu cel puțin 2 zile mai curând. Iar cei ce doresc să participe la inaugurarea Muzeului „Avram Iancu" și la festivitățile dela casa Iancului, pleacă din Câmpeni: cu trăsura la 1 Sept. înainte de oara 11, cu camion, la oara 13 și jum.. cu auto, la oara 14.

Din Vidra de Sus, dela casele Iancului la Găina, sunt 8 km. Toți caii de călărit sunt angajați pentru oaspeții invitați, deci e imposibil să se pună la dispoziția publicuiui cai de călărit. Excursioniștii pedeștri fac acest drum în 2 oare și jum. oare.

*) Și celelalte ziare sunt rugate a publica aceste orientări.

Ultime informații

— Loteria „Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat" autorizată de Ministerul de Interne cu No. 12285—924, din motivul că nu s'a putut incasa sumele respective din biletele plasate spre vânzare, se amână pentru data de 16 FEBRUARIE 1925 conform aprobării Ministerului de Interne. Toate biletele plasate sunt valabile pentru tragerea dela 16 Februarie 1925, și până la această dată se pot face noui comenzi prin poștă, trimițând 20 lei valoarea a 10 bilete pe adresa „Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat", Cluj.

— Azi dimineață a avut loc la prefectură o nouă consfătuire a șefilor autorităților locale, în vederea pregătirilor ce se fac pentru primirea Familiei Regale la Cluj. La această consfătuire a luat parte și un număr însemnat de doamne din elita Clujului.

— Din totalul improprietăriților publicat de noi zilele trecute circa 60.000 sunt țărani cari au trecut în deplina stăpânire, cu întabulare în cărțile funduare, a loturilor. Restul lucrează pământul, urmând să le fie trecut pe nume după lucrările de măsurare vor fi încheiate.

— *In zilele de 27 și 28 Septembrie va avea loc la Cernăuți, sub președinția dlui E. Costinescu, primarul Capitalei, a doua adunare generală a uniunei orașelor din Românța, cu care ocazie se vor discuta mai multe chestiuni în legătură cu organizarea orașelor.*

— Ministerul de Interne a dat un ordin circular tuturor autorităților administrative, de a observa cu rigoare ca pe viitor funcționarii să nu mai dea naștere la neînțelegeri și certuri pe chestiuni confesionale, iar în caz contrar să să se ia măsuri severe contra vinovaților.

*** Se aduce la cunoștință ca dl IONEL ALDICA „COLOMBO" și-a redeschis din nou magazinul de Coloniale și Delicatese în Str. Nicoale Iorga No. 3. Palatul „Generală".** D 134

— Poliția centrală, de comun acord cu serviciul special de siguranță local, a organizat în ultimul timp mai multe razii ale căror rezultate au fost destul de satisfăcătoare. Astfel au fost prinși vre'o 60 de dezertori, 15 pungași de buzunare 20 de indivizi urmăriți de către diferite parchete și polițli din țară, 35 de prostituate clandestine, precum și vre'o 50 de indivizi cari s'au introdus în țară în mod clandestin.

— Taxa Internatului Școalei secundare de fete „Principesa Ileana" din Turda, este de 6500 lei anual.

— In ziua de 7 Septemvrie a. c. se va ține la Făgăraș, renumitul târg de toamnă pentru vite de tot felul, iar în ziua de 9 Septemvrie târgul de mărfuri.

— Suntem informați că cu ocazia serbărilor punerei pietrei fundamentale a statuiei lui Avram Iancu la Cluj vor veni dela Iași peste 1000 de studenți.

*** Eugen Deák** dentist reîntorcându-se acasă și-a început din nou praxa în Piața Unirei 25.

*** Caut un substitut sau** candidat de notar public, pe lângă condițiuni favorabile. Postul se poate ocupa imediat. Condițiunile rog a mi le comunica, la cancelaria subsemnatului. *Dr. Toma Vasinca*, notar public Hațeg. 159

— După terminarea ședinței comisiei șefilor de autorități care a avut loc eri dumineață la prefectura județului, despre care ziarul nostru a vorbit în numărul de eri, toți domnii membrii ai comisiei au vizitat palatul prefecturei, după care vizită cu unanimitate s'a hotărît ca membrii familiei Regale, să fie găzduiți în palatul prefecturei, unde se vor amenaja apartamente speciale în acest scop.

— Consiliul de război a judecat și condamnat eri dimineață la trei luni închisoare pe soldatul Ion Rațoi din regimentul 83 Infanterie, acuzat de furt de efecte militare. Acuzatul a făcut apel.

— Duminecă noaptea pela ora 1 a avut loc un mare vifor la Oradea-Mare și împrejurimi și printre altele au fost grav deteriorate depoul gării și alte case. Paguba suferită de C. F. R. se ridică la suma de peste 700.000 lei, și pentru restabilire s'au făcut toate demersurile.

— Lichidarea directoratului general al agriculturii e pe jumătate terminată. Arhiva financiară a fost trecută la București, la Cluj rămânând numai cea administrativă. Cu girarea directoratului a fost însărcinat pe timpul concediului directorului general d. inspector general Flor.

— In timpul din urmă s'au lansat fel de fel de svonuri alarmante în legătură cu Opera din Cluj. Am căutat să vedem pe dl Popovici, directorul acestei instituțiuni, pentru a putea lămuri chestiunea. D-sa ne-a declarat, că Opera se va deschide necondiționat la toamnă cu o orchestră complectă, compusă din aproximativ 50 persoane. Referitor la cântăreți dl Popovici ne a spus că deocamdată mai sunt de făcut angajamente, așa încât orice vești alarmante sunt premature.

— Academia de drept din Oradea-Mare se deschide ca de obiceiu la 1 Octombrie. Se crede, că numărul studenților va fi anul acesta cel puțin atât de mare ca în anul trecut, când au fost înscriși peste 250.

— In Jibou, Beliș și Huedin au luat ființă cooperative ale Moților pentru exploatarea pădurilor, rezerve ale statului. Aceasta ca o împlinire a făgăduintei dlui ministru al agriculturei.

— In cursul inspecției făcute la toate serviciile agronomice din județul Cojocna, dl ministru Lapedatu a constatat că se lucrează cu mare zel la înlăturarea tuturor dificultăților ce se pun în calea rezolvirei problemei agrare în județul nostru.

De vânzare

urgent, UN PIAN antic, lung, preț foarte redus în str. Toamnei Nr. 13.

Un dar frumos și eftin

Lei 100.000 Lei

numai cu 20 de Lei poate câștiga orice persoană care cumpără 10 bilete de loterie. Comandanți de urgență bilete la Sindicntul Presei Române

Cluj — Tragerea loteriei la16 Februarie 1925

Prin telefon dela corespondenții noștri

700 ani de la pătrunderea bisericei evangelice în Ardeal

Brașov. -- Intreaga populație săsească, corporațiile și comunitățile săsești din localitate, au sărbătorit eri cu mare fast împlinirea a 700 de ani de la ridicarea celei dintâi biserici evanghelice în Ardeal. Solemnitatea, la care a participat și episcopul Deutsch, s'a terminat cu un banchet la restaurantul Coroana.

Interzicerea congresului muncitorilor metalurgiști

București — Siguranța generală a Statului a interzis să se țină congresul muncitorilor în metalurgie, convocat după cum se știe pe zilele de 1 și 2 Septembrie la Câmpina.

Vizita a 11 ziariști polonezi

București — Astăzi au sosit în Capitală 11 ziariști polonezi, invitați de guvernul român. Ei vor sta în Capitală 5 zile.

Dl Matei Cantacuzino demisionează din partidul țărănist

București — In urma comunicatului publicat de către comitetul executiv al partidului țărănist, ca rezultat al desbaterilor din ședințele de la 22 și 23 August, dl prof. Matei Cantacuzino a trimis dlui Mihalache o scrisoare prin care își dă demisia din partidul țărănist. Faptul era de așteptat.

Dl Mihalache a răspuns dlui Matei Cantacuzino rugându l să-i acorde o întrevedere mâine Mercuri. Dl Mihalache este tare încurcat. Dsa ar vrea să împace și pe dl Cantacuzino și pe drul Lupu, dar lucru este prea greu. De altcum dlui Cantacuzino îi stă bine să demisioneze.

Problema dezarmării și armamentului

București. — Se anunță din Londra că dl Macdonald și-a consacrat întreaga activitate chestiunei armamentului și dezarmării. Premierul englez crede că această chestiune se va putea rezolvi printr'o serie de note între cancelariile Statelor interesate.

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul V. Nr. 1163 — 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI — Joi 28 Aug. 1924

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 2 (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L.

Criza tradiționalistă în nouile provincii

Comemorarea lui Avram Iancu, eroul popular înserat în rândul conducătorilor noștri instructivi de mase țărănești, e un minunat prilej de scrutare a conștiinței naționale sub aspectul tradiționalismului, astăzi cel mai nesocotit dintre elementele care formează patriotismul.

Intrebarea ce se pune e: poate un popor unitar să aibe mai-multe tradiții, fragmentată fiecare după regiunea istorică corespunzătoare? Căci unele fenomene din Ardeal, știute și constatate de toți, ne îndreptățesc să zicem că Ardealul, în conștiința unora, are altă tradiție istorică, separată de a celorlalte ținuturi românești. Lăsăm pe seama satirizării încercarea acelora de a drămălui trecutul istoric și de a-l doza în porțiuni, existente numai în actele lor de voință, și vom scoate la lumină constatarea că astfel de tendințe nu sunt efectul concepției politice regionaliste, ci, împreună cu ea, urmarea neînlăturabilă a crizei tradiționaliste de care sunt bântuite nouile provincii, îndeosebi Ardealul.

In Basarabia, dacă un intelectual ca dl I. Pelivan a putut afirma într'un moment de comoție regionalistă că intelectualii basarabeni sunt superiori celor din vechea țară prin formarea lor la idealurile scriitorilor ruși, criza tradiționalistă poate fi numai între acei câți-va intelectuali; însă țărănimea, cu cultul ei popular epic pentru Ștefan cel Mare, este identificată sufletește cu cea din Moldova. Cât despre Bucovina, chiar luna acesta a comemorat pe slujitorul Voevodului moldovean, pe Luca Arbore, dând un exemplu până unde poate merge aducerea aminte festivă pe urmele trecutului istoric. Ardealul, ca fostă provincie dela origini sub stăpânire străină și care n'a fost părtaș, la trecutul comun istoric al celorlalte provincii, e ușor să fie amenințat de criza tradiționalismului când o seamă de intelectuali, a căror formație streină a fost descrisă cu competență de alții, vor să-l izoleze de restul țării, pentru scopuri contigente. A ridica la rang de principiu politic regionalismul, implicit Ardealul este împins să divorțeze de tradiția principatelor, mai ales atunci când politica este suportată de o confesiune religioasă a cărei existență și aspirație trebue să se sprijine exclusiv pe renunțarea la trecut.

Astfel se explică de ce de șase ani de zile o bună parte dintre ardeleni nu se pot adapta nouei vieți românești și de ce cursul normal și logic al gândirii politice a fost răsturnat și multe probleme puse deandoasele, cu limbajul lor specific, cu vocabularul lor ciudat, care pentru generațiile viitoare, când tradiționalismul va birui pretutindeni, va fi mai puțin inteligibil decât cel al doctrinei lui Vogoridi.

In domeniul politic această criză, susținută de nesocotirea istoriei neamului, s'a manifestat prin transformarea actului dela Alba-Iulia, minunatul exemplu că istoria este scrisă de mulțime într'un fel de pact întemeietor de stat politic, constiuțional și, mai ales. pe „baze juridice". Fanatismul unora de a face dintr'un act vremelnic o doctrină politică perpetuă, un fel de „așezământ" politic, nu-și are explicația decât în credința mărturisită, că România n'a avut niciodată independență politică, ea, fiind multă vreme... supusă Turcilor, că cele două principate, „din punct de vedere al dreptului", n'au constituit state constituționale, ca Ungaria, de exemplu. Dacă le vorbești de statele ortodoxe, în formă bizantină, ale lui Alexandru cel Bun și Mircea cel Mare, tradiția noastră, a celorlalți, devine un stimulent de ură pe trecut. Și astfel acest tip trăiește politic din nesocotirea trecutului și neadmiterea prezentului atâta vreme cât mai continuă să fie o prelungire a acelui trecut, chemat să lichideze dela o zi la alta. Vorbim de tipul extremist înduşmănit cu tradiția, căci cel obișnuit este cel care s'a sustras pe neobservate dela cea dintâiu obligație a traiului comun într'o colectivitate națională: respectarea simpatică și integrală a zestrei morale testată de înaintași. Unul din cuvintele care rezumă pamfletar fenomenul mai sus semnalat este cuvântul „bizantinism", care, când nu ascunde în dosul lui țintirea ocultă a neiertatului ortodoxism, este întrebuințat atât în Ardeal cât și în Basarabia, ca cea mai lapidară mărturisire a desfacerii cu trecutul și proclamarea Statului de origină spontană care derivă imperios și mesianic din actele de unire. Cu aceste păreri teoretice, de colonişti politici pe un ogor tot atât de sterp ca și America, pentru cele dintâi colonii europene, unde ne găsind o tradiție locală și-au ceiat-o pe-alor (vezi Firmin Roz, „L'energie americaine", în „Bibliotheque de Philosophie scientifique") e ușor de ghicit starea sufletească a unor oameni, noui văzuți în proprii lor ochi drept întemeietori de stat modern. Nu avem a face cu obișnuiți oameni politici, ci cu un fel de mesianism politic și confesional — ... „vechiul Regat" trebue „reîncreștinat" — care a exaltat pe unii și care, pentru a se potoli, nu au fost suficienți cei câțiva ani de când s'au izbit de realitatea istorică.

Lipsa de tradiție națională s'a întins și într'alte domenii, și astfel am ajuns să vedem cum unii oameni, încurajați de superstiția superficialității vechiului Regat, au scris cărți din domeniul științei care, dincolo, ca factură, conținut sărăcăcios și tratare puerilă, figurează printre scriptele vechi, dela începutul veacului trecut. Dacă ar fi consultat numai un catalog dela Academie ar fi putut constata că ținerea în seamă a tradiției printre alte binefaceri are și pe aceea de a te salva dela propria-ți sinucidere intelectuală. Ce să mai vorbim de unele simulacre literare, ai căror înfăptuitori, nu au putut activa decât tot pe baza sinamăgirii că înainte de ei, n'a fost artă pentrucă nu era cultură...

Astăzi când vechiul Regat participă sufletește la serbarea lui Iancu ca la serbarea lui Tudor, e bine să ne dăm seama că fără întârzierea ei toate provinciile, nu se poate întemeia un Stat, a cărui forță, în ciuda tuturor inovatorilor și reformatorilor, rămâne deapururi, tradiția națională.

Practica și Teoria

Cu prilejul Targului de Mostre din Cluj

După cum Științele practice nu se pot învăța fără experiențe la fața locului, sau minuțios controlate în laborator, tot astfel și adevărurile științei economice nu se pot validita fără o serioasă verificare practică.

In acest înțeles cu prilejul Târgului de Mostre din Cluj se vor ține și numeroase congrese pe specialitate.

Afară de acestea, Camera de comerț și industrie din Cluj aranjează un program de conferințe științifice cari să împlinească o lacună mult simțită și cari să rezume toată activitatea economică din anul acesta, stabilind toate statisticile necesare și informând pe toți comercianții români și străini. Camera proectează să țină două feluri de conferințe pentru participanții Târgului de Mostre. O serie va fi ținută de economiști cu scopul de o oglindi viața economică a României și de a explica situația politică financiară a țării. O a doua serie slujește interesele producției și factorii competenți din fiecare ramură industrială vor fi chemați să polemizeze. Următorii dni au fost invitați să țină conferințe:

Cesar Popescu, directorul general dela industrie, Manollescu fostul inspector industrial, Chicoș directorul general comercial, C. Stalcovici secretarul general al Camerei de comerț din București, C. Gafencu directorul ziarului „Argus". Ion Evian directorul Băncii Generale a „Țării Românești, profesor la Academia Comercială, Martinovici profesor la Academia de Agricultură, Petrovici inspector comercial, N. Căciulă, secretar general al Camerei de comerț din Cluj, Blankenberg inspector industrial, dr. Ștefan Láday consilier ministerial.

La a doua serie de conferințe, se va vorbi despre chestiuni în legătură cu industria lemnului, a fierului, a pielei, industria textilă, chimică, alimentară. Conducătorii acestor ramure industriale se vor ocupa de problemele actuale și de modul de producție.

Tot în chestiunea biuroului de încuartiruire

Care este baza legală a funcționărei acestui biurou: legea chiriilor, regulamentul rechiziționărilor de camere sau amândouă? Cine profită de pe urma acestei confuziuni. Se impune un regulament unitar.

Arătăm într'un articol anterior că, sistemul actual de funcționare a biuroului de cartiruire, face complect inutil pe acesta și documentam aceasta cu aceia că din toate bonurile date de biurou, nici două la sută nu sunt executate, deci eficace.

Se știe că toate hotărârile date de comisiunea de incartiruire, nu sunt valabile decât după cel puțin 20—30 de zile adică după expirarea termenului contestației și a recursului la minister, în cazul când și contestația a fost respinsă.

Acest interval de 20—30 de zile dă, proprietarilor dela care s'au rechiziționat camerile, tot timpul necesar pentru a încheia între timp contracte de formă, cu care după aceia se prezintă în fața comisiunei, și inducând'o în eroare cer anularea bonului, pe care comisiunea îl acordase.

Pentru evitarea unei astfel de situații propunem următoarea soluție.

Până acum cele zece zile — termenul în care proprietarul avea dreptul să facă contestația, — începeau să se numere dela data înmanuărei hotărârei comisiunei.

Se știe însă că comisiunea mixtă de încartiruire are pe lângă fiecare circumscripție polițienească câte o subcomisiune care controlează toate imobilele din oraș și care constată camerile ce se pot rechiziționa și de față cu proprietarul încheie un proces verbal.

Noi propunem ca cele 10 zile — termenul contestației — să înceapă a se număra dela data când aceste subcomisiuni constată camera ce se poate rechiziționa și încheie procesul verbal.

Cu chipul acesta s'ar putea evita trucul proprietarilor — carl pentru a-și salva camerile încheie contracte de locațiune de formă — numai pentru a induce comisiunea în eroare.

Un fapt care contribuie foarte mult la ineficacitatea aproape toată, a activității comisiunei mixte de incartiruire. este lipsa de unitate a sistemului de legi și de regulamente în baza cărora funcționează.

In adevăr nimeni nu știe dacă biuroul nostru de încartiruire, funcționează și dă hotărâri, numai în baza legei chiriilor, sau numai în baza regulamentului rechiziționărilor de camere, dat special pentru Ardeal, sau în baza amândurora?

Regulamentul rechiziționărilor de camere este un regulament de rechiziții militare — având în vedere că e și stare de asediu, și atunci ministerul nu mai este for de recurs.

Cu toate acestea hotărârile comisiunei mixte de cartiruire pot fi și sunt recurate la minister.

Așa fiind e dela sine înțeles că nu regulamentul acesta este singurul în baza căruia funcționează biroul de încartiruire.

Pe de altă parte, legea chiriilor nu admite închirierile forțate și prin urmare rechiziționarea de camere. — Iată dar că acest birou nu funcționează nici pe baza legei chiriilor.

Toată această confuziune fiind accentuată și de multe alte dispoziții ministeriale date tot pentru biuroul de cartiruire, este în detrimentul funcționarilor și singurii cari profită de ea sunt proprietarii, în majoritatea lor străini. Așa fiind lucrurile, propunem să se întocmească un regulament unitar pe baza legei chiriilor și pe baza regulamentului de rechiziții de camere și în baza acestui regulament unitar să funcționeze pe viitor biuroul de cartiruire.

In acelaș timp propunem ca în acest nou regulament unitar ministerul, ca instanță de recurs, să fie înlocuit printr'un for local, compus din înalți magistrați, din reprezentanți ai armatei și ai ligelor de chiriași și proprietari.

Cu chipul acesta credem că comisiunea de încartiruire va putea fi pusă în situația de a avea un rost.

Da... „Un fapt divers"!

Confratele „Adevărul" pare grozav de indignat de faptul că am înregistrat ca „un fapt divers" numai, arestarea comunistei Gizela Roth din Arad. Pentru ce oare se indignează ziarul dlui Rosenthal? Ce ar fi voit „Adevărul" să facem față de un fapt pe care nu-l cunoșteam decât în elementele sale brute: o încercare de recidivă la timp curmată, o arestare și o nenorocire într'o familie căzută pe povârnișul nenorocirilor? Comentariile ar fi fost deplasate, oricum ar fi fost ele orientate. Căci pe cât respect datorim justiției, care singură are căderea a se pronunța în această chestiune, pe atâta eram obligați să facem rezerve, față de nenorocirea, nu de noi cauzată, a familiei Roth din Arad.

Dar „Adevărul" ar fi voit să ne vadă cuprinși de indignare față de poliția asasină, care a arestat pe Gizela Roth; ar fi voit să ne audă strigând răzbunare guvernului reacționar, care permite arestarea domnișoarelor comuniste; ar fi voit să ne vadă sguduiți de durere pe mormântul bătrânei sinucigașe! Pentrucă, vedeți dumnevoastră, bătrâna și fata sunt victimele oligarhiei!

Cu riscul de a fi declarați fără suflet, lăsăm „Adevărului" grija acestor prea umane sentimente. Noi ne gândim, și așteptăm să ne convingem, dacă nenorocirea dela Arad nu ni-a scăpat de o altă nenorocire, mai gravă. Și continuăm a vedea în faptul deacolo „un fapt divers", ca multe altele mai vrednice de compătimire, pe cari „Adevărul" le înregistrează zilnic tot ca „fapte diverse"?

De ce oare să facem deosebire?

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piața Mihaiu Viteazul 6
Strada Bucovina No. 32.

Vopsește și curăță haine bărbătești și femeești, bumbac și lână
FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL"
Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500. oo 13 oo

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

Mari procese de speculă
la Brașov

Majoritatea restaurantelor din oraș condamnate pentru speculă — Intervenția parchetului

Brașov 18. — In anul acesta deodată cu sosirea sezonului populația orașului și viligiaturiștii au căzut pradă unei speculi numai pomenite care a înspăimântat până și pe cei mai înstăriți oameni. Prețurile la alimente și în special la cele de prima necesitate sunt urcate zilnic, tără nici o normă, iar cele dela restaurante întrec prețurile celor mai luxoase restaurante din București.

Din cauza aceasta partea cea mai mare din viligiaturiști s'au văzut nevoiți după câteva zile să părăsească orașul plecând in alte regiuni.

Masa cea mai modestă care acum cinci luni costa 50 astăzi costă 120—130 lei iar o cameră de clasa doua 200—300 lei pe zi.

Intervenția parchetului

Cu toate protestele cetățenilor la primărie, această autoritate n'a luat nici o măsură, dacă nu pentru micșorarea prețurilor cel puțin pentru împiedecarea urcării lor excesive. Primăria nu voește să se pună în conflict cu comercianții speculatori.

A trebuit să intervină parchetul pentru a se pune frâu speculei. D. prim-procuror N. Popovici în urma unei anchete făcută de d-sa a dat în judecată aproape pe toți restauratorii din oraș împreună cu alți comercianți. Câteva dintre procesele de speculă s'au și judecat de către d. judecător Popescu. Au fost condamnați: proprietarul restaurantului Coroana cu 15.000 lei; societatea Coroana cu 50.000 lei; restaurantul Geverbewerein cu 15.000 lei; restaurantul Schvartzburg cu 12.000 lei; restaurantul Rotenbecher cu 17.000 lei; restaurantul „La Cerb" cu 10.000 lei; restaurantul Gambrinus cu 10.000 lei; chioșcul Heiman cu 5000 lei; comercianții N. Radu 3000 și I. Micuninescu 2000; restaurantul Maiorul Mura cu 13.000 lei; comercinnții G. Clipea și G. Bădițoiu cu câte 3000 lei; restaurantul Hirscher cu 12.000 lei.

*

A mai fost condamnat cu 20.000 lei amendă magazinul Bachmüler din str. Porții.

T.

PREȚURI REDUSE
Văzut'ați Vitrinele
magaziei firmei pentru femei și bărbați
Diamanstein
și
Moskovitz
CLUI,
Calea Regele Ferdinand 25. 6
? ?
Acolo veți afla cele mai nouă modele de paltoane femeești
PREȚURI REDUSE Lloyd
PREȚURI REDUSE PREȚURI REDUSE

Târgul de Mostre din Cluj
De la 31 August — 31 Septemvrie 1924
Produse industriale! Materii prime! Industrie casnică!
Locul de întâlnire al comercianților din țară și străinătate D 132
75% reducere pe toate trenurile C. F. R.
Câteva sute de expozanți | Numeroase congrese de specialitate
Incartiruirea se face de către Biroul Târgului
Directia Targului: Str. Cogalniceanu. Telefon: 10-32.

Au sosit Cămăși Bărbătești! 18
colorate, cu 2 gulere
desenuri moderne si elegante
Prețul: Lei 275 buc.
SIEGFRIED WEISS
CLUJ, CALEA REG. FERDINAND No. 6.

BEREA
DESCHISĂ 20
„URSUS"
a
Fabricei de bere
CZELL
din Cluj, este beutura predilectă a publicului

INFORMAȚII
pentru participanții la Târgul de Mostre

Târgul de Mostre din Cluj va avea loc între 31 August 14 Septembrie 1924. Biuoroul Târgului se află în Str. Cogălniceanu No. 16. De acolo se dau totfelul de lămuriri, atât verbal cât și în scris. Târgul de Mostre din Cluj are loc cu concursul tuturor Camerelor de Comerț și Industrie din Ardeal, Banat și Vechiul Regat. In Târgul de Mostre se vor expune exclusiv produse manuale, agricole și industriale, fabricate, prelucrate sau transformate pe teritoriul României Mari. Transportul și așezarea obiectelor e de dorit să se facă înainte de deschiderea Târgului. Vânzarea mostrelor este liberă. Locul unde se ține Târgul de Mostre e situat între străzile Cogălniceanu și Avram Iancu, cuprinzând terenul și clădirile colegiului reformat. Deci locul unde se va ține târgul este chiar în centrul orașului la câțiva metri depărtare de Universitate.

Produsele industriale ce se vor expune vor fi împărțite în următoarele categorii:

I. Mărfuri de fier și metal, diferite unelte, echipamente de pompieri, recvizite sanitare și articole tehnice.

II. Mașini, articole electrice, vehicule și cântare.

III. Industria pietrei, sticlă și porțelan, produse cheramice.

IV. Construcțiuni, material de construcțiuni, material și echipamente pentru construcțiuni rapide.

V. Mărfuri de lemn, produse ale industriei lemnului.

VI. Mărfuri de piele și hârtie, arte grafice, articole de fotografiat, articole de lux și bijuterii.

VII. Mărfuri împletite și țesute, lucrări de tapiserie articole de îmbrăcăminte, blănării, articole de artă.

VIII. Articole alimentare și de consumație.

IX. Articole chimice.

X. Industrie casnică și artistică.

XI. Mașini agricole și produsele industriei agricole.

In cadrele acestor categorii se va ține mai departe seamă de fiecare branșă.

*

Pentru vizitatorii Târgului de Mostre se rezervă o serie de numeroase și senzaționale atracții. Bar, localuri de petrecere, muzici, tarafuri de lăutari, etc. etc. au fost deja amenajate chiar în interiorul Târgului. (b. d. p.)

Străinii la târgul de mostre din Cluj

Intrucât de 3 ani de zile nici o manifestare economică n'a dat posibilitate străinătății să se informeze asupra producției industriale și economice, în general a României, se crede că o mare afluență de factori economici și comercianți străini vor vizita târgul de mostre din Cluj.

Numeroși agenți consulari și-au anunțat sosirea.

Comandați bilete la Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei.

Lysoform

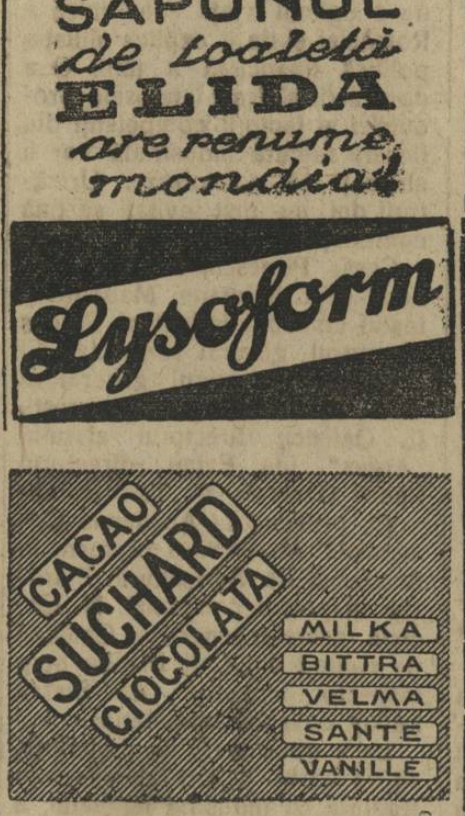

RUNOMI-
METALLUM
FABRICĂ DE ARTICOLE DE METAL ȘI DE METALURI PENTRU HARNAȘAMENTE
BRASOV, STRADA TRENULUI No. 37-39.
La deposit avem cele mai frumos executate article de aramă, metal și nichel pentru harnașamente. Article pentru șea în orice mărime. 3

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA
N.G.I. GENOVA
Linii repide de lux pentru
America de Nord si de Sud
Viitoarele plecări din Genova pentru:
Rio de Janeiro-Santos Montevideo-Buenos Ayres
Vaporul „Duca d'Aosta" . . . 22 Augus t
„ „Principesa Mafalda" . . 4 Sept.
Pentru NEW-YORK 43
Vaporul „Duilio" 8 Sept., „Guilio Cesar" 3 Septemvrie
Pentru Venezuela, Colombia, Panama, Epuator, Peru, Chili
Vaporul Napoli ..... 15 Septemvrie
Asistența specială pasagerilor de clasa III în cursul călătoriei cu trenul București—Genova
Pentru informațiuni si retineri de locuri a se adresa la Biroul de Pasageri al Companiei
„Navigazione Generale Italiana" in Bucuresti, Calea Grivitei No. 143.

Haine pentru bal văpsește în toate culorile și curăță CZINK.

ATENȚIUNE — ENORMĂ REDUCERE DE PREȚ —
Mașina cu adevărat universală, folosibilă la arat, treerat, sămănat, pentru mânarea de mori și ferestraie, pentru tragerea de povori până la 12 tone tractorul
FORDSON se află în depozit la firma PERRY
Cluj, Str. Regina Maria No. 2.
TELEFON 999. (43-1)
ȘI SE VINDE — PENTRU SCURT TIMP — CU PREȚ EXCEPȚIONAL DE 117.000 LEI

Problema agrară în Ardeal

Noui colonizări — Succesul colonizărilor — Moții au fost satisfăcuți — Pădurile din Munții Apuseni exploatate de cooperative ale moților — Ultimele lucrări de împroprietărire

Ziarul nostru a dat totdeauna o deosebită atențiune problemei agrare, și în special împroprietăririi. Dupăcum arătam în numărul de ieri, lucrările de împroprietărire sunt așa zicând terminate în întreg Ardealul, urmând a se îndeplini numai ultima formalitate: trecerea loturilor pe numele împroprietăriților în cărțile funduare. Cu toate acestea problema agrară nu este decât în parte rezolvită în Ardeal. Regiuni întregi, în care predomina și până acum mica proprietate, n'au beneficiat decât într'o măsură restrânsă de binefacerile reformei agrare. Altele cu populație deasă nu dispun de atâta pământ, încât toți cei îndreptățiți să poată fi satisfăcuți. Insfârșit mai sunt o serie întreagă de alte chestiuni de mare importanță pentru agricultura ardeleană. Rezolvirea lor este rezervată viitorului.

Pentru a da lămuriri cât mai exacte asupra tuturor acestora ne-am adresat dlui inspector general Flor, conducătorul interimar al directoratului agriculturii din Cluj.

Noui colonizări

La întrebarea noastră dacă se caută să satistacă setea de pământ a țăranilor din regiunile, în care reforma agrară nu i-a putut îndestuli, dsa ne-a răspuns următoarele:

— S'a dispus, ca în regiunile cu populație deasă, unde legea pentru reforma agrară n'a dat destul pământ țăranilor să se constitue comitete de colonizare. Ele vor fi prezidate de primpretorul plășei respective, iar ca membrii intră consilierul agricol sau agronomul regional, învățătorul, preotul și primarul. Aceste comitete fac înscrieri pentru colonizări în regiunile, unde statul are rezerve de pământ: în Bihor, Sătmar, Arad și Torontal.

Colonizările au dat resultate frumoase

Am întrebat apoi pe dl inspector, dacă se poate aștepta vreun rezultat mulțumitor de pe urma acțiunii amintite, la ceea ce dsa ne-a răspuns:

— Firește, că da! Experiența din vara curentă cu cele 220 familii colonizate din Munții Apuseni în comunele Sanislau, Berveni, Careii-Mari, Pișcolt ș. a din Sătmar, a dat succese bune. Și acum s-au luat toate măsurile pentru a asigura coloniștilor materialul necesar pentru construcții. Încă în toamna aceasta ei pot să'și clădească șuri, case etc.

Cooperative de ale Moților pentru exploatarea pădurilor statului — Ele beneficiază de sprijinul statului

Trecând la chestiunea pădurilor din Munții Apuseni, dl inspector general Flor, ne spune lucruri îmbucurătoare, care învederează deosebita grijă a dlui ministru al agriculturii de-a ușura condițiunile de trai ale Moților.

Ca o împlinire a făgăduelii făcute acestora dl ministru a dispus ca exploatarea pădurilor statului din Munții Apuseni să fie dată lor. În vederea acestui scop au luat ființă cooperative ale Moților. Cuota de participare este de locuitor dela 100—5000 lei. A zecea parte a capitalului se varsă imediat după constituire pentru acoperirea cheltuelilor de instalare. Casa centrală a cooperațiilor sătești le vine de asemenea într'ajutor, prin acordarea de împrumuturi cu o dobândă de 7 la sută anual. Brațe de muncă urmează să le dea însăși asociații.

Unde au luat ființă cooperative

Astfel de cooperative a luat ființă până acum în Huedin cu 150 membri și capital 200 mii lei, capital vărsat. Amintim aici că, asemeni tuturor cooperativelor, numărul membrilor este variabil.

In Beliș, lângă Huedin, încă a fost înjghebată o cooperativă pentru o pădure de 5 mii jugăre.

Altele sunt în curs de constituire: In Jilău pentru toții Moții acestei plase, cu o pădure de 21500 jugăre și la Câmpeni pentru 40 mii de jugăre pădure.

Stadiul lucrărilor de împroprietărire

Ultima chestiune, asupra căreia am căutat să aflăm atitudinea ministrului agriculturii a fost situația împroprietăriților, cari lucrează loturile ce li s'au dat, fără a fi încă trecut în cărțile funduare drepturile lor de proprietate.

In această privință ne spune dl Flor nu se vor face schimbări esențiale. Așa că numărul împroprietăriților rămâne cel publicat în statistica oficială. Cel mult vor fi șterși de pe listă aceia, cari nu și-au lucrat loturile primite. Intabularea în cărțile funduare se face treptat pe măsură ce progresează măsurătorile inginerești.

Insemnătate practică mai mare n'au aceste măsurători, deoarece vor realiza cel mult mici schimbări ale brazdelor de delimitare.

Criza locuințelor și Târgul de Mostre

Un congres al constructorilor

După șease ani dela încetarea războiului ne sbatem încă într'o criză de locuințe de pe urma căreia însăș progresul general al Țării are de suferit. Cu prilejul Târgului de Mostre, din Cluj va avea loc și un congres al constructorilor în care se va cere guvernului:

1. Pe cale legislativă să creeze o bază materială care să dea posibilitatea unei campanii de construcțiuni.
2. Să ajute formarea unor societăți de construcțiuni.
3. Formarea unor societăți de material de construcțiune și înlesnirea transportului materialului, așa încât în primăvara anului 1925, industria construcțiunilor să fie repusă pe picioare. In caz contrariu populația va fi amenințată de o gravă criză de locuințe, iar industria de construcțiuni va decade antrenând cu dânsa multe ramuri industriale și comerciale.

La congresul industriei de construcțiuni vor fi invitați și delegați ai guvernului. Se va lua în discuțiune și chestiunea mutării Capitalei.

B. D. P.

Citiți și răspândiți:
›Infratirea Poporului‹

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR
Joi, 27 August 1924
CINEMA SELECT
Samson si Dalila
Mare dramă din viața modernă și biblică în două episoade și 6 acte. In rolul principal: CORDA MARIA
CINEMA URANIA
Petre Voss
Omul fără nume
Partea II-a în 10 acte.
Bestiile galbene și Inundația aurului.
Mare dramă senzațională de aventuri și dragoste după romanul lui Seeliger Gerhard. In rolul principal: HARRY L.
CINEMA APOLLO
Apollo răde!
Zigotto Sofeur,
Zigotto la ocnă,
Zigotto și spionii,
Zigotto și urșii
Mari comedii excentrice americane în 6 acte. In rolul principal numai: ZIGOTTO

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
35 35
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Autobusele BLAGA Cluj
Aviz
cu începere de la 1 Septemvrie cursele de autobuze Cluj—Turda se modifică astfel:

Plecare din CLUJ	Plecare din TURDA
7 dimineața	7 dimineața
1 d. amiază	8 dimineața
6 seara	1 d. amiază
7 seara	6 30 seara

Sosirea după 1·30 oră
D 140 D 140

La Târgul de Mostre Cluj
(31. Aug. — 14. Sept. 1924) expune:
Curele de transmisiune!
Adr. telegr.: „DERMATA“ Cluj. Curele speciale pentru cusut manchetta și inele de piele pentru pistoane și alte articole technice Adr. telegr.: „DERMATA“ Cluj.
FRAȚII RENNER & Co.
Lloyd Fabrică de Pielărie S. A. Cluj. 41

HUNWALD
CLUJ,
Str. Vlahuța 3.
Telefon interurban
147.

21
Fabrica de oglinzi din sticlă veritabilă belgiană de oglinzi. Efeptuim slifuirea modernă a sticlelor pentru mobile și după desemn, dat. Amalganizarea din nou a oglinzilor defecte Mare depozit de geamuri și întreprindere de pus geamuri.
Geamuri decorative. Mare depozit de geamuri pentru vitrine.

De prima calitate plăcuta si răcoritoare este
Berea din Turda
Fabrica: Turda. Telf. 5.
Depozit principal: Cluj. Telefon No. 394.

CEASORNICE
Longines
7 Grands Prix
ELEGANTE ȘI PRECISE

Manipularea motoarelor de benzină „ASTRA“ este cea mai simplă

Ultime informații

Mâine se împlinesc 8 ani dela intrarea României în marele războiu de întregire. La 15 August 1916, poporul românesc liber își strângea rândurile în jurul Regelui care îl chemase să îndeplinească suprema jertfă. De pe plaiurile regatului liber, feciorii coboreau veseli spre hotarele nadreptățiților trecutului, pentru a aduce dincoace darul libertății atât de dorite. Din jertfa lor neprecupețită atunci am creiat România-Mare. Se cuvine, așa dar, să aducem mâine din prinosul nostru de recunoștință, o clipă de amintire pioasă momentului de la 1916, pe care îl comemorăm.

Campania noastră pe chestiunea organizărei propagandei târgului de mostre din Cluj și-a îndeplinit misiunea. Camera de Comerț — organizatoarea târgului — dându-și seama de justețea observațiunilor noastre în această chestiune, s'a adresat „Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat", cerându-i să organizeze propaganda necesară târgului de mostre în presa românească din Ardeal și Banat, care are contact direct cu lumea comercială și industrială a acestei provincii.

In urma acestui fapt, care a restabilit raporturile sdruncinate o clipă dintre presa românească și organizatorii târgului de mostre, considerând că ni-am îndeplinit datoria, închidem o campanie pe care noi cei dintâi n'am fi voit-o. La apelul „Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat", „Infrățirea" înțelege să-și redeschidă coloanele pentru sprijinirea importantului eveniment economic, care este târgul de mostre din Cluj, și a cărui însemnătate ziarul nostru n'a tăgăduit-o niciodată.

* Ardealul la Băile Pistyan. Aceasta nu este o confuzie de idei geografice ci realitate. De mult nu s'a dat așa năvală mare din Ardeal la Băile Pistyan, ca în anul acesta. Călătoria a devenit comodă și eftină, fiindcă Căile ferate din Cehoslovacia a acordat o reducere 33 la sută. Chiar și prețurile în pensioane sunt mai eftine cu 30—40 la sută ca în anul 1921, când Băile Pestyan încă au avut mulți vizitatori din România. Numai efectul nămolului de Pistyan a rămas neschimbat precum și viața care caracterizează băile mondiale și care în luna August își ajunge culmea ceea ce se dovedește și prin faptul, că la 17 August se începe concursul de tennis. In ceea ce privește distracția teatrală Băile Pistyan în anul acesta sunt prevăzute cu forțe de artiști așa zicând mai bine ca în anii de înainte de războiu. Misterul succesului stă în acea, ca Băile Pistyan au ca principiu: să dai mult pe bani puțini. 17.

* „Palatul Renner Cluj, face cunoscut mult stimatei sale clientele din orașul **Cluj** ca lemnele de foc, stejar crepat, prima calitate, tăietura din anul 1922, oferite în scris, să pot vedea spre conformarea azi și mâine la Dacia România Societate Generală de Asigurare Cluj, Calea Victoriei No. 27, unde susmenționata firmă a livrat. D. 160.

Reușita Târgului de Mostre din Cluj întrece și cele mai optimiste așteptări. Deși suntem în preajma deschiderii sale, continuă totuși să sosească noui înscrieri; astfel nu suntem încă în măsură să dăm lista completă a celor ce vor lua parte.

— Lucrătorul Lisi Francisc dela minele din Lupeni, a căzut Luni de pe o schelă în fundul minei, dela o înălțime de peste 30 metri, alegându-se cu grave contuziuni în regiunea toracică. Fiind transportat la spital, i s'au dat primele îngrijiri, însă starea sa este foarte gravă și sunt puține sperante de scăpare.

— Nu putem îndeajuns stărui pe lângă comercianții din România Mare să participe la Târgul de Mostre, ce se va ține în Cluj, dela 31 August la 15 Septembrie, spre a se convinge că industria țării a ajuns la desvoltare atât de mare încât nu mai e necesar să se importeze niciun fabricat străin. Produsele industriei noastre vor fi o adevărată surpriză pentru comercianții români.

— Echipa de footbal, aleasa Clujului a plecat astă noapte într'un turneu de sport în Germania. Printre alții au plecat dnii Lazar, Huza, Bonciocat, Chifor și Mureșan.

— Zilele acestea a avut loc la Timișoara un congres general al notarilor cercuali, cu care ocazie s'au hotărât ca aceștia să susțină în alegerile viitoare acel partid politic care le va garanta că le va apăra în parlament interesele lor.

— Duminică au plecat la București, dnii Sever Pop, vicepreședintele și dl Căciulă, secretarul Camerii de Comerț, pentru a face invitările oficiale la Târgul de Mostre din Cluj.

Ținând seamă că M. Sa Regele se va afla în Cluj câteva zile (începând cu 2 Septemvrie) și va vizita Târgul de Mostre, se prevede, că în afară de factorii economici din întreaga țară, vor lua parte la deschiderea Târgului și numeroase personalități politice.

— Alaltăseară, îndivizi necunoscuți s'au introdus în magazinul de bijuterii Kovacs din Oradea-Mare, și au furat dintr'o ladă de fier bijuterii în valoare de peste un milion. Bănuindu-se că hoții au venit la Cluj, s'a anunțat poliția de aici pentru a lua măsuri ca spărgătorii să fie prinși.

* **Efectul Băilor-Pistyan** este cunoscut deja de secoli întregi însă nime nu a știut în ce constă cauza efectului miraculos. Dela descoperirea radiului s-a constatat, că iazul de nămol din Pistyan este totodată și emanaturin natural. Pension bun se capătă deja dela 45·— Kc. în sus. Informațiuni se dau la Drogueria „Rózsa" Cluj, Str. Londrei 21, unde totodată se poate căpăta și nămol original păstrat pentru cură casnică. 17

— Este interesul României să-și asigure un debușeu în streinătate. Din tributari economici va trebui să ne asigurăm o hegemonie. Cu ocazia Târgului de Mostre din Cluj, Balcoffice din București pregătește propaganda în Bulgaria, trimițând delegați pentru aranjarea călătoriei comercianților bulgari. Dealtfel conducătorii Târgului au făcut tot posibilul, ca să adune cumpărători mulți din statele balcanice.

— Universitatea din Cluj a cerut ministerului Instrucțiunii publice suprimarea examenelor de primire în Universitate.

— Târgul de Mostre din Cluj va arăta că producția industrială în ultimii ani s'a desvoltat într'atât, încât sunt foarte puține articole care trebuesc importate și că în ceeace privește calitatea produselor industriale, acestea se pot prezenta la concurs cu cele din streinătate.

— Din cauza serbătorii de mâine, Sfta Maria, ziarul nostru va avare Vineri la orele obișnuite.

— Ieri s'au început în localul școala primare nr. 2 din localitate, examenele învățătorilor minoritari din regiunea Cluj.

— Apriga polemică dintre ziarele săsești din Sibiu „Siebenbürgisch deutsches Tageblatt" și „Deutsche Tagespost" a avut un desnodământ tragic. Redactorii acestor ziare Fritz Theil dela Tagespost și Hermann Plattner dela Tageblatt s'au duelat, fiind grav rănit unul dintre ei. Cu toate aceste adversarii nu s'au împăcat.

— Pe timpul și paralel cu Târgul de Mostre va avea loc în Cluj (9—12 Sept.) și o expoziție Zootechnică. Numeroși crescători de animale și-au anunțat participarea.

— Ministerul instrucțiunei publice a luat dispoziționea ca toți absolvenții de școli normale din vechiul regat, care cer acum intrarea în învățământ, să nu mai poată ocupa catedre decât în Ardeal și Basarabia, deoarece în aceste ținuturi se simte mai mare lipsă de învățători,

— Dl Ioan Chifor director de poliție din prefectura poliției locale, a fost numit șef al poliției comunale.

— Consiliul de războiu al corpului 6 armată din localitate a judecat azi dimineață procesul plutonierului Fodorean Vasile din regimentul 87 Infanterie, acuzat fiind de lovirea inferiorului.

Numitul a fost condamnat la o lună închisoare.

* **Caut un substitut** sau candidat de notar public, pe lângă condițiuni favorabile. Postul se poate ocupa imediat. Condițiunile rog a mi le comunica, la cancelaria subsemnatului. *Dr. Toma Vasinca*, notar public Hațeg. 159

— In cursul lunei Septemvrie se va începe în comunele rurale din Ardeal vizita medicală a țăranilor, aceasta în legătură cu intensificarea combaterii tuberculozei și sifisului.

— In adresa primirei Suveranilor la Cluj, poliția adresează populației următorul Apel: După cum se știe pe ziua de 2 Septemvrie iubiții noștri Suverani vor sosi în orașul nostru. Cu această ocazie, noi Prefectul poliției Cluj, apelăm din nou la sentimentele de loialitate și patriotism ale comercianților precum ale celorlalți cetățeni ai Clujului, ca și de această dată să facă în așa fel ca atât vitrinele comercianților cât și ferestrele și balcoanele locuințelor celorlalți cetățeni să fie ornate necondiționat cât mai artistic, arborându-se tot odată drapelul tricolor național în condițiunile cerute de regulamente. Repetăm deaici că, bazați fiind pe sentimentele mai sus amintite, avem ferma convingere că apelul nostru nu va rămâne fără ecou. p. Prefectul Poliției (ss.) MUNTEANU.

— In noaptea de Luni spre Marți, s'a furat din locuința dlui Gabor Laurenz din str. Timarului No. 28, bani și bijouterii în valoare totală de peste 100.000 lei. Bănuelile poliției au căzut pe servitoarea păgubașului, care din noaptea furtului a dispărut fără urmă.

— Comerciantul Vintze Salamon din localitate a reclamat poliției centrale, că venind că trăsura din spre Reghinul Săsesc spre Cluj, pe drum i-a dispărut din trăsură un geamantan în care avea haine și lingerie în valuare de peste 80.000 lei. Poliția face cercetări.

Un dar frumos și eftin

Lei 100.000 Lei

numai cu 20 de Lei poate câștiga ori ce persoană care cumpără 10 bilete de loterie. Comandanți de urgență bilete la

Sindicatul Presei Române

Cluj — Tragerea loteriei la 16 Februarie 1925

Prin telefon dela corespondenții noștri

Intrevederea dela Liublina

București. Eri după amiază d. Duca a făcut presei importante declarații cu privire la întrevederea dela Liublina și la participarea României în Liga Națiunilor. Cu privire la întrevederea dela Liublina, d. Duca a declarat că ea are de scop să înlesnească un schimb de vederi cu noul ministru de externe Jugoslav, d. Marincovici. Dsa va pleca mâine la Liublina, de unde poimâne va continua drumul în Elveția.

In actuala sesiune Liga Națiunilor nu va discuta nicio chestiune în legătură cu România.

Călătoria dlui Vintilă Brătianu în străinătate

București, — D. Vintilă Brătianu, ministrul finanțelor, va pleca dela Royal la 7 Septembrie la Paris unde va sta până în ziua de 12 Septembrie. După ce se va opri și la Bruxelles câteva zile, d-sa se va îndrepta spre țară.

După ultimile știri sosite de la d-sa, d. Vintilă Brătianu va sosi în Capitală după 20 Septembrie.

România la Liga Națiunilor

Unele ziare au anunțat că România va dobândi un loc în Consiliul Ligei Națiunilor. Știrea este inexactă.

Mica Înțelegere a căzut de acord ca țările ei să fie pe rând reprezentate în Consiliul Ligei.

Pe temeiul acestui acord a fost susținută anul trecut candidatura dlui Ed. Beneș, al cărui mandat n'a expirat, așa încât nu poate fi, pentru moment vorba de o alegere a unui al doilea membru al Micei Înțelegeri în Consiliul Ligei Națiunilor.

Deasemenea s'a vorbit de alegerea dlui I. G. Duca ca vicepreședinte al adunărei Ligei sau ca președinte al uneia din comisiuni.

Știrea este iarăși cel puțin prematură, deoarece pentru asemenea vice-președinți și președinți trebue ca persoana desemnată să fie în permanență la Geneva în tot timpul lunei Septembrie.

Ori dl Duca e obligat să se întoarcă la 15 Septembrie în țară, așa încât e probabil că dl Titulescu va fi ales președinte al unei comisiuni, dacă se hotărește a se atribui asemenea locuri României.

TELEGRAMA

Panică în Europa Centrală

— O criză economică în perspectivă! —

Myncsinsfors 26. — O panică de neînlăturat s'a produs pe piața materiilor industriale din Europa Centrală. Case cu reputație stabilită au încetat plățile anunțând lichidarea.

Cluj. — Delegatul Agenției noastre interesându-se prin telefonia fără fir și cerând relații sucursalei noastre din Myncsinsfors a căpătat următoarele relațiuni:

Criza se menține pentru valorile industriale. Din cercuri autorizate se dă ca sigur că această criză a fost provocată de anunțarea târgului de mostre din Cluj.

(Agenția B. dP.).

Industria casnică

Pavilionul acesteia la Târgul de Mostre

Se spune că cu prilejul Târgului de Mostre din Cluj, pavilionul industriei casnice va fi o adevărată revelație chiar pentru cei mai pretențioși în ale artei.

Inițiativa luată cu prilejul Târgului de Mostre din 1921 pare a fi dat roade.

Totuș este încă mult de făcut pentru această importantă ramură de producție și de mândrie națională.

Arta casnică românească este un isvor nesfârsit acap de d'opere și recentele expoziții aranjate, atât în Apus cât și în America au sporit faima bună a țării noastre în străinătate.

Noi ne bucurăm dinainte de știrile bune ce ni se anunță dela Târgul de Mostre și promitem că vom avea o deosebită solicitudine pentru expozanții pavilionului industriei casnice.

(*B. d. P.*)

Un bun prilej pentru vizitarea Clujului

O călătorie cu trenul, costă astăzi o avere. De aceea multă lume doritoare de-a cunoaște centrele mai importante ale țării, nu-și poate permite acest lux, tocmai din cauza tarifului urcat al căilor ferate.

Un minunat prilej pentru vizitarea Clujului, vechea capitală a Ardealului îl oferă Târgul de Mostre ce va avea loc în acest oraș în zilele de 31 August—14 Septemvrie.

Ținând seamă că în primele zile ale lunii Septemvrie vor avea loc la Cluj, înafară de Târgul de Mostre, continuarea serbărilor pentru comemorarea lui Avram Iancu (2 Septemvrie) și Expoziția Zootehnică-Agricolă (9—12 Septemvrie) oricine înțelege că timpul cel mai potrivit pentru vizitarea Clujului este prima jumătate a lunei Septemvrie.

Vizitatorii Târgului de Mostre se vor bucura de un mare favor *anume de-o reducere de 75 procente pe căile ferate*, ceeace înseamnă că întreaga călătorie se reduce la o sumă neînsemnată.

Din partea celor în drept se atrage însă atenția că această reducere nu se acordă de cât pe baza unei legitimații care se trimete oricui, gratuit la cerere și care trebuie vizată la întoarcere de *Biroul Târgului de Mostre* (*str. Cogălniceanu 20*).

De altfel Direcția Târgului de Mostre a trimis asemenea legitimații tuturor uniunilor industriale și comerciale.

Deci, cei ce-ați avut în gând de mult dorința, irealizabilă până acum din cauza scumpetei biletelor pe căile ferate de-a vizita Clujul aveți cea mai bună ocazie.

(*b. d. p.*)

TEATRUL MAGHIAR

ooo

Joi: ANTONIA (a 15 oră. Seria 17.)
Vineri: BAJADERA (a 42 oră. Cu Zöldhelyi, Ihász, Virág. Seria 18.)

Institut de Arte Grafice „INFRAȚIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul V. Nr. 1164 — 4 PAGINI — 2 LEI — 4 PAGINI — Sâmbătă 30 Aug. 1924

Infrăți

564

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român
Sibiu

CLUJ 30 AUG 1924

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI LA AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 480 L.
PE 6 LUNI . . . . . 240 L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 50 L.
PE 1 AN pentru autorități . . 600 L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 300 L.

Opt ani dela intrarea Romaniei în războiu

S'au împlinit eri opt ani dela intrarea Românici în războiu. Au trecut așa de rapede acești opt ani, înghițiți de înfrigurarea împrejurărilor prin cari am trecut, încât această măreață aniversare ne surprinde. Zilele de grea cumpănă ale războiului, suferințele îndurate într'o luptă inegală, ni-au făcut să uităm ziua de sguduitoare emoții când oștirea română trecea munții prin cele opt pasuri ale Carpaților, pentru a aduce dincoace cea dintâiu solie de unire și libertate. Bucuria unirei care a urmat după doi ani, și cei șase ani pe frământări ale așezării noastre naționale, au lăsat iarăși pe al doilea plan al preocupărilor noastre, preamărirea unui moment unic în istoria neamului nostru.

Opt ani au trecut, și în acest răstimp câte bucurii nu s'au înăbușit în volbura tulbure a patimilor, câte nădejdi nu s'au prăbușit, lovite crunt în ceeace ele au avut mai sfânt!. Dar, mai bine să trecem. Nu e momentul acum să ne răscolim păcatele. Voinicii cari porniau la 15 August 1916 cu mâna goală și cu sufletul plin de măreția chemării lor, s'ar mâhni în lăcașal superbului lor sacrificiu. Nu, mai bine să ne întoarcem la ziua aceea înălțătoare, care acum opt ani arunca cea dintâi punte de fericire reală peste hotarul munților despărțitori; să ne gândim la acea zi măreață, care ne sguduia cu presimțământul unirei și dincolo și aici.

Gestul României mici dela 15 August 1916 a cântărit greu în balanța războiului mondial. Armata noastră săracă, dar hotărî ă, aducea ultima lovitură simțitoare forțelor germano-maghiare, provocând o profundă îngrijorare la Berlin, Viena și Budapesta. Intrarea trupelor noastre în Ardeal a constrâns comandamentul trupelor germano-maghiare să și modifice complect planul de războiu, ridicând brâul care împresura tot mai amenințător Verdunul, spre a creia o armată în Transilvania sub comanda generalului Falkenhein și dând numeroase puteri armate mareșalului Mackensen, pentru a ridica armata de ofensivă de pe frontul nostru de sud. Atât de greu apăsa declarația noastră de războiu, încât toate forțele de ofensivă ale Puterilor Centrale s'au năpustit asupră noastră. Și n'am fost cruțați. Trupuri tinere de voinici au îngrășat eroic pământul românesc la Sibiu, la Jiu, la Dragoslave, pe valea Prahovei, și în retragere pe tot lungul Munteniei invadate. Dar jertfa noastră trecătoare schimbase sorții războiului în tabăra națiunilor cari se ridicaseră pentru întronarea principiului libertății popoarelor. Retrăgându-ne pe Siretul ultimei noastre rezistențe, pregăteam zilele de glorie ale Mărăștilor și Mărășeștilor, de unde avea să pornească nu mult mai târziu marșul glorios al unirei.

E măreață toată această epopee a ultimelor noastre jertfe, începută acum opt ani pe plaiurile libere ale Carpaților, și se cuvine să ne amintim de ea cât mai des, pentru a ști să prețuim îndeajuns tot ceea ce ne înconjoară astăzi!

Parastase pentru Avram Iancu

Eri în ziua de Sfânta Maria a avut loc în toate bisericile care aparțin Episcopiei Clujului și Feleacului frumoase parastase oficiale într'u pomenirea marelui erou național — Avram Iancu.

La Cluj de asemenea s'a oficiat un parastas în biserica românească de către însuși P. S. S. Episcopul Ivan.

După terminarea slujbei d. asesor Andrei Ludu a rostit o frumoasă cuvântare despre Avram Iancu.

Patriarhul tuturor Sârbilor

In zilele de 27—28 August au avut loc mari serbări la Ipec, un oraș în partea de miază zi a Iugoslaviei. Atunci s'a așezat în scaun S. Sa Dimitrie, patriarhul tuturor Sârbilor.

Cel din urmă patriarh al Sârbilor a fost alungat din scaun în anul 1766 de sultanul turcesc Mustafa. De atunci Sârbii n'au mai avut patriarh până în anul 1920, după unirea tuturor sârbilor într'o singură țară. La serbările dela Ipec au luat parte regele, guvernul, toți episcopii și mulți parlamentari.

Politica noastră economică

Prețioasele aprecieri ale Prințului Carol

In cursul volajului Său în străinătate, A. S. Regală Principele Carol a făcut importante declarațiuni revistei pariziene „La Romaine economique et financiere", cu privire la situația noastră economică. E în declarațiile Principele Carol cea mai autorizată desmințire pentru toate svonurile cari circulă în streinătate și în țară, protivnice realităților. Situația noastră este grea, a spus în esență A. S. Regală, dar nici pe departe nu nu poate fi așa precum vor să o arate unii interesați a ne vedea sdrobiți. Politica noastră economică este destul de chibzuită și bogățiile solului sunt o suficientă garanție pentru streinătate. Noi nu excludem participarea la exploatarea acestor bogății a capitalurilor streine **„e însă de datoria noastră să salvgardăm pe deplin independența noastră economică".** *Legea minelor cuprinde acest principiu esențial.*

Aprigii vrăjmași ai guvernului ar putea să folosească mult din această lecție. Toate criticele lor răutăcioase sau interesate se spulberă în fața acestei aprecieri juste.

Un dar frumos și eftin

Lei 100.000 Lei

numai cu 20 de Lei poate câștiga ori ce persoană care cumpără 10 bilete de loterie. Comandanți de urgență bilete la Sindicatul Presei Române

Cluj — Tragerea loteriei la 16 Februarie 1925

Românizarea orașelor și supărarea confratelui „Ellenzék"

In timpul din urmă s'a discutat la noi, cu o asiduitate ce nu ne miră de loc, problema românizării orașelor. Au fost preconizate fel de fel de soluții, unele mai serioase, altele mai puțin practicabile. Dintre toate acestea două merită o atențiune deosebită: Este cea a ministerului Instrucțiunii publice, care tinde spre cucerirea orașelor prin înființarea de școli de arte și meserii. A doua, de o dată veche, prevede crearea unei cât mai strânse legături între comunele din fiecare regiune cu respectivele centre orășenești.

Fără doar și poate, ambele aceste soluțiuni nu convin minoritarilor, stăpâni pe orașe. Ei ar dori o perpetuare a situației de până acum. Ba mai mult, cer introducerea autonomiei comunale depline, al cărei rezultat ar fi întărirea lor într'o măsură mai mare. Dar nu tot acesta este interesul românismului.

Nu ne miră deci de loc, că „Ellenzék" face o aspră critică a proiectului de reorganizare administrativă în legătură cu chestiunea ce ne preocupă.

Motivul invocat este dreptul de control prevăzut de proiect al prefecților și al ministerului asupra administrațiilor comunale făcute de comitete și comisiuni locale.

*

Pentru noi dezaprobarea acestui control din partea lui „Ellenzék" este un indiciu sigur că noul proiect de lege a adoptat un punct de vedere favorabil românismului. Căci nu putem admite ca orașe din regiuni românești să fie administrate contrar intereselor românești, după cum ar voi „Ellenzék". Iată pentru ce aprobăm controlul exponenților guvernului, și deci al românismului, asupra tuturor comitetelor și comisiunilor administrative locale.

Chestiuni muncitorești

Invazia muncitorilor străini

Activitatea biuroului de plasare de pe lângă Inspectoratul muncei din Cluj dela 1 Ianuarie până la 1 August — Câți muncitori au rămas fără lucru — Mii de muncitori străini sunt tolerați — Cauzele somajului muncitorilor indigeni

Revenim astăzi cu date și documente asupra chestiunei invaziei muncitorilor streini în țară, chestiune asupra căreia am mai scris acum 10 zile un alt articol. Arătam atunci marele pericol ce-l prezintă pentru statul român în general, și pentru românizarea industriei, această invaziune a muncitorilor streini.

In urma articolului nostru, ziarele înstreinate dn strada Sărindar au sărit ca mușcate de șarpe, și în coloane întregi ni-au acuzat că alarmăm opinia publică susținând fapte inexacte.

Astăzi vom documenta cu acte scrise, cu cifre statistice, și cu nume, că toate afirmațiile făcute de noi în articolul trecut sunt riguros exacte și că pericolul invaziunei muncitorilor streini în țară este o realitate, care pentru salvarea intereselor superioare ale Statului în general și ale muncitorilor indigeni în special nu mai poate dăinui.

Date statistice oficiale

Interesându-ne la Inspectoratul muncii din Cluj am putut obține următoarele date asupra activității biroului de plasare de pe lângă acest inspectorat.

Iată situația lunară a plasărilor muncitorilor dela 1 Ianuarie până la 1 August: și aceste numai în regiunea Inspectoratului muncei din Cluj.

Oferte făcute de patroni pentru angajamente de muncitori în luna Ianuarie au fost 483; cereri de angajament din partea muncitorilor au fost 681; au fost plasați 395. In Februarie: oferte de lucru 687; cereri de angajament 1109, plasări 585. In Martie: oferte de lucru 636; cereri de angajament 1143, plasări 563.

In Aprilie: oferte de lucru 799; cereri de angajamente 1147; plasări 691.

In Mai: oferte de lucru 1053; cereri de angajamente 1141; plasări 884.

In Iunie: oferte de lucru 1592; cereri de angajamente 742; plasări 424.

In Iulie: oferte de lucru 1723; cereri de angajamente 815; plasări 675.

Din această statistică se poate vedea perfect de bine următoarele:

1) numărul ofertelor de lucru din partea patronilor a mers mereu crescând căci în adevăr în Ianuarie 1924 s'au anunțat la inspectorat 483 oferte iar în Iulie 1723, deci de patru ori mai mare.

2) numărul cererilor de lucru din partea muncitorilor, deci numărul muncitorilor indigeni — în majoritatea lor români, — fără lucru a mers — și el crescând căci de unde în Ianuarie au fost 681 de cereri de angajament, în Mai au fost 1141.

3) Că biroul de plasare n'a putut plasa decât 4117 muncitori din cei 6678 câți erau fără lucru — și că prin urmare 2661 de muncitori au rămas încă fără lucru.

4) că patronii în majoritatea lor neromâni aveau nevoie de 6073 de muncitori, că biuroul plasării dispunea de 6778 de muncitori și că cu toate acestea patronii n'au angajat decât 4417. Deducția logică este că diferința de 2661 de lucrători pe cari îi cereau patronii au fost angajați pe alte căi, majoritatea lor fiind recrutată din muncitorii străini intrați sau tolerați în țară în mod ilegal.

Cauzele acestei situații periculoase

Principala cauză este că patronii tuturor fabricilor, refuză categoric să angajeze muncitori indigeni și în special pe muncitorii români.

In al doilea rând această situație se datorește invaziei muncitorilor străini în țară invazie provocată de lipsa de vigilență și de conștiinciozitate a serviciilor de siguranță atât a celor dela graniță cât și a celor din interiorul țărei.

Vom documenta acestea cu nume și cu acte oficiale.

Foarte numeroși muncitori din străinătate în majoritatea lor unguri și cehi obțin dela consulatele românești din țara respectivă viza pașaportului de trecere în România — pe motiv că vin pentru interese familiare.

Ajunși în țară reușesc, pe căi ilegale, să obție prelungirea termenului de rămânere în țară și astfel ajung să se angajeaze în diferite fabrici.

Prin ordinul ministerului Muncii No. 12479 din 27 Ian. 1923 dat de comun acord cu ministerul de Interne s'a impus serviciilor de siguranță să nu mai acorde muncitorilor străini nici o prelungire de rămânere în țară, fără avizul favorabil al inspectoratului muncei și al inspectoratului industrial.

Ordinul acesta repetat în nenumărate rânduri este totuși în permanență ocolit de serviciile de siguranță.

Iată numai câteva nume de muncitori străini cari sunt și azi menținuți în țară de siguranță și pentru cari inspectoratul muncei a cerut de luni de zile expulzarea lor:

Veiss Andrei, ungur, angajat la firma „Furnitura"; Devits Terezia, cehă, angajată la firma „F raria"; Feinstein Dejő, evreu,

(*Urmare pe Pag. II.*)

Invazia muncitorilor străini

(Continuare de pe Pag. I.)

ceasornicar pentru cari inspectoratul muncei a cerut expulzarea încă din 7 Februarie 1924 şi care e totuşi menţinut în ţară. Frenkel Herman evreu, angajat la Bognar şi Szanto a fost respins de inspectorat încă dela 6 Iunie, totuşi şi azi e în ţară; Psemincova Vilhelmina, corespondentă la fabrica Renner, respinsă de inspectorat încă dela 13 Februarie, totuşi şi azi e în ţară, Reichler Hugo, funcţionar la Renner, respins de inspectorat încă dela 2 Martie; Hermanova Oltydita, casnică la fabrica Renner, respinsă de inspectorat încă dela 18 Ianuarie; Matiewsky Maria, lucrătoare la Renner respinsă de inspectorat încă dela 21 Ianuarie; Hamon Alajos, mecanic la Renner respins de inspectorat încă dela 30 Ianuarie; Hok Iosif, lucrător la „Turnătoria de fier", respins de inspectorat dela 4 Martie. Deasemeni la fabrica „Costumul" sunt 14 lucrători cehi pe cari siguranţa îi îngăduie să mai steie în ţară fără nici un aviz al ispectoratului.

Acestea sunt numai câteva exemple din Cluj. Işi poate însă oricine închipui câte mii de lucrători străini sunt toleraţi în mod ilegal în ţară — şi cum din cauza lor, lucrătorii indigeni au rămas fără lucru, muritori de foame.

Iată pentru ce cerem din nou un sever control al tuturor muncitorilor din Ardeal şi expulzarea imediată a tuturor acelora cari vor fi găsiţi că sunt străini şi cu actele necomplecte.

In numărul de mâine vom arăta ce măsuri bune a luat ministerul în această chestiune şi cine sunt vinovaţi de neaplicarea lor.

Şt. P.

Serviciul de ocrotire socială în Ardeal

Organizarea instituţiilor de ocrotire socială, se urmăreşte cu toată râvna dela o vreme încoace în vechiul regat mai cu seamă, unde direcţiunea generală a asistenţei sociale din Ministerul Sănătăţii publice, a făcut ca aceste instituţii să capete o importanţă deosebită, îndeplinind un dublu rol social, în primul rând ca instituţii de ocrotire sociale şi în al doilea rând de educaţie, ca o vie pildă ce se dă populaţiunei.

In scopul ca aceste instituţii să-şi desăvârşească menirea lor şi în Ardeal, unde până acum ele nu au fost la înălţiunea chemării lor, ministerul sănătăţii publice, a luat măsuri ca în centrele oraşeneşti, să se înfiinţeze asemenea instituţii, în de comun acord cu autorităţile administrative locale. Este în intenţia ministerului, ca noua lege de înfrânare a vagabondajului şi cerşitului, să se extindă şi să se aplice cu rigoare peste tot întinsul ţării şi în acest scop s'au înfiinţat deja în Cluj, Braşov, Sibiu, Oradea-Mare, etc. triajuri de bărbaţi şi femei, adică s'au instituit centre, unde cerşetorii şi vagabonzii, culeşi de pe străzile oraşelor respective, şi toţi acei ce nu pot dovedi rostul lor în acele centre, să fie trimişi la triajuri, iar de acolo, după ce sunt cercetaţi, de instanţa ce are această cădere, se trimit fie coloniilor de muncă, fie azilurilor, care de altfel nu au un caracter definitiv.

Pentru înfiinţarea şi organizarea acestor instituţii, ministerul a trimis în timpul din urmă, mai mulţi funcţionari superiori ai săi, cari să studieze şi să propună modalităţile ce vor crede de cuviinţă, pentru aducerea la îndeplinire a legii.

Astfel copii minori, băeţi, de exemplu, pe lângă clădiri mai spaţioase necesare dormitoarelor, sălilor de învăţământ, ateliere, etc. mai au nevoie de un mic teren, care să le servească la o desăvârşire a educaţiei.

In turneul pe care dl ministru Săveanu, l-a făcut în zilele trecute prin întregul Ardeal, s'a interesăt de aproape şi de mersul acestor instituţii şi a luat dispoziţiuni ca ele să fie cât mai urgent organizate şi puse pe baze legale.

Presa maghiară

Uniunea interparlamentară

Zilele trecute s'au întrunit la Berna delegaţi ai tuturor ţărilor europene cu prilejul conferinţei Uniunei interparlamentare. Cași până acum şi de astădată delegaţii unguri şi germani au protestat contra regiunilor din statele succesorale. Deputatul Grabec, reprezentantul Cehoslovaciei şi dnii Djuvara şi Dragomirescu din partea României au dat răspunsul cuvenit acestor atacuri, desvelind acţiunea subversivă desfăşurată în special de minoritatea maghiară.

Presa ungurească dela noi s'a grăbit să înregistreze dezbaterile dela Berna, prezentându-le în lumina cea mai puţin favorabilă nouă. Unica soluţiune a problemei minorităre, după ziarele ungureşti, este cea preconizată de baronul Szterényi, delegatul Ungariei, care a cerut intervenţia Ligei Naţiunilor. Pentru noi atitudinea schiţată a presei ungureşti este o nouă dovadă a lipsei de loialitate a Ungurilor din România.

Arondarea eparhiilor romano-catolice

Ocupându-se de eparhiile romano-catolice împărţite în două prin tratatul de pace, „Brassói Lapok" găseşte că o nouă arondare a lor este de prisos, deoarece ele formează o unitate organică închegată în cursul atâtor veacuri. Firește scopul nemărturisit al unui atare aranjament este posibilitatea unui contact intensiv dintre Ungurii din toate ţările succesorale. Atât România cât şi Cehoslovacia nu pot să adopte punctul de vedere unguresc.

Cu riscul de a fi prezentate ca duşmani ai catolicismului, ambele aceste ţări înţeleg să previe uneltirile ungureşti prin biserică.

TEATRUL MAGHIAR

ooo

Sâmbătă matineu: MIŞELUL. (Preţuri reduse. Seria 19.)
Sâmbătă seara: MAZURCA ALBASTRĂ (Cu Erényi, Tompa, şi Rudas. Seria 20.)
Duminecă matineu: SPAIMA SATULUI. (Debutul diletanţilor din Căpuşul-Mare. Preţuri reduse. Seria 21.)
Duminecă seara: SPAIMA SATULUI. (Debutul diletanţilor din Căpuşul-Mare. Preţuri obişnuite. Seria 22.)
Luni: POSTALIONUL ALBASTRU (a 9 oră. Debutul dşoarei Dajka. Cu Neményi şi Tompa. Preţuri obişnuite. Seria 23)

Atenţie!

Din cauza reorganizării toţi articli de modă din prăvălia

Voith

Cluj, P. Unirei 14.

se vând cu preţuri escepţional de reduse

Atenţie!

46

MICA PUBLICITATE

SECRETARUL CERCUAL DIN BACIU (lângă Cluj) caută spre imediată aplicare subsecretar diplomat, sau practicant având 8 clase liceale. Se angajează şi 1 scriitor versat în agendele administrative. Oferte rog la Secretariatul cercual în Baciu (Telefon Nr. 601) D 162

DE VÂNZARE un coteţ de pui nou la Portarul din Str. Iuliu Maniu 3.

Sprijiniţi Comerţul şi Industria Românească

In Str. Nicolae Iorga 6. s'a deschis prima

Pantofărie studenţească,

unde se execută comenzi de pantofi, ghete, cisme şi sandale. Tot aici s'a deschis şi primul salon de lustragerie de ghete 27

Pentru studenţi şi funcţionari de stat se acordă 10% reducere.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Sâmbătă, 30 August

CINEMA SELECT

Samson si Dalila

Mare dramă din viaţa modernă şi biblică în două episoade şi 6 acte. In rolul principal: CORDA MARIA

CINEMA URANIA

Petre Voss

Omul fără nume

Partea III a în 10 acte.

Omul cu nervi de fer şi Deslegarea misterului.

CINEMA APOLLO

Regele Forţei

Mare dramă senzaţională de aventuri. In rolul principal rivalul lui Maciste: box-xal. Afară de program, a comedie cu „EL".

Dela Direcţiunea Uzinelor Electrice ale oraşului Cluj

No. 1386—1924.

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţă generală că în ziua de 1 Novembrie 1924 ora 10 a. m. se va ţine licitaţie publică pentru furnizarea a 500 (cincisute) vagoane lemne de foc crepate uscate esenţă, fag şi gorun necesare Uzinei Electrice dela Someşul-Rece, pe anul 1925.

Termenul de furnizare:
100 (Unasută) vagoane până la 1 Mai 1925,
200 (Douăsute) „ „ „ 1 Iunie 1925,
200 (Douăsute) „ „ „ 1 Iulie 1925.

Locul de predare este uzina electrică dela Someşul Rece, bascula uzinei.

Ofertele închise se vor înainta cel târziu până la ora licitaţiei la Direcţiunea Uzinelor, Calea Regele Ferdinand No. 30 unde se pot lua şi informaţiuni amănunţite.

Ofertanţii se vor conforma art 72—84 din legea contabilităţii publice a Statului.

Cluj, la 26 August 1924.

D 161 Directorul, Uzinelor Inginer: **V. Roată.**

Uzina Electrică a Oraşului Cluj No. 1403—924

Publicaţiune

Avem onoare a aduce la cunoştinţă Onor. public consumator, că în ziua de 30 l. c. între 12—16 se va întrerupe curentul pentru întreg oraşul din cauza lucrărilor ce se vor executa pe linia de înaltă tensiune Cluj — Someşul-Rece.

D 164 Directorul Uzinelor Inginer: V. ROATĂ.

Dela Primăria oraşului Cluj Nr. 21880—1924 cons.

Concurs

Pentru ocuparea postului de şefperceptor devenit vacant la Primăria oraşului Cluj prin aceasta publicăm concurs. Doritorii de a ocupa acest post sunt învitaţi să-şi înainteze cererile provăzute cu actele necesare, conformându-se dispoziţiunilor art. 7. din regulamentul pentru aplicarea legii statutului funcţionarilor publici, până la data de 21 Septemvrie a. c. la registratura generală a acestei primării.

Cererile sosite după această dată nu se vor lua în considerare.

Cluj, la 22 August 1924.

D 163 Primar: (ss.) **Dr. Utalea.**

Reclama este sufletul comerţului

Lloyd 1677

Fier de beton

Sârmă laminată, Fier rotund,

Cue de sarma

Sârmă de fier, Sârmă arămită,

38

Arcuri de mobile

Sârmă ghimpată, Scoabe,
Sârmă de oţel din uzinele

Industria Sarmei S. A.

Furnizează imediat

Feraria S. A. Cluj,

Calea Victoriei No. 29.

Adr. Telegr.: „Feraria". Telefon: 4-40, 3-47.

Cel mai bun îngrijitor pentru copii! Praful Nr. 1 a lui Höfer pentru a presăra la copii, Baby-Creme, a lui Höfer. Depozite la Cluj: Drogeria Emke, Rózsa-Royal si farmacia Demeter, dr. Hintz si Flohr.

Industriile participante la târgul de mostre din Cluj

Publicăm mai jos lista a peste 250 industriași, înscriși să ia parte la expoziția Târgului de mostre din Cluj. Deși lista nu este completă, deoarece înscrierile continuă, ea dovedește marea însemnătate pe care tinde să o ia târgul de mostre din Cluj. Din toate părțile țării, industriile cele mai bine desvoltate s'au grăbit să aducă aportul lor de fapte întru afirmarea forței noastre economice.

Mărfuri de fier și metal, diferite unelte, echipamente de pompieri, recvizite sanitare și articole tehnice:

Industria Sârmei, Soc. An., Cluj. Atelier Technico-Mehanic, Umberto Sorani, Focșani. Müller Friedrich, atelier mechanic, Alba-Iulia. Grünwald Iacob, tinichigiu, Cluj. Florenz Iosif, fabrică de măsuri, greutăți și articole de metal. Oradea-Mare. Kendoff Ștefan, lăcătuș, Cluj. Uzinele „Dacia, Aurel Pascu et Cie, Hunedoara, mărfuri de fontă turnate, mașini de găurit, rândele mechanice pentru tâmplari, plugari. Brod Hermann, tinichigiu, Cluj. Vass Adolf, inginer, concesionar de patente, Cluj. Klein și Boleman, fabrică de articole din tinichea, Satu-Mare. Ribner & Comp, fabrică de lustruri, Cluj. Turák Coloman, atelier de lăcătușerie și reparație de mașini, Cluj Blényesy Liptai & Co., industrie de articole de fier și metal, Turda. Carniol M. Fiul, București. Gün Edmund, lăcătuș, Cluj. „Kaucas" Industrie Metalurgică, București. Noua Societate a Atelierelor „Vulcan", fabrică de mașini și vagoane Soc. An. București. Prima întreprindere industrială din Câmpie, Ghiriș-Arieș. Rudolf Schmidt &. Co. fabrică de pile și unelte, București. Turnătorie de fier și Fabrică de mașini Soc. An. Cluj. Berger S. mehanic, Cluj. Berger Eduard, Cluj. Bernat Desideriu, construcții de fierărie, Baia Mare.

Mașini, articole electrice, vehicule și cântare:

Alexi & Vass, întreprindere technică și electrotechnică, Cluj. Batiz &. dr Jeszenszny, turnător de capete de sifoane, Cluj. Eduard Hermann și Fiul, fabrică de balanțe, Timișoara. Katz Armin, răcitoare de automobile, Cluj. Liskai Ioan, turnător de bronz, Cluj, S. A. R. I. C. soc. an. Română Industrie chimică, Ploești. Schiel Frații, fabrică de mașini Soc. An., Brașov. Uzinele „Kardos", Arad. Energia, Soc. An. Românească pentru întreprinderi electrotehnice și mehanice, București. Prima Fabrică Electrică Română S. A., Cluj. Munteanu Victor, atelier mehanic, Cluj. Ghișe Sofronie, Atelier mehanic, balanțe „Perfect" din fier laminat, Cluj. Andrei Lőrinc, constructor de balanțe și mobile de fier, Cluj. Tehnice S. A., Târgu Mureș. Turnătoria de fier și fabrică de mașini s. a., Oradea-Mare. „Archimedes", fabrică de balanțe și mașini, Cluj. Princz Frații, turnătorie de fier și fabrică de mașini S. A., Satu-Mare. Rieger Andrei, fabrică de mașini soc. an., Sibiu. Simonffy Ștefan, fabrică de mașini, Cluj. Cornel Popp, Aiud. Frații Szmrecsányi, atelier de mașini, Zălau. „Uniu", Birou de Expediție, Ignat Deutsch, Cluj.

Industria pietrei, sticlă și porcelan, produse ceramice!

Iuliu Hunwald et Co., Fabrica de oglinzi, Emil Berger, Iași Prima Fabrică de oglinzi în România. Aug. Zwoelfer, București. Banca Generală a țării Românești S. A,, Jibou, „Iris" Societate anonimă română pentru industria ceramică Cluj, articole ceramice și de porțelan, vase, izolatoare de porțelan pentru telegraf. Ceramica de Lux „Dac" S. A. Română, Satu-Mare. Uzinele ceramice S. A. Cluj, Fabrica de Sobe din Bistrița, Industria ceramică S. A., Diciosânmartin. Lang, Rosenthal et Palmhet fabrică de sticlă, Brașov. „Vitrometan" Fabrică de sticlă soc. anon. Mediaș Vass Eugen, atelier de aragonită, Târgul-Mureș, Rényl Árpád, fabrică de sticlă, Baia-Mare. Felser Victor prima industrie bănățeană pentru pictură și email photo pe porcelan și sticlă, comuna Deta. Kovacs Soma et Co., fabrică de pietre de moară, Arad.

Industrie casnică și artistică:

Dna Müller Evald, Cluj, Kiss Frații, comuna Sic. David Vențel, instrumente muzicale, Cluj. Mouja Alexandru, constructor de vioare, Baia-Mare „Venus", fabrică de covoare, Cluj. Dna dr. Boroș George, industrie artistică, Cluj. „Covoară", fabrică de covoare, Cluj. Dicsőfi văd. Maria Somodi și dna Pahi, industrie artistică, Cluj. Societatea Misiunei Sociale, Cluj. Baricz Ádám, industrie artistică, Cluj. Salon de industrie artistică, Cluj. Székely Zoltán, covoare, Oradea-Mare. „Orient", covoare persiane, Șmleul-Silvaniei. Zakariás Iuliu, industrie artistică, Gherla. Demeter Iozefina, industrie artistică, Târgul-Mureș. Binder Emilia, atelier de jucării, Sebeșul-Săsesc. „Furnica", atelier de țănătorie, Orăștie. Buinek C. Jean, et. S. L. ca Nicolescu, atelier de pirogravură, București. „Favorit", dna Alex. Jancsó, industrie artistică, Murăș Uioara". „Manus", atelier de covoare, comuna Ordeș (posta Conop, jud. Arad). Martin Octavia industrie artistică, Aiud. Vermes Judit, industrie artistică, Trăscău. Czillér Irimie, țesătorie de covoare persiane, Oradea-Mare.

Articole chimice:

Heinri soc. an., fabrică de săpun, Cluj. Celluloid labrică de perii, societate an. Oradea-Mare. Schmidt Fritz, fabrică de lacuri, Mediaș. F. A. Degan, agentură și comision, Cluj. „Mărășești" s. an. rom. pentru ind. chimice, București. „Nitrogen", soc. an. pentru îngrășăminte și produse chimice, Diciosânmărtin. „Phönix", fabrică chimică s. a. Baia-Mare. „Amylon", fabrică de scrobeală, Sibiu. Brázay Coloman soc. an. chimică industrială, Careii-Mari, Wellmann Eduard, fabrică chim. technică, Sibiu. Uzinele Färbel și P. F. R. de cretă „Zea", Cluj. Uzinele „Solvay" din Transilvania, Uioara. Fabrica „Stella" soc. an. București. Herczeg Géza, fabrică chimică, Cluj.

Articole alimentare și de consumație:

„Astra", rum, cognac și lichioruri Cluj. Ainder Thomas et Fiul et Ziketi. fabrică de salam, Mediaș „Ideal", fabrică de ciocolată, Aiud. „Kandia", bonbons, Timișoara. Klein Leopold, spirt și drojdii, Seini. Uhl Iakob et Fiul fabrică de macaroane și paste făinoasă, Sibiu. Băile Borsec s. a., Cluj. Apă minerală. „Berindei„ Soc. An. pentru Industria de Ciocolată, București. Bognár și Szántó, s. p. a. fabrică de lichieur și cognac. Cluj. Czell Friedrich și Fii, fabrică de bere, Cluj Derzsi Frații, depozit de ape minerale, Cluj. Dreher-Haggenmacher, fabrică de bere, Oradea-Mare. Gagel Otto, fabrică de biscuiți, București. Károlyi Alexandru, cofetar, Cluj. „Mendel", fabrică de bere ș. soc. an. comercială, Turda. Müller Alois Fii, București, Robin Charles et Co. S. A., fabrică de șampanie și lichioruri, Oradea-Mare.. „Suchard" Soc. An. Română pentru fabricarea ciocolatei, București. Succesorul Ungár, Edmund Boga, fabrică de mezeluri, Cluj. „Vinea" Soc. An. pentru comerțul de vinuri și derivatele lor, Alba-Iulia, Vinuri înfundate.

Construcțiuni, material de construcțiuni, material și echipamente pentru construcțiuni rapide:

„Trassia" Uzinele ardelene de trass soc. an. Dej. Friedmann Francisc, proprietar de fabrică Zălau. Pollák Alexandru, Fabricant de cărămide, Arad. Schönberger Harry arhitect, București. „Bacula" Uzine, Ganzert et May, Brașov. Industria Ceramică din Ghiriș-Arieș. Fabrica de eternit S. A. „Meteor", Oșorheiu. Bahn Mihail Fabrică de țigle, Jimbolia. Fabrica de cărămidă a Orașului Tg.-Mureș. Lederer Martin fabrică de cărămidă-chamotte, țigle și pentru arderea de var Soc. An. din Aleșd, Oradea-Mare. „Patria", bancă pt. credit, comerț și industrie, Blaj.

Mărfuri împletite și țesute, lucrări de tapiserie, articole de îmbrăcăminte, blănării, articole de artă:

Gromen et Herbert, stofe, Sibiu. Fabrica de suspensori și bandage „Juno", Arad. Prejmer Soc. An. pentru industria Lânei, Brașov. „Lebeda" lengerie, Cluj, Scherg Wilhelm et Cie, fabrică de postav, Brașov, Țesătoria Ardeleană Fabrică de Textile s. a., Cluj, Izrael et Co. blănar, Cluj. Janky Ludovic, blănar, Cluj. Katz et Mendel, atelier de croitorie, Cluj, Szentpéteri Alexander, piepteni, Baia-Mare. Varga Francisc, bărbier, Zălau. „Venus", piepteni, Cluj. Frații Mártonffy, blănar, Cluj. Déri Ludovic, blănar, Cluj. Benedekffy A., atelier de perii, Zălau. „Dobria", țesătorie, Cluj. „Favorit", panglici, Brașov. „Wilhelm", pălării, Timișoara, Societate pentru Industria Textilă, Buhuși, „Helveția", Industria Textilă, București. Nicola et Fehér, articole de celuloid, Reșița. Papp Gavrilă, articole de modă, Cluj, Piața Unirei 8. Lingerie bărbătească. Fenér Ștefan, pălărier, Cluj. Industria Română de țesături, Mediaș. Anca Ioan, croitor de dame, Cluj, str. Memorandului 15. Paltoane de dame, Aneta Oltean et Co., salon de pălării, Cluj, Piața Unirii. Pălării.

Pelerinajul de la Nicula

Eri a avut loc obișnuitul pelerinaj la Nicula de ziua Adormirei Maicei Domnului, la care a luat parte un numeros public. Liturghia a fost oficiată de P. S. Sa Episcopul Iuliu Hossu al Gherlei, iar răspunsurile au fost date de către corul parohiei greco-catolice din Cluj, sub conducerea dlui Octavian Pop.

P. S. Sa Episcopul a ținut apoi o prea frumoasă cuvântare, după care s'a oficiat un parastas în memoria lui Avram Iancu.

Profesori și studenți alsacieni la Cluj

Duminică 31 August, la ora care se va anunța ulterior, sosesc în orașul nostru 52 de excursioniști francezi, profesori, studenți și studente din Alsacia.

Ei vor rămâne în Cluj până Marți dimineața și vor vizita principalele noastre instituțiuni. Primăria orașului va da o masă la restaurantul New York în onoarea oaspeților.

Suntem siguri că tot Clujul intelectual va ține să participe cu toată căldura la primirea la gară și la călăuzirea acestor frați ce ne vin din ținuturile franceze eliberate odată cu Ardealul românesc.

Oricine poate câștiga
lei 100.000 lei
cu
lei 20 lei
comandând de urgență la „Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat" Cluj
bilete 10 bilete
de Loterie
Costul unui bilet este de lei 2 și cine comandă mai multe bilete are șanse mai mari de câștig.
Tragerea loteriei este la 10 Februarie 1925.
Comandați de urgență!

Luminatul Târgului de Mostre
se face esclusiv
cu becuri
!
47
TUNGSRAM

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
35 ORADEA-MARE. 35
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Târgul de Mostre din Cluj
De la 31 August — 31 Septemvrie 1924
Produse industriale! Materii prime!
Industrie casnică!
Locul de întâlnire al comercianților din țară și străinătate D 132
75% reducere pe toate trenurile C. F. R.
Câteva sute de expozanți | Numeroase congrese de specialitate
Incartiruirea se face de către Biroul Târgului
Directia Targului: Str. Cogalniceanu. Telefon: 10-32.

CEASORNICE
Longines
7 Grands Prix
ELEGANTE și PRECISE

SUCURSALE:
Str. Regele Ferdinand 13.
Piața Mihaiu Viteazul 6
Strada Bucovina No. 32.

Vopsește și curăță haine bărbătești și femeești, bumbac și lână
FABRICA DE VOPSIT „CRISTAL"
Lloyd 2581 CLUJ. TELEFON: 500. oo 13 oo

SUCURSALE:
Strada Nicolae Iorga 2.
Strada Regina Maria 9.
Strada Bucovina No. 32.

Ziua M. S. Regelui în Blaj

Ziua de 24 August c. pe lângă că a fost a frumoasă Duminecă de vară, o fost şi o zi de bucurie şi înălţare sufletească pentru paşnicii cetăţeni ai Blajului. Se sărbătoarea doăr ziua naşterii Maiestăţii Sale Regelui Ferdinand, rege al tuturor românilor.

Din căsuţele modeste de pe la periferii, ca şi din vechile ferestre ale Seminarului teologic şi ale celorlalte edificii şcolare din piaţă, zimbitoare steaguri treicolore dădeau bună dimineaţa trecătorului. Pe străzile măturate frumos pâlcuri de creştini, ţărani şi intelectuali, preoţi şi slujbaşi fără deosebire de naţionalitate se îndreptau cu pas liniştit spre biserica sf. Treimi. Aici Păr Mitropolit, încunjurat de cei mai distinşi dintre preoţi începuse deja Liturghia arhierească, pentru a cere celui Atot puternic, să reverse binefacerile sale peste cel mai iubitor de ţară dintre monarhi. Acelaş lucru îl imploară cei şapte preoţi tineri chiar acum chirotonisiţi. O cer aceasta cu glas nevinovat de înger şi orfanii de răsboiu, părăsind pentru o zi atelierul de fierărie sau tâmplărie, unde se pregătesc în zile de lucru, pentru lupta cea mare a vieţii. O cere tot poporul credincios cântând din inimă. „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu..."

Lumea merge apoi la ale sale.

In spre amiazi corporaţiuni de funcţionari sau profesori îşi îndreaptă pasul spre Mitropolie, cerând înaltului Prelat să nu înceteze a exprima Domnului Ţării sentimentele adânci de iubire şi respect faţă de Tron şi faţă de Familia Domnitoare.

I. P. S. Sa dă citire telegramei ce va trimite Maiestăţii Sale din acest prilej, apoi invită oaspeţii la masă.

Cel dintâi ridică cuvântul părintele Mitropolit închinând în sănătatea M. Sale Regelui, prin a cărui vitejie am ajuns la sânul scumpei noastre Mame: România. Inchină apoi părintele canonic Cheţianu în sănătatea Escelenţiei Sale, ca cel mai de aproape binefăcător al celor de faţă. Scumpul nostru „Baciu Papiu" întonează apoi cu glas duios: dar plin de energie „Trăiască Regele" secondat de toată lumea. Nu peste mult apoi masa se ridică.

După masă tineretul a ţinut să dea o dovadă mai mult că nu-i indiferent faţă de ostaşul apărător al Patriei, pregătindu-se prin jocuri sportive, pentru carieră ostăşească, asigurând oarecum pe cel mai înalt Comandant că, da, acei tineri cari într'o întrecere amicală de footbal au raportat o învingere de 5 : 1 asupra dujmanului (echipa „Meteor" a paşnicilor saşi din Mediaş), nu vor rămâne mai pe jos nici în apărarea Ţării, când va fi de lipsă.

Aşa s'a serbat în Blaj ziua M. S. Regelui în anul Dlui 1924.

Lămuriri pentru vizitatorii târgului de mostre din Cluj

— Călătoria cu reducere de 75 la sută, pe Cfr. nu se poate face decât pe baza unei legitimaţii, ce se trimite oricui la cerere în schimbul unei taxe de 7 lei. Până în prezent sunt aproape 50.000 cereri satisfăcute (b. d. p.)

— Societatea pictorilor din Baia-Mare care, precum se ştie este un important centru artistic, va deschide într'unul din pavilioanele Târgului de Mostre din Cluj, o frumoasă expoziţie de picturi. Iubitorii de artă vor putea aprecia, alături de frumoasele progrese ale industriei naţionale, lucrările unei dintre cele mai meritoase organizaţiuni artistice din ţară. (B. D. P.)

— Se atrage atenţia participanţilor la Târgul de Mostre din Cluj că în zilele de 13—14 Sept. va avea loc o expoziţie agricolă-zootehnică în Cluj. Producătorii de maşini agricole, unelte şi alte materiale în legătură cu industria agricolă, creşterea vitelor, prepararea laptelui, industria casnică, etc., au cea mai bună ocazie de a participa cu atât mai mult cu cât în acele zile va fi în Cluj o mare afluenţă de ţărani din toate părţile ţării. (b. d. p.)

— Târgul de mostre din Cluj este un bun prilej de a face cumpărături în condiţiunile cele mai avantajoase. Publicul din provincî, bucurându-se de înlesnirea de călătorie de 75 la sută pe Cfr. va găsi în Târgul de Mostre din Cluj cel mai convenabil centru de aprovizionare pentru iarnă. Ultima săptămână a târgului este rezervată târgului liber. Localnicii vor putea face cumpărături chiar din primele zile ale acestei săptămâni. Cumpărătorii din provincie să nu uite însă că mărfurile cumpărate nu se pot ridica până la închiderea târgului; deci să facă astfel încât să nu fie nevoiţi a aştepta prea multe zile în Cluj (B. D. P).

— Direcţiunea Târgului de Mostre face cunoscut că începând de Duminecă 31 August, va funcţiona, într'un pavilion anume construit pe peronul gării Cluj, Biuroul de încuartiruire şi informaţii, deschis în permanenţă. (B. D. P.)

— Lucrările pentru instalarea pavilioanelor şi boxelor în interiorul Târgului de Mostre din Cluj, se urmează cu febrilitate. Zilnic sosesc camioane încărcate cu mărfurile şi produsele expozanţilor. Numeroase pavilioane, cu produse ale diferitelor ramuri industriale, sunt complect instalate, iar până Duminecă va fi gata şi restul. Judecând după extensiunea lucrărilor executate până acum, Târgul de Mostre organizat anul acesta la Cluj va întrece cu mult manifestaţiunile de acelaş fel din anii trecuţi din întreaga ţară. (B. D. P.)

— Deschiderea Târgului de Mostre din Cluj va avea loc Duminecă dimineaţa, la orele 10, printr'o înălţătoare solemnitate, la care au fost invitaţi să participe reprezentanţii tuturor autorităţilor, ai industriei şi comerţului. (B. D. P.)

Citiţi şi răspândiţi:

›Infratirea Poporului‹

cea mai bună gazetă săptămânală.

Ultime informaţii

— M. Sa Regele, care va sosi în Cluj, Marţi 2 Septembrie, pentru a lua parte la punerea pietrii fundamentale a statuii lui Avram Iancu, va vizita târgul de mostre, în acelaş zi la orele 3 d. m. (b. d. p.)

— Târgul de mostre din Cluj, care se va deschide în 31 August şi va dura până la 14 Septembrie, înseamnă un pas înainte faţă de târgurile ţinute anii trecuţi în Cluj, Bucureşti şi Timişoara. Pe lângă caracterul de expoziţie, caracter demonstrativ al puterii noastre industriale, Târgul de mostre din Cluj s'a străduit să aibă şi un caracter practic, încurajându se în primul rând posibilitatea tranzacţiilor. (b. d. p.)

— La congresul măcelarilor ce se va ţine în Cluj cu prilejul Târgului de mostre, vor participa peste 1000 de membri. (b. d. p.)

— Consiliul de război din localitate a condamnat pe caporalul Vasile Nistor din regimentul 88 infanterie la trei luni închisoare, acuzat fiind de dezertare în timp de pace. Condamnatul a făcut apel.

— Tribunalul Cluj a condamnat la un an închisoare pe săteanul Ion Maior din Feneşul-Săsesc, care acum câteva luni a omorât cu două focuri de revolver pe consăteanul său Alexandru László prins de acuzat în flagrant delict de adulter cu soţia sa.

— S'a sinucis ieri înainte de amiază în locuinţa sa din Bretfü No. 16, muncitorul ceferist Andrei Lajos, în etate de 30 ani. Numitul a înghiţit o însemnată doză de sodă caustică şi moartea fi fu fulgerătoare. Cadavrul său a fost transportat la morga clinicilor pentru a i se face autopsia. Iar cursul anchetei deschisă de autorităţi, s'a constatat că numitul era naurestenic în ultimul grad.

— Loteria „Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat" autorizată de Ministerul de Interne cu No. 12285—924, din motivul că nu s'a putut incasa sumele respective din biletele plasate spre vânzare, se amână pentru data de 16 FEBRUARIE 1925 conform aprobării Ministerului de Interne. Toate biletele plasate sunt valabile pentru tragerea dela 16 Februarie 1925, şi până la această dată se pot face noui comenzi prin poştă, trimiţând 20 lei valoarea a 10 bilete pe adresa „Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat", Cluj.

*

— Se studiază la Bucureşti reorganizarea căilor ferate printr'un nou proiect de lege' care prevede reducerea numărului direcţiunilor regionale dela 9 la 4. Concomitent cu acasta se vor mări atribuţiunile direcţiunilor regionale. In Ardeal vom avea două una la Cluj şi alta la Timişoara sau Arad.

— Prin acordul intervenit între guvern şi întreprinderile Reşiţa ne spun ceferiştii din Cluj, se vor îmbunătăţi în mod binesimţit condiţiunile de transport. Tot materialul vechiu va fi ridicat din gări, eliberându-se astfel liniile de garaj. In schimb Reşiţa va pune la dispoziţia căilor ferate material nou.

— Dl M. Cratero, subdirector în direcţiunea generală C. F. R. a preluat conducerea direcţiunei regionale din Cluj pe durata concediului directorului local.

— Societatea Ocrotirea Orfanilor din Războiu Regionala IX-a Cluj, strada Kogălniceanu Nr. 8, publică concurs pentru complectarea locului de şef contabil (şef de serviciu cl. III) pe ziua de 15 Septembrie a. c. Condiţiunile de numire sunt cele stabilite prin Statutul funcţionarilor publici, cu o retribuţie de Lei 4040 lunar. Petiţiunile se vor depune până în 5 Septembrie a. c.

— Dela 1—30 Septembrie va avea loc la Praga o expoziţie de pictură pe sticlă, care va înfăţişa toate produsele de acest fel ale Cehoslovaciei.

— Tribunalul din localitate a respins cererea de concordat forţat a firmei Szilágyi Eleonora S. A.

— Reîntorcându-se dela Bucureşti dl Janovics, directorul teatrului maghiar din localitate a declarat ziarelor ungureşti că direcţiunea generală a teatrelor înţelege să resolve problema teatrelor minoritare în modul cel mai conciliant posibil. Deasemeni a relevat necesitatea înjghebării despărţământului local al artiştilor dramatici români şi unguri.

— Doi primviolinişti buni se caută pe după masă dela orele 3 la 12 noaptea, bine salarizaţi. Doritorii să se adreseze la Cinematograful Select.

— Inscrierile la liceul de fete „Regina Maria" din Cluj se fac între 1—14 Septemvrie. Examenele de corigenţă, de diferenţă, şi particulare încep în 15 Sept. Cursurile încep la 22 Septemvrie. Taxa anuală pentru internat va fi 10 000 lei, care se va plăti în 3 rate, rata I fiind de 4000 lei. Elevele cari au urmat la acest liceu şi nu şi-au asigurat locul în internat până la 31 August — dupăcum li s'a făcut cunoscut — vor fi primite atât în liceu cât şi în internat în limita locurilor disponibile.

— Dl Traian Chirilă, directorul revistei „Lemnul", ne roagă să arătăm că dsa nu are niciun amestec în afacerea concesionări publicităţei Târgului de Mostre din Cluj.

— Poliţia centrală a arestat azi noapte pe individul Meghiery Antal în etate de 35 ani. Arestatul este un evadat al arestului din Seghedin, de unde a venit trecând graniţa în mod clandestin şi a comis în oraşul nostru mai multe furturi.

— In zilele de 4—15 Septembrie a. va avea loc în localul liceului romano-catolic din Cluj, o mare expoziţie de autorităţi şi artico'e de artă. Se crede că această expoziţie va avea o mare reuşită, avându se în vedere faptul că se vor expune exemplare foarte importante şi rare.

*** Cautun substitut sau candidat de notar public, pe lângă condiţiuni favorabile. Postul se poate ocupa imediat. Condiţiunile rog a mi le comunica, la cancelaria subsemnatului. *Dr. Toma Vasinca*, notar public Haţeg.** 159

— Locuitorul Ştefan Terney din calea Victoriei 44, a reclamat poliţiei centrale că azi noapte s'a furat din podul apartamentului său dela sus zisa adresă, rufărie şi haine în valoare totală de 30.000 lei. — Poliţia face cercetări pentru prinderea hoţilor.

— La Inspectoratul muncii din localitate se lucrează la revizuirea salariilor muncitorilor tipografi, urmând să li se acorde o urcare de 11 la sută, preţurile de pe piaţă fiind majorate cu 11 la sută faţă de cele din 1 Iunie.

*

— Direcţiunea vânătorii din ministerul agriculturei şi domeniiler a dat o circulară autorităţilor administrative că pe viitor nu se mai permite eşirea la munca câmpului cu câni, fie de curte fie de vânătoare sau să se trimită câni liberi cu vitele la păscut. De asemenea se înterzice cu desăvârşire prinderea de pui vii de animale de vânat, iar contravenienţii vor fi pedepsiţi cu o amendă până la 3000 lei. Totodată se interzice de a lua ouăle de raţă, gâscă sau alte pasări sălbatice, contravenienţilor aplicânduli-se aceiaşi amendă ca şi în cazul de mai sus.

*

— Mâine seara la orele 9, va avea loc în sala Reduta un concert de flaut, dat de artistul Petre Vasiliu, cu un program foarte variat şi ales.

Congresul naţional-liberal dela Iaşi

Iaşi. — D. Mârzescu, ministrul Justiţiei, a sosit în localitate şi va rămânea mai mult timp.

In cursul acestor zile va avea loc congresul regional al partidului naţonal-liberal, la care d. Mârzescu va face un expozeu politic.

Prin telefon dela corespondenţii noştri

Intrevederea de la Lubliana

Bucureşti. — Din Belgrad se anunţă întrevederea de la Lubliana dintre dl Duca, ministrul nostru de externe şi Marincovici, noul ministru de externe al Jugoslaviei, a fost foarte cordială. Dl Marincovici a reînoit declaraţia că va continua politica predecesorului său în sânul Micei Înţelegeri şi îşi va da toată osteneală să contribuie la opera de pace a acesteia.

După 24 ore dl Duca şi-a continuat călătoria în Elveţia, pentru a participa la desbaterile Ligei Naţiunilor.

Un incident la uniunea interparlamentară

Reaua credinţă a delegatului ungur

Bucureşti. — Intre delegatul nostru, dl Djuvara şi delegatul ungur baron Berzeviczy, la Uniunea interparlamentară s'a iscat azi o discuţie aprinsă asupra situaţiei minorităţilor dela noi.

Berzeviczy a declarat că România nu ţine compt de drepturile minorităţilor maghiare.

C. Djuvăra a răspuns că România nu poate duce o politică mai largă pentru că iredentismul intern şi extern maghiar nu permită şi a arătat cu documente şi fotografii manoperile iredentiştilor.

Berzevicy a răspuns că documentele sunt de natură absolut privată şi n'au valoare probativă.

Născându-se ceartă şi tumult, preşedintele a închis desbaterile.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.

BIBLIOTECA CENTRALĂ A ASOCIAȚIUNII

August 924 Concept

Anul V. Nr. 1165 — 6 PAGINI • 2 LEI • 6 PAGINI — Duminecă 31 Aug. 1924

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI A ENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 48[illegible] L.
PE 6 LUNI . . . . . 24[illegible] L.
PE 1 LUNĂ . . . . . 5[illegible] L.
PE 1 AN pentru autorități . . . 80[illegible] L.
PE 1 AN pentru preoți și învățători 30[illegible] L.

AVRAM IANCU

Nu avem până astăzi un studiu care, înlăturând — cum spune dl Iorga — negurile unei legende neclare și naive, să ne înfățișeze pe Avram Iancu în mod riguros istoric, arătând ce a fost el în adevăr, care a fost viața lui interioară, care a fost cugetarea, să zicem politică, din care a izvorit furtunoasa și tragica lui acțiune. Și poate că un asemenea studiu nici n'ar fi cu putință. Avram Iancu nu este o figură pe care cineva s-o poată învia răscolind arhive și cercetând documente. El n'a scris, ca din scrisul lui să poți urmări nașterea și desvoltarea unei gândiri. El n'a fost nici măcar un orator de adunări, pentruca din vorbirile lui să poți înțelege de unde venia acea mare putere pe care ajunsese s-o aibe asupra mulțimilor populare. La adunarea de la Blaj, el n'a fost decât un simplu participant, ascultând, din mijlocul mulțimei, cuvântările cărturarilor. Ba poate că nici n'a stat să asculte până la sfârșit marele discurs al lui Simeon Bărnuțiu. Cu „comitetul național" din care făceau parte Simeon Bărnuțiu, Timoteiu Cipariu, Treboniu Laurian și Nicolae Bălășescu, el nu avea contact de cât foarte rar, și poate că studiul pe care-l cere dl Iorga ar stabili chiar că Avram Iancu nu se simția tocmai bine în mijlocul cărturarilor cari-și pierdeau vremea întocmind memorii și trimițând delegații la Cluj sau la Viena. Și, cu toate acestea, fără să fi scris, fără să fi ținut discursuri, fără să fi redactat memorii și fără să fi avut o acțiune precisă alături de cărturarii din „Comitetul Național", Avram Iancu era omul spre care se îndreptau toate privirile, la cuvântul lui putând să se miște întreaga țărănime a Ardealului. Pentrucă erau atunci dureri care nu mai puteau fi închise în discuțiile unei ședințe de comitet și erau aspirații care nu mai puteau fi satisfăcute prin acțiunea politică a unor cărturari prea cuminți și prea șovăelnici. Procesul dintre noi și Unguri ajunsese în ceasul marilor răfuieli când orice zăbavă pe drumul întortochiat al cumințeniei cărturărești ar fi însemnat uciderea drepturilor noastre naționale. Îndrăzneți în gânduri, cărturarii erau prea prudenți când era vorba de faptă, și sufletul românesc al Ardealului se cerea atunci afirmat printr'o mare și sguduitoare acțiune.

Zadarnică ar fi fost toată opera desfășurată de cărturari, dacă în ceasul răfuielii n'ar fi răsărit omul care să prefacă în faptă tot ce se îngrămădise în suflete ca mândrie și conștiință națională. Și omul acela a fost Avram Iancu, pe care nu-l putem primi de cât așa cum ni-l înfățișează legenda țesută în jurul lui de poporul care l-a înțeles, l-a iubit și l-a urmat. Pentru el, durerile și aspirațiile Ardealului românesc nu erau material de studii filologice, istorice sau juridice, ci erau un continuu prilej de revoltă și un neîncetat îndemn la acțiune. Ființa lui însăși era o neîncetată chemare la revoltă și la acțiune, și deaceia, în ora decisivă, conducătorii intelectuali au dispărut toți în secrete ședințe de comitet, pentruca în fruntea mișcărei de afirmare a drepturilor noastre naționale să rămâie numai el, ca singurul care putea să conducă marele vifor al durerilor deslănțuite.

Fără revoluția, care este *a lui*, istoria Românilor din Ardeal, ca și a întregului românism, ar fi avut cu totul o altă desfășurare. Deși resultatele visate de Avram Iancu nu s'au arătat imediat, revoluția lui însă a rămas să lucreze și mai departe, ea fiind până la urmă izvorul rezistenței noastre naționale în Ardeal.

Din revoluția lui Iancu ne-am hrănit aici până în ceasul victoriei depline, ea răscumpărând toate slăbiciunile și toate esitările pe care a putut să le încrestеze istoria luptelor noastre naționale. Căci după mișcarea din 48, românismul în Ardeal nu mai cunoaște de cât o singură epocă de eroică afirmare a conștiinței noastre naționale: *epoca Memorandului.*

Incolo, totul nu e de cât o dureroasă adăstare a celeilalte acțiuni decisive pe care o înfățișează intrarea armatelor române în Ardeal.

Acțiunea acesta a așteptat-o desigur și duhul neodihnit al lui Avram Iancu, ea fiind singura care putea să răsplătească marea jertfă din 48. Prezența Regelui Ferdinand la mormântul din Țebea, înfățișând victoria deplină a românismului, aduce răsplata cea mult așteptată, și duhul lui Iancu de abia acum se poate odihni.

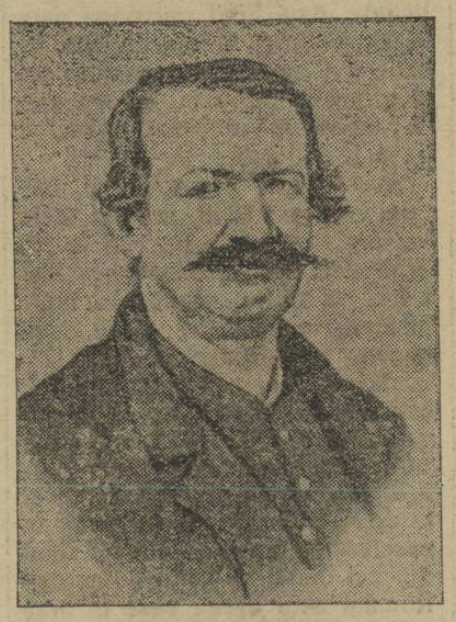

AVRAM IANCU la 1867

AVRAM IANCU

— STUDENT IN ZLATNA —

In arhiva parohiei rom. cat. din Zlatna se păstrează protocolul gimnasiului, care a existat pe vremuri în acel oraș. Protocolul cuprinde datele școlare ale elevilor dela 1780—1848. Intre aceștia majoritatea sunt băeți români din Munții Apuseni. In acest gimnasiu a studiat și Avram Iancu patru ani, dela 1837/8—1840/1.

Avram Iancu a avut ca profesor în anul 1837/8 pe „Iosephus Stankeu", în anul 1838/9 pe „Gregorius Iakabusz" și „Ludovicus Kovács", în anul 1839/40 și 1840/41 „Ludovicus Bodor". Iancu a fost elev eminent, între cei dintâi ai școlii.

In zece rubrici se specifică datele lui personale studii după cum urmează:

Rubrica dintâi (Numerus) arată că în anul 1837—38 Iancu a fost al 6-lea în clasă, în anul al doilea s'a ridicat la locul al 4-lea, iar în ceilalți doi ani la locul al treilea.

Rubrica a doua: Cognoma, Nomen, Praedicatum vel Locus originis. In anul 1837—38 Iancu e notat ca „Iank Abraham e Topanfalva", în anul 1838—39 Iank Abrahamus e Felső Vidra, iar în ceilalți doui ani următori Iank Abraham Felső-Vidrensis.

Rubrica a treia: Aetas, religio. In anul prim Iancu e pus cu 14 ani „g. cath", în anul următor tot de 14 ani „G. R. nou unitus", în anul al treilea de 15 ani „g. r. unitus", în anul al patrulea de 16 ani tot „g. r. unitus".

Rubrica a patra: Pater, Curator v. Tutor eius Conditio et Habitativ. In anul 1837—38 „Pater Iudex pag." In anul 1838—9 „Iudex dominalis în Felső Vidra" In anul 1839—40 „Pater Alexander Iudex dominalis în Felső Vidra", în anul 1840—41 „Pater Alexander Alvus et Iudex dominalis în Felső Vidra".

Rubrica a cincia: Diligentia în studius. In anul prim, amândouă semestrele, „praestans", în anul al doilea semestrul prim „praestans", semestrul al doilea „laudabilis", anul al treilea, amândouă semestrele „bona", în anul al patrulea semestrul prim „laudabilis" sem. al doilea „assidua".

Rubrica a șasa: Emoribus. In anul prim „Prima" în ceilalți doi ani „eminens", iar în anul al patrulea iar „prima".

Rubrica a șaptea: E doctrina religionis. In toți patru anii în toate semestrele „eminens".

Rubrica a opta: Ex Institutionibus et Auctoribus. In anul 1. 2 și 4 „eminens", în anul 3 „prima". In anul al patrulea s'a adaus aci ca obiect de studiu și „Mitologia".

Rubrica a opta: Ex Aritmetica. In anul prim, sem. prim „Prima", sem. al doilea „Eminens". In anul al doilea și al patrulea în amândouă semestrele „Eminens". In anul al treilea sem. prim „Prima", sem. al doilea „Eminens".

Rubrica a noua: Ex Gheographia et Historia. In anul 1. 2 și 4 „eminens", în anul al treilea, sem. prim, „Prima", sem. al doilea „eminens".

Rubrica a zecea: Stipendiatus vel fundătus. In toți patru anii rubrica e goală.

Și la Iancu precum și la alți elevi de pe vremile acelea observăm aceiaș tendință a direcțiunei școlare de a însemna pe Români ca gr. catolici. Abia în anul al doilea și cei următori se clarifică situația lui de ortodox. De sigur că Iancu va fi protestat și în urma acestui fapt a fost însemnat ca „gr. non unitus".

Caracterul revolutiei lui Iancu

Comemorând astăzi memoria lui Avram Iancu, era firesc să ne întrebăm: care a fost caracterul revoluției dela 1848? A fost ea un act, „pur ardelenesc" cum susțin unii oameni și ziarele partidului național? Sau această revoluție constituie o manifestare a întregului românism, ca rezultantă a unor aspirațiuni cari urmăreau același rezultat final?

Pentru ca revoluția dela 1848 a românilor din Ardeal să poată fi privită așa cum o privește partidul național astăzi, ar fi fost necesar ca ea să fie un act cu caracter esențialmente local și izolat de orice influență din afară de cadrele ardelenești. Ori tocmai aceste elemente lipsesc din actul românilor ardeleni dela 1848 In convocarea întrunirei dela Duminica Tomii și 3/15 Maiu dele Blaj, desființarea jobăgiei este numai un pretext. Scopul mișcăreț românești era altul. Poporul român cerea „libertate", cerea recunoașterea individualității sale naționale distincte. Deci un motiv de caracter pur local, dădea naștere unei mișcări revoluționare ca aceea în fruntea căreia se punea, cu mintea lui luminată, Simion Bărnuțiu, și cu voința lui nestrămutată, energia lui de neînfrânt și talentul lui de militar, Avram Iancu.

Dacă revoluția dela 1848 ar fi urmărit numai desființarea jobăgiei, ea ar fi fost, ca și revoluția lui Horia, un act exclusiv al țărănimei. Ori este bine stabilit istoricește, că pentru întâia oară poporul se pune alături de intelectuali, cari până atunci stătuseră în prea destulă adormire națională. Redeșteptarea simțămintelor naționale în corpul intelectualității românești nu este un act spontan ardelenesc. Această redeșteptare este un reflex al mișcării ungurești, care la rândul ei trebue găsită în răsunetul provocat de revoluția franceză în Europa. In fața încercărilor maghiare dela 1848 de a se smulge de sub stăpânirea Vienei, românii și-au dat seama de pericolul ce-i amenința. Intelectualii ardeleni au găsit atunci un sprijin moral în revoluționarii principatelor românești, cu care au stat în strânsă legătură, și împreună cu care făureau visul libertății aducătoare de unire națională.

Ion Ghica ne spune că erau stabilite înțelegeri între revoluționarii munteni și intelectualii Ardealului, în vederea unei acțiunei comune. „punând românii de peste Carpați mare speranță în cei din principate". *Și ca dovadă că așa a fost e faptul ca Bălcescu și Cezar Boliac au luat parte activă la toate manifestările revoluționarilor ardeleni, Golescu, Ion Brătianu și Filipescu, din Muntenia, stăteau în strânsă legătură cu capii mișcărei din Ardeal, iar revoluționarii, ca și cei munteni mai târziu, după neisbânda întrunirei dela Iași din 27 Martie, în Ardeal și-au găsit adăpost și împreună cu ardelenii au făurit visuri de libertate și unire.*

Revoluția lui Avram Iancu era, pentru aceste cuvinte, o mișcare perfect unitară românească, în egală măsură scumpă Moldovei, Munteniei și Ardealului. Este deci o tristă rătăcire în sufletul acelora ce se încearcă astăzi a micșora caracterul revoluției noastre dela 1848, numai de plăcerea unei superiorități regionale, în lipsa altora mai vrednice de luat în seamă. Strâns legați atunci de fibrele aceloraș idei de libertate și unire, stăm smeriți astăzi la mormântul acelula care a fost mare pentru întregul românism, și munteni și moldoveni și ardeleni uniți pentru vecie prin jerfa de început dela 1348.

Informații
pentru vizitatorii Târgului de Mostre.

Biroul Târgului de Mostre, care funcționază în tot timpul cât va dura Târgul, se găsește pe teritoriul Târgului, clădirea din str. Cogălniceanu No. 16, în pavilonul A). camera No. 1—a. Tot în această cameră se găsește și casieria Târgului de Mostre. Ore de serviciu în acest birou dela 8—12 a. m. și 14—18 d. a.

Primele informațiuni se dau vizitatorilor chiar la gară, de către un birou special al Târgului, instalat acolo, Informațiuni amănunțite primesc vizitatorii la biroul Târgul de Mostre.

Biroul de încartiruire funcționează pe teritoriul Târgului de Mostre în camera No. 1—a din pavilonul A. O secție a biroului de încartiruire face serviciu la gară, dând îndrumările necesare vizitatorilor.

VIZITAȚI!
Târgul de mostre din Cluj care se deschide mâne.

Memoria lui Avram Iancu
sub stăpânirea maghiară

Cum înțelegeau ungurii libertatea? — Un document interesant: interzicerea colectelor pentru statuia lui Avram Iancu

România întreagă serbează acum o sută de ani dela nașterea lui Avram Iancu.

Ne simțim trăind mai puternic în acest clipe, căci stăm subvraja puterii celui care se pomenește, putere cu atât mai mare cu cât vigilența unei stăpâniri dușmane neamului nostru împiedecase o descărcare a ei.

E una din acele serbări care vin la un popor ca o ploaie rodnică după o arșiță sălbatică. Și e bine ca astăzi să ne reamintim acele vremuri de arșiță.

Din zgomotul armelor învălmășite în luptele revoluției lui Horia și a celei din anii 1848—49, impilatorii de ieri desprinseră zurnăiala triumfătoare a lanțurilor care cad. Și amintirea acestui sunet i-a persecutat până în momentul când dintr'un capăt la celălalt al țării stăpânite de ei, el a reînviat anunțând ceasul izbăvirii noastre pe vecie. In acest interval de timp, după cum îl simțeau mai mult sau mai puțin amenințător, stăpânitorii își înăspreau sau moderau măsurile de asuprire. Dar tot atunci neamul românesc se închina cu evlavie în fața memoriei luptătorilor săi pentru libertate. Și pentru o întărire a conștiinței naționale, luminată asupra puterilor și drepturilor sale, căuta să-și exteriorizeze cultul eroilor săi, dintre cari Avram Iancu era cel dintâiu. Mormântul lui n'a fost închis pentru noi, căci acolo se zbuciuma neîmpăcat și dureros idealul nostru neîmplinit.

Iată pentru ce, ridicarea unui monument al lui Avram Iancu n'a încetat un moment să facă parte dintre preocupările românismului, iar zădărnicirea acestui plan a fost urmărită cu atâta stăruință de către stăpânirea ungurească.

S'a dat o adevărată luptă pe tema aceasta. Și pentru a nu suferi o înfrângere, guvernul maghiar a recurs în anul 1895 la cele mai drastice mijloace. Se pornise în vremea aceea din partea românească o nouă colectă pentru ridicarea unui monument al lui Avram Iancu. Inițiatorii erau Tit Liviu Albini, Eugen Brote și părintele Moța. Insulețirea era mare și fondul creștea din zi în zi. Dar în scurtă vreme stăpânirea a reacționat prin publicarea și executarea ordinului ce urmează:

Ordinul circular al ministrului de interne regal maghiar adresat sub nrul 426 prez. tuturor prefecturilor

In chetiunea interzicerii de-a se ridica statua proiectată în amintirea lui Avram Iancu, precum și pentru împiedecarea oricărei colecte în vederea ridicării acestei statui.

„Dupăcum se știe agitatorii români proiectează ridicarea unei statui lui Avram Iancu, numit „regele munților" și care prin vărsările de sânge comise de românii dușmani patriei printre unguri, a devenit odios. In vederea acestui scop agitatorii români parte pe față, parte pe ascuns întreprind chiar și colecte de bani prin ceeace voiesc să amăgiască pe românii, cari nu cunosc trecutul și totodată să provoace agitație.

„Eternizarea amintirii unui astfel de individ ar constitui propagarea celui mai întunecat fanatism național-prea mărirea aceluia care și-a trădat patria și a fost provocatorul omorârii și jefuirii familiilor nevinovate.

„Acest atentat neputându-se permite, ordon prin aceasta, că oriunde pe teritoriul acestei țări s'ar încerca ridicarea unui monument al numitului aceasta este de-a se zădărnici cu toată energia, — răspunzând personal pentru neconformare șefii respectivelor autorități locale, de plasă și județene. Colecte în vederea acestui scop nu-i permis să fie tolerate și întrucât s'ar fi întreprins deja colecte, colectorii în baza legilor în vigoare și altor dispoziții a se trage la răspundere și dare de seamă, iar banii adunați vor fi confiscați.

„Totdeodată în baza legii XL. din 1879, § 1 declar că toți acei, cari prin orice faptă contribue la ridicarea proiectatului monument, adună sau dau daruri, — comit contravenție și sunt de-a se pedepsi cu închisoare până la 15 zile și amendă până la 100 flr.

„Insfârșit provoc prefecturile să publice în modul cuvenit punctul ultim al prezentului ordin."

Budapesta în 15 Martie 1895

(ss) Perczel

Data documentului coincide cu sărbătoarea națională a Ungurilor pentru aniversarea proclamării libertății poporului unguresc de către poetul Petőfi. In „ziua libertății" Ungurii au înțeles să îngrădească libertatea Românilor, împiedecând să se manifeste cultul eroului nostru național Avram Iancu. Dispozițiunile ordinului de mai sus au fost trecute în codul contravențiunilor și au rămas în vigoare până la înfăptuirea unirii.

Inainte de război, sub apărarea complicațiunilor externe, guvernul unguresc a crezut de cuviință să restitue fondurile confiscate, punându-le la dispoziționea Astrei. S'a pornit atunci o nouă mișcare asemănătoare celei din 1894—95. Era a avo cațiilor din Munții Apuseni. Se și alesese deja un model pentru monamentulice urma să fie ridicat la Țebea. La acest act, petrecut la Arad, asistase și I. L Caragеale.

Dar a venit apoi războiul, astfel încât a rămas ca în România întregită să fie eternizată și prin monumente amintirea neșteарsă a Regelui Munților.

Răzbunarea lui Iancu

Grea a fost mâhnirea Iancului, când, după înfrângerea ungurilor, căpeteniile românilor merseră zadarnic la Viena să ceară împăratului răsplata dreptății pe care o făgăduise acestui popor credincios și viteaz. In jurul stăpânului biruitor acum se ridicase zidul gros al uitării. Primejdia era trecută, iar jertfele voinicilor lui Iancu nu mai prețuia nimic. Impăratul uitase că fără rezistența eroică a Moților poate alta ar fi fost soarta revoluției unguresti, uitase că, atunci când sașii din Ardeal își pierduseră încrederea în puterea armatelor împărătești și chemau trupele rusești din principatele române într'ajutor, numai Iancu ținea sus, în cetatea Munților Apuseni, steagul credinței și al devotamentnlui în Curtea de la Viena.

Uitase Impăratul și Iancu s'a întors la sărăcia deacasă cu ghimpele durerei în suflet. Impăratul îi sdruncinase orice credință în oameni și dreptate.

Și ani de zile și-a purtat durerea pe plaiurile Munților de glorie zădarnică până și-a închis-o apoi în mormântul lui de la Țebea.

L'a căutat Impăratul mai târziu, când iarăși prinsese a se turbura cerul stăpânirei austriace în Ardeal, dar Iancu nu s'a arătat. Nu vizita aceasta aștepta Iancu, ci alta care trebuia să vină mai târziu, și a venit. Acum pe locurile de luptă și durere de altădată, se înalță glasuri de smerită închinăciune și svon de preamărire; iar la picioarele mormântului din Tebea se închină Regele tuturor românilor. Și acum Iancu e răzbunat, căci aceasta este vizita pe care o aștepta el.

ION I. C. BRATIANU
și luptele naționale ale Românilor din Ardeal

Evenimentele cari au urmat după revoluția din 1848, atât în principate cât și în Ardeal, sânt pline de lapte cari dovedesc cu prisosință strânsa legătură și comunitate de idei dintre conducătorii poporului românesc de aici și de dincolo.

In amintirile pe cari le a publicat d. I. I. C. Brătianu în „Cugetul Românesc" acum doi ani, găsim prețioase dovezi, a căror autenticitate, dată fiind persoana care le certifică și contactul său cu unul din principalii conducători ai glorioaselor vremi de renaștere națională, nu mai poate fi pusă la îndoială.

Astăzi când la mormântul marelui erou din 1848, retrăim acele vremuri, rândurile pe cari le reproducem din „Amintirile„ dlui I. I. C. Brătianu, vor lămuri multe lucru neștiute de mulți, sau tăinuite cu perfidie de câțiva:

„Sibiul, capitală a Ardealului, era reședința guvernatorului Wohlgemuth. Ion C. Brătianu după obiceiurile conspiratorilor își avea două locuințe: una în casele doctorului Fribel, cealaltă în casele lui Grigore Matei, unul din cei dintâi și puțin numeroșii Români care aveau case în oraș unde până de curând ei nu avuseră drept a poseda imobile. In prima locuia și un tânăr impiegat dela cancelaria guvernatorului, în care Ion C. Brătianu află o inimă caldă pentru ideea națională și un ajutor întru realizarea ei.

„Nicolae Barbu înlesnea în special circulația scrierilor de propagandă pe care Ion C. Brătianu în secret reușise a le imprima și care trebuiau remise bărbaților de încredere însărcinați cu răspândirea lor.

„Imprimarea și răspândirea acestor scrieri nu era ușor de realizat, fiind dat că poliția austriacă era una din cele mai strajnic organizate de pe vremea închizitorială a lui Metternich.

„Colaborarea lui Barbu era în deosebi prețioasă prin faptul că era însărcinat, la cancelaria guvernatorului, să primească și să distribue numeroasele legiuiri, ordonanțe și circulări prin care regimul centralist din Viena căuta să dea o nouă organizare monarhiei. Mulțumită acestei însărcinări expediția scrierilor revoluționare se făcea în pachetele care conțineau corespondența oficială și cu toate formele ei exterioare, astfel că, în drumul lor, actele de propagandă revoluționară nu puteau întimpina decât respectul funcționarilor imperiali sub ale căror priviri ar fi ajuns.

„Activitatea personală a lui Ion C. Brătianu se desfășura deci în bune împrejurări speciale, în țară și în Ardeal. Aci el intrase în raporturi cu bărbații reprezentativi ai neamului și propaganda sa intensă și discretă pătrundea fără a fi stânjenită..

„Din parte-le, Ungurii procedau la organizarea lor, dar cu mai puțină discrețiune, mai ales în ținuturile secuiești, și deșteptau astfel atențiunea polițienească prevenită și de știrile primite de la Paris.

„Din nenorocire pentru ambele propagande, veștile ce veneau din Occident erau din ce în ce mai neprielnice: reacțiunea bonapartistă se întemeia tot mai puternic în Franța și imposibilitatea revoluțiunei se vădea tot mai limpede pe întreg continentul.

„La 1 Septemvrie 1850 Galhau fiul, membru al parlamentului prusian, bine informat despre situațiunea dela Paris, și în curent cu scopurile urmărite de revoluționarul român îngrijorat ca și părinții săi de primejdiile ce ele comportau scria lui Brătianu la Sibiu:

„Dv. nu mi spuneți până la ce punct nădăjduiți a vedea pe cei cari îi căutați, dv. nu spuneți dacă veți rămâne acolo mai multă vreme... Odată cu cumințenie și prevedere, eu vă recomand să nu vă angajați cu ușurință în operațiuni cari vă pot compromite. Știu că nu vă prea îngrijiți de interesele materiale ale vieții și că poezia sau frumusețea inimei dv. vă împing la mai mult decât trebuie... Îngăduiți prieteniei mele acest limbaj doctoral".

„Nici împrejurările locale nu înlesneau în țară reînceperea mișcărei.

„Sorți de izbândă nu se arătau aspirațiunilor revoluționare deprimate prin desbinările tot mai violent manifestate între conducătorii emigrații și comprimate în primii ani ai domniei lui Vodă Știrbey, bărbat cu capacitate de guvernamânt și însușire de voință neasemuite cu acele ale fratelui său Bibescu.

„In asemenea condițiuni generale și locale, începerea unei acțiuni devenise o primejdie fără folos, care ar fi compromis elementele de luptă și cu ele posibilitățile pentru viitor.

„Cu durere dar fără desperare Ion C. Brătianu se vedea astfel silit să pună capăt misiunei sale și să se reîntoarcă la Paris de unde atârna în primul rând îndrumarea situațiunilor politice și unde prin urmare se putea exercita acțiunea cea mai eficace.

La începutul lui Ianuarie 1861 el se pregătea de plecare, și chiar își luase rămas bun dela surori, când într'o zi, la cancelarie, Barbu auzi că se semnalase ca suspectă prezența unui boier român în Ardeal; și că poliția fusese invitată să cerceteze și să l urmărească. Misterios și turburat, Barbu veni la Brătianu și-l vesti de primejdie.

„Fără întârziere și fără șovăire, potrivit firei sale, Brătianu se duse la poliție pentru a-și relua pașaportul, declarând că sfârșindu-și afacerile familiare care îl aduseră la Sibiiu și neobținând autorizarea de a reintra în Țară, voia să se reîntoarcă în Franța. La poliție i se refuză cererea.

„Imprejurările se precipitau și se agravau.

„Un Român, numit Tăbăcaru, aflându-se din întâmplare în anticamera poliției, auzi în camera de alături pe comisarul sas Kirchner zicând: „Iezt gehe ich etwas essen, dann wieder in's Amt, ich habe Befehl bekommen den Brătianu fest zunehmen".

„Tăbăcaru, ieșind tiptil din poliție, merse în grabă mare la Brătianu, pe care nu-l găsi acasă, dar unde află pe Barbu, căruia îi comunica cele auzite.

„Barbu știa că Brătianu își lua masa la Hotelul „Curtea Mediașului" în urmă Bonfert, unde de obicei se întâlneau intelectualii români și de unde în împrejurări aproape identice fugise Bărnuț la 1848. In goană alergă acolo și dela ușă strigă lui Brătianu să fugă numai decât, căci poliția îl urmează. Brătianu se repede la locuința sa de-a doua, își iea minimum de bagaj necesar și se face nevăzut, plecând în ascuns la Cluj.

„In fuga sa Brătianu se feri de a mai trece pe la casa Fridel și lăsă în seama lui Barbu hainele ce le avea acolo.

„La Cluj, la comandamentul militar se afla un general de origină lorenă, în legături de familie cu bătrânul Galhau, prietenul din Prusia Renană al tânărului revoluționar român.

„Brătianu, pentru orice eventualitate, ceruse lui Galhau o scrisoare de introducere către ruda sa din Transilvania și grație acesteia fu amical primit de comandantul austriac.

„El îi expuse cu intenționată indignare nedreptatea ce comisese poliția din Sibiu, când nu voise să-l lase să părăsească o localitate unde nu mai avea nici un rost și de unde chiar condițiile de trai îl sileau să se depărteze.

„Generalul interveni călduros și grație stării de asediu, Brătianu primi dela comandantul militar autorizațiunea de plecare pe care i-o refuzase poliția.

„Fără a da vreme la noi complicații și investigații, Brătianu părăsi Ardealul; și prin Pesta și Viena se îndreptă la Vaudrévanges lângă Saarlouis la amicii săi De Galhau.

„Aici, el se odihni vreo două săptămâni la căminul lor ca și părintesc pentru dânsul, aflând în afecțiunea lor o alinare la amărăciunele soartei, care, după o jumătate de an de trudă fără isbândă, îi exila din nou pe malurile depărtatei Seine, după ce din câmpiile Sibiului și ale Făgărașului, revăzuse plin de nădejde și cu dor sporit piscurile munților în ale căror văi din spre miază-zi, se născuse și copilărise.

Până să regăsească, la orizontul din Florica, priveliștea lor măreață și iubită, I. C. Brătianu era să înfrunte ani lungi de pribegie, de sforțări și de închisoare.

„El nu putu să se reîntoarcă în Țară decât la 1857 pentru a formula la divanul adhoc „cele patru puncte ale Unirei" și a continua lupta pentru desăvârșirea lor.

* * *

Oricine poate câștiga

lei 100.000 lei

cu

lei 20 lei

comandând de urgență la „Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat" Cluj

bilete 10 bilete de Loterie

Costul unui bilet este de lei 2 și cine comandă mai multe bilete are șanse mai mari de câștig.

Tragerea loteriei este la 16 Februarie 1925.

Comandați de urgență!

Atelier moderne de fotografii

GARDI & Co.

Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări și reproduce tablouri în mare.

CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 31.

Eminescu despre revoluția lui Iancu

Reproducem din „Geniu Pustiu“ următorul fragment de descriere a revoluției noastre măreţe dela 1848:

Revoluțiunea ardea în câmpia Transilvaniei — dar mie ce-mi pasă de toate. Pentru realitate eu eram omorît... Nepăsarea lenească, lene de-a cugeta, lene de-a simți, abrutizarea cea mai adâncă şi mai idioată, iată ce făcuse din mine amorul unei femei. Insuşi numele ei, Poesis, nu putea să escite nici un simțământ în mine. Era ceva ce murise de mult pentru mine, ce uitasem de mult — lucru de care îmi era greu să-mi aduc bine aminte; căci nu cugetam să-mi fi ucis inima şi să mi fi omorît inteligența.... şi cu toate astea tocmai aceea era, ce nici nu mi trecea prin minte.

Venise tomna şi îngălbenise codrii din umerii bătrânilor munți, pe vârfurile lor negurile deveniau mai dese, — în fine într'o zi ne pomenirăm cu cei dintâi fulgi de zăpadă înnecând cu puful lor de argint aerul neguros şi rece al munților. Prin sate colinda vestea cum-că se ridicase Românii împotriva Ungurilor şi Impăratul Codrilor bătrâni şi al Munților suri şi sterpi aduna pe vulturii din visiunile lor stâncoase împrejurul flamurei românești. In creerii împietriți ai munților şi'n aerul lor cel rece flutura tricolorul, trăia libertatea Transilvaniei.

Intr'o noapte am văzut un spectacol măreț. In culmile munților, pe frunțile lor de piatră, care de care mai înălțate, se aprindeau, unul câte unul, focuri mari — părea că munții însuşi se aprinsese. Imprejurul focurilor vedeai şezând cete întregi de oameni şi lăncile culcate pe umere străluciau în aer... lănci de coase, cari'n urmă erau să devie spaima inamicilor. Din creştetele munților Românii sloboziau roți înfăşurate 'n paie şi aprinse care se rostogoliau cu o repeziciune demonică, până se pierdeau hăulind în prăpăstiile adânci, în inima pământului. Buciumile sunau din vârfuri, astfel încât ți se părea că sufletele de aramă ale munților se trezise şi sunau a moartea lumei.

Culme cu culme ardea, atâția uriaşi ochi roşii câte unul pe o frunte de deal. Codrii bătrâni trozniau amorțiți de iarnă, stelele şi luna erau mai palide'n cer, cerul însuşi părea mai sur. Era unul din acele spectacole măreţe, din acele tablouri uriaşe, pe care numai Dumnezeu le poate zugrăvi pe tabla întinsă a lumei, înaintea ochilor uimiți, şi a inimei înfrânte.

Industriile participante la târgul de mostre din Cluj

Mărfuri de lemne, produse ale industriei lemnului:

„Transilvania“. fabrică de mobile, Cluj. Bucsy et dr. Kopenetz, fabrică de articole de tâmplărie, Cluj. „Frotta“, fabrică de rame, Timişoara. Szalay et Weinbach tapițeri, Cluj. Fabrică de Tâmplărie Artistică, s. a. Cluj. Prima Fabrică Română de Bastoane, S. A., Beclean. Somlyai Mihail, Atelier pentru lucrări de rame şi aurit, Cluj. Tilia S. A. R. Satu-Mare. Tontsch et Haydl, fabrică de pensule, Mediaş. Vigh Ştefan tâmplar, Târgu-Mureş. Abrahám Béla, atelier de calapoade, Cluj. Reitter Iosif, fabrică de articole de lemne Cluj. Biró Gavril Baia-Mare, Mostre de cărbuni de lemn. Roth Gheorghe desenator, Cluj. „Vulcan“ Fabrică de articole de celuloid, Cluj. Rimanóczy Fabrică de mobile şi parchete S. A., Oradea Mare, Intreprindere Ardeleană pentru Industria Lemnului. Czellner, Kornis et Co. Arad. „Manila“ Prima intreprindere Română pentru producerea mărfurilor de trestie, Oradea-Mare. Müller Iuliu, fabrică de perii şi pensule, Cluj. „Omnia“ fabrică de jucării, Haizea et Co., Rupea (Cohalm) Societatea Anonimă pentru exploatarea de Păduri şi Fierestrăie din Satu-Mare. Szőke Nicolae, fabrică de cărucioare pentru copii, Oradea-Mare. Ribner et Comp. Fabrică de lustruri, Cluj. Prima fabrică Română de Volfu şi Industrie de Lemn s. a., Cluj.

Maşini agricole şi produsele industriei agricole:

Uzinele Dacia Andrei Pascu et Cie, Hunedioara. Fabrică de brânzeturi, comuna Tilmia Mare. Ferenczy Geza comuna Chechiş. Hann et Co. s. a. Cluj. Kas şi Senc, fabrică de maşini agricole, Pecica-Română. Konopi Coloman, comuna Odvoş. Dna Kremnitzki, născ. Fröchlich Cluj, Precep Ioan, Cluj. „Sămânți“ Soc. An., comuna Cenadul-Mare, Văd. Schilling Otto, Nasal (jud. Solnoc-Dobâca). Soc. Comercială Anonimă a Agricultorilor, Arad. Szász Francisc, comuna Desmir. Szentpéteri Gheorghe, Ibaşfalău. Uniunea Ardeleană Şvăbească, Timişoara. Fabrica de maşini Hendl Edmond, Arad. Comerț de fier S. A. Satu-Mare.

Mărfuri de piele şi hârtie, arte grafice, articole de fotografiat, articole de lux şi bijuterii:

Citron et Comp. Fabrică de piele, Mediaş. Hirsch Adolf, Pielărie, Cluj. Karres Josef et Comp. Fabrică de piele, Mediaş. Krausz Gheorghe, Pielărie, Timişoara. Schönauer Norbert, Pielărie, Reghinul-Săsesc. Fraţii Renner, Pielărie, Cluj. Isidor Burger, Pielărie, Bucureşti. Ábrahám Béla. Atelier de calapoade, Cluj. „Carmen“. Fabrică de ghete, Oradea-Mare. Cooperativa de producție a lucrătorilor în branşa pielei, Cluj. Frenkel, Fabrică de ghete, Turda. Leitner Lazăr, Fabrică de ghete, Oradea-Mare. Perl Mendel, Fabrică de ghete, Sighetul-Marmației. Reiter Iosif, Fabrică de articole de lemn, Cluj. Sindicatul Pantofarilor şi Cizmarilor Români, Cluj, Str. Avram Iancu. — Bocanci şi accesorii de cizmerie. — Stiaszny J. Fabrică de calapoade, Arad. Uzina Muncitorilor în branşa pielăriei din Arad. Prima Fabrică Ardeleană de Juvarere, Cluj. „Tacâmul“, Fabrică de articole de argint, Cluj. Uzinele Fă bol şi P. F. R. de Cretă „Zea“, Cluj. „Lapkiadó“, Institut de arte grafice, Cluj. Atelier „Efigia“, Bucureşti. Cartea Românească, Institut de arte grafice Soc. Anon., Bucureşti. „Hercules“, Fabrică de cartonage, Cluj. Kellner et Komlós, Fabrică chimică, Satu-Mare. Lepage L., Librărie, papetărie, institut de arte grafice, Cluj. „Minerva“, Institut artistic de tipografie şi editură Soc. Anon., Cluj. Prima Fabrică Ardeleană de clişee, Cluj. Tipografia „Elisabeta“ Soc. Anon., Diciosânmărtin. Bernát Mauriţiu, Fabrică de cărți comerciale, Cluj. „Meteor“, Depozit de hârtie, Cluj Müller Iuliu, Fabrică de perii şi pensule, Cluj. Basa Béla pantofar, Dej. Luca Biriş pantofar, Cluj. Danciu Gavril pantofar, Cluj. Ferenczi Ignác pantofar, Cluj. Jakner Iosif pantofar, Cluj. Nagy Desideriu pantofar, Cluj. Potora Atanasiu pantofar, Cluj. Roth Hermann pantofar, Cluj. Vescán Ioan pantofar, Cluj. Farmati Ludovic, Geamantane, Cluj. Krebsz Ioan, Confecțiuni de piele, Cluj. Török Francisc curelar, Cluj. Polonyi Adalbert, Fabrică de etichete, Cluj. Gutermann Fraţii, Cluj. Suspensori şi bandage. „Ardealul“, Institut de Arte Grafice, Cluj, Str. Memorandului 12. Registre, cărți, etc. B. d. p.

Ce trebuie sa stie publicul in Targul de Mostre?

Pentru orientarea publicului care va vizita expoziția târgului de mostre, publicăm mai jos regulamentul acestui târg:

1. La târg se expun numai articolele şi produsele din țară. Această dispoziție trebue să fie respectată cu strictețe.

2 Mărfurile urmează să fie expuse cel mai târziu până la 30 August ora 4 d. a.

3. Expunătorul îşi poate expune mărfurile numai în limitele locului închiriat, fiindu i îngăduit să-şi aşeze firma cu obligația însă de a nu stingheri pe cei din jur.

4. Expunătorul are datoria de a se îngriji de aranjamentele şi ornamentele încredințate lui de către Direcțiunea Târgului, orice pagubă cauzată prin ruinarea lor căzând în sarcina expunătorului.

5. Nimeni nu are voe să intre pe teritoriul târgului fără bilet de intrare. Cine are bilet permanent este dator să l prezinte controlorului.

6. Intrarea în târg se face prin poarta din str. M. Cogălniceanu, iar eşirea prin str. Avram Iancu.

7. Expunătorul care doreşte sau e nevoit a se depărta de lângă mărfurile lui, este dator să anunțe despre acest lucru personalul de pază.

8. Nimeni nu are dreptul să şi schimbe locul închiriat şi nici să cedeze o parte din el altei persoane.

9. Despre eventualele pagube cauzate cu expunerea mărfurilor cât şi a celor ce s'ar întâmpla în decursul târgului, Direcțiunea Târgului nu-şi ia nici o responsabilitate.

10. Pentru toate obiectele şi mărfurile expuse, trebue să se plătească o taxă de asigurare contra incendiului. Institutul de asigurare e responsabil față de biroul Târgului.

11. Obiectele expuse nu pot fi ridicate dela târgul de mostre decât numai după terminarea lui, adică la 14 Septemvrie a. c. Demontarea şi expediarea mărfurilor trebue să se termine până cel mai târziu la 17 Septemvrie a. c.

12. Nu se pot lua şi nu se pot face nici un fel de fotografii pe teritorul târgului, fără aprobarea Direcțiunei Târgului.

13. Copiii sub 10 ani pot vizita târgul numai însoțiți de adulți.

14. Fumatul pe întreg ținutul târgului e strict interzis. B. d. p.

Citiți şi răspândiți:

›Infratirea Poporului‹

cea mai bună gazetă săptămânală.

Concurs de vitrine

Camera de comerț şi industrie din Cluj, împreună cu Sfatul Negustoresc din Cluj organizează un concurs de vitrine în zilele de 6—16 Septemvrie a. c.

Condițiuni:

1. Pot lua parte toți comercianții şi industriaşii Clujeni cu vitrine la stradă.

3. Participarea trebue anunțată în scris până la 5 Septemvrie (incluziv) la Biroul Sfatului Negustoresc (Str. Memorandului No. 6.)

3. Firmele concurente sunt împărțite astfel:

1. Coloniale, alimente.
2. Imbrăcăminte, încălțăminte.
3. Manufactură, textile, postăvărie.
4. Sticlărie, portelănărie.
5. Farmacii, drogherii, vopsele.
6. Pielării, blănării.
7. Ferărie, articole technice, automobile, piese de schimb
8. Mode, galanterie.
9. Mobile, tapițerii.
10. Giuvaergii, articole de ornament, articole de lux, florării.
11. Bombonării, cofetării, restaurante.
12. Diverse. (La acest capitel întră toate firmele, care au magazine aşa numite universale, sau bazaruri.)

4. Concurenții trebue să satisfacă cerințele estetice arătând cât mai complect produsele firmei.

Dacă numărul concurenților înscrişi va fi aproape al majorității comercianților şi industriaşilor Clujeni, se vor împărți pentru fiecare grup de concurenți câte un premiu I-iu, câte două premii al II-lea şi câte cinci premi al III-lea. Juriul va fi compus din doi delegați ai Camerii de Comerț şi Industrie, doi delegați ai Sfatului Negustoresc, şi un artist, sub presidența Dlui Primar al orașului Cluj. D170

No. 1651—924.

Anunț

Se publică spre cunoştință amatorilor că în ziua de 29 August a. c. orele 11 din. se va ține la Inspectoratul Technic Telegrafo-Poştal din Cluj, Str. Regele Ferdinand 34, etajul II. camera 1. licitațiune închisă pentru vinderea stâlpilor uzați de brad aflați în gara Aiud.

1950 buc. stâlpi de brad 6 5 metru.
1600 buc. stâlpi de brad 8 metru.

Ofertele obținute se vor deschide de comisiune cari vor fi înaintate la Direcțiunea Generală P. T. T. Bucureşti pentru a decide.

Cluj, la 21 August 1924.

Inspectoratul Technic P. T. T. Cluj.

Târgul Internațional de Mostre din Praga

Dela 12—28 Septemvrie 1924

81 D. Rador

Sursa cea mai favorabilă de cumpărare pentru ori-ce negustor, industriaş şi agricultor din România.

Expun cele mai renumite fabrici din Cehoslovacia. Avantagii excepționale pentru vizitătorii târgului:

33% reducere pentru persoane şi 50% reducere pentru mărfuri pe căile ferate Cehoslovace, 50% reducere pentru persoane, la întoarcere pe C. F. R. îngrijire de locuințe, serviciu de informațiuni etc.

NU ESTE NEVOIE DE VIZA PAŞAPOARTELOR.

Legitimații, prospecte şi informațiuni la Reprezentanța Târgului: „RADOR-PUBLICITATE“, Cluj, Str. Memorandului No. 1.

O mare întrunire
a sfaturilor negustoreşti din ţară
Chestiunile ce se vor discuta cu ocazia întrunirei delegaţilor sfaturilor negustoreşti din ţară

Am arătat într'un număr anterior al ziarului nostru, că sfatul nogustoresc din Cluj, de sub presidenţia dlui Dr. Evian intenţionează să convoace un congres general al sfaturilor negustoreşti din întreaga ţară, în timpul cât'va avea loc târgul de mostre, adică în zilele de 10—11 Septembrie şi îndată după congresul camerilor de comerţ, ce va avea loc la Oradea-Mare, în zilele de 7 şi 8 Septembrie. — Acum, suntem în măsură a anunţa, că acest congres nu va avea propriu zis caracterul de congres, ci mai mult de o întrunire a reprezentanţilor sfaturilor negustoreşti, mai ales acum în urmă când s'a primit şi avizul sfatului negusforesc central din Bucureşti. Chestiunile ce se vor pune în discuţie cu această ocazie, vor fi următoarele pe deplin fixate: 1. Vadul comercial; 2. Concordatul forţat în urma ordinului Consiliului de miniştri ungar din 1917, (actualmente în vigoare încă în Ardeal), falimentul şi chestiunea apărărei creditorilor; 3. impozitul pe cîfra de afaceri; 4. libertatea comerţului; 5. taxele comunale şi 6. organizarea profesională.

* * *

Cu ocazia târgulni de mostre din Cluj, în prima jumătate a lunei Septembrie. Camera de comerţ şi industrie din Cluj, în unire cu sfatul negustoresc, organizează un concurs de vitrine în zilele de 6—14 Septembrie.

La acest concurs, vor putea lua parte toţi comercianţii şi industriaşii clujeni, care au vitrine la stradă, iar participarea trebue anunţată în scris, până la 5 Septembrie, sfatului negustoresc (str. Memorandului Nr. 6).

Firmele care concurează, s'au împărţit în următoarele categorii: 1. Coloniale, alimente; 2. îmbrăcăminte, încălţăminte; 3. manufactură, textile. postavării; 4. sticlării şi porţelanuri; 5. farmacii, drogherii, vopsele; 6. pielărie, blănării; 7. fierărie, articole tehnice, automobile, piese de schimb; 8. modee galanterie; 9. mobile, tapiţerii; 10. giuvaergii, articole de ornament, de lux. florării; 11. bonboanerii, cofetării, restaurante; 12, papetărie, librărie şi tipografie; 13. diverse (magazinele universale şi bazarurile),

Concurenţii vor trebui să satisfacă anumite cerinţi estetice, arătând cât mai complect produsele firmei, iar pentru cele mai frumoase vitrine se vor acorda premii, de către un juriu compus din 2 reprezentanţi ai sfatului negustoresc, un artist şi primarul oraşului, care va fi şi preşedintele juriului.

In legătură cu acest concurs, suntem informaţi că sfatul negustoresc va institui peste câteva zile şi un concurs de lucrări artistice şi mai cu seamă de diplome care se acordă acelora ce iau parte la diferite concursuri.

Noua zile greva foamei pentruca nu l'a iubit sotia
Cazul se petrece în judeţul Braşov

In sfârşit martirajul primarului din Cork a început să se generalizeze. Supliciul grevei foamei este îndurat astăzi nu numai de acei împotriva cărora soarta a fost ingrată sau justiţia a comis vre'o greşală dar până şi de amorezaţi.

Fapul s'a petrecut acum câteva zile în sânul unei familii de ţărani din comuna Feldioara, jud. Braşov.

Un incident violent

Ţăranul Vasile Bucur se căsătorise acum trei luni cu o fată dintr'o comuna vecină. Soţia nu prea iubea pe Bucur şi se căsătorise în urma imsistenţelor stăruitoare ale părinţilor săi.

In cursul celor trei luni în sânul tinerei perechi a avut loc numeroase certuri cari au culminat în ziua de 13 August într'un incident foarte violent.

In ziua aceasta soţia a părăsit pe Bucur plecând la părinţii ei.

Urmările incidentului

Exasperat de acest fapt Bucur s'a hotărît să declare greva foamei. Dimineaţa în loc să se scoale şi să-şi vadă de treburi a continuat să rămână în pat şi nu s'a mai sculat 9 zile până în ziua de Sf. Maria când a fost găsit în nesimţire de către vecinii săi.

Chemându-se un medic Bucur a primit imediate ajutoare cari l'au trezit din nesimţire.

Soţia s'a aflând despre cele întâmplate a venit şi ea acasă declarând că se împacă cu Bucur.

Un dar frumos şi eftin
Lei 100.000 Lei
numai cu 20 de Lei poate câştiga ori ce persoană care cumpără 10 bilete de loterie. Comandanţi de urgenţă bilete la
Sindicatul Presei Române
Cluj — Tragerea loteriei la 16 Februarie 1925

TEATRUL MAGHIAR

Sâmbătă matineu: MIŞELUL. (Preţuri reduse. Seria 19.)
Sâmbătă seara: MAZURCA ALBASTRĂ (Cu Erényi, Tompa, şi Rudas. Seria 20.)
Duminecă matineu: SPAIMA SATULUI. (Debutul diletanţilor din Căpuşul-Mare. Preţuri reduse. Seria 21.)
Duminecă seara: SPAIMA SATULUI. (Debutul diletanţilor din Căpuşul-Mare. Preţuri obişnuite. Seria 22.)
Luni: POSTALIONUL ALBASTRU (a 9 oră. Debutul dşoarei Dajka. Cu Neményi şi Tompa. Preţuri obişnuite. Seria 23)

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Duminecă, 31 August

CINEMA SELECT
Samson si Dalila
Mare dramă din viaţa modernă şi biblică în două episoade şi 6 acte. In rolul principal:
CORDA MARIA

Luni, 1 Septembrie
Fica Zeilor
O legendă feerică în 7 acte.

CINEMA URANIA
Dumineca râsului!
Mari comedii excentrice americane în 7 acte cu
Zigotto
Programul va fi complectat cu comedii cu „EL".

Luni, 1 Septembrie
Copii revoluţiei
Dramă romantică în 5 acte.

CINEMA APOLLO
Regele Forţei
Mare dramă senzaţională de aventuri. In rolul principal rivalul lui Maciste: box-xal. Afară de program, a comedie cu „EL".

Luni, 1 Septembrie
Cavalerul Modern
Dramă americană în 5 acte.

Cu începere din 1 Septembrie reprezentaţiile se vor începe în fiecare zi la 3 ore fix după masă.

„AESCULAP"
MIHAIL MÁTÉ
Mare Intreprindere de Instrumente si Aparate Medicale
Telefon 631 *Cluj, Str. Iorga No. 2.* Telefon 631
Sucursala Timişioara Bul. Regele Ferdinand 6. Telefon 900
39 Lloyd
Mare depozit din Aparate Röntgen din fabrica Koch & Sterzel S. A. Drezden. Aparate de Röntgen „Diax" pentru transluminarii şi diagnostica. Aparate Universal-Transverter pt. therapie Aparate Diathermie Lampi de Quarz, Original „Hanau". Repar. aparatelor de Röntgen. Cereţi oferte gratis

BEREA
DESCHISĂ
„URSUS"
a
Fabricei de bere
CZELL
din Cluj, este beutura predilectă a publicului
20

Autobusele BLAGA Cluj
Aviz
cu începere de la 1 Septemvrie cursele de autobuze Cluj—Turda se modifică astfel:

Plecare din CLUJ	Plecare din TURDA
7 dimineaţa	7 dimineaţa
1 d. amiază	8 dimineaţa
6 seara	1 d. amiază
7 seara	6·30 seara

D 140 Sosirea după 1·30 oră D 140

La Târgul de Mostre Cluj
(31. Aug. — 14. Sept. 1924) expune:
Curele de transmisiune!
Adr. telegr.: „DERMATA" Cluj. Curele speciale pentru cusut manchetta şi inele de piele pentru pistoane şi alte article technice Adr. telegr.: „DERMATA" Cluj.
FRAŢII RENNER & Co.
Lloyd Fabrică de Pielărie S. A. Cluj. 41

36-2 ORIGINALUL 36-2
Săpun Schicht Marca „Cerb"
păstrează preţioasele Dv. rufe

Congresul învățătorilor din Ardeal și Banat la Oradea Mare

Un congres al învățătorilor din Ardeal și Banat s'a deschis la Oradea-Mare Joi, în ziua de sf. Mărie.

Două sute de delegați s'au întrunit pentru a desbate chestiunile de actualitate pentru învățământ și pentru cei ce-l susțin. Din cuvântările rostite reiese o nețărmurită dragoste față de școala românească. Luptând cu mizeria învățătorii ardeleni înțeleg să stea la posturile lor.

Dar iată un rezumat al desbaterilor:

După tedeumul celebrat în catedrala ortodoxă dl Traian Șuteu, învățător în Făgăraș, deschide congresul în sala Cercului catolic. Dsa arată că este a patra adunare generală a Asociației Învățătorilor și totodată și a fondului „Gheorghe Lazăr".

Dl N. Popovici, prefectul județului Bihor, salută congresul în numele guvernului și al autorităților, îndemnând învățătorimea să muncească și pe mai departe cu aceeași credință și dragoste.

Dnii Szilaghi Corbu și Augustin Caba, inspectori școlari, aduc salutul autorităților învățământului.

Urmează discursul dlui Iuliu Vuia, directorul școalei normale din Caransebeș, care îndeamnă învățătorimea la muncă pentru a-și creia o soartă mai bună la solidaritate, pentru ca, cu forțe unite să poată învinge greutățile insuportabile cu cari se luptă învățătorimea în aceste împrejurări atât de grele. Învățătorimea va păstra însă aceeaș dragoste de neam și țară de care și în trecut a dat dovadă. Congresul aplaudă cu însuflețire cuvântările rostite.

Se intră apoi în desbaterea ordinei de zi a congresului alegându-se comisiunile verificatoare și biroul de conducere al congresului. Ca președinte al congresului a fost d-l dr. Wilt revizorul orașului Cluj. Raportul general al Comitetului central nu se citește fiind tipărit și expus în fața congresiștilor. Acest congres fiind totodată și adunarea generală a Fondului „Gheorghe Lazăr" pentru ajutorarea învățătorilor, se face nu raport asupra activității Asociației pentru sporirea acestui fond și o dare de seamă materială atât a Asociației învățătorilor cât și a Fondului.

Dnii Catona si Teuca desvelesc revendicările învățătorilor ardeleni în legătură cu noua lege a pensionării, concludând la necesitatea unei cât mai urgente rezolviri a acestei chestiuni, deorece actualele pensiuni sunt prea reduse.

Dl D. V. Țoni înv. și deputat din Galați rostește apoi o prea frumoasă conferință despre Mihail Eminescu ca revizor școlar. Asupra acesteia vom mai reveni.

Congresul s'a ocupat apoi cu chestiunea Casei Învățătorilor din Cluj unde d. Onisifor Ghibu ocupă un apartament de 5 camere.

In termeni foarte aspri congresul a hotărât ca d. Ghibu să evacueze de urgență Casa învățătorilor.

Ultime informații

— I. P. S. Sa mitropolitul primat, dr Miron Cristea, a sosit eri seara la Cluj. In gară a fost întâmpinat de către părintele protopop Laurențiu Curea, secretarul consistorului din Cluj. I. P. S. Sa a fost găzduit în reședința episcopală, iar astăzi Sâmbătă la ora 11 a plecat împreună cu P. S. Sa episcopul Nicolae al Clujului la serbările din Munții Apuseni.

— Eri noapte pela orele 3, o tentativă de spargere s'a comis, la firma de stofe și furnituri „Ludovic Schwartz" din Calea Regele Ferdinand No. 24. Din fericire, hoțul a fost însă surprins tocmai în momentul când voia să se introducă în magazin, printr'o ușă ce corespunde în curtea imobilului, și dela care spărgătorul, necunoscut până în prezent, reușise deja să distrugă cele două lăcate. Dânduse alarma, goană ca în filmele americane s'a început după nepoftitul mosafir. După 6 ore de urmărire hoțul a fost prins. El se numește Pavel Misko, zis kapitan cehoslovac intrat clandestin în țară.

Poliția centrală, a arestat într'una dintre raziile întreprinse în ultimul timp, pe țiganca Floarea Cotruț din Oradea-Mare. Asupra ei s'au găsit mai multe bijouterii, în valoare de vre'o 18.000 lei, pe cari după declarația ei le-ar fi furat dela fostul ei stăpân domiciliat în acel oraș. Cu actele dresate numita fiind trimisă subt escortă la Oradea, pe drum a reușit să dispară.

— Comitetul de organizare al Târgului de Mostre din Cluj este compus din dnii: ing. I. F. Negruțiu, președintele Camerei de Comerț, președinte, Sever Pop și Iosif Heveși, vicepreședinți, și membri, Martin Szele, dr Ferdinand Blankenberg, inspector general tehnic, C. Petrovici inspector general industrial I. Diamant, directorul Industriei Sârmei, Al. Böszörményi Balint Török, Luka Biriș, S. Eisenstaedter, N. Căciulă, referent I și dr Bela Kiss, referent II.

— Consiliul de războiu din localitate a condamnat la trei luni închisoare pe sergentul instructor Galațean Valeriu din regimentul 33 Artilerie, acuzat fiind de lovirea inferiorului.

— In curând se va judeca în fața Consiliului de războiu din localitate, procesul doctorului Adorian din Oradea-Mare, care este acuzat de trafic de influență întrucât a intervenit prin cunoștințele sale dela București ca fiul unui mare comerciant din a cel oraș să fie scutit de armată.

— Pentru înlesnirea încheierii cât mai rapide a transacțiilor, Direcțiunea Târgului de Mostre, în înțelegere cu Oficiul poștal din Cluj, a organizat o secție specială de telefon telegraf și poștă, pentru expedierea scrisorilor simple, recomandate, mandatelor poștale și coletelor, în pavilonul B. portar. (b. d. p.)

— **La 15 Septemvrie, se crede că va sosi în localitate dl dr Anghelescu, ministrul Instrucțiunei publice pentru a vizita noile localuri de școli ce s'au clădit în județul Cojocna, precum și școlile mai vechi, care au fost numai reparate în ult mul timp.**

— In 7 Septemvrie va avea loc la Oradea-Mare un congres al sioniștilor din Ardeal. Din sursă sigură deținem informațiunea că acest congres va fi prima dovadă palpabilă a eșecului mișcării sioniste în Ardeal. Delegații clujeni sunt în bună parte evrei, care n-au nici în clin nici în mânecă cu sionismul. Ba mai mult unul nu este nici măcar cetățean român.

— Ministerul de interne a dat o circulară tuturor prefecturilor de județ, că fiind informat că s'au lansat liste de subscripție pentru ajutorarea populației din Ruhr fără autorizația ministerului, se interzice cu desăvârșire pe viitor colectarea de asemenea sume.

— Pregătirile în vederea serbărilor dela Cluj continuă cu febrilitate. In fața Teatrului Național au fost ridicate trei tribune iar în strada Regina Maria se înalță un impunător arc de triumf. Primăria deasemeui este complet restaurată. Toate salele sunt frumos împodobite. In sala de recepție va fi ridicat un baldachin, cu aranjarea căruia a fost însărcinat d. Constantin Pavel. Afară de aceea întreg aspectul orașului s'a schimbat prin numeroasele reparații întreprinse zilele acestea.

** Cu începere din 1 Septemvrie reprezentațiile vor începe la toate Cinematografele și în toate zilele la ora 3 fix după masă.*

— La începutul lunei Septemvrie va începe în întregul județ Cojocna o vie activitate pentru combaterra sifilisului. In acest scop, direcțiunea sanitară din Cluj, a instituit o echipă flotantă care-și va începe activitatea zilele acestea, în care scop s'a făcut un apel către autoritățile administrative spre a da tot concursul acestei frumoase inițiative.

— Marți, cu ocazia sărbătoririi dela Cluj pentru centenarul lui Avram Iancu, se va ține și o adunare a Asociației foștilor voluntari ardeleni, de sub președința dlui Victor Deleu. La această adunare se crede că va lua parte și A. Sa R. Principele Carol, Moștenitorul Tronului, ca președinte de onoare al Asociației. Ședința va avea loc în sala festivă a Universității.

— Dl Florea Christescu prefectul poliției Isamail, a fost însărcinat se gireze prefectura de poliție locală până în ziua de 5 Septembrie a. c. când Dl Ov. Gritta titularul acestei prefecturi se va renapoia la post Dl Chistescu s'a și prezentat la noul său post.

— La Brașov poliția a prins zilele trecute pe țăranul Ioan Moldovanu din comuna Vișa, județul Cojocna, colectând sume de bani pentru edificarea unei biserici în acea comună, fără autorizația ministerului. — Numitul a fost înaintat prefecturei județului Cojocna, care urmează să-l înainteze parchetului.

— Agentul Covaci dela comisariatul IV. polițienesc, a reușit să aresteze pe individul Salon Mihai din localitate, care în noaptea de Marți spre Miercuri a furat o trăsuoă din curtea caselor Dlui Noaghi-Gabor, domiciliat în piața Unirei 12.

— Sâmbătă 27 Sept. va fi deschiderea stagiunei cu piesa Viforul de Delavrancea.

S'a repetat până acum Viforul, Onoarea, Floarea de lămâiță și Un erou.

Se vor mai repeta: Candida, Pliene și Când vine viforul.

Reparațiile în interiorul teatrului continuă.

Se vor face unele moditicări aie scenei cari vor ajuta mai mult reprezentărea pieselor clasice.

„Sfărmătorul cârjelor". Aceasta marcă a băilor Pistyan arată fidel puterea de vindecare a băilor nămoloase. Si acum se adună bolnavii acolo din toate unghiurile lumii. Prețurile sunt foarte favorabile (pension intreg dela 40 kc-in sus). Deslușiri: la Drogueria „Rózsa", Cluj, Str. Londrei 21. 17-4

Târgul de Mostre va avea un succes desavarșit

Declarațiile președintelui camerii de comerț, ing. I. F. Negruțiu

Dupăcum am anunțat la timp, deschiderea solemnă a Târgului de Mostre va avea loc mâine, Duminică 31 Auguste la orele 10 dim., în prezența reprezentanților autorităților civile și militare, factorilor economici și a publicului ce va lua parte.

In mijlocul lucrărilor de pregătire ce se continuă cu febrilitate, am reușit să stăm de vorbă câteva momente cu dl președinte al Camerii de Comerț, dl ing. I. F. Negruțiu.

„Teama noastră a fost — ne spune dl. Negruțiu — că în mijlocul acestei crize de numerar, un Târg de Mostre nu va putea să aibă succesul așteptat. Astăzi însă, în preziua deschiderii vă putem declara că rezultatul Târgului de Mostre întrece orice așteptări. Numărul cel mare al expozanților, afluența de vizitatori, pregătirile făcute, ne întăresc în convingerea că pe lângă rezultatul moral și cel material va fi deopotrivă de strălucit." (C, *d. p.*)

De vânzare

urgent, UN PIAN antic, lung, preț foarte redus în str. Toamnei Nr. 13.

Știri diverse

Biroul Târgului de Mostre se îngrijește de vizarea pașapoartelor pentru vizitatorii străini, atât la Poliția de Stat, cât și la consulate. Pașapoartele vor fi prezentate în acest scop biroului Târgului de Mostre, situat în pavilonul A, camera No. 1—a.

— Loteria „Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat" autorizată de Ministerul de Interne cu No. 12285—924, din motivul că nu s'a putut incasa sumele respective din biletele plasate spre vânzare, se amână pentru data de 16 FEBRUARIE 1925 conform aprobării Ministerului de Interne. Toate biletele plasate sunt valabile pentru tragerea dela 16 Februarie 1925, și până la această dată se pot face noui comenzi prin poștă, trimițând 20 lei valoarea a 10 bilete pe adresa „Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat", Cluj.

*** EXPOZIȚIE permanentă de MOBILA, Asociației Industriașilor de Mobile din ARAD, Str. Gen. Berthelot, vis-á-vis cu Teatrul. Bogat asortiment după planuri artistice cu prețuri convenabile. Execuție garantată Fondat 1904. Vizitați sau cereți oferte.** 156 D.

— Corul episcopiei din localitate a plecat astăzi la Baia de Criș pentru a da răspunsurile la parastasul ce se va oficia întru memoria lui Avram Iancu.

* Se caută substitut de notar public în Cluj. Adresa la administrație. 166 D.

Prin telefon dela corespondenții noștri

Zăpadă în munții Făgărașului

Eri noapte în munții Făgărașului a căzut zăpadă, Pe crestele Negoilor stratul de zăpadă a fost de cinci centimetri.

O manifestație a românilor din Paris

București. — Asociația ofițerilor români de rezervă din Paris a aprins o lacără la mormântul soldatului necunoscut, în prezența unui public numeros. Delagația română era grupată împrejurul drapelului românesc având alături pe ofițeri românii aflați la Paris precum și numeroși ofițeri francezi cari făcuseră parte din misiunea militară franceză în România.

Intrevederile d-lui ministru Alex. Constantinescu la Paris

București, Președintele republicei. d. Doumergue, a primit eri dimineață la Paris pe d. Alexandru Constantinescu, ministrul de agricultură al României. D Alex. Constantinehcu a fost primit apoi de d. Herriot.

MICA PUBLICITATE

O garnitură de salon e de vânzare. Adresa la Redacţie. D 167

E de vânzare un frack şi vestă într'o stare buna pentru un domn mai înalt. Piaţa Mihail Viteazul No. 39, etaj, uşa 2. D 169

Mehanic, priceput la instalaţiuni de apaduct, electrică încălzire-centrală, caută condiţie corespunzătoare. Oferte sub „Maşinist" la Administraţie. 168

DE VÂNZARE un coteţ de pui nou la Portarul din Str. Iuliu Maniu 3.

PREŢURI REDUSE

Văzut'aţi Vitrinele

magaziei firmei pentru femei şi bărbaţi

Diamanstein

şi

Moskovitz

CLUI,

Calea Regele Ferdinand 25.

6

? ?

Acolo veţi afla cele mai nouă modele de paltoane femeeşti.

Lloyd

PREŢURI REDUSE

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA

Linii repide de lux pentru

America de Nord si de Sud

Viitoarele plecări din Genova pentru:

Rio de Janeiro-Santos Montevideo-Buenos Ayres

Vaporul „Duca d'Aosta" . . . . 22 August
„ „Principesa Mafalda" . . 4 Sept.

Pentru NEW-YORK

Vaporul „Duilio" 8 Sept., „Guilio Cesar" 3 Septemvrie

Pentru Venezuela, Colombia, Panama, Epuator. Peru, Chili

Vaporul NAPOLI plecarea la ..... 24 Septemvrie

Asistenţa specială pasagerilor de clasa III în cursul călătoriei cu trenul **Bucureşti—Genova**

Pentru informaţiuni si retineri de locuri a se adresa la Biroul de Pasageri al Companiei

„Navigazione Generale Italiana" in Bucuresti, Calea Grivitei No. 143.

Comandaţi bilete la

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal, Cluj. — 10 bilete 20 lei. :-: :-:

Lysoform

CACAO SUCHARD CIOCOLATA

MILKA
BITTRA
VELMA
SANTE
VANILLE

Sprijiniţi Comerţul şi Industria Românească

In Str. Nicolae Iorga 6.

s'a deschis prima

Pantofărie studenţească,

unde se execută comenzi de pantofi, ghete, cisme şi sandale. Tot aici s'a deschis şi primul salon de lustragerie de ghete

Pentru studenţi şi funcţionari de stat se acordă 10% reducere.

Reclama este sufletul comerţului!

Fier de beton

Lloyd 1677

Sârmă laminată, Fier rotund,

Cue de sarma

Sârmă de fier, Sârmă ardmită,

38

Arcuri de mobile

Sârmă ghimpată, Scoabe,
Sârmă de oţel din uzinele

Industria Sarmei S. A.

Furnizează imediat

Feraria S. A. Cluj,

Calea Victoriei No. 29.

Adr. Telegr.: „Feraria". Telefon: 4-40, 3-47.

Reclama este sufletul comerţului

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

35 ORADEA-MARE. 35

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Au sosit Cămăşi Bărbăteşti! 18

colorate, cu 2 gulere desenuri moderne si elegante

Preţul: Lei 275 buc.

SIEGFRIED WEISS

CLUJ, CALEA REG. FERDINAND No. 6.

Bere Corvin

înteresţe şi răcoreşte.

Corvinsor

erősit és üdit.

FABRICA DE BERE S.A TIMIŞOREANA. TEMESVÁRI POLGÁRI SÖRFÖZDE RESZVÉNY TÁRSASÁG

Este imposibil

să cumpăraţi convenabil

piane-pianine

decât la firma

I. Triska

Cluj, Str. Şaguna 14

Telefon No. 419

recunoscută ca cea mai solidă şi care pentru fiecare

Lloyd

pian şi pianino garantează 3 ani

Pentru reparaţii, acordări şi expediţie ia răspudere. 10

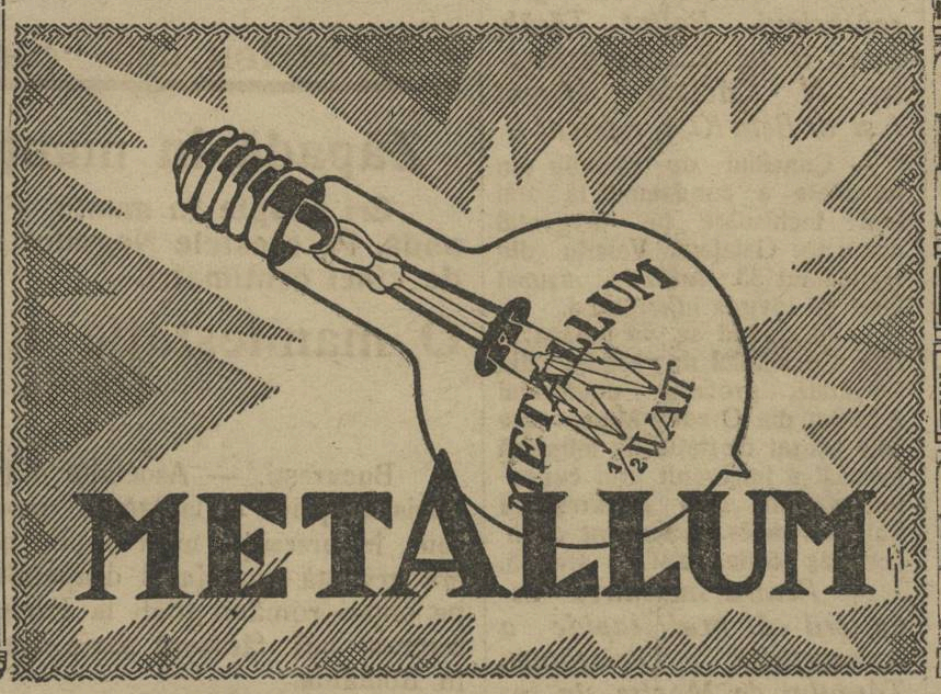

METALLUM

LOTERIA

Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat

autorizată de Ministerul de interne cu No. 12.285-924. pentru sporirea fondurilor necesare la ridicarea unui

Cămin al Presei în Cluj

este cel mai sigur şi rentabil plasament

Numai cu neinsemnata sumă de **2** lei, puteţi câştiga **100.000** lei

LOTERIA

Sindicatului Presei.Române din Ardeal şi Banat

insumade 3 milioane lei ofera **5412** castiguri in valoare totala de

500.000 lei

Tragerea va avea loc irevocabil în ziua de **16 Febr. 1925** în sala festivă a Prefecturei Judeţului Cojocna, Cluj, în prezenţa delegaţilor autorităţilor şi ai pnblicului.

Grabiţi-va deci şi cumpăraţi.

Cine cumpără cel puţin 10 **Bilete** contra 20 lei expediaţi prin mandat postal pe adresa

Loteria Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat. Cluj, Piaţa Unirei 29

i-se trimit biletele acasa prin scrisoare recomandata.

Biletele se găsesc de vânzare pretutindeni.

Biroul Central al Loteriei e în P. Unirei 29 Cluj.

GRUPUL ELECTROGEN DE BENZINĂ **„ASTRA"** PESTE ZI PUNE IN MISCARE ATELIERUL SI NOAPTEA SERVESTE CURENT ELECTRIC.

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Institut de Arte Grafice „INFRAŢIREA" Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 3.